Bundel van de Interim-Statencommissie van 24 juni 2019

Agenda bijlagen

Spreektijdverdeling Interim-commissie 24 juni 2019.docx

concept agenda interim commissie 24 juni 2019.docx

Beantwoording technische vragen Interim Commissie 24 juni 2019.docx

Inspraakreactie Schoner Noord-Holland.pdf

Verslag Interim Statencommissie 24 juni 2019 ter voorvisie.docx

1 13:15 - Opening en mededelingen

2 13:15 - Vaststelling agenda, verslag vorige interim-commissievergadering 20 mei 2019

Concept-Verslag Interim Statencommissie 20 mei 2019.docx

3 13:20 - A-agenda Financiën

3.a Voordracht Jaarstukken 2018

De Jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Omdat de accountantscontrole nog niet geheel afgerond is, is eerder besloten een splitsing aan te brengen tussen het beleidsmatige jaarverslag en de financiële jaarrekening. GS hebben 22 mei het concept Jaarverslag 2018 naar PS verstuurd. Middels dit besluit sturen GS de totale Jaarstukken 2018 (inhoudelijk jaarverslag incl. financiële jaarrekening) ter besluitvorming naar PS. Op 24 juni zijn de Jaarstukken 2018 geagendeerd in de interim commissie en op 8 juli in PS.

Dossier 414 voorblad

Concept Jaarverslag 2018.docx

Brief Jaarverslag 2018.pdf

Voordracht PS Jaarstukken 2018 definitief (1).pdf

Brief Jaarstukken 2018.pdf

Jaarstukken 2018.pdf

CONCEPT Verslag van bevindingen accountant.pdf

Bestuurlijke reactie op het Verslag van bevindingen 2018.pdf

3.b Tweede begrotingswijziging 2019

Om goed te kunnen inspelen op de actualiteit leggen we u bij deze een geactualiseerde lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling voor. Dit is de juridische grondslag om met partijen in gesprek te gaan om eventueel een subsidie te verstrekken. Het college is hiermee bevoegd om binnen de PS gestelde kaders, zijnde het vastgestelde beleid en de vastgestelde begroting 2019, een subsidie te verlenen voor maximaal het in de lijst opgenomen bedrag. Omdat deze lijst formeel deel uit maakt van de begroting betreft het hier een begrotingswijziging.

De tweede begrotingswijziging is een stuk dat afhankelijk is van de jaarrekening. Met de aangepaste aanlevertermijnen van de jaarstukken, is ook de aanlevertermijn van de tweede begrotingswijziging aangepast.
Er is een schriftelijke ronde geweest van GS en is het besluit aangepast en akkoord bevonden

Dossier 528 voorblad

Brief Tweede begrotingswijziging 2019.pdf

Voordracht TBW2019 13062019.docx

Tweede begrotingswijziging 2019.docx

3.c Kaderbrief 2020

De kaderbrief vormt het startpunt van de jaarlijkse begrotingscyclus. In deze brief schetst het college relevante maatschappelijke en economische ontwikkelingen en doet voorstellen voor de kaders waaraan de begroting moet voldoen. Nadat PS de kaderbrief hebben vastgesteld werkt het college deze kaders uit in de begroting 2020 die in november door PS zal worden behandeld.

Dossier 354 voorblad

Voordracht kaderbrief 2020.pdf

Kaderbrief 2020.pdf

aanbiedingsbrief Kaderbrief 2020

Beantwoording technische vragen kaderbrief 2020.docx

4 14:35 - A-agenda zienswijzen 2019 financiële stukken recreatieschappen

De samenwerking van gemeenten en provincie om recreatiegebieden in stand te houden is vastgelegd in gemeenschappelijke regelingen van de recreatieschappen Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Groengebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske- Waterland. Op grond van artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen worden de deelnemende partijen in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen in te dienen op de conceptbegrotingen en –begrotingswijzigingen. De jaarrekeningen worden ter kennisname aangeboden. Voor de provincie is dit van belang vanuit bestuurlijk, beleidsmatig en financieel oogpunt.

Dossier 401 voorblad

Brief GS aan PS inz. zienswijze financiele stukken recreatieschappen.pdf

Voordracht Zienswijzen 2019 financiële stukken recreatieschappen.pdf

Bijlage Voordracht zienswijzen 2019 financiële stukken recreatieschappen.docx

4.a Recreatieschappen: financiële stukken Groengebied Amstelland

00_brief_bij_jaarstukken_gga.pdf

01_jaarrekening_gga_2018.pdf

02_begrotingswijziging_gga_2019.pdf

03_programma_begroting_gga_2020.pdf

04_infographic_gga_2018.pdf

05_toelichting_begrotingswijziging_gga_2019.pdf

4.b Recreatieschappen: financiële stukken recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

Begeleidende brief jaarstukken.pdf

01_jaarrekening 2018.pdf

02_infographic 2018 in vogelvlucht.pdf

03_begrotingswijziging 2019_raum.pdf

04_begrotingswijziging 2019 ijmond tot zaanstad.pdf

05_programmabegroting 2020 raum.pdf

06_programmabegroting 2020 ijmond totzaanstad.pdf

4.c Recreatieschappen: Financiële stukken recreatieschap Spaarnwoude

00_brief_bij_jaarstukken_spaarnwoude.pdf

01_jaarrekening_spaarnwoude_2018.pdf

02_infographic_spaarnwoude_2018.pdf

03_begrotingswijziging_spw 2019.pdf

04_begrotingswijziging_sgp_2019.pdf

05_begrotingswijziging_smg_2019.pdf

06 Programma Begroting 2020 SPW.PDF

07_programma_begroting_sgp_2020.pdf

08_programma_begroting_smg_2020.pdf

4.d Recreatieschappen: financiële stukken recreatieschap Twiske-Waterland

0_aanbiedingsbrief jaarstukken twiske-waterland.pdf

1a_infographic_twiske.pdf

1a_jaarrekening_2018_onderdeel_twiske.pdf

1b_infographic_waterland.pdf

1b_jaarrekening_2018_onderdeel_waterland.pdf

2a_begrotingswijziging_2019_onderdeel_twiske.pdf

2a_toelichting_begrotingswijziging_2019_onderdeel_twiske.pdf

2b_begrotingswijziging_2019_onderdeel_waterland.pdf

2b_toelichting_begrotingswijziging_2019_onderdeel_waterland.pdf

3a_programmabegroting_2020_onderdeel_twiske.pdf

3b_programmabegroting_2020_onderdeel_waterland.pdf

5 15:05 - A-agenda Economie

5.a Statenvoordracht verzoek tot uitbreiding van het fondsvermogen van het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland BV (PDENH)

De provincie heeft in 2014 het revolverende Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland BV opgericht. Het fonds richt zich op verwezenlijking van ambities op het gebied van circulaire economie, duurzame mobiliteit en energietransitie. Provinciale Staten hebben daarvoor een fondsvermogen van maximaal 85 miljoen euro beschikbaar gesteld. Het fonds is gestart met een eerste tranche van 30 miljoen euro, in 2018 gevolgd door een tweede tranche van 25 miljoen euro. Op dit moment heeft het fonds in totaal 34 miljoen euro geïnvesteerd in 21 initiatieven. Omdat het huidige fondsvermogen van 55 miljoen euro ontoereikend is voor vervolg- en nieuwe investeringen, vragen Gedeputeerde Staten (GS) aan Provinciale Staten om een eerste deel, ter hoogte van 11 miljoen euro, van de derde tranche aan het fonds beschikbaar te stellen. GS hebben verder besloten om de besluitvorming over de voorwaarden waaronder het resterende bedrag van 19 miljoen euro (deel twee van de derde tranche) ter beschikking wordt gesteld aan het nieuwe college over te laten. GS hebben besloten tot een splitsing van de derde tranche om het nieuwe college de mogelijkheid te geven m.b.t. het fonds nadere accenten te leggen voordat het tweede deel van deze tranche beschikbaar wordt gesteld.

Dossier 302 voorblad

Brief GS aan PS inz. Statenvoordracht ophoging fondsvermogen Participatiefonds Duurzame Economie NH.pdf

Statenvoordracht Verzoek uitbreiding fondsvermogen PDENH.docx

6 15:50 - A-agenda Milieu

6.a Milieu: Vooordracht OD IJmond zienswijze begroting 2020

De begroting 2020 en de jaarstukken 2018 van de Omgevingsdienst IJmond worden aan PS toegezonden zodat PS een zienswijze op de stukken kunnen geven.

Dossier 390 voorblad

Brief GS aan PS. Voordracht zienswijze op begroting 2020 OD IJmond.pdf

805610-1213958 def versie A4 OD IJMond mei 2019.pdf

805610-1213958 Voordracht OD IJMond mei 2019.pdf

805610-1213958 Bijlage Concept-begroting 2020.pdf

805610-1213958 Concept-jaarstukken 2018 - Omgevingsdienst IJmond.pdf

6.b Milieu: Voordracht OD NZKG; zienswijze begroting 2020

De begroting 2020 en de jaarstukken 2018 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied worden aan PS toegezonden zodat PS een zienswijze op de stukken kunnen geven.

Dossier 391 voorblad

Brief GS aan PS. Voordracht zienswijze op Begroting 2020 OD NZKG.pdf

805589-1213961 def versie A4 OD NZKG mei 2019.pdf

805589-1213961 Voordracht OD NZKG mei 2019.pdf

805589-1213961 MJB2020-2023_ODNZKG 15 maart 2019.pdf

805589-1213961 Eindrapportage 2018 Jaarverslag en -rekening ODNZKG_v3c.pdf

6.c Milieu: Voordracht zienswijze ontwerpbegroting 2020 en 1e begrotingswijziging OFGV

De ontwerpbegroting 2020 en de 1e begrotingswijziging van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek worden aan PS toegezonden zodat PS een zienswijze op de stukken kunnen geven.

Dossier 380 voorblad

Brief GS aan PS. Voordracht zienswijze Begroting en 1e begrotingswijziging OFGV.pdf

Stand van zaken Omgevingsdienst Flevoland mei 2019.docx

bijlage 1_OFGV_Begr 2020 en jaarrekening 2018_Voordracht PS.docx

begrotingswijziging OFGV.docx

concept begroting 2020 OFGV.docx

voorlopige jaarrekening 2018 OFGV.pdf

6.d Milieu: Voordracht zienswijze ontwerpbegroting 2020, jaarstukken 2018 en resultaatbestemming van de RUD Noord-Holland Noord

De ontwerpbegroting 2020, de jaarstukken 2018 en de resultaatbestemming van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord worden aan PS toegezonden zodat PS een zienswijze op de stukken kunnen geven.

Dossier 379 voorblad

Brief GS aan PS. Voordracht zienswijze op financiële stukken RUD NHN.pdf

Bijlage 1_RUD NHN_Begr 2020, jaarrek 2018 en resbestem_Voordracht PS.docx

A4tje ontwikkelingen RUD NHN.docx

begroting 2020 RUD NHN.pdf

jaarrekening 2018 RUD NHN.pdf

resultaatbestemming RUD NHN.pdf

7 A-agenda Mobiliteit

7.a 16:05 - Onteigening Brug Ouderkerk aan de Amstel

Voor het project vervangen Brug Ouderkerk aan de Amstel en reconstructie van een gedeelte van de N522 is de provincie bezig met het verwerven van de benodigde grond. Er is nog niet met alle eigenaren overeenstemming bereikt. Om met de werkzaamheden te beginnen is het noodzakelijk om gebruik te maken van het onteigeningsinstrument. Met dit besluit wordt aan Provinciale Staten gevraagd om de Kroon te verzoeken de onteigeningsprocedure te starten

Dossier 464 voorblad

Onteigening Brug Ouderkerk aan de Amstel - PS-voordracht onteigening.docx

Onteigening Brug Ouderkerk aan de Amstel - Onteigenenlijst 2019.03.26.doc

Onteigening Brug Ouderkerk aan de Amstel - Grondtekening.pdf

201972 Onteigening Brug Ouderkerk aan de Amstel.pdf

8 16:25 - Rondvraag

Spreektijdverdeling Interim-commissievergadering 24-06-2019 (3,5 vergaderuren)

Fractie	Vergadering van 3,5 uur
GroenLinks	13 minuten
VVD	13 minuten
FvD	12 minuten
D66	10 minuten
PvdA	10 minuten
CDA	9 minuten
PvdD	8 minuten
PVV	8 minuten
SP	8 minuten
ChristenUnie	7 minuten
50+ / PvdO	7 minuten
Denk	6 minuten
Fractie Baljeu	1 minuut
GS (ca. 2/5e deel)	*45 minuten*

Aantal leden in commissie per fractie

Op basis van het Reglement van orde (artikel 61) heeft iedere fractie met 7 leden of minder recht op 2 leden in de commissievergadering en heeft een fractie met 8 tot 11 leden recht op 3 leden in de commissievergadering.

Fractie	Aantal leden in commissievergadering
GroenLinks	3 leden
VVD	3 leden
FvD	3 leden
D66	2 leden
PvdA	2 leden
CDA	2 leden
PvdD	2 leden
PVV	2 leden
SP	2 leden
ChristenUnie	2 leden*
50+ / PvdO	2 leden*
Denk	2 leden*
Fractie Baljeu	1 lid

*Omdat er op dit moment nog geen duo-leden benoemd zijn zal er voor deze vergadering slechts 1 lid van deze fracties zitting kunnen nemen in de vergadering.

Agenda Interim-Statencommissie

Datum	24-06-2019
Tijd	13:15 - 16:45
Locatie	Statenzaal
Voorzitter	Rosan Kocken
Omschrijving	Deze commissievergadering is openbaar en dus toegankelijk voor publiek. Ook is het mogelijk om in te spreken in de vergadering. Dit kan op punten die ter bespreking staan geagendeerd op de A- of B-agenda. Voor het inspreken moet u zich aanmelden. Dat kan bij de commissieadviseur Susanne Neeskens: neeskenss@noord-holland.nl Let op: Alle genoemde tijden bij de afzonderlijke agendapunten zijn richttijden. De vergadering is live te volgen via: noord-holland.stateninformatie.nl

1 13:15	**Opening en mededelingen**
2 13:15	**Vaststelling agenda, verslag vorige interim-commissievergadering 20 mei 2019**
3 13:20	**A-agenda Financiën**
3.a	**Voordracht Jaarstukken 2018** De Jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Omdat de accountantscontrole nog niet geheel afgerond is, is eerder besloten een splitsing aan te brengen tussen het beleidsmatige jaarverslag en de financiële jaarrekening. GS hebben 22 mei het concept Jaarverslag 2018 naar PS verstuurd. Middels dit besluit sturen GS de totale Jaarstukken 2018 (inhoudelijk jaarverslag incl. financiële jaarrekening) ter besluitvorming naar PS. Op 24 juni zijn de Jaarstukken 2018 geagendeerd in de interim commissie en op 8 juli in PS.
3.b	**Tweede begrotingswijziging 2019** Om goed te kunnen inspelen op de actualiteit leggen we u bij deze een geactualiseerde lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling voor. Dit is de

juridische grondslag om met partijen in gesprek te gaan om eventueel een subsidie te verstrekken. Het college is hiermee bevoegd om binnen de PS gestelde kaders, zijnde het vastgestelde beleid en de vastgestelde begroting 2019, een subsidie te verlenen voor maximaal het in de lijst opgenomen bedrag. Omdat deze lijst formeel deel uit maakt van de begroting betreft het hier een begrotingswijziging.

De tweede begrotingswijziging is een stuk dat afhankelijk is van de jaarrekening. Met de aangepaste aanlevertermijnen van de jaarstukken, is ook de aanlevertermijn van de tweede begrotingswijziging aangepast.
Er is een schriftelijke ronde geweest van GS en is het besluit aangepast en akkoord bevonden

3.c Kaderbrief 2020

De kaderbrief vormt het startpunt van de jaarlijkse begrotingscyclus. In deze brief schetst het college relevante maatschappelijke en economische ontwikkelingen en doet voorstellen voor de kaders waaraan de begroting moet voldoen. Nadat PS de kaderbrief hebben vastgesteld werkt het college deze kaders uit in de begroting 2020 die in november door PS zal worden behandeld.

4 A-agenda zienswijzen 2019 financiële stukken recreatieschappen

14:35 De samenwerking van gemeenten en provincie om recreatiegebieden in stand te houden is vastgelegd in gemeenschappelijke regelingen van de recreatieschappen Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Groengebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske- Waterland. Op grond van artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen worden de deelnemende partijen in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen in te dienen op de conceptbegrotingen en -begrotingswijzigingen. De jaarrekeningen worden ter kennisname aangeboden. Voor de provincie is dit van belang vanuit bestuurlijk, beleidsmatig en financieel oogpunt.

4.a Recreatieschappen: financiële stukken Groengebied Amstelland

4.b Recreatieschappen: financiële stukken recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

4.c Recreatieschappen: Financiële stukken recreatieschap Spaarnwoude

4.d Recreatieschappen: financiële stukken recreatieschap Twiske-Waterland

5 A-agenda Economie

15:05

5.a Statenvoordracht verzoek tot uitbreiding van het fondsvermogen van het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland BV (PDENH)

De provincie heeft in 2014 het revolverende Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland BV opgericht. Het fonds richt zich op verwezenlijking van ambities op het gebied van circulaire economie, duurzame mobiliteit en energietransitie. Provinciale Staten hebben daarvoor een fondsvermogen van maximaal 85 miljoen euro beschikbaar gesteld. Het fonds is gestart met een eerste tranche van 30 miljoen euro, in 2018 gevolgd door een tweede tranche van 25 miljoen euro. Op dit moment heeft het fonds in totaal 34 miljoen euro geïnvesteerd in 21 initiatieven. Omdat het huidige fondsvermogen van 55 miljoen euro ontoereikend is voor vervolg- en nieuwe investeringen, vragen Gedeputeerde Staten (GS) aan Provinciale Staten om een eerste deel, ter hoogte van 11 miljoen euro, van de derde tranche aan het fonds beschikbaar te stellen. GS hebben verder besloten om de besluitvorming over de voorwaarden waaronder het resterende bedrag van 19 miljoen euro (deel twee van de derde tranche) ter beschikking wordt gesteld aan het nieuwe college over te laten. GS hebben besloten tot een splitsing van de derde tranche om het nieuwe college de mogelijkheid te geven m.b.t. het fonds nadere accenten te leggen voordat het tweede deel van deze tranche beschikbaar wordt gesteld.

6 A-agenda Milieu

15:50

6.a Milieu: Vooordracht OD IJmond zienswijze begroting 2020

De begroting 2020 en de jaarstukken 2018 van de Omgevingsdienst IJmond worden aan PS toegezonden zodat PS een zienswijze op de stukken kunnen geven.

6.b Milieu: Voordracht OD NZKG; zienswijze begroting 2020

De begroting 2020 en de jaarstukken 2018 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied worden aan PS toegezonden zodat PS een zienswijze op de stukken kunnen geven.

6.c Milieu: Voordracht zienswijze ontwerpbegroting 2020 en 1e begrotingswijziging OFGV

De ontwerpbegroting 2020 en de 1e begrotingswijziging van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek worden aan PS toegezonden zodat PS een zienswijze op de stukken kunnen geven.

6.d **Milieu: Voordracht zienswijze ontwerpbegroting 2020, jaarstukken 2018 en resultaatbestemming van de RUD Noord-Holland Noord**

De ontwerpbegroting 2020, de jaarstukken 2018 en de resultaatbestemming van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord worden aan PS toegezonden zodat PS een zienswijze op de stukken kunnen geven.

7 **A-agenda Mobiliteit**

7.a **Onteigening Brug Ouderkerk aan de Amstel**

16:05 Voor het project vervangen Brug Ouderkerk aan de Amstel en reconstructie van een gedeelte van de N522 is de provincie bezig met het verwerven van de benodigde grond. Er is nog niet met alle eigenaren overeenstemming bereikt. Om met de werkzaamheden te beginnen is het noodzakelijk om gebruik te maken van het onteigeningsinstrument. Met dit besluit wordt aan Provinciale Staten gevraagd om de Kroon te verzoeken de onteigeningsprocedure te starten

8 **Rondvraag**

16:25

Technische vragen Interim-Statencommissie, 24-06-2019						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
1	PvdD Kostic			Voordracht zienswijzen 2019 Financieel stukken recreatieschappen	Hoe wordt “evenwicht tussen natuur en recreatie” precies gedefinieerd bij het beleid van recreatieschappen?	Het evenwicht tussen natuur en recreatie is onderdeel van de doelstelling in alle recreatieschappen. Wij hebben bij onze beschrijving van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN, deze balans tot uiting willen brengen. Deze beschrijving is opgenomen als bijlage bij artikel 19 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening. Ook in de gemeenschappelijke regelingen (GR) zelf zijn hierover formuleringen opgenomen. Als voorbeeld de tekst uit de GR van Twiske-Waterland: *Deze regeling heeft ten doel binnen een gebied, als aangegeven op de bij deze regeling behorende en als zodanig gewaarmerkte tekening:* *a. het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling in de openluchtrecreatie;* *b. in samenhang met het vorenstaande tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;* *c. het tot stand brengen en duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het*

Technische vragen Interim-Statencommissie, 24-06-2019						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
						landschap door bescherming, ontwikkeling en consolidatie van de waarden die het in zich draagt.
2	PvdD				Uit de stukken van de verschillende recreatieschappen (o.a. van Groengebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske-Waterland) blijkt dat er evenementen en activiteiten worden gefaciliteerd in het groen. a) Welke ecologische eisen zijn precies gesteld aan de evenementen? Hoe wordt dan gecontroleerd en gehandhaafd? b) Welke duurzaamheidseisen zijn precies gesteld aan de evenementen? Hoe wordt dan gecontroleerd en gehandhaafd? c) Hoe wordt gemonitord welke impact de evenementen en activiteiten (zoals “Rally door Spaarnwoude” en “Het Lente Kabinet”) uiteindelijk hebben om de leefomgeving? d) Welke verschillen bestaan hierin precies tussen de recreatieschappen?	De volgende ecologische eisen worden gesteld aan de evenementen: a) De kaders van de Wet natuurbescherming (Wnb). De provincie is hiervoor bevoegd gezag. Evenementen waar risico’s op overtreding van de Wnb of andere beschermingsregimes zijn, worden op advies van het recreatieschap ecologisch begeleid. Tijdens de opbouw, het evenement zelf, de afbouw en schadeherstel wordt toegezien op uitvoering van ecologisch geadviseerde beschermingsmaatregelen. b) Er worden geen uniforme duurzaamheidseisen gesteld. Wel is een aantal evenementen koploper op het gebied van duurzaamheid. Recreatieschappen ondersteunen de organisatoren van deze evenementen bij het bereiken van hun duurzaamheidsbeleid. Recreatieschappen hebben goed zicht op de daadwerkelijke

Technische vragen Interim-Statencommissie, 24-06-2019						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					e) Zijn er afspraken gemaakt met de organisatoren over het voorkomen van zwerfafval? Welke verschillen zijn hierin tussen de recreatieschappen?	uitvoering van het duurzaamheidsbeleid van organisatoren. c) Bij de door de gemeente geïnitieerde evaluaties van evenementen komt de leefomgeving aan bod. Zo worden de aard en omvang van klachten besproken en worden eventuele verbeterpunten voor een volgende editie bepaald. d) De verschillen zijn er niet zozeer per recreatieschap, maar kunnen er wel zijn per gemeente die de vergunningen verlenen. e) Organisatoren zijn contractueel verplicht om hun afval op te ruimen, waaronder zwerfafval in de directe omgeving. Bij wanprestatie laten de recreatieschappen het afval opruimen voor rekening van de organisator. Deze lijn wordt in de recreatieschappen uniform gevoerd.
3	PvdD				Klopt het dat de recreatieschappen verschillend omgaan met eisen rond recreatieactiviteiten tijdens broedseizoen? Klopt het dat sommige	De recreatieschappen voeren hierin een uniforme lijn. Het overtreden van de Wet natuurbescherming is (uiteraard) verboden.

Technische vragen Interim-Statencommissie, 24-06-2019						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					recreatieschappen evenementen in het broedseizoen toestaan en andere niet? Hoe is dat verschil te verklaren?	Recreatieschappen beoordelen of er een risico op overtreding is. Is dit het geval dan zal een organisator met een ecologisch onderzoek moeten komen om aan te tonen dat het evenement mogelijk is en dat er geen risico is op overtreding van de Wnb of andere van toepassing zijnde beschermingsregimes.
4	PvdD				Uit de stukken van o.a. Groengebied Amstelland en Alkmaarder- en Uitgeestermeer blijkt dat er in het gebied gevist mag worden. Hoe, door wie en hoe vaak wordt gecontroleerd dat iedereen zich aan de visserijwet houdt en een vergunning heeft? b) Mag er met lood worden gevist en zo ja, is er bekend welk invloed dat heeft op de leefomgeving? c) Uit o.a. het rapport “Welzijn van Vissen” van de Raad van Dierenaangelegenheden (RDA) dat er bij (sport)visserij risico’s zijn van het achterlaten van haakjes, lijnen of netten op visplekken of het	Vergunningen worden uitgegeven en gecontroleerd door de visserijverenigingen zelf en steekproefsgewijs gecontroleerd door de toezichthouders van de recreatieschappen. Volgens de vergunning moeten vissers hun afval meenemen en dit gebeurt over het algemeen ook. Zo niet, dan worden ze erop aangesproken (zie vraag 7). Vissen met lood en het welzijn van vissen is niet meegenomen in het beleid van de recreatieschappen en er zijn geen plannen om dit op afzienbare termijn te doen.

Technische vragen Interim-Statencommissie, 24-06-2019						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					overmatig voeren met aas. Dit vormt een risico voor bijvoorbeeld vogels. Kunt u aangeven hoeveel zwerfafval jaarlijks ontstaat door het vissen in het gebied van de verschillende recreatieschappen? Wat wordt er gedaan om dat zwerfafval te voorkomen? d) In het RDA-rapport over welzijn van vissen staan heldere conclusies en aanbevelingen: “Er is langzamerhand brede overeenstemming over het feit dat vissen wezens zijn met gevoel, en dat brengt voor de samenleving een zorgplicht mee. Wees je ervan bewust dat vissen gevoel hebben. Besteed daar maar eens wat meer aandacht aan. In het algemeen verdienen vissen het om te worden ‘meegenomen’ in het denken en handelen over welzijn. In beleid, onderzoek, praktijk en maatschappij.” Hoe wordt het welzijn van vissen precies meegenomen in het beleid van recreatieschappen? Zijn er plannen om daar nog verbetering in te brengen?	
5	PvdD				Uit de stukken van Groengebied Amstelland blijkt dat er nieuwe horeca komt bij de Ouderkerkerplas en in	Dit wordt aan de creativiteit van de ondernemers overgelaten. Wel is vooraf

Technische vragen Interim-Statencommissie, 24-06-2019						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					het Diemerbos. Welke ecologische eisen zijn daaraan gesteld? Welke duurzaamheidseisen zijn daaraan gesteld?	aangegeven dat een belangrijk aandachtspunt is dat het gebouw met aandacht voor uiterlijke vormgeving, gebruik van duurzame materialen en (zo mogelijk) energieneutraal wordt ontwikkeld. Ook bij de beoordeling van de inschrijvingen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met duurzaamheidsbesef en ecologisch inzicht van de ondernemers.
6	PvdD				Welke concrete acties houdt “Gebiedsbeheer” in, zoals vermeld in o.a. de verschillende infographics-bestanden van de recreatieschappen?	Onder gebiedsbeheer verstaan de recreatieschappen het onderhouden van groen, water, recreatieve en natuurgerichte voorzieningen. Ook valt hieronder het sluiten van contracten met uitvoerders en controleren en relaties onderhouden met contractanten en onder-erfpachters.
7	PvdD				Wat houdt “Toezicht” precies in bij verschillende recreatieschappen? Welke concrete acties horen daarbij en hoe vaak worden ze precies uitgevoerd? (Bestand _infographic 2018 in vogelvlucht.pdf – Alkmaarder- en Uitgeestermeer)	Onder toezicht wordt verstaan het begeleiden van bezoekers en het tegengaan van overtredingen door te verbaliseren. Wanneer sprake is van criminaliteit schakelen we de politie in. Dagelijks worden de gebieden door handhavers doorkruist.

Technische vragen Interim-Statencommissie, 24-06-2019						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
8	PvdD				Hoeveel is door de PDENH in totaal tot nu toe geïnvesteerd in biomassa? Zijn investeringen in biomassa nog steeds een optie volgens het bestaande beleid? (Bestand: Statenvoordracht Verzoek Uitbreiding Fondsvermogen)	PDENH heeft op dit moment € 1,3 miljoen geïnvesteerd in biomasssa. Volgens het huidige investeringsreglement zou PDENH in biomassa kunnen investeren, maar alleen na een beleidsmatige toetsing aan het provinciale beleid. Investeringsvoorstellen die niet bij het provinciale beleid passen, zullen niet door GS worden goedgekeurd.
9	PvdD				Hoe en op basis van welke concrete eisen wordt door PDENH besloten in welke bedrijven uiteindelijk wordt geïnvesteerd? (Bestand: Statenvoordracht Verzoek Uitbreiding Fondsvermogen)	Het fondsmanagement toetst aanvragen o.b.v. het investeringsreglement (https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2017-3252.html). Daarin is o.a. opgenomen dat PDENH kan investeren in bedrijven o.g.v. Energietransitie, Circulaire Economie en Duurzame Mobiliteit. Na toetsing door het fondsmanagement, adviseert een onafhankelijk Investment Committee (IC) over de voorgenomen investering. Na een positief IC-advies wordt het investeringsvoorstel ter goedkeuring aan GS voorgelegd. Tevens wordt een integriteitstoets (door de eenheid SBA) en

Technische vragen Interim-Statencommissie, 24-06-2019						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
						een beleidsmatige toets uitgevoerd voordat GS besluiten.
	PvdD				Is bekend in welk (soort) bedrijven deel 1 van de derde tranche aan PDENH (€11 miljoen) wordt geïnvesteerd? (Bestand: Statenvoordracht Verzoek Uitbreiding Fondsvermogen)	In het investeringsreglement van PDENH is opgenomen dat het fonds kan investeren in bedrijven op het gebied van Energietransitie, Circulaire Economie en Duurzame Mobiliteit. Dat verandert niet na ophoging van het fondsvermogen met Deel 1 van de derde tranche. Deel 1 van de derde tranche wordt (na PS-besluitvorming) aan PDENH beschikbaar gesteld zonder nadere accenten aan het fonds aan te brengen.
	PvdD				Wij hebben besloten tot een splitsing van de derde tranche om het nieuwe college de mogelijkheid te geven eventuele nadere accenten in het fonds aan te brengen voordat deel 2 van de derde tranche beschikbaar wordt gesteld.” (p 4 Statenvoordracht Verzoek Uitbreiding Fondsvermogen) Op welke wijze kan het college “nadere accenten” brengen en wat houden deze precies in?	Dit is een politieke vraag, deze kunt u stellen in de commissie.

Technische vragen Interim-Statencommissie, 24-06-2019						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
	PvdD			AGENDAPUNT 6	Is er bij de RUD en de OD's geïnventariseerd of de beschikbare middelen in de komende periode voldoende zijn om de toenemende druk (door benodigde grote veranderingen op het gebied van natuurbescherming, biodiversiteit, energie en klimaat) en toenemende complexiteit voor de uitvoeringspraktijk op te kunnen vangen en de taken van vergunningverlening, toezicht en handhaving integraal en in samenhang goed en compleet te kunnen uitvoeren? Is er vraag geweest om de capaciteit van de diensten door de provincie te vergroten?	Ieder jaar worden tussen de provincie en omgevingsdiensten afspraken gemaakt over de taken die zij het volgende jaar gaan uitvoeren. Deze afspraken worden vastgelegd en –gesteld in uitvoeringsprogramma's. De provincie zorgt ervoor dat er voldoende financiële en personele middelen beschikbaar zijn om deze uitvoeringsprogramma's uit te voeren (en zo nodig worden deze middelen aangevuld). De omgevingsdiensten hebben dus altijd voldoende middelen om de vastgestelde activiteiten uit te voeren en om veranderingen op te vangen. Dit is ook wettelijk verplicht in het Besluit omgevingsrecht. Provinciale Staten hebben een rol bij het waarborgen van de beschikbare middelen door de begroting van de omgevingsdiensten vast te stellen. Provinciale Staten worden ook jaarlijks geïnformeerd over de uitvoering van de uitvoeringsprogramma's. Per jaar worden dus de benodigde middelen geïnventariseerd en beschikbaar gesteld. Verzoeken om de capaciteit van de

Technische vragen Interim-Statencommissie, 24-06-2019						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
						omgevingsdiensten te vergroten worden in de uitvoeringsprogramma's opgenomen. Gedurende het uitvoeringsjaar wordt door de omgevingsdiensten gerapporteerd over de voortgang met betrekking tot zowel de uitvoering als de besteding van de beschikbaar gestelde middelen. Eventuele over- of onderschrijding vanwege bijvoorbeeld actualiteiten wordt op die manier tijdig gesignaleerd en kan leiden tot bijstelling van de prioriteiten of inzet, dan wel onderbouwd leiden tot bijstelling van de middelen die beschikbaar worden gesteld aan de omgevingsdiensten. Ten aanzien van de inrichting van de provinciale organisatie voor een goede uitvoering van het uitvoerings- en handhavingsbeleid wordt in de Kaderbrief 2020 € 500.000 extra structureel beschikbaar gesteld. En voor handhaving op het gebied van natuur- en milieutaken en energiebesparing wordt in het coalitieakkoord

Technische vragen Interim-Statencommissie, 24-06-2019						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
						over de komende vier jaar aanvullend € 4 miljoen beschikbaar gesteld.

Inspreektekst Schoner Noord-Holland ten behoeve van de commissievergadering van de Provinciale Staten op 24 juni 2019.

Haarlem 24 juni 2019

Geachte dames en heren,

Dank dat wij u mogen informeren over Stichting Schoner Noord-Holland. Mijn naam is Hanneke Cornelisse en mede namens mede initiatiefnemers Niels Tol en Mike Oudejans wil ik u graag meer vertellen over het doel, strategie en aanpak van Schoner Noord-Holland en de wijze waarop wij tot een samenwerking met de provincie willen komen.

Minder zwerfafval in Noord-Holland. Dat is het doel van Schoner Noord-Holland. Een wel erg korte samenvatting van een immens probleem dat alleen maar groeit. Zwerfafval is de grootste irritatie onder inwoners[1]. Het leidt tot een onveilig gevoel en vermindert het welzijn. De wereldwijde afvalberg zal in 2050 met 70% gestegen zijn[2], logischerwijs zal hierdoor het zwerfafval ook toenemen. De gevolgen voor het milieu, de gezondheid van mens en dier doordat plastic en ander zwerfafval in de voedselketen komen, zijn alarmerend[3]. Actie is dus hard nodig. En dat is waarmee wij in Noord-Holland (om bij onszelf te beginnen) aan de slag zijn gegaan. Binnen de veroorzakers van zwerfafval nemen automobilisten, recreanten, jongeren en rokers een prominente rol in. Naast een algemene mainstream campagne zullen wij dus ook sterke doelgroepgerichte campagnes ontwikkelen. Inmiddels werken wij volop aan draagvlak binnen gemeenten, bedrijven, scholen, recreatieschappen en de waterschappen om te komen tot een provinciaal gedragen en geïntegreerde aanpak van zwerfafval. Want zwerfafval kent geen grenzen. Inmiddels hebben wij afspraken met een aantal gemeenten staan of gehad. Die wij gesproken hebben zijn enthousiast en zo hebben Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Recreatie Noord-Holland aangegeven geïnteresseerd te zijn om te participeren. Zoals het er nu uitziet willen wij na het zomerreces starten.

Waar bestaande initiatieven vooral toezien op het opruimen van zwerfafval, dus aan het einde van de keten, zetten wij op een andere strategie in. Wij hanteren een viertraps aanpak die bestaat uit: informeren, bewustwording, activeren door acties (dus opruimen) en uiteindelijk zelfredzaamheid creëren. Gemeenten zullen naar wens deels of volledig ontzorgd worden, waarbij we ook aantrekkelijke en effectieve acties ontwikkelen en uitvoeren. Bovendien gaan we ‘verbinden’. Dat betekent dat we bestaande initiatieven omarmen, in communities gaan werken waarbinnen kennis en ervaringen gedeeld worden, maar waarbij het ook lokaal blijft door gebruik te maken van bestaande entiteiten zoals wijkteams, welzijnsorganisaties, dorpsraden, etc. en dat dan weer in samenwerking met bedrijven zoals woningcorporaties, waterschappen, maar ook de bakker op de hoek. Verbinding met elkaar vergroot de leefbaarheid van de omgeving, zorgt voor participatie, sociale cohesie en een veiliger gevoel. Een schone omgeving houdt schoon. Daarnaast zullen wij een ‘bibliotheek’ creëren waarbinnen we materialen delen zoals grijpers, ringen, stemvuilnisbakken waarbij men op een stelling het afval in een JA of NEE vuilnisbak gooit en andere ludieke acties. Zo hoeft niet iedere organisatie of gemeente dit zelf aan te schaffen.

Waarom staan we vanmiddag hier? De kaderbrief, vandaag op de agenda, trok onze aandacht omdat de kaderbrief erkent dat burgers zich steeds meer interesseren voor een gezonde leefomgeving. Met name de uitvoering van het initiatiefvoorstel ‘Naar een toekomst zonder (plastic) zwerfafval’ van maart 2019 ingediend door Partij van de Dieren, GroenLinks, D66 en ChristenUnie en breed gedragen door de Provinciale Staten. Dit initiatiefvoorstel draagt bij aan een gezonde leefomgeving voor Noord-Hollanders, zoals ook de kaderbrief die wens schetst. De uitspraken en besluitvorming daaromtrent sluiten naadloos aan op de ambities van Schoner Noord-Holland om efficiënter, effectiever en verbindend te zijn over gemeentegrenzen heen.

Wij kunnen helpen om aan die ambities te voldoen, omdat wij de benodigde expertise, de contacten, het (groeiende) netwerk hebben en provincie Noord-Holland hierbij graag ondersteunen en ontzorgen door uitvoering te geven aan dit initiatiefvoorstel. Hierdoor kan de provincie de rol spelen van verbinder en zorgen voor het vliegwieleffect binnen de provincie.

Het beheersen en verminderen van het zwerfafval is een van de, zo niet de grootste uitdaging voor de komende jaren. Het is niet eens meer 5 vóór 12, maar al over 12. Een geïntegreerde aanpak die niet alleen gericht is op opruimen maar vooral ook werkt aan bewustwording en zelfredzaamheden is keihard nodig. Schoner Noord-Holland wil de Provincie hierbij graag ondersteunen, door uitvoering te geven aan de gestelde ambities, nauw samen te werken en te ontzorgen.

Wij willen u dan ook verzoeken om ons voorstel tot samenwerking en ontzorging te overwegen binnen de realisatie van de kaderbrief en initiatiefvoorstel. Wij kunnen dit jaar al vormgeven aan de uitwerking ervan.

Vijf minuten is uiteraard te kort om alle aspecten toe te lichten. Wij hebben uiteraard een uitgebreidere presentatie. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om al uw vragen te beantwoorden en nadere uitleg te geven.

Wij danken u hartelijk voor uw aandacht.

Mike Oudejans	06 – 24 80 16 52	mike@schonernoordholland.nl
Niels Tol	06 – 52 49 30 08	niels@schonernoordholland.nl
Hanneke Cornelisse	06 – 51 66 45 68	hanneke@schonernoordholland.nl
Algemeen		info@schonernoordholland.nl

[1]. https://www.plasticsoupfoundation.org/2016/10/zwerfafval-grootste-ergernis-nederlander/

[2]. https://nos.nl/artikel/2251339-wereldwijde-afvalberg-dreigt-met-70-procent-te-groeien.html

[3].https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/wetenschappers-vinden-negen-soorten-plastic-in-menselijke-ontlasting~ba14df8a/?referer=https%3A%2F%2Fwww.google.nl%2F

Verslag concept

Interim Statencommissie

Datum	:	24 juni 2019
Commissievoorzitter (plv.)	:	Mw. R.P.M. Kocken
Commissiegriffier	:	Mw. S. Neeskens
Telefoonnummer/e-mail	:	neeskenss@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter (plv.)		mw. R.P.M. Kocken
Commissiegriffier		mw. S. Neeskens
Leden van de commissie	FvD	dhr. R.J. Dekker
	GL	mw. A. Er, mw. A. Gielen, dhr. J.W. Dulfer
	VVD	mw. M.A.H. Van Meerten-Kok, dhr. B.G.P. de Wit
	D66	mw. A.J.C.E. Strens, dhr. M.C. Steeman
	PvdA	dhr. J.J. Carton, dhr. L.Hj. Voskuil
	PVV	dhr. M. Deen, dhr. R. van Tiggelen
	SP	mw. R. Alberts-Oosterbaan, dhr. W. Hoogervorst
	CDA	dhr. D.G. Heijnen, mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers
	PvdD	dhr. J.P. Hollebeek, I. Kostić
	50PLUS/PvdO)	dhr. P.R. Beving (duolid), dhr. De Vries (duolid)
	CU	dhr. M.C.A. Klein, mw. E.T. Kaper-Hartenberg (duolid)
	DENK	dhr. G.E.E. Everduim, mw. I. Vos (duolid)
Commissaris van de Koning		dhr. A. van Dijk
Gedeputeerden		dhr. J. van der Hoek, dhr. C. Loggen, mw. Z. Pels, mw. E.A.S. Rommel, dhr. E. Stigter, dhr. A. Tekin
Notulist		mw. I. Vos (Moneypenny BV)
Afwezig met bericht		--

Agenda

1. Opening en mededelingen

2. Vaststelling agenda, verslag vorige interim-commissievergadering van 20 mei 2019

3. A-agenda Financiën
3.a. Voordracht jaarstukken 2018
3.b. Tweede begrotingswijziging 2019
3.c. Kaderbrief 2020

4. A-agenda Zienswijzen 2019 financiële stukken recreatieschappen
4.a. Recreatieschappen: Financiële stukken Groengebied Amstelland
4.b. Recreatieschappen: Financiële stukken recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer
4.c. Recreatieschappen: Financiële stukken recreatieschap Spaarnwoude
4.d Recreatieschappen: Financiële stukken recreatieschap Twiske-Waterland

5. A-agenda Economie
5.a. Statenvoordracht verzoek tot uitbreiding van het fondsvermogen van het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland BV (PDENH)

6. A-agenda Milieu
6.a. Milieu: Voordracht OD IJmond zienswijze begroting 2020
6.b. Milieu: Voordracht OD NZKG; zienswijze begroting 2020
6.c. Milieu: Voordracht zienswijze ontwerpbegroting 2020 en 1e begrotingswijziging OFGV
6.d. Milieu: Voordracht zienswijze ontwerpbegroting 2020, Jaarstukken 2018 en resultaatbestemming van de RUD Noord-Holland Noord

7. A-agenda Mobiliteit
7.a. Onteigening Brug Ouderkerk aan de Amstel

8. Rondvraag

9. Sluiting

Agenda

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering en heet iedereen welkom bij de laatste interim Statencommissie. Na het zomerreces gaan de reguliere Statencommissies van start.

Er heeft zich één inspreker aangemeld, die het woord krijgt bij de bespreking van de Kaderbrief 2020 (agendapunt 3c).

Mededelingen:
Gedeputeerde **Loggen** deelt mee dat de uitnodiging voor een bijeenkomst op 25 juni 2019 voor raads- en Statenleden inzake de Markermeerdijken abusievelijk niet aan de Statenleden is verstuurd.
De **voorzitter** meldt dat de uitnodiging inmiddels, via de griffie, per e-mail aan alle Statenleden is toegezonden.

2. Vaststelling agenda en verslag interim-commissievergadering 20 mei 2019

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.
Het verslag van 20 mei 2019 wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. A-agenda Financiën
3.a. Voordracht Jaarstukken 2018

De heer **Heijnen,** als voorzitter van de interim-Rekeningencommissie, vertelt dat de jaarstukken 2018 twee weken geleden in de Rekeningcommissie zijn besproken met de accountant. In beslotenheid is een vragenronde gehouden over het conceptverslag. Op dat moment was het conceptverslag nog niet voorzien van een bestuurlijke reactie vanuit het college van Gedeputeerde Staten. Inmiddels is het verslag gepubliceerd, waarin slechts één zin was gewijzigd. veel vragen die zijn gesteld, gingen over de aanbevelingen van de accountant. Met de interim-Rekeningencommissie is afgesproken dat de eerstvolgende Rekeningencommissie een ambtelijke toelichting wordt gegeven op de verbeteringen, die vanuit de ambtelijke organisatie al zijn ingezet.
In de Rekeningencommissie is niet gesproken over het meerwerk. Inmiddels zocht de accountant contact met de heer Heijnen als voorzitter van de Rekeningencommissie. De accountant stelt dat de controle meer op gegevens plaats zou moeten vinden in plaats van op het proces. Daardoor is meerwerk gemaakt. Dit kan deels worden opgevangen door de ambtelijke organisatie zelf en ook door de begroting. Nadere informatie volgt nog.

Gedeputeerde **Pels** verwijst naar de bestuurlijke reactie van het college.
De verwachting is dat eind week 26 een goedkeurende verklaring zal worden afgegeven door de accountant. Deze zal naar Provinciale Staten worden verzonden.
Het is goed om in de Statencommissie de politieke discussie te voeren. Daarnaast wordt de Rekeningencommissie voorgelicht over het project 'Financiële Hygiëne'. Dit project heeft betrekking op de aanbevelingen naar aanleiding van de controle van de jaarrekening.

De **voorzitter** geeft het woord aan de commissie.

De heer **Dulfer** (GL) vond het een hele kluif om de jaarstukken te lezen. Ook de accountant vindt de jaarstukken omvangrijk en redelijk complex. De heer Dulfer deelt die opvatting.
Het is lastig om gegevens uit de organisatie boven water te krijgen. Het advies van de accountant is om een verbeterplan op te stellen. De reactie van het college is dat het verwacht dat er verbetering komt in de komende begroting en in het project Financiële Hygiëne.
Is dat voldoende, of wordt het advies van de accountant opgevolgd en komt het college met een verbeterplan?
Opvallend en zelfs schokkend is het om op pagina 20 te moeten lezen dat maar liefst 56% van alle gemeenten onder het financieel repressief toezichtregime valt. Is het college het met spreker eens dat het aantal zeer hoog is? Wat zijn daarvan de gevolgen? Wat doet de provincie eraan om het percentage naar een acceptabel niveau te brengen? Wat is volgens het college een acceptabel niveau?

Op pagina 24 gaat het over crisisbeheersing en veiligheidszorg. Er is een groot verschil tussen de begroting en het resultaat. Dat gold ook voor 2017. Een toelichting ontbreekt. Voor de begroting van 2019 is weer een hoog bedrag gereserveerd. Wat doet het college om in 2019 de uitvoering van het beleid meer op het te verwachten niveau te kunnen realiseren?
In de begroting van 2019 is geconstateerd dat de algemene reserve van de provincie onvoldoende zou zijn. Een verbeterplan wordt gemaakt. Op pagina 289 staat dat er op dit moment een dekking is van 27%. Volgens de verordening van het financieel beheer Noord-Holland dient de algemene reserve 25% te zijn. Is hiermee dan meteen het verbeterplan gerealiseerd?
Tijdens de technische briefing is gesproken over het weerstandsvermogen en de risicodekking. Die is gebaseerd op de algemene reserve. Is het college bereid om met GL verder te kijken of wat kan worden gedaan met de reserves? De provincie moet beleid uitvoeren en geen geld oppotten.

Mevrouw **Van Meerten** (VVD) vertelt dat de VVD geen aanmerkingen heeft. Over het proces zijn wel enkele opmerkingen. Het is jammer dat Provinciale Staten al twee aaneengesloten jaren de financiële stukken heel laat ontvangt. Vorig jaar is een discussie gevoerd over meerkosten van de accountant. Dit jaar wordt gewerkt met een nieuwe accountant en een nieuwe werkwijze. De VVD gaat ervan uit dat er in 2019 geen sprake van meerwerk zal zijn.
Wat zijn de verwachtingen van het college over het proces in 2019?
Uit het accountantsverslag wordt duidelijk dat er een stevige ontwikkelopgave ligt ten aanzien van het interne proces en de controle. De VVD hecht eraan dat Gedeputeerde Staten dit proces met voortvarendheid oppakken. Als financieel toezichthouder van gemeenten en waterschappen eist de provincie dat ook van deze partijen. Wanneer verschijnt de definitieve versie van het accountantsverslag? Hebben Gedeputeerde Staten verwachtingen dat het proces voldoende op orde is om als Gedeputeerde Staten zelf een rechtmatigheidsverklaring af te kunnen geven?
Uit de reactie van het college blijkt dat focuspunten in 2019 niet allemaal kunnen worden afgerond. Waar ziet het college Quick wins en waar valt vertraging te verwachten?
De accountant vindt de jaarstukken te omvangrijk. Hij adviseert om meer de focus te leggen op belangrijke onderwerpen. De VVD is altijd voor bondig, minder en duidelijk. Tegelijkertijd moeten de Staten wel goed kunnen controleren. Wat is de visie van het college?

De heer **Heijnen** (CDA) zegt dat het CDA schrok van de vele correcties op de jaarstukken. Het corrigeren wordt overigens constructief opgepakt. De accountant ziet inhoudelijk geen belemmeringen om een goedkeurende verklaring af te geven. Gedeputeerde Staten worden verzocht om de Rekeningencommissie en de Statencommissie Financiën gedetailleerd op de hoogte te houden van de wijze waarop de opmerkingen van de accountant worden verwerkt. Daarbij past een uitgebreide planning en een voortgangsrapportage. Kan de gedeputeerde dit toezeggen?
Spreker heeft een vraag over de omzetting van de eigen middelen in de balanspost Project Kust op Kracht naar de reserve Meekoppelkansen bij dijkversterking. Naar het idee van de heer Heijnen zijn dat twee verschillende zaken. Welke besteding wordt nu gegeven aan die storting van 3,2 miljoen euro in de reserve Meekoppelkansen dijkversterking?

De heer **Deen** (PVV) vertelt dat de PVV-fractie vorig jaar al hoopte dat het opstellen van de jaarrekening en de afgifte van de accountantsverklaring dit jaar soepeler en sneller zouden verlopen. Het was toch wel weer slikken. Hoewel de accountant concludeerde dat er tot op heden geen afwijkingen en onzekerheden resteren die de goedkeuring zouden kunnen belemmeringen, had de accountant wel veel kritiekpunten en aanbevelingen. Het college neemt die bevindingen serieus en zal de nodige activiteiten ontplooien om zaken te verbeteren. Dat is positief. Het gaat wel over Noord-Hollands belastinggeld.
Het Jaarverslag stemt de PVV niet al te vrolijk. 2018 was helaas weer een jaar waarin de provincie heeft ingezet op de circulaire economie en de energie transitie met de bijbehorende 'CO2-heksenjacht'. De PVV heeft zich over deze zaken, die de goedkeuring van de PVV niet kunnen dragen, al vaker uitgelaten. Voor het beruchte beleidsdoel 4.2.1. is in 2018 een bedrag van 23,2 miljoen euro uitgetrokken. Dit is veel belastinggeld dat wat de PVV anders besteed had kunnen worden.
De PVV kan vooralsnog niet akkoord gaan met de voorliggende voordracht.

Bij interruptie vraagt de heer **Klein** (CU) of het in lijn, of in tegenspraak met de begroting was? Dat in jaarstukken melding wordt gemaakt van bedragen die zijn uitgegeven, dat is niet zo vreemd. Immers dat is met elkaar gesproken.

De heer **Deen** (PVV) is het daarmee eens. Dat spraken andere partijen met elkaar af.

De heer **Klein** (CU) vindt het mooi dat er zicht is op een goedkeurende verklaring. Het is wel jammer dat de afgifte van de stukken en de verklaring opnieuw zo laat plaatsvindt. De CU schrok van de stevige woorden van de accountant over de interne beheersing en de bruikbaarheid daarvan voor de jaarverslaglegging. Gedeputeerde Staten gaven aan die conclusies te herkennen. Alle verbeteracties worden ingebed in het kader van het project 'Financiële hygiëne' Is dit project dan zo omvangrijk dat het lukt om alle suggesties ook daadwerkelijk daarin in te bedden? Zijn daarvoor voldoende middelen? Immers het ICT-systeem sluit niet goed aan op de manier waarop de jaarstukken worden opgesteld. ICT aanpassen brengt altijd hoge kosten met zich mee. Lukt het met bestaande middelen of zijn extra middelen nodig? De CU vindt het wel heel belangrijk dat deze aanbeveling wordt opgepakt.
De onderbesteding is veel beperkter dan voorgaande jaren. Dat is goed nieuws. Een aantal duidelijk aanwijsbare projecten zijn doorgeschoven. De fractie kan daar goed mee leven. Hoe komt het dat het dit jaar is gelukt?

De heer **Hoogervorst** (SP) meldt dat de SP-fractie blij is dat het resultaat positief is en vooral minder positief dan vorige jaren. Dat had vaak lastige oorzaken. De SP hoopt dat het jaarwerk 2019 er, met het nieuwe college, inhoudelijk anders uit gaat zien dan in de afgelopen jaren. De SP heeft daarin vooralsnog alle vertrouwen. De fractie zal het kritisch volgen.
De heer Hoogervorst weet uit ervaring dat het wisselen van accountant altijd nieuwe aanbevelingen en veranderingen met zich meebrengt. Gaat het dit college lukken om de aanbevelingen ook al in werking te hebben als wordt gestart met het jaarwerk 2019?
Het pakket jaarstukken is dik, maar ne als de VVD wil de SP wel zien wat er gebeurd is.

Mevrouw **Strens** (D66) bedankt voor de stukken. Het zijn inderdaad omvangrijke stukken. Positief is dat zichtbaar is welke resultaten zijn behaald, maar het vraagt wel tijd om er door heen te komen. D66 zou graag gezamenlijk kijken hoe deze stukken op een andere manier kunnen worden ingedeeld. Zo kan het aantal operationele doelen worden teruggebracht. Wil de provincie een transparante en open overheid zijn dan moet ook voor inwoners duidelijk zijn waar het gemeenschapsgeld aan uitgegeven wordt.

Bij interruptie vraagt de heer **Heijnen** (CDA) of mevrouw Strens zich herinnert dat in de vorige Statenperiode de hele systematiek op verzoek van Provinciale Staten is omgegooid. Er moest juist worden gewerkt met meer operationele doelen, meer tekst en minder cijfers. Nu wil D66 minder operationele doelen. Hoe verhoudt zich dat met het unaniem door de Staten aangenomen nieuwe wijze van begroten?

Mevrouw **Strens** (D66) zegt dat het zoeken is naar een balans tussen voldoende inhoud en informatie en het transparant en herleidbaar terugvinden van de euro's. Dat is een zoektocht. Het zou niet zo lijvig moeten zijn, dat niemand er meer doorheen komt.

Mevrouw Strens bedankt het college voor de bestuurlijke reactie. Een goed inzicht in de stappen is gegeven. In het kader van planning en prioritering vraagt D66 over het groot aantal aanbevelingen wat nodig is om dit in welk tijdspad te kunnen doen? D66 verzoekt om daarbij, naast de Rekeningencommissie ook de Statencommissie Financiën nadrukkelijk te betrekken.

De heer **Carton** (PvdA) meldt ook de PvdA blij is dat er een goedkeurende verklaring van de accountant in zicht is. De fractie heeft wel zorgen over de hoeveelheid openstaande acties om de financiële beheersprocessen te verbeteren en over de vele correcties. De organisatie is hard bezig met allerlei verbeterprogramma's. De PvdA is benieuwd naar de prioritering en het tijdspad van die acties. Voorkomen moet worden dat andere fouten worden gemaakt.

Statenlid **Kostić** (PvdD) stelt dat het bij de jaarstukken draait om twee vragen. Klopt het financieel en zijn de doelen behaald die door Provinciale Staten aan Gedeputeerde Staten waren opgedragen. Over het financiële stuk kan de PvdD kort zijn. De fractie sluit zich aan bij de woorden van het CDA.

Over het behalen van doelen is het maar net hoe de doelstellingen worden geformuleerd. Het lijkt in het jaarverslag of het onderhoud van wegen, inclusief faunapassages, goed is. Dat is niet juist. De faunapassages vertonen een gebrek aan onderhoud. Papier en praktijk blijken nogal van elkaar af te wijken. De PvdD ziet dit graag aangepast in het vastgestelde kwaliteitsniveau voor wegen. De PvdD overweegt een motie, maar de fractie wacht eerst de reactie van het college af.
In het kader van NNN is het zeer beperkte doel om jaarlijks 250 hectare natuurgrond toe te voegen weer niet gehaald. Waarom is dit doel niet gehaald?
De PvdD ziet de verwerking van barometer Brede welvaart en welzijn terug in de jaarstukken voor de komende jaren. Is het college bereid daaraan mee te werken?
Faunaschade moet worden betaald. Faunaschade kan ook op een andere manier, aan de voorkant, worden aangepakt. Dit kan bijvoorbeeld door te sturen op Bengaals gras. Daar verwacht de PvdD meer inzet van Gedeputeerde Staten.

De heer **De Vries** (50PLUS/PvdO) heeft begrepen dat de accountant dit jaar vooral gegevensgericht heeft gecontroleerd, omdat niet kon worden gesteund op de interne beheersing. Is de verwachting dat dit naar aanleiding van alle verbeteringen volgend jaar wel mogelijk is?
De fractie van 50PLUS/PvdO bedankt het college voor de jaarstukken en de accountant voor de controlewerkzaamheden. De fractie sluit zich aan bij de eerder gestelde vragen.

Gedeputeerde **Pels** beaamt dat de jaarrekening in concept voorligt. De accountant geeft eerst een goedkeurende verklaring en dan pas een definitieve jaarrekening af.
De accountant zegt dat de organisatie de rechtmatigheidscontrole goed op orde heeft. Dus 2021 is haalbaar.
Op de vraag hoe de jaarrekening kan worden verbeterd antwoordt de gedeputeerde dat het een stuk van Provinciale Staten is. Het lijkt de gedeputeerde goed om bijvoorbeeld in de Rekeningencommissie daarover met elkaar te praten. Hoe de jaarstukken er nu uitzien, is hoe Provinciale Staten het wilden hebben.
De vraag was of een verbetertraject nodig is voor de algemene reserve. De cijfers in de Jaarrekening zijn gebaseerd op de peildatum 31 december 2018, terwijl er nog wel risico's zijn, die mogelijk nog beslag leggen. Het is daarom nodig om nadrukkelijk te kijken naar het opvangen van die risico's. Een plan is in ontwikkeling, dus de gedeputeerde kan de details daarover nog niet delen.
Gevraagd wordt om na te denken over het eventueel beleggen van risico's, in een bestemmingsreserve, in plaats van de algemene reserve. De gedeputeerde zou dat gesprek niet bij deze begroting voeren, gezien de enorme uitdaging ten aanzien van de jaarrekening en omdat de organisatie al een eind op weg is in het begrotingstraject. Als dat gesprek nu zou moeten worden gevoerd, dan wordt het wat te veel. De gedeputeerde stelt voor om hierop later in de tijd op terug te komen.
Hoe kan worden voorkomen dat jaarstukken steeds aan de late kant worden geleverd? Er is al heel veel werk verricht door de ambtelijke organisatie. Veel verbeteringen zijn al doorgevoerd. Het college heeft er alle vertrouwen in dat het volgend jaar vanuit de organisatie makkelijker zal gaan. De relatie met de account is goed. De provincie is echter ook afhankelijk van de aanlevering van jaarstukken door verbonden partijen. De provinciale organisatie is op dit moment intern goed op orde.
Wat zijn de Quick wins? Zoals gezegd is er al veel gedaan. In het vervolg wordt tussentijds afgesloten. De tussentijdse afsluiting vindt plaats per 1 september, zodat op dat moment een groot deel van het jaar al inzichtelijk is. Dit heeft een positieve invloed op het proces van de Jaarrekening 2019. De RVO subsidies kunnen vrij eenvoudig worden ingezet.
In het project "Financiële Hygiëne' wordt dat nog verder uiteengezet. Over het tot in de details betrekken van de Statencommissie Financiën zegt de gedeputeerde dat dit eigenlijk niet te doen is om aan te geven welke acties allemaal worden ondernomen. De gedeputeerde stelt voor om tijdens de presentatie van het project Financiële hygiëne er met elkaar het gesprek over aan te gaan. Bijvoorbeeld het inboeken van posten verloopt per afdeling en per project anders. De gedeputeerde zou dat niet tot op detailniveau met elkaar willen delen. De Staten hebben dan meer aan een gesprek in de Rekeningencommissie. Over zaken die dan nog niet duidelijk zijn kan men elkaar door bevragen.

Bij interruptie vraagt de heer **Heijnen** (CDA) of het mogelijk is om, voorafgaand aan het gesprek over het verbeterprogramma Financiële hygiëne, op alle aanbevelingen van de

accountant een plan van aanpak te presenteren. Het kan helpen om daarbij een analyse te hebben over de stand van zaken en wanneer resultaat kan worden verwacht.

Gedeputeerde **Pels** zegt toe dat in de Rekeningencommissie een toelichtend stuk volgt, op basis waarvan kan worden doorgepraat. Op dit moment wordt nog gewerkt aan de afronding van de jaarrekening. Het project Financiële hygiëne liep al. Daar komen nu punten bij, die eerst verwerkt moeten worden. Dan pas kan een plan van aanpak worden opgesteld. De gedeputeerde stelt voor om hierover na het zomerreces in de Rekeningencommissie te spreken.
De CU vroeg of er qua middelen en mensen genoeg in huis is om het verbetertraject te volgen. Eerder is al gestart met het verbeteren van het ICT-systeem. De verwachting is dat de aansluiting van systemen ten behoeve van het proces om te komen tot de jaarstukken 2019 beter zal lopen. In de Kaderbrief is al in een toename van capaciteit voorzien voor deze afdeling. De onderbesteding is teruggebracht. De gedeputeerde komt erop terug hoe dat kan. De hoeveelheid correcties is deels het gevolg van de werkwijze van de nieuwe accountant. Daarnaast kan de organisatie zelf een deel oplossen door beter te gaan inboeken.
Op de vraag of volgend jaar al kan worden overgegaan op een systeemgerichte controle antwoordt de gedeputeerde dat ze al blij is als het project Financiële hygiëne en de aanbevelingen van de accountant zijn geïmplementeerd. Zij kan geen toezegging doen op dit vlak en of het zo snel al lukt. Het is een doel, maar Provinciale Staten zouden zich daarop nog niet moeten vastpinnen.

Bij interruptie vraagt de heer **De Vries** (50PLUS/PvdO) of de gedeputeerde met hem van mening is dat de accountant meer werk moet verrichten als niet op de ICT-systemen kan worden gesteund. Houdt het college daarmee rekening in de begroting voor volgend jaar|?

Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat nu nog niet is voorzien in meerkosten. Dit zal moeten worden besproken met de accountant als een onderdeel van de evaluatie. De aandacht is nu gericht op de jaarstukken 2018. De jaarstukken 2019 en de controle daarvan zijn nog niet aan de orde.

Gedeputeerde **Loggen** zegt over de vraag waarom de reserve Kust op kracht is samengevoegd met Meekoppelkansen Markermeerdijken dat het gaat om de vereenvoudiging van de herschikking van reserves. Een nieuwe reserve is bedoeld voor Meekoppelkansen. Alle reserves die overblijven vanuit bijvoorbeeld de reserve Kust op Kracht, maar ook andere dijk- en kustversterkingen gaan daarin. Ze blijven daarmee beschikbaar voor het doel waarvoor ze zijn bedacht: het meekoppelen bij dit soort grote projecten.

Gedeputeerde **Tekin** zou de PvdD willen verzoeken om nog even te wachten met de motie inzake faunapassages. In het coalitieakkoord is een afspraak gemaakt over faunapassages. Deze gaan standaard mee in het bermbeheer. De uitdaging is dat wordt getoetst op beeldkwaliteit. Met de inhoudelijke kant waarover de PvdD maar ook het college zich zorgen maakt, gaat gedeputeerde Tekin zeker aan de slag. De uitwerking van het coalitieakkoord vraagt wat tijd. Dit onderwerp heeft het college in het vizier.

Gedeputeerde **Rommel** licht toe dat in de afgelopen collegeperiode 1000 hectare NNN is gerealiseerd. In het ene jaar worden meer hectares NNN gerealiseerd dan in een ander jaar. De komende collegeperiode zijn er grote ambities. Het college gaat daarmee hard aan de slag. In de vorige periode heeft gedeputeerde Tekin aangekondigd dat Provinciale Staten straks worden meegenomen in het proces van het Programma Natuur Ontwikkeling.

Gedeputeerde **Van der Hoek** gaat nader in op de vraagt over interbestuurlijk toezicht. Repressief toezicht betekent dat achteraf wordt gecontroleerd bij gemeenten of hun begroting sluitend is. Daarbinnen is een categorie waarbij kan worden volstaan met een licht regime en een verkorte analyse. Ieder jaar wordt via een verkorte toets beoordeeld of de situatie bij die gemeenten nog steeds zo is. Slechts twee gemeenten staan onder preventief toezicht. Daar is iets aan de hand, maar dat liet zich verklaren omdat daar een ARHI procedure liep. Dan schrijft de wet een preventief toezicht voor, zodat een gemeente niet zomaar van alles kan doen met het budget dat is bedoeld voor de fusie.

Bij interruptie vraagt de heer **Hoogervorst** (SP) over het interbestuurlijk toezicht op gemeenten of Gedeputeerde Staten zien dat gemeenten steeds meer in de problemen komen onder andere door Jeugdzorg.

Gedeputeerde **Van der Hoek** antwoordt dat het college dat zeker ziet. Dat komt tot uitdrukking in een meerjarenbegroting. Er wordt wel degelijk naar gekeken bij de beoordeling van die begroting. Als er bij individuele gemeenten echt problemen ontstaan, dan kan het niet anders dan dat het college dat zal zien.

Tweede termijn

Statenlid **Kostić** (PvdD) is blij met de toezegging dat wordt gewerkt aan de faunapassages. Het blijft wel zorgwekkend dat de PvdD dat niet terugziet.
Wanneer en hoe is 1000 ha NNN verwezenlijkt? Vorig jaar is niet eens 250 ha behaald
De PvdD ziet heel graag de verwerking van de barometer Brede welvaart en welzijn terug in de jaarstukken 2019. Die tool is niet voor niets ontwikkeld. De PvdD denkt graag mee.

De heer **Dulfer** (GL) kreeg geen antwoord op zijn vraag over de onderbesteding van de versterking van crisisbeheersing. Hoe wil het college dat in 2019 beter doen, zodat er van onderbesteding geen sprake zal zijn?

Commissaris van de Koning, de heer **Van Dijk**, hoopt natuurlijk dat zich geen crisis voordoet. In dien worden er wel gelden voor gereserveerd. Hij hoopt dat het dit jaar exact hetzelfde zal zijn en dat zo min mogelijk gebruik hoeft te worden gemaakt van de reserve. Voor het kunnen opstarten van een crisisorganisatie moet geld vrijgemaakt kunnen worden.

Gedeputeerde **Pels** licht toe dat de organisatie niet zozeer last heeft van onder uitputting, maar vooral van vertraging. Projecten komen later tot uitvoering.

Gedeputeerde **Van der Hoek** zegt over het verzoek tot breder inzetten van de barometer Brede welvaart en welzijn dat deze normaal gesproken wordt gebruikt voor de Economische Agenda. De uitkomst van de monitor en hoe dat wordt vertaald kan meer gespecificeerd worden meegenomen in de rapportage.

Gedeputeerde **Pels** verwijst naar het coalitieakkoord, waarin staat dat een impact analyse wordt gemaakt. Deze toezegging kan daar in worden meegenomen.

Gedeputeerde **Rommel** herhaalt dat in de afgelopen vier jaar in totaal 1000 ha NNN is gerealiseerd. Dat is gemiddeld 250 ha per jaar. De gedeputeerde verwijst naar het PMO van de afgelopen 4 jaar.

De **voorzitter** concludeert dat de voordracht als bespreekstuk naar de PS-vergadering kan worden doorgeleid.

3.b. Tweede begrotingswijziging 2019

De heer **Hoogervorst** (SP) constateert dat de begrotingswijziging niet omvangrijk is. Het is slechts een hernieuwde lijst 'Subsidies buiten uitvoeringsregeling'. Is het mogelijk om in het vervolg per project kort te omschrijven wat het is, waarvoor het wordt gebruikt en wat de financiële stand van zaken is?

De heer **Klein** (CU) sluit aan bij voorgaande spreker. Het is vreemd dat in deze lijst plotseling met miljoenen euro's wordt geschoven. Kan iets meer toelichting worden gegeven op grote beslissingen?

Mevrouw **Van Meerten** (VVD) vraagt wat er met die miljoenen euro's gebeurt. Worden die verschoven naar andere potjes, of gaan ze in een bepaalde reserve?

De heer **Van Tiggelen** (duolid PVV) vertelt dat de PVV een aantal subsidies niet kan ondersteunen. Het gaat vooral om subsidies die onder 4.2.1. vallen. In navolging op voorgaande spreker vraagt ook de PVV om meer toelichting in het vervolg.

Mevrouw **Strens** (D66) vraagt over de bedragen rondom glasvezel of het klopt dat het hier gaat om subsidies en niet om een garantstelling.

Gedeputeerde **Pels** hoorde de commissie spreken over grote verschuivingen. Welke verschuivingen betreft het precies? De beantwoording volgt dan vanuit de vak gedeputeerde. Het is aan Provinciale Staten om te bepalen hoe stukken worden vormgegeven. Het is enorm veel werk als steeds een update moet worden gegeven over waar het werkelijk staat. Mogelijk kan het verzoek omtrent de vormgeving van de begrotingslijst worden meegenomen in de Rekeningencommissie? Dat is het voorstel van de gedeputeerde. Bekeken kan worden hoe in die aanvullende informatie kan worden voorzien zonder de stukken zwaarder te maken.

Tweede termijn:

De heer **Klein** (CU) zal zijn vraag over de grote verschuivingen schriftelijk stellen.

De heer **Hoogervorst** (SP) gaat akkoord met het antwoord van het college. Hij hoopt dat tot een overzichtelijkere vormgeving kan worden gekomen. Bij een goede overzichtelijke subsidielijst is iedereen gebaat.

Mevrouw **Strens** (D66) kreeg geen antwoord op haar vraag over glasvezel.

Gedeputeerde **Van der Hoek**l legt uit dat het hier gaat om een garantstelling, maar gegeven in de vorm van een subsidie met een aanvul overeenkomst.

De voorzitter constateert dat de voordracht als bespreekstuk naar Provinciale Staten kan worden geleid.

3.c. Kaderbrief 2020

Mevrouw **Cornelissen** spreekt in namens Stichting Schoner Noord-Holland. Zij spreekt mede namens mede-initiatiefnemers Niels Stolk en Mark Oudejans.
Minder zwerfafval in Noord-Holland is het doel. Zwerfafval is de grootste irritatie onder inwoners. Het leidt tot een onveilig gevoel en vermindert het welzijn. De gevolgen voor milieu en gezondheid voor mens en dier zijn alarmerend. Actie is nodig. Daarmee is Schoner Noord-Holland aan de slag gegaan. Ook de automobilisten, recreanten, jongeren en rokers nemen een prominente rol in. Naast een algemene mainstream campagne worden sterke doelgroep gerichte campagnes ontwikkeld. De stichting werkt aan draagvlak in gemeenten, bedrijven, scholen, recreatie- en waterschappen om te komen tot een provinciaal gedragen en geïntegreerde aanpak van zwerfafval. Inmiddels staan of waren er afspraken met gemeenten. Die waren enthousiast. Het Hoogheemraadschap en Recreatieschap Noord-Holland zijn geïnteresseerd in participeren. Na de zomer start het participatietraject.
De stichting hanteert een vier-traps-aanpak die bestaat uit informeren, bewust worden, activeren door acties en uiteindelijk het creëren van zelfredzaamheid. De stichting gaat verbinden. Bestaande initiatieven worden omarmd. Door gebruik te maken van bestaande entiteiten zoals dorpsraden, welzijnsorganisaties en wijkteams blijft het lokaal. Dat dan weer in samenwerking met bedrijven, woningbouwcorporaties en waterschappen. Het vergroot de leefbaarheid van de omgeving zorgt voor participatie, sociale cohesie en een veilig gevoel. Een schone omgeving houdt ook schoon. De stichting zal een bibliotheek creëren met materialen zoals grijpers.
Waarom staat mevrouw Cornelissen vanmiddag hier? De Kaderbrief erkent dat burgers steeds meer interesse hebben voor een gezonde leefomgeving. De uitvoering van het initiatiefvoorstel ‘Naar een toekomst zonder plastic zwerfafval’ van maart 2019, ingediend door de PvdD, GL, D66 en CU werd breed gedragen door Provinciale Staten. Dit initiatiefvoorstel draagt bij aan een gezonde leefomgeving voor Noord-Hollanders, zoals ook de Kaderbrief die wens heeft. De uitspraken daaromtrent sluiten naadloos aan op de ambities van Schoner Noord-Holland om efficiënter, effectiever en verbindend te zijn over gemeentegrenzen heen.
Stichting Schoner Noord-Holland kan helpen om aan die ambities te voldoen, omdat de expertise, contacten en sterk groeiend netwerk heeft. De stichting wil Provincie Noord-Holland ondersteunen door uitvoering te geven aan het initiatiefvoorstel. Hierbij kan de provincie de rol van verbinder spelen.

Het verminderen van zwerfafval is een van de grootste uitdagingen voor de komende jaren. Het is al over twaalf. Stichting Schoner Noord-Holland verzoekt Provinciale Staten om haar voorstel “Samenwerking en ontzorging” te overwegen binnen de realisatie van de Kaderbrief en het initiatiefvoorstel.

De heer **Steeman** (D66) vraagt of dit het eerste contactmoment is met de provincie is.
Mevrouw **Cornelissen** (Stichting Schoner Noord-Holland) antwoordt dat dit het eerste officiële contact met de provincie is.

De heer **Klein** (CU) spreekt van een mooi initiatief. Hoelang is de stichting actief? Zijn er andere bronnen van financiering?
Mevrouw **Cornelissen** was eerder actief op het gebied van milieu als marketing communicatie adviseur. Ze stond aan de wieg van de campagne “Een beter milieu begint bij jezelf.” Er is expertise in de organisatie en bij mevrouw zelf. Schoner Noord-Holland bestaat sinds begin 2019. Het kwam rustig op gang. Gezien het enthousiasme is besloten iom Schoner Noord-Holland neer te zetten als een professionele organisatie, die praat met gemeenten, het hoogheemraadschap en het recreatieschap.Er ontstond behoefte aan een verbinder, die over (gemeente)grenzen heen die rol zou kunnen spelen. Aan de organisatie hangt een kostenplaatje in de zin van kantoor, website etc.

De heer **Hoogervorst** (SP) is benieuwd hoe gemeenten reageren. Welke rol ziet de stichting voor de provincie weggelegd?

Mevrouw **Cornelissen** vertelt dat op gemeentelijk niveau al particuliere initiatieven lopen. Goedbedoelende vrijwilligers zijn absoluut zinvol werkzaam, maar er wordt niet samengewerkt. Er wordt met name gewerkt aan het einde van de keten, namelijk het opruimen van het zwerfafval. De stichting steekt met name in op de 4-traps-aanpak. Feitelijk zou de stichting over 3 of 4 jaar niet meer nodig moeten zijn.

Statenlid **Kostić** (PvdD) vindt dit een mooie volgende stap van het initiatiefvoorstel. De provincie organiseert af en toe symposia en werkateliers om verschillende partijen met elkaar in contact te brengen. Wat vindt de stichting van dit instrument, waarbij gemeenten, recreatieschappen en waterschappen onder leiding van bijvoorbeeld Stichting Schoner Noord-Holland de koppen bij elkaar steken om het probleem van zwerfafval aan te pakken.

Mevrouw **Cornelissen** vindt dat fantastisch. Er is meer aandacht voor het probleem. De stichting zoekt naar verbindende partijen. Het geeft de mogelijkheid om onderling met elkaar te verbinden en gemeentegrens overschrijdende ervaringen uit te wisselen. Stichting Schoner Noord-Holland zou een dergelijk initiatief omarmen en willen ondersteunen.

De **voorzitter** bedankt de inspreker en geeft het woord aan de commissie.

De heer **Hoogervorst** (SP) constateert dat de Kaderbrief wachtte op initiatieven van het nieuwe college. Het collegeakkoord is vorige week besproken. De Kaderbrief was toen al gereed. Dat neemt niet weg dat de SP met grote belangstelling kijkt naar de ontwikkelingen op dit gebied. De SP hoopt van harte dat de inhoud van het beleid en toekomstige Kaderbrieven en begrotingen een wat andere kleur hebben dan de afgelopen vier jaar.
Maakt het college zich zorgen over het steeds kleiner wordende Provinciefonds? Kan het college toekomstige ontwikkelingen van het Provinciefonds toelichten? De inzet van IPO zou moeten zijn dat er voor wordt gezorgd dat het fonds op peil blijft, zodat beleidsvoornemens wel kunnen worden uitgevoerd.
Wat zijn de gevolgen van de dalende opbrengst uit opcenten als gevolg van maatregelen in het belastingplan? Moeten Provinciale Staten zich daarover zorgen maken?
De provincie kan niet veel invloed uitoefenen op macro economische ontwikkelingen, maar deze kunnen voor een onzekere situatie zorgen. Hoe kan de provincie daarop reageren? Is Noord-Holland daarop voorbereid?
In het kader van de ernstige situatie bij Tata Steel en Harsco is het de vraag of het niet beter is om ook in de toekomst voldoende geld te reserveren in het kader van zeer zorgwekkende stoffen? Heeft de provincie iets achter de hand hebben om onderzoeken te kunnen uitvoeren en om maatregelen te nemen?

De provincie heeft de taak om de betrokkenheid van de burger in de provincie te vergroten. De SP kondigt aan om op 8 juli met een motie te komen die jeugddebatten nadrukkelijker gaat ondersteunen.

De heer **De Wit** (VVD) zegt dat de VVD vindt dat de Kaderbrief beleidsarm is. De Kaderbrief is wat de VVD betreft niet helemaal geslaagd. Een aantal beleidsmatige mutaties betreft uitvoering. Dat kan de VVD begrijpen. De begroting is structureel in evenwicht. Provincie Noord-Holland houdt de laagste opcenten van Nederland. Het college wordt daarvoor gecomplimenteerd. De VVD vraagt hoe het afschrijvingssysteem van OV en kunstwerken zich verhoudt tot die van andere provincies. Wat is achtergrond geweest om te kiezen voor deze afschrijvingssystematiek? Hoe verhoudt de mutatie van de afschrijvingstermijn zich tot de daadwerkelijke uitgaven aan onderhoud van deze activa?
In het document staan trends beschreven. In welke mate is er verbinding tussen de trends die genoemd zijn en de uitwerking op de financiën en het beleid van de provincie?
In de Kaderbrief wordt gevraagd om 35,5 fte. Daarvoor wordt een aantal redenen genoemd. De VVD is benieuwd naar de motivatie van Gedeputeerde Staten waarom zij denken dat dit voldoende is. Kan de garantie worden gegeven dat volgend jaar niet opnieuw een vergelijkbare vraag wordt gesteld?

De heer **Klein** (CU) is het eens met voorgaande sprekers wanneer zij spreken van een beleidsarme Kaderbrief. Toch gebeurt er wel wat. Er gaat 5,2 miljoen euro extra naar allerlei Waddenprojecten. De heer Klein heeft er moeite mee dat dit gebeurt in het kader van deze Kaderbrief. Het geld moet worde aangewend op inhoudelijke gronden en niet op basis van deze Kaderbrief. Daarnaast is er jaarlijks een extra bedrag van 200.000 euro voor samenwerking tussen de Waddenprovincies. Lukt het dan niet in het Waddenfonds?
Hetzelfde gevoel heeft de heer Klein bij Data gedreven werken. De vorige periode gaven Provinciale Staten daarvoor een behoorlijk budget. Nu wordt nog eens 800.000 euro extra per jaar gebruikt om mensen op te leiden, zodat ze data gedreven kunnen gaan werken.
35 fte extra is goed, maar vorig jaar vroeg de heer Klein of het nodig was om te investeren in de personele organisatie. De gedeputeerde Personeel vertelde met veel overtuiging dat het absoluut niet nodig was. Eén jaar later moet er 35 fte bij. Wat is er in het afgelopen jaar veranderd, dat de capaciteit er nu zo anders voorstaat?
Extra geld wordt gereserveerd voor het project Zuidasdok. Die bijdrage wordt ieder jaar geïndexeerd. Het project loopt steeds maar vertraging op. Het geld dat de provincie moet besteden wordt steeds meer. Kan worden besloten om vanaf nu niet meer te indexeren? Het is wel vreemd dat zomaar 2,5 miljoen euro moet worden bijgestort omdat het allemaal zo langzaam gaat.

De heer **Heijnen** (CDA) vertelt dat het CDA inhoudelijk kan instemmen met de Kaderbrief. Vanwege de komst van een nieuw college heeft deze Kaderbrief tijdelijk een beleidsarm karakter. De fractie is blij met de extra middelen die vrij worden gemaakt voor de uitbreiding van de capaciteit van het ambtelijk apparaat.
Wat zijn de te verwachten opcenten in de toekomst, vanwege de te verwachten vormgeving van brandstoffen voor auto's. In IPO verband vindt daarover een discussie plaats. Wat is de stand van zaken? Staan in het klimaatakkoord afspraken die met IPO zijn gemaakt over de financiering vanuit opcenten. Opcenten vormen een heel groot deel van de inkomsten van de provincie.
Het CDA heeft zorg over de structurele dekking van de uitgaven. In 2020 en 2021 wordt afgesloten met een tekort. Het voorstel is om deze tekorten te dekken uit het te verwachten positief resultaat van 2019. Dit komt de CDA-fractie over als gokken. Het tekort van 2020 en 2021wordt voor 80% veroorzaakt door structurele uitgaven, voornamelijk personeel. Structurele tekorten worden incidenteel gedekt. Welk deel van de begroting betreft structurele uitgaven? Welk deel daarvan wordt gedekt door structurele inkomsten?
Hoe geeft het college invulling aan het initiatiefvoorstel? Wat kan het college doen met de suggesties die tijdens de inspraak zijn neergelegd door Stichting Schoner Noord-Holland?

Mevrouw **Strens** (D66) sluit zich aan bij de vragen over de opcenten als gevolg van de elektrificering van het wagenpark. Wat is de inzet in IPO-verband? Over de gelden die zijn vrijgemaakt voor RIVM onderzoeken vraagt D66 of de reserve voldoende is voor genoemde onderzoeken?
D66 is juist blij dat geld wordt vrijgemaakt voor data gedreven werken. Het staat ook in het nieuwe collegeakkoord.

Ten aanzien van 'De basis op orde' constateert D66 dat 35,5 fte extra een aanzienlijke toename is. Het kostenbedrag is fors. Kan de organisatie hiermee even uit de voeten, of komt er volgend jaar weer een verzoek om het aantal fte uit te breiden?

De heer **Deen** (PVV) boog zich over de vraag wat de provincie 2018 uitgaf aan het stimuleren en faciliteren van elektrisch rijden. De provincie legde 75.000 euro in voor proceskosten en 300.000 euro aan laadinfra uit het programmabudget MRA Elektrisch. Ook is een deel van het budget voor de subsidieregeling Kleine infra via MRA Elektrisch heeft ingezet voor diezelfde laadinfra in gemeenten. Hoe groot is het bedrag dat extra wordt toegevoegd?
De PVV stemt in met de Kaderbrief behoudens een aantal gemaakte politieke keuzes aangaande de energie transitie en een meer circulaire economie.

De heer **Dulfer** (GL) ziet toch wel enkele beleidswensen in de Kaderbrief. In hoeverre zijn deze wensen niet in conflict met het coalitieakkoord? Kunnen deze wensen de uitvoering van het coalitieakkoord belemmeren?

Statenlid **Kostić** (PvdD) deelt de zorg van GL. De Kaderbrief vormt een onacceptabele dwangbuis, waarin te weinig ruimte is voor ambities en uitdagingen op het gebied van natuur. In hoog tempo maken we de planeet onleefbaar. De urgentie van meer bio diversiteit is groot, maar de PvdD ziet het niet terug in de Kaderbrief. Ecosystemen zijn de basis van alles. We zien de economie mogelijk groeien, maar we zien over het hoofd dat ook grote problemen als plastic soep, overbevissing ook groeien.
Hooguit 2 zinnen worden gewijd aan de verduurzaming van de landbouw en bio diversiteit. Hoe staat het met ecologische ontwikkelingen? We hebben te maken met een disbalans in het grondstoffengebruik. We zijn door onze reserves heen. De Kaderbrief rept daar niet over en rijmt niet met de realiteit. De PvdD vragen Gedeputeerde Staten om een manier te vinden om binnen de Kaderbrief een beeld te schetsten over maatschappelijke en ecologische consequenties van activiteiten en keuzen en te kijken naar economische, ecologische en sociaal maatschappelijke effecten. De PvdD ziet aanknopingspunten hiervoor in het verwerken van de barometer Brede welvaart en welzijn. Is de gedeputeerde bereid hier aan te werken?

Gedeputeerde **Pels** beaamt dat er sprake is van een beleidsarme Kaderbrief, wachtend op een coalitieakkoord. De Kaderbrief is meegenomen in het opstellen van het coalitieakkoord. Het is niet strijdig met elkaar. De Kaderbrief geeft alle ruimte om het coalitieakkoord in de begroting te verwerken.
De SP sprak zorg uit over het Provinciefonds. Het fonds is gekoppeld aan de uitgaven van het Rijk. In de meicirculaire stond dat dit op korte termijn voor een kleine tegenvaller zorgt. Deze is goed op te vangen en verwerkt in het coalitieakkoord.

Bij interruptie vraagt de heer **Hoogervorst** (SP) of het klopt dat een delegatie van de VNG actief bezig is om samen met het Rijk een nieuwe invulling te geven aan het Gemeentefonds. Is dat ook het geval voor het Provinciefonds?

Gedeputeerde **Pels** is dat niet bekend. In het IPO gaat het vaker over de opcenten. Hoe gaan we met de opcenten om, nu we weten dat er voor de elektrische auto geen motorrijtuigenbelasting hoeft te worden betaald? Dit betekent een mogelijk teruggang van de opbrengsten vanuit de opcenten. Daarover is intensief contact binnen het IPO. Daarover wordt gesproken met het Rijk. Een open huishouding is essentieel voor het goed functioneren van de provincie. Er zijn gesprekken over hoe dit in de toekomst kan worden bestendigd.

Bij Interruptie vraagt Statenlid **Kostić** (PvdD) of CO2-opslag een serieuze optie is.

Gedeputeerde **Pels** reageert vanuit financiën. De vraag hoort bij de vak gedeputeerde thuis. Het financiële kader van de Kaderbrief is meegenomen in het opstellen van een coalitieakkoord.
Voor macro economische ontwikkelingen is een stelpost opgenomen, zodat tegenvallers kunnen worden opgevangen.
Gevraagd werd hoe trends beter kunnen worden verbonden aan het stuk. Ook dit behoort tot het vraagstuk over hoe Provinciale Staten het stuk en de vormgeving daarvan voor zich zien. Hierover zou het gesprek kunnen worden gevoerd in de Rekeningencommissie.

Door de vorige gedeputeerde Personeel zijn Provinciale Staten eerder geïnformeerd over de personeel krapte. De toename fte is bedoeld voor het kunnen implementeren van de bevindingen van de accountant en op het gebied van subsidies en ICT.
Het CDA uitte zorgen over de dekking van structurele kosten. De dekking is in het coalitieakkoord ondervangen. Eén en ander is zichtbaar in de begroting. Structurele kosten worden gedekt door structurele middelen.

Bij interruptie vraagt Statenlid **Kostić** (PvdD) waarom in de Kaderbrief niets vermeld staat over de financiële gevolgen van de afschaffing van PAS in brede zin.

Gedeputeerde **Pels** legt uit dat de ontwikkelingen rondom PAS later bekend zijn geworden dan de Kaderbrief.

Gedeputeerde **Rommel** vult aan dat de daadwerkelijke uitspraak van de Raad van State op 29 mei 2019 werd gedaan.

Gedeputeerde **Tekin** bedankt de inspreker. In maart is in de laatste samenstelling van Provinciale Staten is het initiatiefvoorstel behandeld en daarvoor in de commissie. De gedeputeerde heeft toen aangegeven met alle inspraak aan de slag te zullen gaan. De gedeputeerde neemt Stichting Schoner Noord-Holland daarin van harte mee. Een uitnodiging volgt om hier verder over te praten.
De heer Deen wordt geadviseerd om de door hem genoemde bedragen bij elkaar op te tellen. In totaal is 625.000 euro bestemd aan MRA elektrisch.
In het kader van de problematiek rondom Tata Steel kon niet worden gewacht op het coalitieakkoord. Via de Kaderbrief werd alvast geld vrijgesteld. Het college gaat met komt met een programmatische aanpak voor een gezonde leefomgeving. Daaraan zit flink wat geld vast. Toekomstige onderzoeken kunnen via die route worden gefinancierd.
De afschrijvingstermijn moet worden gebaseerd op de werkelijke levensduur. Wegen en bruggen hebben een gemiddelde levensduur van 50 jaar. Andere provincies hanteren een afschrijvingstermijn tussen 20 en 100 jaar. Er zijn dus grote verschillen, maar daaraan kunnen weinig argumenten worden ontleend. Het afschrijvingstraject is goed afgestemd met de accountant. Mogelijk zou hierover op korte termijn verder gesproken kunnen worden in de Statencommissie?

Naar aanleiding van de vraag van de heer Klein vertelt gedeputeerde **Loggen** dat in maart 2019 een Investeringskader is aangeboden aan Provinciale Staten waarin alle inhoudelijke programma's staan. Op basis van cofinanciering worden projecten gefinancierd. Zou er geen sprake zijn van cofinanciering dan schieten projecten in de vertraging.
Kleinere bedragen als 140.000 euro zijn voor het programma Rijke Waddenzee. Het programma loopt van de Waddenprovincies en het Rijk. Daarvoor nog wat middelen nodig omdat zaken duurder zijn geworden. Die extra middelen zijn inbegrepen in het genoemde bedrag.

Bij interruptie vraagt de heer **Klein** (CU) of er nog meer geld nodig zal zijn. Toen in maart werd gesproken over het inhoudelijk kader voor het Waddenfonds is het bedrag van 5 miljoen euro toen al op tafel gelegd. Hoe verhoudt de cofinancieringsbehoefte zich tot het vastgestelde programma?

Gedeputeerde **Loggen** legt uit dat het samenhangt met de grootte van de aanvragen. Wat is subsidiabel vanuit het Waddenfonds. Dit valt pas te beoordelen als er daadwerkelijk een aanvraag ligt. Provinciale Staten worden daarvan periodiek op de hoogte gehouden.

Gedeputeerde **Stigter** zegt het volgende over de CO2 opslag. Dit college streeft naar een economie waarin minder gebruik wordt gemaakt van CO2. Voorlopig zal er nog veel CO2 worden uitgestoten. CO2 kan worden toegepast als reststof. Die ruimte wordt geboden. Het gaat over CO2-opslag op zee, waarbij het Rijk het gezag is. Vooralsnog zijn er geen toepassingen op het land.
De data strategie is eind 2018 vastgesteld door Provinciale Staten. Data strategie is van belang voor heel veel beleid. Om aan de data strategie uitvoering te kunnen geven, moet worden geïnvesteerd in de organisatie en in de mensen. Hetgeen in de Kaderbrief staat, is bedoeld om invulling te geven aan de opleiding. Het gaat de gehele organisatie aan.

Bij interruptie vraagt de heer **Klein** (CU) of het klopt dat Provinciale Staten eerder 7 miljoen euro voor data strategie ter beschikking hebben gesteld. Nu komt er opnieuw een voorstel waarin geld wordt gevraagd voor onder meer het opleiden van mensen. Dat zou toch onderdeel moeten zijn van de uitvoering van de strategie?

Gedeputeerde **Loggen** legt uit het college de vorige keer een krediet aanvroeg om te komen tot een data strategie. Op onderdelen moet echter nog een verdiepingsslag worden gemaakt. Het eigen personeel wordt opgeleid om de taal vanuit de markt te kunnen verstaan. Het personeel moet adequaat kunnen omgaan met de materie. De verdere ontwikkeling van data strategie zou door de nieuwe portefeuillehouder separaat besproken kunnen worden met de commissie.

De **voorzitter** neemt aan dat gedeputeerde Stigter deze suggestie meeneemt.

Bij interruptie vraagt statenlid **Kostić** (PvdD) of het klopt dat Gedeputeerde Staten het opslaan van CO2 opslag niet alleen als een mogelijkheid zien, maar als iets waarmee aan de slag wordt gegaan en waarover later nog een discussie wordt gevoerd.

De heer **Deen** (PVV) komt met een punt van orde voorstel. Inmiddels stelde statenlid Kostić vele technische vragen. Hij stelt voor om vervolgvragen, die vooral technisch van aard zijn, schriftelijk af te wikkelen.

De **voorzitter** denkt dat dit een redelijk voorstel is. Op deze manier loopt de vergadering uit de tijd. Ze verzoekt de Statenleden wanneer zij nog nadere informatie wensen, om dit schriftelijk aan te kaarten.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als bespreekstuk kan worden doorgeleid naar Provinciale Staten.

4. <u>A-agenda Zienswijzen 2019 financiële stukken recreatieschappen</u>
4.a. Recreatieschappen: Financiële stukken recreatieschap Groengebied Amstelland
4.b. Recreatieschappen: Financiële stukken recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer
4.c. Recreatieschappen: Financiële stukken recreatieschap Spaarnwoude
4.d. Recreatieschappen: Financiële stukken recreatieschap Twiske-Waterland

De agendapunten 4a tot en met 4d worden integraal behandeld.

De heer **Deen** (PVV) zegt dat de voordracht een hamerstuk mag zijn.

Mevrouw **Kuiper** (CDA) vertelt dat het CDA het eens is met het voorstel om geen zienswijzen in te dienen. Wel zijn er nog de volgende opmerkingen. In 2018 is al aangegeven dat aan het BBV moest worden voldaan. Dat het in 2020 nog niet is gelukt, kan het CDA nog door de vingers zien. De fractie verwacht wel dat de begroting In 2021 op orde is. Gezien de wijze van samenwerking lijken Gedeputeerde Staten daarin voldoende vertrouwen te hebben.

De heer **Hollebeek** (PvdD) merkt op dat de PvdD nog geen antwoord kreeg op alle technische vragen. Aanvullende vragen volgen schriftelijk.

Mevrouw **Strens** (D66) geeft aan dat D66 akkoord kan gaan met het voorstel om geen zienswijze in te dienen. Op pagina 7 staat dat de in 2018 per zienswijze gevraagde verbeteringen niet zijn doorgevoerd. Kan worden toegelicht waarom niet? Heeft het college er wel vertrouwen in dat de verbeteringen straks wel worden doorgevoerd?

Mevrouw **Van Meerten** (VVD) meldt dat de VVD het ermee eens is dat geen zienswijzen worden ingediend. Kunnen Provinciale Staten worden meegenomen in het proces gedurende het jaar?

Mevrouw **Er** (GL) zegt ook GL van mening is dat er geen zienswijze ingediend hoeft te worden. Over de financiële stukken van recreatieschap Twiske-Waterland heeft GL nog wel een vraag. Op pagina 5 is een belangrijke zin onvolledig gebleven. Er staat nu monitoren doelsoorten. Het gaat hier om een voor GL zeer belangrijke activiteit van het recreatieschap. Het gaat

namelijk om het monitoren van de doelsoorten Natura 2000 en het waarborgen van het evenwicht tussen natuur en recreatie. GL maakt zich zorgen over de balans tussen natuur en recreatie, met name in Twiske. Bij de gemeente zou een aanvraag zijn binnengekomen voor een camping bij de haven in Twiske. De fractie vreest dat deze activiteit inbreuk zal maken op de rust van het gebied. De Natura 2000 instandhoudingsdoelen worden negatief beïnvloed. Hierover zijn al schriftelijke vragen gesteld. De antwoorden hebben GL niet gerustgesteld. Hoe verhoudt zich de toenemende druk om meer en meerdaagse evenementen toe te staan in het gebied tot de situatie in Twiske? Er wordt ruimte gezocht voor meer recreatiemogelijkheden. De ontwikkeling van natuur blijft achter en wordt onderbelicht. GL verwacht dat de natuurtoets in het kader van natuurbescherming als genoemd in artikel 19 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening zorgvuldig wordt uitgevoerd. Het evenwicht tussen natuur en recreatie moet voldoende worden gewaarborgd.

De heer **Klein** (CU) kan instemmen met het voorstel om geen zienswijzen in te dienen.
Bij recreatieschap Spaarnwoude mag de provincie een extra bijdrage doen in verband met achterstallig onderhoud. Ook in een ander recreatieschap zorgt achterstallig onderhoud voor een hogere bijdrage. Kan het college aangeven of nu alle problemen rondom achterstallig onderhoud zijn opgelost?

De heer **Hoogervorst** (SP) zegt dat de SP het eens is met het voorstel tot het niet indienen van zienswijzen. Ook de SP maakt zich zorgen over de ontwikkelingen in recreatieschap Twiske-Waterland en mogelijke identieke ontwikkelingen in andere recreatieschappen.

Gedeputeerde **Van der Hoek** vertelt dat het college er vertrouwen in heeft dat in 2021 de begroting op orde zal zijn. Daarvoor is een aantal zaken rand voorwaardelijk. Zo moet worden voldaan aan het BBV. Daarnaast moet een vertaling worden gemaakt van inhoudelijke doelen naar de financiering. Een actuele visie is daarvoor nodig. Daaraan wordt gewerkt. Provinciale Staten worden meegenomen in dat proces. Er komen sessies voor Staten- en gemeenteraadsleden.
GL sprak over doelsoorten en het waarborgen van evenwicht. Een camping bij Twiske is genoemd. Er zijn gewoon regelingen. Bestaande regelingen moeten zorgvuldig worden uitgevoerd door overheden. Het college neemt die regelingen uiteraard zeer serieus.
Spaarnwoude krijgt een hogere bijdrage vanwege achterstallig onderhoud. De CU vraagt of er nog meer achterstallig onderhoud kan worden verwacht. RNH heeft aangegeven dat het met deze aanpassing opgelost is. Het college gaat er vooralsnog vanuit dat het achterstallig onderhoud daadwerkelijk opgelost is. Als dat niet het geval is dan volgt wel een gesprek.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk kan worden doorgeleid naar Provinciale Staten.

5. <u>A-agenda Economie</u>
5.a. Statenvoordracht verzoek tot uitbreiding van het fondsvermogen van het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland BV (PDENH)

Mevrouw **Kuiper** (CDA) vindt het goed dat het Participatiefonds er is. Velen weten het fonds te vinden. Het CDA gaat akkoord met het voorstel om 11 miljoen euro beschikbaar te stellen, zodat het Participatiefonds doorgang kan vinden. Het vorige college heeft aangegeven dat dit college de ruimte zou krijgen om nog accenten aan te brengen. Welke accenten gaat het nieuwe college aanbrengen?

Mevrouw **Gielen** (GL) is blij met de uitbreiding van het fonds. Het fonds boekt goede resultaten. Wat als het niet goed gaat met het fonds? Denk daarbij aan het faillissement van Energia. Vallen investeringen in bio massa ook onder dit fonds? Er zijn nog andere echt duurzame vormen, zoals wind en zon. GL is blij met de investering in de energie transitie.

De heer **Deen** (PVV) zegt dat de PVV in het verleden al bezwaren heeft geuit inzake dit fonds. De provincie is geen bank. Het verstrekken van middelen dient door de markt te gebeuren. Als de markt hier brood in had gezien dan had ze dit al lang opgepakt. Ondernemen met belastinggeld heeft niet de voorkeur van de PVV.

Energia werd in maart jl. failliet verklaard. Het Participatiefonds ging daardoor voor meer dan 3 miljoen euro het schip in. Naar aanleiding van schriftelijke vragen van de PVV werd

aangegeven dat als Energia een doorstart zou maken, opnieuw instappen in het fonds tot de mogelijkheden zou behoren. Zijn die plannen er? Kan worden uitgelegd aan welke voorwaarden moet worden voldaan om het predicaat duurzaam te krijgen? Anders wordt toetsen wel erg lastig.

Statenlid **Kostić** (PvdD) meldt dat de PvdD tevreden is dat er geld bij komt. In het kader van het doel van het fonds wordt door de PvdD opgemerkt dat projecten wel echt duurzaam zijn. Hoe verwachten Gedeputeerde Staten dit te waarborgen?
Het fonds heeft 1,3 miljoen euro geïnvesteerd in bio massa. Inmiddels is het standpunt ingenomen dat er geen ruimte meer is voor bio massa. Betekent dit dat er geen geld meer naar bio massa gaat via het fonds?

Mevrouw **Strens** (D66) zegt dat D66 akkoord gaat met het vrijgeven van 11 miljoen euro voor de derde tranche. In 2016 diende D66 een motie in. Het is nu een goede stap om te kijken welke nieuwe criteria passend zijn voor de derde tranche.

Gedeputeerde **Pels** licht toe dat het college nog aan het kijken is naar het verschuiven van accenten verschoven. Provinciale Staten worden op de hoogte gesteld of en, zo ja, welke accenten worden verschoven.
Het fonds is bedoeld om risico te lopen om investeringen te doen waar de markt het nog niet aandurft maar waar wel potentie wordt gezien voor nieuwe duurzame bedrijven. Het risico van een faillissement hoort bij het besluit om het fonds in te stellen. Het college kent geen plannen voor een doorstart van Energia. Mocht die doorstart er wel komen dan zal het college ernaar kijken.

De vraag over wat echt duurzaam is, is een politieke discussie.
Er is één investering in bio massa bekend. Er moet verschil worden gemaakt tussen een kader opstellen voor grootschalige bio massacentrales en andere toepassingen van bio massa, zoals het gebruik van algen of olifantsgras. Het gaat om andere zaken dan in het coalitieakkoord staat omschreven. Binnen de huidige kaders van PDENH kunnen nu aanvragen worden gedaan. Het moet in lijn zijn met provinciaal beleid. Dit wordt meegenomen in het gesprek daarover.

Tweede termijn:

De heer **Deen** (PVV) kreeg als antwoord op zijn vraag wat duurzaam nu eigenlijk inhoudt dat dit een politieke discussie is. Dat maakt het wel ingewikkeld. Provinciale Staten geven veel geld uit aan 'duurzaam' en moeten daarover beslissen. Waar beslissen Provinciale Staten dan precies over. Wat is nu duurzaam?

Gedeputeerde **Pels** legt uit dat voor het fonds criteria zijn vastgesteld, waaraan een aanvraag moet voldoen. Daarop wordt getoetst, ook waar het gaat over duurzaamheid. Als de Staten daarover meer Informatie wensen, dan kan die worden verstrekt, bijvoorbeeld door een technische briefing of op andere wijze.

De heer **Deen** (PVV) wordt graag voorgelicht.

De **voorzitter** constateert dat het voorstel als hamerstuk kan worden doorgeleid naar Provinciale Staten.

6. <u>A-agenda Milieu</u>

Het voorstel is om bij de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek wel een zienswijze in te dienen en bij Omgevingsdiensten IJmond, Noordzeekanaalgebied en RUD Noord-Holland Noord niet.

6.a. Milieu: Voordracht OD IJmond zienswijze begroting 2020
6.b. Milieu: Voordracht OD NZKG; zienswijze begroting 2020
6.c. Milieu: Voordracht zienswijze ontwerpbegroting 2020 en 1e begrotingswijziging OFGV
6.d. Milieu: Voordracht zienswijze ontwerpbegroting 2020, jaarstukken 2018 en resultaatbestemming van de RUD Noord-Holland Noord

Mevrouw **Kaper** (duolid CU)bedankt voor de ontwerpbegroting. Zij heeft een vraag over de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreken. Op pagina 17 onder punt 4 staan indirecte kosten voor een bedrag van 1640.000 euro en bij 7. Overige kosten staat een ander bedrag, namelijk 140.000 euro. De CU verzoekt het college om deze bedragen te specificeren gezien de hoogte ervan.

Mevrouw **Gielen** (GL) vraagt of het bedrag van 500.000 euro voor de organisatie van de omgevingsdiensten voor de komende jaren, gezien de situatie rondom de situatie bij Tata Steel en PAS en de conclusie van het Planbureau Leefomgeving dat het de agrarische sector niet lukt om het gebruik van bestrijdingsmiddelen terug te dringen.

De heer **Steeman** (D66) is benieuwd of de omgevingsdiensten goed zijn toegerust voor de uitoefening van de verschillende taken, gezien de problematiek rond Tata, bestrijdingsmiddelen en PAS, maar ook gelet op de doelstellingen die in het coalitieakkoord zijn opgenomen. Het is goed om gedurende het jaar Provinciale Staten mee te nemen in de ontwikkelingen bij de omgevingsdiensten. om er grip op te kunnen krijgen. De provincie is deelgenoot en deels ook verantwoordelijk.

Mevrouw **Kuiper** (CDA) heeft een vraag over OD IJmond. De verwachting is dat in 2020 veel tijd moet worden besteed aan informatievoorziening over en de handhaving van asbestverwijdering. Dit is doorkruist door een uitspraak van de Eerste Kamer. De wetgeving daartoe is verworpen. Heeft dit betekenis voor de begroting 2020?
Ook voor de OD NZKG geldt dat extra inzet wordt verwacht bij Harsco en Tata als het over handhaving gaat. Is daarvoor ruimte opgenomen in de begroting 2020?

Gedeputeerde **Tekin** constateert dat vanuit de CU technische vragen zijn gesteld. Een schriftelijk antwoord volgt.
De PAS-discussie is recent nog gevoerd. Op 29 mei jl. deed de Raad van State uitspraak. Dat het iets gaat betekenen voor de diverse portefeuilles is evident. Als daarover meer duidelijkheid is volgt meer informatie.
Het bedrag van een miljoen euro in het coalitieakkoord gaat naar drie posten:

- de NB Wet. Het vorige college heeft dat bedrag al wat opgeplust vanwege een bezuiniging vanuit het Rijk. Het schuurt, want het is erg druk in de provincie. Er is geïnvesteerd in het bekender maken van stiltegebieden. Dat leidde tot meer aanvragen voor ontheffingen in stiltegebieden. Dat is positief maar het levert wel extra werkt op.
- energiebesparing
- Programmatische Aanpak Gezonde Leefomgeving in het kader van Harsco en Tata Steel.

Bij de OD NZKG zijn vooraf inschattingen gemaakt op basis van aannames. Definitieve informatie volgt te zijner tijd.
Over de informatievoorziening zegt de gedeputeerde dat het college gewend was om af en toe een ‘A4’tje’ met informatie over de omgevingsdiensten te sturen. Daar gaat dit college mee door. Een of maximaal twee keer wordt in de Statencommissie ingezoomd op de ontwikkelingen bij de omgevingsdiensten. In lijn met de motie van het CDA zal worden afgesproken hoe tot het beter informeren van elkaar kan worden gekomen.

De gedeputeerde sprak met de staatssecretaris over het onderwerp asbest. Het onderwerp is niet van tafel. OD IJmond is erg actief op het gebied van asbest. De gedeputeerde zal navragen in hoeverre de uitspraak van de Eerste Kamer een betekenis heeft voor de begroting. De uitdaging is even van de Eerste Kameragenda terug naar de Tweede Kamer en de staatssecretaris. Het zal ongetwijfeld weer op de agenda komen. De coalitie heeft in het akkoord in het kader van het Leefbaarheidsfonds opgenomen dat met asbest aan de slag wordt gegaan. De provincie heeft er ook belang bij dat snel duidelijkheid wordt gegeven vanuit de overheid. De inventarisatie van alle daken is bijna rond. Het heeft ook een relatie met Landbouw en andere terreinen.

De **voorzitter** constateert dat van de tweede termijn geen gebruik wordt gemaakt. De voordracht kan als hamerstuk worden doorgeleid naar Provinciale Staten.

7. A-agenda Mobiliteit

7.a. Onteigening Brug Ouderkerk aan de Amstel

Mevrouw **Kaper** (duolid CU) realiseert zich dat een onteigeningsprocedure grote impact kan hebben op grondeigenaren. Soms is onteigening noodzakelijk om provinciale plannen te kunnen uitvoeren. De CU wil niet lichtvaardig met onteigening omgaan. Waarom heeft minnelijke werving niet tot overeenstemming geleid met de grondeigenaren? Naast schriftelijke biedingen moet er ook daadwerkelijk contact zijn met de grondeigenaren en moet voldoende tijd worden genomen voor overleg en eventuele onderhandelingen. Is dat gebeurd?

De heer **Hollebeek** (PvdD) vraagt of het een overweging is om te onderhandelen over gedeeltelijke verwerving en minder parkeerplaatsen.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) merkt op dat de PVV geen voorstander is van het instrument onteigening. Echter nut en noodzaak zijn duidelijk, waardoor de fractie met tegenzin begrip kan opbrengen voor het voorliggende besluit. Spreker sluit zich aan bij de vragen die zijn gesteld door de CU.

De heer **Steeman** (D66) noemt onteigening een laatste redmiddel. Gezien dit plan kan D66 ermee leven dat dit besluit genomen wordt. Het bevreemdt de fractie dat in openbare stukken naam en toenaam van de te onteigenen personen zijn genoemd.

Mevrouw **Kuiper** (CDA) zegt dat het CDA akkoord gaat met het besluit tot onteigening. Volgens vaste jurisprudentie moet er sprake van zijn dat tijdens de administratieve procedure ook overleg wordt gevoerd. Het CDA neemt aan dat de provincie daaraan voldoet. Graag hoort het CDA het antwoord op de vraag van de CU.

Gedeputeerde **Rommel** licht toe dat er veel gesprekken met partijen zijn geweest. Er was dus niet alleen schriftelijk contact. Het plan kan niet af met minder parkeerplaatsen. Waar van het onteigeningsinstrument gebruik moet worden gemaakt, blijft de provincie in overleg met de partijen. In dit geval liggen partijen te ver uiteen, waardoor het middel van onteigening moet worden ingezet.

Tweede termijn:

De heer **Hollebeek** (PvdD) vraagt of minder parkeerplaatsen niet de bedoeling was vanuit planvorming of was het niet bespreekbaar voor de grondeigenaren, die onteigend dreigen te worden.

Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat het onbespreekbaar was voor te onteigenen partij.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk kan worden doorgeleid naar Provinciale Staten.

8. Rondvraag

Vooraf zijn geen rondvragen aangemeld.
Ter vergadering wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

9. Sluiting

De **voorzitter** bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering om 16.05 uur.

***

Verslag concept

Interim Statencommissie

Datum	:	20 mei 2019
Commissievoorzitter (plv.)	:	mw. R. Kocken
Commissiegriffier	:	dhr. E. Krijgsman
Telefoonnummer/e-mail	:	krijgsmane@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter (plv.)		mw. R. Kocken
Commissiegriffier		dhr. E. Krijgsman
Leden van de commissie	FvD	dhr. E. Jensen, dhr. I. Mantel
	GL	mw. Z. Pels, dhr. R. Cardol, dhr. R. Zaal
	VVD	mw. H. Kaamer van Hoegee, mw. E. Rommel, dhr. B. de Wit
	D66	mw. S. Klaassen, dhr. M. Steeman
	PvdA	mw. S. Doevendans, dhr. L. Voskuil
	PVV	dhr. M. Deen, dhr. N. Kaptheijns
	SP	dhr. W. Hoogervorst
	CDA	dhr. D. Heijnen, mw. W. Koning
	PvdD	dhr. J. Hollebeek, dhr. F. Zoon
	50PLUS/PvdO)	mw. W. van Soest
	CU	dhr. M. Klein
	DENK	--
Gedeputeerden		dhr. J. Bond, mw. J. Geldhof, dhr. C. Loggen, dhr. A. Tekin
Notulist		Verslagbureau Moneypenny/mw. H. Mutsaerts
Afwezig met bericht		--

Agenda

1. Opening en mededelingen

2. Vaststellen agenda

3. A-agenda Landbouw/Ruimte
3.a. Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening betreffende geitenhouderij

4. B-agenda/Landbouw/Ruimte
4.a. Voornemen tot wijziging Glastuinbouwconcentratiegebied in PRV, kaart 7

5. A-agenda recreatie
5.a. Recreatieschappen: voordracht wijziging van de gemeenschappelijke regeling van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer
5.b. Recreatieschappen: voordracht wijziging van de gemeenschappelijke regeling van het Recreatieschap Spaarnwoude

6. A-agenda Milieu/Luchtvaart/Schiphol
6.a. Milieu: voordracht wijziging van de gemeenschappelijke regeling RUD NHN
6.b. Luchtvaart/Schiphol: opheffen gemeenschappelijke regeling Schadeschap Schiphol

7. A-agenda Water
7.a. Voordracht met zienswijze op conceptbegroting 2020 en jaarstukken 2018 Waddenfonds

8. B-agenda mobiliteit
8.a. Brief GS aan PS inzake ontwerp-Programma van Eisen openbaar vervoersconcessie Gooi en Vechtstreek

9. A-agenda PS-zaken
9.a Randstedelijke Rekenkamer: voordrachten voor ontwerpbegroting 2020 en begrotingswijziging 2019

10. Sluiting

Agenda

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering en heet iedereen welkom. Met name voor de nieuwe leden wordt de vergaderorde toegelicht, maar dit is ook allemaal te lezen in het Reglement van Orde. Een nieuw aspect is dat – zoals gebruikelijk in PS-vergaderingen – ook in de commissievergaderingen voortaan spreektijden worden gehanteerd. De hoeveelheid spreektijd is afhankelijk van de grootte van de partij. De interim Statencommissie is door het presidium ingesteld voor de bespreking van een aantal onderwerpen waarover besluitvorming wegens de overschrijding van wettelijke termijnen, niet kan worden uitgesteld.

2. Vaststellen agenda

De **voorzitter** constateert dat de agenda ongewijzigd wordt vastgesteld.

3. A-agenda Landbouw/Ruimte
3.a. Wijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening betreffende geitenhouderij

Dhr. **Verduin** spreekt in namens de LTO. De geitenhouderij is uitgegroeid tot een professionele bedrijfstak waarvan de producten steeds populairder worden in binnen- en buitenland. In Nederland worden 530.000 geiten gehouden, waarvan ongeveer 350.000 op gespecialiseerde bedrijven. De overige dieren betreffen hobby- en gezelschapsdieren. De bedrijven werken aan dierenwelzijn en goede huisvesting, verduurzaming en goede leefomstandigheden. Uit onderzoek door het RIVM blijkt dat mensen die binnen 2 km van een geitenhouderij wonen, een licht verhoogde kans hebben op een longontsteking, maar het is nog niet duidelijk dat dit inderdaad wordt veroorzaakt door de geiten. Q-koorts is niet de oorzaak van het verhoogde risico, omdat sinds 2009 het vaccinatieprogramma wordt uitgevoerd. Voor zover bekend is er ook geen sprake van fijnstof en uitstoot van endotoxine. Naar aanleiding van het onderzoek hebben de meeste provincies een bouwstop aangekondigd, daarom mogen geen nieuwe bedrijven worden gestart of bestaande bedrijven worden uitgebreid. Geitenhouders dringen zelf aan op nader onderzoek naar de gezondheidsklachten van omwonenden, want pas daarna kunnen zij maatregelen treffen. LTO Noord heeft een zienswijze bij de provincie ingediend waarvan de bezwaren nogmaals worden toegelicht.

Dhr. **Klein** (CU) vraagt om een inschatting van het aantal bokjes dat op een bedrijf zou worden toegestaan als percentage van het totaal aantal geiten wanneer de wijziging wordt doorgevoerd.

Mw. **Rommel** (VVD) constateert dat volwassen geiten binnen 7 dagen moeten worden geregistreerd en lammetjes binnen 6 maanden. Klopt het dat wanneer een lammetje wordt ingeschreven en daarna meteen uitgeschreven, dit niet meetelt?

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt of altijd hetzelfde aantal jonge bokjes wordt aangehouden op een bedrijf. Wordt ervoor gepleit hele jonge dieren niet mee te tellen of wordt gedacht aan een andere manier? Hij wacht het antwoord op de vraag van de VVD af.

Mw. **Koning** (CDA) vraagt of het klopt dat toen in december 2018 het aantal werd vastgesteld, er veel geiten zwanger waren maar dat deze bokjes die nog geboren moesten worden, niet meegeteld zijn. Kan een oplossing gevonden worden in het niet meenemen van de bokjes in de telling?

Dhr. **Verduijn** antwoordt dat een geit een keer per 3 of 5 jaar 2 lammetjes krijgt, dus 30 tot 40% is nodig voor vervanging van de bestaande veestapel. De overige dieren worden enkel gemolken. 400 van 1.000 dieren krijgen een bokje en een geitje. Het aantal bokjes kent twee pieken per jaar, ongeveer 200 in het voorjaar en 200 in het najaar. De sector wil optimaal transparant zijn. Een onderdeel van het bokjesplan dat is overeengekomen met het ministerie van L&V in 2019, is het vervroegen van de registratie in plaats van binnen de eerste 6 maanden, want dat gaat over het sterftepercentage van bokjes. Onderdeel van het plan van aanpak was om te voorkomen dat bokjes naar mesterijen gaan, want op het eigen bedrijf worden betere resultaten behaald met minder antibioticagebruik en minder dode dieren. De ingezette beweging richt zich op concentratie binnen het bedrijf. Bij registratie binnen 1 week

kan er goed gemonitord en bijgestuurd worden op de cijfers. Hij pleit ervoor om naast de volwassen geiten specifiek ruimte te maken voor bokjes, alleen in de periode dat de tijdelijke maatregel geldt.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) constateert dat in andere provincies onderzoeken lopen naar de rol van deze tak van veeteelt in verband met het veel vaker voorkomen van longaandoeningen bij omwonenden. Voorgesteld wordt eerst de resultaten van deze onderzoeken af te wachten voordat er ruim baan wordt gegeven aan geitenboeren. Klopt het dat na deze wijziging van de PRV ook vergunningaanvragen van voor 10 december 2018 kunnen worden afgewezen?

Mw. **Koning** (CDA) hoopt dat GS en PS het ermee eens zijn dat er geen buitenproportionele maatregelen genomen moeten worden, vooral met het oog op het feit dat er in Noord-Holland weinig geiten worden gehouden, ruim 10.000. Daarom moet er enige ruimte worden ingebouwd voor de bokjes en dat is nu niet het geval. In het kader van het dierenwelzijn moeten de bokjes langer op de geitenhouderij gehouden kunnen worden, het gemiddelde sterftecijfer gaat dan omlaag. De periode loopt van 21 dagen tot 6 maanden. Het CDA hoopt op een positief advies van GS ten aanzien van het creëren van ruimte voor de bokjes. Waarom vallen ook de kleine aantallen op kinderboerderijen onder de regeling? Dat was in december 2018 nog niet het geval.

Dhr. **Klein** (CU) is blij met het toestaan van registraties van I&R als basis voor het aantal geiten. Het behouden van extra bokjes is goed voor het dierenwelzijn en ook wordt hiermee voorkomen dat er grote concentraties van geiten ontstaan. Het aantal van 10 bokjes was volgens GS een ondergrens voor de periode van maximaal 6 maanden. GS zouden hier later op terugkomen. Graag een reactie van GS op de mogelijkheid om een andere ondergrens te hanteren, zodat lage aantallen op kinderboerderijen niet onder de wijziging vallen.

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) vraagt naar een reactie van GS op de mogelijkheid om de geitenstop op te heffen wanneer uit landelijk onderzoek blijkt dat er geen gezondheidseffecten zijn. Eerst werd hierbij vermeld 'het kan' maar nu staat er 'het zal' en dat is een wezenlijk verschil. Graag een reactie van de gedeputeerde.

Dhr. **Cardol** (GL) is het eens met het voorstel, maar wacht de reactie van GS op de kan/zal-bepaling af. De wijziging van de verordening mag niet automatisch worden ingetrokken maar moet eerst door PS beoordeeld worden. Men moet kritisch blijven op de omvang van de veestapel in de provincie.

Mw. **Rommel** (VVD) meldt dat in de commissievergadering van december 2018 de gedeputeerde aangaf dat er in het afgelopen halfjaar onderzoek zou plaatsvinden op bestaande bedrijven. Hoe gaan GS PS op de hoogte houden van de voortgang van de lopende onderzoeken? Kan hierop nog invloed uitgeoefend worden? Wat is de stand van zaken?

Dhr. **Deen** (PVV) stemt in met de voorgestelde wijzigingen. Het is prima dat wanneer uit onderzoeken blijkt dat er geen risico's zijn, de verordening zal of kan worden aangepast.

Mw. **Klaassen** (D66) ondersteunt de anticiperende acties van GS. Kan het college aangeven waarom niet gezocht is naar een oplossing voor de bokjes, samen met LTO?

Gedeputeerde **Bond** meldt dat vanuit IPO landelijke maatregelen getroffen zouden worden met het oog op de mogelijke risico's voor de volksgezondheid, maar een aantal provincies heeft zelf maatregelen genomen en deze verschillen onderling van elkaar. In Noord-Holland komen geen grote concentraties voor zoals in Overijssel en Brabant, de grootste betreft 500 dieren. Door de voorgenomen verplaatsing van een bedrijf uit Overijssel in Enkhuizen met 7.000 dieren heeft de provincie actie ondernomen. Toen is een tijdelijke stop op uitbreiding en nieuwe bedrijven voorgesteld, dat vandaag definitief wordt opgenomen in de verordening. Dit is een tijdelijke maatregel, in afwachting van de resultaten van onderzoeken naar de gevolgen voor de volksgezondheid. Bedrijven werken voortvarend aan verbetering en zij krijgen steeds meer verantwoordelijkheden om de dieren de eerste maanden op het eigen bedrijf te houden (minimaal 30% in 2019 tot 100% in 2022), hetgeen een vanzelfsprekende trend wordt in de sector. GS zijn van mening dat de maatregelen niet disproportioneel zijn en er bestaat geen verschil tussen biologische en normale bedrijven. Met de sector is twee keer overlegd over de voorgestelde wijziging van de verordening, maar het grootste probleem is

dat dan tijdelijk voor een periode van 21 dagen tot 6 maanden meer geiten/bokjes gehouden mogen worden dan in de vergunning wordt toegestaan. Handhaving is ermee bekend dat in de eerste periode het bokje of geitje bij de moeder moet blijven. Dit is een tijdelijke situatie vanwege het dierenwelzijn en met het oog op de volksgezondheid, maar uiteindelijk gaat het bedrijf terug naar de normale omvang met het aantal toegestane vergunde dieren, want de huidige vergunning voor het bedrijf is leidend. De verordening kan geen maatwerk bieden met een bepaald aantal dieren per bedrijf. De grens van 50 dieren is bepaald vanuit een praktische insteek, maar de onderzoekers stellen dat het niet uit te sluiten is dat er geen risico bestaat bij bedrijven met minder dan 50 dieren. Daarom is het aantal van 10 gekozen, zodat kinderboerderijen niet onder de regeling vallen. De meldingsplicht geldt vanaf 10 dieren. PS worden geïnformeerd zodra sprake is van nieuwe ontwikkelingen. Er vindt een landelijk onderzoek plaats dat nog ongeveer 2 jaar duurt, waarbij grote en kleine bedrijven steekproefsgewijs worden gecontroleerd. Gedurende deze periode kunnen nieuwe bedrijven of uitbreiding toegestaan worden.

Gedeputeerde **Geldhof** meldt dat GS het voornemen hebben om te zijner tijd de tijdelijke wijziging aan te passen of op te heffen, maar uiteindelijk besluiten PS daarover wanneer uit onderzoeken blijkt dat er geen relatie bestaat tussen geitenhouderijen en de volksgezondheid. Daarom is een 'kan-' bepaling opgenomen. Of de regeling 'zal' worden ingetrokken, is een bevoegdheid van PS. De datum van publicatie van de regeling in december 2018 geldt voor nieuwe vergunningen, op vergunningen van voor 10 december 2018 is het alsdan geldende recht van toepassing.

Tweede termijn

Mw. **Klaassen** (D66) vreest dat er een soort gedoogsituatie ontstaat die kan leiden tot onduidelijkheid voor de bedrijven.

Mw. **Koning** (CDA) sluit zich hierbij aan. Wellicht wordt in de PS-vergadering een motie of amendement ingediend.

Gedeputeerde **Bond** antwoordt dat deze situatie de afgelopen jaren goed is verlopen want de vergunningen veranderen namelijk niet. Hij verwacht niet dat dit zal veranderen na de voorgestelde wijziging. Bij meldingen is sprake van een incident en niet van structurele oorzaken.

De **voorzitter** concludeert dat het voorstel als Bespreekstukstuk naar de PS-vergadering wordt doorgeleid.

4. <u>B-agenda/Landbouw/Ruimte</u>
4.a. Voornemen tot wijziging Glastuinbouwconcentratiegebied in PRV, kaart 7

Dhr. **Voskuil** (PvdA) is blij met deze wijziging. Het is een hamerstuk.

Dhr. **Klein** (CU) is positief over de aanpassingen. Zijn er andere gebieden waar de glastuinbouwconcentratiegebieden proactief door de provincie moeten worden heroverwogen?

Dhr. **Cardol** (GL) is er voorstander van om oude kassen snel op te ruimen om criminaliteit en verrommeling te voorkomen.

Mw. **Koning** (CDA) is blij met de aanpassingen want nu kunnen de gemeenten de bestemming van de kleine kavels wijzigen en samen met bewoners woningbouw realiseren.

Mw. **Rommel** (VVD) is tevreden met het voorstel, met name met het oog op verbetering van de leefbaarheid in de woonkernen. Het is een hamerstuk.

Mw. **Klaassen** (D66) sluit zich hierbij aan.

Gedeputeerde **Geldhof** meldt dat de Statencommissie enkel wordt gehoord en dat het voorstel niet geagendeerd wordt voor PS. De verplichting tot opruimen kan niet door de provincie aan de gemeenten worden opgelegd. Volgens de PRV gaat de provincie deze situaties na op verzoek van gemeenten en treedt hier niet proactief op.

Gedeputeerde **Bond** antwoordt dat de Greenport Aalsmeervisie door zes gemeenten is ondertekend om glastuinbouw te concentreren zodat er grote investeringen mogelijk zijn. Een aantal gebieden valt nu af en op dat moment moet de gemeente overgaan tot opruimen want dat is een verantwoordelijkheid van gemeenten.

De **voorzitter** constateert dat de bespreking van dit B-agendastuk is afgerond.

5. A-agenda recreatie

5.a. Recreatieschappen: voordracht wijziging van de gemeenschappelijke regeling van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

Dhr. **De Wit** (VVD) heeft geen bezwaren tegen de door het algemeen bestuur genomen besluit. Hoe zit het precies met de kosten die veranderen door toevoeging van een aantal hectaren in de GR? Hoe zit het met de procentuele toename van het aantal hectaren ten opzichte van procentuele toename van de totale kosten? Hoe verhouden deze zich tot elkaar? De bestaande begroting kent voldoende middelen om het additionele gebied mee te nemen, daarom is er geen bezwaar tegen vergroting van het gebied.

Mw. **Doevendans** (PvdA) vindt het een hamerstuk. Zij geeft complimenten voor het meer SMART formuleren van de gebiedsplannen.

Mw. **Klaassen** (D66) vindt het een hamerstuk. GS worden gecomplimenteerd met het feit dat er gewerkt wordt aan een gebiedsvisie of een ambitiedocument.

Gedeputeerde **Tekin** heeft de exacte verhouding tussen hectaren en kosten nooit berekend. De verhouding 75/50 was scheef. Bij de andere recreatieschappen heeft de provincie een aandeel van ongeveer 50%, daarom wordt dit teruggebracht naar 65 in het eerste jaar en naar 50 in het tweede jaar. Het algemeen bestuur van het recreatieschap heeft dit geaccepteerd. In PS zullen de gebiedsvisies binnenkort nader aan de orde komen en daarbij wordt het advies van een externe partij over de recreatieschappen betrokken.

De **voorzitter** constateert dat het voorstel als hamerstuk wordt geagendeerd voor PS.

5.b. Recreatieschappen: voordracht wijziging van de gemeenschappelijke regeling van het Recreatieschap Spaarnwoude

De **voorzitter** constateert dat het voorstel als hamerstuk wordt geagendeerd voor PS.

6. A-agenda Milieu/Luchtvaart/Schiphol

6.a. Milieu: voordracht wijziging van de gemeenschappelijke regeling RUD NHN

Dhr. **De Wit** (VVD) ondersteunt de noodzakelijke naamswijziging, maar consistentie tussen naam en activiteiten is minder belangrijk dan consistentie tussen de activiteiten en de naam, want de kracht van het merk zit in de betekenis voor bedrijven en inwoners. De kosten kunnen binnen de begroting worden gefinancierd, het voorstel wordt ondersteund.

Dhr. **Klein** (CU) vraagt naar de noodzaak van het met terugwerkende kracht wijzigen van de naam.

Dhr. **Zoon** (PvdD) vraagt waar de communicatie verkeerd is gegaan, aangezien het besluit tot naamwijziging reeds op 14 juni 2018 genomen is.

Gedeputeerde **Tekin** meldt dat het bestuur een jaar geleden rond deze tijd besloten heeft om per 1 januari de wijziging door te voeren, maar vanwege de vele partijen die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling, is het bereiken van overeenstemming niet tijdig gelukt. Vandaar het voorstel om dit met terugwerkende kracht te doen. De OD moet altijd de kerntaken uitvoeren en met name de VTH-taken voor de provincie en daar wijzigt de naamswijziging niets aan.

De **voorzitter** constateert dat het voorstel als hamerstuk wordt geagendeerd voor PS.

6.b. Luchtvaart/Schiphol: opheffen gemeenschappelijke regeling Schadeschap Schiphol

Dhr. **Voskuil** (PvdA) vindt het een hamerstuk.

Dhr. **Steeman** (D66) ondersteunt het voorstel. Gesuggereerd wordt na te gaan of dit de juiste wijze is geweest om schades af te handelen.

Gedeputeerde **Tekin** meldt dat de regeling nog een jaar van kracht blijft. Het wordt nu overgeheveld naar RWS vanwege de verandering van de Luchtvaartwet door de minister. De besliscommissie was in feite het besluitvormende orgaan en niet het bestuur. Het voorstel wordt voorgelegd aan de minister, maar er wordt vanuit gegaan dat de uitvoering door RWS hetzelfde blijft.

De **voorzitter** constateert dat het voorstel als hamerstuk wordt geagendeerd voor PS.

7. A-agenda Water
7.a. Voordracht met zienswijze op conceptbegroting 2020 en jaarstukken 2018 Waddenfonds

Dhr. **Zaal** (GL) constateert dat GS geen aanleiding zien om een zienswijze in te dienen, net zoals dat in 2018 en 2019 het geval was. Het Waddenfonds vraagt opnieuw om extra middelen voor 2020, 2021 en 2022 – en dat is de derde keer in zes jaar – voor een incidentele uitbreiding van de organisatie voor een half miljoen euro per jaar voor 5 extra fte. Dat verzoek rechtvaardigt een kritische blik, want in zes jaar is sprake van een toename van 55%. De onderbouwing van deze aanvraag is niet helemaal correct. Er wordt ten onrechte gesteld dat PS de kosten in 2013 hebben gemaximeerd op 5% maar dat plafond gold pas per 2015. Ook wordt gesteld dat de Noordelijke en Randstedelijke rekenkamers in hun rapport hebben gesteld dat de uitvoeringsorganisatie te krap bemenst is, maar dit is geen correcte weergave van de constateringen van de rekenkamers. De rekenkamers stellen dat een vast percentage geen goed uitgangspunt is en doen de aanbeveling om eerst een taken/middelendiscussie te voeren en daarna het budget te bepalen. De rekenkamers zeggen dus iets over het systeem van budgettering, maar niet over de omvang. Het bestuur heeft in 2018 opdracht gegeven om de kwaliteit en capaciteit van de uitvoeringsorganisatie te toetsen. In de bijbehorende documenten staat vermeld dat de analyse is gemaakt maar ook dat deze nog gemaakt moet worden. Uit de antwoorden op technische vragen blijkt dat de resultaten van de onderzoeken wel beschikbaar zijn. Er staat dus een aantal onjuistheden in de tekst. Hoe zijn de onderzoeksresultaten verwerkt in de begroting? Het Waddenfonds stelt dat eind 2020 zodanige stappen zijn gezet dat de capaciteitsuitbreiding vanaf dat moment niet meer nodig is en men terug kan naar het niveau van 5%. Kennen GS de resultaten van het interne onderzoek naar de bedrijfsvoering en hoe zijn die verwerkt in de conceptbegroting? Hoe kijken GS naar het onderzoek door de rekenkamers en hun opvatting over het systeem van budgettering in plaats van over de omvang? Hebben GS er vertrouwen in dat het Waddenfonds na 2022 een einde maakt aan de incidentele budgetuitbreiding en waarop is dat vertrouwen gebaseerd?

Dhr. **Zoon** (PvdD) stemt ermee in om geen zienswijze in te dienen. Het Waddenfonds is ontstaan uit de commissie Meijer voor natuurontwikkeling. Hieruit is een verdeling van 50/50 economie en natuurontwikkeling voortgekomen, maar uit de jaarstukken blijkt dat economie altijd boven ecologie komt. Bij de aangekondigde midtermreview zal de PvdD hier dieper op ingaan, want hier moet verandering in komen.

Dhr. **De Wit** (VVD) sluit zich aan bij de vragen van GL. Kunnen er efficiëncyslagen gemaakt worden in het aanvraagproces om de doelen te realiseren met zo weinig mogelijk middelen en dat de tijdelijkheid inderdaad tijdelijk is? In de begroting moet meer aandacht komen voor de verdeling van de middelen tussen economie en ecologie. Kunnen GS een duiding geven van projecten en initiatieven in 2020 om het aanwenden van de middelen conform de doelstelling te realiseren?

Dhr. **Deen** (PVV) was in 2016 al niet erg enthousiast over het investeringskader en dat is nog steeds het geval voor een bepaald deel. Wat wordt verstaan onder duurzame energiehuishouding? Wordt er ruimte geboden voor zonneparken en/of windturbines en zo ja, op welke wijze.

Mw. **Koning** (CDA) constateert dat er meer geld nodig is voor incidentele uitbreiding van de interne organisatie. Is dit een eenmalige versterking of worden er meer verzoeken verwacht? Blijkt uit de tekst op pagina 14 dat er mogelijk meer geld nodig is voor de bedrijfsvoering bovenop de geraamde bedragen in de begroting?

Gedeputeerde **Loggen** meldt dat de Wadden een zeer kwetsbaar gebied vormen waar overheden veel aandacht voor hebben. Dat was een van de redenen voor het instellen van het Waddenfonds dat uiteindelijk is gedecentraliseerd naar de provincies met het oog op het handhaven van een één en ongedeeld wad. Dit wordt uitgevoerd door een kleine organisatie met een hecht team, maar twee oorzaken hebben geleid tot meer personele kosten. Er waren namelijk 2 mensen terminaal ziek (de directeur en een medewerker) die beiden moesten worden vervangen en dat had een grote weerslag op het kleine team. De tweede oorzaak is het investeringskader Wadden en de behoefte van het gebied en betrokken provincies aan een meer integrale benadering van projecten met een meerjarige financiering voor een integrale projectinvulling. Dat was in het verleden niet mogelijk waardoor er te weinig onderlinge samenhang tussen projecten bestond. Als voorbeeld wordt genoemd het project versterking van de Prins Hendrikzanddijk, dat zowel economie als ecologie betreft. De natuur wordt versterkt maar er wordt ook een fietspad aangelegd. De grafiek laat een trend zien die in het midden uitkomt. In het begin van de vorige periode is er al aangedrongen op meer aandacht voor economie. Een van de belangrijke investeerders in het investeringskader is het Waddenfonds en voor een beoordeling van de integraliteit van de projecten, is meer capaciteit noodzakelijk dan in het verleden het geval was, zodat de kwaliteitsslag gemaakt kan worden, want ook uit het rapport van de rekenkamers blijkt dat de bezetting minimaal is. De eilanden streven ernaar zo duurzaam en energieneutraal mogelijk te worden en daarvoor is een thema in het investeringskader opgenomen, zodat het Waddenfonds hier aanzienlijk aan kan bijdragen. Al in het verleden hebben de eilanden aangegeven dat zij niet zitten te wachten op windmolens, dus de mogelijkheid dat deze daar neergezet worden, is niet zo groot.

Tweede termijn

Dhr. **Zaal** (GL) verzoekt de gedeputeerde om in een in te dienen zienswijze aandacht te vragen voor correctie van de feitelijke onjuistheden en slordigheden in de tekst.

Dhr. **De Wit** (VVD) verzoekt GS PS te informeren wanneer de uitvoering van de projecten niet conform de plannen verloopt. Hij verzoekt de koppeling tussen de verhalen en doelstellingen achter de projecten en de cijfermatige berekening in de komende begroting nader uit te werken en te versterken.

Gedeputeerde **Loggen** zegt toe in de toekomst meer aandacht te vragen voor het voorkomen van feitelijke onjuistheden en slordigheden in de tekst, maar deze boodschap kan via de bestuursleden namens de provincie worden overgebracht. Voorgesteld wordt om een technische briefing te organiseren waarin ook de nieuwe Statenleden worden geïnformeerd over de achtergronden en gevolgen van het rekenkamerrapport en over de positie van Noord-Holland en de andere provincies.

De **voorzitter** constateert dat na de zomer een technische briefing zal worden georganiseerd nadat het eerst op de agenda van de nog in te stellen Commissie Water is besproken. Het voorstel wordt als hamerstuk geagendeerd voor PS.

8. <u>B-agenda mobiliteit</u>
8.a. Brief GS aan PS inzake ontwerp Programma van Eisen openbaar vervoersconcessie Gooi en Vechtstreek

Dhr. **Hoogervorst** (SP) is erg bezorgd over de ontwikkelingen rond het OV in de provincie in het algemeen en in deze regio in het bijzonder. In het ontwerp-PvE wordt aangegeven dat de gemeenten in het concessiegebied zijn benaderd om een visie te geven op het OV in hun gebied. Wat is er in het PvE opgenomen om tegemoet te komen aan de grootste zorgen van gemeenten, zoals de beschikbaarheid van OV voor mensen die op grotere afstand van een halte of knelpunt wonen? Uit signalen blijkt dat gebruikers van de gewone lijnbussen zich zorgen maken over de bereikbaarheid van het zwembad, de bibliotheek, het buurthuis en het zorgcentrum. De SP stelt voor om in het PvE op te nemen dat deze openbare en essentiële

voorzieningen voor de leefbaarheid altijd op maximaal 250 m van een bushalte bereikbaar blijven. De concessie wordt in drie tijdsdelen opgeknipt. Bij het gereedkomen van HOV 't Gooi wordt een sneller verbinding aan het netwerk toegevoegd, maar dat heeft ook nadelen. Het levert voor de OV-gebruikers onzekerheid op: het verliezen van belangrijke verbindingen en een grote stem van de concessiehouder in evaluatiemomenten voorafgaande aan een nieuwe fase in de concessie. Welke rol kunnen PS innemen bij de overgang van de oude naar de nieuwe fase en met welk gewicht? Het doel om in 2030 volledige emissieloos OV-materiaal te gebruiken wordt ondersteund. Hoe wordt voorkomen dat de aanschaf van emissieloos materiaal door de concessiehouder leidt tot onwenselijke aanpassingen in de dienstregeling? In het PvE wordt 3% van het jaarbudget opzij gezet voor nieuwe mogelijkheden die nog ontwikkeld moeten worden. Is het mogelijk om deze 3% ongebruikt te laten en extra aan het budget toe te voegen? In hoeverre kan het jaarbedrag van 10 miljoen euro voor de concessie nu nog verhoogd worden?

Mw. **Doevendans** (PvdA) constateert dat het document de sfeer ademt van ouderwetse mobiliteit en OV. Het budget richt zich op wat hiervoor geleverd kan worden in plaats van te focussen op de behoefte. Alle aandacht richt zich op het HOV, maar minder op de lokale busverbindingen en op initiatieven vanuit de samenleving zoals een buurtbus. Bij een grote behoefte aan een buurtbus zou hierin kunnen worden voorzien door de concessiehouder. Er wordt pas op een laat moment – in 2019 – aandacht besteed aan zero emissie, terwijl de start is voorzien voor 2025. Is er al duidelijkheid over mogelijk aanvullende subsidies vanuit de provincie? De aandacht voor arbeidsvoorwaarden van chauffeurs zoals rust- en rijtijden en pauzevoorzieningen, ontbreekt. Zijn er mogelijkheden om deze kleine OV concessie onder te brengen bij een volgende concessie voor een ander gebied? Dat levert meer continuïteit op. Men mist de communicatie met bijvoorbeeld Flevoland over vervoer naar scholen, evenals de vergrijzing in het gebied dat zal leiden tot minder fietsgebruik en meer gebruik van de auto.

Dhr. **Klein** (CU) vindt het jammer dat de nota van beantwoording niet is toegevoegd, want nu zijn de reacties van gemeenten niet bekend. Uit de samenvatting van deze reacties blijkt dat gemeenten bezorgd zijn over de beschikbaarheid van het OV voor mensen die op grotere afstand van haltes of knooppunten wonen. Tevens geven zij aan dat in dorpen en in buitengebieden minimaal het behoud van bestaande lijnen en frequentie voorop moeten staan. GS hebben hier echter niet op gereageerd, maar hoe gaan GS met dit signaal om? Op pagina 15 staat vermeld dat als in periode 1 een traject uitvalt, dit in fase 2 niet meer mag worden toegevoegd omdat dan de dienstregeling weer verandert en dat zou lastig zijn voor de reiziger. Voorgesteld wordt deze zin weg te laten. Op pagina 17 staat vermeld dat minimaal 70% van het aantal gewogen dienstregelingsuren moet worden ingevuld, maar waarom kiezen GS voor zo'n laag percentage? Frequentie verbindingen op pagina 22: hier staat welke verbindingen uit haltes categorie 5 moeten bestaan, maar er is niets vermeld over de frequentie. Kan dit ook een keer per half uur zijn?

Mw. **Klaassen** (D66) worstelt met het ontbreken van de zienswijzen van gemeenten. Er kan nogal onrust ontstaan bij de bewoners over de invulling van de lijnen, daarom wordt voorgesteld om aan het deel over participatie, onderdeel 17, duidelijk toe te voegen welke vragen aan de concessiehouder over de betrokkenheid van de bewoners gesteld worden. GS worden verzocht om aandacht te besteden aan de input van gemeenten, namelijk of de bestaande lijnen en frequenties behouden kunnen blijven. Hoe gaan GS hiermee om? Het zero-emissievervoer krijgt pas over vijf jaar echt een boost. Waarom is hiervoor gekozen en niet voor bijvoorbeeld het aan het begin vaststellen van een bepaald percentage van bussen die ergens aan moeten voldoen?

Dhr. **Heijnen** (CDA) kan zich vinden in de uitgangspunten, meer flexibel OV, aansluiting op knooppunten en gebruik van de fiets. Men is tevreden over het uitgebreide duurzaamheidsplan in het PvE. De gefaseerde aanpak wordt ondersteund. Fase 1 gaat door op het huidige netwerk, fase 2 ziet op het moment dat de HOV klaar is en fase 3 geldt voor de tweede helft. Over fase 2 heeft men specifieke vragen en aandachtspunten. Fase 2 gaat uit van langere afstanden tot haltes. Voor degenen die geen fiets kunnen gebruiken, wordt naar alternatieven gezocht, maar aan welke alternatieven wordt gedacht? Is een combinatie mogelijk met gemeentelijk doelgroepenvervoer? Welke rol spelen GS bij de invulling hiervan? In fase 2 ligt de focus op R-net verbindingen, 320 en het spoor. Beide zijn oostwestverbindingen. Waarom worden geen garanties gesteld aan het aantal noord-zuidverbindingen in deze concessie? In het PvE is gesteld dat een aantal toeristische

bestemmingen bereikbaar moet blijven, maar er is sprake van een limitatieve opsomming van bestemmingen. Is dit alles? Er wordt weinig gezegd over speciale OV-tickets voor toeristen. Zijn GS het ermee eens dat dit moet worden uitgebreid? In het PvE wordt alleen Nederhorst den Berg aangegeven als bereikbare kern maar Wijdemeren wordt niet vermeld. Klopt het dat de andere kernen niet voorzien hoeven te worden van een busaansluiting? Dat is onwenselijk. Hoe blijft de bereikbaarheid van het ziekenhuis Tergooi gegarandeerd, want dit is niet bereikbaar met de nieuwe HOV-lijn. De zienswijzen zijn niet openbaar gemaakt voor PS. Daarom de vraag, hoe hebben de gemeenten gereageerd op het PvE?

Mw. **Kaamer van Hoegee** (VVD) vindt het bijzonder dat PS enkel een advies mogen uitbrengen op zo'n belangrijk document als een PvE en dat GS hierover besluiten, want de inwoners zullen straks bij PS klachten gaan indienen. GS hebben goed geluisterd naar de opmerkingen in de commissiebehandeling, want er is een en ander veranderd in de uitgangspunten. Het valt op dat de looptijd van de concessie is veranderd van 8,5 naar 9,5 jaar. Kunnen GS de reden hiervoor aangeven? Het valt op dat de afstand van de bushalte tot de ingang van het ziekenhuis wat lang is, vooral voor mensen die slecht ter been zijn. Amsterdam doet er alles aan om ook de regio te promoten. Onderdeel daarvan is het Muiderslot. De halte hier is enige tijd gelden vervallen en deze verbinding komt niet terug in het PvE. Is het mogelijk deze verbinding alsnog op te nemen of moet dit met een buurtbus gerealiseerd worden? Eerder is aangegeven dat GS ervan uitgaan dat men op de fiets naar een knooppunt gaat, maar dat er wel een onderliggend netwerk beschikbaar blijft. In de stukken lijkt dit toch anders in elkaar te zitten. Graag een toelichting.

Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt specifiek aandacht voor ouderen en gehandicapten die van het OV gebruik moeten maken. Wordt de bereikbaarheid van ziekenhuizen en doctoren meegenomen in het PvE? Hoe staat het met de afstanden? 250 m naar een bushalte is veel en in Amsterdam moeten mensen zelfs 800 m lopen naar de volgende bushalte. Zij vraagt om een toelichting op 'het realiseren van OV met zoveel mogelijke maatschappelijke meerwaarde' en over de keuzemogelijkheden naast de verplaatsingsmogelijkheden.

Dhr. **Kaptheijns** (PVV) sluit zich aan bij de gestelde vragen over de frequentie en bereikbaarheid van haltes en primaire plekken in gemeenten die bereikbaar moeten blijven. De PVV is tevreden over het uitlezen van opnames bij incidenten, dat klinkt veelbelovend. De PVV is er voorstander van om waar nodig, beveiligers op lijnen in te zetten. Voor mensen die zich misdragen, moet een maximaal reisverbod worden toegepast.

Dhr. **Zoon** (PvdD) is verbaasd over de ondergrens van 70% dienstregelingsuren. Omdat de maatschappelijke meerwaarde van het OV zeker wordt ondersteund en van groot belang is, zou er voor 100% gekozen moeten worden. De zero emissie is heel belangrijk maar mag niet ten koste gaan van het geld dat besteed wordt aan OV. Daar wordt een aparte subsidie voor gereserveerd, maar dan moet zero-emissie als voorwaarde worden opgenomen, zeker gezien de oprekking van de termijn van de concessie naar 9,5 jaar. Aanvullende mobiliteitsoplossingen: wordt onderzocht om de moeilijk bereikbare plekken via een centrale opstapplek bereikbaar te maken? Op dit onderwerp sluit men zich aan bij de SP.

Dhr. **Cardol** (GL) geeft complimenten voor het PvE waarin een aantal punten uit het actieprogramma Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen zijn opgenomen, zoals duurzaamheid, circulariteit, inclusiviteit en social return. In het PvE moet ook aandacht besteed worden aan diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden, want slechte voorwaarden zijn slecht voor de werknemers maar hebben ook gevolgen voor bereikbaarheid en beschikbaarheid van vervoer. De prikkels om de doelstelling van zero-emissie snel te realiseren, worden ondersteund, maar deze doelstelling mag niet ten koste gaan van het aanbod van OV en voorzieningen.

Gedeputeerde **Loggen** heeft de vragen geclusterd in 9 onderwerpen. Dienstregelingsuren: er wordt – op basis van jarenlange ervaringen – gevraagd om een minimum aantal uren van 70%. 100% is niet realistisch, omdat de aanbieder hier creatief mee moet kunnen omgaan. Voor hogere garanties worden de ondernemers beloond. Haltes: er wordt niet gewerkt met voorgeschreven afstanden. De aanbieder wordt gevraagd om een zo groot mogelijk bereik, maar hij heeft de vrijheid dit zo goed mogelijk in te regelen, eventueel met ondersteuning van een flexsysteem. De ondernemer moet zelf met oplossingen komen, daarvoor wordt hij beloond. Met de aanbieder en met de regio's wordt gesproken over noodzakelijke

mitigerende maatregelen om de witte vlekken in te vullen. Het Muiderslot heeft een grote toeristische potentie en daarom zal de aanbieder hiervoor een passend aanbod moeten bedenken. Een andere mogelijkheid is dat de provincie dit aanvullend doet samen met de regio.

Dhr. **Klein** (CU) constateert dat PS de randvoorwaarden meegeven voor het programma van eisen, want aanbieders kunnen ervoor kiezen bepaalde verbindingen niet mee te nemen.

Gedeputeerde **Loggen** zal alle opmerkingen van de PS-leden betrekken in de besprekingen. Wanneer er veel voorschriften worden opgelegd, dan zijn de resultaten niet optimaal. Noord-zuidverbindingen: het CDA wordt verzocht een aantal voorbeelden aan te dragen ter onderbouwing van de opmerkingen. Het ziekenhuis heeft de ingang verplaatst en daarom zou de halte van het R-netwerk aangepast moeten worden. Hierover wordt overlegd met het ziekenhuis maar nu is nog niet te overzien hoe dit kan worden opgelost. Het is een brede wens van PS om zo snel mogelijk over te gaan naar zero-emissie, maar dat moet op realistische basis plaatsvinden. Dit is wel een vraag in het ontwerp-PvE, maar geen voorschrift in het PvE, want dat zou wellicht leiden tot een minder waardevol aanbod vanwege de hogere investeringen in zero emissie. Aanbieders worden hier overigens wel voor beloond. Er is een bedrag van 7 miljoen euro achter de hand (maar daar moeten GS nog over besluiten) om deze ontwikkelingen extra te stimuleren. De nota van beantwoording zal in GS vastgesteld worden waarna de gehele bundel aan PS wordt toegestuurd. Arbeidsvoorwaarden/goed werkgeverschap: de provincie staat voor goed werkgeverschap, dat was in de afgelopen jaren zo maar ook in de komende vier jaren, maar dit kan niet opgelegd worden aan aanbieders. Wel wordt ervan uitgegaan dat zij een cao met voldoende rusttijden voor chauffeurs hanteren. In het PvE is hierover een stevige social return paragraaf opgenomen om het belang dat de provincie hieraan hecht, te onderstrepen. Aanvullende eisen: in een latere fase kunnen aanvullende eisen toegevoegd worden. De aanbieder dient in fase 1 het huidige net zoveel mogelijk in stand te houden totdat het HOV netwerk gereed is. Mogelijke optimalisaties en verbeteringen in het huidige systeem mogen dan doorgevoerd worden, maar indien mogelijk mogen deze ook eerder geïmplementeerd worden en hoeft niet gewacht te worden tot de volgende fase. De periode van 9,5 jaar is gekozen zodat de vervoerder reeds aan de voorkant een evenwichtiger aanbod kan realiseren.

Tweede termijn

Mw. **Klaassen** (D66) verzoekt een toelichting op extra aandacht voor participatie door de concessiehouder.

Mw. **Doevendans** (PvdA) constateert dat in fase 1 90% als ondergrens wordt gehanteerd en daarna 70%. Graag een toelichting hierop. Bij het Muiderslot is een experiment uitgevoerd met een buurtbus, maar vanwege het ontbreken van vrijwilligers is dit mislukt. De gemeente benadrukt deze halte graag te willen behouden in categorie 5 samen met het knooppunt halte Muiden-Centrum en Naarden Vesting Westwalstraat. Kunnen deze opgenomen worden in categorie 5? In het stuk ontbreekt de focus op de continuïteit en flexibiliteit van de bereikbaarheid en het realiseren van nieuwe haltes bij de bouw van nieuwe woningen of nieuwe bedrijventerreinen. Net als bij andere aanbestedingen kan de eis opgenomen worden dat de aanbieder voldoende aandacht schenkt aan inclusiviteit en goed werkgeverschap. In fase 1 moet het bestaande net niet alleen in stand worden gehouden, maar moet ook aandacht worden gegeven aan het oplossen van knelpunten, zoals door het benutten van digitale technologie om een vraag gestuurd in plaats van een conservatieve invalshoek op aanbod gestuurd OV te realiseren. Het is heden ten dage zelfs mogelijk om via een app de bezorging van maaltijden te volgen, dan zouden er voor het OV ook dergelijke instrumenten moeten kunnen worden ingezet.

Dhr. **Cardol** (GL) vindt dat goed werkgeverschap en diversiteit zeker moeten worden opgenomen in het PvE.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) constateert dat het doel van OV is om mensen die geen alternatieve vervoersmiddelen ter beschikking hebben zoals fiets of auto, van A naar B te brengen. Daarvoor moeten duidelijke eisen in het PvE opgenomen worden en marktwerking kan hieraan in de weg staan.

Dhr. **Klein** (CU) vraagt of duidelijk is welke thema's door PS naast de minimumgrens van 70% en zo mogelijk hoger, belangrijk gevonden worden. Voorgesteld wordt dat in de spits in de categorie-5 kernen elk halfuur een bus rijdt in plaats van een keer per uur.

Gedeputeerde **Loggen** zal nagaan of het opleggen van participatie wettelijk mogelijk is en geen precedenten schept. PS zal hierover geïnformeerd worden. Hij zegt toe alle vragen en opmerkingen te inventariseren en hier schriftelijk op terug te komen nadat een toets heeft plaatsgevonden op de redelijkheid en haalbaarheid van de door PS geuite wensen. Een grootschalig aanbod van OV lijnen is niet vergelijkbaar met een app voor het bezorgen van maaltijden, maar nieuwe technieken en SMART mobility worden zeker meegenomen in volgende fasen van het traject.

Dhr. **Van Cuijk**, projectleider van de aanbesteding, meldt dat het vervoersplan gericht is op fase 2 waarin HOV 't Gooi in gebruik kan worden genomen. Dit is een belangrijk moment voor de vervoerders, omdat de belangrijkste drager van het OV, de R-netlijnen, een andere route gaan rijden. Men wil voorkomen dat er na een jaar weer veranderingen moeten worden doorgevoerd vanwege deze omslag. Fase 1 wordt zo stabiel mogelijk gehouden, zodat er maar eenmalig naar een nieuw netwerk hoeft te worden overgestapt. Dit eerste jaar geeft tevens de mogelijkheid om het nieuwe aanbod te evalueren en aan te passen of aanvullende opties te formuleren.

De **voorzitter** constateert dat het voorstel als bespreekstuk wordt geagendeerd voor PS.

9. A-agenda PS-zaken
9.a Randstedelijke Rekenkamer: voordrachten voor ontwerpbegroting 2020 en begrotingswijziging 2019

De **voorzitter** meldt dat dit de portefeuille van de CdK betreft, maar hij is niet aanwezig. Eventuele vragen van de commissie worden schriftelijk toegestuurd naar mw. Hoenderdos, de bestuursdirecteur van de Randstedelijke Rekenkamer, die zo snel mogelijk beantwoord zullen worden. Zij vraagt of er vragen zijn. Niemand vraagt het woord. Er wordt geen zienswijze ingediend en het voorstel zal als hamerstuk worden geagendeerd voor PS.

10. Sluiting

De **voorzitter** meldt dat de volgende Interim Statencommissievergadering op 24 juni a.s. gepland staat. Zij dankt iedereen voor de bijdragen en sluit de vergadering om 17.00 uur.

***

Provincie Noord-Holland

Interim-Statencommissie

Dossiernummer	414
Extern Zaak ID	1198427
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 juni 2019
Agendapunt	3.a
Omschrijving	Voordracht Jaarstukken 2018
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2019
Interim-Statencommissie	**24 juni 2019**
PS-vergadering	8 juli 2019

Toelichting

De Jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Omdat de accountantscontrole nog lopende is, is een splitsing aangebracht tussen het inhoudelijke jaarverslag en de financiële jaarrekening/ het accountantsrapport. GS besluiten het concept Jaarverslag 2018 conform planning op 22 mei naar PS te versturen, zodat Statenleden alvast kennis kunnen nemen van het inhoudelijke jaarverslag 2018. De Jaarstukken 2018 (inhoudelijk jaarverslag incl. financiële jaarrekening) plus concept accountantsrapport en bestuurlijke reactie hierop worden 11 juni naar PS verzonden.

Jaarstukken 2018

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4

2 Rekening in één oogopslag 8

3 Programmaverantwoording 2018 9

Programma 1 Openbaar bestuur 10

Programma 2 Bereikbaarheid 26

Programma 3 Water 45

Programma 4 Milieu 54

Programma 5 Ruimte 63

Programma 6 Groen 77

Programma 7 Cultuur en Welzijn 93

Programma 8 Financiën 104

4 Paragrafen 113

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 114

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen 134

4.3 Financiering 140

4.4 Bedrijfsvoering 144

4.5 Verbonden partijen 157

4.6 Grondbeleid 190

4.7 Provinciale heffingen 193

5 Jaarrekening 200

5.1 Overzicht van baten en lasten en toelichting 201

Programma 1 Openbaar Bestuur 202

Programma 2 Bereikbaarheid 205

Programma 3 Water 216

Programma 4 Milieu 219

Programma 5 Ruimte 224

Programma 6 Groen 231

Programma 7 Cultuur en Welzijn 237

Programma 8 Financiën 239

Jaarverslag

1 Inleiding

Voor u liggen de Jaarstukken over 2018, het laatste volle jaar van dit college van Gedeputeerde Staten (GS). De collegeperiode 2015-2019 loopt ten einde. Op 20 maart 2019 hebben de inwoners van Noord-Holland met elkaar nieuwe Provinciale Staten (PS) gekozen. Iets daarvoor, op 7 januari 2019, werd Arthur van Dijk in een buitengewone Statenvergadering geïnstalleerd als nieuwe commissaris van de Koning. Hij volgde Johan Remkes op, die sinds 1 juli 2010 cvdK in Noord-Holland is geweest.

Deze jaarstukken bieden een heldere verantwoording over de voortgang ten aanzien van de provinciale beleidsprogramma's. De in 2018 behaalde resultaten illustreren dat de ambities uit het coalitieakkoord *Ruimte voor Groei* in de afgelopen bestuursperiode grotendeels zijn verwezenlijkt.

Vanwege de voortvarende uitvoering daarvan hadden PS in november 2017 motie 110 aangenomen, waaraan door het College van GS invulling is gegeven door een reeks beleidsinitiatieven. Deze voorstellen, met een financieel beslag van 69 miljoen euro, richtten zich op de terreinen van waterrecreatie, infrastructuur, terugdraaien bodemdaling in veenweidegebieden, ecologische oevers, handhaving in natuur- en stiltegebieden, fietsinfrastructuur en versterking van de regionale (duurzame) economie door aanleg van snel internet en CO2-leidingen. Aan deze voorstellen is vanaf 2018 invulling gegeven.

De provincie heeft in 2018 een aantal projecten m.b.t. het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) opgeleverd. Zo zijn de N307/N194 (project N23 Westfrisiaweg), Geinbrug, Vechtbrug, N241 en N235 in 2018 in gebruik genomen.

Het afgelopen jaar zijn de laatste gebiedscontracten (voor de duur van 10 jaar) gegund voor het beheer en onderhoud van de provinciale infrastructuur. Daarmee zijn in alle gebieden in 2018 de gebiedsaannemers actief. Door middel van het gebiedsgericht werken, zet de provincie in op efficiënt beheer en onderhoud, waarbij voor een lange tijd wordt samengewerkt met de gebiedscontractanten en zo gebruik wordt gemaakt van hun kennis en innovatiekracht.

Het bestuursakkoord Klimaatadaptatie is ondertekend. De ambities die neergelegd zijn in de provinciale watervisie voor klimaatadaptatie zijn behaald. Vanuit de vraag van het nationale Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie maar ook vanuit de regio, is extra inzet geleverd op Klimaatadaptatie.

De provincie heeft zich in 2018 volop ingezet voor de energietransitie en circulaire economie.

In 2018 hebben PS de Omgevingsvisie vastgesteld en is gestart met de Omgevingsverordening.

In 2018 heeft de provincie in samenwerking met partners het Proof-of-Concept Fonds officieel opgericht als Innovatiefonds Noord-Holland BV. Vanuit dit fonds zijn in 2018 vier converteerbare leningen verstrekt.

De provincie heeft de derde tranche van de lening voor de onderzoeksreactor Pallas toegezegd. Daarnaast is er subsidie verleend voor de bouw van een solarlab op de ontwikkellocatie Petten.

De provincie werkt eraan om jaarlijks 250 hectare nieuwe Natuurnetwerk Nederland te realiseren. Dit staat ook in het provinciaal coalitieakkoord. In 2018 werd 298 hectare Natuurnetwerk Nederland gerealiseerd o.a. in de Harger- en Pettemerpolder en De Kampen. Ook werd 238 hectare verworven middels aankoop of functiewijziging.

Op 7 september 2018 is de fietsbrug en natuurverbinding bij Nigtevecht feestelijk geopend, in aanwezigheid van de samenwerkingspartners en omwonenden.

Voor de financiële resultaten verwijzen we naar hoofdstuk 2, de rekening in één oogopslag. Via het provinciefonds betaalt het Rijk mee aan de bekostiging van provinciale taken. In 2018 bedroeg de algemene uitkering vanuit het Rijk aan de provincie Noord-Holland € 201 miljoen. Naast de algemene uitkering vanuit het Rijk vormen de provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting een belangrijke eigen inkomstenbron voor de provincies. Het maximumtarief voor 2018 is van Rijkswege vastgesteld op 111,8 opcenten. Noord-Holland hanteert evenwel een tarief van 67,9 opcenten en is de afgelopen jaren steeds de provincie met de laagste opcenten geweest van de 12 provincies. In 2018 heeft de provincie Noord-Holland € 208 miljoen aan opcenten ontvangen. De inkomsten en de uitgaven van de provincie Noord-Holland zijn in balans. Ook in financiële zin is de provincie Noord-Holland een vaste koers blijven varen.

Leeswijzer

In deze leeswijzer worden kort alle onderdelen van de Jaarstukken 2018 benoemd.

De Jaarstukken bestaan uit het jaarverslag, de jaarrekening en bijlagen. Het jaarverslag is ingedeeld in de programmaverantwoording en de verplichte paragrafen. De jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten en toelichting, de balans en toelichting, overige specificaties en de SiSa-verantwoording.

Omdat de begroting 2018 nog volgens “het oude format” opgemaakt is en de jaarstukken een afspiegeling vormen van de begroting, zijn de jaarstukken 2018 nog (grotendeels) conform het oude format opgemaakt. Om al wel een stap te maken richting het nieuwe format dat vanaf 2019 geldt, is er waar mogelijk wel wat gewijzigd. Zo zijn de financiële toelichtingen anders vormgegeven. Bovendien zijn deze toelichtingen die voorheen bij de programmatabellen in de programmaverantwoording werden opgenomen dit jaar opgenomen in de financiële jaarrekening, namelijk bij het overzicht van baten en lasten per programma en het overzicht van mutaties reserves per programma. Bedoeling is om hiermee in de programmaverantwoording meer ruimte te geven voor een beleidsmatig verhaal.

Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen.

De programmaverantwoording

De programmaverantwoording bestaat uit 7 beleidsprogramma's, plus een programma Financiën. Deze programma's bestaan weer uit 22 beleidsdoelen en 50 operationele doelen. Ieder programma begint met een doelenboom. Deze doelenboom bestaat uit een maatschappelijk doel, beleidsdoelen en operationele doelen. Na de doelenboom worden per programma de prioriteiten van de provincie vermeld en de omgevingsfactoren die het bereiken van het (maatschappelijk) doel zouden kunnen beïnvloeden. Daarna wordt weergegeven welke verbonden partijen zijn ingezet om het doel te bereiken en zijn de vanuit het besluit begroting en verantwoording (BBV) verplichte beleidsindicatoren opgenomen. De doelenboom, de prioriteiten, omgevingsfactoren, verbonden partijen en beleidsindicatoren gaan in op de vraag "wat wilden we per programma bereiken?". De vraag "wat hebben we daarvoor in 2018 gedaan en wat heeft dit gekost?" wordt beantwoord onder de operationele doelen.

Onder de operationele doelen wordt toegelicht wat er ten aanzien van het betreffende doel in 2018 gedaan is en wat er eventueel anders verlopen is dan verwacht. Na deze toelichting volgt de instrumententabel met de begrote en gerealiseerde output. Als de gerealiseerde output gelijk is aan de begrote output dan wordt dat in deze tabel weergegeven met "conform". Als de gerealiseerde output afwijkt van de begrote output dan wordt in deze tabel aangegeven wat er dan wel gerealiseerd in ten aanzien van dat betreffende instrument.

De paragrafen

Na de programmaverantwoording vindt u de paragrafen. Hierin worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie. De paragrafen zijn onderdelen van zowel de begroting als het jaarverslag. Ze geven een dwarsdoorsnede van beide producten en gaan in op de meer bedrijfsmatige onderdelen van de provinciale taken.

De jaarrekening

De jaarrekening kent een meer financiële insteek. Hierin wordt de rekening van baten en lasten op programmaniveau (de exploitatie) weergegeven en is de balans (het vermogen) opgenomen. Beide overzichten, inclusief toelichting, geven de financiële positie van de provincie weer.

Het overzicht van baten en lasten en de balans zijn de onderdelen waar de accountant het grootste deel van zijn controle op richt. De accountant beoordeelt daarbij of de getallen en toelichtingen een getrouwe weergave van de werkelijkheid zijn en of het financieel handelen van de provincie Noord Holland rechtmatig tot stand is gekomen.

Het overzicht van baten en lasten

De cijfers per programma die u hier leest, komen overeen met de programmatabellen in de programmaverantwoording. De verschillen tussen de (actuele) begrotingsbedragen en de gerealiseerde bedragen worden hier toegelicht, op het niveau van de lasten, de baten, de stortingen in en de onttrekkingen aan reserves.

De Balans

De balans is de momentopname van de financiële positie van de provincie Noord Holland op 31 december 2018. De balans is voorzien van toelichtingen op de diverse feiten die onze financiële positie hebben beïnvloed. Onder andere zijn hier overzichten en toelichtingen opgenomen over de stand van en mutaties in de reserves en voorzieningen.

SiSa en overige tabellen

Na de balans vindt u nog een aantal tabellen, die deels wettelijk verplicht zijn en deels ter informatie zijn opgenomen. SISA staat voor single information en single audit. Het is een systematiek die in Nederland door de Rijksoverheid is ingevoerd voor de verantwoording van onder andere specifieke uitkeringen aan medeoverheden. Hierdoor hoeven gemeenten en provincies voortaan nog maar op één moment per jaar (single information) informatie aan het Rijk te leveren.

2 Rekening in één oogopslag

Analyse van het resultaat

PM

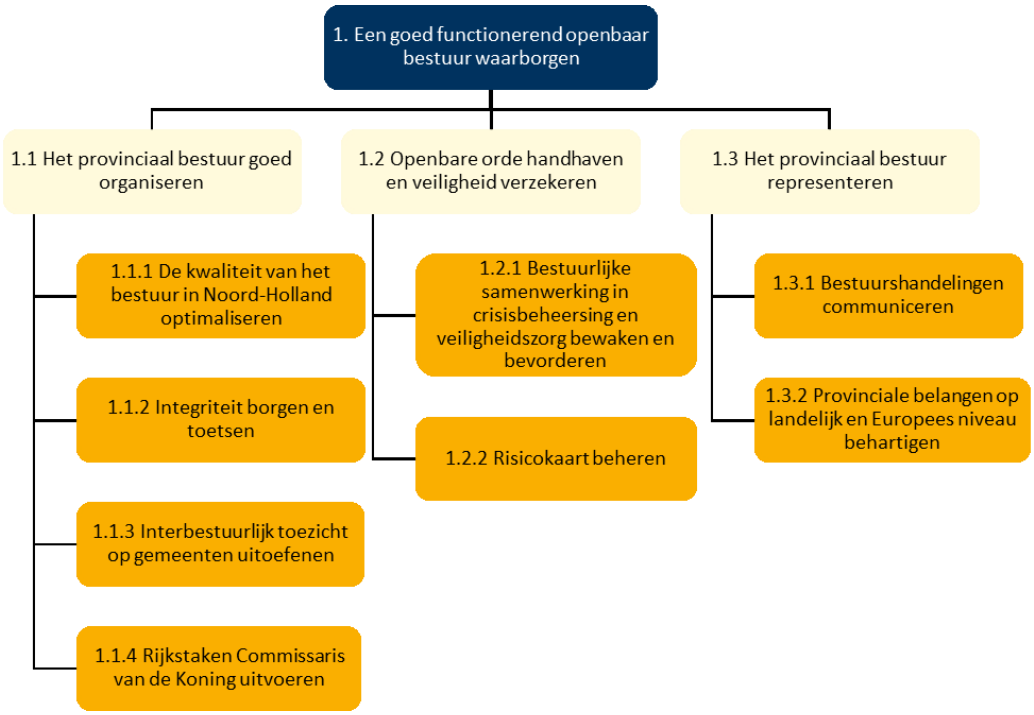
3 Programmaverantwoording 2018

Programma 1 Openbaar bestuur

Maatschappelijk doel

Een goed functionerend openbaar bestuur waarborgen.

Doelenboom

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

- Met het project Versterking kwaliteit en integriteit van het lokaal openbaar bestuur is in 2018 een start gemaakt. Het project kent een doorloop naar 2019.
- De kwaliteit van het openbaar bestuur is bevorderd door het voeren van overleg met gemeenten over hun bestuurlijke toekomst, het delen van kennis, gebruik te maken van de bevoegdheden van de provincie op grond van de Wet Algemene regels herindeling (Arhi), het subsidiëren van onderzoeken naar bestuurskracht en naar versterking van bestuurskracht en regionale samenwerking.
- De provincie heeft als doel de regionale samenwerking te versterken en te komen tot regionale samenwerkingsagenda's. Hiervoor zijn in 2018 als start voor alle 8 regio's regiomanagers aangesteld.
- De provincie Noord-Holland heeft een actieve bijdrage geleverd aan de samenwerking in Metropoolregio Amsterdam (MRA)-verband, zowel bestuurlijk als door het leveren van ambtelijke capaciteit aan het MRA-bureau en het in belangrijke mate medefinancieren van de kosten van de MRA.
- Het door het kabinet vastgestelde concept beleidskader gemeentelijke herindeling 2018 heeft Gedeputeerde Staten (GS) doen besluiten om te stoppen met de arhi-procedure voor

gemeentelijke herindeling in de Gooi en Vechtstreek in november 2018.
Weesp gaat een ambtelijke en later bestuurlijke fusie aan met Amsterdam, waardoor een duurzame oplossing is gerealiseerd.

- Een delegatie van Noorse regionale bestuurders is tijdens een bezoek aan Noord-Holland geïnformeerd over de aanpak van de circulaire economie in Noord-Holland en over innovatieve verkeersmanagementsystemen.
- Na intensieve lobby heeft het medisch-nuclair onderzoekscenrtum in Petten ruim € 6 miljoen europese innovatie subsidie ontvangen.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

- De gemeenteraadsverkiezingen hebben de positie versterkt van lokale partijen in raden die zich in belangrijke mate inzetten voor de zelfstandigheid van gemeenten.
- Het kabinet stelde een concept beleidskader gemeentelijke herindeling 2018 vast. Dit perkt, in afwijking van het regeerakkoord, de mogelijkheden voor door de provincie geïnitieerde herindelingsprocedures in. GS besloten de arhi-procedure Gooi en Vechtstreek daarop te stoppen.
- De Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Financiën, hebben gezamenlijk de 'Agenda toekomst van het (interbestuurlijk) toezicht' opgesteld. Het doel van het interbestuurlijk toezicht is dat bewoners en ondernemers erop kunnen blijven vertrouwen dat de overheid haar taken goed uitvoert. De agenda gaat zowel over generiek als financieel toezicht. De nieuwe werkwijze van het toezicht sluit beter aan bij de bestuurlijke verhoudingen, de complexe maatschappelijke opgaven en het tempo waarin we daar in Nederland aan werken. De Agenda toekomst van het interbestuurlijk toezicht is in december 2018 naar de tweede Kamer gezonden.

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Doel
1.1.1	Randstedelijke Rekenkamer	Rekenkamerfunctie
1.4.2	Interprovinciaal Overleg	Belangenbehartiging provincies

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Kwaliteit van het openbaar bestuur

Beleidsindicator	Noord-Holland	Nederland
Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht in 2018	0	6
Opkomst bij Provinciale Statenverkiezingen 2015	47%	48%
Opkomst Tweede Kamerverkiezingen 2017	83%	82%
Opkomst gemeenteraadsverkiezingen 2018	55%	54%

Bron: http://www.waarstaatjeprovincie.nl

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 1 — Openbaar bestuur

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	23.184	23.859	26.101	22.154	3.947	27.519
Baten	-120	-93	-196	-97	-99	-105
Saldo van baten en lasten	23.064	23.766	25.905	22.057	3.848	27.414
Stortingen reserves	0	3.000	3.000	3.000	0	0
Onttrekking reserves	-2.681	-183	-1.181	1.382	-2.563	-183
Resultaat	**20.384**	**26.583**	**27.724**	**26.439**	**1.285**	**27.231**

1.1 beleidsdoel

Het provinciaal bestuur goed organiseren

Foto: Frank van Beek

Foto: Bas Beentjes

1.1.1 De kwaliteit van het bestuur in Noord-Holland optimaliseren

Toelichting

Provinciale Staten

De provincie heeft 36 scholenbezoeken gefaciliteerd waarbij de jongeren kennis maken met het openbaar bestuur en de provinciale politiek. Statenleden hebben hierbij kennis en ervaring gedeeld en er was ruimte om vragen te stellen. Daarnaast hebben Provinciale Staten (PS) van Noord-Holland in 2018 de werkgroep 100 jaar vrouwenkiesrecht ingesteld, met de opdracht om onder meer een tentoonstelling en de uitreiking van een penning voor te bereiden. Op 7 maart 2019 reikt een onafhankelijke jury onder voorzitterschap van Ankie Broekers-Knol (voorzitter van de Eerste Kamer) de Ribbius Peletier penning uit aan een Noord-Hollandse vrouw die zich

verdienstelijk heeft gemaakt voor de positie en rol van vrouwen in de politiek. Om de betrokkenheid van burgers te versterken zijn alle commissies van Provinciale Staten voorzien van live uitzending van beeld en geluid en kunnen deze ook achteraf teruggekeken worden.
In april 2018 maakte commissaris van de Koning (cvdK) Remkes bekend per januari 2019 te stoppen. De provincie heeft een vertrouwenscommissie ondersteund bij het opstellen van de profielschets en de keuze voor de nieuwe cvdK. Op 17 december 2018 is door PS in een buitengewone Statenvergadering afscheid genomen van Johan Remkes waarna op 7 januari 2019 in een buitengewone Statenvergadering Arthur van Dijk is geïnstalleerd als nieuwe cvdK.

Commissaris van de Koning

De commissaris van de Koning (cvdK) is in de eerste plaats vertegenwoordiger en boegbeeld van de provincie Noord-Holland (provinciaal orgaan). De cvdK als provinciaal orgaan is voorzitter van Provinciale Staten en voorzitter en lid van Gedeputeerde Staten. Daarnaast vervult de cvdK rijkstaken.

De centrale taak van de cvdK als rijksorgaan is het bevorderen van de bestuurlijke kwaliteit en de samenwerking tussen bestuurders in de provincie. Onder andere door contacten met 'Den Haag' en gemeenten en de ambtsbezoeken aan gemeenten, bedrijven en de veiligheidsregio's. Daarnaast heeft de cvdK rijkstaken op het gebied van burgemeestersaangelegenheden, de zorg voor de bestuurlijke integriteit en de veiligheidszorg. Voorts adviseert hij over predicaten en erepenningen, koninklijke onderscheidingen en is gastheer bij koninklijke bezoeken in de provincie.

Een groot deel van de verantwoordelijkheden betreft interbestuurlijke taken: bevoegdheden die zich richten op het functioneren van andere besturen en bestuurders en het functioneren van de eigen provinciale bestuursorganen. Het doel daarvan is: vanuit de zorg voor de bestuurlijke kwaliteit bevorderen dat maatschappelijke en bestuurlijke problemen die binnen één keten of binnen één overheidslaag weerbarstig, hardnekkig of onoplosbaar lijken, opgelost kunnen worden. De cvdK doet dat door te adviseren, initiëren, gesprekken aan te gaan en waar nodig te interveniëren. De cvdK ontvangt van inwoners of instanties regelmatig informatie of verzoeken om te bemiddelen in een conflict. Daarnaast legt de cvdK zogenaamde ambtsbezoeken af aan de gemeenten om zich te laten informeren. De cvdK legt verantwoording af aan de ministers over zijn functioneren.

Er zijn in 2018 103 bemiddelingsverzoeken door de cvdK afgehandeld en 500 adviezen afgegeven over aanvragen om koninklijke onderscheidingen. Bij 80% van de burgemeestersbenoemingen is van assessments gebruik gemaakt. In het kader van functieonderhoud zijn 95% exitgesprekken gehouden en 100% evaluatiegesprekken. Er zijn voorts 20 verzoeken voor het predicaat Hofleverancier afgehandeld (waarvan 15 nieuwe aanvragen en 5 aanvragen voor bestendiging van het predicaat). Er zijn 13 verzoeken om een erepenning afgehandeld. Voor de gemeenten Amsterdam, Enkhuizen, Uithoorn, Hollands Kroon, Koggenland en Amstelveen is in 2018 een procedure gestart voor een burgemeestersbenoeming. In 2018 zijn in de gemeenten Heemstede, Amsterdam en Enkhuizen nieuwe burgemeesters benoemd. In de gemeenten Hollands Kroon, Uithoorn, Huizen en Haarlemmermeer zijn door de cvdK in 2018 waarnemend burgemeesters benoemd. De burgemeesters van Wormerland en Waterland zijn in 2018 herbenoemd. Ook voor de gemeente Heerhugowaard is in 2018 een procedure gestart voor de benoeming van een burgemeester. Maar vanwege de mogelijke herindeling van Heerhugowaard met Langedijk, is deze procedure voortijdig afgebroken.

In 2018 is een koninklijk bezoek aan de regio West-Friesland door de cvdK voorbereid en begeleid. Verder zijn in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen en de benoeming van nieuwe raadsleden en wethouders bijeenkomsten georganiseerd voor raadsgriffiers en burgemeesters over integriteit. Ook het symposium dat op 17 december 2018 is gehouden ter gelegenheid van het afscheid van de heer Johan Remkes als cvdK stond in het teken van de integriteit van het openbaar bestuur en de weerbaarheid van het openbaar bestuur

Onderzoeken, evaluaties en monitoring
In 2018 zijn verschillende evaluaties en monitors uitgevoerd die inzicht geven in de effectiviteit en de voortgang van het gevoerde beleid. De volgende evaluaties en onderzoeken zijn bestuurlijk ingebracht: Evaluatie wind op land, Evaluatie zon (onderdeel Nota herijking beleid zonneparken), Evaluatie Pact van Westfriesland, Evaluatie Nationaal Park Duinen van Texel, Evaluatie tankstationbeleid, Inzicht regionale verschillen woningvraag (in presentaties). De belangrijkste in 2018 uitgevoerde monitors zijn: Monitor wonen, Monitor OV-knooppunten, Staat van de energietransitie, Barometer brede welvaart en welzijn, Monitor bedrijventerreinen, provinciale analyse Landelijk informatiesysteem van arbeidsplaatsen (LISA).
Daarnaast werd een aantal strategische verkenningen uitgevoerd ter voorbereiding op de nieuwe Statenperiode. Zo is in het kader van de digitale agenda de verkenning Provinciaal bestuur bij technologische innovatie opgesteld.

Kwaliteit openbaar bestuur
De provincie heeft overleg gevoerd met gemeenten die in 2018 besloten tot een bestuurlijke fusie: Weesp en Amsterdam (eerst een ambtelijke fusie in 2019), Beemster en Purmerend, Langedijk en Heerhugowaard. Overleg is gevoerd met de colleges van B&W en raden van de gemeenten in Zaanstreek-Waterland (Landsmeer, Waterland, Edam-Volendam, Oostzaan en Wormerland) over hun bestuurlijke toekomst. In samenwerking met de gemeenten in de regio is het Pact van Westfriesland geëvalueerd. Voorbereid zijn concept herindelingsontwerpen in het kader van de eind 2018 gestopte provinciale arhi-procedure Gooi en Vechtstreek.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.02 Afhandelen van bezwaar- en beroepschriften	- 80% van de bezwaarschriften van burgers ten aanzien van door het provinciaal bestuur genomen besluiten binnen de termijn afgehandeld.	- 85% van de bezwaarschriften is tijdig afgerond.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.03 Behandelen verzoeken aan de commissaris van de Koning om bemiddeling	- 100% van de bemiddelingsverzoeken met de methodiek van hoor en wederhoor behandeld.	-Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.04 Uitvoeren beleid koninklijke onderscheidingen	- Alle aanvragen volgens het automatiseringssysteem Daisy afgehandeld.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.05 Verlenen van subsidies	- Minimaal 92% van de beslissingen op subsidieverzoeken binnen de termijn genomen.	- Conform.

	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.06 Bevorderen van de stabiliteit van het bestuur	- Bij 80% van de burgemeestersbenoemingen van assessments gebruik gemaakt. - Potentiële kandidaten gescout. - Functieonderhoud gepleegd (95% exitgesprekken, 95% evaluatiegesprekken).	- Conform - Conform (100% evaluatiegesprekken)
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.07 Bevorderen gebruik van de 'Handreiking evaluatiegesprek gemeenteraad en burgemeester'	- Tijdens bijzondere raadsvergaderingen aandacht gevraagd voor de handreiking.	- Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
1.1.1.08 Indienen verzoek tot onderzoek bij de Randstedelijke Rekenkamer	- Op de uitvoering van 4 onafhankelijke onderzoeken gestuurd.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.09 Invullen ombudsfunctie commissaris van de Koning	- Bestuurlijke kwesties en vragen van burgers door de commissaris bemiddeld.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.10 Inzetten van accountmanagement voor goede relaties in de regio	- Optimale samenwerking met de regio gerealiseerd ten behoeve van gezamenlijke maatschappelijke opgaven.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.11 Uitvoeren van strategische verkenningen	- Aantal strategische verkenningen uitgevoerd.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.12 Uitvoeren beleid predicaten en erepenningen	- Alle aanvragen zijn in behandeling genomen.	- Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
1.1.1.13 Uitvoeren van evaluatieonderzoeken en monitoren van beleid	- Aantal evaluatieonderzoeken en beleidsmonitors uitgevoerd.	- 6 evaluaties en 6 monitors uitgevoerd.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.14 Stimuleren en faciliteren van bestuurskrachtige gemeenten en regio's	- Bestuurskracht van gemeenten en regio's vergroot, onder meer door als kennismakelaar op te treden, gemeenten via de uitvoeringsregeling 'Versterken bestuurskracht' te subsidiëren en bestuurlijk overleg te voeren met individuele gemeenten en regio's.	- Conform.

	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.17 Integriteit openbaar bestuur	- Bijeenkomsten georganiseerd en onderzoeken gehouden.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.19 Opstarten werkgroep Jongerenparticipatie	- Jongeren wegwijs gemaakt in politieke onderwerpen en de politieke besluitvorming.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.20 Uitzenden op beeld en geluid van de commissievergaderingen van Provinciale Staten	- Rechtstreeks uitzenden en terugkijken van commissievergaderingen van Provinciale Staten.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.21 Voorbereidingen treffen voor Verkiezingen van Provinciale Staten in 2019	- De voorbereidingen voor het digitale platform voor de verkiezingen gestart.	- Conform.

1.1.2 Integriteit borgen en toetsen

Toelichting

GS onderzoeken de integriteit van partners van de provincie Noord-Holland. Het gaat om ontvangers van subsidies, aanvragers en houders van vergunningen, kopers van provinciaal vastgoed en winnaars van aanbestedingen. Door de betrokkenen en hun zakelijke relaties met behulp van open en gesloten bronnen te onderzoeken minimaliseren GS het risico dat de samenwerking met de provincie door deze partijen wordt misbruikt voor het plegen van strafbare feiten zoals witwassen en milieucriminaliteit. GS kunnen naar aanleiding van eigen onderzoek in openbare bronnen en deels gesloten bronnen, nader advies vragen bij het Landelijk Bureau Bibob. Indien het nader advies daartoe aanleiding geeft kunnen GS een vergunning of subsidie weigeren, intrekken, nadere voorschriften verbinden, verscherpt toezicht instellen, onderhandelingen (bij vastgoedtransacties en aanbestedingen) stopzetten en intern nadere bewakingsmaatregelen instellen.

De provincie Noord-Holland levert deze onderzoeken structureel ook aan de provincies Utrecht en Flevoland en incidenteel aan Noord-Hollandse gemeenten.

Voor de provincie Noord-Holland zijn 7 onderzoeken inzake aanbestedingen, 11 vergunningaanvragen, 71 subsidies en 1 vastgoedtransactie gescreend. Voor de provincies Utrecht en Flevoland zijn in totaal 9 onderzoeken uitgevoerd. Voorts zijn er 34 andere overige integriteitsonderzoeken uitgevoerd. Het uitvoeren van onderzoeken is vraag gestuurd.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.2.01 Uitvoeren van integriteitsonderzoeken op basis van de Wet BIBOB	- 15 aanbestedingen, 15 vergunningaanvragen, 25 subsidies en 6 vastgoedtransacties gescreend. - 15 onderzoeken voor de provincies Utrecht en Flevoland uitgevoerd. - 15 overige integriteitsonderzoeken uitgevoerd.	- 133 onderzoeken.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.2.02 Behandelen van overige integriteitsonderzoeken	- Alle onderzoeksaanvragen in behandeling genomen.	- Conform.

1.1.3 Interbestuurlijk toezicht op gemeenten uitoefenen

Toelichting

Financieel toezicht

Het interbestuurlijk toezicht kent 2 varianten:

- Het financieel toezicht (specifiek toezicht) op gemeenten en gemeenschappelijke regelingen, en het
- Generiek toezicht op de wettelijke taakuitvoering door gemeenten en waterschappen.

Via het financieel toezicht bevorderen GS een gezond en evenwichtig financieel beleid bij gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Voorkomen moet worden dat gemeenten en regelingen afhankelijk worden van extra financiële steun van andere overheden, bijvoorbeeld door het aanvragen van steun ingevolge artikel 12 van de Financiële verhoudingswet. GS kunnen zo nodig gemeenten onder preventief toezicht plaatsen.

- Financieel toezicht op gemeenten
  In 2018 zijn van de 48 Noord-Hollandse gemeenten bij 27 gemeenten de financiële positie en het financieel proces volledig geanalyseerd onder het repressieve toezichtregime (56 %). Voor 2 gemeenten gold het preventieve toezichtregime op basis van de Wet Arhi (vanwege aanstaande fusie). Ook deze gemeenten zijn volledig geanalyseerd (4 %).

  Bij 19 gemeenten kon worden volstaan met een beperkte analyse vanwege hun goede prestaties in de afgelopen jaren (40%). Hiervan zijn er 16 afgehandeld (33%). De 3 in 2018 niet beoordeelde gemeenten zullen in het eerste kwartaal van 2019 beoordeeld worden.

- Financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen
  In 2018 kende Noord-Holland 41 gemeenschappelijke regelingen die onder de werking van het financiële toezicht vielen. Daarvan zijn er 37 beoordeeld.

GS kunnen in het kader van generiek toezicht als interbestuurlijk toezichthouder ingrijpen wanneer een gemeente of waterschap de wettelijke taken (met uitzondering van de wettelijke taken binnen het sociaal domein) niet goed uitvoert. Dat gebeurt dan via in de plaats stelling bij taakverwaarlozing of door schorsing/vernietiging van een besluit.

Zo'n interventie wordt voorafgegaan door een bestuurlijk traject. Dit bestuurlijk traject verloopt volgens de 'interventieladder' die verschillende fasen kent, waaronder:

- signaleren
- informatie opvragen
- een bestuurlijk gesprek en
- de vooraankondiging van een maatregel.

De interventieladder is niet dwingend. GS beslissen zelf in welk tempo de treden worden doorlopen.

In het IBT-beleid 2018-2021 hebben GS de volgende domeinen als risicodomeinen aangewezen: financieel toezicht, omgeving, archief en informatiebeheer en de huisvesting van verblijfsgerechtigden. De aanwijzing houdt in dat de prestaties van de gemeenten op deze domeinen aan de hand van de beschikbare informatie jaarlijks worden beoordeeld door GS.

Resultaten:

- 100% van de gemeenten en waterschappen zijn beoordeeld op hun prestaties ten aanzien van de medebewindstaken op de risicodomeinen en hebben een brief ontvangen over dit oordeel.
- Het Uitvoeringsplan 2018/2019 is door GS vastgesteld.
- Er zijn 3 themaonderzoeken en praktijktoetsen gestart, te weten:
    - Constructieve veiligheid zwembaden.
    - Illegaal gebruik/illegale bewoning recreatiewoningen.
    - Brandveiligheid in zorginstellingen.
- De oordelen over de taakuitvoering door gemeenten 2017 zijn medio 2018 gepubliceerd op de interactieve kaart de provinciale website.
- Op het gebied van toezicht en handhaving omgevingsrecht is 1 interventie uit het verleden ambtelijk en bestuurlijk gemonitord.
- Er waren 3 interventies (2 op ambtelijk niveau en 1 op bestuurlijk niveau) in het kader van archieftoezicht.
- Er hebben 15 gesprekken op ambtelijk niveau en 17 gesprekken op bestuurlijk niveau plaatsgevonden met gemeenten die substantieel achterlopen in de tijdige huisvesting van verblijfsgerechtigden.
- Gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen hebben voor 100% toepassing gegeven aan de Informatieverordening IBT en de benodigde informatie voor de beoordeling van de prestaties ter beschikking gesteld.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.3.01 Houden van financieel	- Van 33% van de gemeenten de financiële positie en het financiële proces beperkt geanalyseerd vanwege hun	- Conform.

toezicht	goede prestaties in de afgelopen jaren. Overige 67% volledig geanalyseerd. - 26 tot 29 gemeenschappelijke regelingen in 3e kwartaal beoordeeld.	
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.3.02 Toepassen informatieverordening IBT	- Een oordeel (beperkte analyse of volledig oordeel adhv toezichtsregime) gegeven op basis van toegezonden informatie over 100% van de prestaties van gemeenten en waterschappen ten aanzien van medebewindstaken op risicodomeinen. - Vaststellen van Uitvoeringsplan voor opvolgend jaar. - Themaonderzoeken en praktijktoetsen 2018. - Monitoren en transparant maken van de oordelen op de website. - Waar nodig interveniëren via de interventieladders.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.3.03 Escaleren bij niet of niet volledig ontvangen van informatie	- In 100% van de gevallen heeft escalatie plaatsgevonden.	- Conform.

1.1.4 Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren

Toelichting

Voor de toelichting op de rijkstaken van de cvdK wordt verwezen naar operationeel doel 1.1.1 De cvdK brengt eens in de 2 of 3 jaar een ambtsbezoek aan de gemeenten in Noord-Holland. Voor 2018 waren geen bezoeken aan gemeenten voorzien. Wel is een bezoek van de Koning en Koningin aan West-Friesland voorbereid en begeleid.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.4.01 Afleggen ambtsbezoeken door de commissaris van de Koning	- in 2015 en 2016 zijn ambtsbezoeken in alle gemeenten in NH uitgevoerd, geen ambtsbezoeken in 2018 voorzien.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 1.1				Het provinciaal bestuur goed organiseren	
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.1.1	De kwaliteit van het bestuur in Noord-Holland optimaliseren	14.805	16.457	16.682	15.964	719	14.594
1.1.2	Integriteit borgen en toetsen	257	470	470	450	20	688
1.1.3	Interbestuurlijk toezicht op gemeenten uitoefenen	1.261	1.975	1.975	1.808	167	1.312
1.1.4	Rijkstaken Commissaris van de Koning uitvoeren	30	30	30	25	5	1.514
	Totaal lasten	16.353	18.932	19.157	18.248	909	18.108
	Totaal baten	-120	-93	-184	-79	-105	-93
	Totaal saldo	16.233	18.839	18.973	18.169	804	18.015
	Storting						
		0	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
		0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**16.233**	**18.839**	**18.973**	**18.169**	**804**	**18.015**

1.2 beleidsdoel

Openbare orde handhaven en veiligheid verzekeren

1.2.1 Bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg bewaken en bevorderen

Toelichting

Het optreden van de cvdK bij crises ligt vooral in het beslechten van bestuurlijke conflicten en het bevorderen van de noodzakelijke afstemming. Een overzicht van de bestuurlijke verantwoordelijkheden bij crises is in samenwerking met het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) beschreven in de Bestuurlijke Netwerkkaarten Crisisbeheersing.

Er zijn 7 bestuurlijke overleggen met veiligheidspartners voorbereid en gehouden. Conform de begroting zijn alle algemeen bestuursvergaderingen van de veiligheidsregio's in Noord-Holland door een liaison van de cvdK bijgewoond. De piketorganisatie en het coördinatiecentrum waren 24 uur per dag beschikbaar. Er zijn 2 bijeenkomsten gehouden in het kader van de versterking van het bestuurlijk netwerk op het gebied van veiligheid en crisisbeheersing (BOVC). En er is 1 ambtelijke bijeenkomst gehouden over de bovenregionale impactanalyse overstromingen en wateroverlast.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.2.1.01 Adviseren en faciliteren van bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheid	- Beleidsontwikkeling met en door veiligheidspartners afgestemd.	- Conform.
	- Annotaties voor cvdK, 3 bestuurlijke overleggen.	- Conform.
	- Liaison cvdK in alle (35) AB-vergaderingen van de veiligheidsregio's.	- Conform.
	- Piketorganisatie en coördinatiecentrum 24/7 beschikbaar.	- Conform.
	- 1 ambtelijke en 1 bestuurlijke workshop crisisbeheersing en veiligheid.	- Conform.

1.2.2 Risicokaart beheren

Toelichting

In de Wet veiligheidsregio's (artikel 45) is opgenomen dat GS zorg dragen voor de productie en het beheer van een geografische kaart, waarop de in de veiligheidsregio's aanwezige risico's zijn aangeduid. Op de risicokaart staan deze risico's en rampen geografisch weergegeven.

100% van de opgegeven risico-objecten zijn in de risicokaart weergegeven.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.2.2.01 Beheren en onderhouden van de risicokaart	- 90% van de risico-objecten op de risicokaart opgenomen.	- 100%.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 1.2			Openbare orde handhaven en veiligheid verzekeren		
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.2.1	Bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg bewaken en bevorderen	131	242	557	151	406	590
1.2.2	Risicokaart beheren	50	145	145	88	57	165
	Totaal lasten	181	387	702	239	463	755
	Totaal baten						
	Totaal saldo	181	387	702	239	463	755
	Storting						
		0	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
		0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**181**	**387**	**702**	**239**	**463**	**755**

1.3 beleidsdoel

Het provinciaal bestuur representeren

© European Union / Giedre Daugelaite

1.3.1 Bestuurshandelingen communiceren

Toelichting

Noord-Holland is een veelzijdige en ondernemende provincie. Het provinciebestuur houdt zich met veel zaken bezig die belangrijk zijn voor de Noord-Hollanders. Toch is de gemiddelde Noord-Hollander niet altijd goed op de hoogte van het werk van de provincie. Uit onderzoek in 2014 bleek dat driekwart van de Noord-Hollanders geen of nauwelijks een idee heeft wat de provincie doet. Ook was het vertrouwen in het werk van de provincie laag. Daarom is aan het begin van deze collegeperiode een nieuwe communicatiestrategie vastgesteld, die het vergroten van bekendheid met en vertrouwen in het werk van de provincie centraal stelt.
Op basis van deze communicatiestrategie is de afgelopen jaren gewerkt aan het breder vertellen van het verhaal van de provincie, het communicatiever maken van de organisatie en vernieuwing van het sponsorbeleid en het persbeleid. Ook zijn veel van de communicatiemiddelen van de provincie vernieuwd: er kwamen een nieuwe, meer servicegerichte website en een nieuw intranet, de webcare op sociale media is geprofessionaliseerd en de bladen van de provincie kregen een nieuwe formule. Er is een start gemaakt met een nieuw ontwerp en personalisatie van het NH Weekbericht en andere digitale nieuwsbrieven, dit zal in 2019 worden afgerond.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.3.1.01 Inzetten interne communicatie	- Intranet doorontwikkeld. - Verandercommunicatie over de organisatieontwikkeling (Samen Noord-Holland). - Personeelsblad Op Dreef doorontwikkeld als digitaal magazine. - Organisatie communicatiever maken. - Provinciale ambitie i-domein vertalen.	- Conform. - Conform. - Conform. - Conform. - Conform.

	Meetmoment: Begroting 2018	
1.3.1.02 Inzetten externe communicatie	- Website doorontwikkeld. - Sociale media doorontwikkeld. - NH Kwartaalblad ontwikkeld tot nieuw extern blad, gericht op inwoners (digitaal en op papier). - NH Weekbericht ontwikkeld tot meer gepersonaliseerde nieuwsbrief, gericht op relaties en stakeholders.	- Conform. - Conform. - Conform. - NH Weekbericht wordt in 2019 vernieuwd.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.3.1.03 Implementeren communicatiebeleid	- Inzet actief persbeleid. - Meer gebruik van (communicatie)onderzoek. - Jaarprogramma sponsoring en relatiemanagement uitgevoerd. - Corporate story opgesteld. - Extra inzet burgerparticipatie.	- Conform - Conform - Conform - Conform - Conform
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.3.1.04 Instrumentarium uitbreiden	- Uitbreiding instrumenten voor consultatie van burgers gerealiseerd.	- Conform

1.3.2 Provinciale belangen op landelijke en Europees niveau behartigen

Toelichting

De provincie heeft een medewerker public affairs in Den Haag, die ontwikkelingen daar op de voet volgt en deelt met het provinciaal bestuur en de ambtelijke organisatie. Ook brengt zij actief actuele Noord-Hollandse dossiers onder de aandacht van Tweede Kamerleden. Daarnaast wordt Noord-Holland ambtelijk vertegenwoordigd in Brussel en heeft de provincie een bestuurlijke vertegenwoordiger in relevante Europese netwerken, zoals het Comité van de Regio's en het netwerk van de kustregio's. In 2018 heeft dit ertoe geleid dat de plannen voor het nieuwe Europese landbouwbeleid 2020-2027 veel ruimer/als maatwerk zijn geformuleerd in plaats van de strakke kaders in voorgaand Europees beleid. Een ander resultaat in 2018 is dat via het Europese programma voor regionale ontwikkeling van 2014 tot heden € 40 miljoen aan Europese subsidie naar Noord-Holland is gevloeid voor innovatieve projecten op het gebied van circulaire economie, energietransitie, klimaatadaptatie en duurzaam en slim transport.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.3.2.01 Bijhouden en beïnvloeden van de EU-ontwikkelingen op de prioritaire dossiers	- Voor de provincie relevante Europese dossiers én ontwikkelingen gevolgd en indien nodig onze invloed op het beleid aangewend via een lobby.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	

1.3.2.02 Subsidie verlenen aan Europese projecten via cofinanciering door de provincie Noord-Holland	- Aan Europese projecten die passen bij provinciaal beleid verschillende subsidies verleend.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.3.2.03 Volgen van en actief inspelen op de voor Noord-Holland prioritaire dossiers van het Rijk	- Actief de relevante dossiers voor onze provincie gevolgd en via een lobby, eventueel met onze partners, invloed uitgeoefend.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.3.2.04 Behartigen van gezamenlijke provinciale belangen	- De gezamenlijke belangen van de provincie behartigd, mede via deelname aan diverse netwerken.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 1.3 Het provinciaal bestuur representeren

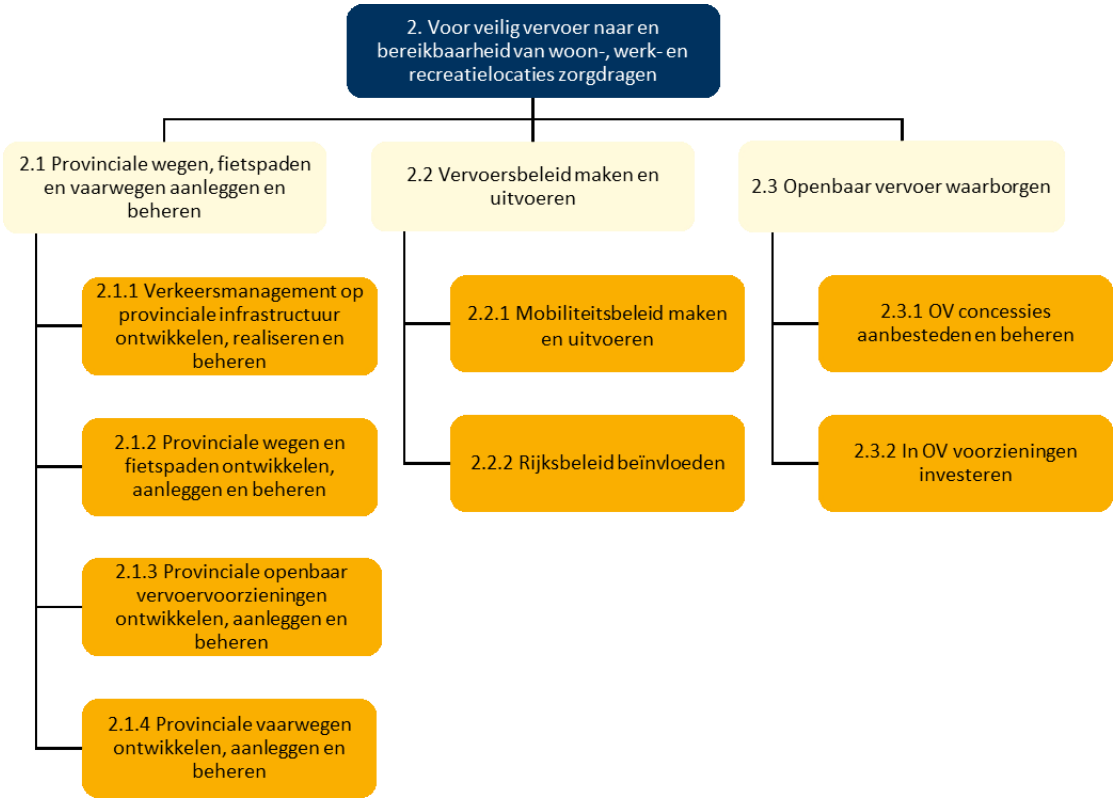
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.3.1	Bestuurshandelingen communiceren	2.271	2.331	2.346	2.300	46	1.953
1.3.2	Provinciale belangen op landelijke en Europees niveau behartigen	4.379	2.209	3.896	1.368	2.528	6.703
	Totaal lasten	6.650	4.540	6.242	3.668	2.574	8.656
	Totaal baten			-12	-18	6	-12
	Totaal saldo	6.650	4.540	6.230	3.649	2.581	8.644
	Storting						
1.3.2	Resv. cofinanciering Europese projecten	0	3.000	3.000	3.000	0	0
	Onttrekking						
1.3.2	Resv. cofinanciering Europese projecten	-2.681	-183	-1.181	1.382	-2.563	-183
	Resultaat	**3.969**	**7.357**	**8.049**	**8.031**	**18**	**8.461**

Programma 2 Bereikbaarheid

Maatschappelijk doel

Voor veilig vervoer naar en bereikbaarheid van woon-, werk- en recreatielocaties zorg dragen.

Doelenboom

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

- Voor de projecten Verbinding A8-A9 en Duinpolderweg heeft de provincie het definitieve voorkeursalternatief vastgesteld. Voor het segment van de Stelling van Amsterdam waar de verbinding doorheen loopt, wordt nu eerst een landschapsplan opgesteld.
- GS hebben de Discussienota Agenda Mobiliteit op 22 januari 2019 vastgesteld. PS zijn hierover geïnformeerd bij brief van 22 januari 2019.
- In 2018 hebben GS het Perspectief Fiets vastgesteld. De subsidieregeling Fietsknelpunten Noord-Holland is in 2018 opengesteld en loopt door in 2019.
- De uitrol van de gebiedscontracten voor het beheer en onderhoud van de provinciale infrastructuur in 2018 is voorspoedig verlopen. Het zesde en tevens laatste gebiedscontract is in juni 2018 van start gegaan. Daarmee zijn alle gebieden aanbesteed in 2018. Dat is ruim een half jaar eerder dan de uiterste deadline van 31 december 2018.
- Op 30 november 2018 is het laatste deel van het project N23 Westfrisiaweg (nu N307/N194) feestelijk opengesteld, ter hoogte van het "oude" viaduct over de A7 bij de afslag Hoorn-Noord. De opening vond plaatst door de minister van Infrastructuur en

Waterstaat en de gedeputeerde Mobiliteit in aanwezigheid van bewoners, bedrijven en partners in het project.

- Op 14 december 2018 is de bediencentrale "Weg & Waterhuis de Langebalk" in Heerhugowaard officieel in gebruik genomen. Vanaf deze bediencentrale wordt momenteel één brug op afstand bediend. In totaal zullen er tot en met 2022 44 bruggen en sluizen op deze bediencentrale worden aangesloten.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

Ruimtelijke en sociaaleconomische ontwikkelingen
De Omgevingswet is een belangrijke richting voor ons beleid. Dat geldt ook voor de Nationale Omgevingsvisie die het Rijk aan het opstellen is. De Omgevingswet heeft nadrukkelijk tot doel om een impuls te geven aan de wijze waarop de overheid in samenwerking met anderen omgaat met maatschappelijke opgaven en deze wenst te realiseren. In 2018 is de ingangsdatum van de Omgevingswet overigens uitgesteld tot 2021.

Partners in de Metropoolregio Amsterdam, het Rijk, gemeenten, waterschappen, belangenorganisaties, individuele grondeigenaren en reizigers
Mensen die zich willen verplaatsen, blijven doorgaans niet binnen de grenzen van bestuurlijke eenheden. Bovendien maken ze in een ketenreis vaak gebruik van meer modaliteiten en van meerdere aanbieders van vervoer. Daarom alleen al is samenwerking in het beleidsveld van de mobiliteit onontbeerlijk. De provincie werkt intensief samen met andere overheden, als het Rijk, aangrenzende provincies, de Vervoerregio Amsterdam, de Metropoolregio Amsterdam, gemeenten en waterschappen. Maar ook met organisaties die belangen vertegenwoordigen in de wereld van de mobiliteit (bijvoorbeeld TLN, EVO, ANWB, Rover, Fietsersbond en Schuttevaer). Die samenwerking geldt zeker ook voor de reizigers en inwoners. De provincie doet dat steeds meer door de gebruiker in een vroegtijdig stadium bij de planvorming te betrekken. Voorbeelden daarvan zijn de verkeerssituatie in Broek in Waterland en de nieuwe verbindingen A8-A9 en Duinpolderweg.

Demografische en economische ontwikkelingen
De economie is uit de recessie gekomen. Dit uit zich onder meer in een toename van de kosten veroorzaakt door files en vertragingen in het verkeer. De stijging van de verliestijd van voertuigen in 2018 ten opzichte van 2017 bedraagt landelijk meer dan 7%. Daarmee komt de totale verliestijd weer op het niveau van 2008.

De economische groei betekent ook een grote stimulans voor de werkgelegenheid en de opleving van de bouwactiviteiten. De groei in werkgelegenheid in de provincie voltrok zich in de periode 2017-2018 voor 2/3 in en direct om Amsterdam. De economische groei zet de huizenmarkt onder druk. De vraag naar woningen in de regio Amsterdam neemt sterk toe. Zowel de groei van de werkgelegenheid als van het aantal nieuwe inwoners moet worden gefaciliteerd door het mobiliteitssysteem. De opgave daarin is groot.

Kostprijsverhogende ontwikkelingen
De aanwezigheid van chroom-6, de chemische stof PFOS en de marktsituatie zorgen voor kostenverhogingen en vertragingen. Door de toenemende vraag en het gebrek aan personeel en materiaal kunnen aannemers niet altijd voldoende werk en kwaliteit leveren. Daarnaast eist 'de omgeving' steeds nadrukkelijker een positie op tijdens de planvorming en realisatie van infrastructuur. Zo vergt burgerparticipatie meer capaciteit en inzet.

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Doel
2.1.4	Beheersregeling Amstel	Beheer van de Amstel (het beheer van de Amstel is overgedragen van de provincie aan het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vechtstreek).

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Mobiliteit

Beleidsindicator	Noord-Holland	Nederland
Klantenwaardering voor het openbaar vervoer waarvoor concessieverlening plaatsvindt door de provincie	7,7 (2017)	7,6 (2017)

Bron: http://www.waarstaatjeprovincie.nl

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 2 — Bereikbaarheid

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	158.218	195.377	237.753	190.244	47.509	181.830
Baten	-77.115	-10.640	-20.622	-17.320	-3.302	-9.735
Saldo van baten en lasten	81.104	184.737	217.131	172.924	44.207	172.095
Stortingen reserves	252.668	100.954	180.337	173.813	6.524	101.313
Onttrekking reserves	-82.404	-81.342	-144.518	-108.795	-35.722	-294.008
Resultaat	**251.368**	**204.349**	**252.951**	**237.941**	**15.009**	**-20.601**

2.1 beleidsdoel

Provinciale wegen, fietspaden en vaarwegen aanleggen en beheren

Geinbrug

2.1.1 Verkeersmanagement op provinciale infrastructuur ontwikkelen, realiseren en beheren

Toelichting

De provincie verzorgt het functioneel beheer van diverse verkeerslichten die in eigendom zijn van de regionale partners, gemeente Zaanstad en gemeente Haarlem. Deze samenwerking is in 2018 uitgebreid met de gemeenten Hoorn, Heerhugowaard en Amsterdam. Het aantal verkeersregelinstallaties (VRI's) in beheer bij de provincie zelf bedraagt 256 stuks. De provincie voert het functioneel beheer van VRI’s uit om de doorstroming bij VRI’s te verbeteren met 6%. Ieder jaar worden er evaluaties uitgevoerd met betrekking tot de optimalisatie van ongeveer één vijfde van onze verkeerslichten. Deze evaluaties geven aan dat in 2018 een gemiddelde afname aan voertuigverliesuren van boven de 7% is gerealiseerd. De provincie heeft specifiek aandacht voor de doorstroming van OV binnen het actieprogramma Openbaar Vervoer dat in 2018 verder is aangescherpt. Deze aanscherping heeft ertoe geleid dat de voorbereiding langer heeft geduurd dan gepland, daardoor kan de realisatie pas worden gestart in 2019.

De provincie werkt aan de realisatie van een integratiedesk om vanuit één werkplek tunnels en verkeersmanagement 24 uur per dag en de bruggen en sluizen in de nachtelijke uren aan te kunnen sturen. Dit project is vertraagd, vanwege de toegenomen complexiteit van verschillende (technische) zaken. De verwachting is dat de integratiedesk in 2019 operationeel zal zijn.

In het kader van het Smart Mobility programma is in 2018 een proeftuin ingericht op de provinciale wegen rondom Schiphol voor het uitvoeren van testen en pilots. De provincie heeft 6 compleet werkende intelligente verkeersregelinstallaties (i-VRI’s) op de N205 gerealiseerd. Daarnaast wordt de plaatsing van 46 i-VRI's voorbereid waarvan de volgende 6 in het voorjaar van 2019 in gebruik worden genomen. De levering loopt vertraging op vanwege gebrek aan capaciteit bij de verschillende leveranciers. Deze vertraging geldt landelijk, voor alle wegbeheerders.

In 2018 zijn voorbereidingen gestart met verschillende stakeholders voor onderzoek naar de doorstroming van specifieke doelgroepen (vrachtverkeer, openbaar vervoer, groepen fietsers) en het opstellen van een bijbehorend prioriteringskader. Er heeft in samenwerking met de Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO) op de N205 een praktijktest en simulatie plaats gevonden met 7 auto's die waren uitgerust met coöperatieve adaptieve cruise control (CACC) om met elkaar en de verkeerslichten te communiceren. Deze simulatie is uitgevoerd om te onderzoeken wat het gebruik van deze techniek betekent voor de veiligheid en de doorstroming. De provincie heeft zich daarnaast aangesloten bij de Europese projecten Socrates en Concorda. Dit zijn samenwerkingsverbanden tussen serviceproviders, overheden en automobielfabrikanten.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.1.01 Uitbouwen samenwerking rondom verkeersmanagement met regionale partners	- Besluit over Praktijk Proef Amsterdam (PPA) fase 3 en start realisatie in 2018. - PNH verzorgt het functioneel beheer van diverse verkeerslichten die in eigendom zijn van de regionale partners gemeente Zaanstad en Haarlem.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.1.02 Uitvoeren beleidskader verkeersmanagement	- De zodanige optimalisatie van de Verkeersregelinstallaties (VRI's) dat het aantal voertuigverliesuren tot 2020 met 6% per jaar afneemt en de betrouwbaarheid met 10% toeneemt door implementatie van verkeerskundig beheer. Hierbij wordt jaarlijks bij 80 VRI's een verkeerskundige analyse uitgevoerd en waar nodig wordt een optimalisatie uitgevoerd. - De doorstroming van het OV geoptimaliseerd in relatie tot het wegverkeer door het uitvoeren van het in 2017 opgestelde actieprogramma. - een integratiedesk tussen wegverkeersleiding en tunnelbewaking volledig gereed, zodat verkeersmanagement efficiënter kan worden ingezet. - De investeringen voor het "Netwerkbreed" maatregelenpakket voor verkeerslichten mede gerealiseerd in het kader van het Smart Mobility Programma: · Verder ontwikkelen en implementeren van 48 Intelligente verkeerslichten; · Smart Mobility Schiphol met stakeholders voorbereiden, zoals onderzoek naar inrichting van de weg hierop en testen met automatisch rijden.	- Conform. - Plan aangescherpt. - Voorbereidingen getroffen. - Gerealiseerd: 6. - In voorbereiding: 46. - Conform.

2.1.2 Provinciale wegen en fietspaden ontwikkelen, aanleggen en beheren

Toelichting

Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI)
In 2018 zijn er stappen gezet in een aantal belangrijke Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) studieprojecten. Voor het project Duinpolderweg hebben GS een definitief voorkeursbesluit genomen. Gezamenlijk met de provincie Zuid-Holland is een plan van aanpak voor de planuitwerkingsfase opgesteld. Ook voor het project Verbinding A8-A9 hebben GS een besluit voor een definitief voorkeursalternatief genomen.
De studie naar de doorgang Broek in Waterland heeft meer tijd in beslag genomen dan vooraf was voorzien. Tevens is er nog een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) gemaakt die in 2018 is opgeleverd. De uitkomsten van de studie zijn besproken in de commissie Mobiliteit & Financiën van 26 november 2018.

Voor de bereikbaarheid in Den Helder zijn korte termijn maatregelen in uitvoering genomen om de bereikbaarheid te vergroten. Hiervoor worden alle VRI's op de N250 vervangen voor Intelligente-VRI's en worden kleinschalige aanpassingen gedaan aan de kruising N250/Havenweg. Daarnaast is de studie naar lange termijn maatregelen in afronding waarin een verkenning wordt uitgevoerd naar wegen met 2x2 rijstroken. Een westelijke route over de N9, een midden variant over de N245, en een oostelijke variant bestaande uit een nieuwe verbinding tussen de A7 en de N99. Ook in andere studieprojecten is voortgang geboekt, zoals weergegeven in het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) 2019-2025, dat in november door PS is vastgesteld.
De provincie heeft in 2018 een aantal PMI projecten opgeleverd. Zo zijn de N307/N194 (project N23 Westfrisiaweg), Geinbrug, Vechtbrug, N241 en N235 in 2018 in gebruik genomen. Het instrument, uitvoeren van Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI): het 100% beheerst realiseren van projecten binnen vastgestelde kaders voor tijd, geld en kwaliteit, is niet conform de begroting 2018 verlopen. De huidige marktsituatie leidt tot vertragingen en kostenverhogingen bij met name de beweegbare kunstwerken.

Beheer en onderhoud
Het afgelopen jaar zijn de laatste gebiedscontracten gegund voor het beheer en onderhoud van de provinciale infrastructuur. Daarmee zijn in alle gebieden in 2018 de gebiedsaannemers actief. Dat is ruim een half jaar eerder dan de uiterste deadline van 31 december 2018. De gebiedscontracten zijn ook binnen het beschikbare budget gegund. Momenteel voldoet 97% van de wegen en de fietspaden aan het door PS vastgestelde kwaliteitsniveau. Dat is 2% hoger dan de streefwaarde van de provincie. Het areaal dat momenteel niet voldoet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau zal in onderhoud worden genomen door de desbetreffende gebiedsaannemer. In de PS vergadering van november 2018 is het Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO) behandeld en zijn de aangevraagde vervangingsinvesteringen beschikbaar gesteld. Om de biodiversiteit te verbeteren is in 2018 samen met de gebiedscontractant van gebied "Zuid-Kennemerland/ IJmond" gestart met een pilot "sinusmaaien" op de N203. Daarbij wordt in meerdere fases de berm gemaaid, zodat er altijd een leefgebied voor de insecten aanwezig blijft. De eerste resultaten zijn zeer positief.
In 2018 is tijdens een onderzoek vastgesteld dat in oude verflagen van ongeveer de helft van de beweegbare kunstwerken van de provincie chroom-6 voorkomt en mogelijk ook in oude verflagen van andere staalconstructies zoals de masten van de openbare verlichting. Chroom-6 kan in stofvorm gevaarlijk zijn voor de gezondheid, met name voor het onderhoudspersoneel. De

provincie is daarom meteen in overleg gegaan met gebiedscontractanten en er zijn extra beheersmaatregelen genomen. Daarnaast heeft de provincie juridisch laten onderzoeken wat de rechtspositie van de provincie is rondom de aansprakelijkheid. De uitkomsten hiervan zullen in 2019 gereed zijn.

Innovatieve projecten

In 2018 is de provincie gestart met een groot aantal innovatieve projecten. Voor het innovatieve project Energiebesparing, het vervangen van de huidige openbare verlichting (OVL) door ledverlichting, is een inventarisatie gedaan naar de eisen die de provincie moet stellen voor het aanschaffen van led-lampen. In 2018 is hiervoor een inkoopstrategie geschreven. Deze inkoopstrategie bleek complexer als gevolg van de lopende gebiedscontracten. Hierdoor is de planning nu om in de eerste helft van 2019 het inkooptraject te doorlopen en in de tweede helft van 2019 en in 2020 de armaturen te plaatsen. Voor het innovatieve project Grondstoffen- en CO2-reductie door een grondstoffenpaspoort zijn gesprekken gevoerd met mogelijke partijen die het grondstoffenpaspoort kunnen beheren, zoals Madaster. De provincie is bezig met een uitvraag om standaard een materialenpaspoort op te stellen in 2019. Voor het project ‘Energiereductie in asfalt’ is samen met de andere provincies een concept uitvraag opgesteld. Voor het innovatieve project "Pilots met geluid beperkende maatregelen" is de verkenningsfase in 2018 positief afgerond. De eerst gekozen locatie voor de pilot bleek niet geschikt voor monitoring. In 2019 zal op een alternatieve locatie de pilot worden uitgevoerd. De levensduur verlengende maatregelen lopen volgens schema. Zo is het project “Epoxy asfalt” in 2018 opgestart. Proefvakken zijn aangelegd in samenwerking met TU Delft, gebiedsaannemer WaakSaam en 6 gemeenten. Binnen project ‘ISB’ (levensduurverlenging van stalen bruggen) is 2018 gebruikt om, samen met andere beheerders en kennisinstituten, de inkoop uitvraag scherp te krijgen. Project "Biobeton" is opgestart, in 2018 zijn proeflocaties gedefinieerd. In 2019 en daarna worden de proeven uitgevoerd en gemonitord.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2018	
2.1.2.01 Doen van onderzoek door uitvoeren van verkeerstudies	- A8/A9: Voorstel definitief voorkeursalternatief en starten planuitwerkingsfase door ons genomen in Q2. - Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek/DPW; Voorstel definitief voorkeursalternatief en starten project MER fase door ons genomen in Q2. - Uitkomsten studie Broek in Waterland ter besluitvorming aan PS voorgelegd in Q3 -2018, waarbij het gaat om zowel boven- als ondergrondse varianten. - Bereikbaarheid Den Helder: eerste resultaten over mogelijk oplossingsrichtingen uit de bereikbaarheidsstudie.	- Conform. - Conform. - Niet gehaald. Uitkomsten studie zijn in november in Commissie M&F besproken en zullen na coalitie-onderhandelingen verder worden opgepakt. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.2.02 Opstellen van een investeringsprogramma (PMI)	- PMI 2019-2024 wordt aan PS voorgelegd in Q4 2018.	- Conform.

	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.2.03 Uitvoeren projecten PMI	- Het 100% beheerst realiseren van projecten binnen vastgestelde kaders voor tijd, geld en kwaliteit. - N23: contract conform overeengekomen planning in uitvoering. Openstellingsdatum N23 eind 2018.	- Vertraging & kosten verhoogd. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.2.04 Uitvoeren van strategisch beheer	- Op basis van uitvoeringsvoortgang en areaaluitbreiding wordt het PMO geactualiseerd. - De beheer- en onderhoudsmaatregelen voor de periode 2019-2023 worden in het PMO vastgelegd en ter besluitvorming aan het bestuur voorgelegd.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.2.05 Uitvoeren van vast en variabel onderhoud	- Minimaal 95 % van de netwerken voldoet aan het door PS vastgesteld kwaliteitsniveau. - Eind 2018 zijn de 6 gebiedscontracten “beheer en onderhoud” operationeel.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.2.06 Uitvoeren projecten PMO	- Het 100% beheerst realiseren van projecten binnen vastgestelde kaders voor tijd, geld en kwaliteit.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.2.08 Investeren in innovatieve projecten	- Energiebesparing, het vervangen van de huidige openbare verlichting (OVL) door LED-verlichting. - Grondstoffen- en CO2-reductie door een grondstoffenpaspoort en een gezamenlijke provinciale uitvraag aan de markt voor fysieke energiereducties in asfalt. - Levensduur verlengende en/of LCC beperkende innovaties, zoals projecten Epoxy asfalt, Bioreparatiebeton die zijn opgestart: a) Samenwerking met de TU Delft en gebiedscontractanten om innovaties op het gebied van wegen en kunstwerken versneld toe te passen. b) Bij positieve resultaten van verkenningsfase uitvoering op basis van subsidiëring SBIR (Small Business Innovation Research Programma) van pilots met geluid beperkende maatregelen.	- Inkoop strategie opgesteld. - Niet conform. a. Conform. b. verkenningsfase afgerond, voor pilot nog geen proeflocatie gevonden.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.2.09 Ontwikkelen van weginfrastructuur	- Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) 2019-2024.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.2.10 Tunnels beheren en bewaken	- Beheer- en bedieningscontract wordt conform gestelde eisen uitgevoerd. - Beschikbaarheid tunnels ≥ 98,5%.	- Conform. - Conform.

2.1.3 Provinciale openbaar vervoervoorzieningen ontwikkelen, aanleggen en beheren

Toelichting

Op 6 november jl. is het voorkeursalternatief voor Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) Noordwijk-Schiphol vastgesteld. In 2019 zal de planuitwerking verder ter hand worden genomen en een krediet worden aangevraagd voor de aanleg van een brug.

Uitvoeren van het Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO); het 100% beheerst realiseren van projecten binnen vastgestelde kaders voor tijd, geld en kwaliteit is niet conform de begroting 2018 verlopen. Door de vondst van de chemische stof PFOS in het gehele gebied rond Schiphol - en in het bijzonder bij het project HOV Schiphol-Oost - en door kostenverhogende eisen van het waterschap is het project niet volledig uitgevoerd. Hierdoor is de doelstelling van het project "Tijdwinst Hoogwaardig Openbaar Vervoer" voor circa 80% gerealiseerd.

94% van de HOV busbanen voldoet aan het door PS vastgestelde kwaliteitsniveau. Dat is 1% lager dan de streefwaarde. Het verschil wordt veroorzaakt door de busbaan in de N196 (Kruisweg) ter hoogte van rijksweg A4 tot aan de Aalsmeerderbrug. In deze busbaan is lokaal scheurvorming ontstaan, dat in 2019 wordt aangepakt. Afgelopen jaar is op het kerntraject HOV (Schiphol-Haarlem) groot onderhoud uitgevoerd.

In 2018 is voor het project HOV ‘t Gooi het ontwerpproces voor de deelprojecten Huizen-Blaricum en Eemnes-Laren hervat. Najaar 2018 hebben PS een aanvullend krediet van € 9,4 miljoen beschikbaar gesteld voor HOV ‘t Gooi, deelproject Laren-Hilversum. Hierdoor konden voor dit deelproject de twee uitvoeringscontracten worden aanbesteed. Een van de contracten is door bezwaren en gerechtelijke procedures nog niet definitief gegund. Gedurende 2018 zijn diverse voorbereidende werkzaamheden in Hilversum uitgevoerd aan kabels en leidingen en aan bereikbaarheidsmaatregelen.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.3.01 Ontwikkelen van infrastructuur openbaar vervoer	- Voorkeursalternatief HOV Noordwijk-Schiphol aan PS voorgelegd Q4-2018.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.3.03 Uitvoeren van strategisch beheer	- Op basis van uitvoeringsvoortgang en areaaluitbreiding wordt het PMO geactualiseerd. - De beheer- en onderhoudsmaatregelen voor de periode 2019-2023 worden in het PMO vastgelegd en ter besluitvorming aan het bestuur voorgelegd.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.3.04 Uitvoeren van vast en variabel onderhoud	- Minimaal 95% van de netwerken voldoet aan het door PS vastgestelde kwaliteitsniveau. - Eind 2018 zijn de 6 gebiedscontracten “beheer en	- 94%. - Conform.

	onderhoud" operationeel.	
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.3.05 Uitvoeren projecten PMO	- Het 100% beheerst realiseren van projecten binnen vastgestelde kaders voor tijd, geld en kwaliteit.	- Niet conform.

2.1.4 Provinciale vaarwegen ontwikkelen, aanleggen en beheren

Toelichting

De provincie maakt zich sterk om het vervoer over water te stimuleren met als doel een betere doorstroming voor zowel de scheepvaart als wegverkeer te realiseren. Eén van de instrumenten om dit doel te bereiken is het realiseren van een centrale bediening van bruggen en sluizen. De bediencentrale 'Weg & Waterhuis De Langebalk' in Heerhugowaard is sinds 14 december 2018 officieel operationeel. Op deze bediencentrale worden tot 2022 in totaal 44 bruggen en sluizen in Noord-Holland aangesloten. Als eerste brug wordt vanuit de bediencentrale de 'Twee Zwanen' in Schagen bediend en in maart 2019 zal ook de tweede brug, de 'Zijperbrug', gekoppeld worden aan de bediencentrale. Het was de planning om deze twee bruggen al in 2018 op afstand te bedienen, maar wegens extra werkzaamheden in de besturing van de brug in het kader van de Machinerichtlijn (Europese richtlijn met betrekking tot veiligheidscriteria) is het project vertraagd.

Voor het aanpassen van de Boerenverdrietkeersluis hebben PS in 2018 een krediet van € 10 miljoen beschikbaar gesteld. Het aanpassen van de sluis zorgt ervoor dat de sluis te gebruiken is door de huidige schepen als omvaarroute tijdens de renovatie van de kolkwanden van de Koopvaarderschutsluis.

Het beheer en onderhoud van de provinciale vaarwegen is sinds 2018 volledig ondergebracht in de gebiedscontracten. Zie voor een nadere toelichting op de gebiedscontracten ook operationeel doel 2.1.2.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.4.01 Uitvoeren van PMI	-Het 100% beheerst realiseren van projecten binnen vastgestelde kaders voor tijd, geld en kwaliteit.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.4.02 Uitvoeren van strategisch beheer	- Op basis van uitvoeringsvoortgang en areaaluitbreiding wordt het PMO geactualiseerd. - De beheer- en onderhoudsmaatregelen voor de periode 2019-2023 worden in het PMO vastgelegd en ter besluitvormig aan het bestuur voorgelegd. - Geen ongeplande stremming vaarwegen door risicogestuurd beheer oevers.	- Conform. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.4.03 Uitvoeren van vast en	- Onderhoud wordt risicogestuurd uitgevoerd. - Eind 2018 zijn de 6 gebiedscontracten "beheer en	- Conform. - Conform.

variabel onderhoud	onderhoud" operationeel.	
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.4.04 Uitvoeren projecten PMO	- Het 100% beheerst realiseren van projecten binnen vastgestelde kaders voor tijd, geld en kwaliteit.	- Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
2.1.4.05 Operationeel beheren van vaarwegen	- Bediening van de objecten conform vastgestelde bedientijden uitgevoerd - 1 brug gekoppeld aan centrale bediening. - Bedieningsmethodiek Roskamsluis in voorbereiding.	- Conform. - Conform. - Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 2.1 Provinciale wegen, fietspaden en vaarwegen aanleggen en beheren

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
2.1.1	Verkeersmanagement op provinciale infrastructuur ontwikkelen, realiseren en beheren	4.272	8.276	3.976	4.122	-146	1.920
2.1.2	Provinciale wegen en fietspaden ontwikkelen, aanleggen en beheren	59.514	73.029	89.379	79.297	10.081	75.825
2.1.3	Provinciale openbaar vervoervoorzieningen ontwikkelen, aanleggen en beheren	865	395	186	987	-801	0
2.1.4	Provinciale vaarwegen ontwikkelen, aanleggen en beheren	8.199	19.748	19.345	14.437	4.909	26.716
	Totaal lasten	72.850	101.448	112.886	98.843	14.043	104.461
	Totaal baten	-17.186	-8.133	-12.112	-9.372	-2.740	-8.732
	Totaal saldo	55.663	93.315	100.774	89.472	11.302	95.729
	Storting						
2.1.2	Resv. Groot Onderh. Wegen en Vaarwegen	2.500	0	0	0	0	0
2.1.2	Resv. Westfrisiaweg (N23)	14.260	0	0	0	0	0
2.1.2	Resv. Zuidas en Zeepoort	9.257	18.454	18.454	18.454	0	0
2.1.2	Resv. Groot onderhoud wegen	0	0	43.391	43.504	-113	20.748
2.1.2	Resv. Kapitaallasten invest.kunstwerken	0	0	16.341	12.035	4.306	10.671
2.1.4	Resv. Kapitaallasten Vaarwegen	23.789	1.600	-23.789	-23.549	-240	1.425

2.1.4	Resv. Groot onderhoud vaarwegen	0	0	15.596	15.596	0	21
	Onttrekking						
2.1.2	Resv. Groot Onderh. Wegen en Vaarwegen	-22.661	0	0	0	0	0
2.1.2	Resv. Westfrisiaweg (N23)	-14.260	0	0	0	0	0
2.1.2	Resv. Zuidas en Zeepoort	0	0	0	0	0	-59.391
2.1.2	Resv. Groot onderhoud wegen	0	0	-22.030	-9.331	-12.700	-24.034
2.1.2	Resv. Kapitaallasten invest.kunstwerken	0	0	-257	-128	-129	-385
2.1.2	Resv. Innovatieprojecten SolaRoad	-140	-1.300	-750	-568	-182	-1.185
2.1.4	Resv. Kapitaallasten Vaarwegen	0	-778	0	0	0	-10.971
2.1.4	Resv. Groot onderhoud vaarwegen	0	0	-6.897	-4.592	-2.305	-7.136
	Resultaat	**68.408**	**111.291**	**140.833**	**140.893**	**-60**	**25.492**

2.2 beleidsdoel

Vervoersbeleid maken en uitvoeren

2.2.1 Mobiliteitsbeleid maken en uitvoeren

Toelichting

Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden er geen sectorale beleidsplannen meer gemaakt maar is het provinciale beleid integraal verwoord in de Omgevingsvisie. Voor het onderwerp mobiliteit wordt een Agenda Mobiliteit opgesteld. De Agenda Mobiliteit biedt het tactisch kader voor de verdere uitvoering van het mobiliteitsbeleid. Daarmee is de agenda bepalend voor de toekomst, zonder een (financiële) prioritering van

projecten. GS hebben op 22 januari 2019 de Discussienota Agenda Mobiliteit vastgesteld. PS zijn hierover geïnformeerd bij brief van 22 januari 2019. In 2019 wordt de Discussienota Agenda Mobiliteit geïntegreerd in het programma Mobiliteit vastgesteld. De jaarlijkse subsidies aan gemeenten voor het verbeteren van met name de verkeersveiligheid en aan organisaties voor gedragsbeïnvloeding voor het verbeteren van de verkeersveiligheid zijn conform planning verstrekt.

Op 18 december hebben GS het Perspectief Fiets definitief vastgesteld. Op basis van de nieuwe subsidieregeling voor fietsknelpunten konden wegbeheerders, hoofdzakelijk gemeenten tot medio december voorstellen voor een subsidie indienen. Begin 2019 zullen deze voorstellen worden beoordeeld en subsidies worden verleend.

In november 2018 hebben GS het Koersdocument Smart Mobility vastgesteld. PS zijn hierover geïnformeerd bij brief d.d. 31 oktober 2018.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2018	
2.2.1.01 Ontwikkelen van mobiliteitsbeleid	- Agenda Mobiliteit aan PS voorgelegd in Q1-2019.	- Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
2.2.1.02 Verlenen van subsidies	- Subsidies voor Kleine Infrastructuur en Gedragsbeïnvloeding verleend in Q2-2018. - Subsidies fietsknelpunten vanaf Q3 verleend.	- Conform. - Regeling in Q3 vastgesteld en opengesteld voor aanvragen. In Q3 en Q4 aanvragen ingediend.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.2.1.03 Opstellen programma's	- Fietsbeleid (inclusief stimuleren aanleg oplaadpunten) plus investeringsregeling opgesteld en aan PS voorgelegd in Q3-2018.	- Het Perspectief Fiets is in december door GS vastgesteld en vervolgens naar PS gestuurd.

2.2.2 Rijksbeleid beïnvloeden

Toelichting

Tijdens het bestuurlijk overleg in het voorjaar over het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) hebben Rijk en regio ingestemd te beginnen met het Programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid in de MRA. In juli heeft de programmaraad ingestemd met het plan van aanpak. Volgens de 4 programmalijnen (stedelijke bereikbaarheid, korte termijn maatregelen, bereikbaarheid Zuidwestkant Amsterdam en netwerken, ringen en stad) is

vervolgens gewerkt aan voorstellen die in het bestuurlijk overleg MIRT van november zijn vastgesteld. Tevens zijn tijdens dit bestuurlijk overleg MIRT principe afspraken gemaakt over een multimodaal mobiliteitspakket voor het corridorgebied Hoorn-Amsterdam. Rijk en regio spannen zich in om voor de Statenverkiezingen van 20 maart 2019 de resterende financiële dekking helemaal rond te krijgen.

Het opstellen van het Regionaal Openbaar Vervoer Toekomstbeeld heeft vertraging ondervonden. Dit komt onder meer doordat het landelijk traject meer tijd vergde evenals de voorbereiding van het regionale traject (input van woon- en werkgebieden). De verwachting is nu dat in tweede kwartaal 2019 de varianten worden opgeleverd en dan met de betrokken partijen kunnen worden besproken. Op basis daarvan zal dan in het derde kwartaal het Regionaal OV Toekomstbeeld worden opgesteld.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2018	
2.2.2.01 Maken/ontwikkelen van beleid en beïnvloeden van Rijksbeleid	- Samen met het Rijk en de Regiopartijen opstellen van het Programma Bereikbaarheid in, van en naar de MRA en daar PS over informeren in Q4-2018. - Instemming verkrijgen van het Rijk voor een door de provincie ondersteund voorkeursalternatief in de MIRT verkenning corridor Amsterdam – Hoorn en PS daarover informeren in Q2-2019. - Instemming verkrijgen van het Rijk met het door de MRA op te stellen Regionaal OV toekomstbeeld en PS daarbij betrekken en over informeren Q4-2018.	- Conform. - Conform. - In 2018 zijn landelijke en regionale traject voorbereidingen getroffen. Concept Regionaal OV Toekomstbeeld komt in Q2 in 2019 beschikbaar. PS (commissie) zullen daar dan over worden geïnformeerd en betrokken om reactie te geven.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 2.2 — Vervoersbeleid maken en uitvoeren

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
2.2.1	Mobiliteitsbeleid maken en uitvoeren	39.652	38.166	56.818	36.443	20.375	23.566
2.2.2	Rijksbeleid beïnvloeden	80	79	79	82	-3	0
	Totaal lasten	39.733	38.245	56.897	36.525	20.372	23.566
	Totaal baten	-10.573	-2.507	-1.697	-882	-815	-1.003

	Totaal saldo	29.159	35.738	55.200	35.643	19.557	22.563
	Storting						
2.2.1	Resv. fietsinfrastructuur	16.134	89	444	444	0	0
2.2.1	Resv. Infrastructuur	46.244	19.742	62.254	66.259	-4.005	0
2.2.1	Resv. Kapitaallasten Wegen	39.957	11.760	67.065	66.929	136	18.140
	Onttrekking						
2.2.1	Resv. fietsinfrastructuur	-4.104	-2.560	-2.120	104	-2.224	-22.688
2.2.1	Resv. OLV-Greenport	0	-2.900	0	0	0	-8.391
2.2.1	Resv. Infrastructuur	-38.089	-20.045	-55.814	-44.466	-11.348	-91.467
2.2.1	Resv. Kapitaallasten Wegen	0	-1.604	-1.528	-987	-541	-4.346
	Resultaat	**89.301**	**40.221**	**125.502**	**123.926**	**1.575**	**-86.189**

2.3 beleidsdoel

Openbaar vervoer waarborgen

2.3.1 OV-concessies aanbesteden en beheren

Toelichting

De provincie is, op grond van de Wet personenvervoer 2000 (Wp2000), opdrachtgever voor het regionaal openbaar vervoer per bus, met uitzondering van het gebied van de Vervoerregio Amsterdam (VRA). Het gebied van de provincies is verdeeld in 3 concessiegebieden: Gooi en Vechtstreek (rondom Hilversum), Haarlem-IJmond en Noord-Holland Noord (ruwweg alles boven de lijn Heemskerk – Purmerend). Op basis van de Wp2000 moet de provincie de concessies aanbesteden. Een aanbestedingstraject heeft een doorlooptijd van ruim 3 jaar. De maximale looptijd van een concessie is 10 jaar.

In 2018 is de concessie voor de Gooi een Vechtstreek met 2 jaar verlengd tot medio 2021. Hierdoor krijgt de provincie meer tijd om onder andere onderzoek te verrichten naar een combinatie met het gemeentelijke doelgroepenvervoer voor de trajecten waar weinig vraag is naar openbaar vervoer én daarnaast een duurzaamheidsslag te maken bij de aanbesteding. De concessie Haarlem-IJmond is in september 2017 gestart. Het jaar 2018 was het eerste volledige jaar. In 2018 steeg het gebruik van het openbaar vervoer in deze concessie met ruim 20% van het aantal gereisde kilometers ten opzichte van 2017. Tenslotte is de concessie Noord-Holland Noord in mei 2017 gegund. De vervoerder is vervolgens gestart met de voorbereidingen voor de ingangsdatum op 22 juli 2018. Met uitzondering van de vertraagde levering van het Zero Emissiematerieel en opstartproblemen op Texel, is de uitrol van de nieuwe concessie goed verlopen.

De prestaties van de vervoerder worden per kwartaal gemonitord en besproken. Aan deze prestaties hangen bonussen en/of malussen. Het overzicht van de prestaties wordt gepubliceerd in het “jaarverslag openbaar vervoer 2017”. De bonussen en/of malussen worden afgerekend bij de jaarlijkse eindafrekening van de concessies.

Buurtbussen rijden al jaren als extra dienst naast het reguliere busvervoer dat door de vervoerder wordt aangeboden. Buurtbussen zijn een openbare vervoersdienst die op vrijwillige basis wordt aangeboden dóór mensen uit de regio, vóór mensen uit de regio. Als laag bezette lijnen/trajecten komen te vervallen geeft de provincie ruimte aan particuliere initiatieven voor het opzetten van

een lokale buurtbuslijn. De provincie financiert de buurtbussen en verleent jaarlijks subsidie aan de verenigingen UVR Buurtbussen. Daarnaast voert Connexxion, de huidige vervoerder in de Noord-Hollandse gebieden, onderhoud uit aan de buurtbussen en ondersteunt de verenigingen bij de dagelijkse uitvoering. Jaarlijks worden de dienstregelingen van buurtbuslijnen geëvalueerd en waar nodig verbeterd, zodat ze nog beter aansluiten op de wensen van de lokale reiziger. In totaal telt de provincie Noord-Holland 10 buurtbus verenigingen, die dankzij de inzet van honderden vrijwilligers met 19 (8-persoons)buurtbussen op vrijwillige basis 11 buurtbuslijnen verzorgen. Alle buurtbuslijnen staan in de dienstregeling van Connexxion. Ze bieden van maandag tot en met zaterdag, van de vroege ochtend tot de vroege avond, openbaar vervoer aan reizigers in hun regio.

Sociale veiligheid is een belangrijk kwaliteitsaspect van het openbaar vervoer. Het is een randvoorwaarde die op alle bussen en bushaltes op orde moet zijn, omdat dat een belangrijke voorwaarde is voor reizigers om de bus te nemen. In de Nota Sociale Veiligheid OV 2014-2020 zijn de doelstellingen en de uitgangspunten vastgelegd. In de periode tot aan 2020 streeft de provincie naar een sociale veiligheidsbeleving van tenminste een 8,0 in iedere concessie en een daling van tenminste 25% van het totaal aantal incidenten in de concessies. De vervoerder levert elk jaar een actieplan sociale veiligheid per concessie op. Gebaseerd op de nota gaat de vervoerder concreter in op ontwikkelingen, doelstellingen en maatregelen. De provincie toetst de actieplannen aan de beleidsdoelstellingen en uitgangspunten. De waardering in cijfers van de sociale veiligheidsbeleving worden jaarlijks gepubliceerd. In april 2019 volgt de OV-Klantenbarometer 2018.

Naast belangrijke samenwerkingspartners, zoals de Vervoerregio Amsterdam, de gemeenten, belangenorganisaties en buurtbusverenigingen, zijn de reizigers de belangrijkste stakeholders. Zij worden vertegenwoordigd door het Regionaal Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer Noord-Holland (Rocov-NH). Het Rocov-NH is een organisatie van vrijwilligers die een bij wet geregelde taak vervult: namens de reizigers adviseren over het openbaar vervoer in Noord-Holland. De provincie Noord-Holland en de vervoerder hebben, op grond van de Wp2000, alle voorgenomen wijzigingen van tarieven, routes en dienstregelingstijden voor advies aan het Rocov-NH voorgelegd en met deze adviezen rekening gehouden. Over andere onderwerpen kan het Rocov-NH ongevraagd adviseren.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.3.1.01 Beheren/monitoren van concessies/contracten	- Implementatie en start concessie NHN in Q3-2018.	- Conform.
	- Stiptheid van het busvervoer gemeten en in de OV-jaarverslagen opgenomen.	- Conform.
	- Gemonitorde prestaties van concessiehouders per concessie in de jaarverslagen gepubliceerd.	- Conform.
	- Bonussen en malussen aan concessiehouders vastgesteld en toegepast.	- Conform.
	- Met consumentenorganisaties en gemeenten tijdig over de dienstregelingswijzigingen overlegd.	- Conform.
	- Sociaal veiligheidsbeleid van concessiehouders per concessie van het openbaar busvervoer, buurtbussen, per regio aan het sociaal veiligheidskader getoetst.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.3.1.02 Verlenen van subsidies	- Subsidies aan buurtbusverenigingen verleend in Q2-2018.	- Conform.

2.3.2 In OV-voorzieningen investeren

Toelichting

In 2015 hebben PS de Investeringsagenda doorstroming Openbaar Vervoer (OV) inclusief Uitvoeringsprogramma doorstroming OV 2015 – 2020 (hierna Uitvoeringsprogramma) vastgesteld. Na vaststelling heeft deze Investeringsagenda de status van beleidskader voor doorstromingsprojecten voor de bus in de provincie. De investeringen zijn gericht op het behalen van besparingen op de huidige dienstregelingsuren (DRU's) en daarnaast op het vergroten van de snelheid en betrouwbaarheid van het openbaar vervoer. Naast dat dit ten goede komt aan de reiziger, vergroot het ook de efficiency van het provinciale openbaar vervoer.

De projecten waarmee getracht wordt invulling te geven aan het beleidskader zijn opgenomen in het Uitvoeringsprogramma. Het betreft een 35-tal projecten in diverse Noord-Hollandse gemeenten. Bekeken is waar de meeste reistijdwinst en betrouwbaarheid te behalen valt. Zoals benoemd in het Uitvoeringsprogramma betreft dit een dynamisch programma hetgeen betekent dat projecten kunnen worden toegevoegd en afgevoerd gedurende de looptijd van het programma. Eind 2018 zijn PS geïnformeerd over de laatste stand van zaken.

Sinds de start van het Uitvoeringsprogramma is met alle betrokken gemeenten actief overlegd over het opstarten van de projecten. Het actief blijven betrekken van gemeenten is van belang omdat de projecten zich op gemeentelijke grond afspelen en gemeenten verantwoordelijk zijn voor het oppakken van de projecten. De provincie is ondersteunend en faciliterend door middelen (subsidie) ter beschikking te stellen. In 2018 zijn 15 projecten gerealiseerd voor 2020. Voor 11 projecten geldt dat zij in voorbereiding zijn en dat deze projecten naar verwachting worden gerealiseerd binnen de looptijd van het Uitvoeringsprogramma. Voor 2 projecten is het

nog onduidelijk of er uitvoering zal plaatsvinden. Voor 7 projecten is in samenspraak met de betreffende gemeenten geconstateerd dat deze vervallen en die zijn van de lijst afgevoerd.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.3.2.01 Investeren in OV-voorzieningen	- In doorstromingsmaatregelen ten behoeve van busvervoer geïnvesteerd met het uitvoeren van projecten uit de investeringsagenda OV.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 2.3 Openbaar vervoer waarborgen

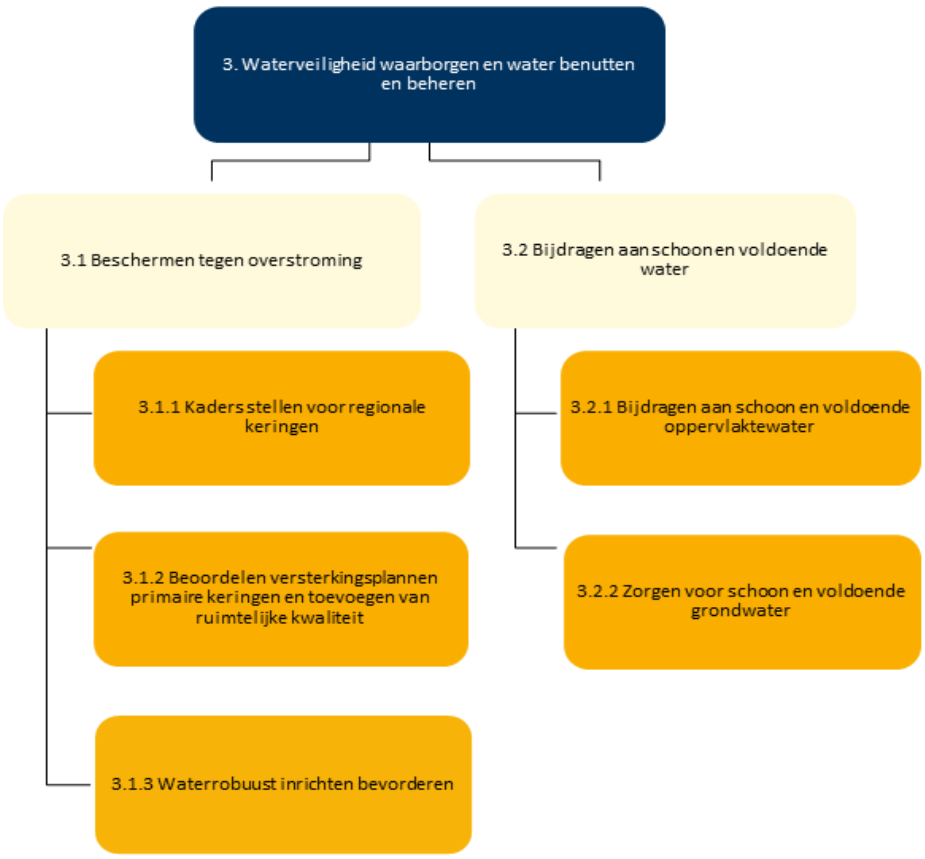
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
2.3.1	OV concessies aanbesteden en beheren	50.615	49.907	50.707	45.212	5.494	51.345
2.3.2	In OV voorzieningen investeren	-4.979	5.778	17.264	9.663	7.601	2.458
	Totaal lasten	45.636	55.685	67.971	54.875	13.095	53.803
	Totaal baten	-49.355		-6.813	-7.066	253	
	Totaal saldo	-3.719	55.685	61.158	47.809	13.348	53.803
	Storting						
2.3.2	Resv. Openbaar Vervoer projecten	3.712	49.308	42.035	42.035	0	50.308
2.3.2	Resv. Kapitaallasten OV	96.816	0	-61.455	-67.894	6.439	0
	Onttrekking						
2.3.2	Resv. Openbaar Vervoer projecten	-3.149	-51.345	-51.737	-45.742	-5.994	-62.257
2.3.2	Resv. Kapitaallasten OV	0	-810	-3.385	-3.085	-300	-1.758
	Resultaat	**93.659**	**52.838**	**-13.384**	**-26.878**	**13.494**	**40.096**

Programma 3 Water

Maatschappelijk doel

Waterveiligheid waarborgen en water benutten en beheren.

Doelenboom

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

- Uitvoeren Kaderrichtlijn Water (KRW)
  De provincie heeft uitvoering gegeven aan de Kansenkaart natuurvriendelijke oevers provinciale vaarwegen en participeert samen met waterschappen en landbouworganisaties in het programma Bodem & Water ('Landbouwportaal'). Dat is met name gericht op het terugdringen van agrarische emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen die terecht komen in het oppervlaktewater (OD 3.1.1).

  Van de 35 grondwaterprojecten die tot en met 2021 staan gepland in het maatregelenprogramma Kaderrichtlijn Water zijn er intussen 12 uitgevoerd, 19 in uitvoering en 4 in voorbereiding (OD 3.2.2).

- Aanpassen aan klimaatverandering
  In 2018 is het bestuursakkoord Klimaatadaptatie getekend waarmee de overheden zich hebben verbonden aan de ambities van het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie.

  Tijdens de droogte van afgelopen zomer heeft de provincie deelgenomen aan de Regionale Droogte Overleggen (RDO Noord en RDO West-Midden). Deze bijeenkomsten vonden op het hoogtepunt wekelijks plaats en adviseerden aan de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling (LCW). Tevens kwam de interne (provinciale) calamiteitenorganisatie wekelijks bijeen om de toestand te bepreken en management en bestuur op de hoogte te stellen. De meeste maatregelen, om knelpunten op te lossen en schade te voorkomen, werden echter door de waterschappen getroffen en hadden betrekking op het watersysteem en kunstwerken. Daar waar de provincie het beheer voerde, kon zij maatregelen treffen door bijvoorbeeld het schutregime aan te passen.
- Versterken Markermeerdijken
  GS hebben het Projectplan Waterwet Markermeerdijken goedgekeurd en ter visie gelegd voor beroep bij de Raad van State. In dit plan zijn wandel- en fietspaden en een stadsstrand opgenomen om de ruimtelijke kwaliteit van de dijkversterking te verhogen. Daarnaast heeft de provincie samen met regionale partijen een concept Ambitieprogramma Ruimtelijke kwaliteit Markermeerdijken opgesteld. Vaststelling hiervan door GS is voorzien in 2019.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

- Het nationale beleid staat in het teken van decentralisatie en het vergroten van de doelmatigheid van beleid. Provincies staan steeds meer aan de lat voor integraal ruimtelijk-economisch beleid, waar water onderdeel van uitmaakt. Hiermee wordt voorgesorteerd op de komst van de Omgevingswet, die naar verwachting in 2021 van kracht zal worden.
- Het Deltaprogramma heeft als doel om ervoor te zorgen dat Nederland nu en in de toekomst is beschermd tegen hoogwater en beschikt over voldoende zoetwater. In 2014 heeft de Deltacommissaris geadviseerd om 5 deltabeslissingen te nemen. Deze deltabeslissingen zijn daarna verankerd in onder meer het Nationaal Waterplan, de Waterwet en bestuurlijke afspraken tussen overheden. Door overheden en marktpartijen is gewerkt aan de uitvoering van deze deltabeslissingen.
- De droogte van afgelopen zomer heeft de urgentie voor de aanpak van knelpunten met betrekking tot watertekort en verzilting en de noodzaak voor het treffen van zoetwatermaatregelen bevestigd. Er zijn echter ook onvoorziene knelpunten opgetreden (verzilting van het IJsselmeer en een watertekort bij drinkwaterinnamen Andijk) die de komende jaren aangepakt gaan worden.

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Doel
3.2.2	N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Duurzame ruimtelijke ontwikkeling waaronder waterbeheer

Waterkwaliteit: % van de waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit (oppervlaktewater)	Goed	Matig	slecht	ontoereikend
Hollands Noorderkwartier	0%	45%	6%	49%
Rijnland	0%	43%	18%	40%
Amstel, Gooi en Vecht	0%	37%	17%	47%
Peildatum		2017		

Bron: http://www.waarstaatjeprovincie.nl

Toelichting
De indicator geeft de ecologische kwaliteit van het water per waterschap weer, onderverdeeld in de categorieën goed, matig, ontoereikend en slecht. De beoordeling van de kwaliteit en de indeling in categorieën is conform de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) die in 2000 door het Europees Parlement is vastgesteld. De KRW heeft als doel de kwaliteit van de oppervlakte- en grondwateren te verbeteren en in stand te houden. De KRW maakt onderscheid tussen de chemische en de ecologische toestand van de waterlichamen. De chemische toestand wordt bepaald door meer dan 40 stoffen. De ecologische toestand wordt onder andere bepaald door de 'fysisch-chemische' toestand (onder andere de concentratie van stikstof en fosfaat) en 4 biologische kwaliteitselementen (macrofauna, overige waterflora, vis en fytoplankton). De beoordeling vindt plaats op basis van het 'one out-all out principe'. Dit principe houdt in dat indien één kwaliteitselement niet aan de eisen voldoet, de toestand van het waterlichaam niet als goed wordt beoordeeld. De toestand van de vier afzonderlijke biologische kwaliteitselementen is minder negatief dan het totaalbeeld volgens bovenstaande tabel.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 3 — Water

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	11.133	5.497	8.866	7.193	1.673	7.772
Baten	-1.028	-835	-3.630	-2.121	-1.509	-1.835
Saldo van baten en lasten	10.105	4.662	5.236	5.072	164	5.937
Stortingen reserves	5.431	4.722	4.722	4.722	0	13.256
Onttrekking reserves	-1.421	-197	-3.826	-2.598	-1.228	-510
Resultaat	**14.114**	**9.187**	**6.132**	**7.196**	**-1.064**	**18.683**

3.1 beleidsdoel

Beschermen tegen overstroming

3.1.1 Kaders stellen voor regionale keringen

Toelichting

In 2018 hebben Provinciale Staten (PS) de waterverordeningen van de 3 waterschappen gewijzigd vastgesteld. Dit was noodzakelijk omdat het Rijk primaire C-keringen in Noord-Holland heeft afgewaardeerd. De provincie heeft met de wijziging van de verordeningen een deel van deze voormalige C-keringen genormeerd als regionale kering.

De waterschappen hebben conform het Uitvoeringsbesluit Regionale Waterkeringen West-Nederland de jaarrapportages 2017 over de toetsing en dijkverbeteringsprojecten van de regionale waterkeringen opgesteld. Met de waterschappen en de provincies Zuid-Holland en Utrecht is veel contact over het huidige en toekomstige beleid voor regionale waterkeringen. Mogelijk dat het beleid ten aanzien van de monitoring in de toekomst gaat wijzigen, passend bij de nieuwe Omgevingswet.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.1.1.01 Opstellen, handhaven en toetsen van normen en tracés van regionale keringen	- Waterverordeningen waterschappen aangepast vanwege de afwaardering van de C-keringen (primaire waterkeringen) en omzetting in regionale keringen en vanwege mogelijke verzoeken van waterschappen voor aanpassingen normering als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen en/of nieuwe inzichten (normen en tracés).	- Conform.
	- Participeren en begeleiden Ontwikkelprogramma	- Conform.

	Regionale Keringen III.	
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.1.1.02 Toezicht houden op de waterschappen	- Blijven toezien op uitvoering afspraken Uitvoeringsbesluit regionale keringen West-Nederland (2014), leidend tot een jaarrapportage.	- Conform.

3.1.2 Beoordelen versterkingsplannen primaire keringen en toevoegen van ruimtelijke kwaliteit

Toelichting

GS hebben het Projectplan Waterwet Markermeerdijken goedgekeurd en ter visie gelegd voor beroep bij de Raad van State. In dit plan zijn wandel- en fietspaden en een stadsstrand opgenomen om de ruimtelijke kwaliteit van de dijkversterking te verhogen. Daarnaast heeft de provincie samen met regionale partijen een concept Ambitieprogramma Ruimtelijke kwaliteit Markermeerdijken opgesteld. Vaststelling hiervan door GS is voorzien in 2019.

De uitvoering van de versterking van de Prins Hendrikzanddijk is gestart in 2018. In het plan is als ruimtelijk kwaliteitsproject een fietspad opgenomen. De provincie cofinanciert dit fietspad met een subsidie vanuit de reserve Meekoppelkansen Dijkversterkingen.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2018	
3.1.2.01 Toezien op het opstellen en het goedkeuren van projectplannen voor de versterking van primaire keringen	- Het projectplan Markermeerdijken ter visie gelegd voor inspraak.	- Conform.
	- Gestart met realisatie Prins Hendrikzanddijk.	- Conform.
	- Projectplan goedgekeurd voor de versterking van de Markermeerdijken.	- Conform.
	- Het Ruimtelijk Uitvoeringsprogramma Waddenpoort Den Oever in uitvoering. Twee projecten van het ruimtelijk uitvoeringsprogramma Den Oever in uitvoering genomen.	- Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
3.1.2.02 Investeren in de ruimtelijke kwaliteit bij dijkversterkingsprojecten	- Ambitie Programma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam vastgesteld, Bestuursovereenkomst met circa 15 partijen ondertekend en subsidie uitvoeringsregeling vastgesteld.	- Concept ambitieprogramma voorbereid.
	- Totaal 94 % van het totaal budget van de SOK Tranche 1 Ruimtelijke kwaliteit Zwakke Schakels eind 2018 aan de uitvoerende partijen uitbetaald.	- Conform.
	- Totaal 15 projecten die subsidie hebben ontvangen van Tranche 2 Ruimtelijke kwaliteit Zwakke Schakels is eind 2018 in uitvoering gebracht.	- Conform.
	- Programmaplan 2017-2020 voor De Nieuwe Afsluitdijk met project voor Economie, Energie en Ecologie in uitvoering.	- Conform.
	- Fietspad Prins Hendrikzanddijk in uitvoering.	- Dijk in aanleg, fietspad is hier onderdeel van

3.1.3 Waterrobuust inrichten bevorderen

Toelichting

Het bestuursakkoord Klimaatadaptatie is ondertekend. De ambities die neergelegd zijn in de provinciale watervisie voor klimaatadaptatie zijn behaald. Vanuit de vraag van het nationale Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie maar ook vanuit de regio, is extra inzet geleverd op Klimaatadaptatie (agenda Klimaatadaptatie MRA, Vitaal en Kwetsbaar, aanpassing overstromingskaarten ten behoeve van de ROR2, pilot OV-knooppunt Hoorn, eigen assets en aansluiten bij de verkenningen die de nieuwe werkregio's Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie momenteel uitvoeren (stresstesten en risicodialogen)). In motie 110 zijn extra financiële middelen beschikbaar gesteld om deze extra inzet ook daadwerkelijk te kunnen leveren.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.1.3.01 Doen van onderzoek en ontwikkelen van beleid ter bevordering van waterrobuust inrichten	- Follow-up pilot waterrobuust inrichten op Marken gestart.	- Conform.
	- Uitvoering geven aan Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie gestart.	- Conform.
	- (Tweede) pilot Vitaal en Kwetsbaar met gemeente en waterschap gestart.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.1.3.02 Adviseren en communiceren over nut & noodzaak en mogelijkheden van waterrobuust inrichten	- Uitvoering geven aan Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie gestart.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 3.1 — Beschermen tegen overstroming

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
3.1.1	Kaders stellen voor regionale keringen	109	131	143	146	-3	687
3.1.2	Beoordelen versterkingsplannen primaire keringen en toevoegen van ruimtelijke kwaliteit	2.793	1.214	972	992	-20	1.471
3.1.3	Waterrobuust inrichten bevorderen	111	164	164	163	1	2.005
	Totaal lasten	3.014	1.509	1.279	1.300	-21	4.163
	Totaal baten						
	Totaal saldo	3.014	1.509	1.279	1.300	-21	4.163

	Storting						
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterk	3.750	3.750	3.750	3.750	0	10.456
	Onttrekking						
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterk	-1.305	-175	-330	-541	211	-510
	Resultaat	**5.459**	**5.084**	**4.699**	**4.510**	**189**	**14.109**

3.2 beleidsdoel

Bijdragen aan schoon en voldoende water

3.2.1 Bijdragen aan schoon en voldoende oppervlaktewater

Toelichting

Er is in 2018 onder andere uitvoering gegeven aan de Kansenkaart natuurvriendelijke oevers provinciale vaarwegen. Zo heeft de provincie aan het waterschap Amstel, Gooi en Vecht opdracht gegeven om langs de oevers van de Amstel (provinciale vaarweg) golfbrekers aan te brengen, die de leefbaarheid voor vissen en waterplanten vergroten.

De provincie participeert met waterschappen en landbouworganisaties in het programma Bodem & Water. Dat programma is met name gericht op het terugdringen van agrarische emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen die terechtkomen in het oppervlaktewater. De provincie heeft een subsidieregeling opengesteld die gericht is op kennisontwikkeling. Daarnaast hebben de Noord-Holandse waterschappen in mei 2018 het zogeheten Landbouwportaal opengesteld. Op dat portaal kunnen agrariërs informatie krijgen en subsidie aanvragen voor het uitvoeren van concrete maatregelen op hun bedrijf.

De droogte van afgelopen zomer heeft de urgentie voor de aanpak van knelpunten met betrekking tot watertekort en verzilting en de noodzaak voor het treffen van zoetwatermaatregelen bevestigd. Er zijn echter ook onvoorziene knelpunten (verzilting van het IJsselmeer en een watertekort bij de drinkwaterinnamen Andijk) opgetreden die komende jaren aangepakt gaan worden.

Voor waterrecreatie hebben GS in 2018 een 2e verdelingsoverzicht en –voorstel vastgesteld. Hiermee is in dit jaar € 998.780 toegekend uit de Uitvoeringsmiddelen waterrecreatie. De uitvoeringsregeling Recreatief personenvervoer over water is in 2018 opengesteld en de uitvoeringsregeling Water als Economische Drager (WED) is verlengd. In december is aan de regio's van sloepennetwerken gevraagd om met gedragen plannen voor de aanpak van fysieke knelpunten te komen. Vanuit de WED gelden is hiervoor geld beschikbaar in de vorm van een subsidie buiten uitvoeringsregeling. Er is een regionaal aanbod voor de waterplantenproblematiek onder regie van de provincie Noord-Holland opgesteld. Ter stimulering van het aantal officiële zwemlocaties is voor 3 potentiële plekken subsidie verleend om te onderzoeken of zij geschikt zijn. In juli 2018 is weer een waterrecreatieconferentie georganiseerd. Een evaluatie van de samenwerkingsstructuur is sinds eind 2018 gaande en er is een start gemaakt met de contouren van een nieuw uitvoeringsprogramma.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.2.1.02 Opstellen/handhaven/toetsen	- Circa 150 zwemplekken door GS aangewezen, periodiek gecontroleerd en publieksinformatie verstrekt. - Aangepaste Waterverordening Rijnland met een wijziging inzake peilbesluiten door PS vastgesteld. - Het Reglement Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht, het Reglement Hollands Noorderkwartier en Reglement Hoogheemraadschap van Rijnland worden op onderdelen aangepast en door PS vastgesteld.	- 151 zwemplekken door GS aangewezen, periodiek gecontroleerd en publieksinformatie verstrekt. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.2.1.03 Ontwikkelen van beleid	- De uitvoering van zoetwatermaatregelen conform de bestuursovereenkomst van de zoetwaterregio IJsselmeergebied voortgezet met gebiedsprocessen in het kader van waterbeschikbaarheid en onderzoek naar mogelijkheden voor waterbesparing.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.2.1.04 Ontwikkelen van een waterrecreatievisie	- Uitvoering gegeven aan het vastgestelde uitvoeringsprogramma waterrecreatie 2016-2018.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.2.1.05 Onderzoek	- Vissen gemonitord.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.2.1.06 Stimuleren en subsidiëren	- Uitvoering van integrale (POP) projecten.	- Conform.

3.2.2 Zorgen voor schoon en voldoende grondwater

Toelichting

Rond drinkwaterwinningen in Het Gooi en de duinen zijn gebiedsschouwen uitgevoerd en grondwatermetingen verricht. Hieruit blijkt dat het grondwater in een goede toestand is. Van de 35 grondwaterprojecten die tot en met 2021 staan gepland in het maatregelenprogramma Kaderrichtlijn Water zijn er intussen 12 uitgevoerd, 19 in uitvoering en 4 in voorbereiding. Het doel van deze projecten is om de kwaliteit van het grondwater verder te verbeteren.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.2.2.02 Het doen van onderzoek en verlenen van subsidie	- Grondwatermetingen verricht op circa 400 locaties. - 35% van het KRW maatregelenprogramma uit Watervisie 2021 uitgevoerd.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.2.2.03 Opstellen/handhaven/toetsen	– Bescherming van grondwaterwinningen voor drinkwater.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 3.2 — Bijdragen aan schoon en voldoende water

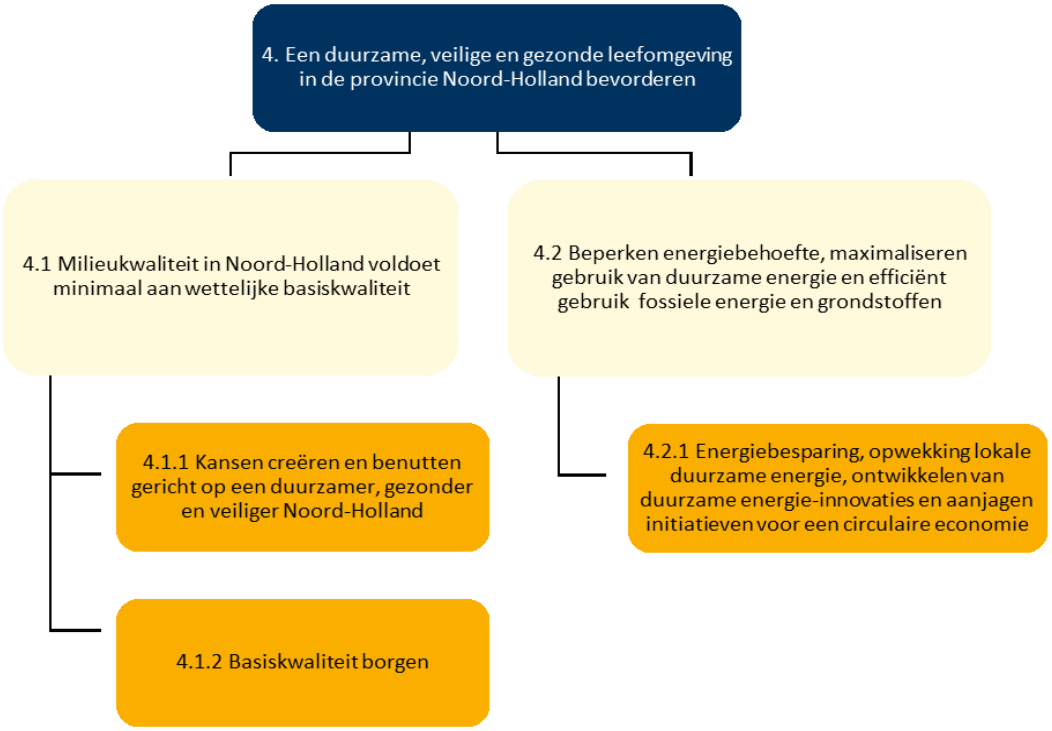
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
3.2.1	Bijdragen aan schoon en voldoende oppervlaktewater	3.468	2.384	5.983	4.106	1.877	2.341
3.2.2	Zorgen voor schoon en voldoende grondwater	4.651	1.604	1.604	1.786	-182	1.268
	Totaal lasten	8.120	3.988	7.587	5.892	1.695	3.609
	Totaal baten	-1.028	-835	-3.630	-2.121	-1.509	-1.835
	Totaal saldo	7.091	3.153	3.957	3.771	186	1.774
	Storting						
3.2.1	Resv. Waterrecreatie	1.681	972	972	972	0	2.800
	Onttrekking						
3.2.1	Resv. Waterrecreatie	-117	-22	-3.496	-2.057	-1.439	0
	Resultaat	**8.656**	**4.103**	**1.433**	**2.686**	**-1.254**	**4.574**

Programma 4 Milieu

Maatschappelijk doel

Een duurzame, veilige en gezonde leefomgeving in de provincie Noord-Holland bevorderen.

Doelenboom

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

- Voor alle onderwerpen uit het milieubeleid is bepaald op welke manier zij worden omgezet naar de Omgevingsverordening. De eerste versie van de omgevingsverordening is in de tweede helft van 2019 gereed. De overdracht van de bodemtaken naar gemeenten is in gang gezet.
- 87% van de opgenomen acties is conform het uitvoeringsprogramma van de Beleidsagenda Energietransitie uitgevoerd. 13 % is deels uitgevoerd, doordat de ondertekening van het landelijke Klimaatakkoord een aantal maanden vertraagd is.
- Circulaire economie: Langs de 6 creatiesporen, zoals opgenomen in de actieagenda circulaire economie, zijn diverse activiteiten uitgevoerd, zoals het begeleiden van bedrijven (Circotrack en Go!-NH) en het informeren van nieuwe raadsleden over kansen van circulaire economie. De provincie loopt daarmee landelijk voorop.
- Voor de Westas is onderzoek naar kansen voor circulaire economie gedaan. Dit heeft geresulteerd in 4 rapporten over de kansen voor circulaire economie in de Westas waaronder ook de ruimtelijke visie. De resultaten zijn overgedragen aan de Metropool regio Amsterdam (MRA) en worden daar verder gebruikt.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

- In de definitieve versie van de Omgevingsvisie heeft de gezonde leefomgeving een meer prominente plek gekregen. In plaats van alleen het borgen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving is de ambitie benoemd om, waar mogelijk, te streven naar verbetering. Hieraan wordt onder andere invulling gegeven door middel van het uitvoeren van de Pilot Monitoring Omgevingskwaliteit die in de periode 2018-2020 wordt uitgevoerd.
- De combinatie van de functies economie, wonen en recreëren binnen ons grondgebied geeft spanningen op het gebied van leefbaarheid en gezondheid. Voorbeelden hiervan zijn het Noordzeekanaalgebied en Schiphol. Deze spanningen zijn in de Omgevingsvisie verwoord.
- Aankomende wijzigingen in het stelsel van het omgevingsrecht hebben ook effect op het provinciaal milieubeleid. De invoering van het stelsel van het omgevingsrecht is uitgesteld. Daardoor is voorlopig nog geen sprake van veranderingen in de provinciale rol en het takenpakket op het gebied van milieu. Het kabinet heeft in 2018 het initiatief genomen om met het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden te komen tot een Klimaatakkoord. Voor 5 sectoren van de samenleving geeft dit Klimaatakkoord invulling aan een pakket maatregelen. In samenhang leidt dit tot tenminste 49% broeikasgasreductie in 2030 ten opzichte van 1990. In december 2018 heeft het kabinet het ontwerp-Klimaatakkoord opgeleverd. Op dit moment is nog niet bekend wat de provinciale opgave hierin is.

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Doel
4.1.2	Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
4.1.2	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
4.1.2	RUD Noord-Holland Noord	Vergunningverlening en handhaving milieutaken
4.1.2	Omgevingsdienst IJmond	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
4.1.2	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.
4.1.2	N.V. Afvalzorg Holding	Efficiënt gebruik stortplaatsen.
4.2.1	Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Provincie Noord-Holland B.V. (ODENH)	Stimulering duurzame energie en ontwikkeling economie.
4.2.1	Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland B.V.	Stimuleren duurzame economie.
4.2.1	Alliander N.V.	Energievoorziening.

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Milieu, Energie en Klimaat

Beleidsindicator	Noord-Holland	Nederland
Luchtverontreiniging: CO2-emissie in ton (2016)	19.142.423	140.277.041
Energieneutraliteit: Totale productie van hernieuwbare energie in petajoule (2016)	14,0	104,9

Bron: http://www.waarstaatjeprovincie.nl

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 4 — Milieu

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	28.014	24.647	53.818	43.846	9.972	36.133
Baten	-7.894	-2.980	-6.586	-5.631	-955	-2.980
Saldo van baten en lasten	20.120	21.667	47.232	38.215	9.017	33.153
Stortingen reserves	18.044	0	5.752	5.804	-52	4.733
Onttrekking reserves	-1.008	0	-5.268	-4.892	-377	-1.411
Resultaat	**37.156**	**21.667**	**47.716**	**39.127**	**8.588**	**36.475**

4.1 beleidsdoel

Milieukwaliteit in Noord-Holland voldoet minimaal aan wettelijke basiskwaliteit

4.1.1 Kansen creëren en benutten gericht op een duurzamer, gezonder en veiliger Noord-Holland

Toelichting

Het provinciale milieubeleid is geformuleerd in de Omgevingsvisie. Leefbaarheid heeft daarbij een plek gekregen naast economische groei ('economische groei in balans met leefbaarheid') en gezondheid en veiligheid zijn als hoofdambities benoemd. Daarbij blijft de ambitie op het gebied van leefbaarheid niet beperkt tot het borgen van de basiskwaliteit, maar wordt – waar mogelijk – gestreefd naar verbetering. Extra aandacht daarbij is besteed aan het monitoren van de omgevingskwaliteit door middel van sensoren en het toezicht op bedrijven met milieurisico's.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.1.04 Regievoeren op samenwerken/samengaan OD NZKG en OD IJmond	- Verdere invulling gegeven aan de vorming van één OD NZKG.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.1.05 Beleidsvorming ondergrond en bodemsaneringsstrategie	- Data en kaartmateriaal verzameld. Ondergrondbelangen verwerkt in Omgevingsvisie.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.1.07 Faciliteren Milieudialoog (IJmond en Westpoort)	- Afspraken en maatregelen die uit de Milieudialoog IJmond en Westpoort voortkomen nagekomen/uitgevoerd.	- Conform.

4.1.2 Basiskwaliteit borgen

Toelichting

De omzetting van het milieubeleid naar de Omgevingsvisie is gerealiseerd en er zijn voorbereidingen getroffen om de verschillende milieuthema's op te nemen in de Omgevingsverordening.

De vaststelling van het concept-Luchthavenbesluit Heliport Amsterdam heeft meer tijd genomen dan verwacht omdat de aanvliegroute voor deze luchthaven moet worden aangepast. Deze aanpassing hangt samen met de realisatie van windpark Nieuwe Hemweg. Naar verwachting is binnenkort meer duidelijkheid over deze aanpassing en kan worden gestart met het opstellen van het concept-Luchthavenbesluit.

Uit de door GS vastgestelde voortgangsrapportage van het provinciaal uitvoeringsprogramma bodemconvenant blijkt dat de aanpak van spoedlocaties bodemsanering op koers ligt en dat de doelstelling om alle 92 locaties voor 2021 gesaneerd of beheerst te hebben naar verwachting gehaald wordt. Verder hebben GS een gebiedsplan voor grondwaterbeheer in Wijdemeren vastgesteld op basis waarvan meerdere grondwaterverontreinigingen gezamenlijk beheerd

worden. Met de vaststelling van een nieuwe uitvoeringsregeling biedt GS de mogelijkheid aan derden om een deel van de kosten van 3 categorieën bodemsaneringen (waterbodems, oude stortplaatsen en saneringen om maatschappelijke redenen) gesubsidieerd te krijgen. Daarnaast is in 2018 ambtelijk een goede start gemaakt met de overdracht van de bodemtaken naar gemeenten. Er is samen met omgevingsdiensten en gemeenten een plan van aanpak opgesteld waar nu uitvoering aan gegeven zal worden. De goedkeuring door GS van het Nazorgplan stortplaats Nauerna is niet gerealiseerd in 2018. Over de inhoud van het Nazorgplan is nog geen overeenstemming bereikt tussen de stortplaatsexploitant en de provincie.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.01 Uitvoering van het provinciaal uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2016-2020 (incl. aanpak spoedlocaties)	- Voortgangsrapportage door GS vastgesteld. - Nieuwe uitvoeringsregeling bodem door GS vastgesteld. - Overdracht van bodemtaken naar gemeenten loopt.	- Conform. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
4.1.2.02 Uitvoeren Nazorg Wm Stortplaatsen	- Sluiting stortplaats Schoteroog voorbereid. - Sluiting stortplaats Hollandse Brug voorbereid. - Een nazorgplan door GS goedgekeurd.	- Conform - Conform - Voorbereidingen getroffen.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.03 Beheren van provinciale geluidszones van gezoneerde industrieterreinen van regionaal belang	- Bestaand inzicht in geluidbelasting op en rond industrieterreinen van regionaal belang actueel gehouden door de vergunde geluidsruimte in het geluidszonemodel te verwerken.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.04 Uitvoeren Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (RSL) Noordvleugel	- Meetnet luchtkwaliteit beheerd: luchtkwaliteit Schiphol, Westpoort en IJmond gemonitord en gerapporteerd. - Monitoringsrapport RSL Noordvleugel 2017 door GS vastgesteld en ter informatie aan PS toegezonden.	- Conform. - RSL eindrapportage begin 2019 gereed.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.05 Uitvoeren van milieueffectrapportages	- Milieueffectrapportages opgesteld en getoetst. - Extra aandacht aan milieu en gezondheid besteed.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
4.1.2.06 Uitvoeren Regelgeving Burgerluchthavens- en Militaire luchthavens (RBML)	- Concept Luchthavenbesluit Heliport Amsterdam vastgesteld. - Bestuurlijke afspraken ten aanzien van luchthavenbesluit helikopterplatform VUmc uitgevoerd.	- Voorbereidingen getroffen. - Voorbereidingen getroffen.

	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.07 Optreden als eigenaar van regionale uitvoeringsdiensten	- Vastgestelde sluitende begrotingen van de Omgevingsdiensten aan PS voorgelegd.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.08 Voorbereiden omgevingsverordening	- De bepalingen uit de milieuverordening zijn geschikt gemaakt voor de omgevingsverordening.	- Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
4.1.2.09 Uitvoeren stiltebeleid	- Herijking stiltebeleid voorbereid.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.10 Opdracht geven tot het uitvoeren van de VTH-taken door de regionale uitvoeringsdiensten	- VTH-taken volgens de dienstverleningsovereenkomsten uitgevoerd. - De VTH-plustaken zoals overeengekomen in de dienstverleningsovereenkomsten overgedragen en uitgevoerd.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.11 Uitvoering geven aan het landelijke programma Impuls Omgevingsveiligheid 2015-2018	- Subsidie bij het ministerie van I&M aangevraagd. - Subsidies aan Omgevingsdiensten en Veiligheidsregio verleend. - Samen met regionale partners uitvoering gegeven aan het programma.	- Conform. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.12 Coördinatie van het VTH-stelsel	- Gezamenlijke prioriteiten en samenwerkingsprogramma's voor toezicht en handhaving vastgelegd in overleg met ketenpartners.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.14 Uitvoering geven aan 2e ronde Provinciale Meetnet Bodemkwaliteit	- Provinciaal Meetnet Bodemkwaliteit geactualiseerd.	- Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
4.1.2.15 Actieplan geluid 2018-2023 provinciale wegen	- Beleid om geluidbelasting van provinciale wegen terug te dringen vastgesteld door GS.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 4.1	Milieukwaliteit in Noord-Holland voldoet minimaal aan wettelijke basiskwaliteit					
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
4.1.1	Kansen creëren en benutten gericht op een duurzamer, gezonder en veiliger Noord-Holland	935	476	4.750	3.822	928	3.185
4.1.2	Basiskwaliteit borgen	22.022	20.569	24.093	20.826	3.267	17.829
	Totaal lasten	22.956	21.045	28.843	24.647	4.196	21.014
	Totaal baten	-7.645	-2.980	-6.573	-5.600	-973	-2.980
	Totaal saldo	15.312	18.065	22.270	19.047	3.223	18.034
	Storting						
4.1.2	Resv. bodemsanering	18.044	0	5.752	5.804	-52	4.733
	Onttrekking						
4.1.2	Resv. bodemsanering	-1.008	0	-5.268	-4.892	-377	-1.411
	Resultaat	**32.348**	**18.065**	**22.754**	**19.959**	**2.794**	**21.356**

4.2 beleidsdoel

Beperken energiebehoefte, maximaliseren gebruik van duurzame energie en efficiënt gebruik fossiele energie en grondstoffen

4.2.1 Energiebesparing, opwekking lokale duurzame energie, ontwikkelingen van duurzame energie-innovaties en aanjagen initiatieven voor een circulaire economie

Toelichting

De provincie heeft zich in 2018 volop ingezet voor de energietransitie en circulaire economie. Dit heeft onder andere geresulteerd in: de ontwikkelstrategie energietransitie Noordzeekanaalgebied (NZKG), intensivering van de inzet op energiebesparing in de industrie door de Omgevingsdienst NZKG, deelname aan de industrietafel Noordzeekanaalgebied, het opstellen van een warmte transitieagenda, het opzetten van een onderzoeksprogramma naar aardwarmte en een herijking van beleid op zon. Daarnaast zijn diverse initiatieven gerealiseerd in de verduurzaming van de glastuinbouw en Solarlab en het verlenen van de laatste vergunningen voor Wind op Land.

Langs de 6 creatiesporen van het ontwikkelingsperspectief Circulaire Economie zijn diverse activiteiten uitgevoerd. De provincie loopt hierin landelijk voorop.

1. Bedrijven hebben deelgenomen aan een Circo track en een GO!-NH accelerator, waarbij hun circulaire bedrijfsidee een impuls is gegeven. Een Circo track is een meerdaags programma waarin verschillende belangstellenden kennis maken en aan de slag gaan met circulaire economie. De planning was om meer Circo-tracks te realiseren. Het bleek lastiger dan verwacht om bedrijven tot deelname te motiveren. De aanpak is aangepast. Dit heeft geresulteerd in de verwachte start van 3 tracks in 2019. De provincie is hiervoor onder andere een samenwerking met Impact Hub Amsterdam aangegaan.
2. De provincie heeft onderzoek gedaan naar de kansen voor icoonketens (samenwerkingen tussen bedrijven voor het hergebruik van elkaars (rest)producten) en heeft bedrijven geselecteerd.
3. Binnen het spoor biomassa heeft de provincie subsidie verleend aan het Zeewierlab bij ECN/TNO Petten dat recent is geopend. Ook is een Europese subsidie voor de verwerking van bermgras (grass2grit) aangevraagd en deze is toegewezen.
4. Voor de Westas is onderzoek naar kansen voor circulaire economie gedaan. Dit heeft geresulteerd in 4 rapporten over kansen voor circulaire economie in de Westas waaronder ook de ruimtelijke visie. De resultaten zijn overgedragen aan de MRA en worden daar verder gebruikt.
5. De provincie heeft een loket opengesteld voor het melden van belemmerende regelgeving voor circulaire economie.
6. De provincie werkt zelf steeds meer circulair. Zo experimenteert de provincie met het circulair aanbesteden van infrastructurele werken. Bovendien heeft de provincie de intentieverklaring voor circulair inkopen binnen de MRA ondertekend op de State of the Region in juni.

Voortgangsrapportage tussenstand actieagenda circulaire economie 2017 - 2020

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.2.1.01 Uitvoeren Beleidsagenda Energietransitie 2016-2020	- De laatste vergunningen binnen de herstructurering wind op land verleend en eventuele beroepszaken over deze vergunningen afgerond (conform artikel 32 lid 4 PRV) ten behoeve van de realisatie van de provinciale taakstelling 685,5 MW Wind op land in 2020.	- Conform.
	- Nieuwe aanvragen voor vervanging van bestaande molens verleend (conform art 32 lid 2 PRV).	- Conform.
	- Uitvoeringsparagraaf bij Beleidsagenda Energietransitie uitgevoerd.	- Deels uitgevoerd (87%).
	- Ontwikkelingsperspectief Circulaire Economie uitgevoerd.	- Conform.
	- Impuls gegeven aan programma Westas.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 4.2 — Beperken energiebehoefte, maximaliseren gebruik van duurzame energie en efficiënt gebruik fossiele energie en grondstoffen

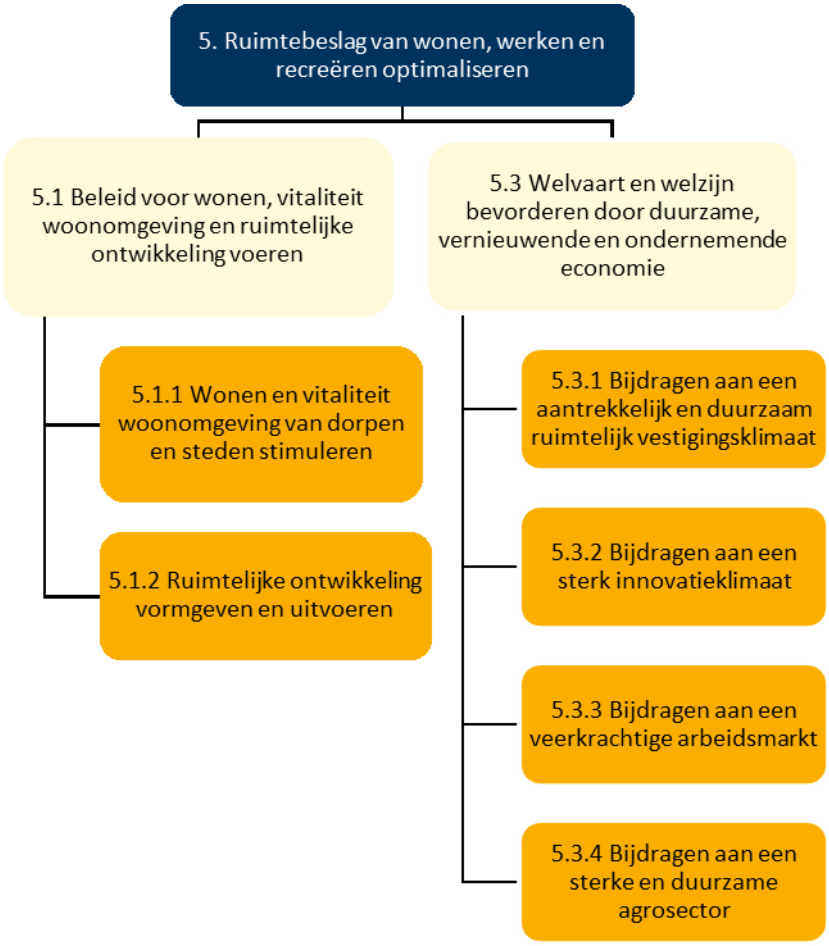
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
4.2.1	Energiebesparing, opwekking lokale duurzame energie, ontwikkelingen van duurzame energie-innovaties en aanjagen initiatieven voor een circulaire economie	5.057	3.602	24.975	19.199	5.776	15.119
	Totaal lasten	5.057	3.602	24.975	19.199	5.776	15.119
	Totaal baten	-249		-13	-31	18	
	Totaal saldo	4.808	3.602	24.962	19.168	5.794	15.119
	Storting						
		0	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
		0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**4.808**	**3.602**	**24.962**	**19.168**	**5.794**	**15.119**

Programma 5 Ruimte

Maatschappelijk doel

Ruimtebeslag van wonen, werken en recreëren optimaliseren

Doelenboom

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

- In 2018 hebben Provinciale Staten (PS) de Omgevingsvisie vastgesteld en is gestart met de Omgevingsverordening. De provincie heeft verschillende pilots en activiteiten ontplooid (waaronder de PRIP[1)]-op-locatie) om de implementatie van de Omgevingswet in samenwerking met andere partijen vorm te geven.
- De provincie jaagt de versnelling van de woningbouwproductie binnen de Metropoolregio Amsterdam aan door financiële bijdragen te leveren voor de inzet van extra ambtelijke

[1)] PRIP staat voor Provinciaal Ruimtelijk Initiatieven Platform (PRIP). De PRIP-op-locatie betreft een soort 'snelkookpan' waarin alle betrokkenen, zoals de initiatiefnemers en gemeentelijke en provinciale ambtenaren, alle invalshoeken van een ruimtelijke casus bespreken. In de PRIP worden tevens de afwegingen gemaakt en wordt een eenduidig, integraal advies geformuleerd ten behoeve van bestuurlijke besluitvorming.

capaciteit en expertise, in de vorm van een zogenoemde flexibele schil, en van gebiedsontwikkelingsteams. Beide maatregelen hebben tot doel het tekort aan ambtelijke capaciteit en specifieke expertise te verminderen. In 2018 zijn ook voorbereidingen getroffen om dit in Noord-Holland-Noord te gaan organiseren. Daarnaast zet de provincie in op projectgerichte maatregelen door financiële bijdragen te leveren om knelpunten op specifieke locaties weg te nemen. In 2018 zijn in dit kader voorbereidingen getroffen voor locaties in Zaanstad en Haarlem.

- De verkenning om resterende "witte buitengebieden" te voorzien van vast-draadloos internet heeft geresulteerd in een opdracht voor het uitvoeren van een pilot. Deze zal in 2019 worden uitgevoerd.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

- Invoering van de Omgevingswet is vertraagd. Dit heeft gevolgen voor de snelheid waarmee de provinciale Omgevingsverordening wordt opgesteld
- Uit verschillende prognoses blijkt dat de woningbouwbehoefte voor Noord-Holland-Zuid (de Metropoolregio Amsterdam) en Noord-Holland-Noord in de toekomst nog steeds toeneemt. Om aan de vraag naar woningen nu en in de toekomst te kunnen voldoen, moeten er voldoende woningen worden bijgebouwd. Er zijn ruim voldoende potentiële bouwlocaties in beeld om deze woningen te bouwen, maar in de praktijk moeten er nog veel knelpunten worden opgelost voordat er ook daadwerkelijk op alle beschikbare locaties kan worden gebouwd. Hoewel de woningbouwproductie hoog is, blijft die achter bij de vraag, waardoor het woningtekort oploopt.
- De Brexit en internationale handelsbeperkingen maken het onzeker of de economie zich in 2019 en daarna gunstig zal blijven ontwikkelen. De Brexit zal impact hebben op Noord-Holland, waarin de internationale handel een belangrijk onderdeel vormt van de economie, met het Verenigd Koninkrijk als tweede handelspartner na Duitsland. Daarnaast staan de handelsbetrekkingen in de wereld onder druk, als gevolg van interventies van de Verenigde Staten in de vorm van handelsbeperkingen. Deze zijn vooralsnog vooral op China gericht, maar ook Europa wordt niet ontzien (vooralsnog vooral voor staal, auto's en landbouwproducten).

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Doel
5.3.1	Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven.
5.1.2	Schadeschap Luchthaven Schiphol	Bevordering afwikkeling schadevergoedingen uitbreiding Schiphol.
5.3.1	Stichting Voorbereiding Pallas-reactor	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor.
5.1.2	Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio.
5.2.3	Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.
5.3.1	Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)	Ruimtelijke inrichting Schipholgebied.

5.3.1	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied (RON)	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied.
5.3.1	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)	Ontwikkeling Economie.
5.3.1	PolanenPark B.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein.
5.3.1	PolanenPark C.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein.
5.3.1	Zeehaven IJmuiden N.V.	Visserijbelangen.
5.1.1	Zeestad Beheer B.V.	Stadsvernieuwing Den Helder.
5.1.2	Zeestad C.V.	Stadsvernieuwing Den Helder.
5.3.2	Life Sciences Fund Amsterdam B.V.	Ontwikkeling economie.
5.3.2	Innovatiefonds Noord-Holland B.V.	Stimuleren duurzame economie.

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Regionale economie

Beleidsindicator	Noord-Holland	Nederland
Werkgelegenheid bruto arbeidsparticipatie ten opzichte van de totale beroepsbevolking in de leeftijd van 15-75 jaar.	70,9%	70,1%
Bruto regionaal product % toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van het voorgaande jaar.	3,7%	3,2%
Peildatum	2017	

Bron: http://www.waarstaatjeprovincie.nl

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 5 — Ruimte

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	56.867	52.444	84.029	81.451	2.578	27.769
Baten	-26.947	-13.414	-20.041	-34.259	14.218	-17.153
Saldo van baten en lasten	29.921	39.030	63.988	47.193	16.795	10.616
Stortingen reserves	13.708	6.715	32.391	34.244	-1.854	5.302
Onttrekking reserves	-3.493	-16.626	-58.662	-36.768	-21.894	-17.008
Resultaat	**40.136**	**29.119**	**37.717**	**44.669**	**-6.952**	**-1.091**

5.1 beleidsdoel

Beleid voor wonen, vitaliteit woonomgeving en ruimtelijke ontwikkeling voeren

5.1.1 Wonen en vitaliteit woonomgeving van dorpen en steden stimuleren

Toelichting

Uit verschillende prognoses blijkt dat de woningbehoefte voor Noord-Holland-Zuid en Noord-Holland-Noord in de toekomst nog steeds zal toenemen. Samen met gemeenten, regio's en andere partners heeft de provincie zich ingezet om door middel van versnellingsacties knelpunten weg te nemen en zo tot nog hogere woningbouwproductie te komen – of in regio's waar het niet nog sneller kan, het huidige hoge tempo vast te houden. Via het uitvoeringsprogramma *Binnenstedelijk Bouwen en Versnellen Woningbouw* is bijgedragen aan de inzet van een flexibele schil en cofinanciering van gebiedsontwikkelingsteams en zijn subsidieaanvragen voorbereid voor de inzet van projectgerichte maatregelen op locatie. Regio's hebben daarnaast afspraken over woningbouwprogrammering gemaakt en zijn ondersteund met subsidie voor het uitvoeren van afspraken uit de Regionale Actieprogramma's (RAP's). Via de monitor Woningbouw is de voortgang van de woningbouwproductie en de ontwikkeling van de plancapaciteit bijgehouden. In 2018 is verder een digitale kaart beschikbaar gekomen voor Noord-Holland-Noord, de zogenaamde planviewer, waarop alle nieuwe woningbouwlocaties in beeld worden gebracht in samenhang met al het daar geldende beleid en regelgeving, waaronder de verschillende beschermingsregimes en (milieu)contouren. Deze viewer bestond al voor de Metropoolregio Amsterdam.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.1.1.01 Stimuleren vitaliteit	- Stedelijke vernieuwingsprojecten vanuit UNA/ISV, TWIN-H/ISV, P-ISV en ISV 3 ondersteund en gestimuleerd.	- Conform.

woonomgeving van dorpen en steden		
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.1.1.02 Stimuleren van de woningbouwproductie	- Naar aanleiding van verzoeken van gemeenten de kwalitatieve woningbouw aangejaagd.	- Conform.
	- Uitvoeringsprogramma binnenstedelijk bouwen toegepast.	- Conform.
	- Uitvoeringsregeling Collectieve Zelfbouw toegepast.	- Conform.
	- Beschikbaar stellen van locaties voor zelfbouw door gemeenten en corporaties via kennis en afspraken in de RAP's gestimuleerd.	- Conform.
	- Minimaal eenmaal per jaar klankbordgroep marktpartijen georganiseerd.	- Conform.
	- Uitvoeringsregeling verduurzaming bestaande woningvoorraad toegepast.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.1.1.03 Regisseren regionale kwalitatieve en kwantitatieve woningbouwprogrammering	- RAP's 2016-2020 uitgevoerd.	- Conform.
	- Afspraken uit de RAP's tussen regio's en provincie middels de woningbouwmonitor en een jaarlijks bestuurlijk overleg tussen provincie en regio gemonitord en geactualiseerd.	- Conform.
	- Uitvoeringsregeling Woonvisie toegepast.	- Conform.
	- Themabijeenkomsten en werkbezoeken over actuele onderwerpen georganiseerd.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.1.1.04 Risicogericht toezicht houden op de huisvesting van verblijfsgerechtigden	- Bestuurlijke brief met oordeel over taakuitvoering op het terrein van huisvesting statushouders: 100% van de gemeenten.	- Conform.
	- Met gemeenten die achterlopen in taakstelling ambtelijke overleggen gevoerd (100%).	- Conform.
	- Met gemeenten die hun taakstelling niet adequaat uitvoeren, bestuurlijke gesprekken gevoerd (100%) en escalatie op bestuurlijk niveau door middel van de vervolgstappen op de escalatieladder.	- Conform.

5.1.2 Ruimtelijke ontwikkeling vormgeven en uitvoeren

Toelichting

Het programma OV-Knooppunten heeft in 2018 een grote impuls gegeven aan de ontwikkeling van gebieden rond stations. Zo heeft de provincie afspraken gemaakt met de gemeenten Castricum, Heerhugowaard en Zaanstad om gezamenlijk te investeren en verbeteringen aan te brengen. Daarnaast zijn afspraken gemaakt met de NS, Pro-Rail en gemeenten over de ontwikkelingen op corridorniveau. Deze afspraken kunnen leiden tot nieuwe investeringsimpulsen voor die knooppunten.

De provincie heeft in 2018 circa 650 omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen bekeken aan de hand van ruimtelijke regelgeving en beleid, zoals vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). De provincie heeft slechts in enkele gevallen zienswijzen of een bezwaarschrift ingediend, vanwege strijdigheid met provinciale regelgeving. In een aantal regio's zijn er plannen in beschermingsregimes aan ons voorgelegd, vooral in de planologische beschermingsregimes NNN, weidevogel leefgebied en bufferzone. In de meeste gevallen hebben

de gemeenten de plannen in overleg met de provincie, onder andere in het zogenaamde Goede Diensten Overleg (GDO), aangepast.

Voor Schiphol was 2018 een roerig jaar. De provincie heeft geadviseerd over de toekomstige ontwikkeling van de luchthaven, de samenhang met enkele ruimtelijke dossiers en de opvolging van de Omgevingsraad Schiphol. Er zijn voorbereidingen getroffen om de laatste tranche van de provinciale bijdrage aan het leefbaarheidsfonds Schiphol begin 2019 te kunnen overmaken aan de Stichting Leefbaarheidsfonds Schiphol.

De projecten en programma's ter realisatie van de provinciale belangen in de structuurvisie 2040 lopen conform planning (Bloemendalerpolder en De Nieuwe Strandwal) of uitvoeringsprogramma (De Kop Werkt en Noordzeekanaalgebied). De gronden van Crailo zijn al in 2017 overgedragen aan gemeenten. Het Uitvoeringsprogramma Haarlemmermeer West wordt uitgevoerd door de gemeente Haarlemmermeer.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.1.2.01 Opstellen en uitvoeren ruimtelijke kaders	- PRV aan nieuw provinciaal beleid aangepast. - Over ruimtelijke gemeentelijke plannen geadviseerd en deze beoordeeld. - Omgevingsvisie in het kader van de Omgevingswet in 2018 vastgesteld inclusief een breed participatietraject. - Gewerkt aan het geschikt maken van de data en applicaties voor digitaal stelsel Omgevingswet. - In het kader van de Omgevingswet aan de beoordeling van AMvB's en instrumenten gewerkt. - Gewerkt aan de implementatie van de interne werkwijze horend bij Omgevingswet.	- Conform. - Conform. - Conform. - Voorbereidingen getroffen. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.1.2.02 Stimuleren ruimtelijke kwaliteit	- Door de ARO over ruimtelijke kwaliteit bij voorontwerpplannen met impact in landelijk gebied geadviseerd. - Door de PARK over ruimtelijke kwaliteit in provinciale en regionale opgaven geadviseerd. - Met één 'assist' van de TFR kennis- en procesondersteuning aan een gemeente bij een complexe binnenstedelijke ontwikkeling geboden.	- Conform. - Eerste helft 2018: Conform, Daarna: aanstelling nieuwe PARK voorbereid - In 2018 is er geen verzoek van een gemeente binnengekomen.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.1.2.03 Uitvoeren thematische ruimtelijke programma's en projecten	- Bijdrage aan de ontwikkeling van een aantal OV-knooppunten geleverd. - Regionaal ruimtelijk energieprogramma opgesteld. - Regionale warmteplannen opgesteld.	- Conform. - Ondergebracht bij op te stellen regionale energiestrategieën. - Ondergebracht bij op te stellen regionale energiestrategieën.
	Meetmoment: Begroting 2018	

5.1.2.04 Uitvoeren gebiedsgerichte ruimtelijke programma's en projecten	- Ter realisatie van de provinciale belangen in de structuurvisie 2040 wordt een aantal ruimtelijke programma's en projecten voorbereid, dan wel uitgevoerd, zoals: Bloemendalerpolder, Crailo, De Kop Werkt!, Uitvoeringsprogramma Haarlemmermeer West, Noordzeekanaalgebied en Nieuwe Strandwal.	- Conform.
	- De acties uit de MRA-Actieagenda waarbij de provincie betrokken is, voorbereid en uitgevoerd.	- Conform.
	- In de Omgevingsraad Schiphol afspraken over de ontwikkeling van Schiphol en de leefbaarheid in de Schipholregio gemaakt.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.1.2.05 Uitvoeren grondbeleid	- Gronden ten behoeve van diverse beleidsdoelen, indien noodzakelijk met toepassing van het onteigeningsinstrument, aangekocht.	- Conform.
	- Provinciale gronden en gebouwen beheerd (anders dan de gebouwen die in gebruik zijn voor de eigen dienst).	- Conform.
	- Overtollig onroerend goed verkocht.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 5.1 Beleid voor wonen, vitaliteit woonomgeving en ruimtelijke ontwikkeling voeren

		Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
	Lasten						
5.1.1	Wonen en vitaliteit woonomgeving van dorpen en steden stimuleren	1.563	4.404	8.169	5.302	2.867	3.088
5.1.2	Ruimtelijke ontwikkeling vormgeven en uitvoeren	26.775	14.005	22.453	28.036	-5.583	9.774
	Totaal lasten	28.338	18.409	30.622	33.338	-2.716	12.862
	Totaal baten	-15.831	-7.306	-10.128	-24.213	14.085	-8.045
	Totaal saldo	12.507	11.103	20.494	9.125	11.369	4.817
	Storting						
5.1.2	Resv. Kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder	500	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
5.1.1	Resv. Stedelijke vernieuwing	245	0	-2.205	-2.145	-60	0
5.1.2	Resv. Kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder	0	-2.500	0	0	0	-5.340
5.1.2	Resv. Leefbaarheidsfonds Schiphol	0	0	-10.000	0	-10.000	0
	Resultaat	**13.252**	**8.603**	**8.289**	**6.980**	**1.309**	**-523**

5.3 beleidsdoel

Welvaart en welzijn bevorderen door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie

Foto: Mauro Smit

5.3.1 Bijdragen aan een aantrekkelijk en duurzaam ruimtelijk vestigingsklimaat

Toelichting

De provincie zet zich in voor de beschikbaarheid van ruimte voor economische activiteiten, bedrijventerreinen en kantoorlocaties, havens, detailhandel, en toerisme. Voor de verbetering en de verduurzaming van verouderde bedrijventerreinen bestaat al jaren de uitvoeringsregeling Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen (HIRB). Voor HIRB is ook in 2018 een tender opengesteld (budget € 2,1 miljoen) en daaruit zijn 7 projecten gesubsidieerd. Voor het aanjagen van HIRB-projecten wordt gebruik gemaakt van het Projectbureau Herstructurering (PHB) in Noord-Holland-Zuid en het Ontwikkelingsbedrijf NHN (ONHN) in Noord-Holland-Noord. De ‘ambassadeur beheer bedrijventerreinen’ is begin 2018 gestopt vanwege beperkte resultaten. In plaats daarvan wordt nu gebruik gemaakt van PHB en ONHN om duurzaamheidsmaatregelen op bedrijventerreinen te stimuleren. In de Schipholregio heeft de provincie sinds eind jaren ’80 de uitvoering van het ruimtelijk-economisch beleid neergelegd bij de Schiphol Area Development Company (SADC), samen met Amsterdam, Haarlemmermeer en Schiphol. SADC heeft in 2018 een positief jaar gehad met enkele omvangrijke uitgiftes van kavels. Locaties die ontwikkeld worden zijn Schiphol Logistics Park (SLP), Schiphol Trade Park, Amsterdam Osdorp en Polanenpark.

In het Noordzeekanaalgebied (NZKG) is in 2018 de Ontwikkelstrategie Energietransitie tot stand gekomen, dat onder andere input is voor de Klimaattafel (onderdeel industrie NZKG).
Met Den Helder is een samenwerkingsovereenkomst gesloten om de samenwerking op het gebied van onder andere stads- en havenontwikkeling en energietransitie te verstevigen.

In 2018 heeft de provincie voor detailhandel een nieuwe subsidieregeling opengesteld: de Uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden (UTW). Deze regeling is bedoeld om

initiatieven te ondersteunen die bijdragen aan de vitaliteit van winkelgebieden (onderscheidend vermogen, tegengaan van leegstand, transformatie, betere samenwerking). De UTW staat nog open tot eind december 2019. Vanuit detailhandelbeleid worden ook de 2 Regionale Adviescommissies (RAC's) ondersteund. De RAC's zijn bedoeld om vanuit een regionaal perspectief te adviseren over nieuwe gemeentelijke detailhandelsontwikkelingen of uitbreidingen van bestaande winkelgebieden vanaf een bepaalde omvang, gegeven de mogelijke regionale impact daarvan op andere winkelgebieden.

In 2018 hebben de gemeenten in Noord-Holland-Noord regionale visies op verblijfsrecreatie vastgesteld. Daarnaast heeft de MRA een verblijfsaccommodatiestrategie opgesteld. De provincie heeft met partners in de MRA en daarbuiten gewerkt aan het spreiden van toeristen. De campagne 'Holland boven Amsterdam' is voortgezet. Internationale marketing: sinds het vierde kwartaal 2017 is de nieuwe Engelstalige, op potentiële vestigers gerichte website (http://www.investinnoordholland.com) operationeel. In 2018 waren er 13 projecten gericht op behoud, respectievelijk uitbreiding van buitenlandse bedrijven.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.1.01 Faciliteren regionale economische samenwerking	- Bijdrage aan Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord voor de uitvoering van het jaarlijks activiteitenprogramma is verleend.	- Conform.
	- Uitvoering is gegeven aan de Visie Noordzeekanaalgebied, o.a. via onze participatie in het Bestuursplatform Noordzeekanaalgebied.	- Conform.
	- Den Helder is ondersteund bij de planvorming voor de ontwikkeling van de haven en luchthaven.	- Conform.
	- Via participatie in ontwikkelingsmaatschappij SADC zijn stappen gezet in de realisatie van werklocaties in de Schipholregio.	- Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
5.3.1.02 Toekomstbestendig maken van werklocaties	- Via de Uitvoeringsregeling HIRB is verbetering tot stand gebracht in kwaliteit en duurzaamheid van werklocaties.	- Conform.
	- Via ambassadeur beheer bedrijventerreinen 10 partijen geadviseerd over het beheer van bedrijventerreinen.	- Taak ondergebracht bij PHB en ONHN.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.1.03 Faciliteren van regionale afstemming voor werklocaties en detailhandel	- De regionale afstemming voor de ontwikkeling van werklocaties in Noord-Holland Zuid (via Uitvoeringsstrategie Plabeka) en Noord-Holland Noord (via regionale convenanten) is bereikt en bewaakt.	- Conform.
	- De jaarlijkse monitoring van bedrijventerreinen en kantoren is uitgevoerd in de Monitor Werklocaties Noord-Holland.	- Conform.
	- De regionale afstemming voor nieuwe detailhandelsontwikkelingen is uitgevoerd en bewaakt, o.a. via financiële bijdragen aan regionale detailhandelsvisies.	- Conform.
	- Financiële ondersteuning is verleend aan 2 RAC's.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	

5.3.1.04 Stimuleren van het toerisme in Noord-Holland	- In samenwerking met MRA-partners (Agenda Toerisme) zijn diverse promotionele activiteiten en projecten uitgevoerd, o.a. gericht op betere spreiding bezoekersstromen. - Gemeenten/regio's zijn ondersteund voor het maken van visies over de ontwikkeling van verblijfsrecreatie. *Meetmoment: Begroting 2018*	- Conform. - Conform.
5.3.1.05 Aantrekken van internationale bedrijven	- Internationale bedrijven, die zich willen vestigen in Noord-Holland, zijn gesignaleerd en begeleid. - Promotiemateriaal (website en brochures) voor de acquisitie van internationale bedrijven zijn op orde gebracht en promotieactiviteiten (beurzen, handelsmissies via aangesloten samenwerkingsverbanden) zijn uitgevoerd.	- Conform. - Conform.

5.3.2 Bijdragen aan een sterk innovatieklimaat

Toelichting

De provincie bevordert innovatie in het MKB en levert een bijdrage aan samenwerking in de MRA, digitale infrastructuur en de onderzoekslocatie Petten. In 2018 heeft de provincie in samenwerking met partners het Proof-of-Concept Fonds officieel opgericht als Innovatiefonds Noord-Holland BV. Vanuit dit fonds zijn in 2018 vier converteerbare leningen verstrekt. Daarnaast is evenals in 2016 en 2017 de subsidieregeling MKB innovatiestimulering topsectoren (MIT) uitgevoerd. De innovatieprogramma's PIM en Go!-NH hebben heel 2018 gedraaid en hebben meer dan 100 ondernemers geholpen bij het versnellen en het vinden van financiering.
Via de bijdrage aan de MRA worden de werkzaamheden van de Amsterdam Economic Board mogelijk gemaakt en de daaraan verbonden MRA-innovatieprijsvragen. Deze hebben tot doel te werken aan maatschappelijke opgaven, bijvoorbeeld digitale connectiviteit en health.
Op de uitvraag voor digitale infrastructuur zijn 12 aanvragen voor een garantstelling ontvangen. Twee daarvan voldoen aan alle eisen en zijn beschikt. De provincie heeft de andere aanvragers kunnen helpen met het vinden van samenwerking met bijvoorbeeld marktpartijen. Het resultaat is, dat meer dan 75% van de circa 18.000 witte percelen in het buitengebied zicht hebben op een glasvezelaansluiting. De resterende percelen komen in aanmerking voor vast-draadloos internet. Deze techniek volstaat totdat ook daar glasvezel kan worden aangelegd.
De provincie heeft de derde tranche van de lening voor de onderzoeksreactor Pallas toegezegd. Daarnaast is er subsidie verleend voor de bouw van een solarlab op de ontwikkellocatie Petten.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.2.01 Versterken van (duurzame) innovatie in het MKB	- Innovatie in het MKB is versterkt door middel van inzet van 4 instrumenten: 1. Proof of Concept Fonds, 2. MIT, 3. Investeringsgereedprogramma, 4. Versnellingsprogramma voor duurzame innovaties.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.2.02	- Jaarlijkse bijdrage aan de MRA (regionaal budget	- Conform.

Versterken innovatieklimaat in de Metropoolregio Amsterdam	innovatie) is verleend, waarmee diverse projecten en activiteiten op gebied van innovatie en economie zijn ondersteund. *Meetmoment: Begroting 2018*	
5.3.2.03 Versterken van de digitale infrastructuur	- Initiatieven ondersteund in het kader van het aanleggen van breedbandverbindingen in "witte" gebieden in Noord-Holland. *Meetmoment: Begroting 2018*	- Conform.
5.3.2.04 Behouden en versterken van Onderzoekslocatie Petten	- Bijdrage (in samenwerking met het Ministerie van Economische Zaken) is verleend aan de voorbereidingsfase voor de nieuwe Pallas reactor.	- Conform.

5.3.3 Bijdragen aan een veerkrachtige arbeidsmarkt

Toelichting

De Midtermrapportage UitvoeringsAgenda Arbeidsmarkt wijst uit dat de beoogde MBO-campusstructuur rond techniek en technologie van de grond is gekomen. Deze structuur heeft meerwaarde voor het realiseren van alle 3 de doelstellingen uit het arbeidsmarktbeleid. Door het aanjagen van initiatieven door de Werkambassadeur en het ondersteunen hiervan met co-financiering, zijn daarmee in 2018 5 en in totaal 20 campussen daadwerkelijk tot stand gekomen of doorontwikkeld. Tussen de campussen onderling zijn kennisdelingsinitiatieven opgestart en er zijn een tweetal crossover initiatieven tussen opleidingen in ontwikkeling: food-technologie en robotisering.
Op de doelstelling versnellen overgang van werk naar werk is het streven gericht op afspraken tussen bedrijven, die onderling de arbeidsmobiliteit bevorderen. Als eerste resultaat is voor de zomer het sectorplan Noord-Holland Noord met ruim 150 trajecten afgerond, zonder de provinciale garantstelling te hoeven aanspreken. In december 2018 heeft de provincie, onder de vlag van het House of Skills (HoS) van de Metropoolregio Amsterdam, meegetekend met een regionaal Skillsakkoord. Meer dan 90 bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden hebben concreet gemaakt wat zij tot 2023 gaan bijdragen aan meer mobiliteit op de arbeidsmarkt. De provincie is vanuit dat kader gestart met de verkenning van de mogelijkheden van een individuele leerrekening en intersectorale mobiliteit.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.3.01 Verbeteren aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs	- Uitvoering is gegeven aan de Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt o.a. gericht op het versterken van de MBO techniek-campusstructuur. *Meetmoment: Begroting 2018*	- Conform.
5.3.3.02 Versnellen overgang van werk naar werk	- Uitvoering is gegeven aan de Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt, o.a. gericht op doorstroming van mensen in het arbeidsproces.	- Conform.

	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.3.03 Bevorderen van inclusieve arbeidsmarkt	- Uitvoering is gegeven aan Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt o.a. gericht op toegankelijkheid van de arbeidsmarkt voor doelgroepen met een achterstand.	- Conform.

5.3.4 Bijdragen aan een sterke en duurzame agrosector

Toelichting

Greenports

De greenports Aalsmeer en Noord-Holland Noord werken op basis van meerjarenprogramma's aan de thema's: bodem & water, agri & voeding & gezondheid, ruimte en leefomgeving, onderwijs & arbeidsmarkt, internationale agenda, energie, bovenregionale samenwerking en kennis en innovatie. Er zijn diverse projecten opgestart, onder andere: Evergreen (vitale bodem), vruchtbare kringloop, zeewier en voeding & gezondheid. De provincie is samen met de Amsterdam Green Campus het innovatieprogramma Green Innovation Cluster gestart. Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) financiert dit programma, dat door de greenports wordt uitgevoerd. De provincie heeft ook de landelijke verklaring "Impulsagenda greenports 3.0" ondertekend. In 2018 heeft dit geleid tot een nieuwe landelijke publiek-private netwerkstructuur greenports Nederland naar model van de Noord-Hollandse greenports. Hiervoor is een landelijke Green Board (stuurgroep) opgericht en dagelijks bestuur a.i. In 2018 is een landelijke programmamanager aangetrokken en is de netwerkstructuur geformaliseerd. Voor 6 transitielijnen worden de programmalijnen uitgewerkt tot een uitvoeringsagenda 2019-2022 en worden er bestuurlijke transitietafels ingericht. Begin maart 2019 wordt er een tuinbouwakkoord getekend door het tuinbouwnetwerk verenigd in greenports Nederland samen met de minister van LNV. Het tuinbouwakkoord is een eerste uitvoeringskader van onder meer de landbouwvisie van minister Schouten en het Klimaatakkoord.

Duurzame landbouw

Via de greenports zet de provincie onder andere in op de verduurzaming van land- en tuinbouw. De ontwikkeling van de verduurzaming van de AgriFood-sector wordt jaarlijks gemeten en gepresenteerd via Agrimatie. Er vindt echter ook een verbinding met het groene domein plaats zoals ook vastgelegd in de provinciale Omgevingsvisie, waar een natuurlijke en vitale landelijke omgeving centraal staan gericht op het ontwikkelen van natuurwaarden en een economisch duurzame agrarische sector. Naast de regionale uitwerking van het deltaplan biodiversiteit heeft de provincie vanuit Groen Kapitaal en motie 110 een living lab Natuurinclusieve Landbouw gefinancierd. In dat living lab wordt aandacht gegeven aan kennis (onder andere masterclasses bodem, hightech, agroforestry), innovatie, gebiedsinitiatieven, netwerkvorming en communicatie (onder andere het verkleinen van de afstand tussen boer en burger). Ook ondersteunt de provincie diverse initiatieven. Een paar voorbeelden hiervan zijn: Green Deal Natuurinclusieve Landbouw in het onderwijs, Greenbase, NLG, BIO-NH, bodemcoaches, Vruchtbare Kringloop.

MRA AgriFood

In 2018 heeft de provincie samen met relevante partners gewerkt aan verdere ontwikkeling van het Agri & Food cluster in de MRA. Er is ingezet op realisatie van het voedselnetwerk MRA dat zich richt op duurzame ketensamenwerking, groene & sociaal inclusieve economie en gezondheid. Het voedselnetwerk heeft in 2018 gewerkt aan een regionaal governance model, een uitvoeringsagenda en een communicatieplan. De lancering van de uitvoeringsagenda Voedsel

Verbindt heeft op 28 februari 2019 plaatsgevonden. De thema's die het netwerk aan de orde wil stellen zijn: gezonde voeding, voedsellandschappen, data, arbeidsmarkt & onderwijs, circulaire economie en voedselstromen en logistiek. Kijk voor meer op www.voedselverbindt.nl

Visserij
De afgelopen jaren hebben de provincies Noord-Holland en Flevoland door middel van een subsidie van ieder € 250.000,- bijgedragen aan het programma van de stichting Transitie IJsselmeervisserij. Via het Waddenfonds ondersteunt de provincie de transitie van de garnalenvisserij op de Waddenzee. Door deelname en bijdrage aan het Bestuurlijk platform visserij draagt de provincie bij aan de lobby voor een duurzame visserij op met name de Noordzee en Waddenzee. Er zijn in 2018 geen nieuwe subsidies verleend; de subsidie uit 2017 volstond.

Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP)/ Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)
In 2018 is aan circa 100 projecten subsidie verleend door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). RVO voert het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) conform afspraken uit. Naast de uitvoering van de huidige POP3 periode (2014 - 2020) wordt samen met het IPO en het Rijk de nieuwe POP/GLB periode voorbereid.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.4.01 Faciliteren Greenport Noord-Holland Noord en Greenport Aalsmeer	- Via het samenwerkingsverband Greenport Noord-Holland Noord en via projecten van het Uitvoeringsprogramma is uitvoering gegeven aan het versterken van het agrocluster in Noord-Holland Noord. - Via het samenwerkingsverband Greenport Aalsmeer en via projecten van het Uitvoeringsprogramma is uitvoering gegeven aan het versterken van de bedrijvigheid in deze regio.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.4.02 Versterken van agriclusters Seedvalley en Agri & Food in de MRA	- Via Amsterdam Green Campus en AgriTechCampus zijn agriclusters versterkt. - Bijdrage is verleend aan het Uitvoeringsprogramma Agri & Food in de MRA.	- Conform. - Voorbereidingen getroffen.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.4.03 Versterken en verduurzamen van de visserijsector	- Bijdrage is verleend aan het Uitvoeringsprogramma IJsselmeervisserij (o.a. gericht op verduurzaming visserij). - Projecten in de Waddenzee zijn ondersteund via het Waddenfonds.	- Voorbereidingen getroffen voor actieplan. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.4.04 Uitvoeren Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP)	- Door de uitvoering en cofinanciering van het Europese POP3 programma zijn diverse projecten (o.a. gericht op innovatie, duurzaamheid en	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 5.3 Welvaart en welzijn bevorderen door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie

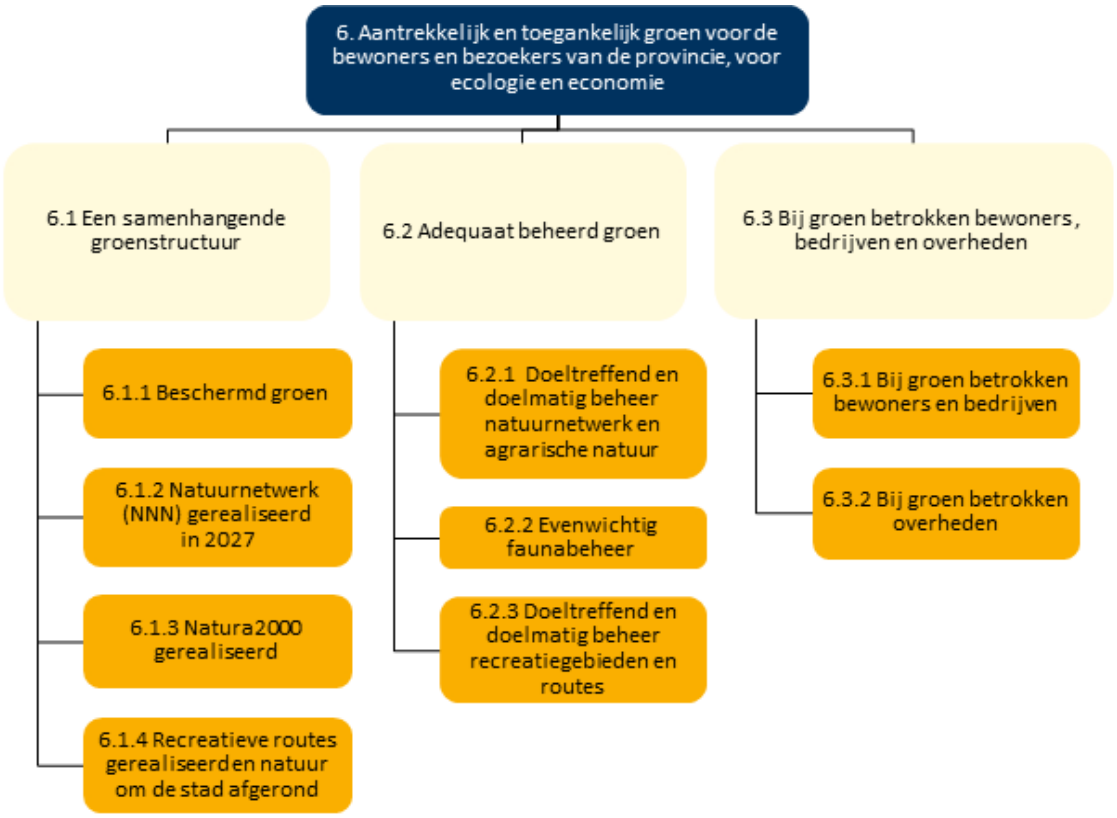
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
5.3.1	Bijdragen aan een aantrekkelijk en duurzaam ruimtelijk vestigingsklimaat	21.066	20.800	30.984	27.444	3.540	9.606
5.3.2	Bijdragen aan een sterk innovatieklimaat	2.975	6.992	14.379	7.036	7.343	1.500
5.3.3	Bijdragen aan een veerkrachtige arbeidsmarkt	1.800	2.472	1.718	1.493	225	637
5.3.4	Bijdragen aan een sterke en duurzame agrosector	2.688	3.771	6.326	12.140	-5.814	3.164
	Totaal lasten	28.529	34.035	53.407	48.114	5.293	14.907
	Totaal baten	-11.116	-6.108	-9.913	-10.046	133	-9.108
	Totaal saldo	17.413	27.927	43.494	38.067	5.427	5.799
	Storting						
5.3.1	Resv. Programma Water als Econ. Drager	1.000	1.000	1.000	1.000	0	0
5.3.1	Resv. Ontwikkeling havencomplexen	1.612	393	393	393	0	1.552
5.3.1	Resv. kap.lasten invest. havencomplexen	0	0	700	700	0	0
5.3.1	Resv. Herstructurering bedrijventerrei	3.500	3.500	3.500	3.500	0	3.500
5.3.2	Resv. Werkgelegenheid en economie	6.596	322	25.237	26.937	-1.700	0
5.3.4	Resv. Europese proj. Landbouwsubsidies	500	1.500	1.561	1.715	-154	250
	Onttrekking						
5.3.1	Resv. Programma Water als Econ. Drager	-300	-150	-530	-504	-26	-2.250
5.3.1	Resv. Duurzame Zeehavens	0	0	-1.402	91	-1.493	0
5.3.1	Resv. Ontwikkeling havencomplexen	-700	0	0	0	0	0
5.3.1	Resv. kap.lasten invest. havencomplexen	0	0	-140	-140	0	0
5.3.1	Resv. Herstructurering bedrijventerrei	-285	-4.350	-6.642	-6.352	-290	-3.600
5.3.2	Resv. Werkgelegenheid en economie	-1.542	-7.276	-35.393	-20.112	-15.281	-3.919
5.3.4	Resv. Europese proj. Landbouwsubsidies	-912	-2.350	-2.350	-7.605	5.255	-1.900
	Resultaat	**26.884**	**20.516**	**29.428**	**37.690**	**-8.262**	**-568**

Programma 6 Groen

Maatschappelijk doel

Aantrekkelijk en toegankelijk groen voor de bewoners en bezoekers van de provincie, voor ecologie en economie.

Doelenboom

Leeswijzer

Op 10 november 2014 riepen Provinciale Staten (PS) tijdens de behandeling van de Begroting 2015 door middel van de motie 'Groen is Kapitaal' het college op *"om op korte termijn met een voorstel te komen hoe de verantwoording over de 'groene kerntaak' zo kan worden ingericht dat Provinciale Staten hier via de P&C cyclus goed sturing op kunnen geven"*. Dit resulteerde in het per Begroting 2016 loskoppelen van het Programma Groen van het Programma Ruimte om het als afzonderlijk programma op te nemen.

Tegelijkertijd werd het programma Groen, bij wijze van pilot, anders opgezet dan de overige programma's, om zo meer sturingsinformatie over de te leveren prestaties te verschaffen en meer inzicht in de bijbehorende financiën te geven. Deze pilot bij het programma Groen werd de basis van de gewijzigde begrotingsopzet met ingang van de Begroting 2019.

Omdat het Programma Groen in de Begroting 2018 nog anders van opzet was dan de overige programma's, wijkt de verantwoording in de Jaarstukken 2018 ook iets af van de overige

begrotingsprogramma's. Uiteraard is wél alle relevante sturings- en achtergrondinformatie opgenomen.

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

Vanwege het feit dat het Programma Groen anders was opgezet dan de overige begrotingsprogramma, waren in de Begroting 2018 geen prioriteiten opgenomen. Echter, in de paragraaf 'Wat willen we bereiken?' is onder het kopje 'Maatschappelijk Doel' wel een aantal speerpunten opgenomen, namelijk:

- Het realiseren van een robuust en hoogwaardig Natuurnetwerk Nederland (NNN). De provincie wil tenminste 250 hectare nieuwe NNN per jaar realiseren én de kwaliteit van bestaande natuurgebieden verbeteren.
- Het bevorderen van de biodiversiteit in het agrarisch gebied, het stedelijk gebied en de provinciale wateren door in te zetten op natuurcombinaties (via de Aanpak Groen Kapitaal) en natuurinclusieve landbouw.
- Het zorgen voor adequaat faunabeheer en het terugdringen van de faunaschade.
- Het realiseren van een aantrekkelijk en concurrerend groen vestigingsmilieu voor bewoners en bedrijven en het moderniseren van de recreatieschappen.
- Het vergroten van de samenwerking en betrokkenheid van bewoners, vrijwilligers, (agrarische) bedrijven, gemeenten en waterschappen.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

Vanwege het feit dat het Programma Groen anders was opgezet dan de overige begrotingsprogramma, waren in de Begroting 2018 geen omgevingsfactoren opgenomen. Dit betekent echter niet dat daar niets over valt te zeggen. Zo wordt de uitvoering van ons beleid beïnvloed door:

- Klimatologische en fysisch-geografische omstandigheden, zoals temperatuurwisselingen en neerslag, droogte, bodemdaling, zeespiegelstijging en verzilting.
- Niet, of slechts zeer beperkt door ons te beïnvloeden ecologische factoren, zoals populatiedynamiek van dier- en plantensoorten en de aanwezigheid van invasieve exoten (soorten die niet op eigen kracht maar door toedoen van de mens in Nederland terecht zijn gekomen, zoals de halsbandparkiet, de rode Amerikaanse rivierkreeft, cabomba en watercrassula).
- Een mondigere omgeving. Burgers die van zich laten horen, zich organiseren als ze het niet eens zijn met projecten of maatregelen, de weg naar pers en politiek goed weten te vinden en ook de bezwaarprocedures ten volle benutten. Dit vraagt naast goede communicatie om een bewuste keuze ten aanzien van burgerparticipatie bij de ontwikkeling van projecten.
- Wet- en regelgeving van andere overheidsorganisaties.

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Doel
6.2.3	Recreatieschap Groengebied Amstelland	Beheer recreatiegebied
6.2.3	Recreatieschap het Twiske (gefuseerd met Landschap Waterland in 2013, maar met gescheiden boekhoudingen)	Beheer recreatiegebied
6.	Openbaar lichaam Waddenfonds	Beheren en besteden Waddenfonds
6.2.1	Stichting Goois Natuurreservaat	Beheer Natuurgebied
6.2.3	Recreatieschap Spaarnwoude	Beheer recreatiegebied.
6.2.3	Recreatieschap Landschap Waterland	Beheer recreatiegebied
6.2.3	Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer	Beheer recreatiegebied
6.2.3	Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.	Beheer recreatiegebied
6.2.3	Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)	Beheer en onderhoud recreatiegebieden

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden

Beleidsindicator	Noord-Holland	Nederland
Ontwikkelde nieuwe natuur: De ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	161	7.859
Beheerde natuur: Het beheer van natuurwaarden uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	34.659	458.932
Peildatum	2016	

Bron: http://www.waarstaatjeprovincie.nl

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 6 — Groen

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	65.901	73.415	79.941	80.795	-855	110.291
Baten	-5.837	-1.658	-1.406	-41.511	40.104	-7.343
Saldo van baten en lasten	60.064	71.757	78.534	39.285	39.250	102.948
Stortingen reserves	65.797	18.963	10.036	8.438	1.598	34.147
Onttrekking reserves	-24.361	-28.908	-25.341	-19.034	-6.307	-77.167
Resultaat	**101.500**	**61.812**	**63.229**	**28.689**	**34.540**	**59.929**

6.1 beleidsdoel

Een samenhangende groenstructuur

Noord-Hollands Duinreservaat (foto: Jelle van de Kamp)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) vormt de kern van de provinciale groenstructuur. Het NNN omvat momenteel circa 50.000 hectare gerealiseerd en ingericht groen (exclusief de grote wateren Noordzee, Waddenzee en IJsselmeer). In 2027 dient het Natuurnetwerk door verwerving en inrichting, afgerond te zijn. Het omvat dan circa 56.000 hectare, met inbegrip van de Natura2000-gebieden en de grotere recreatiegebieden zoals Spaarnwoude, Twiske en het Alkmaarder- en Uitgeestermeer.

6.1.1 Beschermd groen

Toelichting

Nieuw groen realiseren is belangrijk, maar het beschermen van het bestaand groen is minstens zo belangrijk. Een belangrijk instrument voor de planologische bescherming van de provinciale groenstructuur (het Natuurnetwerk Nederland en de natuurverbindingen, de bufferzones en het landelijk gebied) is de Provinciale Ruimtelijke Verordening (Programma 5 Ruimte).

Daarnaast verplicht de Wet natuurbescherming de provincie om voor alle Natura2000-gebieden in Noord-Holland, een beheerplan te maken. In de afgelopen jaren zijn 17 van de 19 beheerplannen vastgesteld. In 2018 heeft de provincie een start gemaakt met de laatste 2 beheerplannen: het Naardermeer en de Oostelijke Vechtplassen. Het was de bedoeling deze 2 plannen in 2018 bestuurlijk te laten vaststellen, maar in de loop van 2018 bleek dat die planning te optimistisch was. Het beheerplan Naardermeer is inmiddels op 5 maart 2019 in ontwerp vastgesteld. De afronding van het beheerplan Oostelijk Vechtplassen is in 2018 'on hold' gezet, om de laatste inzichten te kunnen verwerken die voortkomen uit het in december 2017 door 21 partijen ondertekende Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen. Naar verwachting is dit ontwerp-beheerplan eind 2019 gereed.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.1.1 Bescherming van groen via uitvoering van Wet natuurbescherming	Vastgestelde beheerplannen Natura 2000 (in totaal 19)	17 (in 2017)	2	0	2

6.1.2 Natuurnetwerk (NNN) gerealiseerd in 2027

Toelichting

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is de nationaal samenhangende structuur van te beschermen en te ontwikkelen natuurgebieden. Het NNN heeft meerdere functies: het is een ecologisch netwerk, biedt de mogelijkheid voor waterberging en vormt tegelijkertijd het grootste recreatiegebied van Nederland. Op sommige plaatsen is deze structuur ecologisch hoogwaardig, op andere plaatsen meer gericht op vrijetijdsbesteding.

De provincie werkt eraan om jaarlijks 250 hectare nieuwe NNN te realiseren. Dit staat ook in het provinciaal coalitieakkoord. In 2018 werd 298 hectare NNN gerealiseerd o.a. in de Harger- en Pettemerpolder en De Kampen. Ook werd 238 ha. verworven middels aankoop of functiewijziging. Een aantal bijzondere projecten wordt hieronder toegelicht:

- Naast functiewijziging (zie hierboven) wordt ook kwaliteitsverbetering gerealiseerd. Het gaat hier om bestaande natuur waar extra maatregelen worden genomen om de biodiversiteit te verbeteren en/of de oorspronkelijke waarden in een gebied te herstellen. Deze hectares komen dus bovenop de hierboven genoemde hectares. Op 15 juni 2018 werd op Texel het natuurgebied Hanenplas feestelijk geopend, in aanwezigheid van de samenwerkingspartners en omwonenden. Natuurgebied Hanenplas ligt in het noorden van Texel en is 55 hectare groot. De dichtgegroeide duinen zijn weer open en de valleien

natter, zodat bijvoorbeeld de Parnassia weer volop kan gaan bloeien. De voedselrijke bodem in de duinvallei is verwijderd en de van nature aanwezige schelpenbanken zijn blootgelegd. Bosjes zijn verwijderd om de openheid van het gebied te herstellen en onder meer het foerageergebied van de velduil te versterken. De watergangen hebben natuurvriendelijke oevers gekregen. Een nieuw fiets- en ruiterpad maakt het gebied goed beleefbaar.

- Op 7 september 2018 is de fietsbrug en natuurverbinding bij Nigtevecht feestelijk geopend, in aanwezigheid van de samenwerkingspartners en omwonenden. Fietsers, wandelaars én dieren kunnen hier het Amsterdam-Rijnkanaal oversteken. De Liniebrug koppelt de fietsroutes langs de Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam. Voor fietsers uit Nigtevecht komen station Abcoude en scholen en werklocaties in de regio Amsterdam dichterbij. Door de aangepaste oevers kunnen dieren zwemmend het kanaal oversteken. Dat zorgt voor uitwisseling van fauna tussen de natuurgebieden en versterkt de natuur. Het project werd genomineerd voor de NGB Natuurprijs 2018.

Verder zijn er in 2018 2 kavelruilprocessen succesvol afgerond.

- De Harger- en Pettemerpolder achter de Hondsbossche Zeewering tussen Camperduin en Petten heeft er 90 hectare nieuwe natuur bijgekregen. Door een grote kavelruil waarbij de provincie Noord-Holland, Natuurmonumenten en een 7-tal agrariërs betrokken zijn, wordt het natuurgebied uitgebreid van ongeveer 160 naar 250 hectare. Natuurmonumenten kocht provinciegrond en neemt de rol van verpachter over. Pachters van agrarische percelen in deze polder, die hun bedrijf daarbuiten hebben, verkopen grasland en krijgen daar grond dichterbij hun onderneming voor terug. Agrariërs die in de polder blijven en vrijwillig aan de kavelruil hebben meegewerkt, zijn niet langer puur veehouders, maar worden meer natuurbeheerders. Zo zullen de polderweilanden onder meer later worden gemaaid (na 15 juni), wordt er minder mest gebruikt en worden overwinterende ganzen met rust gelaten.

- Ook in het Gooi heeft een succesvolle kavelruil plaatsgevonden tussen de provincie Noord-Holland, gemeente Blaricum, Agrarische Stichting Blaricum, Staatsbosbeheer en 5 particulieren. Daarmee ontstaat een aaneengesloten natuurgebied De Kampen van 90 hectare, waarmee ook het open landschap in de polder wordt hersteld en behouden. Voor het creëren van een optimaal leefgebied past de provincie in 2019 de inrichting van het gebied aan. Zo worden de oevers vlakker gemaakt en greppels hersteld. In het natuurgebied blijft agrarisch gebruik mogelijk, voor zover dit past bij het leefgebied voor weidevogels, zoals grutto's en kieviten.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.1.2 a. Verwerving/ functiewijziging natuurnetwerk	Oppervlakte natuurnetwerk beschikbaar bij eindbeheerder als natuurgrond gerealiseerd	4.300* (in 2017)	250	238	12

6.1.2 b. Inrichting natuurnetwerk	inrichting NNN gerealiseerd	5.900* (in 2017)	250	298	48

*De cijfers dateren van begin 2017 en betreffen een schatting van de positie per 01-01-2018. Inmiddels is gebleken dat de cijfers voor verwerving/functiewijziging en inrichting per 01-01-2018 respectievelijk 4166 ha. en 5887 ha. waren. De realisatie 2018 is dan ook op deze bijgestelde cijfers gebaseerd.

6.1.3 Natura2000 gerealiseerd

Toelichting

De verbetermaatregelen voor Natura2000-gebieden worden in 12 gebieden uitgevoerd (6 duin- en 6 veenweidegebieden) door de beheerders van de natuurgebieden. De provincie financiert de uitvoering van de maatregelen en is verplicht te zorgen voor een tijdige uitvoering. De verbetermaatregelen richten zich op de instandhouding van dier- en plantensoorten en leefgebieden. Het gaat hierbij om maatregelen zoals het inzetten van een schaapskudde voor begrazing, en het verwijderen van bos of het baggeren van watergangen. Het is van belang dat alle maatregelen die zijn opgenomen in het Programma Aanpak Stikstof in juli 2021 zijn afgerond. De uitvoering hiervan ligt op schema om deze deadline te halen.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.1.3 Verbeter-maatregelen Natura2000 gebieden treffen	Natura2000 maatregelen getroffen	Opgave beheerperiode 4.020 ha (in 2016)	20%	20%	0

6.1.4 Recreatieve routes gerealiseerd en natuur om de stad afgerond

Toelichting

In 2016 heeft Recreatie Noord-Holland N.V. een quick scan 'Wandelnetwerken in Noord-Holland en de MRA' uitgevoerd voor de restantopgave van wandelnetwerken in Noord-Holland. Daaruit bleek dat er nog circa 3.050 kilometer aan wandelnetwerk ontwikkeld zou kunnen worden. Het gaat hierbij zowel om nieuwe wandelroutes, als ook om het aanpassen van bestaande routes, bijvoorbeeld door het aanpassen van bewegwijzering. De doelstelling is om per jaar 330 km. te realiseren, wat overigens per jaar enigszins zal fluctueren. In eerste instantie wordt geïnvesteerd in het ontwikkelen van *nieuwe* routes ter uitbreiding van het bestaande wandelnetwerk. Het gaat hierbij om 4 projecten:

- Het wandelnetwerk Gooi & Vechtstreek en Diemerscheg heeft iets vertraging opgelopen, vanwege het opstarten van een pilotproject ‘Bewegwijzering met biobased bebording’. De in 2018 te realiseren kilometers zullen nu naar verwachting zomer 2019 gereed zijn. Het uitbreiden van het aanbod aan recreatieve wandelroutes en het creëren van eenheid in bewegwijzering omvat in totaal circa 488 km aan wandelroutes.
- In september 2018 is een start gemaakt met de uitbreiding van het Wandelnetwerk Amstelland. Dit project is gereed in de zomer van 2020. Het uitbreiden van het aanbod

aan recreatieve wandelroutes en het creëren van eenheid in bewegwijzering omvat in totaal 253 km. aan wandelroutes.

- In oktober 2018 is een start gemaakt met het afronden van het Wandelnetwerk West-Friesland. Het project is gereed in het voorjaar van 2020. Dan is het wandelnetwerk West-Friesland met circa 500 km. uitgebreid.
- Tevens is eind 2018 een quick scan voor Zuid-Kennemerland opgeleverd. In totaal is er nu in het ontwerp van Wandelnetwerk Zuid-Kennemerland 725 km. aan wegen en paden opgenomen. Dit zal in de komende jaren worden ontwikkeld.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.1.4 Aanleg recreatieve routes	Recr. verbindingen aangelegd en/of bewegwijzerd	Restant-opgave: 3.050 km (in 2017)	330	0	330

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 6.1 — Een samenhangende groenstructuur

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	28.292	42.341	38.421	37.000	1.421	73.583
Baten	-4.635	-1.100	-668	-41.008	40.340	-6.785
Saldo van baten en lasten	23.658	41.241	37.753	-4.008	41.761	66.798
Storting						
Resv. Groen	15.400	18.002	17.835	16.933	902	33.196
Resv. Kapitaallasten Groen	13.072	0	-8.760	-9.720	959	0
Resv. Groene Uitweg	36.414	50	50	314	-264	0
Onttrekking						
Resv. Groen	-12.503	-25.714	-23.453	-16.014	-7.439	-59.380
Resv. Kapitaallasten Groen	0	-179	-641	-64	-577	-159
Resv. Groene Uitweg	-11.553	-3.015	1.523	-1.480	3.003	-17.628
Resultaat	**64.487**	**30.385**	**24.307**	**-14.039**	**38.345**	**22.827**

6.2 beleidsdoel

Adequaat beheerd groen

Natuurbeheer op Texel (foto: Mark Eker)

Natuur-, landschaps- en recreatiebeheer kan vele vormen aannemen. Afhankelijk van de natuurdoelen en maatschappelijke wensen kan beheer variëren van zeer extensief, gericht op natuurlijke dynamiek, tot zeer intensief, met maatregelen zoals begrazing, beweiding, plaggen, kappen, hooien, maaien en bejaging. Ook indirect beheer, gericht op het tegengaan van ongewenste externe invloeden zoals water- of bodemverontreiniging, is van groot belang om de biodiversiteit te bevorderen. In beginsel streeft de provincie naar het bevorderen van natuurlijke dynamiek. Hierop wordt een uitzondering gemaakt als openbare veiligheid, zwaarwegende redenen van economisch belang, kwetsbare soortenpopulaties of cultuurhistorische waarden een intensiever beheer vragen.

Noord-Holland kent een groot aantal beheerders van natuur- en recreatiegebieden, landschap en cultuurhistorisch erfgoed: terreinbeherende organisaties, particuliere eigenaren, agrarische ondernemers (vaak verenigd in agrarische collectieven), recreatieschappen, waterschappen en gemeenten. De provincie verwacht van beheerders dat zij zorgen voor professioneel, samenhangend beheer, in samenwerking met elkaar en met andere partners. De kwaliteit en de resultaten van het beheer toetst de provincie door certificering van beheerders, monitoring van natuurwaarden en gesprekken hierover met de beheerders.

6.2.1 Doeltreffend en doelmatig beheer natuurnetwerk en agrarische natuur

Toelichting

In het provinciaal Natuurbeheerplan 2018 zijn de doelen voor het (agrarisch) natuurbeheer vastgelegd. Beheerders die daarvoor in aanmerking komen, kunnen beheersubsidie aanvragen. Bij het natuurbeheer is, ingegeven door het feit dat binnen het Natuurnetwerk Nederland 250 hectare per jaar wordt ingericht, gerekend met een groei van het te beheren gebied met gemiddeld 250 hectare per jaar.

Natuurbeheer: In de Jaarstukken 2017 was het aantal hectares natuurbeheer 26.741 hectare. En dat bleek lager dan het in 2017 verwachte aantal hectares, namelijk 27.950 (waarop tevens de verwachte output voor 2018 was gebaseerd). In 2018 is er voor 1.150 ha aan nieuwe beschikkingen afgegeven; grofweg voor 300 ha. aan oude beschikkingen (RVO) die vanwege het aflopen van de zesjarige beheerperiode een beschikking voor een nieuwe periode ontvingen, voor ongeveer 100 ha. aan beschikkingen voor het beheer van landschapselementen (watergangen, moeras en specifieke beplanting) en voor 750 ha reeds gerealiseerde locaties waarop door terreinbeheerders nog geen beheer was afgesloten. Afgezet tegen de realisatie van 2017 is er dus een groei van 852 ha. (van 26.741 ha in 2017 naar 27.593 ha. in 2018)

Agrarisch natuurbeheer: In de Jaarstukken 2017 was het aantal hectares agrarisch natuurbeheer 13.315 hectare. En dat bleek lager dan het in 2017 verwachte aantal hectares, namelijk 15.500 (waarop tevens de verwachte output voor 2018 was gebaseerd). Het aantal hectares gesubsidieerd agrarisch natuurbeheer in 2018 bedraagt 13.700 hectare. Afgezet tegen de realisatie van 2017 is er dus een groei van 385 ha. (van 13.315 ha. in 2017 naar 13.700 ha. in 2018).

Het aantal hectares groeit echter minder hard dan verwacht, omdat de focus niet langer ligt op het vergroten van het areaal, maar steeds meer ligt op de kwaliteit van beheer en intenser beheer (bijvoorbeeld kruidenrijk gras en meerjarige akkerranden). De minder snelle groei van het aantal hectares is tevens te verklaren door een afname van oude individuele contracten SNL-A die buiten kerngebieden liggen en dus niet overgaan naar het collectief agrarisch natuurbeheer (ANlb). Een positieve bijdrage leverde de groei van het aantal hectares dat met collectief agrarisch natuurbeheer wordt beheerd. Met name de deelnamebereidheid bij agrariërs voor natuurbeheer op open akkers en voor agrarisch waterbeheer is toegenomen.

Op 3 juli 2018 hebben Gedeputeerde Staten (GS) het voornemen tot uittreding als participant uit de Stichting Gooise Natuurreservaat (GNR) per 1 januari 2019 uitgesproken. Dit besluit was ingegeven door de wens om alle terreinbeherende organisaties gelijk te behandelen, voortdurende kostenstijging als gevolg van de weigering van de Gooise gemeenten om het GNR te laten samenwerken met een andere partner en overwegingen van *good governance* (de provincie acht het ongewenst om mee te besturen in een organisatie waaraan zij tevens subsidie verleent en waarvan zij ook vergunningaanvragen moet beoordelen). Met de Gooise gemeenten worden nog gesprekken over minnelijke uittreding gevoerd. Op 12 februari 2019 hebben GS definitief besloten uit te treden als participant uit het GNR en hiertoe een netto afkoopsom van € 6.501.420 beschikbaar te stellen.

De provincie benadrukt dat zij ook in de toekomst graag met de Gooise gemeenten en met het GNR blijft samenwerken aan het behoud en de ontwikkeling van natuur, landschap, cultuurhistorisch erfgoed en recreatieve mogelijkheden in het Gooi. De provincie blijft ook onverminderd bereid om hierin te investeren; de bijdragen via het SNL (natuurbeheer), Programma Natuurontwikkeling (voor NNN, ecoducten en recreatieve maatregelen) en het Programma Betrekken bij Groen (voor vrijwilligersondersteuning en natuur- en milieueducatie) staan niet ter discussie.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.2.1 Subsidiëren van (agrarisch) natuurbeheer	Natuurbeheer (ha.) per jaar	27.700 (in 2017)	27.950	27.593	107
	Agrarisch natuurbeheer (ha.) per jaar	15.500 (in 2017)	15.500	13.700	1.800

6.2.2 Evenwichtig faunabeheer

Toelichting

Een kernopgave van het faunabeleid vormt de problematiek van de toenemende ganzenpopulatie, aangezien deze schade aan de landbouw veroorzaakt én een gevaar kan vormen voor de vliegveiligheid. De provincie acht het wenselijk dat in een straal van 10 kilometer rondom Schiphol slechts geringe aantallen ganzen voorkomen.

De kosten voortkomend uit het faunabeheer zijn opgebouwd uit tegemoetkomingen in schade (inclusief rustgebieden), apparaatskosten van BIJ12-unit Faunazaken en kosten voor maatregelen voor ganzenbeheer. Met name de kosten uit de tegemoetkomingen in schade zijn zeer variabel en deels niet beïnvloedbaar, omdat weersomstandigheden en prijsontwikkeling van agrarische producten hier een belangrijke rol in spelen. Verreweg het grootste deel van deze schade wordt veroorzaakt door ganzen. Het provinciaal beleid richt zich vooral op een reductie van de schade door reductie van de populatie jaarrond verblijvende ganzen. Tegelijkertijd biedt de provincie winterganzen rust door rustgebieden aan te wijzen.

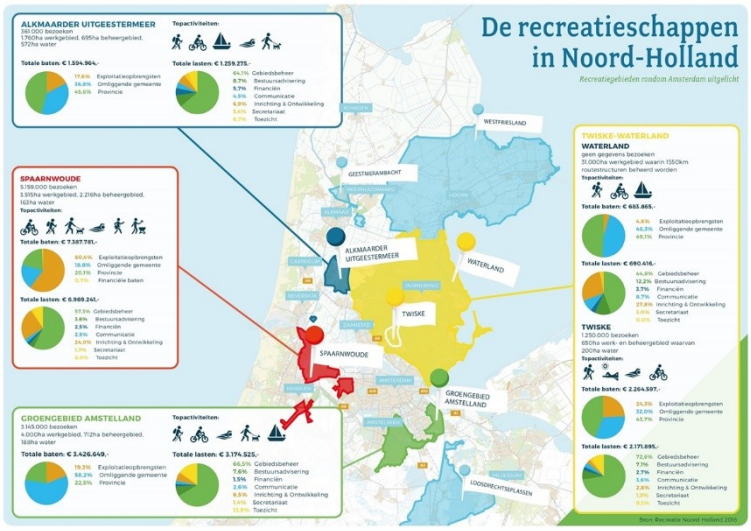
De faunaschade viel in 2018 lager uit dan in de Najaarsnota van IPO/BIJ12 (oktober 2018) voor de provincie Noord-Holland werd geraamd (€ 8,5 miljoen). Oorzaak hiervan is een relatief koude periode aan het begin van het jaar, in vergelijking met voorgaande jaren. Hierdoor kwam de grasgroei langzaam op gang. Dit werd gevolgd door een bovengemiddelde warme periode vanaf april, met sterke grasgroei. De overwinterende ganzen waren toen echter deels alweer vertrokken. Dit had zijn effect op de schade aan zowel de eerste- als de zomersnedes gras, die daardoor lager uitvielen dan in voorgaande jaren. Desondanks blijft de provincie onverminderd werken aan een pakket van maatregelen dat de overlast door ganzen en de daaruit voortvloeiende schade beperkt.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.2.2 Faunabeheer	Beperking lasten Faunafonds (t.o.v. 2015)	4,2 mln.	+0,2mln.	7,1 mln.*	2,9 mln.

6.2.3 Doeltreffend en doelmatig beheer recreatiegebieden en routes

Toelichting

Recreatieschappen in Noord-Holland (afbeelding: Recreatie Noord-Holland)

De provincie Noord-Holland participeert in 5 recreatieschappen, die van de provincie in 2018 een deelnemersbijdrage ontvangen: Alkmaarder en Uitgeestermeer (RAUM), Spaarnwoude, Twiske-Waterland, Groengebied Amstelland en Plassenschap Loosdrecht. Recreatieschappen zijn opgericht om een evenwichtige openluchtrecreatie te ontwikkelen en in stand te houden dicht bij de stedelijke bebouwing. In het coalitieakkoord staat dat de provincie werkt aan een modernisering van de recreatieschappen. Hiervoor heeft de provincie in 2018 het volgende gerealiseerd:

- Al eerder, per 1 januari 2017, is de provincie uitgetreden uit het Recreatieschap Geestmerambacht, omdat wij van mening zijn dat de gemeenten de toekomst van dit recreatieschap goed zélf kunnen vormgeven. Medio januari 2018 werden de gesprekken om te komen tot een minnelijke oplossing voor de afkoopsom, met positief resultaat afgerond.
- De provincie heeft in 2018 de balans tussen natuur en recreatie beter in kaart gebracht door een goede beschrijving van de wezenlijke kenmerken en waarden in het NNN. Hiervoor is artikel 19 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) gewijzigd en per 12 februari 2019 in werking getreden. Door deze verandering kan de provincie ruimtelijke initiatieven beter beoordelen, ongewenste ontwikkelingen tegengaan en gewenste ontwikkelingen ondersteunen.
- Vanwege het aflopen van de huidige raamovereenkomsten tussen de recreatieschappen en Recreatie Noord-Holland per 1 januari 2021 heeft de provincie een verkenning gedaan naar de uitvoering van de beheertaken in de recreatieschappen. De verkenning benoemt enkele kansrijke modellen voor een nieuwe governance- en beheerstructuur. GS onderschrijven de conclusies en de aanbevelingen, en achten het passend dat verdere oordeelsvorming en besluitvorming door het nieuwe college plaatsvindt. Uiteraard zullen de verschillende beheer- en governance-modellen in overleg met de gemeenten en andere belanghebbende partijen worden uitgewerkt.

- De cijfers ‘Beheerd areaal ha per jaar’ die voor de nulmeting zijn gebruikt, zijn afkomstig uit 2015. M.i.v. 2017 zijn daar (i.v.m. het uittreden uit dit recreatieschap) de hectares van Geestmerambacht afgetrokken. Voor de jaarstukken 2018 hebben wij Recreatie Noord-Holland en het Plassenschap Loosdrecht gevraagd om een actuele opgave van het aantal hectares beheerd areaal. Uit deze inventarisatie blijkt dat het totaal aantal hectares beheerd areaal 5.624 is. Het verschil zou kunnen liggen aan een definitiekwestie; het beleidsgebied van recreatieschappen is groter dan het beheerd areaal. Bovendien bleek de term ‘hectares water’ multi-interpretabel.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.2.3 Deelname recreatieschappen	Beheerd areaal (ha.) per jaar	6.621	6.621	5.624	-997

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 6.2 — Adequaat beheerd groen

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	35.731	28.821	38.221	41.379	-3.158	33.016
Baten	-340	-375	-375	-437	62	-375
Saldo van baten en lasten	35.391	28.446	37.846	40.942	-3.096	32.641
Storting						
Resv. cofinanciering Waddenzee	911	911	911	911	0	951
Onttrekking						
Resv. cofinanciering Waddenzee	-305	0	-2.770	-1.476	-1.294	0
Resultaat	**35.997**	**29.357**	**35.987**	**40.377**	**-4.390**	**33.592**

6.3 beleidsdoel

Bij groen betrokken bewoners, bedrijven en overheden

Groen Kapitaal congres 2018, workshop Natuurinclusieve Landbouw (foto: Rogier Reker)

Dit beleidsdoel heeft betrekking op de verbindingskracht die natuur heeft. Zowel binnen als buiten het Natuurnetwerk Nederland zijn er vele mogelijkheden om natuur, landschap en recreatie te versterken in combinatie met andere functies, zoals water, landbouw of economische activiteiten. Daarbij kan de provincie niet zonder een grote betrokkenheid van bewoners, vrijwilligers, bedrijven en andere overheden.

In 2015 ging de provincie van start met Groen Kapitaal. Groen Kapitaal is hét netwerkplatform van de provincie Noord-Holland voor initiatieven die de biodiversiteit stimuleren. Het staat voor innovatieve oplossingen, die natuur combineren met economie, landbouw, infrastructuur en leefomgeving. Ook in 2018 werd onverminderd doorgebouwd aan de uitbreiding van het platform en de verspreiding van kennis en talloze initiatieven. Het jaar 2018 werd op 14 december afgesloten met het Groen Kapitaal congres 2018 in De Cultuurkoepel in Heiloo. Volg de links naar het Groen Kapitaal magazine, en de accounts op Instagram, Facebook, Linkedin en Twitter.

6.3.1 Bij groen betrokken bewoners en bedrijven

Toelichting

De provincie verstrekt jaarlijks subsidie aan de natuurorganisaties voor het gezamenlijk uitvoeren van het programma “Betrekken bij groen”. De provincie stelt middelen beschikbaar voor de ondersteuning van vrijwilligers die betrokken zijn bij het natuur- en landschapsbeheer (“herstellers”), bij monitoring van natuur (“tellers”) en bij natuur- en milieueducatie (“vertellers”). In 2018 is het aantal vrijwilligers stabiel gebleven. Geweldig was wederom het enthousiasme voor de Natuurwerkdag (in Noord-Holland georganiseerd door Landschap Noord-Holland) bij bedrijven die met tientallen medewerkers hebben bijgedragen aan het beheer en onderhoud. Er is dit jaar op de Dialoogdag, die de provincie speciaal voor vrijwilligers organiseert, en in een Groen Kapitaal Kenniscafé aandacht besteed aan de vrijwilliger van de toekomst. Hierbij heeft de provincie gekeken hoe het aanbod van cursussen voor vrijwilligers via de Groene Academie actueel kan blijven. De provincie besteedt ook meer aandacht aan jongeren van 18 – 35 jaar, onder andere door financiering van vrijwilligersprojecten die zich richten op hun wensen (zoals

meer flexibiliteit). Op het Groen Kapitaal congres op 14 december waren ook diverse vrijwilligers aanwezig. De vrijwilligers van de Stichting De Groene Oase wonnen tijdens het congres de Gouden Roerdomp voor hun voedselbos in Koedijk.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.3.1 Bij groen betrokken bewoners	Stabilisatie aantal groene vrijwilligers	13.500 vrijwilligers (in 2017)	13.500	13.500	0

6.3.2 Bij groen betrokken overheden

Toelichting

In een aantal regio's werkt de provincie bestuurlijk nauw samen met andere overheden om ons beleid te realiseren. Het gaat om samenwerkingsverbanden voor het Waddenzeegebied (Regiecollege Waddengebied en stuurgroep Waddenprovincies), Laag Holland (gebiedscommissie), Groene Hart (stuurgroep), Gooi- en Vechtstreek (stuurgroep), de Metropoolregio Amsterdam en de Nationale Parken van Texel en Zuid-Kennemerland.

In 2018 hebben Provinciale Staten van Noord-Holland, Groningen en Friesland het Investeringskader Wadden vastgesteld. Dit investeringskader benoemt een aantal grote opgaven voor het waddengebied. Daarnaast is in 2018 aan 10 projecten subsidie verstrekt op grond van de 'uitvoeringsregeling cofinanciering Waddenfonds Noord-Holland 2014'. Het gaat onder andere om bijdragen voor de realisatie van een natuurbeleefcentrum aan de rand van het natuurgebied Waalenburg op Texel, de aanleg van de vismigratierivier in de Afsluitdijk, het project 'Boeren meten water' waarbij boeren en waterschappen met elkaar samenwerken op het gebied van waterbeheer en de ontwikkeling en bouw van een nieuwe innovatieve biogasinstallatie.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.3.2 Gebiedsgerichte samenwerking	Cofinanciering Waddenfonds-projecten	aantal projecten	5	10	5

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 6.3 Bij groen betrokken bewoners, bedrijven en overheden

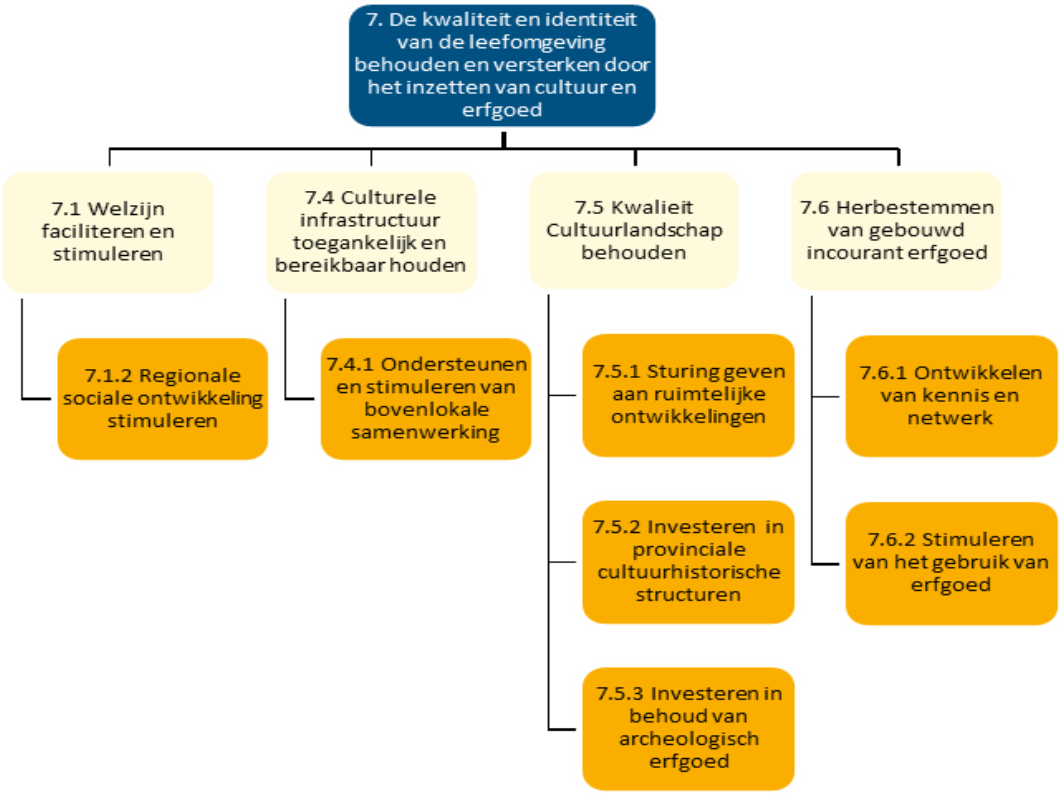
	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	1.878	2.254	3.299	2.417	882	3.693
Baten	-863	-183	-363	-66	-298	-183
Saldo van baten en lasten	1.015	2.071	2.935	2.351	584	3.510
Storting						
	0	0	0	0	0	0
Onttrekking						
	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**1.015**	**2.071**	**2.935**	**2.351**	**584**	**3.510**

Programma 7 Cultuur en Welzijn

Maatschappelijk doel

De kwaliteit en identiteit van de leefomgeving behouden en versterken door het inzetten van cultuur en erfgoed.

Doelenboom

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

- In 2018 is het Noord-Hollands fonds voor monumenten in werking getreden en zijn er 3 leningen verstrekt en 2 in behandeling voor de restauratie van monumenten. Naast de leningen zijn 60 subsidies verstrekt voor restauratie van rijksmonumenten. Voorbeelden hiervan zijn het Pieter Teylershuis, het orgel van de Westerkerk in Amsterdam en de Bonifacius toren in Medemblik. De Loods Herbestemming heeft ruim 35 adviezen uitgebracht.
- De nominatie van de uitbreiding van de Stelling van Amsterdam met de Nieuwe Hollandse Waterlinie tot één groot werelderfgoed is overgenomen door de rijksoverheid.
- De samenwerking binnen de MRA heeft geresulteerd in een bestuurlijke samenwerkingsagenda: 'Meer dan de delen, Programma Kunst, Cultuur & Erfgoed Metropoolregio Amsterdam 2019-2024.
- Met ProBiblio zijn afspraken gemaakt over de inzet op het gebied van de wettelijke innovatietaak op het terrein van bibliotheken.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

- Vanuit de Omgevingsvisie is de kwaliteit van de leefomgeving een belangrijk onderwerp. De kwaliteit van de leefomgeving wordt voor een groot deel bepaald door cultuur, het cultuurhistorisch landschap, monumenten en archeologie. De provincie wil erfgoed inzetten om kwaliteit te geven aan nieuwe ontwikkelingen.

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Doel
	nvt	

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Culturele infrastructuur en monumentenzorg

Beleidsindicator	Noord-Holland	Nederland
Restauratievolume % Rijksmonumenten (exclusief oorspronkelijke functie woonhuis), weergegeven naar de staat van het casco, categorie 'matig' en 'slecht'	Op landelijk en Noord-Hollands niveau geen gegevens beschikbaar	

Bron: http://www.waarstaatjeprovincie.nl

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 7 — Cultuur en Welzijn

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	7.492	17.788	23.573	20.158	3.415	13.378
Baten	-35	-30	-30	-48	18	-30
Saldo van baten en lasten	7.457	17.758	23.543	20.111	3.432	13.348
Stortingen reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**7.457**	**17.758**	**23.543**	**20.111**	**3.432**	**13.348**

7.1 beleidsdoel

Welzijn faciliteren en stimuleren

© Dorpswerk Noord-Holland

7.1.2 Regionale sociale ontwikkeling stimuleren

Toelichting

De provincie heeft, gezien haar taakopvatting, de inzet op dit operationeel doel beperkt tot 2 specifieke subsidies. Dorpswerk NH heeft haar leden (vrijwilligers van 47 dorpsraden en 84 dorpshuizen die zich inzetten voor de leefbaarheid van hun dorp) ondersteund en begeleid met kennis, expertise en advies bij verscheidene leefbaarheidsvraagstukken (voorzieningen, demografie, mobiliteit et cetera). In november 2018 is het 4-jaarlijkse Noord-Hollands Plattelands Parlement georganiseerd, een evenement waarbij vrijwilligers, beleidsmakers en politici met elkaar in gesprek gaan, kennis en ideeën uitwisselen en nieuwe initiatieven worden ontplooid. Gedeputeerde Geldhof had hier een rol in en er is input geleverd door diverse beleidssectoren en vanuit de Omgevingsvisie.

Sportservice ontving subsidie voor het uitvoeren van de Kennisfunctie Sport. De kennisfunctie ondersteunt vraaggericht gemeenten en organisaties in en rond de sport met relevante kennis en inzichten voor uitvoering van sportbeleid. Ondertussen is duidelijk geworden, dat het lastig wordt om de kennisfunctie op een andere wijze in te richten. Kennisontwikkeling op het gebied van sport is moeilijk commercieel te verkopen. De provincie heeft een uitvoeringsregeling topsportaccommodaties uitgevoerd uit de restantmiddelen van de reserves EXIN-H en TWIN-H.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
7.1.2.01 Subsidie verlenen aan Sportservice NH	- Sportservice Noord-Holland voor de kennisfunctie sport gesubsidieerd.	-Conform.

	Meetmoment: Begroting 2018		
7.1.2.02 Subsidiëren van Netwerken Vitalisering Platteland	- Vereniging Dorpswerk Noord-Holland gesubsidieerd.	- Conform.	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 7.1 Welzijn faciliteren en stimuleren

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
7.1.2	Regionale sociale ontwikkeling stimuleren	245	531	2.643	2.280	363	180
	Totaal lasten	245	531	2.643	2.280	363	180
	Totaal baten				-17	17	
	Totaal saldo	245	531	2.643	2.263	380	180
	Storting						
		0	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
		0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**245**	**531**	**2.643**	**2.263**	**380**	**180**

7.4 beleidsdoel

Culturele infrastructuur toegankelijk en bereikbaar houden

Foto: Merlin Daleman

7.4.1 Ondersteunen en stimuleren van bovenlokale samenwerking

Toelichting

De provincie benut de kracht van de organisaties Probiblio en Plein C voor de uitvoering van haar wettelijke en stimuleringstaken voor culturele infrastructuur. Daarnaast stelt de provincie subsidie beschikbaar voor regionale samenwerking op het gebied van cultuur.

- Probiblio heeft de wettelijk taak interbibliothecair leenverkeer (IBL), ontwikkeling van innovaties voor lokale bibliotheken en netwerkverantwoordelijkheid uitgevoerd en een innovatieprogramma opgesteld. In nauwe samenwerking met de basisbibliotheken ligt het accent bij het innovatieprogramma op 2 thema's uit de landelijk innovatieagenda: jeugd & onderwijs en verandering & verbreding van de klassieke bibliotheek. Daarnaast is extra ingezet op het provinciale aandachtspunt: toekomstbestendig IBL en collectioneren.

- Plein C heeft het programma "Cultuureducatie met kwaliteit" uitgevoerd. 32 gemeenten en ruim 200 scholen leveren jaarlijks cofinanciering voor de lokale programma's (respectievelijk € 504.119 en € 109.830). Het Rijk stelt via het Fonds voor Cultuurparticipatie, jaarlijks € 719.415 beschikbaar. De 32 gemeenten hebben cultuureducatie in hun beleid opgenomen. De bijdrage stelt ruim 200 basisscholen in staat om 4 jaar cultuureducatie te implementeren in hun beleid. In totaal werken hieraan zo'n 250 culturele instellingen en kunstenaars mee.

- In 2018 heeft de regio Alkmaar uit de Uitvoeringsregeling Samenwerking gemeenten € 13.000 ontvangen voor het opstellen van een regioprofiel op het gebied van cultuur. Ondanks de inspanningen om de regio te stimuleren samen te werken blijft de regeling grotendeels onbenut. Er is dit jaar veel energie gestoken in de Kop van Noord-Holland en in West Friesland. Door gemeentelijke fusies of door het ontbreken van gemeentelijk beleid staat dit onderwerp niet hoog op de agenda.

- Bij de gemeenten rondom Amsterdam wordt al samengewerkt in MRA-verband. In 2018 is deze samenwerking geïntensiveerd en is het regioprofiel "Meer dan de delen", Programma Kunst, Cultuur & Erfgoed MRA 2019-2024 opgesteld en op 1 november ingediend bij het ministerie van OC&W.

- De bestuurlijke netwerkbijeenkomst voor gemeenten is gekoppeld aan de dag van de Herbestemming en vond plaats in de Grote Kerk in Naarden. De bijeenkomst had als onderwerp de transitieopgave en erfgoed, waarbij de Omgevingsvisie en de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie aan de orde kwamen.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2018	
7.4.1.01 Uitvoeren van het programma Culturele Infrastructuur	- Subsidie verstrekt aan Probiblio voor ondersteuning provinciaal netwerk (basis) bibliotheken.	- Conform.
	- Subsidie verstrekt aan Plein C voor coördinatie uitvoeren van programma Cultuureducatie met kwaliteit.	- Conform.
	- Uitvoering gegeven aan de Actie-agenda Cultuurimpuls MRA.	- Conform.
	- Netwerkbijeenkomst voor bestuurders tijdens het evenement "Toekomst van Toen" georganiseerd.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 7.4	Culturele infrastructuur toegankelijk en bereikbaar houden					
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
7.4.1	Ondersteunen en stimuleren van bovenlokale samenwerking	2.894	3.009	3.016	2.929	87	2.840
	Totaal lasten	2.894	3.009	3.016	2.929	87	2.840
	Totaal baten						
	Totaal saldo	2.894	3.009	3.016	2.929	87	2.840
	Storting						
		0	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
		0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**2.894**	**3.009**	**3.016**	**2.929**	**87**	**2.840**

7.5 beleidsdoel

Kwaliteit Cultuurlandschap behouden

Foto: Theo Baart, Diemerzeedijk A1

7.5.1 Sturing geven aan ruimtelijke ontwikkelingen

Toelichting

De transformatie van het cultuurlandschap dient op een zorgvuldige wijze te worden uitgevoerd. De provincie wil sturing geven aan ruimtelijke ontwikkelingen zodat ze op een kwalitatieve wijze bijdragen aan het versterken en benutten van het cultuurlandschap en de bijbehorende cultuurhistorische structuurdragers.

De provincie heeft in 2018 de kwaliteiten van het cultuurlandschap verankerd in de Omgevingsvisie en inspireert haar partners door middel van ontwikkelingsgerichte instrumenten zoals de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie het Steunpunt Monumenten & Archeologie Noord-Holland en de Omgevingsvisie.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
7.5.1.01 Uitvoering geven aan het programma Cultuurlandschap: kwaliteit door ontwikkeling	- Subsidie aan Mooi Noord-Holland en NMF verstrekt voor de taken van het Steunpunt monumenten & archeologie.	- Conform.

7.5.2 Investeren in provinciale cultuurhistorische structuren

Toelichting

In de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie zijn de cultuurhistorische structuurdragers zoals stolpboerderijen, dijken en molens benoemd. Naast investeringen in kennis en herbestemming van monumenten wordt er ook direct geïnvesteerd in behoud en verduurzaming. Zo is er geïnvesteerd in restauratie en onderhoud van monumenten. Vanuit de uitvoeringsregeling voor rijksmonumenten zijn hiertoe 60 subsidies verleend, vanuit de uitvoeringsregelingen voor provinciale monumenten 11 subsidies. Daarnaast is er gewerkt om partners van de provincie door middel van regionale beeldverhalen te inspireren om de structuurdragers te koppelen aan gebiedsprogramma's en toeristische en recreatieve kansen. Hierin heeft de provincie samengewerkt met verschillende partners die een aantal beeldverhalen zullen doorzetten. Voor de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie heeft de provincie uitvoering gegeven aan een nieuw uitvoeringsprogramma en is het nominatiedossier voor één werelderfgoed Hollandse Waterlinies afgerond.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
7.5.2.01 Uitvoering geven aan het programma Cultuurlandschap: kwaliteit door ontwikkeling	- Via subsidie 20 restauratieprojecten van rijksmonumenten verstrekt.	- Conform.
	- Via subsidie 10 provinciaal beschermde monumenten in goede staat gebracht.	- Conform.
	- Uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsprogramma Stelling van Amsterdam/Hollandse Waterlinie.	- Conform.
	- Het project herijking provinciale monumentenlijst afgerond.	- Conform.
	- Subsidie aan de Monumentenwacht Noord-Holland verstrekt voor inspecties van monumenten.	- Conform.
	- Uitvoering afgerond van 1 regionaal beeldverhaal.	- Conform.
	- Subsidie verstrekt aan Oneindig Noord-Holland.	- Conform.
	- Monumentenmonitor geactualiseerd.	- Conform.

7.5.3 Investeren in behoud van archeologisch erfgoed

Toelichting

De provincie is eigenaar van alle in Noord-Holland opgegraven archeologische vondsten en collecties en is wettelijk verplicht deze op een wijze te beheren die ‘vanuit behoud en toegankelijkheid verantwoord is’. De provincie investeert, naast ruimtelijk beleid om vindplaatsen te beschermen en benutten, in het onderzoeken, presenteren en educatief benutten van archeologische collecties. Jaarlijks presenteert de provincie collecties, (populair-) wetenschappelijke publicaties (online en hard copy), doorgaans in de Huis-van-Hilde-reeks. Verder is de archeologische kroniek gepubliceerd en zijn tentoonstellingen gehouden in Huis van Hilde. In 2018 ging dat onder meer om de publicaties “Het cultuurlandschap van het Oer-IJ”, “Kostverloren te Amstelveen”, “De Atlas van het Oer-IJ”, “Weelde in de Beemster” en het publieksboek over de Westfrisiaweg “Landschap vol leven”. Als tijdelijke tentoonstellingen presenteerde Huis van Hilde: “Vijand in het Zand” over de Napoleontische veldslag van 1799, “Hilde schept op” over het eten van vroeger”, en “Staal” over de archeologie en de cultuurhistorie van het Hoogoventerrein.
Op het gebied van de onderwaterarcheologie werd een pilot afgesloten, waarin met het ‘Protocol onderwaterarcheologie Texel’ succesvol ervaring is opgedaan met het inschakelen van sportduikers bij onderzoeken naar nieuw ontdekte wrakken. De lobby van de provincie richting de rijksoverheid heeft er toe geleid dat in het nationale cultuurbeleid ‘Erfgoed Telt’ extra middelen worden ingezet voor onderwaterarcheologie. In 2018 werd er veel wetenschappelijke informatie verzameld over de meer dan 1.000 vondsten van het Palmhoutwrak en werden er meer dan 400 objecten geconserveerd en/of gerestaureerd. Ten slotte werd een belangrijke aanzet gegeven tot de nieuwbouw van museum Kaap Skil, waar de Palmhoutwrakcollectie vanaf 2022 wordt ondergebracht.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
7.5.3.01 Uitvoering geven aan het programma Cultuurlandschap: kwaliteit door ontwikkeling	- 5 archeologische onderzoeken publieksvriendelijk gemaakt.	- Conform.
	- Bijdrage geleverd aan 2 wisseltentoonstellingen in het Huis van Hilde.	- Conform.
	- Samen met partners de pilot onderwaterarcheologie Texel uitgevoerd.	- Conform.
	- Opdracht gegeven voor restauratie, conservering, wetenschappelijk onderzoek en presentatie van maritieme archeologische vondsten.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 7.5 — Kwaliteit Cultuurlandschap behouden

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
7.5.1	Sturing geven aan ruimtelijke ontwikkelingen	1.159	11.054	14.544	11.798	2.746	8.003
7.5.2	Investeren in provinciale cultuurhistorische structuren	932	885	885	838	47	722
7.5.3	Investeren in behoud van archeologisch erfgoed	1.910	1.620	1.796	1.692	104	1.148
	Totaal lasten	4.000	13.559	17.225	14.328	2.897	9.873
	Totaal baten	-35	-30	-30	-30		-30
	Totaal saldo	3.966	13.529	17.195	14.298	2.897	9.843
	Storting						
		0	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
		0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**3.966**	**13.529**	**17.195**	**14.298**	**2.897**	**9.843**

7.6 beleidsdoel

Herbestemmen van gebouwd incourant erfgoed

Foto: Theo Baart, Wormerwand

7.6.1 Ontwikkelen van kennis en netwerk

Toelichting

In 2018 heeft de provincie een update gerealiseerd van de regio Noord-Holland-Noord in de monumentenmonitor. Hierdoor is er inzicht in de bestaande en naderende regionale leegstandsopgave. Door middel van verschillende bijeenkomsten is deze en andere kennis voor bijvoorbeeld verduurzamen van erfgoed actief ontsloten en het netwerk versterkt.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
7.6.1.01 Uitvoering geven aan het programma Herbestemming: ontwikkelen door behoud	- Leegstandsmonitor gerealiseerd.	- Conform.

7.6.2 Stimuleren van het gebruik van erfgoed

Toelichting

De provincie heeft het Noord-Hollands Fonds voor Monumenten verbreed met leningen voor benutting en herbestemming. Door koppeling met de reeds bestaande middelen voor monumenten in Noord-Holland ontstaat een substantieel fonds, waaruit jaarlijks minimaal 2 leningen kunnen worden verstrekt voor incourant erfgoed. Het doel is ruimschoots behaald: er zijn 4 leningen verstrekt en 2 zijn in behandeling. De Loods Herbestemming is gestart in juni

2017 en heeft in 2018 ruim 35 adviezen verstrekt en direct eigenaren en initiatiefnemers verder geholpen in het herbestemmingsproces. Deze opgedane kennis is via de website en verschillende bijeenkomsten ontsloten. Verder is in 2018 onderzocht welke mogelijkheden er zijn om stolpen in Noord-Holland beter te beschermen. De provincie heeft samen met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en verschillende gemeenten de eerste stap gezet om te komen tot regionale kerkenvisies.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
7.6.2.01 Uitvoering geven aan het programma Herbestemming: ontwikkelen door behoud	- 10 haalbaarheidsonderzoeken/energiescans gesubsidieerd. - 2 projecten gefinancierd via Fonds Herbestemming. - 5 projecten door Loods Herbestemming ondersteund.	- Conform. - Conform. - Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 7.6 Herbestemmen van gebouwd incourant erfgoed

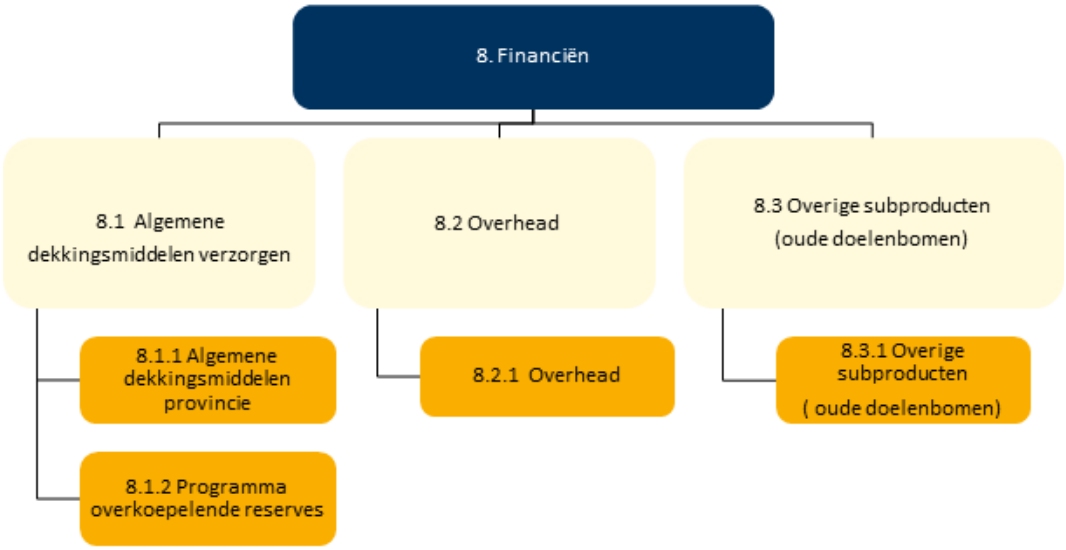
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
7.6.1	Ontwikkelen van kennis en netwerk	5	235	235	200	35	235
7.6.2	Stimuleren van het gebruik van erfgoed	347	454	454	420	34	250
	Totaal lasten	352	689	689	620	69	485
	Totaal baten						
	Totaal saldo	352	689	689	620	69	485
	Storting						
		0	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
		0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**352**	**689**	**689**	**620**	**69**	**485**

Programma 8 Financiën

Maatschappelijk doel

Financiën

Doelenboom

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

Rijksbeleid ten aanzien van belastingen

Voor de provincie is op dit moment met name het beleid omtrent de opcentenheffing van belang. De Rijksoverheid stelt namelijk jaarlijks het maximumniveau van de opcentenheffing vast. De provincie bepaalt zelf, tot dat maximum, de hoogte van het tarief. Het tarief wordt jaarlijks door Provinciale Staten vastgesteld in de begroting. Het verschil tussen het werkelijk gehanteerde tarief door de provincie en het maximumtarief bepaalt de omvang onbenutte belastingcapaciteit. De onbenutte belastingcapaciteit is onderdeel van het weerstandsvermogen. Voor een nadere toelichting op de (omvang) van de opcenten en de onbenutte belastingcapaciteit wordt respectievelijk verwezen naar de paragraaf provinciale heffingen en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in deze jaarstukken.

Ontwikkelingen in het Provinciefonds

De omvang van het provinciefonds beweegt mee met de Rijksuitgaven. Extra uitgaven (of bezuinigingen) hebben via het accres direct invloed op de omvang van het provinciefonds. Deze systematiek wordt ook wel trap op- trap af systematiek genoemd.

Conjunctuur economie

De stand van de conjunctuur is voor zowel de inkomsten uit het provinciefonds als de opcenten van belang. Zoals hiervoor beschreven zullen bij een hoogconjunctuur normaal gesproken de Rijksuitgaven toenemen en zullen daarmee dus ook (middels de trap op-trap af systematiek) de inkomsten uit het provinciefonds toenemen. Voor de inkomsten uit de opcentenheffing is de stand van de conjunctuur ook van invloed. Bij een hoogconjunctuur zal het aantal (lease)voertuigen toenemen wat voor meer inkomsten zorgt.

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Doel
8.1.1	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Belegging
8.1.1	Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)	Belegging

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 8 — Financiën

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	39.704	66.403	63.027	57.809	5.219	116.056
Baten	-415.508	-396.306	-413.763	-417.741	3.978	-418.702
Saldo van baten en lasten	-375.804	-329.903	-350.736	-359.932	9.196	-302.646
Stortingen reserves	61.327	7.795	70.193	69.528	665	464.939
Onttrekking reserves	-197.977	-48.319	-181.266	-163.106	-18.160	-296.267
Resultaat	**-512.454**	**-370.427**	**-461.808**	**-453.510**	**-8.298**	**-133.974**

8.1 beleidsdoel

Algemene dekkingsmiddelen verzorgen

8.1.1 Algemene dekkingsmiddelen Provincie

Specificatie algemene dekkingsmiddelen (x 1.000 euro)

	LASTEN			BATEN			SALDO
Omschrijving	Ontwerp Begroting	ActueleGerealiseerd begroting		Ontwerp Begroting	ActueleGerealiseerd begroting		Saldo rekening
1a. Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	0	0	0	199.400	204.157	208.026	-208.026
1b. Algemene uitkeringen	0	0	-100	188.950	200.993	201.063	-201.163
1c. Dividend	0	0	0	300	1.544	1.569	-1.569
1d. Saldo van de financieringsfunctie	0	0	0	619	619	349	-349
1e. Overige algemene dekkingsmiddelen	10.708	7.332	2.296	7.126	6.450	6.733	-4.437
2. Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0
3. Vennootschapsbelasting	0	0	244	0	0	0	244
Totaal	**10.708**	**7.332**	**2.440**	**396.395**	**413.763**	**417.741**	**-415.301**

Toelichting

De provinciefondsuitkering, de opbrengsten motorrijtuigenbelasting en de dividenduitkeringen zijn de belangrijkste onderdelen van de algemene dekkingsmiddelen.

- De omvang van provinciefondsuitkering van het Rijk is conform de uitgangspunten van de zogeheten normeringssystematiek en het toegekende accres is in overeenstemming met de ministeriële circulaires over het provinciefonds toegekend. De opbrengst van het provinciefonds is in 2018 uitgekomen op € 201 miljoen. Het uitgangspunt voor de motorrijtuigenbelasting, zoals bepaald in het coalitieakkoord 'Ruimte voor groei', is dat de opcenten niet worden verhoogd. Het opcententarief is niet verhoogd en Noord-Holland is de provincie met het laagste opcententarief in het land. De opbrengst van de motorrijtuigenbelasting is in 2018 uitgekomen op € 208 miljoen.
- De omvang van de dividenduitkeringen is conform de verwachtingen. De dividendenopbrengst is in 2018 uitgekomen op circa € 1,6 miljoen.
- Het saldo van de financieringsfunctie bedraagt over 2018 € 349.000. Dit saldo bestaat voornamelijk uit ontvangen rentebedragen van verstrekte langlopende leningen.
- Het saldo van de overige algemene dekkingsmiddelen bedraagt circa € 4,5 miljoen. Dit bestaat voornamelijk uit apparaatskosten, overlopende passiva (voorheen de voorziening subsidiecrediteuren) en afrekeningsverschillen.
- Over de vennootschapsbelasting kan het volgende gemeld worden: de provincie Noord-Holland is niet zelfstandig belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De 40% deelname van de provincie in de commanditaire vennootschap PolanenPark C.V. leidt voor het boekjaar 2018 tot een belastingplicht ad € 244.000.

In de Jaarrekening (hoofdstuk 5) wordt bij het overzicht van baten en lasten (paragraaf 5.1) een toelichting gegeven op de verschillen tussen de begrote bedragen en de gerealiseerde bedragen in 2018.

8.1.2 Programma overkoepelende reserves

Toelichting

Algemene reserve:

Voor een toelichting op het verloop van de algemene reserve wordt verwezen naar het verslag van de Algemene reserve. Zie bij de staat van het verloop van reserves (paragraaf 5.2.2).

Overige programma overkoepelende reserves:

Dit zijn budgetten en reserves die tot meerdere programma's en doelen in de begroting en jaarstukken horen. De onttrekkingen aan deze reserves worden gedaan om uitgaven die ten laste van deze reserves komen te kunnen dekken. Vanaf de Begroting 2019 is een wijziging doorgevoerd in de systematiek van deze overkoepelende reserves. Vanaf dat moment is elke reserve gekoppeld aan een operationeel doel. Reserves die al duidelijk aan één operationeel doel gekoppeld waren in het verleden, zullen daar blijven staan. Deze zullen, indien er meer reserves zijn, wel opgaan in 1 reserve met 1 bestedingsplan.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 8.1				Algemene dekkingsmiddelen verzorgen	
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
8.1.1	Algemene dekkingsmiddelen provincie	-13.753	10.708	7.332	2.440	4.892	5.487
	Totaal lasten	-13.753	10.708	7.332	2.440	4.892	5.487
	Totaal baten	-415.508	-396.395	-413.763	-417.741	3.978	-418.656
	Totaal saldo	-429.261	-385.687	-406.431	-415.301	8.870	-413.169
	Storting						
8.1.2	Algemene Reserve	48.715	0	43.390	43.390	0	651
8.1.2	Resv. EXIN-H	0	0	2.797	3.111	-314	0
8.1.2	Resv. TWIN-H	500	0	1.647	101	1.546	0
8.1.2	Resv. Actieprogramma 2010	2.874	622	3.637	3.637	0	0
8.1.2	Resv.Vervanging ICT-apparatuur	887	887	962	962	0	0
8.1.2	Resv. Bedrijfsvoering	1.962	508	508	1.075	-567	3.875
8.1.2	Resv. monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds	6.389	5.779	7.979	7.979	0	6.781
8.1.2	Resv. Oostelijke Vechtplassen (OVP)	0	0	9.275	9.275	0	17.260
	Onttrekking						
8.1.2	Algemene Reserve	-61.179	-25.203	-93.445	-93.445	0	-52.624
8.1.2	Resv. UNA	6	-1.078	-178	-26	-152	-1.587
8.1.2	Resv. EXIN-H	-36.286	-2.629	-32.575	-18.319	-14.256	-40.993
8.1.2	Resv. ILG	-4.525	0	0	0	0	0
8.1.2	Resv. TWIN-H	-89.613	-3.639	-27.631	-27.925	294	-125.594
8.1.2	Resv. huisvesting	-1.112	-782	-782	-762	-20	-782
8.1.2	Resv. Actieprogramma 2010	-982	-1.100	-5.960	-4.986	-974	-24.900
8.1.2	Resv.Vervanging ICT-apparatuur	-2.167	-964	-864	-862	-2	-1.252
8.1.2	Resv. Organisatieveranderingen	-969	-300	-630	-560	-70	-1.228
8.1.2	Resv. Bedrijfsvoering	-971	-1.300	-2.300	-1.152	-1.148	-1.285
8.1.2	Resv. GO-gelden	-453	-1.000	-426	-374	-52	-500
8.1.2	Resv. monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds	275	-10.324	-15.875	-13.696	-2.179	-6.161
8.1.2	Resv. Oostelijke Vechtplassen (OVP)	0	0	-600	-999	399	-4.095
	Resultaat	**-565.911**	**-426.211**	**-517.504**	**-508.879**	**-8.625**	**-645.603**

8.2 beleidsdoel

Overhead

8.2.1 Overhead

Toelichting

Onder overhead worden alle kosten verstaan die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. De personele kosten van de medewerkers in het primaire proces worden verantwoord bij de betreffende operationele doelen. Bijvoorbeeld: de personele kosten van de weginspecteurs zijn opgenomen bij operationeel doel 2.1.2 Provinciale wegen en fietspaden ontwikkelen, aanleggen en beheren. De ondersteuning van deze medewerkers in de vorm van voertuigen en apparatuur, maar ook van leidinggevenden zijn opgenomen onder de overhead. Ook de kosten die bijvoorbeeld gemaakt worden voor de salarisbetaling van deze medewerkers worden als overhead beschouwd.

Om conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een beter inzicht te geven in de overhead zijn de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie onder een operationeel doel opgenomen. De kosten van de overhead zijn gedefinieerd als alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Zie voor een uitgebreidere toelichting paragraaf 4.4 Bedrijfsvoering (“Wat mag het kosten?”).

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 8.2						Overhead
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
8.2.1	Overhead	53.457	55.696	55.696	55.369	327	61.006
	Totaal lasten	53.457	55.696	55.696	55.369	327	61.006
	Totaal baten						
	Totaal saldo	53.457	55.696	55.696	55.369	327	61.006
	Storting						
		0	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
		0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**53.457**	**55.696**	**55.696**	**55.369**	**327**	**61.006**

8.3 beleidsdoel

Overige subproducten

8.3.1 Overige subproducten

Toelichting

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 8.3					Overige subproducten
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
8.3.1	Overige subproducten	0	0	0	0	0	49.564
	Totaal lasten						49.564
	Totaal baten		89				-46
	Totaal saldo		89				49.518
	Storting						
8.3.1	Resv. Woningbouw	0	0	0	0	0	11.999
8.3.1	Resv. Ontwikkeling prov infrastructuur	0	0	0	0	0	187.367
8.3.1	Resv. MKB	0	0	0	0	0	6.277
8.3.1	Resv. OV Knooppunten	0	0	0	0	0	11.273
8.3.1	Resv. Woonbeleid	0	0	0	0	0	6.004
8.3.1	Resv. Uitvoeren Mob.beleid door derden	0	0	0	0	0	159.881
8.3.1	Resv. Mobiliteitsbel.	0	0	0	0	0	1.007
8.3.1	Resv. Energietransitie	0	0	0	0	0	4.785
8.3.1	Resv. Verduurzaming bestaande woningvo	0	0	0	0	0	8.981
8.3.1	Resv. Innovatieprojecten Mobiliteit	0	0	0	0	0	12.500
8.3.1	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	0	0	0	0	0	8.231
8.3.1	Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	0	0	0	0	0	7.340
8.3.1	Resv. Circulaire economie	0	0	0	0	0	881
8.3.1	Resv. Duurzame Landbouw	0	0	0	0	0	9.846
	Onttrekking						
8.3.1	Resv. Ontwikkeling prov infrastructuur	0	0	0	0	0	-200
8.3.1	Resv. MKB	0	0	0	0	0	-1.000
8.3.1	Resv. OV Knooppunten	0	0	0	0	0	-3.874
8.3.1	Resv. Woonbeleid	0	0	0	0	0	-1.100
8.3.1	Resv. Uitvoeren Mob.beleid door derden	0	0	0	0	0	-17.419
8.3.1	Resv. Mobiliteitsbel.	0	0	0	0	0	-343

8.3.1	Resv. Energietransitie	0	0	0	0	0	-1.200
8.3.1	Resv. Innovatieprojecten Mobiliteit	0	0	0	0	0	-7.385
8.3.1	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	0	0	0	0	0	-2.250
8.3.1	Resv. Circulaire economie	0	0	0	0	0	-495
	Resultaat		**89**				**450.623**

4 Paragrafen

Inleiding

In de paragrafen staat belangrijke informatie ten aanzien van het inzicht in de financiële positie van de provincie, de beheersmatige aspecten en de risico's.

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen gaat in op de vraag in welke mate de provincie in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te kunnen vangen. Dit is van belang om in de begroting een zo betrouwbaar mogelijk beeld te kunnen geven van de financiële positie van de provincie. Deze paragraaf bevat een opsomming van de relevante risico's (gekwantificeerd in euro's) en geeft inzicht in de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit zijn de middelen die beschikbaar zijn of gemaakt kunnen worden om de financiële gevolgen van de risico's, als deze zich voordoen, op te vangen. Daarnaast wordt het weerstandsvermogen berekend. Dit is een kengetal dat wordt berekend door de weerstandscapaciteit te delen door de in euro's gekwantificeerde omvang van de risico's. Met dit kengetal kunnen uitspraken gedaan worden over de mate waarin de provincie in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te vangen.

De paragraaf is als volgt opgebouwd:

- het beleid omtrent weerstandsvermogen, weerstandscapaciteit en risico's;
- overzicht van relevante risico's;
- overzicht van de weerstandscapaciteit;
- berekening van het weerstandsvermogen;
- kengetallen.

Beleid

Het beleid is onder meer vastgelegd in de door PS vastgestelde Kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement en de financiële verordening. De Kadernota bevat onder meer de volgende beleidsregels over de wijze waarop de weerstandscapaciteit wordt opgebouwd en ingezet:

- bij de begroting en bij de jaarstukken wordt jaarlijks het actuele totale weerstandsvermogen en het actuele incidentele weerstandsvermogen berekend voor een periode van vier jaar respectievelijk voor een periode van één jaar;
- voor het berekenen van de hoogte van de ongedekte risico's wordt een simulatiemethode gebruikt op basis van een modelmatige benadering van de werkelijkheid en wordt rekening gehouden met de gekozen risicobereidheid;
- het minimaal aan te houden weerstandsvermogen bedraagt één. Indien ondanks genomen beheersmaatregelen het totale weerstandsvermogen of het incidentele weerstandsvermogen lager wordt dan één, dan doen Gedeputeerde Staten financiële voorstellen die ertoe leiden dat het weerstandsvermogen weer teruggebracht wordt op een acceptabel niveau, namelijk minimaal 1.

Visie

De provincie Noord-Holland heeft een verscheidenheid aan wettelijke en autonome taken. Voor het uitvoeren van deze taken hebben Provinciale Staten doelstellingen geformuleerd. Om de kans op het bereiken van deze doelstellingen zo groot mogelijk te laten zijn, is het van belang actief te anticiperen op risico's en kansen. De visie ten aanzien van het risicomanagementsysteem, dat

uitgaat van de doelstellingen van de Provincie Noord-Holland, is als volgt: *"De provincie Noord-Holland streeft naar het systematisch afwegen van risico's en kansen bij het realiseren van haar doelstellingen. Risicomanagement is daarmee onderdeel van het reguliere denken en doen. Het bewust verminderen, delen, vermijden of accepteren van risico's leidt tot het 'in control - zijn van de organisatie"*, bron: (Kadernota risicomanagement 2017-2020).

Risico's

Ongedekte risico's zijn alle risico's waarvoor nog geen (of onvoldoende) maatregelen zijn getroffen om het risico af te dekken en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het gaat hierbij alleen om risico's met een bruto effect van € 100.000 of meer.

Om de risico's te kunnen vergelijken met de totale weerstandscapaciteit worden deze beschouwd over een periode van vier jaar. Per risico wordt beoordeeld of dit eenmalig is of terugkerend. Indien een risico eenmalig is, worden het effect van het risico en de kans dat het risico optreedt in de komende vier jaar, geschat. Indien een risico terugkerend is, worden het effect van het risico en de frequentie van het optreden van het risico geschat. Hierdoor wordt bij een terugkerend risico de mogelijkheid dat een risico in een periode van vier jaar meerdere keren optreedt, meegenomen.

Voor het berekenen van het bedrag wordt gebruik gemaakt van een simulatiemethode (Monte Carlo). In deze simulatie wordt het zich wel of niet voordoen van alle risico's van de provincie met een computerprogramma 10.000 keer gesimuleerd. Een risico kan zich in de ene situatie wel voordoen en in de andere niet. Het bedrag van de ongedekte risico's die zich voordoen, verschilt dan ook van simulatie tot simulatie.

Het resultaat van de simulaties heeft inzicht in het hele gebied van mogelijke uitkomsten met een kansverdeling. De hoogte van de ongedekte risico's, die bij het bepalen van het weerstandsvermogen wordt meegenomen, is het bedrag waarmee met 99% kans de som van de risico's maximaal is (er is dus 1% kans dat het totaalbedrag van de ongedekte risico's de komende vier jaar groter is dan het berekende bedrag).

Voor de jaarstukken 2018 hebben wij ons gericht op het uitvoeren van het bestaande integraal risicomanagementbeleid volgens de geldende wetgeving en actuele kaders. Dit houdt het volgende in:

- monitoren van wijzigingen op de risico's ten opzichte van de begroting 2019;
- inventariseren van risico's kleiner dan € 2 miljoen en deze betrekken bij het bepalen van het weerstandsvermogen;
- inventariseren van risico's groter dan € 2 miljoen die een weerslag zouden kunnen hebben op het weerstandsvermogen van de provincie Noord–Holland;
- toelichten van risico's met een omvang groter dan € 2 miljoen;
- berekenen van het netto risicobedrag met behulp van de simulatiemethode;
- bepalen wat het incidentele en het totale weerstandsvermogen is.

Mutaties van risico's in de jaarstukken 2018 ten opzichte van de begroting 2019

Mutaties risico's (bruto)	Risico's	Risico nummer	Risico	Mutaties Jaarrekening 2018 tov Begroting 2019	Afname/ Toename
Gewijzigd (was € 1,77 miljoen bij Begroting 2019)	CZ	F50	Dividenduitkering	€ 1.161.500	toename
Gewijzigd (was € 2,68 miljoen Begroting 2019)	Beleid	E01	Strategische aankopen, materiële vaste activa	€ 242.500	toename
			Totaal mutaties door gewijzigde risico's	**€ 1.404.000**	**toename**
Nieuw bij Jaarrekening 2018	B&U	A87	Vaart in de Zaan Vernieuwen Wilhelminasluis	€ 2.500.000	toename
Nieuw bij Jaarrekening 2018	B&U	A88	Leeghwaterbrug A-02 vervanging	€ 3.800.000	toename
Nieuw bij Jaarrekening 2018	B&U	A89	Claus en Kaan Glaswand Dreef	€ 100.000	toename
Nieuw bij Jaarrekening 2018	B&U	A90	Alliander N23 Westfrisiaweg Oostergouw	€ 200.000	toename
Nieuw bij Jaarrekening 2018	B&U	A91	Vervangen brug Oudekerk aan de Amstel	€ 4.900.000	toename
			Totaal mutaties door nieuwe risico's	**€ 11.500.000**	**toename**
Vervallen bij Jaarrekening 2018	B&U	A84	Vertraging werkzaamheden Wilhelminasluis	€ -8.000.000	afname
Vervallen bij Jaarrekening 2018	Beleid	A78a	Wind op land (voorbereidingskosten)	€ -1.800.000	afname
Vervallen bij Jaarrekening 2018	Beleid	A78b	Wind op land (gemiste opbrengsten & winst)	€ -8.500.000	afname
Vervallen bij Jaarrekening 2018	Beleid	D02a	Distriport (Jaagweg) regionaal bedrijventerrein	€ -4.900.000	afname
Vervallen bij Jaarrekening 2018	B&U	A86	HOV Schiphol Oost	€ -12.600.000	afname
			Totaal mutatie door vervallen risico's	**€ -35.800.000**	**afname**

In totaal zijn de risico's bij de Jaarrekening met € 22,9 miljoen afgenomen ten opzichte van de Begroting 2019. Dit wordt verklaard door:

Gewijzigde risico's: toename ad € 1,4 miljoen
Ten opzichte van de laatste inventarisatie voor de begroting 2019 is het bruto risicobedrag bij de jaarrekening 2018 met € 1,4 miljoen toegenomen door wijzigingen in risico's. Dit wordt verklaard door twee mutaties. Een toelichting op deze risico's wordt bij de individuele risico's verderop in de paragraaf gegeven. Dit geldt voor de risico's met een omvang van € 2 miljoen of groter. De risico's kleiner dan € 2 miljoen zijn opgenomen in de tabel op de volgende pagina.

Nieuwe risico's: toename ad € 11,5 miljoen
Bij de jaarstukken 2018 zijn vijf nieuwe risico's geïnventariseerd. Deze worden toegelicht verderop in de paragraaf voor zover ze groter zijn dan € 2 miljoen.

Vervallen risico's: afname ad € 35,8 miljoen
Bij de jaarstukken 2018 zijn vijf risico's vervallen.

Risico's < 2 miljoen (bruto)

Risico's met een omvang kleiner of gelijk € 2 miljoen (bruto)	Risicobedrag
A. Juridische risico's	**€ 1.425.000**
Schadeclaim i.v.m. asbest bij N201	€ 500.000
Samenwerkings- en uitvoeringsovereenkomst Bloemendalerpolder	€ 125.000
Schadeclaim benzinestation	€ 500.000
Claus en Kaan Glaswand Dreef	€ 100.000
Alliander N23 Westfrisiaweg Oostergouw	€ 200.000
B. Beleidsrisico	**€ 0**
	€ 0
C. Bedrijfsvoeringsrisico	**€ 2.048.000**
Kosten opruimen afvalinrichtingen	€ 1.000.000
Wateroverlast bij natuurontwikkelingsproject	€ 1.048.000
D. Financieringsrisico's	**€ 370.000**
Deelneming NV Recreatie Noord-Holland	€ 370.000
E. Grondexploitatie risico's	**€ 0**
	€ 0
F. Risico's Verbonden Partijen	**€ 1.990.000**
Borgstelling aan BNG i.v.m. krediet aan de RON	€ 1.990.000
Totaal	**€ 5.833.000**

Bij de inventarisatie van de risico's voor de jaarstukken 2018 is het totaal bruto risicobedrag € 79,55 miljoen. In vergelijking met de voorgaande inventarisatie voor de begroting 2019, is het totaal bruto risico's afgenomen met € 22,9 miljoen.

Risico - inventarisatie bruto

Risico-inventarisatie (bruto)	Rekening 2017	Begroting 2019	Rekening 2018	Mutaties Rekening 2018 t.o.v. begroting 2019	Afname / toename
A. Juridische risico's	€ 36.525.000	€ 35.025.000	€ 15.625.000	-€ 19.400.000	afname
B. Beleidsrisico's	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	-
C. Bedrijfsvoeringrisico's	€ 2.048.000	€ 2.048.000	€ 2.048.000	€ 0	-
D. Financieringsrisico's	€ 43.069.000	€ 47.848.000	€ 42.948.000	-€ 4.900.000	afname
E. Grondexploitatierisico's	€ 3.670.000	€ 2.680.000	€ 2.922.500	€ 242.500	toename
F. Risico's verbonden partijen	€ 16.149.095	€ 14.846.095	€ 16.007.595	€ 1.161.500	toename
Brutorisicobedrag	**€ 101.461.095**	**€ 102.447.095**	**€ 79.551.095**	**-€ 22.896.000**	**afname**

In de paragraaf weerstandsvermogen worden de risico's met een omvang groter of gelijk aan € 2 miljoen toegelicht. Deze worden gerubriceerd zoals in de tabel hierboven weergegeven.

A. Juridische risico's

De risico's die hier worden benoemd zijn juridisch van aard. Het totaalbedrag van deze geïnventariseerde bruto risico's is € 15,63 miljoen.

Hiervan heeft € 1.425.000 betrekking op risico's kleiner dan € 2 miljoen welke reeds in tabel 'Risico's met een omvang kleiner of gelijk € 2 miljoen (bruto)' zijn gespecificeerd.

A31. Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij WABO - procedure (ongewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 3.000.000	Terugkerend	1x per 20 jaar	4. Milieu	Continu

De provincie heeft de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de Wabo en de betrokken wetten gemandateerd aan de omgevingsdiensten. Als mandaatgever is en blijft de provincie verantwoordelijk voor de vermogensrechtelijke gevolgen van de namens de provincie genomen besluiten. Bij vergunningverlening bestaat er een risico dat onterecht (dan wel onvolledig, niet doelmatig of niet tijdig) vergunningen, ontheffingen of vrijstellingen worden verleend, gewijzigd of geweigerd, waardoor financiële gevolgen voor bedrijven of derden kunnen ontstaan. Ook kunnen er financiële gevolgen zijn door het niet correct tot stand komen van een handhavingsbesluit of rechtsongelijkheid bij toezicht. Mogelijk risicogevolg is dat bedrijven schadeclaims kunnen indienen bij de provincie en dat er afbreuk wordt gedaan aan het imago van de provincie. In voorkomende gevallen kunnen schadeclaims oplopen tot een bedrag van circa € 3 miljoen.

Beheersmaatregelen

Met de omgevingsdiensten zijn privaatrechtelijke overeenkomsten gesloten over de eisen waaraan de vergunningverlening, toezicht en handhaving moet voldoen. In het geval van tekortkomingen in de uitvoering van deze overeenkomsten door onzorgvuldig of on(des)kundig handelen van de

omgevingsdiensten ligt de aansprakelijkheid bij hen tot het bedrag van de betreffende dienstverlening. Daarnaast hebben PS op 8 juli 2016 een verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht vastgesteld met daarin de kwaliteitscriteria waaraan de omgevingsdiensten moeten voldoen. Als opdrachtgever bewaakt de provincie of de omgevingsdiensten daadwerkelijk aan de afspraken en criteria voldoen.

A87. Vaart in de Zaan Vernieuwen Wilhelminasluis (nieuw t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 2.500.000	Eénmalig	25%	2. Bereikbaarheid	31 december 2020

In de vaststellingsovereenkomst met Heijmans is vastgelegd dat de provincie het incidentele risico draagt cf. sectie 3 van de CAR-verzekering voor schade die tijdens de werkzaamheden kan optreden aan de maalwand van het HHNK die verbonden is met de Westelijke kolkwand Er wordt een tijdelijke constructie gemaakt om mogelijke schade aan de Maalwand te voorkomen en er is een monitoringsplan opgesteld. Hierop is door deskundigen een second opinion uitgevoerd. Dit risico bestaat gedurende de uitvoeringsperiode van de werkzaamheden aan de Wilheminasluis van augustus 2019 tot december 2020. De maximaal overeengekomen schadevergoeding is € 2,5 miljoen. De werkzaamheden aan de Wilhelminasluis worden in februari 2019 hervat, waarbij gestart wordt met voorbereidende activiteiten zoals het uitvoeren van beheersmaatregelen.

A88. Leeghwaterbrug A-02 vervanging (nieuw t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
p.m.	Eénmalig	37,5%	2. Bereikbaarheid	31 december 2019

Het project Leeghwaterbrug is vertraagd omdat de aannemer een bouwstop opgelegd heeft gekregen van de gemeente Alkmaar. De aannemer kon de constructieve en bouwveiligheid van het werk niet aantonen. Oktober 2018 is de bouwstop opgeheven en is het werk herstart. De aannemer wil de kosten die samenhangen met de vertraging bij de provincie in rekening brengen en heeft hiervoor een claim ingediend. Deze claim is in zijn geheel afgewezen. Dit laat onverlet dat de aannemer meent in zijn recht te staan. Hierover wordt overleg gevoerd. Als partijen niet tot overeenstemming komen, kan de aannemer conform contract de claim voorleggen aan de rechtbank.

A91. Vervangen brug Oudekerk aan de Amstel (nieuw t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
p.m.	Eénmalig	37,5%	2. Bereikbaarheid	31 december 2024

Het project brug Ouderkerk is vertraagd omdat bij de behandeling van de aanvraag van een omgevingsvergunning door de opdrachtnemer bleek dat er in het Provinciaal Inpassingsplan een fout zat. Er bleek onvoldoende ruimte te zijn opgenomen in het plan om de brug zoals overeengekomen te bouwen. Bij het opstellen van het plan is door het ingenieursbureau een fout

gemaakt. Het herstel van deze fout heeft een vertraging opgeleverd van ongeveer een jaar. De opdrachtnemer claimt voor de deze vertraging een vergoeding. Wij zijn in overleg over deze claim omdat wij dit bedrag niet kunnen rijmen met het bedrag van de inschrijving en de daarin gehanteerde normbedragen. Op basis van deze cijfers komen wij zonder schade beperkend handelen door de opdrachtnemer tot een kwart van het geclaimde bedrag Als partijen niet tot overeenstemming komen, kan de aannemer conform contract de claim voorleggen aan de rechtbank.

B. Beleidsrisico's

Bij de jaarrekening 2018 zijn geen beleidsrisico's geïnventariseerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

C. Bedrijfsvoeringrisico's

Bij de jaarrekening 2018 zijn geen bedrijfsvoeringsrisico's geïnventariseerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

D. Financieringsrisico's

De risico's die tot deze categorie behoren, zijn risico's die gepaard gaan met de financiering van provinciaal beleid. Het totaalbedrag aan deze geïnventariseerde bruto risico's bedraagt € 42.948.000. Hiervan heeft € 370.000 betrekking op risico's kleiner dan € 2 miljoen. Deze zullen hier niet nader worden toegelicht.

D53a. Boekwaarde deelnemingen: Afvalzorg (ongewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 12.600.000	Eénmalig	10%	4. Milieu	Continu

De provincie beschikt over aandelen in Afvalzorg Holding (90%; de overige 10% zijn in handen van de provincie Flevoland). Indien de werkelijke waarde van een deelneming lager wordt dan die van de aandelen moet dit op de balans van de provincie worden gecorrigeerd. Dat geldt als een verlies voor de provincie Noord-Holland. Omdat Afvalzorg een zakelijke onderneming is, is dit risico altijd aanwezig. De boekwaarde van de aandelen bedraagt € 12,6 miljoen per 31 december 2018. Beheersmaatregelen: de provincie neemt deel aan alle Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders van Afvalzorg en onderhoudt ook inhoudelijke contacten. Zodoende houdt de provincie zicht op de stand van zaken van de deelneming op onder meer financieel gebied. De belangen van de provincie worden nauwlettend bewaakt.

D53b. Boekwaarde deelnemingen: SADC (ongewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 24.878.000	Eénmalig	5%	5. Ruimte	Continu

De provincie beschikt over aandelen in Schiphol Area Development Company (25%; de overige aandelen zijn in handen van Schiphol en de gemeenten Amsterdam en Haarlemmermeer). Indien de werkelijke waarde van een deelneming lager wordt dan die van de aandelen moet dit op de

balans van de provincie worden gecorrigeerd. Dat geldt als een verlies voor de provincie Noord-Holland. Omdat SADC een zakelijke onderneming is, is dit risico altijd aanwezig.
Beheersmaatregelen: de provincie neemt deel aan alle Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders van SADC en onderhoudt ook inhoudelijke contacten. Zodoende houdt de provincie zicht op de stand van zaken van de deelneming op onder meer financieel gebied. De belangen van de provincie worden nauwlettend bewaakt.

D78. Lening Nationaal Restauratie Fonds (ongewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 5.100.000	Eénmalig	10%	7. Cultuur en welzijn	1 januari 2061

Het risico is dat de lening van (nu) € 5,1 miljoen (later € 9,1 miljoen) niet (volledig) wordt terugbetaald aan de provincie. De provincie heeft geld uitgeleend aan het Nationaal Restauratie Fonds (hierna NRF) dat het op haar beurt doorleent aan eigenaren van monumenten voor het herbestemmen/restaureren/verduurzamen van monumenten. Het NRF toetst of de ontvangers van leningen kredietwaardig zijn. Ook bekijkt het NRF in hoeverre voldoende zeker heid kan worden verkregen uit het te financieren onderpand. Verder worden incassokosten op de eigenaar verhaald. Doordat er rente-toevoeging aan het fonds plaatsvindt, kunnen de kosten van niet terugbetaalde leningen (als dat niet volledig wordt gecompenseerd door de verkoop van het onderpand) ook met de ontvangen rente worden gecompenseerd. Als er betalingsproblemen zijn dan overleggen het NRF en de provincie daarover. Momenteel is het risico maximaal € 5,1 miljoen, later zal dit toenemen tot maximaal € 9,1 miljoen.

Op dit moment is de provincie net gestart met het verbreden van het fonds, en is er nog betrekkelijk weinig geld door het NRF geleend aan eigenaren van monumenten. Ook zijn er momenteel geen betalingsproblemen met betrekking tot de verstrekte leningen.

E. Grondexploitatierisico's

De risico's die tot deze categorie behoren, hebben een relatie met het grondbeleid dat is verwoord in de paragraaf Grondbeleid. Het totaalbedrag aan deze geïnventariseerde bruto risico's bedraagt € 2.920.000.

E01. Strategische aankopen, materiële vaste activa (ongewijzigd ten opzichte van de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 2.920.000	Eénmalig	10%	5. Ruimte	1 januari 2025

Voor de uitvoering van het provinciaal grondbeleid is onder meer het krediet voor strategische grondaankopen beschikbaar. Vooruitlopend op concrete gebiedsontwikkelingsprojecten worden ten laste hiervan grondaankopen gedaan. Hierin ligt een zeker risico besloten dat de economische waarde van deze grond op enig moment (in negatieve zin) afwijkt van de boekwaarde. Om dit risico af te dekken is hiervoor een bedrag in het weerstandsvermogen opgenomen. Dit bedrag is gerelateerd aan de boekwaarde van de strategische aankopen en materiële vaste activa. Per 31 december 2018 bedraagt dit € 29,2 miljoen.

F. Risico's Verbonden Partijen

De provincie voert in bepaalde gevallen beleidsdoelstellingen uit met behulp van samenwerkingsverbanden. Wanneer er sprake is van een financieel én een bestuurlijk belang voor de provincie of wanneer het samenwerkingsverband wordt verzelfstandigd in een publiek of privaatrechtelijk rechtspersoon, wordt dit samenwerkingsverband betiteld als verbonden partij. In deze rubriek worden die risico's met betrekking tot de verbonden partijen benoemd waarvoor de provincie aansprakelijk is.

Het totaalbedrag van deze geïnventariseerde bruto risico's bedraagt € 16.007.595. Hiervan heeft € 1.990.000 betrekking op één risico kleiner dan € 2 miljoen die reeds in tabel 'Risico's met een omvang kleiner of gelijk € 2 miljoen (bruto)' zijn gespecificeerd.

F01. Reservering investeringsfonds RON (ongewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 11.086.095	Eénmalig	30%	5. Ruimte	31 december 2031

Het betreft het risico samenhangende met de door de provincie verstrekte renteloze lening aan de RON. De lening loopt tot het einde van de looptijd van de RON, of zoveel eerder als de RON kan aflossen. Het risico is dat de lening niet afgelost kan worden bij einde looptijd RON.

Tegenover het afgeven van deze lening heeft de provincie het recht van 2e hypotheek verkregen op de betrokken gronden. Het is een incidenteel risico, waarvan de kans op optreden wordt geschat op 30%.

De risico's worden beheerst door strikte sturing van de aandeelhouders op de ontwikkelingen binnen de RON en haar dochters, waaronder begrepen het jaarlijks bijstellen van de exploitatie.

Begin 2016 hebben PS en de raden van de gemeenten Amsterdam en Zaanstad ingestemd met een pakket van maatregelen om een doorstart van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied mogelijk te maken. Het businessplan van de RON geeft aan dat einde 2035 de terreinen van RON zijn uitgegeven en de leningen zijn terugbetaald. In het geval dat de uitgifte van bedrijventerreinen niet volgens het businessplan kan plaatsvinden moet in het slechtste geval de lening van de provincie volledig worden afgeschreven.

Het risico betreft nu nog de omvang van de uitstaande lening ad € 11,09 miljoen.

F50. Dividenduitkeringen (gewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 2.931.500	Terugkerend	1x per 5 jaar	4. Milieu 5. Ruimte 7. Cultuur en welzijn	31 december 2018

In de jaarrekening 2018 zijn de totale dividendinkomsten geraamd op € 11.726.000, toegerekend aan een zevental deelnemingen. Deze mogelijke inkomsten zijn een risicopost, doordat pas na afloop van een boekjaar bij een deelneming blijkt of het verwachte positieve resultaat is behaald.

Omdat de dividendinkomsten deel uitmaken van de structurele dekkingsmiddelen, reserveren we volgens besluitvorming van Provinciale Staten 25% van de geraamde inkomsten als onderdeel van de Algemene Reserve. Voor hetzelfde bedrag wordt een netto-risico in de risicodatabase opgenomen. Daarmee wordt het risico afgedekt dat 25% van de geraamde dividenden niet tot uitkering komt. Het risico is structureel, doordat het zich elk kalenderjaar opnieuw kan voordoen. De kans dat dit risico zich voordoet is laag. De impact van het risico wordt beperkt door de dividendinkomsten voorzichtig te ramen. Daarnaast vinden jaarlijks diverse overleggen met de deelnemingen plaats waarin mogelijke risico's binnen de bedrijfsvoering worden besproken en eventueel maatregelen kunnen worden genomen. Tenslotte kan in bepaalde gevallen worden gekozen voor een dividenduitkering uit in het verleden behaalde winsten.

Berekening risico's

In dit onderdeel zal de beschikbare weerstandscapaciteit geconfronteerd worden met de uitkomst van de simulatie van de hiervoor genoemde risico's. Het quotiënt van beide bedragen wordt het weerstandsvermogen genoemd. Bij de jaarrekening 2018 zijn de berekeningen gedaan met 19 geïnventariseerde risico's. De totale bruto omvang van deze risico's bedraagt € 79,55 miljoen.

Berekende hoogte van de ongedekte risico's voor 1 jaar: € 25,98 miljoen

Op basis van de methode waarbij 10.000 keer wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 25,98 miljoen bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag. De verdeling van de bedragen over de percentielen ziet er grafisch als volgt uit:

Toelichting:
Op de horizontale as staan de percentielen. Op de verticale as staan de bijbehorende bedragen. In 50% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 2,09 miljoen of lager. In 99% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 25,98 miljoen of lager.

Berekende hoogte van de ongedekte risico's voor 4 jaar: € 43,41 miljoen

Op basis van de methode waarbij 10.000 keer wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 43,41 miljoen bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag. De verdeling van de bedragen over de percentielen ziet er grafisch als volgt uit:

Toelichting:
Op de horizontale as staan de percentielen. Op de verticale as staan de bijbehorende bedragen. In 50% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 11,39 miljoen of lager. In 99% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 43,41 miljoen of lager.

Berekening weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de provincie beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Bij weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele weerstandscapaciteit en structurele weerstandscapaciteit.

De incidentele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die eenmalig kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en is de som van:

- algemene reserve;
- post onvoorzien voor het betreffende boekjaar;
- stille reserves.

- De algemene reserve is een nu vrij beschikbare reserve. Stille reserves bestaan uit het verschil tussen de verkoopwaarde van activa en de waarde waarvoor deze activa op de balans staan. In de berekening van de weerstandscapaciteit worden stille reserves niet meegenomen, tenzij er een concrete intentie is betreffende activa binnen één jaar te verkopen.
- De structurele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die terugkerend kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en bestaat uit:
- onbenutte belastingcapaciteit;
- post onvoorzien in de jaren na het komende jaar;
- begrotingsruimte.

De totale weerstandscapaciteit is de som van de incidentele weerstandscapaciteit en de structurele weerstandscapaciteit.

Berekening weerstandscapaciteit

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Rekening 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	58,55				58,55
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	58,55	-	-	-	58,55
Structurele capaciteit					
Onbenutte belastingcapaciteit		139,20	139,20	139,20	417,60
Onvoorzien		-	-	-	-
Meerjarenbegrotingsruimte		-	-	24,02	24,02
Totale structurele capaciteit	-	139,20	139,20	163,22	441,62
Totale weerstandscapaciteit					**500,17**

De algemene reserve bestaat uit het saldo van de reserve ultimo 2018 (ad € 123,9 miljoen) gecorrigeerd voor de reeds geraamde onttrekkingen. In totaal gaat het hierbij om € 65,4 miljoen aan gelabelde onttrekkingen.

Uit het bovenstaande overzicht blijkt dat de totale incidentele capaciteit € 58,55 miljoen bedraagt. De totale weerstandscapaciteit (incidenteel + structureel) bedraagt € 500,17 miljoen.

Het beleid over de aanwending van de weerstandscapaciteit
Wanneer risico's zich daadwerkelijk voordoen zal er financiële schade zijn voor de provincie. In

een dergelijk geval wordt de financiële positie van de provincie aangetast en kan het voorkomen dat er maatregelen moeten worden getroffen om de financiële positie op termijn weer op peil te brengen. Het volgende is van toepassing met betrekking tot het aanwenden van de weerstandscapaciteit als een risico zich voordoet:

- wij informeren PS over het zich voordoen van de risico's, inclusief de achtergronden;
- wij stellen voor het risicobedrag ten laste van de algemene reserve te brengen, wanneer geen andere dekkingsmogelijkheden voorhanden zijn;
- indien de algemene reserve hierdoor niet meer toereikend is, formuleren wij een bezuinigingsvoorstel;
- de weerstandscapaciteit dient daarna weer op peil te worden gebracht, indien deze zodanig aangetast is dat deze niet langer aan de norm voldoet. In dat geval voegen wij bij het voorstel aan PS een voorstel voor een herstelplan om dit mogelijk te maken.

Berekening weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het kengetal dat uitdrukt in welke mate de provincie in staat is om met zijn financiële reserves de ongedekte risico's op te vangen. Met ingang van de Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement 2017-2020 wordt het weerstandsvermogen berekend voor zowel het totale weerstandsvermogen als het incidentele weerstandsvermogen.

Het totale weerstandsvermogen wordt berekend als de totale weerstandscapaciteit gedeeld door de hoogte van de ongedekte risico's over een periode van vier jaar. Met andere woorden, indien het totale weerstandsvermogen hoger dan wel lager is dan 1, dan is de totale weerstandscapaciteit groter respectievelijk kleiner dan de hoogte van de ongedekte risico's over een periode van vier jaar. In relatie tot de risicobereidheid, die immers in de hoogte van de ongedekte risico's is besloten, betekent dit het volgende. Indien het totale weerstandsvermogen hoger dan wel lager is dan 1, dan is de kans dat de totale weerstandscapaciteit toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen over een periode van vier jaar hoger respectievelijk lager dan 99%. Het incidentele weerstandsvermogen wordt berekend als incidentele weerstandscapaciteit gedeeld door de hoogte van de ongedekte risico's over een periode van één jaar.

Incidenteel weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Rekening 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	58,55				58,55
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	**58,55**	-	-	-	**58,55**
Berekende risico's voor 1 jaar					25,98
Kengetal Weerstandsvermogen voor 1 jaar					**2,3**

Totale weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Rekening 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	58,55				58,55
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	58,55	-	-	-	58,55
Structurele capaciteit					
Onbenutte belastingcapaciteit		139,20	139,20	139,20	417,60
Onvoorzien		-	-	-	-
Meerjarenbegrotingsruimte		-	-	24,02	24,02
Totale structurele capaciteit	-	**139,20**	**139,20**	**163,22**	**441,62**
Totale weerstandscapaciteit					500,17
Berekende risico's voor 4 jaar					43,41
Kengetal Weerstandsvermogen voor 4 jaar					**11,5**

Uit bovenstaande blijkt dat de berekende weerstandscapaciteit op basis van de incidentele capaciteit 2,3 bedraagt (was 2,3 bij begroting 2019). Voor een periode van 4 jaar bedraagt de weerstandscapaciteit 11,5 (was 9,8 bij begroting 2019) . In beide gevallen is de uitkomst groter dan 1. Dit betekent dat in beide gevallen de totale weerstandscapaciteit groter is dan de hoogte van de ongedekte risico's.

Conclusies

Bij de jaarstukken 2018 zijn in totaal 19 risico's geïnventariseerd met een totale bruto omvang van € 79.551.095. Het berekende risicobedrag (na simulatie) voor het komende jaar bedraagt € 25,98 miljoen. Het berekende risicobedrag voor de komende 4 jaar bedraagt € 43,41 miljoen.

De incidentele weerstandscapaciteit bij de jaarstukken 2018 bedraagt € 58,55 miljoen. Het weerstandsvermogen voor 1 jaar komt dan uit op 2,3. De totale weerstandscapaciteit bedraagt € 500,17 miljoen. Het weerstandsvermogen voor een periode van 4 jaar komt dan uit op 11,5. Beide berekende quotiënten zijn groter dan 1 en dus kan met een zekerheid van 99% geconcludeerd worden dat de berekende weerstandscapaciteit toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen.

Kengetallen

Met ingang van de begroting 2016 is in het BBV voorgeschreven dat in deze paragraaf een set van zes verplichte financiële kengetallen op te nemen. Naast de set van kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van de provincie. De zes kengetallen zijn:

1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. de solvabiliteitsratio;
4. kengetal grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte;
6. opcenten (zie hiervoor de paragraaf provinciale heffingen).

1. Netto schuldquote

BBV stelt dat de netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de provincie ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en afschrijvingen op de exploitatie.

	Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2017	Begroting 2018*	rekening 2018
A	Vaste schulden (art. 46)	-	-	-
B	Netto vlottende schuld (art. 48)	67	67	PM
C	Overlopende passiva (art. 49)	180	326	PM
D	Financiële activa (art. 36 lid d,e en f)	-	-	-
E	Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	642	467	PM
F	Liquide middelen (art. 40)	1	1	PM
G	Overlopende activa (art. 40a)	5	5	PM
H	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	535	462	PM
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%	**-75,0%**	**-17,3%**	**-PM%**

** t/m Zomernota 2018*

Een negatieve schuldquote geeft aan dat per saldo sprake is van een overschot aan middelen. Op dit moment is hiervan sprake bij de provincie Noord-Holland. Het saldo van het overschot (A+B+C-D-E-F-G) bij de rekening 2017 bedroeg € 401,2 miljoen. Bij de begroting 2018 is dat berekend op € 79,7 miljoen. Bij de rekening 2018 is dat € PM miljoen. De negatieve schuldquote wordt deels bepaald vanwege het feit dat de provincie op dit moment nog geen geld hoeft te lenen om projecten uit te kunnen voeren (zie regel A in bovenstaande tabel). Dit wordt veroorzaakt doordat op dit moment de provincie zelf nog voldoende middelen heeft (in reserves) om deze projecten uit te kunnen voeren.

2. Berekening gecorrigeerde netto schuldquote

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de

verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2017	Begroting 2018*	Rekening 2018
A	Vaste schulden (art. 46)	-	-	-
B	Netto vlottende schuld (art. 48)	67	67	PM
C	Overlopende passiva (art. 49)	180	326	PM
D	Financiële activa (art. 36 lid b, c, d, e en f)	59	59	PM
E	Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	642	467	PM
F	Liquide middelen (art. 40)	1	1	PM
G	Overlopende activa (art. 40a)	5	5	PM
H	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	535	462	PM
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%	**-86,1%**	**-30,0%**	**- PM%**

** t/m Zomernota 2018*

Zie voor opmerkingen hetgeen onder één is gemeld. Zoals hierboven is vermeld zit het verschil in het feit dat bij deze berekening tevens de verstrekte leningen zijn meegenomen. Het verschil met één is zichtbaar op regel D. Logischerwijze wordt het overschot aan middelen groter als de verstrekte leningen ook meegenomen worden in de berekening.

3. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een provincie bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2017	Begroting 2018*	Rekening 2018
A	Eigen vermogen (art. 42)	1070,8	928,8	PM
B	Balanstotaal	1341,6	1358,2	PM
	Solvabiliteit A/B * 100%	**79,80%**	**68,38%**	**PM%**

** t/m Zomernota 2018*

Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe hoger de weerbaarheid van de provincie. De mate van weerbaarheid in combinatie met de andere kengetallen geeft een indicatie over de financiële positie van de provincie.

Kijkend naar de samenstelling van het vreemd vermogen (c.q. de financiële verplichtingen), valt af te leiden dat dit met name bestaat uit vlottende schulden en overlopende passiva. Voor deze categorieën geldt dat er voldoende middelen aanwezig zijn om deze te kunnen voldoen. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat het berekende ratio ruim voldoende is om aan de financiële verplichtingen te voldoen.

4. Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van decentrale overheden. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Jaarlijks dient een getrouwe waardering te worden opgenomen in de jaarstukken.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2017	Begroting 2018*	Rekening 2018
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden (art. 38 lid a punt 1)	-	-	-
B	Bouwgronden in exploitatie (art. 38 lid b)	-	-	-
C	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	534,5	461,5	PM
	Grondexploitatie (A+B)/C * 100%	**0%**	**0%**	**0%**

** t/m Zomernota 2018*

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie niet over in exploitatie genomen gronden beschikt, hetgeen past bij het grondbeleid van de provincie. Door de wijzigingen van het BBV vallen de niet in exploitatie genomen gronden met ingang van 2016 niet langer onder de grondexploitatie maar worden ze gerubriceerd onder de materiële vaste activa.

5. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering uit het provinciefonds en eigen belastinginkomsten (motorrijtuigenbelasting). Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV vastgelegd en moet conform het BBV ook in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c van het BBV =

exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Om dit kengetal te relateren aan het overzicht van baten en lasten is het noodzakelijk om de volgende cijfers te presenteren.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
A	Totale structurele lasten	312,4	298,1	PM
B	Totale structurele baten	520,2	425,9	PM
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	85,1	94,2	PM
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	4,7	7,4	PM
E	Totale baten	534,5	426	PM
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) * 100%	**23,8%**	**9,6%**	**PM%**

Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Daarnaast bevorderen hogere structurele baten de wendbaarheid (flexibiliteit) van de begroting. Voor Noord-Holland is in alle jaren sprake van een positief percentage. Voor een nadere toelichting zie 5.1.6 in deze jaarrekening.

De mutaties tussen de jaarrekening 2017 en 2018 worden hieronder toegelicht. Hierbij worden alleen de mutaties van de regels B, C en E toegelicht omdat deze het verschil grotendeels verklaren

Regel B: t/m 2016 werden de BDU middelen ontvangen als decentralisatie-uitkering in het provinciefonds. Het gedeelte van deze middelen dat niet werd uitgegeven werd opgenomen op de balans onder overlopende passiva en werd in de jaren daarna ingezet ter dekking van structurele lasten in de begroting/jaarrekening. Omdat in de loop van 2018 deze balanspost nagenoeg geheel ingezet was, nemen de structurele baten vanaf 2018 af. Dit zorgt voor een afname van € PM miljoen in 2018 . Deze afname compenseert onder andere de toename van het provinciefonds (ad € 3,1 miljoen) en de opcenten op de motorrijtuigenbelasting (ad € 6,1 miljoen). Restantverschil zijn (kleinere) mutaties op andere posten.

Regel C: Bij de jaarrekening 2017 is de voorziening Groot onderhoud wegen en vaarwegen opgeheven. Deze vrijgevallen middelen zijn gestort in de reserves Groot onderhoud wegen en Groot onderhoud vaarwegen. De voeding van deze reserves vindt plaats conform de zogenaamde normkostensystematiek. Ook deze stortingen zorgen voor een toename van de structurele lasten omdat deze in 2017 nog in de voorziening werden gedaan en niet in de reserve. In totaal gaat dit om een bedrag van € PM miljoen. Daarnaast heeft er een lagere storting plaatsgevonden in de reserve Westfrisiaweg van € 14,3 miljoen. Dit laatste conform de Voordracht bij deze investering.

Regel E: Zie verklaring op regel B

6. Belastingcapaciteit

Een provincie heeft de mogelijkheid om het aantal opcenten te verhogen tot het maximaal te heffen aantal opcenten zoals dat door het Rijk wordt bepaald. De belastingcapaciteit van provincies wordt berekend door het aantal opcenten in jaar t (het begrotingsjaar) te vergelijken met het gemiddelde van het aantal opcenten van alle provincies in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) en uit te drukken in een percentage.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
A	Aantal opcenten MRB	67,9	67,9	67,9
B	Landelijk gemiddelde opcenten in jaar er voor	80,4	80,5	80,5
	Aantal opcenten t.o.v. landelijk gemiddelde in jaar er voor (A/B) * 100%	84,5%	84,3	84,3

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie Noord-Holland onder het landelijk gemiddelde zit qua heffen van opcenten. Dit is ook logisch omdat de provincie het laagste opcenten percentage hanteert van alle provincies. Dit zorgt ervoor dat er nog voldoende capaciteit is om eventuele financiële tegenvallers op te vangen. Bij de jaarrekening 2018 is de onbenutte belastingcapaciteit berekent op € 134,5 miljoen. Voor een nadere informatie over de opcenten wordt verwezen naar de paragraaf Provinciale heffingen in deze jaarrekening.

Conclusie en samenvatting

	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
1. Netto schuldquote	-75,0%	-17,3%	-PM%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-86,1%	-30,0%	-PM%
3. Solvabiliteitsratio	79,8%	68,4%	PM%
4. Grondexploitatie	0,0%	0,0%	0,0%
5. Structurele exploitatieruimte	23,8%	9,6%	PM%
6. Belastingcapaciteit	84,5%	84,3%	84,3%

In bovenstaande tabellen is op basis van een aantal kengetallen getracht om een inzicht te geven in de financiële positie van de provincie. Voor een beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een provincie over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten.

Voor de provincie Noord-Holland geldt dat de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit resulteert in een structurele exploitatieruimte in 2018 van 13,6%.

Het percentage opcenten van Noord-Holland (67,9) ligt onder het gemiddelde van alle twaalf provincies (84,3). In 2017 kwam dit percentage uit op 84,5. Provincie Noord-Holland hanteert het laagste opcenten percentage van alle provincies. Dit resulteert in een onbenutte belastingcapaciteit van € 134,5 miljoen in 2018. Op basis van het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de begroting van de provincie voldoende wendbaar en flexibel is.

De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. Voor beide schuldquoten geldt dat er sprake is van een overschot aan middelen. Dit wordt voor een deel verklaard vanwege het feit dat de provincie op dit moment nog geen leningen hoeft af te sluiten voor het uitvoeren van projecten.

Het solvabiliteitsratio over 2018 bedraagt PM%. Dit betreft voornamelijk kortlopende schulden. Omdat hiervoor voldoende kortlopende activa tegenover staat is de kans gering dat het eigen vermogen aangesproken hoeft te worden om aan deze verplichtingen te voldoen.

Wat betreft de grondexploitatie kan gezegd worden dat Noord-Holland geen actieve grondexploitatie kent. In de paragraaf Weerstandsvermogen is een bedrag opgenomen voor daling van boekwaardes. Uit de berekening van het weerstandsvermogen is gebleken dat als deze risico's zich voordoen er voldoende capaciteit is om de risico's af te dekken.

Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat op basis van de huidige cijfers de financiële situatie van de provincie als goed tot zeer goed omschreven kan worden.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Economische groei in Noord-Holland vereist goede bereikbaarheid. Een snelle doorstroming in een goed ingerichte, schone en veilige omgeving is van groot belang, zowel voor werk als vrije tijd. Welk vervoermiddel je ook gebruikt. Daarom zet Noord-Holland in op het vergroten van die bereikbaarheid, waarbij leefbaarheid en veiligheid de uitgangspunten zijn.

Goede bereikbaarheid staat of valt met robuuste en veilige verbindingen. Voor beheer en onderhoud van wegen, voor een vlottere doorstroming én voor leefbaarheid, kiest het bestuur voor innovatieve en slimme oplossingen.

Het verbeteren van de (provinciale) infrastructuur, zodat de bereikbaarheid in de provincie toeneemt – te realiseren al dan niet samen met het Rijk, gemeenten en bedrijfsleven – is een kerntaak van de provincie. Binnen deze kerntaak is het beheren van de provinciale kapitaalgoederen een belangrijk element. Binnen deze kerntaak is het beheren van de provinciale kapitaalgoederen een belangrijk element. De Provincie beheerde hiertoe begin 2018, 614 km wegen, 384 km fietspaden, 49 km busbanen, 246 km vaarwegen (bodem en oevers), 554 civiele kunstwerken (inclusief duikers), dynamische verkeersmanagement systemen, 1 verkeerscentrale en 13 gebouwen (waarvan 4 huur).

Aan het eind van 2018 beheert de provincie 31 km wegen meer. Dit wordt met name veroorzaakt door de openstelling van de N307/N194 (voorheen N23 Westfrisiaweg), de herinrichting van de N241 en maatregelen op de N235. Bij het project Hoogwaardig OV Fokkerweg-Schiphol Rijk is ruim 1 km busbaan aangelegd. Het aantal kunstwerken is mede door de uitvoering van de bovenstaande projecten met 36 stuks toegenomen. Ook is in 2018 is de ‘brugbediencentrale Weg & Waterhuis de Langebalk in Heerhugowaard’ operationeel gegaan.

Onderdeel van de beheertaak is de wettelijke zorgplicht en provinciale ambitie om de kapitaalgoederen volgens afgesproken kwaliteitseisen in stand te houden door middel van onderhoud en vervanging. Hiermee worden functionaliteit en kwaliteit van deze kapitaalgoederen op peil gehouden en wordt kapitaalvernietiging voorkomen.

Infrastructuur

De instandhouding van de provinciale infrastructuur legt een groot beslag op de provinciale begroting. Hierdoor is in de afgelopen jaren steeds nadrukkelijker de behoefte ontstaan om de infrastructuur professioneler, doelmatiger en efficiënter in stand te houden. Om hieraan te voldoen zijn de principes van assetmanagement en gebiedscontracten omarmd.

De provincie Noord-Holland is sinds 2015 gecertificeerd beheerder conform de internationale norm voor Assetmanagement ISO 55001. De provincie Noord-Holland zet daarom in op continue verbetering en ontwikkeling van de organisatie. Dit doen we door de kwaliteit van onze werkprocessen voortdurend te toetsen. Najaar 2018 is met succes een pre-audit uitgevoerd door een extern certificeringsbureau ten behoeve van volledige audit die in 2019 gepland staat.

Assetmanagement beoogt de benodigde instandhoudingsmaatregelen van het areaal af te wegen op basis van de aspecten areaalprestatie, faalrisico’s en kosten. Waar eerder de degradatie van de technische staat leidend was voor het plegen van onderhoud, is nu het op bestuurlijk vastgesteld

kwaliteitsniveau functioneren van het areaal leidend. Dit is vastgelegd in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2016-2019 (NIKG). Hierin is omschreven welke kapitaalgoederen de provincie in eigendom heeft en op welk kwaliteitsniveau deze in stand gehouden moeten worden. Ook is hierin vastgelegd welke financiële middelen hiervoor noodzakelijk zijn. Het uitgangspunt is dat de Nota Kapitaalgoederen eens in de 4 jaar wordt vastgesteld. Dit sluit aan op het advies van de commissie Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De huidige nota heeft een looptijd tot 2020. Inmiddels is gestart met de voorbereiding van de nieuwe NIKG. De nieuwe naam van de NIKG zal de Strategisch Assetmanagent Plan worden, omdat dit beter de lading dekt en ook past bij assetmanagement. In de NIKG 2016-2019, worden de onderstaande beeldkwaliteitsniveaus voor de verschillende netwerken van de provinciale infrastructuur gehanteerd. Deze zijn gebaseerd op de landelijke CROW-systematiek. Uit inspecties blijkt dat 97% van het areaal voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsniveaus, dat is 2% hoger dan de streefwaarde, welke is gesteld in de begroting 2018. Het areaal wat momenteel niet voldoet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau zal in onderhoud worden genomen, zoals bijvoorbeeld de N246, N417, of de N521 zie het PMO. Wanneer naar de individuele netwerken wordt gekeken, dan valt op dat alleen de busbanen 1% onder de streefwaarde liggen. Dit wordt veroorzaakt door HOV-03 (kerntraject ter hoogte van rijksweg A4 tot aan de Aalsmeerderbrug). Op deze busbaan is lokaal scheurvorming ontstaan wat in 2019 wordt aangepakt.

Beeldkwaliteit

Netwerken	Bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau	Werkelijk kwaliteitsniveaus t.o.v. gehele netwerk (%)						Streefwaarde 95% ≥ kwaliteits-niveau	Realisatie
		A+	A	B	C	D	totaal		
Stroomwegen	B	15%	18%	62%	3%	2%	100%	95%	95%
Overige wegen	C	9%	34%	26%	30%	1%	100%	95%	99%
Fietspaden	B	3%	51%	41%	4%	1%	100%	95%	95%
Busbanen (incl. haltes)	B	3%	4%	87%	6%	0%	100%	95%	94%
Vaarwegen	(C/D) *)	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal	-	-	-	-	-	-	-	**95%**	**97%**

*) risicogestuurd

Naast de bovenstaande eis over beeldkwaliteit zijn er bij de begroting 2018 ook andere eisen gesteld. Zo is er gesteld dat bij de vaarwegen geen stremmingen voor de gebruikers mogen ontstaan ten gevolge van een calamiteit aan de oevers. In 2018 zijn geen stremmingen als gevolg van een calamiteit aan de oever opgetreden. Bij de tunnels was de beschikbaarheid 98,7 % en is de eis van 98,5 % gehaald. Daarnaast is door verdere optimalisatie van de verkeersregelinstallaties (VRI's) het aantal voertuigverliesuren in 2018 met 7 % afgenomen, dat is 1% hoger dan de streefwaarde. De ontwikkeling van de betrouwbaarheid wordt niet jaarlijks gemeten. De meest recente cijfers zijn gerapporteerd in de tussenevaluatie van het beleidskader. Met betrekking tot de ontwikkeling van de betrouwbaarheid is het volgende gemeten (bron: tussenevaluatie 2017)

- Bij 29% van de bemeten trajecten is de betrouwbaarheid met 10% of meer verbeterd.
- Op 16% van de trajecten is wel een verbetering zichtbaar, maar is die verbetering kleiner dan 10%.

- Op ongeveer de helft van de trajecten is sprake van een verslechtering van de betrouwbaarheid.

Resumerend levert dit de volgende resultaten op in de onderstaande tabel.

Resultaten

	Streefwaarde 2018	Realisatie 2018
Minimaal 95% van de netwerken voldoet aan het kwaliteitsniveau	95%	97%
Geen ongeplande stremmingen vaarwegen t.g.v. calamiteiten oevers	0%	0%
Beschikbaarheid tunnels	98,5%	98,7%
Afname aantal voertuigverliesuren per jaar	6%	7%
Toename van de betrouwbaarheid van de reistijd per jaar	0,1	<10%

Gebiedsgericht werken

Om het gebiedsgericht beheer te kunnen incorporeren, zijn binnen de ambtelijke organisatie de verschillende beheeraspecten en processen per gebied uitgewerkt, zoals de gebiedsnotities. Die bevatten de gebiedsspecifieke doelen en ambities met betrekking tot het beheer en onderhoud per gebied in Noord-Holland. Een ander belangrijk instrument bij het gebiedsgericht werken is de uitrol van de gebiedscontracten, waarbij de instandhouding van het areaal voor een contractduur van 10 jaar naar de markt is gebracht. De aannemers van de gebiedscontracten moeten ervoor zorgen dat onze infrastructuur aan hierboven genoemde kwaliteitsniveaus voldoen en waarbij de hinder voor de gebruiker zoveel mogelijk wordt beperkt. Maar hoe ze dat bereiken bepalen ze in grote mate zelf. Daarmee benutten we maximaal de kennis van de markt en schaalvoordelen. De (vervangings-) investeringen worden nog wel zelf door de provincie bepaald. Op deze wijze worden alle te nemen maatregelen aan het infrastructurele areaal op gebiedsniveau afgewogen, bepaald en ook herleid naar de eisen, richtlijnen, doelen en bedrijfswaarden van de provincie Noord-Holland.

In 2018 zijn de laatste 2 gebiedscontracten (Zaanstreek-Waterland en Noord- Holland-Zuid) operationeel en wordt nu een groot deel van de instandhouding van provinciaal areaal uitgevoerd middels gebiedscontracten. De gebiedscontracten zijn binnen het beschikbare budget gegund en de samenwerking met de gebiedscontractanten verloopt goed.

Er zijn ook aspecten van het onderhoud die moeilijk passen in een gebiedscontract en waarvan het efficiënter is om deze centraal te beleggen, zoals bijvoorbeeld Centrale Brugbediening, Dynamische Verkeersmanagement (DVM), Gladheidscoördinatie.

Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud & Investeringen

Alle maatregelen aan het infrastructurele areaal zijn begroot en in een basisplanning opgenomen. Dit gebeurt allereerst in de Provinciale Programmaplanning Infrastructuur. Een extractie daaruit voor de eerstvolgende 8 jaren is nader uitgewerkt en opgenomen in het bestuurlijk vast te stellen Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO betreft instandhouding) en het Provinciaal Meerjarenprogramma Investeringen (PMI betreft aanleg). In het PMO wordt het totale financiële overzicht gegeven van vast onderhoud (klein jaarlijks onderhoud), variabel onderhoud (groot cyclisch onderhoud) en vervangingsinvesteringen. De maatregelen voor groot onderhoud en vervanging zijn benoemd per gebied. In november 2018 is het nieuwe 2019-2026 door PS

vastgesteld, te samen met het (PMI). Van beiden producten zijn in de digitale versies op kaart de lopende projecten in de verschillende gebieden van de provincie Noord-Holland weergegeven.

Duurzaamheid

Bij de onderhoudsprojecten is ook veel aandacht voor innovatie en duurzaamheid, te meer omdat hiermee de infrastructuur duurzamer maar ook efficiënter in stand wordt gehouden. Zo wordt om energie te besparen de verlichting voorzien van Led verlichting. Ook wordt energie opgewekt door middel van Solaroad. Om de levensduur van de infrastructuur te verlengen worden projecten met Bioreparatiebeton, Epoxyasfalt, IFD en ISB uitgevoerd. Biobeton zorgt ervoor dat scheuren in de beton zichzelf dichten. Hierdoor wordt zogenaamde “betonrot” voorkomen. Epoxyasfalt heeft de potentie om 4 keer zolang mee te gaan als “normaal”asfalt. In 2018 is onderzoek opgestart aan de TU Delft en zijn de eerste proefvakken aangelegd in de Provincie Noord-Holland (ondermeer de NN249). Teneinde onze beweegbare bruggen circulair, efficiënt en sneller te bouwen en te onderhouden is in 2018, in samenwerking met het NEN, een NTA (Nederlands Technische Afspraak) opgeleverd voor IFD (Industrieel, Flexibel en Demontabel) bouwen. Het jaar 2018 ook gebruikt om te zorgen dat dit goed in onze contracten kan worden meegenomen. Tenslotte is het traject ISB (innovatieve Stalen Bruggen) ingezet. Hierin wordt de kracht van de markt gebruikt om de levensduur van stalen brugdekken substantieel te verlengen, tegen lagere kosten.

Om de biodiversiteit te verbeteren worden onder andere natuurvriendelijke oevers en faunaverbindingen aangelegd en worden ecologisch waardevolle bermen ecologisch gemaaid. Om de biodiversiteit verder te verbeteren is in 2018 samen met de gebiedscontractant van gebied ‘Zuid-Kennemerland/ IJmond’ gestart met een pilot ‘sinusmaaien’ op de N203. Daarbij wordt in meerdere fases de berm gemaaid, zodat er altijd een leefgebied voor de insecten aanwezig blijft. De eerste resultaten zijn zeer positief.

Verontreinigingen

In 2018 is tijdens een onderzoek vastgesteld dat in oude verflagen van ongeveer de helft van de beweegbare kunstwerken van de provincie chroom 6 voorkomt en mogelijk ook in oude verlagen van andere staalconstructies zoals OV-masten. Chroom 6 kan gevaarlijk zijn voor de gezondheid, met name voor het onderhoudspersoneel. Daarom is PNH in overleg gegaan met gebiedscontractanten om extra beheersmaatregelen te bepalen. Daarnaast heeft PNH juridisch laten onderzoeken wat de rechtspositie van PNH is rondom de aansprakelijkheid. De uitkomsten hiervan zullen in 2019 gereed zijn.

Daarnaast is in de omgeving Schiphol de afgelopen jaren de chemische stof PFOS, in de grond aangetroffen. De provincie en de gemeente Haarlemmermeer hebben hiervoor beleid vastgesteld in 2017, maar er is nog geen landelijk beleid geformuleerd. De aanpak van PFOS bij de uitvoering van infrastructurele projecten leidt dan ook steeds meer tot extra kosten.

Prijsstijgingen

Chroom 6, PFOS en de marktsituatie zorgen voor kostenverhogingen en vertragingen. Door toenemende vraag en gebrek aan personeel en materiaal kunnen aannemers niet voldoende werk en kwaliteit leveren. Omgeving eist steeds nadrukkelijker een positie op tijdens de planvorming en realisatie van infrastructuur.

Gebouwen

De provincie Noord-Holland heeft verschillende panden in beheer. De meeste panden zijn in gebruik voor de huisvesting van medewerkers en/of opslag van eigendommen. De provincie verhuurt een klein deel van haar panden als winkel, dienstwoning of kantoor aan derden.

Het onderhoud aan de panden kan als volgt worden ingedeeld.

- Planmatig onderhoud, dit betreft werkzaamheden volgens het meerjarenonderhoudsplan.
- Niet planmatig onderhoud, dit betreft storingen en niet geplande kleine onderhoudswerkzaamheden.

Planmatig onderhoud

Voor het planmatig (bouwkundig) onderhoud werken wij met een meerjarenonderhoudsplan. In 2017 zijn alle panden, die op dat moment in eigendom van de provincie waren, opnieuw geïnspecteerd. De gegevens van deze inspectie dienen als basis voor het meerjarenonderhoudsplan. Dit plan bevat het planmatig (bouwkundig) onderhoud aan de buitenzijde van de panden, zoals het schilderwerk, de vervanging of renovatie van daken en goten en noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden aan de terreinen (hekwerk, bestrating enz.). In dit plan is ook de periodieke vervanging van CV installaties meegenomen.

Voor zowel het planmatig als het niet-planmatig onderhoud van kantoor Houtplein 33, Dreef 1 en 3, en Huis van Hilde is gekozen voor het afsluiten van een “maincontract” op basis van een prestatiecontract. Dit houdt één contract in voor het onderhoud aan deze gebouwen, gebouwgebonden installaties, terreinen en glasbewassing van de buitengevels. Dit met als doel kwaliteitsverbetering, kostenverlaging, risicodeling en innovaties te realiseren of te initiëren.

Niet planmatig onderhoud

Het niet planmatig onderhoud omvat het noodzakelijke klein onderhoud aan de panden, dat deels structureel plaatsvindt (onderhoud aan CV’s, zonweringen, automatische deuren en tuin) en deels op ad hoc basis (wanneer een onvolkomenheid wordt geconstateerd, na melding van storing of incidentele inspectie wordt uitgevoerd).

Uitvoering 2018

Het meerjarenonderhoudsplan hebben wij conform planning uitgevoerd. In 2018 hebben diverse schilder- en herstelwerkzaamheden en het vervanging van gevels aan de paviljoens plaatsgevonden. Verder is de traplift op de Dreef vervangen. Voor het Houtplein hebben we nieuwe projectruimtes op de begaande grond gerealiseerd. Correctief onderhoud is volgens plan uitgevoerd met kleine herstelwerkzaamheden in onze kantoorpanden.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland

In onderstaande tabel zijn de beschikbare budgetten met de daadwerkelijke uitgaven weergegeven.

De verklaring van de verschillen bij a. en b. wordt besproken in de bijlage Staat van het verloop van de voorzieningen (Voorziening groot onderhoud wegen en vaarwegen), evenals in de tabel instrumenten bij OD 2.1.4.

De kosten in de tabel onder c. en d. zijn uitsluitend (onderhouds)kosten aan panden die bij de provincie in bezit zijn. Hierin zijn de kosten voor tijdelijke huisvesting (o.a. servicekosten) niet meegenomen.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland

Beheer en onderhoud meerjarig gepland	Begroot	Besteed	Verschil
A) Onderhoud en vervanging wegen en vaarwegen (incl. Groen)	€ 93.887.000	€ 76.579.214	€ 17.307.786
Openbaar vervoerinfrastructuur	€ 0	€ 0	€ 0
B) Onderhoud en vervanging vaarwegen	€ 30.333.000	€ 25.701.747	€ 4.631.253
C) Groot onderhoud gebouwen	€ 1.281.000	€ 1.236.000	€ 45.000
D) Regulier onderhoud gebouwen	€ 410.000	€ 411.000	-€ 1.000
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	**€ 125.911.000**	**€ 103.927.961**	**€ 21.983.039**
Waarvan activa met een maatschappelijk nut	**€ 43.575.000**	**€ 29.222.013**	**€ 14.352.987**

Bovenstaande budgetten zijn exclusief apparaatskosten

4.3 Financiering

Algemeen

De financiering van de provincie Noord-Holland heeft conform de voorwaarden genoemd in de Wet financiering decentrale overheden plaatsgevonden. Het belangrijkste uitgangspunt van deze wet is het beheersen van risico's die uit de Treasuryfunctie (kunnen) voortvloeien. De Treasuryfunctie omvat alle activiteiten gericht op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen en de hieraan verbonden risico's.

Het treasurybeleid beslaat de doelstellingen, de richtlijnen en de limieten, die voor het uitvoeren van de Treasuryfunctie zijn vastgesteld. De wettelijke en provinciale kaders zijn vastgelegd in:

- Wet financiering decentrale overheden (Wet fido);
- Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden;
- Ministeriële regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden;
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- Financiële verordening Noord-Holland 2015;
- Financieringsstatuut provincie Noord-Holland 2010; gewijzigd maart 2014;
- Uitvoeringsrichtlijn Leningen en Garantstellingen Noord-Holland; oktober 2015.

In deze wettelijke en provinciale kaders staan onder andere richtlijnen voor het aangaan en verstrekken van leningen en het verlenen van garanties uit hoofde van de publieke taak. De provincie Noord-Holland had in 2018 geen uitzettingen en derivaten.

De doelstellingen bij het uitvoeren van het treasurybeleid zijn vastgelegd in de financiële verordening en in het treasurystatuut en zijn nader uitgewerkt in de Uitvoeringsrichtlijn Leningen en Garantstellingen 2015. Uitgangspunt bij deze Uitvoeringsrichtlijn is dat Gedeputeerde Staten hun voornemens uit het coalitieakkoord willen realiseren en eveneens de maatschappelijke doelen uit de begroting na willen streven. Hiervoor hebben GS de beschikking over een breed instrumentarium variërend van voorlichting en communicatie tot regelgeving en het inzetten van financieringsinstrumenten. In de praktijk is er veelal sprake van de inzet van een samenhangend en divers instrumentarium. Niet overal is een financiële prikkel nodig of wenselijk en de inzet van de verschillende instrumenten is doel- en contextgebonden. De voorwaarden waaronder zij ingezet worden vragen om maatwerk. Zie bijlagen 6.2.7 Staat van verstrekte overige langlopende geldleningen en uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar) en 6.2.10 (Staat van gewaarborgde leningen en andere garantieverplichtingen) voor een overzicht van de mutaties in 2018 met betrekking tot de verstrekte geldleningen en uitzettingen, gewaarborgde leningen en andere garantieverplichtingen (vanuit de publieke taak).

De belangrijkste doelstellingen van het provinciale treasurybeleid zijn:

- Duidelijke richtlijnen voor eenduidige behandeling van aanvragen voor geldleningen en garantstellingen (vanuit publieke taak);
- Zorgen voor de tijdige beschikbaarheid van de nodige financiële middelen;
- Beheersen van financiële risico's;

- Minimaliseren van de kosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

De provincie Noord-Holland heeft zich bij het uitvoeren van de Treasuryfunctie aan de wettelijke kaders en provinciale regelgeving gehouden. Met de keuze voor het integraal schatkistbankieren (besluit Provinciale Staten november 2009) heeft de provincie de risico's van de Treasuryfunctie kunnen begrenzen. Immers het debiteurenrisico van deze keuze is nihil, want het geld wordt uitsluitend ondergebracht bij het Rijk. Doordat het bij het Rijk alleen mogelijk is in deposito's uit te zetten blijft de hoofdsom bovendien te allen tijde in tact. Hierdoor is in 2018 dan ook geen sprake geweest van koersrisico. Ook heeft de provincie geen last gehad van valutarisico, aangezien het Rijk alleen de mogelijkheid geeft middelen uit te zetten in euro's. Natuurlijk kan het valutarisico zich voordoen bij het aantrekken van middelen indien deze in vreemde valuta zijn, maar daar is in 2018 geen sprake van geweest. Daar zal gezien de lange termijn liquiditeitsprognose van de provincie voorlopig ook geen sprake van zijn.

In het uitvoeren van het treasurybeleid stuurt de provincie daarom op het beheersen van het renterisico en het liquiditeitsrisico. Het renterisico is het risico van een lager financieel resultaat als gevolg van (negatieve) rentefluctuaties. Het liquiditeitsrisico is het risico van wijzigingen in het verloop van inkomsten en uitgaven in afwijking van de planning, waardoor financieringskosten hoger uitvallen

Schatkistbankieren

De staat verzekert met het schatkistbankieren dat met de middelen van de provincie geen onnodige financiële risico's worden gelopen. Schatkistbankieren biedt de twee volgende hoofdactiviteiten:

- Rekeningcourantverhouding met de Staat. Een positief saldo op de bankrekeningen van de provincie wordt dagelijks afgeroomd ten gunste van de rekening-courant. Andersom wordt een negatief saldo op de bankrekeningen dagelijks aangezuiverd vanaf deze rekening-courant. Deze saldoregulatie wordt uitgevoerd door het Agentschap van de Generale Thesaurie van het ministerie van Financiën.
- Plaatsing van deposito's bij genoemd Agentschap. Hierbij worden dagelijks onafhankelijk vastgestelde tarieven gehanteerd en aanvragen worden nooit geweigerd indien het saldo toereikend is.

Op het aantrekken van middelen, dat via schatkistbankieren niet mogelijk is, wordt hier niet nader ingegaan omdat van het aantrekken van middelen in 2018 geen sprake is geweest. Gelet op de lange termijn liquiditeitsprognose zal dit voorlopig ook niet nodig zijn. Sinds de ingang van het verplicht schatkistbankieren per 15 december 2013 is het voor de provincie mogelijk om tijdelijk overtollige middelen uit te zetten bij Nederlandse gemeenten, waterschappen en provincies, voor zover deze niet over het toezicht van de uitzettende overheid vallen. De rentevergoeding op deze uitzettingen is doorgaans (licht) hoger dan bij de schatkist. In 2018 heeft de provincie geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. aangezien de liquiditeitsprognose voor de lange termijn dit niet toelaat. Voor het bepalen van de hoogte, de looptijd en het rentepercentage van de te plaatsen deposito's en uitzettingen wordt gebruik gemaakt van liquiditeitsprognoses en renteverwachtingen om de marktconformiteit vast te stellen.

Liquiditeitsprognoses

De liquiditeitsprognoses genereren informatie over de liquiditeitsbehoefte op de korte, middellange en lange termijn. De prognoses vormen een belangrijke basis voor het uitzetten van tijdelijk beschikbare financiële middelen in deposito's.

Renteverwachtingen

Een tweede belangrijke basis is de renteverwachting, die in 2018 ieder kwartaal is opgesteld met twee of drie rentevisies van verschillende banken en treasuryspecialisten. Deze renteverwachting heeft de provincie geleerd dat de geraadpleegde instanties voor 2019 nog steeds zeer lage renteniveaus verwachten. Besloten is daarom om de vrijkomende deposito's voorlopig op de rekening-courant te laten staan. Uitzettingen bij de schatkist leveren op peildatum 6 februari 2019 bij een deposito van 7 jaar slechts 0,02 % rente op. De provincie heeft eind 2018 bij de Schatkist € 390,59 miljoen in rekening-courant staan.

Kasgeldlimiet/Renterisiconorm

De Wet fido stelt normen voor de hoogte van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Bij het uitvoeren van het treasurybeleid is de provincie Noord-Holland in 2018 binnen deze normen gebleven. Overschrijding van de kasgeldlimiet was niet aan de orde, omdat in 2018 geen kasgeldleningen nodig waren.

De renterisiconorm is bedoeld om (her)financiering van de meerjarige leningen over de jaren te spreiden. Dit is echter voor de provincie Noord-Holland niet aan de orde geweest, omdat de provincie in 2018 niet over lang vreemd vermogen beschikt.

Renteresultaat

De feitelijke realisatie van het treasurybeleid weerspiegelt het renteresultaat van de provincie. In 2018 heeft de provincie een renteresultaat van bijna € 0,35 miljoen. Dit bestaat met name uit rentebaten op verstrekte langlopende geldleningen en uitzettingen >1 jaar.

Naast de werkelijke kasstromen uit rentelasten/baten rekent de provincie Noord-Holland op basis van de Financiële verordening Noord-Holland in 2018 geen rente intern door aan kostenplaatsen, producten en activa.

Kasgeldlimiet

Berekening kasgeldlimiet

Stappen (1-4)	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)
(1) - (2) = (3)			
Ultimo jaar 2017	€ 67.389.670	€ 648.551.508	€ -581.161.838
Ultimo jaar 2018	€ 73.600.980	€ 523.091.524	€ -449.490.544
(4) Gemiddelde van (3)	€ 70.495.325	€ 585.821.516	€ -515.326.191
Stappen (5-9)	**Variabelen**		**Bedragen**
Stap (5)	**Kasgeldlimiet**		€ 61.847.738
(6a) = (5>4)	**Ruimte onder de kasgeldlimiet**		€ 577.173.929
(6b) = (4>5)	**Overschrijding van de kasgeldlimiet**		* Geen overschrijding van de kasgeldlimiet
Berekening kasgeldlimiet (5)			
Stap (7)	**Begrotingstotaal**		€ 883.539.120
Stap (8)	**Percentage regeling**		7,0%
(5) = (7) x (8) / 100	**Kasgeldlimiet**		**€ 61.847.738**

4.4 Bedrijfsvoering

Algemeen

Provincie Noord-Holland richt haar organisatie optimaal in om als moderne, efficiënte, flexibele en slagvaardige organisatie uitvoering te geven aan haar wettelijke taken, het coalitieakkoord, Kompas 2020 en de Toekomstagenda. Voor haar inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden is de provincie Noord-Holland een betrouwbare partner die rechtmatig handelt en betrouwbaar, transparant, doelmatig, doeltreffend en responsief is. Om succesvol uitvoering te geven aan onze programma's hechten we groot belang aan onze externe gerichtheid en zichtbaarheid voor onze inwoners.

In samenwerking met de provincies Flevoland, Utrecht en Zuid-Holland richt de provincie Noord-Holland zich op het verhogen van de kwaliteit van de bedrijfsvoeringsdienstverlening en het delen van bedrijfsvoeringsexpertise en -kennis.

Door de P4-provincies wordt samengewerkt in zeven expertgroepen op het gebied van P&O, gezamenlijke aanbestedingen, treasury, strategisch ICT, fiscaliteit, risicomanagement en juridische kwaliteitszorg. In deze expertgroepen wordt, vanuit het oogpunt van kwaliteitszorg, kennis uitgewisseld en actie ondernomen.

Kompas 2020 en Samen Noord-Holland

In 'Kompas 2020' staan de maatschappelijke opgaven en ontwikkelingen voor provincies en wat deze betekenen voor de rollen die provincies vervullen, centraal. Vanuit de verschillende provinciale rollen wordt verder onderzocht wat de medewerkers van de provincie nodig hebben om deze rollen goed te kunnen vervullen. Wat voor leiderschap is hiervoor nodig? Hoe zetten we onze talenten goed in? Welke kansen en belemmeringen zien we?

De Toekomstagenda heeft vorm gekregen in het programma Samen Noord-Holland. Ook in 2018 heeft een groot aantal medewerkers actief meegewerkt aan het verder concretiseren van de vier kernwaarden:

- Van buiten naar binnen betekent dat we samen met onze partners en inwoners problemen en kansen signaleren. We luisteren en zijn nieuwsgierig naar wat zij belangrijk vinden.
- Samen werken we als één organisatie aan oplossingen met en voor het bedrijfsleven, inwoners en partners, zoals gemeenten en belangengroepen. Zo dragen we bij aan het grotere geheel.
- Ruimte nemen we en geven we door kansen te zien en nieuwe dingen uit te proberen, transparant te zijn en verantwoording af te leggen.
- Zelfbewust betekent trots zijn op je werk, leren, zichtbaar zijn als provincie Noord-Holland en met zelfvertrouwen optreden.

Ambities Coalitieakkoord realiseren met meerjarige financiële sturing

Noord-Holland is één van de vitaalste provincies van ons land. Eén van de motoren achter het groeiend economisch herstel. De coalitie van VVD, D66, PvdA en CDA, die zijn zaken financieel op orde heeft en houdt, doet er deze collegeperiode alles aan om die motor harder te laten draaien en om onze regionale economie duurzaam aan te jagen. Wij staan voor een gedegen financieel

beleid. De Noord-Hollandse begroting dient dan ook meerjarig structureel in evenwicht te zijn. Het is belangrijk om gedegen en strak te begroten en genoeg weerstandsvermogen en -capaciteit te hebben, zodat financiële risico's kunnen worden opgevangen zonder dat dit een effect heeft op de lopende begroting. Ultimo 2018 beschikt de provincie Noord-Holland over een stabiele financiële positie. De financiële buffers zijn toereikend om risico's op te kunnen vangen.

Digitalisering

Om invulling te geven aan onze ambities op het gebied van bedrijfsvoering hebben wij in 2018 onder andere gewerkt aan onderstaande activiteiten.

Informatiebeleid en CIO

De huidige tijd kenmerkt zich door enorme ontwikkelingen op het vlak van informatievoorziening en ICT. En intussen zijn daar ook terreinen als data, geoinformatie, beveiliging en privacy bijgekomen. Om op al deze ontwikkelingen goed te kunnen blijven inspelen is in 2016 een vraag-aanbodorganisatie ingericht onder leiding van een Chief Information Officer (CIO). Deze vraag-aanbodorganisatie staat inmiddels en is in 2018 verder uitgebouwd en geperfectioneerd. Naar aanleiding van nieuwe regelgeving zoals de AVG, de Wet Open Overheid, cybersecuritywetgeving, informatiebeheer en afspraken met het Rijk over digitalisering zijn binnen de provincie Noord-Holland nieuwe beleidsregels en afspraken gemaakt op al deze terreinen. Dit staat nooit stil en zal ook de komende tijd door blijven gaan. Hiermee geven we invulling aan "de Plan-Do-Check-Act-cyclus" waarbij we in- en externe audits en onderzoeken gebruiken om kwetsbaarheden te vinden en daarop vervolgens te acteren.

Om onze informatievoorziening up-to-date te houden is in 2016 een Concern Informatieplan opgesteld dat loopt tot 2020. Conform dit plan voeren we een aantal programma's uit.

Verbetering digitale dienstverlening

Ter verbetering van de digitale dienstverlening heeft de provincie in 2018 onder meer het Open Staten Informatie-portaal ontwikkeld samen met andere overheden en is een goed geslaagde app-challenge gehouden om dit portaal verder te ontwikkelen. Verder is een Handreiking Digitale Dienstverlening gemaakt waarmee onderdelen van de provincie-organisatie gemakkelijker gebruik kunnen maken van ons digitale loket via het internet. Ten slotte is stapsgewijs de publieke bereikbaarheid van het internet en het intranet verbeterd.

Flexibele digitale kantooromgeving

In het kader van de modernisering van onze ICT-werkplekomgeving is het afgelopen jaar gewerkt aan een nieuw systeem van identity- en accessmanagement dat voldoet aan moderne eisen van beveiliging. Geleidelijk en goed begeleid is inmiddels een aantal projecten en applicaties overgezet naar de cloud. Dit vergroot de flexibiliteit van werken binnen onze organisatie.

Inrichting van gegevensmanagement

Datagestuurd werken wordt steeds belangrijker. De provincie heeft dat onderkend. Op 12 november is de datastrategie vastgesteld in Provinciale Staten. Op verschillende manieren is de provincie nu bezig om, samen met externe partners, de datastrategie te operationaliseren. Er is een datalab ingericht waarin inmiddels diverse beleids- en andere vraagstukken zijn onderzocht en beantwoord met behulp van data-analyse. En er is en wordt gewerkt aan het inrichten van de

datagovernance en -beleid, aan het inrichten van de benodigde technische infrastructuur en aan de opleiding en bemensing ervan.

Vernieuwing van de bedrijfsvoeringprocessen

In het streven om intern uiteindelijk volledig digitaal te kunnen werken zijn het afgelopen jaar op diverse terreinen stappen gezet. Zo is de digitalisering van het proces van bestuurlijke besluitvorming inmiddels vergevorderd, is het postproces verder gedigitaliseerd en zijn de werkprocessen ter afhandeling van subsidies verder gedigitaliseerd.

De IV-basis op orde

Het afgelopen jaar zijn, mede op aanwijzing van onze accountant, diverse nieuwe beleidsregels en procedures opgesteld op het gebied van informatiebeveiliging en privacy, w.o. een algemeen en specifieke privacyreglementen. Op dit terrein worden ook met enige regelmaat WOB-vragen en statenvragen gesteld en beantwoord. Daarnaast is gewerkt aan architectuurkaders en aan de kwaliteitsverbetering van het interne informatiebeheer.

Archief

De provinciearchivaris concludeert in zijn rapportage, toegezonden aan PS op 12 september 2018, dat de provincie deels voldoet aan de archiefwet- en regelgeving. Op het gebied van het archief- en informatiebeheer is al veel bereikt, maar er is ook nog een aantal verbeterpunten. Daarom is op specifieke terreinen een voortzetting van de inspanning nodig om het duurzaam beheer van archiefwaardige informatie geheel in overeenstemming te brengen met de huidige wet- en regelgeving. Op basis van de uitkomsten van deze jaarlijkse archiefinspectie zijn maatregelen genomen om de aanbevelingen uit te voeren en daarbij ons beleid ten aanzien van duurzaam informatiebeheer en de uitvoering hiervan aan te passen aan veranderende omstandigheden binnen en buiten de provincie op het gebied van digitalisering.

Communicatie

Communicatie draagt bij aan het creëren en benutten van kansen. Dat doen we door samenhang te creëren in de thema's die belangrijk zijn voor de provincie, maar vooral in de thema's die de inwoners van Noord-Holland belangrijk vinden. We weten de aansluiting te vinden bij de beleving van de belangrijkste doelgroep. Niet gedacht vanuit middelen, maar vanuit de verwachtingen van de buitenwereld. Van buiten naar binnen. Daarmee vergroten we de communicatiekracht en wordt de meerwaarde en legitimiteit van de provincie zichtbaar.

We faciliteren de boegbeelden van de provincie om als organisatie communicatiever te worden en effectiever in de themacommunicatie. Communicatie zorgt voor focus en keuzes in de onderwerpen die buiten leven. Scherpe keuzes maken betekent ook loslaten en draagvlak creëren voor de keuzes. Communicatie speelt een verbindende rol tussen de thema's en tussen bestuur en de verschillende onderdelen van de organisatie. Uiteraard blijft het vakmanschap op het gebied van bijvoorbeeld schrijven, woordvoering, crisiscommunicatie en sociale media daarbij de basis.

In 2018 hebben we onder meer het volgende gedaan:

- Doorontwikkelen nieuwe website en intranet;
- Vernieuwing van zowel het externe blad &Holland als het personeelsblad Op Dreef;

- Professionaliseren van webcare op sociale media;
- Meer gebruik van (communicatie)onderzoek door een inwonerspanel;
- Actief persbeleid;
- Provinciale organisatie communicatiever maken;
- Jaarprogramma sponsoring en relatiemanagement uitgevoerd;
- Actievere communicatie over Provinciale Staten ter voorbereiding op de verkiezingen.

Personeel en Organisatie

HRM beleid

De kernwaarden uit Samen Noord Holland komen terug in alle HRM-thema's. Het HRM-beleid kende in 2018 een aantal belangrijke thema's.

Arbeidsvoorwaarden

De interprovinciaal vastgestelde werkgeversvisie, die aansluit op Kompas 2020, is inhoudelijk richtinggevend voor de cao 2017 - 2018 en de nog af sluiten cao 2019 en cao 2020.

Vanaf 2017 – 2018 wordt in de cao nadrukkelijker ingezet op eigentijdse arbeidsverhoudingen. Met een aantal cao instrumenten kunnen medewerkers in constante dialoog met hun leidinggevende, het zogenoemde 'Goede Gesprek', invulling geven aan hun huidige en toekomstige duurzame inzetbaarheid en persoonlijke ontwikkeling.

Zo hebben medewerkers de beschikking over een Persoonlijk Opleidings Budget (POB) en geldt 'loon naar werken' bij het uitvoeren van 'resultaatopdrachten'. Het buiten de eigen functie uitvoeren van resultaatopdrachten bevordert zo ook de interne mobliteit en ontwikkeling van medewerkers.

Per 1 januari 2018 stegen de salarissen met 1,3% en werd het niet-pensioengevende deel van het IKB met 0,75% verhoogd.

Sinds voorjaar 2018 is het overleg met de bonden gericht geweest op een beleidsarme cao 2019 met nadere afspraken over twee hoofdonderwerpen: één generiek functiegebouw voor alle provincies en harmonisatie van toelagen tussen provincies. Tevens is de cao 2020 voorbereid om een soepele overgang naar de Wet Normalisatie Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) per 1 januari 2020 te realiseren.

Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt is sterk in beweging en door de economische ontwikkeling wordt deze voor bepaalde functies steeds krapper.

In 2018 zijn er 64 nieuwe medewerkers ingestroomd en hebben 61 medewerkers de organisatie verlaten.

Binnen de provincie zijn 5 programma's opgezet voor jong talent gericht op persoonlijke ontwikkeling, het versnellen van de volgende stap in de carrière en het versnellen van de organisatieontwikkeling.

- Junior Expertprogramma: dit zijn specialisten die instromen op moeilijk vervulbare vacatures.

- Het PNH traineeprogramma: dit is een 2-jarig traineeprogramma voor generalisten met de focus op een loopbaan binnen het openbaar bestuur, bij voorkeur talent dat behouden blijft voor de Provincie Noord Holland.
- Het MRA traineeprogramma: dit betreft ook een 2-jarig traineeprogramma voor generalisten in het samenwerkingsverband van de Metropoolregio Amsterdam. In 2018 waren er in totaal 6 MRA trainees binnen de Provincie Noord Holland.
- Het Technisch Traineeship P4: dit is een 2-jarig traineeprogramma voor technisch specialisten in een samenwerkingsverband met de provincies Zuid-Holland, Flevoland en Utrecht. In 2018 zijn er 2 trainees bij de Provincie NH geplaatst.
- Het potentialprogramma: dit is een ontwikkelprogramma voor potentials voor strategische functies. In dit potential programma zijn in 2018 10 potentials uit de organisatie geselecteerd en gestart met een ontwikkelprogramma van 2 jaar.

Op 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Doel van deze wet is mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar vermogen deel te laten nemen aan de arbeidsmarkt. Daarnaast hebben we te maken met de Wet banenafspraak en Quotum arbeidsbeperkten (WQ). De Quotumwet introduceert een quotumheffing waarmee werkgevers gestimuleerd worden om meer mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.

In het kader van de banenafspraak zijn er momenteel 21 medewerkers bij de provincie Noord-Holland geplaatst. Daarmee heeft de provincie Noord-Holland de doelstelling voor de banenafspraak van 19 fte in 2018 gerealiseerd. Ook het streefcijfer voor de Quotumwet 2018 van 1,93% van de totale loonsom is behaald. Het doel was om 25 fte te plaatsen en we hebben 26 fte gerealiseerd.

Het blijft een hele opgave om de doelstellingen voor de komende jaren te realiseren. Maar vanuit de provincie Noord-Holland is er veel commitment en energie om deze doelgroep aan het werk te helpen.

Flexibiliteit en beweging

De provincie Noord-Holland werkt aan een toekomstbestendige organisatie, die in staat is adequaat in te spelen op toekomstige ontwikkelingen, eisen van stakeholders en effectief is in de realisatie van de eigen strategische ambities. Hoe de toekomst er uit zal zien – zeker op de langere termijn – is voor een deel onzeker. Dat maakt de noodzaak groter te werken aan een (meer) wendbare, flexibel ingerichte organisatie.

PNH gebruikt strategische personeelsontwikkeling (SPO), waarmee we richting geven aan dit proces waarbij we continu de balans zoeken tussen de te bereiken doelen en het daarbij behorende personeelsbestand.

Het SP0-proces faciliteert dat:

- het toekomstbeeld van de organisatie, op basis van de in- en externe ontwikkelingen periodiek in kaart wordt gebracht;
- helder wordt wat er nodig is aan expertise en vaardigheden om dit toekomstbeeld te kunnen realiseren, ten opzichte van wat er nu in huis is;
- interventies worden gekozen die bijdragen aan het realiseren van die doelen.

Dit vereist een flexibile inzet van medewerkers en biedt kansen om de loopbaanmogelijkheden van medewerkers te stimuleren.

Op 31 december 2018 waren er 976 medewerkers in dienst van de Provincie Noord-Holland, 476 mannen en 500 vrouwen. Omgerekend naar fulltime dienstverband bedroeg de bezetting 905 fte. De vastgestelde formatie bedroeg op 31 december 2018 931 fte.

Het verschil van 26 fte tussen de bezetting en de formatieruimte is vacatureruimte en is deze waar noodzakelijk opgevuld door externe krachten.

Intern zijn er in 2018 113 medewerkers doorgestroomd naar een andere functie, waarvan meer dan de helft (63) is doorgestroomd naar een hogere functie. Medewerkers werken steeds vaker aan een tijdelijke opdracht. In 2018 zijn in totaal 67 opdrachten op het Talentplein geplaatst. Voor het eerst dit jaar werden ook vanuit het IPO (12) opdrachten aangeboden. In totaal zijn er 35 matches geweest door interne medewerkers en 13 door externe medewerkers.

Het aantal aangeboden opdrachten vanuit PNH is in 2018 gedaald, maar het aantal matches is gestegen.

Arbobeleid en ziekteverzuim

Het arbobeleid van de Provincie Noord-Holland is gericht op het creëren van een gezonde en veilige werksituatie. Vanuit bedrijfseconomisch perspectief richten we ons op het beperken van arbeidsrisico's en de daarmee samenhangende schadelast. In samenwerking met de arbodienst wordt invulling geven aan de regelgeving in het kader van de Arbowet.

In het kader van preventie en het bevorderen van vitaliteit biedt PNH, boven op de wettelijke arbo verplichtingen, allerlei faciliteiten aan medewerkers. In 2018 werd nader onderzoek gedaan naar risico's op het gebied van Psychosociale arbeidsbelasting (PSA), Thuiswerken en Werkomgeving. Op basis van de bevindingen worden maatregelen genomen om e.e.a. verder te optimaliseren. Ook werd aan alle medewerkers een uitgebreid Periodiek Medisch Onderzoek/ Healthcheck aangeboden.

In 2018 is het ziekteverzuimpercentage gestegen van 4,0% eind 2017 naar 4,7% eind 2018. De meldingsfrequentie was nagenoeg gelijk aan die in 2017, namelijk 1,15.

Leiderschap en talentontwikkeling

De manier van handelen door leidinggevenden van de provincie Noord-Holland vormt een cruciale factor in het werken volgens de kernwaarden in de hele organisatie. Als onderdeel van de L-leerlijn is door alle leidinggevenden in een bijeenkomst gesproken over hoe de kernwaarden in het 'goede gesprek' met de medewerkers concreet gemaakt kunnen worden. Er zijn intervisiegroepen gevormd waarin alle leidinggevenden met elkaar actuele casuistiek bespreken. Daarnaast is in een bijeenkomst met het bestuur en alle leidinggevende gesproken over integriteitsdilemma's en het creëren van een open ambtelijke cultuur.

Binnen PNH wordt talent- en resultaatgericht gewerkt. Het programma Talent aan Zet ondersteunt teams hierin. Talentontwikkeling vindt actief plaats door samen te werken tussen de verschillende directies bij de uitvoering van opleidingstrajecten voor adviseurs (A-leerlijn), en de ontwikkeling van de P-leerlijn, voor project, proces- en programmamanagers. Medewerkers hebben meer eigen regie gekregen op hun ontwikkeling door de beschikking van het Talentbudget en de invoering van het Persoonlijk Ontwikkel Budget (POB).

Integriteit

In 2018 is bijzondere aandacht gegeven aan een aantal onderdelen van het integriteitsbeleid van de provincie Noord-Holland. Ter voorbereiding op de inwerkingtreding van de Wnra zijn bestaande regelingen op het gebied van integriteit aangepast. Regelingen op het gebied van melden en onderzoek zijn geactualiseerd. Het integriteitsbeleid is uitgebreid met de nieuwste bepalingen uit de AVG over privacy en gegevensbescherming. Er zijn initiatieven genomen om vanuit de provincie een bijdrage te kunnen leveren aan het meer weerbaar maken van Noord-Hollandse gemeenten en de provincie tegen vormen van ondermijnende criminaliteit. Daarbij is aandacht gegeven aan het versterken van de kwaliteit van frauderisicoanalyses van werkprocessen, ook bij de aan de provincie verbonden partijen. Op het gebied van cultuur en dialoog zijn in 2018 talrijke gesprekssessies georganiseerd met ambtenaren, maar ook met bestuurders, om het bewustzijn van integriteitskwesties verder te versterken.

Fiscaliteit

Fiscaal in control

In 2009 hebben de provincie en de belastingdienst het convenant horizontaal toezicht gesloten, waarin is afgesproken met elkaar samen te werken op basis van de uitgangspunten begrip, transparantie en vertrouwen. De Belastingdienst heeft in 2018 een boekenonderzoek Loonheffingen afgerond. De resultaten van het boekenonderzoek bevestigen de gedane inspanningen voor de *verdere versterking van de fiscale beheersing.*

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Met ingang van 1 januari 2016 is de provincie als gevolg van een wetswijziging vennootschapsbelastingplichtig geworden voor de activiteiten waarmee zij in fiscaal opzicht een onderneming drijft. De wet- en regelgeving omtrent de vennootschapsbelasting alsmede wijzigingen in lopende activiteiten en/of nieuwe activiteiten worden blijvend gemonitord. De provincie is belastingplichtig voor de Vpb vanwege de deelname in de (fiscaal transparante) commanditaire vennootschap PolanenPark C.V. (commanditair belang van ca. 40%). Dit leidt voor boekjaar 2018 naar verwachting tot een Vpb-last die - in afwachting van de definitieve jaarrekeningen over 2018 van PolanenPark C.V. – wordt bepaald. Op basis van de prognoses ten tijde van de jaarrekening 2017 was de verwachting over boekjaar 2018 een te betalen bedrag van c.a. € 27.000. In 2018 is door PolanenPark C.V. echter meer gerealiseerd dan werd begroot, waardoor naar verwachting (eerder) sprake is van een hogere last dan begroot. De impact hiervan kan pas definitief worden bepaald als de jaarrekening 2018 van PolanenPark C.V. definitief is.

BTW

In 2018 is sterk ingezet om voorkomende btw-vragen organisatiebreed op te pakken en is de nadere implementatie ervan in de processen vormgegeven.

Wet DBA

Met ingang van 1 mei 2016 is de Verklaring arbeidsrelaties (VAR) afgeschaft en vervangen door de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (Wet DBA). Deze wet maakt opdrachtgevers medeverantwoordelijk voor de juiste (fiscale) beoordeling van arbeidsrelaties met opdrachtnemers, zoals ZZP'ers. De handhaving van de Wet DBA is in beginsel uitgesteld tot in ieder geval 1 januari 2020. De provincie heeft afstemming gezocht met de Belastingdienst over de

uitvoering van de Wet DBA en de borging in haar processen. De gemaakte afspraken in dit kader zijn nog steeds van kracht.

Subsidies

Het digitaal aanvragen van subsidies is in 2017 provincie-breed ingevoerd en verder ontwikkeld als onderdeel van het programma De Digitale Provincie. Dit is in 2018 voortgezet naar nog verder gaande digitalisering van de aanvraagformulieren. Resultaten van de pilot op dit gebied zullen in 2019 worden geïmplementeerd. Aan Subsidies verleende de provincie in 2018 circa 100 miljoen Euro. Ter versterking van de interne beheersing zijn de werkprocessen en controleprotocollen van Subsidies in 2018 onder de loep genomen. Verdere implementatie van noodzakelijke stappen zullen in 2019 resulteren in een betere beheersing van het subsidieproces.

Inkoop

Het inkoopbeleid 2017-2021 “Samen Inkopen voor Noord-Holland”, met als belangrijkste pijlers Mens en Milieu, Innovatie, Doelmatig en Doeltreffend en Opdrachtgeverschap, is in 2018 door de hele organisatie verder ingekleurd. Door de verschillende directies wordt samengewerkt om gestelde doelen te halen.

Maatschappelijk verantwoord inkopen

Maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI), onderdeel van Mens en Milieu, is een belangrijk thema binnen het inkoopbeleid. Met het MVI-actieplan in de hand is de organisatie verder gegaan met het behalen van de gestelde doelstellingen. In 2018 is:

- De Green Deal Circulair inkopen 2.0, ondertekend. Deze Green Deal biedt de mogelijkheid om samen met publieke en private organisaties te werken aan professionalisering en opschaling van circulair inkopen in Nederland. In de Green Deal spreken publieke en private organisaties met elkaar af de circulaire economie aan te jagen met hun inkoopbeleid. PNH voert pilots uit met betrekking tot de Cruquiusbrug en de koffieaanbesteding;
- Met betrekking tot de aanbesteding mobiele telefoons volledige compensatie van het grondstoffenverbruik gerealiseerd;
- Bij de aanbesteding gladheidsmaterieel succesvol circulaire gunningscriteria toegepast;
- Bij de aanbesteding warme drankenautomaten deze zoveel mogelijk samengesteld uit hergebruikte onderdelen;
- Ook bij kleinere aanbestedingen zoals de bloemboeketten en de kantoorartikelen is het gelukt om deze 100% duurzaam en deels circulair in te kopen.

Hierdoor is in 2018 onder meer de doelstelling behaald om drie aanbestedingen te starten waarbij circulair wordt ingekocht. De provincie is tevens actief deelnemer in diverse samenwerkingsverbanden (bijvoorbeeld binnen het IPO en de MRA) op het gebied van circulair inkopen. Verder wordt gewerkt aan het verder uitbouwen van het organisatie breed circulair inkopen.

In het kader van CO2 reductie is in 2018 de CO2 footprint van de provincie opgeleverd. Deze nulmeting moet na verdere doorontwikkeling de provincie in staat stellen om te sturen op CO2 reductie bij het uitschrijven van opdrachten.

Sinds 2018 is de provincie, in aanwijzing vanuit het Rijk, overgestapt op het kwalitatief monitoren van MVI-criteria. Dit komt voort uit de doelstellingen van het Manifest Verantwoord Inkopen. Hiervoor wordt de tool gebruikt die is ontwikkeld vanuit het Rijk: de MVI-zelfevaluatie tool. Met deze tool kunnen de toegepaste criteria worden gemonitord en kan bij andere aangesloten overheden gezocht worden naar specifieke (succesvolle) criteria die toegepast zijn bij bepaalde typen aanbestedingen.

Social Return

Met ingang van 1 januari 2016 is het toepassen van social return beleid bij contracten boven de vigerende drempel voor Europese aanbestedingen voor dienstverleningsovereenkomsten. Per 1 januari 2017 is dit beleid uitgebreid met infrastructurele projecten, eveneens boven de vigerende drempel voor Europese aanbestedingen. De provincie hanteert een percentage van 5% van de totale opdrachtsom. Per contract wordt beoordeeld of dit percentage toepasbaar en proportioneel is en kan, na afweging, een afwijkend percentage worden toegepast. In juni 2018 heeft GS kennisgenomen van de 'voortgangsrapportage mei 2018' over social return.

De status van social return per januari 2018 is als volgt:

Er zijn vanaf januari 2015 (stand van zaken december 2018) met 46 opdrachtnemers uitvoeringsafspraken gemaakt over social return. Met 2 opdrachtnemers worden binnenkort social return afspraken gemaakt. Binnen de huidige afspraken hebben de opdrachtnemers inmiddels 157 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk(ervaring) geholpen. De gemiddelde duur van een plaatsing is tien maanden. Daarnaast is via sociaal inkopen en diverse MVO-activiteiten een waarde van € 180.626 gerealiseerd.

Status van social return

De inkoopwaarde van de lopende 46 contracten met een SR-verplichting	€ 629.550.000
De social return verplichting op deze contracten	€ 11.880.000
Dit staat gelijk aan een gemiddeld social return percentage van	1,90%
Huidige stand gerealiseerde SR-waarde	**€ 3.162.000**

In mei 2019 wordt de uitvoering van het social return beleid geëvalueerd en zal GS de resultaten aan de leden van Provinciale Staten verzenden.

De structurele samenwerking op het gebied van Inkoop met de andere 11 provincies en in het bijzonder met de P4 (Zuid-Holland, Flevoland en Utrecht) levert aanwijsbare producten op. Zo zijn er enkele aanbestedingen gezamenlijk uitgevoerd (zoals de telefonie aanbesteding PT 2018) en wordt samenwerking gezocht op het gebied van duurzame initiatieven als gezamenlijke energieinkoop en bv de klimaatenveloppe vanuit het Rijk.

Planning en Control

Planning en Control cyclus

Vanuit de ambitie de planning- en controlcyclus door te ontwikkelen en te digitaliseren; hebben Provinciale Staten aanbevelingen geformuleerd voor de verbetering van de begrotingssystematiek (PS-besluit 12 februari 2018-8). In lijn met deze aanbevelingen is de begroting 2019 opgezet. De overige documenten in de P&C-cyclus worden op dezelfde vernieuwd. Tevens is in 2018 hard gewerkt om de kwaliteit en het totstandkomingsproces van de P&C-producten te verbeteren en het eigenaarschap in de P&C-cyclus te vergroten.

Wijzigingen landelijke wet- en regelgeving

De provincie monitort actief de relevante ontwikkelingen ten aanzien van wet- en regelgeving zodat de organisatie hier tijdig op kan anticiperen. Een aantal voorbeelden van actuele thema's voor 2018 zijn:

- Programma KEI: stelt voor overheden het digitaal uitwisselen van stukken in gerechtelijke procedures stapsgewijs verplicht; In 2018 is het programma KEI door het rijk opgeschort. In de loop van 2019 wordt over de uitvoering van KEI meer duidelijkheid verwacht.
- Op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming is binnen de CIO een Functionaris Gegevensbescherming aangesteld.
- Het wetsvoorstel Wet open overheid wordt aangepast en de voorgestelde wijzigingen worden begin 2019 aan de Tweede Kamer aangeboden. De provincie gaat zich in 2019 voorbereiden op de inwerkingtreding van deze wet.

Interne beheersing en risicomanagement

De provincie Noord-Holland heeft de (meerjarige) ambitie uitgesproken om snel, open en transparant te kunnen anticiperen op ontwikkelingen in een in toenemende mate complexer wordende en veranderende omgeving. Hiertoe heeft de provincie sinds 2017 ingezet op het verder optimaliseren van haar management control systeem. Het management Control Systeem is het systeem waarbinnen informatie wordt verzameld en gebruikt om de performance van organisatieonderdelen of de organisatie in zijn geheel te kunnen evalueren in relatie tot de strategische doelen. Het systeem draagt bij aan en beïnvloedt het gedrag binnen de organisatie gericht op het realiseren van deze strategische doelstellingen.

Een aantal (externe) ontwikkelingen in het boekjaar 2018 is in dit verband van groot belang.

- De ontwikkelingen inzake de rechtmatigheidsverklaring. Er komt een wetswijziging die Gedeputeerde Staten verplicht tot een rechtmatigheidsverantwoording over de jaarrekening. De rechtmatigheidsverklaring wordt nu nog door de accountant afgegeven. Besluitvorming over de wijze van verantwoording afleggen over rechtmatigheid door provincies en gemeenten in Nederland vindt medio 2019 plaats. Met ingang van 2022 (over het boekjaar 2021) zal het college van Gedeputeerde Staten zelf een rechtmatigheidsverklaring afgeven. Volgens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is het doel hiervan de politieke aanspreekbaarheid te onderstrepen en de kwaliteit van de bedrijfsvoering van provincies en gemeenten te verhogen. De exacte eisen die aan de rechtmatigheidsverklaring zullen worden gesteld zijn overigens nog (steeds) onduidelijk voor wat betreft inhoud en reikwijdte;

- Een andere belangrijke ontwikkeling op dit gebied betreft het verscherpte toezicht van de Autoriteit Financiële Markten op de accountantskantoren, waardoor de kantoren hun controles zonder uitzondering vrijwel uitsluitend gegevensgericht uitvoeren (dus zonder te steunen op de VIC-functie van organisaties). Dit toezicht is in 2018 verder aangescherpt;
- Tegelijkertijd is de NV COS 610 (Nadere Voorschriften Controle- en overige Standaarden 610) aangescherpt, waarin de interne controle functie wordt beschreven vanuit het perspectief van de accountantscontrole.

Vanuit de wens om het eigen management control systeem te optimaliseren en rekening houdend met bovenstaande ontwikkelingen heeft de provincie Noord-Holland medio 2018 de startnotitie rechtmatigheidsverklaring afgerond en vastgesteld. De notitie richt zich met name op de positionering, scope, organisatie en kwaliteitseisen van de (Verbijzonderde) Interne Controle (VIC). In de 2e helft van 2018 is de VIC op de rechtmatigheid stevig neergezet in de organisatie, waarmee een solide basis is gelegd om toe te groeien naar de rechtmatigheidsverklaring in 2022.

Naast de startnotitie is concreet gewerkt aan werkprogramma's waarin de belangrijkste risico's en de maatregelen om die risico's te beheersen (interne controles) zijn beschreven. Dit is uitgevoerd voor de belangrijkste bedrijfsprocessen inkopen, aanbestedingen, salarissen, subsidies, huren & pachten en begrotingswijzigingen. Belangrijk uitgangspunt in de werkprogramma's is dat de proces- en risico-inventarisatie door de lijn (op diverse niveaus) wordt uitgevoerd. Dit sluit aan bij de principes van eigentijds sturen en verantwoorden; waarbij het management primair verantwoordelijk is voor de strategie en de daarvan afgeleide doelstellingen; de sturing en beheersing van haar processen en voor het managen van de risico's.

Risicomanagement was ook in 2018 een belangrijk middel om de kwaliteit van de besluitvorming en de effectiviteit en efficiëntie van projecten en bedrijfsvoering te vergroten. Risicomanagement is inmiddels een essentieel onderdeel geworden van interne beheersing. Wanneer provinciale risico's met belangrijke (financiële) consequenties zich daadwerkelijk voordoen, moet de provincie immers kunnen verantwoorden dat op een afgewogen en bewuste manier risicomanagement is gehanteerd.

Kosten Bedrijfsvoering

De onderstaande apparaatskosten vertegenwoordigen de totale kosten van de bedrijfsvoering. Dit betreft onder andere de kosten voor personeel, ICT, huisvesting en facilitaire zaken.

De apparaatskosten zijn in 2018 met een bedrag van € 2,7 miljoen onderschreden. Zoals is bepaald bij de instelling van de reserve Bedrijfsvoering is de onderschrijding op materiële apparaatskosten van € 0,6 miljoen gestort in de reserve Bedrijfsvoering.

De apparaatskosten zijn als volgt verdeeld naar een loon- en overige component (waarbij inhuurkosten ten laste van de formatie zijn opgenomen in het loondeel) :

Verdeling apparaatskosten

	Oorspronkelijke begroting 2018	Actuele begroting 2018	Werkelijk 2018	Restant 2018
Personeel	€ 81.743.000	€ 80.358.000	€ 79.545.000	€ 813.000
Materieel	€ 30.303.000	€ 36.263.000	€ 34.361.000	€ 1.902.000
Totaal	**€ 112.046.000**	**€ 116.621.000**	**€ 113.906.000**	**€ 2.715.000**

De verdeling van de apparaatskosten over de begrotingsprogramma's en operationele doelen heeft plaatsgevonden op basis van de verdeelsleutel per directie zoals die bij de begroting 2018 is vastgesteld. In 2018 is voor een bedrag van € 2,52 miljoen doorbelast aan investeringskredieten, terwijl in de begroting is uitgegaan van € 5,44 miljoen.

Een deel van de apparaatskosten wordt gedekt uit reserves. Het betreft de reserves Huisvesting, Organisatieveranderingen, Vervanging ICT-apparatuur, Bedrijfsvoering en GO-gelden. Begroot is dat een bedrag van € 4,93 miljoen zou worden gedekt. De werkelijke kosten ten laste van deze reserves bedroegen in 2018 € 3,66 miljoen (zie ook onderstaande verklaringen). Doordat de werkelijke kosten ten laste van deze reserves € 1,27 miljoen lager zijn geweest, is er in 2018 ook € 1,27 miljoen minder onttrokken uit de betreffende reserves.

De totale onderschrijding op apparaatskosten bedraagt € 2,71 miljoen (2,33 %). De belangrijkste onderschrijdingen worden als volgt verklaard:

- In het kader van de ontwikkeling van de organisatie zijn niet alle formatieplaatsen ingevuld met eigen personeel. Daardoor zijn de loonkosten lager geweest dan geraamd. De meest urgent openstaande formatieplaatsen zijn ingevuld door externe inhuur;

- In de begroting zijn middelen toegevoegd voor motie 110. De besteding van dit incidenteel budget verloopt vertraagd omdat tussen het beschikbaar komen van budget en het daadwerkelijk aanstellen van de mensen enige tijd tussen zit. Daarnaast is het lastig gebleken om op basis van tijdelijke dienstverbanden mensen aan te trekken. Dit geldt ook voor inhuur op interim-basis, waardoor een deel van het werk is verschoven naar 2019. Het gaat om een bedrag van € 530.000;

- Minder inzet voor de Koepelovereenkomst Flevoland. In de Koepelovereenkomst is voorzien in een dienstverlening voor de provincie Flevoland met een omvang van 7 fte. Medewerkers bieden zelf aan, op basis van vrijwilligheid, om werk in Flevoland te verrichten. In 2018 was het animo om hiervoor in aanmerking te komen gering, waardoor maar 2,5 fte van de 7 zijn ingevuld;

- De uitgaven voor het Persoonlijk Opleiding Budget zijn in 2018 lager geweest dan begroot. Volgens de CAO heeft iedere medewerker een budget beschikbaar van € 5.000, te besteden in vijf jaar tijd. Gemiddeld zou dat leiden tot een besteding van circa € 1,0 miljoen per jaar. Met dit bedrag is in de begroting dan ook rekening gehouden. In 2018 is in werkelijkheid € 416.000 uitgegeven;

- Lagere uitgaven voor de realisatie van het I-portfolio, waardoor minder is onttrokken aan de reserve bedrijfsvoering. Deels zijn de lagere uitgaven veroorzaakt doordat bij een aantal projecten de planning die voor de start van het realisatietraject wordt opgesteld te ambitieus blijkt en wordt bijgesteld. De kosten schuiven daardoor in de tijd naar achteren en de te realiseren doelen worden later behaald;

- Door PS is bij de overdracht van de VTH-plustaken aan de omgevingsdiensten incidenteel geld beschikbaar gesteld binnen de apparaatskosten voor frictiekosten. Voor 2018 (het laatste jaar waarin budget beschikbaar is gesteld) was het oorspronkelijke bedrag € 500.000. Bij de laatste begrotingswijziging is dit budget al verlaagd met € 250.000. Een

ingecalculeerde bijdrage aan één van de omgevingsdiensten is niet tot besteding gekomen in 2018. Op het budget is in totaal € 145.000 niet uitgegeven.

4.5 Verbonden partijen

Wat hebben wij bereikt?

Inleiding

Onder een verbonden partij wordt verstaan: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Een financieel belang bestaat uit het door ons ter beschikking gestelde bedrag dat we niet kunnen verhalen indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor we aansprakelijk zijn indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Een bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij door stemrecht.

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijke risico's dient op grond van het BBV en de Wet gemeenschappelijke regelingen de paragraaf Verbonden partijen opgenomen te worden in de begroting en jaarrekening.

Algemeen

In de nota verbonden partijen 2014 is opgenomen dat een verbonden partij een instrument is dat de overheid kan benutten om maatschappelijke doelstellingen uit het collegeprogramma of de programmabegroting te behalen. Daarbij verwacht de overheid dichter bij de realisatie van haar (publieke) doelen te komen.

In een aantal gevallen wordt voor de realisatie van een provinciaal belang voor een participatie in een verbonden partij gekozen. Allereerst kunnen GS van oordeel zijn dat het publieke belang het best kan worden behartigd door een bestaande activiteit buiten de provinciale organisatie te plaatsen. Voorbeelden van dergelijke verzelfstandigingen uit het verleden zijn PWN, Alliander, Afvalzorg en Recreatie Noord-Holland.

Ten tweede kan sprake zijn van activiteiten die gezamenlijk met andere publieke en/of private partijen worden uitgevoerd ter behartiging van provinciale publieke belangen. Voorbeelden hiervan zijn Schiphol Area Development Company (SADC), Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, Zeestad en PolanenPark.

Naast de hiervoor genoemde situaties kan voor nieuwe participaties worden gekozen bij nieuw te ontwikkelen activiteiten die het publieke belang behartigen. Een voorbeeld hiervan is het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland B.V. (PDENH).

De verbonden partijen van de provincie Noord-Holland bestaan uit de provinciale deelnemingen (vennootschappen, hierna: A), de gemeenschappelijke regelingen waaraan we deelnemen (B) en een aantal overige rechtspersonen waarmee een financieel belang en een bestuurlijk belang is gemoeid (C).

A. Deelnemingen

Naar hun aard kunnen deelnemingen worden onderscheiden in de categorieën (voormalige) nutsbedrijven, regionale ontwikkelingsmaatschappijen, beleggingen en overige.

De deelnemingen in de (voormalige) nutsbedrijven (PWN, Alliander, Afvalzorg) zijn vanuit de historie ontstaan. Regelmatig wordt beoordeeld of aanhouding van de belangen nog een provinciaal belang dient.

Wij zien, net als de rijksoverheid, de drinkwatervoorziening als een publieke taak en wij hebben geen voornemen onze deelneming in PWN te verminderen.

Ten aanzien van Afvalzorg hebben Provinciale Staten uitgesproken dat de activiteiten van deze vennootschap een publiek belang dienen. Uitbreiding van de activiteiten van Afvalzorg buiten het gebied van Noord-Holland en Flevoland (de huidige aandeelhouders) achten wij niet uitgesloten, mits in principe de decentrale overheden in het betreffende gebied daarvoor tot de vennootschap toetreden. Noord-Holland zal echter altijd een bepalende meerderheid in de vennootschap willen hebben. Vooralsnog zijn er geen concrete mogelijkheden tot uitbreiding en richt Afvalzorg zich met name op verdere verbetering van haar eigen bedrijfsprocessen.

Ten aanzien van de ontwikkelingsvennootschappen (SADC, RON, PolanenPark en Zeestad) kunnen sociaal-economische motieven en motieven vanuit ruimtelijke ordening worden aangevoerd voor de diverse participaties. Zolang de doelstelling van de desbetreffende ontwikkelingsmaatschappij actueel is, blijft de provincie vanuit dat oogpunt in principe deelnemen, tenzij nieuwe ontwikkelingen tot andere keuzes leiden.

De deelnemingen met een beleggingskarakter in de Bank Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Waterschapsbank dienen geen direct provinciaal belang, maar worden aangehouden vanwege het geringe risico en het hoge rendement.

Recreatie Noord-Holland is een uitvoeringsorganisatie waarin de provincie deelneemt en die als doel heeft het beheren en onderhouden van gebieden van een aantal recreatieschappen. Deze taak werd voorheen uitgevoerd door de provinciale afdeling Groenbeheer. Alle aandelen zijn bij de provincie geplaatst.

B. Gemeenschappelijke regelingen

De gemeenschappelijke regeling Schadeschap Luchthaven Schiphol dient ter afstemming van belangen tussen de diverse overheden in de regio.

De provincie is actief in een aantal recreatieschappen in het kader van landschapsbeheer en het creëren van recreatievoorzieningen.

De Randstedelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijke regeling en oefent voor de provincies Flevoland, Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland de wettelijk verplichte rekenkamerfunctie uit.

Het Openbaar lichaam Waddenfonds is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Groningen en Fryslân.

De provincie neemt deel aan een viertal omgevingsdiensten. Dat betreft gemeenschappelijke regelingen tussen de provincie en een aantal gemeenten in de provincie Noord-Holland. De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincie Noord-Holland, de provincie Flevoland en een aantal gemeenten in beide provincies.

C. Overige verbonden partijen

De provincie is lid van de vereniging Interprovinciaal Overleg, het IPO. Met deze samenwerking wordt beoogd de condities waaronder provincies werken te optimaliseren en provinciale vernieuwingsprocessen te stimuleren.

De provincie is betrokken bij een aantal stichtingen. Stichtingen worden als verbonden partij opgenomen als door de provincie een bestuurder wordt benoemd en er sprake is van jaarlijkse

financiële bijdragen aan die stichting. Daarmee wordt een ruime invulling gegeven aan de definitie van verbonden partijen.

De stichtingen die het betreft zijn:

- Stichting Gooisch Natuurreservaat
- Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio
- Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied
- Stichting administratiekantoor Aandelen Zeehaven IJmuiden
- Stichting Voorbereiding Pallas-reactor

Het fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is op grond van de Wet milieubeheer tot stand gekomen als publiekrechtelijk rechtspersoon. Doel is het beheren van de gelden in het fonds, opdat deze gelden worden gebruikt ter dekking van de kosten van de eeuwigdurende nazorg van gesloten stortplaatsen.

Wat hebben wij daarvoor (meer) gedaan?

Sturen op bijdrage aan provinciale doelen

De provincie stuurt actief op de bijdrage van een verbonden partij aan de provinciale doelen. De beleidsmatige afweging of continuering van participatie in bestaande verbonden partijen wenselijk is, komt aan de orde bij de vierjaarlijkse evaluatie van de verbonden partij. Naast (her)definiëring van het publieke belang zal voor elke verbonden partij, zowel bij het aangaan van de verbintenis als bij de periodieke evaluatie, worden getoetst of deze bijdraagt aan realisatie van beleidsdoelstellingen. Vanuit bedrijfseconomisch perspectief zal beoordeeld worden of de bedrijfsvoering van de verbonden partij voldoende zakelijk is. In alle gevallen wordt periodiek de beleidsmatige afweging gemaakt om betrokken te blijven of te zijn bij activiteiten die de verbonden partij verricht.

Bij het aangaan van een verbinding met en bij het aansturen van een verbonden partij streven wij ernaar:

- Afspraken met de verbonden partijen vast te leggen (bijvoorbeeld in overeenkomsten, statuten of indien van toepassing in een gemeenschappelijke regeling) en te monitoren;
- Afspraken met de verbonden partijen te maken over de frequentie en inhoud van de verantwoordingsinformatie en deze te monitoren;
- Te beoordelen of andere partijen die betrokken zijn bij de verbonden partijen andere belangen kunnen hebben naast het gezamenlijk belang.

Invulling aandeelhouders- en commissarisrol

Er is voor gekozen de belangen van de provincie bij de deelnemingen primair via de aandeelhoudersrol te behartigen. Dat betekent dat in de Raden van Commissarissen van de provinciale deelnemingen geen leden van Gedeputeerde Staten of Provinciale Staten worden benoemd. De aandeelhoudersrol is geplaatst in de portefeuille van de gedeputeerde die ook belast is met het beleidsveld. Om het benodigde contact met de belangrijkste deelnemingen te hebben,

worden door het jaar heen verschillende afstemmingsoverleggen gehouden tussen de portefeuillehouder en bestuurders van de onderneming.

De jaarstukken van verbonden partijen worden beoordeeld op een aantal financiële criteria: positief resultaat, solide financiële verhoudingen (eigen vermogen versus vreemd vermogen), dividendverwachtingen etc.

Ook wordt gekeken naar de ontwikkelingen ten opzichte van voorgaande jaren en de verwachtingen voor de komende jaren. Dit gebeurt in nauw overleg met de betrokken beleidssectoren.

De bepalingen uit de Nederlandse corporate governance code ("Code"), die van toepassing is op beursgenoteerde vennootschappen met haar statutaire zetel in Nederland, worden zoveel mogelijk toegepast op de deelnemingen van de provincie Noord-Holland. De Code bevat zowel principes als concrete bepalingen die de bij een vennootschap betrokken personen (onder andere bestuurders en commissarissen) en partijen tegenover elkaar in acht zouden moeten nemen.

Wij informeren Provinciale Staten over de ontwikkelingen bij de deelnemingen in onze jaarstukken en de begroting. Daarbuiten worden Provinciale Staten actief geïnformeerd als daar aanleiding toe is.

Relevante ontwikkelingen verbonden partijen

De volgende wijzigingen hebben in 2018 plaatsgevonden op het gebied van de verbonden partijen:

- Innovatiefonds Noord-Holland B.V. is in april 2018 opgericht. De provincie Noord-Holland is 50% aandeelhouder;
- Op 8 oktober 2018 hebben Provinciale Staten besloten om het fondsvermogen van PDENH op te hogen met de tweede tranche (€25 miljoen) tot een totaal van €55 miljoen;
- In 2016 is er een agiostorting geweest van € 2 miljoen op de door de provincie gehouden aandelen in het kapitaal van de RON. In april 2018 is er van deze agiostorting € 1 miljoen teruggestort naar de provincie;
- De vier aandeelhouders in SADC hebben in maart 2018 een leenfaciliteit aan SADC ter beschikking gesteld van € 3,375 miljoen per aandeelhouder. In 2018 heeft SADC geen gebruik gemaakt van deze faciliteit.

Wat heeft het gekost?

De belangen van de provincie Noord-Holland in de verbonden partijen brengen lasten en baten (dividenden) met zich mee.

Uitgaven

De lasten voor de verbonden partijen zijn terug te vinden in verschillende programma's. De lasten (rentelasten) voor de deelnemingen in SADC en Zeehaven IJmuiden staan in programma 5 "Ruimte" onder operationeel doel 5.3.1.

De bijdragen aan de recreatieschappen zijn opgenomen in programma 5 onder operationeel doel 5.2.3. De bijdragen aan de omgevingsdiensten zijn opgenomen onder operationeel doel 4.1.2. De bijdragen van de provincie aan het Interprovinciaal Overleg zijn opgenomen in programma 1 “Openbaar bestuur”.

Inkomsten

In 2018 ontvingen wij ca. € 11,7 miljoen aan dividend. Voor 2019 en volgende jaren is een opbrengst begroot van ca. € 7 miljoen per jaar. Zie hiervoor het overzicht van de ontvangen bedragen per deelneming. Een aanzienlijk deel van de ontvangen dividenden wordt gebruikt als algemeen dekkingsmiddel

Leningen en garantstellingen verstrekt aan verbonden partijen

Aan een aantal provinciale deelnemingen zijn bij oprichting of bij een latere financieringsbehoefte, leningen dan wel garanties verstrekt, namelijk:

- Aan Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN) is een leningfaciliteit verstrekt van € 750.000, bedoeld voor participatie in een Startersfonds.
- De in het verleden met Polanenpark afgesloten leningovereenkomst voor een maximum bedrag van € 23 miljoen is medio 2016 afgelost. De aandeelhouders in PolanenPark staan sindsdien naar rato garant voor een bancaire lening van PolanenPark. Voor de provincie betekent dit een garantstelling van maximaal € 8.000.000.
- Aan Zeehaven IJmuiden is in 2011 een lening verstrekt van € 635.000.
- Aan de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V. is een renteloze lening verstrekt ten behoeve van investeringen in bedrijventerreinen. Eind 2016 bedroeg de totale schuld € 11.086.095. Ten behoeve van het project Hoogtij is een borgtocht verstrekt aan de BNG Bank N.V. voor € 35 miljoen, waarvoor het Havenbedrijf Amsterdam N.V. voor 1/3 een contragarantie heeft gesteld aan de Provincie Noord-Holland.
- Aan de stichting Voorbereiding Pallas-reactor is een subsidie in de vorm van een rentedragende geldlening verleend voor de activiteiten in de voorbereidingsfase van de Pallas-reactor

Risico’s verbonden aan verbonden partijen

De financiele risico’s gerelateerd aan verbonden partijen zijn als volgt weer te geven (zie tevens de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing):

Gestort aandelenkapitaal bij deelnemingen

Een aandeelhouder in een vennootschap (deelneming) heeft een bedrag betaald voor de aandelen. In het geval dat de vennootschap slechte resultaten behaalt, kan sprake zijn van (gedeeltelijk) verlies van dit bedrag. Dit dient dan op de provinciale balans te worden gecorrigeerd.

Voor een aantal deelnemingen is vanwege dit risico een bedrag in het provinciale weerstandsvermogen opgenomen.

Dividendopbrengsten van deelnemingen

Als een deelneming winsten behaalt, kan een deel van die winst als dividend worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. Deze mogelijke dividenden zijn onzeker doordat pas na afloop van een boekjaar blijkt of het verwachte resultaat is behaald.

De provincie dekt in het weerstandvermogen het risico af dat 25% van het verwachte dividend niet wordt uitgekeerd.

Verstrekte leningen aan verbonden partijen

Zowel aan een aantal deelnemingen als aan enkele overige verbonden partijen zijn leningen verstrekt. Voor een deel van de verstrekte leningen heeft een dotatie aan het weerstandsvermogen plaatsgevonden in verband met het risico van niet-terugbetaling.

Verstrekte garanties aan verbonden partijen

Zowel ten behoeve van deelnemingen als van overige verbonden partijen zijn garanties/borgstellingen afgegeven. Voor een deel van de verstrekte bedragen heeft een dotatie aan het weerstandsvermogen plaatsgevonden, voor het geval een beroep wordt gedaan op deze garanties/borgstellingen.

Risico's binnen Gemeenschappelijke Regelingen

Elke deelnemer aan een Gemeenschappelijke Regeling is in principe voor zijn aandeel verantwoordelijk voor mogelijke tekorten binnen de GR. In het provinciale weerstandsvermogen is hiervoor een aantal posten opgenomen.

Bovenstaande risico's zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen als Financieringsrisico's, Beleidsrisico's of als Risico's Verbonden Partijen.

Overzicht verbonden partijen

Deelneming

1	Alliander N.V.		
OD	4.2.1		
Vestigingsplaats	Arnhem		
Nominale waarde aandelen	62654400		
% belang	9,16		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA		
Publiek doel	Energievoorziening.		
Bijdrage provinciale doelen	Investeringen in energie-infrastructuur Bijdragen aan duurzaamheidsinitiatieven		
Wijzigingen (betreffend jaar)			
Algemene toelichting			
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
		3.942.000.000	
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
		4.127.000.000	
Resultaat	**2017**		**2018**
		203.000.000	
Dividend	**2017**		**2018**
		9.506.000	

2	N.V. Afvalzorg Holding		
OD	4.1.2		
Vestigingsplaats	Haarlem		
Nominale waarde aandelen	12600000		
% belang	90		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA		
Publiek doel	Efficiënt gebruik stortplaatsen.		
Bijdrage provinciale doelen	Beheer en exploitatie afval-stortlocaties		
Wijzigingen (betreffend jaar)			
Algemene toelichting			
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
		56.653.000	
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
		129.447.000	
Resultaat	**2017**		**2018**
		5.420.000	
Dividend	**2017**		**2018**
		1.125.000	

3	**N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)**		
OD	3.2.2		
Vestigingsplaats	Velserbroek		
Nominale waarde aandelen	6806703		
% belang	100		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA		
Publiek doel	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer		
Bijdrage provinciale doelen	Levering drinkwater Beheer natuurgebieden		
Wijzigingen (betreffend jaar)			
Algemene toelichting			
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
		221.449.000	
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
		561.419.000	
Resultaat	**2017**		**2018**
		9.392.000	
Dividend	**2017**		**2018**
		652.337	

4	**Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)**		
OD	6.2.3		
Vestigingsplaats	Haarlem		
Nominale waarde aandelen	370000		
% belang	100		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA		
Publiek doel	Beheer en onderhoud recreatiegebieden		
Bijdrage provinciale doelen	Beheer en onderhoud recreatiegebieden		
Wijzigingen (betreffend jaar)			
Algemene toelichting			
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
		3.076.717	
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
		1.788.973	
Resultaat	**2017**		**2018**
		13.5542	
Dividend	**2017**		**2018**
		0	

5	**Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)**			
OD	5.3.1			
Vestigingsplaats	Schiphol			
Nominale waarde aandelen	3424680			
% belang	25			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht lid RvC			
Publiek doel	Ruimtelijke inrichting Schipholgebied.			
Bijdrage provinciale doelen	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden Werving en acquisitie			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Algemene toelichting				
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		105.705.000		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		24.703.000		
Resultaat	**2017**		**2018**	
		3.242.000		
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

6	**Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied (RON)**			
OD	5.3.1			
Vestigingsplaats	Zaanstad			
Nominale waarde aandelen	787500			
% belang	33,30			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied.			
Bijdrage provinciale doelen	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Algemene toelichting				
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		4.792.000		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		75.098.000		
Resultaat	**2017**		**2018**	
		-1.042.000		
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		

7	**Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)**			
OD	5.3.1			
Vestigingsplaats	Alkmaar			
Nominale waarde aandelen	26460			
% belang	49			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht voorzitter RvC			
Publiek doel	Ontwikkeling Economie.			
Bijdrage provinciale doelen	Marketing en acquisitie Versterking economie			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Algemene toelichting				
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		805.677		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		1.962.178		
Resultaat	**2017**		**2018**	
		-83.942		
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		

8	**PolanenPark B.V.**			
OD	5.3.1			
Vestigingsplaats	Haarlem			
Nominale waarde aandelen	7200			
% belang	40			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein.			
Bijdrage provinciale doelen	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Algemene toelichting				
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		450.318		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		1.337.633		
Resultaat	**2017**		**2018**	
		62.250		
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

9	**PolanenPark C.V.**			
OD	5.3.1			
Vestigingsplaats	Schiphol			
Nominale waarde aandelen	7200			
% belang	40			
Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV			
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein.			
Bijdrage provinciale doelen	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Algemene toelichting				
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		1.575.679		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		18.972.584		
Resultaat	**2017**		**2018**	
		0		
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

10	**Zeehaven IJmuiden N.V.**			
OD	5.3.1			
Vestigingsplaats	IJmuiden			
Nominale waarde aandelen	408402			
% belang	8,40			
Bestuurlijk belang	Benoeming bestuurslid beherende stichting			
Publiek doel	Visserijbelangen.			
Bijdrage provinciale doelen	Beheer en exploitatie van visafslag en havenfaciliteiten			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Algemene toelichting				
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		22.030.000		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		36.704.000		
Resultaat	**2017**		**2018**	
		2.813.000		
Dividend	**2017**		**2018**	
		24.504		

11	**Zeestad Beheer B.V.**			
OD	5.1.1			
Vestigingsplaats	Den Helder			
Nominale waarde aandelen	9000			
% belang	50			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder.			
Bijdrage provinciale doelen	Stedelijke vernieuwing			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Algemene toelichting				
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		18.000		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		0		
Resultaat	**2017**		**2018**	
		0		
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

12	**Zeestad C.V.**			
OD	5.1.2			
Vestigingsplaats	Den Helder			
Nominale waarde aandelen	6900000			
% belang	49			
Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV			
Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder.			
Bijdrage provinciale doelen	Stedelijke vernieuwing			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Algemene toelichting				
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		35.341.568		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		1.465.110		
Resultaat	**2017**		**2018**	
		0		
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

13	Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Provincie Noord-Holland B.V. (ODENH)	
OD	4.2.1	
Vestigingsplaats	Haarlem	
Nominale waarde aandelen	18000	
% belang	100	
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA	
Publiek doel	Stimulering duurzame energie en ontwikkeling economie.	
Bijdrage provinciale doelen	Participaties in duurzame energie bedrijven	
Wijzigingen (betreffend jaar)		
Algemene toelichting		
Eigen vermogen	**2017**	**2018**
	610.855	
Vreemd vermogen	**2017**	**2018**
	4.457	
Resultaat	**2017**	**2018**
	-486.347	
Dividend	**2017**	**2018**
	0	0

14	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
OD	8.1.1	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Nominale waarde aandelen	1525875	
% belang	1,10	
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA	
Publiek doel	Belegging	
Bijdrage provinciale doelen	n.v.t.	
Wijzigingen (betreffend jaar)		
Algemene toelichting		
Eigen vermogen	**2017**	**2018**
	4.953.000.000	
Vreemd vermogen	**2017**	**2018**
	123.298.000.000	
Resultaat	**2017**	**2018**
	393.000.000	
Dividend	**2017**	**2018**
	1.000.974	

15	Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)			
OD	8.1.1			
Vestigingsplaats	Den Haag			
Nominale waarde aandelen	11845			
% belang	0,20			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Belegging			
Bijdrage provinciale doelen	n.v.t.			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Algemene toelichting				
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		1.628.000.000		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		85.495.000.000		
Resultaat	**2017**		**2018**	
		123.000.000		
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

16	Life Sciences Fund Amsterdam B.V.			
OD	5.3.2			
Vestigingsplaats	Amsterdam			
Nominale waarde aandelen	36038			
% belang	16,90			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Ontwikkeling economie.			
Bijdrage provinciale doelen	Participaties in medische en life science bedrijven			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Algemene toelichting	Aandeel PNH in fondsvermogen: € 1.991.606 Mate van revolverendheid: 100%			
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		11.881.174		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		14.278		
Resultaat	**2017**		**2018**	
		-300.046		
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

17	Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland B.V.		
OD	4.2.1		
Vestigingsplaats	Haarlem		
Nominale waarde aandelen	1		
% belang	100		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA		
Publiek doel	Stimuleren duurzame economie.		
Bijdrage provinciale doelen	Participaties in duurzame economie bedrijven		
Wijzigingen (betreffend jaar)			
Algemene toelichting	Aandeel PNH in fondsvermogen: € 19.010.000 Mate van revolverendheid: 100%		
Eigen vermogen	**2017**	**2018**	
	4.686.878		
Vreemd vermogen	**2017**	**2018**	
	658.769		
Resultaat	**2017**	**2018**	
	-469.696		
Dividend	**2017**	**2018**	
	0	0	

18	Innovatiefonds Noord-Holland B.V.		
OD	5.3.2		
Vestigingsplaats			
Nominale waarde aandelen			
% belang			
Bestuurlijk belang			
Publiek doel	Stimuleren duurzame economie.		
Bijdrage provinciale doelen			
Wijzigingen (betreffend jaar)			
Algemene toelichting	· Looptijd; fondsdeel 1 2023 · Omvang; fondsdeel 1: 12,5 miljoen. Fondsdeel 2; 8,5 miljoen · Aandeel PNH; 50% · Mate van revolverendheid; 100% vestigingsplaats; Amsterdam nominale waarden aandelen PNH; 8000 rechtsvorm: BV		
Eigen vermogen	**2017**	**2018**	
			1.702.762
Vreemd vermogen	**2017**	**2018**	
			1.176.544
Resultaat	**2017**	**2018**	
			-184.238
Dividend	**2017**	**2018**	

Gemeenschappelijke regelingen

1	Schadeschap Luchthaven Schiphol		
OD	5.1.2		
Vestigingsplaats	Hoofddorp		
Bestuurlijk belang	Zorgvuldige en tijdige afwikkeling van de schadevergoedingen		
Visie en beleidsvoornemens	Met het oprichten van het Schadeschap in 1998 hebben overheden één loket willen instellen voor burgers en bedrijven voor schadeveroorzakende besluiten van overheden over Schiphol.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doel	Bevordering afwikkeling schadevergoedingen uitbreiding Schiphol.		
Activiteiten	Het Schadeschap behandelt verzoeken om schadevergoeding van omwonenden/bedrijven rond Schiphol die schade lijden ten gevolge van overheidsbesluiten op grond van de Wet Luchtvaart over Schiphol.		
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De activiteiten van het Schadeschap Schiphol hebben bijgedragen aan effectieve regionale samenwerking om schadegevallen formeel en zorgvuldig af te handelen.		
Bevoegdheden	Via gemeenschappelijke regeling		
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland (1 stem)		
Algemeen bestuur	A. Tekin, 8 leden, 22 stemmen		
Dagelijks bestuur	A. Tekin		
Andere deelnemers en stemaandeel	· Aalsmeer (2 stemmen), · Amstelveen (2 stemmen), · Haarlemmermeer (2 stemmen), · Nieuwkoop (1 stem), · Uitgeest (1 stem), · Zaanstad (2 stemmen) · Ministerie van Infrastructuur en Milieu (11 stemmen).		
Financieel belang	Baten begroting 2019	473.3750	
	Deelnemersbijdragen	0	
	Provinciale bijdrage	0	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
	233.021		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
	85.085		
Resultaat	**2017**		**2018**
	553		
Algemene toelichting	Het Schadeschap Luchthaven Schiphol is opgericht door de Provincie Noord-Holland, het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (voorheen Verkeer en Waterstaat), het Hoogheemraadschap van Rijnland en 21 (deel)gemeenten rondom de luchthaven. Het Schadeschap is belast met de behandeling van verzoeken om schadevergoeding die verband houden met de Planologische Kernbeslissing Schiphol van 1995, en de daarop volgende Luchthavenindelingsbesluiten en de Luchthavenverkeersbesluiten. Dit is vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling Schadeschap Luchthaven Schiphol.		

2	Recreatieschap Spaarnwoude
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Haarlem
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor

	het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheer recreatiegebied.
Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen.
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin 1 stem
Dagelijks bestuur	A. Tekin
Andere deelnemers en stemaandeel	1 stem M. van Doorninck (Amsterdam) 1 stem B. Diepstraten (Velsen) 1 stem J.C.W. Nederstigt (Haarlemmermeer) 1 stem C.Y. Sikkema (Haarlem) 1 stem B. Graal (Haarlemmerliede en Spaarnwoude)
Financieel belang	Baten begroting 2019 6.305.231
	Deelnemersbijdragen 2.955.084
	Provinciale bijdrage 1.525.046
Eigen vermogen	**2017** **2018**
	17.947.422
Vreemd vermogen	**2017** **2018**
	1.605.729
Resultaat	**2017** **2018**
	0
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgen de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijk regeling recreatieschap Geestmerambacht getreden.

3	**Recreatieschap Groengebied Amstelland**
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Amstelveen
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheer recreatiegebied
Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin 1 stem

Dagelijks bestuur			
Andere deelnemers en stemaandeel	1 stem J. Langenacker (Ouder-Amstel) 1 stem J.W. Nuijens (Diemen) 1 stem F.Gordon (Amstelveen) 3 stemmen M.van Doorninck/L.Ivens/ S.Kukenheim (Amsterdam)		
Financieel belang	Baten begroting 2019	4.402.945	
	Deelnemersbijdragen	3.223.967	
	Provinciale bijdrage	902.277	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
	2.894.971		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
	2.948.985		
Resultaat	**2017**		**2018**
	0		
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgt de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijke regeling recreatieschap Geesterambacht getreden.		

4	**Recreatieschap het Twiske (gefuseerd met Landschap Waterland in 2013, maar met gescheiden boekhoudingen)**		
OD	6.2.3		
Vestigingsplaats	Haarlem		
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage.		
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doel	Beheer recreatiegebied		
Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden		
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen		
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.		
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland		
Algemeen bestuur	A. Tekin 6 stemmen		
Dagelijks bestuur			
Andere deelnemers en stemaandeel	1 stem R.J. Monen (Oostzaan) 1 stem J. Schalkwijk (Wormerland) 2 stemmen R. Quakernaat (Landsmeer) 3 stemmen M.T.A. Hegger (Purmerend)		
Financieel belang	Baten begroting 2019	2.312.741	
	Deelnemersbijdragen	1.762.700	
	Provinciale bijdrage	1.017.078	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
	2.896.926		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
	519.140		

Resultaat	**2017**	**2018**
	0	
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgen de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijk regeling recreatieschap Geestmerambacht getreden.	

5	**Recreatieschap Landschap Waterland**	
OD	6.2.3	
Vestigingsplaats	Haarlem	
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage	
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen	
Doel	Beheer recreatiegebied	
Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden.	
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen.	
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.	
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland	
Algemeen bestuur	A. Tekin 1 stem	
Dagelijks bestuur		
Andere deelnemers en stemaandeel	5 stemmen M. van Doorninck(Amsterdam) 1 stem A.J.M. van Beek (Beemster) 1 stem B. ten Have (Waterland) 4 stemmen S. Munnikendam (Zaanstad) 2 stemmen H. Schutt (Edam-Volendam) 1 stem R. Quakernaat (Landsmeer)	
Financieel belang	Baten begroting 2019	700.102
	Deelnemersbijdragen	6.67.960
	Provinciale bijdrage	345.068
Eigen vermogen	**2017**	**2018**
	1.929.435	
Vreemd vermogen	**2017**	**2018**
	37.648	
Resultaat	**2017**	**2018**
	0	
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgen de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijk regeling recreatieschap Geestmerambacht getreden.	

6	**Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer**
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Haarlem
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage.
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheer recreatiegebied
Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen.
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin 1 stem
Dagelijks bestuur	A. Tekin
Andere deelnemers en stemaandeel	1 stem A.W.M. Schoorl (Heemskerk) 1 stem P.F. Dijkman (Alkmaar) 1 stem S. Munnikendam (Zaanstad) 1 stem A.N. Dellemijn (Heiloo) 1 stem H.J. Niele-Goos(Beverwijk) 1 stem J.M. Kloosterman (Uitgeest) 1 stem R. de Haan (Castricum)
Financieel belang	Baten begroting 2019 1.670.386
	Deelnemersbijdragen 1.458.720
	Provinciale bijdrage 802.635
Eigen vermogen	**2017** **2018**
	2.095.611
Vreemd vermogen	**2017** **2018**
	98.827
Resultaat	**2017** **2018**
	0
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgen de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijk regeling recreatieschap Geestmerambacht getreden.

7	**Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.**
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Utrecht
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheer recreatiegebied

Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden.		
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen.		
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.		
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland		
Algemeen bestuur	A. Tekin en P.E. Kirch-Voors		
Dagelijks bestuur	A. Tekin		
Andere deelnemers en stemaandeel	6 stemmen F. Ossel D. van Enk J.J. de Kloet	Wijdemeren	
	6 stemmen F. van Liempt J. Helling P. van Rosssum	Stichtse Vecht	
	2 stemmen M. Pennarts W. Ubaghs	Provincie Utrecht	
	2 stemmen K. Diepeveen L. van Hooijdonk	Gemeente Utrecht	

Financieel belang	Baten begroting 2019	2.333.300	
	Deelnemersbijdragen	1.385.500	
	Provinciale bijdrage	406.300	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
	1.794.700		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
	2.195.300		
Resultaat	**2017**		**2018**
	283.400		
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgen de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijk regeling recreatieschap Geestmerambacht getreden.		

8	**Beheersregeling Amstel**
OD	2.1.4
Vestigingsplaats	n.v.t.
Bestuurlijk belang	Er kan gesteld worden dat de Amstel doelmatig wordt beheerd. Dit is mogelijk omdat door de beheerregeling het beheer bij één provincie, de provincie Noord-Holland is belegd. De bestuurlijke verantwoordelijkheid is daarmee eenduidig geregeld.
Visie en beleidsvoornemens	De provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht wensen een doelmatig beheer van de Amstel als vaarweg. Het gaat dan om een vlotte en veilige scheepvaart op de Amstel.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheer van de Amstel (het beheer van de Amstel is overgedragen van de provincie aan het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vechtstreek).
Activiteiten	De provincie Noord-Holland beheert en onderhoudt de Amstel vanaf de Tolhuissluis tot de provinciale beheergrens nabij de Omval in Amsterdam. Noord-Holland doet dit ook op de binnen de provincies Utrecht en Zuid-Holland gelegen delen van de Amstel.
Realisatie provinciale	D.m.v. de Beheersregeling Amstel is ook in 2017 een doelmatig vaarweg- en nautisch

doelen / geleverde prestaties	beheer van de Amstel tussen Tolhuissluis en Omval Amsterdam uitgevoerd. Daarmee is een bijdrage geleverd aan de hierboven vermelde doelen.		
Bevoegdheden	De provincie Noord-Holland treedt op als technisch en nautisch beheerder van de Amstel, gedeelte Omval-Amsterdam-Tolhuissluis.		
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland		
Algemeen bestuur	n.v.t		
Dagelijks bestuur	n.v.t		
Andere deelnemers en stemaandeel			
Financieel belang	Baten begroting 2019	0	
	Deelnemersbijdragen	0	
	Provinciale bijdrage	0	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
		0	
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
		0	
Resultaat	**2017**		**2018**
		0	
Algemene toelichting	De Beheersregeling Amstel is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht ter behartiging van een doelmatig beheer van de Amstel.		

9	**Randstedelijke Rekenkamer**
OD	1.1.1
Vestigingsplaats	Amsterdam
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling is aangegaan om gezamenlijk op een effectieve en efficiënte wijze de wettelijke opdracht voor het instellen van een rekenkamer vorm en inhoud te kunnen geven.
Visie en beleidsvoornemens	De Randstedelijke Rekenkamer ziet het als haar verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan goed openbaar bestuur door kennisuitwisseling en samenwerking binnen de betrokken provincies en eventueel andere publieke organen te bevorderen. Kwaliteit, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid ziet de Rekenkamer als belangrijkste kenmerken van haar producten.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Rekenkamerfunctie
Activiteiten	De Randstedelijke Rekenkamer verricht onafhankelijk onderzoek naar de provincies en de daarmee verbonden organen. De Rekenkamer informeert primair de Provinciale Staten over haar onderzoeksbevindingen, oordelen en aanbevelingen.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Met haar onderzoeken beoogt de rekenkamer bij te dragen aan het verbeteren van het functioneren van het provinciaal bestuur en de daarmee verbonden organen en het versterken van de publieke verantwoording. In 2017 heeft de rekenkamer (vervolg-) onderzoek gedaan naar: · De regierol van de provincie op het gebied van natuurcompensatie. · Het beheer en onderhoud van wegen en civiele · Het functioneren van het recreatieschap Spaarnwoude en de ingezette maatregelen om de belangrijkste (financiële) problemen en risico's op te lossen respectievelijk te beheersen. · De doorvoering van de verbetervoorstellen voor de uitvoeringspraktijk van het Waddenfonds sinds de decentralisatie in 2012 en de betekenis daarvan voor de beslissing over en de uitvoering en monitoring van projecten en de informatievoorziening aan PS · De mate waarin de provincie erin slaagt om via de subsidieregeling de bouwkundige staat verbeteren en de monumentale waarden te behouden van rijksmonumenten die gerestaureerd moeten worden.
Bevoegdheden	De taken en bevoegdheden van de Randstedelijke Rekenkamer zijn in de Provinciewet vastgelegd. De onafhankelijke positie wordt gewaarborgd door onder meer de vrijheid

	van onderzoek, de toegang tot personen en gegevens en openbaarheid van rapportage. De Rekenkamer doet onderzoek op basis van een eigen onderzoeksprogramma, dat wordt vastgesteld na overleg met de programmaraad. Deze programmaraad bestaat uit leden van de Provinciale Staten van de vier provincies.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	Er is één lid van de Randstedelijke Rekenkamer. Per ultimo 2018 is dat dr. ir. A.W.C. Hoenderdos-Metselaar MBA.
Dagelijks bestuur	Het lid van de rekenkamer vervult tevens de functie van directeur.
Andere deelnemers en stemaandeel	Andere deelnemers zijn de provincies Zuid-Holland, Flevoland en Utrecht. Iedere deelnemer heeft hetzelfde stemaandeel.
Financieel belang	Baten begroting 2019 1.617.600
	Deelnemersbijdragen 1.610.600
	Provinciale bijdrage 434.875
Eigen vermogen	**2017** **2018**
	321.327
Vreemd vermogen	**2017** **2018**
	688.215
Resultaat	**2017** **2018**
	0
Algemene toelichting	De Randstedelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Utrecht.

10	**Openbaar lichaam Waddenfonds**
OD	6.
Vestigingsplaats	Leeuwarden
Bestuurlijk belang	Gezamenlijk beheren en programmatisch besteden van de gelden van het Waddenfonds.
Visie en beleidsvoornemens	Het Waddenfonds is na het rapport van Adviesgroep Waddenzeebeleid (commissie Meijer) oorspronkelijk opgericht in 2007 om de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap te stimuleren. Er is toen €800 miljoen ter beschikking gesteld voor aanvullende investeringen in het Waddengebied. Hiertoe is in 2007 het Waddenfonds opgericht. Het Waddenfonds loopt tot en met 2026. Later is daar door de Tweede Kamer een economische doelstelling aan toegevoegd. Het Rijk heeft het Waddenfonds per 1 januari 2012 overgedragen aan de drie Waddenprovincies, Noord-Holland, Groningen en Fryslân. In totaal is er met de decentralisatie van het Waddenfonds een bedrag gemoeid van ruim € 562 miljoen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheren en besteden Waddenfonds
Activiteiten	Het beheer van het Waddenfonds, opstellen en vaststellen subsidieverordening en jaarprogramma, verstrekken van subsidies ten laste van het Waddenfonds; het op privaatrechtelijke titel besteden van middelen ten laste van het Waddenfonds; de voorbereiding van het door provinciale staten vast te stellen Uitvoeringsplan Waddenfonds. Deze activiteiten worden uitgevoerd met inachtneming van het bestuursakkoord en de door provinciale staten vastgestelde beleidskaders met betrekking tot het werkingsgebied van het Waddenfonds. (zie artikel 4 Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds). Voorts worden er een Jaarprogramma (art.8), Jaarverslag (art. 9), Begroting (art. 27) en Jaarrekening (art. 28) opgesteld).
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	In 2017 hebben diverse projecten subsidie ontvangen van het Waddenfonds. Drie van deze projecten hebben een bijdrage voor provinciale cofinanciering ontvangen. Dit betreft de projecten: 1. de bouw van een uitzichtpunt/steiger in de Waddenzee (van circa 150 meter lang) bij de Cocksdorp op Texel; 2. verlenging van het verblijf in de Museumhaven door toeristische arrangementen mogelijk te maken bij Willemsoord in Den Helder;

	3. filmproductie Silence of the Tides over de Wadden.
Bevoegdheden	Aan het openbaar lichaam Waddenfonds zijn de volgende publiekrechtelijke bevoegdheden overgedragen: De verordenende bevoegdheid, voor zover het vaststellen van een wettelijk voorschrift als bedoeld in artikel 4.23, eerste lid, Awb, noodzakelijk is ten behoeve van het verstrekken van subsidies ten laste van de begroting van het Waddenfonds; het nemen van besluiten inzake het verstrekken van subsidie ten laste van de begroting van het Waddenfonds, overeenkomstig titel 4.2 Awb. (Zie artikel 5 van de Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds)
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	Naam AB-leden vanuit Noord-Holland: W. Bakker, E.A.S. Rommel, gedeputeerde C.J. Loggen. 3 stemmen
Dagelijks bestuur	C.J. Loggen
Andere deelnemers en stemaandeel	Provincie Fryslân en Provincie Groningen 1 stem Deelnemers Provincie Groningen: H. Staghouwer (DB) 1 stem Deelnemers Provincie Fryslân: K. Kielstra (DB)
Financieel belang	Baten begroting 2019 29.308.000 Deelnemersbijdragen Provinciale bijdrage
Eigen vermogen	**2017** **2018** 101.936.372
Vreemd vermogen	**2017** **2018** 82.129.983
Resultaat	**2017** **2018** 14.290.922
Algemene toelichting	Openbaar lichaam Waddenfonds is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Groningen en Fryslân.

11	**Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek**
OD	4.1.2
Vestigingsplaats	Lelystad
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD
Visie en beleidsvoornemens	Verbetering van dienstverlening, kwaliteit van vergunningverlening en handhaving op gebied van milieu, bodem en ruimtelijke ordening. Creëren van gelijk speelveld voor bedrijven. Verhoging van efficiëntie van het functioneren op dit gebied.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
Activiteiten	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De omgevingsdiensten hebben door vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht bij bedrijven en instellingen in de eigen regio's in Noord-Holland bijgedragen aan de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen van de provincie betreffende de kwaliteit van de leefomgeving, veiligheid en duurzaamheid.
Bevoegdheden	Gemandateerd door de deelnemers.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin stem 6%
Dagelijks bestuur	Geen DB-lid
Andere deelnemers en stemaandeel	Flevoland 29,74 % Wijdemeren 3,56 % Lelystad 13,20 % Gooise Meren 6,40 % Almere 7,84 %

	Urk 2,32 % Zeewolde 6,15 % Dronten 7,27 % Huizen 1,83% Noordoostpolder 8,53% Hilversum 2,10 % Weesp 3,20 % Blaricum 0,88 % Laren 0,97%		
Financieel belang	Baten begroting 2019	12.123.093	
	Deelnemersbijdragen	11.615.588	
	Provinciale bijdrage	845.003	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
	1.855.199		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
	4.405.841		
Resultaat	**2017**		**2018**
	729.145		
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland vier omgevingsdiensten. De provincie neemt deel in deze omgevingsdiensten.		

12	**Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied**		
OD	4.1.2		
Vestigingsplaats	Zaandam		
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD		
Visie en beleidsvoornemens	Verbetering van dienstverlening, kwaliteit van vergunningverlening en handhaving op gebied van milieu, bodem en ruimtelijke ordening. Creëren van gelijk speelveld voor bedrijven. Verhoging van efficiëntie van het functioneren op dit gebied.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.		
Activiteiten	Vergunningverlening en handhaving milieutaken		
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De omgevingsdiensten hebben door vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht bij bedrijven en instellingen in de eigen regio's in Noord-Holland bijgedragen aan de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen van de provincie betreffende de kwaliteit van de leefomgeving, veiligheid en duurzaamheid.		
Bevoegdheden	Gemandateerd door de deelnemers		
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland		
Algemeen bestuur	A. Tekin en J.H.M. Bond stem 20%		
Dagelijks bestuur	A. Tekin		
Andere deelnemers en stemaandeel	Amsterdam 30 % Haarlemmermeer 16 % Zaanstad 9 % Aalsmeer 5 % Amstelveen 5 % Diemen 5 % Ouder-Amstel 5% Uithoorn 5 %		
Financieel belang	Baten begroting 2019	45.410.000	
	Deelnemersbijdragen	44.032.000	
	Provinciale bijdrage	11.822.000	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
	5371000		

Vreemd vermogen	**2017**	**2018**
	17.691.000	
Resultaat	**2017**	**2018**
	1.659.000	
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland vier omgevingsdiensten. De provincie neemt deel in deze omgevingsdiensten.	

13	**RUD Noord-Holland Noord**		
OD	4.1.2		
Vestigingsplaats	Hoorn		
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD.		
Visie en beleidsvoornemens	Verbetering van dienstverlening, kwaliteit van vergunningverlening en handhaving op gebied van milieu, bodem en ruimtelijke ordening. Creëren van gelijk speelveld voor bedrijven. Verhoging van efficiëntie van het functioneren op dit gebied.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen		
Doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken		
Activiteiten	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.		
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De omgevingsdiensten hebben door vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht bij bedrijven en instellingen in de eigen regio's in Noord-Holland bijgedragen aan de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen van de provincie betreffende de kwaliteit van de leefomgeving, veiligheid en duurzaamheid.		
Bevoegdheden	Gemandateerd door de deelnemers.		
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland		
Algemeen bestuur	A. Tekin stem 25%		
Dagelijks bestuur	A. Tekin		
Andere deelnemers en stemaandeel	Den Helder 6 % Hollands Kroon 7 % Schagen 7 % Texel 3 % Drechterland 3 % Enkhuizen 2 % Hoorn 8 % Koggenland 2 % Medemblik 6 % Opmeer 2 % Stedebroec 2 % Alkmaar 9 % Bergen 4 % Castricum 4 % Heiloo 2 % Heerhugowaard 5 % Langedijk 3 %		
Financieel belang	Baten begroting 2019	18.744.956	
	Deelnemersbijdragen	18744956	
	Provinciale bijdrage	6833235	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
	2.113.536		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
	4.993.376		
Resultaat	**2017**		**2018**
	1.233.364		
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland vier omgevingsdiensten. De provincie neemt deel in deze omgevingsdiensten.		

14	Omgevingsdienst IJmond
OD	4.1.2
Vestigingsplaats	Beverwijk
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD
Visie en beleidsvoornemens	Verbetering van dienstverlening, kwaliteit van vergunningverlening en handhaving op gebied van milieu, bodem en ruimtelijke ordening. Creëren van gelijk speelveld voor bedrijven. Verhoging van efficiëntie van het functioneren op dit gebied.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
Activiteiten	Vergunningverlening en handhaving milieutaken
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De omgevingsdiensten hebben door vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht bij bedrijven en instellingen in de eigen regio's in Noord-Holland bijgedragen aan de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen van de provincie betreffende de kwaliteit van de leefomgeving, veiligheid en duurzaamheid.
Bevoegdheden	Gemandateerd door de deelnemers
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin stemmen 13 (van 100)
Dagelijks bestuur	Geen DB-lid
Andere deelnemers en stemaandeel	Beemster 2 Beverwijk 15 Bloemendaal 1 Edam-Volendam 2 Haarlem 20 Heemstede 1 Heemskerk 8 Landsmeer 1 Oostzaan 1 Purmerend 2 Uitgeest 3 Velsen 27 Wormerland 2 Zandvoort 2 Waterland 0
Financieel belang	Baten begroting 2019 10.289.359
	Deelnemersbijdragen 6.319.403
	Provinciale bijdrage 815.879
Eigen vermogen	**2017** **2018**
	558.225
Vreemd vermogen	**2017** **2018**
	8.546.628
Resultaat	**2017** **2018**
	13.416
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland vier omgevingsdiensten. De provincie neemt deel in deze omgevingsdiensten.

Privaatrechtelijke rechtspersonen

15	Interprovinciaal Overleg		
OD	1.4.2		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Bestuurlijk belang	Afstemming en belangenbehartiging		
Visie en beleidsvoornemens	Interprovinciale afstemming en belangenbehartiging		
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen		
Doel	Belangenbehartiging provincies		
Activiteiten	Afstemming en belangenbehartiging		
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Belangenbehartiging in Den Haag en in Brussel op verschillende relevante provinciale dossiers.		
Bevoegdheden	Het IPO treedt op als vertegenwoordiger van de twaalf provincies richting het Rijk, op die dossiers die voor de provincies van belang zijn.		
Bestuurders en stemaandeel			
Algemeen bestuur			
Dagelijks bestuur			
Andere deelnemers en stemaandeel			
Financieel belang	Baten begroting 2019	16.247.755	
	Deelnemersbijdragen	16.247.755	
	Provinciale bijdrage	157.3185	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
Resultaat	**2017**		**2018**
	138.257		
Algemene toelichting	De provincie Noord-Holland neemt deel in een interprovinciaal samenwerkingsverband. Het voornaamste doel van de vereniging is gezamenlijke belangenbehartiging op nationaal en Europees niveau.		

16	Stichting Goois Natuurreservaat
OD	6.2.1
Vestigingsplaats	Hilversum
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit leden van de verschillende colleges van Burgemeester en Wethouders, en van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. De stemverhouding in het bestuur is als volgt: provincie Noord-Holland 4 stemmen; gemeente Amsterdam 2 stemmen; gemeente Gooise Meren 3 stemmen, gemeente Blaricum 1 stem; gemeente Hilversum 4 stemmen; gemeente Huizen 2 stemmen; gemeente Laren 1 stem De voorzitter en twee externe deskundigen- bestuursleden hebben elk 1 stem.
Visie en beleidsvoornemens	In de visie van de stichting leveren de waardevolle kenmerken van landschap, natuur en cultureel erfgoed (samen het "natuurschoon") een belangrijke bijdrage aan het welzijn van de mens. Het behoud van deze waarden in het Gooi vindt het Gooisch Natuurreservaat daarom van groot belang voor de bewoners en bezoekers van de regio, voor nu en later. Iedereen dient de natuur en het landschap te kunnen ervaren en dient er kennis over te kunnen vergaren. De verkregen ervaringen en inzichten zullen leiden tot sympathie voor natuurbescherming, een voorwaarde voor duurzaam behoud van de terreinen. De stichting is bovendien van mening dat de voor het Gooi kenmerkende flora en fauna, los van de betekenis voor het welzijn van de mens, recht hebben op voldoende

	leefruimte van goede kwaliteit. Om het ecologisch functioneren van de natuurterreinen of – op grotere schaal – de Gooise stuwwallen te kunnen waarborgen, moet over eigendoms- en bestuursgrenzen heen worden gekeken. Uiteindelijk gaat het om het Gooi als deel van de Heuvelrug en als schakel in het Natuurnetwerk Nederland. Het Gooisch Natuurreservaat beheert circa 2800 hectare natuurgebied.
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen
Doel	Beheer Natuurgebied
Activiteiten	Het aankopen, inrichten en beheren van natuurgebieden, het bevorderen en reguleren van het recreatieve gebruik van de gebieden, handhaving en toezicht in natuurgebieden, belangenbehartiging van natuur in multidisciplinaire projecten, het verzorgen van natuur- en milieueducatie.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Met de provinciale participantenbijdrage heeft GNR voornoemde activiteiten kunnen uitvoeren, in aanvulling op de provinciale subsidies voor natuur-en recreatiebeheer. Hiermee hebben deze middelen bijgedragen aan de realisatie van onze doelstelling om het groen te beschermen en tevens recreatief te benutten.
Bevoegdheden	Aankopen, inrichten en beheren van natuurgebieden, voor zover binnen het statuut is toegestaan. De stichting heeft geen publiekrechtelijke bevoegdheden.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin
Dagelijks bestuur	
Andere deelnemers en stemaandeel	
Financieel belang	Baten begroting 2019 5.969.430
	Deelnemersbijdragen 2.969.700
	Provinciale bijdrage 742.430
Eigen vermogen	**2017** **2018**
	1.553.529
Vreemd vermogen	**2017** **2018**
	896.571
Resultaat	**2017** **2018**
	159.261
Algemene toelichting	De provincie Noord-Holland vormt, samen met vijf Gooise gemeenten (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Laren) en de gemeente Amsterdam, de Stichting Gooisch Natuurreservaat. De stichting heeft als doel de instandhouding van het natuurschoon in het Gooi door de verkrijging van de aldaar gelegen terreinen, ten einde deze te eeuwigen dage ongeschonden als natuurreservaat te behouden, en aan het publiek het genot van dat natuurschoon te verzekeren door vrije toegang tot die terreinen onder eventueel te stellen bepalingen.

17	**Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio**
OD	5.1.2
Vestigingsplaats	Haarlemmermeer
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Schiphol: Voorzitter Raad van Toezicht
Visie en beleidsvoornemens	Realiseren van gebiedsgerichte projecten en individuele maatregelen conform het convenant Leefbaarheid 2007 (onderdeel van de Aldersafspraken 2007)
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen
Doel	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio.
Activiteiten	Uitvoering en monitoring bestuurlijk overleg en coordinatie van de plannen, voorvloeiende uit het convenant.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De stichting draagt zorg voor een betere balans tussen lusten en lasten van Schiphol. Door investeringen in de omgeving die belast wordt door vliegtuiggeluid, waar ruimtelijke beperkingen zijn door de nabijheid van Schiphol en hinder beperkende maatregelen niet mogelijk zijn, wordt de leefbaarheid verbeterd.

Bevoegdheden	Beheren van gelden, beoordelen van aanvragen voor uitkeringen, verstrekken van uitkeringen.		
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland		
Algemeen bestuur	geen deelneming aan AB vanuit PNH		
Dagelijks bestuur	geen deelname PNH		
Andere deelnemers en stemaandeel	J. Bolhoeve B. Schneiders A. Rutten		
Financieel belang	Baten begroting 2019		
	Deelnemersbijdragen	0	
	Provinciale bijdrage	0	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
		48.399.433	
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
		288.483	
Resultaat	**2017**		**2018**
		-432.259	
Algemene toelichting	De Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio is opgericht teneinde de kwaliteit van de woon-, werk- en leefomgeving in de Schipholregio, in de ruimste zin van het woord te bevorderen.		

18	**Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied**		
OD	5.2.3		
Vestigingsplaats	IJmuiden		
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Havens: Voorzitter Bestuursplatform NZKG		
Visie en beleidsvoornemens	De ambitie is om met het NZKG een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan het verbeteren van de internationale concurrentiepositie van de metropoolregio Amsterdam		
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen		
Doel	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.		
Activiteiten	Minimaal 4 keer per jaar komt het bestuursplatform bijeen		
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Ruimte-intensiveringsmonitor, inventarisatie leefbaarheidsdoelstellingen en uitvoering, werkateliers duurzaamheid en leefbaarheid, Synopsis SHIP.		
Bevoegdheden	Benoemen programmamanager, opdrachtgever regionale projecten uit het uitvoeringsprogramma en verantwoordelijk voor de jaarrekening van de stichting.		
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland		
Algemeen bestuur	Gedeputeerde mw. E. Post (voorzitter) 4 leden in AB, provincie Noord-Holland heeft 1 stem		
Dagelijks bestuur	Gedeputeerde mw. E. Post		
Andere deelnemers en stemaandeel	1 stem Wethouder H. Krieger namens gemeente Zaanstad 1 stem Wethouder S. Ferraro namens gemeente Beverwijk 1 stem Wethouder J. Verwoort namens gemeente Velsen 1 stem Wethouder J. Nobel namens gemeente Haarlemmermeer		
Financieel belang	Baten begroting 2019	192.831	
	Deelnemersbijdragen	192.831	
	Provinciale bijdrage	58.657	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
		261.134	
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**

		392.521
Resultaat	**2017**	**2018**
		-6583
Algemene toelichting		

19	**Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.**		
OD	5.3.1		
Vestigingsplaats	IJmuiden		
Bestuurlijk belang	8,4%		
Visie en beleidsvoornemens	Beheer en ontwikkeling van haven- en visveilinginfrastructuur t.b.v. economische ontwikkeling		
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen		
Doel	Ontwikkeling haven.		
Activiteiten			
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Beheren aandelenpakket en ontvangst dividenden		
Bevoegdheden	De provincie benoemt één lid van het Bestuur van de Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.		
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland		
Algemeen bestuur	E. Post (lid)	5 stemmen	
Dagelijks bestuur	n.v.t.		
Andere deelnemers en stemaandeel			
Financieel belang	Baten begroting 2019		
	Deelnemersbijdragen	0	
	Provinciale bijdrage	0	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
		0	
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
		0	
Resultaat	**2017**		**2018**
		0	
Algemene toelichting			

20	**Stichting Voorbereiding Pallas-reactor**
OD	5.3.1
Vestigingsplaats	Schagen
Bestuurlijk belang	Bijdrage aan de kwaliteit van de gezondheidszorg in Nederland en aan het kenniseconomie-cluster in Petten.
Visie en beleidsvoornemens	Voorbereiding van de bouw van een nieuwe hoge flux reactor ter vervanging van de bestaande 50 jaar oude reactor. Ministerie van EZ en de Provincie Noord-Holland hebben elk € 40 mln gereserveerd voor deze voorbereiding. Het verstrekte krediet dient terugbetaald te worden. Het is de bedoeling dat de private sector de bouw en exploitatie op zich gaat nemen.
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen
Doel	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor.
Activiteiten	Het doen ontwerpen van een nieuwe reactor en het regelen van de benodigde vergunningen. Interesseren van de private sector.

Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Het project betreft de voorbereidingsfase voor de bouw van een nieuwe reactor die moet leiden tot continuering van het aanbod aan medische en industriële isotopen, en behoud en zo mogelijk de versterking van de researchlocatie Petten.		
Bevoegdheden	De Stichting heeft een Raad van Toezicht en een directeur die gebonden is aan de toestemming van het Ministerie EZ en de Provincie Noord-Holland voor wat betreft belangrijke activiteiten en opnemen van krediet.		
Bestuurders en stemaandeel	H.J. van der Lugt		
Algemeen bestuur			
Dagelijks bestuur			
Andere deelnemers en stemaandeel			
Financieel belang	Baten begroting 2019	17.500.000	
	Deelnemersbijdragen	17.500.000	
	Provinciale bijdrage	17.500.000	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
		-2.885.4075	
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
		38.175.397	
Resultaat	**2017**		**2018**
		-11.265.756	
Algemene toelichting			

Publiekrechtelijk rechtspersoon

21	**Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland**		
OD	4.1.2		
Vestigingsplaats	Haarlem		
Bestuurlijk belang	Wettelijke taak		
Visie en beleidsvoornemens	Het zorgdragen dat de omgeving van een na 1996 gesloten stortplaats Wet Milieubeheer geen nadelige gevolgen ondervindt van de gesloten stortplaats.		
Rechtsvorm	Publiekrechtelijke rechtspersonen		
Doel	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.		
Activiteiten	Beheren van de financiële middelen en het bekostigen van de nazorg van na 1996 gesloten stortplaatsen Wet Milieubeheer		
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Beschermen van omgeving van gesloten stortplaatsen Wet Milieubeheer. Uitvoering van nazorg van gesloten stortplaats De Poel. Goedkeuring verleend aan het aangepaste nazorgplan van de geopende stortplaats Sortiva en eindinspectie uitgevoerd voor de te sluiten stortplaats Hollandse Brug. Beheer van de middelen in het Nazorgfonds. Bepaling van de doelvermogens voor de geopende stortplaatsen alsmede de nazorgheffing 2016.		
Bevoegdheden			
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland		
Algemeen bestuur	College van Gedeputeerde Staten		
Dagelijks bestuur	Gedeputeerden Post en Tekin		
Andere deelnemers en stemaandeel	Geen		
Financieel belang	Baten begroting 2019	1.263.533	
	Deelnemersbijdragen	0	
	Provinciale bijdrage	0	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
		48.534.552	
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
		9.277	
Resultaat	**2017**		**2018**
		796.684	
Algemene toelichting	Het fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland is opgericht teneinde de kosten te kunnen bestrijden van de nazorg van een na 1-9-1996 gesloten stortplaats Wet milieubeheer binnen de provincie Noord-Holland.		

4.6 Grondbeleid

Algemeen

Voor veel van de provinciale doelstellingen is het provinciale grondbeleid een onmisbaar instrument. Wij willen het Natuurnetwerk Nederland afronden, wegen en hoogwaardige openbaar vervoersverbindingen realiseren en werken aan duurzame landbouw en agrarische structuurversterking. Dat alles kan niet gerealiseerd worden zonder grond.

Met de inzet van provinciale grondinstrumenten (zoals aankoop, verkoop, beheer en ruil) beoogt de provincie om effectief bij te dragen aan het realiseren van de provinciale doelen op het gebied van bijvoorbeeld natuur, water, mobiliteit, klimaatadaptatie en duurzaamheid. Grond(bezit) is een middel en nadrukkelijk geen doel op zich. De activiteiten worden uitgevoerd binnen de kaders van de 5e Nota Grondbeleid die in november 2018 door PS is vastgesteld. De vijfde Nota geeft invulling aan de wens van de Staten om gronden primair aan te wenden voor het realiseren van provinciale doelstellingen (in tegenstelling tot aanwending met oog op rendement en financiële doelstellingen).

De belangrijkste uitgangspunten van het grondbeleid zijn verwoord in de vier kernwaarden ‘marktconformiteit, ‘transparantie’, ‘rechtmatigheid’ en ‘duurzaamheid’. De uitwerking van deze kernwaarden in concreet beleid vindt plaats in het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI), Programma Natuurontwikkeling (PNO), Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO) of andere gebiedsgerichte en/of thematische programma’s, gelegitimeerd door de Omgevingsvisie. In deze structuur wordt dus gewerkt met een compacte kadernota en jaarlijks te actualiseren onderwerpen in uitvoeringsprogramma’s. Geheel conform de filosofie van de Omgevingsvisie is het grondbeleid daarmee flexibel en gericht op maatwerk om effectief in te spelen op actuele ontwikkelingen.

Daarnaast draagt de provincie zorg voor het efficiënt en duurzaam (waardevast) beheren, verhuren en verpachten van gronden in eigendom van de provincie.

Strategische grondaankopen

Met het krediet “Strategische grondaankopen” hebben PS het mogelijk gemaakt om, anticiperend op mogelijke ontwikkelingen t.b.v. provinciale doelen, gronden aan te kopen. In 2016 hebben PS besloten om het krediet de komende 10 tot 15 jaar af te bouwen van € 97 miljoen naar € 20 miljoen, door een jaarlijkse bijstelling bij de jaarrekening. Met de bijstelling in de jaarrekening 2018 resteert per 31 december 2018 een krediet van ca. € 40 miljoen. Hiervan zit ca. € 29 miljoen ‘vast’ in de (grond)eigendommen vermeld in onderstaande tabel ‘materiële vaste activa (strategische grondaankopen)’. De belangrijkste strategische grondeigendommen in 2018 zijn:

- Bloemendalerpolder
- Zonneweide Jaagweg, voorheen als (voormalig beoogd) bedrijventerrein Distriport
- Percelen aangekocht in de kavelruilen n.a.v. het voormalig gebiedsontwikkelingsplan Wieringerrandmeer
- het Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein in Anna Paulowna (RHB)

- SLP-zuid, voorheen bekend als het kassengebied Rozenburg.

Verantwoording GS aan PS

Te allen tijde wordt gestreefd naar maximale transparantie ten aanzien van grondtransacties. In de begroting wordt zo goed mogelijk geraamd welke kosten en opbrengsten in enig jaar gerealiseerd worden. Hierbij gelden wel enkele kanttekeningen:

- Aan- en verkoop van grond is vaak een grillig proces dat sterk gekoppeld is aan de actuele economische situatie en is niet altijd goed te plannen of te voorspellen. Daardoor kan de realisatie afwijken van de raming.
- Zolang er onderhandeld wordt over aan- en verkoop van gronden kan vrijgeven van informatie (bijvoorbeeld ten aanzien van taxaties) de onderhandelingspositie van de Provincie of derde partijen schaden. Er zal daarom altijd een beroep op geheimhouding worden gedaan.
- Gedeputeerde Staten leggen aan Provinciale Staten verantwoording af over alle aan- en verkopen van grond. Vanwege de bovengenoemde kanttekeningen zal het daarbij in de praktijk ook kunnen gaan over verantwoording achteraf), waarbij GS toelichten welke van de geraamde doelstellingen wel en niet zijn gehaald en waarom.

Beheer en verkoop

De provincie bezit een oppervlakte van ca. 20.000 hectare grond. Een groot deel van deze grond valt binnen de beheergrenzen van de provinciale (vaar)wegen. Daarnaast is ca. 7.200 hectare grond en zijn 67 objecten in beheer gegeven aan PWN en Staatsbosbeheer via een beheerovereenkomst. Het resterend vastgoed, ca. 2.700 hectare grond, ca. 810 ligplaatsen, 23 benzinestations en ca. 132 gebouwen (woningen schuren etc.), wordt beheerd via pacht, verhuur, erfpacht en bruikleen. Jaarlijks ontvangt de provincie hiervoor ongeveer € 2,9 miljoen (hierbij is de pachterkorting van ca. € 0,3 miljoen meegenomen) aan inkomsten. Dit beheer omvat ca. 1650 contracten. Ligplaatsen en tankstations zijn in permanent beheer uitgegeven. Het overige vastgoed wordt tijdelijk beheerd in afwachting van een definitieve bestemming, ontwikkeling of sloop. Sinds 2017 worden percelen binnen de begrenzing van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) en/of met een weidevogeldoelstelling verpacht met gebruiksbeperkingen. Deze beperkingen dragen bij aan doelstellingen ten aanzien van natuur, duurzame landbouw en biodiversiteit. Daardoor verminderen de pachtinkomsten. Deze inkomstenderving wordt met een bedrag van ca. € 0,3 miljoen vanuit de programmabegroting Groen gecompenseerd.

Overtollig vastgoed wordt verkocht. Het gaat hier bijvoorbeeld om vastgoed dat eerder verworven is om een provinciaal doel te realiseren, bijvoorbeeld de aanleg van een weg. Zodra dit doel gerealiseerd is kan het overtollige vastgoed verkocht worden. Indien een provinciaal project vervalt, zoals bijvoorbeeld het voormalige Wieringerrandmeer, dan wordt het betreffende vastgoed ingezet of voor het realiseren van andere provinciale doelen en/of het wordt verkocht. Uitgangspunt voor verkoop is transparantie, marktconformiteit en rechtmatigheid en/of met verkoop wordt een provinciaal doel gerealiseerd. Verkoop van vastgoed gebeurt in principe op basis van een onafhankelijke taxatie. Hiervan kan worden afgeweken als het object een zodanig lage waarde heeft dat een dergelijke taxatie qua kosten de waarde overstijgt.

Materiële vaste activa (strategische grondaankopen)

Materiële vaste activa (strategische grondaankopen)

Perceel	Boekwaarde per 31-12-2017	Mutaties 2018	Boekwaarde per 31-12-2018	Saldo oppervlakte ha	Laatste taxatiewaarden	Bedrag	Aantal ha
Materiële vaste activa (strategische grondaankopen)							
1. Bloemendalerpolder	€ 4.963.262	€ 0	€ 4.963.262	77,7146	1 januari 2015	-	
2. Zonneweide Jaagweg (voorheen Distriport)	€ 7.300.000	€ 0	€ 7.300.000	112,2735	9 maart 2018	€ 7.300.000	
3. Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein Anna Paulowna	€ 2.011.000	€ 0	€ 2.011.000	16,5988	28 februari 2017	€ 2.011.000	
4. Perceel Groetweg/Alkmaarseweg, Middenmeer (beoogd motorcrossterrein)	€ 650.000	€ 0	€ 650.000	14,5865	14 februari 2017	€ 1.015.000	
5. Bergweg 30, Bloemendaal	€ 225.807	€ 0	€ 225.807	0,0000	Betreft bloot eigendom, geen taxatie vereist	-	
6. Hoofdweg 511 te Haarlemmermeer	€ 380.000	€ 0	€ 380.000	4,8000	13 februari 2017	€ 380.000	
7. Wieringen (aankoop en verkoop t.b.v. kavelruil)	€ 1.905.265	€ 2.427.953	€ 4.333.218	-	-	-	
8. SLP-zuid (voorheen percelen Kassengebied Rozenburg)	€ 9.362.512	€ 0	€ 9.362.512	13,4789	17 februari 2017	€ 13.670.000	
Totalen	€ 26.797.846	€ 2.427.953	€ 29.225.799	239,4523	-	-	
Overige materiële vaste activa							
9. Percelen voormalig Wieringerrandmeer	€ 14.677.365	-€ 8.739.642	€ 5.937.723	241,6467	19 februari 2018	€ 17.376.550	387
10. Percelen PASO	€ 17.849.317	-€ 110.491	€ 17.738.826	356,6203	19 februari 2018	€ 20.620.555	359
11. Percelen BBL	€ 10.638.789	-€ 1.914.629	€ 8.724.160	1073,6344	8 maart 2018	€ 63.011.124	1310
12. Percelen Beheergrondbank Laagholland	€ 1.341.061	€ 0	€ 1.341.061	129,826	19 februari 2018	€ 4.916.244	130
Totalen	€ 44.506.532	-€ 10.764.762	€ 33.741.770	1801,7274	-	-	-

4.7 Provinciale heffingen

Algemeen

Uit provinciale heffingen ontstaan inkomsten, betaald door de burgers en het bedrijfsleven. Met lokale heffingen creëren wij de mogelijkheid aanvullend (op onder meer de uitkering uit het provinciefonds) collectieve voorzieningen, zoals deze in de verschillende programma's zijn opgenomen, te financieren. Bij het heffen gaan wij zoveel mogelijk uit van het profijtbeginsel, waarbij het uitgangspunt is dat degene die profiteert van een voorziening, voor die voorziening betaalt. Het profijtbeginsel manifesteert zich sterker bij heffingen dan bij belastingen. Deze paragraaf geeft de door Provinciale Staten vastgestelde beleidslijnen en de gerealiseerde belastingopbrengsten weer. Bij het heffen houden wij rekening met interne en externe kaders en wet- en regelgeving, waaronder verschillende artikelen uit de Provinciewet. Daaruit komt het volgende naar voren:

Lastendruk

De provinciale heffingen bepalen, zij het in geringe mate, de collectieve lastendruk en zijn dus mede bepalend voor de omvang van het besteedbaar inkomen. Wettelijk mag het bedrag van een provinciale belasting niet afhankelijk worden gesteld van het inkomen, de winst of het vermogen.

Lokale heffingen moeten overheidsoptreden legitimeren

Wat krijgt de burger terug voor de betaling aan de provincie? Wij streven naar evenwicht tussen het ervaren van overheidsoptreden en de hoogte van het te betalen bedrag. In de Provinciewet staat dat provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting tot een bepaalde limiet geheven mogen worden. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat dat de provinciale heffingen maximaal kostendekkend mogen zijn. Bij overtreding van deze regels kan de rechter de desbetreffende heffingsverordening onverbindend verklaren.

Realiseren sluitende begroting door minder uitgaven en niet door meer heffen

In het coalitieakkoord 2015-2019 is aangegeven dat structurele uitgaven structureel gedekt worden. Ruimte voor nieuw beleid is er uitsluitend als er wordt bezuinigd of sprake is van structureel hogere inkomsten. De opcenten motorrijtuigenbelasting zijn in 2009 voor het laatst verhoogd. Noord-Holland is de provincie met het laagste opcenten-tarief motorrijtuigenbelasting.

Provinciale opcenten 2014-2019

Provincie	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Drenthe	88,3	90,3	92,0	92,0	92,0	92,0
Flevoland	76,6	76,6	77,4	78,2	79,0	79,8
Friesland	90,3	94,1	68,8	69,4	70,0	71,1
Gelderland	87,1	89,3	88,7	89,2	89,2	89,2
Groningen	87,1	88,4	88,9	88,6	89,3	90,4
Limburg	76,6	77,9	77,9	77,9	77,9	77,9
Noord-Brabant	75,8	76,1	76,1	76,1	76,1	76,1
Noord-Holland	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9
Overijssel	79,9	79,9	79,9	79,9	79,9	79,9
Utrecht	72,6	72,6	72,6	72,6	72,6	72,6
Zeeland	78,3	78,3	82,3	82,3	82,3	89,1
Zuid-Holland	95,0	95,0	92,0	91,4	90,4	90,4
Gemiddeld	**81,3**	**82,2**	**80,4**	**80,5**	**80,6**	**81,4**
Maximum tarief	**109,1**	**110,1**	**110,6**	**111,0**	**111,8**	**113,2 *)**

*) septembercirculaire 2018 provinciefonds

Kwijtscheldingsbeleid (art. 10 BBV)

Gelet op het karakter van de heffingen van de provincie Noord-Holland voert de provincie het beleid om geen kwijtschelding toe te passen.

Onderbouwing per heffing

Wij heffen jaarlijks de volgende provinciale heffingen:

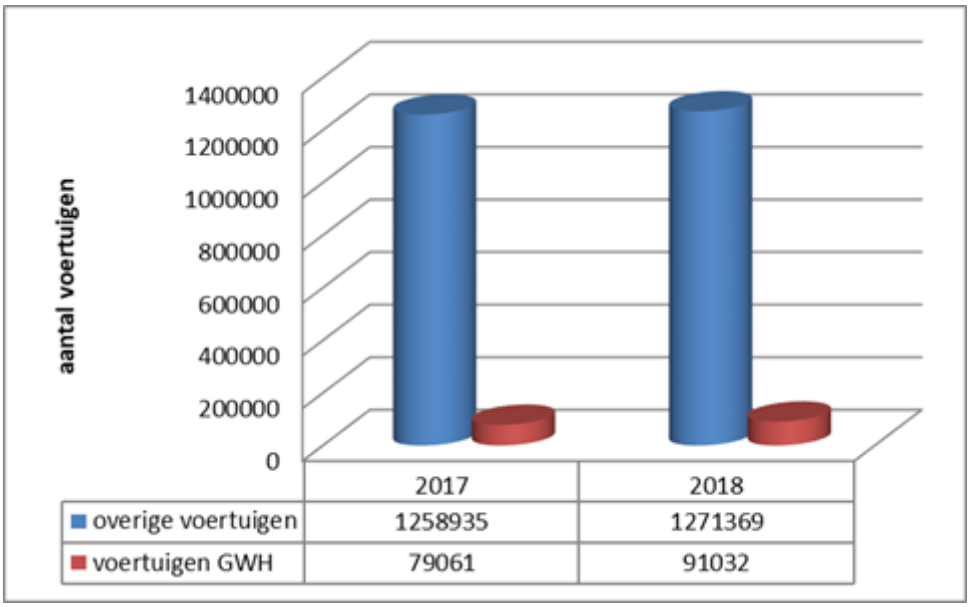
- Belastingen: betalingen voor uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening met een algemeen belang. De provincie kent *provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting* op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting. De opbrengst van deze belasting is een algemeen dekkingsmiddel.
- Heffingen: betalingen voor uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. De provincie Noord-Holland kent de *nazorgheffing gesloten stortplaatsen* en de *grondwaterheffing*.
- Rechten: betalingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. De provincie Noord-Holland kent *leges en overige rechten*.

Belastingen: opcenten motorrijtuigenbelasting

Motorrijtuigenbelasting (MRB) wordt geheven over het bezit van een motorvoertuig. De heffing en inning van de MRB, waarop de provinciale opcenten meeliften, wordt verzorgd door de Belastingdienst. Bovenop de MRB betalen houders van personenauto's en motoren 'provinciale opcenten'. De provincies stellen zelf hun opcenten-tarief motorrijtuigenbelasting vast. Het maximum tarief is voor 2018 bepaald op 111,8 opcenten. Het huidig tarief in de provincie Noord-Holland bedraagt 67,9 opcenten. Sinds 2016 werkt een verandering in de provinciale

belastinggrondslag (bijvoorbeeld de verhuizing van een Groot Wagenparkhouders (GWH)/leasebedrijf naar een andere provincie) direct door in de verdeling van het provinciefonds. Een verandering in de grondslag heeft een egaliserende werking in de uitkering provinciefonds.

Aandeel voertuigen grootwagenparkhouder/leasebedrijf 2017-2018

Heffingen

Nazorgheffing gesloten stortplaatsen

In de zogenaamde Leemtewet is op 1 april 1998 een regeling in de Wet Milieubeheer opgenomen over de nazorg van operationele stortplaatsen. Dit zijn stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet vóór 1 september 1996 is beëindigd. In deze wet is bepaald dat de provincies bestuurlijk en financieel ervoor verantwoordelijk zijn dat deze stortplaatsen na sluiting geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken. Daartoe dient eeuwigdurende nazorg plaats te vinden. Dit houdt in dat maatregelen genomen dienen te worden om bodembeschermende voorzieningen op gesloten stortplaatsen in stand te houden, te onderhouden, te herstellen en eventueel te vervangen. Voorts dienen de bodem beschermende voorzieningen regelmatig geïnspecteerd en de bodem onder de stortplaats onderzocht te worden. Ter bestrijding van deze kosten is een nazorgheffing ingesteld die wordt geheven bij de exploitanten van de operationele stortplaatsen. De provincie Noord-Holland heeft acht stortplaatsen die onder deze regeling vallen. In 2018 is er geen opbrengst nazorgheffing geraamd. Het Nazorgfonds, waar de heffingsopbrengsten in worden gestort, is een bij wet vastgestelde rechtspersoon. In het Nazorgfonds wordt een zodanig kapitaal opgebouwd, dat uit het rendement daarvan de eeuwigdurende nazorg gefinancierd kan worden. Het Nazorgfonds gesloten stortplaatsen bevatte per 1 januari 2018 afgerond € 49,1 miljoen en per 1 januari 2019 € 48,46 (inclusief rendement minus gemaakte nazorgkosten).

Grondwaterheffing

In december 2009 is de Waterwet in werking getreden. De heffing is bestemd ter bestrijding van een groot deel van de ten laste van de provincie komende kosten die zijn verbonden aan het

grondwaterbeheer. Er is een voorziening grondwaterheffing ingesteld. Deze voorziening dient om fluctuatie in het heffingstarief te voorkomen. Heffingsplichtig zijn de onttrekkers van 12.000 m³ of meer grondwater per heffingsjaar. Het tarief is in 2010 vastgesteld op € 0,0085 per m³ onttrokken grondwater. De aanslagen worden achteraf opgelegd. Voor 2018 werd een opbrengst geraamd van € 0,73 miljoen. Het totaal van de opgelegde aanslagen over 2018 bedraagt € 873.921. In 2018 is een bedrag van € 689.853 opgenomen voor apparaatskosten, kosten van beheer en onderhoud van het grondwatermeetnet en onderzoek De voorziening grondwaterheffing was op 1 januari 2019 € 1,79 miljoen.

Saldi voorziening grondwaterheffing

Periode	Voorziening grondwaterheffing
1 januari 2018	€ 1.601.094
31 december 2018	€ 1.785.162

Rechten

Leges ofwel rechten zijn betalingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. Er is sprake van een dienst indien degene, voor wie de handeling wordt verricht, rechtstreeks en in overheersende mate een individueel belang heeft bij deze handeling. Daarmee onderscheiden de rechten zich van belastingen. Zuiver publiekrechtelijke handelingen van de overheid, zoals het verlenen van vergunningen of ontheffingen zijn diensten in deze zin. Uitgangspunt van Provinciale Staten is dat leges kostendekkend zijn. Provinciale Staten voeren als beleid dat kostendekkendheid in eerste instantie bereikt wordt door het optimaliseren van efficiency en in tweede instantie door het verhogen van de tarieven. Dit beleid vereist meer inzicht in de kostenstructuur, kostenbeheersing en kostentoerekening. Voor 2018 werd een totaalopbrengst leges geraamd van € 1,8 miljoen. In totaal werd over 2018 € 3.003.230 aan leges ontvangen. De hoger uitvallende opbrengst vloeit in hoofdzaak voort uit een hoger dan geraamde opbrengst leges Wabo door meer ingediende aanvragen voor bouwvergunningen vanwege de aantrekkende economie. Daarnaast worden de ontvangen leges voor vergoeding van schade veroorzaakt door in het wild levende beschermende dieren nu inzichtelijk gemaakt (circa € 280.000). In het verleden werden deze legesopbrengsten gesaldeerd met de uit te betalen schadevergoedingen.

Gerealiseerde opbrengsten

In totaal werd het volgende aan belasting/heffingen/rechten geraamd en gerealiseerd:

Raming/opbrengsten belastingen en heffingen (x € 1.000.000)

Belasting / Heffing	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Jaarrekening 2018
Opcenten motorrijtuigenbelasting	201,9	199,4	208,0
Grondwaterheffing	0,8	0,7	0,9
Nazorgfonds	0,5	0,0	0,0
Leges	0,0	1,8	0,0

* WABO	2,1	0,0	2,3
* niet-WABO	0,5	0,0	0,7
Totaal	**205,8**	**201,9**	**211,9**

Opcenten motorrijtuigenbelasting , raming en resultaat 2018
In de begroting 2018 werd € 199,4 miljoen aan opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting geraamd.

Opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting 2017-2023 (x € 1.000.000)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Begroting 2017	195,4	195,4	195,4	-	-	-	-
Jaarrekening 2017	201,9	-	-	-	-	-	-
Begroting 2018	-	199,4	199,4	199,4	199,4	-	-
Jaarrekening 2018	-	208,0	-	-	-	-	-
Begroting 2018	-	-	204,1	204,1	204,1	204,1	-
Verwachte opbrengsten	-	-	€ 208,7 *)	208,7	208,7	208,7	208,7

*) Verwachte opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting uitgaande van de realisatie 2018. Opgave belastingdienst 12 januari 2019.

Uit de halfjaarlijkse gewichtsuitdraai opcenten-plichtige voertuigen per 18 januari 2019 blijkt dat Noord-Holland over 2018 in totaal € 208.026.000 (afgerond) aan provinciale opcenten heeft ontvangen. Over de jaren 2016 en 2017 bedroegen de totaal bedragen van de provinciale opcenten respectievelijk € 194.262.700 en € 201.875.700 (afgerond). Dit komt neer op een autonome groei in 2018 ten opzichte van de opbrengst 2017 van 3,05 %, wat neerkomt op een meeropbrengst ten opzichte van de begroting 2018 van circa € 6,15 miljoen. Deze ontwikkeling houdt verband met een toename van het aantal voertuigen. Bij de personenauto's en motoren zien we een stijging van het aantal voertuigen ten opzichte van 2017 met 24.400, waarvan bijna 12.000 voertuigen bij de GWH.

In de begroting 2018 was rekening gehouden met een opbrengst provinciale opcenten van € 199,4 miljoen. Provinciale Staten hebben laatstelijk op 10 november 2008 besloten het opcenten-tarief van 63,9 per 1 april 2009 met vier opcenten te verhogen naar 67,9. Dit tarief gold ook in 2018.

De registratie van gegevens voor de motorrijtuigenbelasting wordt uitgevoerd door het CBM (Centraal Bureau Motorrijtuigenbelasting) en is daarmee een verantwoordelijkheid van het Rijk. Het CBM int de provinciale opcenten en draagt deze aan de provincies af. De provincies hebben geen controlemogelijkheden op deze afdrachten en zijn daarmee informatieafhankelijk van het CBM. De kwaliteit van de informatie over de ontvangen opcenten per provincie is derhalve niet geheel gewaarborgd en aldus blijft enige onzekerheid bestaan over de juistheid en volledigheid van de ontvangen opcenten.

Onbenutte belastingcapaciteit
Het maximum aantal opcenten dat provincies in 2018 mochten heffen was 111,8 opcenten. Eén opcent genereerde in 2018 afgerond € 3,064 miljoen aan opbrengst. De theoretische opbrengst

vanwege onbenutte belastingcapaciteit, mede bepalend voor de provinciale weerstandscapaciteit, kwam in 2018 uit op afgerond € 134,5 miljoen.

Berekening onbenutte belastingcapaciteit

Opbrengst opcenten 2018 (x € 1.000.000)	Opcenten tarief 2018	Opbrengst per opcent (x € 1.000.000)	Maximum opcenten tarief 2018	Maximale opbrengst 2018 (x € 1.000.000)	Onbenutte belastingcapaciteit 2018 (x € 1.000.000)
208,00	67,90	3,06	111,80	342,50	134,50

Kostendekkendheid leges

In de begroting 2019 is door ons aangegeven dat wij u in het 4de kwartaal 2018 meer inzicht zouden geven in de kostendekkendheid van de legestarieven. In het najaar van 2018 zijn wij gestart met een onderzoek naar de kostendekkendheid. In de jaarrekening 2018 kunnen wij de eerste resultaten van dit onderzoek presenteren. Het zijn de eerste resultaten van het onderzoek die wij de komende tijd verder gaan vervolmaken. Wij zijn hierbij ook afhankelijk van gegevens van derden zoals de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG) en de Omgevingsdienst Noord-HollandNoord (OD-NHN). Beide omgevingsdiensten verzorgen namelijk de vergunningsaanvragen van o.a. de WABO, Waterwet, Wet Natuurbescherming. De komende tijd wordt de kostentoerekening verder vervolmaakt. Bij de vaststelling van de legestarieven willen wij u (meer) inzicht geven in de kostendekkendheid van de verschillende tarieven zoals opgenomen in de tarieventabel horende bij legesverordening.

Dekkingspercentages leges

Tarieventabel leges	Uitvoerende organisatie	Baten 2018	Lasten 2018	Kostendekkend 2018
WABO	OD NZKG	€ 2.322.963	€ 1.329.518	174,72%
Wegen/waterwegen	provincie Noord-Holland	€ 241.429	€ 339.412	71,13%
Waterwet	OD NZKG	€ 83.758	€ 961.544	8,71%
Wet hygiëne zwembaden	OD NHN	€ 2.584	€ 72.395	3,57%
Ontgrondingenwet	OD NZKG	€ 72.031	€ 32.207	223,65%
Wadloop	provincie Fryslân	€ 565	€ 28.500	1,98%
Wet Natuurbescherming	Bij12/faunafonds	€ 279.900	€ 287.364	97,40%
Wet Natuurbescherming	OD NHN	€ 0	€ 2.337.817	0,00%
Wet Luchtvaart	OD NZKG	€ 0	€ 116.450	0,00%
Overige	provincie Noord-Holland	€ 0	€ 0	-
Totaal provinciale heffingen		**€ 3.003.230**	**€ 5.505.207**	**54,55%**

Bij de vergunningsaanvragen Luchtvaartwet en de Wet Natuurbescherming zijn geen opbrengsten opgenomen aangezien er voor deze aanvragen geen afzonderlijke tarieven in de thans geldende legesverordening 2017 zijn opgenomen.

Heffing van opcenten interprovinciaal vergeleken

Provincies mochten met ingang van 1 januari 2018 maximaal 111,8 opcenten heffen. Dit maximum wordt jaarlijks geïndexeerd met de tabelcorrectiefactor (een aanpassing aan de ontwikkeling van gemiddelde prijsindexcijfers).

Benutte percentages opcenten motorrijtuigenbelasting per provincie 2017-2018

Provincie	Tarief opcenten		Maximum tarief		Benut %	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Drenthe	92,0	92,0	111,0	111,8	82,9%	82,3%
Flevoland	78,2	79,0	111,0	111,8	70,5%	70,7%
Friesland	69,4	70,0	111,0	111,8	62,5%	62,6%
Gelderland	89,2	89,2	111,0	111,8	80,4%	79,8%
Groningen	88,6	89,3	111,0	111,8	79,8%	79,9%
Limburg	77,9	77,9	111,0	111,8	70,2%	69,7%
Noord-Brabant	76,1	76,1	111,0	111,8	68,6%	68,1%
Noord-Holland	67,9	67,9	111,0	111,8	61,2%	60,7%
Overijssel	79,9	79,9	111,0	111,8	72,0%	71,5%
Utrecht	72,6	72,6	111,0	111,8	65,4%	64,9%
Zeeland	82,3	82,3	111,0	111,8	74,1%	73,6%
Zuid-Holland	91,4	90,4	111,0	111,8	82,3%	80,9%
Gemiddeld	**80,5**	**80,6**	**111,0**	**111,8**	**72,5%**	**72,0%**

Financiële kengetallen in relatie met het BBV

	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Jaarrekening 2018
A) Opcenten motorrijtuigenbelasting	67,9	67,9	67,9
B) Landelijke gemiddelde opcenten in het jaar ervoor	80,5	80,6	80,6
C) Aantal opcenten t.o.v. landelijke gemiddelde (A / B) x 100%	84,3%	84,2%	84,2%

5 Jaarrekening

5.1 Overzicht van baten en lasten en toelichting

5.1.1 Toelichting per programma

Programma 1 Openbaar Bestuur

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 1 — Openbaar bestuur

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019
Lasten	23.184	23.859	26.101	22.154	3.947	27.519
Baten	-120	-93	-196	-97	-99	-105
Saldo van baten en lasten	23.064	23.766	25.905	22.057	3.848	27.414
Stortingen reserves	0	3.000	3.000	3.000	0	0
Onttrekking reserves	-2.681	-183	-1.181	1.382	-2.563	-183
Resultaat	**20.384**	**26.583**	**27.724**	**26.439**	**1.285**	**27.231**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)	V= voordeel / N = nadeel	Neutraal / Uitgestelde Intentie
	Lasten	**3.947**	**V**	
1	Cofinanciering Europese projecten	2.600	V	Onttrekking (9)
2	Project versterking kwaliteit en integriteit lokaal bestuur	363	V	UI
3	Beleidsevaluaties en Monitoring	266	V	
4	Beheer Noord-Hollands Archief	145	V	
5	Subsidies bestuurlijke organisatiezaken	78	V	UI
6	Bestuurskracht	64	V	UI
7	Afrekeningsverschillen	368	V	Stelpost prog. 8
8	Apparaatskosten	-137	N	Stelpost prog. 8
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan € 100.000	200	V	
	Baten	**-99**	**N**	
	Diverse verschillen afzonderlijk kleiner dan € 100.000	-99	N	
	Stortingen reserves	**0**		
	Geen verschillen			
	Onttrekking reserves	**-2.563**	**N**	
9	Lagere onttrekking reserve Cofinanciering Eur. projecten	-2.563	N	Lasten (1)

Lasten

1. Doordat aanvragers meer tijd nodig hebben dan gedacht om met een goed project te komen of omdat een project afgekeurd wordt, zijn er minder subsidies verleend dan verwacht. De onttrekking aan de reserve is ook lager (zie ook bij onttrekkingen reserves, nr. 9). Daarnaast is de reservering voor overprogrammering van Kansen voor West 1 vrijgevallen.
2. Medio 2018 zijn middelen (in totaal € 800.000 voor 2018 en 2019) beschikbaar gesteld voor het project versterking kwaliteit en integriteit lokaal bestuur. De uitvoering van dit project is later gestart dan gepland, omdat het meer tijd kostte dan verwacht om hiervoor een projectleider aan te stellen. Daarom is er € 363.000 als uitgestelde intentie meegenomen van 2018 naar 2019.
3. Doordat meer onderzoeken, evaluaties en monitors door de provincie zelf zijn uitgevoerd en uitbesteding niet nodig was, is het geraamde budget niet volledig (namelijk € 266.000 minder) besteed.
4. In 2018 heeft de provincie het eerste deel van het digitale archief overgebracht naar het E-depot van het Noord-Hollands Archief(NHA) . Dit had een experimenteel karakter: onze provincie was de eerste zorgdrager die een deel van haar digitale collectie heeft overgedragen. Omdat het bovendien slechts een betrekkelijk klein deel was, heeft het NHA besloten hiervoor geen kosten in rekening te brengen en is een onderschrijding ontstaan van € 145.000.
5. Het aantal gemeenten dat besluit tot een bestuurskrachtonderzoek wisselt per jaar. In 2018 hebben gemeenten minder beroep gedaan op de uitvoeringsregeling voor het doen van onderzoeken naar hun bestuurskrachten, naar mogelijkheden om die bestuurskracht te versterken en om regionale bestuurlijke samenwerking te verstevigen.
6. Er is minder ondersteuning nodig geweest voor burgerparticipatie met name door het zelf organiserend vermogen van inwoners. In 2019 zullen deze middelen worden ingezet voor een pilot burgerparticipatie en de monitoring en evaluatie daarvan
7. Lasten zoals subsidies worden soms administratief afgehandeld in een later jaar dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke kosten het precieze bedrag van de subsidie bepaald. Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening die in een verschillend jaar tot uiting komen, komen op de post "afrekeningsverschillen" terecht. Deze afrekeningsverschillen worden begroot als stelpost in programma 8, maar gerealiseerd in alle programma's. In programma 1 is bij voorbeeld van het IPO € 100.000 ontvangen i.v.m. de afrekening over 2017. Voor een verdere specificatie van de afrekeningsverschillen wordt verwezen naar tabel 5.4.1 in deze jaarrekening.
8. Bij de begroting 2018 zijn alle apparaatskosten verdeeld over de programma’s via een bepaalde verdeelsleutel. Gedurende het uitvoeringsjaar hebben er wijzigingen plaatsgevonden op de totale omvang van de apparaatskosten. Deze wijzigingen zijn in eerste instantie verwerkt in programma 8 (als “nog te verdelen apparaatskosten”). Bij de jaarrekening zijn deze wijzigingen weer verdeeld over de 7 beleidsprogramma’s. Daarom is er sprake van een onderschrijding in programma 8 en een overschrijding in de andere programma’s. Voor de toelichting op de verschillen tussen begrote en gerealiseerde totale apparaatskosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Onttrekkingen reserves

9. De onttrekking aan de reserve Cofinanciering Europese projecten is lager, omdat er minder subsidies zijn verleend (zie ook bij lasten, nr. 1).

Programma 2 Bereikbaarheid

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 2 Bereikbaarheid

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019
Lasten	158.218	195.377	237.753	190.244	47.509	181.830
Baten	-77.115	-10.640	-20.622	-17.320	-3.302	-9.735
Saldo van baten en lasten	81.104	184.737	217.131	172.924	44.207	172.095
Stortingen reserves	252.668	100.954	180.337	173.813	6.524	101.313
Onttrekking reserves	-82.404	-81.342	-144.518	-108.795	-35.722	-294.008
Resultaat	**251.368**	**204.349**	**252.951**	**237.941**	**15.009**	**-20.601**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Toelichting	Bedrag (x € 1.000)	V= voordeel/ N=nadeel	Dekking/UI
	Lasten	**47.509**	**V**	
1	Subsidies infrastructuur	12.398	V	Onttrekking (48)
2	Subsidies OV-Projecten	8.718	V	Resv. EXIN-H
3	Wijziging afschrijvingstermijn kapitaalgoederen	8.489	V	1,4 mln.: onttrekking (52)
4	Groot onderhoud wegen	8.400	V	Onttrekking (47)
5	OV concessies	5.929	V	Onttrekking (49)
6	Groot onderhoud vaarwegen	2.300	V	Onttrekking (50)
7	Projecten voor derden	2.039	V	Baten (34)
8	Boerenverdrietsluis	2.000	V	1 mln.: Baten (35) 1mln.: UI
9	Afrekeningsverschil subsidie HOV Haarlem - IJmuiden	-1.714	N	Resv. TWIN-H
10	Smart mobility	1.509	V	Onttrekking (48)
11	Elektrisch vervoer MRA	786	V	Baten (36)
12	HOV Schiphol	-893	N	Resv. EXIN-H
13	Uitvoeringsregeling oplossen Fietsknelpunten	693	V	Onttrekking (51)
14	Gladheidsbestrijding wegen	-554	N	
15	Subsidies Investeringspakket Bereikbaarheid (IPB) Alkmaar	550	V	Resv. TWIN-H
16	Voorbereidingskosten Verbinding A8-A9	523	V	Resv. TWIN-H

17	Programma Geïntegreerde Verkeerscentrale	-489	N	Onttrekking (48)
18	Schade Wegen en Vaarwegen	-445	N	
19	Extra vast onderhoud t.b.v. de overgang naar integrale gebiedscontracten	-368	N	
20	Gebiedscontract 7 – Gooi en Vechtstreek	-363	N	
21	Verkeersmanagement	-256	N	
22	Bijdrage HOV A9	190	V	Resv. EXIN-H
23	Onderhoud vaarwegen	-202	N	
24	Afrekeningsverschillen t.b.v. reserve infrastructuur	201	V	Onttrekking (48)
25	Kleine Wegenwerken	198	V	
26	Levensduur verlengende innovaties	183	V	110.000: UI
27	SolaRoad	182	V	Onttrekking (54)
28	Intelligente transport systemen (ITS)	-176	N	
29	Administratieve correctie Fietskluizen	164	V	
30	Studiekosten PMI	-141	N	
31	Tunnelveiligheid	-136	N	
32	Grenzeloos Openbaar Vervoer Informatie (GOVI)	119	V	Onttrekking (49)
33	Apparaatskosten	-1.785	N	
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	-540	N	
	Baten	**-3.302**	**N**	
34	Projecten van derden wegen	-2.039	N	Lasten (7)
35	Boerenverdrietsluit	-1.000	N	Lasten (8)
36	Elektrisch vervoer MRA	-786	N	Lasten (11)
37	Administratieve verwerking bijdrage busdoorsteek Eemnes	300	V	
38	Veerpont Westeinde	122	V	
39	V-Log centrale	103	V	Stortingen (46)
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	-2	N	
	Stortingen	**6.524**	**V**	
40	Lagere storting in de reserve kapitaallasten OV vanuit de reserve EXIN-H	5.534	V	EXIN-H
41	Lagere storting in de reserve kapitaallasten kunstwerken vanuit de reserve groot onderhoud wegen.	4.300	V	Onttrekking (47)
42	Hogere storting in de reserve infrastructuur – Uitkering rijk t.b.v. Beter Benutten.	-4.000	N	
43	Lagere storting in de reserve kapitaallasten OV vanuit de reserve TWIN-H	905	V	TWIN-H
44	Hogere storting in de reserve kapitaallasten vaarwegen	-240	N	TWIN-H
45	Lagere storting in de reserve kapitaallasten wegen vanuit diverse reserves	136	V	EXINH/TWINH/ onttrekking (48, 51 & 53)
46	Hogere storting in de reserve Groot onderhoud wegen	-113	N	Baten (39)
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	2	V	
	Onttrekking	**-35.722**	**N**	
47	Lagere onttrekking vanuit de reserve Groot onderhoud wegen	-12.700	N	Lasten (4) & Stortingen (41)

48	Lagere onttrekking vanuit de reserve Infrastructuur	-11.348	N	Lasten(1, 10, 17, 24) & stortingen (45)
49	Lagere onttrekking vanuit de reserve OV projecten	-5.994	N	Lasten (5 & 32)
50	Lagere onttrekking vanuit de reserve Groot onderhoud vaarwegen	-2.300	N	Lasten (6)
51	Lagere onttrekking vanuit de reserve fietsinfrastructuur	-2.224	N	Lasten (13) & Stortingen (45)
52	Lager onttrekking vanuit diverse kapitaallasten reserves door wijzigen afschrijvingstermijn kapitaalgoederen	-1.373	N	Lasten(3)
53	Hogere onttrekking vanuit de reserve kapitaallasten wegen	208	V	
54	Lagere onttrekking vanuit de reserve innovatieprojecten SolaRoad.	-182	N	Lasten(26)
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	191	V	

Lasten

1. De subsidie Zaanbrug van € 11,6 miljoen is niet verleend door problemen met de aanbesteding. Deze is in het vierde kwartaal van 2018 stil gelegd voor maximaal 12 weken vanwege de discussie rondom de hoogte van het aanbestedingsplafond. Dit wordt te laag geacht waardoor er een reëel aanbestedingsrisico is: geen/te weinig inschrijvers. Ten laste van de reserve Infrastructuur is daarnaast voor € 836.000 minder aan lasten gerealiseerd doordat subsidies uit voorgaande jaren lager zijn vastgesteld (afrekeningsverschillen ten gunste van de reserve Infrastructuur).
2. Er is over 2018 in totaal € 8,7 miljoen minder aan subsidies voor OV-projecten verleend dan begroot.
    a. De subsidies Uithoornlijn (€ 1,9 miljoen) is uitgesteld naar 2019 door het later vaststellen van de overeenkomsten voor grond- en areaaloverdracht en beheer. Dit is veroorzaakt doordat er meer tijd nodig was om tot overeenstemming te komen dan ingeschat. De Vervoerregio Amsterdam dient pas na het vaststellen hiervan de subsidie aanvraag in.
    b. De bijdrage busvoorzieningen A1 (€ 1,5 miljoen) is nog niet verleend door nog niet afgerond overleg tussen de provincie en Rijkswaterstaat (RWS) over de gronden van toekenning van de subsidie.
    c. In het kader van de Investeringsagenda doorstroming OV is € 5,3 miljoen minder aan subsidies verleend. Dit is het gevolg van noodzakelijk aanvullend onderzoek ten behoeve van het realiseren van de doelstelling van projecten in Alkmaar, Beverwijk, de Velsertunnel en Heerhugowaard; €3,8 miljoen. In Haarlem en Hilversum maken projecten onderdeel uit van een gebiedsstudie/ -visie of van (regulier) groot onderhoud, hierdoor zijn andere inzichten ontstaan mede in relatie tot de instandhoudingsverplichting. Daarnaast worden projecten efficiënter uitgevoerd, bijvoorbeeld door werk-met werk te maken. Tevens duurt het aangaan van samenwerkingsovereenkomsten langer. Uitgestelde realisatie € 1,5 miljoen
3. Door de accountant is aangegeven dat de huidige afschrijvingstermijnen niet in overeenstemming zijn met de wet- en regelgeving. In de jaarrekening zijn de kapitaallasten van grond- weg- en waterbouwkundige werken berekend op basis van aangepaste (langere) afschrijvingstermijnen. Dit leidt tot lagere kapitaallasten ad € 8,5 miljoen.

4. In 2018 is € 8,4 miljoen minder besteed aan het groot onderhoud van wegen dan begroot.
    a. Beheer wegen: in 2018 zijn een aantal projecten vertraagd, onder andere de uitrol van slimme energiemeters ten gevolge van scope uitbreiding. Bij het project integrale veiligheid en ERA (ERA staat voor eisen en richtlijnen van de assets van de provincie) was er sprake van een capaciteitsprobleem, waardoor er vertraging is ontstaan. Bij de Praktijkproef Multi-Domein Centrale (integratiedesk tussen wegverkeersleiding, brugbediening en tunnelbewaking) is prioriteit gegeven aan cybersecurity, waardoor vertraging is ontstaan in de gereserveerde uitgaven. De reservering voor een deel van de kosten van het project Bouw Informatie Management (BIM) was niet meer nodig omdat bij de Kaderbrief 2019 een andere dekkingsbron is geregeld. De kosten baggerbermsloten zijn via de gebiedscontracten verrekend. Minder besteed, totaal € 1,0 miljoen.
    b. Groot onderhoud wegen: er is € 2,6 miljoen minder besteed, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de onderstaande acht projecten:
        - N232d, N515b03 en N520b-01 zijn wel in 2018 geprogrammeerd voor € 1,0 miljoen, maar i.v.m. onduidelijkheden rondom de scope nog in uitvoering genomen.
        i. Door de toevoeging van innovatie m.b.t. Bio-Based beton in het project N231B-04 is vertraging ontstaan. Hierdoor minder besteed € 600.000.
        ii. In verband met machinerichtlijn en bediening op afstand zijn de projecten ophaalbrug Purmerend en hefbrug Oterleek vertraagd. Hierdoor is € 1,0 miljoen minder gerealiseerd.
    c. Gebiedscontracten wegen / variabel onderhoud: door vertraging van het vaststellen van het transitieresultaat is bij de gebiedscontracten in totaal € 4,8 miljoen minder besteed.
5. Een deel van de kosten voor concessies is gedekt met het restant BDU middelen dat op de balans stond. Hierdoor is € 6,6 miljoen budget overgebleven binnen de reserve OV projecten. Deze middelen zijn deels ingezet voor hogere lasten voor de definitieve eindafrekening 2017 (€ 1,4 miljoen) en extra lasten voor de voorlopige eindafrekening 2018 (€ 516.000). Deze hogere lasten worden voornamelijk veroorzaakt doordat meer bonussen zijn gegeven en minder boetes zijn opgelegd dan van tevoren was ingeschat op basis van voorgaande jaren. Ook heeft de provincie Friesland de kosten voor busvervoer over de Afsluitdijk zoals vastgelegd in rekening gebracht (€ 934.000). Tevens zijn de proceskosten voor de aanbesteding hoger uitgevallen (€ 136.000). Daarnaast heeft de provincie Connexxion een boete opgelegd van € 1,5 miljoen, omdat Connexxion niet rijdt met het afgesproken aantal zero emissie bussen tijdens de implementatieperiode van de nieuwe concessie Haarlem – IJmond. Ook heeft Connexxion in 2018 niet alle punctualiteitsafspraken nageleefd, wat leidt tot een boete van € 789.000.
6. Voor het groot onderhoud van Vaarwegen is in 2018 € 2,3 miljoen minder besteed. Dit betreft:
    a. Beheer: doordat over circa vier jaar minder oevers en bruggen staan ingepland voor vervanging is in 2018 minder dan gemiddeld geïnspecteerd. Daarnaast is het sleutelplan voor de beweegbare bruggen en Verkeerregelinstallaties uitgebreid met alarminstallaties, videocamera's en steunpunten. Doordat dit meer voorbereidingstijd kost is uitvoering is vertraagd. Daarnaast bleek de reservering voor het zekerstellen van oevers ten gevolge

van calamiteiten in 2018 niet nodig te zijn. In totaal is hierdoor € 929.000 minder besteed

b. Projecten: de projecten onderhoud sluis Purmerend en uniformering brugbediening zijn vanwege extra maatregelen ten goede van de machinerichtlijn vertraagd. Minder besteed: € 1 miljoen;

c. Gebiedscontracten/ variabel onderhoud: In de gebiedscontracten 2 en 3 zijn minder kosten gemaakt ten aanzien van het onderhoud van de vaarwegen ad € 200.000. In het gebiedscontract 1 zijn minder verzoeken tot wijzigingen uitgevoerd dan voorzien ad € 300.000. In de overige gebiedscontracten kleine verschillen ad € 100.000.

7. Lagere uitgaven projecten voor derden. Dit betreft de volgende projecten:

   a. Project A9 aansluiting Heiloo is getemporiseerd in afwachting van de uitspraak van de Raad van State inzake het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Hierdoor is € 2,4 miljoen minder besteed in 2018, dan was voorzien.

   b. Busbaan Wijckermolen. Dit project was niet voorzien in 2018, maar is wel in voorbereiding gegaan waardoor € 200.000 meer is besteed.

   c. Zaanbrug. De uitgaven voor project management en externe adviseurs inzake de Zaanburg zijn € 200.000 hoger dan was voorzien als gevolg van de uitgestelde uitbesteding

8. Boerenverdrietsluis: de onderhandelingen met de gemeente Den Helder verliepen stroever dan vooraf werd verwacht door gebrek aan capaciteit en medewerking vanuit de gemeente Den Helder. De eerste overeenkomst op basis waarvan de gemeente Den Helder subsidie kan aanvragen wordt in het eerste kwartaal 2019 behandeld in het college van Burgemeester & Wethouders. Daarna kan de subsidieaanvraag worden opgestart. De uitvoering van de werkzaamheden hebben niet in 2018 plaatsgevonden. In totaal is hierdoor € 2 miljoen (€ 1 miljoen subsidie & € 1 miljoen realisatiekosten) minder besteed in 2018. Hiertegenover staat € 1 miljoen aan lagere baten

9. In kader van de jaarrekening 2017 is het vrijkomend bedrag door verwachtte lagere subsidievaststelling HOV Haarlem - IJmuiden van € 8 miljoen terugstort in de reserve TWIN-H. Op basis van de (definitieve) vaststelling blijkt dat het vrijkomend bedrag € 1,7 miljoen lager is.

10. Dat in 2018 € 1,5 miljoen minder is uitgegeven voor Smart Mobility heeft verschillende oorzaken:

    a. Voor de Coöperatieve Adaptive Cruise Control (C-ACC) proef, waarbij auto's op basis van berichtenuitwisseling automatisch een veilige afstand houden is in september goedkeuring ontvangen door de Rijksdienst voor het Wegverkeer. Alvorens ontheffing te verlenen, is door RDW advies ingewonnen bij de SWOV (Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid). Het uitbrengen van dit advies heeft enkele maanden geduurd, waardoor de studie niet in november 2018 kon worden afgerond, maar pas in 2019.

    b. De leveringen van de innovatieve intelligente verkeersregelinstallaties (iVRI's) blijven flink achter door landelijke ontwikkel- en leveringsproblemen bij meerdere leveranciers.

c. De praktijkproef met gecombineerde bediencentrales is complexer dan vooraf verwacht. Oplevering verschuift voor een deel door naar 2019. Hierdoor is in 2018 €1,5 miljoen minder besteed.

11. Elektrisch vervoer Metropoolregio Amsterdam (MRA): aan het programma Elektrisch vervoer is € 786.000 minder besteed. Gepland was 450 palen te plaatsen, gerealiseerd zijn 310 palen. Door capaciteitsproblemen bij met name de netwerkbeheerder kon het aantal aangevraagde laadpalen niet tijdig geplaatst worden. De capaciteitsproblemen zijn inmiddels voor een belangrijk deel opgelost en de achterstand zal in 2019 ingelopen worden. Hierdoor is in 2018 voor € 459.000 minder aan plaatsingskosten besteed. Daarnaast is de LIFE subsidie (€ 327.000) nog niet uitgekeerd aan de betrokken instanties omdat nog op de juiste transactie gegevens van deze partijen wordt gewacht .
12. De kosten inzake de PFOS problematiek (verontreiniging) rondom het project Hoogwaardige Openbaar Vervoerverbinding (HOV) Schiphol Oost mogen volgens het BBV niet worden geactiveerd, maar worden rechtstreeks ten laste de reserve EXIN-H verantwoord. Hierdoor is in 2018 € 893.000 meer aan lasten gerealiseerd.
13. Ten laste van de reserve Fietsinfrastructuur zijn minder subsidies verleend. Door latere openstelling van de Uitvoeringsregeling Oplossen fietsknelpunten, is pas vanaf het derde kwartaal van 2018 ingeschreven waardoor minder subsidies verleend zijn omdat niet alle aanvragen in 2018 beoordeeld konden worden. Hierdoor is € 693.000 minder aan subsidies verleend dan begroot. Het restant zal in 2019 worden ingezet.
14. Als gevolg van de lang aanhoudende winterperiode gedurende het gladheidsseizoen 2017-2018 hebben er in de periode april – mei 2018 extra strooiacties plaatsgevonden. Hiervoor is € 554.000 meer aan lasten gerealiseerd.
15. De subsidie voor Bergerweg, deelproject Investeringspakket Bereikbaarheid (IPB) Alkmaar van € 550.000 is niet verleend en uitgesteld naar 2019 omdat de subsidie aanvrager meer doorlooptijd nodig heeft gehad om het plan uit te werken dan gedacht.
16. De voorbereidingskosten Verbinding A8-A9 zijn € 523.000 lager, doordat het opstellen van het plan van aanpak en de afstemming daarover met diverse partijen meer tijd heeft gekost.
17. Het landelijk programma Geïntegreerde Verkeerscentrale ontwikkelt in publiek-private samenwerking slimme oplossingen voor inrichting en benutting van bediencentrales. Deze oplossingen kunnen de Decentrale Overheden als iDiensten gaan afnemen. In 2018 is de ontwikkeling van de geplande resultaten voorspoediger verlopen dan begin 2018 konden worden voorzien. Hierdoor is € 489.000 meer besteed in 2018.
18. Als gevolg van een aantal grote schades door aanvaringen van beweegbare kunstwerken, waaronder de Burgervlotbrug en schaderijdingen op het tracé N307/N194 (voorheen N23 Westfrisiaweg) is er in totaal € 445.000 aan extra kosten gemaakt.
19. In 2018 heeft de overgang van separate vaste onderhoudscontracten naar integrale gebiedscontracten plaatsgevonden voor de gebieden IJmond/Zuid- Kennemerland, Zaanstreek/Waterland en Noord-Holland Zuid. Om deze overgangsperiode soepel te laten verlopen zijn extra vaste onderhoudswerkzaamheden voor de steunpunten uitgevoerd, zoals het herstellen van de verharding en de klimaatinstallatie op het steunpunt Hoofddorp. Ook zijn extra vaste onderhoudswerkzaamheden voor het onderdeel wegen uitgevoerd, zoals een extra veeg- en reinigingsronde en een extra snoeironde. Hiervoor is gekozen om de

verkeersveiligheid op en langs de provinciale wegen en de operationele activiteiten ten behoeve van de provinciale wegen te kunnen blijven borgen tijdens deze overgangsperiode. De extra lasten bedragen € 368.000.

20. Bij het gebiedscontract 7 - Gooi & Vechtstreek is er sprake van extra € 363.000 aan extra voorbereidingskosten van de gebiedsaannemer welke niet voorzien waren. Deze extra kosten worden vanaf 2019 in mindering gebracht op de toekomstige termijnstaten.
21. Extra lasten betreffende het herstellen van schades aan Dynamische Reizigers Informatie Systeem (DRIS) en kleine Halte Displays (KHD) € 120.000. Deze lasten zijn verhaald bij de desbetreffende gemeentes. Daarnaast zijn extra instandhoudingsmaatregelen uitgevoerd aan diverse systemen om de doorstroming ten behoeve van provinciale wegen te bevorderen ad € 136.000
22. De bijdrage Hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) A9 aan het Rijk is doorgeschoven naar 2019 vanwege noodzakelijke nadere afstemming met het Ministerie I&W welke nog dient plaats te vinden. Hierdoor is in 2018 € 190.000 minder besteed.
23. In 2018 heeft de overgang van separate vaste onderhoudscontracten naar integrale gebiedscontracten plaatsgevonden voor de gebieden, Zaanstreek/Waterland en Noord-Holland Zuid. Om deze overgangsperiode soepel te laten verlopen zijn extra vaste onderhoudswerkzaamheden voor het onderdeel vaarwegen uitgevoerd, zoals een extra inspectieronde beweegbare kunstwerken en een extra maaironde riet. Hierdoor is € 202.000 meer besteed in 2018. Hiervoor is gekozen om de verkeersveiligheid op en langs de provinciale vaarwegen te kunnen blijven borgen tijdens deze overgangsperiode.
24. Ten laste van de reserve Infrastructuur is door de lagere vaststellingen van subsidies voor gedragsbeïnvloeding uit voorgaande jaren € 201.000 minder aan lasten gerealiseerd. Dit betreffen dus afrekeningsverschillen ten gunste van de reserve Infrastructuur.
25. De uitgaven aan kleine wegenwerken zijn € 198.000 lager. Veel kleine infrastructurele maatregelen blijken uiteindelijk goed te kunnen worden ondergebracht in een lopend project of gebiedscontract.
26. Het project levensduur verlengende innovaties valt binnen het programma verduurzaming infrastructuur. Een onderdeel daarbinnen is biobased materials. Bij één van de partners is als gevolg van capaciteitstekort vertraging ontstaan bij de oplevering van de eind rapportages. Tevens is door de provincie geconstateerd dat de kwaliteit van de opgeleverde rapportages onvoldoende was. Hierdoor is vertraging opgelopen in de uitvoering en is in 2018 € 183.000 minder besteed.
27. In 2018 is er een bedrag begroot van € 750.000 voor SolaRoad, de uitvoering van het project SolaRoad heeft vertraging opgelopen. Dit betreft onder andere de productie van zonnepanelen, en het aanbrengen en installatie van de panelen in het asfalt waardoor € 182.000 minder tot besteding is gekomen vanuit de reserve innovatieprojecten SolaRoad in 2018.
28. Ten laste van de reserve Infrastructuur is meer aan Mobiliteitsmanagement besteed. Dit betreft € 176.000 voor Intelligente Transport Systemen (ITS) besteed aan de financiële afhandeling van Beter Benutten ITS waar onder andere de intelligente verkeerslichten (iVRI's) deel van uitmaken, welke niet begroot waren.

29. In 2014 is een bedrag van € 164.000 uitgegeven aan HOV-1R fietskluizen. Dit bedrag is ten laste van de reserve EXIN-H verantwoord, terwijl hiervoor een bijdrage was ontvangen van Vervoerregio Amsterdam. Deze bijdrage op de balans wordt in 2018 teruggeboekt in de reserve EXIN-H via een correctie op de afschrijving.
30. Studiekosten PMI-projecten: enerzijds zijn de uitgaven studiekosten PMI € 296.000 hoger uitgevallen doordat meer projecten in studie zijn genomen, respectievelijk dat de kosten per project hoger liggen dan ingeschat door vervolgonderzoek op lopende projecten. Anderzijds zijn de studiekosten Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek (Duinpolderweg) € 155.000 lager uitgevallen door lagere inhuurkosten.
31. Door het verloop en doorstroom van wegenverkeersleiders zijn in 2018 extra kosten gemaakt ten behoeve van de opleiding wegenverkeersleiders. Daarnaast heeft er een onderzoek naar klimaatadaptie en een onderzoek naar de brandwerendheid van de tunnels in het kader van de tunnel veiligheid plaatsgevonden, die tot extra lasten hebben geleid. In totaal is hierdoor € 136.000 meer besteed.
32. In de begroting 2018 is € 119.000 meer geraamd voor Grenzeloos Openbaar Vervoer Informatie (GOVI) dan nodig.
33. Bij de begroting 2018 zijn alle apparaatskosten verdeeld over de programma's via een bepaalde verdeelsleutel. Gedurende het uitvoeringsjaar hebben er wijzigingen plaatsgevonden op de totale omvang van de apparaatskosten. Deze wijzigingen zijn in eerste instantie verwerkt in programma 8 (als "nog te verdelen apparaatskosten"). Bij de jaarrekening zijn deze wijzigingen weer verdeeld over de 7 beleidsprogramma's. Daarom is er sprake van een onderschrijding in programma 8 en een overschrijding in de andere programma's. Voor de toelichting op de verschillen tussen begrote en gerealiseerde totale apparaatskosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Baten

34. De ontvangen baten voor projecten van derden lopen gelijk aan de uitgaven. Omdat in 2018 minder is uitgegeven voor deze projecten dan begroot, is ook € 2 miljoen minder aan baten gerealiseerd. Zie ook lasten nummer 7.
35. Doordat de geplande werkzaamheden aan de Boerenverdrietsluis niet hebben plaatsgevonden in 2018 zijn de baten hiervoor ook niet in 2018 gerealiseerd. Zie ook de toelichting bij lasten nummer 8.
36. Elektrisch vervoer MRA: voor het programma Elektrisch vervoer is €786.000 minder aan bijdragen van derden ter dekking ingezet dan begroot omdat ook minder is uitgeven. Zie voor een inhoudelijk toelichting nummer 11 bij de lasten.
37. De provincie heeft de bijdrage van provincie Utrecht (naast haar eigen bijdrage) aan het rijksproject Busdoorsteek Eemnes voorgefinancierd. Deze voorfinanciering van € 300.000 ten gunste van de reserve EXIN-H wordt nu verrekend. Dit betreft een administratieve verwerking.
38. Er is € 122.000 aan opbrengen van de veerpont Westeinde gerealiseerd, die niet waren geraamd in 2018. De pontdienst werd tot voor kort uitgevoerd door een particulier. In 2018 zijn de pontdiensten door de provincie uitgevoerd.

39. De gemeente Zaanstad wordt aangesloten op de nieuwe V-log Centrale van de provincie Noord-Holland. Conform de overeenkomst aanbesteding van de V-log centrale levert de gemeente Zaanstad een bijdrage van € 103.000. Hier staat een hogere storting in de reserve Groot onderhoud wegen tegenover

Stortingen Reserves

40. De stortingen in de reserve Kapitaallasten OV vanuit de reserve EXIN-H zijn € 5,5 miljoen lager dan begroot. Op basis van werkelijke kosten (nacalculatie) worden de investeringsuitgaven ten laste van de reserves naar de reserve Kapitaallasten OV overgeheveld. Voor de volgende projecten wijken deze af van de raming (voorcalculatie):
    a. HOV Schiphol Oost: de uitgaven zijn € 2.972.000 lager: deels door uitputting van de beschikbare middelen (€ 2.079.000) en deels doordat de bodemsaneringskosten niet geactiveerd mogen worden (€ 893.000) en nu ten laste van de exploitatie worden gebracht.
    b. HOV in 't 'Gooi: de uitgaven zijn € 3,5 miljoen lager. Door bezwaar tegen gunning en daaropvolgend kort geding is de start uitvoering uitgesteld tot in 2019.
    c. Brug Ouderkerk aan de Amstel: de uitgaven zijn € 776.000 hoger;
    d. Regionet Productformules OV: de uitgaven zijn € 238.000 hoger;
    e. Overige projecten: uitgaven zijn € 75.000 lager.
41. Er is € 4,3 miljoen minder gestort in de reserve Kapitaallasten investeringen kunstwerken vanuit de reserve Groot onderhoud wegen door lagere investeringen voor de centrale afstandsbediening, machinerichtlijn en de vervanging van kunstwerken (beweegbare bruggen).
42. Reserve Infrastructuur: bij de decembercirculaire Provinciefonds 2018 heeft het Rijk aangegeven om voor het Programma Beter Benutten € 4 miljoen beschikbaar te stellen. Deze middelen zijn gestort in de reserve Infrastructuur.
43. De stortingen in de reserve Kapitaallasten OV vanuit de reserve TWIN-H zijn € 905.000 lager dan begroot. Op basis van werkelijke kosten (nacalculatie) worden de investeringsuitgaven ten laste van de reserves naar de reserve Kapitaallasten OV overgeheveld. Voor de volgende projecten wijken deze af van de raming (voorcalculatie).
    a. HOV in 't Gooi: de uitgaven zijn € 2 miljoen lager.
    b. HOV Haarlem-IJmuiden: de uitgaven zijn € 1,1 miljoen hoger. Doordat bij de jaarrekening 2017 € 7,7 miljoen door verwachte lagere subsidievaststelling in de reserve TWIN-H is teruggestort, kan € 600.000 aan gemaakte kosten in 2017 als extra uitgaven geboekt worden. Tevens kan door deze extra middelen in 2018 € 546.000 aan kosten worden geboekt (en overgeheveld naar de reserve Kapitaallasten OV).
44. Dit betreft een storting van € 240.000 in de reserve Kapitaallasten vaarwegen ter dekking van de kapitaallasten van de investering in de milieuvriendelijke oevers voor vaarwegvlak 19 vanuit de reserve TWIN-H, die niet geraamd was.
45. De storting in de reserve Kapitaallasten wegen vanuit diverse andere reserves is € 136.000 lager dan begroot. Op basis van werkelijke kosten (nacalculatie) worden de investeringsuitgaven ten laste van de reserves naar de reserve Kapitaallasten wegen overgeheveld. Voor de volgende projecten wijken deze af van de raming (voorcalculatie):

a. Vanuit de Reserve EXIN-H: HOV Aalsmeer (weginfrastructuur). De uitgaven zijn € 131.000 lager. De lagere uitgaven zijn voornamelijk veroorzaakt door vertraagde aanbesteding van het project. De aangetroffen PFOS verontreiniging in de ondergrond van het tracé vergde extra projectvoorbereiding voor het bereiken van overeenstemming met partijen omtrent de afvoer en verwerking van de vervuilde grond en tevens de hiervoor noodzakelijke herschikking van de financiële bijdragen.

b. Vanuit de Reserve TWIN-H:

   i. N243 Noordervaart: de uitgaven zijn € 262.000 lager. Beroep van gemeenten op bestemmingsplan en grondstabiliteitsproblemen hebben geleid tot vertraging.

   ii. Westfrisiaweg, onderdeel vaarduikers: de geraamde uitgaven van € 312.000 zijn besteed, maar omdat dit recreatief onderdeel geen deel uitmaakt van het krediet zijn de uitgaven ten laste van de exploitatie (programma Groen) gebracht.

c. Vanuit de Reserve Infrastructuur:

   i. Westfrisiaweg: de uitgaven zijn € 8,9 miljoen lager. De lagere uitgaven in 2018 worden veroorzaakt door het, wegens externe factoren, niet tijdig kunnen afronden in 2018 van een aantal dossiers, waaronder restpunten Uitvoering, Kabels en Leidingen en Grondzaken.

   ii. Mediapark Hilversum: 2e fase La Place: de uitgaven zijn € 86.000 hoger.

   iii. N235 - gedeelte Ilpendam: de uitgaven zijn € 10,4 miljoen hoger. Het project is bijna afgerond. Ten onrechte zijn de uitgaven in 2017 niet opgenomen in de lijst projecten over te hevelen naar de reserve Kapitaallasten wegen.

   iv. N247 + N235 Bereikbaarheid Waterland: de uitgaven zijn € 500.000 hoger. Het project is in uitvoering. Per abuis is vergeten de uitgaven in 2018 op te nemen in de lijst projecten over te hevelen naar de reserve Kapitaallasten wegen.

d. Reserve Fietsinfrastructuur:
   De uitgaven voor het project N302 Zevenhuis zijn € 1,5 miljoen lager. De financiële afwikkeling van de overeenkomst met de gemeente vindt na overdracht N23 Westfrisiaweg (20 december 2018) plaats. De uitwerking hiervan vindt in 2019 plaats.

46. Dit betreft een hogere storting van € 113.000 in de reserve groot onderhoud wegen als gevolg van de bijdrage van de gemeente Zaanstad voor de aansluiting op de V-log centrale van de provincie.

Onttrekkingen reserves

47. Bij de jaarrekening 2017 is de voorziening Groot onderhoud wegen opgeheven. De uitgaven betreffende het groot onderhoud wegen worden nu verantwoord in de exploitatie, waartegen over een onttrekking staat vanuit de reserve Groot onderhoud wegen. De uitgaven voor 2018 waren begroot op € 27,7 miljoen. De werkelijke uitgaven bedragen € 19,3 miljoen. Dit resulteert in een lagere onttrekking van € 8,4 miljoen (minder onttrokken aan reserve Groot onderhoud wegen, € 8,4 miljoen, neutraal). Daarnaast is er €4,3 miljoen minder onttrokken aan de reserve Groot onderhoud wegen door lagere investeringen voor de centrale afstandsbediening, machine richtlijn en de vervanging van kunstwerken.

48. Reserve Infrastructuur. Er is € 2,1 miljoen meer overgeheveld vanuit de reserve Infrastructuur naar de reserve Kapitaallasten wegen Zie voor een inhoudelijke toelichting nummer 45 onder de stortingen. Daartegenover is € 13,6 miljoen minder onttrokken uit de reserve infrastructuur ten behoeve van de uitgaven in 2018. Zie voor de inhoudelijke toelichting hierop nummer 1, 10, 17 en 24 onder de lasten.
49. Er is € 6 miljoen minder onttrokken vanuit de reserve OV projecten ten behoeve van de uitgaven in 2018. Zie voor een inhoudelijke toelichting onder de lasten nummer 5 en 32.
50. Lagere onttrekking vanuit de reserve Groot onderhoud vaarwegen ter dekking van uitgaven in 2018. Zie voor een inhoudelijke toelichting onder de lasten nummer 6.
51. Er is € 2,2 miljoen minder onttrokken aan de reserve Fietsinfrastructuur. Zie ook lasten nummer 13 en toelichting nummer 45d bij de stortingen.
52. Door de accountant is aangegeven dat de huidige afschrijvingstermijnen niet in overeenstemming zijn met de wet- en regelgeving. In de jaarrekening zijn de kapitaallasten van grond- weg- en waterbouwkundige werken berekend op basis van aangepaste (langere) afschrijvingstermijnen. Van een aantal investeringen worden de kapitaallasten gedekt door een onttrekking uit de reserve kapitaallasten. Deze wijziging leidt tot een lagere onttrekking van € 1,4 miljoen uit verschillende kapitaallasten reserves.
53. Er is €208.000 meer onttrokken vanuit de reserve Kapitaallasten wegen voor de dekking van kapitaallasten volgende uit de investeringsbijdrage N235 - gedeelte Ilpendam. Voor deze kapitaallasten was geen onttrekking uit de reserve opgenomen in de begroting.
54. Er is € 182.000 minder onttrokken aan de reserve Innovatieprojecten Solaroad. Zie voor een inhoudelijk toelichting nummer 27 bij de lasten.

Programma 3 Water

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 3 — Water

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019
Lasten	11.133	5.497	8.866	7.193	1.673	7.772
Baten	-1.028	-835	-3.630	-2.121	-1.509	-1.835
Saldo van baten en lasten	10.105	4.662	5.236	5.072	164	5.937
Stortingen reserves	5.431	4.722	4.722	4.722	0	13.256
Onttrekking reserves	-1.421	-197	-3.826	-2.598	-1.228	-510
Resultaat	**14.114**	**9.187**	**6.132**	**7.196**	**-1.064**	**18.683**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)	V= voordeel / N= nadeel	Neutraal / Uitgestelde Intentie
	Lasten	**1.673**	**V**	
1	Uitvoeringsregeling Recreatief personenvervoer over water	1.439	V	Onttrekking (8)
2	Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling bodem en water Noord-Holland	187	V	Baten (6)
3	a) Hogere bijdrage aan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	-97	N	
	b) Grondwateranalyses	-49	N	Voorziening
4	Deelname agenda Klimaatadaptatie MRW	286	V	Waarvan 100 UI
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan € 100.000	-93	N	
	Baten	**-1.509**	**N**	
5	Bijdrage Rijkswaterstaat voor ecologische maatregelen Markermeer	-1.500	N	
6	Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling bodem en water Noord-Holland	-187	N	Lasten (2)
7	Opbrengst Grondwaterheffing	178	V	Voorziening
	Stortingen reserves	**0**		
	Geen verschillen			
	Onttrekking reserves	**-1.228**	**N**	
8	Lagere onttrekking reserve Waterrecreatie	-1.439	N	Lasten (1)
9	Hogere onttrekking reserve Meekoppelkansen	211	V	Resv. TWIN-H

Lasten

1. De Uitvoeringsregeling Recreatief personenvervoer over water is in 2018 vastgesteld voor 2018 en 2019, met een totaal subsidiebudget van € 3 miljoen. Dit budget is grotendeels in 2018 begroot, maar had over beide jaren verspreid moeten worden. Bovendien kost het tijd om de regeling bekend te laten worden en hebben aanvragers tijd nodig om met een aanvraag te komen. Daardoor vallen in 2018 de lasten en daarmee de onttrekking uit de reserve Waterrecreatie € 1,4 miljoen lager uit (zie ook bij onttrekking reserves). In 2019 zal extra aandacht worden besteed aan de communicatie over deze uitvoeringsregeling
2. Er zijn minder subsidies verleend op grond van de Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling bodem en water Noord-Holland. Hierdoor vallen de baten ook lager uit (zie bij baten, nr. 6).
3. In 2018 zijn grondwateranalyses uitgevoerd. Daarnaast is de bijdrage aan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (NZKG) voor grondwatertaken hoger doordat er een aanvulling is geweest op de uitvoeringsovereenkomst. In totaal vallen de lasten daardoor € 146.000 hoger uit, waarvan
    a. een deel (€ 97.000) nadelig
    b. een deel (€ 49.000) neutraal omdat dit ten laste komt van de voorziening Grondwaterheffing
4. In 2018 zijn werkzaamheden verricht die niet in de watervisie zijn opgenomen zoals deelname aan de agenda Klimaatadaptatie MRW, waarbinnen Noord-Holland trekker is van Vitaal en Kwetsbaar en aansluiten bij pilots OV knooppunten. Deze werkzaamheden zijn gefinancierd met middelen uit programma 2 en 4. Hierdoor zijn de middelen zoals gereserveerd voor de watervisie in programma 3 niet tot besteding gekomen.

Baten

5. Van Rijkswaterstaat zou in 2018 een bijdrage van € 1,5 miljoen ontvangen worden voor ecologische maatregelen Markermeer. Aan het eind van 2018 heeft RWS de voorwaarde gesteld dat de bijdrage pas beschikbaar wordt gesteld als de provincie voorbereidingswerkzaamheden heeft uitgevoerd. De bijdrage wordt nu alsnog in 2019 verwacht. De baten in programma 3 vallen lager uit. Daar tegenover staat een lagere storting in de reserve TWIN-H (programma 8).
6. Er zijn minder subsidies verleend op grond van de Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling bodem en water Noord-Holland. Hierdoor vallen de bijdragen van de waterschappen ook lager uit (zie bij lasten, nr. 2).
7. De opbrengst van de Grondwaterheffing is € 178.000 hoger dan geraamd met name omdat door de drinkwaterbedrijven meer grondwater is onttrokken.

Stortingen Reserves

Geen verschillen

Onttrekking Reserves

8. Er is €1,4 miljoen minder onttrokken uit de reserve waterrecreatie omdat de bestedingen vanuit de Uitvoeringsregeling Recreatief personenvervoer over water lager zijn. Zie voor de inhoudelijke toelichting hierop nummer 1 onder de lasten.
9. Om de besluiten over dijkversterkingsplannen van (juridische) kwaliteit en “Raad van State-proof” te maken, is juridische expertise ingehuurd. Ook is onderzoek verricht, waaronder ecologisch onderzoek en onderzoek door landschapsarchitecten voor ruimtelijke inpassing van dijken. Er is € 211.000 meer onttrokken dan begroot uit de reserve Meekoppelkansen, hiertegenover staat een lagere onttrekking van €178.000 uit de reserve TWIN-H in programma 8 voor Meekoppelkansen.

Programma 4 Milieu

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 4 — Milieu

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019
Lasten	28.014	24.647	53.818	43.846	9.972	36.133
Baten	-7.894	-2.980	-6.586	-5.631	-955	-2.980
Saldo van baten en lasten	20.120	21.667	47.232	38.215	9.017	33.153
Stortingen reserves	18.044	0	5.752	5.804	-52	4.733
Onttrekking reserves	-1.008	0	-5.268	-4.892	-377	-1.411
Resultaat	**37.156**	**21.667**	**47.716**	**39.127**	**8.588**	**36.475**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)	V= voordeel / N= nadeel	Neutraal / Uitgestelde Intentie
	Lasten	**9.972**	**V**	
1	Subsidie CO2/glastuinbouwprojecten	4.500	V	Resv. W&E
2	Geothermie	1.500	V	Resv. W&E
3	Omgevingsdiensten	1.132	V	UI
4	Terugontvangen bijdragen Omgevingsdiensten	767	V	
5	Participatiefonds Duurzame Economie	-658	N	
6	Monitoring luchtkwaliteit	577	V	UI
7	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen	414	V	Baten (18)
8	Bodemsanering locaties	377	V	Onttrekking (24)
9	Subsidies energiebesparing bestaande woningbouw	-235	N	Resv. AP 2010
10	Circulaire economie	287	V	Resv. W&E
11	Beleidsontwikkeling Milieu	174	V	
12	Projecten duurzame energie	156	V	Resv. EXIN-H
13	Investeringsprogramma Duurzame Energie	148	V	UI
14	Lagere storting voorziening Bodemsanering	140	V	
15	Nazorg stortplaatsen	114	V	

16	Afrekeningsverschillen	447	V	Stelpost prog. 8
17	Apparaatskosten	-147	N	Stelpost progr. 8
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan € 100.000	279		
	Baten	**-955**	**N**	
18	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland	-414	N	Lasten (7)
19	Bodembeheertaken	-389	N	
20	Dwangsommen t.a.v. handhaving milieuwetgeving	273	V	
21	Legesopbrengsten uitvoering Wabo	-101	N	
22	Legesopbrengsten ontgrondingen	-97	N	
23	Afrekeningsverschillen	-56	N	Stelpost prog. 8
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan € 100.000	-171	N	
	Stortingen reserves	**-52**	**N**	
	Diverse verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	-52	N	
	Onttrekking reserves	**-377**	**N**	
24	Lagere onttrekking reserve bodemsanering	-377	N	Lasten (8)

Lasten

1. PS hebben in 2018 € 24,4 miljoen beschikbaar gesteld vanuit motie 110 voor energietransitie. Hiervan is in 2018 € 20 miljoen geraamd en ruim € 14 miljoen tot besteding gekomen. De onderbesteding van € 6 miljoen bestaat € 4,5 miljoen CO2/glastuinbouwprojecten en € 1,5 miljoen geothermie. De provincie was in 2018 voornemens om CO2/glastuinbouwprojecten te subsidiëren. Het betreffen staatssteunprojecten waarvan het goedkeuringstraject (notificatietraject) langer duurt dan verwacht doordat de EU aanvullende vragen heeft gesteld. De verwachting is dat er in maart 2019 wel duidelijkheid is rondom de goedkeuring. Besteding van de € 4,5 miljoen is nu voorzien in 2019. In 2018 zijn zowel de lasten in programma 4 als de onttrekking uit de reserve Werkgelegenheid en Economie in programma 5 € 4,5 miljoen lager uitgevallen.
2. De provincie had verwacht het convenant en de samenwerkingsovereenkomst rondom geothermie in 2018 te tekenen, waarna gestart had kunnen worden met de activiteiten welke in 2018 en 2019 stonden gepland. Dit is niet meer in 2018 gelukt vanwege de vertraging in de onderhandelingen tussen Energie Beheer Nederland en het Rijk. Naar verwachting zal het wel in 2019 gaan lukken. In 2018 zijn zowel de lasten in programma 4 als de onttrekking uit de reserve Werkgelegenheid en Economie in programma 5 € 1,5 miljoen lager uitgevallen.
3. Voor vergunningverlening door de Omgevingsdiensten voor bijzondere eenmalige projecten is incidenteel budget beschikbaar gesteld. Deze projecten maken geen deel uit van de jaarlijks met de OD's te sluiten overeenkomsten. Doordat de projecten vertraging oplopen, door verschuivingen in de planning van het totale project, vindt een deel van de vergunningverlening in 2019 plaats. De lagere lasten in 2018 van € 1,1 miljoen worden als uitgestelde intentie meegenomen naar 2019.

4. Van de omgevingsdiensten zijn delen van in voorgaande jaren verstrekte bijdragen terugontvangen. Het betreft hier onder meer het restant van de bijdrage in de oprichtings- en inrichtingskosten van de OD Noordzeekanaalgebied (€ 410.000) en het positieve resultaat (in totaal € 357.000) van de jaarrekeningen van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland-Noord, de OD Flevoland, Gooi en Vechtstreek en de OD IJmond.

5. Participatiefonds Deelname Duurzame Economie. In 2018 zijn bijdragen aan de beheerlasten over het 3e en 4e kwartaal 2017 door het fonds aan de provincie gefactureerd, meer lasten, € 423.000, nadelig. Verder is in de begroting 2018 geen rekening gehouden met de BTW component over de beheerlasten 2018, waardoor de lasten € 235.000 hoger zijn uitgevallen.

6. De uitwerking van Motie 110, onderdeel Monitoring luchtkwaliteit heeft meer tijd gekost dan verwacht waardoor de uitvoering grotendeels in 2019 in plaats van in 2018 zal plaatsvinden. Het budget van € 386.000 wordt als uitgestelde intentie meegenomen van 2018 naar 2019. Daarnaast heeft, doordat extra onderzoek is gedaan voor het bepalen van de plandrempel in het Actieplan geluid, de vaststelling van het plan vertraging opgelopen. Het hiervoor beschikbaar gestelde budget zal in 2019 worden ingezet voor de uitvoering van het Actieplan geluid. Het in 2018 niet bestede budget (€ 191.000) wordt als uitgestelde intentie meegenomen naar 2019.

7. De opbrengst van de nazorgheffing wordt jaarlijks doorbetaald aan het Nazorgfonds. Omdat de begroting 2018 van het Nazorgfonds toereikend was, is er geen nazorgheffing t.b.v. de stortplaatsen opgelegd. Tegenover deze lagere lasten van € 414.000 staan ook lagere baten (zie nr. 18 onder baten).

8. De sanering voor de locatie 't Horntje heeft door gebrek aan draagvlak van de omwonenden niet plaatsgevonden en is voorzien in 2019. Hiervoor was een bedrag geraamd van € 125.000. Daarnaast is voor de locatie Broekhavenweg de aanbesteding t.o.v. de raming € 142.000 lager uitgevallen. Voor de locatie Koningsplein bleek het statusrapport verouderd en moet er een nieuw saneringsplan worden opgesteld, waardoor het budget € 30.000 niet is gebruikt. Tenslotte bleek voor het team Aanpak spoedlocaties minder inhuur (ad € 80.000) nodig te zijn dan was voorzien. Hier tegenover staat een lagere onttrekking aan de reserve Bodemsanering (zie nr. 24).

9. Voor Energiebesparing bestaande woningbouw zijn meer subsidies in 2018 verleend dan verwacht. Voor deze verleningen waren subsidieplafonds opengesteld voor meerdere jaren. De hogere lasten van € 235.000 in programma 4 worden gedekt door een hogere onttrekking uit de reserve Actieprogramma 2010 in programma 8.

10. Voor het onderwerp circulaire economie is minder uitgegeven aan de sporen CIRCO-tracks, ketenvorming en de West-as. Een CIRCO track is een meerdaagse programma waarin verschillende belangstellende kennis maken en aan de slag gaan met circulair economie. Er is in 2018 één track geweest die, als pilot, door het Rijk is betaald in plaats vanuit het provinciaal budget. Het bleek vervolgens zeer moeizaam om bedrijven en belangstellenden te betrekken. Hierop is actie ondernomen (gebruik nieuw netwerk: Impact Hub, gebruik branche organisaties), maar dit heeft pas in 2019 tot een track geleid. Verder is ketenvorming nog niet geoperationaliseerd doordat de onderzoeken naar kansen meer tijd hebben gekost. Daarnaast is het onderzoek naar de West-As in 2018 afgerond. Besloten is om het initiatief voor de uitvoering in de regio te leggen (bij het MRA). Hierdoor zijn in 2018 zowel de lasten in programma 4 als de onttrekking uit de reserve Werkgelegenheid en Economie in programma 5 € 278.000 lager uitgevallen.

11. Omdat de verwachting was dat de Omgevingswet zou ingaan per 2018, is dat als einddatum voor het milieubeleid aangehouden. Nu de Omgevingswet is uitgesteld (tot 2021) is het huidige beleid in stand gehouden en zijn er in 2018 geen uitgaven gedaan voor het Milieubeleidsplan. De lasten zijn daardoor € 174.000 lager uitgevallen.
12. Vanwege de verschuiving naar een landelijke datawerkgroep in het kader van de Regionale Energiestrategieën, zijn de activiteiten in dit kader voor de provincie Noord-Holland afgerond. Hierdoor is in programma 4 € 156.000 minder uitgegeven dan verwacht en wordt er in programma 8 minder onttrokken uit de reserve EXIN-H.
13. De ondertekening van het landelijk klimaatakkoord is een aantal maanden vertraagd. Hierdoor zijn niet alle beschikbaar gestelde middelen van het Coalitieakkoord in 2018 tot besteding gekomen. Deze middelen worden meegenomen als uitgestelde intentie en in 2019 ingezet voor de ondersteuning van de uitvoering van het klimaatakkoord.
14. Dit betreft een lagere storting in de voorziening Bodemsanering van een drietal projecten waarbij vertraging is opgetreden. Hierdoor zijn de begrote afkoopsommen in 2018 niet tot betaling gekomen.
15. De sluitingsprocedure van de stortplaats Hollands Brug en Schoteroog heeft vertraging opgelopen in verband met het verzoek van de exploitant (Afvalzorg) om een uitspraak te doen naar de verlengde levensduur van de door hun aangebrachte alternatieve bovenafdichting (lekdetectie met HDPE folie) op Hollandse Brug en Schoteroog. De exploitant heeft een onderzoek naar de levensduur van lekdetectie ingediend. Echter om een uitspraak te kunnen doen dient de exploitant ook onderzoek naar de levensduur van de folie uit te voeren. Dit onderzoek naar folie vergde veel meer tijd dan was voorzien. Hierdoor is er vertraging ontstaan in het “levensduuronderzoek” van de Advieskamer Stortbesluit (AKS) en heeft de sluiting van stortplaats Hollands Brug en Schoteroog niet plaatsgevonden in 2018. De lasten in 2018 zijn hierdoor € 114.000 lager uitgevallen.
16. Lasten zoals subsidies worden soms administratief afgehandeld in een later jaar dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke kosten het precieze bedrag van de subsidie bepaald. Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening die in een verschillend jaar tot uiting komen, komen op de post "afrekeningsverschillen" terecht. Deze afrekeningsverschillen worden begroot als stelpost in programma 8, maar gerealiseerd in alle programma's. Voor een verdere specificatie van de afrekeningsverschillen wordt verwezen naar tabel 5.4.1 in deze jaarrekening.
17. Bij de begroting 2018 zijn alle apparaatskosten verdeeld over de programma’s via een bepaalde verdeelsleutel. Gedurende het uitvoeringsjaar hebben er wijzigingen plaatsgevonden op de totale omvang van de apparaatskosten. Deze wijzigingen zijn in eerste instantie verwerkt in programma 8 (als “nog te verdelen apparaatskosten”). Bij de jaarrekening zijn deze wijzigingen weer verdeeld over de 7 beleidsprogramma’s. Daarom is er sprake van een onderschrijding in programma 8 en een overschrijding in de andere programma’s. Voor de toelichting op de verschillen tussen begrote en gerealiseerde totale apparaatskosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering

Baten

18. PS hebben geen nazorgheffing opgelegd in 2018. Met deze nazorgheffing is wel rekening gehouden in de begroting. Tegenover deze lagere baten staan ook lagere lasten (zie onder lasten, nr. 7).
19. De provincie heeft voor 4 projecten budget aangevraagd. Het Rijk heeft bij haar budgettoekenning rekening gehouden met het thema (spoedsanering, gebiedsgerichte aanpak of overig) waarin een project valt en daarbij onderscheid gemaakt tussen onderzoek en uitvoering (sanering). Het toegekende budget is € 389.000 lager uitgevallen dan was aangevraagd.
20. Het opleggen en verbeuren van dwangsommen is voorafgaand aan het begrotingsjaar lastig te voorspellen. Het is geheel afhankelijk van de mate waarin de bedrijven zich aan de wet-en regelgeving houden en in welke mate ze zich houden aan waarschuwingen/voorschriften van de omgevingsdiensten. In 2018 zijn er € 273.000 meer baten gerealiseerd.
21. De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) regelt de omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning is één geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu. Voor de uitvoering van de Wabo bedroeg de totale legesraming in 2018 voor de provincie Noord-Holland € 2,3 miljoen. Uiteindelijk is er € 101.000 minder gerealiseerd.
22. Bij graafwerkzaamheden om zand, klei of grind te winnen of om bijvoorbeeld een recreatieplas, natuurgebied of haven te realiseren, is er sprake van ontgronding. Voor een deel van deze werkzaamheden is een vergunning op basis van de Ontgrondingenwet en de Ontgrondingenverordening nodig. Doordat er in 2018 minder vergunningaanvragen zijn gedaan voor ontgrondingen is de legesopbrengst € 97.000 lager dan verwacht.
23. Afrekeningsverschillen: zie ook bij lasten (nr. 16).

Onttrekkingen reserves

24. Dit betreft een lagere onttrekking aan de reserve Bodemsanering. Zie onder lasten, nr. 8.

Programma 5 Ruimte

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 5 Ruimte

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019
Lasten	56.867	52.444	84.029	81.451	2.578	27.769
Baten	-26.947	-13.414	-20.041	-34.259	14.218	-17.153
Saldo van baten en lasten	29.921	39.030	63.988	47.193	16.795	10.616
Stortingen reserves	13.708	6.715	32.391	34.244	-1.854	5.302
Onttrekking reserves	-3.493	-16.626	-58.662	-36.768	-21.894	-17.008
Resultaat	**40.136**	**29.119**	**37.717**	**44.669**	**-6.952**	**-1.091**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Toelichting	Bedrag (x€1.000)	V=voordeel /N = nadeel	Dekking/UI
	Lasten	**2.578**	**V**	
1	Administratieve verwerking grondtransacties	-13.239	N	Baten (28)
2	Bijdrage Stichting Leefomgeving Schiphol	10.000	V	Onttrekking (36)
3	POP3 landbouwsubsidies ontwikkeling, innovatie en EIP	-5.255	N	Onttrekking (38)
4	Onjuiste opname begroting PIM/GO-NH	4.200	V	Onttrekking (37)
5	Subsidies structuurvisie ILG rijk	-4.199	N	Baten (29)
6	Innovatiestimulering topsectoren (MIT)	3.000	V	Onttrekking (37)
7	Geothermie en warmtenetten	2.350	V	UI
8	OV knooppunten - subsidies	2.300	V	Onttrekking (37) en Resv. TWIN-H
9	POP3 Verplaatsingsregeling glastuinbouwbedrijven	-2.200	N	Resv. TWIN-H
10	Duurzame zeehavens	1.493	V	Onttrekking (39)
11	Uitvoeringsprojecten structuurvisie 2040	1.111	V	
12	Provinciale woonvisie en versnellen woningbouw	875	V	Resv. AP 2010
13	Subsidie ontsluitingsweg PrimA4a	-700	N	Resv. TWIN-H
14	OV knooppunten - instrumenten	529	V	
15	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied	506	V	
16	Herstructurering bedrijventerreinen	271	V	Resv. AP 2010

17	Regionale Economie	275	V	€117.000: UI
18	Stedelijke vernieuwing	-239	N	Baten(32)
19	Ondersteuning toekomstige werkterreinen	225	V	Onttrekking (40)
20	Locatiesubsidies kleine stadsgewesten	-186	N	Baten (31)
21	Omgevingswet en visie	156	V	
22	lagere vaststelling van subsidies riviercruisevaart en sloepennetwerk	140	V	Onttrekking (37)
23	Noordzeehavens	130	V	
24	Arbeidsmarkt	122	V	
25	Advisering over de toekomstige ontwikkeling van Schiphol	109	V	
26	Afrekeningsverschillen voorgaande jaren	392	V	Stelpost prog. 8
27	Apparaatskosten	-312	N	Stelpost prog. 8
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	724	V	
	Baten	14.218	V	
28	Administratieve verwerking grondtransacties	11.239	V	Lasten(1)
29	Subsidies structuurvisie ILG rijk	4.199	V	Lasten (5)
30	Uitstel grondtransacties	-1.815	N	
31	Rijksbijdrage voor locatiesubsidies kleine stadsgewesten	317	V	€186.000: lasten (20)
32	Rijksbijdrage voor Stedelijke vernieuwing	239	V	Lasten (18)
33	Europese projecten landbouwsubsidies	154	V	Stortingen (35)
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	-115	V	
	Stortingen Reserves	-1.854	N	
34	Hogere storting reserve Werkgelegenheid en Economie	-1.700	N	
35	Hogere storting reserve Europese Projecten Landbouwsubsidies	-154	N	Baten (33)
	Onttrekking Reserves	-21.894	N	
36	Lagere onttrekking reserve Leefbaarheidsfonds Schiphol	-10.000	N	Lasten (2)
37	Lagere onttrekking reserve werkgelegenheid en economie	-15.281	N	Lasten (4, 6, 8, 22 en programma 4)
38	Hogere onttrekking reserve Europese Projecten Landbouwsubsidies	5.255	V	Lasten (3)
39	Lagere onttrekking reserve Duurzame Zeehavens	-1.493	N	Lasten (10)
40	Lagere onttrekking reserve herstructurering bedrijventerreinen	-290	N	Lasten (16)
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	-85	N	

Lasten

1. Conform de uitspraak van de commissie BBV zijn de bruto verkoopopbrengsten onder de “Baten” verantwoord en de afwaardering van de gronden onder de “Lasten”. In de begroting

2018 was bij de “Lasten” nog ten onrechte de netto last voor de afwaardering van grond begroot. Hierdoor is € 11,2 miljoen meer aan lasten in de administratie verwerkt dan begroot. Deze extra lasten worden gecompenseerd door de gerealiseerde baten. Daarnaast zijn extra lasten gerealiseerd door de terugbetaling van een voorschot als gevolg van een rechterlijke uitspraak.

2. De bijdrage van € 10 miljoen aan de Stichting Leefomgeving Schiphol is uitgesteld naar 2019 vanwege vertraging in de administratieve afwikkeling hiervan.
3. De POP3 regelingen Leader, Ontwikkeling Innovaties en EIP worden uitgevoerd door het RVO, de subsidieverplichtingen zijn in voorgaande jaren niet ten laste van de boekhouding van de provincie gebracht. In 2018 is dat, met terugwerkende kracht, alsnog gebeurd op basis van overzichten die zijn opgeleverd door RVO, peildatum 31 dec 2018
4. Het investeringsgereedprogramma (PIM) en het versnellingsprogramma (GO-NH) zijn conform de planning uitgevoerd. In de begroting is ten onrechte het meerjarenbudget geheel opgenomen in plaats van de jaarschijf 2018. Er is hierdoor € 4,2 miljoen teveel aan uitgaven geraamd voor 2018 in de begroting.
5. Dit betreft twee subsidies aan de Gemeente Haarlemmermeer, te weten ‘Invoering Verbeterd Droogmakerij Systeem PARK21’ en ‘Groen en recreatieve Verbindingen in de Haarlemmermeer’. Beide Subsidies zijn in 2017 verleend en toen zijn tevens de eerste voorschotten betaald. In 2018 zijn nog een aantal voorschoten betaald. Deze zijn, samen met de laatste nog uit te betalen termijnen, in overleg met de accountant in 2018 in één keer als last genomen en opgenomen in de Balanspost Vooruit ontvangen Rijksbijdragen ILG-gelden. Na definitieve vaststelling van de subsidies zullen deze laatste termijnen worden overgemaakt aan de ontvangers.
6. Van de MIT regeling 2018 zijn enerzijds de beoordelingen van subsidieaanvragen niet afgerond voor het eind van het jaar, waardoor de beschikkingen niet zijn uitgegaan. Daarnaast zijn er aanvragen afgewezen omdat de kwaliteit onvoldoende was of niet passend binnen de voorwaarden. Hierdoor is € 3 miljoen minder aan subsidies verleend dan begroot.
7. Duurzame landbouw: De overeenkomst met het Rijk voor een seismisch exploratieprogramma is nog niet gereed waardoor de uitvoering is doorgeschoven naar 2019 en € 2,4 miljoen minder is uitgegeven. Deze middelen die zijn bestemd voor Geo-thermie en warmtenetten worden daarom met de UI doorgeschoven naar 2019.
8. OV-knooppunten: De provincie heeft voor Kan Palen Zaanstad € 2,3 miljoen beschikbaar gesteld voor de sanering van het industriegebied. Het project wordt nu op een meer integrale manier benaderd en is onderdeel van een groter project geworden dat nog in voorbereiding is, waardoor de subsidie niet in 2018 verleend is. Dekking voor deze uitgave verloopt voor een deel via de reserve ‘TWIN-H’ en voor een deel via de reserve ‘Werkgelegenheid en Economie’
9. De POP3 verplaatsingsregeling glastuinbouwbedrijven wordt uitgevoerd door het RVO en verloopt volgens planning. De stand van de verplichtingen bij het RVO inzake deze regeling, peildatum 31 dec 2018, is dit jaar voor het eerst opgenomen in de boekhouding van de provincie. Daar was geen kasraming voor opgenomen.
10. De Uitvoeringsregeling is verschoven naar 2019, waardoor € 1,5 miljoen minder is uitgegeven.

11. Vanuit het structuurvisiebudget worden verschillende projecten ondersteund. Een aantal van deze projecten is later gestart dan verwacht waardoor € 1.1 miljoen minder aan lasten is gerealiseerd:

    - Het opstarten van het Building with Nature is in 2018 een paar keer uitgesteld vanwege nieuwe ontwikkelingen in de haven Den Helder. Vanaf 1 september is daadwerkelijk gestart (minder lasten, € 150.000);
    - Besluitvorming over het traject Netverzwaring en Tennet/Liander heeft meer tijd gekost (minder lasten, € 198.000);
    - Er werden meer vrijwillige kavelruilen in de Wieringen verwacht. In een aantal gevallen zijn partijen vroegtijdig uitgestapt waardoor de provincie het proces niet heeft kunnen afronden. Het betreffen complexe kavelruilen (minder lasten, € 53.000);
    - De uitvraag en opdracht ontwikkelstrategie met betrekking tot de Energietransitie NZKG is gedaan door het Projectbureau, die ook de kosten op zich heeft genomen (minder lasten, € 220.000);
    - Voor het programma Transitie energie en grondstoffen (TEG) is in 2018 minder besteed doordat de ondertekening van het landelijk klimaatakkoord een aantal maanden is vertraagd, de aanpak rondom Zon anders is geworden dan vooraf bedacht en doordat er niet voldoende capaciteit was om aan de slag te gaan met alle trajecten tegelijkertijd (minder lasten, € 370.000).

    - De PARK is later ingehuurd doordat het vinden van een geschikte kandidaat langer duurder (minder lasten, € 70.000);

    - In 2018 is een integrale strategie voor het landschap in de MRA opgesteld en heeft hierover besluitvorming plaats gevonden. Hierdoor loopt de uitvoering (en daarmee de kosten) uit tot het 2e kwartaal 2019. Tevens is, voor de uitvoering, budget beschikbaar gesteld door de MRA vanuit restantmiddelen van de MRA-begroting 2017 en er is vanuit provinciale middelen ook budget beschikbaar gesteld op basis van motie 110 (minder lasten, € 50.000)

12. Voor het versnellen van de woningbouw (motie 110) is een subsidie van € 2,7 miljoen verleend terwijl € 3 miljoen geraamd was. Daarnaast is het aantal subsidieaanvragen op grond van de uitvoeringsregeling Woonvisie achtergebleven bij de raming en is een aantal in voorgaande jaren verleende subsidies lager vastgesteld waardoor in totaal € 875.000 minder is uitgegeven.

13. De subsidie verlening voor de Ontsluitingsweg PrimA4a is volgens de planning en het vastgestelde bestedingsplan TWIN-H uitgevoerd, hiervoor was echter geen kasraming opgenomen in de begroting waardoor een afwijking van € 700.000 aan extra lasten ontstaat.

14. In 2018 waren de instrumenten van de provincie om bij te dragen aan het verbeteren van OV-knooppunten minder vaak nodig waardoor € 529.000 minder is besteed. De inzet van deze middelen betreft maatwerk en is afhankelijk van gemeenten en andere partners. In 2019 verwacht de provincie weer een aantal knooppunten te ondersteunen. De resterende middelen zijn daarom meegenomen in een uitgestelde intentie naar 2019

15. Op basis van de jaarrekening 2018 van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied (RON) komt het geconsolideerde resultaat uit op €1.518.000 en bedraagt het eigen vermogen van de RON €3.310.000 . Het provinciale aandeel in het eigen vermogen is 1/3 deel en komt neer € 1.103.333. Doordat er € 1 miljoen agio is teruggestort in 2018 komt de kostprijs van de aandelen RON neer op € 317.646 (oorspronkelijke

verkrijgingsprijs) plus € 1 miljoen agio= €1.317.646. Van de gevormde verliesvoorziening valt hierdoor €506.000 vrij (restant van de voorziening bedraagt €214.313).

16. Door het intrekken van een verleende subsidie uit 2013 voor Fysieke verbeteringen HIRB is € 271.000 minder aan lasten gerealiseerd. Dit betreft dus een afrekeningsverschil ten gunste van de reserve HIRB.

17. Regionale Economie: de € 275.000 aan lagere lasten wordt veroorzaakt door afwijkingen op verschillende projecten:

    a. Aan de getroffen voorziening voor Pallas is de rentecomponent van € 230.000 toegevoegd, dit heeft geleid tot hogere lasten;

    b. Een aantal geraamde activiteiten is niet doorgegaan waaronder Smart Industrie en er zijn minder juridische kosten gemaakt wegens vertraging in het juridisch proces. Het onderzoek naar koopstromen is niet volledig in 2018 afgerond. De incidentele extra bijdrage aan PDENH is geraamd onder regionale economie maar verantwoord onder Milieu.

       Hierdoor is in totaal € 388.000 minder aan lasten gerealiseerd.

    c. Van de incidenteel beschikbaar gestelde midden voor Breedband wordt een deel in 2019 aangewend voor de afronding van de advieswerkzaamheden. Hierdoor wordt € 117.000 met de UI meegenomen naar 2019.

18. Stedelijke vernieuwing: Door een wijziging in de administratieve verwerking van in het verleden beschikte subsidies zijn de lasten die voorheen pas bij uitbetaling werden gerealiseerd nu naar voren geschoven. Hierdoor is in 2018 € 239.000 meer aan lasten gerealiseerd. Hier staat eenzelfde bedrag aan gerealiseerde baten tegenover, zie baten 32.

19. Reserve Herstructurering bedrijventerreinen subsidies. Het aantal aanvragen voor de UVR Ondersteuning Toekomstige Werkterreinen is achter gebleven op de planning, er is € 225.000 minder aan subsidies verleend. De aanstelling van een ambassadeur in het begin van het jaar heeft onvoldoende geleid tot concrete projecten. In september is een nieuwe ambassadeur aangesteld en is de looptijd van de regeling verlengt tot eind 2019.

20. Locatiesubsidies kleine stadsgewesten: Door een wijziging in de administratieve verwerking van in het verleden beschikte subsidies zijn de lasten die voorheen pas bij uitbetaling werden gerealiseerd nu naar voren geschoven. Hierdoor is in 2018 € 186.000 meer aan lasten gerealiseerd. Hier staat eenzelfde bedrag aan gerealiseerde baten tegenover, zie baten 31

21. Als gevolg van de gemeentelijke verkiezingen zijn er minder bijeenkomsten georganiseerd en minder pilots gestart voor de omgevingswet en visie dan vooraf gepland waardoor € 96.000 minder is uitgegeven. Daarnaast in de begroting € 60.000 meer geraamd voor de bijdrage aan het IPO ten behoeve van de omgevingswet- en visie dan nodig.

22. Als gevolg van lagere vaststelling van twee subsidies (Riviercruisevaart en Sloepennetwerk) heeft de provincie € 140.000 aan reeds gerealiseerde lasten terugontvangen. Dit betreft dus een afrekeningsverschil ten gunste van de reserve werkgelegenheid en economie.

23. Noordzeehavens: Met betrekking tot het haalbaarheidsonderzoek van de energiehaven is meerwerk verricht. Dit meerwerk is opgenomen in de begroting maar viel uiteindelijk lager uit dan verwacht. Hierdoor is € 130.000 minder uitgegeven dan begroot.

24. Voor het uitvoeren van het arbeidsmarktbeleid zijn we afhankelijk van de samenwerkingspartner, de Triple-helix partijen. Een aantal projecten komt pas tot het leveren

van een prestatie in het jaar 2019 waardoor in 2018 € 122.000 minder aan lasten is gerealiseerd.

25. Er is € 109.000 minder aan kosten gemaakt voor het adviestraject over de toekomstige ontwikkeling van Schiphol dan verwacht door vertraging in de publicatie van de Milieueffectenrapportage(MER) van Schiphol.

26. Lasten zoals subsidies worden soms administratief afgehandeld in een later jaar dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke kosten het precieze bedrag van de subsidie bepaald. Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening die in een verschillend jaar tot uiting komen, komen op de post "afrekeningsverschillen" terecht. Deze afrekeningsverschillen worden begroot als stelpost in programma 8, maar gerealiseerd in alle programma's. Voor een verdere specificatie van de afrekeningsverschillen wordt verwezen naar tabel 5.4.1 in deze jaarrekening.

27. Bij de begroting 2018 zijn alle apparaatskosten verdeeld over de programma's via een bepaalde verdeelsleutel. Gedurende het uitvoeringsjaar hebben er wijzigingen plaatsgevonden op de totale omvang van de apparaatskosten. Deze wijzigingen zijn in eerste instantie verwerkt in programma 8 (als "nog te verdelen apparaatskosten"). Bij de jaarrekening zijn deze wijzigingen weer verdeeld over de 7 beleidsprogramma's. Daarom is er sprake van een onderschrijding in programma 8 en een overschrijding in de andere programma's. Voor de toelichting op de verschillen tussen begrote en gerealiseerde totale apparaatskosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Baten

28. Conform de uitspraak van de commissie BBV zijn de bruto verkoopopbrengsten onder de "Baten" verantwoord en de afwaardering van de gronden onder de "Lasten". In de begroting 2018 was bij de "Baten" nog ten onrechte de netto opbrengst (saldo opbrengst min afwaardering) begroot. Tegenover de € 11,2 miljoen aan meer gerealiseerde baten, staat eenzelfde bedrag aan lasten voor de afwaardering van in 2018 verkochte gronden.

29. Zie bij de lasten nummer 5.

30. Bij een aantal grond transacties is de in 2018 geplande aktepassering verschoven naar 2019. Zo is bijvoorbeeld bij Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) de transactie Rijnlanderweg aan de gemeente Haarlemmermeer vertraagd. Dit komt door de vorming van een nieuw College van B&W in de Haarlemmermeer. Bij de voormalige Wierringenrandmeer is bij de Kavelruil Hoeverkoog nog onduidelijkheid op welke wijze deze kavelruil vorm zal krijgen. Er is dus sprake van uitstel. Doordat het geraamde effect van de uitgestelde transacties per saldo gunstig was (meer opbrengsten dan kosten voor afwaardering), is er per saldo € 1.8 miljoen minder aan baten gerealiseerd.

31. Doordat de lasten hoger uitvallen dan begroot (zie lasten 20) is € 186.000 meer onttrokken aan de balanspost vooruit ontvangen rijksbijdrage BLS. Daarnaast zijn de overige BLS-middelen (€131.000) vrijgevallen.

32. Doordat de lasten hoger uitvallen dan begroot (zie lasten 18) is € 239.000 meer onttrokken aan de balanspost vooruit ontvangen rijksbijdrage ISV

33. RVO heeft in de loop van 2018 de provinciale bijdrage aan de uitvoeringskosten over 2016 en 2017 her berekend. Dit heeft geleid tot extra teruggaven waardoor € 154.000 meer aan baten is gerealiseerd. Hier staat evenredig een hogere storting in de reserve Europese projecten landbouwsubsidies tegenover.

Stortingen Reserves

34. Reserve Werkgelegenheid en Economie: De gedecentraliseerde bijdrage vanuit het Rijk via het Provinciefonds voor MKB Topsectoren en voor de Uitvoeringsregeling MIT is pas met de decembercirculaire bekend gemaakt, Hierdoor was in de begroting geen rekening gehouden met een hogere storting in de reserve van € 1,7 miljoen.

35. Reserve Projecten Europese Landbouwsubsidies. RVO heeft in de loop van 2018 de provinciale bijdrage aan de uitvoeringskosten over 2016 en 2017 her berekend. Dat heeft geleid tot € 154.000 aan hogere baten. Hier staat evenredig een hogere storting in de reserve tegenover.

Onttrekking Reserves

36. Reserve Leefbaarheidsfonds Schiphol, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 2

37. Reserve Werkgelegenheid & economie: €4,2 miljoen lagere lasten voor PIM en GO-NH (nr. 4) en € 3 miljoen lagere lasten voor innovatiestimulering topsectoren (nr. 6), € 1,5 miljoen minder onttrokken voor OV knooppunten (nr. 8) en € 140.000 minder onttrokken in verband met de lager vastgestelde subsidies riviercruisevaart en sloepennetwerk (nr. 22). Daarnaast is € 6,3 miljoen minder onttrokken aan de reserve werkgelegenheid en economie ten behoeve van uitgaven in programma 4 – milieu. Zie voor de inhoudelijke toelichting op dit verschil de nummers 1, 2 en 10 onder de lasten in programma 4 - milieu.

38. Vanuit de reserve Europese Projecten Landbouwsubsidies is € 5,2 miljoen meer onttrokken. Zie bij de lasten nr. 3 voor de inhoudelijke toelichting.

39. Vanuit de reserve Duurzame Zeehavens is circa € 1,5 miljoen minder onttrokken. Zie voor een inhoudelijke toelichting nr. 10 bij de lasten.

40. Vanuit de reserve herstructurering bedrijventerreinen is € 290.000 minder onttrokken. Zie voor de inhoudelijke toelichting nummer 16 bij de lasten.

Programma 6 Groen

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 6 — Groen

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019
Lasten	65.901	73.415	79.941	80.795	-855	110.291
Baten	-5.837	-1.658	-1.406	-41.511	40.104	-7.343
Saldo van baten en lasten	60.064	71.757	78.534	39.285	39.250	102.948
Stortingen reserves	65.797	18.963	10.036	8.438	1.598	34.147
Onttrekking reserves	-24.361	-28.908	-25.341	-19.034	-6.307	-77.167
Resultaat	**101.500**	**61.812**	**63.229**	**28.689**	**34.540**	**59.929**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Toelichting	Bedrag (x1.000 euro)	V=voordeel /N=Nadeel	Dekking/UI
	Lasten	**-855**	**N**	
1	Projecten gedekt uit reserve Groen	6.700	V	Onttrekking (26)
2	Uittreden Goois Natuurreservaat	-6.500	N	
3	Projecten Groene Uitweg	-3.774	N	Onttrekking (27)
4	Groenfonds ILG Rijk	-1.600	N	Baten (18)
5	Cofinanciering Waddenzee	1.300	V	Onttrekking (28)
6	Faunafonds	1.227	V	
7	Natuurinclusieve landbouw	665	V	UI
8	Natuur en landschapsbeheer	391	V	
9	Oostelijke vechtplassen	-399	N	Resv. OVP
10	Regionale Samenwerking	298	V	Baten (20)
11	Onderzoek en advies groen	150	V	UI
12	Groen Kapitaal: Biodiversiteit	125	V	
13	Wet natuurbescherming	124	V	
14	Ecoduct N417	122	V	Resv. UNA
15	Apparaatskosten	-381	N	
16	Afrekeningsverschillen voorgaande jaren	498	V	

	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	199	V	
	Baten	**40.104**	**V**	
17	Vrijval balanspost FES-middelen	37.455		
18	Groenfonds ILG Rijk	1.600	V	Lasten (4)
19	Verkoop gronden	988	V	Storting (25)
20	Regionale samenwerking	-298	N	Lasten (10)
21	Fietsbrug Nigtevecht	264	V	Storting (22)
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	95	V	
	Stortingen Reserves	**1.598**	**V**	
22	Lagere Storting reserve Kapitaallasten Groen: Correctie activering Binnendoorvaarverbinding Naarden	772	V	Onttrekking (27)
23	Hogere storting reserve Groene Uitweg: baten fietsbrug Nigtevecht	-264	N	Baten (21)
24	Lagere storting reserve Kapitaallasten Groen: Minder besteed binnen geactiveerde projecten	188	V	
25	Lagere storting reserve Groen	902	V	Baten (19) & Baten programma 5
	Onttrekking Reserves	**-6.307**	**N**	
26	Lagere onttrekking reserve Groen	-7.439	N	Lasten (1) & onttrekking (29)
27	Hogere onttrekking reserve Groene uitweg	3.003	V	Lasten (3) & Stortingen (22)
28	Lagere onttrekking reserve cofinanciering Waddenzee	-1.294	N	Lasten (5)
29	Lagere onttrekking reserve kapitaallasten Groen	-577	N	

Lasten

1. Bij de verschillende projecten waarvoor dekking plaatsvindt vanuit de reserve Groen zijn er zowel projecten met een onderbesteding als met een overbesteding. Per saldo is € 6,7 miljoen minder besteed in 2018. Onderstaand zijn de grootste afwijkingen toegelicht.
   a. PAS Uitvoeringsmaatregelen: jaarlijks maakt de provincie in samenwerking met de terreinbeherende organisaties een zo realistisch mogelijke planning t.a.v. de uit te voeren PAS-maatregelen in de komende beheerperiode. In de praktijk bleek een aantal projecten toch langere voorbereiding te vragen dan gedacht. Het betreft onder andere het baggeren van een deel van het Naardermeer en het aanbrengen van hydrologische isolatie in Polder Westzaan. Als gevolg hiervan is in 2018 € 4,7 miljoen minder aan lasten gerealiseerd.
   b. Uitvoeringsproject Waal en Burg: De hogere uitgaven worden veroorzaakt doordat het project sneller kon worden uitgevoerd dan verwacht. Daarnaast is er voor € 500.000 aan meerwerk (voor o.a. extra transportkosten grond, het verleggen van kabels en leidingen en niet gesprongen explosieven) goedgekeurd en uitbetaald, meer lasten € 1,9 miljoen, neutraal.
   c. Functiewijziging en inrichting. Voor functiewijziging wordt de hoogte van de subsidie o.a. bepaald door de taxatie van gronden, dit maakt een inschatting van de kosten erg moeilijk. Daarnaast zijn er op dit moment nog aanvragen uit 2018 in behandeling. Hierdoor is € 1,7 miljoen minder aan lasten gerealiseerd.

d. NVO Ilperveld POP3, dit betreft een subsidie voor het aanleggen van ruim acht km natuurvriendelijke oevers die de natuurwaarden in en langs het water vergroten in het Ilperveld (gemeente Landsmeer). Hiervoor is € 1 miljoen meer aan lasten gerealiseerd. Deze overbesteding is het gevolg van een financieel-technische correctie. In overleg met de accountant zijn de nog uit te betalen termijnen van de subsidie in 2018 in één keer als last genomen. Het effect van deze correctie over de jaren is per saldo gelijk aan nul.

e. Polder Waard Nieuwland, voor dit project is besloten de subsidie die in eerste instantie in twee tranches zou worden beschikt, in 2018 in één keer te beschikken. €111.000 aan lasten die oorspronkelijk ten laste van Begrotingsjaar 2019 zouden komen, zijn nu ten laste van 2018 gebracht.

f. Het studiefasebudget is bedoeld als onderzoeksbudget voor natuurontwikkelingsprojecten die zich in het kader van het Programma Natuurontwikkeling (PNO) nog in een onderzoeksfase bevinden. Het is aan het begin van een jaar niet duidelijk hoeveel projecten zich lopende het jaar aan zullen dienen, maar het is wél van belang dat het budget ruim genoeg is om onderzoek naar alle mogelijk in de toekomst kansrijke projecten te kunnen bekostigen. In 2018 bleek € 155.000 minder nodig te zijn voor onderzoek in het kader van studiefaseprojecten dan geraamd.

g. Vanwege de geringe invloed die de provincie op de grondmarkt heeft blijft het lastig om vooraf het benodigde budget voor grondaankopen te ramen, daarom wordt altijd ruim voldoende geraamd zodat er voldoende budget is mochten aankoopkansen zich voordoen. Voor het gebied Oostelijke Vechtplassen is de provincie bijvoorbeeld in afwachting van de vaststelling van de grondstrategie. Omdat die in 2018 nog niet was vastgesteld zijn er nog geen aankopen gedaan. In totaal is hierdoor € 2,7 miljoen minder aan lasten gerealiseerd.

2. Voor de afkoopsom met betrekking tot het uittreden uit het Goois Natuurreservaat per 1 januari 2019 wordt in de jaarrekening 2018 een voorziening van € 6,5 mln. opgenomen, conform het besluit tot uittreding.

3. De hogere lasten worden voor € 1,4 miljoen veroorzaakt doordat meer is uitgegeven aan subsidies dan begroot. Bij de Zomernota 2018 is de kasraming niet aangepast. Daarnaast is op projecten € 2,4 miljoen aan hogere lasten gerealiseerd. Het gaat hierbij om de volgende projecten:

   a. Rondje Naardermeer: hogere uitgaven € 1,8 miljoen. Rondje Naardermeer bestaat uit twee deelprojecten; het project Voormeerpassage en het project Faunapassages. Aangezien de werkzaamheden van deze projecten plaatsvinden langs het spoor is Prorail verantwoordelijk voor de uitvoering. Het eerste deelproject Faunapassages is op 31 augustus 2018 definitief gegund. Op basis van de planning van de aannemers heeft ProRail een kasstroomoverzicht opgesteld, dit kasstroomoverzicht is in november 2018 ontvangen. De provincie heeft een inschatting gemaakt van de kosten voor het project Voormeerpassage en het project Faunapassage, de werkelijke kosten blijken achteraf hoger te zijn dan de provincie heeft ingeschat. In 2018 hebben de aannemer en Prorail veel meer werkzaamheden verricht dan was voorzien, onder andere omdat alles prefab wordt gebouwd, hierdoor zijn er meer kosten gemaakt dan was voorzien in 2018.

   b. Binnendoorvaarbindingen hogere uitgaven € 772.000. De uitgaven van dit project waren in 2017 ten onrechte geactiveerd en zijn in 2018 ten laste van de reserve Groene Uitweg verantwoord

c. Stelling van Amsterdam / Nieuwe Hollandse Waterlinie € 150.000. Voor deze uitgave was geen raming opgenomen.

d. Fietsbrug Nigtevecht lagere uitgaven € 445.000. Als gevolg van een discussie tussen de provincie en RWS/provincie Utrecht over de vaarbeveiliging heeft dit project vertraging opgelopen.

4. Groenfonds ILG Rijk: Als gevolg van een financieel-technische correctie is er een overbesteding. In overleg met de accountant zijn de laatste termijnen van enkele lopende subsidies voor projecten die in de komende jaren zullen worden afgerond, in 2018 in één keer als last genomen waardoor in € 1,6 miljoen meer aan lasten is gerealiseerd. Hier staat een even groot bedrag aan baten vanuit het Groenfonds tegenover.

5. Cofinanciering Waddenzee: de provincie is volgend bij het verlenen van subsidies uit de cofinancieringsregeling op het afgeven van subsidies door het Waddenfonds. Door vertraging bij het Waddenfonds is er bij de provincie ook vertraging ontstaan in het verlenen van subsidies waardoor € 1,3 miljoen minder aan lasten is gerealiseerd.

6. De Faunaschade viel € 1,2 miljoen lager uit dan oorspronkelijk werd geraamd. De belangrijkste oorzaak is dat de door ganzen aangerichte schade aan grasland lager was.

7. Natuurinclusieve landbouw: Bij de uitwerking van Motie 110 was het nodig om voor de uitvoering van het programma Natuurinclusieve Landbouw extra capaciteit vrij te maken. Dit heeft enige tijd gevraagd waardoor het programma iets later op gang is gekomen en € 665.000 minder is besteed. Deze middelen zijn bij de eerste begrotingswijziging 2019 beschikbaar gesteld voor 2019.

8. De ramingen voor de kosten van het natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer waren gebaseerd op ramingen t.a.v. het aantal hectares uit 2017. Deze ramingen bleken achteraf te hoog; het werkelijk aantal hectares lag lager. Een toelichting daarop valt terug te lezen onder beleidsdoel 6.2 in de Jaarstukken 2017. Omdat voor minder hectares beheer subsidie is verleend dan waarmee op basis van de ramingen uit 2017 rekening was gehouden, zijn de kosten lager.

9. Oostelijke Vechtplassen: Er zijn meer inhuurkosten gemaakt omdat er specifieke deskundigheid nodig was en de onderzoekskosten zijn hoger uitgevallen doordat deelprojecten complexer zijn dan verwacht. Hierdoor is € 399.000 meer uitgegeven.

10. Regionale samenwerking: De gemeenten financieren mee aan projecten in het groenblauwe domein van Laag Holland. Bodemdaling is binnen dit domein een toenemend, maar complex, probleemveld. Gemeenten willen hun geld meer op dit probleemveld gaan inzetten. Daar is in 2018 op ingezet, maar dit heeft meer tijd gevergd. De verwachting is overigens dat dit in 2019 alsnog gebeurt. In totaal is € 298.000 minder aan lasten gerealiseerd in 2018. Hiertegenover staat dat eenzelfde bedrag minder aan baten is ontvangen van derden.

11. Onderzoek en advies groen: Bij de uitwerking van Motie 110 zijn de € 150.000 aan middelen voor het MRA Landschapsfonds nog niet besteed. 2018 Heeft in het teken gestaan van het opstellen van een plan van aanpak en bestuurlijke besluitvorming. De niet bestede middelen uit 2018 zijn bij de eerste begrotingswijziging 2019 beschikbaar gesteld voor 2019.

12. Groen Kapitaal Biodiversiteit. Enkele onderwerpen lopen door in 2019, zoals het project ‘Greenbase via CLM’, de inzet van de community manager en het boek ‘Bijzondere particuliere natuurbeheerders’. Hiernaast zijn bepaalde kosten voor inzet van communicatie lager uitgevallen dan begroot. In totaal is € 125.000 minder aan lasten gerealiseerd.

13. Wet Natuurbescherming: Een aantal projecten loopt door in 2019, dit komt o.a. omdat twee beheerplannen voor Natura2000 gebieden (het Naardermeer en de Oostelijke Vechtplassen) nog niet afgerond zijn waardoor € 124.000 minder aan lasten is gerealiseerd.

14. Voor het Ecoduct N417 wordt de periode van monitoring verlengd tot 2020. In de begroting is ervan uitgegaan dat dit project in 2018 zou worden afgesloten. In 2018 is € 122.000 minder besteed dan begroot. Deze middelen zullen in 2019 en 2020 worden uitgegeven.

15. Bij de begroting 2018 zijn alle apparaatskosten verdeeld over de programma's via een bepaalde verdeelsleutel. Gedurende het uitvoeringsjaar hebben er wijzigingen plaatsgevonden op de totale omvang van de apparaatskosten. Deze wijzigingen zijn in eerste instantie verwerkt in programma 8 (als "nog te verdelen apparaatskosten"). Bij de jaarrekening zijn deze wijzigingen weer verdeeld over de 7 beleidsprogramma's. Daarom is er sprake van een onderschrijding in programma 8 en een overschrijding in de andere programma's. Voor de toelichting op de verschillen tussen begrote en gerealiseerde totale apparaatskosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

16. Lasten zoals subsidies worden soms administratief afgehandeld in een later jaar dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke kosten het precieze bedrag van de subsidie bepaald. Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening die in een verschillend jaar tot uiting komen, komen op de post "afrekeningsverschillen" terecht. Deze afrekeningsverschillen worden begroot als stelpost in programma 8, maar gerealiseerd in alle programma's. Voor een verdere specificatie van de afrekeningsverschillen wordt verwezen naar tabel 5.4.1 in deze jaarrekening.

Baten

17. Ten tijde van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG, 2007-2012) zijn door het Rijk zgn. 'FES-middelen' (ook bekend als 'Nota Ruimte-gelden') aan de provincie uitgekeerd. Met het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur (2011) zijn deze middelen aan de provincie gedecentraliseerd. Sindsdien zijn ze ondergebracht in de 'Balanspost vooruitontvangen rijksbijdragen ILG-gelden' (kortweg Balanspost FES). Recente uitspraken van de Commissie BBV (Vraag & Antwoord rubriek 04-01-2019) maken duidelijk dat dergelijke middelen niet langer als overlopende passiva gezien mogen worden vanwege het ontbreken van de verplichting jegens het Rijk om deze middelen af te rekenen middels het traject verantwoording, vaststelling en verrekening. Daarom zal deze balanspost bij Jaarrekening 2018 worden opgeheven. Deze middelen worden in de daartoe geëigende reserves gestort. Het gaat om de restantbudgetten voor: 1. Haarlemmermeer: Invoering duurzaam watersysteem en aanleg ondiepe plas PARK21 ('Verbeterd droogmakerijsysteem'), 2. Haarlemmermeer: Recreatieve verbindingen: Groen recreatieve projecten en 3. Verbrakking Westzaan (LH07 Programma Natuurontwikkeling 2019-2023). Deze drie budgetten zullen worden gestort in de Reserve Groen. Daarnaast zal het budget voor 4. Haarlemmermeer: Bereikbaarheid Haarlemmermeer; Verbetering regionale hoofdwegennetwerk (Duinpolderweg) worden gestort in de Reserve (ontwikkeling provinciale) infrastructuur en het budget voor 5. Haarlemmermeer: Transformatie en Herstructurering; Stimuleringsmaatregelen transformatie en verplaatsingen van bedrijven (terreinen langs de Ringvaart) in de Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen.

18. Zie voor de inhoudelijk toelichting lasten nummer 4.

19. Deze baten hebben betrekking op niet geraamde grondopbrengsten.

20. Regionale Samenwerking: De € 298.000 aan ontvangen bijdragen van derden waarvan de provincie in 2018 niet tot besteding is gekomen voor het gebiedsprogramma Laag Holland zijn op de balans gezet ten behoeve van uitgaven in volgende jaren. Hierdoor vallen de gerealiseerde baten met eenzelfde bedrag lager uit dan begroot.

21. Er is € 264.000 meer aan baten ontvangen van de Provincie Utrecht met betrekking tot het project Fietsbrug Nigtevecht. De Fietsbrug Nigtevecht is conform richtlijnen vaarbeveiliging Rijkswaterstaat (RWS) uitgevoerd. RWS heeft de richtlijnen vaarbeveiliging aangescherpt. Hierdoor zijn er meer kosten gemaakt dan was voorzien.

Stortingen Reserves

22. Het project GV57 Binnendoorvaarverbinding Naarden is ten onrechte geactiveerd in 2017. In 2018 werd duidelijk dat de provincie geen eigendomspositie van de grond heeft. De uitgaven van dit project worden niet langer geactiveerd maar rechtstreeks ten laste gebracht van de reserve Groene Uitweg. Dit betekent dat een storting in de reserve Kapitaallasten Groen van € 772.000 is gecorrigeerd. Hiertegenover staat een lagere onttrekking uit de reserve Groene Uitweg.

23. Als gevolg van extra baten van de provincie Utrecht voor het project Fietsbrug Nigtevecht heeft een hogere storting in de reserve Groene Uitweg van € 264.000 plaatsgevonden.

24. De uitgaven van de overige projecten zijn € 188.000 lager dan de opgegeven kasraming waardoor eenzelfde bedrag minder is gestort in de reserve kapitaallasten Groen.

25. Er is € 902.000 minder gestort in de Reserve Groen. Dit is het gevolg van minder opbrengsten Grondverkoop (zie voor de inhoudelijke toelichting op de lagere grondopbrengsten programma 5) en € 91.000 extra inkomsten vanuit het provinciefonds als vermeld in de decembercirculaire 2018.

Onttrekking reserves

26. Er is € 7,4 miljoen minder onttrokken aan de reserve Groen. Zie voor de inhoudelijke toelichtingen lasten nummer 1

27. Er is € 3,7 mln. meer onttrokken aan de reserve Groene uitweg omdat de werkelijke uitgaven voor subsidies en een aantal projecten dat uit deze reserve wordt gedekt hoger zijn uitgevallen. Zie voor een inhoudelijke toelichting lasten nummer 3. Hiertegenover staat een lagere onttrekking van € 772.000 uit de reserve Groene uitweg omdat minder wordt gestort in de reserve kapitaallasten groen, zie stortingen reserves nummer 22.

28. Er is € 1,3 mln. minder onttrokken aan de reserve cofinanciering Waddenzee omdat minder lasten zijn gerealiseerd, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nummer 5.

29. Er is bij de reserve Kapitaallasten groen een bedrag minder onttrokken van € 577.000. Dit verschil wordt veroorzaakt door lagere kapitaallasten door verlenging van de afschrijvingstermijn van kapitaalgoederen ad € 77.000. Daarnaast hebben er als gevolg van de wijziging van het BBV per 1-1-2017 correcties tussen reserves plaatsgevonden, waarbij op begrotingsbasis € 500.000 werd overgeheveld naar de reserve Groen, terwijl bij de jaarrekening 2018 geconstateerd werd dat deze overheveling achterwege kon blijven in verband met de aansluiting van de boekwaarden van de groenprojecten die geactiveerd zijn.

Programma 7 Cultuur en Welzijn

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 7 — Cultuur en Welzijn

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019
Lasten	7.492	17.788	23.573	20.158	3.415	13.378
Baten	-35	-30	-30	-48	18	-30
Saldo van baten en lasten	7.457	17.758	23.543	20.111	3.432	13.348
Stortingen reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**7.457**	**17.758**	**23.543**	**20.111**	**3.432**	**13.348**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)	V= voordeel/ N = nadeel	Neutraal/ Uitgestelde Intentie
	Lasten	**3.415**	**V**	
1	Rijksbijdrage restauratie monumenten	2.200	V	Resv. Monumenten
2	Projecten Cultuurhistorie	600	V	Resv. TWIN-H
3	Kennisfunctie Sport	130	V	Resv. EXIN-H
4	Aanpassing klimaatsysteem Huis van Hilde	114	V	
5	Afrekeningsverschillen	199	V	Stelpost prog. 8
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan € 100.000	172	V	
	Baten	**18**	**V**	
	Diverse verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	18	V	
	Stortingen reserves	**0**		
	Geen verschillen			
	Onttrekking reserves	0		
	Geen verschillen			

Lasten

1. In 2018 is er € 2,2 miljoen in de Reserve Monumenten gestort omdat de rijksmiddelen voor restauratie van monumenten zijn herverdeeld. Deze herverdeling gaat echter pas in per 2019, waardoor in 2018 sprake is van € 2,2 miljoen lagere lasten in programma 7 en een lagere onttrekking uit de reserve monumenten in programma 8. Op 12 november 2018 hebben PS motie 47 aangenomen om met de € 2,2 miljoen aan de vraag tegemoet te komen van culturele instellingen voor een bijdrage voor verduurzaming, maatregelen voor het versterken van de exploitatie en de organisatie van evenementen. Dit wordt uitgewerkt in 2019.
2. Het project Fort Resort Beemster/ Restauratie Fort aan de Middenweg is vertraagd en doorgeschoven naar 2019 omdat de ontwikkelaar, Fort Resort Beemster, nog geen overeenstemming heeft met de eigenaar, Natuurmonumenten. Door deze vertraging zijn de lasten in programma 7 € 600.000 lager uitgevallen. Daar staat een lagere onttrekking uit de reserve TWIN-H in programma 8 tegenover.
3. De provincie heeft een uitvoeringsregeling topsportaccommodaties uitgevoerd uit de restantmiddelen van de reserves EXIN-H en TWIN-H voor sport. Het subsidieplafond is niet volledig aangesproken waardoor er € 130.000 minder lasten in programma 7 gerealiseerd zijn. Hiertegenover staat een lagere onttrekking aan de reserve EXIN-H in programma 8.
4. Door lange onzekerheid over de kosten die gemaakt moesten worden voor het klimaatsysteem in het Huis van Hilde, om aan de wettelijke eisen te voldoen, zijn enkele projecten in 2018 later gestart dan vooraf voorzien. Hierdoor zijn de lasten in 2018 € 114.000 lager uitgevallen.
5. Lasten zoals subsidies worden soms administratief afgehandeld in een later jaar dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke kosten het precieze bedrag van de subsidie bepaald. Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening die in een verschillend jaar tot uiting komen, komen op de post "afrekeningsverschillen" terecht. Deze afrekeningsverschillen worden begroot als stelpost in programma 8, maar gerealiseerd in alle programma's. Voor een verdere specificatie van de afrekeningsverschillen wordt verwezen naar tabel 5.4.1 in deze jaarrekening.

Programma 8 Financiën

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 8 — Financiën

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019
Lasten	39.704	66.403	63.027	57.809	5.219	116.056
Baten	-415.508	-396.306	-413.763	-417.741	3.978	-418.702
Saldo van baten en lasten	-375.804	-329.903	-350.736	-359.932	9.196	-302.646
Stortingen reserves	61.327	7.795	70.193	69.528	665	464.939
Onttrekking reserves	-197.977	-48.319	-181.266	-163.106	-18.160	-296.267
Resultaat	**-512.454**	**-370.427**	**-461.808**	**-453.510**	**-8.298**	**-133.974**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Toelichting	Bedrag (x € 1.000)	V=voordeel /N = nadeel	Dekking/UI
	Lasten	**5.219**	**V**	
1	Apparaatskosten	3.480	V	Stelpost
2	Subsidiecrediteuren	2.638	V	
3	Afrekeningsverschillen	-1.855	N	Stelpost
4	Cofinanciering en regiodeals	1.000	V	
5	Vennootschapsbelasting	-244	N	
6	Prijsstijgingen	200	V	
	Baten	**3.978**	**V**	
7	Uitkering provinciefonds o.b.v. septembercirculaire	-6.349	N	
8	Motorrijtuigenbelasting	3.869	V	
9	Decentralisatie-uitkering Beter benutten	4.000	V	Resv. Infra
10	Decentralisatie-uitkering MKB Innovatiestimulering Topsectoren	1.700	V	Resv. W&E
11	Doorschuif BTW	573	V	
12	Koepelovereenkomst Flevoland	-476	N	
13	Decentralisatie-uitkering Smart Industry Hub	300	V	
14	Renteresultaat	-270	N	
15	Uitkering provinciefonds o.b.v. decembercirculaire	179	V	

16	Decentralisatie-uitkering Aanpak problematiek vakantieparken	100	V	
17	Decentralisatie-uitkering Hydrologische maatregelen	91	V	Resv. Groen
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	261	V	
	Stortingen	**665**	**V**	
18	Lagere storting reserve TWIN-H bijdrage RWS	1.500	V	
19	Hogere storting reserve Bedrijfsvoering	-567	N	
20	Hogere storting reserve EXIN-H bijdrage prov. Utrecht	-314	N	
21	Hogere storting reserve TWIN-H	-267	N	
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan € 100.000	313	V	
	Onttrekking	**-18.160**	**N**	
22	Programma overkoepelende reserves	-18.160	N	

Lasten

1. Bij de begroting 2018 zijn alle apparaatskosten verdeeld over de programma's via een bepaalde verdeelsleutel. Gedurende het uitvoeringsjaar hebben er wijzigingen plaatsgevonden op de totale omvang van de apparaatskosten. Deze wijzigingen zijn in eerste instantie verwerkt in programma 8 (als "nog te verdelen apparaatskosten"). Bij de jaarrekening zijn deze wijzigingen weer verdeeld over de 7 beleidsprogramma's. Daarom is er sprake van een onderschrijding in programma 8 en een overschrijding in de andere programma's. Voor de toelichting op de verschillen tussen begrote en gerealiseerde totale apparaatskosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering
2. Nog niet betaalde maar al wel verleende subsidies zijn op de balans opgenomen onder de post overlopende passiva. In 2018 hoeft, op basis van de eindafrekeningen van de subsidies, uiteindelijk minder betaald te worden dan in eerste instantie is begroot. Hierdoor vallen de lasten € 2,6 miljoen lager uit.
3. Lasten zoals subsidies worden soms administratief afgehandeld in een later jaar dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke kosten het precieze bedrag van de subsidie bepaald. Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening die in een verschillend jaar tot uiting komen, komen op de post "afrekeningsverschillen" terecht. Deze afrekeningsverschillen worden begroot als stelpost in programma 8, maar gerealiseerd in alle programma's. Voor een verdere specificatie van de afrekeningsverschillen wordt verwezen naar tabel 5.4.1 in deze jaarrekening.
4. De eerste en tot nu toe enige regiodeal in Noord-Holland die in de eerste tranche is goedgekeurd door het Rijk (16 november 2018) betreft de regiodeal ZaanIJ. Dit moet leiden tot een bestuursovereenkomst voor het zomerreces van 2019 met afspraken over cofinanciering door de provincie. Inzet van cofinancieringsmiddelen heeft daarom niet plaatsgevonden in 2018, waardoor de lasten in 2018 € 1 miljoen lager uitvallen.
5. De provincie Noord-Holland is niet zelfstandig belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De 40% deelname van de provincie in de commanditaire vennootschap PolanenPark C.V. leidt voor het boekjaar 2018 tot een belastingplicht van € 244.000.

6. De stelpost prijsstijgingen wordt gebruikt om de indexeringen te kunnen dekken. Over 2018 is een bedrag van € 200.000 minder nodig geweest dan werd begroot.

Baten

7. Op basis van de septembercirculaire is de Algemene uitkering van het provinciefonds met € 6,3 miljoen verlaagd. Dit wordt veroorzaakt door een neerwaartse bijstelling van het accres als gevolg van lagere verwachte uitgaven van het Rijk en door een afname van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds. Dit laatste is veroorzaakt door hogere declaraties van gemeenten en provincies bij het BTW-compensatiefonds.
8. De gerealiseerde opbrengst van de motorrijtuigenbelasting is in 2018 € 3,9 miljoen hoger uitgevallen dan begroot op basis van de gewichtsuitdraai per januari 2019. Deze ontwikkeling houdt verband met een toename van het aantal voertuigen. Bij de personenauto's en motoren is er sprake van een stijging van het aantal voertuigen ten opzichte van 2017 met 24.400, waarvan bijna 12.000 voertuigen bij de Groot Wagenparkhouders (GWH). Ten aanzien van de juistheid en volledigheid van de ontvangen opcenten bestaat enige onzekerheid omdat de provincie informatieafhankelijk is van het Rijk. Zie hiervoor ook de paragraaf provinciale heffingen.
9. Op basis van de decembercirculaire is een aantal decentralisatie-uitkeringen ontvangen. Eén daarvan betreft de decentralisatie-uitkering Beter benutten. Tegenover deze hogere baten van € 4 miljoen in programma 8 staat een hogere storting in de reserve Infrastructuur (zie nr 41 in programma 2).
10. Op basis van de decembercirculaire is een aantal decentralisatie-uitkeringen ontvangen. Eén daarvan betreft de decentralisatie-uitkering MKB Innovatiestimulering Topsectoren. Tegenover deze hogere baten van € 1,7 miljoen in programma 8 staat een hogere storting in de reserve Werkgelegenheid en Economie (zie nr 35 in programma 5).
11. De begrotingspost "doorschuif BTW" betreft BTW die aan de provincie wordt doorberekend en die de provincie vervolgens weer verhaalt op het BTW compensatiefonds. Op deze begrotingspost zijn hogere baten van € 573.000 gerealiseerd.
12. In de koepelovereenkomst met Flevoland is voorzien in een dienstverlening voor de provincie Flevoland met een omvang van 7 fte. Medewerkers bieden zelf aan, op basis van vrijwilligheid, om werk in Flevoland te verrichten. In 2018 was het animo om hiervoor in aanmerking te komen gering, waardoor slechts 2,5 van de 7 fte zijn ingevuld. Hierdoor zijn de inkomsten € 476.000 lager dan geraamd. Er worden gesprekken met Flevoland gevoerd om deze inzet te verminderen c.q. te beëindigen.
13. Op basis van de decembercirculaire is een aantal decentralisatie-uitkeringen ontvangen. Eén daarvan betreft de decentralisatie-uitkering Smart Industry Hub. Deze hogere baten van € 300.000 zijn in 2018 niet meer besteed en zullen daarom geoormerkt vrijvallen in het resultaat van 2018. Bij de Zomernota 2019 zal dit bedrag vervolgens weer opgenomen worden in programma 5.
14. Het renteresultaat valt € 270.000 lager uit. Dit wordt met name veroorzaakt doordat in de Begroting 2018 rekening werd gehouden met een hogere lening aan de Stichting Pallas waarvoor dus ook hogere rentebaten waren geraamd.

15. Op basis van de decembercirculaire van het provinciefonds is de Algemene uitkering met € 179.000 verhoogd. De verklaring hiervoor is een aantal kleine algemene mutaties zoals extra middelen voor Generieke Digitale Infrastructuur, Onderzoeksbudget en Innovatiebudget Handelsregister.

16. Op basis van de decembercirculaire is een aantal decentralisatie-uitkeringen ontvangen. Eén daarvan betreft de decentralisatie-uitkering Aanpak problematiek vakantieparken. Deze hogere baten van € 100.000 zijn in 2018 niet meer besteed en zullen daarom geoormerkt vrijvallen in het resultaat van 2018. Bij de Zomernota 2019 zal dit bedrag vervolgens weer opgenomen worden in programma 5.

17. Op basis van de decembercirculaire is een aantal decentralisatie-uitkeringen ontvangen. Eén daarvan betreft de decentralisatie-uitkering Hydrologische maatregelen. Tegenover deze hogere baten in programma 8 staat een hogere storting in de reserve Groen.

Stortingen reserves

18. Van Rijkswaterstaat zou in 2018 een bijdrage van € 1,5 miljoen ontvangen worden voor ecologische maatregelen Markermeer. Aan het eind van 2018 heeft RWS de voorwaarde gesteld dat de bijdrage pas beschikbaar wordt gesteld als de provincie voorbereidingswerkzaamheden heeft uitgevoerd. De bijdrage wordt nu alsnog in 2019 verwacht. De storting in de reserve TWIN-H valt daardoor lager uit in 2018. Daar tegenover staan lagere baten (zie nr 4 programma 3).

19. In de reserve Bedrijfsvoering heeft een niet begrote storting plaatsgevonden. Het betreft het niet-bestede deel van de materiële apparaatskosten over 2018. Conform het instellingsbesluit van de reserve wordt dat niet-bestede deel jaarlijks gestort in de reserve Bedrijfsvoering. Hierdoor is sprake van hogere lasten van € 567.000.

20. Naast de eigen bijdrage heeft de provincie Noord-Holland de bijdrage van de provincie Utrecht aan het rijksproject Busstreek Eemnes voorgefinancierd. Deze voorfinanciering ten laste van de reserve EXIN-H wordt nu verrekend waardoor de lasten met € 314.000 hoger uitvallen.

21. Er zijn vanuit andere reserves middelen overgeboekt naar de reserve TWIN-H. Door deze storting in de reserve TWIN-H vallen de lasten € 267.000 hoger uit.

Onttrekking reserves

22. Op meerdere reserves binnen programma 8 is er sprake van lagere onttrekkingen. Zoals de reserve Actieprogramma 2010 (circa € 1 minder onttrokken, zie voor toelichting programma's 4 en 5), de reserve monumenten (€ 2,2 miljoen minder onttrokken, zie voor toelichting programma 7), de reserve EXIN-H (€ 14, 3 miljoen minder onttrokken, zie voor toelichting de programma's 2, 4 en 7), de reserve TWIN-H (bijna € 1 miljoen minder onttrokken, zie voor toelichting de programma's 2, 3, 5 en 7) en de reserve bedrijfsvoering (€ 1,1 miljoen minder onttrokken).

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de Statengriffier, mevr. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
G.G. Koolen - ten Cate
CZ/FIN

Mobiel 06 11 31 20 83
categ@noord-holland.nl

Betreft: Jaarverslag 2018

Verzenddatum
22 MEI 2019

Kenmerk 1198427 - 1216431

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter kennisname het (concept) Jaarverslag 2018. Conform de reguliere Planning & Control cyclus worden in het voorjaar de jaarstukken (jaarverslag + jaarrekening) opgesteld en door de accountant gecontroleerd. In de oorspronkelijke planning was voorzien om op 22 mei alle jaarstukken 2018 (inhoudelijke Jaarverslag en financiële Jaarrekening) inclusief accountantsrapport en controleverklaring aan Provinciale Staten te versturen. Omdat de accountantscontrole nog lopende is, is een splitsing aangebracht tussen het inhoudelijke jaarverslag en de financiële jaarrekening/ het accountantsrapport. Het jaarverslag wordt bij deze aan u verzonden, de jaarrekening volgt 11 juni a.s. Het Presidium is hierover per memo geïnformeerd en heeft op maandag 20 mei ingestemd met deze gewijzigde planning voor de behandeling van de Jaarstukken 2018.

Accountantscontrole
Op dit moment van schrijven, is de accountantscontrole nog gaande. Op hoofdlijnen zijn er twee redenen aan te geven voor de vertraging in de planning van de afwikkeling van de jaarrekening:
1) In 2018 is de nieuwe accountant gestart en in dit eerste jaar worden zaken boven tafel gebracht die in eerdere controles niet gesignaleerd zijn. De samenwerking en communicatie met de accountant verloopt overigens goed en er is wederzijds begrip voor elkaars standpunten en vragen.
2) Bij een aantal jaarrekeningposten zijn door de accountant onderbouwingen en onderliggende stukken gevraagd die leiden tot extra werkzaamheden die niet binnen de geplande tijd van de accountantscontrole konden worden opgeleverd.

De afronding van de accountantscontrole wordt voorzien eind mei. Naar aanleiding van deze controle zullen de Jaarstukken nog wijzigen; ook onderdelen van het Jaarverslag zoals u die nu ontvangen hebt (financiële cijfers en toelichtingen hierbij). De gewijzigde Jaarstukken (incl. voordracht/ besluit tot resultaatsbestemming en concept accountantsrapport/ bestuurlijke reactie hierop) zullen 11 juni naar u verzonden worden.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
Haarlem [2012 DE]
www.noord-holland.nl

Verdere procedure

Datum	Activiteit
22 mei	Verzending inhoudelijk jaarverslag en financiële toelichting per programma (zonder financiële jaarrekening, accountantsrapport en controleverklaring) naar PS
27 of 29 mei	Workshop voor PS inzake "lezing van de jaarstukken"
6 juni	Technische sessie met PS over inhoudelijk deel jaarverslag 2018 en financiële toelichting per programma
11 juni	Verzending Jaarstukken 2018 (beleidsmatige Jaarverslag en financiële Jaarrekening) en concept accountantsrapport inclusief bestuurlijke reactie naar PS
13 juni	Gesprek accountant met de financieel specialisten uit de fracties op basis van concept accountantsrapport
2e helft juni	Definitieve controleverklaring en accountantsrapport
24 juni	Behandeling Jaarstukken 2018 in geïntegreerde commissie (datum onder voorbehoud)
8 juli	Behandeling Jaarstukken 2018 in PS

Eind mei vindt op verzoek van de griffie een workshop plaats, waarin (met name nieuwe) Statenleden geïnformeerd zullen worden over de Jaarstukken van de provincie Noord-Holland en hoe deze gelezen moeten worden. Wij horen nog graag of dit 27 of 29 mei wordt.

Op 6 juni vindt, in navolging van vorig jaar, een zogenaamde technische sessie plaats. Hiervoor bent u allen uitgenodigd. De gedeputeerde Financiën zal hierbij ook aanwezig zijn. Doel van de sessie is om technische (en dus geen politieke) vragen die u heeft n.a.v. het jaarverslag 2018 (het deel van de Jaarstukken dat op 22 mei naar u verzonden is) aan de aanwezige ambtenaren voor te leggen.

Op 11 juni is de accountantscontrole (naar verwachting) afgerond, zijn de Jaarstukken 2018 naar aanleiding van deze controle gewijzigd en zullen de Jaarstukken 2018 als geheel naar u worden verzonden. Bij deze versie zullen ook de voordracht/ het besluit tot resultaatsbestemming, een concept accountantsrapport en een bestuurlijke reactie hierop meegezonden worden.

Op 13 juni is een gesprek tussen de accountant en de rekeningencommissie gepland. Omdat vanwege de lopende coalitieonderhandelingen er nog geen nieuwe rekeningencommissie benoemd is, heeft het Presidium vooruitlopend hierop besloten het gesprek met de accountant op 13 juni te laten plaatsvinden met de financieel specialisten van de fracties. Doel van dit gesprek is om inhoudelijk op de financiële jaarrekening (het deel van de Jaarstukken dat later gestuurd zal worden) in te gaan.

Na 13 juni zal de controleverklaring bij de Jaarstukken 2018 en het definitieve accountantsrapport beschikbaar zijn en nagezonden worden.

Op 24 juni is een geïntegreerde commissie gepland waarin de Jaarstukken 2018 inhoudelijk behandeld zullen worden.

Op 8 juli zullen de Jaarstukken 2018 in uw Staten behandeld en vastgesteld worden. Voor 15 juli moeten de Jaarstukken 2018 (incl. controleverklaring) naar het ministerie van BZK en het CBS verzonden worden.

Provincie
Noord-Holland

598984/598994

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 11 juni 2019

Onderwerp: Jaarstukken 2018

Kenmerk: 1198427-1228585

Bijlagen:

Ontwerpbesluit
Jaarstukken 2018

1. Inleiding

Hierbij ontvangt u de Jaarstukken 2018, bestaande uit het Jaarverslag en de Jaarrekening. Het (beleidsmatige) Jaarverslag heeft u al eerder ontvangen, namelijk op 22 mei jl. Zoals toen vermeld in de begeleidende brief hierbij, zou de (financiële) Jaarrekening later volgen vanwege de nog lopende accountantscontrole.

Hoewel de accountantscontrole nog niet geheel afgerond is, zijn we inmiddels wel zo ver dat we (in afstemming met de accountant) de Jaarstukken 2018 als geheel aan u kunnen doen toekomen, onder voorbehoud van een goedkeurende verklaring. Het accountantsrapport en de bestuurlijke reactie hierop volgen zodra de accountantscontrole (inclusief externe review) geheel afgerond is. Planning is om dit voor 24 juni aan te leveren, wanneer de Jaarstukken 2018 behandeld zullen worden in de interim commissie. Het concept accountantsrapport zal al eerder beschikbaar zijn en zal voor 13 juni door de accountant aan de financieel specialisten van uw fracties verstuurd worden ter voorbereiding van het gesprek met de accountant over de uitkomsten van de accountantscontrole 2018.

Deze voordracht bevat een analyse op hoofdlijnen van het rekeningresultaat en bevat een voorstel tot verwerking van het positieve resultaat. De inhoudelijke toelichtingen en analyses zijn te vinden in de jaarstukken zelf.

De totale jaarstukken zullen voor 24 juni ook als webversie te benaderen op
http://financien.noord-holland.nl/

2. Toelichting en specificaties van het financiële resultaat

Overzicht totaal rekeningresultaat (x € 1 miljoen)

Programma	Begroot resultaat	Gerealiseerd resultaat	Verschil	
1	27,7	26,4	1,3	Voordelig
2	253,0	193,2	59,7	Voordelig
3	6,1	6,0	0,2	Voordelig
4	47,7	43,3	4,4	Voordelig
5	37,7	44,8	-7,1	Nadelig
6	63,2	24,9	38,4	Voordelig
7	23,5	20,0	3,6	Voordelig
8	-461,8	-412,0	-49,8	Nadelig
Totaal	**-2,8**	**-53,4**	**50,6**	Voordelig

Toelichting
Het rekeningresultaat 2018 bedraagt € 53,4 miljoen voordelig. Het begrote resultaat na de laatste begrotingswijziging bedroeg € 2,8 miljoen voordelig. Dit betekent dat het resultaat € 50,6 miljoen voordeliger is dan verwacht bij de laatste begrotingswijziging.

Vrijval balansposten

Het merendeel van het positieve resultaat bestaat uit - om administratief-technische redenen - vrijvallende balansposten. Het betreft middelen die ofwel van derden zijn ontvangen voor specifieke doelen, ofwel eigen provinciale middelen waarvoor afspraken met derden zijn gemaakt. De verslaggevingsvoorschriften schrijven nauwkeurig voor hoe deze middelen in de jaarrekening moeten worden gerapporteerd en deze voorschriften zijn in deze jaarrekening nauwkeurig nagevolgd. Daardoor vindt voor een aantal posten op onze balans een vrijval plaats en stellen wij voor deze posten in de bijpassende reserves te storten met ongewijzigd bestedingsdoel.

1. ILG

€ 37,5 miljoen bestaat uit de vrijval van de balanspost vooruitontvangen rijksbijdragen Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Recente uitspraken van de Commissie BBV maken duidelijk dat dergelijke middelen niet langer als balanspost overlopende passiva gerapporteerd mogen worden. De daardoor vrijvallende middelen waren bestemd voor doelen gerelateerd aan de reserves Groen, Infrastructuur en Herstructurering bedrijventerreinen.

2. Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer

Per 1 januari 2016 is de subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer ingevoerd. Financiering vindt plaats op basis van de verdeling 50% EU en 50% nationale financiering (provincies). De huidige cofinanciering vanuit de EU is echter geen 50% maar 75%. De provincies betalen nu dus maar 25% van de subsidiekosten. Omdat het onvoldoende aannemelijk is dat de provincies alsnog de resterende 25% moeten betalen, is in overleg met de accountant besloten om deze 25% (ad € 3,2 miljoen) te laten vrijvallen per 31-12-2018.

3. Kust op kracht

Gebleken is dat voor het project Kust op Kracht (tranche 1), naast bijdragen van derden, de bijbehorende eigen provinciale middelen op de balans waren opgenomen. Volgens de begrotingsregels (BBV) is dit niet toegestaan. Deze eigen provinciale middelen vallen vrij uit de balanspost, waardoor de baten in 2018 hoger uitvallen met € 1,2 miljoen. Wij stellen voor deze middelen in de reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen te storten.

Wijziging afschrijvingstermijnen kapitaalgoederen met maatschappelijk nut

Als gevolg van de verlenging van de afschrijvingstermijn van onze kapitaalgoederen met maatschappelijk nut (voornamelijk wegen en vaarwegen) ontstaat een verschuiving van lasten naar de (verre) toekomst en een vrijval in 2018. Met ingang van 2018 worden langere afschrijvingstermijnen gehanteerd, die aansluiten bij de verwachte gebruiksduur. Het positieve effect van € 7,3 miljoen voor 2018 als gevolg van de verlenging van de afschrijvingsduur is met terugwerkende kracht vanaf 1-1-2018 verwerkt in deze jaarrekening.

Overige verschillen

In hoofdstuk 2 van de Jaarstukken, genaamd “Rekening in één oogopslag”, is per programma nog een verdere specificatie te vinden van de verschillen tussen begroting en realisatie op het niveau van de lasten, baten, stortingen in en onttrekkingen aan reserves.

3. Verwerking van het positieve resultaat

Het resultaat voor bestemming bedraagt € 53,4 miljoen (zie onderstaande tabel nr. 1). Het voorstel is (zie bijgevoegd ontwerpbesluit) om dit positieve resultaat te bestemmen (zie onderstaande tabel nr. 2 t/m 7).

	Omschrijving	Bedrag (x € mln.)	Positief/ negatief
1	**Rekeningresultaat 2018 voor bestemming**	**-53,4**	**Positief**
	Voorstel tot resultaatbestemming		
2	Uitgestelde Intenties (EBW 2019)	8,4	
3	Decentralisatie-uitkeringen	0,4	
4	Vrijval balanspost ILG-middelen storting in resv Groen, Infra en Herstruct. Bedr. terr.	37,5	
5	Vrijval Project Kust op Kracht, storting in reserve Meekoppelkansen	1,2	
6	Vrijval balanspost VRA-bijdrage, storting in reserve Innovatie	0,6	
7	Storting restant rekeningresultaat in algemene reserve	5,3	
	Saldo	*0,0*	

Ad 2.) Oormerken van budgetten voor Uitgestelde Intenties (UI)

Op basis van het PS-besluit bij de eerste begrotingswijziging 2019 moet uit het resultaat van 2018 een bedrag van € 8,4 miljoen worden bestemd voor uitgestelde intenties uit 2018. Dit betreft bestedingen ten aanzien van beleidsvoornemens uit 2018 en onderwerpen uit het

coalitieakkoord die voor het daarvoor aangewezen bestedingsdoel beschikbaar moeten blijven. Het betreft onder meer de bij eerste begrotingswijziging doorgeschoven middelen voor geothermie & warmtenetten en omgevingsdiensten (programma 5), de Boerenverdrietsluit (programma 2) en natuurinclusieve landbouw (programma 6).

Ad 3.) Doorschuiven decentralisatie-uitkeringen van december 2018 naar 2019

Op basis van de decembercirculaire van het provinciefonds is een aantal decentralisatie-uitkeringen ontvangen. Het betreft de decentralisatie-uitkeringen voor Smart Industry Hub (€ 300.000) en voor Aanpak problematiek vakantieparken (€ 100.000). Deze hogere baten konden in 2018 niet meer worden besteed en zullen daarom vrijvallen in het resultaat van 2018 en worden gestort in de algemene reserve. Bij de Zomernota 2019 zullen wij voorstellen deze bedragen op te nemen als budget in programma 5 ten laste van de algemene reserve.

Ad 4.) Omzetting balanspost ILG-middelen naar reserves

Ten tijde van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG, 2007-2012) zijn door het Rijk zogenaamde 'FES-middelen' (ook bekend als 'Nota Ruimte-gelden') aan de provincie uitgekeerd. Met het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur (2011) zijn deze middelen aan de provincie gedecentraliseerd. Sindsdien zijn ze ondergebracht in de 'Balanspost vooruitontvangen rijksbijdragen ILG-gelden'. Recente uitspraken van de Commissie BBV (Vraag & Antwoord rubriek 04-01-2019) maken duidelijk dat dergelijke middelen niet langer als balanspost overlopende passiva gezien mogen worden vanwege het ontbreken van de verplichting jegens het Rijk om deze middelen af te rekenen door middel van het traject verantwoording, vaststelling en verrekening. Daarom wordt deze balanspost bij Jaarrekening 2018 opgeheven. Voor de continuering van de hiervoor geplande projecten (zie hieronder), stellen wij voor om deze middelen met ongewijzigd beleidsdoel in de daartoe geëigende reserves te storten. Het gaat om restantbudgetten voor:

- Haarlemmermeer: Invoering duurzaam watersysteem en aanleg ondiepe plas PARK21 ('Verbeterd droogmakerijsysteem');
- Haarlemmermeer: Recreatieve verbindingen: Groen recreatieve projecten;
- Verbrakking Westzaan (LH07 Programma Natuurontwikkeling 2019-2023).

Deze drie budgetten zullen worden gestort in de Reserve Groen.

- De middelen voor Haarlemmermeer: Bereikbaarheid Haarlemmermeer; Verbetering regionale hoofdwegennetwerk zullen worden gestort in de Reserve (ontwikkeling provinciale) infrastructuur
- Haarlemmermeer: Transformatie en Herstructurering; Stimuleringsmaatregelen transformatie en verplaatsingen van bedrijven (terreinen langs de Ringvaart) worden gestort in de Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen.

Zie hoofdstuk 5.1, het overzicht van baten en lasten, programma 6 waarin deze post als niet begrote baat opgenomen is en toegelicht.

Ad 5.) Omzetting eigen middelen in balanspost project Kust op Kracht naar reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen

Gebleken is dat voor het project Kust op Kracht (tranche 1), naast bijdragen van derden, provinciale middelen op de balans waren opgenomen. Volgens de begrotingsregels (BBV) is dit

niet toegestaan. Dit is gecorrigeerd, waardoor de baten in 2018 hoger uitvallen met € 1,2 miljoen. Voor de continuering van het project Kust op Kracht stellen wij voor om deze middelen te storten in de reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen.

Ad 6.) Omzetting balanspost VRA naar reserve Innovatieprojecten Mobiliteit

In het kader van het programma Beter Benutten hebben het Rijk, de provincie en de Vervoerregio Amsterdam (VRA) afgesproken extra activiteiten te verrichten van € 2,4 miljoen voor Intelligente transportsystemen (ITS) met als dekking € 1,2 miljoen vanuit het Rijk, € 600.000 vanuit de provincie en € 600.000 vanuit de Vervoerregio Amsterdam. De bijdrage vanuit de VRA stond op de balans en in overleg met de accountant is besloten deze middelen vrij te laten vallen omdat hier geen harde verplichtingen meer tegenover staan. Voor de continuering van het programma Beter Benutten stellen wij voor deze middelen te storten in de reserve Innovatieprojecten Mobiliteit.

Ad 7.) Storting algemene reserve

Na instemming en verwerking van deze resultaatbestemmingen zal het resterende positieve resultaat € 5,3 miljoen bedragen. Voorstel aan u is om deze middelen aan de algemene reserve toe te voegen.

4. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

Dhr. A. Th. H, Van Dijk, voorzitter

Mevr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris.

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 11 juni 2019;

besluiten:

1. De jaarstukken 2018 vast te stellen;

2. Het voordelige jaarrekeningresultaat van € 53,4 miljoen als volgt te bestemmen:

- € 8,400 miljoen voor Uitgestelde Intenties uit 2018 geoormerkt te storten in de algemene reserve;

- € 0,400 miljoen voor Decentralisatie-uitkeringen geoormerkt te storten in de algemene reserve;

- Van de vrijval van de ILG-middelen (totaal € 37,455 miljoen) € 15,455 miljoen te storten in de reserve Groen, € 21,000 miljoen te storten in de reserve Infrastructuur en € 1,000 miljoen te storten in de reserve Herstructurering Bedrijventerreinen;

- De vrijval van middelen voor het project Kust op Kracht (totaal € 1,238 miljoen) te storten in de reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen;

- De vrijval van de middelen van de Vervoerregio Amsterdam (totaal € 0,600 miljoen) te storten in de reserve Innovatieprojecten mobiliteit;

- Het resterende voordelig rekeningresultaat van € 5,274 miljoen toe te voegen aan de algemene reserve.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de Statengriffier, mevr. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
G.G. Koolen-ten Cate
CZ/FIN

Mobiel 06 11 31 20 83
categ@noord-holland.nl

Betreft: Jaarstukken 2018

Verzenddatum

12 JUNI 2019

Kenmerk 1198427-1228585

Uw kenmerk

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u, conform de verordening financieel beheer, ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit en de jaarstukken 2018, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag heeft u op 22 mei reeds ontvangen. Hoewel de accountantscontrole nog niet geheel afgerond is (de externe review is nog lopende) en een controleverklaring daardoor nu nog niet afgegeven kan worden, zijn we inmiddels wel zo ver dat we - in afstemming met de accountant - de Jaarstukken 2018 als geheel aan u kunnen doen toekomen. Daarbij moet het voorbehoud gemaakt worden dat (tekstuele) wijzigingen naar aanleiding van de externe review niet geheel uit te sluiten zijn.
Op 13 juni, wanneer het gesprek tussen de accountant en de financieel specialisten van uw fracties gepland staat, zal de accountant het (concept) accountantsrapport toelichten. Dit concept accountantsrapport zal voor 13 juni door de accountant aan de financieel specialisten verstuurd worden. Het definitieve accountantsrapport (incl. verklaring) en de bestuurlijke reactie hierop zullen voor 24 juni, wanneer de interim commissie gepland staat waarin de Jaarstukken 2018 behandeld zullen worden, aan u verstuurd worden.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
Haarlem [2012 DE]
www.noord-holland.nl

Jaarstukken 2018

Inhoudsopgave

Jaarverslag 3

1 Inleiding 4

2. In één oogopslag 8

3 Programmaverantwoording 2018 12

Programma 1 Openbaar bestuur 13

Programma 2 Bereikbaarheid 28

Programma 3 Water 46

Programma 4 Milieu 55

Programma 5 Ruimte 64

Programma 6 Groen 78

Programma 7 Cultuur en Welzijn 93

Programma 8 Financiën 104

4 Paragrafen 112

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 113

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen 133

4. 3 Financiering 139

4.4 Bedrijfsvoering 143

4.5 Verbonden partijen 155

4.6 Grondbeleid 195

4.7 Provinciale heffingen 198

5 Jaarrekening 204

Programma 1 Openbaar bestuur 205

Programma 2 Bereikbaarheid 208

Programma 3 Water 221

Programma 4 Milieu 224

Programma 5 Ruimte 230

Programma 6 Groen 237

Programma 7 Cultuur en Welzijn 244

Programma 8 Financiën 246

5.2 Balans en toelichting 262

5.3 Taakveldenrealisatie 327

5.4 Overige specificaties en toelichtingen 375

5.5 Overzicht van specifieke uitkeringen (art. 58) 377

6. Bijlagen 380

Jaarverslag

1 Inleiding

Voor u liggen de Jaarstukken over 2018, het laatste volle jaar van dit college van Gedeputeerde Staten (GS). De collegeperiode 2015-2019 loopt ten einde. Op 20 maart 2019 hebben de inwoners van Noord-Holland met elkaar nieuwe Provinciale Staten (PS) gekozen. Iets daarvoor, op 7 januari 2019, werd Arthur van Dijk in een buitengewone Statenvergadering geïnstalleerd als nieuwe commissaris van de Koning. Hij volgde Johan Remkes op, die sinds 1 juli 2010 cvdK in Noord-Holland is geweest.

Deze jaarstukken bieden een heldere verantwoording over de voortgang ten aanzien van de provinciale beleidsprogramma's. De in 2018 behaalde resultaten illustreren dat de ambities uit het coalitieakkoord *Ruimte voor Groei* in de afgelopen bestuursperiode grotendeels zijn verwezenlijkt. Vanwege de voortvarende uitvoering daarvan had Provinciale Staten in november 2017 motie 110 aangenomen, waaraan door het College van GS invulling is gegeven door een reeks beleidsinitiatieven. Deze voorstellen, met een financieel beslag van 69 miljoen euro, richtten zich op de terreinen van waterrecreatie, infrastructuur, terugdraaien bodemdaling in veenweidegebieden, ecologische oevers, handhaving in natuur- en stiltegebieden, fietsinfrastructuur en versterking van de regionale (duurzame) economie door aanleg van snel internet en CO2-leidingen. Aan deze voorstellen is vanaf 2018 invulling gegeven.

- De provincie heeft in 2018 een aantal projecten m.b.t. het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) opgeleverd. Zo zijn de N307/N194 (project N23 Westfrisiaweg), Geinbrug, Vechtbrug, N241 en N235 in 2018 in gebruik genomen.

- Het afgelopen jaar zijn de laatste gebiedscontracten (voor de duur van 10 jaar) gegund voor het beheer en onderhoud van de provinciale infrastructuur. Daarmee zijn in alle gebieden in 2018 de gebiedsaannemers actief. Door middel van het gebiedsgericht werken, zet de provincie in op efficiënt beheer en onderhoud, waarbij voor een lange tijd wordt samengewerkt met de gebiedscontractanten en zo gebruik wordt gemaakt van hun kennis en innovatiekracht.

- Het bestuursakkoord Klimaatadaptatie is ondertekend. De ambities die neergelegd zijn in de provinciale watervisie voor klimaatadaptatie zijn behaald. Vanuit de vraag van het nationale Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie maar ook vanuit de regio, is extra inzet geleverd op Klimaatadaptatie.

- De provincie heeft zich in 2018 volop ingezet voor de energietransitie en circulaire economie.

- In 2018 hebben PS de Omgevingsvisie vastgesteld en is gestart met de Omgevingsverordening.

- In 2018 heeft de provincie in samenwerking met partners het Proof-of-Concept Fonds officieel opgericht als Innovatiefonds Noord-Holland BV. Vanuit dit fonds zijn in 2018 vier converteerbare leningen verstrekt.

- De provincie heeft de derde tranche van de lening voor de onderzoeksreactor Pallas toegezegd. Daarnaast is er subsidie verleend voor de bouw van een solarlab op de ontwikkellocatie Petten.

- De provincie werkt eraan om jaarlijks 250 hectare nieuwe Natuurnetwerk Nederland te realiseren. Dit staat ook in het provinciaal coalitieakkoord. In 2018 werd 298 hectare Natuurnetwerk Nederland gerealiseerd o.a. in de Harger- en Pettemerpolder en De Kampen. Ook werd 238 hectare verworven middels aankoop of functiewijziging.

- Op 7 september 2018 is de fietsbrug en natuurverbinding bij Nigtevecht feestelijk geopend, in aanwezigheid van de samenwerkingspartners en omwonenden.

Voor de financiële resultaten verwijzen we naar hoofdstuk 2, de rekening in één oogopslag. Via het provinciefonds betaalt het Rijk mee aan de bekostiging van provinciale taken. In 2018 bedroeg de algemene uitkering vanuit het Rijk aan de provincie Noord-Holland € 201 miljoen. Naast de algemene uitkering vanuit het Rijk vormen de provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting een belangrijke eigen inkomstenbron voor de provincies. Het maximumtarief voor 2018 is van Rijkswege vastgesteld op 111,8 opcenten. Noord-Holland hanteert evenwel een tarief van 67,9 opcenten en is de afgelopen jaren steeds de provincie met de laagste opcenten geweest van de 12 provincies. In 2018 heeft de provincie Noord-Holland € 208 miljoen aan opcenten ontvangen. De inkomsten en de uitgaven van de provincie Noord-Holland zijn in balans. Ook in financiële zin is de provincie Noord-Holland een vaste koers blijven varen.

Leeswijzer

In deze leeswijzer worden kort alle onderdelen van de Jaarstukken 2018 benoemd.

De Jaarstukken bestaan uit het jaarverslag, de jaarrekening en bijlagen. Het jaarverslag is ingedeeld in de programmaverantwoording en de verplichte paragrafen. De jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten en toelichting, de balans en toelichting, overige specificaties en de SiSa-verantwoording.

Omdat de begroting 2018 nog volgens “het oude format” opgemaakt is en de jaarstukken een afspiegeling vormen van de begroting, zijn de jaarstukken 2018 nog (grotendeels) conform het oude format opgemaakt. Om al wel een stap te maken richting het nieuwe format dat vanaf 2019 geldt, is er waar mogelijk wel wat gewijzigd. Zo zijn de financiële toelichtingen anders vormgegeven. Bovendien zijn deze toelichtingen die voorheen bij de programmatabellen in de programmaverantwoording werden opgenomen dit jaar opgenomen in de financiële jaarrekening, namelijk bij het overzicht van baten en lasten per programma en het overzicht van mutaties reserves per programma. Bedoeling is om hiermee in de programmaverantwoording meer ruimte te geven voor een beleidsmatig verhaal.

Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen.

De programmaverantwoording

De programmaverantwoording bestaat uit 7 beleidsprogramma's, plus een programma Financiën. Deze programma's bestaan weer uit 22 beleidsdoelen en 50 operationele doelen. Ieder programma begint met een doelenboom. Deze doelenboom bestaat uit een maatschappelijk doel, beleidsdoelen en operationele doelen. Na de doelenboom worden per programma de prioriteiten van de provincie vermeld en de omgevingsfactoren die het bereiken van het (maatschappelijk) doel zouden kunnen beïnvloeden. Daarna wordt weergegeven welke verbonden partijen zijn ingezet om het doel te bereiken en zijn de vanuit het besluit begroting en verantwoording (BBV) verplichte beleidsindicatoren opgenomen. De doelenboom, de prioriteiten, omgevingsfactoren, verbonden partijen en beleidsindicatoren gaan in op de vraag "wat wilden we per programma bereiken?". De vraag "wat hebben we daarvoor in 2018 gedaan en wat heeft dit gekost?" wordt beantwoord onder de operationele doelen.

Onder de operationele doelen wordt toegelicht wat er ten aanzien van het betreffende doel in 2018 gedaan is en wat er eventueel anders verlopen is dan verwacht. Na deze toelichting volgt de instrumententabel met de begrote en gerealiseerde output. Als de gerealiseerde output gelijk is aan de begrote output dan wordt dat in deze tabel weergegeven met "conform". Als de gerealiseerde output afwijkt van de begrote output dan wordt in deze tabel aangegeven wat er dan wel gerealiseerd in ten aanzien van dat betreffende instrument.

De paragrafen

Na de programmaverantwoording vindt u de paragrafen. Hierin worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie. De paragrafen zijn onderdelen van zowel de begroting als het jaarverslag. Ze geven een dwarsdoorsnede van beide producten en gaan in op de meer bedrijfsmatige onderdelen van de provinciale taken.

De jaarrekening

De jaarrekening kent een meer financiële insteek. Hierin wordt de rekening van baten en lasten op programmaniveau (de exploitatie) weergegeven en is de balans (het vermogen) opgenomen. Beide overzichten, inclusief toelichting, geven de financiële positie van de provincie weer.

Het overzicht van baten en lasten en de balans zijn de onderdelen waar de accountant het grootste deel van zijn controle op richt. De accountant beoordeelt daarbij of de getallen en toelichtingen een getrouwe weergave van de werkelijkheid zijn en of het financieel handelen van de provincie Noord Holland rechtmatig tot stand is gekomen.

Het overzicht van baten en lasten

De cijfers per programma die u hier leest, komen overeen met de programmatabellen in de programmaverantwoording. De verschillen tussen de (actuele) begrotingsbedragen en de gerealiseerde bedragen worden hier toegelicht, op het niveau van de lasten, de baten, de stortingen in en de onttrekkingen aan reserves.

De Balans

De balans is de momentopname van de financiële positie van de provincie Noord Holland op 31 december 2018. De balans is voorzien van toelichtingen op de diverse feiten die onze financiële positie hebben beïnvloed. Onder andere zijn hier overzichten en toelichtingen opgenomen over de stand van en mutaties in de reserves en voorzieningen.

SiSa en overige tabellen

Na de balans vindt u nog een aantal tabellen, die deels wettelijk verplicht zijn en deels ter informatie zijn opgenomen. SISA staat voor single information en single audit. Het is een systematiek die in Nederland door de Rijksoverheid is ingevoerd voor de verantwoording van onder andere specifieke uitkeringen aan medeoverheden. Hierdoor hoeven gemeenten en provincies voortaan nog maar op één moment per jaar (single information) informatie aan het Rijk te leveren.

2. In één oogopslag

Analyse van het resultaat

Overzicht totaal rekeningresultaat (x € 1 miljoen)

Programma	Begroot resultaat	Gerealiseerd resultaat	Verschil
1	27,7	26,4	1,3
2	253,0	193,2	59,7
3	6,1	6,0	0,2
4	47,7	43,3	4,4
5	37,7	44,8	-7,1
6	63,2	24,9	38,4
7	23,5	20,0	3,6
8	-461,8	-412,0	-49,8
Totaal	**-2,8**	**-53,4**	**50,6**

Toelichting

Het rekeningresultaat 2018 bedraagt € 53,4 miljoen voordelig. Het begrote resultaat na de laatste begrotingswijziging bedroeg € 2,8 miljoen voordelig. Dit betekent dat het resultaat € 50,6 miljoen voordeliger is dan verwacht bij de laatste begrotingswijziging.

Vrijval balansposten

Het merendeel van het positieve resultaat bestaat uit - om administratief-technische redenen - vrijvallende balansposten. Het betreft middelen die ofwel van derden zijn ontvangen voor specifieke doelen, ofwel eigen provinciale middelen waarvoor afspraken met derden zijn gemaakt. De verslaggevingsvoorschriften schrijven nauwkeurig voor hoe deze middelen in de jaarrekening moeten worden gerapporteerd en deze voorschriften zijn in deze jaarrekening nauwkeurig nagevolgd. Daardoor vindt voor een aantal posten op onze balans een vrijval plaats en stellen wij voor deze posten in de bijpassende reserves te storten met ongewijzigd bestedingsdoel.

1. ILG

€ 37,5 miljoen bestaat uit de vrijval van de balanspost vooruitontvangen rijksbijdragen Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Recente uitspraken van de Commissie BBV maken duidelijk dat dergelijke middelen niet langer als balanspost overlopende passiva gerapporteerd mogen worden. De daardoor vrijvallende middelen waren bestemd voor doelen gerelateerd aan de reserves Groen, Infrastructuur en Herstructurering bedrijventerreinen.

2. Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer

Per 1 januari 2016 is de subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer ingevoerd. Financiering vindt plaats op basis van de verdeling 50% EU en 50% nationale financiering (provincies). De huidige cofinanciering vanuit de EU is echter geen 50% maar 75%. De provincies

betalen nu dus maar 25% van de subsidiekosten. Omdat het onvoldoende aannemelijk is dat de provincies alsnog de resterende 25% moeten betalen, is in overleg met de accountant besloten om deze 25% (ad € 3,2 miljoen) te laten vrijvallen per 31-12-2018.

3. Kust op kracht

Gebleken is dat voor het project Kust op Kracht (tranche 1), naast bijdragen van derden, de bijbehorende eigen provinciale middelen op de balans waren opgenomen. Volgens de begrotingsregels (BBV) is dit niet toegestaan. Deze eigen provinciale middelen vallen vrij uit de balanspost, waardoor de baten in 2018 hoger uitvallen met € 1,2 miljoen. Wij stellen voor deze middelen in de reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen te storten.

Wijziging afschrijvingstermijnen kapitaalgoederen met maatschappelijk nut

Als gevolg van de verlenging van de afschrijvingstermijn van onze kapitaalgoederen met maatschappelijk nut (voornamelijk wegen en vaarwegen) ontstaat een verschuiving van lasten naar de (verre) toekomst en een vrijval in 2018. Met ingang van 2018 worden langere afschrijvingstermijnen gehanteerd, die aansluiten bij de verwachte gebruiksduur. Het positieve effect van € 7,3 miljoen voor 2018 als gevolg van de verlenging van de afschrijvingsduur is met terugwerkende kracht vanaf 1-1-2018 verwerkt in deze jaarrekening.

Gerealiseerde lasten 2018 (x € 1 miljoen)

Programma	Lasten actuele begroting	Lasten gerealiseerd	Verschil
1	26,1	22,2	3,9
2	237,8	189,9	47,9
3	8,9	7,2	1,6
4	53,8	39,6	14,3
5	84,0	81,6	2,5
6	79,9	78,3	1,6
7	23,6	20,0	3,5
8	63,0	57,6	5,4
Totaal	**577,1**	**496,4**	**80,7**

Toelichting:
De lasten in de jaarrekening 2018 zijn € 80,7 miljoen lager uitgevallen. Het grootste verschil zit in programma 2, voornamelijk vanwege subsidies aan de Zaanbrug, de Boerenverdrietsluis en diverse OV-projecten die niet verleend dan wel lager uitgevallen zijn. Daarnaast zijn er minder kosten gemaakt ten aanzien van groot onderhoud wegen en vaarwegen en zijn de kapitaallasten lager vanwege de verlenging van de afschrijvingstermijn. Zie voor een uitgebreide toelichting het overzicht baten en lasten (5.1), programma 2.

Gerealiseerde baten 2018 (x € 1 miljoen)

Programma	Baten actuele begroting	Baten gerealiseerd	Verschil
1	-0,2	-0,1	-0,1
2	-20,6	-17,9	-2,7
3	-3,6	-3,4	-0,3
4	-6,6	-4,1	-2,5
5	-20,0	-34,3	14,2
6	-1,4	-41,5	40,1
7	0,0	0,0	0,0
8	-413,8	-417,7	4,0
Totaal	**-466,3**	**-519,0**	**52,7**

Toelichting:
De baten in de jaarrekening 2018 zijn € 52,7 miljoen hoger uitgevallen. Het grootste verschil zit in programma 6. Dit betreft de hiervoor reeds genoemde vrijval van de balanspost vooruitontvangen rijksbijdragen Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG), een bedrag van € 37,5 miljoen.

Gerealiseerde stortingen in reserves 2018 (x € 1 miljoen)

Programma	Stortingen reserves actuele begroting	Stortingen reserves gerealiseerd	Verschil
1	3,0	3,0	0,0
2	180,3	131,5	48,8
3	4,7	4,7	0,0
4	5,8	12,8	-7,0
5	32,4	34,2	-1,9
6	10,0	8,4	1,6
7	0,0	0,0	0,0
8	70,2	69,5	0,7
Totaal	**306,4**	**264,2**	**42,2**

Toelichting:
Er is bij de jaarrekening 2018 € 42,2 miljoen minder in reserves gestort. Het grootste verschil zit in programma 2, voornamelijk veroorzaakt door lagere (gecorrigeerde) stortingen in de reserve groot onderhoud wegen en vaarwegen, en een lagere storting in de reserve Kapitaallasten OV vanuit de reserve EXIN-H. Tegenover deze lagere stortingen staan ook twee hogere stortingen, in programma 4 (correctie voorziening bodemsanering) en in programma 5 (bijdrage Rijk in reserve Werkgelegenheid en Economie). Zie voor een uitgebreide toelichting het overzicht baten en lasten (5.1), programma 2, 4 en 5.

Gerealiseerde onttrekkingen aan reserves 2018 (x € 1 miljoen)

Programma	Onttrekkingen reserves actuele begroting	Onttrekkingen reserves gerealiseerd	Verschil
1	-1,2	1,4	-2,6
2	-144,5	-110,3	-34,3
3	-3,8	-2,6	-1,2
4	-5,3	-4,9	-0,3
5	-58,7	-36,7	-22,0
6	-25,3	-20,4	-4,9
7	0,0	0,0	0,0
8	-181,3	-121,4	-59,8
Totaal	**-420,1**	**-295,0**	**-125,1**

Toelichting:
Er is bij de jaarrekening 2018 € 125,1 miljoen minder aan reserves onttrokken. De verschillen zitten grotendeels in programma 2 (lagere onttrekkingen reserves groot onderhoud wegen en vaarwegen, infrastructuur en OV-projecten), programma 5 (lagere onttrekkingen reserves leefbaarheidsfonds Schiphol en werkgelegenheid & economie) en programma 8 (lagere onttrekkingen diverse overkoepelende reserves). Zie voor een uitgebreide toelichting het overzicht baten en lasten (5.1).

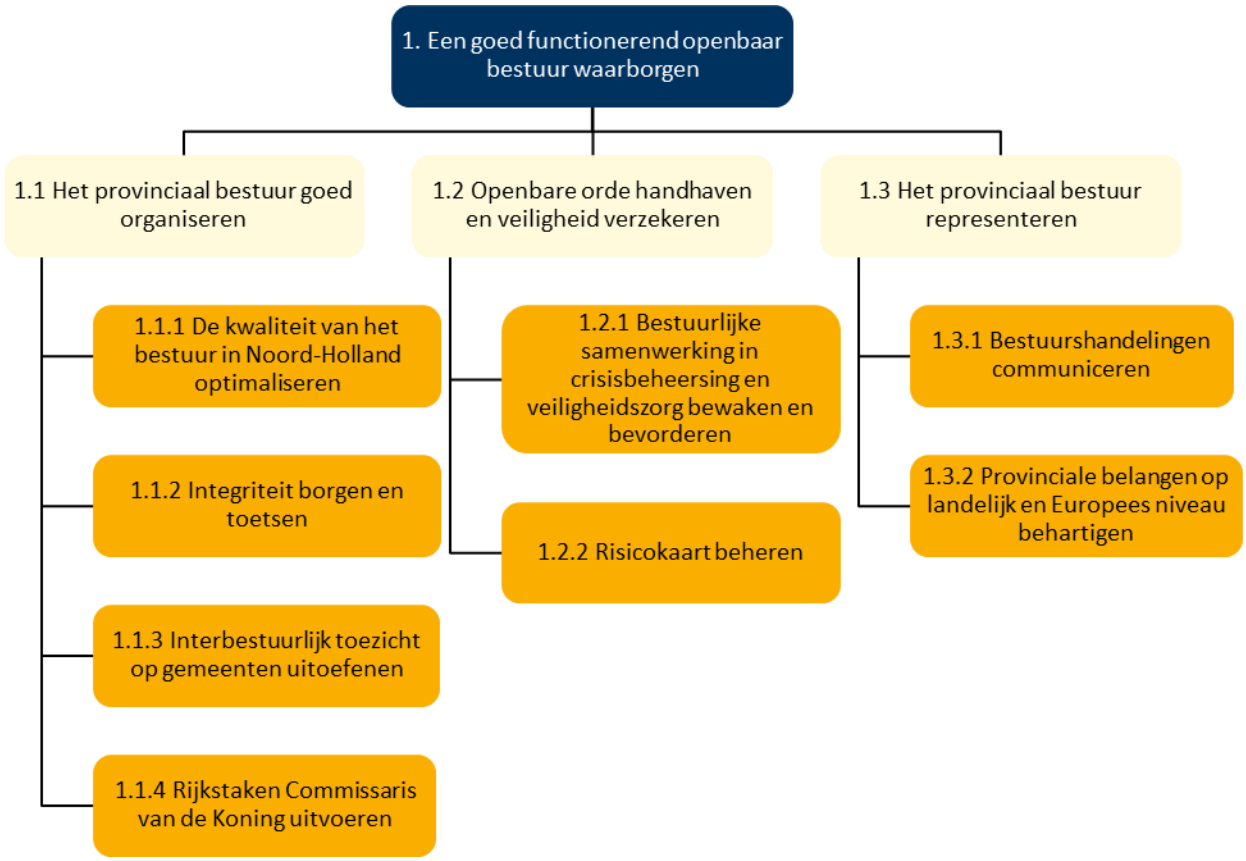
3 Programmaverantwoording 2018

Programma 1 Openbaar bestuur

Maatschappelijk doel

Een goed functionerend openbaar bestuur waarborgen.

Doelenboom

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

- Met het project Versterking kwaliteit en integriteit van het lokaal openbaar bestuur is in 2018 een start gemaakt. Het project kent een doorloop naar 2019.
- De kwaliteit van het openbaar bestuur is bevorderd door het voeren van overleg met gemeenten over hun bestuurlijke toekomst, het delen van kennis, gebruik te maken van de bevoegdheden van de provincie op grond van de Wet Algemene regels herindeling (Arhi), het subsidiëren van onderzoeken naar bestuurskracht en naar versterking van bestuurskracht en regionale samenwerking.

- De provincie heeft als doel de regionale samenwerking te versterken en te komen tot regionale samenwerkingsagenda's. Hiervoor zijn in 2018 als start voor alle 8 regio's regiomanagers aangesteld.
- De provincie Noord-Holland heeft een actieve bijdrage geleverd aan de samenwerking in Metropoolregio Amsterdam (MRA)-verband, zowel bestuurlijk als door het leveren van ambtelijke capaciteit aan het MRA-bureau en het in belangrijke mate medefinancieren van de kosten van de MRA.
- Het door het kabinet vastgestelde concept beleidskader gemeentelijke herindeling 2018 heeft Gedeputeerde Staten (GS) doen besluiten om te stoppen met de arhi-procedure voor gemeentelijke herindeling in de Gooi en Vechtstreek in november 2018.
  Weesp gaat een ambtelijke en later bestuurlijke fusie aan met Amsterdam, waardoor een duurzame oplossing is gerealiseerd.
- Een delegatie van Noorse regionale bestuurders is tijdens een bezoek aan Noord-Holland geïnformeerd over de aanpak van de circulaire economie in Noord-Holland en over innovatieve verkeersmanagementsystemen.
- Na intensieve lobby heeft het medisch-nuclair onderzoekscenrtum in Petten ruim € 6 miljoen europese innovatie subsidie ontvangen.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

- De gemeenteraadsverkiezingen hebben de positie versterkt van lokale partijen in raden die zich in belangrijke mate inzetten voor de zelfstandigheid van gemeenten.
- Het kabinet stelde een concept beleidskader gemeentelijke herindeling 2018 vast. Dit perkt, in afwijking van het regeerakkoord, de mogelijkheden voor door de provincie geïnitieerde herindelingsprocedures in. GS besloten de arhi-procedure Gooi en Vechtstreek daarop te stoppen.
- De Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Financiën, hebben gezamenlijk de 'Agenda toekomst van het (interbestuurlijk) toezicht' opgesteld. Het doel van het interbestuurlijk toezicht is dat bewoners en ondernemers erop kunnen blijven vertrouwen dat de overheid haar taken goed uitvoert. De agenda gaat zowel over generiek als financieel toezicht. De nieuwe werkwijze van het toezicht sluit beter aan bij de bestuurlijke verhoudingen, de complexe maatschappelijke opgaven en het tempo waarin we daar in Nederland aan werken. De Agenda toekomst van het interbestuurlijk toezicht is in december 2018 naar de tweede Kamer gezonden.

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Doel
1.1.1	Randstedelijke Rekenkamer	Rekenkamerfunctie
1.4.2	Interprovinciaal Overleg	Belangenbehartiging provincies

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Kwaliteit van het openbaar bestuur

Beleidsindicator	Noord-Holland	Nederland
Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht in 2018	0	6
Opkomst bij Provinciale Statenverkiezingen 2015	47%	48%
Opkomst Tweede Kamerverkiezingen 2017	83%	82%
Opkomst gemeenteraadsverkiezingen 2018	55%	54%

Bron: http://www.waarstaatjeprovincie.nl

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 1 — Openbaar bestuur

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	23.184	23.859	26.101	22.154	3.947	27.519
Baten	-120	-93	-196	-97	-99	-105
Saldo van baten en lasten	23.064	23.766	25.905	22.057	3.848	27.414
Stortingen reserves	0	3.000	3.000	3.000	0	0
Onttrekking reserves	-2.681	-183	-1.181	1.382	-2.563	-183
Resultaat	**20.384**	**26.583**	**27.724**	**26.439**	**1.285**	**27.231**

1.1 beleidsdoel

Het provinciaal bestuur goed organiseren

Foto: Bas Beentjes

1.1.1 De kwaliteit van het bestuur in Noord-Holland optimaliseren

Toelichting

Provinciale Staten
De provincie heeft 36 scholenbezoeken gefaciliteerd waarbij de jongeren kennis maken met het openbaar bestuur en de provinciale politiek. Statenleden hebben hierbij kennis en ervaring gedeeld en er was ruimte om vragen te stellen. Daarnaast hebben Provinciale Staten (PS) van Noord-Holland in 2018 de werkgroep 100 jaar vrouwenkiesrecht ingesteld, met de opdracht om onder meer een tentoonstelling en de uitreiking van een penning voor te bereiden. Op 7 maart 2019 reikt een onafhankelijke jury onder voorzitterschap van Ankie Broekers-Knol (voorzitter van de Eerste Kamer) de Ribbius Peletier penning uit aan een Noord-Hollandse vrouw die zich verdienstelijk heeft gemaakt voor de positie en rol van vrouwen in de politiek. Om de betrokkenheid van burgers te versterken zijn alle commissies van Provinciale Staten voorzien van live uitzending van beeld en geluid en kunnen deze ook achteraf teruggekeken worden.
In april 2018 maakte commissaris van de Koning (cvdK) Remkes bekend per januari 2019 te stoppen. De provincie heeft een vertrouwenscommissie ondersteund bij het opstellen van de profielschets en de keuze voor de nieuwe cvdK. Op 17 december 2018 is door PS in een buitengewone Statenvergadering afscheid genomen van Johan Remkes waarna op 7 januari 2019 in een buitengewone Statenvergadering Arthur van Dijk is geïnstalleerd als nieuwe cvdK.

Commissaris van de Koning
De commissaris van de Koning (cvdK) is in de eerste plaats vertegenwoordiger en boegbeeld van de provincie Noord-Holland (provinciaal orgaan). De cvdK als provinciaal orgaan is voorzitter van Provinciale Staten en voorzitter en lid van Gedeputeerde Staten. Daarnaast vervult de cvdK rijkstaken.

De centrale taak van de cvdK als rijksorgaan is het bevorderen van de bestuurlijke kwaliteit en de samenwerking tussen bestuurders in de provincie. Onder andere door contacten met ‘Den Haag’ en gemeenten en de ambtsbezoeken aan gemeenten, bedrijven en de veiligheidsregio’s. Daarnaast heeft de cvdK rijkstaken op het gebied van burgemeestersaangelegenheden, de zorg voor de bestuurlijke integriteit en de veiligheidszorg. Voorts adviseert hij over predicaten en erepenningen, koninklijke onderscheidingen en is gastheer bij koninklijke bezoeken in de provincie.

Een groot deel van de verantwoordelijkheden betreft interbestuurlijke taken: bevoegdheden die zich richten op het functioneren van andere besturen en bestuurders en het functioneren van de eigen provinciale bestuursorganen. Het doel daarvan is: vanuit de zorg voor de bestuurlijke kwaliteit bevorderen dat maatschappelijke en bestuurlijke problemen die binnen één keten of binnen één overheidslaag weerbarstig, hardnekkig of onoplosbaar lijken, opgelost kunnen worden. De cvdK doet dat door te adviseren, initiëren, gesprekken aan te gaan en waar nodig te interveniëren. De cvdK ontvangt van inwoners of instanties regelmatig informatie of verzoeken om te bemiddelen in een conflict. Daarnaast legt de cvdK zogenaamde ambtsbezoeken af aan de gemeenten om zich te laten informeren. De cvdK legt verantwoording af aan de ministers over zijn functioneren.

Er zijn in 2018 103 bemiddelingsverzoeken door de cvdK afgehandeld en 500 adviezen afgegeven over aanvragen om koninklijke onderscheidingen. Bij 80% van de burgemeestersbenoemingen is van assessments gebruik gemaakt. In het kader van functieonderhoud zijn 95% exitgesprekken gehouden en 100% evaluatiegesprekken. Er zijn voorts 20 verzoeken voor het predicaat Hofleverancier afgehandeld (waarvan 15 nieuwe aanvragen en 5 aanvragen voor bestendiging van het predicaat). Er zijn 13 verzoeken om een erepenning afgehandeld. Voor de gemeenten

Amsterdam, Enkhuizen, Uithoorn, Hollands Kroon, Koggenland en Amstelveen is in 2018 een procedure gestart voor een burgemeestersbenoeming. In 2018 zijn in de gemeenten Heemstede, Amsterdam en Enkhuizen nieuwe burgemeesters benoemd. In de gemeenten Hollands Kroon, Uithoorn, Huizen en Haarlemmermeer zijn door de cvdK in 2018 waarnemend burgemeesters benoemd. De burgemeesters van Wormerland en Waterland zijn in 2018 herbenoemd. Ook voor de gemeente Heerhugowaard is in 2018 een procedure gestart voor de benoeming van een burgemeester. Maar vanwege de mogelijke herindeling van Heerhugowaard met Langedijk, is deze procedure voortijdig afgebroken.

In 2018 is een koninklijk bezoek aan de regio West-Friesland door de cvdK voorbereid en begeleid. Verder zijn in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen en de benoeming van nieuwe raadsleden en wethouders bijeenkomsten georganiseerd voor raadsgriffiers en burgemeesters over integriteit. Ook het symposium dat op 17 december 2018 is gehouden ter gelegenheid van het afscheid van de heer Johan Remkes als cvdK stond in het teken van de integriteit van het openbaar bestuur en de weerbaarheid van het openbaar bestuur

Onderzoeken, evaluaties en monitoring
In 2018 zijn verschillende evaluaties en monitors uitgevoerd die inzicht geven in de effectiviteit en de voortgang van het gevoerde beleid. De volgende evaluaties en onderzoeken zijn bestuurlijk ingebracht: Evaluatie wind op land, Evaluatie zon (onderdeel Nota herijking beleid zonneparken), Evaluatie Pact van Westfriesland, Evaluatie Nationaal Park Duinen van Texel, Evaluatie tankstationbeleid, Inzicht regionale verschillen woningvraag (in presentaties). De belangrijkste in 2018 uitgevoerde monitors zijn: Monitor wonen, Monitor OV-knooppunten, Staat van de energietransitie, Barometer brede welvaart en welzijn, Monitor bedrijventerreinen, provinciale analyse Landelijk informatiesysteem van arbeidsplaatsen (LISA).
Daarnaast werd een aantal strategische verkenningen uitgevoerd ter voorbereiding op de nieuwe Statenperiode. Zo is in het kader van de digitale agenda de verkenning Provinciaal bestuur bij technologische innovatie opgesteld.

Kwaliteit openbaar bestuur
De provincie heeft overleg gevoerd met gemeenten die in 2018 besloten tot een bestuurlijke fusie: Weesp en Amsterdam (eerst een ambtelijke fusie in 2019), Beemster en Purmerend, Langedijk en Heerhugowaard. Overleg is gevoerd met de colleges van B&W en raden van de gemeenten in Zaanstreek-Waterland (Landsmeer, Waterland, Edam-Volendam, Oostzaan en Wormerland) over hun bestuurlijke toekomst. In samenwerking met de gemeenten in de regio is het Pact van Westfriesland geëvalueerd. Voorbereid zijn concept herindelingsontwerpen in het kader van de eind 2018 gestopte provinciale arhi-procedure Gooi en Vechtstreek.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.02 Afhandelen van bezwaar- en beroepschriften	- 80% van de bezwaarschriften van burgers ten aanzien van door het provinciaal bestuur genomen besluiten binnen de termijn afgehandeld.	- 85% van de bezwaarschriften is tijdig afgerond.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.03 Behandelen verzoeken aan de commissaris van de Koning om bemiddeling	- 100% van de bemiddelingsverzoeken met de methodiek van hoor en wederhoor behandeld.	-Conform.

	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.04 Uitvoeren beleid koninklijke onderscheidingen	- Alle aanvragen volgens het automatiseringssysteem Daisy afgehandeld.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.05 Verlenen van subsidies	- Minimaal 92% van de beslissingen op subsidieverzoeken binnen de termijn genomen.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.06 Bevorderen van de stabiliteit van het bestuur	- Bij 80% van de burgemeestersbenoemingen van assessments gebruik gemaakt. - Potentiële kandidaten gescout. - Functieonderhoud gepleegd (95% exitgesprekken, 95% evaluatiegesprekken).	- Conform. - Conform. - Conform (100% evaluatiegesprekken).
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.07 Bevorderen gebruik van de 'Handreiking evaluatiegesprek gemeenteraad en burgemeester'	- Tijdens bijzondere raadsvergaderingen aandacht gevraagd voor de handreiking.	- Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
1.1.1.08 Indienen verzoek tot onderzoek bij de Randstedelijke Rekenkamer	- Op de uitvoering van 4 onafhankelijke onderzoeken gestuurd.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.09 Invullen ombudsfunctie commissaris van de Koning	- Bestuurlijke kwesties en vragen van burgers door de commissaris bemiddeld.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.10 Inzetten van accountmanagement voor goede relaties in de regio	- Optimale samenwerking met de regio gerealiseerd ten behoeve van gezamenlijke maatschappelijke opgaven.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.11 Uitvoeren van strategische verkenningen	- Aantal strategische verkenningen uitgevoerd.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.1.12 Uitvoeren beleid predicaten en erepenningen	- Alle aanvragen zijn in behandeling genomen.	- Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
1.1.1.13 Uitvoeren van evaluatieonderzoeken en monitoren van beleid	- Aantal evaluatieonderzoeken en beleidsmonitors uitgevoerd.	- 6 evaluaties en 6 monitors uitgevoerd.
	Meetmoment: Begroting 2018	

1.1.1.14 Stimuleren en faciliteren van bestuurskrachtige gemeenten en regio's	- Bestuurskracht van gemeenten en regio's vergroot, onder meer door als kennismakelaar op te treden, gemeenten via de uitvoeringsregeling 'Versterken bestuurskracht' te subsidiëren en bestuurlijk overleg te voeren met individuele gemeenten en regio's. *Meetmoment: Begroting 2018*	- Conform.
1.1.1.17 Integriteit openbaar bestuur	- Bijeenkomsten georganiseerd en onderzoeken gehouden. *Meetmoment: Begroting 2018*	- Conform.
1.1.1.19 Opstarten werkgroep Jongerenparticipatie	- Jongeren wegwijs gemaakt in politieke onderwerpen en de politieke besluitvorming. *Meetmoment: Begroting 2018*	- Conform.
1.1.1.20 Uitzenden op beeld en geluid van de commissievergaderingen van Provinciale Staten	- Rechtstreeks uitzenden en terugkijken van commissievergaderingen van Provinciale Staten. *Meetmoment: Begroting 2018*	- Conform.
1.1.1.21 Voorbereidingen treffen voor Verkiezingen van Provinciale Staten in 2019	- De voorbereidingen voor het digitale platform voor de verkiezingen gestart.	- Conform.

1.1.2 Integriteit borgen en toetsen

Toelichting

GS onderzoeken de integriteit van partners van de provincie Noord-Holland. Het gaat om ontvangers van subsidies, aanvragers en houders van vergunningen, kopers van provinciaal vastgoed en winnaars van aanbestedingen. Door de betrokkenen en hun zakelijke relaties met behulp van open en gesloten bronnen te onderzoeken minimaliseren GS het risico dat de samenwerking met de provincie door deze partijen wordt misbruikt voor het plegen van strafbare feiten zoals witwassen en milieucriminaliteit. GS kunnen naar aanleiding van eigen onderzoek in openbare bronnen en deels gesloten bronnen, nader advies vragen bij het Landelijk Bureau Bibob. Indien het nader advies daartoe aanleiding geeft kunnen GS een vergunning of subsidie weigeren, intrekken, nadere voorschriften verbinden, verscherpt toezicht instellen, onderhandelingen (bij vastgoedtransacties en aanbestedingen) stopzetten en intern nadere bewakingsmaatregelen instellen.

De provincie Noord-Holland levert deze onderzoeken structureel ook aan de provincies Utrecht en Flevoland en incidenteel aan Noord-Hollandse gemeenten.

Voor de provincie Noord-Holland zijn 7 onderzoeken inzake aanbestedingen, 11 vergunningaanvragen, 71 subsidies en 1 vastgoedtransactie gescreend. Voor de provincies Utrecht en Flevoland zijn in totaal 9 onderzoeken uitgevoerd. Voorts zijn er 34 andere overige integriteitsonderzoeken uitgevoerd. Het uitvoeren van onderzoeken is vraag gestuurd.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.2.01 Uitvoeren van integriteitsonderzoeken op basis van de Wet BIBOB	- 15 aanbestedingen, 15 vergunningaanvragen, 25 subsidies en 6 vastgoedtransacties gescreend. - 15 onderzoeken voor de provincies Utrecht en Flevoland uitgevoerd. - 15 overige integriteitsonderzoeken uitgevoerd.	- 133 onderzoeken.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.2.02 Behandelen van overige integriteitsonderzoeken	- Alle onderzoeksaanvragen in behandeling genomen.	- Conform.

1.1.3 Interbestuurlijk toezicht op gemeenten uitoefenen

Toelichting

Financieel toezicht

Het interbestuurlijk toezicht kent 2 varianten:

- Het financieel toezicht (specifiek toezicht) op gemeenten en gemeenschappelijke regelingen, en het
- Generiek toezicht op de wettelijke taakuitvoering door gemeenten en waterschappen.

Via het financieel toezicht bevorderen GS een gezond en evenwichtig financieel beleid bij gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Voorkomen moet worden dat gemeenten en regelingen afhankelijk worden van extra financiële steun van andere overheden, bijvoorbeeld door het aanvragen van steun ingevolge artikel 12 van de Financiële verhoudingswet. GS kunnen zo nodig gemeenten onder preventief toezicht plaatsen.

Financieel toezicht op gemeenten
In 2018 zijn van de 48 Noord-Hollandse gemeenten bij 27 gemeenten de financiële positie en het financieel proces volledig geanalyseerd onder het repressieve toezichtregime (56 %). Voor 2 gemeenten gold het preventieve toezichtregime op basis van de Wet Arhi (vanwege aanstaande fusie). Ook deze gemeenten zijn volledig geanalyseerd (4 %). Bij 19 gemeenten kon worden volstaan met een beperkte analyse vanwege hun goede prestaties in de afgelopen jaren (40%). Hiervan zijn er 16 afgehandeld (33%). De drie in 2018 niet beoordeelde gemeenten zullen in het eerste kwartaal van 2019 beoordeeld worden.

Financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen
In 2018 kende Noord-Holland 41 gemeenschappelijke regelingen die onder de werking van het financiële toezicht vielen. Daarvan zijn er 37 beoordeeld.

GS kunnen in het kader van generiek toezicht als interbestuurlijk toezichthouder ingrijpen wanneer een gemeente of waterschap de wettelijke taken (met uitzondering van de wettelijke taken binnen het sociaal domein) niet goed uitvoert. Dat gebeurt dan via in de plaats stelling bij taakverwaarlozing of door schorsing/vernietiging van een besluit.

Zo'n interventie wordt voorafgegaan door een bestuurlijk traject. Dit bestuurlijk traject verloopt volgens de 'interventieladder' die verschillende fasen kent, waaronder:

- signaleren
- informatie opvragen
- een bestuurlijk gesprek en
- de vooraankondiging van een maatregel.

De interventieladder is niet dwingend. GS beslissen zelf in welk tempo de treden worden doorlopen.

In het IBT-beleid 2018-2021 hebben GS de volgende domeinen als risicodomeinen aangewezen: financieel toezicht, omgeving, archief en informatiebeheer en de huisvesting van verblijfsgerechtigden. De aanwijzing houdt in dat de prestaties van de gemeenten op deze domeinen aan de hand van de beschikbare informatie jaarlijks worden beoordeeld door GS.

Resultaten:

- 100% van de gemeenten en waterschappen zijn beoordeeld op hun prestaties ten aanzien van de medebewindstaken op de risicodomeinen en hebben een brief ontvangen over dit oordeel.
- Het Uitvoeringsplan 2018/2019 is door GS vastgesteld.
- Er zijn 3 themaonderzoeken en praktijktoetsen gestart, te weten:
    - Constructieve veiligheid zwembaden.
    - Illegaal gebruik/illegale bewoning recreatiewoningen.
    - Brandveiligheid in zorginstellingen.
- De oordelen over de taakuitvoering door gemeenten 2017 zijn medio 2018 gepubliceerd op de interactieve kaart de provinciale website.
- Op het gebied van toezicht en handhaving omgevingsrecht is 1 interventie uit het verleden ambtelijk en bestuurlijk gemonitord.
- Er waren 3 interventies (2 op ambtelijk niveau en 1 op bestuurlijk niveau) in het kader van archieftoezicht.
- Er hebben 15 gesprekken op ambtelijk niveau en 17 gesprekken op bestuurlijk niveau plaatsgevonden met gemeenten die substantieel achterlopen in de tijdige huisvesting van verblijfsgerechtigden.
- Gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen hebben voor 100% toepassing gegeven aan de Informatieverordening IBT en de benodigde informatie voor de beoordeling van de prestaties ter beschikking gesteld.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.3.01 Houden van financieel toezicht	- Van 33% van de gemeenten de financiële positie en het financiële proces beperkt geanalyseerd vanwege hun goede prestaties in de afgelopen jaren. Overige 67% volledig geanalyseerd. - 26 tot 29 gemeenschappelijke regelingen in 3e kwartaal beoordeeld.	- Conform.

	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.3.02 Toepassen informatieverordening IBT	- Een oordeel (beperkte analyse of volledig oordeel adhv toezichtsregime) gegeven op basis van toegezonden informatie over 100% van de prestaties van gemeenten en waterschappen ten aanzien van medebewindstaken op risicodomeinen. - Vaststellen van Uitvoeringsplan voor opvolgend jaar. - Themaonderzoeken en praktijktoetsen 2018. - Monitoren en transparant maken van de oordelen op de website. - Waar nodig interveniëren via de interventieladders.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.3.03 Escaleren bij niet of niet volledig ontvangen van informatie	- In 100% van de gevallen heeft escalatie plaatsgevonden.	- Conform.

1.1.4 Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren

Toelichting

Voor de toelichting op de rijkstaken van de cvdK wordt verwezen naar operationeel doel 1.1.1 De cvdK brengt eens in de twee of drie jaar een ambtsbezoek aan de gemeenten in Noord-Holland. Voor 2018 waren geen bezoeken aan gemeenten voorzien. Wel is een bezoek van de Koning en Koningin aan West-Friesland voorbereid en begeleid.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.1.4.01 Afleggen ambtsbezoeken door de commissaris van de Koning	- in 2015 en 2016 zijn ambtsbezoeken in alle gemeenten in NH uitgevoerd, geen ambtsbezoeken in 2018 voorzien.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 1.1 — Het provinciaal bestuur goed organiseren

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.1.1	De kwaliteit van het bestuur in Noord-Holland optimaliseren	14.805	16.457	16.682	15.964	719	14.594
1.1.2	Integriteit borgen en toetsen	257	470	470	450	20	688
1.1.3	Interbestuurlijk toezicht op gemeenten uitoefenen	1.261	1.975	1.975	1.808	167	1.312
1.1.4	Rijkstaken Commissaris van de Koning uitvoeren	30	30	30	25	5	1.514

Totaal lasten	16.353	18.932	19.157	18.248	909	18.108
Totaal baten	-120	-93	-184	-79	-105	-93
Totaal saldo	16.233	18.839	18.973	18.169	804	18.015
Storting						
	0	0	0	0	0	0
Onttrekking						
	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**16.233**	**18.839**	**18.973**	**18.169**	**804**	**18.015**

1.2 beleidsdoel

Openbare orde handhaven en veiligheid verzekeren

1.2.1 Bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg bewaken en bevorderen

Toelichting

Het optreden van de cvdK bij crises ligt vooral in het beslechten van bestuurlijke conflicten en het bevorderen van de noodzakelijke afstemming. Een overzicht van de bestuurlijke verantwoordelijkheden bij crises is in samenwerking met het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) beschreven in de Bestuurlijke Netwerkkaarten Crisisbeheersing.

Er zijn zeven bestuurlijke overleggen met veiligheidspartners voorbereid en gehouden. Conform de begroting zijn alle algemeen bestuursvergaderingen van de veiligheidsregio's in Noord-Holland door een liaison van de cvdK bijgewoond. De piketorganisatie en het coördinatiecentrum waren 24 uur per dag beschikbaar. Er zijn twee bijeenkomsten gehouden in het kader van de versterking van het bestuurlijk netwerk op het gebied van veiligheid en crisisbeheersing (BOVC). En er is één ambtelijke bijeenkomst gehouden over de bovenregionale impactanalyse overstromingen en wateroverlast.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.2.1.01 Adviseren en faciliteren van bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheid	- Beleidsontwikkeling met en door veiligheidspartners afgestemd. - Annotaties voor cvdK, 3 bestuurlijke overleggen. - Liaison cvdK in alle (35) AB-vergaderingen van de veiligheidsregio's. - Piketorganisatie en coördinatiecentrum 24/7 beschikbaar. - 1 ambtelijke en 1 bestuurlijke workshop crisisbeheersing en veiligheid.	- Conform. - Conform. - Conform. - Conform.

1.2.2 Risicokaart beheren

Toelichting

In de Wet veiligheidsregio's (artikel 45) is opgenomen dat GS zorg dragen voor de productie en het beheer van een geografische kaart, waarop de in de veiligheidsregio's aanwezige risico's zijn aangeduid. Op de risicokaart staan deze risico's en rampen geografisch weergegeven. 100% van de opgegeven risico-objecten zijn in de risicokaart weergegeven.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.2.2.01 Beheren en onderhouden van de risicokaart	- 90% van de risico-objecten op de risicokaart opgenomen.	- 100%.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 1.2 Openbare orde handhaven en veiligheid verzekeren

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.2.1	Bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg bewaken en bevorderen	131	242	557	151	406	590
1.2.2	Risicokaart beheren	50	145	145	88	57	165
	Totaal lasten	181	387	702	239	463	755
	Totaal baten						
	Totaal saldo	181	387	702	239	463	755
	Storting						
		0	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
		0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**181**	**387**	**702**	**239**	**463**	**755**

1.3 beleidsdoel

Het provinciaal bestuur representeren

Foto: © European Union / Giedre Daugelaite

1.3.1 Bestuurshandelingen communiceren

Toelichting

Noord-Holland is een veelzijdige en ondernemende provincie. Het provinciebestuur houdt zich met veel zaken bezig die belangrijk zijn voor de Noord-Hollanders. Toch is de gemiddelde Noord-Hollander niet altijd goed op de hoogte van het werk van de provincie. Uit onderzoek in 2014 bleek dat driekwart van de Noord-Hollanders geen of nauwelijks een idee heeft wat de provincie doet. Ook was het vertrouwen in het werk van de provincie laag. Daarom is aan het begin van deze collegeperiode een nieuwe communicatiestrategie vastgesteld, die het vergroten van bekendheid met en vertrouwen in het werk van de provincie centraal stelt.
Op basis van deze communicatiestrategie is de afgelopen jaren gewerkt aan het breder vertellen van het verhaal van de provincie, het communicatiever maken van de organisatie en vernieuwing van het sponsorbeleid en het persbeleid. Ook zijn veel van de communicatiemiddelen van de provincie vernieuwd: er kwamen een nieuwe, meer servicegerichte website en een nieuw intranet, de webcare op sociale media is geprofessionaliseerd en de bladen van de provincie kregen een nieuwe formule. Er is een start gemaakt met een nieuw ontwerp en personalisatie van het NH Weekbericht en andere digitale nieuwsbrieven, dit zal in 2019 worden afgerond.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.3.1.01 Inzetten interne communicatie	- Intranet doorontwikkeld. - Verandercommunicatie over de organisatieontwikkeling (Samen Noord-Holland). - Personeelsblad Op Dreef doorontwikkeld als digitaal magazine. - Organisatie communicatiever maken. - Provinciale ambitie i-domein vertalen.	- Conform. - Conform. - Conform. - Conform. - Conform.

	Meetmoment: Begroting 2018	
1.3.1.02 Inzetten externe communicatie	- Website doorontwikkeld. - Sociale media doorontwikkeld. - NH Kwartaalblad ontwikkeld tot nieuw extern blad, gericht op inwoners (digitaal en op papier). - NH Weekbericht ontwikkeld tot meer gepersonaliseerde nieuwsbrief, gericht op relaties en stakeholders.	- Conform. - Conform. - Conform. - NH Weekbericht wordt in 2019 vernieuwd.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.3.1.03 Implementeren communicatiebeleid	- Inzet actief persbeleid. - Meer gebruik van (communicatie)onderzoek. - Jaarprogramma sponsoring en relatiemanagement uitgevoerd. - Corporate story opgesteld. - Extra inzet burgerparticipatie.	- Conform - Conform - Conform - Conform - Conform
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.3.1.04 Instrumentarium uitbreiden	- Uitbreiding instrumenten voor consultatie van burgers gerealiseerd.	- Conform

1.3.2 Provinciale belangen op landelijke en Europees niveau behartigen

Toelichting

De provincie heeft een medewerker public affairs in Den Haag, die ontwikkelingen daar op de voet volgt en deelt met het provinciaal bestuur en de ambtelijke organisatie. Ook brengt zij actief actuele Noord-Hollandse dossiers onder de aandacht van Tweede Kamerleden. Daarnaast wordt Noord-Holland ambtelijk vertegenwoordigd in Brussel en heeft de provincie een bestuurlijke vertegenwoordiger in relevante Europese netwerken, zoals het Comité van de Regio's en het netwerk van de kustregio's. In 2018 heeft dit ertoe geleid dat de plannen voor het nieuwe Europese landbouwbeleid 2020-2027 veel ruimer/als maatwerk zijn geformuleerd in plaats van de strakke kaders in voorgaand Europees beleid. Een ander resultaat in 2018 is dat via het Europese programma voor regionale ontwikkeling van 2014 tot heden € 40 miljoen aan Europese subsidie naar Noord-Holland is gevloeid voor innovatieve projecten op het gebied van circulaire economie, energietransitie, klimaatadaptatie en duurzaam en slim transport.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.3.2.01 Bijhouden en beïnvloeden van de EU-ontwikkelingen op de prioritaire dossiers	- Voor de provincie relevante Europese dossiers én ontwikkelingen gevolgd en indien nodig onze invloed op het beleid aangewend via een lobby.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.3.2.02 Subsidie verlenen aan Europese projecten via cofinanciering door de provincie Noord-Holland	- Aan Europese projecten die passen bij provinciaal beleid verschillende subsidies verleend.	- Conform.

	Meetmoment: Begroting 2018	
1.3.2.03 Volgen van en actief inspelen op de voor Noord-Holland prioritaire dossiers van het Rijk	- Actief de relevante dossiers voor onze provincie gevolgd en via een lobby, eventueel met onze partners, invloed uitgeoefend.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
1.3.2.04 Behartigen van gezamenlijke provinciale belangen	- De gezamenlijke belangen van de provincie behartigd, mede via deelname aan diverse netwerken.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 1.3 Het provinciaal bestuur representeren

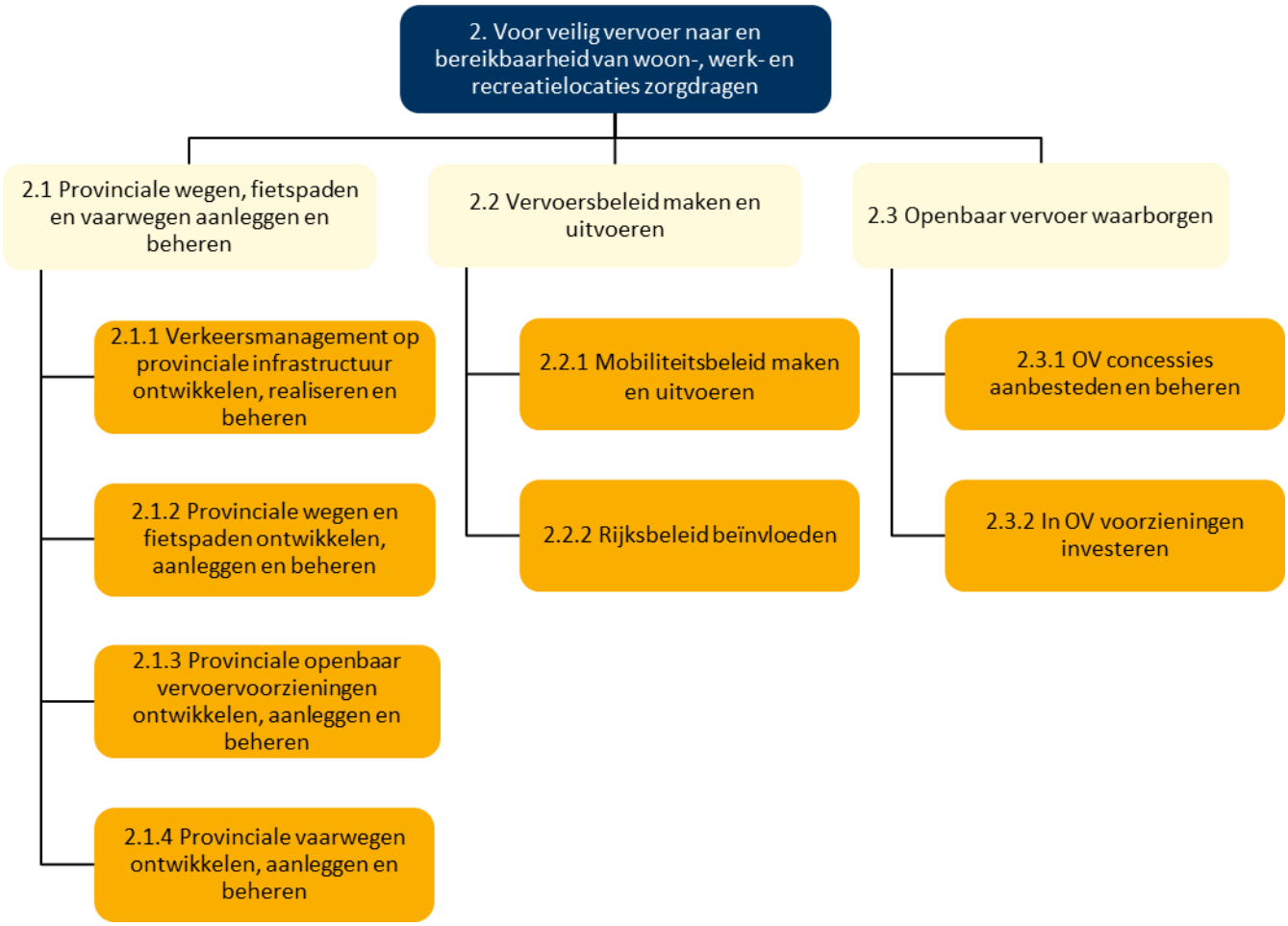
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.3.1	Bestuurshandelingen communiceren	2.271	2.331	2.346	2.300	46	1.953
1.3.2	Provinciale belangen op landelijke en Europees niveau behartigen	4.379	2.209	3.896	1.368	2.528	6.703
	Totaal lasten	6.650	4.540	6.242	3.668	2.574	8.656
	Totaal baten			-12	-18	6	-12
	Totaal saldo	6.650	4.540	6.230	3.649	2.581	8.644
	Storting						
1.3.2	Resv. cofinanciering Europese projecten	0	3.000	3.000	3.000	0	0
	Onttrekking						
1.3.2	Resv. cofinanciering Europese projecten	-2.681	-183	-1.181	1.382	-2.563	-183
	Resultaat	**3.969**	**7.357**	**8.049**	**8.031**	**18**	**8.461**

Programma 2 Bereikbaarheid

Maatschappelijk doel

Voor veilig vervoer naar en bereikbaarheid van woon-, werk- en recreatielocaties zorg dragen.

Doelenboom

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

- Voor de projecten Verbinding A8-A9 en Duinpolderweg heeft de provincie het definitieve voorkeursalternatief vastgesteld. Voor het segment van de Stelling van Amsterdam waar de verbinding doorheen loopt, wordt nu eerst een landschapsplan opgesteld.
- GS hebben de Discussienota Agenda Mobiliteit op 22 januari 2019 vastgesteld. PS zijn hierover geïnformeerd bij brief van 22 januari 2019.
- In 2018 hebben GS het Perspectief Fiets vastgesteld. De subsidieregeling Fietsknelpunten Noord-Holland is in 2018 opengesteld en loopt door in 2019.
- De uitrol van de gebiedscontracten voor het beheer en onderhoud van de provinciale infrastructuur in 2018 is voorspoedig verlopen. Het zesde en tevens laatste gebiedscontract is in juni 2018 van start gegaan. Daarmee zijn alle gebieden aanbesteed in 2018. Dat is ruim een half jaar eerder dan de uiterste deadline van 31 december 2018.

- Op 30 november 2018 is het laatste deel van het project N23 Westfrisiaweg (nu N307/N194) feestelijk opengesteld, ter hoogte van het "oude" viaduct over de A7 bij de afslag Hoorn-Noord. De opening vond plaatst door de minister van Infrastructuur en Waterstaat en de gedeputeerde Mobiliteit in aanwezigheid van bewoners, bedrijven en partners in het project.
- Op 14 december 2018 is de bediencentrale "Weg & Waterhuis de Langebalk" in Heerhugowaard officieel in gebruik genomen. Vanaf deze bediencentrale wordt momenteel één brug op afstand bediend. In totaal zullen er tot en met 2022 44 bruggen en sluizen op deze bediencentrale worden aangesloten.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

Ruimtelijke en sociaaleconomische ontwikkelingen.:
De Omgevingswet is een belangrijke richting voor ons beleid. Dat geldt ook voor de Nationale Omgevingsvisie die het Rijk aan het opstellen is. De Omgevingswet heeft nadrukkelijk tot doel om een impuls te geven aan de wijze waarop de overheid in samenwerking met anderen omgaat met maatschappelijke opgaven en deze wenst te realiseren. In 2018 is de ingangsdatum van de Omgevingswet overigens uitgesteld tot 2021.

Partners in de Metropoolregio Amsterdam, het Rijk, gemeenten, waterschappen, belangenorganisaties, individuele grondeigenaren en reizigers
Mensen die zich willen verplaatsen, blijven doorgaans niet binnen de grenzen van bestuurlijke eenheden. Bovendien maken ze in een ketenreis vaak gebruik van meer modaliteiten en van meerdere aanbieders van vervoer. Daarom alleen al is samenwerking in het beleidsveld van de mobiliteit onontbeerlijk. De provincie werkt intensief samen met andere overheden, als het Rijk, aangrenzende provincies, de Vervoerregio Amsterdam, de Metropoolregio Amsterdam, gemeenten en waterschappen. Maar ook met organisaties die belangen vertegenwoordigen in de wereld van de mobiliteit (bijvoorbeeld TLN, EVO, ANWB, Rover, Fietsersbond en Schuttevaer). Die samenwerking geldt zeker ook voor de reizigers en inwoners. De provincie doet dat steeds meer door de gebruiker in een vroegtijdig stadium bij de planvorming te betrekken. Voorbeelden daarvan zijn de verkeerssituatie in Broek in Waterland en de nieuwe verbindingen A8-A9 en Duinpolderweg.

Demografische en economische ontwikkelingen
De economie is uit de recessie gekomen. Dit uit zich onder meer in een toename van de kosten veroorzaakt door files en vertragingen in het verkeer. De stijging van de verliestijd van voertuigen in 2018 ten opzichte van 2017 bedraagt landelijk meer dan 7%. Daarmee komt de totale verliestijd weer op het niveau van 2008.
De economische groei betekent ook een grote stimulans voor de werkgelegenheid en de opleving van de bouwactiviteiten. De groei in werkgelegenheid in de provincie voltrok zich in de periode 2017-2018 voor 2/3 in en direct om Amsterdam. De economische groei zet de huizenmarkt onder druk. De vraag naar woningen in de regio Amsterdam neemt sterk toe. Zowel de groei van de werkgelegenheid als van het aantal nieuwe inwoners moet worden gefaciliteerd door het mobiliteitssysteem. De opgave daarin is groot.

Kostprijsverhogende ontwikkelingen
De aanwezigheid van chroom-6, de chemische stof PFOS en de marktsituatie zorgen voor kostenverhogingen en vertragingen. Door de toenemende vraag en het gebrek aan personeel en materiaal kunnen aannemers niet altijd voldoende werk en kwaliteit leveren. Daarnaast eist 'de

omgeving' steeds nadrukkelijker een positie op tijdens de planvorming en realisatie van infrastructuur. Zo vergt burgerparticipatie meer capaciteit en inzet.

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Doel
2.1.4	Beheersregeling Amstel	Beheer van de Amstel (het beheer van de Amstel is overgedragen van de provincie aan het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vechtstreek).

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Mobiliteit

Beleidsindicator	Noord-Holland	Nederland
Klantenwaardering voor het openbaar vervoer waarvoor concessieverlening plaatsvindt door de provincie	7,7 (2017)	7,6 (2017)

Bron: http://www.waarstaatjeprovincie.nl

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 2 — Bereikbaarheid

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	158.218	195.377	237.753	189.891	47.862	181.830
Baten	-77.115	-10.640	-20.622	-17.920	-2.702	-9.735
Saldo van baten en lasten	81.104	184.737	217.131	171.971	45.160	172.095
Stortingen reserves	252.668	100.954	180.337	131.520	48.817	101.313
Onttrekking reserves	-82.404	-81.342	-144.518	-110.261	-34.257	-294.008
Resultaat	**251.368**	**204.349**	**252.951**	**193.230**	**59.721**	**-20.601**

2.1 beleidsdoel

Provinciale wegen, fietspaden en vaarwegen aanleggen en beheren

Foto: Geinbrug

2.1.1 Verkeersmanagement op provinciale infrastructuur ontwikkelen, realiseren en beheren

Toelichting

De provincie verzorgt het functioneel beheer van diverse verkeerslichten die in eigendom zijn van de regionale partners, gemeente Zaanstad en gemeente Haarlem. Deze samenwerking is in 2018 uitgebreid met de gemeenten Hoorn, Heerhugowaard en Amsterdam. Het aantal verkeersregelinstallaties (VRI's) in beheer bij de provincie zelf bedraagt 256 stuks. De provincie voert het functioneel beheer van VRI’s uit om de doorstroming bij VRI’s te verbeteren met 6%. Ieder jaar worden er evaluaties uitgevoerd met betrekking tot de optimalisatie van ongeveer één vijfde van onze verkeerslichten. Deze evaluaties geven aan dat in 2018 een gemiddelde afname aan voertuigverliesuren van boven de 7% is gerealiseerd. De provincie heeft specifiek aandacht voor de doorstroming van OV binnen het actieprogramma Openbaar Vervoer dat in 2018 verder is aangescherpt. Deze aanscherping heeft ertoe geleid dat de voorbereiding langer heeft geduurd dan gepland, daardoor kan de realisatie pas worden gestart in 2019.

De provincie werkt aan de realisatie van een integratiedesk om vanuit één werkplek tunnels en verkeersmanagement 24 uur per dag en de bruggen en sluizen in de nachtelijke uren aan te kunnen sturen. Dit project is vertraagd, vanwege de toegenomen complexiteit van verschillende (technische) zaken. De verwachting is dat de integratiedesk in 2019 operationeel zal zijn.

In het kader van het Smart Mobility programma is in 2018 een proeftuin ingericht op de provinciale wegen rondom Schiphol voor het uitvoeren van testen en pilots. De provincie heeft 6 compleet werkende intelligente verkeersregelinstallaties (i-VRI’s) op de N205 gerealiseerd. Daarnaast wordt de plaatsing van 46 i-VRI's voorbereid waarvan de volgende 6 in het voorjaar van 2019 in gebruik worden genomen. De levering loopt vertraging op vanwege gebrek aan capaciteit bij de verschillende leveranciers. Deze vertraging geldt landelijk, voor alle wegbeheerders.

In 2018 zijn voorbereidingen gestart met verschillende stakeholders voor onderzoek naar de doorstroming van specifieke doelgroepen (vrachtverkeer, openbaar vervoer, groepen fietsers) en het opstellen van een bijbehorend prioriteringskader. Er heeft in samenwerking met de Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO) op de N205 een praktijktest en simulatie plaats gevonden met 7 auto's die waren uitgerust met coöperatieve adaptieve cruise control (CACC) om met elkaar en de verkeerslichten te communiceren. Deze simulatie is uitgevoerd om te onderzoeken wat het gebruik van deze techniek betekent voor de veiligheid en de doorstroming. De provincie heeft zich daarnaast aangesloten bij de Europese projecten Socrates en Concorda. Dit zijn samenwerkingsverbanden tussen serviceproviders, overheden en automobielfabrikanten.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.1.01 Uitbouwen samenwerking rondom verkeersmanagement met regionale partners	- Besluit over Praktijk Proef Amsterdam (PPA) fase 3 en start realisatie in 2018. - PNH verzorgt het functioneel beheer van diverse verkeerslichten die in eigendom zijn van de regionale partners gemeente Zaanstad en Haarlem.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.1.02 Uitvoeren beleidskader verkeersmanagement	- De zodanige optimalisatie van de Verkeersregelinstallaties (VRI's) dat het aantal voertuigverliesuren tot 2020 met 6% per jaar afneemt en de betrouwbaarheid met 10% toeneemt door implementatie van verkeerskundig beheer. Hierbij wordt jaarlijks bij 80 VRI's een verkeerskundige analyse uitgevoerd en waar nodig wordt een optimalisatie uitgevoerd. - De doorstroming van het OV geoptimaliseerd in relatie tot het wegverkeer door het uitvoeren van het in 2017 opgestelde actieprogramma. - een integratiedesk tussen wegverkeersleiding en tunnelbewaking volledig gereed, zodat verkeersmanagement efficiënter kan worden ingezet. - De investeringen voor het "Netwerkbreed" maatregelenpakket voor verkeerslichten mede gerealiseerd in het kader van het Smart Mobility Programma: · Verder ontwikkelen en implementeren van 48 Intelligente verkeerslichten; · Smart Mobility Schiphol met stakeholders voorbereiden, zoals onderzoek naar inrichting van de weg hierop en testen met automatisch rijden.	- Conform. - Plan aangescherpt. - Voorbereidingen getroffen. - Gerealiseerd: 6. - In voorbereiding: 46. - Conform.

2.1.2 Provinciale wegen en fietspaden ontwikkelen, aanleggen en beheren

Toelichting

Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI)

In 2018 zijn er stappen gezet in een aantal belangrijke Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) studieprojecten. Voor het project Duinpolderweg hebben GS een definitief

voorkeursbesluit genomen. Gezamenlijk met de provincie Zuid-Holland is een plan van aanpak voor de planuitwerkingsfase opgesteld. Ook voor het project Verbinding A8-A9 hebben GS een besluit voor een definitief voorkeursalternatief genomen.
De studie naar de doorgang Broek in Waterland heeft meer tijd in beslag genomen dan vooraf was voorzien. Tevens is er nog een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) gemaakt die in 2018 is opgeleverd. De uitkomsten van de studie zijn besproken in de commissie Mobiliteit & Financiën van 26 november 2018.

Voor de bereikbaarheid in Den Helder zijn korte termijn maatregelen in uitvoering genomen om de bereikbaarheid te vergroten. Hiervoor worden alle VRI's op de N250 vervangen voor Intelligente-VRI's en worden kleinschalige aanpassingen gedaan aan de kruising N250/Havenweg. Daarnaast is de studie naar lange termijn maatregelen in afronding waarin een verkenning wordt uitgevoerd naar wegen met 2x2 rijstroken. Een westelijke route over de N9, een midden variant over de N245, en een oostelijke variant bestaande uit een nieuwe verbinding tussen de A7 en de N99. Ook in andere studieprojecten is voortgang geboekt, zoals weergegeven in het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) 2019-2025, dat in november door PS is vastgesteld.
De provincie heeft in 2018 een aantal PMI projecten opgeleverd. Zo zijn de N307/N194 (project N23 Westfrisiaweg), Geinbrug, Vechtbrug, N241 en N235 in 2018 in gebruik genomen. Het instrument, uitvoeren van Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI): het 100% beheerst realiseren van projecten binnen vastgestelde kaders voor tijd, geld en kwaliteit, is niet conform de begroting 2018 verlopen. De huidige marktsituatie leidt tot vertragingen en kostenverhogingen bij met name de beweegbare kunstwerken.

Beheer en onderhoud
Het afgelopen jaar zijn de laatste gebiedscontracten gegund voor het beheer en onderhoud van de provinciale infrastructuur. Daarmee zijn in alle gebieden in 2018 de gebiedsaannemers actief. Dat is ruim een half jaar eerder dan de uiterste deadline van 31 december 2018. De gebiedscontracten zijn ook binnen het beschikbare budget gegund. Momenteel voldoet 97% van de wegen en de fietspaden aan het door PS vastgestelde kwaliteitsniveau. Dat is 2% hoger dan de streefwaarde van de provincie. Het areaal dat momenteel niet voldoet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau zal in onderhoud worden genomen door de desbetreffende gebiedsaannemer. In de PS vergadering van november 2018 is het Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO) behandeld en zijn de aangevraagde vervangingsinvesteringen beschikbaar gesteld. Om de biodiversiteit te verbeteren is in 2018 samen met de gebiedscontractant van gebied "Zuid-Kennemerland/ IJmond" gestart met een pilot "sinusmaaien" op de N203. Daarbij wordt in meerdere fases de berm gemaaid, zodat er altijd een leefgebied voor de insecten aanwezig blijft. De eerste resultaten zijn zeer positief.
In 2018 is tijdens een onderzoek vastgesteld dat in oude verflagen van ongeveer de helft van de beweegbare kunstwerken van de provincie chroom-6 voorkomt en mogelijk ook in oude verflagen van andere staalconstructies zoals de masten van de openbare verlichting. Chroom-6 kan in stofvorm gevaarlijk zijn voor de gezondheid, met name voor het onderhoudspersoneel. De provincie is daarom meteen in overleg gegaan met gebiedscontractanten en er zijn extra beheersmaatregelen genomen. Daarnaast heeft de provincie juridisch laten onderzoeken wat de rechtspositie van de provincie is rondom de aansprakelijkheid. De uitkomsten hiervan zullen in 2019 gereed zijn.

Innovatieve projecten
In 2018 is de provincie gestart met een groot aantal innovatieve projecten. Voor het innovatieve project Energiebesparing, het vervangen van de huidige openbare verlichting (OVL) door ledverlichting, is een inventarisatie gedaan naar de eisen die de provincie moet stellen voor het aanschaffen van led-lampen. In 2018 is hiervoor een inkoopstrategie geschreven. Deze

inkoopstrategie bleek complexer als gevolg van de lopende gebiedscontracten. Hierdoor is de planning nu om in de eerste helft van 2019 het inkooptraject te doorlopen en in de tweede helft van 2019 en in 2020 de armaturen te plaatsen. Voor het innovatieve project Grondstoffen- en CO2-reductie door een grondstoffenpaspoort zijn gesprekken gevoerd met mogelijke partijen die het grondstoffenpaspoort kunnen beheren, zoals Madaster. De provincie is bezig met een uitvraag om standaard een materialenpaspoort op te stellen in 2019. Voor het project 'Energiereductie in asfalt' is samen met de andere provincies een concept uitvraag opgesteld. Voor het innovatieve project "Pilots met geluid beperkende maatregelen" is de verkenningsfase in 2018 positief afgerond. De eerst gekozen locatie voor de pilot bleek niet geschikt voor monitoring. In 2019 zal op een alternatieve locatie de pilot worden uitgevoerd. De levensduur verlengende maatregelen lopen volgens schema. Zo is het project "Epoxy asfalt" in 2018 opgestart. Proefvakken zijn aangelegd in samenwerking met TU Delft, gebiedsaannemer WaakSaam en 6 gemeenten. Binnen project 'ISB' (levensduurverlenging van stalen bruggen) is 2018 gebruikt om, samen met andere beheerders en kennisinstituten, de inkoop uitvraag scherp te krijgen. Project "Biobeton" is opgestart, in 2018 zijn proeflocaties gedefinieerd. In 2019 en daarna worden de proeven uitgevoerd en gemonitord.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2018	
2.1.2.01 Doen van onderzoek door uitvoeren van verkeerstudies		- Conform.
	- A8/A9: Voorstel definitief voorkeursalternatief en starten planuitwerkingsfase door ons genomen in Q2.	- Conform.
	- Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek/DPW; Voorstel definitief voorkeursalternatief en starten project MER fase door ons genomen in Q2. - Uitkomsten studie Broek in Waterland ter besluitvorming aan PS voorgelegd in Q3 -2018, waarbij het gaat om zowel boven- als ondergrondse varianten. - Bereikbaarheid Den Helder: eerste resultaten over mogelijk oplossingsrichtingen uit de bereikbaarheidsstudie.	- Niet gehaald. De uitkomsten van de studie zijn in november in de Commissie M&F besproken en zullen na de coalitie onderhandelingen verder worden opgepakt.
		- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.2.02 Opstellen van een investeringsprogramma (PMI)	- PMI 2019-2024 wordt aan PS voorgelegd in Q4 2018.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.2.03 Uitvoeren projecten PMI	- Het 100% beheerst realiseren van projecten binnen vastgestelde kaders voor tijd, geld en kwaliteit.	- Vertraging & kosten verhoogd.
	- N23: contract conform overeengekomen planning in uitvoering. Openstellingsdatum N23 eind 2018.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.2.04 Uitvoeren van strategisch beheer	- Op basis van uitvoeringsvoortgang en areaaluitbreiding wordt het PMO geactualiseerd.	- Conform.
	- De beheer- en onderhoudsmaatregelen voor de periode 2019-2023 worden in het PMO vastgelegd en ter	- Conform.

	besluitvorming aan het bestuur voorgelegd.	
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.2.05 Uitvoeren van vast en variabel onderhoud	- Minimaal 95 % van de netwerken voldoet aan het door PS vastgesteld kwaliteitsniveau. - Eind 2018 zijn de 6 gebiedscontracten “beheer en onderhoud” operationeel.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.2.06 Uitvoeren projecten PMO	- Het 100% beheerst realiseren van projecten binnen vastgestelde kaders voor tijd, geld en kwaliteit.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.2.08 Investeren in innovatieve projecten	- Energiebesparing, het vervangen van de huidige openbare verlichting (OVL) door LED-verlichting. - Grondstoffen- en CO2-reductie door een grondstoffenpaspoort en een gezamenlijke provinciale uitvraag aan de markt voor fysieke energiereducties in asfalt. - Levensduur verlengende en/of LCC beperkende innovaties, zoals projecten Epoxy asfalt, Bioreparatiebeton die zijn opgestart: a) Samenwerking met de TU Delft en gebiedscontractanten om innovaties op het gebied van wegen en kunstwerken versneld toe te passen. b) Bij positieve resultaten van verkenningsfase uitvoering op basis van subsidiëring SBIR (Small Business Innovation Research Programma) van pilots met geluid beperkende maatregelen.	- Inkoop strategie opgesteld. - Niet conform. a. Conform. b. verkenningsfase afgerond, voor pilot nog geen proeflocatie gevonden.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.2.09 Ontwikkelen van weginfrastructuur	- Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) 2019-2024.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.2.10 Tunnels beheren en bewaken	- Beheer- en bedieningscontract wordt conform gestelde eisen uitgevoerd. - Beschikbaarheid tunnels ≥ 98,5%.	- Conform. - Conform.

2.1.3 Provinciale openbaar vervoervoorzieningen ontwikkelen, aanleggen en beheren

Toelichting

Op 6 november jl. is het voorkeursalternatief voor Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) Noordwijk-Schiphol vastgesteld. In 2019 zal de planuitwerking verder ter hand worden genomen en een krediet worden aangevraagd voor de aanleg van een brug.

Uitvoeren van het Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO); het 100% beheerst realiseren van projecten binnen vastgestelde kaders voor tijd, geld en kwaliteit is niet conform de begroting 2018 verlopen. Door de vondst van de chemische stof PFOS in het gehele gebied rond Schiphol - en in het bijzonder bij het project HOV Schiphol-Oost - en door kostenverhogende

eisen van het waterschap is het project niet volledig uitgevoerd. Hierdoor is de doelstelling van het project "Tijdwinst Hoogwaardig Openbaar Vervoer" voor circa 80% gerealiseerd.

94% van de HOV busbanen voldoet aan het door PS vastgestelde kwaliteitsniveau. Dat is 1% lager dan de streefwaarde. Het verschil wordt veroorzaakt door de busbaan in de N196 (Kruisweg) ter hoogte van rijksweg A4 tot aan de Aalsmeerderbrug. In deze busbaan is lokaal scheurvorming ontstaan, dat in 2019 wordt aangepakt. Afgelopen jaar is op het kerntraject HOV (Schiphol-Haarlem) groot onderhoud uitgevoerd.

In 2018 is voor het project HOV 't Gooi het ontwerpproces voor de deelprojecten Huizen-Blaricum en Eemnes-Laren hervat. Najaar 2018 hebben PS een aanvullend krediet van € 9,4 miljoen beschikbaar gesteld voor HOV 't Gooi, deelproject Laren-Hilversum. Hierdoor konden voor dit deelproject de twee uitvoeringscontracten worden aanbesteed. Een van de contracten is door bezwaren en gerechtelijke procedures nog niet definitief gegund. Gedurende 2018 zijn diverse voorbereidende werkzaamheden in Hilversum uitgevoerd aan kabels en leidingen en aan bereikbaarheidsmaatregelen.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.3.01 Ontwikkelen van infrastructuur openbaar vervoer	- Voorkeursalternatief HOV Noordwijk-Schiphol aan PS voorgelegd Q4-2018.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.3.03 Uitvoeren van strategisch beheer	- Op basis van uitvoeringsvoortgang en areaaluitbreiding wordt het PMO geactualiseerd. - De beheer- en onderhoudsmaatregelen voor de periode 2019-2023 worden in het PMO vastgelegd en ter besluitvorming aan het bestuur voorgelegd.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.3.04 Uitvoeren van vast en variabel onderhoud	- Minimaal 95% van de netwerken voldoet aan het door PS vastgestelde kwaliteitsniveau. - Eind 2018 zijn de 6 gebiedscontracten "beheer en onderhoud" operationeel.	- 94%. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.3.05 Uitvoeren projecten PMO	- Het 100% beheerst realiseren van projecten binnen vastgestelde kaders voor tijd, geld en kwaliteit.	- Niet conform.

2.1.4 Provinciale vaarwegen ontwikkelen, aanleggen en beheren

Toelichting

De provincie maakt zich sterk om het vervoer over water te stimuleren met als doel een betere doorstroming voor zowel de scheepvaart als wegverkeer te realiseren. Eén van de instrumenten om dit doel te bereiken is het realiseren van een centrale bediening van bruggen en sluizen. De bediencentrale 'Weg & Waterhuis De Langebalk' in Heerhugowaard is sinds 14 december 2018

officieel operationeel. Op deze bediencentrale worden tot 2022 in totaal 44 bruggen en sluizen in Noord-Holland aangesloten. Als eerste brug wordt vanuit de bediencentrale de 'Twee Zwanen' in Schagen bediend en in maart 2019 zal ook de tweede brug, de 'Zijperbrug', gekoppeld worden aan de bediencentrale. Het was de planning om deze twee bruggen al in 2018 op afstand te bedienen, maar wegens extra werkzaamheden in de besturing van de brug in het kader van de Machinerichtlijn (Europese richtlijn met betrekking tot veiligheidscriteria) is het project vertraagd.

Voor het aanpassen van de Boerenverdrietkeersluis hebben PS in 2018 een krediet van € 10 miljoen beschikbaar gesteld. Het aanpassen van de sluis zorgt ervoor dat de sluis te gebruiken is door de huidige schepen als omvaarroute tijdens de renovatie van de kolkwanden van de Koopvaarderschutsluis.

Het beheer en onderhoud van de provinciale vaarwegen is sinds 2018 volledig ondergebracht in de gebiedscontracten. Zie voor een nadere toelichting op de gebiedscontracten ook operationeel doel 2.1.2.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.4.01 Uitvoeren van PMI	-Het 100% beheerst realiseren van projecten binnen vastgestelde kaders voor tijd, geld en kwaliteit.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.4.02 Uitvoeren van strategisch beheer	- Op basis van uitvoeringsvoortgang en areaaluitbreiding wordt het PMO geactualiseerd. - De beheer- en onderhoudsmaatregelen voor de periode 2019-2023 worden in het PMO vastgelegd en ter besluitvormig aan het bestuur voorgelegd. - Geen ongeplande stremming vaarwegen door risicogestuurd beheer oevers.	- Conform. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.4.03 Uitvoeren van vast en variabel onderhoud	- Onderhoud wordt risicogestuurd uitgevoerd. - Eind 2018 zijn de 6 gebiedscontracten "beheer en onderhoud" operationeel.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.1.4.04 Uitvoeren projecten PMO	- Het 100% beheerst realiseren van projecten binnen vastgestelde kaders voor tijd, geld en kwaliteit.	- Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
2.1.4.05 Operationeel beheren van vaarwegen	- Bediening van de objecten conform vastgestelde bedientijden uitgevoerd - 1 brug gekoppeld aan centrale bediening. - Bedieningsmethodiek Roskamsluis in voorbereiding.	- Conform. - Conform. - Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 2.1 Provinciale wegen, fietspaden en vaarwegen aanleggen en beheren

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
2.1.1	Verkeersmanagement op provinciale infrastructuur ontwikkelen, realiseren en beheren	4.272	8.276	3.976	4.122	-146	1.920
2.1.2	Provinciale wegen en fietspaden ontwikkelen, aanleggen en beheren	59.514	73.029	89.379	77.008	12.371	75.825
2.1.3	Provinciale openbaar vervoervoorzieningen ontwikkelen, aanleggen en beheren	865	395	186	987	-801	0
2.1.4	Provinciale vaarwegen ontwikkelen, aanleggen en beheren	8.199	19.748	19.345	14.526	4.819	26.716
	Totaal lasten	72.850	101.448	112.886	96.643	16.243	104.461
	Totaal baten	-17.186	-8.133	-12.112	-9.972	-2.140	-8.732
	Totaal saldo	55.663	93.315	100.774	86.672	14.102	95.729
	Storting						
2.1.2	Resv. Westfrisiaweg (N23)	14.260	0	0	0	0	0
2.1.2	Resv. Groot onderhoud wegen	0	0	43.391	18.937	24.454	20.748
2.1.2	Resv. Zuidas en Zeepoort	9.257	18.454	18.454	18.454	0	0
2.1.2	Resv. Kapitaallasten invest.kunstwerken	0	0	16.341	12.035	4.306	10.671
2.1.2	Resv. Groot Onderh. Wegen en Vaarwegen	2.500	0	0	0	0	0
2.1.4	Resv. Groot onderhoud vaarwegen	0	0	15.596	5.312	10.284	21
2.1.4	Resv. Kapitaallasten Vaarwegen	23.789	1.600	-23.789	-23.550	-239	1.425
	Onttrekking						
2.1.2	Resv. Westfrisiaweg (N23)	-14.260	0	0	0	0	0
2.1.2	Resv. Groot onderhoud wegen	0	0	-22.030	-9.983	-12.047	-24.034
2.1.2	Resv. Innovatieprojecten SolaRoad	-140	-1.300	-750	-568	-182	-1.185
2.1.2	Resv. Zuidas en Zeepoort	0	0	0	0	0	-59.391
2.1.2	Resv. Kapitaallasten invest.kunstwerken	0	0	-257	-128	-129	-385
2.1.2	Resv. Groot Onderh. Wegen en Vaarwegen	-22.661	0	0	0	0	0
2.1.4	Resv. Groot onderhoud vaarwegen	0	0	-6.897	-4.647	-2.250	-7.136
2.1.4	Resv. Kapitaallasten Vaarwegen	0	-778	0	0	0	-10.971
	Resultaat	**68.408**	**111.291**	**140.833**	**102.534**	**38.299**	**25.492**

2.2 beleidsdoel

Vervoersbeleid maken en uitvoeren

Foto: Bas Beentjes

2.2.1 Mobiliteitsbeleid maken en uitvoeren

Toelichting

Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden er geen sectorale beleidsplannen meer gemaakt maar is het provinciale beleid integraal verwoord in de Omgevingsvisie. Voor het onderwerp mobiliteit wordt een Agenda Mobiliteit opgesteld. De Agenda Mobiliteit biedt het tactisch kader voor de verdere uitvoering van het mobiliteitsbeleid. Daarmee is de agenda bepalend voor de toekomst, zonder een (financiële) prioritering van projecten. GS hebben op 22 januari 2019 de Discussienota Agenda Mobiliteit vastgesteld. PS zijn hierover geïnformeerd bij brief van 22 januari 2019. In 2019 wordt de Discussienota Agenda Mobiliteit geïntegreerd in het programma Mobiliteit vastgesteld. De jaarlijkse subsidies aan gemeenten voor het verbeteren van met name de verkeersveiligheid en aan organisaties voor gedragsbeïnvloeding voor het verbeteren van de verkeersveiligheid zijn conform planning verstrekt.

Op 18 december hebben GS het Perspectief Fiets definitief vastgesteld. Op basis van de nieuwe subsidieregeling voor fietsknelpunten konden wegbeheerders, hoofdzakelijk gemeenten tot medio december voorstellen voor een subsidie indienen. Begin 2019 zullen deze voorstellen worden beoordeeld en subsidies worden verleend.

In november 2018 hebben GS het Koersdocument Smart Mobility vastgesteld. PS zijn hierover geïnformeerd bij brief d.d. 31 oktober 2018.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2018	
2.2.1.01 Ontwikkelen van mobiliteitsbeleid	- Agenda Mobiliteit aan PS voorgelegd in Q1-2019.	- Conform.

	Meetmoment: Zomernota 2018	
2.2.1.02 Verlenen van subsidies	- Subsidies voor Kleine Infrastructuur en Gedragsbeïnvloeding verleend in Q2-2018. - Subsidies fietsknelpunten vanaf Q3 verleend.	- Conform. - Regeling in Q3 vastgesteld en opengesteld voor aanvragen. In Q3 en Q4 aanvragen ingediend.
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.2.1.03 Opstellen programma's	- Fietsbeleid (inclusief stimuleren aanleg oplaadpunten) plus investeringsregeling opgesteld en aan PS voorgelegd in Q3-2018.	- Het Perspectief Fiets is in december door GS vastgesteld en vervolgens naar PS gestuurd.

2.2.2 Rijksbeleid beïnvloeden

Toelichting

Tijdens het bestuurlijk overleg in het voorjaar over het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) hebben Rijk en regio ingestemd te beginnen met het Programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid in de MRA. In juli heeft de programmaraad ingestemd met het plan van aanpak. Volgens de 4 programmalijnen (stedelijke bereikbaarheid, korte termijn maatregelen, bereikbaarheid Zuidwestkant Amsterdam en netwerken, ringen en stad) is vervolgens gewerkt aan voorstellen die in het bestuurlijk overleg MIRT van november zijn vastgesteld. Tevens zijn tijdens dit bestuurlijk overleg MIRT principe afspraken gemaakt over een multimodaal mobiliteitspakket voor het corridorgebied Hoorn-Amsterdam. Rijk en regio spannen zich in om voor de Statenverkiezingen van 20 maart 2019 de resterende financiële dekking helemaal rond te krijgen.

Het opstellen van het Regionaal Openbaar Vervoer Toekomstbeeld heeft vertraging ondervonden. Dit komt onder meer doordat het landelijk traject meer tijd vergde evenals de voorbereiding van het regionale traject (input van woon- en werkgebieden). De verwachting is nu dat in tweede kwartaal 2019 de varianten worden opgeleverd en dan met de betrokken partijen kunnen worden besproken. Op basis daarvan zal dan in het derde kwartaal het Regionaal OV Toekomstbeeld worden opgesteld.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2018	
2.2.2.01 Maken/ontwikkelen van beleid en beïnvloeden van Rijksbeleid	- Samen met het Rijk en de Regiopartijen opstellen van het Programma Bereikbaarheid in, van en naar de MRA en daar PS over informeren in Q4-2018. - Instemming verkrijgen van het Rijk voor een door de provincie ondersteund voorkeursalternatief in de MIRT verkenning corridor Amsterdam – Hoorn en PS daarover informeren in Q2-2019. - Instemming verkrijgen van het Rijk met het door de MRA op te stellen Regionaal OV toekomstbeeld en PS daarbij betrekken en over informeren Q4-2018.	- Conform. - Conform. - In 2018 zijn de landelijke en regionale traject voorbereidingen getroffen. Het concept van het

Regionaal OV Toekomstbeeld komt in Q2 in 2019 beschikbaar. PS (commissie) zullen daar dan over worden geïnformeerd en betrokken om een reactie te geven.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 2.2 Vervoersbeleid maken en uitvoeren

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
2.2.1	Mobiliteitsbeleid maken en uitvoeren	39.652	38.166	56.818	35.740	21.077	23.566
2.2.2	Rijksbeleid beïnvloeden	80	79	79	82	-3	0
	Totaal lasten	39.733	38.245	56.897	35.823	21.074	23.566
	Totaal baten	-10.573	-2.507	-1.697	-882	-815	-1.003
	Totaal saldo	29.159	35.738	55.200	34.941	20.259	22.563
	Storting						
2.2.1	Resv. fietsinfrastructuur	16.134	89	444	444	0	0
2.2.1	Resv. Infrastructuur	46.244	19.742	62.254	59.879	2.375	0
2.2.1	Resv. Kapitaallasten Wegen	39.957	11.760	67.065	65.865	1.200	18.140
	Onttrekking						
2.2.1	Resv. fietsinfrastructuur	-4.104	-2.560	-2.120	104	-2.224	-22.688
2.2.1	Resv. OLV-Greenport	0	-2.900	0	0	0	-8.391
2.2.1	Resv. Infrastructuur	-38.089	-20.045	-55.814	-42.675	-13.139	-91.467
2.2.1	Resv. Kapitaallasten Wegen	0	-1.604	-1.528	-987	-541	-4.346
	Resultaat	**89.301**	**40.221**	**125.502**	**117.571**	**7.931**	**-86.189**

2.3 beleidsdoel

Openbaar vervoer waarborgen

Foto: Bas Beentjes

2.3.1 OV-concessies aanbesteden en beheren

Toelichting

De provincie is, op grond van de Wet personenvervoer 2000 (Wp2000), opdrachtgever voor het regionaal openbaar vervoer per bus, met uitzondering van het gebied van de Vervoerregio Amsterdam (VRA). Het gebied van de provincies is verdeeld in 3 concessiegebieden: Gooi en Vechtstreek (rondom Hilversum), Haarlem-IJmond en Noord-Holland Noord (ruwweg alles boven de lijn Heemskerk – Purmerend). Op basis van de Wp2000 moet de provincie de concessies aanbesteden. Een aanbestedingstraject heeft een doorlooptijd van ruim 3 jaar. De maximale looptijd van een concessie is 10 jaar.

In 2018 is de concessie voor de Gooi een Vechtstreek met 2 jaar verlengd tot medio 2021. Hierdoor krijgt de provincie meer tijd om onder andere onderzoek te verrichten naar een combinatie met het gemeentelijke doelgroepenvervoer voor de trajecten waar weinig vraag is naar openbaar vervoer én daarnaast een duurzaamheidsslag te maken bij de aanbesteding. De concessie Haarlem-IJmond is in september 2017 gestart. Het jaar 2018 was het eerste volledige jaar. In 2018 steeg het gebruik van het openbaar vervoer in deze concessie met ruim 20% van het aantal gereisde kilometers ten opzichte van 2017. Tenslotte is de concessie Noord-Holland Noord in mei 2017 gegund. De vervoerder is vervolgens gestart met de voorbereidingen voor de ingangsdatum op 22 juli 2018. Met uitzondering van de vertraagde levering van het Zero Emissiematerieel en opstartproblemen op Texel, is de uitrol van de nieuwe concessie goed verlopen.

De prestaties van de vervoerder worden per kwartaal gemonitord en besproken. Aan deze prestaties hangen bonussen en/of malussen. Het overzicht van de prestaties wordt gepubliceerd in het “jaarverslag openbaar vervoer 2017”. De bonussen en/of malussen worden afgerekend bij de jaarlijkse eindafrekening van de concessies.

Buurtbussen rijden al jaren als extra dienst naast het reguliere busvervoer dat door de vervoerder wordt aangeboden. Buurtbussen zijn een openbare vervoersdienst die op vrijwillige basis wordt aangeboden dóór mensen uit de regio, vóór mensen uit de regio. Als laag bezette lijnen/trajecten komen te vervallen geeft de provincie ruimte aan particuliere initiatieven voor het opzetten van

een lokale buurtbuslijn. De provincie financiert de buurtbussen en verleent jaarlijks subsidie aan de verenigingen UVR Buurtbussen. Daarnaast voert Connexxion, de huidige vervoerder in de Noord-Hollandse gebieden, onderhoud uit aan de buurtbussen en ondersteunt de verenigingen bij de dagelijkse uitvoering. Jaarlijks worden de dienstregelingen van buurtbuslijnen geëvalueerd en waar nodig verbeterd, zodat ze nog beter aansluiten op de wensen van de lokale reiziger. In totaal telt de provincie Noord-Holland 10 buurtbus verenigingen, die dankzij de inzet van honderden vrijwilligers met 19 (8-persoons)buurtbussen op vrijwillige basis 11 buurtbuslijnen verzorgen. Alle buurtbuslijnen staan in de dienstregeling van Connexxion. Ze bieden van maandag tot en met zaterdag, van de vroege ochtend tot de vroege avond, openbaar vervoer aan reizigers in hun regio.

Sociale veiligheid is een belangrijk kwaliteitsaspect van het openbaar vervoer. Het is een randvoorwaarde die op alle bussen en bushaltes op orde moet zijn, omdat dat een belangrijke voorwaarde is voor reizigers om de bus te nemen. In de Nota Sociale Veiligheid OV 2014-2020 zijn de doelstellingen en de uitgangspunten vastgelegd. In de periode tot aan 2020 streeft de provincie naar een sociale veiligheidsbeleving van tenminste een 8,0 in iedere concessie en een daling van tenminste 25% van het totaal aantal incidenten in de concessies. De vervoerder levert elk jaar een actieplan sociale veiligheid per concessie op. Gebaseerd op de nota gaat de vervoerder concreter in op ontwikkelingen, doelstellingen en maatregelen. De provincie toetst de actieplannen aan de beleidsdoelstellingen en uitgangspunten. De waardering in cijfers van de sociale veiligheidsbeleving worden jaarlijks gepubliceerd. In april 2019 volgt de OV-Klantenbarometer 2018.

Naast belangrijke samenwerkingspartners, zoals de Vervoerregio Amsterdam, de gemeenten, belangenorganisaties en buurtbusverenigingen, zijn de reizigers de belangrijkste stakeholders. Zij worden vertegenwoordigd door het Regionaal Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer Noord-Holland (Rocov-NH). Het Rocov-NH is een organisatie van vrijwilligers die een bij wet geregelde taak vervult: namens de reizigers adviseren over het openbaar vervoer in Noord-Holland. De provincie Noord-Holland en de vervoerder hebben, op grond van de Wp2000, alle voorgenomen wijzigingen van tarieven, routes en dienstregelingstijden voor advies aan het Rocov-NH voorgelegd en met deze adviezen rekening gehouden. Over andere onderwerpen kan het Rocov-NH ongevraagd adviseren.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.3.1.01 Beheren/monitoren van concessies/contracten	- Implementatie en start concessie NHN in Q3-2018.	- Conform.
	- Stiptheid van het busvervoer gemeten en in de OV-jaarverslagen opgenomen.	- Conform.
	- Gemonitorde prestaties van concessiehouders per concessie in de jaarverslagen gepubliceerd.	- Conform.
	- Bonussen en malussen aan concessiehouders vastgesteld en toegepast.	- Conform.
	- Met consumentenorganisaties en gemeenten tijdig over de dienstregelingswijzigingen overlegd.	- Conform.
	- Sociaal veiligheidsbeleid van concessiehouders per concessie van het openbaar busvervoer, buurtbussen, per regio aan het sociaal veiligheidskader getoetst.	- Conform.

	Meetmoment: Begroting 2018	
2.3.1.02 Verlenen van subsidies	- Subsidies aan buurtbusverenigingen verleend in Q2-2018.	- Conform.

2.3.2 In OV-voorzieningen investeren

Toelichting

In 2015 hebben PS de Investeringsagenda doorstroming Openbaar Vervoer (OV) inclusief Uitvoeringsprogramma doorstroming OV 2015 – 2020 (hierna Uitvoeringsprogramma) vastgesteld. Na vaststelling heeft deze Investeringsagenda de status van beleidskader voor doorstromingsprojecten voor de bus in de provincie. De investeringen zijn gericht op het behalen van besparingen op de huidige dienstregelingsuren (DRU's) en daarnaast op het vergroten van de snelheid en betrouwbaarheid van het openbaar vervoer. Naast dat dit ten goede komt aan de reiziger, vergroot het ook de efficiency van het provinciale openbaar vervoer.

De projecten waarmee getracht wordt invulling te geven aan het beleidskader zijn opgenomen in het Uitvoeringsprogramma. Het betreft een 35-tal projecten in diverse Noord-Hollandse gemeenten. Bekeken is waar de meeste reistijdwinst en betrouwbaarheid te behalen valt. Zoals benoemd in het Uitvoeringsprogramma betreft dit een dynamisch programma hetgeen betekent dat projecten kunnen worden toegevoegd en afgevoerd gedurende de looptijd van het programma. Eind 2018 zijn PS geïnformeerd over de laatste stand van zaken.

Sinds de start van het Uitvoeringsprogramma is met alle betrokken gemeenten actief overlegd over het opstarten van de projecten. Het actief blijven betrekken van gemeenten is van belang omdat de projecten zich op gemeentelijke grond afspelen en gemeenten verantwoordelijk zijn voor het oppakken van de projecten. De provincie is ondersteunend en faciliterend door middelen (subsidie) ter beschikking te stellen. In 2018 zijn 15 projecten gerealiseerd voor 2020. Voor 11 projecten geldt dat zij in voorbereiding zijn en dat deze projecten naar verwachting worden gerealiseerd binnen de looptijd van het Uitvoeringsprogramma. Voor 2 projecten is het nog onduidelijk of er uitvoering zal plaatsvinden. Voor 7 projecten is in samenspraak met de betreffende gemeenten geconstateerd dat deze vervallen en die zijn van de lijst afgevoerd.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
2.3.2.01 Investeren in OV-voorzieningen	- In doorstromingsmaatregelen ten behoeve van busvervoer geïnvesteerd met het uitvoeren van projecten uit de investeringsagenda OV.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 2.3 Openbaar vervoer waarborgen

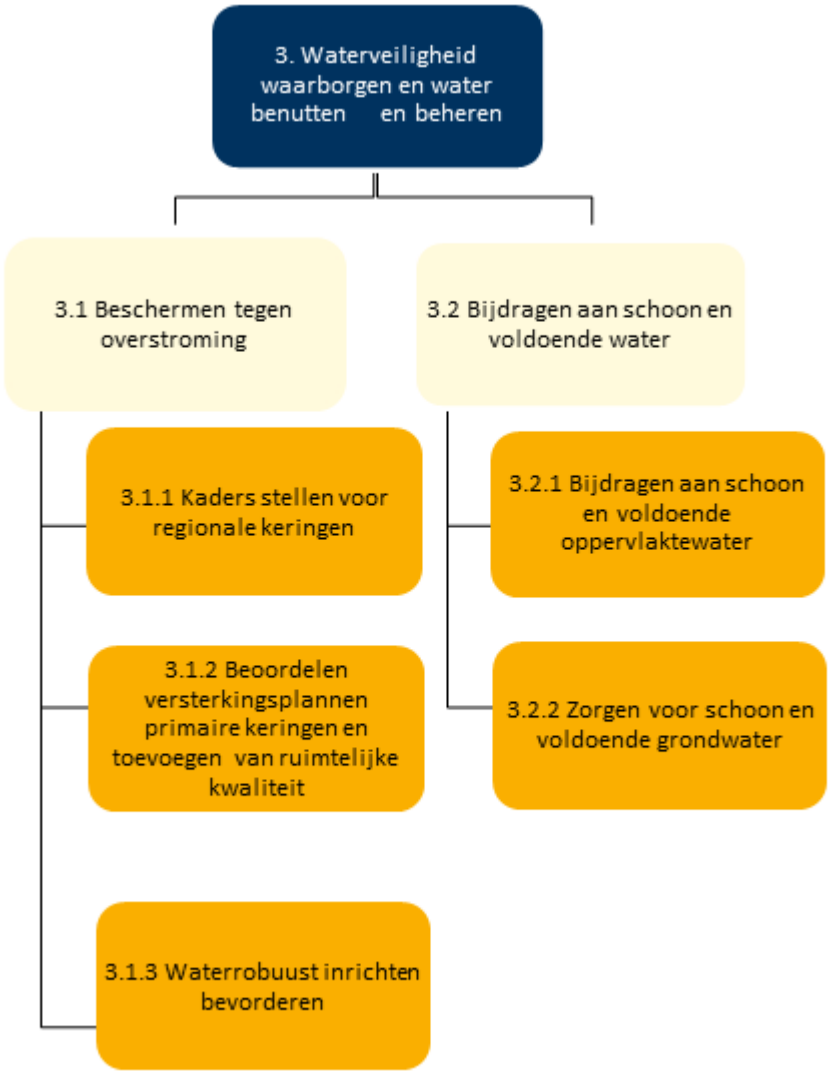
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
2.3.1	OV concessies aanbesteden en beheren	50.615	49.907	50.707	47.761	2.945	51.345
2.3.2	In OV voorzieningen investeren	-4.979	5.778	17.264	9.663	7.601	2.458
	Totaal lasten	45.636	55.685	67.971	57.424	10.546	53.803
	Totaal baten	-49.355		-6.813	-7.066	253	
	Totaal saldo	-3.719	55.685	61.158	50.358	10.799	53.803
	Storting						
2.3.2	Resv. Openbaar Vervoer projecten	3.712	49.308	42.035	42.035	0	50.308
2.3.2	Resv. Kapitaallasten OV	96.816	0	-61.455	-67.892	6.437	0
	Onttrekking						
2.3.2	Resv. Openbaar Vervoer projecten	-3.149	-51.345	-51.737	-48.292	-3.445	-62.257
2.3.2	Resv. Kapitaallasten OV	0	-810	-3.385	-3.085	-300	-1.758
	Resultaat	**93.659**	**52.838**	**-13.384**	**-26.876**	**13.492**	**40.096**

Programma 3 Water

Maatschappelijk doel

Waterveiligheid waarborgen en water benutten en beheren.

Doelenboom

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

- Uitvoeren Kaderrichtlijn Water (KRW)
  De provincie heeft uitvoering gegeven aan de Kansenkaart natuurvriendelijke oevers provinciale vaarwegen en participeert samen met waterschappen en landbouworganisaties in het programma Bodem & Water ('Landbouwportaal'). Dat is met name gericht op het terugdringen van agrarische emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen die terecht komen in het oppervlaktewater (OD 3.1.1).
  Van de 35 grondwaterprojecten die tot en met 2021 staan gepland in het maatregelenprogramma Kaderrichtlijn Water zijn er intussen 12 uitgevoerd, 19 in uitvoering en vier in voorbereiding (OD 3.2.2).

- Aanpassen aan klimaatverandering
  In 2018 is het bestuursakkoord Klimaatadaptatie getekend waarmee de overheden zich hebben verbonden aan de ambities van het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie.

  Tijdens de droogte van afgelopen zomer heeft de provincie deelgenomen aan de Regionale Droogte Overleggen (RDO Noord en RDO West-Midden). Deze bijeenkomsten vonden op het hoogtepunt wekelijks plaats en adviseerden aan de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling (LCW). Tevens kwam de interne (provinciale) calamiteitenorganisatie wekelijks bijeen om de toestand te bepreken en management en bestuur op de hoogte te stellen. De meeste maatregelen, om knelpunten op te lossen en schade te voorkomen, werden echter door de waterschappen getroffen en hadden betrekking op het watersysteem en kunstwerken. Daar waar de provincie het beheer voerde, kon zij maatregelen treffen door bijvoorbeeld het schutregime aan te passen.
- Versterken Markermeerdijken
  GS hebben het Projectplan Waterwet Markermeerdijken goedgekeurd en ter visie gelegd voor beroep bij de Raad van State. In dit plan zijn wandel- en fietspaden en een stadsstrand opgenomen om de ruimtelijke kwaliteit van de dijkversterking te verhogen. Daarnaast heeft de provincie samen met regionale partijen een concept Ambitieprogramma Ruimtelijke kwaliteit Markermeerdijken opgesteld. Vaststelling hiervan door GS is voorzien in 2019.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

- Het nationale beleid staat in het teken van decentralisatie en het vergroten van de doelmatigheid van beleid. Provincies staan steeds meer aan de lat voor integraal ruimtelijk-economisch beleid, waar water onderdeel van uitmaakt. Hiermee wordt voorgesorteerd op de komst van de Omgevingswet, die naar verwachting in 2021 van kracht zal worden.
- Het Deltaprogramma heeft als doel om ervoor te zorgen dat Nederland nu en in de toekomst is beschermd tegen hoogwater en beschikt over voldoende zoetwater. In 2014 heeft de Deltacommissaris geadviseerd om 5 deltabeslissingen te nemen. Deze deltabeslissingen zijn daarna verankerd in onder meer het Nationaal Waterplan, de Waterwet en bestuurlijke afspraken tussen overheden. Door overheden en marktpartijen is gewerkt aan de uitvoering van deze deltabeslissingen.
- De droogte van afgelopen zomer heeft de urgentie voor de aanpak van knelpunten met betrekking tot watertekort en verzilting en de noodzaak voor het treffen van zoetwatermaatregelen bevestigd. Er zijn echter ook onvoorziene knelpunten opgetreden (verzilting van het IJsselmeer en een watertekort bij drinkwaterinnamen Andijk) die de komende jaren aangepakt gaan worden.

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Doel
3.2.2	N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Duurzame ruimtelijke ontwikkeling waaronder waterbeheer

Waterkwaliteit: % van de waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit (oppervlaktewater)	Goed	Matig	slecht	ontoereikend
Hollands Noorderkwartier	0%	45%	6%	49%
Rijnland	0%	43%	18%	40%
Amstel, Gooi en Vecht	0%	37%	17%	47%
Peildatum		2017		

Bron: http://www.waarstaatjeprovincie.nl

Toelichting

De indicator geeft de ecologische kwaliteit van het water per waterschap weer, onderverdeeld in de categorieën goed, matig, ontoereikend en slecht. De beoordeling van de kwaliteit en de indeling in categorieën is conform de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) die in 2000 door het Europees Parlement is vastgesteld. De KRW heeft als doel de kwaliteit van de oppervlakte- en grondwateren te verbeteren en in stand te houden. De KRW maakt onderscheid tussen de chemische en de ecologische toestand van de waterlichamen. De chemische toestand wordt bepaald door meer dan 40 stoffen. De ecologische toestand wordt onder andere bepaald door de 'fysisch-chemische' toestand (onder andere de concentratie van stikstof en fosfaat) en 4 biologische kwaliteitselementen (macrofauna, overige waterflora, vis en fytoplankton). De beoordeling vindt plaats op basis van het 'one out-all out principe'. Dit principe houdt in dat indien één kwaliteitselement niet aan de eisen voldoet, de toestand van het waterlichaam niet als goed wordt beoordeeld. De toestand van de vier afzonderlijke biologische kwaliteitselementen is minder negatief dan het totaalbeeld volgens bovenstaande tabel.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 3 — Water

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	11.133	5.497	8.866	7.239	1.627	7.772
Baten	-1.028	-835	-3.630	-3.359	-271	-1.835
Saldo van baten en lasten	10.105	4.662	5.236	3.880	1.356	5.937
Stortingen reserves	5.431	4.722	4.722	4.722	0	13.256
Onttrekking reserves	-1.421	-197	-3.826	-2.644	-1.182	-510
Resultaat	**14.114**	**9.187**	**6.132**	**5.958**	**174**	**18.683**

3.1 beleidsdoel

Beschermen tegen overstroming

3.1.1 Kaders stellen voor regionale keringen

Toelichting

In 2018 hebben Provinciale Staten (PS) de waterverordeningen van de 3 waterschappen gewijzigd vastgesteld. Dit was noodzakelijk omdat het Rijk primaire C-keringen in Noord-Holland heeft afgewaardeerd. De provincie heeft met de wijziging van de verordeningen een deel van deze voormalige C-keringen genormeerd als regionale kering.

De waterschappen hebben conform het Uitvoeringsbesluit Regionale Waterkeringen West-Nederland de jaarrapportages 2017 over de toetsing en dijkverbeteringsprojecten van de regionale waterkeringen opgesteld. Met de waterschappen en de provincies Zuid-Holland en Utrecht is veel contact over het huidige en toekomstige beleid voor regionale waterkeringen. Mogelijk dat het beleid ten aanzien van de monitoring in de toekomst gaat wijzigen, passend bij de nieuwe Omgevingswet.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.1.1.01 Opstellen, handhaven en toetsen van normen en tracés van regionale keringen	- Waterverordeningen waterschappen aangepast vanwege de afwaardering van de C-keringen (primaire waterkeringen) en omzetting in regionale keringen en vanwege mogelijke verzoeken van waterschappen voor aanpassingen normering als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen en/of nieuwe inzichten (normen en tracés). - Participeren en begeleiden Ontwikkelprogramma Regionale Keringen III.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.1.1.02 Toezicht houden op de waterschappen	- Blijven toezien op uitvoering afspraken Uitvoeringsbesluit regionale keringen West-Nederland (2014), leidend tot een jaarrapportage.	- Conform.

3.1.2 Beoordelen versterkingsplannen primaire keringen en toevoegen van ruimtelijke kwaliteit

Toelichting

GS hebben het Projectplan Waterwet Markermeerdijken goedgekeurd en ter visie gelegd voor beroep bij de Raad van State. In dit plan zijn wandel- en fietspaden en een stadsstrand opgenomen om de ruimtelijke kwaliteit van de dijkversterking te verhogen. Daarnaast heeft de provincie samen met regionale partijen een concept Ambitieprogramma Ruimtelijke kwaliteit Markermeerdijken opgesteld. Vaststelling hiervan door GS is voorzien in 2019.

De uitvoering van de versterking van de Prins Hendrikzanddijk is gestart in 2018. In het plan is als ruimtelijk kwaliteitsproject een fietspad opgenomen. De provincie cofinanciert dit fietspad met een subsidie vanuit de reserve Meekoppelkansen Dijkversterkingen.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2018	
3.1.2.01 Toezien op het opstellen en het goedkeuren van projectplannen voor de versterking van primaire keringen	- Het projectplan Markermeerdijken ter visie gelegd voor inspraak. - Gestart met realisatie Prins Hendrikzanddijk. - Projectplan goedgekeurd voor de versterking van de Markermeerdijken. - Het Ruimtelijk Uitvoeringsprogramma Waddenpoort Den Oever in uitvoering. Twee projecten van het ruimtelijk uitvoeringsprogramma Den Oever in uitvoering genomen.	- Conform. - Conform. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
3.1.2.02 Investeren in de ruimtelijke kwaliteit bij dijkversterkingsprojecten	- Ambitie Programma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam vastgesteld, Bestuursovereenkomst met circa 15 partijen ondertekend en subsidie uitvoeringsregeling vastgesteld. - Totaal 94 % van het totaal budget van de SOK Tranche 1	- Concept ambitieprogramma voorbereid. - Conform.

	Ruimtelijke kwaliteit Zwakke Schakels eind 2018 aan de uitvoerende partijen uitbetaald. - Totaal 15 projecten die subsidie hebben ontvangen van Tranche 2 Ruimtelijke kwaliteit Zwakke Schakels is eind 2018 in uitvoering gebracht. - Programmaplan 2017-2020 voor De Nieuwe Afsluitdijk met project voor Economie, Energie en Ecologie in uitvoering. - Fietspad Prins Hendrikzanddijk in uitvoering.	- Conform. - Conform. - Dijk in aanleg, fietspad is hier onderdeel van

3.1.3 Waterrobuust inrichten bevorderen

Toelichting

Het bestuursakkoord Klimaatadaptatie is ondertekend. De ambities die neergelegd zijn in de provinciale watervisie voor klimaatadaptatie zijn behaald. Vanuit de vraag van het nationale Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie maar ook vanuit de regio, is extra inzet geleverd op Klimaatadaptatie (agenda Klimaatadaptatie MRA, Vitaal en Kwetsbaar, aanpassing overstromingskaarten ten behoeve van de ROR2, pilot OV-knooppunt Hoorn, eigen assets en aansluiten bij de verkenningen die de nieuwe werkregio's Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie momenteel uitvoeren (stresstesten en risicodialogen)). In motie 110 zijn extra financiële middelen beschikbaar gesteld om deze extra inzet ook daadwerkelijk te kunnen leveren.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.1.3.01 Doen van onderzoek en ontwikkelen van beleid ter bevordering van waterrobuust inrichten	- Follow-up pilot waterrobuust inrichten op Marken gestart. - Uitvoering geven aan Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie gestart. - (Tweede) pilot Vitaal en Kwetsbaar met gemeente en waterschap gestart.	- Conform. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.1.3.02 Adviseren en communiceren over nut & noodzaak en mogelijkheden van waterrobuust inrichten	- Uitvoering geven aan Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie gestart.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 3.1 Beschermen tegen overstroming

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
3.1.1	Kaders stellen voor regionale keringen	109	131	143	146	-3	687

3.1.2	Beoordelen versterkingsplannen primaire keringen en toevoegen van ruimtelijke kwaliteit	2.793	1.214	972	1.016	-44	1.471
3.1.3	Waterrobuust inrichten bevorderen	111	164	164	163	1	2.005
	Totaal lasten	3.014	1.509	1.279	1.325	-46	4.163
	Totaal baten				-1.238	1.238	
	Totaal saldo	3.014	1.509	1.279	88	1.191	4.163
	Storting						
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterk	3.750	3.750	3.750	3.750	0	10.456
	Onttrekking						
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterk	-1.305	-175	-330	-566	236	-510
	Resultaat	**5.459**	**5.084**	**4.699**	**3.272**	**1.427**	**14.109**

3.2 beleidsdoel

Bijdragen aan schoon en voldoende water

3.2.1 Bijdragen aan schoon en voldoende oppervlaktewater

Toelichting

Er is in 2018 onder andere uitvoering gegeven aan de Kansenkaart natuurvriendelijke oevers provinciale vaarwegen. Zo heeft de provincie aan het waterschap Amstel, Gooi en Vecht opdracht gegeven om langs de oevers van de Amstel (provinciale vaarweg) golfbrekers aan te brengen, die de leefbaarheid voor vissen en waterplanten vergroten.

De provincie participeert met waterschappen en landbouworganisaties in het programma Bodem & Water. Dat programma is met name gericht op het terugdringen van agrarische emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen die terechtkomen in het oppervlaktewater. De provincie heeft een subsidieregeling opengesteld die gericht is op kennisontwikkeling. Daarnaast hebben de Noord-Holandse waterschappen in mei 2018 het zogeheten Landbouwportaal

opengesteld. Op dat portaal kunnen agrariërs informatie krijgen en subsidie aanvragen voor het uitvoeren van concrete maatregelen op hun bedrijf.

De droogte van afgelopen zomer heeft de urgentie voor de aanpak van knelpunten met betrekking tot watertekort en verzilting en de noodzaak voor het treffen van zoetwatermaatregelen bevestigd. Er zijn echter ook onvoorziene knelpunten (verzilting van het IJsselmeer en een watertekort bij de drinkwaterinnamen Andijk) opgetreden die komende jaren aangepakt gaan worden.

Voor waterrecreatie hebben GS in 2018 een 2e verdelingsoverzicht en –voorstel vastgesteld. Hiermee is in dit jaar € 998.780 toegekend uit de Uitvoeringsmiddelen waterrecreatie. De uitvoeringsregeling Recreatief personenvervoer over water is in 2018 opengesteld en de uitvoeringsregeling Water als Economische Drager (WED) is verlengd. In december is aan de regio's van sloepennetwerken gevraagd om met gedragen plannen voor de aanpak van fysieke knelpunten te komen. Vanuit de WED gelden is hiervoor geld beschikbaar in de vorm van een subsidie buiten uitvoeringsregeling. Er is een regionaal aanbod voor de waterplantenproblematiek onder regie van de provincie Noord-Holland opgesteld. Ter stimulering van het aantal officiële zwemlocaties is voor 3 potentiële plekken subsidie verleend om te onderzoeken of zij geschikt zijn. In juli 2018 is weer een waterrecreatieconferentie georganiseerd. Een evaluatie van de samenwerkingsstructuur is sinds eind 2018 gaande en er is een start gemaakt met de contouren van een nieuw uitvoeringsprogramma.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.2.1.02 Opstellen/handhaven/toetsen	- Circa 150 zwemplekken door GS aangewezen, periodiek gecontroleerd en publieksinformatie verstrekt. - Aangepaste Waterverordening Rijnland met een wijziging inzake peilbesluiten door PS vastgesteld. - Het Reglement Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht, het Reglement Hollands Noorderkwartier en Reglement Hoogheemraadschap van Rijnland worden op onderdelen aangepast en door PS vastgesteld.	- 151 zwemplekken door GS aangewezen, periodiek gecontroleerd en publieksinformatie verstrekt. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.2.1.03 Ontwikkelen van beleid	- De uitvoering van zoetwatermaatregelen conform de bestuursovereenkomst van de zoetwaterregio IJsselmeergebied voortgezet met gebiedsprocessen in het kader van waterbeschikbaarheid en onderzoek naar mogelijkheden voor waterbesparing.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.2.1.04 Ontwikkelen van een waterrecreatievisie	- Uitvoering gegeven aan het vastgestelde uitvoeringsprogramma waterrecreatie 2016-2018.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.2.1.05 Onderzoek	- Vissen gemonitord.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.2.1.06 Stimuleren en subsidiëren	- Uitvoering van integrale (POP) projecten.	- Conform.

3.2.2 Zorgen voor schoon en voldoende grondwater

Toelichting

Rond drinkwaterwinningen in Het Gooi en de duinen zijn gebiedsschouwen uitgevoerd en grondwatermetingen verricht. Hieruit blijkt dat het grondwater in een goede toestand is. Van de 35 grondwaterprojecten die tot en met 2021 staan gepland in het maatregelenprogramma Kaderrichtlijn Water zijn er intussen 12 uitgevoerd, 19 in uitvoering en 4 in voorbereiding. Het doel van deze projecten is om de kwaliteit van het grondwater verder te verbeteren.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.2.2.02 Het doen van onderzoek en verlenen van subsidie	- Grondwatermetingen verricht op circa 400 locaties. - 35% van het KRW maatregelenprogramma uit Watervisie 2021 uitgevoerd.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
3.2.2.03 Opstellen/handhaven/toetsen	– Bescherming van grondwaterwinningen voor drinkwater.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 3.2 — Bijdragen aan schoon en voldoende water

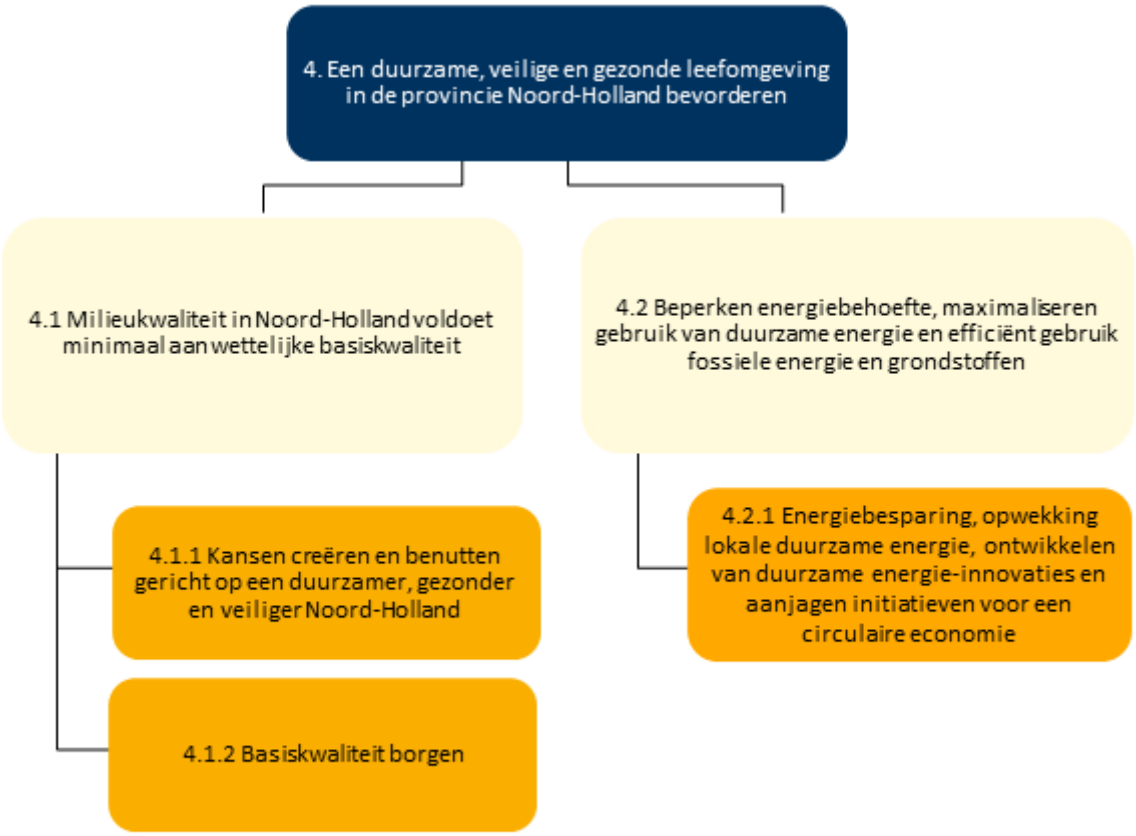
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
3.2.1	Bijdragen aan schoon en voldoende oppervlaktewater	3.468	2.384	5.983	4.127	1.856	2.341
3.2.2	Zorgen voor schoon en voldoende grondwater	4.651	1.604	1.604	1.786	-182	1.268
	Totaal lasten	8.120	3.988	7.587	5.913	1.674	3.609
	Totaal baten	-1.028	-835	-3.630	-2.121	-1.509	-1.835
	Totaal saldo	7.091	3.153	3.957	3.792	165	1.774
	Storting						
3.2.1	Resv. Waterrecreatie	1.681	972	972	972	0	2.800
	Onttrekking						
3.2.1	Resv. Waterrecreatie	-117	-22	-3.496	-2.078	-1.418	0
	Resultaat	**8.656**	**4.103**	**1.433**	**2.686**	**-1.254**	**4.574**

Programma 4 Milieu

Maatschappelijk doel

Een duurzame, veilige en gezonde leefomgeving in de provincie Noord-Holland bevorderen.

Doelenboom

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

- Voor alle onderwerpen uit het milieubeleid is bepaald op welke manier zij worden omgezet naar de Omgevingsverordening. De eerste versie van de omgevingsverordening is in de tweede helft van 2019 gereed. De overdracht van de bodemtaken naar gemeenten is in gang gezet.
- 87% van de opgenomen acties is conform het uitvoeringsprogramma van de Beleidsagenda Energietransitie uitgevoerd. 13 % is deels uitgevoerd, doordat de ondertekening van het landelijke Klimaatakkoord een aantal maanden vertraagd is.
- Circulaire economie: Langs de 6 creatiesporen, zoals opgenomen in de actieagenda circulaire economie, zijn diverse activiteiten uitgevoerd, zoals het begeleiden van

bedrijven (Circotrack en Go!-NH) en het informeren van nieuwe raadsleden over kansen van circulaire economie. De provincie loopt daarmee landelijk voorop.

- Voor de Westas is onderzoek naar kansen voor circulaire economie gedaan. Dit heeft geresulteerd in 4 rapporten over de kansen voor circulaire economie in de Westas waaronder ook de ruimtelijke visie. De resultaten zijn overgedragen aan de Metropool regio Amsterdam (MRA) en worden daar verder gebruikt.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

- In de definitieve versie van de Omgevingsvisie heeft de gezonde leefomgeving een meer prominente plek gekregen. In plaats van alleen het borgen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving is de ambitie benoemd om, waar mogelijk, te streven naar verbetering. Hieraan wordt onder andere invulling gegeven door middel van het uitvoeren van de Pilot Monitoring Omgevingskwaliteit die in de periode 2018-2020 wordt uitgevoerd.
- De combinatie van de functies economie, wonen en recreëren binnen ons grondgebied geeft spanningen op het gebied van leefbaarheid en gezondheid. Voorbeelden hiervan zijn het Noordzeekanaalgebied en Schiphol. Deze spanningen zijn in de Omgevingsvisie verwoord.
- Aankomende wijzigingen in het stelsel van het omgevingsrecht hebben ook effect op het provinciaal milieubeleid. De invoering van het stelsel van het omgevingsrecht is uitgesteld. Daardoor is voorlopig nog geen sprake van veranderingen in de provinciale rol en het takenpakket op het gebied van milieu. Het kabinet heeft in 2018 het initiatief genomen om met het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden te komen tot een Klimaatakkoord. Voor 5 sectoren van de samenleving geeft dit Klimaatakkoord invulling aan een pakket maatregelen. In samenhang leidt dit tot tenminste 49% broeikasgasreductie in 2030 ten opzichte van 1990. In december 2018 heeft het kabinet het ontwerp-Klimaatakkoord opgeleverd. Op dit moment is nog niet bekend wat de provinciale opgave hierin is.

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Doel
4.1.2	Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
4.1.2	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
4.1.2	RUD Noord-Holland Noord	Vergunningverlening en handhaving milieutaken
4.1.2	Omgevingsdienst IJmond	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
4.1.2	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.
4.1.2	N.V. Afvalzorg Holding	Efficiënt gebruik stortplaatsen.
4.2.1	Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Provincie Noord-Holland B.V. (ODENH)	Stimulering duurzame energie en ontwikkeling economie.
5.3.2	Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland B.V.	Stimuleren duurzame economie.
4.2.1	Alliander N.V.	Energievoorziening.

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Milieu, Energie en Klimaat

Beleidsindicator	Noord-Holland	Nederland
Luchtverontreiniging: CO2-emissie in ton (2016)	19.142.423	140.277.041
Energieneutraliteit: Totale productie van hernieuwbare energie in petajoule (2016)	14,0	104,9

Bron: http://www.waarstaatjeprovincie.nl

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 4 — Milieu

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	28.014	24.647	53.818	39.566	14.252	36.133
Baten	-7.894	-2.980	-6.586	-4.059	-2.527	-2.980
Saldo van baten en lasten	20.120	21.667	47.232	35.507	11.725	33.153
Stortingen reserves	18.044	0	5.752	12.756	-7.004	4.733
Onttrekking reserves	-1.008	0	-5.268	-4.919	-350	-1.411
Resultaat	**37.156**	**21.667**	**47.716**	**43.344**	**4.372**	**36.475**

4.1 beleidsdoel

Milieukwaliteit in Noord-Holland voldoet minimaal aan wettelijke basiskwaliteit

4.1.1 Kansen creëren en benutten gericht op een duurzamer, gezonder en veiliger Noord-Holland

Toelichting

Het provinciale milieubeleid is geformuleerd in de Omgevingsvisie. Leefbaarheid heeft daarbij een plek gekregen naast economische groei ('economische groei in balans met leefbaarheid') en gezondheid en veiligheid zijn als hoofdambities benoemd. Daarbij blijft de ambitie op het gebied van leefbaarheid niet beperkt tot het borgen van de basiskwaliteit, maar wordt – waar mogelijk – gestreefd naar verbetering. Extra aandacht daarbij is besteed aan het monitoren van de omgevingskwaliteit door middel van sensoren en het toezicht op bedrijven met milieurisico's.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.1.04 Regievoeren op samenwerken/samengaan OD NZKG en OD IJmond	- Verdere invulling gegeven aan de vorming van één OD NZKG.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.1.05 Beleidsvorming ondergrond en bodemsaneringsstrategie	- Data en kaartmateriaal verzameld. Ondergrondbelangen verwerkt in Omgevingsvisie.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.1.07 Faciliteren Milieudialoog (IJmond en Westpoort)	- Afspraken en maatregelen die uit de Milieudialoog IJmond en Westpoort voortkomen nagekomen/uitgevoerd.	- Conform.

4.1.2 Basiskwaliteit borgen

Toelichting

De omzetting van het milieubeleid naar de Omgevingsvisie is gerealiseerd en er zijn voorbereidingen getroffen om de verschillende milieuthema's op te nemen in de Omgevingsverordening.

De vaststelling van het concept-Luchthavenbesluit Heliport Amsterdam heeft meer tijd genomen dan verwacht omdat de aanvliegroute voor deze luchthaven moet worden aangepast. Deze aanpassing hangt samen met de realisatie van windpark Nieuwe Hemweg. Naar verwachting is binnenkort meer duidelijkheid over deze aanpassing en kan worden gestart met het opstellen van het concept-Luchthavenbesluit.

Uit de door GS vastgestelde voortgangsrapportage van het provinciaal uitvoeringsprogramma bodemconvenant blijkt dat de aanpak van spoedlocaties bodemsanering op koers ligt en dat de doelstelling om alle 92 locaties voor 2021 gesaneerd of beheerst te hebben naar verwachting gehaald wordt. Verder hebben GS een gebiedsplan voor grondwaterbeheer in Wijdemeren vastgesteld op basis waarvan meerdere grondwaterverontreinigingen gezamenlijk beheerd worden. Met de vaststelling van een nieuwe uitvoeringsregeling biedt GS de mogelijkheid aan derden om een deel van de kosten van 3 categorieën bodemsaneringen (waterbodems, oude

stortplaatsen en saneringen om maatschappelijke redenen) gesubsidieerd te krijgen. Daarnaast is in 2018 ambtelijk een goede start gemaakt met de overdracht van de bodemtaken naar gemeenten. Er is samen met omgevingsdiensten en gemeenten een plan van aanpak opgesteld waar nu uitvoering aan gegeven zal worden. De goedkeuring door GS van het Nazorgplan stortplaats Nauerna is niet gerealiseerd in 2018. Over de inhoud van het Nazorgplan is nog geen overeenstemming bereikt tussen de stortplaatsexploitant en de provincie.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.01 Uitvoering van het provinciaal uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2016-2020 (incl. aanpak spoedlocaties)	- Voortgangsrapportage door GS vastgesteld. - Nieuwe uitvoeringsregeling bodem door GS vastgesteld. - Overdracht van bodemtaken naar gemeenten loopt.	- Conform. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
4.1.2.02 Uitvoeren Nazorg Wm Stortplaatsen	- Sluiting stortplaats Schoteroog voorbereid. - Sluiting stortplaats Hollandse Brug voorbereid. - Een nazorgplan door GS goedgekeurd.	- Conform - Conform - Voorbereidingen getroffen.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.03 Beheren van provinciale geluidszones van gezoneerde industrieterreinen van regionaal belang	- Bestaand inzicht in geluidbelasting op en rond industrieterreinen van regionaal belang actueel gehouden door de vergunde geluidsruimte in het geluidszonemodel te verwerken.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.04 Uitvoeren Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (RSL) Noordvleugel	- Meetnet luchtkwaliteit beheerd: luchtkwaliteit Schiphol, Westpoort en IJmond gemonitord en gerapporteerd. - Monitoringsrapport RSL Noordvleugel 2017 door GS vastgesteld en ter informatie aan PS toegezonden.	- Conform. - RSL eindrapportage begin 2019 gereed.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.05 Uitvoeren van milieueffectrapportages	- Milieueffectrapportages opgesteld en getoetst. - Extra aandacht aan milieu en gezondheid besteed.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
4.1.2.06 Uitvoeren Regelgeving Burgerluchthavens- en Militaire luchthavens (RBML)	- Concept Luchthavenbesluit Heliport Amsterdam vastgesteld. - Bestuurlijke afspraken ten aanzien van luchthavenbesluit helikopterplatform VUmc uitgevoerd.	- Voorbereidingen getroffen. - Voorbereidingen getroffen.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.07 Optreden als eigenaar van regionale uitvoeringsdiensten	- Vastgestelde sluitende begrotingen van de Omgevingsdiensten aan PS voorgelegd.	- Conform.

	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.08 Voorbereiden omgevingsverordening	- De bepalingen uit de milieuverordening zijn geschikt gemaakt voor de omgevingsverordening.	- Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
4.1.2.09 Uitvoeren stiltebeleid	- Herijking stiltebeleid voorbereid.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.10 Opdracht geven tot het uitvoeren van de VTH-taken door de regionale uitvoeringsdiensten	- VTH-taken volgens de dienstverleningsovereenkomsten uitgevoerd. - De VTH-plustaken zoals overeengekomen in de dienstverleningsovereenkomsten overgedragen en uitgevoerd.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.11 Uitvoering geven aan het landelijke programma Impuls Omgevingsveiligheid 2015-2018	- Subsidie bij het ministerie van I&M aangevraagd. - Subsidies aan Omgevingsdiensten en Veiligheidsregio verleend. - Samen met regionale partners uitvoering gegeven aan het programma.	- Conform. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.12 Coördinatie van het VTH-stelsel	- Gezamenlijke prioriteiten en samenwerkingsprogramma's voor toezicht en handhaving vastgelegd in overleg met ketenpartners.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.1.2.14 Uitvoering geven aan 2e ronde Provinciale Meetnet Bodemkwaliteit	- Provinciaal Meetnet Bodemkwaliteit geactualiseerd.	- Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
4.1.2.15 Actieplan geluid 2018-2023 provinciale wegen	- Beleid om geluidbelasting van provinciale wegen terug te dringen vastgesteld door GS.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 4.1 Milieukwaliteit in Noord-Holland voldoet minimaal aan wettelijke basiskwaliteit

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
4.1.1	Kansen creëren en benutten gericht op een duurzamer, gezonder en veiliger Noord-Holland	935	476	4.750	3.809	941	3.185
4.1.2	Basiskwaliteit borgen	22.022	20.569	24.093	12.527	11.566	17.829

	Totaal lasten	22.956	21.045	28.843	16.336	12.507	21.014
	Totaal baten	-7.645	-2.980	-6.573	-4.028	-2.545	-2.980
	Totaal saldo	15.312	18.065	22.270	12.308	9.962	18.034
	Storting						
4.1.2	Resv. bodemsanering	18.044	0	5.752	12.756	-7.004	4.733
	Onttrekking						
4.1.2	Resv. bodemsanering	-1.008	0	-5.268	-4.919	-350	-1.411
	Resultaat	**32.348**	**18.065**	**22.754**	**20.145**	**2.608**	**21.356**

4.2 beleidsdoel

Beperken energiebehoefte, maximaliseren gebruik van duurzame energie en efficiënt gebruik fossiele energie en grondstoffen

4.2.1 Energiebesparing, opwekking lokale duurzame energie, ontwikkelingen van duurzame energie-innovaties en aanjagen initiatieven voor een circulaire economie

Toelichting

De provincie heeft zich in 2018 volop ingezet voor de energietransitie en circulaire economie. Dit heeft onder andere geresulteerd in: de ontwikkelstrategie energietransitie Noordzeekanaalgebied (NZKG), intensivering van de inzet op energiebesparing in de industrie door de Omgevingsdienst NZKG, deelname aan de industrietafel Noordzeekanaalgebied, het opstellen van een warmte transitieagenda, het opzetten van een onderzoeksprogramma naar aardwarmte en een herijking van beleid op zon. Daarnaast zijn diverse initiatieven gerealiseerd in de verduurzaming van de glastuinbouw en Solarlab en het verlenen van de laatste vergunningen voor Wind op Land.

Langs de 6 creatiesporen van het ontwikkelingsperspectief Circulaire Economie zijn diverse activiteiten uitgevoerd. De provincie loopt hierin landelijk voorop.

1. Bedrijven hebben deelgenomen aan een Circo track en een GO!-NH accelerator, waarbij hun circulaire bedrijfsidee een impuls is gegeven. Een Circo track is een meerdaags programma waarin verschillende belangstellenden kennis maken en aan de slag gaan met circulaire economie. De planning was om meer Circo-tracks te realiseren. Het bleek lastiger dan verwacht om bedrijven tot deelname te motiveren. De aanpak is aangepast. Dit heeft geresulteerd in de verwachte start van 3 tracks in 2019. De provincie is hiervoor onder andere een samenwerking met Impact Hub Amsterdam aangegaan.
2. De provincie heeft onderzoek gedaan naar de kansen voor icoonketens (samenwerkingen tussen bedrijven voor het hergebruik van elkaars (rest)producten) en heeft bedrijven geselecteerd.
3. Binnen het spoor biomassa heeft de provincie subsidie verleend aan het Zeewierlab bij ECN/TNO Petten dat recent is geopend. Ook is een Europese subsidie voor de verwerking van bermgras (grass2grit) aangevraagd en deze is toegewezen.
4. Voor de Westas is onderzoek naar kansen voor circulaire economie gedaan. Dit heeft geresulteerd in 4 rapporten over kansen voor circulaire economie in de Westas waaronder ook de ruimtelijke visie. De resultaten zijn overgedragen aan de MRA en worden daar verder gebruikt.
5. De provincie heeft een loket opengesteld voor het melden van belemmerende regelgeving voor circulaire economie.
6. De provincie werkt zelf steeds meer circulair. Zo experimenteert de provincie met het circulair aanbesteden van infrastructurele werken. Bovendien heeft de provincie de intentieverklaring voor circulair inkopen binnen de MRA ondertekend op de State of the Region in juni.

Voortgangsrapportage tussenstand actieagenda circulaire economie 2017 - 2020

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
4.2.1.01 Uitvoeren Beleidsagenda Energietransitie 2016-2020	- De laatste vergunningen binnen de herstructurering wind op land verleend en eventuele beroepszaken over deze vergunningen afgerond (conform artikel 32 lid 4 PRV) ten behoeve van de realisatie van de provinciale taakstelling 685,5 MW Wind op land in 2020. - Nieuwe aanvragen voor vervanging van bestaande molens verleend (conform art 32 lid 2 PRV). - Uitvoeringsparagraaf bij Beleidsagenda Energietransitie uitgevoerd. - Ontwikkelingsperspectief Circulaire Economie uitgevoerd. - Impuls gegeven aan programma Westas.	- Conform. - Conform. - Deels uitgevoerd (87%). - Conform. - Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 4.2 Beperken energiebehoefte, maximaliseren gebruik van duurzame energie en efficiënt gebruik fossiele energie en grondstoffen

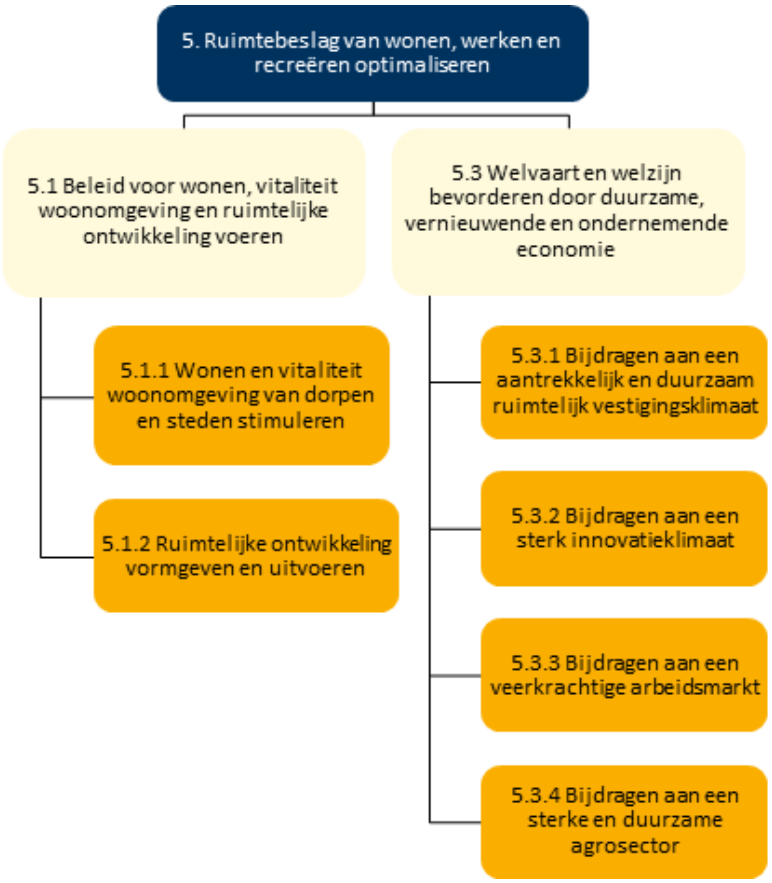
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
4.2.1	Energiebesparing, opwekking lokale duurzame energie, ontwikkelingen van duurzame energie-innovaties en aanjagen initiatieven voor een circulaire economie	5.057	3.602	24.975	23.229	1.746	15.119
	Totaal lasten	5.057	3.602	24.975	23.229	1.746	15.119
	Totaal baten	-249		-13	-31	18	
	Totaal saldo	4.808	3.602	24.962	23.199	1.763	15.119
	Storting						
		0	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
		0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**4.808**	**3.602**	**24.962**	**23.199**	**1.763**	**15.119**

Programma 5 Ruimte

Maatschappelijk doel

Ruimtebeslag van wonen, werken en recreëren optimaliseren

Doelenboom

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

- In 2018 hebben Provinciale Staten (PS) de Omgevingsvisie vastgesteld en is gestart met de Omgevingsverordening. De provincie heeft verschillende pilots en activiteiten ontplooid (waaronder de PRIP[1)]-op-locatie) om de implementatie van de Omgevingswet in samenwerking met andere partijen vorm te geven.

[1)] PRIP staat voor Provinciaal Ruimtelijk Initiatieven Platform (PRIP). De PRIP-op-locatie betreft een soort 'snelkookpan' waarin alle betrokkenen, zoals de initiatiefnemers en gemeentelijke en provinciale ambtenaren, alle invalshoeken van een ruimtelijke casus bespreken. In de PRIP worden tevens de afwegingen gemaakt en wordt een eenduidig, integraal advies geformuleerd ten behoeve van bestuurlijke besluitvorming.

- De provincie jaagt de versnelling van de woningbouwproductie binnen de Metropoolregio Amsterdam aan door financiële bijdragen te leveren voor de inzet van extra ambtelijke capaciteit en expertise, in de vorm van een zogenoemde flexibele schil, en van gebiedsontwikkelingsteams. Beide maatregelen hebben tot doel het tekort aan ambtelijke capaciteit en specifieke expertise te verminderen. In 2018 zijn ook voorbereidingen getroffen om dit in Noord-Holland-Noord te gaan organiseren. Daarnaast zet de provincie in op projectgerichte maatregelen door financiële bijdragen te leveren om knelpunten op specifieke locaties weg te nemen. In 2018 zijn in dit kader voorbereidingen getroffen voor locaties in Zaanstad en Haarlem.
- De verkenning om resterende "witte buitengebieden" te voorzien van vast-draadloos internet heeft geresulteerd in een opdracht voor het uitvoeren van een pilot. Deze zal in 2019 worden uitgevoerd.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

- Invoering van de Omgevingswet is vertraagd. Dit heeft gevolgen voor de snelheid waarmee de provinciale Omgevingsverordening wordt opgesteld
- Uit verschillende prognoses blijkt dat de woningbouwbehoefte voor Noord-Holland-Zuid (de Metropoolregio Amsterdam) en Noord-Holland-Noord in de toekomst nog steeds toeneemt. Om aan de vraag naar woningen nu en in de toekomst te kunnen voldoen, moeten er voldoende woningen worden bijgebouwd. Er zijn ruim voldoende potentiële bouwlocaties in beeld om deze woningen te bouwen, maar in de praktijk moeten er nog veel knelpunten worden opgelost voordat er ook daadwerkelijk op alle beschikbare locaties kan worden gebouwd. Hoewel de woningbouwproductie hoog is, blijft die achter bij de vraag, waardoor het woningtekort oploopt.
- De Brexit en internationale handelsbeperkingen maken het onzeker of de economie zich in 2019 en daarna gunstig zal blijven ontwikkelen. De Brexit zal impact hebben op Noord-Holland, waarin de internationale handel een belangrijk onderdeel vormt van de economie, met het Verenigd Koninkrijk als tweede handelspartner na Duitsland. Daarnaast staan de handelsbetrekkingen in de wereld onder druk, als gevolg van interventies van de Verenigde Staten in de vorm van handelsbeperkingen. Deze zijn vooralsnog vooral op China gericht, maar ook Europa wordt niet ontzien (vooralsnog vooral voor staal, auto's en landbouwproducten).

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Doel
5.3.1	Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven en economie.
5.1.2	Schadeschap Luchthaven Schiphol	Bevordering afwikkeling schadevergoedingen uitbreiding Schiphol.
5.3.1	Stichting Voorbereiding Pallas-reactor	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor.
5.1.2	Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio.
5.2.3	Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.
5.3.1	Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)	Ruimtelijke inrichting Schipholgebied.

5.3.1	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied (RON)	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied.
5.3.1	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)	Ontwikkeling Economie.
5.3.1	PolanenPark B.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein.
5.3.1	PolanenPark C.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein.
5.3.1	Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven en economie.
5.1.1	Zeestad Beheer B.V.	Stadsvernieuwing Den Helder.
5.1.2	Zeestad C.V.	Stadsvernieuwing Den Helder.
5.3.2	Life Sciences Fund Amsterdam B.V.	Ontwikkeling economie.
5.3.2	Innovatiefonds Noord-Holland B.V.	Stimuleren duurzame economie

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Regionale economie

Beleidsindicator	Noord-Holland	Nederland
Werkgelegenheid bruto arbeidsparticipatie ten opzichte van de totale beroepsbevolking in de leeftijd van 15-75 jaar.	70,9%	70,1%
Bruto regionaal product % toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van het voorgaande jaar.	3,7%	3,2%
Peildatum	2017	

Bron: http://www.waarstaatjeprovincie.nl

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 5 Ruimte

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	56.867	52.444	84.029	81.561	2.468	27.769
Baten	-26.947	-13.414	-20.041	-34.259	14.218	-17.153
Saldo van baten en lasten	29.921	39.030	63.988	47.302	16.686	10.616
Stortingen reserves	13.708	6.715	32.391	34.244	-1.854	5.302
Onttrekking reserves	-3.493	-16.626	-58.662	-36.703	-21.959	-17.008
Resultaat	**40.136**	**29.119**	**37.717**	**44.844**	**-7.127**	**-1.091**

5.1 beleidsdoel

Beleid voor wonen, vitaliteit woonomgeving en ruimtelijke ontwikkeling voeren

5.1.1 Wonen en vitaliteit woonomgeving van dorpen en steden stimuleren

Toelichting

Uit verschillende prognoses blijkt dat de woningbehoefte voor Noord-Holland-Zuid en Noord-Holland-Noord in de toekomst nog steeds zal toenemen. Samen met gemeenten, regio's en andere partners heeft de provincie zich ingezet om door middel van versnellingsacties knelpunten weg te nemen en zo tot nog hogere woningbouwproductie te komen – of in regio's waar het niet nog sneller kan, het huidige hoge tempo vast te houden. Via het uitvoeringsprogramma *Binnenstedelijk Bouwen en Versnellen Woningbouw* is bijgedragen aan de inzet van een flexibele schil en cofinanciering van gebiedsontwikkelingsteams en zijn subsidieaanvragen voorbereid voor de inzet van projectgerichte maatregelen op locatie. Regio's hebben daarnaast afspraken over woningbouwprogrammering gemaakt en zijn ondersteund met subsidie voor het uitvoeren van afspraken uit de Regionale Actieprogramma's (RAP's). Via de monitor Woningbouw is de voortgang van de woningbouwproductie en de ontwikkeling van de plancapaciteit bijgehouden. In 2018 is verder een digitale kaart beschikbaar gekomen voor Noord-Holland-Noord, de zogenaamde planviewer, waarop alle nieuwe woningbouwlocaties in beeld worden gebracht in samenhang met al het daar geldende beleid en regelgeving, waaronder de verschillende beschermingsregimes en (milieu)contouren. Deze viewer bestond al voor de Metropoolregio Amsterdam.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.1.1.01 Stimuleren vitaliteit woonomgeving van dorpen en steden	- Stedelijke vernieuwingsprojecten vanuit UNA/ISV, TWIN-H/ISV, P-ISV en ISV 3 ondersteund en gestimuleerd.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.1.1.02 Stimuleren van de woningbouwproductie	- Naar aanleiding van verzoeken van gemeenten de kwalitatieve woningbouw aangejaagd. - Uitvoeringsprogramma binnenstedelijk bouwen toegepast. - Uitvoeringsregeling Collectieve Zelfbouw toegepast. - Beschikbaar stellen van locaties voor zelfbouw door gemeenten en corporaties via kennis en afspraken in de RAP's gestimuleerd. - Minimaal eenmaal per jaar klankbordgroep marktpartijen georganiseerd. - Uitvoeringsregeling verduurzaming bestaande woningvoorraad toegepast.	- Conform. - Conform. - Conform. - Conform. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.1.1.03 Regisseren regionale kwalitatieve en kwantitatieve woningbouwprogrammering	- RAP's 2016-2020 uitgevoerd. - Afspraken uit de RAP's tussen regio's en provincie middels de woningbouwmonitor en een jaarlijks bestuurlijk overleg tussen provincie en regio gemonitord en geactualiseerd. - Uitvoeringsregeling Woonvisie toegepast. - Themabijeenkomsten en werkbezoeken over actuele onderwerpen georganiseerd.	- Conform. - Conform. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.1.1.04 Risicogericht toezicht houden op de huisvesting van verblijfsgerechtigden	- Bestuurlijke brief met oordeel over taakuitvoering op het terrein van huisvesting statushouders: 100% van de gemeenten. - Met gemeenten die achterlopen in taakstelling ambtelijke overleggen gevoerd (100%). - Met gemeenten die hun taakstelling niet adequaat uitvoeren, bestuurlijke gesprekken gevoerd (100%) en escalatie op bestuurlijk niveau door middel van de vervolgstappen op de escalatieladder.	- Conform. - Conform. - Conform.

5.1.2 Ruimtelijke ontwikkeling vormgeven en uitvoeren

Toelichting

Het programma OV-Knooppunten heeft in 2018 een grote impuls gegeven aan de ontwikkeling van gebieden rond stations. Zo heeft de provincie afspraken gemaakt met de gemeenten Castricum, Heerhugowaard en Zaanstad om gezamenlijk te investeren en verbeteringen aan te brengen. Daarnaast zijn afspraken gemaakt met de NS, Pro-Rail en gemeenten over de ontwikkelingen op corridorniveau. Deze afspraken kunnen leiden tot nieuwe investeringsimpulsen voor die knooppunten.

De provincie heeft in 2018 circa 650 omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen bekeken aan de hand van ruimtelijke regelgeving en beleid, zoals vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). De provincie heeft slechts in enkele gevallen zienswijzen of een

bezwaarschrift ingediend, vanwege strijdigheid met provinciale regelgeving. In een aantal regio's zijn er plannen in beschermingsregimes aan ons voorgelegd, vooral in de planologische beschermingsregimes NNN, weidevogel leefgebied en bufferzone. In de meeste gevallen hebben de gemeenten de plannen in overleg met de provincie, onder andere in het zogenaamde Goede Diensten Overleg (GDO), aangepast.

Voor Schiphol was 2018 een roerig jaar. De provincie heeft geadviseerd over de toekomstige ontwikkeling van de luchthaven, de samenhang met enkele ruimtelijke dossiers en de opvolging van de Omgevingsraad Schiphol. Er zijn voorbereidingen getroffen om de laatste tranche van de provinciale bijdrage aan het leefbaarheidsfonds Schiphol begin 2019 te kunnen overmaken aan de Stichting Leefbaarheidsfonds Schiphol.

De projecten en programma's ter realisatie van de provinciale belangen in de structuurvisie 2040 lopen conform planning (Bloemendalerpolder en De Nieuwe Strandwal) of uitvoeringsprogramma (De Kop Werkt en Noordzeekanaalgebied). De gronden van Crailo zijn al in 2017 overgedragen aan gemeenten. Het Uitvoeringsprogramma Haarlemmermeer West wordt uitgevoerd door de gemeente Haarlemmermeer.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.1.2.01 Opstellen en uitvoeren ruimtelijke kaders	- PRV aan nieuw provinciaal beleid aangepast. - Over ruimtelijke gemeentelijke plannen geadviseerd en deze beoordeeld. - Omgevingsvisie in het kader van de Omgevingswet in 2018 vastgesteld inclusief een breed participatietraject. - Gewerkt aan het geschikt maken van de data en applicaties voor digitaal stelsel Omgevingswet. - In het kader van de Omgevingswet aan de beoordeling van AMvB's en instrumenten gewerkt. - Gewerkt aan de implementatie van de interne werkwijze horend bij Omgevingswet.	- Conform. - Conform. - Conform. - Voorbereidingen getroffen. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.1.2.02 Stimuleren ruimtelijke kwaliteit	- Door de ARO over ruimtelijke kwaliteit bij voorontwerpplannen met impact in landelijk gebied geadviseerd. - Door de PARK over ruimtelijke kwaliteit in provinciale en regionale opgaven geadviseerd. - Met één 'assist' van de TFR kennis- en procesondersteuning aan een gemeente bij een complexe binnenstedelijke ontwikkeling geboden.	- Conform. - Eerste helft 2018: Conform, Daarna: aanstelling nieuwe PARK voorbereid - In 2018 is er geen verzoek van een gemeente binnengekomen.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.1.2.03 Uitvoeren thematische ruimtelijke programma's en projecten	- Bijdrage aan de ontwikkeling van een aantal OV-knooppunten geleverd. - Regionaal ruimtelijk energieprogramma opgesteld. - Regionale warmteplannen opgesteld.	- Conform. - Ondergebracht bij op te stellen regionale energiestrategieën. - Ondergebracht bij op te stellen regionale energiestrategieën.
	Meetmoment: Begroting 2018	

5.1.2.04 Uitvoeren gebiedsgerichte ruimtelijke programma's en projecten	- Ter realisatie van de provinciale belangen in de structuurvisie 2040 wordt een aantal ruimtelijke programma's en projecten voorbereid, dan wel uitgevoerd, zoals: Bloemendalerpolder, Crailo, De Kop Werkt!, Uitvoeringsprogramma Haarlemmermeer West, Noordzeekanaalgebied en Nieuwe Strandwal. - De acties uit de MRA-Actieagenda waarbij de provincie betrokken is, voorbereid en uitgevoerd. - In de Omgevingsraad Schiphol afspraken over de ontwikkeling van Schiphol en de leefbaarheid in de Schipholregio gemaakt.	- Conform. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.1.2.05 Uitvoeren grondbeleid	- Gronden ten behoeve van diverse beleidsdoelen, indien noodzakelijk met toepassing van het onteigeningsinstrument, aangekocht. - Provinciale gronden en gebouwen beheerd (anders dan de gebouwen die in gebruik zijn voor de eigen dienst). - Overtollig onroerend goed verkocht.	- Conform. - Conform. - Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 5.1 Beleid voor wonen, vitaliteit woonomgeving en ruimtelijke ontwikkeling voeren

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
5.1.1	Wonen en vitaliteit woonomgeving van dorpen en steden stimuleren	1.563	4.404	8.169	5.302	2.867	3.088
5.1.2	Ruimtelijke ontwikkeling vormgeven en uitvoeren	26.775	14.005	22.453	28.066	-5.613	9.774
	Totaal lasten	28.338	18.409	30.622	33.368	-2.746	12.862
	Totaal baten	-15.831	-7.306	-10.128	-24.213	14.085	-8.045
	Totaal saldo	12.507	11.103	20.494	9.155	11.339	4.817
	Storting						
5.1.2	Resv. Kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder	500	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
5.1.1	Resv. Stedelijke vernieuwing	245	0	-2.205	-2.145	-60	0
5.1.2	Resv. Kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder	0	-2.500	0	0	0	-5.340
5.1.2	Resv. Leefbaarheidsfonds Schiphol	0	0	-10.000	0	-10.000	0
	Resultaat	**13.252**	**8.603**	**8.289**	**7.010**	**1.279**	**-523**

5.3 beleidsdoel

Welvaart en welzijn bevorderen door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie

Foto: Mauro Smit

5.3.1 Bijdragen aan een aantrekkelijk en duurzaam ruimtelijk vestigingsklimaat

Toelichting

De provincie zet zich in voor de beschikbaarheid van ruimte voor economische activiteiten, bedrijventerreinen en kantoorlocaties, havens, detailhandel, en toerisme. Voor de verbetering en de verduurzaming van verouderde bedrijventerreinen bestaat al jaren de uitvoeringsregeling Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen (HIRB). Voor HIRB is ook in 2018 een tender opengesteld (budget € 2,1 miljoen) en daaruit zijn 7 projecten gesubsidieerd. Voor het aanjagen van HIRB-projecten wordt gebruik gemaakt van het Projectbureau Herstructurering (PHB) in Noord-Holland-Zuid en het Ontwikkelingsbedrijf NHN (ONHN) in Noord-Holland-Noord. De ‘ambassadeur beheer bedrijventerreinen’ is begin 2018 gestopt vanwege beperkte resultaten. In plaats daarvan wordt nu gebruik gemaakt van PHB en ONHN om duurzaamheidsmaatregelen op bedrijventerreinen te stimuleren. In de Schipholregio heeft de provincie sinds eind jaren ’80 de uitvoering van het ruimtelijk-economisch beleid neergelegd bij de Schiphol Area Development Company (SADC), samen met Amsterdam, Haarlemmermeer en Schiphol. SADC heeft in 2018 een positief jaar gehad met enkele omvangrijke uitgiftes van kavels. Locaties die ontwikkeld worden zijn Schiphol Logistics Park (SLP), Schiphol Trade Park, Amsterdam Osdorp en Polanenpark.

In het Noordzeekanaalgebied (NZKG) is in 2018 de Ontwikkelstrategie Energietransitie tot stand gekomen, dat onder andere input is voor de Klimaattafel (onderdeel industrie NZKG).
Met Den Helder is een samenwerkingsovereenkomst gesloten om de samenwerking op het gebied van onder andere stads- en havenontwikkeling en energietransitie te verstevigen.

In 2018 heeft de provincie voor detailhandel een nieuwe subsidieregeling opengesteld: de Uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden (UTW). Deze regeling is bedoeld om

initiatieven te ondersteunen die bijdragen aan de vitaliteit van winkelgebieden (onderscheidend vermogen, tegengaan van leegstand, transformatie, betere samenwerking). De UTW staat nog open tot eind december 2019. Vanuit detailhandelbeleid worden ook de 2 Regionale Adviescommissies (RAC's) ondersteund. De RAC's zijn bedoeld om vanuit een regionaal perspectief te adviseren over nieuwe gemeentelijke detailhandelsontwikkelingen of uitbreidingen van bestaande winkelgebieden vanaf een bepaalde omvang, gegeven de mogelijke regionale impact daarvan op andere winkelgebieden.

In 2018 hebben de gemeenten in Noord-Holland-Noord regionale visies op verblijfsrecreatie vastgesteld. Daarnaast heeft de MRA een verblijfsaccommodatiestrategie opgesteld. De provincie heeft met partners in de MRA en daarbuiten gewerkt aan het spreiden van toeristen. De campagne 'Holland boven Amsterdam' is voortgezet. Internationale marketing: sinds het vierde kwartaal 2017 is de nieuwe Engelstalige, op potentiële vestigers gerichte website (http://www.investinnoordholland.com) operationeel. In 2018 waren er 13 projecten gericht op behoud, respectievelijk uitbreiding van buitenlandse bedrijven.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.1.01 Faciliteren regionale economische samenwerking	- Bijdrage aan Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord voor de uitvoering van het jaarlijks activiteitenprogramma is verleend. - Uitvoering is gegeven aan de Visie Noordzeekanaalgebied, o.a. via onze participatie in het Bestuursplatform Noordzeekanaalgebied. - Den Helder is ondersteund bij de planvorming voor de ontwikkeling van de haven en luchthaven. - Via participatie in ontwikkelingsmaatschappij SADC zijn stappen gezet in de realisatie van werklocaties in de Schipholregio.	- Conform. - Conform. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Zomernota 2018	
5.3.1.02 Toekomstbestendig maken van werklocaties	- Via de Uitvoeringsregeling HIRB is verbetering tot stand gebracht in kwaliteit en duurzaamheid van werklocaties. - Via ambassadeur beheer bedrijventerreinen 10 partijen geadviseerd over het beheer van bedrijventerreinen.	- Conform. - Taak ondergebracht bij PHB en ONHN.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.1.03 Faciliteren van regionale afstemming voor werklocaties en detailhandel	- De regionale afstemming voor de ontwikkeling van werklocaties in Noord-Holland Zuid (via Uitvoeringsstrategie Plabeka) en Noord-Holland Noord (via regionale convenanten) is bereikt en bewaakt. - De jaarlijkse monitoring van bedrijventerreinen en kantoren is uitgevoerd in de Monitor Werklocaties Noord-Holland. - De regionale afstemming voor nieuwe detailhandelsontwikkelingen is uitgevoerd en bewaakt, o.a. via financiële bijdragen aan regionale detailhandelsvisies. - Financiële ondersteuning is verleend aan 2 RAC's.	- Conform. - Conform. - Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.1.04 Stimuleren van het toerisme in Noord-Holland	- In samenwerking met MRA-partners (Agenda Toerisme) zijn diverse promotionele activiteiten en projecten uitgevoerd, o.a. gericht op betere spreiding bezoekersstromen. - Gemeenten/regio's zijn ondersteund voor het maken van	- Conform. - Conform.

	visies over de ontwikkeling van verblijfsrecreatie.	
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.1.05 Aantrekken van internationale bedrijven	- Internationale bedrijven, die zich willen vestigen in Noord-Holland, zijn gesignaleerd en begeleid. - Promotiemateriaal (website en brochures) voor de acquisitie van internationale bedrijven zijn op orde gebracht en promotieactiviteiten (beurzen, handelsmissies via aangesloten samenwerkingsverbanden) zijn uitgevoerd.	- Conform. - Conform.

5.3.2 Bijdragen aan een sterk innovatieklimaat

Toelichting

De provincie bevordert innovatie in het MKB en levert een bijdrage aan samenwerking in de MRA, digitale infrastructuur en de onderzoekslocatie Petten. In 2018 heeft de provincie in samenwerking met partners het Proof-of-Concept Fonds officieel opgericht als Innovatiefonds Noord-Holland BV. Vanuit dit fonds zijn in 2018 vier converteerbare leningen verstrekt. Daarnaast is evenals in 2016 en 2017 de subsidieregeling MKB innovatiestimulering topsectoren (MIT) uitgevoerd. De innovatieprogramma's PIM en Go!-NH hebben heel 2018 gedraaid en hebben meer dan 100 ondernemers geholpen bij het versnellen en het vinden van financiering.
Via de bijdrage aan de MRA worden de werkzaamheden van de Amsterdam Economic Board mogelijk gemaakt en de daaraan verbonden MRA-innovatieprijsvragen. Deze hebben tot doel te werken aan maatschappelijke opgaven, bijvoorbeeld digitale connectiviteit en health.
Op de uitvraag voor digitale infrastructuur zijn 12 aanvragen voor een garantstelling ontvangen. Twee daarvan voldoen aan alle eisen en zijn beschikt. De provincie heeft de andere aanvragers kunnen helpen met het vinden van samenwerking met bijvoorbeeld marktpartijen. Het resultaat is, dat meer dan 75% van de circa 18.000 witte percelen in het buitengebied zicht hebben op een glasvezelaansluiting. De resterende percelen komen in aanmerking voor vast-draadloos internet. Deze techniek volstaat totdat ook daar glasvezel kan worden aangelegd.
De provincie heeft de derde tranche van de lening voor de onderzoeksreactor Pallas toegezegd. Daarnaast is er subsidie verleend voor de bouw van een solarlab op de ontwikkellocatie Petten.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.2.01 Versterken van (duurzame) innovatie in het MKB	- Innovatie in het MKB is versterkt door middel van inzet van 4 instrumenten: 1. Proof of Concept Fonds, 2. MIT, 3. Investeringsgereedprogramma, 4. Versnellingsprogramma voor duurzame innovaties.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.2.02 Versterken innovatieklimaat in de Metropoolregio Amsterdam	- Jaarlijkse bijdrage aan de MRA (regionaal budget innovatie) is verleend, waarmee diverse projecten en activiteiten op gebied van innovatie en economie zijn ondersteund.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	

5.3.2.03 Versterken van de digitale infrastructuur	- Initiatieven ondersteund in het kader van het aanleggen van breedbandverbindingen in "witte" gebieden in Noord-Holland. *Meetmoment: Begroting 2018*	- Conform.
5.3.2.04 Behouden en versterken van Onderzoekslocatie Petten	- Bijdrage (in samenwerking met het Ministerie van Economische Zaken) is verleend aan de voorbereidingsfase voor de nieuwe Pallas reactor.	- Conform.

5.3.3 Bijdragen aan een veerkrachtige arbeidsmarkt

Toelichting

De Midtermrapportage UitvoeringsAgenda Arbeidsmarkt wijst uit dat de beoogde MBO-campusstructuur rond techniek en technologie van de grond is gekomen. Deze structuur heeft meerwaarde voor het realiseren van alle 3 de doelstellingen uit het arbeidsmarktbeleid. Door het aanjagen van initiatieven door de Werkambassadeur en het ondersteunen hiervan met co-financiering, zijn daarmee in 2018 5 en in totaal 20 campussen daadwerkelijk tot stand gekomen of doorontwikkeld. Tussen de campussen onderling zijn kennisdelingsinitiatieven opgestart en er zijn een tweetal crossover initiatieven tussen opleidingen in ontwikkeling: food-technologie en robotisering.
Op de doelstelling versnellen overgang van werk naar werk is het streven gericht op afspraken tussen bedrijven, die onderling de arbeidsmobiliteit bevorderen. Als eerste resultaat is voor de zomer het sectorplan Noord-Holland Noord met ruim 150 trajecten afgerond, zonder de provinciale garantstelling te hoeven aanspreken. In december 2018 heeft de provincie, onder de vlag van het House of Skills (HoS) van de Metropoolregio Amsterdam, meegetekend met een regionaal Skillsakkoord. Meer dan 90 bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden hebben concreet gemaakt wat zij tot 2023 gaan bijdragen aan meer mobiliteit op de arbeidsmarkt. De provincie is vanuit dat kader gestart met de verkenning van de mogelijkheden van een individuele leerrekening en intersectorale mobiliteit.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.3.01 Verbeteren aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs	- Uitvoering is gegeven aan de Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt o.a. gericht op het versterken van de MBO techniek-campusstructuur.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.3.02 Versnellen overgang van werk naar werk	- Uitvoering is gegeven aan de Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt, o.a. gericht op doorstroming van mensen in het arbeidsproces.	- Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.3.03 Bevorderen van inclusieve arbeidsmarkt	- Uitvoering is gegeven aan Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt o.a. gericht op toegankelijkheid van de arbeidsmarkt voor doelgroepen met een achterstand.	- Conform.

5.3.4 Bijdragen aan een sterke en duurzame agrosector

Toelichting

Greenports

De greenports Aalsmeer en Noord-Holland Noord werken op basis van meerjarenprogramma's aan de thema's: bodem & water, agri & voeding & gezondheid, ruimte en leefomgeving, onderwijs & arbeidsmarkt, internationale agenda, energie, bovenregionale samenwerking en kennis en innovatie. Er zijn diverse projecten opgestart, onder andere: Evergreen (vitale bodem), vruchtbare kringloop, zeewier en voeding & gezondheid. De provincie is samen met de Amsterdam Green Campus het innovatieprogramma Green Innovation Cluster gestart. Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) financiert dit programma, dat door de greenports wordt uitgevoerd. De provincie heeft ook de landelijke verklaring "Impulsagenda greenports 3.0" ondertekend. In 2018 heeft dit geleid tot een nieuwe landelijke publiek-private netwerkstructuur greenports Nederland naar model van de Noord-Hollandse greenports. Hiervoor is een landelijke Green Board (stuurgroep) opgericht en dagelijks bestuur a.i. In 2018 is een landelijke programmamanager aangetrokken en is de netwerkstructuur geformaliseerd. Voor 6 transitielijnen worden de programmalijnen uitgewerkt tot een uitvoeringsagenda 2019-2022 en worden er bestuurlijke transitietafels ingericht. Begin maart 2019 wordt er een tuinbouwakkoord getekend door het tuinbouwnetwerk verenigd in greenports Nederland samen met de minister van LNV. Het tuinbouwakkoord is een eerste uitvoeringskader van onder meer de landbouwvisie van minister Schouten en het Klimaatakkoord.

Duurzame landbouw

Via de greenports zet de provincie onder andere in op de verduurzaming van land- en tuinbouw. De ontwikkeling van de verduurzaming van de AgriFood-sector wordt jaarlijks gemeten en gepresenteerd via Agrimatie. Er vindt echter ook een verbinding met het groene domein plaats zoals ook vastgelegd in de provinciale Omgevingsvisie, waar een natuurlijke en vitale landelijke omgeving centraal staan gericht op het ontwikkelen van natuurwaarden en een economisch duurzame agrarische sector. Naast de regionale uitwerking van het deltaplan biodiversiteit heeft de provincie vanuit Groen Kapitaal en motie 110 een living lab Natuurinclusieve Landbouw gefinancierd. In dat living lab wordt aandacht gegeven aan kennis (onder andere masterclasses bodem, hightech, agroforestry), innovatie, gebiedsinitiatieven, netwerkvorming en communicatie (onder andere het verkleinen van de afstand tussen boer en burger). Ook ondersteunt de provincie diverse initiatieven. Een paar voorbeelden hiervan zijn: Green Deal Natuurinclusieve Landbouw in het onderwijs, Greenbase, NLG, BIO-NH, bodemcoaches, Vruchtbare Kringloop.

MRA AgriFood

In 2018 heeft de provincie samen met relevante partners gewerkt aan verdere ontwikkeling van het Agri & Food cluster in de MRA. Er is ingezet op realisatie van het voedselnetwerk MRA dat zich richt op duurzame ketensamenwerking, groene & sociaal inclusieve economie en gezondheid. Het voedselnetwerk heeft in 2018 gewerkt aan een regionaal governance model, een uitvoeringsagenda en een communicatieplan. De lancering van de uitvoeringsagenda Voedsel Verbindt heeft op 28 februari 2019 plaatsgevonden. De thema's die het netwerk aan de orde wil stellen zijn: gezonde voeding, voedsellandschappen, data, arbeidsmarkt & onderwijs, circulaire economie en voedselstromen en logistiek. Kijk voor meer op www.voedselverbindt.nl

Visserij

De afgelopen jaren hebben de provincies Noord-Holland en Flevoland door middel van een subsidie van ieder € 250.000,- bijgedragen aan het programma van de stichting Transitie IJsselmeervisserij. Via het Waddenfonds ondersteunt de provincie de transitie van de garnalenvisserij op de Waddenzee. Door deelname en bijdrage aan het Bestuurlijk platform

visserij draagt de provincie bij aan de lobby voor een duurzame visserij op met name de Noordzee en Waddenzee. Er zijn in 2018 geen nieuwe subsidies verleend; de subsidie uit 2017 volstond.

Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP)/ Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)
In 2018 is aan circa 100 projecten subsidie verleend door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). RVO voert het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) conform afspraken uit. Naast de uitvoering van de huidige POP3 periode (2014 - 2020) wordt samen met het IPO en het Rijk de nieuwe POP/GLB periode voorbereid.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.4.01 Faciliteren Greenport Noord-Holland Noord en Greenport Aalsmeer	- Via het samenwerkingsverband Greenport Noord-Holland Noord en via projecten van het Uitvoeringsprogramma is uitvoering gegeven aan het versterken van het agrocluster in Noord-Holland Noord. - Via het samenwerkingsverband Greenport Aalsmeer en via projecten van het Uitvoeringsprogramma is uitvoering gegeven aan het versterken van de bedrijvigheid in deze regio.	- Conform. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.4.02 Versterken van agriclusters Seedvalley en Agri & Food in de MRA	- Via Amsterdam Green Campus en AgriTechCampus zijn agriclusters versterkt. - Bijdrage is verleend aan het Uitvoeringsprogramma Agri & Food in de MRA.	- Conform. - Voorbereidingen getroffen.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.4.03 Versterken en verduurzamen van de visserijsector	- Bijdrage is verleend aan het Uitvoeringsprogramma IJsselmeervisserij (o.a. gericht op verduurzaming visserij). - Projecten in de Waddenzee zijn ondersteund via het Waddenfonds.	- Voorbereidingen getroffen voor actieplan. - Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
5.3.4.04 Uitvoeren Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP)	- Door de uitvoering en cofinanciering van het Europese POP3 programma zijn diverse projecten (o.a. gericht op innovatie, duurzaamheid en biodiversiteit) gerealiseerd.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 5.3 Welvaart en welzijn bevorderen door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
5.3.1	Bijdragen aan een aantrekkelijk en duurzaam ruimtelijk vestigingsklimaat	21.066	20.800	30.984	27.565	3.419	9.606

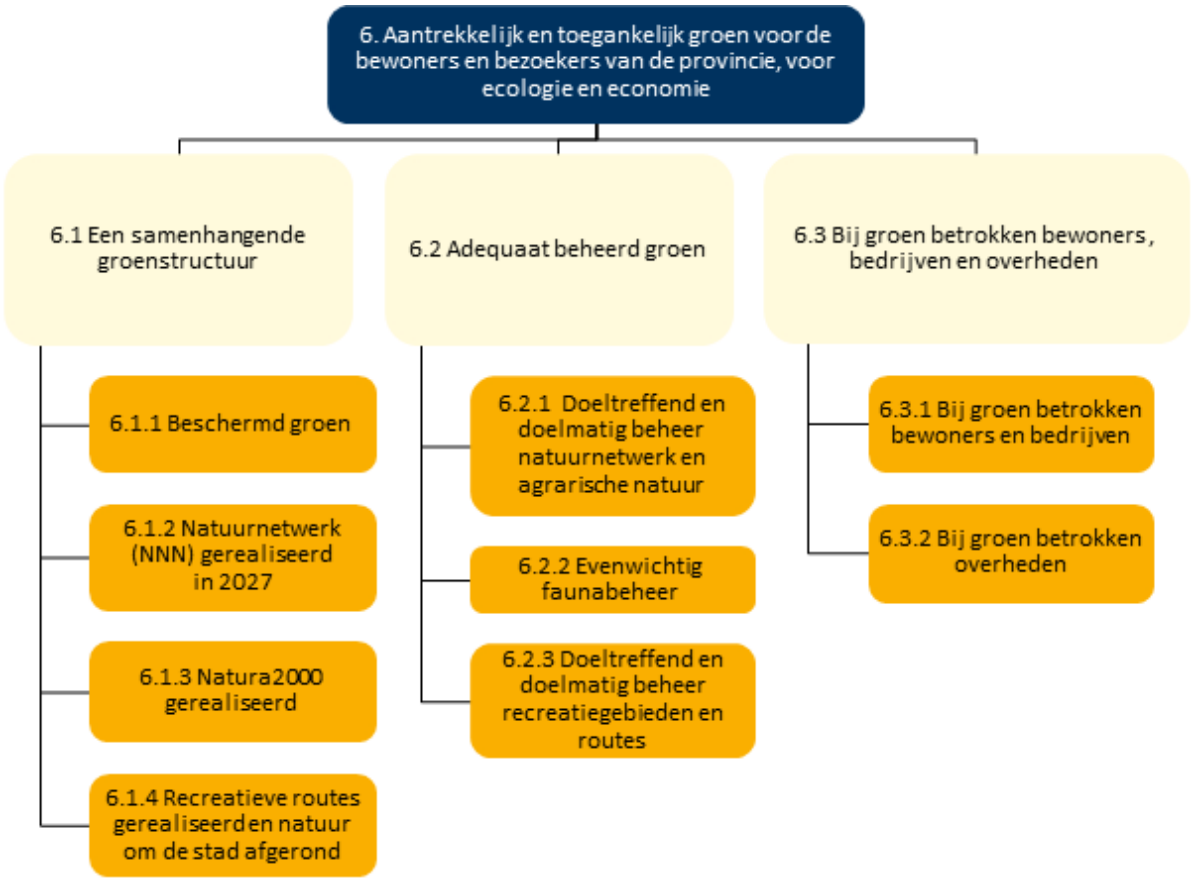
5.3.2	Bijdragen aan een sterk innovatieklimaat	2.975	6.992	14.379	6.837	7.542	1.500
5.3.3	Bijdragen aan een veerkrachtige arbeidsmarkt	1.800	2.472	1.718	1.506	212	637
5.3.4	Bijdragen aan een sterke en duurzame agrosector	2.688	3.771	6.326	12.286	-5.960	3.164
	Totaal lasten	28.529	34.035	53.407	48.193	5.214	14.907
	Totaal baten	-11.116	-6.108	-9.913	-10.046	133	-9.108
	Totaal saldo	17.413	27.927	43.494	38.147	5.347	5.799
	Storting						
5.3.1	Resv. Herstructurering bedrijventerrei	3.500	3.500	3.500	3.500	0	3.500
5.3.1	Resv. Programma Water als Econ. Drager	1.000	1.000	1.000	1.000	0	0
5.3.1	Resv. Ontwikkeling havencomplexen	1.612	393	393	393	0	1.552
5.3.1	Resv. kap.lasten invest. havencomplexen	0	0	700	700	0	0
5.3.2	Resv. Werkgelegenheid en economie	6.596	322	25.237	26.937	-1.700	0
5.3.4	Resv. Europese proj. Landbouwsubsidies	500	1.500	1.561	1.715	-154	250
	Onttrekking						
5.3.1	Resv. Herstructurering bedrijventerrei	-285	-4.350	-6.642	-6.352	-290	-3.600
5.3.1	Resv. Programma Water als Econ. Drager	-300	-150	-530	-504	-26	-2.250
5.3.1	Resv. Ontwikkeling havencomplexen	-700	0	0	0	0	0
5.3.1	Resv. kap.lasten invest. havencomplexen	0	0	-140	-140	0	0
5.3.1	Resv. Duurzame Zeehavens	0	0	-1.402	91	-1.493	0
5.3.2	Resv. Werkgelegenheid en economie	-1.542	-7.276	-35.393	-19.913	-15.480	-3.919
5.3.4	Resv. Europese proj. Landbouwsubsidies	-912	-2.350	-2.350	-7.739	5.389	-1.900
	Resultaat	**26.884**	**20.516**	**29.428**	**37.834**	**-8.406**	**-568**

Programma 6 Groen

Maatschappelijk doel

Aantrekkelijk en toegankelijk groen voor de bewoners en bezoekers van de provincie, voor ecologie en economie.

Doelenboom

Leeswijzer

Op 10 november 2014 riepen Provinciale Staten (PS) tijdens de behandeling van de Begroting 2015 door middel van de motie 'Groen is Kapitaal' het college op *"om op korte termijn met een voorstel te komen hoe de verantwoording over de 'groene kerntaak' zo kan worden ingericht dat Provinciale Staten hier via de P&C cyclus goed sturing op kunnen geven"*. Dit resulteerde in het per Begroting 2016 loskoppelen van het Programma Groen van het Programma Ruimte om het als afzonderlijk programma op te nemen.

Tegelijkertijd werd het programma Groen, bij wijze van pilot, anders opgezet dan de overige programma's, om zo meer sturingsinformatie over de te leveren prestaties te verschaffen en meer inzicht in de bijbehorende financiën te geven. Deze pilot bij het programma Groen werd de basis van de gewijzigde begrotingsopzet met ingang van de Begroting 2019.

Omdat het Programma Groen in de Begroting 2018 nog anders van opzet was dan de overige programma's, wijkt de verantwoording in de Jaarstukken 2018 ook iets af van de overige begrotingsprogramma's. Uiteraard is wél alle relevante sturings- en achtergrondinformatie opgenomen.

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

Vanwege het feit dat het Programma Groen anders was opgezet dan de overige begrotingsprogramma, waren in de Begroting 2018 geen prioriteiten opgenomen. Echter, in de paragraaf 'Wat willen we bereiken?' is onder het kopje 'Maatschappelijk Doel' wel een aantal speerpunten opgenomen, namelijk:

- Het realiseren van een robuust en hoogwaardig Natuurnetwerk Nederland (NNN). De provincie wil tenminste 250 hectare nieuwe NNN per jaar realiseren én de kwaliteit van bestaande natuurgebieden verbeteren.
- Het bevorderen van de biodiversiteit in het agrarisch gebied, het stedelijk gebied en de provinciale wateren door in te zetten op natuurcombinaties (via de Aanpak Groen Kapitaal) en natuurinclusieve landbouw.
- Het zorgen voor adequaat faunabeheer en het terugdringen van de faunaschade.
- Het realiseren van een aantrekkelijk en concurrerend groen vestigingsmilieu voor bewoners en bedrijven en het moderniseren van de recreatieschappen.
- Het vergroten van de samenwerking en betrokkenheid van bewoners, vrijwilligers, (agrarische) bedrijven, gemeenten en waterschappen.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

Vanwege het feit dat het Programma Groen anders was opgezet dan de overige begrotingsprogramma, waren in de Begroting 2018 geen omgevingsfactoren opgenomen. Dit betekent echter niet dat daar niets over valt te zeggen. Zo wordt de uitvoering van ons beleid beïnvloed door:

- Klimatologische en fysisch-geografische omstandigheden, zoals temperatuurwisselingen en neerslag, droogte, bodemdaling, zeespiegelstijging en verzilting.
- Niet, of slechts zeer beperkt door ons te beïnvloeden ecologische factoren, zoals populatiedynamiek van dier- en plantensoorten en de aanwezigheid van invasieve exoten (soorten die niet op eigen kracht maar door toedoen van de mens in Nederland terecht zijn gekomen, zoals de halsbandparkiet, de rode Amerikaanse rivierkreeft, cabomba en watercrassula).
- Een mondigere omgeving. Burgers die van zich laten horen, zich organiseren als ze het niet eens zijn met projecten of maatregelen, de weg naar pers en politiek goed weten te vinden en ook de bezwaarprocedures ten volle benutten. Dit vraagt naast goede communicatie om een bewuste keuze ten aanzien van burgerparticipatie bij de ontwikkeling van projecten.
- Wet- en regelgeving van andere overheidsorganisaties.

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Doel
6.2.3	Recreatieschap Groengebied Amstelland	Beheer recreatiegebied
6.2.3	Recreatieschap het Twiske (gefuseerd met Landschap Waterland in 2013, maar met gescheiden boekhoudingen)	Beheer recreatiegebied
6.	Openbaar lichaam Waddenfonds	Beheren en besteden Waddenfonds
6.2.1	Stichting Goois Natuurreservaat	Beheer Natuurgebied
6.2.3	Recreatieschap Spaarnwoude	Beheer recreatiegebied.
6.2.3	Recreatieschap Landschap Waterland	Beheer recreatiegebied
6.2.3	Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer	Beheer recreatiegebied
6.2.3	Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.	Beheer recreatiegebied
6.2.3	Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)	Beheer en onderhoud recreatiegebieden

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Vitaal platteland, natuurbeheer en ontwikkeling natuurgebieden

Beleidsindicator	Noord-Holland	Nederland
Ontwikkelde nieuwe natuur: De ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	161	7.859
Beheerde natuur: Het beheer van natuurwaarden uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	34.659	458.932
Peildatum	2016	

Bron: http://www.waarstaatjeprovincie.nl

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 6 — Groen

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	65.901	73.415	79.941	78.334	1.607	110.291
Baten	-5.837	-1.658	-1.406	-41.511	40.104	-7.343
Saldo van baten en lasten	60.064	71.757	78.534	36.823	41.711	102.948
Stortingen reserves	65.797	18.963	10.036	8.438	1.598	34.147
Onttrekking reserves	-24.361	-28.908	-25.341	-20.407	-4.933	-77.167
Resultaat	**101.500**	**61.812**	**63.229**	**24.854**	**38.376**	**59.929**

6.1 beleidsdoel

Een samenhangende groenstructuur

Noord-Hollands Duinreservaat (foto: Jelle van de Kamp)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) vormt de kern van de provinciale groenstructuur. Het NNN omvat momenteel circa 50.000 hectare gerealiseerd en ingericht groen (exclusief de grote wateren Noordzee, Waddenzee en IJsselmeer). In 2027 dient het Natuurnetwerk door verwerving en inrichting, afgerond te zijn. Het omvat dan circa 56.000 hectare, met inbegrip van de Natura2000-gebieden en de grotere recreatiegebieden zoals Spaarnwoude, Twiske en het Alkmaarder- en Uitgeestermeer.

6.1.1 Beschermd groen

Toelichting

Nieuw groen realiseren is belangrijk, maar het beschermen van het bestaand groen is minstens zo belangrijk. Een belangrijk instrument voor de planologische bescherming van de provinciale groenstructuur (het Natuurnetwerk Nederland en de natuurverbindingen, de bufferzones en het landelijk gebied) is de Provinciale Ruimtelijke Verordening (Programma 5 Ruimte).

Daarnaast verplicht de Wet natuurbescherming de provincie om voor alle Natura2000-gebieden in Noord-Holland, een beheerplan te maken. In de afgelopen jaren zijn 17 van de 19 beheerplannen vastgesteld. In 2018 heeft de provincie een start gemaakt met de laatste 2 beheerplannen: het Naardermeer en de Oostelijke Vechtplassen. Het was de bedoeling deze 2 plannen in 2018 bestuurlijk te laten vaststellen, maar in de loop van 2018 bleek dat die planning te optimistisch was. Het beheerplan Naardermeer is inmiddels op 5 maart 2019 in ontwerp vastgesteld. De afronding van het beheerplan Oostelijk Vechtplassen is in 2018 ‘on hold’ gezet, om de laatste inzichten te kunnen verwerken die voortkomen uit het in december 2017 door 21 partijen ondertekende Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen. Naar verwachting is dit ontwerp-beheerplan eind 2019 gereed.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.1.1 Bescherming van groen via uitvoering van Wet natuurbescherming	Vastgestelde beheerplannen Natura 2000 (in totaal 19)	17 (in 2017)	2	0	2

6.1.2 Natuurnetwerk (NNN) gerealiseerd in 2027

Toelichting

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is de nationaal samenhangende structuur van te beschermen en te ontwikkelen natuurgebieden. Het NNN heeft meerdere functies: het is een ecologisch netwerk, biedt de mogelijkheid voor waterberging en vormt tegelijkertijd het grootste recreatiegebied van Nederland. Op sommige plaatsen is deze structuur ecologisch hoogwaardig, op andere plaatsen meer gericht op vrijetijdsbesteding.

De provincie werkt eraan om jaarlijks 250 hectare nieuwe NNN te realiseren. Dit staat ook in het provinciaal coalitieakkoord. In 2018 werd 298 hectare NNN gerealiseerd o.a. in de Harger- en Pettemerpolder en De Kampen. Ook werd 238 ha. verworven middels aankoop of functiewijziging. Een aantal bijzondere projecten wordt hieronder toegelicht:

- Naast functiewijziging (zie hierboven) wordt ook kwaliteitsverbetering gerealiseerd. Het gaat hier om bestaande natuur waar extra maatregelen worden genomen om de biodiversiteit te verbeteren en/of de oorspronkelijke waarden in een gebied te herstellen. Deze hectares komen dus bovenop de hierboven genoemde hectares. Op 15 juni 2018 werd op Texel het natuurgebied Hanenplas feestelijk geopend, in aanwezigheid van de samenwerkingspartners en omwonenden. Natuurgebied Hanenplas ligt in het noorden van Texel en is 55 hectare groot. De dichtgegroeide duinen zijn weer open en de valleien natter, zodat bijvoorbeeld de Parnassia weer volop kan gaan bloeien. De voedselrijke bodem in de duinvallei is verwijderd en de van nature aanwezige schelpenbanken zijn blootgelegd. Bosjes zijn verwijderd om de openheid van het gebied te herstellen en onder meer het foerageergebied van de velduil te versterken. De watergangen hebben natuurvriendelijke oevers gekregen. Een nieuw fiets- en ruiterpad maakt het gebied goed beleefbaar.
- Op 7 september 2018 is de fietsbrug en natuurverbinding bij Nigtevecht feestelijk geopend, in aanwezigheid van de samenwerkingspartners en omwonenden. Fietsers, wandelaars én dieren kunnen hier het Amsterdam-Rijnkanaal oversteken. De Liniebrug koppelt de fietsroutes langs de Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam. Voor fietsers uit Nigtevecht komen station Abcoude en scholen en werklocaties in de regio Amsterdam dichterbij. Door de aangepaste oevers kunnen dieren zwemmend het kanaal oversteken. Dat zorgt voor uitwisseling van fauna tussen de natuurgebieden en versterkt de natuur. Het project werd genomineerd voor de NGB Natuurprijs 2018.

Verder zijn er in 2018 2 kavelruilprocessen succesvol afgerond.

- De Harger- en Pettemerpolder achter de Hondsbossche Zeewering tussen Camperduin en Petten heeft er 90 hectare nieuwe natuur bijgekregen. Door een grote kavelruil waarbij de provincie Noord-Holland, Natuurmonumenten en een 7-tal agrariërs betrokken zijn, wordt

het natuurgebied uitgebreid van ongeveer 160 naar 250 hectare. Natuurmonumenten kocht provinciegrond en neemt de rol van verpachter over. Pachters van agrarische percelen in deze polder, die hun bedrijf daarbuiten hebben, verkopen grasland en krijgen daar grond dichterbij hun onderneming voor terug. Agrariërs die in de polder blijven en vrijwillig aan de kavelruil hebben meegewerkt, zijn niet langer puur veehouders, maar worden meer natuurbeheerders. Zo zullen de polderweilanden onder meer later worden gemaaid (na 15 juni), wordt er minder mest gebruikt en worden overwinterende ganzen met rust gelaten.

- Ook in het Gooi heeft een succesvolle kavelruil plaatsgevonden tussen de provincie Noord-Holland, gemeente Blaricum, Agrarische Stichting Blaricum, Staatsbosbeheer en 5 particulieren. Daarmee ontstaat een aaneengesloten natuurgebied De Kampen van 90 hectare, waarmee ook het open landschap in de polder wordt hersteld en behouden. Voor het creëren van een optimaal leefgebied past de provincie in 2019 de inrichting van het gebied aan. Zo worden de oevers vlakker gemaakt en greppels hersteld. In het natuurgebied blijft agrarisch gebruik mogelijk, voor zover dit past bij het leefgebied voor weidevogels, zoals grutto's en kieviten.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.1.2 a. Verwerving/ functiewijziging natuurnetwerk	Oppervlakte natuurnetwerk beschikbaar bij eindbeheerder als natuurgrond gerealiseerd	4.300* (in 2017)	250	238	12
6.1.2 b. Inrichting natuurnetwerk	inrichting NNN gerealiseerd	5.900* (in 2017)	250	298	48

* De cijfers dateren van begin 2017 en betreffen een schatting van de positie per 01-01-2018. Inmiddels is gebleken dat de cijfers voor verwerving/functiewijziging en inrichting per 01-01-2018 respectievelijk 4166 ha. en 5887 ha. waren. De realisatie 2018 is dan ook op deze bijgestelde cijfers gebaseerd.

6.1.3 Natura2000 gerealiseerd

Toelichting

De verbetermaatregelen voor Natura2000-gebieden worden in 12 gebieden uitgevoerd (6 duin- en 6 veenweidegebieden) door de beheerders van de natuurgebieden. De provincie financiert de uitvoering van de maatregelen en is verplicht te zorgen voor een tijdige uitvoering. De verbetermaatregelen richten zich op de instandhouding van dier- en plantensoorten en leefgebieden. Het gaat hierbij om maatregelen zoals het inzetten van een schaapskudde voor begrazing, en het verwijderen van bos of het baggeren van watergangen. Het is van belang dat alle maatregelen die zijn opgenomen in het Programma Aanpak Stikstof in juli 2021 zijn afgerond. De uitvoering hiervan ligt op schema om deze deadline te halen.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.1.3 Verbeter-maatregelen Natura2000 gebieden treffen	Natura2000 maatregelen getroffen	Opgave beheerperiode 4.020 ha (in 2016)	20%	20%	0

6.1.4 Recreatieve routes gerealiseerd en natuur om de stad afgerond

Toelichting

In 2016 heeft Recreatie Noord-Holland N.V. een quick scan 'Wandelnetwerken in Noord-Holland en de MRA' uitgevoerd voor de restantopgave van wandelnetwerken in Noord-Holland. Daaruit bleek dat er nog circa 3.050 kilometer aan wandelnetwerk ontwikkeld zou kunnen worden. Het gaat hierbij zowel om nieuwe wandelroutes, als ook om het aanpassen van bestaande routes, bijvoorbeeld door het aanpassen van bewegwijzering. De doelstelling is om per jaar 330 km. te realiseren, wat overigens per jaar enigszins zal fluctueren. In eerste instantie wordt geïnvesteerd in het ontwikkelen van *nieuwe* routes ter uitbreiding van het bestaande wandelnetwerk. Het gaat hierbij om 4 projecten:

- Het wandelnetwerk Gooi & Vechtstreek en Diemerscheg heeft iets vertraging opgelopen, vanwege het opstarten van een pilotproject 'Bewegwijzering met biobased bebording'. De in 2018 te realiseren kilometers zullen nu naar verwachting zomer 2019 gereed zijn. Het uitbreiden van het aanbod aan recreatieve wandelroutes en het creëren van eenheid in bewegwijzering omvat in totaal circa 488 km aan wandelroutes.
- In september 2018 is een start gemaakt met de uitbreiding van het Wandelnetwerk Amstelland. Dit project is gereed in de zomer van 2020. Het uitbreiden van het aanbod aan recreatieve wandelroutes en het creëren van eenheid in bewegwijzering omvat in totaal 253 km. aan wandelroutes.
- In oktober 2018 is een start gemaakt met het afronden van het Wandelnetwerk West-Friesland. Het project is gereed in het voorjaar van 2020. Dan is het wandelnetwerk West-Friesland met circa 500 km. uitgebreid.
- Tevens is eind 2018 een quick scan voor Zuid-Kennemerland opgeleverd. In totaal is er nu in het ontwerp van Wandelnetwerk Zuid-Kennemerland 725 km. aan wegen en paden opgenomen. Dit zal in de komende jaren worden ontwikkeld.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.1.4 Aanleg recreatieve routes	Recr. verbindingen aangelegd en/of bewegwijzerd	Restant-opgave: 3.050 km (in 2017)	330	0	330

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 6.1 Een samenhangende groenstructuur

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	28.292	42.341	38.421	37.600	821	73.583
Baten	-4.635	-1.100	-668	-41.008	40.340	-6.785
Saldo van baten en lasten	23.658	41.241	37.753	-3.408	41.161	66.798
Storting						
Resv. Groen	15.400	18.002	17.835	16.933	902	33.196
Resv. Kapitaallasten Groen	13.072	0	-8.760	-9.720	959	0
Resv. Groene Uitweg	36.414	50	50	314	-264	0
Onttrekking						
Resv. Groen	-12.503	-25.714	-23.453	-17.388	-6.065	-59.380
Resv. Kapitaallasten Groen	0	-179	-641	-64	-577	-159
Resv. Groene Uitweg	-11.553	-3.015	1.523	-1.480	3.003	-17.628
Resultaat	**64.487**	**30.385**	**24.307**	**-14.812**	**39.119**	**22.827**

6.2 beleidsdoel

Adequaat beheerd groen

Natuurbeheer op Texel (Foto: Mark Eker)

Natuur-, landschaps- en recreatiebeheer kan vele vormen aannemen. Afhankelijk van de natuurdoelen en maatschappelijke wensen kan beheer variëren van zeer extensief, gericht op natuurlijke dynamiek, tot zeer intensief, met maatregelen zoals begrazing, beweiding, plaggen, kappen, hooien, maaien en bejaging. Ook indirect beheer, gericht op het tegengaan van ongewenste externe invloeden zoals water- of bodemverontreiniging, is van groot belang om de

biodiversiteit te bevorderen. In beginsel streeft de provincie naar het bevorderen van natuurlijke dynamiek. Hierop wordt een uitzondering gemaakt als openbare veiligheid, zwaarwegende redenen van economisch belang, kwetsbare soortenpopulaties of cultuurhistorische waarden een intensiever beheer vragen.

Noord-Holland kent een groot aantal beheerders van natuur- en recreatiegebieden, landschap en cultuurhistorisch erfgoed: terreinbeherende organisaties, particuliere eigenaren, agrarische ondernemers (vaak verenigd in agrarische collectieven), recreatieschappen, waterschappen en gemeenten. De provincie verwacht van beheerders dat zij zorgen voor professioneel, samenhangend beheer, in samenwerking met elkaar en met andere partners. De kwaliteit en de resultaten van het beheer toetst de provincie door certificering van beheerders, monitoring van natuurwaarden en gesprekken hierover met de beheerders.

6.2.1 Doeltreffend en doelmatig beheer natuurnetwerk en agrarische natuur

Toelichting

In het provinciaal Natuurbeheerplan 2018 zijn de doelen voor het (agrarisch) natuurbeheer vastgelegd. Beheerders die daarvoor in aanmerking komen, kunnen beheersubsidie aanvragen. Bij het natuurbeheer is, ingegeven door het feit dat binnen het Natuurnetwerk Nederland 250 hectare per jaar wordt ingericht, gerekend met een groei van het te beheren gebied met gemiddeld 250 hectare per jaar.

Natuurbeheer: In de Jaarstukken 2017 was het aantal hectares natuurbeheer 26.741 hectare. En dat bleek lager dan het in 2017 verwachte aantal hectares, namelijk 27.950 (waarop tevens de verwachte output voor 2018 was gebaseerd). In 2018 is er voor 1.150 ha aan nieuwe beschikkingen afgegeven; grofweg voor 300 ha. aan oude beschikkingen (RVO) die vanwege het aflopen van de zesjarige beheerperiode een beschikking voor een nieuwe periode ontvingen, voor ongeveer 100 ha. aan beschikkingen voor het beheer van landschapselementen (watergangen, moeras en specifieke beplanting) en voor 750 ha reeds gerealiseerde locaties waarop door terreinbeheerders nog geen beheer was afgesloten. Afgezet tegen de realisatie van 2017 is er dus een groei van 852 ha. (van 26.741 ha in 2017 naar 27.593 ha. in 2018)

Agrarisch natuurbeheer: In de Jaarstukken 2017 was het aantal hectares agrarisch natuurbeheer 13.315 hectare. En dat bleek lager dan het in 2017 verwachte aantal hectares, namelijk 15.500 (waarop tevens de verwachte output voor 2018 was gebaseerd). Het aantal hectares gesubsidieerd agrarisch natuurbeheer in 2018 bedraagt 13.700 hectare. Afgezet tegen de realisatie van 2017 is er dus een groei van 385 ha. (van 13.315 ha. in 2017 naar 13.700 ha. in 2018).

Het aantal hectares groeit echter minder hard dan verwacht, omdat de focus niet langer ligt op het vergroten van het areaal, maar steeds meer ligt op de kwaliteit van beheer en intenser beheer (bijvoorbeeld kruidenrijk gras en meerjarige akkerranden). De minder snelle groei van het aantal hectares is tevens te verklaren door een afname van oude individuele contracten SNL-A die buiten kerngebieden liggen en dus niet overgaan naar het collectief agrarisch natuurbeheer (ANlb). Een positieve bijdrage leverde de groei van het aantal hectares dat met collectief agrarisch natuurbeheer wordt beheerd. Met name de deelnamebereidheid bij agrariërs voor natuurbeheer op open akkers en voor agrarisch waterbeheer is toegenomen.

Op 3 juli 2018 hebben Gedeputeerde Staten (GS) het voornemen tot uittreding als participant uit de Stichting Goois Natuurreservaat (GNR) per 1 januari 2019 uitgesproken. Dit besluit was ingegeven door de wens om alle terreinbeherende organisaties gelijk te behandelen, voortdurende

kostenstijging als gevolg van de weigering van de Gooise gemeenten om het GNR te laten samenwerken met een andere partner en overwegingen van *good governance* (de provincie acht het ongewenst om mee te besturen in een organisatie waaraan zij tevens subsidie verleent en waarvan zij ook vergunningaanvragen moet beoordelen). Met de Gooise gemeenten worden nog gesprekken over minnelijke uittreding gevoerd. Op 12 februari 2019 hebben GS definitief besloten uit te treden als participant uit het GNR en hiertoe een netto afkoopsom van € 6.501.420 beschikbaar te stellen.

De provincie benadrukt dat zij ook in de toekomst graag met de Gooise gemeenten en met het GNR blijft samenwerken aan het behoud en de ontwikkeling van natuur, landschap, cultuurhistorisch erfgoed en recreatieve mogelijkheden in het Gooi. De provincie blijft ook onverminderd bereid om hierin te investeren; de bijdragen via het SNL (natuurbeheer), Programma Natuurontwikkeling (voor NNN, ecoducten en recreatieve maatregelen) en het Programma Betrekken bij Groen (voor vrijwilligersondersteuning en natuur- en milieueducatie) staan niet ter discussie.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.2.1 Subsidiëren van (agrarisch) natuurbeheer	Natuurbeheer (ha.) per jaar	27.700 (in 2017)	27.950	27.593	107
	Agrarisch natuurbeheer (ha.) per jaar	15.500 (in 2017)	15.500	13.700	1.800

6.2.2 Evenwichtig faunabeheer

Toelichting

Een kernopgave van het faunabeleid vormt de problematiek van de toenemende ganzenpopulatie, aangezien deze schade aan de landbouw veroorzaakt én een gevaar kan vormen voor de vliegveiligheid. De provincie acht het wenselijk dat in een straal van 10 kilometer rondom Schiphol slechts geringe aantallen ganzen voorkomen.

De kosten voortkomend uit het faunabeheer zijn opgebouwd uit tegemoetkomingen in schade (inclusief rustgebieden), apparaatskosten van BIJ12-unit Faunazaken en kosten voor maatregelen voor ganzenbeheer. Met name de kosten uit de tegemoetkomingen in schade zijn zeer variabel en deels niet beïnvloedbaar, omdat weersomstandigheden en prijsontwikkeling van agrarische producten hier een belangrijke rol in spelen. Verreweg het grootste deel van deze schade wordt veroorzaakt door ganzen. Het provinciaal beleid richt zich vooral op een reductie van de schade door reductie van de populatie jaarrond verblijvende ganzen. Tegelijkertijd biedt de provincie winterganzen rust door rustgebieden aan te wijzen.

De faunaschade viel in 2018 lager uit dan in de Najaarsnota van IPO/BIJ12 (oktober 2018) voor de provincie Noord-Holland werd geraamd (€ 8,5 miljoen). Oorzaak hiervan is een relatief koude periode aan het begin van het jaar, in vergelijking met voorgaande jaren. Hierdoor kwam de grasgroei langzaam op gang. Dit werd gevolgd door een bovengemiddelde warme periode vanaf april, met sterke grasgroei. De overwinterende ganzen waren toen echter deels alweer vertrokken.

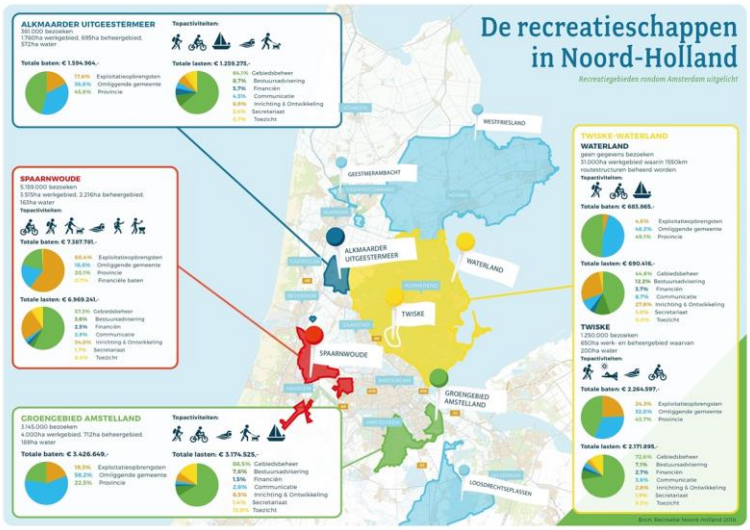
Dit had zijn effect op de schade aan zowel de eerste- als de zomersnedes gras, die daardoor lager uitvielen dan in voorgaande jaren. Desondanks blijft de provincie onverminderd werken aan een pakket van maatregelen dat de overlast door ganzen en de daaruit voortvloeiende schade beperkt.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.2.2 Faunabeheer	Beperking lasten Faunafonds (t.o.v. 2015)	4,2 mln.	+0,2mln.	7,1 mln.*	2,9 mln.

6.2.3 Doeltreffend en doelmatig beheer recreatiegebieden en routes

Toelichting

Recreatieschappen in Noord-Holland (afbeelding: Recreatie Noord-Holland)

De provincie Noord-Holland participeert in 5 recreatieschappen, die van de provincie in 2018 een deelnemersbijdrage ontvangen: Alkmaarder en Uitgeestermeer (RAUM), Spaarnwoude, Twiske-Waterland, Groengebied Amstelland en Plassenschap Loosdrecht. Recreatieschappen zijn opgericht om een evenwichtige openluchtrecreatie te ontwikkelen en in stand te houden dicht bij de stedelijke bebouwing. In het coalitieakkoord staat dat de provincie werkt aan een modernisering van de recreatieschappen. Hiervoor heeft de provincie in 2018 het volgende gerealiseerd:

- Al eerder, per 1 januari 2017, is de provincie uitgetreden uit het Recreatieschap Geestmerambacht, omdat wij van mening zijn dat de gemeenten de toekomst van dit recreatieschap goed zélf kunnen vormgeven. Medio januari 2018 werden de gesprekken om te komen tot een minnelijke oplossing voor de afkoopsom, met positief resultaat afgerond.

- De provincie heeft in 2018 de balans tussen natuur en recreatie beter in kaart gebracht door een goede beschrijving van de wezenlijke kenmerken en waarden in het NNN. Hiervoor is artikel 19 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) gewijzigd en per 12 februari 2019 in werking getreden. Door deze verandering kan de provincie ruimtelijke initiatieven beter beoordelen, ongewenste ontwikkelingen tegengaan en gewenste ontwikkelingen ondersteunen.
- Vanwege het aflopen van de huidige raamovereenkomsten tussen de recreatieschappen en Recreatie Noord-Holland per 1 januari 2021 heeft de provincie een verkenning gedaan naar de uitvoering van de beheertaken in de recreatieschappen. De verkenning benoemt enkele kansrijke modellen voor een nieuwe governance- en beheerstructuur. GS onderschrijven de conclusies en de aanbevelingen, en achten het passend dat verdere oordeelsvorming en besluitvorming door het nieuwe college plaatsvindt. Uiteraard zullen de verschillende beheer- en governance-modellen in overleg met de gemeenten en andere belanghebbende partijen worden uitgewerkt.
- De cijfers 'Beheerd areaal ha per jaar' die voor de nulmeting zijn gebruikt, zijn afkomstig uit 2015. M.i.v. 2017 zijn daar (i.v.m. het uittreden uit dit recreatieschap) de hectares van Geestmerambacht afgetrokken. Voor de jaarstukken 2018 hebben wij Recreatie Noord-Holland en het Plassenschap Loosdrecht gevraagd om een actuele opgave van het aantal hectares beheerd areaal. Uit deze inventarisatie blijkt dat het totaal aantal hectares beheerd areaal 5.624 is. Het verschil zou kunnen liggen aan een definitiekwestie; het beleidsgebied van recreatieschappen is groter dan het beheerd areaal. Bovendien bleek de term 'hectares water' multi-interpretabel.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.2.3 Deelname recreatieschappen	Beheerd areaal (ha.) per jaar	6.621	6.621	5.624	-997

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 6.2 — Adequaat beheerd groen

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	35.731	28.821	38.221	38.278	-56	33.016
Baten	-340	-375	-375	-437	62	-375
Saldo van baten en lasten	35.391	28.446	37.846	37.841	6	32.641
Storting						
Resv. cofinanciering Waddenzee	911	911	911	911	0	951
Onttrekking						
Resv. cofinanciering Waddenzee	-305	0	-2.770	-1.476	-1.294	0
Resultaat	**35.997**	**29.357**	**35.987**	**37.275**	**-1.288**	**33.592**

6.3 beleidsdoel

Bij groen betrokken bewoners, bedrijven en overheden

Groen Kapitaal congres 2018, workshop Natuurinclusieve Landbouw (Foto: Rogier Reker)

Dit beleidsdoel heeft betrekking op de verbindingskracht die natuur heeft. Zowel binnen als buiten het Natuurnetwerk Nederland zijn er vele mogelijkheden om natuur, landschap en recreatie te versterken in combinatie met andere functies, zoals water, landbouw of economische activiteiten. Daarbij kan de provincie niet zonder een grote betrokkenheid van bewoners, vrijwilligers, bedrijven en andere overheden.

In 2015 ging de provincie van start met Groen Kapitaal. Groen Kapitaal is hét netwerkplatform van de provincie Noord-Holland voor initiatieven die de biodiversiteit stimuleren. Het staat voor innovatieve oplossingen, die natuur combineren met economie, landbouw, infrastructuur en leefomgeving. Ook in 2018 werd onverminderd doorgebouwd aan de uitbreiding van het platform en de verspreiding van kennis en talloze initiatieven. Het jaar 2018 werd op 14 december afgesloten met het Groen Kapitaal congres 2018 in De Cultuurkoepel in Heiloo. Volg de links naar het Groen Kapitaal magazine, en de accounts op Instagram, Facebook, Linkedin en Twitter.

6.3.1 Bij groen betrokken bewoners en bedrijven

Toelichting

De provincie verstrekt jaarlijks subsidie aan de natuurorganisaties voor het gezamenlijk uitvoeren van het programma “Betrekken bij groen”. De provincie stelt middelen beschikbaar voor de ondersteuning van vrijwilligers die betrokken zijn bij het natuur- en landschapsbeheer (“herstellers”), bij monitoring van natuur (“tellers”) en bij natuur- en milieueducatie (“vertellers”). In 2018 is het aantal vrijwilligers stabiel gebleven. Geweldig was wederom het enthousiasme voor de Natuurwerkdag (in Noord-Holland georganiseerd door Landschap Noord-Holland) bij bedrijven die met tientallen medewerkers hebben bijgedragen aan het beheer en onderhoud. Er is dit jaar op de Dialoogdag, die de provincie speciaal voor vrijwilligers organiseert, en in een Groen Kapitaal Kenniscafé aandacht besteed aan de vrijwilliger van de toekomst. Hierbij heeft de provincie gekeken hoe het aanbod van cursussen voor vrijwilligers via de Groene Academie actueel kan blijven. De provincie besteedt ook meer aandacht aan jongeren van 18 – 35 jaar,

onder andere door financiering van vrijwilligersprojecten die zich richten op hun wensen (zoals meer flexibiliteit). Op het Groen Kapitaal congres op 14 december waren ook diverse vrijwilligers aanwezig. De vrijwilligers van de Stichting De Groene Oase wonnen tijdens het congres de Gouden Roerdomp voor hun voedselbos in Koedijk.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.3.1 Bij groen betrokken bewoners	Stabilisatie aantal groene vrijwilligers	13.500 vrijwilligers (in 2017)	13.500	13.500	0

6.3.2 Bij groen betrokken overheden

Toelichting

In een aantal regio's werkt de provincie bestuurlijk nauw samen met andere overheden om ons beleid te realiseren. Het gaat om samenwerkingsverbanden voor het Waddenzeegebied (Regiecollege Waddengebied en stuurgroep Waddenprovincies), Laag Holland (gebiedscommissie), Groene Hart (stuurgroep), Gooi- en Vechtstreek (stuurgroep), de Metropoolregio Amsterdam en de Nationale Parken van Texel en Zuid-Kennemerland.

In 2018 hebben Provinciale Staten van Noord-Holland, Groningen en Friesland het Investeringskader Wadden vastgesteld. Dit investeringskader benoemt een aantal grote opgaven voor het waddengebied. Daarnaast is in 2018 aan 10 projecten subsidie verstrekt op grond van de 'uitvoeringsregeling cofinanciering Waddenfonds Noord-Holland 2014'. Het gaat onder andere om bijdragen voor de realisatie van een natuurbeleefcentrum aan de rand van het natuurgebied Waalenburg op Texel, de aanleg van de vismigratierivier in de Afsluitdijk, het project 'Boeren meten water' waarbij boeren en waterschappen met elkaar samenwerken op het gebied van waterbeheer en de ontwikkeling en bouw van een nieuwe innovatieve biogasinstallatie.

Tabel Prestatie-indicatoren

Taak	Output	Nulmeting	Begroting 2018	Realisatie 2018	Afwijking
6.3.2 Gebiedsgerichte samenwerking	Cofinanciering Waddenfonds-projecten	aantal projecten	5	10	5

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 6.3 Bij groen betrokken bewoners, bedrijven en overheden

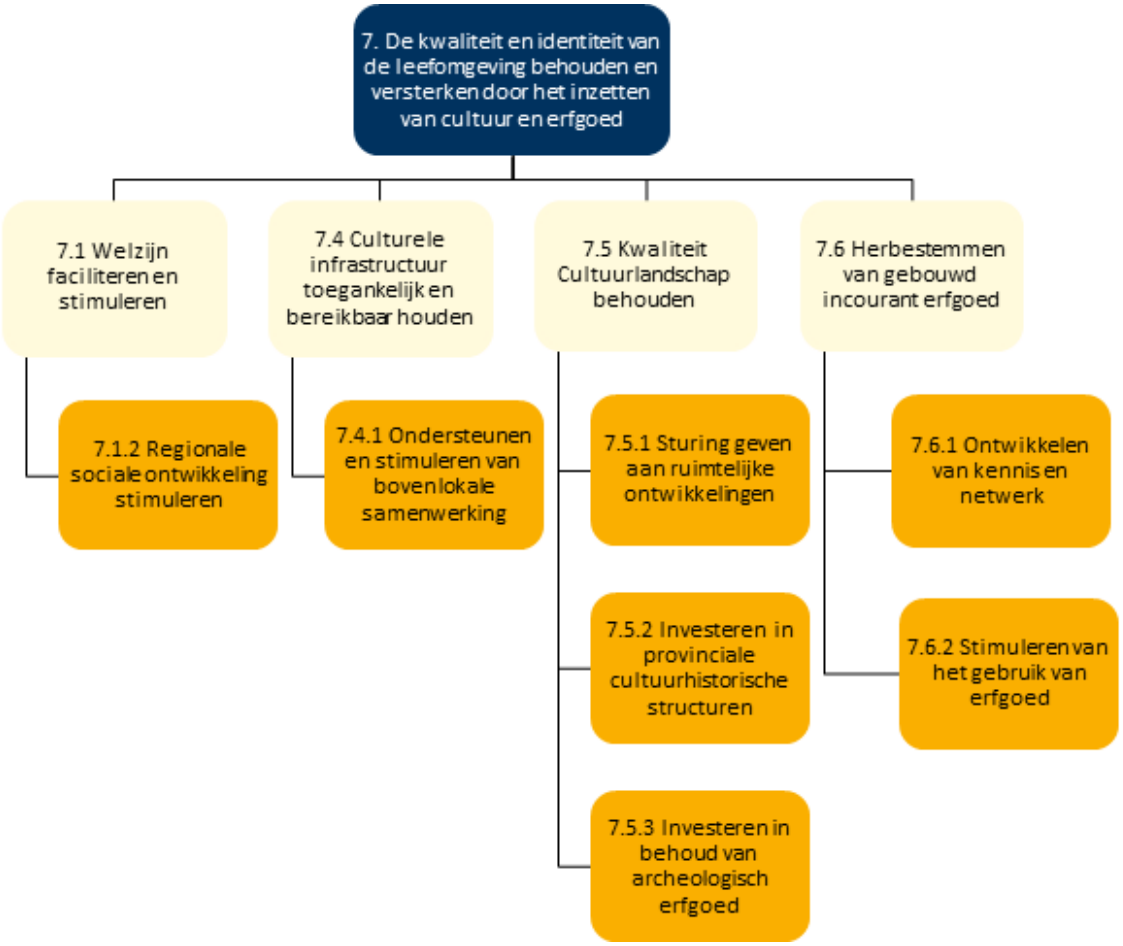
	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	1.878	2.254	3.299	2.457	842	3.693
Baten	-863	-183	-363	-66	-298	-183
Saldo van baten en lasten	1.015	2.071	2.935	2.391	544	3.510
Storting						
	0	0	0	0	0	0
Onttrekking						
	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**1.015**	**2.071**	**2.935**	**2.391**	**544**	**3.510**

Programma 7 Cultuur en Welzijn

Maatschappelijk doel

De kwaliteit en identiteit van de leefomgeving behouden en versterken door het inzetten van cultuur en erfgoed.

Doelenboom

Realisatie van de prioriteiten voor dit begrotingsjaar

- In 2018 is het Noord-Hollands fonds voor monumenten in werking getreden en zijn er 3 leningen verstrekt en 2 in behandeling voor de restauratie van monumenten. Naast de leningen zijn 60 subsidies verstrekt voor restauratie van rijksmonumenten. Voorbeelden hiervan zijn het Pieter Teylershuis, het orgel van de Westerkerk in Amsterdam en de Bonifacius toren in Medemblik. De Loods Herbestemming heeft ruim 35 adviezen uitgebracht.

- De nominatie van de uitbreiding van de Stelling van Amsterdam met de Nieuwe Hollandse Waterlinie tot één groot werelderfgoed is overgenomen door de rijksoverheid.
- De samenwerking binnen de MRA heeft geresulteerd in een bestuurlijke samenwerkingsagenda: 'Meer dan de delen, Programma Kunst, Cultuur & Erfgoed Metropoolregio Amsterdam 2019-2024.
- Met ProBiblio zijn afspraken gemaakt over de inzet op het gebied van de wettelijke innovatietaak op het terrein van bibliotheken.

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

Vanuit de Omgevingsvisie is de kwaliteit van de leefomgeving een belangrijk onderwerp. De kwaliteit van de leefomgeving wordt voor een groot deel bepaald door cultuur, het cultuurhistorisch landschap, monumenten en archeologie. De provincie wil erfgoed inzetten om kwaliteit te geven aan nieuwe ontwikkelingen.

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Doel

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Culturele infrastructuur en monumentenzorg

Restauratievolume: % Rijksmonumenten (exclusief oorspronkelijke functie woonhuis), weergegeven naar de staat van het casco.	Goed	Redelijk	Matig	Slecht
Noord-Holland	28%	48%	19%	5%
Nederland	41%	42%	14%	4%
Peildatum		2018		

Bron: http://www.waarstaatjeprovincie.nl

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 7 — Cultuur en Welzijn

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	7.492	17.788	23.573	20.038	3.535	13.378
Baten	-35	-30	-30	-48	18	-30
Saldo van baten en lasten	7.457	17.758	23.543	19.990	3.553	13.348
Stortingen reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**7.457**	**17.758**	**23.543**	**19.990**	**3.553**	**13.348**

7.1 beleidsdoel

Welzijn faciliteren en stimuleren

Foto: Dorpswerk Noord-Holland

7.1.2 Regionale sociale ontwikkeling stimuleren

Toelichting

De provincie heeft, gezien haar taakopvatting, de inzet op dit operationeel doel beperkt tot 2 specifieke subsidies. Dorpswerk NH heeft haar leden (vrijwilligers van 47 dorpsraden en 84 dorpshuizen die zich inzetten voor de leefbaarheid van hun dorp) ondersteund en begeleid met kennis, expertise en advies bij verscheidene leefbaarheidsvraagstukken (voorzieningen, demografie, mobiliteit et cetera). In november 2018 is het 4-jaarlijkse Noord-Hollands Plattelands Parlement georganiseerd, een evenement waarbij vrijwilligers, beleidsmakers en politici met elkaar in gesprek gaan, kennis en ideeën uitwisselen en nieuwe initiatieven worden ontplooid.

Gedeputeerde Geldhof had hier een rol in en er is input geleverd door diverse beleidssectoren en vanuit de Omgevingsvisie.

Sportservice ontving subsidie voor het uitvoeren van de Kennisfunctie Sport. De kennisfunctie ondersteunt vraaggericht gemeenten en organisaties in en rond de sport met relevante kennis en inzichten voor uitvoering van sportbeleid. Ondertussen is duidelijk geworden, dat het lastig wordt om de kennisfunctie op een andere wijze in te richten. Kennisontwikkeling op het gebied van sport is moeilijk commercieel te verkopen. De provincie heeft een uitvoeringsregeling topsportaccommodaties uitgevoerd uit de restantmiddelen van de reserves EXIN-H en TWIN-H.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
7.1.2.01 Subsidie verlenen aan Sportservice NH	- Sportservice Noord-Holland voor de kennisfunctie sport gesubsidieerd.	-Conform.
	Meetmoment: Begroting 2018	
7.1.2.02 Subsidiëren van Netwerken Vitalisering Platteland	- Vereniging Dorpswerk Noord-Holland gesubsidieerd.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 7.1 — Welzijn faciliteren en stimuleren

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
7.1.2	Regionale sociale ontwikkeling stimuleren	245	531	2.643	2.280	363	180
	Totaal lasten	245	531	2.643	2.280	363	180
	Totaal baten				-17	17	
	Totaal saldo	245	531	2.643	2.263	380	180
	Storting						
		0	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
		0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**245**	**531**	**2.643**	**2.263**	**380**	**180**

7.4 beleidsdoel

Culturele infrastructuur toegankelijk en bereikbaar houden

Foto: Merlin Daleman

7.4.1 Ondersteunen en stimuleren van bovenlokale samenwerking

Toelichting

De provincie benut de kracht van de organisaties Probiblio en Plein C voor de uitvoering van haar wettelijke en stimuleringstaken voor culturele infrastructuur. Daarnaast stelt de provincie subsidie beschikbaar voor regionale samenwerking op het gebied van cultuur.

- Probiblio heeft de wettelijk taak interbibliothecair leenverkeer (IBL), ontwikkeling van innovaties voor lokale bibliotheken en netwerkverantwoordelijkheid uitgevoerd en een innovatieprogramma opgesteld. In nauwe samenwerking met de basisbibliotheken ligt het accent bij het innovatieprogramma op 2 thema's uit de landelijk innovatieagenda: jeugd & onderwijs en verandering & verbreding van de klassieke bibliotheek. Daarnaast is extra ingezet op het provinciale aandachtspunt: toekomstbestendig IBL en collectioneren.

- Plein C heeft het programma "Cultuureducatie met kwaliteit" uitgevoerd. 32 gemeenten en ruim 200 scholen leveren jaarlijks cofinanciering voor de lokale programma's (respectievelijk € 504.119 en € 109.830). Het Rijk stelt via het Fonds voor Cultuurparticipatie, jaarlijks € 719.415 beschikbaar. De 32 gemeenten hebben cultuureducatie in hun beleid opgenomen. De bijdrage stelt ruim 200 basisscholen in staat om 4 jaar cultuureducatie te implementeren in hun beleid. In totaal werken hieraan zo'n 250 culturele instellingen en kunstenaars mee.

- In 2018 heeft de regio Alkmaar uit de Uitvoeringsregeling Samenwerking gemeenten € 13.000 ontvangen voor het opstellen van een regioprofiel op het gebied van cultuur. Ondanks de inspanningen om de regio te stimuleren samen te werken blijft de regeling grotendeels onbenut. Er is dit jaar veel energie gestoken in de Kop van Noord-Holland en in West Friesland. Door gemeentelijke fusies of door het ontbreken van gemeentelijk beleid staat dit onderwerp niet hoog op de agenda.

- Bij de gemeenten rondom Amsterdam wordt al samengewerkt in MRA-verband. In 2018 is deze samenwerking geïntensiveerd en is het regioprofiel “Meer dan de delen”, Programma Kunst, Cultuur & Erfgoed MRA 2019-2024 opgesteld en op 1 november ingediend bij het ministerie van OC&W.

- De bestuurlijke netwerkbijeenkomst voor gemeenten is gekoppeld aan de dag van de Herbestemming en vond plaats in de Grote Kerk in Naarden. De bijeenkomst had als onderwerp de transitieopgave en erfgoed, waarbij de Omgevingsvisie en de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie aan de orde kwamen.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Zomernota 2018	
7.4.1.01 Uitvoeren van het programma Culturele Infrastructuur	- Subsidie verstrekt aan Probiblio voor ondersteuning provinciaal netwerk (basis) bibliotheken.	- Conform.
	- Subsidie verstrekt aan Plein C voor coördinatie uitvoeren van programma Cultuureducatie met kwaliteit.	- Conform.
	- Uitvoering gegeven aan de Actie-agenda Cultuurimpuls MRA.	- Conform.
	- Netwerkbijeenkomst voor bestuurders tijdens het evenement "Toekomst van Toen" georganiseerd.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 7.4 Culturele infrastructuur toegankelijk en bereikbaar houden

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
7.4.1	Ondersteunen en stimuleren van bovenlokale samenwerking	2.894	3.009	3.016	2.929	87	2.840
	Totaal lasten	2.894	3.009	3.016	2.929	87	2.840
	Totaal baten						
	Totaal saldo	2.894	3.009	3.016	2.929	87	2.840
	Storting						
		0	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
		0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**2.894**	**3.009**	**3.016**	**2.929**	**87**	**2.840**

7.5 beleidsdoel

Kwaliteit Cultuurlandschap behouden

Diemerzeedijk A1 (Foto: Theo Baart)

7.5.1 Sturing geven aan ruimtelijke ontwikkelingen

Toelichting

De transformatie van het cultuurlandschap dient op een zorgvuldige wijze te worden uitgevoerd. De provincie wil sturing geven aan ruimtelijke ontwikkelingen zodat ze op een kwalitatieve wijze bijdragen aan het versterken en benutten van het cultuurlandschap en de bijbehorende cultuurhistorische structuurdragers.

De provincie heeft in 2018 de kwaliteiten van het cultuurlandschap verankerd in de Omgevingsvisie en inspireert haar partners door middel van ontwikkelingsgerichte instrumenten zoals de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie het Steunpunt Monumenten & Archeologie Noord-Holland en de Omgevingsvisie.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
7.5.1.01 Uitvoering geven aan het programma Cultuurlandschap: kwaliteit door ontwikkeling	- Subsidie aan Mooi Noord-Holland en NMF verstrekt voor de taken van het Steunpunt monumenten & archeologie.	- Conform.

7.5.2 Investeren in provinciale cultuurhistorische structuren

Toelichting

In de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie zijn de cultuurhistorische structuurdragers zoals stolpboerderijen, dijken en molens benoemd. Naast investeringen in kennis en herbestemming van monumenten wordt er ook direct geïnvesteerd in behoud en verduurzaming. Zo is er geïnvesteerd in restauratie en onderhoud van monumenten. Vanuit de uitvoeringsregeling voor rijksmonumenten zijn hiertoe 60 subsidies verleend, vanuit de uitvoeringsregelingen voor provinciale monumenten 11 subsidies. Daarnaast is er gewerkt om partners van de provincie door middel van regionale beeldverhalen te inspireren om de structuurdragers te koppelen aan gebiedsprogramma's en toeristische en recreatieve kansen. Hierin heeft de provincie samengewerkt met verschillende partners die een aantal beeldverhalen zullen doorzetten. Voor de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie heeft de provincie uitvoering gegeven aan een nieuw uitvoeringsprogramma en is het nominatiedossier voor één werelderfgoed Hollandse Waterlinies afgerond.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
7.5.2.01 Uitvoering geven aan het programma Cultuurlandschap: kwaliteit door ontwikkeling	- Via subsidie 20 restauratieprojecten van rijksmonumenten verstrekt.	- Conform.
	- Via subsidie 10 provinciaal beschermde monumenten in goede staat gebracht.	- Conform.
	- Uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsprogramma Stelling van Amsterdam/Hollandse Waterlinie.	- Conform.
	- Het project herijking provinciale monumentenlijst afgerond.	- Conform.
	- Subsidie aan de Monumentenwacht Noord-Holland verstrekt voor inspecties van monumenten.	- Conform.
	- Uitvoering afgerond van 1 regionaal beeldverhaal.	- Conform.
	- Subsidie verstrekt aan Oneindig Noord-Holland.	- Conform.
	- Monumentenmonitor geactualiseerd.	- Conform.

7.5.3 Investeren in behoud van archeologisch erfgoed

Toelichting

De provincie is eigenaar van alle in Noord-Holland opgegraven archeologische vondsten en collecties en is wettelijk verplicht deze op een wijze te beheren die 'vanuit behoud en toegankelijkheid verantwoord is'. De provincie investeert, naast ruimtelijk beleid om vindplaatsen te beschermen en benutten, in het onderzoeken, presenteren en educatief benutten van archeologische collecties. Jaarlijks presenteert de provincie collecties, (populair-) wetenschappelijke publicaties (online en hard copy), doorgaans in de Huis-van-Hilde-reeks. Verder is de archeologische kroniek gepubliceerd en zijn tentoonstellingen gehouden in Huis van Hilde. In 2018 ging dat onder meer om de publicaties "Het cultuurlandschap van het Oer-IJ", "Kostverloren te Amstelveen", "De Atlas van het Oer-IJ", "Weelde in de Beemster" en het publieksboek over de Westfrisiaweg "Landschap vol leven". Als tijdelijke tentoonstellingen presenteerde Huis van Hilde: "Vijand in het Zand" over de Napoleontische veldslag van 1799, "Hilde schept op" over het eten van vroeger", en "Staal" over de archeologie en de cultuurhistorie van het Hoogoventerrein.

Op het gebied van de onderwaterarcheologie werd een pilot afgesloten, waarin met het 'Protocol onderwaterarcheologie Texel' succesvol ervaring is opgedaan met het inschakelen van sportduikers bij onderzoeken naar nieuw ontdekte wrakken. De lobby van de provincie richting de rijksoverheid heeft er toe geleid dat in het nationale cultuurbeleid 'Erfgoed Telt' extra middelen worden ingezet voor onderwaterarcheologie. In 2018 werd er veel wetenschappelijke informatie verzameld over de meer dan 1.000 vondsten van het Palmhoutwrak en werden er meer dan 400 objecten geconserveerd en/of gerestaureerd. Ten slotte werd een belangrijke aanzet gegeven tot de nieuwbouw van museum Kaap Skil, waar de Palmhoutwrakcollectie vanaf 2022 wordt ondergebracht.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	0utput gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
7.5.3.01 Uitvoering geven aan het programma Cultuurlandschap: kwaliteit door ontwikkeling	- 5 archeologische onderzoeken publieksvriendelijk gemaakt.	- Conform.
	- Bijdrage geleverd aan 2 wisseltentoonstellingen in het Huis van Hilde.	- Conform.
	- Samen met partners de pilot onderwaterarcheologie Texel uitgevoerd.	- Conform.
	- Opdracht gegeven voor restauratie, conservering, wetenschappelijk onderzoek en presentatie van maritieme archeologische vondsten.	- Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 7.5 — Kwaliteit Cultuurlandschap behouden

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
7.5.1	Sturing geven aan ruimtelijke ontwikkelingen	1.159	11.054	14.544	11.677	2.867	8.003
7.5.2	Investeren in provinciale cultuurhistorische structuren	932	885	885	838	47	722
7.5.3	Investeren in behoud van archeologisch erfgoed	1.910	1.620	1.796	1.692	104	1.148
	Totaal lasten	4.000	13.559	17.225	14.208	3.017	9.873
	Totaal baten	-35	-30	-30	-30		-30
	Totaal saldo	3.966	13.529	17.195	14.177	3.018	9.843
	Storting						
		0	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
		0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**3.966**	**13.529**	**17.195**	**14.177**	**3.018**	**9.843**

7.6 beleidsdoel

Herbestemmen van gebouwd incourant erfgoed

Wormerwand (Foto: Theo Baart)

7.6.1 Ontwikkelen van kennis en netwerk

Toelichting

In 2018 heeft de provincie een update gerealiseerd van de regio Noord-Holland-Noord in de monumentenmonitor. Hierdoor is er inzicht in de bestaande en naderende regionale leegstandsopgave. Door middel van verschillende bijeenkomsten is deze en andere kennis voor bijvoorbeeld verduurzamen van erfgoed actief ontsloten en het netwerk versterkt.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
7.6.1.01 Uitvoering geven aan het programma Herbestemming: ontwikkelen door behoud	- Leegstandsmonitor gerealiseerd.	- Conform.

7.6.2 Stimuleren van het gebruik van erfgoed

Toelichting

De provincie heeft het Noord-Hollands Fonds voor Monumenten verbreed met leningen voor benutting en herbestemming. Door koppeling met de reeds bestaande middelen voor monumenten in Noord-Holland ontstaat een substantieel fonds, waaruit jaarlijks minimaal 2 leningen kunnen worden verstrekt voor incourant erfgoed. Het doel is ruimschoots behaald: er

zijn 4 leningen verstrekt en 2 zijn in behandeling. De Loods Herbestemming is gestart in juni 2017 en heeft in 2018 ruim 35 adviezen verstrekt en direct eigenaren en initiatiefnemers verder geholpen in het herbestemmingsproces. Deze opgedane kennis is via de website en verschillende bijeenkomsten ontsloten. Verder is in 2018 onderzocht welke mogelijkheden er zijn om stolpen in Noord-Holland beter te beschermen. De provincie heeft samen met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en verschillende gemeenten de eerste stap gezet om te komen tot regionale kerkenvisies.

Tabel Instrumenten - Output

Instrumenten	Output begroot	Output gerealiseerd
	Meetmoment: Begroting 2018	
7.6.2.01 Uitvoering geven aan het programma Herbestemming: ontwikkelen door behoud	- 10 haalbaarheidsonderzoeken/energiescans gesubsidieerd. - 2 projecten gefinancierd via Fonds Herbestemming. - 5 projecten door Loods Herbestemming ondersteund.	- Conform. - Conform. - Conform.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

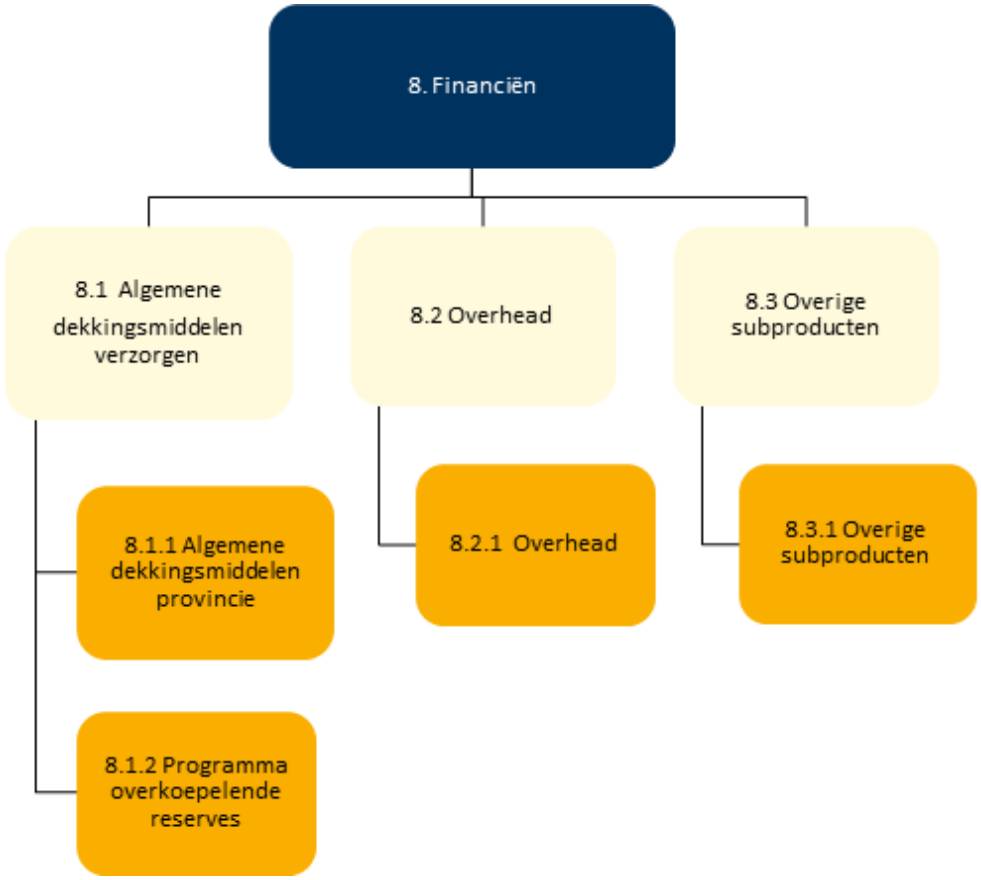
	Beleidsdoel 7.6				Herbestemmen van gebouwd incourant erfgoed		
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
7.6.1	Ontwikkelen van kennis en netwerk	5	235	235	200	35	235
7.6.2	Stimuleren van het gebruik van erfgoed	347	454	454	420	34	250
	Totaal lasten	352	689	689	620	69	485
	Totaal baten						
	Totaal saldo	352	689	689	620	69	485
	Storting						
		0	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
		0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**352**	**689**	**689**	**620**	**69**	**485**

Programma 8 Financiën

Maatschappelijk doel

Financiën

Doelenboom

Ontwikkelingen in de omgevingsfactoren lopende het begrotingsjaar

Rijksbeleid ten aanzien van belastingen

- Voor de provincie is op dit moment met name het beleid omtrent de opcentenheffing van belang. De Rijksoverheid stelt namelijk jaarlijks het maximumniveau van de opcentenheffing vast. De provincie bepaalt zelf, tot dat maximum, de hoogte van het tarief. Het tarief wordt jaarlijks door Provinciale Staten vastgesteld in de begroting. Het verschil tussen het werkelijk gehanteerde tarief door de provincie en het maximumtarief bepaalt de omvang onbenutte belastingcapaciteit. De onbenutte belastingcapaciteit is onderdeel van het weerstandsvermogen. Voor een nadere toelichting op de (omvang) van de opcenten en de onbenutte belastingcapaciteit wordt respectievelijk verwezen naar de paragraaf provinciale heffingen en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in deze jaarstukken.

Ontwikkelingen in het Provinciefonds

- De omvang van het provinciefonds beweegt mee met de Rijksuitgaven. Extra uitgaven (of bezuinigingen) hebben via het accres direct invloed op de omvang van het provinciefonds. Deze systematiek wordt ook wel trap op- trap af systematiek genoemd.

Conjunctuur economie

- De stand van de conjunctuur is voor zowel de inkomsten uit het provinciefonds als de opcenten van belang. Zoals hiervoor beschreven zullen bij een hoogconjunctuur normaal gesproken de Rijksuitgaven toenemen en zullen daarmee dus ook (middels de trap op-trap af systematiek) de inkomsten uit het provinciefonds toenemen. Voor de inkomsten uit de opcentenheffing is de stand van de conjunctuur ook van invloed. Bij een hoogconjunctuur zal het aantal (lease)voertuigen toenemen wat voor meer inkomsten zorgt.

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Doel
8.1.1	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Belegging
8.1.1	Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)	Belegging

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 8 Financiën

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	39.704	66.403	63.027	57.617	5.410	116.056
Baten	-415.508	-396.306	-413.763	-417.741	3.978	-418.702
Saldo van baten en lasten	-375.804	-329.903	-350.736	-360.123	9.388	-302.646
Stortingen reserves	61.327	7.795	70.193	69.528	665	464.939
Onttrekking reserves	-197.977	-48.319	-181.266	-121.430	-59.836	-296.267
Resultaat	**-512.454**	**-370.427**	**-461.808**	**-412.025**	**-49.783**	**-133.974**

8.1 beleidsdoel

Algemene dekkingsmiddelen verzorgen

Algemene dekkingsmiddelen provincie

Specificatie algemene dekkingsmiddelen (x 1.000 euro)

	LASTEN			BATEN			SALDO
Omschrijving	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Saldo rekening
1a. Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is				199.400	204.157	208.026	-208.026
1b. Algemene uitkeringen				188.950	200.993	201.063	-201.063
1c. Dividend				300	1.544	1.569	-1.569
1d. Saldo van de financieringsfunctie				619	619	349	-349
1e. Overige algemene dekkingsmiddelen	10.708	7.332	-1.574	7.126	6.450	6.733	-8.307
2. Onvoorzien							
3. Vennootschapsbelasting			244				244
Totaal	10.708	7.332	-1.330	396.395	413.763	417.741	-419.071

Toelichting

De provinciefondsuitkering, de opbrengsten motorrijtuigenbelasting en de dividenduitkeringen zijn de belangrijkste onderdelen van de algemene dekkingsmiddelen.

- De omvang van provinciefondsuitkering van het Rijk is conform de uitgangspunten van de zogeheten normeringssystematiek en het toegekende accres is in overeenstemming met de ministeriële circulaires over het provinciefonds toegekend. De opbrengst van het provinciefonds is in 2018 uitgekomen op € 201 miljoen. Het uitgangspunt voor de motorrijtuigenbelasting, zoals bepaald in het coalitieakkoord 'Ruimte voor groei', is dat de opcenten niet worden verhoogd. Het opcententarief is niet verhoogd en Noord-Holland is de provincie met het laagste opcententarief in het land. De opbrengst van de motorrijtuigenbelasting is in 2018 uitgekomen op € 208 miljoen.
- De omvang van de dividenduitkeringen is conform de verwachtingen. De dividendenopbrengst is in 2018 uitgekomen op circa € 1,6 miljoen.
- Het saldo van de financieringsfunctie bedraagt over 2018 € 349.000. Dit saldo bestaat voornamelijk uit ontvangen rentebedragen van verstrekte langlopende leningen.
- Het saldo van de overige algemene dekkingsmiddelen bedraagt circa € 4,5 miljoen. Dit bestaat voornamelijk uit apparaatskosten, overlopende passiva (voorheen de voorziening subsidiecrediteuren) en afrekeningsverschillen.
- Over de vennootschapsbelasting kan het volgende gemeld worden: de provincie Noord-Holland is niet zelfstandig belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De 40% deelname van de provincie in de commanditaire vennootschap PolanenPark C.V. leidt voor het boekjaar 2018 tot een belastingplicht ad € 244.000.

In de Jaarrekening (hoofdstuk 5) wordt bij het overzicht van baten en lasten (paragraaf 5.1) een toelichting gegeven op de verschillen tussen de begrote bedragen en de gerealiseerde bedragen in 2018.

8.1.2 Programma overkoepelende reserves

Toelichting

Algemene reserve:
Voor een toelichting op het verloop van de algemene reserve wordt verwezen naar het verslag van de Algemene reserve. Zie bij de staat van het verloop van reserves (paragraaf 5.2.2).

Overige programma overkoepelende reserves:
Dit zijn budgetten en reserves die tot meerdere programma's en doelen in de begroting en jaarstukken horen. De onttrekkingen aan deze reserves worden gedaan om uitgaven die ten laste van deze reserves komen te kunnen dekken. Vanaf de Begroting 2019 is een wijziging doorgevoerd in de systematiek van deze overkoepelende reserves. Vanaf dat moment is elke reserve gekoppeld aan een operationeel doel. Reserves die al duidelijk aan één operationeel doel gekoppeld waren in het verleden, zullen daar blijven staan. Deze zullen, indien er meer reserves zijn, wel opgaan in één reserve met één bestedingsplan.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 8.1			Algemene dekkingsmiddelen verzorgen		
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
8.1.1	Algemene dekkingsmiddelen provincie	-13.753	10.708	7.332	-1.330	8.662	5.487
	Totaal lasten	-13.753	10.708	7.332	-1.330	8.662	5.487
	Totaal baten	-415.508	-396.395	-413.763	-417.741	3.978	-418.656
	Totaal saldo	-429.261	-385.687	-406.431	-419.071	12.640	-413.169
	Storting						
8.1.2	Algemene Reserve	48.715	0	43.390	43.390	0	651
8.1.2	Resv. EXIN-H	0	0	2.797	3.111	-314	0
8.1.2	Resv. TWIN-H	500	0	1.647	101	1.546	0
8.1.2	Resv. Actieprogramma 2010	2.874	622	3.637	3.637	0	0
8.1.2	Resv.Vervanging ICT-apparatuur	887	887	962	962	0	0
8.1.2	Resv. Bedrijfsvoering	1.962	508	508	1.075	-567	3.875
8.1.2	Resv. monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds	6.389	5.779	7.979	7.979	0	6.781
8.1.2	Resv. Oostelijke Vechtplassen (OVP)	0	0	9.275	9.275	0	17.260
	Onttrekking						
8.1.2	Algemene Reserve	-61.179	-25.203	-93.445	-52.214	-41.231	-52.624
8.1.2	Resv. UNA	6	-1.078	-178	-26	-152	-1.587
8.1.2	Resv. EXIN-H	-36.286	-2.629	-32.575	-18.322	-14.253	-40.993
8.1.2	Resv. ILG	-4.525	0	0	0	0	0
8.1.2	Resv. TWIN-H	-89.613	-3.639	-27.631	-27.587	-44	-125.594
8.1.2	Resv. huisvesting	-1.112	-782	-782	-762	-20	-782
8.1.2	Resv. Actieprogramma 2010	-982	-1.100	-5.960	-4.986	-974	-24.900
8.1.2	Resv.Vervanging ICT-apparatuur	-2.167	-964	-864	-862	-2	-1.252
8.1.2	Resv. Organisatieveranderingen	-969	-300	-630	-560	-70	-1.228
8.1.2	Resv. Bedrijfsvoering	-971	-1.300	-2.300	-1.163	-1.137	-1.285
8.1.2	Resv. GO-gelden	-453	-1.000	-426	-374	-52	-500
8.1.2	Resv. monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds	275	-10.324	-15.875	-13.575	-2.300	-6.161
8.1.2	Resv. Oostelijke Vechtplassen (OVP)	0	0	-600	-999	399	-4.095
	Resultaat	**-565.911**	**-426.211**	**-517.504**	**-470.973**	**-46.531**	**-645.603**

8.2 beleidsdoel

Overhead

8.2.1 Overhead

Toelichting

Onder overhead worden alle kosten verstaan die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. De personele kosten van de medewerkers in het primaire proces worden verantwoord bij de betreffende operationele doelen. Bijvoorbeeld: de personele kosten van de weginspecteurs zijn opgenomen bij operationeel doel 2.1.2 Provinciale wegen en fietspaden ontwikkelen, aanleggen en beheren. De ondersteuning van deze medewerkers in de vorm van voertuigen en apparatuur, maar ook van leidinggevenden zijn opgenomen onder de overhead. Ook de kosten die bijvoorbeeld gemaakt worden voor de salarisbetaling van deze medewerkers worden als overhead beschouwd.

Om conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een beter inzicht te geven in de overhead zijn de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie onder een operationeel doel opgenomen. De kosten van de overhead zijn gedefinieerd als alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Zie voor een uitgebreidere toelichting paragraaf 4.4 Bedrijfsvoering (“Wat mag het kosten?”).

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 8.2						Overhead
	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
8.2.1	Overhead	53.457	55.696	55.696	58.948	-3.252	61.006
	Totaal lasten	53.457	55.696	55.696	58.948	-3.252	61.006
	Totaal baten						

	Totaal saldo	53.457	55.696	55.696	58.948	-3.252	61.006
	Storting						
		0	0	0	0	0	0
	Onttrekking						
		0	0	0	0	0	0
	Resultaat	**53.457**	**55.696**	**55.696**	**58.948**	**-3.252**	**61.006**

8.3 beleidsdoel

Overige subproducten

8.3.1 Overige subproducten

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 8.3 Overige subproducten

	Lasten	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
8.3.1	Overige subproducten	0	0	0	0	0	49.564
	Totaal lasten	0	0	0	0	0	49.564
	Totaal baten	0	89	0	0	0	-46
	Totaal saldo	0	89	0	0	0	49.518
	Storting						
8.3.1	Resv. Woningbouw	0	0	0	0	0	11.999

8.3.1	Resv. Ontwikkeling prov infrastructuur	0	0	0	0	0	187.367
8.3.1	Resv. MKB	0	0	0	0	0	6.277
8.3.1	Resv. OV Knooppunten	0	0	0	0	0	11.273
8.3.1	Resv. Woonbeleid	0	0	0	0	0	6.004
8.3.1	Resv. Uitvoeren Mob.beleid door derden	0	0	0	0	0	159.881
8.3.1	Resv. Mobiliteitsbel.	0	0	0	0	0	1.007
8.3.1	Resv. Energietransitie	0	0	0	0	0	4.785
8.3.1	Resv. Verduurzaming bestaande woningvo	0	0	0	0	0	8.981
8.3.1	Resv. Innovatieprojecten Mobiliteit	0	0	0	0	0	12.500
8.3.1	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	0	0	0	0	0	8.231
8.3.1	Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	0	0	0	0	0	7.340
8.3.1	Resv. Circulaire economie	0	0	0	0	0	881
8.3.1	Resv. Duurzame Landbouw	0	0	0	0	0	9.846
	Onttrekking						
8.3.1	Resv. Ontwikkeling prov infrastructuur	0	0	0	0	0	-200
8.3.1	Resv. MKB	0	0	0	0	0	-1.000
8.3.1	Resv. OV Knooppunten	0	0	0	0	0	-3.874
8.3.1	Resv. Woonbeleid	0	0	0	0	0	-1.100
8.3.1	Resv. Uitvoeren Mob.beleid door derden	0	0	0	0	0	-17.419
8.3.1	Resv. Mobiliteitsbel.	0	0	0	0	0	-343
8.3.1	Resv. Energietransitie	0	0	0	0	0	-1.200
8.3.1	Resv. Innovatieprojecten Mobiliteit	0	0	0	0	0	-7.385
8.3.1	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	0	0	0	0	0	-2.250
8.3.1	Resv. Circulaire economie	0	0	0	0	0	-495
	Resultaat	0	**89**	0	0	0	**450.623**

4 Paragrafen

Inleiding

In de paragrafen staat belangrijke informatie ten aanzien van het inzicht in de financiële positie van de provincie, de beheersmatige aspecten en de risico's.

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen gaat in op de vraag in welke mate de provincie in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te kunnen vangen. Dit is van belang om in de begroting een zo betrouwbaar mogelijk beeld te kunnen geven van de financiële positie van de provincie. Deze paragraaf bevat een opsomming van de relevante risico's (gekwantificeerd in euro's) en geeft inzicht in de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit zijn de middelen die beschikbaar zijn of gemaakt kunnen worden om de financiële gevolgen van de risico's, als deze zich voordoen, op te vangen. Daarnaast wordt het weerstandsvermogen berekend. Dit is een kengetal dat wordt berekend door de weerstandscapaciteit te delen door de in euro's gekwantificeerde omvang van de risico's. Met dit kengetal kunnen uitspraken gedaan worden over de mate waarin de provincie in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te vangen.

De paragraaf is als volgt opgebouwd:

- het beleid omtrent weerstandsvermogen, weerstandscapaciteit en risico's;
- overzicht van relevante risico's;
- overzicht van de weerstandscapaciteit;
- berekening van het weerstandsvermogen;
- kengetallen.

Beleid

Het beleid is onder meer vastgelegd in de door PS vastgestelde Kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement en de financiële verordening. De Kadernota bevat onder meer de volgende beleidsregels over de wijze waarop de weerstandscapaciteit wordt opgebouwd en ingezet:

- bij de begroting en bij de jaarstukken wordt jaarlijks het actuele totale weerstandsvermogen en het actuele incidentele weerstandsvermogen berekend voor een periode van vier jaar respectievelijk voor een periode van één jaar;
- voor het berekenen van de hoogte van de ongedekte risico's wordt een simulatiemethode gebruikt op basis van een modelmatige benadering van de werkelijkheid en wordt rekening gehouden met de gekozen risicobereidheid;
- het minimaal aan te houden weerstandsvermogen bedraagt 1. Indien ondanks genomen beheersmaatregelen het totale weerstandsvermogen of het incidentele weerstandsvermogen lager wordt dan 1, dan doen Gedeputeerde Staten financiële voorstellen die ertoe leiden dat het weerstandsvermogen weer teruggebracht wordt op een acceptabel niveau, namelijk minimaal 1.

Visie

De provincie Noord-Holland heeft een verscheidenheid aan wettelijke en autonome taken. Voor het uitvoeren van deze taken hebben Provinciale Staten doelstellingen geformuleerd. Om de kans op het bereiken van deze doelstellingen zo groot mogelijk te laten zijn, is het van belang actief te anticiperen op risico's en kansen. De visie ten aanzien van het risicomanagementsysteem, dat uitgaat van de doelstellingen van de Provincie Noord-Holland, is als volgt: *"De provincie Noord-Holland streeft naar het systematisch afwegen van risico's en kansen bij het realiseren van haar doelstellingen. Risicomanagement is daarmee onderdeel van het reguliere denken en doen. Het bewust verminderen, delen, vermijden of accepteren van risico's leidt tot het 'in control - zijn' van de organisatie"*, bron: (Kadernota risicomanagement 2017-2020).

Risico's

Ongedekte risico's zijn alle risico's waarvoor nog geen (of onvoldoende) maatregelen zijn getroffen om het risico af te dekken en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het gaat hierbij alleen om risico's met een bruto effect van € 100.000 of meer.

Om de risico's te kunnen vergelijken met de totale weerstandscapaciteit worden deze beschouwd over een periode van vier jaar. Per risico wordt beoordeeld of dit eenmalig is of terugkerend. Indien een risico eenmalig is, worden het effect van het risico en de kans dat het risico optreedt in de komende vier jaar, geschat. Indien een risico terugkerend is, worden het effect van het risico en de frequentie van het optreden van het risico geschat. Hierdoor wordt bij een terugkerend risico de mogelijkheid dat een risico in een periode van vier jaar meerdere keren optreedt, meegenomen.

Voor het berekenen van het bedrag wordt gebruik gemaakt van een simulatiemethode (Monte Carlo). In deze simulatie wordt het zich wel of niet voordoen van alle risico's van de provincie met een computerprogramma 10.000 keer gesimuleerd. Een risico kan zich in de ene situatie wel voordoen en in de andere niet. Het bedrag van de ongedekte risico's die zich voordoen, verschilt dan ook van simulatie tot simulatie.

Het resultaat van de simulaties heeft inzicht in het hele gebied van mogelijke uitkomsten met een kansverdeling. De hoogte van de ongedekte risico's, die bij het bepalen van het weerstandsvermogen wordt meegenomen, is het bedrag waarmee met 99% kans de som van de risico's maximaal is (er is dus 1% kans dat het totaalbedrag van de ongedekte risico's de komende vier jaar groter is dan het berekende bedrag).

Voor de jaarstukken 2018 hebben wij ons gericht op het uitvoeren van het bestaande integraal risicomanagementbeleid volgens de geldende wetgeving en actuele kaders. Dit houdt het volgende in:

- monitoren van wijzigingen op de risico's ten opzichte van de begroting 2019;
- inventariseren van risico's kleiner dan € 2 miljoen en deze betrekken bij het bepalen van het weerstandsvermogen;
- inventariseren van risico's groter dan € 2 miljoen die een weerslag zouden kunnen hebben op het weerstandsvermogen van de provincie Noord–Holland;
- toelichten van risico's met een omvang groter dan € 2 miljoen;
- berekenen van het netto risicobedrag met behulp van de simulatiemethode;

- bepalen wat het incidentele en het totale weerstandsvermogen is.

Mutaties van risico's in de jaarstukken 2018 ten opzichte van de begroting 2019

Mutaties risico's (bruto)	Directie	Risico nummer	Risico	Mutaties begroting 2020 tov jaarstukken 2018	Afname/ Toename
Gewijzigd (was € 1,77 miljoen bij Begroting 2019)	CZ	F50	Dividenduitkering	€ 1.161.500	toename
Gewijzigd (was € 2,68 miljoen Begroting 2019)	Beleid	E01	Strategische aankopen, materiële vaste activa	€ 242.500	toename
			Totaal mutaties door gewijzigde risico's	**€ 1.404.000**	
Nieuw bij Jaarrekening 2018	B&U	A87	Vaart in de Zaan Vernieuwen Wilhelminasluis	€ 2.500.000	toename
Nieuw bij Jaarrekening 2018	B&U	A88	Leeghwaterbrug A-02 vervanging	€ 3.800.000	toename
Nieuw bij Jaarrekening 2018	B&U	A89	Claus en Kaan Glaswand Dreef	€ 100.000	toename
Nieuw bij Jaarrekening 2018	B&U	A90	Alliander N23 Westfrisiaweg Oostergouw	€ 200.000	toename
Nieuw bij Jaarrekening 2018	B&U	A91	Vervangen brug Oudekerk aan de Amstel	€ 4.900.000	toename
			Totaal mutaties door nieuwe risico's	**€ 11.500.000**	**toename**
Vervallen bij Jaarrekening 2018	B&U	A84	Vertraging werkzaamheden Wilhelminasluis	€ -8.000.000	afname
Vervallen bij Jaarrekening 2018	Beleid	A78a	Wind op land (voorbereidingskosten)	€ -1.800.000	afname
Vervallen bij Jaarrekening 2018	Beleid	A78b	Wind op land (gemiste opbrengsten & winst)	€ -8.500.000	afname
Vervallen bij Jaarrekening 2018	Beleid	D02a	Distriport (Jaagweg) regionaal bedrijventerrein	€ -4.900.000	afname
Vervallen bij Jaarrekening 2018	B&U	A86	HOV Schiphol Oost	€ -12.600.000	afname
			Totaal mutatie door vervallen risico's	**€ -35.800.000**	**afname**

In totaal zijn de risico's bij de Jaarstukken 2018 met € 22,9 miljoen afgenomen ten opzichte van de Begroting 2019. Dit wordt verklaard door:

Gewijzigde risico's: toename ad € 1,4 miljoen

Ten opzichte van de laatste inventarisatie voor de begroting 2019 is het bruto risicobedrag bij de Jaarstukken 2018 met € 1,4 miljoen toegenomen door wijzigingen in risico's. Dit wordt verklaard

door twee mutaties. Een toelichting op deze risico's wordt bij de individuele risico's verderop in de paragraaf gegeven. Dit geldt voor de risico's met een omvang van € 2 miljoen of groter. De risico's kleiner dan € 2 miljoen zijn opgenomen in de tabel op de volgende pagina.

Nieuwe risico's: toename ad € 11,5 miljoen

Bij de Jaarstukken 2018 zijn vijf nieuwe risico's geïnventariseerd. Deze worden toegelicht verderop in de paragraaf voor zover ze groter zijn dan € 2 miljoen.

Vervallen risico's: afname ad € 35,8 miljoen

Bij de Jaarstukken 2018 zijn vijf risico's vervallen.

Risico's < 2 miljoen (bruto)

Risico's met een omvang kleiner of gelijk € 2 miljoen (bruto)	Risicobedrag
A. Juridische risico's	**€ 1.425.000**
Schadeclaim i.v.m. asbest bij N201	€ 500.000
Samenwerkings- en uitvoeringsovereenkomst Bloemendalerpolder	€ 125.000
Schadeclaim benzinestation	€ 500.000
Claus en Kaan Glaswand Dreef	€ 100.000
Alliander N23 Westfrisiaweg Oostergouw	€ 200.000
B. Beleidsrisico	**€ 0**
	€ 0
C. Bedrijfsvoeringsrisico	**€ 2.048.000**
Kosten opruimen afvalinrichtingen	€ 1.000.000
Wateroverlast bij natuurontwikkelingsproject	€ 1.048.000
D. Financieringsrisico's	**€ 370.000**
Deelneming NV Recreatie Noord-Holland	€ 370.000
E. Grondexploitatie risico's	**€ 0**
	€ 0
F. Risico's Verbonden Partijen	**€ 1.990.000**
Borgstelling aan BNG i.v.m. krediet aan de RON	€ 1.990.000
Totaal	**€ 5.833.000**

Bij de inventarisatie van de risico's voor de jaarstukken 2018 is het totaal bruto risicobedrag € 79,55 miljoen. In vergelijking met de voorgaande inventarisatie voor de begroting 2019 is het totaal bruto risico's afgenomen met € 22,9 miljoen.

Risico - inventarisatie bruto

Risico-inventarisatie (bruto)	Rekening 2017	Begroting 2019	Rekening 2018	Mutaties Rekening 2018 t.o.v. begroting 2019	Afname / toename
A. Juridische risico's	€ 36.525.000	€ 35.025.000	€ 15.625.000	-€ 19.400.000	afname
B. Beleidsrisico's	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	-
C. Bedrijfsvoeringrisico's	€ 2.048.000	€ 2.048.000	€ 2.048.000	€ 0	-
D. Financieringsrisico's	€ 43.069.000	€ 47.848.000	€ 42.948.000	-€ 4.900.000	afname
E. Grondexploitatierisico's	€ 3.670.000	€ 2.680.000	€ 2.922.500	€ 242.500	toename
F. Risico's verbonden partijen	€ 16.149.095	€ 14.846.095	€ 16.007.595	€ 1.161.500	toename
Brutorisicobedrag	**€ 101.461.095**	**€ 102.447.095**	**€ 79.551.095**	**-€ 22.896.000**	**afname**

In de paragraaf weerstandsvermogen worden de risico's met een omvang groter of gelijk aan € 2 miljoen toegelicht. Deze worden gerubriceerd zoals in de tabel hierboven weergegeven.

A. Juridische risico's

De risico's die hier worden benoemd zijn juridisch van aard. Het totaalbedrag van deze geïnventariseerde bruto risico's is € 19,6 miljoen.

Hiervan heeft € 1.425.000 betrekking op risico's kleiner dan € 2 miljoen die in de tabel 'Risico's met een omvang kleiner of gelijk € 2 miljoen (bruto)' zijn gespecificeerd.

A31. Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij WABO - procedure (ongewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 3.000.000	Terugkerend	1x per 20 jaar	4. Milieu	Continu

De provincie heeft de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de Wabo en de betrokken wetten gemandateerd aan de omgevingsdiensten. Als mandaatgever is en blijft de provincie verantwoordelijk voor de vermogensrechtelijke gevolgen van de namens de provincie genomen besluiten. Bij vergunningverlening bestaat er een risico dat onterecht (dan wel onvolledig, niet doelmatig of niet tijdig) vergunningen, ontheffingen of vrijstellingen worden verleend, gewijzigd of geweigerd, waardoor financiële gevolgen voor bedrijven of derden kunnen ontstaan. Ook kunnen er financiële gevolgen zijn door het niet correct tot stand komen van een handhavingsbesluit of rechtsongelijkheid bij toezicht. Mogelijk risicogevolg is dat bedrijven schadeclaims kunnen indienen bij de provincie en dat er afbreuk wordt gedaan aan het imago van de provincie. In voorkomende gevallen kunnen schadeclaims oplopen tot een bedrag van circa € 3 miljoen.

Beheersmaatregelen
Met de omgevingsdiensten zijn privaatrechtelijke overeenkomsten gesloten over de eisen waaraan de vergunningverlening, toezicht en handhaving moet voldoen. In het geval van tekortkomingen in de uitvoering van deze overeenkomsten door onzorgvuldig of on(des)kundig handelen van de omgevingsdiensten ligt de aansprakelijkheid bij hen tot het bedrag van de betreffende dienstverlening. Daarnaast hebben PS op 8 juli 2016 een verordening kwaliteit VTH

omgevingsrecht vastgesteld met daarin de kwaliteitscriteria waaraan de omgevingsdiensten moeten voldoen. Als opdrachtgever bewaakt de provincie of de omgevingsdiensten daadwerkelijk aan de afspraken en criteria voldoen.

A87. Vaart in de Zaan Vernieuwen Wilhelminasluis (nieuw t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 2.500.000	Eénmalig	25%	2. Bereikbaarheid	31 december 2020

In de vaststellingsovereenkomst met Heijmans is vastgelegd dat de provincie het incidentele risico draagt cf. sectie 3 van de CAR-verzekering voor schade die tijdens de werkzaamheden kan optreden aan de maalwand van het HHNK die verbonden is met de Westelijke kolkwand. Er wordt een tijdelijke constructie gemaakt om mogelijke schade aan de Maalwand te voorkomen en er is een monitoringsplan opgesteld. Hierop is door deskundigen een second opinion uitgevoerd. Dit risico bestaat gedurende de uitvoeringsperiode van de werkzaamheden aan de Wilheminasluis van augustus 2019 tot december 2020. De maximaal overeengekomen schadevergoeding is € 2,5 miljoen. De werkzaamheden aan de Wilhelminasluis worden in februari 2019 hervat, waarbij gestart wordt met voorbereidende activiteiten zoals het uitvoeren van beheersmaatregelen.

A88. Leeghwaterbrug A-02 vervanging (nieuw t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
p.m.	Eénmalig	37,5%	2. Bereikbaarheid	31 december 2019

Het project Leeghwaterbrug is vertraagd omdat de aannemer een bouwstop opgelegd heeft gekregen van de gemeente Alkmaar. De aannemer kon de constructieve en bouwveiligheid van het werk niet aantonen. Oktober 2018 is de bouwstop opgeheven en is het werk herstart. De aannemer wil de kosten die samenhangen met de vertraging bij de provincie in rekening brengen en heeft hiervoor een claim ingediend. Deze claim is in zijn geheel afgewezen. Dit laat onverlet dat de aannemer meent in zijn recht te staan. Hierover wordt overleg gevoerd. Als partijen niet tot overeenstemming komen, kan de aannemer conform contract de claim voorleggen aan de rechtbank.

A91. Vervangen brug Oudekerk aan de Amstel (nieuw t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
p.m.	Eénmalig	37,5%	2. Bereikbaarheid	31 december 2024

Het project brug Ouderkerk is vertraagd omdat bij de behandeling van de aanvraag van een omgevingsvergunning door de opdrachtnemer bleek dat er in het Provinciaal Inpassingsplan een fout zat. Er bleek onvoldoende ruimte te zijn opgenomen in het plan om de brug zoals overeengekomen te bouwen. Bij het opstellen van het plan is door het ingenieursbureau een fout gemaakt. Het herstel van deze fout heeft een vertraging opgeleverd van ongeveer een jaar. De opdrachtnemer claimt voor deze vertraging een vergoeding. Wij zijn in overleg over deze claim omdat wij dit bedrag niet kunnen rijmen met het bedrag van de inschrijving en de daarin gehanteerde normbedragen. Op basis van deze cijfers komen wij zonder schade beperkend

handelen door de opdrachtnemer tot een kwart van het geclaimde bedrag. Als partijen niet tot overeenstemming komen, kan de aannemer conform contract de claim voorleggen aan de rechtbank.

B. Beleidsrisico's

Bij de Jaarstukken 2018 zijn geen beleidsrisico's geïnventariseerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

C. Bedrijfsvoeringrisico's

Bij de Jaarstukken 2018 zijn geen bedrijfsvoeringsrisico's geïnventariseerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

D. Financieringsrisico's

De risico's die tot deze categorie behoren, zijn risico's die gepaard gaan met de financiering van provinciaal beleid. Het totaalbedrag aan deze geïnventariseerde bruto risico's bedraagt € 42.948.000. Hiervan heeft € 370.000 betrekking op risico's kleiner dan € 2 miljoen. Deze zullen hier niet nader worden toegelicht.

D53a. Boekwaarde deelnemingen: Afvalzorg (ongewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 12.600.000	Eénmalig	10%	4. Milieu	Continu

De provincie beschikt over aandelen in Afvalzorg Holding (90%; de overige 10% zijn in handen van de provincie Flevoland). Indien de werkelijke waarde van een deelneming lager wordt dan die van de aandelen moet dit op de balans van de provincie worden gecorrigeerd. Dat geldt als een verlies voor de provincie Noord-Holland. Omdat Afvalzorg een zakelijke onderneming is, is dit risico altijd aanwezig. De boekwaarde van de aandelen bedraagt € 12,6 miljoen per 31 december 2018.

B*eheersmaatregelen:*
*D*e provincie neemt deel aan alle Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders van Afvalzorg en onderhoudt ook inhoudelijke contacten. Zodoende houdt de provincie zicht op de stand van zaken van de deelneming op onder meer financieel gebied. De belangen van de provincie worden nauwlettend bewaakt.

D53b. Boekwaarde deelnemingen: SADC (ongewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 24.878.000	Eénmalig	5%	5. Ruimte	Continu

De provincie beschikt over aandelen in Schiphol Area Development Company (25%; de overige aandelen zijn in handen van Schiphol en de gemeenten Amsterdam en Haarlemmermeer). Indien de werkelijke waarde van een deelneming lager wordt dan die van de aandelen moet dit op de

balans van de provincie worden gecorrigeerd. Dat geldt als een verlies voor de provincie Noord-Holland. Omdat SADC een zakelijke onderneming is, is dit risico altijd aanwezig.

Beheersmaatregelen
De provincie neemt deel aan alle Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders van SADC en onderhoudt ook inhoudelijke contacten. Zodoende houdt de provincie zicht op de stand van zaken van de deelneming op onder meer financieel gebied. De belangen van de provincie worden nauwlettend bewaakt.

D78. Lening Nationaal Restauratie Fonds (ongewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 5.100.000	Eénmalig	10%	7. Cultuur en welzijn	1 januari 2061

Het risico is dat de lening van (nu) € 5,1 miljoen (later € 9,1 miljoen) niet (volledig) wordt terugbetaald aan de provincie. De provincie heeft geld uitgeleend aan het Nationaal Restauratie Fonds (hierna NRF) dat het op haar beurt doorleent aan eigenaren van monumenten voor het herbestemmen/restaureren/verduurzamen van monumenten. Het NRF toetst of de ontvangers van leningen kredietwaardig zijn. Ook bekijkt het NRF in hoeverre voldoende zeker heid kan worden verkregen uit het te financieren onderpand. Verder worden incassokosten op de eigenaar verhaald. Doordat er rente-toevoeging aan het fonds plaatsvindt, kunnen de kosten van niet terugbetaalde leningen (als dat niet volledig wordt gecompenseerd door de verkoop van het onderpand) ook met de ontvangen rente worden gecompenseerd. Als er betalingsproblemen zijn dan overleggen het NRF en de provincie daarover. Momenteel is het risico maximaal € 5,1 miljoen, later zal dit toenemen tot maximaal € 9,1 miljoen.

Op dit moment is de provincie net gestart met het verbreden van het fonds, en is er nog betrekkelijk weinig geld door het NRF geleend aan eigenaren van monumenten. Ook zijn er momenteel geen betalingsproblemen met betrekking tot de verstrekte leningen.

E. Grondexploitatierisico's

De risico's die tot deze categorie behoren, hebben een relatie met het grondbeleid dat is verwoord in de paragraaf Grondbeleid. Het totaalbedrag aan deze geïnventariseerde bruto risico's bedraagt € 2.920.000.

E01. Strategische aankopen, materiële vaste activa (ongewijzigd ten opzichte van de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 2.920.000	Eénmalig	10%	5. Ruimte	1 januari 2025

Voor de uitvoering van het provinciaal grondbeleid is onder meer het krediet voor strategische grondaankopen beschikbaar. Vooruitlopend op concrete gebiedsontwikkelingsprojecten worden ten laste hiervan grondaankopen gedaan. Hierin ligt een zeker risico besloten dat de economische waarde van deze grond op enig moment (in negatieve zin) afwijkt van de boekwaarde. Om dit risico af te dekken is hiervoor een bedrag in het weerstandsvermogen opgenomen. Dit bedrag is gerelateerd aan de boekwaarde van de strategische aankopen en materiële vaste activa. Per 31 december 2018 bedraagt dit € 29,2 miljoen.

F. Risico's Verbonden Partijen

De provincie voert in bepaalde gevallen beleidsdoelstellingen uit met behulp van samenwerkingsverbanden. Wanneer er sprake is van een financieel én een bestuurlijk belang voor de provincie of wanneer het samenwerkingsverband wordt verzelfstandigd in een publiek of privaatrechtelijk rechtspersoon, wordt dit samenwerkingsverband betiteld als verbonden partij. In deze rubriek worden die risico's met betrekking tot de verbonden partijen benoemd waarvoor de provincie aansprakelijk is.

Het totaalbedrag van deze geïnventariseerde bruto risico's bedraagt € 16.007.595. Hiervan heeft € 1.990.000 betrekking op één risico kleiner dan € 2 miljoen die reeds in de tabel 'Risico's met een omvang kleiner of gelijk € 2 miljoen (bruto)' zijn gespecificeerd.

F01. Reservering investeringsfonds RON (ongewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 11.086.095	Eénmalig	30%	5. Ruimte	31 december 2031

Het betreft het risico samenhangende met de door de provincie verstrekte renteloze lening aan de RON. De lening loopt tot het einde van de looptijd van de RON, of zoveel eerder als de RON kan aflossen. Het risico is dat de lening niet afgelost kan worden bij einde looptijd RON.

Tegenover het afgeven van deze lening heeft de provincie het recht van 2e hypotheek verkregen op de betrokken gronden. Het is een incidenteel risico, waarvan de kans op optreden wordt geschat op 30%.

- De risico's worden beheerst door strikte sturing van de aandeelhouders op de ontwikkelingen binnen de RON en haar dochters, waaronder begrepen het jaarlijks bijstellen van de exploitatie.
- Begin 2016 hebben PS en de raden van de gemeenten Amsterdam en Zaanstad ingestemd met een pakket van maatregelen om een doorstart van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied mogelijk te maken. Het businessplan van de RON geeft aan dat einde 2035 de terreinen van RON zijn uitgegeven en de leningen zijn terugbetaald. In het geval dat de uitgifte van bedrijventerreinen niet volgens het businessplan kan plaatsvinden moet in het slechtste geval de lening van de provincie volledig worden afgeschreven.
- Het risico betreft nu nog de omvang van de uitstaande lening ad € 11,09 miljoen.

F50. Dividenduitkeringen (gewijzigd t.o.v. de inventarisatie bij de begroting 2019)

Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Programma	Einddatum
€ 2.931.500	Terugkerend	1x per 5 jaar	4. Milieu 5. Ruimte 7. Cultuur en welzijn	31 december 2018

In de jaarrekening 2018 zijn de totale dividendinkomsten geraamd op € 11.726.000, toegerekend aan een zevental deelnemingen. Deze mogelijke inkomsten zijn een risicopost, doordat pas na afloop van een boekjaar bij een deelneming blijkt of het verwachte positieve resultaat is behaald.

Omdat de dividendinkomsten deel uitmaken van de structurele dekkingsmiddelen, reserveren we volgens besluitvorming van Provinciale Staten 25% van de geraamde inkomsten als onderdeel van de Algemene Reserve. Voor hetzelfde bedrag wordt een netto-risico in de risicodatabase opgenomen. Daarmee wordt het risico afgedekt dat 25% van de geraamde dividenden niet tot uitkering komt. Het risico is structureel, doordat het zich elk kalenderjaar opnieuw kan voordoen. De kans dat dit risico zich voordoet is laag. De impact van het risico wordt beperkt door de dividendinkomsten voorzichtig te ramen. Daarnaast vinden jaarlijks diverse overleggen met de deelnemingen plaats waarin mogelijke risico's binnen de bedrijfsvoering worden besproken en eventueel maatregelen kunnen worden genomen. Tenslotte kan in bepaalde gevallen worden gekozen voor een dividenduitkering uit in het verleden behaalde winsten.

Berekening risico's

In dit onderdeel zal de beschikbare weerstandscapaciteit geconfronteerd worden met de uitkomst van de simulatie van de hiervoor genoemde risico's. Het quotiënt van beide bedragen wordt het weerstandsvermogen genoemd. Bij de jaarrekening 2018 zijn de berekeningen gedaan met 19 geïnventariseerde risico's. De totale bruto omvang van deze risico's bedraagt € 79,55 miljoen.

Berekende hoogte van de ongedekte risico's voor 1 jaar: € 25,98 miljoen

Op basis van de methode waarbij 10.000 keer wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 25,98 miljoen bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag. De verdeling van de bedragen over de percentielen ziet er grafisch als volgt uit:

Toelichting: op de horizontale as staan de percentielen. Op de verticale as staan de bijbehorende bedragen. In 50% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 2,09 miljoen of lager. In 99% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 25,98 miljoen of lager.

Berekende hoogte van de ongedekte risico's voor 4 jaar: € 43,41 miljoen

Op basis van de methode waarbij 10.000 keer wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 43,41 miljoen bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag. De verdeling van de bedragen over de percentielen ziet er grafisch als volgt uit:

Toelichting: op de horizontale as staan de percentielen. Op de verticale as staan de bijbehorende bedragen. In 50% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 11,39 miljoen of lager. In 99% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 43,41 miljoen of lager.

Berekening weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de provincie beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Bij weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele weerstandscapaciteit en structurele weerstandscapaciteit.

De incidentele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die eenmalig kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en is de som van:

- algemene reserve;
- post onvoorzien voor het betreffende boekjaar;
- stille reserves.

- De algemene reserve is een nu vrij beschikbare reserve. Stille reserves bestaan uit het verschil tussen de verkoopwaarde van activa en de waarde waarvoor deze activa op de balans staan. In de berekening van de weerstandscapaciteit worden stille reserves niet meegenomen, tenzij er een concrete intentie is betreffende activa binnen één jaar te verkopen.
- De structurele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die terugkerend kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en bestaat uit:
- onbenutte belastingcapaciteit;
- post onvoorzien in de jaren na het komende jaar;
- begrotingsruimte.

De totale weerstandscapaciteit is de som van de incidentele weerstandscapaciteit en de structurele weerstandscapaciteit.

Berekening weerstandscapaciteit

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Rekening 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	58,55				58,55
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	58,55	-	-	-	58,55
Structurele capaciteit					
Onbenutte belastingcapaciteit		139,20	139,20	139,20	417,60
Onvoorzien		-	-	-	-
Meerjarenbegrotingsruimte		-	-	24,02	24,02
Totale structurele capaciteit	-	139,20	139,20	163,22	441,62
Totale weerstandscapaciteit					**500,17**

De algemene reserve bestaat uit het saldo van de reserve ultimo 2018 (ad € 123,9 miljoen) gecorrigeerd voor de reeds geraamde onttrekkingen. In totaal gaat het hierbij om € 65,4 miljoen aan gelabelde onttrekkingen.

Uit het bovenstaande overzicht blijkt dat de totale incidentele capaciteit € 58,55 miljoen bedraagt. De totale weerstandscapaciteit (incidenteel + structureel) bedraagt € 500,17 miljoen.

Het beleid over de aanwending van de weerstandscapaciteit

Wanneer risico's zich daadwerkelijk voordoen zal er financiële schade zijn voor de provincie. In een dergelijk geval wordt de financiële positie van de provincie aangetast en kan het voorkomen dat er maatregelen moeten worden getroffen om de financiële positie op termijn weer op peil te brengen. Het volgende is van toepassing met betrekking tot het aanwenden van de weerstandscapaciteit als een risico zich voordoet:

- wij informeren PS over het zich voordoen van de risico's, inclusief de achtergronden;
- wij stellen voor het risicobedrag ten laste van de algemene reserve te brengen, wanneer geen andere dekkingsmogelijkheden voorhanden zijn;
- indien de algemene reserve hierdoor niet meer toereikend is, formuleren wij een bezuinigingsvoorstel;
- de weerstandscapaciteit dient daarna weer op peil te worden gebracht, indien deze zodanig aangetast is dat deze niet langer aan de norm voldoet. In dat geval voegen wij bij het voorstel aan PS een voorstel voor een herstelplan om dit mogelijk te maken.

Berekening weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het kengetal dat uitdrukt in welke mate de provincie in staat is om met zijn financiële reserves de ongedekte risico's op te vangen. Met ingang van de Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement 2017-2020 wordt het weerstandsvermogen berekend voor zowel het totale weerstandsvermogen als het incidentele weerstandsvermogen.

Het totale weerstandsvermogen wordt berekend als de totale weerstandscapaciteit gedeeld door de hoogte van de ongedekte risico's over een periode van vier jaar. Met andere woorden, indien het totale weerstandsvermogen hoger dan wel lager is dan 1, dan is de totale weerstandscapaciteit groter respectievelijk kleiner dan de hoogte van de ongedekte risico's over een periode van vier jaar. In relatie tot de risicobereidheid, die immers in de hoogte van de ongedekte risico's is besloten, betekent dit het volgende. Indien het totale weerstandsvermogen hoger dan wel lager is dan 1, dan is de kans dat de totale weerstandscapaciteit toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen over een periode van vier jaar hoger respectievelijk lager dan 99%. Het incidentele weerstandsvermogen wordt berekend als incidentele weerstandscapaciteit gedeeld door de hoogte van de ongedekte risico's over een periode van één jaar.

Incidenteel weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Rekening 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	58,55				58,55
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	**58,55**	-	-	-	**58,55**
Berekende risico's voor 1 jaar					25,98
Kengetal Weerstandsvermogen voor 1 jaar					**2,3**

Totale weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Rekening 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	58,55				58,55
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	58,55	-	-	-	58,55

Structurele capaciteit					
Onbenutte belastingcapaciteit		139,20	139,20	139,20	417,60
Onvoorzien		-	-	-	-
Meerjarenbegrotingsruimte		-	-	24,02	24,02
Totale structurele capaciteit	-	**139,20**	**139,20**	**163,22**	**441,62**

Totale weerstandscapaciteit	500,17
Berekende risico's voor 4 jaar	43,41
Kengetal Weerstandsvermogen voor 4 jaar	**11,5**

Uit bovenstaande blijkt dat het berekende weerstandsvermogen op basis van de incidentele capaciteit 2,3 bedraagt (was 2,3 bij begroting 2019). Voor een periode van 4 jaar bedraagt het weerstandsvermogen 11,5 (was 9,8 bij begroting 2019) . In beide gevallen is de uitkomst groter dan 1. Dit betekent dat in beide gevallen de totale weerstandscapaciteit groter is dan de hoogte van de ongedekte risico's.

Conclusies

Bij de jaarstukken 2018 zijn in totaal 19 risico's geïnventariseerd met een totale bruto omvang van € 79.551.095. Het berekende risicobedrag (na simulatie) voor het komende jaar bedraagt € 25,98 miljoen. Het berekende risicobedrag voor de komende 4 jaar bedraagt € 43,41 miljoen.

De incidentele weerstandscapaciteit bij de jaarstukken 2018 bedraagt € 58,55 miljoen. Het weerstandsvermogen voor 1 jaar komt dan uit op 2,3. De totale weerstandscapaciteit bedraagt € 500,17 miljoen. Het weerstandsvermogen voor een periode van 4 jaar komt dan uit op 11,5. Beide berekende quotiënten zijn groter dan 1 en dus kan met een zekerheid van 99% geconcludeerd worden dat de berekende weerstandscapaciteit toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen.

Kengetallen

Met ingang van de begroting 2016 is in het BBV voorgeschreven dat in deze paragraaf een set van zes verplichte financiële kengetallen op te nemen. Naast de set van kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van de provincie. De zes kengetallen zijn:

1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. de solvabiliteitsratio;
4. kengetal grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte;
6. opcenten (zie hiervoor de paragraaf provinciale heffingen).

1. Netto schuldquote

BBV stelt dat de netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de provincie ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en afschrijvingen op de exploitatie.

	Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2017	Begroting 2018*	rekening 2018
A	Vaste schulden (art. 46)	-	-	-
B	Netto vlottende schuld (art. 48)	67	67	14
C	Overlopende passiva (art. 49)	180	326	226
D	Financiële activa (art. 36 lid d,e en f)	-	-	-
E	Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	642	467	500
F	Liquide middelen (art. 40)	1	1	1
G	Overlopende activa (art. 40a)	5	5	29
H	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	535	462	519
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%	**-75,0%**	**-17,3%**	**-55,9%**

** t/m Zomernota 2018*

Een negatieve schuldquote geeft aan dat per saldo sprake is van een overschot aan middelen. Op dit moment is hiervan sprake bij de provincie Noord-Holland. Het saldo van het overschot (A+B+C-D-E-F-G) bij de rekening 2017 bedroeg € 401,2 miljoen. Bij de begroting 2018 is dat berekend op € 79,7 miljoen. Bij de rekening 2018 is dat € 290,2 miljoen. De negatieve schuldquote wordt deels bepaald vanwege het feit dat de provincie op dit moment nog geen geld hoeft te lenen om projecten uit te kunnen voeren (zie regel A in bovenstaande tabel). Dit wordt veroorzaakt doordat op dit moment de provincie zelf nog voldoende middelen heeft (in reserves) om deze projecten uit te kunnen voeren.

De afwijkingen tussen begroting en rekening kennen veelal administratief-technische redenen. De verslaggevingsvoorschriften hoe deze middelen in de jaarrekening moeten worden gerapporteerd worden steeds nauwkeuriger.

2. Berekening gecorrigeerde netto schuldquote

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2017	Begroting 2018*	Rekening 2018
A	Vaste schulden (art. 46)	-	-	-
B	Netto vlottende schuld (art. 48)	67	67	14
C	Overlopende passiva (art. 49)	180	326	226
D	Financiële activa (art. 36 lid b, c, d, e en f)	59	59	59
E	Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	642	467	500
F	Liquide middelen (art. 40)	1	1	1
G	Overlopende activa (art. 40a)	5	5	29
H	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	535	462	519
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%	**-86,1%**	**-30,0%**	**-67,2%**

** t/m Zomernota 2018*

Zie voor opmerkingen hetgeen onder één is gemeld. Zoals hierboven is vermeld zit het verschil in het feit dat bij deze berekening tevens de verstrekte leningen zijn meegenomen. Het verschil met één is zichtbaar op regel D. Logischerwijze wordt het overschot aan middelen groter als de verstrekte leningen ook meegenomen worden in de berekening.

3. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een provincie bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2017	Begroting 2018*	Rekening 2018
A	Eigen vermogen (art. 42)	1070,8	928,8	1093,4
B	Balanstotaal	1341,6	1358,2	1358,8
	Solvabiliteit A/B * 100%	**79,80%**	**68,38%**	**80,47%**

** t/m Zomernota 2018*

Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe hoger de weerbaarheid van de provincie. De mate van weerbaarheid in combinatie met de andere kengetallen geeft een indicatie over de financiële positie van de provincie.

Kijkend naar de samenstelling van het vreemd vermogen (c.q. de financiële verplichtingen), valt af te leiden dat dit met name bestaat uit vlottende schulden en overlopende passiva. Voor deze categorieën geldt dat er voldoende middelen aanwezig zijn om deze te kunnen voldoen. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat het berekende ratio ruim voldoende is om aan de financiële verplichtingen te voldoen.

4. Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van decentrale overheden. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Jaarlijks dient een getrouwe waardering te worden opgenomen in de jaarstukken.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2017	Begroting 2018*	Rekening 2018
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden (art. 38 lid a punt 1)	-	-	-
B	Bouwgronden in exploitatie (art. 38 lid b)	-	-	-
C	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	534,5	461,5	518,9
	Grondexploitatie (A+B)/C * 100%	**0%**	**0%**	**0%**

** t/m Zomernota 2018*

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie niet over in exploitatie genomen gronden beschikt, hetgeen past bij het grondbeleid van de provincie. Door de wijzigingen van het BBV vallen de niet in exploitatie genomen gronden met ingang van 2016 niet langer onder de grondexploitatie maar worden ze gerubriceerd onder de materiële vaste activa.

5. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering uit het provinciefonds en eigen belastinginkomsten (motorrijtuigenbelasting). Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV vastgelegd en moet conform het BBV ook in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Om dit kengetal te relateren aan het overzicht van baten en lasten is het noodzakelijk om de volgende cijfers te presenteren.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
A	Totale structurele lasten	312,4	298,1	292
B	Totale structurele baten	520,2	425,9	493,9
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	85,1	94,2	90,5
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	4,7	7,4	3,8
E	Totale baten	534,5	426	518,9
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) * 100%	**23,8%**	**9,6%**	**22,2%**

Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Daarnaast bevorderen hogere structurele baten de wendbaarheid (flexibiliteit) van de begroting. Voor Noord-Holland is in alle jaren sprake van een positief percentage. Voor een nadere toelichting zie 5.1.4 in deze jaarrekening.

De mutaties tussen de jaarrekening 2017 en 2018 worden hieronder toegelicht. Hierbij worden alleen de mutaties van de regels B en E toegelicht omdat deze het verschil grotendeels verklaren

Regel B: t/m 2016 werden de BDU middelen ontvangen als decentralisatie-uitkering in het provinciefonds. Het gedeelte van deze middelen dat niet werd uitgegeven werd opgenomen op de balans onder overlopende passiva en werd in de jaren daarna ingezet ter dekking van structurele lasten in de begroting/jaarrekening. Omdat in de loop van 2018 deze balanspost nagenoeg geheel ingezet was, nemen de structurele baten vanaf 2018 af. Dit zorgt voor een afname van € 45,2 miljoen in 2018 . Deze afname compenseert onder andere de toename van het provinciefonds (ad € 3,1 miljoen) en de opcenten op de motorrijtuigenbelasting (ad € 6,1 miljoen). Restantverschil zijn (kleinere) mutaties op andere posten.

Regel E: Zie verklaring op regel B

6. Belastingcapaciteit

Een provincie heeft de mogelijkheid om het aantal opcenten te verhogen tot het maximaal te heffen aantal opcenten zoals dat door het Rijk wordt bepaald. De belastingcapaciteit van provincies wordt berekend door het aantal opcenten in jaar t (het begrotingsjaar) te vergelijken met het gemiddelde van het aantal opcenten van alle provincies in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) en uit te drukken in een percentage.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
A	Aantal opcenten MRB	67,9	67,9	67,9
B	Landelijk gemiddelde opcenten in jaar er voor	80,4	80,5	80,5

Aantal opcenten t.o.v. landelijk gemiddelde in jaar er voor (A/B) * 100%	84,5%	84,3	84,3

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie Noord-Holland onder het landelijk gemiddelde zit qua heffen van opcenten. Dit is ook logisch omdat de provincie het laagste opcenten percentage hanteert van alle provincies. Dit zorgt ervoor dat er nog voldoende capaciteit is om eventuele financiële tegenvallers op te vangen. Bij de jaarrekening 2018 is de onbenutte belastingcapaciteit berekent op € 134,5 miljoen. Voor een nadere informatie over de opcenten wordt verwezen naar de paragraaf Provinciale heffingen in deze jaarrekening.

Conclusie en samenvatting

	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
1. Netto schuldquote	-75,0%	-17,3%	-55,9%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-86,1%	-30,0%	-67,2%
3. Solvabiliteitsratio	79,8%	68,4%	80,5%
4. Grondexploitatie	0,0%	0,0%	0,0%
5. Structurele exploitatieruimte	23,8%	9,6%	22,2%
6. Belastingcapaciteit	84,5%	84,3%	84,3%

In bovenstaande tabellen is op basis van een aantal kengetallen getracht om een inzicht te geven in de financiële positie van de provincie. Voor een beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een provincie over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten.

Voor de provincie Noord-Holland geldt dat de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit resulteert in een structurele exploitatieruimte in 2018 van 22,2%.

Het percentage opcenten van Noord-Holland (67,9) ligt onder het gemiddelde van alle twaalf provincies (84,3). In 2017 kwam dit percentage uit op 84,5. Provincie Noord-Holland hanteert het laagste opcenten percentage van alle provincies. Dit resulteert in een onbenutte belastingcapaciteit van € 134,5 miljoen in 2018. Op basis van het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de begroting van de provincie voldoende wendbaar en flexibel is.

De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. Voor beide schuldquoten geldt dat er sprake is van een overschot aan middelen. Dit wordt voor een deel verklaard vanwege het feit dat de provincie op dit moment nog geen leningen hoeft af te sluiten voor het uitvoeren van projecten.

Het solvabiliteitsratio over 2018 bedraagt 80,5%. Dit betreft voornamelijk kortlopende schulden. Omdat hiervoor voldoende kortlopende activa tegenover staat is de kans gering dat het eigen vermogen aangesproken hoeft te worden om aan deze verplichtingen te voldoen.

Wat betreft de grondexploitatie kan gezegd worden dat Noord-Holland geen actieve grondexploitatie kent. In de paragraaf Weerstandsvermogen is een bedrag opgenomen voor

daling van boekwaardes. Uit de berekening van het weerstandsvermogen is gebleken dat als deze risico's zich voordoen er voldoende capaciteit is om de risico's af te dekken.

Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat op basis van de huidige cijfers de financiële situatie van de provincie als goed tot zeer goed omschreven kan worden.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Economische groei in Noord-Holland vereist goede bereikbaarheid. Een snelle doorstroming in een goed ingerichte, schone en veilige omgeving is van groot belang, zowel voor werk als vrije tijd. Welk vervoermiddel je ook gebruikt. Daarom zet Noord-Holland in op het vergroten van die bereikbaarheid, waarbij leefbaarheid en veiligheid de uitgangspunten zijn.

Goede bereikbaarheid staat of valt met robuuste en veilige verbindingen. Voor beheer en onderhoud van wegen, voor een vlottere doorstroming én voor leefbaarheid, kiest het bestuur voor innovatieve en slimme oplossingen.

Het verbeteren van de (provinciale) infrastructuur, zodat de bereikbaarheid in de provincie toeneemt – te realiseren al dan niet samen met het Rijk, gemeenten en bedrijfsleven – is een kerntaak van de provincie. Binnen deze kerntaak is het beheren van de provinciale kapitaalgoederen een belangrijk element. Binnen deze kerntaak is het beheren van de provinciale kapitaalgoederen een belangrijk element. De Provincie beheerde hiertoe begin 2018, 614 km wegen, 384 km fietspaden, 49 km busbanen, 246 km vaarwegen (bodem en oevers), 554 civiele kunstwerken (inclusief duikers), dynamische verkeersmanagement systemen, 1 verkeerscentrale en 13 gebouwen (waarvan 4 huur).

Aan het eind van 2018 beheert de provincie 31 km wegen meer. Dit wordt met name veroorzaakt door de openstelling van de N307/N194 (voorheen N23 Westfrisiaweg), de herinrichting van de N241 en maatregelen op de N235. Bij het project Hoogwaardig OV Fokkerweg-Schiphol Rijk is ruim 1 km busbaan aangelegd. Het aantal kunstwerken is mede door de uitvoering van de bovenstaande projecten met 36 stuks toegenomen. Ook is in 2018 is de ‘brugbediencentrale Weg & Waterhuis de Langebalk in Heerhugowaard’ operationeel gegaan.

Onderdeel van de beheertaak is de wettelijke zorgplicht en provinciale ambitie om de kapitaalgoederen volgens afgesproken kwaliteitseisen in stand te houden door middel van onderhoud en vervanging. Hiermee worden functionaliteit en kwaliteit van deze kapitaalgoederen op peil gehouden en wordt kapitaalvernietiging voorkomen.

Infrastructuur

De instandhouding van de provinciale infrastructuur legt een groot beslag op de provinciale begroting. Hierdoor is in de afgelopen jaren steeds nadrukkelijker de behoefte ontstaan om de infrastructuur professioneler, doelmatiger en efficiënter in stand te houden. Om hieraan te voldoen zijn de principes van assetmanagement en gebiedscontracten omarmd.

De provincie Noord-Holland is sinds 2015 gecertificeerd beheerder conform de internationale norm voor Assetmanagement ISO 55001. De provincie Noord-Holland zet daarom in op continue verbetering en ontwikkeling van de organisatie. Dit doen we door de kwaliteit van onze werkprocessen voortdurend te toetsen. Najaar 2018 is met succes een pre-audit uitgevoerd door een extern certificeringsbureau ten behoeve van volledige audit die in 2019 gepland staat.

Assetmanagement beoogt de benodigde instandhoudingsmaatregelen van het areaal af te wegen op basis van de aspecten areaalprestatie, faalrisico’s en kosten. Waar eerder de degradatie van de technische staat leidend was voor het plegen van onderhoud, is nu het op bestuurlijk vastgesteld

kwaliteitsniveau functioneren van het areaal leidend. Dit is vastgelegd in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2016-2019 (NIKG). Hierin is omschreven welke kapitaalgoederen de provincie in eigendom heeft en op welk kwaliteitsniveau deze in stand gehouden moeten worden. Ook is hierin vastgelegd welke financiële middelen hiervoor noodzakelijk zijn. Het uitgangspunt is dat de Nota Kapitaalgoederen eens in de 4 jaar wordt vastgesteld. Dit sluit aan op het advies van de commissie Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De huidige nota heeft een looptijd tot 2020. Inmiddels is gestart met de voorbereiding van de nieuwe NIKG. De nieuwe naam van de NIKG zal de Strategisch Assetmanagent Plan worden, omdat dit beter de lading dekt en ook past bij assetmanagement. In de NIKG 2016-2019, worden de onderstaande beeldkwaliteitsniveaus voor de verschillende netwerken van de provinciale infrastructuur gehanteerd. Deze zijn gebaseerd op de landelijke CROW-systematiek. Uit inspecties blijkt dat 97% van het areaal voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsniveaus, dat is 2% hoger dan de streefwaarde, welke is gesteld in de begroting 2018. Het areaal wat momenteel niet voldoet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau zal in onderhoud worden genomen, zoals bijvoorbeeld de N246, N417, of de N521 zie het PMO. Wanneer naar de individuele netwerken wordt gekeken, dan valt op dat alleen de busbanen 1% onder de streefwaarde liggen. Dit wordt veroorzaakt door HOV-03 (kerntraject ter hoogte van rijksweg A4 tot aan de Aalsmeerderbrug). Op deze busbaan is lokaal scheurvorming ontstaan wat in 2019 wordt aangepakt.

Beeldkwaliteit

Netwerken	Bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau	Werkelijk kwaliteitsniveaus t.o.v. gehele netwerk (%)						Streefwaarde 95% ≥ kwaliteitsniveau	Realisatie
		A+	A	B	C	D	totaal		
Stroomwegen	B	15%	18%	62%	3%	2%	100%	95%	95%
Overige wegen	C	9%	34%	26%	30%	1%	100%	95%	99%
Fietspaden	B	3%	51%	41%	4%	1%	100%	95%	95%
Busbanen (incl. haltes)	B	3%	4%	87%	6%	0%	100%	95%	94%
Vaarwegen	(C/D) *)	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal	-	-	-	-	-	-	-	**95%**	**97%**

*) risicogestuurd

Naast de bovenstaande eis over beeldkwaliteit zijn er bij de begroting 2018 ook andere eisen gesteld. Zo is er gesteld dat bij de vaarwegen geen stremmingen voor de gebruikers mogen ontstaan ten gevolge van een calamiteit aan de oevers. In 2018 zijn geen stremmingen als gevolg van een calamiteit aan de oever opgetreden. Bij de tunnels was de beschikbaarheid 98,7 % en is de eis van 98,5 % gehaald. Daarnaast is door verdere optimalisatie van de verkeersregelinstallaties (VRI's) het aantal voertuigverliesuren in 2018 met 7 % afgenomen, dat is 1% hoger dan de streefwaarde. De ontwikkeling van de betrouwbaarheid wordt niet jaarlijks gemeten. De meest recente cijfers zijn gerapporteerd in de tussenevaluatie van het beleidskader. Met betrekking tot de ontwikkeling van de betrouwbaarheid is het volgende gemeten (bron: tussenevaluatie 2017)

- Bij 29% van de bemeten trajecten is de betrouwbaarheid met 10% of meer verbeterd.
- Op 16% van de trajecten is wel een verbetering zichtbaar, maar is die verbetering kleiner dan 10%.
- Op ongeveer de helft van de trajecten is sprake van een verslechtering van de betrouwbaarheid.

Resumerend levert dit de volgende resultaten op in de onderstaande tabel.

Resultaten

	Streefwaarde 2018	Realisatie 2018
Minimaal 95% van de netwerken voldoet aan het kwaliteitsniveau	95%	97%
Geen ongeplande stremmingen vaarwegen t.g.v. calamiteiten oevers	0%	0%
Beschikbaarheid tunnels	98,5%	98,7%
Afname aantal voertuigverliesuren per jaar	6%	7%
Toename van de betrouwbaarheid van de reistijd per jaar	0,1	<10%

Gebiedsgerichtwerken

Om het gebiedsgericht beheer te kunnen incorporeren, zijn binnen de ambtelijke organisatie de verschillende beheeraspecten en processen per gebied uitgewerkt, zoals de gebiedsnotities. Die bevatten de gebiedsspecifieke doelen en ambities met betrekking tot het beheer en onderhoud per gebied in Noord-Holland. Een ander belangrijk instrument bij het gebiedsgericht werken is de uitrol van de gebiedscontracten, waarbij de instandhouding van het areaal voor een contractduur van 10 jaar naar de markt is gebracht. De aannemers van de gebiedscontracten moeten ervoor zorgen dat onze infrastructuur aan hierboven genoemde kwaliteitsniveaus voldoen en waarbij de hinder voor de gebruiker zoveel mogelijk wordt beperkt. Maar hoe ze dat bereiken bepalen ze in grote mate zelf. Daarmee benutten we maximaal de kennis van de markt en schaalvoordelen. De (vervangings-) investeringen worden nog wel zelf door de provincie bepaald. Op deze wijze worden alle te nemen maatregelen aan het infrastructurele areaal op gebiedsniveau afgewogen, bepaald en ook herleid naar de eisen, richtlijnen, doelen en bedrijfswaarden van de provincie Noord-Holland.

In 2018 zijn de laatste 2 gebiedscontracten (Zaanstreek-Waterland en Noord- Holland-Zuid) operationeel en wordt nu een groot deel van de instandhouding van provinciaal areaal uitgevoerd middels gebiedscontracten. De gebiedscontracten zijn binnen het beschikbare budget gegund en de samenwerking met de gebiedscontractanten verloopt goed.

Er zijn ook aspecten van het onderhoud die moeilijk passen in een gebiedscontract en waarvan het efficiënter is om deze centraal te beleggen, zoals bijvoorbeeld Centrale Brugbediening, Dynamische Verkeersmanagement (DVM), Gladheidscoördinatie.

Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud & Investeringen

Alle maatregelen aan het infrastructurele areaal zijn begroot en in een basisplanning opgenomen. Dit gebeurt allereerst in de Provinciale Programmaplanning Infrastructuur. Een extractie daaruit voor de eerstvolgende 8 jaren is nader uitgewerkt en opgenomen in het bestuurlijk vast te stellen Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO betreft instandhouding) en het Provinciaal Meerjarenprogramma Investeringen (PMI betreft aanleg). In het PMO wordt het totale financiële overzicht gegeven van vast onderhoud (klein jaarlijks onderhoud), variabel onderhoud (groot cyclisch onderhoud) en vervangingsinvesteringen. De maatregelen voor groot onderhoud en vervanging zijn benoemd per gebied. In november 2018 is het nieuwe 2019-2026 door PS vastgesteld, te samen met het (PMI). Van beiden producten zijn in de digitale versies op kaart de lopende projecten in de verschillende gebieden van de provincie Noord-Holland weergegeven.

Duurzaamheid

Bij de onderhoudsprojecten is ook veel aandacht voor innovatie en duurzaamheid, te meer omdat hiermee de infrastructuur duurzamer maar ook efficiënter in stand wordt gehouden. Zo wordt om energie te besparen de verlichting voorzien van Led verlichting. Ook wordt energie opgewekt door middel van Solaroad. Om de levensduur van de infrastructuur te verlengen worden projecten met Bioreparatiebeton, Epoxyasfalt, IFD en ISB uitgevoerd. Biobeton zorgt ervoor dat scheuren in de beton zichzelf dichten. Hierdoor wordt zogenaamde "betonrot" voorkomen. Epoxyasfalt heeft de potentie om 4 keer zolang mee te gaan als "normaal"asfalt. In 2018 is onderzoek opgestart aan de TU Delft en zijn de eerste proefvakken aangelegd in de Provincie Noord-Holland (ondermeer de NN249). Teneinde onze beweegbare bruggen circulair, efficiënt en sneller te bouwen en te onderhouden is in 2018, in samenwerking met het NEN, een NTA (Nederlands Technische Afspraak) opgeleverd voor IFD (Industrieel, Flexibel en Demontabel) bouwen. Het jaar 2018 ook gebruikt om te zorgen dat dit goed in onze contracten kan worden meegenomen. Tenslotte is het traject ISB (innovatieve Stalen Bruggen) ingezet. Hierin wordt de kracht van de markt gebruikt om de levensduur van stalen brugdekken substantieel te verlengen, tegen lagere kosten.

Om de biodiversiteit te verbeteren worden onder andere natuurvriendelijke oevers en faunaverbindingen aangelegd en worden ecologisch waardevolle bermen ecologisch gemaaid. Om de biodiversiteit verder te verbeteren is in 2018 samen met de gebiedscontractant van gebied 'Zuid-Kennemerland/ IJmond' gestart met een pilot 'sinusmaaien' op de N203. Daarbij wordt in meerdere fases de berm gemaaid, zodat er altijd een leefgebied voor de insecten aanwezig blijft. De eerste resultaten zijn zeer positief.

Verontreinigingen

In 2018 is tijdens een onderzoek vastgesteld dat in oude verflagen van ongeveer de helft van de beweegbare kunstwerken van de provincie chroom 6 voorkomt en mogelijk ook in oude verlagen van andere staalconstructies zoals OV-masten. Chroom 6 kan gevaarlijk zijn voor de gezondheid, met name voor het onderhoudspersoneel. Daarom is PNH in overleg gegaan met gebiedscontractanten om extra beheersmaatregelen te bepalen. Daarnaast heeft PNH juridisch laten onderzoeken wat de rechtspositie van PNH is rondom de aansprakelijkheid. De uitkomsten hiervan zullen in 2019 gereed zijn.

Daarnaast is in de omgeving Schiphol de afgelopen jaren de chemische stof PFOS, in de grond aangetroffen. De provincie en de gemeente Haarlemmermeer hebben hiervoor beleid vastgesteld in 2017, maar er is nog geen landelijk beleid geformuleerd. De aanpak van PFOS bij de uitvoering van infrastructurele projecten leidt dan ook steeds meer tot extra kosten.

Prijsstijgingen

Chroom 6, PFOS en de marktsituatie zorgen voor kostenverhogingen en vertragingen. Door toenemende vraag en gebrek aan personeel en materiaal kunnen aannemers niet voldoende werk en kwaliteit leveren. Omgeving eist steeds nadrukkelijker een positie op tijdens de planvorming en realisatie van infrastructuur.

Gebouwen

De provincie Noord-Holland heeft verschillende panden in beheer. De meeste panden zijn in gebruik voor de huisvesting van medewerkers en/of opslag van eigendommen. De provincie verhuurt een klein deel van haar panden als winkel, dienstwoning of kantoor aan derden.

Het onderhoud aan de panden kan als volgt worden ingedeeld.

- Planmatig onderhoud, dit betreft werkzaamheden volgens het meerjarenonderhoudsplan.

- Niet planmatig onderhoud, dit betreft storingen en niet geplande kleine onderhoudswerkzaamheden.

Planmatig onderhoud
Voor het planmatig (bouwkundig) onderhoud werken wij met een meerjarenonderhoudsplan. In 2017 zijn alle panden, die op dat moment in eigendom van de provincie waren, opnieuw geïnspecteerd. De gegevens van deze inspectie dienen als basis voor het meerjarenonderhoudsplan. Dit plan bevat het planmatig (bouwkundig) onderhoud aan de buitenzijde van de panden, zoals het schilderwerk, de vervanging of renovatie van daken en goten en noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden aan de terreinen (hekwerk, bestrating enz.). In dit plan is ook de periodieke vervanging van CV installaties meegenomen.

Voor zowel het planmatig als het niet-planmatig onderhoud van kantoor Houtplein 33, Dreef 1 en 3, en Huis van Hilde is gekozen voor het afsluiten van een “maincontract” op basis van een prestatiecontract. Dit houdt één contract in voor het onderhoud aan deze gebouwen, gebouwgebonden installaties, terreinen en glasbewassing van de buitengevels. Dit met als doel kwaliteitsverbetering, kostenverlaging, risicodeling en innovaties te realiseren of te initiëren.

Niet planmatig onderhoud
Het niet planmatig onderhoud omvat het noodzakelijke klein onderhoud aan de panden, dat deels structureel plaatsvindt (onderhoud aan CV’s, zonweringen, automatische deuren en tuin) en deels op ad hoc basis (wanneer een onvolkomenheid wordt geconstateerd, na melding van storing of incidentele inspectie wordt uitgevoerd).

Uitvoering 2018
Het meerjarenonderhoudsplan hebben wij conform planning uitgevoerd. In 2018 hebben diverse schilder- en herstelwerkzaamheden en het vervanging van gevels aan de paviljoens plaatsgevonden. Verder is de traplift op de Dreef vervangen. Voor het Houtplein hebben we nieuwe projectruimtes op de begaande grond gerealiseerd. Correctief onderhoud is volgens plan uitgevoerd met kleine herstelwerkzaamheden in onze kantoorpanden.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland

In onderstaande tabel zijn de beschikbare budgetten met de daadwerkelijke uitgaven weergegeven.

De verklaring van de verschillen bij a. en b. wordt besproken in de bijlage Staat van het verloop van de voorzieningen (Voorziening groot onderhoud wegen en vaarwegen), evenals in de tabel instrumenten bij OD 2.1.4.

De kosten in de tabel onder c. en d. zijn uitsluitend (onderhouds)kosten aan panden die bij de provincie in bezit zijn. Hierin zijn de kosten voor tijdelijke huisvesting (o.a. servicekosten) niet meegenomen.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland

Beheer en onderhoud kapitaalgoederen 2018		Begroot		Besteed		Verschil
A) Onderhoud en vervanging wegen (incl. groen)	€	93.887.000	€	77.778.767	€	16.108.233
Openbaar vervoerinfrastructuur	€	-	€	-	€	-
B) Onderhoud en vervanging vaarwegen	€	30.333.000	€	27.094.133	€	3.238.867
C) Groot onderhoud gebouwen	€	1.281.000	€	1.236.000	€	45.000
D) Regulier onderhoud gebouwen	€	410.000	€	411.000	€	1.000-
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	**€**	**125.911.000**	**€**	**106.519.900**	**€**	**19.391.100**
Waarvan activa met een maatschappelijk nut:	**€**	**43.575.000**	**€**	**30.679.647**	**€**	**12.895.353**

Bovenstaande budgetten zijn exclusief apparaatskosten.

4. 3 Financiering

Algemeen

De financiering van de provincie Noord-Holland heeft conform de voorwaarden genoemd in de Wet financiering decentrale overheden plaatsgevonden. Het belangrijkste uitgangspunt van deze wet is het beheersen van risico's die uit de Treasuryfunctie (kunnen) voortvloeien. De Treasuryfunctie omvat alle activiteiten gericht op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen en de hieraan verbonden risico's.

Het treasurybeleid beslaat de doelstellingen, de richtlijnen en de limieten, die voor het uitvoeren van de Treasuryfunctie zijn vastgesteld. De wettelijke en provinciale kaders zijn vastgelegd in:

- Wet financiering decentrale overheden (Wet fido);
- Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden;
- Ministeriële regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden;
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- Financiële verordening Noord-Holland 2015;
- Financieringsstatuut provincie Noord-Holland 2010; gewijzigd maart 2014;
- Uitvoeringsrichtlijn Leningen en Garantstellingen Noord-Holland; oktober 2015.

In deze wettelijke en provinciale kaders staan onder andere richtlijnen voor het aangaan en verstrekken van leningen en het verlenen van garanties uit hoofde van de publieke taak. De provincie Noord-Holland had in 2018 geen uitzettingen en derivaten.

De doelstellingen bij het uitvoeren van het treasurybeleid zijn vastgelegd in de financiële verordening en in het treasurystatuut en zijn nader uitgewerkt in de Uitvoeringsrichtlijn Leningen en Garantstellingen 2015. Uitgangspunt bij deze Uitvoeringsrichtlijn is dat Gedeputeerde Staten hun voornemens uit het coalitieakkoord willen realiseren en eveneens de maatschappelijke doelen uit de begroting na willen streven. Hiervoor hebben GS de beschikking over een breed instrumentarium variërend van voorlichting en communicatie tot regelgeving en het inzetten van financieringsinstrumenten. In de praktijk is er veelal sprake van de inzet van een samenhangend en divers instrumentarium. Niet overal is een financiële prikkel nodig of wenselijk en de inzet van de verschillende instrumenten is doel- en contextgebonden. De voorwaarden waaronder zij ingezet worden vragen om maatwerk. Zie bijlagen 6.2.7 Staat van verstrekte overige langlopende geldleningen en uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar) en 6.2.10 (Staat van gewaarborgde leningen en andere garantieverplichtingen) voor een overzicht van de mutaties in 2018 met betrekking tot de verstrekte geldleningen en uitzettingen, gewaarborgde leningen en andere garantieverplichtingen (vanuit de publieke taak).

De belangrijkste doelstellingen van het provinciale treasurybeleid zijn:

- Duidelijke richtlijnen voor eenduidige behandeling van aanvragen voor geldleningen en garantstellingen (vanuit publieke taak);
- Zorgen voor de tijdige beschikbaarheid van de nodige financiële middelen;
- Beheersen van financiële risico's;

- Minimaliseren van de kosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

De provincie Noord-Holland heeft zich bij het uitvoeren van de Treasuryfunctie aan de wettelijke kaders en provinciale regelgeving gehouden. Met de keuze voor het integraal schatkistbankieren (besluit Provinciale Staten november 2009) heeft de provincie de risico's van de Treasuryfunctie kunnen begrenzen. Immers het debiteurenrisico van deze keuze is nihil, want het geld wordt uitsluitend ondergebracht bij het Rijk. Doordat het bij het Rijk alleen mogelijk is in deposito's uit te zetten blijft de hoofdsom bovendien te allen tijde in tact. Hierdoor is in 2018 dan ook geen sprake geweest van koersrisico. Ook heeft de provincie geen last gehad van valutarisico, aangezien het Rijk alleen de mogelijkheid geeft middelen uit te zetten in euro's. Natuurlijk kan het valutarisico zich voordoen bij het aantrekken van middelen indien deze in vreemde valuta zijn, maar daar is in 2018 geen sprake van geweest. Daar zal gezien de lange termijn liquiditeitsprognose van de provincie voorlopig ook geen sprake van zijn.

In het uitvoeren van het treasurybeleid stuurt de provincie daarom op het beheersen van het renterisico en het liquiditeitsrisico. Het renterisico is het risico van een lager financieel resultaat als gevolg van (negatieve) rentefluctuaties. Het liquiditeitsrisico is het risico van wijzigingen in het verloop van inkomsten en uitgaven in afwijking van de planning, waardoor financieringskosten hoger uitvallen.

Schatkistbankieren

De staat verzekert met het schatkistbankieren dat met de middelen van de provincie geen onnodige financiële risico's worden gelopen. Schatkistbankieren biedt de twee volgende hoofdactiviteiten:

- Rekeningcourantverhouding met de Staat. Een positief saldo op de bankrekeningen van de provincie wordt dagelijks afgeroomd ten gunste van de rekening-courant. Andersom wordt een negatief saldo op de bankrekeningen dagelijks aangezuiverd vanaf deze rekening-courant. Deze saldoregulatie wordt uitgevoerd door het Agentschap van de Generale Thesaurie van het ministerie van Financiën.
- Plaatsing van deposito's bij genoemd Agentschap. Hierbij worden dagelijks onafhankelijk vastgestelde tarieven gehanteerd en aanvragen worden nooit geweigerd indien het saldo toereikend is.

Op het aantrekken van middelen, dat via schatkistbankieren niet mogelijk is, wordt hier niet nader ingegaan omdat van het aantrekken van middelen in 2018 geen sprake is geweest. Gelet op de lange termijn liquiditeitsprognose zal dit voorlopig ook niet nodig zijn. Sinds de ingang van het verplicht schatkistbankieren per 15 december 2013 is het voor de provincie mogelijk om tijdelijk overtollige middelen uit te zetten bij Nederlandse gemeenten, waterschappen en provincies, voor zover deze niet over het toezicht van de uitzettende overheid vallen. De rentevergoeding op deze uitzettingen is doorgaans (licht) hoger dan bij de schatkist. In 2018 heeft de provincie geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. aangezien de liquiditeitsprognose voor de lange termijn dit niet toelaat. Voor het bepalen van de hoogte, de looptijd en het rentepercentage van de te plaatsen deposito's en uitzettingen wordt gebruik gemaakt van liquiditeitsprognoses en renteverwachtingen om de marktconformiteit vast te stellen.

Liquiditeitsprognoses

De liquiditeitsprognoses genereren informatie over de liquiditeitsbehoefte op de korte, middellange en lange termijn. De prognoses vormen een belangrijke basis voor het uitzetten van tijdelijk beschikbare financiële middelen in deposito's.

Renteverwachtingen

Een tweede belangrijke basis is de renteverwachting, die in 2018 ieder kwartaal is opgesteld met twee of drie rentevisies van verschillende banken en treasuryspecialisten. Deze renteverwachting heeft de provincie geleerd dat de geraadpleegde instanties voor 2019 nog steeds zeer lage renteniveaus verwachten. Besloten is daarom om de vrijkomende deposito's voorlopig op de rekening-courant te laten staan. Uitzettingen bij de schatkist leveren op peildatum 6 februari 2019 bij een deposito van 7 jaar slechts 0,02 % rente op. De provincie heeft eind 2018 bij de Schatkist € 390,59 miljoen in rekening-courant staan.

Kasgeldlimiet/Renterisiconorm

De Wet fido stelt normen voor de hoogte van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Bij het uitvoeren van het treasurybeleid is de provincie Noord-Holland in 2018 binnen deze normen gebleven. Overschrijding van de kasgeldlimiet was niet aan de orde, omdat in 2018 geen kasgeldleningen nodig waren.

De renterisiconorm is bedoeld om (her)financiering van de meerjarige leningen over de jaren te spreiden. Dit is echter voor de provincie Noord-Holland niet aan de orde geweest, omdat de provincie in 2018 niet over lang vreemd vermogen beschikt.

Renteresultaat

De feitelijke realisatie van het treasurybeleid weerspiegelt het renteresultaat van de provincie. In 2018 heeft de provincie een renteresultaat van bijna € 0,35 miljoen. Dit bestaat met name uit rentebaten op verstrekte langlopende geldleningen en uitzettingen >1 jaar.

Naast de werkelijke kasstromen uit rentelasten/baten rekent de provincie Noord-Holland op basis van de Financiële verordening Noord-Holland in 2018 geen rente intern door aan kostenplaatsen, producten en activa.

Kasgeldlimiet

Berekening kasgeldlimiet

Stappen (1-4)	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottend (+) of Overschot middelen (-)
(1) - (2) = (3)			
Ultimo jaar 2017	€ 247.401.724	€ 648.551.508	€ -401.149.784
Ultimo jaar 2018	€ 239.992.000	€ 530.164.000	€ -290.172.000
(4) Gemiddelde van (3)	€ 243.696.862	€ 589.357.754	€ -345.660.892
Stappen (5-9)	**Variabelen**		**Bedragen**
Stap (5)	**Kasgeldlimiet**		€ 61.847.738
(6a) = (5>4)	**Ruimte onder de kasgeldlimiet**		€ 577.173.929
(6b) = (4>5)	**Overschrijding van de kasgeldlimiet**		* Geen overschrijding van de kasgeldlimiet
Berekening kasgeldlimiet (5)			
Stap (7)	**Begrotingstotaal**		€ 883.539.120
Stap (8)	**Percentage regeling**		7,0%
(5) = (7) x (8) / 100	**Kasgeldlimiet**		**€ 61.847.738**

4.4 Bedrijfsvoering

Algemeen

Provincie Noord-Holland richt haar organisatie optimaal in om als moderne, efficiënte, flexibele en slagvaardige organisatie uitvoering te geven aan haar wettelijke taken, het coalitieakkoord, Kompas 2020 en de Toekomstagenda. Voor haar inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden is de provincie Noord-Holland een betrouwbare partner die rechtmatig handelt en betrouwbaar, transparant, doelmatig, doeltreffend en responsief is. Om succesvol uitvoering te geven aan onze programma's hechten we groot belang aan onze externe gerichtheid en zichtbaarheid voor onze inwoners.

In samenwerking met de provincies Flevoland, Utrecht en Zuid-Holland richt de provincie Noord-Holland zich op het verhogen van de kwaliteit van de bedrijfsvoeringsdienstverlening en het delen van bedrijfsvoeringsexpertise en -kennis.

Door de P4-provincies wordt samengewerkt in zeven expertgroepen op het gebied van P&O, gezamenlijke aanbestedingen, treasury, strategisch ICT, fiscaliteit, risicomanagement en juridische kwaliteitszorg. In deze expertgroepen wordt, vanuit het oogpunt van kwaliteitszorg, kennis uitgewisseld en actie ondernomen.

Kompas 2020 en Samen Noord-Holland

In 'Kompas 2020' staan de maatschappelijke opgaven en ontwikkelingen voor provincies en wat deze betekenen voor de rollen die provincies vervullen, centraal. Vanuit de verschillende provinciale rollen wordt verder onderzocht wat de medewerkers van de provincie nodig hebben om deze rollen goed te kunnen vervullen. Wat voor leiderschap is hiervoor nodig? Hoe zetten we onze talenten goed in? Welke kansen en belemmeringen zien we?

De Toekomstagenda heeft vorm gekregen in het programma Samen Noord-Holland. Ook in 2018 heeft een groot aantal medewerkers actief meegewerkt aan het verder concretiseren van de vier kernwaarden:

- Van buiten naar binnen betekent dat we samen met onze partners en inwoners problemen en kansen signaleren. We luisteren en zijn nieuwsgierig naar wat zij belangrijk vinden.
- Samen werken we als één organisatie aan oplossingen met en voor het bedrijfsleven, inwoners en partners, zoals gemeenten en belangengroepen. Zo dragen we bij aan het grotere geheel.
- Ruimte nemen we en geven we door kansen te zien en nieuwe dingen uit te proberen, transparant te zijn en verantwoording af te leggen.
- Zelfbewust betekent trots zijn op je werk, leren, zichtbaar zijn als provincie Noord-Holland en met zelfvertrouwen optreden.

Ambities Coalitieakkoord realiseren met meerjarige financiële sturing

Noord-Holland is één van de vitaalste provincies van ons land. Eén van de motoren achter het groeiend economisch herstel. De coalitie van VVD, D66, PvdA en CDA, die zijn zaken financieel op orde heeft en houdt, doet er deze collegeperiode alles aan om die motor harder te laten draaien en om onze regionale economie duurzaam aan te jagen. Wij staan voor een gedegen financieel

beleid. De Noord-Hollandse begroting dient dan ook meerjarig structureel in evenwicht te zijn. Het is belangrijk om gedegen en strak te begroten en genoeg weerstandsvermogen en -capaciteit te hebben, zodat financiële risico's kunnen worden opgevangen zonder dat dit een effect heeft op de lopende begroting. Ultimo 2018 beschikt de provincie Noord-Holland over een sterke financiële positie. In 2018 is een positief resultaat gerealiseerd en de financiële buffers zijn toereikend om risico's op te kunnen vangen.

Digitalisering

Om invulling te geven aan onze ambities op het gebied van bedrijfsvoering hebben wij in 2018 onder andere gewerkt aan onderstaande activiteiten.

Informatiebeleid en CIO

De huidige tijd kenmerkt zich door enorme ontwikkelingen op het vlak van informatievoorziening en ICT. En intussen zijn daar ook terreinen als data, geoinformatie, beveiliging en privacy bijgekomen. Om op al deze ontwikkelingen goed te kunnen blijven inspelen is in 2016 een vraag-aanbodorganisatie ingericht onder leiding van een Chief Information Officer (CIO). Deze vraag-aanbodorganisatie staat inmiddels en is in 2018 verder uitgebouwd en geperfectioneerd. Naar aanleiding van nieuwe regelgeving zoals de AVG, de Wet Open Overheid, cybersecuritywetgeving, informatiebeheer en afspraken met het Rijk over digitalisering zijn binnen de provincie Noord-Holland nieuwe beleidsregels en afspraken gemaakt op al deze terreinen. Dit staat nooit stil en zal ook de komende tijd door blijven gaan. Hiermee geven we invulling aan "de Plan-Do-Check-Act-cyclus" waarbij we in- en externe audits en onderzoeken gebruiken om kwetsbaarheden te vinden en daarop vervolgens te acteren.

Om onze informatievoorziening up-to-date te houden is in 2016 een Concern Informatieplan opgesteld dat loopt tot 2020. Conform dit plan voeren we een aantal programma's uit.

Verbetering digitale dienstverlening

Ter verbetering van de digitale dienstverlening heeft de provincie in 2018 onder meer het Open Staten Informatie-portaal ontwikkeld samen met andere overheden en is een goed geslaagde app-challenge gehouden om dit portaal verder te ontwikkelen. Verder is een Handreiking Digitale Dienstverlening gemaakt waarmee onderdelen van de provincie-organisatie gemakkelijker gebruik kunnen maken van ons digitale loket via het internet. Ten slotte is stapsgewijs de publieke bereikbaarheid van het internet en het intranet verbeterd.

Flexibele digitale kantooromgeving

In het kader van de modernisering van onze ICT-werkplekomgeving is het afgelopen jaar gewerkt aan een nieuw systeem van identity- en accessmanagement dat voldoet aan moderne eisen van beveiliging. Geleidelijk en goed begeleid is inmiddels een aantal projecten en applicaties overgezet naar de cloud. Dit vergroot de flexibiliteit van werken binnen onze organisatie.

Inrichting van gegevensmanagement

Datagestuurd werken wordt steeds belangrijker. De provincie heeft dat onderkend. Op 12 november is de datastrategie vastgesteld in Provinciale Staten. Op verschillende manieren is de provincie nu bezig om, samen met externe partners, de datastrategie te operationaliseren. Er is een datalab ingericht waarin inmiddels diverse beleids- en andere vraagstukken zijn onderzocht en beantwoord met behulp van data-analyse. En er is en wordt gewerkt aan het inrichten van de

datagovernance en -beleid, aan het inrichten van de benodigde technische infrastructuur en aan de opleiding en bemensing ervan.

Vernieuwing van de bedrijfsvoeringprocessen

In het streven om intern uiteindelijk volledig digitaal te kunnen werken zijn het afgelopen jaar op diverse terreinen stappen gezet. Zo is de digitalisering van het proces van bestuurlijke besluitvorming inmiddels vergevorderd, is het postproces verder gedigitaliseerd en zijn de werkprocessen ter afhandeling van subsidies verder gedigitaliseerd.

De IV-basis op orde

Het afgelopen jaar zijn, mede op aanwijzing van onze accountant, diverse nieuwe beleidsregels en procedures opgesteld op het gebied van informatiebeveiliging en privacy, w.o. een algemeen en specifieke privacyreglementen. Op dit terrein worden ook met enige regelmaat WOB-vragen en statenvragen gesteld en beantwoord. Daarnaast is gewerkt aan architectuurkaders en aan de kwaliteitsverbetering van het interne informatiebeheer.

Archief

De provinciearchivaris concludeert in zijn rapportage, toegezonden aan PS op 12 september 2018, dat de provincie deels voldoet aan de archiefwet- en regelgeving. Op het gebied van het archief- en informatiebeheer is al veel bereikt, maar er is ook nog een aantal verbeterpunten. Daarom is op specifieke terreinen een voortzetting van de inspanning nodig om het duurzaam beheer van archiefwaardige informatie geheel in overeenstemming te brengen met de huidige wet- en regelgeving. Op basis van de uitkomsten van deze jaarlijkse archiefinspectie zijn maatregelen genomen om de aanbevelingen uit te voeren en daarbij ons beleid ten aanzien van duurzaam informatiebeheer en de uitvoering hiervan aan te passen aan veranderende omstandigheden binnen en buiten de provincie op het gebied van digitalisering.

Communicatie

Communicatie draagt bij aan het creëren en benutten van kansen. Dat doen we door samenhang te creëren in de thema's die belangrijk zijn voor de provincie, maar vooral in de thema's die de inwoners van Noord-Holland belangrijk vinden. We weten de aansluiting te vinden bij de beleving van de belangrijkste doelgroep. Niet gedacht vanuit middelen, maar vanuit de verwachtingen van de buitenwereld. Van buiten naar binnen. Daarmee vergroten we de communicatiekracht en wordt de meerwaarde en legitimiteit van de provincie zichtbaar.

We faciliteren de boegbeelden van de provincie om als organisatie communicatiever te worden en effectiever in de themacommunicatie. Communicatie zorgt voor focus en keuzes in de onderwerpen die buiten leven. Scherpe keuzes maken betekent ook loslaten en draagvlak creëren voor de keuzes. Communicatie speelt een verbindende rol tussen de thema's en tussen bestuur en de verschillende onderdelen van de organisatie. Uiteraard blijft het vakmanschap op het gebied van bijvoorbeeld schrijven, woordvoering, crisiscommunicatie en sociale media daarbij de basis.

In 2018 hebben we onder meer het volgende gedaan:

- Doorontwikkelen nieuwe website en intranet;
- Vernieuwing van zowel het externe blad &Holland als het personeelsblad Op Dreef;
- Professionaliseren van webcare op sociale media;

- Meer gebruik van (communicatie)onderzoek door een inwonerspanel;
- Actief persbeleid;
- Provinciale organisatie communicatiever maken;
- Jaarprogramma sponsoring en relatiemanagement uitgevoerd;
- Actievere communicatie over Provinciale Staten ter voorbereiding op de verkiezingen.

Personeel en Organisatie

HRM beleid
De kernwaarden uit Samen Noord Holland komen terug in alle HRM-thema's. Het HRM-beleid kende in 2018 een aantal belangrijke thema's.

Arbeidsvoorwaarden
De interprovinciaal vastgestelde werkgeversvisie, die aansluit op Kompas 2020, is inhoudelijk richtinggevend voor de cao 2017 - 2018 en de nog af sluiten cao 2019 en cao 2020.

Vanaf 2017 – 2018 wordt in de cao nadrukkelijker ingezet op eigentijdse arbeidsverhoudingen. Met een aantal cao instrumenten kunnen medewerkers in constante dialoog met hun leidinggevende, het zogenoemde 'Goede Gesprek', invulling geven aan hun huidige en toekomstige duurzame inzetbaarheid en persoonlijke ontwikkeling.

Zo hebben medewerkers de beschikking over een Persoonlijk Opleidings Budget (POB) en geldt 'loon naar werken' bij het uitvoeren van 'resultaatopdrachten'. Het buiten de eigen functie uitvoeren van resultaatopdrachten bevordert zo ook de interne mobliteit en ontwikkeling van medewerkers.

Per 1 januari 2018 stegen de salarissen met 1,3% en werd het niet-pensioengevende deel van het IKB met 0,75% verhoogd.

Sinds voorjaar 2018 is het overleg met de bonden gericht geweest op een beleidsarme cao 2019 met nadere afspraken over twee hoofdonderwerpen: één generiek functiegebouw voor alle provincies en harmonisatie van toelagen tussen provincies. Tevens is de cao 2020 voorbereid om een soepele overgang naar de Wet Normalisatie Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) per 1 januari 2020 te realiseren.

Arbeidsmarkt
De arbeidsmarkt is sterk in beweging en door de economische ontwikkeling wordt deze voor bepaalde functies steeds krapper.

In 2018 zijn er 64 nieuwe medewerkers ingestroomd en hebben 61 medewerkers de organisatie verlaten.

Binnen de provincie zijn 5 programma's opgezet voor jong talent gericht op persoonlijke ontwikkeling, het versnellen van de volgende stap in de carrière en het versnellen van de organisatieontwikkeling.

- Junior Expertprogramma: dit zijn specialisten die instromen op moeilijk vervulbare vacatures.
- Het PNH traineeprogramma: dit is een 2-jarig traineeprogramma voor generalisten met de focus op een loopbaan binnen het openbaar bestuur, bij voorkeur talent dat behouden blijft voor de Provincie Noord Holland.

- Het MRA traineeprogramma: dit betreft ook een 2-jarig traineeprogramma voor generalisten in het samenwerkingsverband van de Metropoolregio Amsterdam. In 2018 waren er in totaal 6 MRA trainees binnen de Provincie Noord Holland.
- Het Technisch Traineeship P4: dit is een 2-jarig traineeprogramma voor technisch specialisten in een samenwerkingsverband met de provincies Zuid-Holland, Flevoland en Utrecht. In 2018 zijn er 2 trainees bij de Provincie NH geplaatst.
- Het potentialprogramma: dit is een ontwikkelprogramma voor potentials voor strategische functies. In dit potential programma zijn in 2018 10 potentials uit de organisatie geselecteerd en gestart met een ontwikkelprogramma van 2 jaar.

Op 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Doel van deze wet is mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar vermogen deel te laten nemen aan de arbeidsmarkt. Daarnaast hebben we te maken met de Wet banenafspraak en Quotum arbeidsbeperkten (WQ). De Quotumwet introduceert een quotumheffing waarmee werkgevers gestimuleerd worden om meer mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.

In het kader van de banenafspraak zijn er momenteel 21 medewerkers bij de provincie Noord-Holland geplaatst. Daarmee heeft de provincie Noord-Holland de doelstelling voor de banenafspraak van 19 fte in 2018 gerealiseerd. Ook het streefcijfer voor de Quotumwet 2018 van 1,93% van de totale loonsom is behaald. Het doel was om 25 fte te plaatsen en we hebben 26 fte gerealiseerd.

Het blijft een hele opgave om de doelstellingen voor de komende jaren te realiseren. Maar vanuit de provincie Noord-Holland is er veel commitment en energie om deze doelgroep aan het werk te helpen.

Flexibiliteit en beweging
De provincie Noord-Holland werkt aan een toekomstbestendige organisatie, die in staat is adequaat in te spelen op toekomstige ontwikkelingen, eisen van stakeholders en effectief is in de realisatie van de eigen strategische ambities. Hoe de toekomst er uit zal zien – zeker op de langere termijn – is voor een deel onzeker. Dat maakt de noodzaak groter te werken aan een (meer) wendbare, flexibel ingerichte organisatie.

PNH gebruikt strategische personeelsontwikkeling (SPO), waarmee we richting geven aan dit proces waarbij we continu de balans zoeken tussen de te bereiken doelen en het daarbij behorende personeelsbestand.

Het SPO-proces faciliteert dat:

- het toekomstbeeld van de organisatie, op basis van de in- en externe ontwikkelingen periodiek in kaart wordt gebracht;
- helder wordt wat er nodig is aan expertise en vaardigheden om dit toekomstbeeld te kunnen realiseren, ten opzichte van wat er nu in huis is;
- interventies worden gekozen die bijdragen aan het realiseren van die doelen.

Dit vereist een flexibile inzet van medewerkers en biedt kansen om de loopbaanmogelijkheden van medewerkers te stimuleren.

Op 31 december 2018 waren er 976 medewerkers in dienst van de Provincie Noord-Holland, 476 mannen en 500 vrouwen. Omgerekend naar fulltime dienstverband bedroeg de bezetting 905 fte. De vastgestelde formatie bedroeg op 31 december 2018 931 fte.

Het verschil van 26 fte tussen de bezetting en de formatieruimte is vacatureruimte en is deze waar noodzakelijk opgevuld door externe krachten.

Intern zijn er in 2018 113 medewerkers doorgestroomd naar een andere functie, waarvan meer dan de helft (63) is doorgestroomd naar een hogere functie. Medewerkers werken steeds vaker aan een tijdelijke opdracht. In 2018 zijn in totaal 67 opdrachten op het Talentplein geplaatst. Voor het eerst dit jaar werden ook vanuit het IPO (12) opdrachten aangeboden. In totaal zijn er 35 matches geweest door interne medewerkers en 13 door externe medewerkers.

Het aantal aangeboden opdrachten vanuit PNH is in 2018 gedaald, maar het aantal matches is gestegen.

Arbobeleid en ziekteverzuim
Het arbobeleid van de Provincie Noord-Holland is gericht op het creëren van een gezonde en veilige werksituatie. Vanuit bedrijfseconomisch perspectief richten we ons op het beperken van arbeidsrisico's en de daarmee samenhangende schadelast. In samenwerking met de arbodienst wordt invulling geven aan de regelgeving in het kader van de Arbowet.

In het kader van preventie en het bevorderen van vitaliteit biedt PNH, boven op de wettelijke arbo verplichtingen, allerlei faciliteiten aan medewerkers. In 2018 werd nader onderzoek gedaan naar risico's op het gebied van Psychosociale arbeidsbelasting (PSA), Thuiswerken en Werkomgeving. Op basis van de bevindingen worden maatregelen genomen om e.e.a. verder te optimaliseren. Ook werd aan alle medewerkers een uitgebreid Periodiek Medisch Onderzoek/ Healthcheck aangeboden.

In 2018 is het ziekteverzuimpercentage gestegen van 4,0% eind 2017 naar 4,7% eind 2018. De meldingsfrequentie was nagenoeg gelijk aan die in 2017, namelijk 1,15.

Leiderschap en talentontwikkeling
De manier van handelen door leidinggevenden van de provincie Noord-Holland vormt een cruciale factor in het werken volgens de kernwaarden in de hele organisatie. Als onderdeel van de L-leerlijn is door alle leidinggevenden in een bijeenkomst gesproken over hoe de kernwaarden in het 'goede gesprek' met de medewerkers concreet gemaakt kunnen worden. Er zijn intervisiegroepen gevormd waarin alle leidinggevenden met elkaar actuele casuistiek bespreken. Daarnaast is in een bijeenkomst met het bestuur en alle leidinggevende gesproken over integriteitsdilemma's en het creëren van een open ambtelijke cultuur.

Binnen PNH wordt talent- en resultaatgericht gewerkt. Het programma Talent aan Zet ondersteunt teams hierin. Talentontwikkeling vindt actief plaats door samen te werken tussen de verschillende directies bij de uitvoering van opleidingstrajecten voor adviseurs (A-leerlijn), en de ontwikkeling van de P-leerlijn, voor project, proces- en programmamanagers. Medewerkers hebben meer eigen regie gekregen op hun ontwikkeling door de beschikking van het Talentbudget en de invoering van het Persoonlijk Ontwikkel Budget (POB).

Integriteit
In 2018 is bijzondere aandacht gegeven aan een aantal onderdelen van het integriteitsbeleid van de provincie Noord-Holland. Ter voorbereiding op de inwerkingtreding van de Wnra zijn bestaande regelingen op het gebied van integriteit aangepast. Regelingen op het gebied van melden en onderzoek zijn geactualiseerd. Het integriteitsbeleid is uitgebreid met de nieuwste bepalingen uit de AVG over privacy en gegevensbescherming. Er zijn initiatieven genomen om vanuit de provincie een bijdrage te kunnen leveren aan het meer weerbaar maken van Noord-Hollandse gemeenten en de provincie tegen vormen van ondermijnende criminaliteit. Daarbij is aandacht gegeven aan het versterken van de kwaliteit van frauderisicoanalyses van werkprocessen, ook bij de aan de provincie verbonden partijen. Op het gebied van cultuur en

dialoog zijn in 2018 talrijke gesprekssessies georganiseerd met ambtenaren, maar ook met bestuurders, om het bewustzijn van integriteitskwesties verder te versterken.

Fiscaliteit

Fiscaal in control
In 2009 hebben de provincie en de belastingdienst het convenant horizontaal toezicht gesloten, waarin is afgesproken met elkaar samen te werken op basis van de uitgangspunten begrip, transparantie en vertrouwen. De Belastingdienst heeft in 2018 een boekenonderzoek Loonheffingen afgerond. De resultaten van het boekenonderzoek bevestigen de gedane inspanningen voor de verdere versterking van de fiscale beheersing.

Vennootschapsbelasting (Vpb)
Met ingang van 1 januari 2016 is de provincie als gevolg van een wetswijziging vennootschapsbelastingplichtig geworden voor de activiteiten waarmee zij in fiscaal opzicht een onderneming drijft. De wet- en regelgeving omtrent de vennootschapsbelasting alsmede wijzigingen in lopende activiteiten en/of nieuwe activiteiten worden blijvend gemonitord. De provincie is belastingplichtig voor de Vpb vanwege de deelname in de (fiscaal transparante) commanditaire vennootschap PolanenPark C.V. (commanditair belang van ca. 40%). Dit leidt voor boekjaar 2018 naar verwachting tot een Vpb-last die - in afwachting van de definitieve jaarrekeningen over 2018 van PolanenPark C.V. – wordt bepaald. Op basis van de prognoses ten tijde van de jaarrekening 2017 was de verwachting over boekjaar 2018 een te betalen bedrag van c.a. € 27.000. In 2018 is door PolanenPark C.V. echter meer gerealiseerd dan werd begroot, waardoor naar verwachting (eerder) sprake is van een hogere last dan begroot. De impact hiervan kan pas definitief worden bepaald als de jaarrekening 2018 van PolanenPark C.V. definitief is.

BTW
In 2018 is sterk ingezet om voorkomende btw-vragen organisatiebreed op te pakken en is de nadere implementatie ervan in de processen vormgegeven.

Wet DBA
Met ingang van 1 mei 2016 is de Verklaring arbeidsrelaties (VAR) afgeschaft en vervangen door de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (Wet DBA). Deze wet maakt opdrachtgevers medeverantwoordelijk voor de juiste (fiscale) beoordeling van arbeidsrelaties met opdrachtnemers, zoals ZZP'ers. De handhaving van de Wet DBA is in beginsel uitgesteld tot in ieder geval 1 januari 2020. De provincie heeft afstemming gezocht met de Belastingdienst over de uitvoering van de Wet DBA en de borging in haar processen. De gemaakte afspraken in dit kader zijn nog steeds van kracht.

Subsidies

Het digitaal aanvragen van subsidies is in 2017 provincie-breed ingevoerd en verder ontwikkeld als onderdeel van het programma De Digitale Provincie. Dit is in 2018 voortgezet naar nog verder gaande digitalisering van de aanvraagformulieren. Resultaten van de pilot op dit gebied zullen in 2019 worden geïmplementeerd. Aan Subsidies verleende de provincie in 2018 circa 100 miljoen Euro. Ter versterking van de interne beheersing zijn de werkprocessen en controleprotocollen van Subsidies in 2018 onder de loep genomen. Verdere implementatie van noodzakelijke stappen zullen in 2019 resulteren in een betere beheersing van het subsidieproces.

Inkoop

Het inkoopbeleid 2017-2021 “Samen Inkopen voor Noord-Holland”, met als belangrijkste pijlers Mens en Milieu, Innovatie, Doelmatig en Doeltreffend en Opdrachtgeverschap, is in 2018 door de hele organisatie verder ingekleurd. Door de verschillende directies wordt samengewerkt om gestelde doelen te halen.

Maatschappelijk verantwoord inkopen

Maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI), onderdeel van Mens en Milieu, is een belangrijk thema binnen het inkoopbeleid. Met het MVI-actieplan in de hand is de organisatie verder gegaan met het behalen van de gestelde doelstellingen. In 2018 is:

- De Green Deal Circulair inkopen 2.0, ondertekend. Deze Green Deal biedt de mogelijkheid om samen met publieke en private organisaties te werken aan professionalisering en opschaling van circulair inkopen in Nederland. In de Green Deal spreken publieke en private organisaties met elkaar af de circulaire economie aan te jagen met hun inkoopbeleid. PNH voert pilots uit met betrekking tot de Cruquiusbrug en de koffieaanbesteding;
- Met betrekking tot de aanbesteding mobiele telefoons volledige compensatie van het grondstoffenverbruik gerealiseerd;
- Bij de aanbesteding gladheidsmaterieel succesvol circulaire gunningscriteria toegepast;
- Bij de aanbesteding warme drankenautomaten deze zoveel mogelijk samengesteld uit hergebruikte onderdelen;
- Ook bij kleinere aanbestedingen zoals de bloemboeketten en de kantoorartikelen is het gelukt om deze 100% duurzaam en deels circulair in te kopen.

Hierdoor is in 2018 onder meer de doelstelling behaald om drie aanbestedingen te starten waarbij circulair wordt ingekocht. De provincie is tevens actief deelnemer in diverse samenwerkingsverbanden (bijvoorbeeld binnen het IPO en de MRA) op het gebied van circulair inkopen. Verder wordt gewerkt aan het verder uitbouwen van het organisatie breed circulair inkopen.

In het kader van CO2 reductie is in 2018 de CO2 footprint van de provincie opgeleverd. Deze nulmeting moet na verdere doorontwikkeling de provincie in staat stellen om te sturen op CO2 reductie bij het uitschrijven van opdrachten.

Sinds 2018 is de provincie, in aanwijzing vanuit het Rijk, overgestapt op het kwalitatief monitoren van MVI-criteria. Dit komt voort uit de doelstellingen van het Manifest Verantwoord Inkopen. Hiervoor wordt de tool gebruikt die is ontwikkeld vanuit het Rijk: de MVI-zelfevaluatie tool. Met deze tool kunnen de toegepaste criteria worden gemonitord en kan bij andere aangesloten overheden gezocht worden naar specifieke (succesvolle) criteria die toegepast zijn bij bepaalde typen aanbestedingen.

Social Return

Met ingang van 1 januari 2016 is het toepassen van social return beleid bij contracten boven de vigerende drempel voor Europese aanbestedingen voor dienstverleningsovereenkomsten. Per 1 januari 2017 is dit beleid uitgebreid met infrastructurele projecten, eveneens boven de vigerende drempel voor Europese aanbestedingen. De provincie hanteert een percentage van 5% van de totale opdrachtsom. Per contract wordt beoordeeld of dit percentage toepasbaar en proportioneel

is en kan, na afweging, een afwijkend percentage worden toegepast. In juni 2018 heeft GS kennisgenomen van de 'voortgangsrapportage mei 2018' over social return.

De status van social return per januari 2018 is als volgt:
Er zijn vanaf januari 2015 (stand van zaken december 2018) met 46 opdrachtnemers uitvoeringsafspraken gemaakt over social return. Met 2 opdrachtnemers worden binnenkort social return afspraken gemaakt. Binnen de huidige afspraken hebben de opdrachtnemers inmiddels 157 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk(ervaring) geholpen. De gemiddelde duur van een plaatsing is tien maanden. Daarnaast is via sociaal inkopen en diverse MVO-activiteiten een waarde van € 180.626 gerealiseerd.

Status van social return

De inkoopwaarde van de lopende 46 contracten met een SR-verplichting	€ 629.550.000
De social return verplichting op deze contracten	€ 11.880.000
Dit staat gelijk aan een gemiddeld social return percentage van	1,90%
Huidige stand gerealiseerde SR-waarde	**€ 3.162.000**

In mei 2019 wordt de uitvoering van het social return beleid geëvalueerd en zal GS de resultaten aan de leden van Provinciale Staten verzenden.

De structurele samenwerking op het gebied van Inkoop met de andere 11 provincies en in het bijzonder met de P4 (Zuid-Holland, Flevoland en Utrecht) levert aanwijsbare producten op. Zo zijn er enkele aanbestedingen gezamenlijk uitgevoerd (zoals de telefonie aanbesteding PT 2018) en wordt samenwerking gezocht op het gebied van duurzame initiatieven als gezamenlijke energieinkoop en bv de klimaatenveloppe vanuit het Rijk.

Planning en Control

Planning en Control cyclus
Vanuit de ambitie de planning- en controlcyclus door te ontwikkelen en te digitaliseren; hebben Provinciale Staten aanbevelingen geformuleerd voor de verbetering van de begrotingssystematiek (PS-besluit 12 februari 2018-8). In lijn met deze aanbevelingen is de begroting 2019 opgezet. De overige documenten in de P&C-cyclus worden op dezelfde vernieuwd. Tevens is in 2018 hard gewerkt om de kwaliteit en het totstandkomingsproces van de P&C-producten te verbeteren en het eigenaarschap in de P&C-cyclus te vergroten.

Wijzigingen landelijke wet- en regelgeving

De provincie monitort actief de relevante ontwikkelingen ten aanzien van wet- en regelgeving zodat de organisatie hier tijdig op kan anticiperen. Een aantal voorbeelden van actuele thema's voor 2018 zijn:

- Programma KEI: stelt voor overheden het digitaal uitwisselen van stukken in gerechtelijke procedures stapsgewijs verplicht; In 2018 is het programma KEI door het rijk opgeschort. In de loop van 2019 wordt over de uitvoering van KEI meer duidelijkheid verwacht.
- Op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming is binnen de CIO een Functionaris Gegevensbescherming aangesteld.

- Het wetsvoorstel Wet open overheid wordt aangepast en de voorgestelde wijzigingen worden begin 2019 aan de Tweede Kamer aangeboden. De provincie gaat zich in 2019 voorbereiden op de inwerkingtreding van deze wet.

Interne beheersing en risicomanagement
De provincie Noord-Holland heeft de (meerjarige) ambitie uitgesproken om snel, open en transparant te kunnen anticiperen op ontwikkelingen in een in toenemende mate complexer wordende en veranderende omgeving. Hiertoe heeft de provincie sinds 2017 ingezet op het verder optimaliseren van haar management control systeem. Het management Control Systeem is het systeem waarbinnen informatie wordt verzameld en gebruikt om de performance van organisatieonderdelen of de organisatie in zijn geheel te kunnen evalueren in relatie tot de strategische doelen. Het systeem draagt bij aan en beïnvloedt het gedrag binnen de organisatie gericht op het realiseren van deze strategische doelstellingen.

Een aantal (externe) ontwikkelingen in het boekjaar 2018 is in dit verband van groot belang.

- De ontwikkelingen inzake de rechtmatigheidsverklaring. Er komt een wetswijziging die Gedeputeerde Staten verplicht tot een rechtmatigheidsverantwoording over de jaarrekening. De rechtmatigheidsverklaring wordt nu nog door de accountant afgegeven. Besluitvorming over de wijze van verantwoording afleggen over rechtmatigheid door provincies en gemeenten in Nederland vindt medio 2019 plaats. Met ingang van 2022 (over het boekjaar 2021) zal het college van Gedeputeerde Staten zelf een rechtmatigheidsverklaring afgeven. Volgens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is het doel hiervan de politieke aanspreekbaarheid te onderstrepen en de kwaliteit van de bedrijfsvoering van provincies en gemeenten te verhogen. De exacte eisen die aan de rechtmatigheidsverklaring zullen worden gesteld zijn overigens nog (steeds) onduidelijk voor wat betreft inhoud en reikwijdte;
- Een andere belangrijke ontwikkeling op dit gebied betreft het verscherpte toezicht van de Autoriteit Financiële Markten op de accountantskantoren, waardoor de kantoren hun controles zonder uitzondering vrijwel uitsluitend gegevensgericht uitvoeren (dus zonder te steunen op de VIC-functie van organisaties). Dit toezicht is in 2018 verder aangescherpt;
- Tegelijkertijd is de NV COS 610 (Nadere Voorschriften Controle- en overige Standaarden 610) aangescherpt, waarin de interne controle functie wordt beschreven vanuit het perspectief van de accountantscontrole.

Vanuit de wens om het eigen management control systeem te optimaliseren en rekening houdend met bovenstaande ontwikkelingen heeft de provincie Noord-Holland medio 2018 de startnotitie rechtmatigheidsverklaring afgerond en vastgesteld. De notitie richt zich met name op de positionering, scope, organisatie en kwaliteitseisen van de (Verbijzonderde) Interne Controle (VIC). In de 2e helft van 2018 is de VIC op de rechtmatigheid stevig neergezet in de organisatie, waarmee een solide basis is gelegd om toe te groeien naar de rechtmatigheidsverklaring in 2022.

Naast de startnotitie is concreet gewerkt aan werkprogramma's waarin de belangrijkste risico's en de maatregelen om die risico's te beheersen (interne controles) zijn beschreven. Dit is uitgevoerd voor de belangrijkste bedrijfsprocessen inkopen, aanbestedingen, salarissen, subsidies, huren & pachten en begrotingswijzigingen. Belangrijk uitgangspunt in de werkprogramma's is dat de proces- en risico-inventarisatie door de lijn (op diverse niveaus) wordt uitgevoerd. Dit sluit aan bij de principes van eigentijds sturen en verantwoorden; waarbij het management primair verantwoordelijk is voor de strategie en de daarvan afgeleide doelstellingen; de sturing en beheersing van haar processen en voor het managen van de risico's.

Risicomanagement was ook in 2018 een belangrijk middel om de kwaliteit van de besluitvorming en de effectiviteit en efficiëntie van projecten en bedrijfsvoering te vergroten. Risicomanagement is inmiddels een essentieel onderdeel geworden van interne beheersing. Wanneer provinciale risico's met belangrijke (financiële) consequenties zich daadwerkelijk voordoen, moet de provincie immers kunnen verantwoorden dat op een afgewogen en bewuste manier risicomanagement is gehanteerd.

Kosten Bedrijfsvoering

De onderstaande apparaatskosten vertegenwoordigen de totale kosten van de bedrijfsvoering. Dit betreft onder andere de kosten voor personeel, ICT, huisvesting en facilitaire zaken.

De apparaatskosten zijn in 2018 met een bedrag van € 2,7 miljoen onderschreden. Zoals is bepaald bij de instelling van de reserve Bedrijfsvoering is de onderschrijding op materiële apparaatskosten van € 0,6 miljoen gestort in de reserve Bedrijfsvoering.

De apparaatskosten zijn als volgt verdeeld naar een loon- en overige component (waarbij inhuurkosten ten laste van de formatie zijn opgenomen in het loondeel) :

Verdeling apparaatskosten

	Oorspronkelijke begroting 2018	Actuele begroting 2018	Werkelijk 2018	Restant 2018
Personeel	€ 81.743.000	€ 80.358.000	€ 79.545.000	€ 813.000
Materieel	€ 30.303.000	€ 36.263.000	€ 34.361.000	€ 1.902.000
Totaal	**€ 112.046.000**	**€ 116.621.000**	**€ 113.906.000**	**€ 2.715.000**

De verdeling van de apparaatskosten over de begrotingsprogramma's en operationele doelen heeft plaatsgevonden op basis van de verdeelsleutel per directie zoals die bij de begroting 2018 is vastgesteld. In 2018 is voor een bedrag van € 2,52 miljoen doorbelast aan investeringskredieten, terwijl in de begroting is uitgegaan van € 5,44 miljoen.

Een deel van de apparaatskosten wordt gedekt uit reserves. Het betreft de reserves Huisvesting, Organisatieveranderingen, Vervanging ICT-apparatuur, Bedrijfsvoering en GO-gelden. Begroot is dat een bedrag van € 4,93 miljoen zou worden gedekt. De werkelijke kosten ten laste van deze reserves bedroegen in 2018 € 3,66 miljoen (zie ook onderstaande verklaringen). Doordat de werkelijke kosten ten laste van deze reserves € 1,27 miljoen lager zijn geweest, is er in 2018 ook € 1,27 miljoen minder onttrokken uit de betreffende reserves.

De totale onderschrijding op apparaatskosten bedraagt € 2,71 miljoen (2,33 %). De belangrijkste onderschrijdingen worden als volgt verklaard:

- In het kader van de ontwikkeling van de organisatie zijn niet alle formatieplaatsen ingevuld met eigen personeel. Daardoor zijn de loonkosten lager geweest dan geraamd. De meest urgent openstaande formatieplaatsen zijn ingevuld door externe inhuur;

- In de begroting zijn middelen toegevoegd voor motie 110. De besteding van dit incidenteel budget verloopt vertraagd omdat tussen het beschikbaar komen van budget en het daadwerkelijk aanstellen van de mensen enige tijd tussen zit. Daarnaast is het lastig gebleken om op basis van tijdelijke dienstverbanden mensen aan te trekken. Dit geldt ook voor inhuur op interim-basis, waardoor een deel van het werk is verschoven naar 2019. Het gaat om een bedrag van € 530.000;

- Minder inzet voor de Koepelovereenkomst Flevoland. In de Koepelovereenkomst is voorzien in een dienstverlening voor de provincie Flevoland met een omvang van 7 fte. Medewerkers bieden zelf aan, op basis van vrijwilligheid, om werk in Flevoland te verrichten. In 2018 was het animo om hiervoor in aanmerking te komen gering, waardoor maar 2,5 fte van de 7 zijn ingevuld;

- De uitgaven voor het Persoonlijk Opleiding Budget zijn in 2018 lager geweest dan begroot. Volgens de CAO heeft iedere medewerker een budget beschikbaar van € 5.000, te besteden in vijf jaar tijd. Gemiddeld zou dat leiden tot een besteding van circa € 1,0 miljoen per jaar. Met dit bedrag is in de begroting dan ook rekening gehouden. In 2018 is in werkelijkheid € 416.000 uitgegeven;

- Lagere uitgaven voor de realisatie van het I-portfolio, waardoor minder is onttrokken aan de reserve bedrijfsvoering. Deels zijn de lagere uitgaven veroorzaakt doordat bij een aantal projecten de planning die voor de start van het realisatietraject wordt opgesteld te ambitieus blijkt en wordt bijgesteld. De kosten schuiven daardoor in de tijd naar achteren en de te realiseren doelen worden later behaald;

- Door PS is bij de overdracht van de VTH-plustaken aan de omgevingsdiensten incidenteel geld beschikbaar gesteld binnen de apparaatskosten voor frictiekosten. Voor 2018 (het laatste jaar waarin budget beschikbaar is gesteld) was het oorspronkelijke bedrag € 500.000. Bij de laatste begrotingswijziging is dit budget al verlaagd met € 250.000. Een ingecalculeerde bijdrage aan één van de omgevingsdiensten is niet tot besteding gekomen in 2018. Op het budget is in totaal € 145.000 niet uitgegeven.

4.5 Verbonden partijen

Wat hebben wij bereikt?

Inleiding

Onder een verbonden partij wordt verstaan: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Een financieel belang bestaat uit het door ons ter beschikking gestelde bedrag dat we niet kunnen verhalen indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor we aansprakelijk zijn indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Een bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij door stemrecht.

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijke risico's dient op grond van het BBV en de Wet gemeenschappelijke regelingen de paragraaf Verbonden partijen opgenomen te worden in de begroting en jaarrekening.

Algemeen

In de nota verbonden partijen 2014 is opgenomen dat een verbonden partij een instrument is dat de overheid kan benutten om maatschappelijke doelstellingen uit het collegeprogramma of de programmabegroting te behalen. Daarbij verwacht de overheid dichter bij de realisatie van haar (publieke) doelen te komen.

In een aantal gevallen wordt voor de realisatie van een provinciaal belang voor een participatie in een verbonden partij gekozen. Allereerst kunnen GS van oordeel zijn dat het publieke belang het best kan worden behartigd door een bestaande activiteit buiten de provinciale organisatie te plaatsen. Voorbeelden van dergelijke verzelfstandigingen uit het verleden zijn PWN, Alliander, Afvalzorg en Recreatie Noord-Holland.

Ten tweede kan sprake zijn van activiteiten die gezamenlijk met andere publieke en/of private partijen worden uitgevoerd ter behartiging van provinciale publieke belangen. Voorbeelden hiervan zijn Schiphol Area Development Company (SADC), Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, Zeestad en PolanenPark.

Naast de hiervoor genoemde situaties kan voor nieuwe participaties worden gekozen bij nieuw te ontwikkelen activiteiten die het publieke belang behartigen. Een voorbeeld hiervan is het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland B.V. (PDENH).

De verbonden partijen van de provincie Noord-Holland bestaan uit de provinciale deelnemingen (vennootschappen, hierna: A), de gemeenschappelijke regelingen waaraan we deelnemen (B) en een aantal overige rechtspersonen waarmee een financieel belang en een bestuurlijk belang is gemoeid (C).

A. Deelnemingen

Naar hun aard kunnen deelnemingen worden onderscheiden in de categorieën (voormalige) nutsbedrijven, regionale ontwikkelingsmaatschappijen, beleggingen en overige.

De deelnemingen in de (voormalige) nutsbedrijven (PWN, Alliander, Afvalzorg) zijn vanuit de historie ontstaan. Regelmatig wordt beoordeeld of aanhouding van de belangen nog een provinciaal belang dient.

Wij zien, net als de rijksoverheid, de drinkwatervoorziening als een publieke taak en wij hebben geen voornemen onze deelneming in PWN te verminderen.

Ten aanzien van Afvalzorg hebben Provinciale Staten uitgesproken dat de activiteiten van deze vennootschap een publiek belang dienen. Uitbreiding van de activiteiten van Afvalzorg buiten het gebied van Noord-Holland en Flevoland (de huidige aandeelhouders) achten wij niet uitgesloten, mits in principe de decentrale overheden in het betreffende gebied daarvoor tot de vennootschap toetreden. Noord-Holland zal echter altijd een bepalende meerderheid in de vennootschap willen hebben. Vooralsnog zijn er geen concrete mogelijkheden tot uitbreiding en richt Afvalzorg zich met name op verdere verbetering van haar eigen bedrijfsprocessen.

Ten aanzien van de ontwikkelingsvennootschappen (SADC, RON, PolanenPark en Zeestad) kunnen sociaal-economische motieven en motieven vanuit ruimtelijke ordening worden aangevoerd voor de diverse participaties. Zolang de doelstelling van de desbetreffende ontwikkelingsmaatschappij actueel is, blijft de provincie vanuit dat oogpunt in principe deelnemen, tenzij nieuwe ontwikkelingen tot andere keuzes leiden.

De deelnemingen met een beleggingskarakter in de Bank Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Waterschapsbank dienen geen direct provinciaal belang, maar worden aangehouden vanwege het geringe risico en het hoge rendement.

Recreatie Noord-Holland is een uitvoeringsorganisatie waarin de provincie deelneemt en die als doel heeft het beheren en onderhouden van gebieden van een aantal recreatieschappen. Deze taak werd voorheen uitgevoerd door de provinciale afdeling Groenbeheer. Alle aandelen zijn bij de provincie geplaatst.

B. Gemeenschappelijke regelingen

De gemeenschappelijke regeling Schadeschap Luchthaven Schiphol dient ter afstemming van belangen tussen de diverse overheden in de regio.

De provincie is actief in een aantal recreatieschappen in het kader van landschapsbeheer en het creëren van recreatievoorzieningen.

De Randstedelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijke regeling en oefent voor de provincies Flevoland, Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland de wettelijk verplichte rekenkamerfunctie uit.

Het Openbaar lichaam Waddenfonds is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Groningen en Fryslân.

De provincie neemt deel aan een viertal omgevingsdiensten. Dat betreft gemeenschappelijke regelingen tussen de provincie en een aantal gemeenten in de provincie Noord-Holland. De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincie Noord-Holland, de provincie Flevoland en een aantal gemeenten in beide provincies.

C. Overige verbonden partijen

De provincie is lid van de vereniging Interprovinciaal Overleg, het IPO. Met deze samenwerking wordt beoogd de condities waaronder provincies werken te optimaliseren en provinciale vernieuwingsprocessen te stimuleren.

De provincie is betrokken bij een aantal stichtingen. Stichtingen worden als verbonden partij opgenomen als door de provincie een bestuurder wordt benoemd en er sprake is van jaarlijkse financiële bijdragen aan die stichting. Daarmee wordt een ruime invulling gegeven aan de definitie van verbonden partijen.

De stichtingen die het betreft zijn:

- Stichting Gooisch Natuurreservaat
- Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio
- Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied
- Stichting administratiekantoor Aandelen Zeehaven IJmuiden
- Stichting Voorbereiding Pallas-reactor

Het fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is op grond van de Wet milieubeheer tot stand gekomen als publiekrechtelijk rechtspersoon. Doel is het beheren van de gelden in het fonds, opdat deze gelden worden gebruikt ter dekking van de kosten van de eeuwigdurende nazorg van gesloten stortplaatsen.

Wat hebben wij daarvoor (meer) gedaan?

Sturen op bijdrage aan provinciale doelen

De provincie stuurt actief op de bijdrage van een verbonden partij aan de provinciale doelen. De beleidsmatige afweging of continuering van participatie in bestaande verbonden partijen wenselijk is, komt aan de orde bij de vierjaarlijkse evaluatie van de verbonden partij. Naast (her)definiëring van het publieke belang zal voor elke verbonden partij, zowel bij het aangaan van de verbintenis als bij de periodieke evaluatie, worden getoetst of deze bijdraagt aan realisatie van beleidsdoelstellingen. Vanuit bedrijfseconomisch perspectief zal beoordeeld worden of de bedrijfsvoering van de verbonden partij voldoende zakelijk is. In alle gevallen wordt periodiek de beleidsmatige afweging gemaakt om betrokken te blijven of te zijn bij activiteiten die de verbonden partij verricht.

Bij het aangaan van een verbinding met en bij het aansturen van een verbonden partij streven wij ernaar:

- Afspraken met de verbonden partijen vast te leggen (bijvoorbeeld in overeenkomsten, statuten of indien van toepassing in een gemeenschappelijke regeling) en te monitoren;
- Afspraken met de verbonden partijen te maken over de frequentie en inhoud van de verantwoordingsinformatie en deze te monitoren;
- Te beoordelen of andere partijen die betrokken zijn bij de verbonden partijen andere belangen kunnen hebben naast het gezamenlijk belang.

Invulling aandeelhouders- en commissarisrol

Er is voor gekozen de belangen van de provincie bij de deelnemingen primair via de aandeelhoudersrol te behartigen. Dat betekent dat in de Raden van Commissarissen van de provinciale deelnemingen geen leden van Gedeputeerde Staten of Provinciale Staten worden benoemd. De aandeelhoudersrol is geplaatst in de portefeuille van de gedeputeerde die ook belast is met het beleidsveld. Om het benodigde contact met de belangrijkste deelnemingen te hebben, worden door het jaar heen verschillende afstemmingsoverleggen gehouden tussen de portefeuillehouder en bestuurders van de onderneming.

De jaarstukken van verbonden partijen worden beoordeeld op een aantal financiële criteria: positief resultaat, solide financiële verhoudingen (eigen vermogen versus vreemd vermogen), dividendverwachtingen etc.

Ook wordt gekeken naar de ontwikkelingen ten opzichte van voorgaande jaren en de verwachtingen voor de komende jaren. Dit gebeurt in nauw overleg met de betrokken beleidssectoren.

De bepalingen uit de Nederlandse corporate governance code (“Code”), die van toepassing is op beursgenoteerde vennootschappen met haar statutaire zetel in Nederland, worden zoveel mogelijk toegepast op de deelnemingen van de provincie Noord-Holland. De Code bevat zowel principes als concrete bepalingen die de bij een vennootschap betrokken personen (onder andere bestuurders en commissarissen) en partijen tegenover elkaar in acht zouden moeten nemen.

Wij informeren Provinciale Staten over de ontwikkelingen bij de deelnemingen in onze jaarstukken en de begroting. Daarbuiten worden Provinciale Staten actief geïnformeerd als daar aanleiding toe is.

Relevante ontwikkelingen verbonden partijen

De volgende wijzigingen hebben in 2018 plaatsgevonden op het gebied van de verbonden partijen:

- Innovatiefonds Noord-Holland B.V. is in april 2018 opgericht. De provincie Noord-Holland is 50% aandeelhouder;
- Op 8 oktober 2018 hebben Provinciale Staten besloten om het fondsvermogen van PDENH op te hogen met de tweede tranche (€25 miljoen) tot een totaal van €55 miljoen;
- In 2016 is er een agiostorting geweest van € 2 miljoen op de door de provincie gehouden aandelen in het kapitaal van de RON. In april 2018 is er van deze agiostorting € 1 miljoen teruggestort naar de provincie;
- De vier aandeelhouders in SADC hebben in maart 2018 een leenfaciliteit aan SADC ter beschikking gesteld van € 3,375 miljoen per aandeelhouder. In 2018 heeft SADC geen gebruik gemaakt van deze faciliteit.

Wat heeft het gekost?

De belangen van de provincie Noord-Holland in de verbonden partijen brengen lasten en baten (dividenden) met zich mee.

Uitgaven

De lasten voor de verbonden partijen zijn terug te vinden in verschillende programma’s. De lasten (rentelasten) voor de deelnemingen in SADC en Zeehaven IJmuiden staan in programma 5 “Ruimte” onder operationeel doel 5.3.1.

De bijdragen aan de recreatieschappen zijn opgenomen in programma 5 onder operationeel doel 5.2.3. De bijdragen aan de omgevingsdiensten zijn opgenomen onder operationeel doel 4.1.2. De bijdragen van de provincie aan het Interprovinciaal Overleg zijn opgenomen in programma 1 “Openbaar bestuur”.

Inkomsten

In 2018 ontvingen wij ca. € 11,7 miljoen aan dividend. Voor 2019 en volgende jaren is een opbrengst begroot van ca. € 7 miljoen per jaar. Zie hiervoor het overzicht van de ontvangen bedragen per deelneming. Een aanzienlijk deel van de ontvangen dividenden wordt gebruikt als algemeen dekkingsmiddel

Leningen en garantstellingen verstrekt aan verbonden partijen

Aan een aantal provinciale deelnemingen zijn bij oprichting of bij een latere financieringsbehoefte, leningen dan wel garanties verstrekt, namelijk:

- Aan Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN) is een leningfaciliteit verstrekt van € 750.000, bedoeld voor participatie in een Startersfonds.
- De in het verleden met Polanenpark afgesloten leningovereenkomst voor een maximum bedrag van € 23 miljoen is medio 2016 afgelost. De aandeelhouders in PolanenPark staan sindsdien naar rato garant voor een bancaire lening van PolanenPark. Voor de provincie betekent dit een garantstelling van maximaal € 8.000.000.
- Aan Zeehaven IJmuiden is in 2011 een lening verstrekt van € 635.000.
- Aan de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V. is een renteloze lening verstrekt ten behoeve van investeringen in bedrijventerreinen. Eind 2016 bedroeg de totale schuld € 11.086.095. Ten behoeve van het project Hoogtij is een borgtocht verstrekt aan de BNG Bank N.V. voor € 35 miljoen, waarvoor het Havenbedrijf Amsterdam N.V. voor 1/3 een contragarantie heeft gesteld aan de Provincie Noord-Holland.
- Aan de stichting Voorbereiding Pallas-reactor is een subsidie in de vorm van een rentedragende geldlening verleend voor de activiteiten in de voorbereidingsfase van de Pallas-reactor

Risico's verbonden aan verbonden partijen

De financiele risico's gerelateerd aan verbonden partijen zijn als volgt weer te geven (zie tevens de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing):

Gestort aandelenkapitaal bij deelnemingen

Een aandeelhouder in een vennootschap (deelneming) heeft een bedrag betaald voor de aandelen. In het geval dat de vennootschap slechte resultaten behaalt, kan sprake zijn van (gedeeltelijk) verlies van dit bedrag. Dit dient dan op de provinciale balans te worden gecorrigeerd.

Voor een aantal deelnemingen is vanwege dit risico een bedrag in het provinciale weerstandsvermogen opgenomen.

Dividendopbrengsten van deelnemingen

Als een deelneming winsten behaalt, kan een deel van die winst als dividend worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. Deze mogelijke dividenden zijn onzeker doordat pas na afloop van een boekjaar blijkt of het verwachte resultaat is behaald.

De provincie dekt in het weerstandvermogen het risico af dat 25% van het verwachte dividend niet wordt uitgekeerd.

Verstrekte leningen aan verbonden partijen

Zowel aan een aantal deelnemingen als aan enkele overige verbonden partijen zijn leningen verstrekt. Voor een deel van de verstrekte leningen heeft een dotatie aan het weerstandsvermogen plaatsgevonden in verband met het risico van niet-terugbetaling.

Verstrekte garanties aan verbonden partijen

Zowel ten behoeve van deelnemingen als van overige verbonden partijen zijn garanties/borgstellingen afgegeven. Voor een deel van de verstrekte bedragen heeft een dotatie aan het weerstandsvermogen plaatsgevonden, voor het geval een beroep wordt gedaan op deze garanties/borgstellingen.

Risico's binnen Gemeenschappelijke Regelingen

Elke deelnemer aan een Gemeenschappelijke Regeling is in principe voor zijn aandeel verantwoordelijk voor mogelijke tekorten binnen de GR. In het provinciale weerstandsvermogen is hiervoor een aantal posten opgenomen.

Bovenstaande risico's zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen als Financieringsrisico's, Beleidsrisico's of als Risico's Verbonden Partijen.

Overzicht verbonden partijen

Deelneming

1	**Alliander N.V.**			
OD	4.2.1			
Vestigingsplaats	Arnhem			
Nominale waarde aandelen	62.654.400			
% belang	9,16			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Energievoorziening.			
Bijdrage provinciale doelen	Investeringen in energie-infrastructuur Bijdragen aan duurzaamheidsinitiatieven			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Algemene toelichting				
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
	3.942.000.000		4.129.000.000	
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
	4.127.000.000		4.216.000.000	
Resultaat	**2017**		**2018**	
	203.000.000		334.000.000	
Dividend	**2017**		**2018**	
	9.506.000		13.738.000	

2	**N.V. Afvalzorg Holding**			
OD	4.1.2			
Vestigingsplaats	Haarlem			
Nominale waarde aandelen	12.600.000			
% belang	90			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Efficiënt gebruik stortplaatsen.			
Bijdrage provinciale doelen	Beheer en exploitatie afval-stortlocaties			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Algemene toelichting				
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
	56.653.000		66.635.000	
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
	129.447.000		121.720.000	

Resultaat	**2017**		**2018**	
		5.420.000		11.238.000
Dividend	**2017**		**2018**	
		1.125.000		1.125.000

3	**N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)**
OD	3.2.2
Vestigingsplaats	Velserbroek
Nominale waarde aandelen	6.806.703
% belang	100
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer
Bijdrage provinciale doelen	Levering drinkwater Beheer natuurgebieden
Wijzigingen (betreffend jaar)	
Algemene toelichting	

Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		228.231.000		236.197.000
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		561.421.000		554.205.997
Resultaat	**2017**		**2018**	
		8.924.000		8.610.000
Dividend	**2017**		**2018**	
		652.337		659.000

4	**Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)**
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Haarlem
Nominale waarde aandelen	370.000
% belang	100
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Beheer en onderhoud recreatiegebieden
Bijdrage provinciale doelen	Beheer en onderhoud recreatiegebieden
Wijzigingen (betreffend jaar)	

Algemene toelichting				
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		3.521.717		3.668.593
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		1.788.973		1.416.574
Resultaat	**2017**		**2018**	
		135.542		146.875
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

5	**Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)**
OD	5.3.1
Vestigingsplaats	Schiphol
Nominale waarde aandelen	3.424.680
% belang	25
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht lid RvC
Publiek doel	Ruimtelijke inrichting Schipholgebied.
Bijdrage provinciale doelen	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden Werving en acquisitie
Wijzigingen (betreffend jaar)	

Algemene toelichting				
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		105.705.000		106.399.000
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		24.703.000		21.632.000
Resultaat	**2017**		**2018**	
		3.242.000		692.000
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

6	**Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied (RON)**
OD	5.3.1
Vestigingsplaats	Zaanstad
Nominale waarde aandelen	787.500
% belang	33,30

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied.
Bijdrage provinciale doelen	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden
Wijzigingen (betreffend jaar)	
Algemene toelichting	

Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		4.792.000		3.310.000
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		75.098.000		66.910.000
Resultaat	**2017**		**2018**	
		-1.042.000		1.518.000
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

7	**Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)**
OD	5.3.1
Vestigingsplaats	Alkmaar
Nominale waarde aandelen	26.460
% belang	49
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht voorzitter RvC
Publiek doel	Ontwikkeling Economie.
Bijdrage provinciale doelen	Marketing en acquisitie Versterking economie
Wijzigingen (betreffend jaar)	
Algemene toelichting	

Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		805.677		843.112
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		1.962.178		2.545.259
Resultaat	**2017**		**2018**	
		-83.942		37.345
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

8	**PolanenPark B.V.**
OD	5.3.1
Vestigingsplaats	Haarlem
Nominale waarde aandelen	7.200
% belang	40
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein.
Bijdrage provinciale doelen	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden
Wijzigingen (betreffend jaar)	
Algemene toelichting	

Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		450.318		1.060.976
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		1.337.633		4.397.111
Resultaat	**2017**		**2018**	
		62.250		610.658
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

9	**PolanenPark C.V.**
OD	5.3.1
Vestigingsplaats	Schiphol
Nominale waarde aandelen	7.200
% belang	40
Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein.
Bijdrage provinciale doelen	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden
Wijzigingen (betreffend jaar)	
Algemene toelichting	

Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		1.575.679		5.940.949
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		18.972.584		18.805.327
Resultaat	**2017**		**2018**	

		0		4.365.141
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

10	**Zeehaven IJmuiden N.V.**
OD	5.3.1
Vestigingsplaats	IJmuiden
Nominale waarde aandelen	408.402
% belang	8,40
Bestuurlijk belang	Benoeming bestuurslid beherende stichting
Publiek doel	Ontwikkeling haven en economie.
Bijdrage provinciale doelen	Beheer en exploitatie van visafslag en havenfaciliteiten
Wijzigingen (betreffend jaar)	
Algemene toelichting	

Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		22.030.000		24.711.000
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		36.704.000		34.940.000
Resultaat	**2017**		**2018**	
		2.813.000		2.755.000
Dividend	**2017**		**2018**	
		24.504		24.504

11	**Zeestad Beheer B.V.**
OD	5.1.1
Vestigingsplaats	Den Helder
Nominale waarde aandelen	9.000
% belang	50
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder.
Bijdrage provinciale doelen	Stedelijke vernieuwing
Wijzigingen (betreffend jaar)	
Algemene toelichting	

Eigen vermogen	**2017**		**2018**	

		18.000		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		0		
Resultaat	**2017**		**2018**	
		0		
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

12	**Zeestad C.V.**
OD	5.1.2
Vestigingsplaats	Den Helder
Nominale waarde aandelen	6.900.000
% belang	49
Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV
Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder.
Bijdrage provinciale doelen	Stedelijke vernieuwing
Wijzigingen (betreffend jaar)	
Algemene toelichting	

Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		0		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		36.806.679		
Resultaat	**2017**		**2018**	
		0		
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

13	**Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Provincie Noord-Holland B.V. (ODENH)**
OD	4.2.1
Vestigingsplaats	Haarlem
Nominale waarde aandelen	18.000
% belang	100
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Stimulering duurzame energie en ontwikkeling economie.

Bijdrage provinciale doelen	Participaties in duurzame energie bedrijven			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Algemene toelichting				
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		610.855		472.926
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		4.457		4.463
Resultaat	**2017**		**2018**	
		-486.347		-137.929
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

14	**N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)**			
OD	8.1.1			
Vestigingsplaats	Den Haag			
Nominale waarde aandelen	1.525.875			
% belang	1,10			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Belegging			
Bijdrage provinciale doelen	n.v.t.			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Algemene toelichting				
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		4.953.000.000		4.991.000.000
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		135.072.000.000		132.518.000.000
Resultaat	**2017**		**2018**	
		393.000.000		337.000.000
Dividend	**2017**		**2018**	
		1000974		1544185

15	**Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)**
OD	8.1.1
Vestigingsplaats	Den Haag

Nominale waarde aandelen	11..845
% belang	0,20
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Belegging
Bijdrage provinciale doelen	n.v.t.
Wijzigingen (betreffend jaar)	
Algemene toelichting	

Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		1.628.000.000		1.726.000.000
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		85.495.000.000		81.989.000.000
Resultaat	**2017**		**2018**	
		123.000.000		100.000.000
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

16	**Life Sciences Fund Amsterdam B.V.**
OD	5.3.2
Vestigingsplaats	Amsterdam
Nominale waarde aandelen	36.038
% belang	16,90
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Ontwikkeling economie.
Bijdrage provinciale doelen	Participaties in medische en life science bedrijven
Wijzigingen (betreffend jaar)	
Algemene toelichting	Aandeel PNH in fondsvermogen: € 1.991.606 Mate van revolverendheid: 100%

Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		12.558.798		13.353.119
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		14.278		201.540
Resultaat	**2017**		**2018**	
		-300.046		794.321
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

17	**Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland B.V.**			
OD	5.3.2			
Vestigingsplaats	Haarlem			
Nominale waarde aandelen	1			
% belang	100			
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Stimuleren duurzame economie.			
Bijdrage provinciale doelen	Participaties in duurzame economie bedrijven			
Wijzigingen (betreffend jaar)				
Algemene toelichting	Aandeel PNH in fondsvermogen: € 19.010.000 Mate van revolverendheid: 100%			
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		4.686.878		14.616.148
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		658.769		1.743.882
Resultaat	**2017**		**2018**	
		-469.696		-4.901.787
Dividend	**2017**		**2018**	
		0		0

18	**Innovatiefonds Noord-Holland B.V.**
OD	5.3.2
Vestigingsplaats	Amsterdam
Nominale waarde aandelen	8.000
% belang	50
Bestuurlijk belang	stemrecht AVA
Publiek doel	Stimuleren duurzame economie
Bijdrage provinciale doelen	Stimuleren innovatie/duurzaamheid
Wijzigingen (betreffend jaar)	
Algemene toelichting	· Looptijd; fondsdeel 1 2023 · Omvang; fondsdeel 1: 12,5 miljoen. Fondsdeel 2; 8,5 miljoen · Aandeel PNH; 50% · Mate van revolverendheid; 100% vestigingsplaats; Amsterdam nominale waarden aandelen PNH; 8000 rechtsvorm: BV

Eigen vermogen	**2017**	**2018**	
			1.702.762
Vreemd vermogen	**2017**	**2018**	
			1.176.544
Resultaat	**2017**	**2018**	
			-184.238
Dividend	**2017**	**2018**	

Gemeenschappelijke regelingen

1	**Schadeschap Luchthaven Schiphol**
OD	5.1.2
Vestigingsplaats	Hoofddorp
Bestuurlijk belang	Zorgvuldige en tijdige afwikkeling van de schadevergoedingen
Visie en beleidsvoornemens	Met het oprichten van het Schadeschap in 1998 hebben overheden één loket willen instellen voor burgers en bedrijven voor schadeveroorzakende besluiten van overheden over Schiphol.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Bevordering afwikkeling schadevergoedingen uitbreiding Schiphol.
Activiteiten	Het Schadeschap behandelt verzoeken om schadevergoeding van omwonenden/bedrijven rond Schiphol die schade lijden ten gevolge van overheidsbesluiten op grond van de Wet Luchtvaart over Schiphol.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De activiteiten van het Schadeschap Schiphol hebben bijgedragen aan effectieve regionale samenwerking om schadegevallen formeel en zorgvuldig af te handelen.
Bevoegdheden	Via gemeenschappelijke regeling
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland (1 stem)
Algemeen bestuur	A. Tekin, 8 leden, 22 stemmen
Dagelijks bestuur	A. Tekin
Andere deelnemers en stemaandeel	· Aalsmeer (2 stemmen), · Amstelveen (2 stemmen), · Haarlemmermeer (2 stemmen), · Nieuwkoop (1 stem), · Uitgeest (1 stem), · Zaanstad (2 stemmen) · Ministerie van Infrastructuur en Milieu (11 stemmen).
Financieel belang	Baten begroting 2019: 4.733.750 Deelnemersbijdragen: 0 Provinciale bijdrage: 0

Eigen vermogen	**2017**	**2018**
	233.021	233.613

Vreemd vermogen	**2017**	**2018**
	85.085	738.886

Resultaat	**2017**	**2018**
	553	592

Algemene toelichting

Het Schadeschap Luchthaven Schiphol is opgericht door de Provincie Noord-Holland, het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (voorheen Verkeer en Waterstaat), het Hoogheemraadschap van Rijnland en 21 (deel)gemeenten rondom de luchthaven. Het Schadeschap is belast met de behandeling van verzoeken om schadevergoeding die verband houden met de Planologische Kernbeslissing Schiphol van 1995, en de daarop volgende Luchthavenindelingsbesluiten en de Luchthavenverkeersbesluiten. Dit is vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling Schadeschap Luchthaven Schiphol.

2	**Recreatieschap Spaarnwoude**
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Haarlem
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheer recreatiegebied.
Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen.
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin 1 stem
Dagelijks bestuur	A. Tekin
Andere deelnemers en stemaandeel	1 stem M. van Doorninck (Amsterdam) 1 stem B. Diepstraten (Velsen) 1 stem J.C.W. Nederstigt (Haarlemmermeer) 1 stem C.Y. Sikkema (Haarlem) 1 stem B. Graal (Haarlemmerliede en Spaarnwoude)

Financieel belang	Baten begroting 2019	6.305.231
	Deelnemersbijdragen	2.955.084
	Provinciale bijdrage	1.525.046

Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		17.947.422		17.136.409
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		1.605.729		1.793.998
Resultaat	**2017**		**2018**	
		0		0

Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgen de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijk regeling recreatieschap Geestmerambacht getreden.

3	**Recreatieschap Groengebied Amstelland**
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Amstelveen
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheer recreatiegebied
Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin 1 stem
Dagelijks bestuur	
Andere deelnemers en stemaandeel	1 stem J. Langenacker (Ouder-Amstel) 1 stem J.W. Nuijens (Diemen) 1 stem F.Gordon (Amstelveen) 3 stemmen M.van Doorninck/L.Ivens/ S.Kukenheim (Amsterdam)
Financieel belang	Baten begroting 2019 4.402.945 Deelnemersbijdragen 3.223.967 Provinciale bijdrage 902.277
Eigen vermogen	**2017** 2.894.971 **2018** 3.366.692
Vreemd vermogen	**2017** 2.969.620 **2018** 2.354.786
Resultaat	**2017** 0 **2018** 0
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgt de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijke regeling recreatieschap Geesterambacht getreden.

4	**Recreatieschap het Twiske (gefuseerd met Landschap Waterland in 2013, maar met gescheiden boekhoudingen)**
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Haarlem

Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage.
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheer recreatiegebied
Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin 6 stemmen
Dagelijks bestuur	
Andere deelnemers en stemaandeel	1 stem R.J. Monen (Oostzaan) 1 stem J. Schalkwijk (Wormerland) 2 stemmen R. Quakernaat (Landsmeer) 3 stemmen M.T.A. Hegger (Purmerend)

Financieel belang	Baten begroting 2019	2.312.741
	Deelnemersbijdragen	1.762.700
	Provinciale bijdrage	1.017.078

Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		2.896.926		2.647.268
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		519.140		95.716
Resultaat	**2017**		**2018**	
		0		0

Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgen de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijk regeling recreatieschap Geestmerambacht getreden.

5	**Recreatieschap Landschap Waterland**
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Haarlem
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen			
Doel	Beheer recreatiegebied			
Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden.			
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen.			
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.			
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland			
Algemeen bestuur	A. Tekin 1 stem			
Dagelijks bestuur				
Andere deelnemers en stemaandeel	5 stemmen M. van Doorninck(Amsterdam) 1 stem A.J.M. van Beek (Beemster) 1 stem B. ten Have (Waterland) 4 stemmen S. Munnikendam (Zaanstad) 2 stemmen H. Schutt (Edam-Volendam) 1 stem R. Quakernaat (Landsmeer)			
Financieel belang	Baten begroting 2019	700.102		
	Deelnemersbijdragen	667.960		
	Provinciale bijdrage	345.068		
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		1.929.435		2.118.710
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		37.648		37.585
Resultaat	**2017**		**2018**	
		0		0
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgen de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijk regeling recreatieschap Geestmerambacht getreden.			

6	**Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer**
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Haarlem
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage.
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen

Doel	Beheer recreatiegebied			
Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden.			
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen.			
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.			
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland			
Algemeen bestuur	A. Tekin 1 stem			
Dagelijks bestuur	A. Tekin			
Andere deelnemers en stemaandeel	1 stem A.W.M. Schoorl (Heemskerk) 1 stem P.F. Dijkman (Alkmaar) 1 stem S. Munnikendam (Zaanstad) 1 stem A.N. Dellemijn (Heiloo) 1 stem H.J. Niele-Goos(Beverwijk) 1 stem J.M. Kloosterman (Uitgeest) 1 stem R. de Haan (Castricum)			
Financieel belang	Baten begroting 2019	1.670.386		
	Deelnemersbijdragen	1.458.720		
	Provinciale bijdrage	802.635		
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		2.095.611		2.114.998
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		98.827		129.158
Resultaat	**2017**		**2018**	
		0		0
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgen de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijk regeling recreatieschap Geestmerambacht getreden.			

7	**Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.**
OD	6.2.3
Vestigingsplaats	Utrecht
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage
Visie en beleidsvoornemens	Elk recreatieschap heeft een eigen ontwikkelingsvisie opgesteld waarin de doelen voor het gebied als totaal en per deelgebied zijn opgenomen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheer recreatiegebied

Activiteiten	Ontwikkeling en beheer recreatiegebieden.		
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	7010 ha. adequaat beheerd groen door de recreatieschappen.		
Bevoegdheden	Verordende en toezichthoudende bevoegdheden.		
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland		
Algemeen bestuur	A. Tekin en P.E. Kirch-Voors		
Dagelijks bestuur	A. Tekin		
Andere deelnemers en stemaandeel	6 stemmen F. Ossel D. van Enk J.J. de Kloet 6 stemmen F. van Liempt J. Helling P. van Rosssum 2 stemmen M. Pennarts W. Ubaghs 2 stemmen K. Diepeveen L. van Hooijdonk	Wijdemeren Stichtse Vecht Provincie Utrecht Gemeente Utrecht	
Financieel belang	Baten begroting 2019	2.333.300	
	Deelnemersbijdragen	1.385.500	
	Provinciale bijdrage	406.300	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
	1.794.700		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
	2.195.300		
Resultaat	**2017**		**2018**
	283.400		
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland zes recreatieschappen waarin de provincie deelnemer is (de provincie neemt geen deel aan het Recreatieschap Westfriesland). Al deze schappen dragen bij aan het beheer en onderhoud van regionale recreatiegebieden. Hieronder volgen de visie, rechtsvorm en doel, bestuurlijk belang, activiteiten en bevoegdheden van de recreatieschappen. Vervolgens wordt specifiek ingegaan op de kerngegevens van de individuele schappen. Per 1 januari 2017 is de provincie uit de gemeenschappelijk regeling recreatieschap Geestmerambacht getreden.		

8	**Beheersregeling Amstel**
OD	2.1.4
Vestigingsplaats	n.v.t.

Bestuurlijk belang	Er kan gesteld worden dat de Amstel doelmatig wordt beheerd. Dit is mogelijk omdat door de beheerregeling het beheer bij één provincie, de provincie Noord-Holland is belegd. De bestuurlijke verantwoordelijkheid is daarmee eenduidig geregeld.
Visie en beleidsvoornemens	De provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht wensen een doelmatig beheer van de Amstel als vaarweg. Het gaat dan om een vlotte en veilige scheepvaart op de Amstel.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheer van de Amstel (het beheer van de Amstel is overgedragen van de provincie aan het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vechtstreek).
Activiteiten	De provincie Noord-Holland beheert en onderhoudt de Amstel vanaf de Tolhuissluis tot de provinciale beheergrens nabij de Omval in Amsterdam. Noord-Holland doet dit ook op de binnen de provincies Utrecht en Zuid-Holland gelegen delen van de Amstel.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	D.m.v. de Beheersregeling Amstel is ook in 2017 een doelmatig vaarweg- en nautisch beheer van de Amstel tussen Tolhuissluis en Omval Amsterdam uitgevoerd. Daarmee is een bijdrage geleverd aan de hierboven vermelde doelen.
Bevoegdheden	De provincie Noord-Holland treedt op als technisch en nautisch beheerder van de Amstel, gedeelte Omval-Amsterdam-Tolhuissluis.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	n.v.t
Dagelijks bestuur	n.v.t
Andere deelnemers en stemaandeel	
Financieel belang	Baten begroting 2019 0
	Deelnemersbijdragen 0
	Provinciale bijdrage 0

Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		0		0
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		0		0
Resultaat	**2017**		**2018**	
		0		0

Algemene toelichting	De Beheersregeling Amstel is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht ter behartiging van een doelmatig beheer van de Amstel.

9	**Randstedelijke Rekenkamer**
OD	1.1.1
Vestigingsplaats	Amsterdam
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling is aangegaan om gezamenlijk op een effectieve en efficiënte wijze de wettelijke opdracht voor het instellen van een rekenkamer vorm en inhoud te kunnen geven.
Visie en beleidsvoornemens	De Randstedelijke Rekenkamer ziet het als haar verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan goed openbaar bestuur door kennisuitwisseling en samenwerking binnen de betrokken provincies en eventueel andere publieke organen te bevorderen. Kwaliteit,

	betrouwbaarheid en onafhankelijkheid ziet de Rekenkamer als belangrijkste kenmerken van haar producten.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Rekenkamerfunctie
Activiteiten	De Randstedelijke Rekenkamer verricht onafhankelijk onderzoek naar de provincies en de daarmee verbonden organen. De Rekenkamer informeert primair de Provinciale Staten over haar onderzoeksbevindingen, oordelen en aanbevelingen.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Met haar onderzoeken beoogt de rekenkamer bij te dragen aan het verbeteren van het functioneren van het provinciaal bestuur en de daarmee verbonden organen en het versterken van de publieke verantwoording. In 2017 heeft de rekenkamer (vervolg-) onderzoek gedaan naar: · De regierol van de provincie op het gebied van natuurcompensatie. · Het beheer en onderhoud van wegen en civiele · Het functioneren van het recreatieschap Spaarnwoude en de ingezette maatregelen om de belangrijkste (financiële) problemen en risico's op te lossen respectievelijk te beheersen. · De doorvoering van de verbetervoorstellen voor de uitvoeringspraktijk van het Waddenfonds sinds de decentralisatie in 2012 en de betekenis daarvan voor de beslissing over en de uitvoering en monitoring van projecten en de informatievoorziening aan PS · De mate waarin de provincie erin slaagt om via de subsidieregeling de bouwkundige staat verbeteren en de monumentale waarden te behouden van rijksmonumenten die gerestaureerd moeten worden.
Bevoegdheden	De taken en bevoegdheden van de Randstedelijke Rekenkamer zijn in de Provinciewet vastgelegd. De onafhankelijke positie wordt gewaarborgd door onder meer de vrijheid van onderzoek, de toegang tot personen en gegevens en openbaarheid van rapportage. De Rekenkamer doet onderzoek op basis van een eigen onderzoeksprogramma, dat wordt vastgesteld na overleg met de programmaraad. Deze programmaraad bestaat uit leden van de Provinciale Staten van de vier provincies.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	Er is één lid van de Randstedelijke Rekenkamer. Per ultimo 2018 is dat dr. ir. A.W.C. Hoenderdos-Metselaar MBA.
Dagelijks bestuur	Het lid van de rekenkamer vervult tevens de functie van directeur.
Andere deelnemers en stemaandeel	Andere deelnemers zijn de provincies Zuid-Holland, Flevoland en Utrecht. Iedere deelnemer heeft hetzelfde stemaandeel.

Financieel belang	Baten begroting 2019	1.617.600
	Deelnemersbijdragen	1.610.600
	Provinciale bijdrage	434.875

Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		321.327		381.601
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		688.215		656.331
Resultaat	**2017**		**2018**	
		0		0

Algemene toelichting	De Randstedelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Utrecht.

10	**Openbaar lichaam Waddenfonds**
OD	6.
Vestigingsplaats	Leeuwarden
Bestuurlijk belang	Gezamenlijk beheren en programmatisch besteden van de gelden van het Waddenfonds.
Visie en beleidsvoornemens	Het Waddenfonds is na het rapport van Adviesgroep Waddenzeebeleid (commissie Meijer) oorspronkelijk opgericht in 2007 om de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap te stimuleren. Er is toen €800 miljoen ter beschikking gesteld voor aanvullende investeringen in het Waddengebied. Hiertoe is in 2007 het Waddenfonds opgericht. Het Waddenfonds loopt tot en met 2026. Later is daar door de Tweede Kamer een economische doelstelling aan toegevoegd. Het Rijk heeft het Waddenfonds per 1 januari 2012 overgedragen aan de drie Waddenprovincies, Noord-Holland, Groningen en Fryslân. In totaal is er met de decentralisatie van het Waddenfonds een bedrag gemoeid van ruim € 562 miljoen.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Beheren en besteden Waddenfonds
Activiteiten	Het beheer van het Waddenfonds, opstellen en vaststellen subsidieverordening en jaarprogramma, verstrekken van subsidies ten laste van het Waddenfonds; het op privaatrechtelijke titel besteden van middelen ten laste van het Waddenfonds; de voorbereiding van het door provinciale staten vast te stellen Uitvoeringsplan Waddenfonds. Deze activiteiten worden uitgevoerd met inachtneming van het bestuursakkoord en de door provinciale staten vastgestelde beleidskaders met betrekking tot het werkingsgebied van het Waddenfonds. (zie artikel 4 Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds). Voorts worden er een Jaarprogramma (art.8), Jaarverslag (art. 9), Begroting (art. 27) en Jaarrekening (art. 28) opgesteld).
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	In 2017 hebben diverse projecten subsidie ontvangen van het Waddenfonds. Drie van deze projecten hebben een bijdrage voor provinciale cofinanciering ontvangen. Dit betreft de projecten: 1. de bouw van een uitzichtpunt/steiger in de Waddenzee (van circa 150 meter lang) bij de Cocksdorp op Texel; 2. verlenging van het verblijf in de Museumhaven door toeristische arrangementen mogelijk te maken bij Willemsoord in Den Helder; 3. filmproductie Silence of the Tides over de Wadden.
Bevoegdheden	Aan het openbaar lichaam Waddenfonds zijn de volgende publiekrechtelijke bevoegdheden overgedragen: De verordenende bevoegdheid, voor zover het vaststellen van een wettelijk voorschrift als bedoeld in artikel 4.23, eerste lid, Awb, noodzakelijk is ten behoeve van het verstrekken van subsidies ten laste van de begroting van het Waddenfonds; het nemen van besluiten inzake het verstrekken van subsidie ten laste van de begroting van het Waddenfonds, overeenkomstig titel 4.2 Awb. (Zie artikel 5 van de Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds)

Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland			
Algemeen bestuur	Naam AB-leden vanuit Noord-Holland: W. Bakker, E.A.S. Rommel, gedeputeerde C.J. Loggen. 3 stemmen			
Dagelijks bestuur	C.J. Loggen			
Andere deelnemers en stemaandeel	Provincie Fryslân en Provincie Groningen 1 stem Deelnemers Provincie Groningen: H. Staghouwer (DB) 1 stem Deelnemers Provincie Fryslân: K. Kielstra (DB)			
Financieel belang	Baten begroting 2019	29.308.000		
	Deelnemersbijdragen			
	Provinciale bijdrage			
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		101.936.372		112.404.455
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		82.129.983		70.979.298
Resultaat	**2017**		**2018**	
		14.290.922		19.106.835
Algemene toelichting	Openbaar lichaam Waddenfonds is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Groningen en Fryslân.			

11	**Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek**
OD	4.1.2
Vestigingsplaats	Lelystad
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD
Visie en beleidsvoornemens	Verbetering van dienstverlening, kwaliteit van vergunningverlening en handhaving op gebied van milieu, bodem en ruimtelijke ordening. Creëren van gelijk speelveld voor bedrijven. Verhoging van efficiëntie van het functioneren op dit gebied.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
Activiteiten	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De omgevingsdiensten hebben door vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht bij bedrijven en instellingen in de eigen regio's in Noord-Holland bijgedragen aan de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen van de provincie betreffende de kwaliteit van de leefomgeving, veiligheid en duurzaamheid.
Bevoegdheden	Gemandateerd door de deelnemers.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin stem 6%
Dagelijks bestuur	Geen DB-lid

Andere deelnemers en stemaandeel	Flevoland 29,74 % Wijdemeren 3,56 % Lelystad 13,20 % Gooise Meren 6,40 % Almere 7,84 % Urk 2,32 % Zeewolde 6,15 % Dronten 7,27 % Huizen 1,83% Noordoostpolder 8,53% Hilversum 2,10 % Weesp 3,20 % Blaricum 0,88 % Laren 0,97%			
Financieel belang	Baten begroting 2019	12.123.093		
	Deelnemersbijdragen	11.615.588		
	Provinciale bijdrage	845.003		
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		1.855.199		1.421.501
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		4.489.808		4.434.824
Resultaat	**2017**		**2018**	
		729145		193830
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland vier omgevingsdiensten. De provincie neemt deel in deze omgevingsdiensten.			

12	**Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied**
OD	4.1.2
Vestigingsplaats	Zaandam
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD
Visie en beleidsvoornemens	Verbetering van dienstverlening, kwaliteit van vergunningverlening en handhaving op gebied van milieu, bodem en ruimtelijke ordening. Creëren van gelijk speelveld voor bedrijven. Verhoging van efficiëntie van het functioneren op dit gebied.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
Activiteiten	Vergunningverlening en handhaving milieutaken
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De omgevingsdiensten hebben door vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht bij bedrijven en instellingen in de eigen regio's in Noord-Holland bijgedragen aan de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen van de provincie betreffende de kwaliteit van de leefomgeving, veiligheid en duurzaamheid.
Bevoegdheden	Gemandateerd door de deelnemers
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland

Algemeen bestuur	A. Tekin en J.H.M. Bond stem 20%		
Dagelijks bestuur	A. Tekin		
Andere deelnemers en stemaandeel	Amsterdam 30 % Haarlemmermeer 16 % Zaanstad 9 % Aalsmeer 5 % Amstelveen 5 % Diemen 5 % Ouder-Amstel 5% Uithoorn 5 %		
Financieel belang	Baten begroting 2019	45.410.000	
	Deelnemersbijdragen	44.032.000	
	Provinciale bijdrage	11822000	
Eigen vermogen	**2017**	**2018**	
	5.371.000	3.884.000	
Vreemd vermogen	**2017**	**2018**	
	17.691.000	15.970.000	
Resultaat	**2017**	**2018**	
	1659000	0	
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland vier omgevingsdiensten. De provincie neemt deel in deze omgevingsdiensten.		

13	**RUD Noord-Holland Noord**
OD	4.1.2
Vestigingsplaats	Hoorn
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD.
Visie en beleidsvoornemens	Verbetering van dienstverlening, kwaliteit van vergunningverlening en handhaving op gebied van milieu, bodem en ruimtelijke ordening. Creëren van gelijk speelveld voor bedrijven. Verhoging van efficiëntie van het functioneren op dit gebied.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken
Activiteiten	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De omgevingsdiensten hebben door vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht bij bedrijven en instellingen in de eigen regio's in Noord-Holland bijgedragen aan de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen van de provincie betreffende de kwaliteit van de leefomgeving, veiligheid en duurzaamheid.
Bevoegdheden	Gemandateerd door de deelnemers.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin stem 25%
Dagelijks bestuur	A. Tekin

Andere deelnemers en stemaandeel	Den Helder 6 % Hollands Kroon 7 % Schagen 7 % Texel 3 % Drechterland 3 % Enkhuizen 2 % Hoorn 8 % Koggenland 2 % Medemblik 6 % Opmeer 2 % Alkmaar 9 % Bergen 4 % Castricum 4 % Heiloo 2 % Heerhugowaard 5 % Langedijk 3 %	Stedebroec 2 %		
Financieel belang	Baten begroting 2019		18.744.956	
	Deelnemersbijdragen		18.744.956	
	Provinciale bijdrage		6.833.235	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		2.113.536		2.594.658
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		4.993.376		4.117.834
Resultaat	**2017**		**2018**	
		1.233.364		1.365.135
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland vier omgevingsdiensten. De provincie neemt deel in deze omgevingsdiensten.			

14	**Omgevingsdienst IJmond**
OD	4.1.2
Vestigingsplaats	Beverwijk
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD
Visie en beleidsvoornemens	Verbetering van dienstverlening, kwaliteit van vergunningverlening en handhaving op gebied van milieu, bodem en ruimtelijke ordening. Creëren van gelijk speelveld voor bedrijven. Verhoging van efficiëntie van het functioneren op dit gebied.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regelingen
Doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
Activiteiten	Vergunningverlening en handhaving milieutaken
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De omgevingsdiensten hebben door vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht bij bedrijven en instellingen in de eigen regio's in Noord-Holland bijgedragen aan de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen van de provincie betreffende de kwaliteit van de leefomgeving, veiligheid en duurzaamheid.
Bevoegdheden	Gemandateerd door de deelnemers

Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland			
Algemeen bestuur	A. Tekin stemmen 13 (van 100)			
Dagelijks bestuur	Geen DB-lid			
Andere deelnemers en stemaandeel	Beemster 2 Beverwijk 15 Bloemendaal 1 Edam-Volendam 2 Haarlem 20 Heemstede 1 Heemskerk 8 Landsmeer 1 Oostzaan 1 Purmerend 2 Uitgeest 3 Velsen 27 Wormerland 2 Zandvoort 2 Waterland 0			
Financieel belang	Baten begroting 2019	10.289.359		
	Deelnemersbijdragen	6.319.403		
	Provinciale bijdrage	815.879		
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		558.225		509.260
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		8.546.628		8.551.522
Resultaat	**2017**		**2018**	
		13.416		10.512
Algemene toelichting	Er zijn in Noord-Holland vier omgevingsdiensten. De provincie neemt deel in deze omgevingsdiensten.			

Privaatrechtelijke rechtspersonen

15	**Interprovinciaal Overleg**			
OD	1.4.2			
Vestigingsplaats	Den Haag			
Bestuurlijk belang	Afstemming en belangenbehartiging			
Visie en beleidsvoornemens	Interprovinciale afstemming en belangenbehartiging			
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen			
Doel	Belangenbehartiging provincies			
Activiteiten	Afstemming en belangenbehartiging			
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Belangenbehartiging in Den Haag en in Brussel op verschillende relevante provinciale dossiers.			
Bevoegdheden	Het IPO treedt op als vertegenwoordiger van de twaalf provincies richting het Rijk, op die dossiers die voor de provincies van belang zijn.			
Bestuurders en stemaandeel				
Algemeen bestuur				
Dagelijks bestuur				
Andere deelnemers en stemaandeel				
Financieel belang	Baten begroting 2019	16.247.755		
	Deelnemersbijdragen	16.247.755		
	Provinciale bijdrage	1.573.185		
Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		138.265		769.900
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		9.315.235		10.192.372
Resultaat	**2017**		**2018**	
		138.265		769.900
Algemene toelichting	De provincie Noord-Holland neemt deel in een interprovinciaal samenwerkingsverband. Het voornaamste doel van de vereniging is gezamenlijke belangenbehartiging op nationaal en Europees niveau.			

16	**Stichting Goois Natuurreservaat**
OD	6.2.1
Vestigingsplaats	Hilversum
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit leden van de verschillende colleges van Burgemeester en Wethouders, en van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. De stemverhouding in het bestuur is als volgt: provincie Noord-Holland 4 stemmen; gemeente Amsterdam 2 stemmen; gemeente Gooise Meren 3 stemmen, gemeente Blaricum 1 stem; gemeente Hilversum 4

	stemmen; gemeente Huizen 2 stemmen; gemeente Laren 1 stem De voorzitter en twee externe deskundigen- bestuursleden hebben elk 1 stem.
Visie en beleidsvoornemens	In de visie van de stichting leveren de waardevolle kenmerken van landschap, natuur en cultureel erfgoed (samen het "natuurschoon") een belangrijke bijdrage aan het welzijn van de mens. Het behoud van deze waarden in het Gooi vindt het Gooisch Natuurreservaat daarom van groot belang voor de bewoners en bezoekers van de regio, voor nu en later. Iedereen dient de natuur en het landschap te kunnen ervaren en dient er kennis over te kunnen vergaren. De verkregen ervaringen en inzichten zullen leiden tot sympathie voor natuurbescherming, een voorwaarde voor duurzaam behoud van de terreinen. De stichting is bovendien van mening dat de voor het Gooi kenmerkende flora en fauna, los van de betekenis voor het welzijn van de mens, recht hebben op voldoende leefruimte van goede kwaliteit. Om het ecologisch functioneren van de natuurterreinen of – op grotere schaal – de Gooise stuwwallen te kunnen waarborgen, moet over eigendoms- en bestuursgrenzen heen worden gekeken. Uiteindelijk gaat het om het Gooi als deel van de Heuvelrug en als schakel in het Natuurnetwerk Nederland. Het Gooisch Natuurreservaat beheert circa 2800 hectare natuurgebied.
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen
Doel	Beheer Natuurgebied
Activiteiten	Het aankopen, inrichten en beheren van natuurgebieden, het bevorderen en reguleren van het recreatieve gebruik van de gebieden, handhaving en toezicht in natuurgebieden, belangenbehartiging van natuur in multidisciplinaire projecten, het verzorgen van natuur- en milieueducatie.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Met de provinciale participantenbijdrage heeft GNR voornoemde activiteiten kunnen uitvoeren, in aanvulling op de provinciale subsidies voor natuur-en recreatiebeheer. Hiermee hebben deze middelen bijgedragen aan de realisatie van onze doelstelling om het groen te beschermen en tevens recreatief te benutten.
Bevoegdheden	Aankopen, inrichten en beheren van natuurgebieden, voor zover binnen het statuut is toegestaan. De stichting heeft geen publiekrechtelijke bevoegdheden.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	A. Tekin
Dagelijks bestuur	
Andere deelnemers en stemaandeel	
Financieel belang	Baten begroting 2019 596.9430
	Deelnemersbijdragen 2.969.700
	Provinciale bijdrage 742.430
Eigen vermogen	**2017** **2018**
	1.553.529 1.837.957
Vreemd vermogen	**2017** **2018**
	896.571 931.988
Resultaat	**2017** **2018**
	159.261 267.018

Algemene toelichting	De provincie Noord-Holland vormt, samen met vijf Gooise gemeenten (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Laren) en de gemeente Amsterdam, de Stichting Gooisch Natuurreservaat. De stichting heeft als doel de instandhouding van het natuurschoon in het Gooi door de verkrijging van de aldaar gelegen terreinen, ten einde deze te eeuwigen dage ongeschonden als natuurreservaat te behouden, en aan het publiek het genot van dat natuurschoon te verzekeren door vrije toegang tot die terreinen onder eventueel te stellen bepalingen.

17	**Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio**
OD	5.1.2
Vestigingsplaats	Haarlemmermeer
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Schiphol: Voorzitter Raad van Toezicht
Visie en beleidsvoornemens	Realiseren van gebiedsgerichte projecten en individuele maatregelen conform het convenant Leefbaarheid 2007 (onderdeel van de Aldersafspraken 2007)
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen
Doel	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio.
Activiteiten	Uitvoering en monitoring bestuurlijk overleg en coordinatie van de plannen, voorvloeiende uit het convenant.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	De stichting draagt zorg voor een betere balans tussen lusten en lasten van Schiphol. Door investeringen in de omgeving die belast wordt door vliegtuiggeluid, waar ruimtelijke beperkingen zijn door de nabijheid van Schiphol en hinder beperkende maatregelen niet mogelijk zijn, wordt de leefbaarheid verbeterd.
Bevoegdheden	Beheren van gelden, beoordelen van aanvragen voor uitkeringen, verstrekken van uitkeringen.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	geen deelneming aan AB vanuit PNH
Dagelijks bestuur	geen deelname PNH
Andere deelnemers en stemaandeel	J. Bolhoeve B. Schneiders A. Rutten
Financieel belang	Baten begroting 2019
	Deelnemersbijdragen 0
	Provinciale bijdrage 0

Eigen vermogen	**2017**		**2018**	
		48.399.433		46.645.865
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**	
		288.483		265.075
Resultaat	**2017**		**2018**	
		-432.259		-401.784

Algemene toelichting	De Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio is opgericht teneinde de kwaliteit van de woon-, werk- en leefomgeving in de Schipholregio, in de ruimste zin van het woord te bevorderen.

18	**Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied**
OD	5.2.3
Vestigingsplaats	IJmuiden
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Havens: Voorzitter Bestuursplatform NZKG
Visie en beleidsvoornemens	De ambitie is om met het NZKG een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan het verbeteren van de internationale concurrentiepositie van de metropoolregio Amsterdam
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen
Doel	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.
Activiteiten	Minimaal 4 keer per jaar komt het bestuursplatform bijeen
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Ruimte-intensiveringsmonitor, inventarisatie leefbaarheidsdoelstellingen en uitvoering, werkateliers duurzaamheid en leefbaarheid, Synopsis SHIP.
Bevoegdheden	Benoemen programmamanager, opdrachtgever regionale projecten uit het uitvoeringsprogramma en verantwoordelijk voor de jaarrekening van de stichting.
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	Gedeputeerde mw. E. Post (voorzitter) 4 leden in AB, provincie Noord-Holland heeft 1 stem
Dagelijks bestuur	Gedeputeerde mw. E. Post
Andere deelnemers en stemaandeel	1 stem Wethouder H. Krieger namens gemeente Zaanstad 1 stem Wethouder S. Ferraro namens gemeente Beverwijk 1 stem Wethouder J. Verwoort namens gemeente Velsen 1 stem Wethouder J. Nobel namens gemeente Haarlemmermeer
Financieel belang	Baten begroting 2019 192.831 Deelnemersbijdragen 192.831 Provinciale bijdrage 58.657
Eigen vermogen	**2017** 261.134 **2018** 234.386
Vreemd vermogen	**2017** 392.521 **2018** 283.314
Resultaat	**2017** -6.583 **2018** -26.748
Algemene toelichting	

19	**Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.**
OD	5.3.1
Vestigingsplaats	IJmuiden
Bestuurlijk belang	8,4%

Visie en beleidsvoornemens	Beheer en ontwikkeling van haven- en visveilinginfrastructuur t.b.v. economische ontwikkeling				
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen				
Doel	Ontwikkeling haven en economie.				
Activiteiten					
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Beheren aandelenpakket en ontvangst dividenden				
Bevoegdheden	De provincie benoemt één lid van het Bestuur van de Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.				
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland				
Algemeen bestuur	E. Post (lid)	5 stemmen			
Dagelijks bestuur	n.v.t.				
Andere deelnemers en stemaandeel					
Financieel belang	Baten begroting 2019				
	Deelnemersbijdragen	0			
	Provinciale bijdrage	0			
Eigen vermogen	**2017**		**2018**		
	22.030.000		24.711.000		
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**		
	34.940.000		36.704.000		
Resultaat	**2017**		**2018**		
	2.813.000		2.755.000		
Algemene toelichting	Cijfers betreffen Zeehaven IJmuiden N.V.				

20	**Stichting Voorbereiding Pallas-reactor**
OD	5.3.1
Vestigingsplaats	Schagen
Bestuurlijk belang	Bijdrage aan de kwaliteit van de gezondheidszorg in Nederland en aan het kenniseconomie-cluster in Petten.
Visie en beleidsvoornemens	Voorbereiding van de bouw van een nieuwe hoge flux reactor ter vervanging van de bestaande 50 jaar oude reactor. Ministerie van EZ en de Provincie Noord-Holland hebben elk € 40 mln gereserveerd voor deze voorbereiding. Het verstrekte krediet dient terugbetaald te worden. Het is de bedoeling dat de private sector de bouw en exploitatie op zich gaat nemen.
Rechtsvorm	Privaatrechtelijke rechtspersonen
Doel	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor.
Activiteiten	Het doen ontwerpen van een nieuwe reactor en het regelen van de benodigde vergunningen. Interesseren van de private sector.
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Het project betreft de voorbereidingsfase voor de bouw van een nieuwe reactor die moet leiden tot continuering van het aanbod aan medische en industriële isotopen, en behoud en zo mogelijk de versterking van de

	researchlocatie Petten.		
Bevoegdheden	De Stichting heeft een Raad van Toezicht en een directeur die gebonden is aan de toestemming van het Ministerie EZ en de Provincie Noord-Holland voor wat betreft belangrijke activiteiten en opnemen van krediet.		
Bestuurders en stemaandeel	H.J. van der Lugt		
Algemeen bestuur			
Dagelijks bestuur			
Andere deelnemers en stemaandeel			
Financieel belang	Baten begroting 2019	17.500.000	
	Deelnemersbijdragen	17.500.000	
	Provinciale bijdrage	17.500.000	
Eigen vermogen	**2017**		**2018**
		-28.854.075	
Vreemd vermogen	**2017**		**2018**
		38.175.397	
Resultaat	**2017**		**2018**
		-11.265.756	
Algemene toelichting			

Publiekrechtelijk rechtspersoon

21	**Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland**
OD	4.1.2
Vestigingsplaats	Haarlem
Bestuurlijk belang	Wettelijke taak
Visie en beleidsvoornemens	Het zorgdragen dat de omgeving van een na 1996 gesloten stortplaats Wet Milieubeheer geen nadelige gevolgen ondervindt van de gesloten stortplaats.
Rechtsvorm	Publiekrechtelijke rechtspersonen
Doel	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.
Activiteiten	Beheren van de financiële middelen en het bekostigen van de nazorg van na 1996 gesloten stortplaatsen Wet Milieubeheer
Realisatie provinciale doelen / geleverde prestaties	Beschermen van omgeving van gesloten stortplaatsen Wet Milieubeheer. Uitvoering van nazorg van gesloten stortplaats De Poel. Goedkeuring verleend aan het aangepaste nazorgplan van de geopende stortplaats Sortiva en eindinspectie uitgevoerd voor de te sluiten stortplaats Hollandse Brug. Beheer van de middelen in het Nazorgfonds. Bepaling van de doelvermogens voor de geopende stortplaatsen alsmede de nazorgheffing 2016.
Bevoegdheden	
Bestuurders en stemaandeel	Provincie Noord-Holland
Algemeen bestuur	College van Gedeputeerde Staten
Dagelijks bestuur	Gedeputeerden Post en Tekin
Andere deelnemers en stemaandeel	Geen
Financieel belang	Baten begroting 2019 1.263.533
	Deelnemersbijdragen 0
	Provinciale bijdrage 0
Eigen vermogen	**2017** **2018**
	48.534.552
Vreemd vermogen	**2017** **2018**
	9.277
Resultaat	**2017** **2018**
	796.684
Algemene toelichting	Het fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland is opgericht teneinde de kosten te kunnen bestrijden van de nazorg van een na 1-9-1996 gesloten stortplaats Wet milieubeheer binnen de provincie Noord-Holland.

4.6 Grondbeleid

Algemeen

Voor veel van de provinciale doelstellingen is het provinciale grondbeleid een onmisbaar instrument. Wij willen het Natuurnetwerk Nederland afronden, wegen en hoogwaardige openbaar vervoersverbindingen realiseren en werken aan duurzame landbouw en agrarische structuurversterking. Dat alles kan niet gerealiseerd worden zonder grond.

Met de inzet van provinciale grondinstrumenten (zoals aankoop, verkoop, beheer en ruil) beoogt de provincie om effectief bij te dragen aan het realiseren van de provinciale doelen op het gebied van bijvoorbeeld natuur, water, mobiliteit, klimaatadaptatie en duurzaamheid. Grond(bezit) is een middel en nadrukkelijk geen doel op zich. De activiteiten worden uitgevoerd binnen de kaders van de 5e Nota Grondbeleid die in november 2018 door PS is vastgesteld. De vijfde Nota geeft invulling aan de wens van de Staten om gronden primair aan te wenden voor het realiseren van provinciale doelstellingen (in tegenstelling tot aanwending met oog op rendement en financiële doelstellingen).

De belangrijkste uitgangspunten van het grondbeleid zijn verwoord in de vier kernwaarden ‘marktconformiteit, ‘transparantie’, ‘rechtmatigheid’ en ‘duurzaamheid’. De uitwerking van deze kernwaarden in concreet beleid vindt plaats in het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI), Programma Natuurontwikkeling (PNO), Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO) of andere gebiedsgerichte en/of thematische programma’s, gelegitimeerd door de Omgevingsvisie. In deze structuur wordt dus gewerkt met een compacte kadernota en jaarlijks te actualiseren onderwerpen in uitvoeringsprogramma’s. Geheel conform de filosofie van de Omgevingsvisie is het grondbeleid daarmee flexibel en gericht op maatwerk om effectief in te spelen op actuele ontwikkelingen.

Daarnaast draagt de provincie zorg voor het efficiënt en duurzaam (waardevast) beheren, verhuren en verpachten van gronden in eigendom van de provincie.

Strategische grondaankopen

Met het krediet “Strategische grondaankopen” hebben PS het mogelijk gemaakt om, anticiperend op mogelijke ontwikkelingen t.b.v. provinciale doelen, gronden aan te kopen. In 2016 hebben PS besloten om het krediet de komende 10 tot 15 jaar af te bouwen van € 97 miljoen naar € 20 miljoen, door een jaarlijkse bijstelling bij de jaarrekening. Met de bijstelling in de jaarrekening 2018 resteert per 31 december 2018 een krediet van ca. € 40 miljoen. Hiervan zit ca. € 29 miljoen ‘vast’ in de (grond)eigendommen vermeld in onderstaande tabel ‘materiële vaste activa (strategische grondaankopen)’. De belangrijkste strategische grondeigendommen in 2018 zijn:

- Bloemendalerpolder
- Zonneweide Jaagweg, voorheen als (voormalig beoogd) bedrijventerrein Distriport
- Percelen aangekocht in de kavelruilen n.a.v. het voormalig gebiedsontwikkelingsplan Wieringerrandmeer
- het Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein in Anna Paulowna (RHB)

- SLP-zuid, voorheen bekend als het kassengebied Rozenburg.

Verantwoording GS aan PS

Te allen tijde wordt gestreefd naar maximale transparantie ten aanzien van grondtransacties. In de begroting wordt zo goed mogelijk geraamd welke kosten en opbrengsten in enig jaar gerealiseerd worden. Hierbij gelden wel enkele kanttekeningen:

- Aan- en verkoop van grond is vaak een grillig proces dat sterk gekoppeld is aan de actuele economische situatie en is niet altijd goed te plannen of te voorspellen. Daardoor kan de realisatie afwijken van de raming.
- Zolang er onderhandeld wordt over aan- en verkoop van gronden kan vrijgeven van informatie (bijvoorbeeld ten aanzien van taxaties) de onderhandelingspositie van de Provincie of derde partijen schaden. Er zal daarom altijd een beroep op geheimhouding worden gedaan.
- Gedeputeerde Staten leggen aan Provinciale Staten verantwoording af over alle aan- en verkopen van grond. Vanwege de bovengenoemde kanttekeningen zal het daarbij in de praktijk ook kunnen gaan over verantwoording achteraf), waarbij GS toelichten welke van de geraamde doelstellingen wel en niet zijn gehaald en waarom.

Beheer en verkoop

De provincie bezit een oppervlakte van ca. 20.000 hectare grond. Een groot deel van deze grond valt binnen de beheergrenzen van de provinciale (vaar)wegen. Daarnaast is ca. 7.200 hectare grond en zijn 67 objecten in beheer gegeven aan PWN en Staatsbosbeheer via een beheerovereenkomst. Het resterend vastgoed, ca. 2.700 hectare grond, ca. 810 ligplaatsen, 23 benzinestations en ca. 132 gebouwen (woningen schuren etc.), wordt beheerd via pacht, verhuur, erfpacht en bruikleen. Jaarlijks ontvangt de provincie hiervoor ongeveer € 2,9 miljoen (hierbij is de pachterkorting van ca. € 0,3 miljoen meegenomen) aan inkomsten. Dit beheer omvat ca. 1650 contracten. Ligplaatsen en tankstations zijn in permanent beheer uitgegeven. Het overige vastgoed wordt tijdelijk beheerd in afwachting van een definitieve bestemming, ontwikkeling of sloop. Sinds 2017 worden percelen binnen de begrenzing van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) en/of met een weidevogeldoelstelling verpacht met gebruiksbeperkingen. Deze beperkingen dragen bij aan doelstellingen ten aanzien van natuur, duurzame landbouw en biodiversiteit. Daardoor verminderen de pachtinkomsten. Deze inkomstenderving wordt met een bedrag van ca. € 0,3 miljoen vanuit de programmabegroting Groen gecompenseerd.

Overtollig vastgoed wordt verkocht. Het gaat hier bijvoorbeeld om vastgoed dat eerder verworven is om een provinciaal doel te realiseren, bijvoorbeeld de aanleg van een weg. Zodra dit doel gerealiseerd is kan het overtollige vastgoed verkocht worden. Indien een provinciaal project vervalt, zoals bijvoorbeeld het voormalige Wieringerrandmeer, dan wordt het betreffende vastgoed ingezet of voor het realiseren van andere provinciale doelen en/of het wordt verkocht. Uitgangspunt voor verkoop is transparantie, marktconformiteit en rechtmatigheid en/of met verkoop wordt een provinciaal doel gerealiseerd. Verkoop van vastgoed gebeurt in principe op basis van een onafhankelijke taxatie. Hiervan kan worden afgeweken als het object een zodanig lage waarde heeft dat een dergelijke taxatie qua kosten de waarde overstijgt.

Materiële vaste activa (strategische grondaankopen)

Perceel	Boekwaarde per 31-12-2017	Mutaties 2018	Boekwaarde per 31-12-2018	Saldo oppervlakte ha	Laatste taxatiewaarden	Bedrag	Aantal ha
Materiële vaste activa (strategische grondaankopen)							
1. Bloemendalerpolder	€ 4.963.262	€ 0	€ 4.963.262	77,7146	1-1-2015	-	
2. Zonneweide Jaagweg (voorheen Distriport)	€ 7.300.000	€ 0	€ 7.300.000	112,2735	9-3-2018	€ 7.300.000	
3. Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein Anna Paulowna	€ 2.011.000	€ 0	€ 2.011.000	16,5988	28-2-2017	€ 2.011.000	
4. Perceel Groetweg/Alkmaarseweg, Middenmeer (beoogd motorcrossterrein)	€ 650.000	€ 0	€ 650.000	14,5865	14-2-2017	€ 1.015.000	
5. Bergweg 30, Bloemendaal	€ 225.807	€ 0	€ 225.807	0,0000	Betreft bloot eigendom, geen taxatie vereist	-	
6. Hoofdweg 511 te Haarlemmermeer	€ 380.000	€ 0	€ 380.000	4,8000	13-2-2017	€ 380.000	
7. Wieringen (aankoop en verkoop t.b.v. kavelruil)	€ 1.905.265	€ 2.427.953	€ 4.333.218	-	-	-	
8. SLP-zuid (voorheen percelen Kassengebied Rozenburg)	€ 9.362.512	€ 0	€ 9.362.512	13,4789	17-2-2017	€ 13.670.000	
Totalen	€ 26.797.846	€ 2.427.953	€ 29.225.799	239,4523	-	-	
Overige materiële vaste activa							
9. Percelen voormalig Wieringerrandmeer	€ 14.677.365	-€ 8.739.642	€ 5.937.723	241,6467	19-2-2018	€ 17.376.550	387
10. Percelen PASO	€ 17.849.317	-€ 110.491	€ 17.738.826	356,6203	19-2-2018	€ 20.620.555	359
11. Percelen BBL	€ 10.638.789	-€ 1.914.629	€ 8.724.160	1073,6344	8-3-2018	€ 63.011.124	1310
12. Percelen Beheergrondbank Laagholland	€ 1.341.061	€ 0	€ 1.341.061	129,826	19-2-2018	€ 4.916.244	130
Totalen	€ 44.506.532	-€ 10.764.762	€ 33.741.770	1801,7274	-	-	-

4.7 Provinciale heffingen

Algemeen

Uit provinciale heffingen ontstaan inkomsten, betaald door de burgers en het bedrijfsleven. Met lokale heffingen creëren wij de mogelijkheid aanvullend (op onder meer de uitkering uit het provinciefonds) collectieve voorzieningen, zoals deze in de verschillende programma's zijn opgenomen, te financieren. Bij het heffen gaan wij zoveel mogelijk uit van het profijtbeginsel, waarbij het uitgangspunt is dat degene die profiteert van een voorziening, voor die voorziening betaalt. Het profijtbeginsel manifesteert zich sterker bij heffingen dan bij belastingen. Deze paragraaf geeft de door Provinciale Staten vastgestelde beleidslijnen en de gerealiseerde belastingopbrengsten weer. Bij het heffen houden wij rekening met interne en externe kaders en wet- en regelgeving, waaronder verschillende artikelen uit de Provinciewet. Daaruit komt het volgende naar voren:

Lastendruk

De provinciale heffingen bepalen, zij het in geringe mate, de collectieve lastendruk en zijn dus mede bepalend voor de omvang van het besteedbaar inkomen. Wettelijk mag het bedrag van een provinciale belasting niet afhankelijk worden gesteld van het inkomen, de winst of het vermogen.

Lokale heffingen moeten overheidsoptreden legitimeren

Wat krijgt de burger terug voor de betaling aan de provincie? Wij streven naar evenwicht tussen het ervaren van overheidsoptreden en de hoogte van het te betalen bedrag. In de Provinciewet staat dat provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting tot een bepaalde limiet geheven mogen worden. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat dat de provinciale heffingen maximaal kostendekkend mogen zijn. Bij overtreding van deze regels kan de rechter de desbetreffende heffingsverordening onverbindend verklaren.

Realiseren sluitende begroting door minder uitgaven en niet door meer heffen

In het coalitieakkoord 2015-2019 is aangegeven dat structurele uitgaven structureel gedekt worden. Ruimte voor nieuw beleid is er uitsluitend als er wordt bezuinigd of sprake is van structureel hogere inkomsten. De opcenten motorrijtuigenbelasting zijn in 2009 voor het laatst verhoogd. Noord-Holland is de provincie met het laagste opcenten-tarief motorrijtuigenbelasting.

Provinciale opcenten 2014-2019

Provincie	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Drenthe	88,3	90,3	92,0	92,0	92,0	92,0
Flevoland	76,6	76,6	77,4	78,2	79,0	79,8
Friesland	90,3	94,1	68,8	69,4	70,0	71,1
Gelderland	87,1	89,3	88,7	89,2	89,2	89,2
Groningen	87,1	88,4	88,9	88,6	89,3	90,4
Limburg	76,6	77,9	77,9	77,9	77,9	77,9
Noord-Brabant	75,8	76,1	76,1	76,1	76,1	76,1
Noord-Holland	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9
Overijssel	79,9	79,9	79,9	79,9	79,9	79,9
Utrecht	72,6	72,6	72,6	72,6	72,6	72,6

Zeeland	78,3	78,3	82,3	82,3	82,3	89,1
Zuid-Holland	95,0	95,0	92,0	91,4	90,4	90,4
Gemiddeld	**81,3**	**82,2**	**80,4**	**80,5**	**80,6**	**81,4**
Maximum tarief	**109,1**	**110,1**	**110,6**	**111,0**	**111,8**	**113,2 *)**

*) septembercirculaire 2018 provinciefonds

Kwijtscheldingsbeleid (art. 10 BBV)

Gelet op het karakter van de heffingen van de provincie Noord-Holland voert de provincie het beleid om geen kwijtschelding toe te passen.

Onderbouwing per heffing

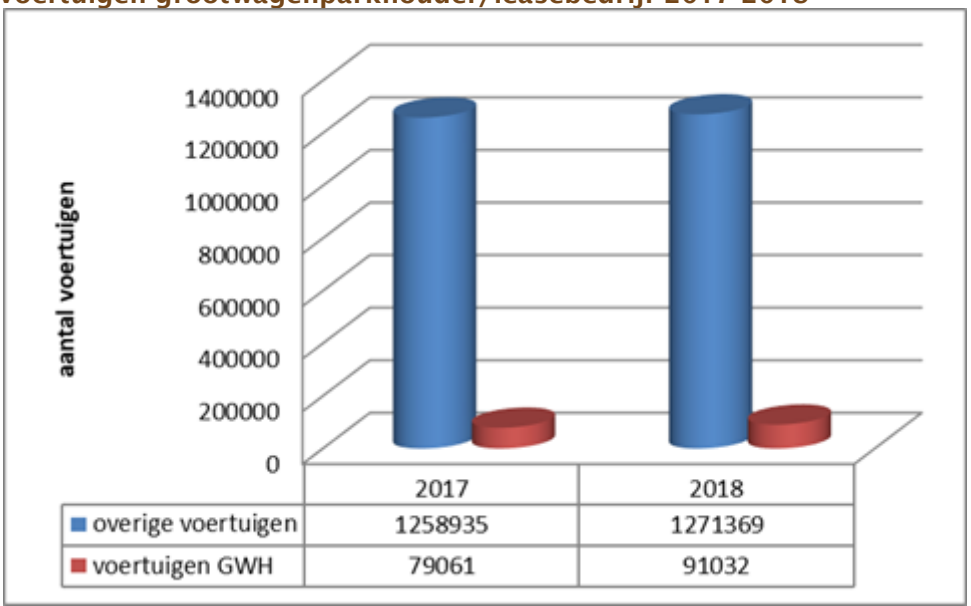
Wij heffen jaarlijks de volgende provinciale heffingen:

- Belastingen: betalingen voor uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening met een algemeen belang. De provincie kent *provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting* op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting. De opbrengst van deze belasting is een algemeen dekkingsmiddel.
- Heffingen: betalingen voor uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. De provincie Noord-Holland kent de *nazorgheffing gesloten stortplaatsen* en de *grondwaterheffing*.
- Rechten: betalingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. De provincie Noord-Holland kent *leges en overige rechten*.

Belastingen: opcenten motorrijtuigenbelasting

Motorrijtuigenbelasting (MRB) wordt geheven over het bezit van een motorvoertuig. De heffing en inning van de MRB, waarop de provinciale opcenten meeliften, wordt verzorgd door de Belastingdienst. Bovenop de MRB betalen houders van personenauto's en motoren 'provinciale opcenten'. De provincies stellen zelf hun opcenten-tarief motorrijtuigenbelasting vast. Het maximum tarief is voor 2018 bepaald op 111,8 opcenten. Het huidig tarief in de provincie Noord-Holland bedraagt 67,9 opcenten. Sinds 2016 werkt een verandering in de provinciale belastinggrondslag (bijvoorbeeld de verhuizing van een Groot Wagenparkhouders (GWH)/leasebedrijf naar een andere provincie) direct door in de verdeling van het provinciefonds. Een verandering in de grondslag heeft een egaliserende werking in de uitkering provinciefonds.

Aandeel voertuigen grootwagenparkhouder/leasebedrijf 2017-2018

Heffingen

Nazorgheffing gesloten stortplaatsen

In de zogenaamde Leemtewet is op 1 april 1998 een regeling in de Wet Milieubeheer opgenomen over de nazorg van operationele stortplaatsen. Dit zijn stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet vóór 1 september 1996 is beëindigd. In deze wet is bepaald dat de provincies bestuurlijk en financieel ervoor verantwoordelijk zijn dat deze stortplaatsen na sluiting geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken. Daartoe dient eeuwigdurende nazorg plaats te vinden. Dit houdt in dat maatregelen genomen dienen te worden om bodembeschermende voorzieningen op gesloten stortplaatsen in stand te houden, te onderhouden, te herstellen en eventueel te vervangen. Voorts dienen de bodem beschermende voorzieningen regelmatig geïnspecteerd en de bodem onder de stortplaats onderzocht te worden. Ter bestrijding van deze kosten is een nazorgheffing ingesteld die wordt geheven bij de exploitanten van de operationele stortplaatsen. De provincie Noord-Holland heeft acht stortplaatsen die onder deze regeling vallen. In 2018 is er geen opbrengst nazorgheffing geraamd. Het Nazorgfonds, waar de heffingsopbrengsten in worden gestort, is een bij wet vastgestelde rechtspersoon. In het Nazorgfonds wordt een zodanig kapitaal opgebouwd, dat uit het rendement daarvan de eeuwigdurende nazorg gefinancierd kan worden. Het Nazorgfonds gesloten stortplaatsen bevatte per 1 januari 2018 afgerond € 49,1 miljoen en per 1 januari 2019 € 48,46 (inclusief rendement minus gemaakte nazorgkosten).

Grondwaterheffing

In december 2009 is de Waterwet in werking getreden. De heffing is bestemd ter bestrijding van een groot deel van de ten laste van de provincie komende kosten die zijn verbonden aan het grondwaterbeheer. Er is een voorziening grondwaterheffing ingesteld. Deze voorziening dient om fluctuatie in het heffingstarief te voorkomen. Heffingsplichtig zijn de onttrekkers van 12.000 m³ of meer grondwater per heffingsjaar. Het tarief is in 2010 vastgesteld op € 0,0085 per m³ onttrokken grondwater. De aanslagen worden achteraf opgelegd. Voor 2018 werd een opbrengst geraamd van € 0,73 miljoen. Het totaal van de opgelegde aanslagen over 2018 bedraagt € 873.921. In 2018 is een bedrag van € 689.853 opgenomen voor apparaatskosten, kosten van beheer en onderhoud van het grondwatermeetnet en onderzoek De voorziening grondwaterheffing was op 1 januari 2019 € 1,79 miljoen.

Saldi voorziening grondwaterheffing

Periode	Voorziening grondwaterheffing
1 januari 2018	€ 1.601.094
31 december 2018	€ 1.785.162

Rechten

Leges ofwel rechten zijn betalingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. Er is sprake van een dienst indien degene, voor wie de handeling wordt verricht, rechtstreeks en in overheersende mate een individueel belang heeft bij deze handeling. Daarmee onderscheiden de rechten zich van belastingen. Zuiver publiekrechtelijke handelingen van de overheid, zoals het verlenen van vergunningen of ontheffingen zijn diensten in deze zin. Uitgangspunt van Provinciale Staten is dat leges kostendekkend zijn. Provinciale Staten voeren als beleid dat kostendekkendheid in eerste instantie bereikt wordt door het optimaliseren van efficiency en in tweede instantie door het verhogen van de tarieven. Dit beleid vereist meer inzicht in de kostenstructuur, kostenbeheersing

en kostentoerekening. Voor 2018 werd een totaalopbrengst leges geraamd van € 1,8 miljoen. In totaal werd over 2018 € 3.003.230 aan leges ontvangen. De hoger uitvallende opbrengst vloeit in hoofdzaak voort uit een hoger dan geraamde opbrengst leges Wabo door meer ingediende aanvragen voor bouwvergunningen vanwege de aantrekkende economie. Daarnaast worden de ontvangen leges voor vergoeding van schade veroorzaakt door in het wild levende beschermende dieren nu inzichtelijk gemaakt (circa € 280.000). In het verleden werden deze legesopbrengsten gesaldeerd met de uit te betalen schadevergoedingen.

Gerealiseerde opbrengsten

In totaal werd het volgende aan belasting/heffingen/rechten geraamd en gerealiseerd:

Raming/opbrengsten belastingen en heffingen (x € 1.000.000)

Belasting / Heffing	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Jaarrekening 2018
Opcenten motorrijtuigenbelasting	201,9	199,4	208,0
Grondwaterheffing	0,8	0,7	0,9
Nazorgfonds	0,5	0,0	0,0
Leges	0,0	1,8	0,0
* WABO	2,1	0,0	2,3
* niet-WABO	0,5	0,0	0,7
Totaal	**205,8**	**201,9**	**211,9**

Opcenten motorrijtuigenbelasting , raming en resultaat 2018

In de begroting 2018 werd € 199,4 miljoen aan opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting geraamd.

Opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting 2017-2023 (x € 1.000.000)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Begroting 2017	195,4	195,4	195,4	-	-	-	-
Jaarrekening 2017	201,9	-	-	-	-	-	-
Begroting 2018	-	199,4	199,4	199,4	199,4	-	-
Jaarrekening 2018	-	208,0	-	-	-	-	-
Begroting 2018	-	-	204,1	204,1	204,1	204,1	-
Verwachte opbrengsten	-	-	€ 208,7 *)	208,7	208,7	208,7	208,7

*) Verwachte opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting uitgaande van de realisatie 2018. Opgave belastingdienst 12 januari 2019.

Uit de halfjaarlijkse gewichtsuitdraai opcenten-plichtige voertuigen per 18 januari 2019 blijkt dat Noord-Holland over 2018 in totaal € 208.026.000 (afgerond) aan provinciale opcenten heeft ontvangen. Over de jaren 2016 en 2017 bedroegen de totaal bedragen van de provinciale opcenten respectievelijk € 194.262.700 en € 201.875.700 (afgerond).

Dit komt neer op een autonome groei in 2018 ten opzichte van de opbrengst 2017 van 3,05 %, wat neerkomt op een meeropbrengst ten opzichte van de begroting 2018 van circa € 6,15 miljoen. Deze ontwikkeling houdt verband met een toename van het aantal voertuigen. Bij de

personenauto's en motoren zien we een stijging van het aantal voertuigen ten opzichte van 2017 met 24.400, waarvan bijna 12.000 voertuigen bij de GWH.

In de begroting 2018 was rekening gehouden met een opbrengst provinciale opcenten van € 199,4 miljoen. Provinciale Staten hebben laatstelijk op 10 november 2008 besloten het opcenten-tarief van 63,9 per 1 april 2009 met vier opcenten te verhogen naar 67,9. Dit tarief gold ook in 2018.

De registratie van gegevens voor de motorrijtuigenbelasting wordt uitgevoerd door het CBM (Centraal Bureau Motorrijtuigenbelasting) en is daarmee een verantwoordelijkheid van het Rijk. Het CBM int de provinciale opcenten en draagt deze aan de provincies af. De provincies hebben geen controlemogelijkheden op deze afdrachten en zijn daarmee informatieafhankelijk van het CBM. De kwaliteit van de informatie over de ontvangen opcenten per provincie is derhalve niet geheel gewaarborgd en aldus blijft enige onzekerheid bestaan over de juistheid en volledigheid van de ontvangen opcenten.

Onbenutte belastingcapaciteit
Het maximum aantal opcenten dat provincies in 2018 mochten heffen was 111,8 opcenten. Eén opcent genereerde in 2018 afgerond € 3,064 miljoen aan opbrengst. De theoretische opbrengst vanwege onbenutte belastingcapaciteit, mede bepalend voor de provinciale weerstandscapaciteit, kwam in 2018 uit op afgerond € 134,5 miljoen.

Berekening onbenutte belastingcapaciteit

Opbrengst opcenten 2018 (x € 1.000.000)	Opcenten tarief 2018	Opbrengst per opcent (x € 1.000.000)	Maximum opcenten tarief 2018	Maximale opbrengst 2018 (x € 1.000.000)	Onbenutte belastingcapaciteit 2018 (x € 1.000.000)
208,00	67,90	3,06	111,80	342,50	134,50

Kostendekkendheid leges
In de begroting 2019 is door ons aangegeven dat wij u in het 4de kwartaal 2018 meer inzicht zouden geven in de kostendekkendheid van de legestarieven. In het najaar van 2018 zijn wij gestart met een onderzoek naar de kostendekkendheid. In de jaarrekening 2018 kunnen wij de eerste resultaten van dit onderzoek presenteren. Het zijn de eerste resultaten van het onderzoek die wij de komende tijd verder gaan vervolmaken. Wij zijn hierbij ook afhankelijk van gegevens van derden zoals de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG) en de Omgevingsdienst Noord-HollandNoord (OD-NHN). Beide omgevingsdiensten verzorgen namelijk de vergunningsaanvragen van o.a. de WABO, Waterwet, Wet Natuurbescherming. De komende tijd wordt de kostentoerekening verder vervolmaakt. Bij de vaststelling van de legestarieven willen wij u (meer) inzicht geven in de kostendekkendheid van de verschillende tarieven zoals opgenomen in de tarieventabel horende bij legesverordening.

Dekkingspercentages leges

Tarieventabel leges	Uitvoerende organisatie	Baten 2018	Lasten 2018	Kostendekkend 2018
WABO	OD NZKG	€ 2.322.963	€ 1.329.518	174,72%
Wegen/waterwegen	provincie Noord-Holland	€ 241.429	€ 339.412	71,13%
Waterwet	OD NZKG	€ 83.758	€ 961.544	8,71%
Wet hygiëne zwembaden	OD NHN	€ 2.584	€ 72.395	3,57%
Ontgrondingenwet	OD NZKG	€ 72.031	€ 32.207	223,65%
Wadloop	provincie Fryslân	€ 565	€ 28.500	1,98%
Wet Natuurbescherming	Bij12/faunafonds	€ 279.900	€ 287.364	97,40%

Wet Natuurbescherming	OD NHN	€ 0	€ 2.337.817	0,00%
Wet Luchtvaart	OD NZKG	€ 0	€ 116.450	0,00%
Overige	provincie Noord-Holland	€ 0	€ 0	-
Totaal provinciale heffingen		**€ 3.003.230**	**€ 5.505.207**	**54,55%**

Bij de vergunningsaanvragen Luchtvaartwet en de Wet Natuurbescherming zijn geen opbrengsten opgenomen aangezien er voor deze aanvragen geen afzonderlijke tarieven in de thans geldende legesverordening 2017 zijn opgenomen.

Heffing van opcenten interprovinciaal vergeleken
Provincies mochten met ingang van 1 januari 2018 maximaal 111,8 opcenten heffen. Dit maximum wordt jaarlijks geïndexeerd met de tabelcorrectiefactor (een aanpassing aan de ontwikkeling van gemiddelde prijsindexcijfers).

Benutte percentages opcenten motorrijtuigenbelasting per provincie 2017-2018

Provincie	**Tarief opcenten**		**Maximum tarief**		**Benut %**	
	2017	**2018**	**2017**	**2018**	**2017**	**2018**
Drenthe	92,0	92,0	111,0	111,8	82,9%	82,3%
Flevoland	78,2	79,0	111,0	111,8	70,5%	70,7%
Friesland	69,4	70,0	111,0	111,8	62,5%	62,6%
Gelderland	89,2	89,2	111,0	111,8	80,4%	79,8%
Groningen	88,6	89,3	111,0	111,8	79,8%	79,9%
Limburg	77,9	77,9	111,0	111,8	70,2%	69,7%
Noord-Brabant	76,1	76,1	111,0	111,8	68,6%	68,1%
Noord-Holland	67,9	67,9	111,0	111,8	61,2%	60,7%
Overijssel	79,9	79,9	111,0	111,8	72,0%	71,5%
Utrecht	72,6	72,6	111,0	111,8	65,4%	64,9%
Zeeland	82,3	82,3	111,0	111,8	74,1%	73,6%
Zuid-Holland	91,4	90,4	111,0	111,8	82,3%	80,9%
Gemiddeld	**80,5**	**80,6**	**111,0**	**111,8**	**72,5%**	**72,0%**

Financiële kengetallen in relatie met het BBV

	Jaarrekening 2017	**Begroting 2018**	**Jaarrekening 2018**
A) Opcenten motorrijtuigenbelasting	67,9	67,9	67,9
B) Landelijke gemiddelde opcenten in het jaar ervoor	80,5	80,6	80,6
C) Aantal opcenten t.o.v. landelijke gemiddelde (A / B) x 100%	84,3%	84,2%	84,2%

5 Jaarrekening

5.1 Overzicht van baten en lasten en toelichting

5.1.1 Toelichting per programma

Programma 1 Openbaar bestuur

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 1 Openbaar bestuur

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019
Lasten	23.184	23.859	26.101	22.154	3.947	27.519
Baten	-120	-93	-196	-97	-99	-105
Saldo van baten en lasten	**23.064**	**23.766**	**25.905**	**22.057**	**3.848**	**27.414**
Stortingen reserves	0	3.000	3.000	3.000	0	0
Onttrekking reserves	-2.681	-183	-1.181	1.382	-2.563	-183
Resultaat	**20.384**	**26.583**	**27.724**	**26.439**	**1.285**	**27.231**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)	V=voordeel / N=nadeel	Dekking / Uitgestelde Intentie
	Lasten	**3.947**	**V**	
1	Cofinanciering Europese projecten	2.600	V	Onttrekking (9)
2	Project versterking kwaliteit en integriteit lokaal bestuur	363	V	UI
3	Beleidsevaluaties en Monitoring	266	V	
4	Beheer Noord-Hollands Archief	145	V	
5	Subsidies bestuurlijke organisatiezaken	78	V	UI
6	Bestuurskracht	64	V	UI
7	Afrekeningsverschillen	368	V	Stelpost prog. 8
8	Apparaatskosten	-137	N	Stelpost prog. 8
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan € 100.000	200	V	
	Baten	**-99**	**N**	
	Diverse verschillen afzonderlijk kleiner dan € 100.000	-99	N	

	Stortingen reserves	**0**		
	Geen verschillen			
	Onttrekking reserves	**-2.563**	**N**	
9	Lagere onttrekking reserve Cofinanciering Eur. projecten	-2.563	N	Lasten (1)

Lasten

1. Doordat aanvragers meer tijd nodig hebben dan gedacht om met een goed project te komen of omdat een project afgekeurd wordt, zijn er minder subsidies verleend dan verwacht. De onttrekking aan de reserve is ook lager (zie ook bij onttrekkingen reserves, nr. 9). Daarnaast is de reservering voor overprogrammering van Kansen voor West 1 vrijgevallen.
2. Medio 2018 zijn middelen (in totaal € 800.000 voor 2018 en 2019) beschikbaar gesteld voor het project versterking kwaliteit en integriteit lokaal bestuur. De uitvoering van dit project is later gestart dan gepland, omdat het meer tijd kostte dan verwacht om hiervoor een projectleider aan te stellen. Daarom is er € 363.000 als uitgestelde intentie meegenomen van 2018 naar 2019.
3. Doordat meer onderzoeken, evaluaties en monitors door de provincie zelf zijn uitgevoerd en uitbesteding niet nodig was, is het geraamde budget niet volledig (namelijk € 266.000 minder) besteed.
4. In 2018 heeft de provincie het eerste deel van het digitale archief overgebracht naar het E-depot van het Noord-Hollands Archief(NHA) . Dit had een experimenteel karakter: onze provincie was de eerste zorgdrager die een deel van haar digitale collectie heeft overgedragen. Omdat het bovendien slechts een betrekkelijk klein deel was, heeft het NHA besloten hiervoor geen kosten in rekening te brengen en is een onderschrijding ontstaan van € 145.000.
5. Het aantal gemeenten dat besluit tot een bestuurskrachtonderzoek wisselt per jaar. In 2018 hebben gemeenten minder beroep gedaan op de uitvoeringsregeling voor het doen van onderzoeken naar hun bestuurskrachten, naar mogelijkheden om die bestuurskracht te versterken en om regionale bestuurlijke samenwerking te verstevigen.
6. Er is minder ondersteuning nodig geweest voor burgerparticipatie met name door het zelf organiserend vermogen van inwoners. In 2019 zullen deze middelen worden ingezet voor een pilot burgerparticipatie en de monitoring en evaluatie daarvan
7. Lasten zoals subsidies worden soms administratief afgehandeld in een later jaar dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke kosten het precieze bedrag van de subsidie bepaald. Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening die in een verschillend jaar tot uiting komen, komen op de post "afrekeningsverschillen" terecht. Deze afrekeningsverschillen worden begroot als stelpost in programma 8, maar gerealiseerd in alle programma's. In programma 1 is bij voorbeeld van het IPO € 100.000 ontvangen i.v.m. de afrekening over 2017. Voor een verdere specificatie van de afrekeningsverschillen wordt verwezen naar tabel 5.4.1 in deze jaarrekening.
8. Bij de begroting 2018 zijn alle apparaatskosten verdeeld over de programma’s via een bepaalde verdeelsleutel. Gedurende het uitvoeringsjaar hebben er wijzigingen plaatsgevonden op de totale omvang van de apparaatskosten. Deze wijzigingen zijn in eerste instantie

verwerkt in programma 8 (als “nog te verdelen apparaatskosten”). Bij de jaarrekening zijn deze wijzigingen weer verdeeld over de 7 beleidsprogramma’s. Daarom is er sprake van een onderschrijding in programma 8 en een overschrijding in de andere programma’s. Voor de toelichting op de verschillen tussen begrote en gerealiseerde totale apparaatskosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Onttrekkingen reserves

9. De onttrekking aan de reserve Cofinanciering Europese projecten is lager, omdat er minder subsidies zijn verleend (zie ook bij lasten, nr. 1).

Programma 2 Bereikbaarheid

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 2 Bereikbaarheid

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019
Lasten	158.218	195.377	237.753	189.891	47.862	181.830
Baten	-77.115	-10.640	-20.622	-17.920	-2.702	-9.735
Saldo van baten en lasten	**81.104**	**184.737**	**217.131**	**171.971**	**45.160**	**172.095**
Stortingen reserves	252.668	100.954	180.337	131.520	48.817	101.313
Onttrekking reserves	-82.404	-81.342	-144.518	-110.261	-34.257	-294.008
Resultaat	**251.368**	**204.349**	**252.951**	**193.230**	**59.721**	**-20.601**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Toelichting	Bedrag (x € 1.000)	V=voordeel / N=nadeel	Dekking/ Uitgestelde Intentie
	Lasten	**47.862**	**V**	
1	Subsidies infrastructuur	13.184	V	Onttrekking (52)
2	Subsidies OV-Projecten	8.718	V	Resv. EXIN-H
3	Wijziging afschrijvingstermijn kapitaalgoederen	8.489	V	1.400.: onttrekking (56)
4	Groot onderhoud wegen	7.815	V	Onttrekking (51)
5	OV concessies	3.380	V	Onttrekking (53)
6	Groot onderhoud vaarwegen	2.300	V	Onttrekking (54)
7	Projecten voor derden	2.039	V	Baten (36)
8	Boerenverdrietsluis	2.000	V	1.000: Baten (37) 1.000: UI
9	Afrekeningsverschil subsidie HOV Haarlem -	-1.714	N	Resv. TWIN-H

	IJmuiden			
10	Smart mobility	1.509	V	Onttrekking (52)
11	Toerekening overhead	3.410	V	Prog 8.
12	Elektrisch vervoer MRA	786	V	Baten (38)
13	HOV Schiphol	-893	N	Resv. EXIN-H
14	Uitvoeringsregeling oplossen Fietsknelpunten	693	V	Onttrekking (55)
15	Gladheidsbestrijding wegen	-554	N	
16	Subsidies Investeringspakket Bereikbaarheid (IPB) Alkmaar	958	V	Resv. TWIN-H
17	Voorbereidingskosten Verbinding A8-A9	523	V	Resv. TWIN-H
18	Programma Geïntegreerde Verkeerscentrale	-489	N	Onttrekking (52)
19	Schade Wegen en Vaarwegen	-445	N	
20	Extra vast onderhoud t.b.v. de overgang naar integrale gebiedscontracten	-368	N	
21	Gebiedscontract 7 – Gooi en Vechtstreek	-363	N	
22	Verkeersmanagement	-256	N	
23	Bijdrage HOV A9	190	V	Resv. EXIN-H
24	Onderhoud vaarwegen	-253	N	
25	Afrekeningsverschillen t.b.v. reserve infrastructuur	201	V	Onttrekking (52)
26	Kleine Wegenwerken	198	V	
27	Levensduur verlengende innovaties	183	V	110: UI
28	SolaRoad	182	V	Onttrekking (58)
29	Intelligente transport systemen (ITS)	-176	N	
30	Administratieve correctie Fietskluizen	164	V	
31	Studiekosten PMI	-141	N	
32	Tunnelveiligheid	-233	N	
33	Grenzeloos Openbaar Vervoer Informatie (GOVI)	119	V	Onttrekking (53)
34	Afrekeningsverschillen	-687	N	Stelpost prog. 8
35	Apparaatskosten	-1.785	N	Stelpost prog. 8

	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	-822	N	
	Baten	**-2.702**	**N**	
36	Projecten van derden wegen	-2.039	N	Lasten (7)
37	Boerenverdrietsluit	-1.000	N	Lasten (8)
38	Elektrisch vervoer MRA	-786	N	Lasten (12)
39	Bijdrage vervoerregio voor Beter Benutten: intelligente transport systemen (ITS)	600	V	
40	Administratieve verwerking bijdrage busdoorsteek Eemnes	300	V	
41	Veerpont Westeinde	122	V	
42	V-Log centrale	103	V	Stortingen (50)
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	-2	N	
	Stortingen	**48.817**	**V**	
43	Lagere storting in de reserve kapitaallasten OV vanuit de reserve EXIN-H	5.534	V	EXIN-H
44	Lagere storting in de reserve kapitaallasten kunstwerken vanuit de reserve groot onderhoud wegen.	4.300	V	Onttrekking (50)
45	Lagere storting in de reserve infrastructuur –	2.380	V	
46	Lagere storting in de reserve groot onderhoud vaarwegen	10.284	V	
47	Lagere storting in de reserve kapitaallasten OV vanuit de reserve TWIN-H	905	V	TWIN-H
48	Hogere storting in de reserve kapitaallasten vaarwegen	-240	N	TWIN-H
49	Lagere storting in de reserve kapitaallasten wegen vanuit diverse reserves	1.136	V	EXINH/TWINH / onttrekking (51, 54 & 56)
50	Lagere storting in de reserve Groot onderhoud wegen	24.454	V	113: Baten (42)
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	64	V	
	Onttrekking	**-34.257**	**N**	
51	Lagere onttrekking vanuit de reserve Groot onderhoud wegen	-12.115	N	Lasten (4) & Stortingen (44)
52	Lagere onttrekking vanuit de reserve	-13.139	N	Lasten (1, 10, 18, 25) &

	Infrastructuur			stortingen (49)
53	Lagere onttrekking vanuit de reserve OV projecten	-3.486	N	Lasten (5 & 33)
54	Lagere onttrekking vanuit de reserve Groot onderhoud vaarwegen	-2.300	N	Lasten (6)
55	Lagere onttrekking vanuit de reserve fietsinfrastructuur	-2.224	N	Lasten (14) & Stortingen (48)
56	Lager onttrekking vanuit diverse kapitaallasten reserves door wijzigen afschrijvingstermijn kapitaalgoederen	-1.373	N	Lasten (3)
57	Hogere onttrekking vanuit de reserve kapitaallasten wegen	208	V	
58	Lagere onttrekking vanuit de reserve innovatieprojecten SolaRoad	-182	N	Lasten (28)
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	354	V	

Toelichting

Lasten

1. De subsidie Zaanbrug van € 11,6 miljoen is niet verleend door problemen met de aanbesteding. Deze is in het vierde kwartaal van 2018 stil gelegd voor maximaal 12 weken vanwege de discussie rondom de hoogte van het aanbestedingsplafond. Dit wordt te laag geacht waardoor er een reëel aanbestedingsrisico is: geen/te weinig inschrijvers. Ten laste van de reserve Infrastructuur is daarnaast voor € 1,6 miljoen minder aan lasten gerealiseerd doordat subsidies uit voorgaande jaren lager zijn vastgesteld (afrekeningsverschillen ten gunste van de reserve Infrastructuur).
2. Er is over 2018 in totaal € 8,7 miljoen minder aan subsidies voor OV-projecten verleend dan begroot.
    a. De subsidies Uithoornlijn (€ 1,9 miljoen) is uitgesteld naar 2019 door het later vaststellen van de overeenkomsten voor grond- en areaaloverdracht en beheer. Dit is veroorzaakt doordat er meer tijd nodig was om tot overeenstemming te komen dan ingeschat. De Vervoerregio Amsterdam dient pas na het vaststellen hiervan de subsidie- aanvraag in.
    b. De bijdrage busvoorzieningen A1 (€ 1,5 miljoen) is nog niet verleend door nog niet afgerond overleg tussen de provincie en Rijkswaterstaat (RWS) over de gronden van toekenning van de subsidie.
    c. In het kader van de Investeringsagenda doorstroming OV is € 5,3 miljoen minder aan subsidies verleend. Dit is het gevolg van noodzakelijk aanvullend onderzoek ten behoeve van het realiseren van de doelstelling van projecten in Alkmaar, Beverwijk, de Velsertunnel en Heerhugowaard; €3,8 miljoen. In Haarlem en Hilversum maken projecten onderdeel uit van een gebiedsstudie/ -visie of van (regulier) groot onderhoud, hierdoor zijn andere inzichten ontstaan mede in relatie tot de instandhoudingsverplichting.

Daarnaast worden projecten efficiënter uitgevoerd, bijvoorbeeld door 'werk-met-werk' te maken. Tevens duurt het aangaan van samenwerkingsovereenkomsten langer. Uitgestelde realisatie betreft € 1,5 miljoen.

3. Door de accountant is aangegeven dat de huidige afschrijvingstermijnen niet in overeenstemming zijn met de wet- en regelgeving. In de jaarrekening zijn de kapitaallasten van grond- weg- en waterbouwkundige werken berekend op basis van aangepaste (langere) afschrijvingstermijnen. Dit leidt tot lagere kapitaallasten ad € 8,5 miljoen.
4. In 2018 is € 7,8 miljoen minder besteed aan het groot onderhoud van wegen dan begroot.
    a. Beheer wegen: in 2018 is een aantal projecten vertraagd, onder andere de uitrol van slimme energiemeters ten gevolge van scope uitbreiding. Bij het project integrale veiligheid en ERA (ERA staat voor eisen en richtlijnen van de assets van de provincie) was er sprake van een capaciteitsprobleem, waardoor er vertraging is ontstaan. Bij de Praktijkproef Multi-Domein Centrale (integratiedesk tussen wegverkeersleiding, brugbediening en tunnelbewaking) is prioriteit gegeven aan cybersecurity, waardoor vertraging is ontstaan in de gereserveerde uitgaven. De reservering voor een deel van de kosten van het project Bouw Informatie Management (BIM) was niet meer nodig omdat bij de Kaderbrief 2019 een andere dekkingsbron is geregeld. De kosten m.b.t. baggerbermsloten zijn via de gebiedscontracten verrekend. Minder besteed, totaal € 1,0 miljoen.
    b. Groot onderhoud wegen: er is € 2 miljoen minder besteed, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de onderstaande projecten:
        - N232d, N515b03 en N520b-01 zijn wel in 2018 geprogrammeerd voor € 1,0 miljoen, maar i.v.m. onduidelijkheden rondom de scope nog in uitvoering genomen.

        i. Door de toevoeging van innovatie m.b.t. Bio-Based beton in het project N231B-04 is vertraging ontstaan. Hierdoor minder besteed € 600.000.

        ii. In verband met machinerichtlijn en bediening op afstand zijn de projecten ophaalbrug Purmerend en hefbrug Oterleek vertraagd. Hierdoor is € 1,0 miljoen minder gerealiseerd.
    c. Gebiedscontracten wegen / variabel onderhoud: door vertraging van het vaststellen van het transitieresultaat is bij de gebiedscontracten in totaal € 4,8 miljoen minder besteed.
5. Een deel van de kosten voor concessies is gedekt met het restant BDU middelen dat op de balans stond. Hierdoor is € 6,6 miljoen budget overgebleven binnen de reserve OV projecten. Deze middelen zijn grotendeels ingezet voor hogere lasten voor de definitieve eindafrekening 2017 (€ 1,4 miljoen) en de voorlopige eindafrekening 2018 (€ 3,03 miljoen). Deze hogere lasten zijn met name het resultaat van:

    1) de prijzen zijn verhoogd, door een hogere index, die achteraf wordt vastgesteld;

    2) hogere bonussen dan verwacht (o.b.v. klanttevredenheidcijfers);

    3) meerwerk van vervoerders, welke door de provincie is geaccordeerd;

    4) en het bevoorschottingsbedrag van één van de concessiegebieden was vooraf te laag berekend wat ook tot hogere lasten dan begroot heeft geleid.

    Daarnaast heeft de provincie Friesland de kosten voor busvervoer over de Afsluitdijk zoals afgesproken in rekening gebracht (€ 934.000) en de proceskosten voor de aanbesteding zijn hoger uitgevallen (€ 136.000).

Naast hogere lasten dan begroot, vallen de baten in 2018 ook hoger uit. Het betreft een boete van € 1,5 miljoen aan de vervoerder, omdat Connexxion niet rijdt met het afgesproken aantal zero emissie bussen tijdens de implementatieperiode van de nieuwe concessie Haarlem – IJmond. Ook heeft Connexxion in 2018 niet alle punctualiteitsafspraken nageleefd, wat leidt tot een boete van € 789.000.

6. Voor het groot onderhoud van Vaarwegen is in 2018 € 2,3 miljoen minder besteed. Dit betreft:
    a. Beheer: doordat over circa vier jaar minder oevers en bruggen staan ingepland voor vervanging is in 2018 minder dan gemiddeld geïnspecteerd. Daarnaast is het sleutelplan voor de beweegbare bruggen en Verkeerregelinstallaties uitgebreid met alarminstallaties, videocamera's en steunpunten. Doordat dit meer voorbereidingstijd kost is uitvoering is vertraagd. Daarnaast bleek de reservering voor het zekerstellen van oevers ten gevolge van calamiteiten in 2018 niet nodig te zijn. In totaal is hierdoor € 929.000 minder besteed
    b. Projecten: de projecten onderhoud sluis Purmerend en uniformering brugbediening zijn vanwege extra maatregelen ten goede van de machinerichtlijn vertraagd. Minder besteed: € 1 miljoen;
    c. Gebiedscontracten/ variabel onderhoud: In de gebiedscontracten 2 en 3 zijn minder kosten gemaakt ten aanzien van het onderhoud van de vaarwegen ad € 200.000. In het gebiedscontract 1 zijn minder verzoeken tot wijzigingen uitgevoerd dan voorzien ad € 300.000. In de overige gebiedscontracten kleine verschillen ad € 100.000.
7. Per saldo lagere uitgaven projecten voor derden. Dit betreft de volgende projecten:
    a. Project A9 aansluiting Heiloo is getemporiseerd in afwachting van de uitspraak van de Raad van State inzake het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Hierdoor is € 2,4 miljoen minder besteed in 2018, dan was voorzien.
    b. Busbaan Wijckermolen. Dit project was niet voorzien in 2018, maar is wel in voorbereiding gegaan waardoor € 200.000 meer is besteed.
    c. Zaanbrug. De uitgaven voor project management en externe adviseurs inzake de Zaanburg zijn € 200.000 hoger dan was voorzien als gevolg van de uitgestelde uitbesteding
8. Boerenverdrietsluis: de onderhandelingen met de gemeente Den Helder verliepen stroever dan vooraf werd verwacht door gebrek aan capaciteit en medewerking vanuit de gemeente Den Helder. De eerste overeenkomst op basis waarvan de gemeente Den Helder subsidie kan aanvragen wordt in het eerste kwartaal 2019 behandeld in het college van Burgemeester & Wethouders. Daarna kan de subsidieaanvraag worden opgestart. De uitvoering van de werkzaamheden hebben niet in 2018 plaatsgevonden. In totaal is hierdoor € 2 miljoen (€ 1 miljoen subsidie & € 1 miljoen realisatiekosten) minder besteed in 2018. Hiertegenover staat € 1 miljoen aan lagere baten
9. In kader van de jaarrekening 2017 is het vrijkomend bedrag door verwachtte lagere subsidievaststelling HOV Haarlem - IJmuiden van € 8 miljoen terugstort in de reserve TWIN-H. Op basis van de (definitieve) vaststelling blijkt dat het vrijkomend bedrag € 1,7 miljoen lager is.
10. Dat in 2018 € 1,5 miljoen minder is uitgegeven voor Smart Mobility heeft verschillende oorzaken:

a. Voor de Coöperatieve Adaptive Cruise Control (C-ACC) proef, waarbij auto's op basis van berichtenuitwisseling automatisch een veilige afstand houden is in september goedkeuring ontvangen door de Rijksdienst voor het Wegverkeer. Alvorens ontheffing te verlenen, is door RDW advies ingewonnen bij de SWOV (Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid). Het uitbrengen van dit advies heeft enkele maanden geduurd, waardoor de studie niet in november 2018 kon worden afgerond, maar pas in 2019.

b. De leveringen van de innovatieve intelligente verkeersregelinstallaties (iVRI's) blijven flink achter door landelijke ontwikkel- en leveringsproblemen bij meerdere leveranciers.

c. De praktijkproef met gecombineerde bediencentrales is complexer dan vooraf verwacht. Oplevering verschuift voor een deel door naar 2019. Hierdoor is in 2018 €1,5 miljoen minder besteed.

11. Een deel van de begrote apparaatskosten binnen programma 2 is in de realisatie toegewezen aan de post overhead in programma 8.

12. Elektrisch vervoer Metropoolregio Amsterdam (MRA): aan het programma Elektrisch vervoer is € 786.000 minder besteed. Gepland was 450 palen te plaatsen, gerealiseerd zijn 310 palen. Door capaciteitsproblemen bij met name de netwerkbeheerder kon het aantal aangevraagde laadpalen niet tijdig geplaatst worden. De capaciteitsproblemen zijn inmiddels voor een belangrijk deel opgelost en de achterstand zal in 2019 ingelopen worden. Hierdoor is in 2018 voor € 459.000 minder aan plaatsingskosten besteed. Daarnaast is de LIFE subsidie (€ 327.000) nog niet uitgekeerd aan de betrokken instanties omdat nog op de juiste transactie gegevens van deze partijen wordt gewacht .

13. De kosten inzake de PFOS problematiek (verontreiniging) rondom het project Hoogwaardige Openbaar Vervoerverbinding (HOV) Schiphol Oost mogen volgens het BBV niet worden geactiveerd, maar worden rechtstreeks ten laste de reserve EXIN-H verantwoord. Hierdoor is in 2018 € 893.000 meer aan lasten gerealiseerd.

14. Ten laste van de reserve Fietsinfrastructuur zijn minder subsidies verleend. Door latere openstelling van de Uitvoeringsregeling Oplossen fietsknelpunten, is pas vanaf het derde kwartaal van 2018 ingeschreven waardoor minder subsidies verleend zijn omdat niet alle aanvragen in 2018 beoordeeld konden worden. Hierdoor is € 693.000 minder aan subsidies verleend dan begroot. Het restant zal in 2019 worden ingezet.

15. Als gevolg van de lang aanhoudende winterperiode gedurende het gladheidsseizoen 2017-2018 hebben er in de periode april – mei 2018 extra strooiacties plaatsgevonden. Hiervoor is € 554.000 meer aan lasten gerealiseerd.

16. De subsidie voor Bergerweg, deelproject Investeringspakket Bereikbaarheid (IPB) Alkmaar van € 550.000 is niet verleend en uitgesteld naar 2019 omdat de subsidie aanvrager meer doorlooptijd nodig heeft gehad om het plan uit te werken dan gedacht. Daarnaast is een in het verleden verstrekte subsidie voor de Koelmalaan € 408.000 lager vastgesteld.

17. De voorbereidingskosten Verbinding A8-A9 zijn € 523.000 lager, doordat het opstellen van het plan van aanpak en de afstemming daarover met diverse partijen meer tijd heeft gekost.

18. Het landelijk programma Geïntegreerde Verkeerscentrale ontwikkelt in publiek-private samenwerking slimme oplossingen voor inrichting en benutting van bediencentrales. Deze oplossingen kunnen de Decentrale Overheden als iDiensten gaan afnemen. In 2018 is de ontwikkeling van de geplande resultaten voorspoediger verlopen dan begin 2018 konden worden voorzien. Hierdoor is € 489.000 meer besteed in 2018.

19. Als gevolg van een aantal grote schades door aanvaringen van beweegbare kunstwerken, waaronder de Burgervlotbrug en schaderijdingen op het tracé N307/N194 (voorheen N23 Westfrisiaweg) is er in totaal € 445.000 aan extra kosten gemaakt.
20. In 2018 heeft de overgang van separate vaste onderhoudscontracten naar integrale gebiedscontracten plaatsgevonden voor de gebieden IJmond/Zuid- Kennemerland, Zaanstreek/Waterland en Noord-Holland Zuid. Om deze overgangsperiode soepel te laten verlopen zijn extra vaste onderhoudswerkzaamheden voor de steunpunten uitgevoerd, zoals het herstellen van de verharding en de klimaatinstallatie op het steunpunt Hoofddorp. Ook zijn extra vaste onderhoudswerkzaamheden voor het onderdeel wegen uitgevoerd, zoals een extra veeg- en reinigingsronde en een extra snoeironde. Hiervoor is gekozen om de verkeersveiligheid op en langs de provinciale wegen en de operationele activiteiten ten behoeve van de provinciale wegen te kunnen blijven borgen tijdens deze overgangsperiode. De extra lasten bedragen € 368.000.
21. Bij het gebiedscontract 7 - Gooi & Vechtstreek is er sprake van extra € 363.000 aan extra voorbereidingskosten van de gebiedsaannemer welke niet voorzien waren. Deze extra kosten worden vanaf 2019 in mindering gebracht op de toekomstige termijnstaten.
22. Extra lasten betreffende het herstellen van schades aan Dynamische Reizigers Informatie Systeem (DRIS) en kleine Halte Displays (KHD) € 120.000. Deze lasten zijn verhaald bij de desbetreffende gemeentes. Daarnaast zijn extra instandhoudingsmaatregelen uitgevoerd aan diverse systemen om de doorstroming ten behoeve van provinciale wegen te bevorderen ad € 136.000
23. De bijdrage Hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) A9 aan het Rijk is doorgeschoven naar 2019 vanwege noodzakelijke nadere afstemming met het Ministerie I&W welke nog dient plaats te vinden. Hierdoor is in 2018 € 190.000 minder besteed.
24. In 2018 heeft de overgang van separate vaste onderhoudscontracten naar integrale gebiedscontracten plaatsgevonden voor de gebieden, Zaanstreek/Waterland en Noord-Holland Zuid. Om deze overgangsperiode soepel te laten verlopen zijn extra vaste onderhoudswerkzaamheden voor het onderdeel vaarwegen uitgevoerd, zoals een extra inspectieronde beweegbare kunstwerken en een extra maaironde riet. Hierdoor is € 253.000 meer besteed in 2018. Hiervoor is gekozen om de verkeersveiligheid op en langs de provinciale vaarwegen te kunnen blijven borgen tijdens deze overgangsperiode.
25. Ten laste van de reserve Infrastructuur is door de lagere vaststellingen van subsidies voor gedragsbeïnvloeding uit voorgaande jaren € 201.000 minder aan lasten gerealiseerd. Dit betreffen dus afrekeningsverschillen ten gunste van de reserve Infrastructuur.
26. De uitgaven aan kleine wegenwerken zijn € 198.000 lager. Veel kleine infrastructurele maatregelen blijken uiteindelijk goed te kunnen worden ondergebracht in een lopend project of gebiedscontract.
27. Het project levensduur verlengende innovaties valt binnen het programma verduurzaming infrastructuur. Een onderdeel daarbinnen is biobased materials. Bij één van de partners is als gevolg van capaciteitstekort vertraging ontstaan bij de oplevering van de eind rapportages. Tevens is door de provincie geconstateerd dat de kwaliteit van de opgeleverde rapportages onvoldoende was. Hierdoor is vertraging opgelopen in de uitvoering en is in 2018 € 183.000 minder besteed.
28. In 2018 is er een bedrag begroot van € 750.000 voor SolaRoad, de uitvoering van het project SolaRoad heeft vertraging opgelopen. Dit betreft onder andere de productie van

zonnepanelen, en het aanbrengen en installatie van de panelen in het asfalt waardoor € 182.000 minder tot besteding is gekomen vanuit de reserve innovatieprojecten SolaRoad in 2018.

29. Ten laste van de reserve Infrastructuur is meer aan Mobiliteitsmanagement besteed. Dit betreft € 176.000 voor Intelligente Transport Systemen (ITS) besteed aan de financiële afhandeling van Beter Benutten ITS waar onder andere de intelligente verkeerslichten (iVRI's) deel van uitmaken, welke niet begroot waren.

30. In 2014 is een bedrag van € 164.000 uitgegeven aan HOV-1R fietskluizen. Dit bedrag is ten laste van de reserve EXIN-H verantwoord, terwijl hiervoor een bijdrage was ontvangen van Vervoerregio Amsterdam. Deze bijdrage op de balans wordt in 2018 teruggeboekt in de reserve EXIN-H via een correctie op de afschrijving.

31. Studiekosten PMI-projecten: enerzijds zijn de uitgaven studiekosten PMI € 296.000 hoger uitgevallen doordat meer projecten in studie zijn genomen, respectievelijk dat de kosten per project hoger liggen dan ingeschat door vervolgonderzoek op lopende projecten. Anderzijds zijn de studiekosten Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek (Duinpolderweg) € 155.000 lager uitgevallen door lagere inhuurkosten.

32. Door het verloop en doorstroom van wegenverkeersleiders zijn in 2018 extra kosten gemaakt ten behoeve van de opleiding wegenverkeersleiders. Daarnaast heeft er een onderzoek naar klimaatadaptie en een onderzoek naar de brandwerendheid van de tunnels in het kader van de tunnel veiligheid plaatsgevonden, die tot extra lasten hebben geleid. In totaal is hierdoor € 233.000 meer besteed.

33. In de begroting 2018 is € 119.000 meer geraamd voor Grenzeloos Openbaar Vervoer Informatie (GOVI) dan nodig.

34. Lasten zoals subsidies worden soms administratief afgehandeld in een later jaar dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke kosten het precieze bedrag van de subsidie bepaald. Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening die in een verschillend jaar tot uiting komen, komen op de post "afrekeningsverschillen" terecht. Deze afrekeningsverschillen worden begroot als stelpost in programma 8, maar gerealiseerd in alle programma's. Voor een verdere specificatie van de afrekeningsverschillen wordt verwezen naar tabel 5.4.1 in deze jaarrekening.

35. Bij de begroting 2018 zijn alle apparaatskosten verdeeld over de programma's via een bepaalde verdeelsleutel. Gedurende het uitvoeringsjaar hebben er wijzigingen plaatsgevonden op de totale omvang van de apparaatskosten. Deze wijzigingen zijn in eerste instantie verwerkt in programma 8 (als "nog te verdelen apparaatskosten"). Bij de jaarrekening zijn deze wijzigingen weer verdeeld over de 7 beleidsprogramma's. Daarom is er sprake van een onderschrijding in programma 8 en een overschrijding in de andere programma's. Voor de toelichting op de verschillen tussen begrote en gerealiseerde totale apparaatskosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Baten

36. De ontvangen baten voor projecten van derden lopen gelijk aan de uitgaven. Omdat in 2018 minder is uitgegeven voor deze projecten dan begroot, is ook € 2 miljoen minder aan baten gerealiseerd. Zie ook lasten nummer 7.

37. Doordat de geplande werkzaamheden aan de Boerenverdrietsluis niet hebben plaatsgevonden in 2018 zijn de baten hiervoor ook niet in 2018 gerealiseerd. Zie ook de toelichting bij lasten nummer 8.
38. Elektrisch vervoer MRA: voor het programma Elektrisch vervoer is €786.000 minder aan bijdragen van derden ter dekking ingezet dan begroot omdat ook minder is uitgeven. Zie voor een inhoudelijk toelichting nummer 12 bij de lasten.
39. In kader van het programma Beter Benutten hebben het Rijk, de provincie en de Vervoerregio Amsterdam afgesproken extra activiteiten te verrichten van € 2,4 miljoen voor Intelligente transport systemen (ITS) met als dekking € 1,2 miljoen vanuit het Rijk, € 600.000 vanuit de provincie en € 600.000 vanuit de Vervoerregio Amsterdam. Dit betreft de ontvangen bijdrage van de vervoerregio.
40. De provincie heeft de bijdrage van provincie Utrecht (naast haar eigen bijdrage) aan het rijksproject Busdoorsteek Eemnes voorgefinancierd. Deze voorfinanciering van € 300.000 ten gunste van de reserve EXIN-H wordt nu verrekend. Dit betreft een administratieve verwerking.
41. Er is € 122.000 aan opbrengen van de veerpont Westeinde gerealiseerd, die niet waren geraamd in 2018. De pontdienst werd tot voor kort uitgevoerd door een particulier. In 2018 zijn de pontdiensten door de provincie uitgevoerd.
42. De gemeente Zaanstad wordt aangesloten op de nieuwe V-log Centrale van de provincie Noord-Holland. Conform de overeenkomst aanbesteding van de V-log centrale levert de gemeente Zaanstad een bijdrage van € 103.000. Hier staat een hogere storting in de reserve Groot onderhoud wegen tegenover

Stortingen Reserves

43. De stortingen in de reserve Kapitaallasten OV vanuit de reserve EXIN-H zijn € 5,5 miljoen lager dan begroot. Op basis van werkelijke kosten (nacalculatie) worden de investeringsuitgaven ten laste van de reserves naar de reserve Kapitaallasten OV overgeheveld. Voor de volgende projecten wijken deze af van de raming (voorcalculatie):
    a. HOV Schiphol Oost: de uitgaven zijn € 2.972.000 lager: deels door uitputting van de beschikbare middelen (€ 2.079.000) en deels doordat de bodemsaneringskosten niet geactiveerd mogen worden (€ 893.000) en nu ten laste van de exploitatie worden gebracht.
    b. HOV in 't 'Gooi: de uitgaven zijn € 3,5 miljoen lager. Door bezwaar tegen gunning en daaropvolgend kort geding is de start uitvoering uitgesteld tot in 2019.
    c. Brug Ouderkerk aan de Amstel: de uitgaven zijn € 776.000 hoger;
    d. Regionet Productformules OV: de uitgaven zijn € 238.000 hoger;
    e. Overige projecten: uitgaven zijn € 75.000 lager.
44. Er is € 4,3 miljoen minder gestort in de reserve Kapitaallasten investeringen kunstwerken vanuit de reserve Groot onderhoud wegen door lagere investeringen voor de centrale afstandsbediening, machinerichtlijn en de vervanging van kunstwerken (beweegbare bruggen).
45. Er is €2,4 miljoen minder gestort in de Reserve Infrastructuur:
    a) Bij de decembercirculaire Provinciefonds 2018 heeft het Rijk aangegeven om voor het Programma Beter Benutten € 4 miljoen beschikbaar te stellen. Deze middelen zijn gestort in de reserve Infrastructuur.

b) In de begroting was rekening gehouden met de storting van € 6,4 miljoen restant van het project N201. Op aangeven van de accountant is dit bedrag niet als storting verwerkt in 2018 maar is de beginstand van de reserve met hetzelfde bedrag opgehoogd omdat hierover door PS is besloten bij de jaarrekening 2017.

46. Er is € 10,3 miljoen minder gestort in de reserve groot onderhoud vaarwegen: In de begroting was rekening gehouden met een storting van € 10,3 miljoen in de reserve groot onderhoud vaarwegen als gevolg van het opheffen van de voorziening groot onderhoud vaarwegen bij de jaarrekening 2017. Op aangeven van de accountant is dit niet als storting in 2018 verwerkt maar is de beginstand 2018 van de reserve met hetzelfde bedrag opgehoogd omdat hierover door PS is besloten bij de jaarrekening 2017

47. De stortingen in de reserve Kapitaallasten OV vanuit de reserve TWIN-H zijn € 905.000 lager dan begroot. Op basis van werkelijke kosten (nacalculatie) worden de investeringsuitgaven ten laste van de reserves naar de reserve Kapitaallasten OV overgeheveld. Voor de volgende projecten wijken deze af van de raming (voorcalculatie).

    a. HOV in 't Gooi: de uitgaven zijn € 2 miljoen lager.

    b. HOV Haarlem-IJmuiden: de uitgaven zijn € 1,1 miljoen hoger. Doordat bij de jaarrekening 2017 € 7,7 miljoen door verwachte lagere subsidievaststelling in de reserve TWIN-H is teruggestort, kan € 600.000 aan gemaakte kosten in 2017 als extra uitgaven geboekt worden. Tevens kan door deze extra middelen in 2018 € 546.000 aan kosten worden geboekt (en overgeheveld naar de reserve Kapitaallasten OV).

48. Dit betreft een storting van € 240.000 in de reserve Kapitaallasten vaarwegen ter dekking van de kapitaallasten van de investering in de milieuvriendelijke oevers voor vaarwegvlak 19 vanuit de reserve TWIN-H, die niet geraamd was.

49. De storting in de reserve Kapitaallasten wegen vanuit diverse andere reserves is € 136.000 lager dan begroot. Op basis van werkelijke kosten (nacalculatie) worden de investeringsuitgaven ten laste van de reserves naar de reserve Kapitaallasten wegen overgeheveld. Voor de volgende projecten wijken deze af van de raming (voorcalculatie):

    a. Vanuit de Reserve EXIN-H: HOV Aalsmeer (weginfrastructuur). De uitgaven zijn € 131.000 lager. De lagere uitgaven zijn voornamelijk veroorzaakt door vertraagde aanbesteding van het project. De aangetroffen PFOS verontreiniging in de ondergrond van het tracé vergde extra projectvoorbereiding voor het bereiken van overeenstemming met partijen omtrent de afvoer en verwerking van de vervuilde grond en tevens de hiervoor noodzakelijke herschikking van de financiële bijdragen.

    b. Vanuit de Reserve TWIN-H:

        i. N243 Noordervaart: de uitgaven zijn € 262.000 lager. Beroep van gemeenten op bestemmingsplan en grondstabiliteitsproblemen hebben geleid tot vertraging.

        ii. Westfrisiaweg, onderdeel vaarduikers: de geraamde uitgaven van € 312.000 zijn besteed, maar omdat dit recreatief onderdeel geen deel uitmaakt van het krediet zijn de uitgaven ten laste van de exploitatie (programma Groen) gebracht.

    c. Vanuit de Reserve Infrastructuur:

        i. Westfrisiaweg: de uitgaven zijn € 8,9 miljoen lager. De lagere uitgaven in 2018 worden veroorzaakt door het, wegens externe factoren, niet tijdig kunnen afronden in 2018 van een aantal dossiers, waaronder restpunten Uitvoering, Kabels en Leidingen en

Grondzaken, daarnaast zijn de bijdragen van derden € 1 mln. hoger dan waarmee rekening was gehouden.

ii. Mediapark Hilversum: 2e fase La Place: de uitgaven zijn € 86.000 hoger.

iii. N235 - gedeelte Ilpendam: de uitgaven zijn € 10,4 miljoen hoger. Het project is bijna afgerond. Ten onrechte zijn de uitgaven in 2017 niet opgenomen in de lijst projecten over te hevelen naar de reserve Kapitaallasten wegen.

iv. N247 + N235 Bereikbaarheid Waterland: de uitgaven zijn € 500.000 hoger. Het project is in uitvoering. Per abuis is vergeten de uitgaven in 2018 op te nemen in de lijst projecten over te hevelen naar de reserve Kapitaallasten wegen.

d. Reserve Fietsinfrastructuur:
De uitgaven voor het project N302 Zevenhuis zijn € 1,5 miljoen lager. De financiële afwikkeling van de overeenkomst met de gemeente vindt na overdracht N23 Westfrisiaweg (20 december 2018) plaats. De uitwerking hiervan vindt in 2019 plaats.

50. Er is €24,5 miljoen minder gestort in de Reserve groot onderhoud wegen:

a) In de begroting was rekening gehouden met een storting van € 24,6 miljoen in de reserve groot onderhoud wegen vaarwegen als gevolg van het opheffen van de voorziening groot onderhoud wegen bij de jaarrekening 2017. Op aangeven van de accountant is dit niet als storting in 2018 verwerkt maar is de beginstand 2018 van de reserve met hetzelfde bedrag opgehoogd omdat hierover door PS is besloten bij de jaarrekening 2017.

b) Daarnaast is € 113.000 meer gestort in de reserve groot onderhoud wegen als gevolg van de bijdrage van de gemeente Zaanstad voor de aansluiting op de V-log centrale van de provincie.

Onttrekkingen reserves

51. Bij de jaarrekening 2017 is de voorziening Groot onderhoud wegen opgeheven. De uitgaven betreffende het groot onderhoud wegen worden nu verantwoord in de exploitatie, waartegen over een onttrekking staat vanuit de reserve Groot onderhoud wegen. De uitgaven voor 2018 waren begroot op € 27,7 miljoen. De werkelijke uitgaven bedragen € 19,9 miljoen. Dit resulteert in een lagere onttrekking van € 7,8 miljoen. Daarnaast is er €4,3 miljoen minder onttrokken aan de reserve Groot onderhoud wegen door lagere investeringen voor de centrale afstandsbediening, machine richtlijn en de vervanging van kunstwerken.

52. Reserve Infrastructuur. Er is € 1,1 miljoen meer overgeheveld vanuit de reserve Infrastructuur naar de reserve Kapitaallasten wegen Zie voor een inhoudelijke toelichting nummer 46 onder de stortingen. Daartegenover is € 14,2 miljoen minder onttrokken uit de reserve infrastructuur ten behoeve van de uitgaven in 2018. Zie voor de inhoudelijke toelichting hierop nummer 1, 10, 18 en 25 onder de lasten.

53. Er is € 3,5 miljoen minder onttrokken vanuit de reserve OV projecten ten behoeve van de uitgaven in 2018. Zie voor een inhoudelijke toelichting onder de lasten nummer 5 en 33.

54. Lagere onttrekking vanuit de reserve Groot onderhoud vaarwegen ter dekking van uitgaven in 2018. Zie voor een inhoudelijke toelichting onder de lasten nummer 6.

55. Er is € 2,2 miljoen minder onttrokken aan de reserve Fietsinfrastructuur. Zie ook lasten nummer 14 en toelichting nummer 49d bij de stortingen.

56. Door de accountant is aangegeven dat de huidige afschrijvingstermijnen niet in overeenstemming zijn met de wet- en regelgeving. In de jaarrekening zijn de kapitaallasten van grond- weg- en waterbouwkundige werken berekend op basis van aangepaste (langere) afschrijvingstermijnen. Van een aantal investeringen worden de kapitaallasten gedekt door een onttrekking uit de reserve kapitaallasten. Deze wijziging leidt tot een lagere onttrekking van € 1,4 miljoen uit verschillende kapitaallasten reserves.
57. Er is €208.000 meer onttrokken vanuit de reserve Kapitaallasten wegen voor de dekking van kapitaallasten volgende uit de investeringsbijdrage N235 - gedeelte Ilpendam. Voor deze kapitaallasten was geen onttrekking uit de reserve opgenomen in de begroting.
58. Er is € 182.000 minder onttrokken aan de reserve Innovatieprojecten Solaroad. Zie voor een inhoudelijk toelichting nummer 28 bij de lasten.

Programma 3 Water

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 3 — Water

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019
Lasten	11.133	5.497	8.866	7.239	1.627	7.772
Baten	-1.028	-835	-3.630	-3.359	-271	-1.835
Saldo van baten en lasten	**10.105**	**4.662**	**5.236**	**3.880**	**1.356**	**5.937**
Stortingen reserves	5.431	4.722	4.722	4.722	0	13.256
Onttrekking reserves	-1.421	-197	-3.826	-2.644	-1.182	-510
Resultaat	**14.114**	**9.187**	**6.132**	**5.958**	**174**	**18.683**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)	V= voordeel / N= nadeel	Dekking / Uitgestelde Intentie
	Lasten	**1.627**	**V**	
1	Uitvoeringsregeling Recreatief personenvervoer over water	1.418	V	Onttrekking (9)
2	Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling bodem en water Noord-Holland	187	V	Baten (7)
3	a) Hogere bijdrage aan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	-97	N	
	b) Grondwateranalyses	-49	N	Voorziening
4	Deelname agenda Klimaatadaptatie MRW	286	V	100: UI
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan € 100.000	-118	N	
	Baten	**-271**	**N**	
5	Bijdrage Rijkswaterstaat voor ecologische maatregelen Markermeer	-1.500	N	
6	Project Kust op Wacht	1.238	V	
7	Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling bodem	-187	N	Lasten (2)

	en water Noord-Holland			
8	Opbrengst Grondwaterheffing	178	V	Voorziening
	Stortingen reserves	**0**		
	Geen verschillen			
	Onttrekking reserves	**-1.182**	**N**	
9	Lagere onttrekking reserve Waterrecreatie	-1.418	N	Lasten (1)
10	Hogere onttrekking reserve Meekoppelkansen	236	V	Resv. TWIN-H

Toelichting

Lasten

1. De Uitvoeringsregeling Recreatief personenvervoer over water is in 2018 vastgesteld voor 2018 en 2019, met een totaal subsidiebudget van € 3 miljoen. Dit budget is grotendeels in 2018 begroot, maar had over beide jaren verspreid moeten worden. Bovendien kost het tijd om de regeling bekend te laten worden en hebben aanvragers tijd nodig om met een aanvraag te komen. Daardoor vallen in 2018 de lasten en daarmee de onttrekking uit de reserve Waterrecreatie € 1,4 miljoen lager uit (zie ook bij onttrekking reserves). In 2019 zal extra aandacht worden besteed aan de communicatie over deze uitvoeringsregeling
2. Er zijn minder subsidies verleend op grond van de Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling bodem en water Noord-Holland. Hierdoor vallen de baten ook lager uit (zie bij baten, nr. 6).
3. In 2018 zijn grondwateranalyses uitgevoerd. Daarnaast is de bijdrage aan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (NZKG) voor grondwatertaken hoger doordat er een aanvulling is geweest op de uitvoeringsovereenkomst. In totaal vallen de lasten daardoor € 146.000 hoger uit, waarvan
    a. een deel (€ 97.000) nadelig
    b. een deel (€ 49.000) neutraal omdat dit ten laste komt van de voorziening Grondwaterheffing
4. In 2018 zijn werkzaamheden verricht die niet in de watervisie zijn opgenomen zoals deelname aan de agenda Klimaatadaptatie MRW, waarbinnen Noord-Holland trekker is van Vitaal en Kwetsbaar en aansluiten bij pilots OV knooppunten. Deze werkzaamheden zijn gefinancierd met middelen uit programma 2 en 4. Hierdoor zijn de middelen zoals gereserveerd voor de watervisie in programma 3 niet tot besteding gekomen.

Baten

5. Van Rijkswaterstaat zou in 2018 een bijdrage van € 1,5 miljoen ontvangen worden voor ecologische maatregelen Markermeer. Aan het eind van 2018 heeft RWS de voorwaarde gesteld dat de bijdrage pas beschikbaar wordt gesteld als de provincie voorbereidingswerkzaamheden heeft uitgevoerd. De bijdrage wordt nu alsnog in 2019 verwacht. De baten in programma 3 vallen lager uit. Daar tegenover staat een lagere storting in de reserve TWIN-H (programma 8).

6. Bij de accountantscontrole bleek dat voor het project Kust op Kracht Tranche 1, naast bijdragen van derden, provinciale middelen op de balans waren opgenomen. Volgens de begrotingsregels (BBV) is dit niet toegestaan. Dit is gecorrigeerd, waardoor de baten hoger uitvallen met € 1,2 miljoen. Deze middelen zullen, middels resultaatsbestemming, gestort worden in de reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen.
7. Er zijn minder subsidies verleend op grond van de Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling bodem en water Noord-Holland. Hierdoor vallen de bijdragen van de waterschappen ook lager uit (zie bij lasten, nr. 2).
8. De opbrengst van de Grondwaterheffing is € 178.000 hoger dan geraamd met name omdat door de drinkwaterbedrijven meer grondwater is onttrokken.

Stortingen Reserves

Geen verschillen

Onttrekking Reserves

9. Er is € 1,4 miljoen minder onttrokken uit de reserve waterrecreatie omdat de bestedingen vanuit de Uitvoeringsregeling Recreatief personenvervoer over water lager zijn. Zie voor de inhoudelijke toelichting hierop nummer 1 onder de lasten.
10. Om de besluiten over dijkversterkingsplannen van (juridische) kwaliteit en “Raad van State-proof” te maken, is juridische expertise ingehuurd. Ook is onderzoek verricht, waaronder ecologisch onderzoek en onderzoek door landschapsarchitecten voor ruimtelijke inpassing van dijken. Er is € 236.000 meer onttrokken dan begroot uit de reserve Meekoppelkansen, hiertegenover staat een lagere onttrekking van € 178.000 uit de reserve TWIN-H in programma 8 voor Meekoppelkansen.

Programma 4 Milieu

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 4 Milieu

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019
Lasten	28.014	24.647	53.818	39.566	14.252	36.133
Baten	-7.894	-2.980	-6.586	-4.059	-2.527	-2.980
Saldo van baten en lasten	**20.120**	**21.667**	**47.232**	**35.507**	**11.725**	**33.153**
Stortingen reserves	18.044	0	5.752	12.756	-7.004	4.733
Onttrekking reserves	-1.008	0	-5.268	-4.919	-350	-1.411
Resultaat	**37.156**	**21.667**	**47.716**	**43.344**	**4.372**	**36.475**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)	V= voordeel / N= nadeel	Dekking / Uitgestelde Intentie
	Lasten	**14.252**	**V**	
1	Correctie voorziening Bodemsanering	8.664		Storting (26), baten (19)
2	Subsidie CO2/glastuinbouwprojecten	4.500	V	Resv. W&E
3	Verliesvoorziening PDENH	-4.031	N	
4	Geothermie	1.500	V	Resv. W&E
5	Omgevingsdiensten	1.132	V	UI
6	Terugontvangen bijdragen Omgevingsdiensten	470	V	
7	Participatiefonds Duurzame Economie	-658	N	
8	Monitoring luchtkwaliteit	577	V	UI
9	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen	414	V	Baten (20)
10	Bodemsanering locaties	377	V	Onttrekking (27)
11	Subsidies energiebesparing bestaande woningbouw	-235	N	Resv. AP 2010

12	Circulaire economie	287	V	Resv. W&E
13	Beleidsontwikkeling Milieu	174	V	
14	Projecten duurzame energie	156	V	Resv. EXIN-H
15	Investeringsprogramma Duurzame Energie	148	V	UI
16	Nazorg stortplaatsen	114	V	
17	Afrekeningsverschillen	447	V	Stelpost prog. 8
18	Apparaatskosten	-147	N	Stelpost progr. 8
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan € 100.000	363		
	Baten	**-2.527**	**N**	
19	Correctie voorziening Bodemsanering	-1.572		Lasten (1), Storting (26)
20	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland	-414	N	Lasten (9)
21	Bodembeheertaken	-389	N	
22	Dwangsommen t.a.v. handhaving milieuwetgeving	273	V	
23	Legesopbrengsten uitvoering Wabo	-101	N	
24	Legesopbrengsten ontgrondingen	-97	N	
25	Afrekeningsverschillen	-56	N	Stelpost prog. 8
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan € 100.000	-171	N	
	Stortingen reserves	**-7.004**	**N**	
26	Correctie voorziening Bodemsanering	-6.952		Lasten (1), baten (19)
	Diverse verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	-52		
	Onttrekking reserves	**-350**	**N**	
27	Lagere onttrekking reserve bodemsanering	-350	N	Lasten (10)

Toelichting

Lasten

1. Deze mutatie bestaat grotendeels uit een vrijval van de voorziening Bodemsanering ad € 8,5 miljoen. De reden van deze vrijval is een correctie. Bij de jaarrekening is geconstateerd dat de voorziening Bodemsanering uit 3 verschillende geldstromen bestaat: eigen middelen van de provincie (ad € 6.952.000), van medeoverheden verkregen middelen (ad € 1.572.000) en van derden (particulieren) verkregen afkoopsommen. Volgens geldende wet- en regelgeving is het niet toegestaan de van derden verkregen middelen in een voorziening te storten, maar dienen deze middelen verantwoord te worden onder de balanspost “Vooruitontvangen middelen, categorie overheden” (zie bij baten, nr. 19). De eigen middelen van de provincie moeten bovendien niet worden verantwoord in een voorziening maar in een bestemmingsreserve (zie stortingen reserves, nr. 26). Daarnaast is er sprake van een lagere storting van € 140.000 vanwege een drietal projecten waarbij vertraging is opgetreden, waardoor de begrote afkoopsommen in 2018 niet tot betaling gekomen.
2. PS hebben in 2018 € 24,4 miljoen beschikbaar gesteld vanuit motie 110 voor energietransitie. Hiervan is in 2018 € 20 miljoen geraamd en ruim € 14 miljoen tot besteding gekomen. De onderbesteding van € 6 miljoen bestaat € 4,5 miljoen CO2/glastuinbouwprojecten en € 1,5 miljoen geothermie. De provincie was in 2018 voornemens om CO2/glastuinbouwprojecten te subsidiëren. Het betreffen staatssteunprojecten waarvan het goedkeuringstraject (notificatietraject) langer duurt dan verwacht doordat de EU aanvullende vragen heeft gesteld. De verwachting is dat er in maart 2019 wel duidelijkheid is rondom de goedkeuring. Besteding van de € 4,5 miljoen is nu voorzien in 2019. In 2018 zijn zowel de lasten in programma 4 als de onttrekking uit de reserve Werkgelegenheid en Economie in programma 5 € 4,5 miljoen lager uitgevallen.
3. In de jaarrekening 2017 is voor PDENH een verliesvoorziening genomen van € 363.122. In 2018 is een aanvullende verliesvoorziening genomen van €4.030.730, zodat de totale verliesvoorziening neerkomt op € 4.393.852. Deze verliesvoorziening is genomen doordat er een waardeverschil is tussen het eigen vermogen van PDENH in 2018 (ad € 14.616.148) en het door ons gestorte kapitaal (ad €19.010.000). Dit verschil is ontstaan door mutaties in boekwaarden (afwaardering) van de financieringen verstrekt door PDENH, doordat deze waardes in de toekomst kunnen veranderen wordt dit verschil niet afgeboekt op de provinciale deelneming in PDENH.
4. De provincie had verwacht het convenant en de samenwerkingsovereenkomst rondom geothermie in 2018 te tekenen, waarna gestart had kunnen worden met de activiteiten welke in 2018 en 2019 stonden gepland. Dit is niet meer in 2018 gelukt vanwege de vertraging in de onderhandelingen tussen Energie Beheer Nederland en het Rijk. Naar verwachting zal het wel in 2019 gaan lukken. In 2018 zijn zowel de lasten in programma 4 als de onttrekking uit de reserve Werkgelegenheid en Economie in programma 5 € 1,5 miljoen lager uitgevallen.
5. Voor vergunningverlening door de Omgevingsdiensten voor bijzondere eenmalige projecten is incidenteel budget beschikbaar gesteld. Deze projecten maken geen deel uit van de jaarlijks met de OD’s te sluiten overeenkomsten. Doordat de projecten vertraging oplopen, door verschuivingen in de planning van het totale project, vindt een deel van de vergunningverlening in 2019 plaats. De lagere lasten in 2018 van € 1,1 miljoen worden als uitgestelde intentie meegenomen naar 2019.

6. Van de omgevingsdiensten zijn delen van in voorgaande jaren verstrekte bijdragen terugontvangen. Het betreft hier onder meer het restant van de bijdrage in de oprichtings- en inrichtingskosten van de OD Noordzeekanaalgebied (€ 410.000). Daar staat echter een hogere eindafrekening 2018 van € 297.000 tegenover. Daarnaast bestaat de terugontvangen bijdrage uit het positieve resultaat (in totaal € 357.000) van de jaarrekeningen van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland-Noord, de OD Flevoland, Gooi en Vechtstreek en de OD IJmond.

7. Participatiefonds Deelname Duurzame Economie. In 2018 zijn bijdragen aan de beheerlasten over het 3e en 4e kwartaal 2017 door het fonds aan de provincie gefactureerd, meer lasten, € 423.000, nadelig. Verder is in de begroting 2018 geen rekening gehouden met de BTW component over de beheerlasten 2018, waardoor de lasten € 235.000 hoger zijn uitgevallen.

8. De uitwerking van Motie 110, onderdeel Monitoring luchtkwaliteit heeft meer tijd gekost dan verwacht waardoor de uitvoering grotendeels in 2019 in plaats van in 2018 zal plaatsvinden. Het budget van € 386.000 wordt als uitgestelde intentie meegenomen van 2018 naar 2019. Daarnaast heeft, doordat extra onderzoek is gedaan voor het bepalen van de plandrempel in het Actieplan geluid, de vaststelling van het plan vertraging opgelopen. Het hiervoor beschikbaar gestelde budget zal in 2019 worden ingezet voor de uitvoering van het Actieplan geluid. Het in 2018 niet bestede budget (€ 191.000) wordt als uitgestelde intentie meegenomen naar 2019.

9. De opbrengst van de nazorgheffing wordt jaarlijks doorbetaald aan het Nazorgfonds. Omdat de begroting 2018 van het Nazorgfonds toereikend was, is er geen nazorgheffing t.b.v. de stortplaatsen opgelegd. Tegenover deze lagere lasten van € 414.000 staan ook lagere baten (zie nr. 20 onder baten).

10. De sanering voor de locatie 't Horntje heeft door gebrek aan draagvlak van de omwonenden niet plaatsgevonden en is voorzien in 2019. Hiervoor was een bedrag geraamd van € 125.000. Daarnaast is voor de locatie Broekhavenweg de aanbesteding t.o.v. de raming € 142.000 lager uitgevallen. Voor de locatie Koningsplein bleek het statusrapport verouderd en moet er een nieuw saneringsplan worden opgesteld, waardoor het budget € 30.000 niet is gebruikt. Tenslotte bleek voor het team Aanpak spoedlocaties minder inhuur (ad € 80.000) nodig te zijn dan was voorzien. Hier tegenover staat een lagere onttrekking aan de reserve Bodemsanering (zie nr. 24).

11. Voor Energiebesparing bestaande woningbouw zijn meer subsidies in 2018 verleend dan verwacht. Voor deze verleningen waren subsidieplafonds opengesteld voor meerdere jaren. De hogere lasten van € 235.000 in programma 4 worden gedekt door een hogere onttrekking uit de reserve Actieprogramma 2010 in programma 8.

12. Voor het onderwerp circulaire economie is minder uitgegeven aan de sporen CIRCO-tracks, ketenvorming en de West-as. Een CIRCO track is een meerdaagse programma waarin verschillende belangstellende kennis maken en aan de slag gaan met circulair economie. Er is in 2018 één track geweest die, als pilot, door het Rijk is betaald in plaats vanuit het provinciaal budget. Het bleek vervolgens zeer moeizaam om bedrijven en belangstellenden te betrekken. Hierop is actie ondernomen (gebruik nieuw netwerk: Impact Hub, gebruik branche organisaties), maar dit heeft pas in 2019 tot een track geleid. Verder is ketenvorming nog niet geoperationaliseerd doordat de onderzoeken naar kansen meer tijd hebben gekost. Daarnaast is het onderzoek naar de West-As in 2018 afgerond. Besloten is om het initiatief voor de uitvoering in de regio te leggen (bij het MRA). Hierdoor zijn in 2018 zowel de lasten in programma 4 als de onttrekking uit de reserve Werkgelegenheid en Economie in programma 5 € 278.000 lager uitgevallen.

13. Omdat de verwachting was dat de Omgevingswet zou ingaan per 2018, is dat als einddatum voor het milieubeleid aangehouden. Nu de Omgevingswet is uitgesteld (tot 2021) is het huidige beleid in stand gehouden en zijn er in 2018 geen uitgaven gedaan voor het Milieubeleidsplan. De lasten zijn daardoor € 174.000 lager uitgevallen.

14. Vanwege de verschuiving naar een landelijke datawerkgroep in het kader van de Regionale Energiestrategieën, zijn de activiteiten in dit kader voor de provincie Noord-Holland afgerond. Hierdoor is in programma 4 € 156.000 minder uitgegeven dan verwacht en wordt er in programma 8 minder onttrokken uit de reserve EXIN-H.

15. De ondertekening van het landelijk klimaatakkoord is een aantal maanden vertraagd. Hierdoor zijn niet alle beschikbaar gestelde middelen van het Coalitieakkoord in 2018 tot besteding gekomen. Deze middelen worden meegenomen als uitgestelde intentie en in 2019 ingezet voor de ondersteuning van de uitvoering van het klimaatakkoord.

16. De sluitingsprocedure van de stortplaats Hollands Brug en Schoteroog heeft vertraging opgelopen in verband met het verzoek van de exploitant (Afvalzorg) om een uitspraak te doen naar de verlengde levensduur van de door hun aangebrachte alternatieve bovenafdichting (lekdetectie met HDPE folie) op Hollandse Brug en Schoteroog. De exploitant heeft een onderzoek naar de levensduur van lekdetectie ingediend. Echter om een uitspraak te kunnen doen dient de exploitant ook onderzoek naar de levensduur van de folie uit te voeren. Dit onderzoek naar folie vergde veel meer tijd dan was voorzien. Hierdoor is er vertraging ontstaan in het “levensduuronderzoek” van de Advieskamer Stortbesluit (AKS) en heeft de sluiting van stortplaats Hollands Brug en Schoteroog niet plaatsgevonden in 2018. De lasten in 2018 zijn hierdoor € 114.000 lager uitgevallen.

17. Lasten zoals subsidies worden soms administratief afgehandeld in een later jaar dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke kosten het precieze bedrag van de subsidie bepaald. Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening die in een verschillend jaar tot uiting komen, komen op de post "afrekeningsverschillen" terecht. Deze afrekeningsverschillen worden begroot als stelpost in programma 8, maar gerealiseerd in alle programma's. Voor een verdere specificatie van de afrekeningsverschillen wordt verwezen naar tabel 5.4.1 in deze jaarrekening.

18. Bij de begroting 2018 zijn alle apparaatskosten verdeeld over de programma’s via een bepaalde verdeelsleutel. Gedurende het uitvoeringsjaar hebben er wijzigingen plaatsgevonden op de totale omvang van de apparaatskosten. Deze wijzigingen zijn in eerste instantie verwerkt in programma 8 (als “nog te verdelen apparaatskosten”). Bij de jaarrekening zijn deze wijzigingen weer verdeeld over de 7 beleidsprogramma’s. Daarom is er sprake van een onderschrijding in programma 8 en een overschrijding in de andere programma’s. Voor de toelichting op de verschillen tussen begrote en gerealiseerde totale apparaatskosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering

Baten

19. De baten zijn verlaagd met € 1.572.000. Dit zijn baten die ontvangen zijn van de deelnemende gemeenten inzake het convenant Gebiedsgerichtbeheer ’t Gooi die zijn ontvangen in de periode 2011 t/m 2018. Deze middelen dienen verantwoord te worden onder de balanspost “Vooruitontvangen middelen, categorie overheden”.

20. PS hebben geen nazorgheffing opgelegd in 2018. Met deze nazorgheffing is wel rekening gehouden in de begroting. Tegenover deze lagere baten staan ook lagere lasten (zie onder lasten, nr. 9).

21. De provincie heeft voor 4 projecten budget aangevraagd. Het Rijk heeft bij haar budgettoekenning rekening gehouden met het thema (spoedsanering, gebiedsgerichte aanpak of overig) waarin een project valt en daarbij onderscheid gemaakt tussen onderzoek en uitvoering (sanering). Het toegekende budget is € 389.000 lager uitgevallen dan was aangevraagd.
22. Het opleggen en verbeuren van dwangsommen is voorafgaand aan het begrotingsjaar lastig te voorspellen. Het is geheel afhankelijk van de mate waarin de bedrijven zich aan de wet-en regelgeving houden en in welke mate ze zich houden aan waarschuwingen/voorschriften van de omgevingsdiensten. In 2018 zijn er € 273.000 meer baten gerealiseerd.
23. De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) regelt de omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning is één geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu. Voor de uitvoering van de Wabo bedroeg de totale legesraming in 2018 voor de provincie Noord-Holland € 2,3 miljoen. Uiteindelijk is er € 101.000 minder gerealiseerd.
24. Bij graafwerkzaamheden om zand, klei of grind te winnen of om bijvoorbeeld een recreatieplas, natuurgebied of haven te realiseren, is er sprake van ontgronding. Voor een deel van deze werkzaamheden is een vergunning op basis van de Ontgrondingenwet en de Ontgrondingenverordening nodig. Doordat er in 2018 minder vergunningaanvragen zijn gedaan voor ontgrondingen is de legesopbrengst € 97.000 lager dan verwacht.
25. Afrekeningsverschillen: zie ook bij lasten (nr. 17).

Onttrekkingen reserves

26. Deze hogere storting van € 6.952.000 betreft middelen van de provincie die van de voorziening worden overgeheveld naar de bestemmingsreserve Bodemsanering.
27. Dit betreft een lagere onttrekking aan de reserve Bodemsanering. Zie onder lasten, nr. 8.

Programma 5 Ruimte

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 5 Ruimte

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019
Lasten	56.867	52.444	84.029	81.561	2.468	27.769
Baten	-26.947	-13.414	-20.041	-34.259	14.218	-17.153
Saldo van baten en lasten	**29.921**	**39.030**	**63.988**	**47.302**	**16.686**	**10.616**
Stortingen reserves	13.708	6.715	32.391	34.244	-1.854	5.302
Onttrekking reserves	-3.493	-16.626	-58.662	-36.703	-21.959	-17.008
Resultaat	**40.136**	**29.119**	**37.717**	**44.844**	**-7.127**	**-1.091**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Toelichting	Bedrag (x€1.000)	V=voordeel /N = nadeel	Dekking/ Uitgestelde Intentie
	Lasten	**2.468**	**V**	
1	Administratieve verwerking grondtransacties	-13.239	N	Baten (28)
2	Bijdrage Stichting Leefomgeving Schiphol	10.000	V	Onttrekking (36)
3	POP3 landbouwsubsidies ontwikkeling, innovatie en EIP	-5.389	N	Onttrekking (38)
4	Onjuiste opname begroting PIM/GO-NH	4.200	V	Onttrekking (37)
5	Subsidies structuurvisie ILG rijk	-4.199	N	Baten (29)
6	Innovatiestimulering topsectoren (MIT)	3.200	V	Onttrekking (37)
7	Geothermie en warmtenetten	2.350	V	UI
8	OV knooppunten - subsidies	2.300	V	Onttrekking (37) en Resv. TWIN-H
9	POP3 Verplaatsingsregeling glastuinbouwbedrijven	-2.200	N	Resv. TWIN-H
10	Duurzame zeehavens	1.493	V	Onttrekking (39)
11	Uitvoeringsprojecten structuurvisie 2040	1.111	V	
12	Provinciale woonvisie en versnellen	875	V	Resv. AP 2010

	woningbouw			
13	Subsidie ontsluitingsweg PrimA4a	-700	N	Resv. TWIN-H
14	OV knooppunten - instrumenten	529	V	
15	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied	506	V	
16	Herstructurering bedrijventerreinen	271	V	Resv. AP 2010
17	Regionale Economie	275	V	117: UI
18	Stedelijke vernieuwing	-239	N	Baten (32)
19	Ondersteuning toekomstige werkterreinen	225	V	Onttrekking (40)
20	Locatiesubsidies kleine stadsgewesten	-186	N	Baten (31)
21	Omgevingswet en visie	156	V	
22	lagere vaststelling van subsidies riviercruisevaart en sloepennetwerk	140	V	Onttrekking (37)
23	Noordzeehavens	130	V	
24	Arbeidsmarkt	122	V	
25	Advisering over de toekomstige ontwikkeling van Schiphol	109	V	
26	Afrekeningsverschillen voorgaande jaren	392	V	Stelpost prog. 8
27	Apparaatskosten	-312	N	Stelpost prog. 8
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	724	V	
	Baten	**14.218**	**V**	
28	Administratieve verwerking grondtransacties	11.239	V	Lasten(1)
29	Subsidies structuurvisie ILG rijk	4.199	V	Lasten (5)
30	Uitstel grondtransacties	-1.815	N	
31	Rijksbijdrage voor locatiesubsidies kleine stadsgewesten	317	V	186: lasten (20)
32	Rijksbijdrage voor Stedelijke vernieuwing	239	V	Lasten (18)
33	Europese projecten landbouwsubsidies	154	V	Stortingen (35)
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	-115	V	
	Stortingen Reserves	**-1.854**	**N**	
34	Hogere storting reserve Werkgelegenheid en Economie	-1.700	N	
35	Hogere storting reserve Europese Projecten	-154	N	Baten (33)

	Landbouwsubsidies			
	Onttrekking Reserves	**-21.959**	**N**	
36	Lagere onttrekking reserve Leefbaarheidsfonds Schiphol	-10.000	N	Lasten (2)
37	Lagere onttrekking reserve werkgelegenheid en economie	-15.480	N	Lasten (4, 6, 8, 22 en programma 4)
38	Hogere onttrekking reserve Europese Projecten Landbouwsubsidies	5.389	V	Lasten (3)
39	Lagere onttrekking reserve Duurzame Zeehavens	-1.493	N	Lasten (10)
40	Lagere onttrekking reserve herstructurering bedrijventerreinen	-290	N	-225: Lasten (19)
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	-85	N	

Toelichting

Lasten

1. Conform de uitspraak van de commissie BBV zijn de bruto verkoopopbrengsten onder de “Baten” verantwoord en de afwaardering van de gronden onder de “Lasten”. In de begroting 2018 was bij de “Lasten” nog ten onrechte de netto last voor de afwaardering van grond begroot. Hierdoor is € 11,2 miljoen meer aan lasten in de administratie verwerkt dan begroot. Deze extra lasten worden gecompenseerd door de gerealiseerde baten. Daarnaast zijn extra lasten gerealiseerd door de terugbetaling van een voorschot als gevolg van een rechterlijke uitspraak.
2. De bijdrage van € 10 miljoen aan de Stichting Leefomgeving Schiphol is uitgesteld naar 2019 vanwege vertraging in de administratieve afwikkeling hiervan.
3. De POP3 regelingen Leader, Ontwikkeling Innovaties en EIP worden uitgevoerd door het RVO, de subsidieverplichtingen zijn in voorgaande jaren niet ten laste van de boekhouding van de provincie gebracht. In 2018 is dat, met terugwerkende kracht, alsnog gebeurd op basis van overzichten die zijn opgeleverd door RVO, peildatum 31 dec 2018
4. Het investeringsgereedprogramma (PIM) en het versnellingsprogramma (GO-NH) zijn conform de planning uitgevoerd. In de begroting is ten onrechte het meerjarenbudget geheel opgenomen in plaats van de jaarschijf 2018. Er is hierdoor € 4,2 miljoen teveel aan uitgaven geraamd voor 2018 in de begroting.
5. Dit betreft twee subsidies aan de Gemeente Haarlemmermeer, te weten ‘Invoering Verbeterd Droogmakerij Systeem PARK21’ en ‘Groen en recreatieve Verbindingen in de Haarlemmermeer’. Beide Subsidies zijn in 2017 verleend en toen zijn tevens de eerste voorschotten betaald. In 2018 zijn nog een aantal voorschoten betaald. Deze zijn, samen met de laatste nog uit te betalen termijnen, in overleg met de accountant in 2018 in één keer als last genomen en opgenomen in de Balanspost Vooruit ontvangen Rijksbijdragen ILG-gelden. Na definitieve vaststelling van de subsidies zullen deze laatste termijnen worden overgemaakt aan de ontvangers.

6. Van de MIT regeling 2018 zijn enerzijds de beoordelingen van subsidieaanvragen niet afgerond voor het eind van het jaar, waardoor de beschikkingen niet zijn uitgegaan. Daarnaast zijn er aanvragen afgewezen omdat de kwaliteit onvoldoende was of niet passend binnen de voorwaarden. Hierdoor is € 3,2 miljoen minder aan subsidies verleend dan begroot.
7. Duurzame landbouw: De overeenkomst met het Rijk voor een seismisch exploratieprogramma is nog niet gereed waardoor de uitvoering is doorgeschoven naar 2019 en € 2,4 miljoen minder is uitgegeven. Deze middelen die zijn bestemd voor Geo-thermie en warmtenetten worden daarom met de UI doorgeschoven naar 2019.
8. OV-knooppunten: De provincie heeft voor Kan Palen Zaanstad € 2,3 miljoen beschikbaar gesteld voor de sanering van het industriegebied. Het project wordt nu op een meer integrale manier benaderd en is onderdeel van een groter project geworden dat nog in voorbereiding is, waardoor de subsidie niet in 2018 verleend is. Dekking voor deze uitgave verloopt voor een deel via de reserve 'TWIN-H' en voor een deel via de reserve 'Werkgelegenheid en Economie'
9. De POP3 verplaatsingsregeling glastuinbouwbedrijven wordt uitgevoerd door het RVO en verloopt volgens planning. De stand van de verplichtingen bij het RVO inzake deze regeling, peildatum 31 dec 2018, is dit jaar voor het eerst opgenomen in de boekhouding van de provincie. Daar was geen kasraming voor opgenomen.
10. De Uitvoeringsregeling is verschoven naar 2019, waardoor € 1,5 miljoen minder is uitgegeven.
11. Vanuit het structuurvisiebudget worden verschillende projecten ondersteund. Een aantal van deze projecten is later gestart dan verwacht waardoor € 1,1 miljoen minder aan lasten is gerealiseerd:

    - Het opstarten van het Building with Nature is in 2018 een paar keer uitgesteld vanwege nieuwe ontwikkelingen in de haven Den Helder. Vanaf 1 september is daadwerkelijk gestart (minder lasten, € 150.000);
    - Besluitvorming over het traject Netverzwaring en Tennet/Liander heeft meer tijd gekost (minder lasten, € 198.000);
    - Er werden meer vrijwillige kavelruilen in de Wieringen verwacht. In een aantal gevallen zijn partijen vroegtijdig uitgestapt waardoor de provincie het proces niet heeft kunnen afronden. Het betreffen complexe kavelruilen (minder lasten, € 53.000);
    - De uitvraag en opdracht ontwikkelstrategie met betrekking tot de Energietransitie NZKG is gedaan door het Projectbureau, die ook de kosten op zich heeft genomen (minder lasten, € 220.000);
    - Voor het programma Transitie energie en grondstoffen (TEG) is in 2018 minder besteed doordat de ondertekening van het landelijk klimaatakkoord een aantal maanden is vertraagd, de aanpak rondom Zon anders is geworden dan vooraf bedacht en doordat er niet voldoende capaciteit was om aan de slag te gaan met alle trajecten tegelijkertijd (minder lasten, € 370.000).

    - De PARK is later ingehuurd doordat het vinden van een geschikte kandidaat langer duurder (minder lasten, € 70.000);

    - In 2018 is een integrale strategie voor het landschap in de MRA opgesteld en heeft hierover besluitvorming plaats gevonden. Hierdoor loopt de uitvoering (en daarmee de kosten) uit tot het 2e kwartaal 2019. Tevens is, voor de uitvoering, budget beschikbaar gesteld door de MRA vanuit restantmiddelen van de MRA-begroting 2017 en er is vanuit provinciale middelen ook budget beschikbaar gesteld op basis van motie 110 (minder lasten, € 50.000)

12. Voor het versnellen van de woningbouw (motie 110) is een subsidie van € 2,7 miljoen verleend terwijl € 3 miljoen geraamd was. Daarnaast is het aantal subsidieaanvragen op grond van de uitvoeringsregeling Woonvisie achtergebleven bij de raming en is een aantal in voorgaande jaren verleende subsidies lager vastgesteld waardoor in totaal € 875.000 minder is uitgegeven.

13. De subsidie verlening voor de Ontsluitingsweg PrimA4a is volgens de planning en het vastgestelde bestedingsplan TWIN-H uitgevoerd, hiervoor was echter geen kasraming opgenomen in de begroting waardoor een afwijking van € 700.000 aan extra lasten ontstaat.

14. In 2018 waren de instrumenten van de provincie om bij te dragen aan het verbeteren van OV-knooppunten minder vaak nodig waardoor € 529.000 minder is besteed. De inzet van deze middelen betreft maatwerk en is afhankelijk van gemeenten en andere partners. In 2019 verwacht de provincie weer een aantal knooppunten te ondersteunen. De resterende middelen zijn daarom meegenomen in een uitgestelde intentie naar 2019

15. Op basis van de jaarrekening 2018 van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied (RON) komt het geconsolideerde resultaat uit op € 1.518.000 en bedraagt het eigen vermogen van de RON € 3.310.000 . Het provinciale aandeel in het eigen vermogen is 1/3 deel en komt neer € 1.103.333. Doordat er € 1 miljoen agio is teruggestort in 2018 komt de kostprijs van de aandelen RON neer op € 317.646 (oorspronkelijke verkrijgingsprijs) plus € 1 miljoen agio= €1.317.646. Van de gevormde verliesvoorziening valt hierdoor € 506.000 vrij (restant van de voorziening bedraagt € 214.313).

16. Door het intrekken van een verleende subsidie uit 2013 voor Fysieke verbeteringen HIRB is € 271.000 minder aan lasten gerealiseerd. Dit betreft dus een afrekeningsverschil ten gunste van de reserve HIRB.

17. Regionale Economie: de € 275.000 aan lagere lasten wordt veroorzaakt door afwijkingen op verschillende projecten:

    a. Aan de getroffen voorziening voor Pallas is de rentecomponent van € 230.000 toegevoegd, dit heeft geleid tot hogere lasten;

    b. Een aantal geraamde activiteiten is niet doorgegaan waaronder Smart Industrie en er zijn minder juridische kosten gemaakt wegens vertraging in het juridisch proces. Het onderzoek naar koopstromen is niet volledig in 2018 afgerond. De incidentele extra bijdrage aan PDENH is geraamd onder regionale economie maar verantwoord onder Milieu.

       Hierdoor is in totaal € 388.000 minder aan lasten gerealiseerd.

    c. Van de incidenteel beschikbaar gestelde midden voor Breedband wordt een deel in 2019 aangewend voor de afronding van de advieswerkzaamheden. Hierdoor wordt € 117.000 met de UI meegenomen naar 2019.

18. Stedelijke vernieuwing: Door een wijziging in de administratieve verwerking van in het verleden beschikte subsidies zijn de lasten die voorheen pas bij uitbetaling werden gerealiseerd nu naar voren geschoven. Hierdoor is in 2018 € 239.000 meer aan lasten gerealiseerd. Hier staat eenzelfde bedrag aan gerealiseerde baten tegenover, zie baten 32.

19. Reserve Herstructurering bedrijventerreinen subsidies. Het aantal aanvragen voor de UVR Ondersteuning Toekomstige Werkterreinen is achter gebleven op de planning, er is € 225.000 minder aan subsidies verleend. De aanstelling van een ambassadeur in het begin van het jaar heeft onvoldoende geleid tot concrete projecten. In september is een nieuwe ambassadeur aangesteld en is de looptijd van de regeling verlengt tot eind 2019.

20. Locatiesubsidies kleine stadsgewesten: Door een wijziging in de administratieve verwerking van in het verleden beschikte subsidies zijn de lasten die voorheen pas bij uitbetaling werden gerealiseerd nu naar voren geschoven. Hierdoor is in 2018 € 186.000 meer aan lasten gerealiseerd. Hier staat eenzelfde bedrag aan gerealiseerde baten tegenover, zie baten 31

21. Als gevolg van de gemeentelijke verkiezingen zijn er minder bijeenkomsten georganiseerd en minder pilots gestart voor de omgevingswet en visie dan vooraf gepland waardoor € 96.000 minder is uitgegeven. Daarnaast in de begroting € 60.000 meer geraamd voor de bijdrage aan het IPO ten behoeve van de omgevingswet- en visie dan nodig.

22. Als gevolg van lagere vaststelling van twee subsidies (Riviercruisevaart en Sloepennetwerk) heeft de provincie € 140.000 aan reeds gerealiseerde lasten terugontvangen. Dit betreft dus een afrekeningsverschil ten gunste van de reserve werkgelegenheid en economie.

23. Noordzeehavens: Met betrekking tot het haalbaarheidsonderzoek van de energiehaven is meerwerk verricht. Dit meerwerk is opgenomen in de begroting maar viel uiteindelijk lager uit dan verwacht. Hierdoor is € 130.000 minder uitgegeven dan begroot.

24. Voor het uitvoeren van het arbeidsmarktbeleid zijn we afhankelijk van de samenwerkingspartner, de Triple-helix partijen. Een aantal projecten komt pas tot het leveren van een prestatie in het jaar 2019 waardoor in 2018 € 122.000 minder aan lasten is gerealiseerd.

25. Er is € 109.000 minder aan kosten gemaakt voor het adviestraject over de toekomstige ontwikkeling van Schiphol dan verwacht door vertraging in de publicatie van de Milieueffectenrapportage(MER) van Schiphol.

26. Lasten zoals subsidies worden soms administratief afgehandeld in een later jaar dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke kosten het precieze bedrag van de subsidie bepaald. Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening die in een verschillend jaar tot uiting komen, komen op de post "afrekeningsverschillen" terecht. Deze afrekeningsverschillen worden begroot als stelpost in programma 8, maar gerealiseerd in alle programma's. Voor een verdere specificatie van de afrekeningsverschillen wordt verwezen naar tabel 5.4.1 in deze jaarrekening.

27. Bij de begroting 2018 zijn alle apparaatskosten verdeeld over de programma’s via een bepaalde verdeelsleutel. Gedurende het uitvoeringsjaar hebben er wijzigingen plaatsgevonden op de totale omvang van de apparaatskosten. Deze wijzigingen zijn in eerste instantie verwerkt in programma 8 (als “nog te verdelen apparaatskosten”). Bij de jaarrekening zijn deze wijzigingen weer verdeeld over de 7 beleidsprogramma’s. Daarom is er sprake van een onderschrijding in programma 8 en een overschrijding in de andere programma’s. Voor de toelichting op de verschillen tussen begrote en gerealiseerde totale apparaatskosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Baten

28. Conform de uitspraak van de commissie BBV zijn de bruto verkoopopbrengsten onder de “Baten” verantwoord en de afwaardering van de gronden onder de “Lasten”. In de begroting 2018 was bij de “Baten” nog ten onrechte de netto opbrengst (saldo opbrengst min afwaardering) begroot. Tegenover de € 11,2 miljoen aan meer gerealiseerde baten, staat eenzelfde bedrag aan lasten voor de afwaardering van in 2018 verkochte gronden.

29. Zie bij de lasten nummer 5.

30. Bij een aantal grond transacties is de in 2018 geplande aktepassering verschoven naar 2019. Zo is bijvoorbeeld bij Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) de transactie Rijnlanderweg aan de gemeente Haarlemmermeer vertraagd. Dit komt door de vorming van een nieuw College van B&W in de Haarlemmermeer. Bij de voormalige Wierringenrandmeer is bij de Kavelruil Hoeverkoog nog onduidelijkheid op welke wijze deze kavelruil vorm zal krijgen. Er is dus sprake van uitstel. Doordat het geraamde effect van de uitgestelde transacties per saldo gunstig was (meer opbrengsten dan kosten voor afwaardering), is er per saldo € 1.8 miljoen minder aan baten gerealiseerd.

31. Doordat de lasten hoger uitvallen dan begroot (zie lasten 20) is € 186.000 meer onttrokken aan de balanspost vooruit ontvangen rijksbijdrage BLS. Daarnaast zijn de overige BLS-middelen (€131.000) vrijgevallen.

32. Doordat de lasten hoger uitvallen dan begroot (zie lasten 18) is € 239.000 meer onttrokken aan de balanspost vooruit ontvangen rijksbijdrage ISV

33. RVO heeft in de loop van 2018 de provinciale bijdrage aan de uitvoeringskosten over 2016 en 2017 her berekend. Dit heeft geleid tot extra teruggaven waardoor € 154.000 meer aan baten is gerealiseerd. Hier staat evenredig een hogere storting in de reserve Europese projecten landbouwsubsidies tegenover.

Stortingen Reserves

34. Reserve Werkgelegenheid en Economie: de gedecentraliseerde bijdrage vanuit het Rijk via het Provinciefonds voor MKB Topsectoren en voor de Uitvoeringsregeling MIT is pas met de decembercirculaire bekend gemaakt. Hierdoor was in de begroting geen rekening gehouden met een hogere storting in de reserve van € 1,7 miljoen.

35. Reserve Projecten Europese Landbouwsubsidies. RVO heeft in de loop van 2018 de provinciale bijdrage aan de uitvoeringskosten over 2016 en 2017 her berekend. Dat heeft geleid tot € 154.000 aan hogere baten. Hier staat evenredig een hogere storting in de reserve tegenover.

Onttrekking Reserves

36. Reserve Leefbaarheidsfonds Schiphol, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 2

37. Reserve Werkgelegenheid & economie: €4,2 miljoen lagere lasten voor PIM en GO-NH (nr. 4) en € 3,2 miljoen lagere lasten voor innovatiestimulering topsectoren (nr. 6), € 1,5 miljoen minder onttrokken voor OV knooppunten (nr. 8) en € 140.000 minder onttrokken in verband met de lager vastgestelde subsidies riviercruisevaart en sloepennetwerk (nr. 22). Daarnaast is € 6,3 miljoen minder onttrokken aan de reserve werkgelegenheid en economie ten behoeve van uitgaven in programma 4 – milieu. Zie voor de inhoudelijke toelichting op dit verschil de nummers 1, 2 en 10 onder de lasten in programma 4 - milieu.

38. Vanuit de reserve Europese Projecten Landbouwsubsidies is € 5,4 miljoen meer onttrokken. Zie bij de lasten nr. 3 voor de inhoudelijke toelichting.

39. Vanuit de reserve Duurzame Zeehavens is circa € 1,5 miljoen minder onttrokken. Zie voor een inhoudelijke toelichting nr. 10 bij de lasten.

40. Vanuit de reserve herstructurering bedrijventerreinen is € 290.000 minder onttrokken. Zie voor de inhoudelijke toelichting nummer 19 bij de lasten.

Programma 6 Groen

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 6 Groen

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019
Lasten	65.901	73.415	79.941	78.334	1.607	110.291
Baten	-5.837	-1.658	-1.406	-41.511	40.104	-7.343
Saldo van baten en lasten	**60.064**	**71.757**	**78.534**	**36.823**	**41.711**	**102.948**
Stortingen reserves	65.797	18.963	10.036	8.438	1.598	34.147
Onttrekking reserves	-24.361	-28.908	-25.341	-20.407	-4.933	-77.167
Resultaat	**101.500**	**61.812**	**63.229**	**24.854**	**38.376**	**59.929**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Toelichting	Bedrag (x € 1.000)	V=voordeel /N=Nadeel	Dekking/Uitgestelde Intentie
	Lasten	**1.607**	**V**	
1	Projecten gedekt uit reserve Groen	6.038	V	Onttrekking (27)
2	Uittreden Goois Natuurreservaat	-6.500	N	
3	Projecten Groene Uitweg	-3.774	N	Onttrekking (28)
4	Subsidies Natuur en landschapsbeheer	3.200	V	
5	Groenfonds ILG Rijk	-1.600	N	Baten (19)
6	Cofinanciering Waddenzee	1.300	V	Onttrekking (29)
7	Faunafonds	1.227	V	
8	Natuurinclusieve landbouw	625	V	UI
9	Natuur en landschapsbeheer	391	V	
10	Oostelijke vechtplassen	-399	N	Resv. OVP
11	Regionale Samenwerking	298	V	Baten (21)
12	Onderzoek en advies groen	150	V	UI
13	Toerekening overhead	130	V	Programma 8
14	Groen Kapitaal: Biodiversiteit	125	V	

15	Ecoduct N417	122	V	Resv. UNA
16	Apparaatskosten	-381	N	
17	Afrekeningsverschillen voorgaande jaren	498	V	
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	157	V	
	Baten	**40.104**	**V**	
18	Vrijval balanspost FES-middelen	37.455		
19	Groenfonds ILG Rijk	1.600	V	Lasten (5)
20	Verkoop gronden	988	V	Storting (26)
21	Regionale samenwerking	-298	N	Lasten (11)
22	Fietsbrug Nigtevecht	264	V	Storting (24)
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	95	V	
	Stortingen Reserves	**1.598**	**V**	
23	Lagere Storting reserve Kapitaallasten Groen: Correctie activering Binnendoorvaarverbinding Naarden	772	V	Onttrekking (28)
24	Hogere storting reserve Groene Uitweg: baten fietsbrug Nigtevecht	-264	N	Baten (22)
25	Lagere storting reserve Kapitaallasten Groen: Minder besteed binnen geactiveerde projecten	188	V	
26	Lagere storting reserve Groen	902	V	Baten (20), Baten programma 5 & onttrekking (30)
	Onttrekking Reserves	**-4.933**	**N**	
27	Lagere onttrekking reserve Groen	-6.065	N	Lasten (1)
28	Hogere onttrekking reserve Groene uitweg	3.003	V	Lasten (3) & Stortingen (23)
29	Lagere onttrekking reserve cofinanciering Waddenzee	-1.294	N	Lasten (6)
30	Lagere onttrekking reserve kapitaallasten Groen	-577	N	Stortingen (26)

Toelichting

Lasten

1. Bij de verschillende projecten waarvoor dekking plaatsvindt vanuit de reserve Groen zijn er zowel projecten met een onderbesteding als met een overbesteding. Per saldo is € 6 miljoen minder besteed in 2018. Onderstaand zijn de grootste afwijkingen toegelicht.

   a. PAS Uitvoeringsmaatregelen: jaarlijks maakt de provincie in samenwerking met de terreinbeherende organisaties een zo realistisch mogelijke planning t.a.v. de uit te voeren PAS-maatregelen in de komende beheerperiode. In de praktijk bleek een aantal projecten toch langere voorbereiding te vragen dan gedacht. Het betreft onder andere het baggeren van een deel van het Naardermeer en het aanbrengen van hydrologische isolatie in Polder Westzaan. Als gevolg hiervan is in 2018 € 4,7 miljoen minder aan lasten gerealiseerd.

   b. Uitvoeringsproject Waal en Burg: De hogere uitgaven worden veroorzaakt doordat het project sneller kon worden uitgevoerd dan verwacht. Daarnaast is er voor € 500.000 aan meerwerk (voor o.a. extra transportkosten grond, het verleggen van kabels en leidingen en niet gesprongen explosieven) goedgekeurd en uitbetaald, meer lasten € 1,9 miljoen, neutraal.

   c. Functiewijziging en inrichting. Voor functiewijziging wordt de hoogte van de subsidie o.a. bepaald door de taxatie van gronden, dit maakt een inschatting van de kosten erg moeilijk. Daarnaast zijn er op dit moment nog aanvragen uit 2018 in behandeling. Hierdoor is € 1,7 miljoen minder aan lasten gerealiseerd.

   d. NVO Ilperveld POP3, dit betreft een subsidie voor het aanleggen van ruim acht km natuurvriendelijke oevers die de natuurwaarden in en langs het water vergroten in het Ilperveld (gemeente Landsmeer). Hiervoor is € 1 miljoen meer aan lasten gerealiseerd. Deze overbesteding is het gevolg van een financieel-technische correctie. In overleg met de accountant zijn de nog uit te betalen termijnen van de subsidie in 2018 in één keer als last genomen. Het effect van deze correctie over de jaren is per saldo gelijk aan nul.

   e. Polder Waard Nieuwland, voor dit project is besloten de subsidie die in eerste instantie in twee tranches zou worden beschikt, in 2018 in één keer te beschikken. €111.000 aan lasten die oorspronkelijk ten laste van Begrotingsjaar 2019 zouden komen, zijn nu ten laste van 2018 gebracht.

   f. Het studiefasebudget is bedoeld als onderzoeksbudget voor natuurontwikkelingsprojecten die zich in het kader van het Programma Natuurontwikkeling (PNO) nog in een onderzoeksfase bevinden. Het is aan het begin van een jaar niet duidelijk hoeveel projecten zich lopende het jaar aan zullen dienen, maar het is wél van belang dat het budget ruim genoeg is om onderzoek naar alle mogelijk in de toekomst kansrijke projecten te kunnen bekostigen. In 2018 bleek € 155.000 minder nodig te zijn voor onderzoek in het kader van studiefaseprojecten dan geraamd.

   g. Vanwege de geringe invloed die de provincie op de grondmarkt heeft blijft het lastig om vooraf het benodigde budget voor grondaankopen te ramen, daarom wordt altijd ruim voldoende geraamd zodat er voldoende budget is mochten aankoopkansen zich voordoen. Voor het gebied Oostelijke Vechtplassen is de provincie bijvoorbeeld in afwachting van de vaststelling van de grondstrategie. Omdat die in 2018 nog niet was vastgesteld zijn er nog geen aankopen gedaan. In totaal is hierdoor € 2,7 miljoen minder aan lasten gerealiseerd.

2. Voor de afkoopsom met betrekking tot het uittreden uit het Goois Natuurreservaat per 1 januari 2019 wordt in de jaarrekening 2018 een voorziening van € 6,5 mln. opgenomen, conform het besluit tot uittreding.
3. De hogere lasten worden voor € 1,4 miljoen veroorzaakt doordat meer is uitgegeven aan subsidies dan begroot. Bij de Zomernota 2018 is de kasraming niet aangepast. Daarnaast is op projecten € 2,4 miljoen aan hogere lasten gerealiseerd. Het gaat hierbij om de volgende projecten:
    a. Rondje Naardermeer: hogere uitgaven € 1,8 miljoen. Rondje Naardermeer bestaat uit twee deelprojecten; het project Voormeerpassage en het project Faunapassages. Aangezien de werkzaamheden van deze projecten plaatsvinden langs het spoor is Prorail verantwoordelijk voor de uitvoering. Het eerste deelproject Faunapassages is op 31 augustus 2018 definitief gegund. Op basis van de planning van de aannemers heeft ProRail een kasstroomoverzicht opgesteld, dit kasstroomoverzicht is in november 2018 ontvangen. De provincie heeft een inschatting gemaakt van de kosten voor het project Voormeerpassage en het project Faunapassage, de werkelijke kosten blijken achteraf hoger te zijn dan de provincie heeft ingeschat. In 2018 hebben de aannemer en Prorail veel meer werkzaamheden verricht dan was voorzien, onder andere omdat alles prefab wordt gebouwd, hierdoor zijn er meer kosten gemaakt dan was voorzien in 2018.
    b. Binnendoorvaarbindingen hogere uitgaven € 772.000. De uitgaven van dit project waren in 2017 ten onrechte geactiveerd en zijn in 2018 ten laste van de reserve Groene Uitweg verantwoord
    c. Stelling van Amsterdam / Nieuwe Hollandse Waterlinie € 150.000. Voor deze uitgave was geen raming opgenomen.
    d. Fietsbrug Nigtevecht lagere uitgaven € 445.000. Als gevolg van een discussie tussen de provincie en RWS/provincie Utrecht over de vaarbeveiliging heeft dit project vertraging opgelopen.
4. Per 1 januari 2016 is de subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) ingevoerd. Financiering vindt, conform Modelregeling subsidies Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) 2014 – 2020, plaats op basis van de verdeling 50% EU en 50% nationale financiering (provincies). De huidige cofinanciering vanuit de EU is echter geen 50%, maar 75%. De provincies betalen nu dus maar 25% van de kosten voor subsidies in plaats van de afgesproken 50%. Omdat er nog geen duidelijkheid is over of de resterende 25% in de toekomst alsnog bij de provincies in rekening wordt gebracht, is de 25% die wij mogelijk nog moeten betalen vanaf 2016 op de balans gezet als ‘nog uit te betalen subsidie’. De accountant heeft bij controle van de Jaarrekening 2018 echter geoordeeld dat het onvoldoende aannemelijk is dat de provincies de resterende 25% alsnog moeten betalen en geadviseerd het gehele bedrag vrij te laten vallen per 31-12-2018.
5. Groenfonds ILG Rijk: Als gevolg van een financieel-technische correctie is er een overbesteding. In overleg met de accountant zijn de laatste termijnen van enkele lopende subsidies voor projecten die in de komende jaren zullen worden afgerond, in 2018 in één keer als last genomen waardoor in € 1,6 miljoen meer aan lasten is gerealiseerd. Hier staat een even groot bedrag aan baten vanuit het Groenfonds tegenover.
6. Cofinanciering Waddenzee: de provincie is volgend bij het verlenen van subsidies uit de cofinancieringsregeling op het afgeven van subsidies door het Waddenfonds. Door vertraging bij het Waddenfonds is er bij de provincie ook vertraging ontstaan in het verlenen van subsidies waardoor € 1,3 miljoen minder aan lasten is gerealiseerd.

7. De Faunaschade viel € 1,2 miljoen lager uit dan oorspronkelijk werd geraamd. De belangrijkste oorzaak is dat de door ganzen aangerichte schade aan grasland lager was.
8. Natuurinclusieve landbouw: Bij de uitwerking van Motie 110 was het nodig om voor de uitvoering van het programma Natuurinclusieve Landbouw extra capaciteit vrij te maken. Dit heeft enige tijd gevraagd waardoor het programma iets later op gang is gekomen en € 625.000 minder is besteed. Deze middelen zijn bij de eerste begrotingswijziging 2019 beschikbaar gesteld voor 2019.
9. De ramingen voor de kosten van het natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer waren gebaseerd op ramingen t.a.v. het aantal hectares uit 2017. Deze ramingen bleken achteraf te hoog; het werkelijk aantal hectares lag lager. Een toelichting daarop valt terug te lezen onder beleidsdoel 6.2 in de Jaarstukken 2017. Omdat voor minder hectares beheer subsidie is verleend dan waarmee op basis van de ramingen uit 2017 rekening was gehouden, zijn de kosten lager.
10. Oostelijke Vechtplassen: Er zijn meer inhuurkosten gemaakt omdat er specifieke deskundigheid nodig was en de onderzoekskosten zijn hoger uitgevallen doordat deelprojecten complexer zijn dan verwacht. Hierdoor is € 399.000 meer uitgegeven.
11. Regionale samenwerking: De gemeenten financieren mee aan projecten in het groenblauwe domein van Laag Holland. Bodemdaling is binnen dit domein een toenemend, maar complex, probleemveld. Gemeenten willen hun geld meer op dit probleemveld gaan inzetten. Daar is in 2018 op ingezet, maar dit heeft meer tijd gevergd. De verwachting is overigens dat dit in 2019 alsnog gebeurt. In totaal is € 298.000 minder aan lasten gerealiseerd in 2018. Hiertegenover staat dat eenzelfde bedrag minder aan baten is ontvangen van derden.
12. Onderzoek en advies groen: Bij de uitwerking van Motie 110 zijn de € 150.000 aan middelen voor het MRA Landschapsfonds nog niet besteed. 2018 Heeft in het teken gestaan van het opstellen van een plan van aanpak en bestuurlijke besluitvorming. De niet bestede middelen uit 2018 zijn bij de eerste begrotingswijziging 2019 beschikbaar gesteld voor 2019.
13. Een deel van de begrote apparaatskosten binnen programma 6 is in de realisatie toegewezen aan de post overhead in programma 8.
14. Groen Kapitaal Biodiversiteit. Enkele onderwerpen lopen door in 2019, zoals het project ‘Greenbase via CLM’, de inzet van de community manager en het boek ‘Bijzondere particuliere natuurbeheerders’. Hiernaast zijn bepaalde kosten voor inzet van communicatie lager uitgevallen dan begroot. In totaal is € 125.000 minder aan lasten gerealiseerd.
15. Voor het Ecoduct N417 wordt de periode van monitoring verlengd tot 2020. In de begroting is ervan uitgegaan dat dit project in 2018 zou worden afgesloten. In 2018 is € 122.000 minder besteed dan begroot. Deze middelen zullen in 2019 en 2020 worden uitgegeven.
16. Bij de begroting 2018 zijn alle apparaatskosten verdeeld over de programma’s via een bepaalde verdeelsleutel. Gedurende het uitvoeringsjaar hebben er wijzigingen plaatsgevonden op de totale omvang van de apparaatskosten. Deze wijzigingen zijn in eerste instantie verwerkt in programma 8 (als “nog te verdelen apparaatskosten”). Bij de jaarrekening zijn deze wijzigingen weer verdeeld over de 7 beleidsprogramma’s. Daarom is er sprake van een onderschrijding in programma 8 en een overschrijding in de andere programma’s. Voor de toelichting op de verschillen tussen begrote en gerealiseerde totale apparaatskosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.
17. Lasten zoals subsidies worden soms administratief afgehandeld in een later jaar dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke kosten het precieze bedrag van de subsidie bepaald.

Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening die in een verschillend jaar tot uiting komen, komen op de post "afrekeningsverschillen" terecht. Deze afrekeningsverschillen worden begroot als stelpost in programma 8, maar gerealiseerd in alle programma's. Voor een verdere specificatie van de afrekeningsverschillen wordt verwezen naar tabel 5.4.1 in deze jaarrekening.

Baten

18. Ten tijde van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG, 2007-2012) zijn door het Rijk zgn. 'FES-middelen' (ook bekend als 'Nota Ruimte-gelden') aan de provincie uitgekeerd. Met het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur (2011) zijn deze middelen aan de provincie gedecentraliseerd. Sindsdien zijn ze ondergebracht in de 'Balanspost vooruitontvangen rijksbijdragen ILG-gelden' (kortweg Balanspost FES). Recente uitspraken van de Commissie BBV (Vraag & Antwoord rubriek 04-01-2019) maken duidelijk dat dergelijke middelen niet langer als overlopende passiva gezien mogen worden vanwege het ontbreken van de verplichting jegens het Rijk om deze middelen af te rekenen middels het traject verantwoording, vaststelling en verrekening. Daarom zal deze balanspost bij Jaarrekening 2018 worden opgeheven. Deze middelen worden in de daartoe geëigende reserves gestort. Het gaat om de restantbudgetten voor:
    1. Haarlemmermeer: Invoering duurzaam watersysteem en aanleg ondiepe plas PARK21 ('Verbeterd droogmakerijsysteem'),
    2. Haarlemmermeer: Recreatieve verbindingen: Groen recreatieve projecten en
    3. Verbrakking Westzaan (LH07 Programma Natuurontwikkeling 2019-2023). Deze drie budgetten zullen worden gestort in de Reserve Groen. Daarnaast zal het budget voor
    4. Haarlemmermeer: Bereikbaarheid Haarlemmermeer; Verbetering regionale hoofdwegennetwerk (Duinpolderweg) worden gestort in de Reserve (ontwikkeling provinciale) infrastructuur en het budget voor
    5. Haarlemmermeer: Transformatie en Herstructurering; Stimuleringsmaatregelen transformatie en verplaatsingen van bedrijven (terreinen langs de Ringvaart) in de Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen.
19. Zie voor de inhoudelijk toelichting lasten nummer 4.
20. Deze baten hebben betrekking op niet geraamde grondopbrengsten.
21. Regionale Samenwerking: De € 298.000 aan ontvangen bijdragen van derden waarvan de provincie in 2018 niet tot besteding is gekomen voor het gebiedsprogramma Laag Holland zijn op de balans gezet ten behoeve van uitgaven in volgende jaren. Hierdoor vallen de gerealiseerde baten met eenzelfde bedrag lager uit dan begroot.
22. Er is € 264.000 meer aan baten ontvangen van de Provincie Utrecht met betrekking tot het project Fietsbrug Nigtevecht. De Fietsbrug Nigtevecht is conform richtlijnen vaarbeveiliging Rijkswaterstaat (RWS) uitgevoerd. RWS heeft de richtlijnen vaarbeveiliging aangescherpt. Hierdoor zijn er meer kosten gemaakt dan was voorzien.

Stortingen reserves

23. Het project GV57 Binnendoorvaarverbinding Naarden is ten onrechte geactiveerd in 2017. In 2018 werd duidelijk dat de provincie geen eigendomspositie van de grond heeft. De uitgaven van dit project worden niet langer geactiveerd maar rechtstreeks ten laste gebracht van de reserve Groene Uitweg. Dit betekent dat een storting in de reserve Kapitaallasten Groen van

€ 772.000 is gecorrigeerd. Hiertegenover staat een lagere onttrekking uit de reserve Groene Uitweg.

24. Als gevolg van extra baten van de provincie Utrecht voor het project Fietsbrug Nigtevecht heeft een hogere storting in de reserve Groene Uitweg van € 264.000 plaatsgevonden.

25. De uitgaven van de overige projecten zijn € 188.000 lager dan de opgegeven kasraming waardoor eenzelfde bedrag minder is gestort in de reserve kapitaallasten Groen.

26. Er is € 902.000 minder gestort in de Reserve Groen. Dit is het gevolg van minder opbrengsten Grondverkoop (zie voor de inhoudelijke toelichting op de lagere grondopbrengsten programma 5) en € 91.000 extra inkomsten vanuit het provinciefonds als vermeld in de decembercirculaire 2018. Daarnaast is € 500.000 minder gestort in de reserve Groen vanuit de reserve kapitaallasten Groen. Zie voor een inhoudelijke toelichting hierop nummer 30 bij de onttrekking reserves.

Onttrekking reserves

27. Er is € 6 miljoen minder onttrokken aan de reserve Groen. Zie voor de inhoudelijke toelichtingen lasten nummer 1

28. Er is € 3,7 mln. meer onttrokken aan de reserve Groene uitweg omdat de werkelijke uitgaven voor subsidies en een aantal projecten dat uit deze reserve wordt gedekt hoger zijn uitgevallen. Zie voor een inhoudelijke toelichting lasten nummer 3. Hiertegenover staat een lagere onttrekking van € 772.000 uit de reserve Groene uitweg omdat minder wordt gestort in de reserve kapitaallasten groen, zie stortingen reserves nummer 22.

29. Er is € 1,3 mln. minder onttrokken aan de reserve cofinanciering Waddenzee omdat minder lasten zijn gerealiseerd, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nummer 5.

30. Er is bij de reserve Kapitaallasten groen een bedrag minder onttrokken van € 577.000. Dit verschil wordt veroorzaakt door lagere kapitaallasten door verlenging van de afschrijvingstermijn van kapitaalgoederen ad € 77.000. Daarnaast hebben er als gevolg van de wijziging van het BBV per 1-1-2017 correcties tussen reserves plaatsgevonden, waarbij op begrotingsbasis € 500.000 werd overgeheveld naar de reserve Groen, terwijl bij de jaarrekening 2018 geconstateerd werd dat deze overheveling achterwege kon blijven in verband met de aansluiting van de boekwaarden van de groenprojecten die geactiveerd zijn.

Programma 7 Cultuur en Welzijn

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 7 — Cultuur en Welzijn

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019
Lasten	7.492	17.788	23.573	20.038	3.535	13.378
Baten	-35	-30	-30	-48	18	-30
Saldo van baten en lasten	**7.457**	**17.758**	**23.543**	**19.990**	**3.553**	**13.348**
Stortingen reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**7.457**	**17.758**	**23.543**	**19.990**	**3.553**	**13.348**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)	V= voordeel/ N = nadeel	Dekking/ Uitgestelde Intentie
	Lasten	**3.535**	**V**	
1	Rijksbijdrage restauratie monumenten	2.200	V	Resv. Monumenten
2	Projecten Cultuurhistorie	600	V	Resv. TWIN-H
3	Kennisfunctie Sport	130	V	Resv. EXIN-H
4	Aanpassing klimaatsysteem Huis van Hilde	114	V	
5	Afrekeningsverschillen	199	V	Stelpost prog. 8
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan € 100.000	292	V	
	Baten	**18**	**V**	
	Diverse verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	18	V	
	Stortingen reserves	**0**		
	Geen verschillen			
	Onttrekking reserves	0		
	Geen verschillen			

Toelichting

Lasten

1. In 2018 is er € 2,2 miljoen in de Reserve Monumenten gestort omdat de rijksmiddelen voor restauratie van monumenten zijn herverdeeld. Deze herverdeling gaat echter pas in per 2019, waardoor in 2018 sprake is van € 2,2 miljoen lagere lasten in programma 7 en een lagere onttrekking uit de reserve monumenten in programma 8. Op 12 november 2018 hebben PS motie 47 aangenomen om met de € 2,2 miljoen aan de vraag tegemoet te komen van culturele instellingen voor een bijdrage voor verduurzaming, maatregelen voor het versterken van de exploitatie en de organisatie van evenementen. Dit wordt uitgewerkt in 2019.
2. Het project Fort Resort Beemster/ Restauratie Fort aan de Middenweg is vertraagd en doorgeschoven naar 2019 omdat de ontwikkelaar, Fort Resort Beemster, nog geen overeenstemming heeft met de eigenaar, Natuurmonumenten. Door deze vertraging zijn de lasten in programma 7 € 600.000 lager uitgevallen. Daar staat een lagere onttrekking uit de reserve TWIN-H in programma 8 tegenover.
3. De provincie heeft een uitvoeringsregeling topsportaccommodaties uitgevoerd uit de restantmiddelen van de reserves EXIN-H en TWIN-H voor sport. Het subsidieplafond is niet volledig aangesproken waardoor er € 130.000 minder lasten in programma 7 gerealiseerd zijn. Hiertegenover staat een lagere onttrekking aan de reserve EXIN-H in programma 8.
4. Door lange onzekerheid over de kosten die gemaakt moesten worden voor het klimaatsysteem in het Huis van Hilde, om aan de wettelijke eisen te voldoen, zijn enkele projecten in 2018 later gestart dan vooraf voorzien. Hierdoor zijn de lasten in 2018 € 114.000 lager uitgevallen.
5. Lasten zoals subsidies worden soms administratief afgehandeld in een later jaar dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke kosten het precieze bedrag van de subsidie bepaald. Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening die in een verschillend jaar tot uiting komen, komen op de post "afrekeningsverschillen" terecht. Deze afrekeningsverschillen worden begroot als stelpost in programma 8, maar gerealiseerd in alle programma's. Voor een verdere specificatie van de afrekeningsverschillen wordt verwezen naar tabel 5.4.1 in deze jaarrekening.

Programma 8 Financiën

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Programma 8 Financiën

	Jaarrekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Jaarrekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019
Lasten	39.704	66.403	63.027	57.617	5.410	116.056
Baten	-415.508	-396.306	-413.763	-417.741	3.978	-418.702
Saldo van baten en lasten	**-375.804**	**-329.903**	**-350.736**	**-360.123**	**9.388**	**-302.646**
Stortingen reserves	61.327	7.795	70.193	69.528	665	464.939
Onttrekking reserves	-197.977	-48.319	-181.266	-121.430	-59.836	-296.267
Resultaat	**-512.454**	**-370.427**	**-461.808**	**-412.025**	**-49.783**	**-133.974**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Toelichting	Bedrag (x € 1.000)	V=voordeel /N = nadeel	Dekking/ Uitgestelde Intentie
	Lasten	**5.410**	**V**	
1	Apparaatskosten	3.153	V	Stelpost
2	Subsidiecrediteuren	4.820	V	
3	Afrekeningsverschillen	-58	N	Stelpost
4	Cofinanciering en regiodeals	1.000	V	
5	Vennootschapsbelasting	-244	N	
6	Prijsstijgingen	200	V	
7	Voorziening dubieuze debiteuren	-325	N	
8	Overhead	-3.579	N	
	Overig verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	443	V	
	Baten	**3.978**	**V**	
9	Uitkering provinciefonds o.b.v. septembercirculaire	-6.349	N	
10	Motorrijtuigenbelasting	3.869	V	

11	Decentralisatie-uitkering Beter benutten	4.000	V	Resv. Infra
12	Decentralisatie-uitkering MKB Innovatiestimulering Topsectoren	1.700	V	Resv. W&E
13	Doorschuif BTW	573	V	
14	Koepelovereenkomst Flevoland	-476	N	
15	Decentralisatie-uitkering Smart Industry Hub	300	V	
16	Renteresultaat	-270	N	
17	Uitkering provinciefonds o.b.v. decembercirculaire	179	V	
18	Decentralisatie-uitkering Aanpak problematiek vakantieparken	100	V	
19	Decentralisatie-uitkering Hydrologische maatregelen	91	V	Resv. Groen
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan €100.000	261	V	
	Stortingen	**665**	**V**	
20	Lagere storting reserve TWIN-H bijdrage RWS	1.500	V	
21	Hogere storting reserve Bedrijfsvoering	-567	N	
22	Hogere storting reserve EXIN-H bijdrage prov. Utrecht	-314	N	
23	Hogere storting reserve TWIN-H	-267	N	
	Overige verschillen afzonderlijk kleiner dan € 100.000	313	V	
	Onttrekking	**-59.863**	**N**	
24	Programma overkoepelende reserves	-59.863	N	

Toelichting

Lasten

1. Bij de begroting 2018 zijn alle apparaatskosten verdeeld over de programma's via een bepaalde verdeelsleutel. Gedurende het uitvoeringsjaar hebben er wijzigingen plaatsgevonden op de totale omvang van de apparaatskosten. Deze wijzigingen zijn in eerste instantie verwerkt in programma 8 (als "nog te verdelen apparaatskosten"). Bij de jaarrekening zijn deze wijzigingen weer verdeeld over de 7 beleidsprogramma's. Daarom is er sprake van een onderschrijding in programma 8 en een overschrijding in de andere programma's. Voor de toelichting op de verschillen tussen begrote en gerealiseerde totale apparaatskosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.
2. Nog niet betaalde maar al wel verleende subsidies zijn op de balans opgenomen onder de post overlopende passiva. In 2018 hoeft, op basis van de eindafrekeningen van de subsidies, uiteindelijk minder betaald te worden dan in eerste instantie is begroot. Hierdoor vallen de lasten € 4,8 miljoen lager uit.

3. Lasten zoals subsidies worden soms administratief afgehandeld in een later jaar dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke kosten het precieze bedrag van de subsidie bepaald. Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening die in een verschillend jaar tot uiting komen, komen op de post "afrekeningsverschillen" terecht. Deze afrekeningsverschillen worden begroot als stelpost in programma 8, maar gerealiseerd in alle programma's. Voor een verdere specificatie van de afrekeningsverschillen wordt verwezen naar tabel 5.4.1 in deze jaarrekening.
4. De eerste en tot nu toe enige regiodeal in Noord-Holland die in de eerste tranche is goedgekeurd door het Rijk (16 november 2018) betreft de regiodeal ZaanIJ. Dit moet leiden tot een bestuursovereenkomst voor het zomerreces van 2019 met afspraken over cofinanciering door de provincie. Inzet van cofinancieringsmiddelen heeft daarom niet plaatsgevonden in 2018, waardoor de lasten in 2018 € 1 miljoen lager uitvallen.
5. De provincie Noord-Holland is niet zelfstandig belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De 40% deelname van de provincie in de commanditaire vennootschap PolanenPark C.V. leidt voor het boekjaar 2018 tot een belastingplicht van € 244.000.
6. De stelpost prijsstijgingen wordt gebruikt om de indexeringen te kunnen dekken. Over 2018 is een bedrag van € 200.000 minder nodig geweest dan werd begroot.
7. In de voorziening voor dubieuze debiteuren is een bedrag van € 325.000 meer gestort dan geraamd.
8. Een deel van de begrote apparaatskosten binnen de verschillende programma’s is in de realisatie toegewezen aan de post overhead in programma 8. Dit zorgt in programma 8 voor hogere lasten van € 3,6 miljoen.

Baten

9. Op basis van de septembercirculaire is de Algemene uitkering van het provinciefonds met € 6,3 miljoen verlaagd. Dit wordt veroorzaakt door een neerwaartse bijstelling van het accres als gevolg van lagere verwachte uitgaven van het Rijk en door een afname van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds. Dit laatste is veroorzaakt door hogere declaraties van gemeenten en provincies bij het BTW-compensatiefonds.
10. De gerealiseerde opbrengst van de motorrijtuigenbelasting is in 2018 € 3,9 miljoen hoger uitgevallen dan begroot op basis van de gewichtsuitdraai per januari 2019. Deze ontwikkeling houdt verband met een toename van het aantal voertuigen. Bij de personenauto’s en motoren is er sprake van een stijging van het aantal voertuigen ten opzichte van 2017 met 24.400, waarvan bijna 12.000 voertuigen bij de Groot Wagenparkhouders (GWH). Ten aanzien van de juistheid en volledigheid van de ontvangen opcenten bestaat enige onzekerheid omdat de provincie informatieafhankelijk is van het Rijk. Zie hiervoor ook de paragraaf provinciale heffingen.
11. Op basis van de decembercirculaire is een aantal decentralisatie-uitkeringen ontvangen. Eén daarvan betreft de decentralisatie-uitkering Beter benutten. Tegenover deze hogere baten van € 4 miljoen in programma 8 staat een hogere storting in de reserve Infrastructuur (zie nr 42 in programma 2).

12. Op basis van de decembercirculaire is een aantal decentralisatie-uitkeringen ontvangen. Eén daarvan betreft de decentralisatie-uitkering MKB Innovatiestimulering Topsectoren. Tegenover deze hogere baten van € 1,7 miljoen in programma 8 staat een hogere storting in de reserve Werkgelegenheid en Economie (zie nr 34 in programma 5).

13. De begrotingspost “doorschuif BTW” betreft BTW die aan de provincie wordt doorberekend en die de provincie vervolgens weer verhaalt op het BTW compensatiefonds. Op deze begrotingspost zijn hogere baten van € 573.000 gerealiseerd.

14. In de koepelovereenkomst met Flevoland is voorzien in een dienstverlening voor de provincie Flevoland met een omvang van 7 fte. Medewerkers bieden zelf aan, op basis van vrijwilligheid, om werk in Flevoland te verrichten. In 2018 was het animo om hiervoor in aanmerking te komen gering, waardoor slechts 2,5 van de 7 fte zijn ingevuld. Hierdoor zijn de inkomsten € 476.000 lager dan geraamd. Er worden gesprekken met Flevoland gevoerd om deze inzet te verminderen c.q. te beëindigen.

15. Op basis van de decembercirculaire is een aantal decentralisatie-uitkeringen ontvangen. Eén daarvan betreft de decentralisatie-uitkering Smart Industry Hub. Deze hogere baten van € 300.000 zijn in 2018 niet meer besteed en zullen daarom geoormerkt vrijvallen in het resultaat van 2018. Bij de Zomernota 2019 zal dit bedrag vervolgens weer opgenomen worden in programma 5.

16. Het renteresultaat valt € 270.000 lager uit. Dit wordt met name veroorzaakt doordat in de Begroting 2018 rekening werd gehouden met een hogere lening aan de Stichting Pallas waarvoor dus ook hogere rentebaten waren geraamd.

17. Op basis van de decembercirculaire van het provinciefonds is de Algemene uitkering met € 179.000 verhoogd. De verklaring hiervoor is een aantal kleine algemene mutaties zoals extra middelen voor Generieke Digitale Infrastructuur, Onderzoeksbudget en Innovatiebudget Handelsregister.

18. Op basis van de decembercirculaire is een aantal decentralisatie-uitkeringen ontvangen. Eén daarvan betreft de decentralisatie-uitkering Aanpak problematiek vakantieparken. Deze hogere baten van € 100.000 zijn in 2018 niet meer besteed en zullen daarom geoormerkt vrijvallen in het resultaat van 2018. Bij de Zomernota 2019 zal dit bedrag vervolgens weer opgenomen worden in programma 5.

19. Op basis van de decembercirculaire is een aantal decentralisatie-uitkeringen ontvangen. Eén daarvan betreft de decentralisatie-uitkering Hydrologische maatregelen. Tegenover deze hogere baten in programma 8 staat een hogere storting in de reserve Groen.

Stortingen reserves

20. Van Rijkswaterstaat zou in 2018 een bijdrage van € 1,5 miljoen ontvangen worden voor ecologische maatregelen Markermeer. Aan het eind van 2018 heeft RWS de voorwaarde gesteld dat de bijdrage pas beschikbaar wordt gesteld als de provincie voorbereidingswerkzaamheden heeft uitgevoerd. De bijdrage wordt nu alsnog in 2019 verwacht. De storting in de reserve TWIN-H valt daardoor lager uit in 2018. Daar tegenover staan lagere baten (zie nr 4 programma 3).

21. In de reserve Bedrijfsvoering heeft een niet begrote storting plaatsgevonden. Het betreft het niet-bestede deel van de materiële apparaatskosten over 2018. Conform het instellingsbesluit

van de reserve wordt dat niet-bestede deel jaarlijks gestort in de reserve Bedrijfsvoering. Hierdoor is sprake van hogere lasten van € 567.000.

22. Naast de eigen bijdrage heeft de provincie Noord-Holland de bijdrage van de provincie Utrecht aan het rijksproject Busstreek Eemnes voorgefinancierd. Deze voorfinanciering ten laste van de reserve EXIN-H wordt nu verrekend waardoor de lasten met € 314.000 hoger uitvallen.

23. Er zijn vanuit andere reserves middelen overgeboekt naar de reserve TWIN-H. Door deze storting in de reserve TWIN-H vallen de lasten € 267.000 hoger uit.

Onttrekking reserves

24. Op meerdere reserves binnen programma 8 is er sprake van lagere onttrekkingen. Zoals de reserve Actieprogramma 2010 (circa € 1 minder onttrokken, zie voor toelichting programma's 4 en 5), de reserve monumenten (€ 2,2 miljoen minder onttrokken, zie voor toelichting programma 7), de reserve EXIN-H (€ 14, 3 miljoen minder onttrokken, zie voor toelichting de programma's 2, 4 en 7), de reserve bedrijfsvoering (€ 1,1 miljoen minder onttrokken) en de Algemene reserve (lagere onttrekking € 41,1 miljoen)

5.1.2 Totaaloverzicht per programma van baten en lasten

Baten en lasten per programma exclusief mutaties reserves (x 1.000 euro)

		LASTEN			BATEN			SALDO
Nr	Programma	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Saldo rekening
1	Openbaar bestuur	23.859	26.101	22.154	93	196	97	22.057
2	Bereikbaarheid	195.377	237.753	189.891	10.640	20.622	17.920	171.971
3	Water	5.497	8.866	7.239	835	3.630	3.359	3.880
4	Milieu	24.647	53.818	39.566	2.980	6.586	4.059	35.507
5	Ruimte	52.444	84.029	81.561	13.414	20.041	34.259	47.302
6	Groen	73.415	79.941	78.334	1.658	1.406	41.511	36.823
7	Cultuur en Welzijn	17.788	23.573	20.038	30	30	48	19.990
8	Financiën	66.403	63.027	57.617	396.306	413.763	417.741	-360.123
Saldo van baten en lasten		**459.431**	**577.109**	**496.400**	**425.956**	**466.274**	**518.993**	**-22.593**

Mutaties reserves per programma (x 1.000 euro)

		LASTEN			BATEN			SALDO
Nr	Programma	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Saldo rekening
1	Openbaar bestuur	3.000	3.000	3.000	183	1.181	-1.382	4.382
2	Bereikbaarheid	100.954	180.337	131.520	81.342	144.518	110.261	21.259
3	Water	4.722	4.722	4.722	197	3.826	2.644	2.078
4	Milieu	0	5.752	12.756	0	5.268	4.919	7.837
5	Ruimte	6.715	32.391	34.244	16.626	58.662	36.703	-2.458
6	Groen	18.963	10.036	8.438	28.908	25.341	20.407	-11.969
8	Financiën	7.795	70.193	69.528	48.319	181.266	121.430	-51.902
	Totaal mutaties reserves	142.148	306.431	264.208	175.574	420.062	294.982	-30.774
Resultaat		**601.578**	**883.539**	**760.608**	**601.530**	**886.336**	**813.975**	**-53.367**

5.1.3 Specificatie van algemene dekkingsmiddelen, Onvoorzien, Vennootschapsbelasting en Overhead

Specificatie algemene dekkingsmiddelen (x 1.000 euro)

	LASTEN			BATEN			SALDO
Omschrijving	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Saldo rekening
1a. Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	0	0	0	199.400	204.157	208.026	-208.026
1b. Algemene uitkeringen	0	0	0	188.950	200.993	201.063	-201.063
1c. Dividend	0	0	0	300	1.544	1.569	-1.569
1d. Saldo van de financieringsfunctie	0	0	0	619	619	349	-349
1e. Overige algemene dekkingsmiddelen	10.708	7.332	-1.574	7.126	6.450	6.733	-8.307
2. Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0
3. Vennootschapsbelasting	0	0	244	0	0	0	244
4. Overhead	55.696	55.696	58.948	0	0	0	58.948
Totaal	**66.403**	**63.027**	**57.617**	**396.395**	**413.763**	**417.741**	**-360.123**

Toelichting

Zie voor de toelichting bij deze specificatie programma 8 Financiën, operationeel doel 8.1. Algemene dekkingsmiddelen provincie.

5.1.4 Specificatie van incidentele en structurele baten en lasten (art. 28c en d)

Incidentele en structurele baten en lasten en mutaties reserves (x 1.000 euro)

2018	Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie		**179.305**	**-201.898**	**-22.593**
Baten		-25.091	-493.902	-518.993
	1 Openbaar bestuur	-1	-97	-97
	2 Bereikbaarheid	-7.083	-10.837	-17.920
	3 Water	-1.238	-2.121	-3.359
	4 Milieu	-27	-4.032	-4.059
	5 Ruimte	-15.364	-18.895	-34.259
	6 Groen	-1.367	-40.144	-41.511
	7 Cultuur en Welzijn	-17	-30	-48
	8 Financiën	5	-417.746	-417.741
Lasten		204.396	292.003	496.400
	1 Openbaar bestuur	-1.711	23.866	22.154
	2 Bereikbaarheid	106.068	83.823	189.891
	3 Water	753	6.486	7.239
	4 Milieu	24.228	15.338	39.566
	5 Ruimte	43.120	38.441	81.561
	6 Groen	25.393	52.940	78.334
	7 Cultuur en Welzijn	12.694	7.344	20.038
	8 Financiën	-6.149	63.767	57.617
Totaal Reserves		**-117.493**	**86.720**	**-30.774**
Baten		-291.181	-3.801	-294.982
	1 Openbaar bestuur	1.382	0	1.382
	2 Bereikbaarheid	-108.887	-1.374	-110.261
	3 Water	-2.644	0	-2.644
	4 Milieu	-4.919	0	-4.919
	5 Ruimte	-36.563	-140	-36.703
	6 Groen	-20.344	-64	-20.407
	8 Financiën	-119.207	-2.223	-121.430
Lasten		173.688	90.520	264.208
	1 Openbaar bestuur	3.000	0	3.000
	2 Bereikbaarheid	66.986	64.534	131.520
	3 Water	4.722	0	4.722

	4 Milieu	12.756	0	12.756
	5 Ruimte	34.244	0	34.244
	6 Groen	-8.495	16.933	8.438
	8 Financiën	60.475	9.054	69.528
Eindtotaal		**61.812**	**-115.179**	**-53.367**

Overzicht van incidentele baten en lasten (x 1.000 euro)

2018	Subproduct omschrijving	Incidentele baten	Incidentele lasten	Totaal
1.1.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-347	-347
1.1.3	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-3	-3
1.1.4	Afrek.versch.vrg.jrn	0	0	0
1.1.4	Afrekeningsverschillen vorige dienstjare	0	-7	-7
1.2.1	Versterking kwal. & integriteit lok.best	0	37	37
1.3.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-9	-9
1.3.1	Bijdrage bijeenkomst LHBTIQ+	0	1	1
1.3.2	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-2	-2
1.3.2	Resv. cofinanciering Europese projecten	1.382	3.000	4.382
1.3.2	Resv. Europese projecten	0	-1.382	-1.382
2.1.1	Afrek.versch.vrg.jrn	15	-10	5
2.1.2	Afrek.versch.vrg.jrn	57	789	846
2.1.2	Grass2Grit	-350	382	32
2.1.2	Productontwikkeling	0	98	98
2.1.2	Projecten v. derden wegen	-5.786	5.786	0
2.1.2	Resv GOW strat. en algemeen beheer wegen	-151	2.937	2.786
2.1.2	Resv. GOVW gebiedscontr. wegen(variabel)	-11	4.699	4.688
2.1.2	Resv. GOWW variabel onderh. prov. wegen	0	12.316	12.316
2.1.2	Resv. Groot onderhoud wegen	-9.983	1.750	-8.233
2.1.2	Resv. Innovatieprojecten SolaRoad	-568	568	0
2.1.2	Resv. Kapitaallasten invest.kunstwerken	0	12.035	12.035
2.1.2	Resv. OV Energie uit asfalt	0	59	59
2.1.2	Resv. TWIN-H projecten Weginfrastructuur	-123	1.271	1.148
2.1.2	Resv. Zuidas en Zeepoort	0	18.454	18.454
2.1.3	Resv. EXIN-H projecten OV PNH	0	730	730

2.1.3	Resv. OV B&U	0	21	21
2.1.3	Resv. OV ZT herstel bouwfouten	0	25	25
2.1.4	Afrek.versch.vrg.jrn	-87	-64	-151
2.1.4	Resv. GOVW Gebiedscontr.vaarw. (variabel	0	443	443
2.1.4	Resv. GOVW strat. alg.beheer vaarwegen	0	331	331
2.1.4	Resv. GOVW var.onderh.prov. vaarwegen	0	508	508
2.1.4	Resv. Groot onderhoud vaarwegen	-4.647	0	-4.647
2.1.4	Resv. Kapitaallasten Vaarwegen	0	-23.550	-23.550
2.2.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-28	-28
2.2.1	Resv. fietsinfrastructuur	104	1.707	1.811
2.2.1	Resv. Infrastructuur	-42.675	59.879	17.204
2.2.1	Resv. Infrastructuur (algemeen)	0	1.455	1.455
2.2.1	Resv. Infrastructuur (Gedragsbeinvloed.)	0	738	738
2.2.1	Resv. Infrastructuur (Mobil. management)	0	176	176
2.2.1	Resv. Infrastructuur (subsidies)	0	17.614	17.614
2.2.1	Resv. Infrastructuur Beter Benutten B&U	0	2.598	2.598
2.2.1	Resv. Infrastructuur GedragsbeÃ¯nvloeding	0	3	3
2.2.1	Resv. Infrastructuur projecten PNH	0	1.987	1.987
2.2.1	Resv. Kapitaallasten Wegen	-29	65.865	65.836
2.2.1	Studiekosten PMI-projecten	-394	0	-394
2.3.1	Resv. Openb. Vervoer projecten	0	40.149	40.149
2.3.1	Resv. OV subsidies (OD 2.3.1)	0	166	166
2.3.2	Resv. EXIN-H OV Projecten	0	2.899	2.899
2.3.2	Resv. EXIN-H Progr. kosten projecten OV	-300	27	-273
2.3.2	Resv. Kapitaallasten OV	-2.797	-67.892	-70.689
2.3.2	Resv. Openbaar Vervoer projecten	-48.292	0	-48.292
2.3.2	Resv. OV projecten	0	254	254
2.3.2	Resv. OV subsidies	0	4.154	4.154
2.3.2	Resv. TWIN-H projecten OV-infrastructuur	46	1.722	1.768
3.1.2	Resv. AP2010 programma Kustvisie	0	-895	-895
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen	-1.238	566	-672
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterk	-566	3.750	3.184
3.1.2	Resv. TWIN-H programma Kustvisie	0	94	94
3.2.1	Resv. TWIN-H Integrale waterprojecten	0	243	243

3.2.1	Resv. Waterrecreatie	-2.078	1.369	-708
3.2.1	Resv. Waterrecreatie (subs)	0	305	305
3.2.2	Afrek.versch.vrg.jrn	0	44	43
4.1.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-1	-1
4.1.1	Resv. Bodemsanering ov projecten	-52	3.413	3.361
4.1.2	Afrek.versch.vrg.jrn	56	-768	-712
4.1.2	Resv. bodemsanering	-4.919	12.756	7.837
4.1.2	Resv. Bodemsanering subs. ov projecten	0	1.505	1.505
4.2.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	322	322
4.2.1	Duurzame energie projecten (subs)	0	250	250
4.2.1	Investeringsprogramma duurzame energie	-18	232	214
4.2.1	Participatiefonds Deeln. Duurz. Economie	0	4.031	4.031
4.2.1	Resv. AP2010 DE projecten	0	835	835
4.2.1	Resv. EXIN-H Progr.kosten proj.Duurz.ene	0	44	44
4.2.1	Resv. EXIN-H proj.DE	-13	76	63
4.2.1	Resv. EXIN-H Projecten Duurzame energie	0	-78	-78
4.2.1	Resv. TWIN-H projecten Duurzame Energie	0	-40	-40
4.2.1	Resv. Werkgelegenh.en economie	0	14.011	14.011
4.2.1	Resv. Werkgelegenheid en Economie	0	395	395
5.1.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-73	-73
5.1.1	Resv. AP 2010 Prov Woonvisie 2010-2020	0	3.225	3.225
5.1.1	Resv. stedelijke vernieuwing	0	-60	-60
5.1.1	Resv. Stedelijke vernieuwing	-2.145	0	-2.145
5.1.1	Resv. Werkgelegenh.en economie	0	500	500
5.1.2	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-12	-12
5.1.2	Resv. AP2010 Proj. motorcrossbaan Den He	0	133	133
5.1.2	Ruimtelijke kwaliteit	0	0	0
5.1.2	Verkopen BBL/PASO	-3.517	2.034	-1.483
5.1.2	Verkopen onroerend goed	-11.632	9.455	-2.177
5.3.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-273	-273
5.3.1	Noordzeehavens (N)	0	10	10
5.3.1	Reg.Ontwikkel.mij.Noordzeek.gebied (RON)	0	-506	-506
5.3.1	Regionale economie	0	7.730	7.730
5.3.1	Resv. AP2010 Projecten HIRB Light	0	-271	-271

5.3.1	Resv. Duurzame Zeehavens	91	-91	0
5.3.1	Resv. herstr.bedrijfsterreinen	0	5.218	5.218
5.3.1	Resv. Herstructurering Bedrijfsterreinen	0	134	134
5.3.1	Resv. Herstructurering bedrijventerrei	-6.352	3.500	-2.852
5.3.1	Resv. kap.lasten invest. havencomplexen	0	700	700
5.3.1	Resv. Ontwikkeling havencomplexen	0	393	393
5.3.1	Resv. Programma Water als Econ. Drager	-504	1.424	920
5.3.1	Resv. Werkgelegenh.en economie	0	-140	-140
5.3.1	Toerisme	0	84	84
5.3.2	Resv. Werkgelegenh. en economie 5.3.2	0	4.027	4.027
5.3.2	Resv. Werkgelegenheid en economie	-19.913	27.877	7.964
5.3.4	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-33	-33
5.3.4	Apparaatskosten directie Beleid	0	6	6
5.3.4	Resv. Europ.proj. Landbouwsubsidies	-215	7.739	7.525
5.3.4	Resv. Europese proj. Landbouwsubsidies	-7.739	1.715	-6.025
5.3.4	Resv. TWIN-H Greenport-Aalsmeer	0	2.920	2.920
6.1.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-149	-149
6.1.1	Projecten v.derden (Natuurbrug Zandpoort	-65	68	4
6.1.1	Resv. Groen	-17.388	0	-17.388
6.1.1	Resv. Groen (kasraming B&U)	0	5.519	5.519
6.1.1	Resv. Groen (kasraming Beleid)	-988	7.007	6.019
6.1.1	Resv. Groen (kasraming Concernzaken)	0	3.684	3.684
6.1.1	Resv. Groene Uitweg	-1.480	314	-1.166
6.1.1	Resv. Groene Uitweg (kasraming B&U)	-314	4.518	4.204
6.1.1	Resv. Groene Uitweg (kasraming CZ)	0	1.421	1.421
6.1.1	Resv. Kapitaallasten Groen	0	-9.720	-9.720
6.1.1	Resv. Oostelijke Vechtplassen	0	999	999
6.1.1	Resv. TWIN-H Groene projecten	0	1.047	1.047
6.1.1	Resv. UNA Projecten groen	0	26	26
6.2.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-330	-330
6.2.1	Resv. cofinanciering Waddenzee	-1.476	2.387	911
6.3.1	Afrek.versch.vrg.jrn	0	-20	-20
6.3.1	Natuurinclusieve Landbouw	0	125	125
7.1.2	Afrek.versch.vrg.jrn	-17	-199	-216
7.1.2	Resv. EXIN-H Proj. Welzijn (Leefb.platt)	0	665	665

7.1.2	Resv. TWIN-H projecten Welzijn	0	1.305	1.305
7.5.1	Resv. EXIN-H Progr.proj.Cultuurhistorie	0	53	53
7.5.1	Resv. EXIN-H Projecten Cultuurhistorie	0	301	301
7.5.1	Resv. Monumenten subs	0	9.991	9.991
7.5.1	Resv. TWIN-H projecten Cultuurhistorie	0	345	345
7.5.2	Resv. Monumenten	0	26	26
7.6.2	Resv.Monumenten Herbestemming subsidies	0	70	70
7.6.2	Resv.Monumenten Herbestemmingm opdrachte	0	137	137
8.1.1	Afrek.versch.vrg.jrn	5	-4.283	-4.278
8.1.1	Afrek.versch.vrg.jrn.	1	-135	-134
8.1.1	Afrekeningsversch.vrg. jaren	0	-12	-12
8.1.1	Schades aan prov.eigendommen	-1	0	-1
8.1.1	Voorziening dubieuze debiteuren	0	325	325
8.1.1	Voorziening Risico's	0	2.776	2.776
8.1.1	Voorziening Subsidiecrediteuren	0	-4.820	-4.820
8.1.2	Algemene Reserve	-52.214	43.390	-8.824
8.1.2	Resv. Actieprogramma 2010	-4.986	3.637	-1.349
8.1.2	Resv. EXIN-H	-18.322	3.111	-15.211
8.1.2	Resv. GO-gelden	-76	0	-76
8.1.2	Resv. monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds	-13.575	0	-13.575
8.1.2	Resv. Oostelijke Vechtplassen (OVP)	-999	9.275	8.275
8.1.2	Resv. Organisatieveranderingen	-560	0	-560
8.1.2	Resv. TWIN-H	-27.587	101	-27.486
8.1.2	Resv. UNA	-26	0	-26
8.1.2	Resv.Vervanging ICT-apparatuur	-862	962	100

Structurele stortingen in reserves (x 1.000 euro)

OD	Onderwerp	Structurele stortingen
2.1.2	Res. Groot onderhoud wegen	17.187
2.1.4	Res. Groot onderhoud vaarwegen	5.312
2.3.2	Resv. Openbaar Vervoer projecten	42.035
6.1.1	Resv. Groen	16.933
8.1.2	Resv. Bedrijfsvoering	1.075
8.1.2	Resv. monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds	7.979
Eindtotaal		**90.520**

Structurele onttrekkingen aan de reserves (x 1.000 euro)

OD	Onderwerp	Structurele onttrekkingen
2.1.2	Resv. dekking kap-lasten VIK	-128
2.2.1	Resv. dekking kap.lst. wegeninvesteringe	-958
2.3.2	Resv. Kapitaallasten OV	-288
5.3.1	Resv. kap.lasten invest. havencomplexen	-140
6.1.1	Resv. Kapitaallasten Groen	-64
8.1.2	Resv. Bedrijfsvoering	-1.163
8.1.2	Resv. GO-gelden	-298
8.1.2	Resv. huisvesting	-762
Eindtotaal		**-3.801**

5.1.5 Toelichting op uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (art. 28e)

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. Binnen de WNT wordt de bezoldiging van topfunctionarissen genormeerd. Onder topfunctionarissen wordt bij een provincie verstaan de provinciesecretaris en de griffier. Daarnaast dient in de jaarrekening 2018 een overzicht opgenomen te zijn van alle topfunctionarissen, waarbij op persoonsniveau de verschillende componenten van de bezoldiging (beloning, belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen en voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn) dienen te worden toegelicht. Politieke ambtsdragers vallen niet onder de wet.

De WNT is van toepassing op de Provincie Noord-Holland. Het voor de Provincie Noord-Holland toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000, het algemeen bezoldigingsmaximum.

Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking

bedragen x € 1	R.M. Bergkamp	K. Bolt
Functiegegevens	Provinciesecretaris	Statengriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	141.203	98.201
Beloningen betaalbaar op termijn	18.630	17.283
Subtotaal	*159.833*	*115.484*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	159.833	115.484
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017		

bedragen x € 1	R.M. Bergkamp	K. Bolt
Functiegegevens	Provinciesecretaris	Statengriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	137.644	97.547
Beloningen betaalbaar op termijn	17.276	15.935
Subtotaal	*154.920*	*113.483*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000
Totale bezoldiging	*154.920*	*113.483*

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Regelgeving die van toepassing was in 2018:

- Wet normering topinkomens
- Uitvoeringsbesluit WNT (inclusief de normering voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking)
- Uitvoeringsregeling WNT
- Controleprotocol WNT (voor verantwoordingen over 2018)
- Beleidsregels WNT 2018

https://www.topinkomens.nl/actueel/wet--en-regelgeving

5.2 Balans en toelichting

5.2.1 Balans

BALANS

ACTIVA		31-12-2018	31-12-2017
		x € 1.000	x € 1.000
	Vaste Activa	**828.631**	**693.092**
(1)	**Immateriële vaste activa**	**0**	**0**
(2)	**Materiële vaste activa**	**642.170**	**516.580**
a	Investeringen met een economisch nut	141.591	151.698
b	Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	500.579	364.882
(3)	**Financiële vaste activa**	**186.461**	**176.512**
a	*Kapitaalverstrekkingen*	*127.830*	*117.588*
	waarvan aan deelnemingen	110.416	110.910
	waarvan aan overige verbonden partijen	17.414	6.678
b	*Leningen*	*51.039*	*51.439*
	waarvan aan openbare lichamen	38.568	38.968
	waarvan aan deelnemingen	12.471	12.471
c	*Overige langlopende leningen*	*7.592*	*7.485*
	Vlottende Activa	**530.165**	**648.552**
(4)	**Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar**	**500.102**	**642.397**
	Vorderingen op openbare lichamen	101.221	110.151
	Uitzettingen 's-Rijksschatkist korter dan een jaar	390.591	529.869
	Rekening-courant verhouding met niet-financiële instellingen	2.251	0
	Overige vorderingen	6.039	2.377
(5)	**Liquide middelen**	**982**	**1.171**
	Banksaldi	982	1.171
(6)	**Overlopende activa**	**29.081**	**4.984**
	Nog te ontvangen voorschotbedragen op doeluitkeringen van	1.776	4.385
	Europese overheidsorganen		
	het Rijk	1.776	4.385
	Overige Nederlandse overheidsorganen		
	Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	27.305	599
	Totaal	**1.358.796**	**1.341.644**
	Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Vpb 1969	0	0

BALANS

PASSIVA		31-12-2018	31-12-2017
		x € 1.000	x € 1.000
	Vaste passiva	**1.118.804**	**1.094.243**
(7)	**Eigen Vermogen**	**1.093.364**	**1.070.771**
	Waarvan Algemene Reserves	123.980	133.696
	Waarvan Bestemmingsreserves	916.017	896.736
	Gerealiseerd resultaat	53.367	40.339
(8)	**Voorzieningen**	**25.440**	**23.472**
	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	21.882	12.472
	Voorzieningen ter egalisatie van kosten	3.558	11.000
	Vlottende Passiva	**239.992**	**247.401**
(9)	**Netto-vlottende schulden**	**13.679**	**21.197**
	Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen		
	Overige kasgeldleningen		
	Banksaldi		
	Overige schulden	13.679	21.197
(10)	**Overlopende passiva**	**226.313**	**226.204**
	Nog te besteden voorschotbedragen op doeluitkeringen van	31.025	83.800
	Europese overheidsorganen	*324*	
	het Rijk	*19.107*	*74.334*
	Overige Nederlandse overheidsorganen	*11.594*	*9.466*
	Nog te betalen subsidieverplichtingen (tlv de bestemmingsre	137.167	114.736
	Nog te betalen verplichtingen	57.916	24.348
	Overige vooruitontvangen bedragen	205	3.320
	Totaal	**1.358.796**	**1.341.644**
(11)	Gewaarborgde geldleningen	1.787	4.094
	Garantstellingen	59.817	44.363

5.2.2 Toelichting op de balans

Gehanteerde verdeelsleutels en waarderingsgrondslagen (art. 51)

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en gelet op artikel 216, 217 en 217a van de Provinciewet het Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 28 september 2015, tot vaststelling van de Financiële verordening Noord-Holland 2015, waarin de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De apparaatskosten zijn direct verantwoord als directe salariskosten dan wel materiële kosten op de voorgeschreven taakvelden (w.o. ook het taakveld Overhead) op basis van de bij de begroting 2018 vastgestelde verdeelsleutels. De verdeelsleutel is gebaseerd op de verwachte tijdsbesteding van het provinciaal personeel. Daarnaast is enkel een deel van de verantwoorde kosten van overhead toegerekend aan investeringsprojecten waarbij de tijdschrijfgegevens in het financiële systeem als basis dienden.

Als gevolg van de wijzigingen in het BBV en de stellige (verplichte) uitspraken van de Commissie BBV hebben wij geen interne rente meer toegerekend aan investeringen of andere activiteiten aangezien er bij ons geen sprake is van een financieringstekort.

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en lasten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is gesteld. De in 2018 toegekende provinciale subsidies (d.m.v. afgegeven subsidiebeschikkingen) zijn eveneens volledig als lasten verantwoord. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanspost anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Vaste activa

Indien sprake is van duurzame waardevermindering, dan hebben wij hiermee in de waardering rekening gehouden.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa met economisch nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, vermeerderd met bijkomende kosten en verminderd met bijdragen van derden en cumulatieve afschrijvingen. De activa worden lineair afgeschreven. Als basis voor de berekening van de afschrijving wordt de netto aanschafwaarde gehanteerd. Na afstoting van materiële vaste activa

worden boekwinsten of verliezen ten gunste of ten laste van de exploitatie verantwoord.

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	40
Bedrijfsgebouwen	40
Renovatie bedrijfsgebouwen	25
Machines, apparaten en installaties	10
Overige materiële vaste activa	5

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut betreffen voornamelijk infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals aanleg en reconstructie van wegen, vaarwegen, bruggen, viaducten, groen en kunstwerken. Deze worden vermeerderd met bijkomende kosten en onder aftrek van bijdragen van derden geactiveerd. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd. Deze activa worden eveneens lineair afgeschreven in maximaal:

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	50
Vaarwegen	60
Wegen	50

Schattingswijziging

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut werden afgeschreven in 25 jaar. Met ingang van 2018 worden de bovenstaande afschrijvingstermijnen gehanteerd. Het positieve effect van € 7,3 miljoen als gevolg van de verlenging van de afschrijvingsduur is met terugwerkende kracht vanaf 1-1-2018 verwerkt in deze jaarrekening.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn –tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

De onder de financiële vaste activa opgenomen deelnemingen zijn tegen nominale en/of aanschafwaarde opgenomen tenzij is gebleken dat de marktwaarde lager is dan de nominale c.q verkrijgingsprijs ofwel nihil is.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt indien nodig een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen per individuele vordering (statische methode).

De liquide middelen en overlopende activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

De reserves en voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Uitzondering hierop is de Voorziening pensioenen (oud-) leden Gedeputeerde Staten die tegen contante waarde van de pensioenaanspraken is gewaardeerd.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de provincie gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Activa

Immateriële en materiële vaste activa

Staat van geactiveerde immateriële en materiële investeringen (Bbv artikel 34, 35 en 52)

Omschrijving van de investeringen	Boekwaarde per 31-12-2017	Investeringen 2018	Desinvesteringen 2018	Bijdragen van derden 2018	Afwaarderinge n 2018	Afschrijving 2018	Boekwaarde per 31-12-2018
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
1. IMMATERIËLE ACTIVA							
bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	9	-	9	-	-	-
Totaal immateriële activa	-	9	-	9	-	-	-
2. MATERIËLE VASTE ACTIVA							
a. Investeringen met een economisch nut	151.698	6.148	11.381	-	-	4.874	141.591
· Gronden en terreinen	72.613	3.044	11.381	-	-	-	64.276
· Bedrijfsgebouwen	79.085	3.104	-	-	-	4.874	77.315
b. Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	364.881	180.050	658	36.212	-	7.482	500.579
(Grond-, weg- en waterbouwkundige werken)	364.881	180.050	658	36.212	-	7.482	500.579
Totaal materiële vaste activa	516.579	186.198	12.039	36.212	-	12.356	642.170
TOTAAL GEACTIVEERDE INVESTERINGEN	516.579	186.207	12.039	36.221	-	12.356	642.170

De boekwaarde van de materiële vaste activa is toegenomen met €125,6 mln. Hoofdzakelijk als gevolg van de toename van de boekwaarde van de investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut (wegen en OV-voorzieningen 135,7 mln), door de afname van de boekwaarde gronden en terreinen (€ 8,3 mln) en de afname boekwaarde bedrijfsgebouwen (€ 1,8 mln).

**Onder de materiële activa bevinden zich geen gronden die in erfpacht zijn uitgegeven*

De belangrijkste investeringen, desinvesteringen en afwaarderingen in 2018 bestaan uit: (netto) investeringen in provinciale wegen ad € 94,4 miljoen, vervangingsinvesteringen wegen € 20,5 miljoen, vervangingsinvesteringen vaarwegen ad € 10,1 miljoen en Infrastructurele OV-projecten ad € 12,6 miljoen.

Financiële vaste activa

Staat van Financiele vaste activa (Bbv artikel 36)

Omschrijving van de investeringen	Boekwaarde per 31-12-2017	Investeringen in 2018	Desinvesteringen in 2018	Herwaardering in 2018	Afschrijvingen oninbaarheid in 2018	Boekwaarde per 31-12-2018
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
FINANCIELE VASTE ACTIVA						
a. Kapitaalverstrekkingen aan:						
· deelnemingen	110.910	-	1.000	506	-	110.416
· overige verbonden partijen	6.678	14.767	-	4.031-	-	17.414
b. Leningen aan:						
· openbare lichamen	38.968	-	400	-	-	38.568
· deelnemingen	12.471	-	-	-	-	12.471
c. Overige langlopende leningen	7.485	274	167	-	-	7.592
TOTAAL FINANCIELE VASTE ACTIVA	176.512	15.041	1.567	3.525-	-	186.461

Toelichting

De stijging van € 10 mln. is vooral te verklaren door de verstrekking van € 14,8 mln aan nieuw kapitaal, desinvesteringen van € 1 miljoen en een negatieve herwaardering van € 3,5 miljoen.

De belangrijkste investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld. Per investering staat het beschikbaar gesteld krediet aangegeven, het in 2018 daadwerkelijk bestede bedrag en het totaal dat tot en met 2018 ten laste van het krediet is gebracht.

Investeringsuitgaven en kredieten

Omschrijving van de investeringsuitgaven	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief besteed t/m 2018	Afboeking en in 2018 (niet meer besteed)
1. IMMATERIELE VASTE ACTIVA					
c.bijdragen aan activa in eigendom van derden:					
Diverse wegenprojecten derden (niet te activeren)	diverse	11.258	9	10.721	536
Bijdragen van derden		8.918-	9-	8.381-	536-
Bijdragen t.l.v. reserves/BDU		2.340-	-	2.340-	-
subtotaal		-	-	-	-
2. MATERIELE VASTE ACTIVA					
a. Investeringen met een economisch nut:					
Gronden en terreinen					
Krediet v. strategische grondaankopen	10-12-2001; 66	27.200	-	27.200	-
idem	25-06-2007;50	32.800	-	32.800	-
idem	NJN 2008	35.000	3.044	24.842	-
idem, verlaging krediet	18-11-2013;64	13.000-	-	13.000-	-
Strategisch grondbeleid(oud)	begroting 2007	15.000	-	15.000	-
Verlaging krediet	Jaarrekening 2016	17.000-	-	17.000-	-
Verlaging krediet	Jaarrekening 2017	40.000-	-	40.000-	-
grondverkopen			616-	616-	-
subtotaal		**40.000**	**2.428**	**29.226**	**-**
Beheergrondbank Laag Holland	14-2-2011;15	5.000	-	1.341	-
verkoop van grond					
subtotaal		**5.000**	**-**	**1.341**	**-**
Investeringen in steunpunten B&U	1e wijz.2015	5.400	3.103	2.385	-
Investeringen in steunpunten B&U	23-05-2016;29	3.100	-	3.100	-
		8.500	**3.103**	**5.485**	**-**
b. Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut:					
Grond-/weg-					

Omschrijving van de investeringsuitgaven	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief besteed t/m 2018	Afboeking en in 2018 (niet meer besteed)
/waterbouwkundige werken:					
Provinciale wegen en vaarwegen	diverse	1.987.394	140.372	1.577.363	21.772
Provinciale wegen en vaarwegen	diverse	1.042.183-	35.971-	766.179-	35.394-
Ontvangen vergoedingen/verkoop grond					
subtotaal		**945.211**	**104.401**	**811.184**	**13.622-**
Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek/Duinpolderweg	8-10-2018;51	4.800	3	3	-
Bijdragen van Prov.Zuid-Holland en VRA		3.200-	3-	3-	-
subtotaal		**1.600**	-	-	-
Vervangingsinvesteringen wegen (voor een specificatie van deze kredieten wordt verwezen naar bijlage PMO wegen)	diverse	203.794	20.574	94.707	-
Vervangingsinvesteringen vaarwegen (voor een specificatie van deze kredieten wordt verwezen naar bijlage PMO vaarwegen)	diverse	88.930	10.105	40.671	-
subtotaal		**292.724**	**30.679**	**135.378**	**-**
PMO-projecten:					
Projecten Machinerichtlijnen	6-11-2017;60	11.800	792	911	-
24-uurs centrale brugbediening	6-11-2017;60	9.000	4.011	5.206	-
Vervangingsinvesteringen kunstwerken	6-11-2017;60	10.680	814	5.918	-
Zelfbediening Roskamsluis	6-11-2017;60	427	-	-	-

Omschrijving van de investeringsuitgaven	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief besteed t/m 2018	Afboeking en in 2018 (niet meer besteed)
subtotaal		**31.907**	**5.617**	**12.035**	**-**
Groenprojecten:					
Natuurbrug Zeepoort	Zomernota 2017	3.696	39	3.032	-
Verkoop van grond					
Verbinden en ontsnipperen faunapassages	Zomernota 2017	321	133	321	-
subtotaal		**4.017**	**172**	**3.353**	**-**
		1.328.959	**146.400**	**998.002**	**13.622-**
3. FINANCIELE VASTE ACTIVA					
a. kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen:					
Life Science Fonds Amsterdam	16-03-2009;14	2.000	-	1.992	-
Participatiefonds deelnemingen Duurz. Energie	1e wijz.2010	85.000	13.766	18.816	-
subtotaal		**87.000**	**13.766**	**20.808**	**-**
Totaal		**1.415.959**	**160.166**	**1.018.810**	**(13.622)**

Specificatie van het verloop van investeringskredieten PMI

OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief Afboekingen in besteed t/m2018 (niet meer besteed)	
		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
WEGEN					
N201 Corridor					
Grondaankopen	15-11-1999; 73 (pmi)	11.345	-		
Grondaankopen	05-11-2001;75 (pmi)	15.900	-		
Inrichting en opstarten projectorganisatie N201	05-11-2001;75 (pmi)	2.545	-		
Aanvullend krediet voorbereiding N201	13-05-2002; 31 (pmi)	1.550	-		
Subtotaal N201 uit PMI (kapitaalslasten)		**31.340**	-		
Krediet bij Regio akkoord (UNA reserve)	13-01-2003;7	81.500	-		
Krediet Realisatie Overeenkomst (NCW 2005 EXINH)		31.300	-		
Krediet Realisatie besluit (NCW 1-1-2005)	25-10-2004; 72	424.800	1.034-		
Krediet Realisatie Besluit herleid naar reële raming prijspijl 2011	25-10-2004;72	46.300	-		
Subtotaal krediet N201 bij Realisatie Besluit		**583.900**	**-1.034**		
Scopewijziging ongelijkvloerse kruising Zijdelweg	10-11-2008; 78 (pmi)	20.000	-		
Scopewijziging N201 Amstelpassage Aquaduct	10-11-2008; 78 (pmi)	21.100	-		
Scopewijziging Verkeersveiligheid Legmeerdijk	8-11-2005 (pmi 2005)	725	-		
Subtotaal scopewijzigingen N201 uit PMI		**41.825**	**0**		
Totaal krediet Programma N201+		**657.065**	**-1.034**		
Totale bijdragen van derden		482.975-	-		
Totaal N201 incl terug te ontvangen kosten N201		**174.090**	**-1.034**	**638.482**	**6.380**
Trajectbenadering grootonderhoud N201a					
N201-29 Cruquiusbrug A (traj.benadering)	16-12-2013;78	4.200	168	237	-

OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief Afboekingen in besteed t/m2018 (niet meer 2018	besteed)
N523-01 traj.ben gr onderh					
N523a-N236	16-12-2013;78	13.800			
Aframing krediet	27-06-2016;35	5.500-			
		8.300	226	8.134	-
Totale bijdragen van derden		6.550-			
N23 Westfrisiaweg					
EXINH voorbereidingskrediet (2005-27515)	2005-27515)	2.500			
PMI 2007 voordracht 38, voorbereiding MER	2007;38	1.500			
PMI 2008 voordracht 40, voorbereiding PIP	2008;40	2.500			
PMI 2008 voordracht 40, grondverwerving	2008;40	5.000			
PMI 2009 voordracht 78; uitwerking voorl ontwerp (VO)	2009;78	2.000			
PMI 2009 voordracht 34, onderzoek en communicatie	2009;34	4.000			
PMI 2010 voordracht 35, uitwerking ontwerp naar VO+	2010;35	1.100			
1e begrotingswijziging 2011 (voordracht 24)	14-02-2011;24	81.400			
Subtotaal (EXINH)		**100.000**			
Kredietaanvraag N23-01 (2012)	12-11-2012;88	321.770			
Kredietaanvraag N23-02 (2014)	10-11-2014;78	2.150			
Kredietaanvraag N23-03 (2016)	27-06-2016;35	580			
Kredietaanvraag N23-03 (2016)	27-06-2016;35	1.778			
Krediet N23 Westfrisiaweg		**426.278**	**62.551**	**392.970**	-
Bijdrage derden	12-11-2012;88	130.540-			
	10-11-2014;78	775-			
	27-06-2016;35	248-			
Bijdrage derden		**131.563-**	-	-	-
N203 rec op/afrit N246-Lindenlaan	13-05-2014;53	7.600			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-850			
Verhoging krediet	02-11-2016;77	750			
		7.500	**60**	**7.321**	-
Bijdrage derden		3.735-			
N203 / N513 GO Uitgeest-Castricum	27-01-2015;14	1.800	11	1.762	-

OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief Afboekingen in besteed t/m2018	(niet meer besteed)
Bermverharding N205, ged N232-					
Vijfhuizerweg	27-06-2016;35	450	41	389	-
Verdubb. N207 gedeelte A4-N205					
Voorbereidingskrediet	10-11-2008; 78	1.000			
Aanvullend krediet	22-06-2009;34	9.400			
Aanvullend krediet	07-11-2011;78	54.150			
Aframing krediet	19-05-2015;62	-10.000			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-4.000			
Aframing krediet (onderhoud)	27-06-2016;35	-7.200			
		43.350	156	42.700	-
Bijdragen derden		13.798-			
N208 Fietsverbinding langs N208					
gem Haarlem/Bloemendaal	03-11-2015;99	1.750	365	808	-
Bijdrage derden		350-			
Trajectbenadering N231b, ged					
N201-N232 gem.Aalsmeer					
Krediet	07-11-2017;76	1.200	735	884	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	1.300	-	-	-
Bijdrage derden		908-			
Trajectbenadering groot					
onderhoud N232a, gedeelte					
bebouwde kom Haarlem-N205	27-06-2016;35	100	-	77	-
N235 doorstr./verk veiligheid					
N235/N247	22-05-2012;52	4.200	-	4.200	-
Extra krediet	12-11-2012;90	475	-	475	-
Extra krediet	16-12-2013;78	825	32	811	-
Extra krediet	27-01-2015;14	400	-	-	-
Voorschot uit algemeen					
voorbereidingskrediet	15-12-2016	270	-	270	270
Bijdrage derden		4.232-			
Bereikbaarheid Waterland,					
maatregelen N235 ged.Ilpendam /					
P'end	03-11-2015;99	27.550			
	23-05-2017;46	-1.300			
		26.250	**3.371**	**19.604**	-
Bijdrage derden	03-11-2015;99	19.219-			

OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief Afboekingen in besteed t/m2018	(niet meer besteed)
Aframing bijdrage derden	23-05-2017-46	500			
N236 Reconstructie					
Loosdrechtdreef - Noordereind					
(Wegvak naar RONA norm)					
Voorbereidingskrediet	21-06-2004;44	600	-	600	-
Aanvullend voorb.krediet	22-06-2009;34	650	-	650	-
Aanvullend voorb.krediet	23-09-2013;52	1.550	-	1.550	-
Aanvullend krediet	13-05-2014;53	3.800	-	3.800	-
Aanvullend krediet	02-11-2016;77	1.400	-	1.400	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	500	453	500	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	300	70	70	-
		8.800	**523**	**8.570**	**0**
Bijdragen derden		467-			
N236 dp4 duurzaam veilig & vv					
Vechtbrug					
Voorbereidingskrediet	23-09-2013;52	500			
Krediet	13-05-2014;53	14.900			
Aframing krediet	02-11-2016;77	-455			
		14.945	4.355	12.816	-
Faunapassage (ecol.verb.zone					
Naardermeer -					
Ankeveense Plassen), gemeente					
Wijdemeren	28-06-2010;35	16.600	-	16.600	3.940
Bijdragen derden	26-06-2011;51	7.415-			
Reconstructie N236, deel 2:					
Gein Zuid-Verlengde Rijnkade gem					
A'dam en Weesp	23-09-2013;52	650	22	630	-
N236 rec N236 deel 6:					
Faunapassage -Noordereind	19-05-2015;62	1.500	23	145	-
N236 Trajectbenadering groot					
onderhoud Fr.Kampweg					
(N236) en N524, gem Gooise					
Meren en Hilversum	27-06-2016;35	260	19	257	-
Herinrichting N239, ged					
Coppershorn-N240 gem					
Medemblik					
Krediet	23-09-2013;52	3.250	3	3.073	-

OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief Afboekingen in besteed t/m2018 (niet meer 2018	besteed)
Bijdragen derden		230-			
N240 herinrichting Kon. Emmaweg	07-11-2011;78	10.000	7	6.390	-
N240 krpt Droge Wijmersweg					
Krediet	23-09-2013;52	2.550	7	2.459	-
Bijdrage derden		238-			
N240 Trajectbenadering groot onderhoud N240a, gedeelte De Haukes, gemeent Hollands Kroon	27-06-2016;35	100	-	100	30
Herinrichting kruispunt N241-Langereis	14-12-2009;87	6.600	-	6.600	-
Aanvullend krediet	19-05-2015;62	2.600	1.600	2.600	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	225	272	272	-
Bijdrage derden		250-			
Herinrichting N241 gedeelte N242-N248					
Voorbereidingskrediet	28-06-2010;35	4.000	-		
Krediet	12-11-2012;87	49.000	-		
Aframing krediet	16-12-2013;78	5.000-			
		48.000	5.685	39.474	-
Bijdrage derden		2.992-			
Trajectbenadering N241b, ged N242-A7					
Voorbereidingskrediet	23-05-2017;46	6.100	2.117	3.674	-
Aanleg fietstunnel (Tunnel Q)					
Aanpassen krediet		2.000	-	2.000	489
Aanleg weefvak N242 thv Nollencircuit gemeente Heerhugowaard	14-12-2009;87	1.900	-	1.900	9
Reconstructie Smuigelweg-Niedorper Verlaat	25-04-2006; 32	750			
Verhogen voorbereidingskrediet	08-05-2007; 38	250			
Verhogen voorbereidingskrediet	13-5-2008; 40	300			
Uitvoeringskrediet	14-12-2009;87	29.200			

OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief Afboekingen in besteed t/m2018 (niet meer 2018	besteed)
Aframing krediet	27-06-2016;35	-7.500			
		23.000	-	23.000	**162**
Reconstructie N242, gedeelte N508-Westtangent					
Voorbereidingskrediet	14-12-2009;87	1.000	-	1.000	-
Uitvoeringskrediet	07-11-2011;78	14.300	-	12.914	-
Bijdrage derden		-3.051			
Broekhornpolder, gemeente Heerhugowaard	28-06-2010;35	12.000	1.836	11.008	-
Bijdrage derden		-7.000			
Verlaging bijdrage derden GS 10-5-2011		2.400			
N242 rec Zuidtangent-N504					
Krediet	23-09-2013;52	2.900			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-900			
		2.000	-	2.000	130
Bijdrage derden		-150			
Aanpassing N242, ged N504-Leijerdijk incl parallelweg					
Krediet	23-05-2017-46	1.710	926	1.710	-
Verhoging krediet	07-11-2017;76	200	26	26	-
N242-12 rec oostelijke afrit N242-N243/4	12-12-2011;100	520	3	399	-
N243 Herinrichting Noordervaart gem Schermer en Beemster					
Voorbereidingskrediet	28-06-2010;35	6.200	-	6.200	3.347
Trajectbenadering N243a gem Alkmaar, Beemster en Koggeland					
Voorbereidingskrediet		6.000	1.249	1.921	-
N244 Verdubbeling ged A7-N247					
Voorbereidingskrediet	12-11-2012;90	5.000	-	5.000	-
Krediet	23-09-2013;52	4.700	-	4.700	-
krediet	13-05-2014;53	32.800	2.505	27.941	-
Bijdrage derden		-24.348			
Trajectbenadering groot onderhoud N244a ged N242/N246					

OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief Afboekingen in besteed t/m2018 (niet meer 2018	besteed)
en N244/A8					
Voorbereidingskrediet	03-11-2015;99	2.000	-	2.000	-
Krediet	02-11-2016;77	4.600	3.648	3.868	-
Verhoging krediet	07-11-2017;76	900	-	-	-
Trajectbenadering N244a: deel B, Kogerpolderbrug					
Krediet	02-11-2016;77	6.600	1.919	2.119	-
Verhoging krediet	07-11-2017;76	5.500	-	-	-
Trajectbenadering N244a: deel C, Beatrixbrug					
Krediet	02-11-2016;77	5.200	4.957	5.200	-
Verhoging krediet	07-11-2017;76	2.500	2.367	2.367	-
Reconstr krpt N245-Nauertogt gem.Langedijk	27-06-2011;51	4.300	-	4.300	806
Bijdrage derden		-3.300			
Trajectbenadering groot onderhoud N245a, gedeelte N245, gedeelte N508-N504, gem Alkmaar en Langedijk	27-06-2016;35	90	-	70	-
N246 Aanleg fietstunnel Kerkstraat gemeente Zaanstad					
Voorschotkrediet	28-06-2010;35	1.100	-	1.100	-
Krediet	08-11-2010;66	4.200	-	4.200	-
Aanvullend krediet	23-09-2013;52	3.600	-	3.167	-
		8.900			
Bijdrage derden		-2.500			
N247+N235 Bereikbaarh Waterland: langetermijnmaatregelen					
Voorbereidingskrediet	13-05-2014;53	2.500			
Verlaging voorbereidingskrediet	27-06-2016;35	-1.250			
		1.250			
Verhoging voorbereidingskrediet	27-06-2016;35	875			
Verhoging voorbereidingskrediet	12-07-2016;52	800			
Verhoging voorbereidingskrediet	02-11-2016;77	1.500			
Krediet	23-05-2017;46	40.300			
		44.725	3.184	8.015	-
Bijdrage derden	13-05-2014;53	-20.563			

OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief Afboekingen in besteed t/m2018 (niet meer 2018	besteed)
Praktijkproef fietspad Broek in Waterland/Monnickendam	02-11-2016;77	400	26	380	-
Bijdrage derden		-200			
N248 Vervangen Stolperophaalbrug, gemeente Zijpe, Voorbereidngskrediet	26-06-2003; 57	420			
Verhoging voorbereidingskrediet	10-11-2008; 78	580			
Krediet	28-06-2010;35	16.600			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-1.500			
		16.100	225	15.448	-
Aanleg parallelweg N245-N249, gem. Zijpe en Schagen, voorber.kred.	26-06-2003; 57	300	-		
Verhoging krediet	10-11-2008; 78	350	-		
Verhoging krediet	23-09-2013;52	7.650	-		
Verhoging krediet	13-05-2014;53	850	-		
Aframing krediet	27-06-2016;35	-1.000	-		
		8.150	161	6.656	-
Herinrichting N417, gemeente Hilversum					
Herinrichting Utrechtseweg/rotonde Noodweg	22-06-2009;34	950	-	950	-
Aanvullend krediet	19-05-2015;62	2.750	9	538	-
N417 Aanleg ecoduct (Zwaluwberg) te Hilversum	12-11-2012;90	5.200	-		
Aframing krediet	27-06-2016;35	-700	-		
		4.500	-	4.500	313
Bijdrage derden		-4.450			
Trajectbenadering N502c, ged Callantsoog-Callantsogervaart	29-05-2018;39	350	19	19	-
Trajectbenadering N245a: ged. N504, ged N245-N242					
Krediet	23-05-2017;46	3.565	381	751	-
Bijdrage derden		-355			
Reconstructie brug Oosthuizen					
Krediet	25-04-2006; 32	2.400	-	2.400	-
Aanvullend krediet	23-09-2013;52	800	784	812	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	300	208	208	-

OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief t/m 2018	Afboekingen in besteed (niet meer besteed)
		3.500	**992**	**3.420**	**0**
Trajectbenadering N509a, gemeente Beemster					
Krediet	07-11-2017;76	500	122	125	-
Trajectbenadering groot onderhoud N510a, ged bebouwde kom Alkmaar-bebouwde kom Bergen	27-06-2016;35	500	-	450	208
Reconstructie Alkmaar- Egmond	13-11-2006; 98	4.750	-	4.750	-
Verhoging krediet	22-05-2012;52	3.100	-	3.100	1.579
Bijdrage derden		-700			
Trajectbenadering groot onderhoud N516a gem Zaanstad en Oostzaan	03-11-2015;99	3.700	195	3.757	-
Bijdrage derden		-1.323			
Verl busbaan & aanl linksafstrook					
Krediet	23-05-2017;46	3.400	153	750	-
Bijdrage derden		-1.835			
Trajectbenadering N518a					
Krediet	02-11-2016;77	920	249	688	-
Rec.krpt N520-Bennebroekerweg, gem Haarlemmermeer					
Krediet	7-11-2017;76	270	1	1	-
N522 Vervanging/opwaardering brug Ouderkerk					
Voorbereidingskrediet	03-11-2015;99	3.750	1.639	3.750	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	23.250	6.298	6.298	-
Bijdrage derden		-7.370			
Reconstructie aansl N525 op-/afritten A1 en Vredelaan					
Krediet	08-11-2010;66	5.100	-	5.100	-
Voorschot uit algemeen voorbereidingskrediet	15-11-2017	140	32	108	-
Bijdrage derden		-5.000			

OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief Afboekingen in besteed t/m2018 (niet meer 2018	besteed)
Trajectbenadering groot onderhoud N526a gem Blaricum	19-05-2015;62	500	380	497	-
OV-haltevoorziening Stroomlijnen	Statusrapport nr 272	5.073	-	5.070	2.817
R-net Fietsparkeren	Statusrapportnr 325	1.232	-	1.232	769
Bijdrage derden		1.232-			
Verkeersveiligheid Abdijtunnel	19-11-2012;90	8.400	9	8.400	334
Bijdrage derden		-4.800			
Verbeteren kwetsbaarheid vlotbruggen NH-kanaal	27-06-2016;35	1.500	678	858	-
Investeringspr. Flankerende maatregelen OV NHN	30-05-2005; 31	7.000	-	7.000	-
	22-06-2009;34	3.800	-	3.800	-
	3-11-2009;87	1.400	-	1.400	-
	28-06-2010;35	1.600	-	156	-
Bijdrage derden		-3.371			
Netwerkmanagement	10-11-2008;78	15.000			
Verlaging krediet	1-4-2014;44	-1.400			
		13.600			
Aanvullend krediet (alg-39)	23-09-2013;52	950			
Verhoging krediet	19-05-2015;62	7.094			
Verlaging krediet	27-6-2016;35	-675			
Aframing krediet	23-05-2017;46	-1.144			
		19.825	-	19.825	188
Bijdrage derden	19-05-2015;62	-7.094			
Aframing bijdrage derden	23-05-2017;46	434			
Verkeersmanagement: Blauwe Golf vervolg	27-06-2016;35	2.081	1.276	2.081	-
	23-05-2017;46	220	52	52	-
Bijdrage derden		-2.085			
Netwerkbreed	1-4-2014;44	1.400			
Verhoging krediet	27-6-2016;35	675			
Verhoging krediet	23-05-2017;46	710			
Verhoging krediet, uitrol intelligente VRI's	12-11-2018; 62	4.725			

OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief Afboekingen in besteed t/m2018 (niet meer 2018	besteed)
		7.510	784	989	-
Bijdrage derden		**-98**			
Nieuwbouw Wilhelminasluis					
Voorbereidingskrediet	28-06-2010;35	2.000	-	2.000	-
Uitvoeringskrediet	07-11-2011;78	35.872	732	24.586	-
Bijdragen derden		-31.653			
Zaanbrug					
Voorbereidingskrediet	28-06-2010;35	1.250			
Uitvoeringskrediet	07-11-2011;78	18.078			
		19.328	3.997-	-	-
Bijdragen van derden		-10.500			
Algemeen Voorbereidingskrediet	PS 15-06-98;39	450	-	-	-
Verhoging voorbeidingskrediet	13-05-2002; 31	1.050	-	-	-
Verhoging voorbeidingskrediet	22-11-2004;79	6.000	-	-	-
Verhoging voorbeidingskrediet	22-06-2009;34	2.500	-	-	-
Busbaan Wijckerpoort		500	292	292	-
Trajectstudie N239		900	581	800	-
Trajectbenadering GO N247b		130	35	35	-
Trajectbenadering N506a		135	64	65	-
Verbreden fietspaden gem. Alkmaar - Bergen		70	1	6	-
Krpt Westerheide-Oude Postweeg		200	88	88	-
Nog te verdelen kosten		8.285	655-	892	-
Totaal voorbereidingskrediet		**10.220**	**406**	**2.178**	**0**
Steunpunten					
Energie neutraal maken van steunpunten	12-11-2018;62	0	-	-	-
Aankoop gronden					
Grondaankopen *	4e wijziging 1994	9.076	24	198	-
Verkoop gronden					
Subtotaal (in het PMI voorkomende kredieten)		**928.254**	**114.781**	**1.502.770**	**21.771**
Infrastructurele openbare vervoer projecten					
HOV 't Gooi					

OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief besteed t/m 2018	Afboekingen in 2018 (niet meer besteed)
Krediet	17-12-2014;2	76.987	9.922	17.575	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	400	-	-	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	650	-	-	-
Verhoging krediet	28-08-2018;50	9.400	-	-	-
Krediet	17-12-2014;2	33.563	439	14.218	-
Bijdrage derden		-111.100			
HOV Velsen	05-07-2010;43	63.950			
	27-06-2016;35	-13.950			
	12-12-2016;77	-13.000			
		37.000	**650**	**32.333**	-
HOV-05 HOV Fokkerweg-Schiphol Rijk					
Voorbereidingskrediet	23-09-2013;52	2.000	-	2.000	-
Krediet	01-11-2014;89	24.350	9.817	24.350	-
Verhoging krediet	19-05-2015;62	405	405	405	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	2.600	2.600	2.600	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	18.700	156	156	-
Bijdrage derden		-49.816			
		-1.761	**12.978**	**29.511**	**0**
HOV Aalsmeer -knooppunt Schiphol Zuid (HOVASZ)					
Gem Haarl'meer, Aalsmeer en Uithoorn					
Krediet	27-06-2016;35	29.099	871	2.001	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	6.507	-	-	-
Bijdrage derden		-66.701			
		-31.095	**871**	**2.001**	**0**
Uitrol productformule R-net	29-05-2018;39	2.914	727	727	-
Subtotaal (infastructurele openb.vervoer projecten)		**16.958**	**25.587**	**96.365**	**0**
TOTAAL		**945.212**	**140.368**	**1.599.135**	**21.771**

Specificatie kredieten PMO wegen

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief besteed t/m 2018
	x € 1.000	**x € 1.000**	**x € 1.000**
Kredieten 2011 t/m 2013:			
Totaal beschikbaar 2011 t/m 2013	65.300	-	-

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief besteed t/m 2018
Totaal prognose 2011 t/m 2013	63.546	-	-
Ruimte krediet 2011 t/m 2013	**1.754**	-	-
Kredieten 2012:			
omschrijving			
N502b-01 GO 9,20-11,24 incl. N503	nvt*	-	2.951
N232b-01 GO km 23,33 - 25,4, en km 29,4 - 33,15	nvt*	-	5.233
N244b-01 GO km 12,3 - 20,3	nvt*	-	4.666
N248b-01 GO km 3,55-18,70	nvt*	12	6.009
N249a-01 GO km 0,00-12,6	nvt*	-	5.080
N517a-01 GO km 0,05-1,83	nvt*	-	704
N207a/b-02 vervangen duikers bijdrage PMI	nvt*	-	2.204
N235a-01 GO km 0,03-8,1 incl busbaan	nvt*	-	4.160
N240a-01 GO km 7,0-10,0	nvt*	-	-
N241b-02 vervanging kunstwerk bijdrage aan PMI	nvt*	-	200
N245b-01 GO km 29,3-35,9	nvt*	-	790
N417a-01 GO km 8,9-10,8	nvt*	2	451
N509a-01 GO km 2,0-7,3	nvt*	-	2.447
N235a-03 GO km 0,03-8,1 incl busbaan fase 2	nvt*	29	1.874
Totaal kredieten 2012	***37.340***	***43***	***36.769***
Kredieten 2013:			
omschrijving			
N520a-01 GO km 0,05-5,17	nvt*	-	1.915
N511a-01 GO km 0,05 - 2,50	nvt*	-	1.040
N201b-02 GO km 35,9-40,43	nvt*	-	889
N232c-01 overdracht aan Amstelveen	nvt*	-	650
N236a-01 vervanging verhardingen	nvt*	75	2.133
N241a-01 bijdrage PMI	nvt*	-	-
N248a-01 bijdrage PMI	nvt*	10	1.880
N512a-01	nvt*	-	1.221
N521a-01 GO km 0,00-2,43	nvt*	-	1.261
Totaal kredieten 2013	***14.210***	***85***	***10.989***
Kredieten 2014:			
omschrijving			
N206a-01 GO km 36,09-37,00	850	-	767
N239b-01 GO	1.650	1	1.305
N244c-02 Bijdrage aan PMI	6.000	-	6.000
N516a-02 vervangen KW 25b16	2.050	79	2.031
Totaal kredieten 2014	***10.550***	***80***	***10.103***
Kredieten 2015:			
omschrijving			
N200a-02 vervangen verharding Zeeweg	3.315	-	2.990
N203c-04 vervangen km 54,8-60,48	1.500	-	1.459
N302a-03 vervanging wegconstructie km 39,3 - 48,73	4.680	306	425
Totaal kredieten 2015	***9.495***	***306***	***4.874***
Kredieten 2016:			
omschrijving			
N205b-03	670	29	460
N242Ld-01	350	1	212
N243a-03	700	408	408
N302a-01	1.070	1.081	1.081
N506a-02	2.000	1.600	1.600
N507a-02	2.000	2.000	2.000
N236a-02	2.700	32	949
Totaal kredieten 2016	***9.490***	***5.151***	***6.710***
Kredieten 2017:			

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief besteed t/m 2018
omschrijving			
N240b-01	5.200	-	-
N520b-02	1.000	3	3
Totaal kredieten 2017	***6.200***	***3***	***3***
Kredieten 2018:			
omschrijving			
N231b-01	4.714	430	778
N243a-04	8.700	-	-
N247a-06	1.450	31	31
N240c-01	750	-	-
N247b-02	3.600	199	224
Totaal kredieten 2018	***19.214***	***660***	***1.033***
Kredieten 2019:			
N506a-03	3.700	232	232
N197a-01	0	-	-
N201c-03	1.430	-	-
N239a-03	2.090	-	-
N241b-03	10.850	-	-
N247a-03	1.500	41	41
Totaal kredieten 2019	***19.570***	***273***	***273***
	126.069	***6.601***	***70.754***

** In de jaren tot 2014 werd een totaalkrediet aangevraagd dat verder niet werd opgedeeld naar onderliggende projecten. Vanaf 2014 worden kredieten per project aangevraagd waardoor tevens de besteding per project inzichtelijk wordt.*

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief besteed t/m 2018
Kredieten 2014: kunstwerken			
omschrijving			
N203 Brug Krommenie A-01 vervangen 19D03	zie B-01		
N203 Brug Krommenie B-01 vervangen 19D04	175.250	473	8.046
K20/10/09 Leeghwaterbrug A-02 vervanging	101.000	3.765	4.622
Totaal kredieten 2014	***276.250***	***4.238***	***12.668***
Kredieten 2015: kunstwerken			
omschrijving			
K19w Cruquiusbrug A verv best. En aanbru	44.000	342	964
Totaal kredieten 2015	***44.000***	***342***	***964***
Kredieten 2016: kunstwerken			
omschrijving			
K09 Beatrixbrug 19D19	127.000	3.162	3.267
K17 Brug Ouderkerk	65.000	4.527	5.052
Totaal kredieten 2016	***192.000***	***7.689***	***8.319***
kredieten 2017: kunstwerken			
omschrijving			
K20m Kogerpolderbrug-03	57.000	1.704	2.000
K20N Stolperbasculebrug	116.000	-	-
Totaal kredieten 2017	***173.000***	***1.704***	***2.000***
kredieten 2018 kunstwerken			
omschrijving			
N248b Waardbrug 14G11	-	-	-
Totaal kredieten 2018	**0**	**0**	**0**
kredieten 2019 kunstwerken			
N248b Schagerbrug A 14G14	4.600	-	-

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief besteed t/m 2018
K1 Zijperbrug 14D30	4.600	-	-
Totaal kredieten 2019	**9.200**	**0**	**0**
Totaal kredieten kunstwerken	**694.450**	**13.973**	**23.951**
Totaal krediet wegen	**820.519**	**20.574**	**94.705**

Specificatie kredieten PMO vaarwegen

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief besteed t/m 2018
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Kredieten 2011 t/m 2013 oevers			
Totaal beschikbaar 2011 t/m 2013	25.500	5	25.497
Ruimte krediet 2011 t/m 2013 oevers	**25.500**	**5**	**25.497**
Kredieten 2015: oevers			
omschrijving			
K20N-c-01 NHK vervanging oevers Noord km 65,45-68,0	3.500	1.163	3.356
K4/5/6-c vervanging vwv 19	4.500	1.448	1.619
K2/K3 vervangingen vwv 15	11.800	5.951	8.012
Totaal kredieten 2015 oevers	***19.800***	***8.562***	***12.987***
Kredieten 2016: oevers			
omschrijving			
K4/5/6c vaarwegvak 20	14.250	382	709
Totaal kredieten 2016 oevers	***14.250***	***382***	***709***
kredieten 2017			
omschrijving			
K4/5/6a vaarwegvak 18	7.300	311	396
K7/8 vaarwegvak 21	4.800	265	315
K20/10/09a-01 vaarwegvak 6	840	0	0
Totaal kredieten 2017	***12.940***	***576***	***711***
kredieten 2018 oevers			
omschrijving			
K20a-01 vaarwegvak 5	2.040	0	0
K20/10/09b-01 vaarwegvak 7	2.800	0	0
Totaal kredieten 2018	***4.840***	***0***	***0***
kredieten 2019 oevers			
omschrijving			
K9-01 vaarwegvak 8	0	0	0
K20m-a-01 vaarwegvak 10	0	0	0
K20Na-01 vaarwegvak 4	0	0	0
K20Zb-01 vaarwegvak 11	0	0	0
Totaal kredieten 2019	***0***	***0***	***0***
Totaal kredieten oevers	**77.330**	**9.525**	**39.904**

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2018	Cumulatief besteed t/m 2018
kredieten 2017: kunstwerken			
omschrijving			
K20N KVVS Kolkwand	11.600	582	768
Totaal kredieten kunstwerken	**11.600**	**582**	**768**
Totaal kredieten Vaarwegen	**88.930**	**10.107**	**40.672**

Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar

Vlottende Activa

Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	31-12-2018 x € 1.000	31-12-2017 x € 1.000
Vorderingen op openbare lichamen		
Te vorderen omzetbelasting	65.447	69.074
Motorrijtuigenbelasting	16.959	16.547
Nog te ontvangen Provincies	1.084	1.807
Nog te ontvangen Rijksoverheid	0	270
Nog te vorderen Gemeenten	14.672	20.598
Overige nog te ontvangen	3.059	1.855
	101.221	110.151
Uitzettingen in 's-Rijksschatkist met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	390.591	529.869
Rekening-courant verhouding met niet-financiele instellingen (Groenfonds)	2.251	0
Overige vorderingen		
Debiteuren	1.506	2.137
Te vorderen rente per 31 december van de verstrekte langlopende geldleningen en beleggingen	7	237
Te vorderen leges, boete en dwangsom	2.786	-
Te vorderen detacheringskosten	496	-
Te vorderen verkoop grond en onroerend goed	680	-
Overige posten	564	3
	6.039	2.377
Totaal uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	500.102	642.397

Toelichting

De totale afname van de uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar bedraagt € 142,3 miljoen. Dit wordt verklaard door:

- Een afname van het bedrag aan vorderingen op openbare lichamen met € 8,93 miljoen;
- Een afname van de uitzettingen in 's-Rijksschatkist met € 139,28 miljoen;
- Een toename van de overige vorderingen op openbare lichamen met € 3,66 miljoen;
- Een toename van € 2,2 miljoen van rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen.

Liquide middelen

De provincie NH heeft alle bankrekeningen van de huisbankier ABNAMRO en de BNG in het stelsel van het schatkistbankieren. Dat betekent dat dagelijks alle saldi worden afgeroomd of aangevuld naar € 0,00.

Het drempelbedrag is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar 2018			
(1)	**Drempelbedrag**	**4517**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**134**	**147**	**161**	**161**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	4.383	4.370	4.356	4.356
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	883.539			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	500.000			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	383.539			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	4517			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	12.070	13.401	14.854	14.841
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	134	147	161	161

Overlopende activa

Het saldo van de overlopende activa is toegenomen met ruim € 24,1 miljoen, met name door de toename van de overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen.

Nog te ontvangen voorschotbedragen voor doeluitkeringen	Saldo 31-12-2017	Correctie voorgaand jaar	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen of ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2018
	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000
EU					
Rijk	4.385	2.609-			1.776
Overige Nederlandse					
Totaal	**4.385**	**2.609-**	**-**	**-**	**1.776**

Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen:	31-12-2018 x € 1.000	31-12-2017 x € 1.000
Overige voorschotten	500	500
Nog te ontvangen bedragen	26.524	3
Overige vooruitbetaalde bedragen	281	96

Passiva

Eigen vermogen - Reserves

Staat van het verloop van de reserves (art. 54)

Staat van het verloop van de reserves (Bbv. artikel 54)

Naam van de reserve	Stand per 1-1-2018	Toevoegingen Wegens bestemming	Toevoegingen Overige (waaronder overheveling van middelen)	Bestedingen	Onttrekkingen Wegens overheveling van middelen	Vrijval ten gunste van rekening van lasten en baten	Stand per 31-12-2018
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Algemene reserves							
Algemene reserve	132.804	43.390	-	52.214	-	-	123.980
Resultaat boekjaar							-
Totaal algemene reserves (a)	**132.804**	**43.390**	-	**52.214**	-	-	**123.980**
Bestemmingsreserves							
Reserve UNA	1.766	-	-	26	-	-	1.740
Reserve EXINH	73.136	313	2.797	4.657	7.258-	20.923	57.924
Reserve TWINH	180.029	77	24	8.906	22.848-	41.528	152.544
Reserve Actieprogramma 2010	28.674	3.637	-	3.027	-	1.959	27.325
Reserve Groen	70.451	16.934	-	16.247	645-	1.103	70.680
Reserve Vervanging ICT	1.255	962	-	862	-	-	1.355
Reserve Organisatieverandering	1.528	-	-	560	-	-	968
Reserve Bedrijfsvoering	4.093	1.075	-	1.163	-	-	4.005
Reserve GO-gelden	3.606	-	-	298	-	76	3.232
Reserve Openbaar Vervoer projecten	43.057	42.035	-	44.830	-	3.462	36.800
Reserve Groot onderhoud wegen	24.567	17.187	1.750	19.995	10.627-	615	33.521
Reserve Groot onderhoud vaarwegen	10.284	5.312	-	1.304	1.261	2.082	10.949
Reserve Fiets infrastructuur	24.908	444	-	1.263	1.366-	-	25.455
Reserve OLV-Greenport	11.291	-	-	-	-	-	11.291
Reserve Zuidas en Zeepoort	40.937	18.454	-	-	-	-	59.391
Reserve Meerkoppelkansen bij dijkversterking	11.422	3.750	-	566	-	-	14.606
Reserve Huisvesting	16.008	-	-	763	-	-	15.245
Reserve Groene Uitweg	37.144	314	-	5.939	9.757-	5.298	35.978
Reserve Cofinanciering Waddenzee	4.206	911	-	1.476	-	-	3.641
Reserve Waterrecreatie	5.296	972	-	703	70	1.305	4.190
Reserve Herstructurering bedrijfsterreinen	5.019	3.500	-	5.352	-	1.000	2.167
Reserve Cofinanciering Europese projecten	3.700	3.000	-	1.382-	-	-	8.082
Reserve Water als Economische Drager (WED)	1.780	1.000	-	424	-	80	2.276
Reserve Werkgelegenheid en economie	18.200	26.937	-	19.733	-	180	25.224
Reserve Investeringsimpuls Duurzame Zee	1.402	-	-	91-	-	-	1.493
Reserve Europese projecten Landbouwsubsidies	9.307	1.715	-	7.739	-	-	3.283
Reserve Ontwikkeling havencomplexen	6.359	392	-	-	-	-	6.751
Reserve Monumenten (Mr.F.J. Kranenburg-monumentenfonds)	10.235	7.979	-	10.224	-	3.351	4.639
Reserve Stedelijke vernieuwing	2.450	-	-	60-	-	2.205	305
Reserve Kwal.fonds Bloemendalerpolder	5.340	-	-	-	-	-	5.340
Reserve Leefbaarheidsfonds Schiphol	10.000	-	-	-	-	-	10.000
Reserve Innovatieprojecten SolaRoad	2.560	-	-	568	-	-	1.992
Reserve Infrastructuur	77.287	59.875	5	24.549	17.376	750	94.492
Reserve Bodemsanering	17.036	12.581	175	4.919	-	-	24.873
Reserve Oostelijke Vechtplassen	-	9.275	-	999	-	-	8.276
Reserves ter dekking van kapitaallasten							
Reserve dekking kap.lasten groenprojecten	13.072	171	9.891-	64	683	-	2.605
Reserve dekking kap.lasten wegeninvesteringen	39.957	58.978	6.887	959	29	-	104.834
Reserve dekking kap.lasten OV investeringen	96.816	11.586	79.478-	289	2.797	-	25.838
Reserve dekking kap.lasten vaarwegen investeringen	23.789	240	23.789-	-	-	-	240
Reserve dekking kap.lasten investeringen kunst	-	5.617	6.418	128	-	-	11.907
Reserve dekking kap.lasten investeringen Haven	-	-	700	140	-	-	560
Totaal bestemmingsreserves	**937.967**	**315.223**	**94.402-**	**187.139**	**30.285-**	**85.917**	**916.017**
Totaal reserves(a + b)	**1.070.771**	**358.613**	**94.402-**	**239.353**	**30.285-**	**85.917**	**1.039.997**

Algemene reserve

De Algemene Reserve vormt een buffer voor financiële tegenvallers van een omvang die niet uit de algemene dekkingsmiddelen is op te vangen.

In artikel 4, lid 1 van de verordening financieel beheer Noord-Holland 2011 is bepaald dat de omvang van de Algemene reserve tenminste 25% van de structurele algemene dekkingsmiddelen bedraagt, met een minimum gelijk aan het saldo van het netto risicobedrag dat voor het boekjaar waarop deze jaarrekening betrekking heeft.

De structurele algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de uitkering uit het provinciefonds, de opcenten motorrijtuigenbelasting, het renteresultaat en de dividenduitkering.
De omvang van de structurele algemene dekkingsmiddelen per ultimo 2018 bedraagt € 332,9 miljoen; 25% hiervan is € 83,2 miljoen. De omvang van de berekende risico's is €26 miljoen voor het komende jaar en € 43 miljoen voor 4 jaar.

Op basis hiervan kan afgeleid worden dat de minimale omvang van de Algemene reserve € 83,2 miljoen moet zijn.

Bestemmingsreserves

In het saldo per 31 december 2018 is € 0 miljoen begrepen aan reeds schriftelijk aangegane verplichtingen jegens derden en € 916 miljoen aan bestuurlijk geoormerkte reserveringen. De werkelijke uitgaven zullen in de komende jaren worden verantwoord in de diverse programma's en zullen gedekt worden ten laste van deze reserves.

Rekeningresultaat

Het voordelig rekeningresultaat over 2018 bedraagt € 53,4 miljoen. Het vrij besteedbare deel hiervan bedraagt € 5,3 miljoen. Dit saldo zal worden toegevoegd aan de Algemene reserve.

Toelichting bestemmingsreserves

	Reserve Actieprogramma 2010
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het realiseren van de door PS aangewezen projecten (zoals Provinciale Woonvisie 2010-2020, Artis en HIRB Light) waarvoor de middelen in de bestemmingsreserve zijn ondergebracht.
Instellingsbesluit	Zomernota 2010, vastgesteld door PS op 27 september 2010, punt 14 bij voordracht 50.
Bestedingsplan	Voordracht 2018-4: Voor het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland is € 10.181.000 ten laste van de reserve beschikbaar gesteld. Voordracht 2018-5: Voor het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk Bouwen en Versnellen Woningbouw 2018 t/m 2020 is € 7.284.636,01 ten laste van de reserve beschikbaar gesteld.
Programma	8 Financiën
Toelichting stortingen	Woonvisie: Collectieve Zelfbouw € 210.000 Versnelling woningbouwproductie € 3 miljoen Verduurzaming bestaande woningvoorraad € 411.572
Toelichting onttrekkingen	Motorcross: Er is in 2018 € 133.148 besteed Uvr Woonvisie € 212.870 Stimulering Collectieve Zelfbouw (subsidies) € 151.283 Opdrachten Woonvisie € 160.415 Subsidies binnenstedelijk bouwen € 2,7 miljoen Uvr Zwakke Schakels -/- € 524.343 Subsidie Waddenpoort -/- € 370.759 Energiebesparing bestaande woningvoorraad € 835.196
Toelichting stand	Per 31 december 2018 bedraagt de stand voor OV-knooppunten € 2.000.000. Per 31 december 2018 bedraagt de stand voor Motorcross € 50.000 De per 31-12-2018 in de reserve beschikbare middelen voor Zwakke Schakels (€ 532.293), Waddenpoort (€ 370.759) en Kust Noord-Holland Noord zullen in 2019 worden gestort in de reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling. De resterende middelen voor Verduurzaming bestaande woningvoorraad (7.364.493) zullen in 2019 worden gestort in de nieuw gevormde reserve Verduurzaming bestaande Woningvoorraad. De resterende middelen voor subsidie- en opdrachtverlening met betrekking tot binnenstedelijk bouwen en versnellen van de woningbouwproductie (€ 7.584.636) worden in 2019 gestort in de nieuw gevormde reserve Woningbouw. De resterende middelen voor subsidie- en opdrachtverlening met betrekking tot Woonvisie en Collectieve Zelfbouw (€ 6.183.348) worden in 2019 gestort in de nieuw gevormde reserve Woonbeleid.

	Reserve Bedrijfsvoering
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve is bestemd voor het egaliseren van de bedrijfsvoeringskosten en strategische ICT-investeringen (Impulsbudget).
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Bestedingsplan	
Programma	8 Financiën
Toelichting stortingen	Jaarlijks wordt een bedrag van € 508.000 gestort in de reserve. Daarnaast wordt jaarlijks het overschot op de totale materiële apparaatskosten gestort, zoals vastgelegd bij de instelling van de reserve. Over 2018 ging het om een bedrag van € 567.094,33
Toelichting onttrekkingen	De uitgaven hebben betrekking op de I&I ambities zoals die zijn neergelegd in de Kaderbrief 2018 en voor zover ze niet gedekt konden worden uit het budget binnen de materiële apparaatskosten.
Toelichting stand	De reserve is bedoeld als egalisatiereserve. Voor de komende jaren staan grote uitgaven geraamd voor de realisatie van het I-portfolio. Bovendien is binnen de reserve een bedrag van € 600.000 gereserveerd voor het Persoonlijk OpleidingsBudget. Het betreft het deel van de geraamde uitgaven voor 2018 dat niet is besteed door de medewerkers, maar waar zij in toekomstige jaren wel aanspraak op kunnen maken.

	Reserve Bodemsanering
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige bodemsaneringskosten te dekken op basis van afspraken opgenomen in het landelijke bodemconvenant 2016-2020. Dit convenant beschrijft de bodemdoelen die de provincie Noord-Holland zal realiseren en de Decentralisatie Uitkering Bodem (DUB) die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Bestedingsplan	
Programma	4 Milieu
Toelichting stortingen	In deze reserve hebben de volgende stortingen plaatsgevonden: · Bij de jaarrekening 2017 is besloten een deel van de voorziening Bodemsanering over te hevelen naar de reserve Bodemsanering omdat er geen beheersplan aanwezig was volgens de wet- en regelgeving BBV vereist is. Dit betreft een bedrag van € 2.825.000; · Decentralisatie Uitkering Bodem (DUB) € 2.752.000; · Afkoopsom saneringskosten (Dammerweg) € 52.220; · Bijdrage uit reserve TWIN-H voor het Plan Huydecoper € 175.000.
Toelichting onttrekkingen	In 2018 hebben de onderstaande onttrekkingen plaatsgevonden uit de reserve: · Uitqaven bodembeheer taken € 3.359.548 · Subsidies € 1.505.494 · Overheveling vanuit de voorziening Bodemsanering € 6.951.816
Toelichting stand	Er zijn voldoende middelen in de reserve aanwezig om de toekomstige bodemsaneringskosten te dekken op basis van de afspraken in het landelijke bodemconvenant 2016-2020.

	Reserve Cofinanciering Europese projecten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Ambitie: De provincie Noord-Holland benut ‘met verstand’ optimaal de Europese subsidiemogelijkheden voor het realiseren van haar eigen doelstellingen.
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.
Bestedingsplan	Bestedingsplan.
Programma	1 Openbaar Bestuur
Toelichting stortingen	Er heeft conform de begroting een storting van € 3 miljoen plaatsgevonden.
Toelichting onttrekkingen	In totaal heeft er een negatieve onttrekking (dus eigenlijk een toevoeging) plaatsgevonden van € 1,4 miljoen. Dit is veroorzaakt door een terugbetaling van oude subsidiegelden uit 2008 voor Kansen voor West van € 2,7 miljoen. Er is geld besteed aan de volgende onderwerpen: Interregionale programma's € 819.000; Kansen voor West 2 € 298.000; Bijdrage MA en monitor Europese euro's € 203.000.
Toelichting stand	De in de reserve beschikbare middelen per ultiomo 2018 (€ 8.081.000) zijn bestemd voor de volgende lopende projecten: Kansen voor West 2 € 1,5 miljoen; Interreg € 1 miljoen; Bijdrage uitvoeringskosten € 391.000. Het restant dat beschikbaar is voor nieuwe cofinancieringsprojecten betreft € 5,2 miljoen.

	Reserve Cofinanciering Waddenzee
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Provinciale cofinanciering van projecten in het kader van de Waddenzee en de decentralisatie van het Waddenfonds.
Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.
Bestedingsplan	Op 18 september 2018 is het Subsidieplafond 2018 op € 2,6 miljoen vastgesteld door GS (1109268/1109274).
Programma	6 Groen
Toelichting stortingen	Conform het coalitieakkoord en de in kaderbrief 2015-2018 afgesproken bezuiniging is er in 2018 € 911.000 gestort in de reserve.
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen van in totaal € 1,5 miljoen betroffen subsidies die in het kader van de uitvoeringsregeling cofinanciering Waddenfonds en het daarbij behorende subsidieplafond zijn verleend.
Toelichting stand	Het Waddenfondsgeld wordt voor 50% besteed aan projecten om de economie vooruit te helpen en 50% voor verbetering van ecologie. Aanvullend op de bijdrage van het Waddenfonds is er voor Waddenbrede en/of voor Noord-Hollandse projecten de mogelijkheid voor cofinanciering. De per ultimo aanwezige € 3,6 miljoen in de reserve is bedoeld voor deze cofinanciering.

	Reserve Europese Projecten Landbouwsubsidies
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Cofinanciering en uitvoeringskosten Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO-POP3) en Europees Fonds Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). De programma’s POP3 en EFMZV zijn gereed. Naast dat de middelen uit de reserve worden ingezet voor realiseren van provinciaal beleid voor met name landbouw en visserij, zijn ze ook bestemd voor de uitvoeringskosten van RVO die de functie vervult van beheersautoriteit en betaalorgaan om de Europese bijdrage aan de subsidie EU-conform uit te voeren.

Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Programma	5 Ruimte
Toelichting stortingen	In de kadernota 2018 is besloten om extra stortingen te doen in de reserve Europese projecten, voor 2018 bedragt de storting € 1,5 miljoen. RVO heeft in de loop van 2018 de provinciale bijdrage aan de uitvoeringskosten over 2016 en 2017 herberekend, dat heeft geleid tot een teruggave van € 215.000. Dit bedrag is vervolgens in de reserve teruggestort.
Toelichting onttrekkingen	De POP3 regelingen Leader, Ontwikkeling Innovaties en EIP worden uitgevoerd door het RVO, het provinciale aandeel van de subsidieverplichtingen zijn ten laste van de de provincie gebracht en aan de reserve onttrokken: • Verkavelingsstructuur landbouwbedrijven € 1,9 miljoen; • Cofinanciering projecten LEADER € 1,6 miljoen; • Ontwikkelen en uitrol innovaties € 1,3 miljoen • EIP € 1,2 miljoen; • Jonge landbouwers € 868.000; • Beheer uitvoering Leader € 207.000 Tevens zijn de uitvoeringskosten RVO ad € 566.000 aan de reserve onttrokken.
Toelichting stand	Er resteert in de reserve € 3,4 miljoen voor de Uitvoeringskosten RVO.

	Reserve EXIN-H
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het genereren van grootschalige investeringsprojecten met evident maatschappelijk en provinciaal belang specifiek op het terrein van wegen, openbaar vervoer, zorg en welzijn, jeugdzorg, duurzame energie, sociaal-culturele infrastructuur.
Instellingsbesluit	Eerste Begrotingswijziging 2006
Bestedingsplan	
Programma	8 Financiën
Toelichting stortingen	Compartiment Openbaar Vervoer (OV) infrastructuur Een bedrag van € 300.000 is gestort, zijnde de bijdrage provincie Utrecht voor het project Busdoorsteek Eemnes wiens bijdrage vanuit het EXIN-H is voorgefinancierd. Daarnaast is er een bedrag € 2,8 miljoen via overheveling reserve Kapitaallasten OV aan de reserve toegevoegd aan niet tot besteding komende middelen RegioNet productformules OV.
Toelichting onttrekkingen	Compartiment Weginfrastructuur: De onttrekkingen zijn in totaal € 3.000 negatief, waarvan: · € 503.000 negatief aan (gecorrigeerde) overheveling investeringsbijdrage 2017/2018 vanuit de reserve Kapitaallasten Wegen; · € 500.000 vrijval naar de algemene middelen (Tweede begrotingswijziging 2018, Motie 110). Compartiment OV-Infrastructuur: De onttrekkingen bedragen in totaal € 17,3 miljoen waarvan: · € 3,7 miljoen aan directe uitgaven voor (onder meer): HOV Schiphol Oost € 893.000, Investeringsagenda doorstroming Bus: € 2,9 miljoen en -€ 154.000 vanwege lagere vaststelling subsidies.

	· € 6,8 miljoen negatief aan (gecorrigeerde) overheveling investeringsbijdrage 2017/2018 vanuit de reserve Kapitaallasten OV. · € 20,4 miljoen vrijval naar de algemene middelen (Tweede begrotingswijziging 2018, Motie 110). Zorg en Welzijn: De onttrekking voor Breeedtesport bedraagt € 665.000. Cultuur: De onttrekking voor de Stelling van Amnsterdam bedraagt € 355.000. Duurzame Energie: Van dit budget wordt € 3.000 ingezet voor de uitvoering van Motie 110. Daarnaast is er voor € 78.000 aan subsidies lager vastgesteld voor Uitvoeringsregeling Zonne-energie. En is er voor € 59.400 besteed aan CO2 Monitoring.
Toelichting stand	Compartiment Weginfrastructuur: Op 31 dec. 2018 resteert een bedrag van € 4,3 miljoen waarvan 3,8 miljoen voor het project Herinrichting Houtplein Haarlem (dit bedrag is bij de Eerste begrotingswijziging 2019 op de lijst subsidies buiten Uitvoeringsregeling opgenomen). Compartiment OV-Infrastructuur: Op 31 dec. 2017 resteert een bedrag van € 50,2 miljoen, bestaande uit: · € 13,7 miljoen: HOV Noordwijk € 9,5 miljoen, Uitvoeringsregeling Haltevoorzieningen € 2,5 miljoen en toekomstige vervanging buurtbussen Texel. € 1,7 miljoen. · € 36,4 miljoen aan lopende projecten, waaronder Investeringsagenda doorstroming OV € 24,3 miljoen; HOV in 't Gooi € 3,5 miljoen; HOV A9 € 2,3 miljoen, Uithoornlijn € 1,9 miljoen; Bus voorzieningen A1 € 1,5 miljoen. Zorg en Welzijn: Op 31 dec. 2018 resteert een bedrag van € 138.000, dit kan vrijvallen in de algemene middelen. Cultuur: Op 31 dec. 2018 resteert een bedrag van € 529.000, waarvan € 423.000 voor restauratie Rijksmonumenen en € 106.000 voor de Stelling van Amsterdam. Duurzame Energie: Op 31 dec. 2018 resteert een bedrag van € € 2.747.067, waarvan € 2.000.000 beschikbaar is gesteld voor warmtenetten, € 126.000 voor Zonne-energie en € 621.000 voor lopende initiatieven voor CO2 Monitoring.

	Reserve Fietsinfrastructuur
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Uitvoeren van de Impuls Fietsmaatregelen ten behoeve van het oplossen van knelpunten.
Instellingsbesluit	Najaarsnota 2008 d.d. 17 november 2008, voordracht 854. Zomernota 2011 d.d. 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.
Bestedingsplan	
Programma	2 Bereikbaarheid

Toelichting stortingen	De stortingen bedragen in totaal € 444.000 waarvan € 89.000 uit het coalitieakkoord 2015 en € 355.000 voormalige BDU-Middelen.
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen bedragen in totaal € 103.616 negatief, waarvan: · € 1,3 miljoen subsidies Fiets Filevrij en Oplossen Fietsknelpunten; · € 1,4 miljoen negatief door (gecorrigeerde) overheveling investeringsbijdrage 2017/2018 reserve Kapitaallasten Wegen.
Toelichting stand	Op 31 december 2018 was er een nog te besteden bedrag van € 25,5 miljoen, waarvan € 22,1 miljoen Investeringen ten behoeve van oplossen knelpunten (zie besluitvorming).

	Reserve Go-gelden
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve is bedoeld om uitvoering te geven aan de inzet van decentrale arbeidsvoorwaarden-gelden door het Georganiseerd Overleg.
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Bestedingsplan	
Programma	8 Financiën
Toelichting stortingen	
Toelichting onttrekkingen	Uit de reserve worden opleidingen in het kader van het Individueel Talent Budget betaald.
Toelichting stand	Het saldo van de reserve is voldoende om alle medewerkers van de provincie Noord-Holland die daar recht op hebben gebruik te laten maken van hun budget van € 4.000.

	Reserve Groen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het realiseren van het in het hoofdstuk ‘Beschermen’ vastgelegde beleid van de Agenda Groen (vastgesteld door Provinciale Staten d.d. 11 maart 2013) met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN), Natura2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), verbindend groen, natuurcompensatie en recreatieve verbindingen. De uitvoering wordt geprogrammeerd in het jaarlijks door PS vast te stellen geactualiseerde Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG). De Reserve Groen is niet bedoeld voor het financieren van het beheer van groengebieden.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Bestedingsplan	Er wordt jaarlijks een Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG) opgesteld, met daarin een nadere analyse van de doelen en de voortgang van de projecten om deze te bereiken. Vanaf 2019 wordt het PMG opgenomen in het Programma Natuurontwikkeling (PNO) en is het eerst PNO 2019-2023 op 19 november 2018 door PS vastgesteld.
Programma	6 Groen
Toelichting stortingen	De reserve Groen is voornamelijk gevoed door Rijksmiddelen voor natuur die, conform afspraken in het Natuurakkoord (2011) en het Natuurpact (2013), via het provinciefonds aan ons worden overgemaakt. Daarnaast zijn er opbrengsten uit verkoop van BBL gronden. Deze worden ontvangen via Programma 5, Ruimte, en worden van daaruit in de reserve Groen gestort. Alle stortingen in de reserve Groen op een rij: • € 12,7 miljoen Rijksmiddelen; • € 91.000, via het provinciefonds voor Hydrologische maatregelen, dit bedrag is via de decembercirculaire 2018

	ontvangen en kon niet meer verwerkt worden in onze begroting; • € 2,5 miljoen opbrengsten uit grondverkopen; • € 253.000 uit de restant Balanspost FES (Groenfonds ILG Rijk) middelen; • € 1,4 miljoen overige stortingen.
Toelichting onttrekkingen	De uitgaven uit de reserve Groen hebben o.a. betrekking gehad op: • € 4,4 miljoen voor Particulier Natuurbeheer (SKNL-regeling) (dit zijn de kosten van Functiewijzigingen van vóór 2014 en de beschikkingen voor de subsidieregelingen SKNL in 2018); • € 1,5 miljoen voor PAS-maatregelen; • € 4,8 miljoen voor de projecten Waal en Burg en Hanenplas; • € 2,1 miljoen voor kosten met betrekking tot grondaankopen NNN; • € 497.000, voor de subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur; • € 1,2 miljoen voor de subsidie aan Ilperveld POP3; • € 250.000, voor het project rondje Naardermeer; • € 336.000, voor subsidie aan Polder Waard Nieuwland; • € 337.000, voor Particulier Natuurbeheer Inrichting; • € 235.000, kosten studiefase NNN en Recreatie; • Hiernaast is er een bedrag van € 574.000 teruggevloeid in de reserve Groen omdat verstrekte subsidies uit voorgaande jaren lager zijn vastgesteld of teruggetrokken. Hiernaast is er € 1,1 miljoen uit de Reserve Groen overgeheveld naar de Reserve Oostelijke Vechtplassen.
Toelichting stand	Er wordt jaarlijks een Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG), vanaf 2019 is dit het PNO, opgesteld met daarin een nadere analyse van de doelen en de voortgang van de projecten om deze te bereiken.

	Reserve Groene Uitweg
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het uitvoeren van het programma De Groene Uitweg. Dit programma heeft tot doel om de landschappelijke kwaliteiten van de Vechtstreek te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Het programma maakt onderdeel uit van het pakket van Groen Blauwe investeringen die zijn gekoppeld aan de uitvoering van het Stroomlijnalternatief Schiphol Amsterdam Almere (SAA). Diverse projecten vallen onder de zes thema's, zoals beschreven in de Noordvleugelbrief uit 2006. De thema's zijn: Natuurboulevard / Waterberging Horstermeer / Recreatieve vaarverbindingen / Fietspaden en -bruggen / Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie / Behoud weidelandschap.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Bestedingsplan	
Programma	6 Groen
Toelichting stortingen	In 2018 is in deze reserve gestort: De bijdrage van € 314.034 ontvangen van de de provincie Utrecht voor het project fietsbrug Nigtevegt.
Toelichting onttrekkingen	In 2018 hebben de volgende onttrekkingen plaatsgevonden: · Voor de uitvoering voor het programma is in 2018 € 5.939.493 onttrokken aan de reserve. Hiervan heeft € 1.421.365 betrekking op subsidieverplichtingen die zijn gestort in de voorziening subsidiecrediteuren. · Voor het project het project Binnendoorvaarverbinding heeft een correctie plaatsgevonden omdat dit een project voor derden betreft en de provincie geen eigendomspositie heeft. Deze correctie bedraagt € 9.757.156 negatief.

	· Een bedrag van € 5.297.500 is overgeheveld naar de reserve Oostelijke Vechtplassen.
Toelichting stand	De stand van de reserve is toereikend voor het realiseren van de doelstellingen van het programma Groene Uitweg.

	Reserve Groot Onderhoud Wegen
Functie	Egalisatiereserve
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale wegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2017
Bestedingsplan	
Programma	2 Bereikbaarheid
Toelichting stortingen	In 2018 zijn de volgende bedragen in deze reserve gestort: · Normbedrag variabel onderhoud € 15.259.435; · Machine richtlijn € 1.600.000; · Berekend tekort Kaderbrief 2019 € 166.000 · Ontvangen bate variabel groot onderhoud wegen € 161.749
Toelichting onttrekkingen	In 2018 zijn de volgende bedragen aan deze reserve onttrokken: · Uitgaven variabel onderhoud wegen € 19.994.878 · Correcties wegens wet- en regelgeving € 10.830.459 negatief Dit betreft het beschikbaar gestelde budget investeringen kunstwerken minus de werkelijke uitgaven kunstwerken 2017 en 2018. Deze correcties maken onderdeel uit van de laatste begrotingswijziging 2018. · Vrijval ten gunste van de exploitatie € 614.914 voor het tekort op het budget vast onderhoud wegen.
Toelichting stand	Jaarlijks wordt bij de begroting berekend of de bestemmingsreserve toereikend is voor het variabel onderhoud wegen.

	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen
Functie	Egalisatiereserve
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale vaarwegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2017
Bestedingsplan	
Programma	2 Bereikbaarheid
Toelichting stortingen	In 2018 zijn de volgende bedragen in deze reserve gestort: · Normbedrag variabel onderhoud € 5.312.345
Toelichting onttrekkingen	In 2018 zijn de volgende bedragen aan deze reserve onttrokken: · Uitgaven variabel onderhoud vaarwegen € 1.303.846 · Overheveling conform Zomernota naar reserve Groot onderhoud wegen € 1.750.000 · Correcties conform wet- en regelgeving € 489.000 negatief Dit betreft correcties van stortingen betreffende natuurvriendelijke oevers € 419.000 en de mee koppelkans Dijksbrug € 70.000.

	· Vrijval ten gunst van de exploitatie € 2.082.023 voor het tekort op het budget vast onderhoud vaarwegen.
Toelichting stand	Jaarlijks wordt bij de begroting berekend of de bestemmingsreserve toereikend is voor het variabel onderhoud vaarwegen.

	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bij de Laatste begrotingswijziging 2010 is besloten om de bestemmingsreserve 'Herstructurering Bedrijventerreinen' opnieuw in te stellen. Dit in verband met het convenant bedrijventerreinen 2010–2020 en de decentralisatie hiervoor van de zogenaamde TOPPER-middelen. Het Rijk heeft de middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van het Provinciaal Herstructureringsprogramma.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2010
Bestedingsplan	Uitvoeringsprogramma HIRB 2017-2019
Programma	5 Ruimte
Toelichting stortingen	De storting van € 3,5 miljoen is conform het coalitieakkoord 2015-2019 Ruimte voor Groei.
Toelichting onttrekkingen	De bestedingen volgens het Uitvoeringsplan HIRB 2017-2019 zijn: • 1e tender subsidieregeling HIRB 2017 € 2,1 miljoen; • 2e tender subsidieregeling HIRB 2017 € 2,0 miljoen; • Uitvoeringsregeling Ondersteuning Toekomstbestendige Werklocaties (OTW) € 411.000; • Innovatieprijsvraag € 133.000; • Aanjagen duurzaamheid / ambassade beheer bedrijventereinen € 91.000. Tevens is € 568.000 besteed aan de Uitvoeringsregeling Toekomstige Winkelgebieden voor Transformatie & terugdringen leegstand, Opzet & verbetering organisatie in winkelgebieden en Onderscheidend vermogen in winkelgebieden. In 2018 is € 1 miljoen vrijgevallen ten behoeve van een subsidie aan Techport Centre Innovation Warehouse, conform de Kaderbrief 2018 onderdeel Z13.Het bedrag is vervolgens ter besteding op de provinciale begroting geplaatst onder OD 5.3.3, begrotingspost 771854 Subsidies Arbeidsmarkt.
Toelichting stand	Op 31 dec 2018 resteerd voor: • Hirb restant subsidieplafond en opdrachtenbudget € 177.000; • Uitvoeringsregeling Ondersteuning Toekomstbestendige Werklocaties (OTW) € 1,4 miljoen; • Innovatieprijsvraag € 125.000; • Aanjagen duurzaamheid / ambassade beheer bedrijventereinen € 91.000. Tevens is € 432.000 beschikbaar voor de Uitvoeringsregeling Toekomstige Winkelgebieden voor Transformatie & terugdringen leegstand, Opzet & verbetering organisatie in winkelgebieden en Onderscheidend vermogen in winkelgebieden.

	Reserve Huisvesting
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve is bestemd voor het dekken van de kapitaallasten die volgen uit de recente investeringen in de huisvesting van de provincie.
Instellingsbesluit	Lentenota 2009, vastgesteld door PS op 22 juni 2009, punt 10
Bestedingsplan	
Programma	8 Financiën
Toelichting stortingen	
Toelichting onttrekkingen	Jaarlijks wordt een bedrag onttrokken aan de reserve voor de gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten van het pand aan het Houtplein.
Toelichting stand	Het resterende saldo van de reserve is bedoeld voor de gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten van het pand aan het Houtplein.

	Reserve Infrastructuur
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de bereikbaarheid van en verkeersveiligheid in de provincie te behouden en te vergroten door het uitvoeren van: infrastructurele projecten voor de verbetering van gemeentelijke of provinciale infrastructuur;projecten om verkeersveilig gedrag te stimuleren;projecten om ketenmobiliteit te bevorderen;projecten om bestaande infrastructuur beter te benutten.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Programma	2 Bereikbaarheid
Toelichting stortingen	De stortingen van in totaal € 59,9 miljoen zijn als volgt opgebouwd:: · Kleine infrastructuur 2018 € 12,8 miljoen; · Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid 2018 € 900.000; · Omrijkosten wegwerkzaamheden 2018 € 500.000; · Mobiliteitsbeleid € 205.000; · Extra Investeringsimpuls PMI (Coalitieakkoord 2015) € 4,4 miljoen; · Bereikbaarheid Haarlemmermeer Bollenstreek (Coalitieakkoord 2015) € 25,5 miljoen; · Rijksbijdrage Mobiliteit Provinciefonds: index € 227.000; · Correctie kapitaallasten PMI € 222.000; · Voormalige BDU-middelen Infrastructuur: € 7,6 miljoen; · Correctie overheveling Blauwe golf € 4.747; · Rijksbijdrage Beter Benutten: € 7,0 miljoen; · Smart Mobility € 550.000; · Teveel gestort (te corrigeren in 2019) € 5.052.
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen bedragen in totaal € 42,7 miljoen, bestaande uit: · € 24,6 miljoen directe uitgaven: Mobiliteitsmanagement: € 1,2 miljoen, Gedragsbeïnvloeding: €741.000; Infrastructuur (waaronder Kleine Infrastructuur en Omrijkosten): € 17,9 miljoen; Smart Mobility: €2,0 miljoen; Beter Benutten: € 2,6 miljoen. · € 750.000 vrijval naar de algemene middelen (Motie 110, Tweede begrotingswijziging 2018); · € 17,4 miljoen overheveling naar andere reserves, bestaande uit € 20,4 miljoen overheveling naar reserve Kapitaallasten Wegen en € 3,0 miljoen negatieve overheveling vanuit reserve Kapitaallasten OV.
Toelichting stand	Op 31 december 2018 was er nog een te besteden bedrag van € 94,5

	miljoen, waarvan; · € 1,3 miljoen Mobiliteitsbeleid; · € 444.000 Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid; · € 26,0 miljoen Infrastructuur; · € 2,9 miljoen Smart Mobility; · € 2,9 miljoen Beter Benutten; · € 9,1 miljoen OV-SAAL; · € 45,5 miljoen Bereikbaarheid Haarlemmermeer – Bollenstreek (exclusief voorfinanciering dekking kapitaallasten Westfrisiaweg € 4,1 miljoen); · € 6,4 miljoen Extra investeringsimpuls PMI (Coalitieakkoord 2015);

	Reserve Innovatieprojecten SolaRoad
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Innovatie ten behoeve van de verbreding van het SolaRoad. In de loop van het derde kwartaal 2016 zal in een cash flow voor de ontwikkeling van SolaRoad, periode 2015-2019, worden voorzien.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Programma	2 Bereikbaarheid
Toelichting stortingen	
Toelichting onttrekkingen	Er is in 2018 € 567.803 onttrokken aan de reserve. Het project SolaRoad is in 2018 in uitvoering gegaan. De onttrekking heeft betrekking op de productie en aanleg van de elementen, de coördinatie en woordvoering en inzet van externe projectmedewerkers (technisch projectleiding & communicatie).
Toelichting stand	Reserve SolaRoad Er is in 2018 € 567.803 onttrokken aan de reserve. Het project SolaRoad is in 2018 in uitvoering gegaan. De onttrekking heeft betrekking op de productie en aanleg van de elementen, de coördinatie en woordvoering en inzet van externe projectmedewerkers (technisch projectleiding & communicatie Het saldo van deze reserve per 31-12-2018 wordt overgeheveld naar de reserve Innovatieprojecten Mobiliteit (OD 2.4.2) Aan de reserve Innovatieprojecten Solaroad ligt een Plan van Aanpak ten grondslag. Het restant van de reserve wordt besteed aan de projectonderdelen Living Lab en Onderzoek & Ontwikkeling.

	Reserve Investeringsimpuls Duurzame Zeehavens
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De versnelling van de verduurzaming van de zeehavens in Noord-Holland. De investeringsimpuls richt zich op drie thema's: Luchtkwaliteit verbeteren, Intensiveren ruimtegebruik en Circulaire economie stimuleren
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Programma	8 Financiën
Toelichting stortingen	Er zijn geen stortingen gedaan in 2018.

Toelichting onttrekkingen	Intrekking van de subsidieverleningen uit 2017 hebben geleid tot een teruggave n € 91.000 en dat resuteert in een negatieve onttrekking. Het betreft subsidie uit 2017 in het kader van de verbetering van luchtkwaliteit en intensivering van ruimtegebruik.
Toelichting stand	Het saldo op 31 dec 2018 is bedoeld om de verduurzaming van de zeehavens in de provincie Noord-Holland te versnellen.

	Reserve Kapitaallasten Groen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Groen binnen programma Groen te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van betreffende reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Groen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Bestedingsplan	
Programma	6 Groen
Toelichting stortingen	Per 1 januari 2017 is de wet- en regelgeving BBV gewijzigd, waardoor investeringen in de openbare ruimte niet meer in één keer ten last van een reserve worden gebracht, maar geactiveerd moeten worden. Daartoe zijn diverse reserves ter dekking van de kapitaallasten ingesteld. In de notitie Materiele vaste activa (december 2017) van de commissie BBV is hierover opgenomen dat het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten gelijk moet zijn aan de boekwaarde van de desbetreffende activa. Om aan bovenstaande wet- en regelgeving te voldoen heeft een correctie doorgevoerd op eerdere begrote stortingen in 2017/2018. De totale correctie bedraagt € 9.891.109 negatief. Daarnaast zijn bedragen gestort op basis van de volgende uitgaven in 2018: · Project Verbinden en ontsnipperen € 132.947 · Project Ecoduct Zeeweg € 38.544 In 2018 onttrokken aan deze reserve: · Kapitaallasten investeringen 2017 € 63.623. Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven groenprojecten die geactiveerd zijn verminderd met een onttrekking ter dekking van de kapitaallasten.
Toelichting onttrekkingen	In 2018 onttrokken aan deze reserve: · Kapitaallasten investeringen 2017 € 63.623 · Overheveling naar reserve Groen € 683.000

Toelichting stand	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven groenprojecten die geactiveerd zijn verminderd met een onttrekking ter dekking van de kapitaallasten.

	Reserve Kapitaallasten Investeringen Havencomplexen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Deze reserve heeft als doel kapitaallasten van investeringen in havencomplexen binnen programma Ruimte te dekken. Per 1 januari 2017 is de wet- en regelgeving BBV gewijzigd, waardoor investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut niet meer in één keer ten laste van een reserve worden gebracht, maar geactiveerd moeten worden. Daartoe zijn diverse reserves ter dekking van de kapitaallasten ingesteld. In de notitie Materiële vaste activa (december 2017) van de commissie BBV is hierover opgenomen dat het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten gelijk moet zijn aan de boekwaarde van de desbetreffende activa. Vanuit deze reserve worden jaarlijks de kapitaallasten van de investering gedekt.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2018
Bestedingsplan	
Programma	5 Ruimte
Toelichting stortingen	In deze reserve is in 2018 gestort de investering SHIP ad € 700.000. Dit bedrag was in eerste instantie gestort in de reserve Kapitaallasten vaarwegen en is in 2018 overgeheveld naar deze reserve.
Toelichting onttrekkingen	Aan deze reserve is onttrokken een bedrag aan kapitaallasten ad € 140.000.
Toelichting stand	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven die geactiveerd zijn verminderd met een onttrekking ter dekking van de kapitaallasten.

	Reserve Kapitaallasten OV
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Openbaar Vervoer (OV) binnen programma Bereikbaarheid te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten OV. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Begroting 2018
Bestedingsplan	
Programma	2 Bereikbaarheid
Toelichting stortingen	De stortingen bedragen € 67,9 miljoen negatief als gevolg van gecorrigeerde overheveling investeringsbijdragen 2017/2018 vanuit de

	volgende reserves: · EXIN-H: € 6,8 miljoen, · TWIN-H: € 58,1 miljoen · Infrastructuur: € 3.000.00
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen bedragen in totaal € 3,1 miljoen bestaande uit: · € 288.000 aan kapitaallasten; · € 2,8 miljoen overheveling naar reserve EXIN-H OV Productformules RegioNet.
Toelichting stand	De kapitaallasten van de te activeren investeringsprojecten zijn in 2018 voor het eerst ten laste van de reserve gebracht. Het betreft een bedrag van € 288.000, berekend op basis van de uitgaven in 2017 van in totaal 14,4 miljoen (afschrijvingstermijn van 50 jaar). Het restant aan te activeren uitgaven 2017 bedraagt € 14,1 miljoen en van 2018 (afschrijving vanaf 2019) € 11,7 miljoen.

	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in vaarwegen binnen programma Bereikbaarheid te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Vaarwegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Bestedingsplan	
Programma	2 Bereikbaarheid
Toelichting stortingen	Per 1 januari 2017 is de wet- en regelgeving BBV gewijzigd, waardoor investeringen in de openbare ruimte niet meer in één keer ten last van een reserve worden gebracht, maar geactiveerd moeten worden. Daartoe zijn diverse reserves ter dekking van de kapitaallasten ingesteld. In de notitie Materiele vaste activa (december 2017) van de commissie BBV is hierover opgenomen dat het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten gelijk moet zijn aan de boekwaarde van de desbetreffende activa. Om aan bovenstaande wet- en regelgeving te voldoen heeft dit geleidt tot een correctie op eerdere stortingen in 2017/2018. De totale correctie bedraagt € 23.789,42 negatief. Daarnaast is gestort een bedrag van € 240.336. Dit betreft de uitgaven voor de ecologische oevers bij de vervanging van de oevers van vaarwegvak 19.
Toelichting onttrekkingen	
Toelichting stand	Voor de aanleg van ecologische oevers bij vaarwegvak 19 is bij de Laatste begrotingswijziging 2017 door PS een krediet beschikbaar gesteld van € 428.000.

	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven die geactiveerd zijn verminderd met een onttrekking ter dekking van de kapitaallasten.

	Reserve Kapitaallasten Vervangingsinvesteringen Kunstwerken (VIK)
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	Deze reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in kunstwerken binnen programma Bereikbaar te dekken. In 2016 is het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om investeringen in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen voor kunstwerken ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Vaarwegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Conform het BBV worden kunstwerken echter als onderdeel beschouwd van het kapitaalgoed wegen en niet tot het kapitaalgoed vaarwegen.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Programma	2 Bereikbaarheid
Toelichting stortingen	In deze reserve hebben de volgende stortingen plaatsgevonden: · Werkelijke uitgaven investeringen kunstwerken 2017 en 2018 € 12.034.716 De investeringen kunstwerken waren in 2017 verantwoord in de reserve kapitaallasten vaarwegen. Volgens de wet- en regelgeving zijn kunstwerken onderdeel van het kapitaalgoed wegen.
Toelichting onttrekkingen	In 2018 is aan deze reserve onttrokken de dekking van de kapitaallasten investeringen kunstwerken ad € 128.354.
Toelichting stand	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven investeringen kunstwerken verminderd met de onttrekking ter dekking van de kapitaallasten.

	Reserve Kapitaallasten Wegen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in weginfrastructuur (landwegen en fietspaden) binnen programma Bereikbaarheid te dekken. Nadere toelichting In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de

	betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Wegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Begroting 2017
Bestedingsplan	
Programma	2 Bereikbaarheid
Toelichting stortingen	De stortingen bedragen in totaal € 65,9 miljoen bestaande uit: · € 11.760.000 gestort ten behoeve van dekking kapitaallasten N23 Wesfrisiaweg. · € 54,1 miljoen aan netto overhevelingen vanuit c.q. naar andere reserves, te weten: vanuit EXIN-H € 503.000; naar TWIN-H € 35,6 miljoen; vanuit Fietsinfrastructuur € 1,4 miljoen; naar Infrastructuur € 20,4 miljoen
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen bedragen in totaal € 987.000, waarvan: · € 958.000 kapitaallasten; · € 29.000 overheveling investeringsbijdragen naar de volgende reserves: · Infrastructuur: € 5.000 naar Blauwe golf; · TWIN-H: € 24.000 N243 Noordervaart.
Toelichting stand	De kapitaallasten van de te activeren investeringsprojecten zijn in 2018 voor het eerst ten laste van de reserve gebracht. Het betreft een bedrag van € 958.000, berekend op basis van de uitgaven in 2017 van int totaal € 47,9 miljoen (afschrijvingstermijn van 50 jaar). Het restant aan te activeren uitgaven 2017 bedraagt € 46,9 miljoen en van 2018 (afschrijving vanaf 2019) € 57,9 miljoen.

	Reserve Kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Via de bestemmingsreserve kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder wordt uitvoering gegeven aan de provinciale verplichtingen in de Samenwerkings- en Uitvoeringsovereenkomst (SUOK) Bloemendalerpolder. Primair doel van de bestemmingsreserve is het realiseren van een extra kwaliteitsimpuls in het plangebied Bloemendalerpolder voor zowel het groen-blauw als de openbare ruimte. Vanuit de reserve zullen investeringen worden gefinancierd die zorgen voor een hoger kwaliteitsniveau van deze onderdelen van de gebiedsontwikkeling. Daarnaast dient de reserve om op termijn conform de afspraak in de SUOK de provinciale vergoeding van de grondinbreng door de gemeente Weesp (max. €440.000) uit te keren.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Bestedingsplan	GEEN
Programma	5 Ruimte
Toelichting stortingen	GEEN
Toelichting onttrekkingen	GEEN
Toelichting stand	Reservering voor het leveren van een extra kwaliteitsimpuls conform de SUOK uit 2012 in het plangebied Bloemendalerpolder voor: · Groen-blauw € 2,4 miljoen. · Openbare ruimte € 2,5 müjoen. · Provinciale vergoeding voor de grondinbreng door de gemeente Weesp € 440.000.

	Reserve Leefbaarheidsfonds Schiphol
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Aan de Alderstafel van 17 september 2013 hebben de partijen Schiphol, Rijk en Provincie, zich uitgesproken om conform de afspraken uit het akkoord van 2008, elk € 10 miljoen beschikbaar stellen voor de 2e tranche investeringen in de leefomgeving.
Instellingsbesluit	Eerste Begrotingswijziging 2014, vastgesteld door PS op 10 maart 2014, agendapunt 8 bij voordracht 18.
Bestedingsplan	GEEN
Programma	5 Ruimte
Toelichting stortingen	GEEN
Toelichting onttrekkingen	GEEN
Toelichting stand	Er is € 10 mijoen gereserveerd voor de 2e tranche investeringen in de leefomgeving in de periode 2017-2020. In het jaar 2019 wordt (is) het volledige bedrag overgedragen aan de Stichting leefomgeving Schipholregio voor de bevordering van de kwaliteit van de leefomgeving.

	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bijdragen aan meekoppelkansen gekoppeld aan dijkversterkingsprojecten. Dijkversterkingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie en andere regionale partijen en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of een aan de dijkversterking gerelateerd ruimtelijk kwaliteitsprogramma op te stellen.Dijkversterkingen en kustontwikkelingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders en/of regionale overheden/partners. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie, regionale partners en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of kustontwikkeling eventueel met een hieraan gerelateerd op te stellen ruimtelijk kwaliteitsprogramma.
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Bestedingsplan	Voordracht 2016-46 Markermeerdijken € 16.226.872
Programma	3 Water
Toelichting stortingen	De storting betreft € 3.750.000 van de bij het Coalitieakkoord beschikbaar gestelde € 15 miljoen voor meekoppelkansen bij dijkversterkingen.
Toelichting onttrekkingen	In 2018 zijn onttrekkingen gedaan voor: - Voorbereidingskosten voor de versterking van de Markermeerdijken € 390.909,00 - Bijdrage aan het projectbureau de Nieuwe Afsluitdijk € 175.000,00
Toelichting stand	De in de reserve beschikbare middelen zullen volledig worden ingezet voor meekoppelkansen bij dijkversterkingen.

	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	a. verstrekken van onderhouds- en restauratiesubsidies ten behoeve van provinciale monumenten; b. verstrekken van een onderhoudssubsidie voor molens in Noord-Holland.
Instellingsbesluit	Instellingsbesluit van het fonds stamt van voor 1989.
Bestedingsplan	
Programma	8 Financiën
Toelichting stortingen	1. De storting vanuit rijksmiddelen voor de restauratie van rijksmonumenten bedraagt in 2018 € 4,7 miljoen. 2. Daarnaast is met de uitwerking van Motie 110 een extra bedragvan € 2,2 miljoen in de reserve gestort, vooruitlopend op de landelike herverdeling van de rijksmiddelen. De herverdeling is echter een jaar uitgesteld. Nadat dit bekend werd is bij motie 47 afgesproken om met deze extra € 2,2 miljoen in te zetten voor een bijdrage voor verduurzaming, maatregelen voor het versterken van de exploitatie en de organisatie van evenementen. Dit wordt uitgewerkt in 2019. 3. De reguliere storting voor projecten bedraagt € 989.000. 4. Coalitieakkoord ruimte voor groei 2015-2019, storting voor het Fonds herbestemming van € 71.523.
Toelichting onttrekkingen	1. Subsidieverlening voor restauratie Rijksmonumenten € 9,7 miljoen en teruggave subsidies uit vgoorgaande jaren a.g.v. lagere vaststelling € 253.000. Per saldo is € 9,4 miljoen besteed. 2. Een vrijval van € 3,4 miljoen omdat het Fonds Herbestemming middels een lening aan het NRF wordt gevuld. 3. Subsidies voor restauratie en onderhoud provinciale monumenten - inclusief Molens- € 689.000. 4. UVR Herbestemming en Loods € 207.000. 5. Diverse opdrachten waaronder ERM en Herijking provinciale monumenten € 43.000.
Toelichting stand	1. Saldo voor de uitvoering van Motie 47 € 2,2 miljoen. 2. Saldo voor restauratie rijksmonumenten € 1,6 miljoen. 3. Saldo voor restauratie en onderhoud provinciale monumenten € 767.000.

	Reserve OLV Greenport
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Op basis van motie M4-8 (Begroting 2011) is voorzien in een provinciale bijdrage aan de realisatie van de ongestoorde logistieke verbinding (OLV) Greenport-Aalsmeer.
Instellingsbesluit	Zomernota 2012, vastgesteld door PS op 24 september 2012, punt 9 bij voordracht 67. Laatste begrotingswijziging 2011, vastgesteld door PS op 12 december 2011, punt 11 bij voordracht 88.
Bestedingsplan	
Programma	2 Bereikbaarheid
Toelichting stortingen	Er zijn geen stortingen in 2018 gedaan.
Toelichting onttrekkingen	Er hebben zich in 2018 geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Toelichting stand	Op 31 december 2018 bedraagt het saldo € 11,3 miljoen, te weten: · € 3,0 miljoen lopend project Truckparking; · € 8,3 miljoen aan gereserveerde middelen project OLV Greenport. Ter informatie: op 4 februari 2019 is de voordracht (2019-12) aangaande het laatstgenoemde project door Provinciale Staten vastgesteld.

	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserve voor versterken van de rol van havencomplexen in de Noord-Hollandse economie
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	Er ligt voor de overige middelen nog geen bestedingsplan. Deze is in ontwikkeling en wordt toegevoegd aan de begroting 2020.
Programma	5 Ruimte
Toelichting stortingen	De storting is conform het coalitieakkoord 2015-2019 Ruimte voor groei.
Toelichting onttrekkingen	GEEN
Toelichting stand	De stand per 31-13-2018 is € 6.751.561 In totaal is er € 9.253.150 beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling havencomplexen. Dit is inclusief de nog te storten middelen in 2019 en 2020 van € 1.801.589. € 700.000 is beschikbaar gesteld voor de realistatie van SHIP. Voor de overige middelen is nog geen bestedingsplan. Deze komt met de begroting 2020.

	Reserve Oostelijke Vechtplassen
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel de toekomstige uitgaven voortvloeiend uit het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen te kunnen dekken. In december 2017 wordt het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen getekend. Hierin participeren naast Provincie Noord-Holland ook andere overheden, ondernemers, watersportverbond, bewonersverenigingen, recreantenverenigingen en natuur- en milieuorganisaties. Het gebiedsakkoord geeft invulling aan verschillende beleidsopgaven: Natuur (Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000), Waterkwaliteitsverbetering (Kaderrichtlijn Water (KRW)), Visie Waterrecreatie en Recreatieve verbindingen.
Instellingsbesluit	Begroting 2018
Bestedingsplan	De basis is het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen, de projecten die hieruit volgen zijn opgenomen in het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2019-2023 die op 19 november 2018 door PS is vastgesteld.
Programma	8 Financiën
Toelichting stortingen	Conform begroting 2018 (volgend uit de Kaderbrief 2018 Categorie 5.3 regel Y) is er € 420.000 uit de algemene middelen in de reserve OVP gestort. De overige stortingen hebben betrekking op overhevelingen vanuit andere reserves zoals dat in het GS Besluit 935022-990669 opgenomen is. Hiervan komt € 5,3 miljoen uit de reserve Groene Uitweg, € 1,3 miljoen uit de reserve Waterrecreatie, € 1,2 miljoen uit de reserve TWIN-H en € 1,1 miljoen uit de reserve Groen.
Toelichting onttrekkingen	De uitgaven hebben betrekking gehad op onder andere de volgende projecten: • Recreatieve verbindingen € 234.000

	• Bagger en zwevend slib € 326.000 • Versterking ecologische waarden € 178.000 • Transitie recreatiesector € 59.000 • Bureaukosten € 156.000
Toelichting stand	Het project Oostelijke Vechtplassen is in 2018 gestart met de uitvoering, de planning is om het project af te kunnen ronden in 2027. De voortgang van de projecten wordt opgenomen in het jaarlijks vast te stellen PNO.

	Reserve Openbaar Vervoer Projecten
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserveren van provinciale middelen voor de uitvoering van Visie Openbaar Vervoer 2020 (Visie Openbaar Vervoer 2020, vastgesteld door PS op 6 februari 2012, punt 9 bij voordracht 03). Egalisatie van nog niet bestede middelen voor infrastructuur, aanleg en constructie.
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.Kaderbrief 2012, vastgesteld door PS op 27 juni 2011, punt 8 bij voordracht 50.
Bestedingsplan	
Programma	2 Bereikbaarheid
Toelichting stortingen	Storting van gedecentraliseerde BDU middelen uit het provinciedonds voor de exploitatie van het openbaar Vervoer € 48,8 miljoen. De storting is verlaagd door de versnelde inzet van het BDU Oudsaldo Rijksmiddelen van 31 dec 2015 € 5,97 miljoen. Tevens is de storting vervolgs verlaagd a.g.v. een administratieve correctie t.o.v. van de jaarstukken 2017, waar € 1,97 ten laste gebracht had moeten worden van 1232300 BDU INFRA terwijl het OV betreft. Dit is in 2018 gecorrigeerd. Coalitieakkoord 2015-2019 ruimte voor Groei: storting van € 1 miljoen voor EHOV-kit. Resterende middelen van de balans, totaal € 174.711, zijn gestort in de reserve OV. Het bestaat uit de bijdrage Bon-Route € 133.111,37 voor de OV-tool en stigtse brug € 41.600.
Toelichting onttrekkingen	Vrijval van € 3.462.000 n.a.v. motie 110, doorlichting van de reserves. Onttrekking van € 44.829.617 voor: • Voor de uitvoeringsprojecten OV-Visie € 948.763. • Exploitatiekosten OV € 44.979.993 • Beheer en onderhoud van haltes € 2.590 • EHOV-Kit, TExel, exploitatie NHN en pilot deelfietsen € 757.500 • Zuidtangent, € 25.000 • Bonus/mauls regeling, meer boetes opgelegd, dus lagere onttrekking van € 1.861.729
Toelichting stand	De stand per 31 dec. 2018 is € 36,8 miljoen. • Voor specifieke OV project is € 15,08 miljoen beschikbaar: o AROV € 11,65 miljoen o Toegankelijkheid voor haltes € 2,8 miljoen o De reservering voor rezeigersprojecten uit bonus-malusregeling is € 630.000 beschikbaar

- Voor toekomstige bestedingen aan concessies is € 3,09 miljoen beschikbaar.
- Voor de OV-visie is € 5,4 miljoen beschikbaar.
- Voor EHOV-kit is € 2,1 miljoen beschikbaar.
- Voor beheer en onderhoud van haltes is € 729.000 beschikbaar.
- De reservering voor de bijdrage aan het busviaduct A9 in het verlengde van de oudehaagseweg is € 325.000.
- Voor de zijtakken van de ZuidTangent € 10,03 miljoen.
- Voor het deelfietsen project is nog € 42.700 beschikbaar.

	Reserve Organisatieverandering
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De provincie is in ontwikkeling, die ontwikkeling wordt beschreven in de 'Agenda voor de Toekomst'. Die Agenda schetst een regieorganisatie met een kleine, hoogwaardige en flexibele beleidskern. Uitvoerende taken plaatsen we op afstand en zelf blijven we alleen doen waar we bij uitstek goed in zijn. Elke directie concretiseert deze langetermijnvisie op het concern in een eigen houtskoolschets waarin op hoofdlijnen staat wat er inhoudelijk en organisatorisch gaat veranderen. De kosten voortvloeiend uit deze organisatieveranderingen zoals het begeleiden van de transitieprocessen, het bevorderen van de inzetbaarheid van medewerkers en van Vitaal Organiseren worden onder andere uit deze Reserve gedekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2014, vastgesteld door PS op 12 augustus 2014, punt 4 bij voordracht 63
Bestedingsplan	
Programma	8 Financiën
Toelichting stortingen	
Toelichting onttrekkingen	De uitgaven hebben betrekking op mobiliteitsbevorderende maatregelen voor personeelsleden.
Toelichting stand	Van de resterende middelen is circa € 850.000 nodig voor lopende trajecten.

	Reserve Stedelijke Vernieuwing
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De regeling Stedelijke Vernieuwing heeft als doel het stimuleren van de stedelijke vernieuwing in steden en dorpen in de provincie door o.a. het beschikbaar stellen van financiële middelen. Het gaat hierbij om het inzetten van provinciale middelen.
Instellingsbesluit	ISV-1 tijdvak 2000 t/m 2004 Verordening Stedelijke Vernieuwing Noord-Holland 2000, vastgesteld door PS op 19 juni 2000, nummer 24 en ISV-2 tijdvak 2005 t/m 2009 Verordening Stedelijke Vernieuwing. ISV-3 tijdvak 2010 t/m 2014 Verordening stedelijke vernieuwing 2011, vastgesteld door PS op 15 november 2010, punt 8 bij voordracht 74.
Bestedingsplan	

Programma	5 Ruimte
Toelichting stortingen	
Toelichting onttrekkingen	Bij de doorlichting van de reserves bleek dat voor een bedrag van € 2,2 miljoen geen concreet bestedingsplan aanwezig was of zicht was op een bestedingsplan. Als gevolg hiervan is bij de Tweede begrotingswijziging 2018 besloten dit bedrag te laten vrijvallen.
Toelichting stand	In de reserve resteert een bedrag van € 305.000. Dit betreft teruggevoeide bedragen doordat subsidies lager zijn vastgesteld dan de oorsrponkelijke subsidieverlening. Hiervoor is geen bestedingsplan aanwezig of in ontwikkeling. Bij een volgend P&C moment zal worden voorgesteld de reserve op te heffen.

	Reserve TWIN-H
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het genereren van grootschalige investeringsprojecten met evident maatschappelijk en provinciaal belang specifiek op het terrein van bereikbaarheid, mobiliteit, verduurzaming, groen en sociaal-culturele infrastructuur.
Instellingsbesluit	Provinciale Staten hebben op 10 november 2008 bij voordracht 77 “2e investeringsimpuls TWIN-H: bouwen aan de toekomst van Noord-Holland” ingestemd met de instelling van de bestemmingsreserve Tweede Investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H).
Bestedingsplan	Bij voordracht 2018-1 is € 695.500 ten laste van de reserve geheralloceerd voor de aanleg van natuurvriedelijke oevers in provinciale vaarwegen.
Programma	8 Financiën
Toelichting stortingen	Compartiment Weginfrastructuur: Totaal € 147.000 , bestaande uit: • € 123.000 Eindafrekening N197 (Velsertraverse; • € 24.000 Terugstorting te veel in 2017 overgehevelde middelen Noordervaart (deelproject Investeringspakket Bereikbaarheid Alkmaar) vanuit reserve Kapitaallasten Wegen. Compartiment OV-infrastructuur: Correctie bijdrage gemeente Velsen aan HOV Haarlem-IJmuiden met € 46.000 (negatief).
Toelichting onttrekkingen	Compartiment Weginfrastructuur: Het totaal aan onttrekkingen bedraagt € 41,6 miljoen, waarvan: • € 1,3 miljoen netto aan directe uitgaven. Enerzijds: € 1,7 miljoen Aansluiting A9 Heiloo (€ 1.500.000; Studiekosten Verbinding A8-A9 € 160.000, Studiekosten Integraal Bereikbaarheidspakket (IBP) Alkmaar: € 18.000. Anderzijds: -€ 408.000 door terugboeking door lagere vaststelling subsidie N242 Koelmanlaan Alkmaar. • € 35,9 miljoen aan (gecorrigeerde) overheveling investeringsbijdrage 2017/2018 naar reserve Kapitaallasten Wegen • € 4,4 miljoen vrijval naar algemene middelen (in kader van Motie 110, Tweede begrotingswijziging 2018). Compartiment OV-Infrastructuur: Het totaal aan onttrokken middelen bedraagt € 29,4 miljoen negatief, waarvan:

- € 1,7 miljoen aan directe lasten HOV Haarlem-IJmuiden
- € 58,1 miljoen negatief aan (gecorrigeerde) overheveling investeringsbijdrage 2017/2018 vanuit de reserve Kapitaallasten OV
- € 27,0 miljoen vrijval naar algemene middelen als gevolg van kredietverlaging HOV Haarlem-IJmuiden.

Programma Groen
Het totaal aan onttrokken middelen bedraagt € 2,1 miljoen, waarvan:
- Uitvoering fietspad Wierdijk € 63.000
- Subsidie Uitvoeringsregeling Groen, opheffen recreatief knelpunt € 60.000
- Subsidie Wandelnetwerk Noord-Holland € 524.000
- Vaarduikers N23 (Westfrisiaweg) € 312.000. Hiervoor is hetzelfde bedrag vanuit de reserve Groen overgeheveld, zodat dit per saldo € 0 is.
- Algemeen Progr. Verbinden/Ontsnipperen € 75.000
- Conform zomernota 2018 heeft er € 1,2 miljoen vrijval plaatsgevonden ten behoeve van de reserve Oostelijke Vechtplassen (OVP)
- Ontsnippering € 209.000.

Verduurzaming Greenport Aalsmeer:
Het totaal aan onttrokken middelen bedraagt € 2,9 miljoen, waarvan:
- Verplaatsingsregeling € 2,2 miljoen
- Moderniseringsopgave € 700.000.

Welzijn en Zorg:
De onttrekking voor de UVR Topsportaccomodatie bedraagt € 1,3 miljoen.

Cultuur:
De onttrekking voor de Stelling van Amsterdam bedraagt € 345.000.

Energietransitie:
Het totaal aan onttrokken middelen bedraagt € 197.000, waarvan:
- De onttrekking voor wind op land is € 41.000. Verder zijn er met name middelen terugekomen op oude subsidieregelingen. Waardoor er in totaal een negatieve onttrekking is van € 40.000 voor duurzame energie.
- € 237.000 vrijval naar algemene middelen als gevolg van restantbudget verduurzaming.

Water:
Het totaal aan onttrokken middelen bedraagt -/- € 150.000, waarvan:
- Integrale waterprojecten -/- € 158.000 (lagere subsidievaststellingen)
- Natuurvriendelijke oevers € 400.000
- Opdrachten Zwakke Schakels € 76.000
- Markermeerdijken (voorbereidings- en proceskosten) € 16.000
- Overheveling vanuit de reserve Water -/- € 484.000.

Vrijval van € 8,5 miljoen naar de algemene middelen als gevolg van de grondbeheerbank (€ 7 miljoen), bodemsanering (€ 1,2 miljoen) en overige posten (€ 342.000).

Overheveling naar de reserve bodemsanering € 175.000.

Toelichting stand

Water:
Het in de reserve beschikbare restant van € 1.620.000 is bestemd voor Identiteit kustplaatsen/Zwakke Schakels (€ 120.000) en Ecologische maatregelen Markermeer (€ 1,5 miljoen). Deze middelen worden in

2019 gestort in de reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling.

Wonen:
Het restant voor stedelijke vernieuwing van € 147.000 wordt in 2019 gestort in de reserve Woonbeleid.

Compartiment Weginfrastructuur:
Op 31 december 2018 was het nog te besteden bedrag € 44,4 miljoen, waarvan: Investeringspakket Bereikbaarheid Alkmaar € 35,9 miljoen, Verbinding A8-A9 € 8,4 miljoen (exclusief € 40 miljoen voorfinanciering dekking kapitaallasten Westfrisiaweg) en vrij besteedbaar € 123.000.

Compartiment OV-Infrastructuur:
Op 31 december 2018 is er nog een besteden bedrag van € 83,0 miljoen, waarvan: HOV in 't Gooi € 78,2 miljoen, N516 – AVANT € 3,1 miljoen en HOV Haarlem-IJmuiden € 1,7 miljoen.

Restant middelen Programma Groen zijn o.a. bestemd voor:

- Dijkversterking Hoorn - Amsterdam € 3,5 miljoen
- Fietspad Wierdijk € 900.000
- Uitvoeringsregeling Groen € 60.000,
- Wandelnetwerk Noord-Holland € 476.000,
- Buitenpoorten € 400.000
- N231b Faunapassage € 70.000.

Verduurzaming Greenport Aalsmeer:
Op 31 december 2018 bedraagt het restant voor de verplaatsingsregeling bedraagt € 2,8 miljoen en het restant voor de moderniseringsopgave € 4,1 miljoen.

Cultuur:
Op 31 december 2018 bedraagt het restant voor de Stelling van Amsterdam € 4,4 miljoen.

Energietransitie:
Op 31 december 2018 bedraagt het restant budget van oude subsidieregelingen voor energietransitie € 339.000, het budget voor wind op land bedraagt € 112.000 en het budget voor Investa bedraagt € 960.000

OV-knooppunten:
Op 31 december 2018 bedraagt de stand binnen de reserve voor OV-knooppunten € 4,8 miljoen.

	Reserve UNA
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het genereren van grootschalige investeringsprojecten met evident maatschappelijk en provinciaal belang.
Instellingsbesluit	Op 19 april 2004 hebben Provinciale Staten op grond van de nieuwe verordening Financieel beheer 2004 (voordracht 25) besloten het UNA-Compartiment los te koppelen van FINH en het onderdeel als bestemmingsreserve UNA deel te laten uitmaken van de algemene reserve.
Bestedingsplan	

Programma	8 Financiën
Toelichting stortingen	Geen
Toelichting onttrekkingen	De uitgaven hebben betrekking op werkzaamheden voor monitoring Ecocorridor Ecoduct Zwaluwenberg (N417).
Toelichting stand	Het restantbudget is bedoeld voor de volgende projecten: • Resterende looptijd van de monitoring van Ecoduct N417; • Verbrakking Polder Westzaan; • Proceskosten TaskForce Ruimte.

	Reserve Vervanging ICT-apparatuur
Functie	Egalisatiereserve
Doel	Uit de reserve worden de kosten van vervanging van ICT-apparatuur betaald.
Instellingsbesluit	Eerste Begrotingswijziging 2012, vastgesteld door PS op 5 maart 2012, punt 8a bij voordracht 16.
Bestedingsplan	
Programma	8 Financiën
Toelichting stortingen	Structureel wordt € 887.000 per jaar gestort in de reserve Vervanging ICT-apparatuur om de vervanging van laptops en mobiele telefonns uit te dekken. Daarnaast is in 2018 € 75.000 gestort. In 2017 zijn de medewerkers voorzien van nieuwe laptops. In 2018 zijn de oude laptops verkocht. De restwaarde van deze laptops is gestort in de reserve.
Toelichting onttrekkingen	In 2018 zijn de mobiele telefoons van de medewerkers vervangen.
Toelichting stand	De huidige stand is inclusief de stortingen van de komende 2 jaren nodig om over 3 jaar opnieuw de laptops te vervangen.

	Reserve Water als Economische Drager
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het programma “Water als Economische Drager” heeft als doel de economische kansen van het Noord-Hollandse water optimaal te benutten. Waterrecreatie en watergebonden bedrijvigheid staan daarbij centraal.
Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.
Bestedingsplan	GEEN
Programma	5 Ruimte
Toelichting stortingen	Conform het coalitieakkoord is er in 2018 € 1 miljoen gestort in de reserve.
Toelichting onttrekkingen	De onttrekking in 2018 is € 424.109, het betreft: • € 85.000 voor de waterplantenaanpak • € 250.000 voor het vaarnetwerk West-Friesland • € 89.109 voor de uivoeringsregeling WED waterrecreatie Daarnaast is er een vrijval van € 80.000 voor motie 110, n.a.v. de doorlichting van de reserves.
Toelichting stand	De stand per 31 dec. 2018 is € 2.275.516. Hiervan is nog € 415.000 beschikbaar voor de waterplantenaanpak, € 600.000 voor het vervolg van het vaarnetwerk en € 260.516 voor de uitvoeringsregeling WED waterrecreatie. Daarnaast is er € 1.000.000 voor waterrecreatie (incl. vervoer over water en eigen projecten) beschikbaar gesteld.

	Reserve Waterrecreatie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van een visie op waterrecreatie en via cofinanciering middelen ter beschikking te stellen voor initiatieven die bijdragen aan de bevordering van waterrecreatie, rekening houdend met ruimtelijk beleid.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Programma	3 Water
Toelichting stortingen	De laatste storting van de coalieakkoord middelen 2015-2019, in totaaal € 4.001.575, is gedaan. Het betreft een storting van € 71.523 in 2018. De derde, tevens één na de laatste, storting van de middelen die beschikbaar zijn gesteld voor Recreatief vervoer over water, in totaal € 3.370.000, is gedaan. Het betreft een storting van € 900.000 in 2018.
Toelichting onttrekkingen	In 2018 is € 1.300.000 overgeheveld naar de reserve Oostelijke vechtplassen, is € 70.000 overgeheveld voor de meekoppelkans voor de verhoging en verbreding van de Dijksbrug en is € 5.000 ingezet voor Motie 110. Verder is er voor € 702.676 aan uitgaven gedaan. Dit betreffen de volgende bestedingen: € 25.975 aan onderzoek naar zwemlocaties, € 278.938 via de subsidieregeling en € 62.440 aan de proceskosten voor Recreatief personenvervoer over water, € 177.085 aan aquapunctuurpunten en € 158.238 aan algemene proceskosten van het programma Waterreceatie. € 681.678 is besteed aan proceskosten,
Toelichting stand	De stand per 31-13-2018 is € 4.189.845. De totaal beschikbaargestelde middelen (incl. de in 2019 nog te storten bedrag van € 1.550.794) zijn € 8.075.578. Deze worden als volgt ingezet: € 100.000 voor onderzoek naar zwemlocaties, € 3.370.000 voor recreatief personenvervoer over water, € 4.001.575 voor aquapunctuurpunten en € 579.003 voor proceskosten voor het programma.

	Reserve Werkgelegenheid en Economie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bevorderen van de werkgelegenheid en economie conform amendement 2-2 begroting 2014.
Instellingsbesluit	Eerste Begrotingswijziging 2014, vastgesteld door PS op 10 maart 2014, agendapunt 8 bij voordracht 18.
Bestedingsplan	
Programma	5 Ruimte
Toelichting stortingen	Energietransitie: • € 24,1 miljoen zijn de motie 110 middelen (minus capaciteskosten). Deze zijn gestort in de reserve. Midden Klein Bedrijf (MKB): • MIT-regelingen € 2,6 miljoen;

	• Innvovatiefonds N-H € 147.000; • Investeringsgereedprogramma (PIM), Versnellingsprogramma (GO-NH) en Campagne totaal € 50.000
Toelichting onttrekkingen	Energietransitie: • Er is € 14 miljoe euro uitgegeven aan Solar lab • En er is € 53.000 euro besteed aan klimaatadaptatie. Circulaire economie: € 353.000 OV-knooppunten: • € 500.000 is besteed aan OV-knooppunten Casticum. MKB: • MIT-regelingen € 4,0 miljoen; • Investeringsgereedprogramma (PIM) € 699.000 ; • Opstartkosten en bijdrage in de beheerslasten Innvovatiefonds N-H € 145.000 • Versnellingsprogramma (GO-NH) € 97.000. Een vrijval van € 180.000 ten behoeve van de apparaatskosten voor de uitvoering van de uitvoeringsregeling MKB innovatiestimulering topsectoren.
Toelichting stand	Op 31 december 2018 is de stand van de reserve opgebouwd uit de onderstaanbde saldo's: Energietransitie € 10,9 miljoen: • € 890.000 is toegevoegd aan warmtenetten • € 10,1 miljoen is het restant bedrag van de € 24,4 miljoen dat beschikbaar is gesteld vanuit de motie 110 middelen. Circulaire economie, € 948.000: • Beschikbaar gesteld vanuit de Kaderbrief 2018. Storting in 2017 was € 1,3 miljoen. De overige stortingen volgen in 2019 en 2020. In totaal betreft het € 1,61 miljoen voor Circulaire economie. OV-Knooppunten € 1,58 miljoen MKB € 11,23 miljoen, hiervan betreft: • voor dekking van kosten als gevolg van het negatieve fondsrendement Innvovatiefonds N-H € 6,7 miljoen; • MIT-regelingen € 3,6 miljoen; • Investeringsgereedprogramma (PIM) € 588.000; • Versnellingsprogramma (GO-NH) € 306.000; • Campagne € 251.000. Het restant van de uitwerking amendement Fonds economie en werkgelegenheid projecten 2014 en 2015 bedraagt € 264.000. Hier staan geen projecten of verplichtingen meer tegenover. Derhalve kan het bedrag vrij vallen in de algemene middelen.

	Reserve Zuidas en Zeepoort
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het doel van de bestemmingsreserve is om een bijdrage te kunnen leveren aan het realiseren van de projecten Zuidas Amsterdam en Zeeport IJmuiden.

Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70. Laatste Begrotingswijziging 2011, vastgesteld door PS op 12 december 2011, punt 11 bij voordracht 88.
Bestedingsplan	De bijdrage aan de Zeepoort IJmond is vastgelegd in een convenant november 2009. De afspraak is bevestigd in het voorkeursbesluit in 2012. Op 22 september 2014 is een PS-besluit genomen over de statenvoordracht hierover. Afspraken ten aanzien van de Zuidas zijn vastgelegd in de Bestuursovereenkomst ZuidasDok uit 2012 tussen partijen (het rijk, Amsterdam, Stadsregio Amsterdam en provincie Noord-Holland).
Programma	2 Bereikbaarheid
Toelichting stortingen	Conform begroting 2018 is er € 18,4 miljoen in de reserve Zuidas en Zeepoort gestort.
Toelichting onttrekkingen	Er waren conform begroting geen onttrekkingen in 2017.
Toelichting stand	De stand per ultimo 2018 is € 59,4 miljoen in de reserve beschikbare middelen betreffen lopende projecten en zijn nodig om de bestuurlijke afspraken over de Zuidas na te komen.

Voorzieningen

Staat van het verloop van de voorzieningen (art. 54)

Staat van het verloop van voorzieningen (artikel 55 BBV)

Naam van de voorziening	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging	Onttrekkingen		Boekwaarde 31-12-2018
			Besteding en	Vrijval ten gunste van rekening van lasten en baten	
	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000
Voorzieningen					
Voorziening Financiële Risico's	-	9.277	-	-	9.277
Voorziening Kosten reorganisatie	159	9	44	-	124
Voorziening Pensioenen leden GS	12.313	651	483	-	12.481
Voorziening Grondwaterheffing	1.601	184	-	-	1.785
Voorziening Bodembeheertaken	9.399	1.883	9.509	-	1.773
Totaal voorzieningen	**23.472**	**12.004**	**10.036**	-	**25.440**

Het saldo van de voorzieningen is met bijna € 2 miljoen toegenomen hoofdzakelijk door de toename van de voorziening financiële risico's met bijna € 9,28 miljoen en de overige voorzieningen met € 1,21 miljoen. Daarnaast neemt de voorziening Bodembeheertaken af met € 7,6 miljoen.

Toelichting voorzieningen

	Voorziening bodembeheertaken
Doel	Uitvoering van bodembeheertaken. Hiermee geeft de provincie uitvoering aan de afspraken uit het landelijk bodemconvenant 2010-2015 tussen Rijk, gemeente, provincies en waterschappen.
Instellingsbesluit	Bodemsaneringstrategie en uitvoeringsprogramma bodemsanering 2010-2014 (GS dd. 26 januari 2010)

Besluitvorming	
Bestedingsplan	
Programma	4 Milieu
Looptijd	Ingesteld op: 26 januari 2010 Eindigt op: Geen einddatum

Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2018
1.882.620	9.508.962	1.772.838

Toelichting stortingen	In 2018 zijn de volgende bedragen in de voorziening gestort: · Bijdrage PNH uit het Provinciefonds (Decentralisatie uitkering bodem (DUB) € 249.320; · Bijdrage gemeente masterplan 't Gooi € 215.800; · Afkoop Kerkstraat 6-8 € 220.000; · Afkoop Oude Amersfoortseweg 99 € 62.500; · Afkoop Van Leeuwenhoekstraat € 50.000; · Afkoop Crailoseweg € 1.065.000; · Afkoop Simon Stevinweg 42 € 20.000.
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen hebben betrekking op de uitgaven voor Bodembeheertaken van € 985.147 en een overheveling naar de reserve Bodemsanering van € 8.523.816.
Toelichting stand	Er zijn voldoende middelen in de voorziening inzake uitvoering van de bodembeheertaken, inzake de afspraken uit het landelijk bodemconvenant.

	Voorziening Financiële Risico's
Doel	De voorziening dient als buffer voor de opvang van concrete financiële risico's, waarvan de kans groot is dat deze binnen afzienbare tijd daadwerkelijk tot verplichting zullen leiden.
Instellingsbesluit	Najaarsbericht 2005
Besluitvorming	De Ronde Hoep: GS besluit 1023696/1023704 Uittreding Goois Natuurreservaat: GS besluit 924625/1163396 Naheffing en boete inzake de loonheffing 2016: zie blauwe minuut 1045483
Bestedingsplan	nvt
Programma	7 Cultuur en Welzijn
Looptijd	Ingesteld op: November 2005 Eindigt op: Geen einddatum

Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2018
9.277.429	0	9.277.429

Toelichting stortingen	In 2018 zijn 3 nieuwe stortingen gedaan in de voorziening. 1) storting ter dekking van het risico de Ronde Hoep ad € 2.675.000; Voor vergoeding van planschade door de aanwijzing van polder De Ronde Hoep tot calamiteitenberging wordt is een storting gedaan in de voorziening financiële risico's van € 2.675.000 2) storting in verband met een naheffing en boete inzake de loonheffing 2016 ad € 101.009; naar aanleiding van een controle van de Belastingdienst op de loonheffing 2016 wordt een correctie door de Belastingdienst opgelegd van € 101.009; 3) storting in verband met het uittreden als participant uit het Goois Natuurreservaat ad € 6.501.420; per 1 januari treedt de provincie als participant uit de stichting Goois Natuurreservaat. Dit wordt gedaan met het betalen van een afkoopsom van € 6.501.420 aan het Goois Natuurreservaat.

Toelichting onttrekkingen	nvt
Toelichting stand	De eindstand 2018 is de som van de stortingen in 2018. Voor een korte toelichting op de stortingen wordt naar de toelichting bij de stortingen (hierboven) verwezen.

	Voorziening Grondwaterheffing
Doel	Het voorkomen van continue aanpassing van de grondwaterheffing. Bij hogere c.q. lagere ontvangsten dan geraamd, kan dit verschil verrekend worden met de gevormde voorziening.
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2004 op grond van invoering BBV per 1 januari 2004.
Besluitvorming	
Bestedingsplan	
Programma	3 Water
Looptijd	Ingesteld op: Juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum

Stortingen	**Onttrekkingen**	**Stand eind 2018**
184.067		1.785.162

Toelichting stortingen	De storting betreft het verschil tussen de opbrengst van de grondwaterheffing in 2018 (€ 873.921) en de ten behoeve van het grondwaterhebheer gemeente kosten (€ 689.853) . De kosten bestaan uit apparaatskosten (€ 355.740) en directe lasten (€ 334.113) en hebben betrekking op het beheer en onderhoud van het grondwatermeetnet en onderzoek.
Toelichting onttrekkingen	
Toelichting stand	De in de voorziening beschikbare middelen zullen worden ingezet conform het doel van de voorziening.

	Voorziening Kosten Reorganisatie
Doel	De voorziening is ingesteld om daarmee de kosten te dekken die gepaard gaan met de reorganisatie van het ambtelijk apparaat.
Instellingsbesluit	De voorziening is ingesteld bij de Nota reserves en voorzieningen 2004 (voordracht 48), besluit PS van 11 juni 2004.
Besluitvorming	
Bestedingsplan	
Programma	8 Financiën
Looptijd	Ingesteld op: 11 juni 2004 Eindigt op: 31 december 2021 Door de geleidelijke verschuiving van de AOW-gerechtigde leeftijd van 65 naar 67 jaar is de einddatum van de voorziening opgeschoven van 31 december 2019 naar 31 december 2021.

Stortingen	**Onttrekkingen**	**Stand eind 2018**
9.252	44.025	123.795

Toelichting stortingen	Er heeft een kleine storting plaatsgevonden om ervoor te zorgen dat de

	stand van de voorziening toereikend is voor de toekomstige betalingen.
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen betreffen uitkeringen aan FPU-suppletie en uitkeringen op grond van de wachtgeldregeling na outplacement.
Toelichting stand	De stand van de voorziening is toereikend voor de toekomstige onttrekkingen.

	Voorziening Pensioenen Leden GS
Doel	Het zeker stellen van de opgebouwde pensioenrechten van (ex)gedeputeerden.
Instellingsbesluit	Volgens het BBV (artikel 44) dient een voorziening te worden ingesteld voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is vast te stellen. Daarom is besloten een voorziening in te stellen voor de pensioenen van (oud) leden van GS.
Besluitvorming	
Bestedingsplan	
Programma	1 Openbaar Bestuur
Looptijd	Ingesteld op: 1 juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum

Stortingen	**Onttrekkingen**	**Stand eind 2018**
650.796	483.092	12.480.908

Toelichting stortingen	Jaarlijks wordt door Loyalis bepaald wat de stand van de voorziening moet zijn. Indien nodig vindt er een aanvullende storting plaats om aan dez stand te voldoen.
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen betreffen uitgekeerde ouderdoms- en nabestaandenpensioenen aan (partners van) oud GS-leden.
Toelichting stand	Jaarlijks wordt door Loyalis bepaald wat de stand van de voorziening moet zijn. Door middel van aanvullende stortingen heeft de voorziening ultimo ieder jaar de juiste omvang om de geraamde toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen.

Netto vlottende schulden

Netto-vlottende schulden	31-12-2018 x € 1.000	31-12-2017 x € 1.000
Overige schulden		
Crediteuren	1.164	995
Overige		
Nog af te dragen loonheffing	139	3.342
Nog af te dragen omzetbelasting	501	5.193
Nog af te dragen Vennootschapsbelasting	244	
Nog af te dragen pensioenpremies	26	924
Nog te betalen Rijk	8.162	8.471
Nog te betalen vervoerskosten	3.289	2.096
Nog te betalen kosten inhuur externen	0	0
Nog te betalen Gemeenten	0	0
Overige nog te betalen	154	176
	12.515	20.202
Totaal overige schulden	**13.679**	**21.197**

Overlopende passiva

Overlopende passiva	31-12-2018 x € 1.000	31-12-2017 x € 1.000
Nog te betalen (subsidie)verplichtingen	137.167	114.736
Nog te betalen verplichtingen	57.916	24.348
Vooruitontvangen bedragen		
Nog te besteden voorschotbedragen voor doeluitkeringen	31.025	83.800
Overige	205	3.320
	31.230	87.120
Totaal overlopende passiva	**226.313**	**226.204**

Het totale saldo van de overlopende passiva blijft nagenoeg gelijk aan de eindstand van 2017. In de volgende tabel is een specificatie opgenomen van de Nog te besteden voorschotbedragen voor doeluitkeringen.

Nog te besteden voorschotbedragen voor doeluitkeringen

Nog te besteden voorschotbedragen voor doeluitkeringen	Saldo 31-12-2017	Correctie voorgaand jaar	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terug-betalingen	Saldo 31-12-2018
	x €1.000		x €1.000	x €1.000	x €1.000
EU					
Grass2Grit	-		674	350	324
Rijk					
N201	17.538		1.223	189	18.572
Rijksbijdrage BDU	6.638			6.638	-
Stedelijke vernieuwing ISV	426			426	-
Besluit locatiegebonden subsidies BLS	395			395	-
ILG	43.839		-	43.839	-
SHIP	322		-	-	322
Reconstructie N9	222		-	10	212
Vaart in de Zaan	4.679		-	731	3.948
Overig	275		-	275	-
Overige Nederlandse overheidsorganen					
Zwakke schakels	6.313			5.388	925
Duinpolderweg	717		300	397	620
MRA Laadpalen	334		920	410	844
Laag Holland	180		184	65	299
SHIP	275		-	-	275
N515	250		-	-	250
Wayfinding	467		-	46	421
Kennisontwikkeling bodem	755		-	568	187
Bodemsanering het Gooi		1.572	-	-	1.572
Groenfonds			2.254	-	2.254
Overig	175		-	175	-
Totaal	**83.800**	**1.572**	**5.555**	**59.902**	**31.025**

Verstrekte borg- en garantstellingen

		31-12-2018	31-12-2017
11	Verstrekte borg- en garantstellingen	61.604	48.457

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Staat van gewaarborgde leningen ultimo 2018

Door wie de geldlening is aangegaan	Doel van de geldlening	Oorspronkelijk bedrag (x € 1.000)	% of deel gewaar-borgd provincie	Boekwaarde 31-12-2018 Totaal (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2017 Totaal (x € 1.000)
St.Geestelijke Gezondheidszorg NH-Noord	1ste fase nieuwbouw en renovatie psych. centrum	1.530	100	0	255
idem	Nieuwbouw en renovatie psych.centrum	1.532	100	0	255
idem	2e fase nieuwbouw en renovatie psych. centrum	2.467	100	0	425
idem	Idem	3.403	100	0	681
idem	Idem	2.382	100	476	556
Dr. M.J. Prinsenstichting	2e fase zwakzinnigeninrichting Kadijkerkoog	10.097	100	252	505
idem	3e fase zwakzinnigeninrichting Kadijkerkoog	3.333	100	256	385
Viva ! Zorggroep	Bouw verpleeghuis Heemswijk	3.374	100	349	465
idem	Idem	3.403	100	454	567
		31.521		1.787	4.094

Bij alle bovenstaande borgstellingen is ten behoeve van de provincie zekerheid gevestigd op het onderpand.

Staat van andere garantieverplichtingen ultimo 2018

Naam rechtspersoon	Inhoud garantieverplichting	Garantiebedrag per 31-12-2018 (x € 1.000)	
Het Nationaal Groenfonds	Uitvoering van het natuurbeleid (convenantleningen)	3.317	1)
BNG Bank	financiering van het project Hoogtij van de RON NV	25.500	2)
BNG Bank	(her-) financiering van PolanenPark BV (besluit GS 7-06-2016, nr.747558/817011)	14.000	3)
Glasvezelnetwerk Hollandse Kroon B.V.	Garantstelling voor het leggen van glasvezelnetwerk	12.200	4)
Breedband Beemster/Kabeltex	Garantstelling voor het leggen van glasvezelnetwerk	4.800	5)
Totaal		59.817	

1) Rente en aflossing komen t.l.v. van de van het Rijk te ontvangen zgn. convenantsgelden.

2) De oorspronkelijk afgegeven garantie aan de BNG van oorspronkelijk 70 mln. is in 2018 verlaagd naar 52 mln. PNH staat garant voor 50%. Op deze garantie loopt een afgegeven contragarantie door het Havenbedrijf Amsterdam NV van 33,3 %.

3) Op deze garantie loopt een afgegeven contragarantie van 20% van de Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, 20% van de Schiphol Air Development Company (SADC) en 20% van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied (RON NV).

4) De garantstelling is in december 2018 verleend voor het aanleggen van het "Glasvezelnet Hollandse kroon". Voor deze kosten worden twee leningen afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten. De omvang van de lening en garantstelling bedraagt € 10,3 miljoen voor het witte netwerk en € 1,9 miljoen voor het grijze netwerk.

5) De garantstelling is in december 2018 verleend voor het project "Coöperatie Breedband Beemster U.A.". Voor de kosten van deze activiteiten worden twee leningen afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten. De omvang van de lening en garantstelling bedraagt € 4,3 miljoen voor het witte netwerk en € 0,5 miljoen voor het grijze netwerk.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

	Betreft de waarde van de volgende lopende contracten/ verplichtingen (x € 1.000)	
	Bedrijfsvoering:	
	Eurest multiservice (outsourcing)	2.675
	Xerox (mulifunctionals)	1.144
	Leaseplan (leasecontract wagenpark)	1.059
	Strukton (maincontract onderhoud kantoren)	3.071
	Fujitsu (outsourcing ICT)	20.528
	Maas (koffiemachines)	1.243
	Niet uit de balans blijkend recht:	
	Elan Wonen (verhuur kantoorruimte Houtplein)	198
	Beleid en beheer	
a.	Gebiedscontracten groot onderhoud wegen en vaarwegen	243.234
b.	Subsidie Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL)	27.425
c.	Functiewijziging SKNL	8.131
d.	Subsidie Natuur- en Landschapsbeheer (SNL)	5.214
e.	SNL Agrarisch natuurbeheer (SNL-a)	9.545
f.	Lening Nationaal Restauratiefonds	4.000
g.	Schiphol Area Development Company (SADC)	3.375
h.	Pallas	17.500
i.	Tweede recht van hypotheek op gronden RON NV	p.m.

a. De gebiedscontracten voorzien erin dat het bepalen en uitvoeren van het vast en variabel onderhoud worden uitbesteed in 10-jarige contracten. In 2018 is het zesde en tevens laatste gebiedscontract van start gegaan.

b+c. SKNL-functiewijziging ad. € 27,4 mln. Dit zijn verplichtingen met een dertigjarige looptijd die van 2002 t/m 2013 zijn aangegaan voor functiewijziging van agrarische grond naar natuurgrond en waarvoor de financiële afhandeling met de decentralisatie van natuurbeleid naar de provincies is gekomen. Hiernaast zijn over de aanvragen uit 2014, en 2015 verplichtingen van totaal € 16,3 mln. aangegaan. De helft hiervan bestaat uit rentekosten, de andere helft is aflossing. De kosten van deze aflossing van € 8,1 mln hebben we in het jaar 2014 al als last genomen.

d. SVNL-natuur vanaf 2019: € 5,2 mln. Verplichtingen aan RVO.nl voor betaling van zesjarige beschikkingen voor natuurbeheer, afgegeven tussen 2011 en 2016. Vanaf 2017 worden de beschikkingen door de provincie zelf afgegeven.

e. SVNL-agrarische natuur vanaf 2019: € 9,5 mln. Verplichtingen aan RVO.nl voor zesjarige beschikkingen voor agrarisch natuurbeheer afgegeven vanaf 2011. De RVO.nl verzorgt EU-cofinanciering op deze beschikkingen (POP3) en vanaf 2016 wordt ook cofinanciering van Waterschappen ontvangen. In totaal is er de komende jaren voor € 27,1 mln. beschikt waarvan 50% wordt gefinancierd door Europa en dus niet via de provinciale begroting loopt. Vanaf 2016

worden de beschikkingen voor ANLB2016 door de provincie zelf afgegeven en hebben we het provinciale deel van deze verplichtingen al vastgelegd.

f. Het gaat om een renteloze lening van in totaal € 5,1 miljoen aan het Nationaal Restauratiefonds (NRF), waarbij de afspraak is gemaakt dat de provincie Noord-Holland een eerste storting van € 2 miljoen doet zodra het bedrag op de rekening-courant van NRF minder dan € 1 miljoen bedraagt en een tweede storting van € 2 miljoen doet zodra het bedrag op de rekening-courant van NRF wederom minder dan € 1 miljoen bedraagt.

g. In maart 2018 hebben de vier aandeelhouders in SADC een leningsfaciliteit voor de vennootschap gecreëerd van in totaal € 13,5 miljoen, € 3,375 miljoen per aandeelhouder. In 2018 is het niet nodig gebleken dat SADC deze faciliteit benut, waardoor er nog geen vordering op SADC is ontstaan.

h. De provincie Noord-Holland heeft samen met het Rijk de stichting Voorbereiding Pallas-reactor opgericht. Rijk en provincie hebben elk een (rentedragende) lening van maximaal € 40 miljoen nominaal beschikbaar gesteld aan de stichting om de eerste stappen te kunnen zetten voor de realisatie van de nieuwe Pallas reactor. Ultimo 2017 was door de provincie een bedrag ad € 15 miljoen nominaal uitbetaald. Begin 2018 volgde een bedrag ad € 7,5 miljoen nominaal. Op 3 april 2018 is door de stichting Pallas het betalingsverzoek voor de derde en laatste tranche ad € 17,5 miljoen nominaal ingediend. Uitbetaling van dit bedrag heeft niet in 2018 plaatsgevonden, maar in het eerste kwartaal van 2019.

i. In 2018 is door de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeegkanaalgebied (RON NV) gestart met aanleg van de kade op hoogtij. De provincie heeft een tweede recht van hypotheek verkregen op deze Hoogtij gronden.

5.3 Taakveldenrealisatie

5.3.1 Overzicht taakvelden per programma

Openbaar bestuur

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.8 Mutaties reserves						
Toevoeging reserves	0	3.000	3.000	3.000	0	0
Onttrekking reserves	-2.681	-183	-1.181	1.382	-2.563	-183
Saldo	**-2.681**	**2.817**	**1.819**	**4.382**	**-2.563**	**-183**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.1 Provinciale Staten						
Lasten	5.388	5.762	5.949	5.825	124	4.879
Baten	-33	0	-91	-13	-78	0
Saldo	**5.356**	**5.762**	**5.858**	**5.813**	**45**	**4.879**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.2 Gedeputeerde Staten						
Lasten	4.968	5.585	5.585	5.684	-99	5.010
Baten	-6	0	0	-5	5	0
Saldo	**4.961**	**5.585**	**5.585**	**5.680**	**-95**	**5.010**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.3 Kabinetszaken						
Lasten	1.530	2.322	2.247	2.045	202	2.545
Baten	-39	-43	-43	-41	-2	-43
Saldo	**1.491**	**2.279**	**2.204**	**2.004**	**200**	**2.502**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.4 Bestuurlijke organisatie						
Lasten	5.782	6.264	6.389	5.878	511	7.322
Baten	0	0	-12	-21	9	-12
Saldo	**5.782**	**6.264**	**6.377**	**5.857**	**520**	**7.310**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.5 Interbestuurlijk toezicht op de regio						
Lasten	560	622	622	574	48	509
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**560**	**622**	**622**	**574**	**48**	**509**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.6 Openbare orde en veiligheid						
Lasten	438	857	1.172	689	483	1.443
Baten	-38	-50	-50	-11	-39	-50
Saldo	**400**	**807**	**1.122**	**678**	**444**	**1.393**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.9 Bestuur, overige baten en lasten						
Lasten	709	924	1.601	1.629	-28	1.524
Baten	-4	0	0	-1	1	0
Saldo	**705**	**924**	**1.601**	**1.628**	**-27**	**1.524**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
6.1 Agrarische aangelegenheden						
Lasten	3.367	942	1.940	-606	2.546	3.666
Baten	0	0	0	-6	6	0
Saldo	**3.367**	**942**	**1.940**	**-612**	**2.552**	**3.666**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
7.2 Maatschappij						
Lasten	443	581	596	436	160	621
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**443**	**581**	**596**	**436**	**160**	**621**

Resultaat Programma 1	**20.384**	**26.583**	**27.724**	**26.439**	**1.285**	**27.231**

*In 2019 zijn nieuwe doelen geformuleerd in de nieuwe begroting. Er heeft een herschikking van budgetten plaatsgevonden. Omdat in deze jaarstukken wordt gerapporteerd via de structuur van de begroting 2018 zijn er budgetverschuivingen in de jaarschijf 2019 aanwezig ten opzichte van de structuur van de begroting 2019. Voor de juiste taakveldindeling per begrotingsprogramma voor de jaarschijf 2019 verwijzen wij u daarom naar de begroting 2019.

Bereikbaarheid

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.5 Algemene dekkingsmiddelen, overige baten en lasten						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.8 Mutaties reserves						
Toevoeging reserves	252.668	100.954	180.337	131.520	48.817	101.313
Onttrekking reserves	-82.404	-81.342	-144.518	-110.261	-34.257	-294.008
Saldo	**170.265**	**19.612**	**35.819**	**21.259**	**14.561**	**-192.696**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
2.1 Landwegen						
Lasten	103.519	119.549	150.251	116.978	33.273	102.081
Baten	-26.411	-8.441	-11.821	-9.659	-2.162	-3.747
Saldo	**77.108**	**111.108**	**138.430**	**107.319**	**31.111**	**98.334**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
2.2 Waterwegen						
Lasten	8.199	19.748	19.345	14.526	4.819	25.946
Baten	-1.349	-2.199	-1.988	-1.195	-793	-5.988
Saldo	**6.850**	**17.549**	**17.357**	**13.331**	**4.026**	**19.958**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
2.3 Openbaar vervoer						
Lasten	46.501	56.080	68.157	58.386	9.770	53.803
Baten	-49.355	0	-6.813	-7.066	253	0
Saldo	**-2.854**	**56.080**	**61.344**	**51.320**	**10.023**	**53.803**

Resultaat Programma 2	**251.368**	**204.349**	**252.951**	**193.230**	**59.721**	**-20.601**

*In 2019 zijn nieuwe doelen geformuleerd in de nieuwe begroting. Er heeft een herschikking van budgetten plaatsgevonden. Omdat in deze jaarstukken wordt gerapporteerd via de structuur van de begroting 2018 zijn er budgetverschuivingen in de jaarschijf 2019 aanwezig ten opzichte van de structuur van de begroting 2019. Voor de juiste taakveldindeling per begrotingsprogramma voor de jaarschijf 2019 verwijzen wij u daarom naar de begroting 2019.

Water

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.8 Mutaties reserves						
Toevoeging reserves	5.431	4.722	4.722	4.722	0	13.256
Onttrekking reserves	-1.421	-197	-3.826	-2.644	-1.182	-510
Saldo	**4.010**	**4.525**	**896**	**2.078**	**-1.182**	**12.746**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.5 Interbestuurlijk toezicht op de regio						
Lasten	2	15	24	23	1	337
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**2**	**15**	**24**	**23**	**1**	**337**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
2.1 Landwegen						
Lasten	0	0	0	0	0	1.918
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.918**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
3.1 Waterkeringen						
Lasten	2.934	1.417	1.178	1.222	-44	2.230
Baten	0	0	0	-1.238	1.238	0
Saldo	**2.934**	**1.417**	**1.178**	**-16**	**1.194**	**2.230**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
3.2 Kwantiteit oppervlaktewater						
Lasten	3.429	2.439	3.939	3.505	434	2.341
Baten	-64	0	-2.795	-1.108	-1.687	-1.000
Saldo	**3.365**	**2.439**	**1.144**	**2.396**	**-1.252**	**1.341**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
3.3 Kwantiteit grondwater						
Lasten	4.651	1.604	1.604	1.786	-182	946
Baten	-964	-835	-835	-1.013	178	-835
Saldo	**3.687**	**769**	**769**	**773**	**-4**	**111**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
3.5 Kwaliteit grondwater						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
6.4 Recreatie en toerisme						
Lasten	117	22	2.121	703	1.418	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**117**	**22**	**2.121**	**703**	**1.418**	**0**

Resultaat Programma 3	**14.114**	**9.187**	**6.132**	**5.958**	**174**	**18.683**

*In 2019 zijn nieuwe doelen geformuleerd in de nieuwe begroting. Er heeft een herschikking van budgetten plaatsgevonden. Omdat in deze jaarstukken wordt gerapporteerd via de structuur van de begroting 2018 zijn er budgetverschuivingen in de jaarschijf 2019 aanwezig ten opzichte van de structuur van de begroting 2019. Voor de juiste taakveldindeling per begrotingsprogramma voor de jaarschijf 2019 verwijzen wij u daarom naar de begroting 2019.

Milieu

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.4 Deelnemingen						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	-1.125	-1.125	-1.125	-1.125	0	-1.125
Saldo	**-1.125**	**-1.125**	**-1.125**	**-1.125**	**0**	**-1.125**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.8 Mutaties reserves						
Toevoeging reserves	18.044	0	5.752	12.756	-7.004	4.733
Onttrekking reserves	-1.008	0	-5.268	-4.919	-350	-1.411
Saldo	**17.036**	**0**	**484**	**7.837**	**-7.354**	**3.322**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
2.1 Landwegen						
Lasten	0	0	0	0	0	11
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**11**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
2.2 Waterwegen						
Lasten	0	0	0	0	0	869
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**869**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
3.4 Kwaliteit oppervlaktewater						
Lasten	0	0	0	0	0	21
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**21**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
3.5 Kwaliteit grondwater						
Lasten	2.838	2.004	2.124	1.720	404	526
Baten	-539	-443	-443	-29	-414	-443
Saldo	**2.299**	**1.561**	**1.681**	**1.691**	**-10**	**83**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
4.1 Bodembescherming						
Lasten	2.697	3.497	7.934	-1.610	9.543	1.840
Baten	-1.452	-216	-2.209	-114	-2.096	-216
Saldo	**1.246**	**3.281**	**5.724**	**-1.723**	**7.448**	**1.624**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
4.2 Luchtverontreiniging						
Lasten	1.974	198	20.062	15.236	4.826	325
Baten	-1.803	0	-125	-75	-50	0
Saldo	**171**	**198**	**19.937**	**15.161**	**4.776**	**325**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
4.3 Geluidhinder						
Lasten	0	0	0	0	0	228
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**228**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
4.4 Vergunningverlening en handhaving						
Lasten	14.670	14.987	16.747	15.041	1.706	15.849
Baten	-2.625	-1.082	-2.557	-2.668	111	-1.082
Saldo	**12.046**	**13.905**	**14.190**	**12.373**	**1.817**	**14.767**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019

4.5 Ontgronding

Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	-90	-114	-114	-17	-97	-114
Saldo	**-90**	**-114**	**-114**	**-17**	**-97**	**-114**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019 *
4.6 Duurzaamheid						
Lasten	5.835	3.961	6.952	9.178	-2.226	16.441
Baten	-261	0	-13	-31	18	0
Saldo	**5.574**	**3.961**	**6.939**	**9.147**	**-2.208**	**16.441**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019 *
6.9 Regionale economie, overige baten en lasten						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil	Begroting 2019 *
8.1 Ruimtelijke ordening						
Lasten	0	0	0	0	0	23
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**23**

Resultaat Programma 4	**37.156**	**21.667**	**47.716**	**43.344**	**4.372**	**36.475**

*In 2019 zijn nieuwe doelen geformuleerd in de nieuwe begroting. Er heeft een herschikking van budgetten plaatsgevonden. Omdat in deze jaarstukken wordt gerapporteerd via de structuur van de begroting 2018 zijn er budgetverschuivingen in de jaarschijf 2019 aanwezig ten opzichte van de structuur van de begroting 2019. Voor de juiste taakveldindeling per begrotingsprogramma voor de jaarschijf 2019 verwijzen wij u daarom naar de begroting 2019.

Ruimte

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.4 Deelnemingen						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	-10.140	-5.630	-9.032	-9.033	1	-8.630
Saldo	**-10.140**	**-5.630**	**-9.032**	**-9.033**	**1**	**-8.630**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.8 Mutaties reserves						
Toevoeging reserves	13.708	6.715	32.391	34.244	-1.854	5.302
Onttrekking reserves	-3.493	-16.626	-58.662	-36.703	-21.959	-17.008
Saldo	**10.215**	**-9.911**	**-26.271**	**-2.458**	**-23.813**	**-11.707**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
2.1 Landwegen						
Lasten	0	0	0	0	0	883
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**883**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
4.6 Duurzaamheid						
Lasten	0	0	1.402	-91	1.493	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**1.402**	**-91**	**1.493**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
6.1 Agrarische aangelegenheden						
Lasten	2.688	3.771	6.326	12.286	-5.960	3.164
Baten	-58	0	-61	-266	205	0
Saldo	**2.629**	**3.771**	**6.265**	**12.020**	**-5.755**	**3.164**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
6.2 Logistiek						
Lasten	20.352	20.430	28.792	27.037	1.755	9.106
Baten	-845	-453	-795	-747	-48	-453
Saldo	**19.507**	**19.977**	**27.997**	**26.290**	**1.707**	**8.653**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
6.3 Kennis en innovatie						
Lasten	4.118	8.692	15.325	7.434	7.891	2.060
Baten	-48	0	0	0	0	0
Saldo	**4.070**	**8.692**	**15.325**	**7.434**	**7.891**	**2.060**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
6.4 Recreatie en toerisme						
Lasten	1.424	1.422	1.722	1.578	144	777
Baten	-25	-25	-25	0	-25	-25
Saldo	**1.399**	**1.397**	**1.697**	**1.578**	**119**	**752**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
8.1 Ruimtelijke ordening						
Lasten	27.374	14.389	22.957	28.634	-5.677	10.553
Baten	-15.089	-7.306	-9.863	-23.392	13.529	-8.045
Saldo	**12.285**	**7.083**	**13.094**	**5.243**	**7.851**	**2.508**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
8.3 Stedelijke vernieuwing						
Lasten	912	3.740	7.505	4.683	2.822	1.226
Baten	-742	0	-265	-821	556	0
Saldo	**169**	**3.740**	**7.240**	**3.862**	**3.378**	**1.226**

Resultaat Programma 5	**40.136**	**29.119**	**37.717**	**44.844**	**-7.127**	**-1.091**

*In 2019 zijn nieuwe doelen geformuleerd in de nieuwe begroting. Er heeft een herschikking van budgetten plaatsgevonden. Omdat in deze jaarstukken wordt gerapporteerd via de structuur van de begroting 2018 zijn er budgetverschuivingen in de jaarschijf 2019 aanwezig ten opzichte van de structuur van de begroting 2019. Voor de juiste taakveldindeling per begrotingsprogramma voor de jaarschijf 2019 verwijzen wij u daarom naar de begroting 2019.

Groen

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.8 Mutaties reserves						
Toevoeging reserves	65.797	18.963	10.036	8.438	1.598	34.147
Onttrekking reserves	-24.361	-28.908	-25.341	-20.407	-4.933	-77.167
Saldo	**41.436**	**-9.945**	**-15.305**	**-11.969**	**-3.336**	**-43.020**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
5.1 Natuurontwikkeling						
Lasten	27.338	41.856	39.644	37.818	1.826	75.003
Baten	-5.461	-1.283	-1.031	-41.074	40.042	-6.968
Saldo	**21.877**	**40.573**	**38.613**	**-3.255**	**41.868**	**68.035**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
5.2 Beheer natuurgebieden						
Lasten	17.786	17.398	19.093	14.589	4.504	18.949
Baten	-377	-375	-375	-437	62	-375
Saldo	**17.409**	**17.023**	**18.718**	**14.152**	**4.566**	**18.574**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
5.3 Beheer flora en fauna						
Lasten	10.965	6.973	11.147	16.324	-5.177	8.586
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**10.965**	**6.973**	**11.147**	**16.324**	**-5.177**	**8.586**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
6.4 Recreatie en toerisme						
Lasten	9.813	7.188	10.056	9.603	453	7.754
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**9.813**	**7.188**	**10.056**	**9.603**	**453**	**7.754**
Resultaat Programma 6	**101.500**	**61.812**	**63.229**	**24.854**	**38.376**	**59.929**

*In 2019 zijn nieuwe doelen geformuleerd in de nieuwe begroting. Er heeft een herschikking van budgetten plaatsgevonden. Omdat in deze jaarstukken wordt gerapporteerd via de structuur van de begroting 2018 zijn er budgetverschuivingen in de jaarschijf 2019 aanwezig ten opzichte van de structuur van de begroting 2019. Voor de juiste taakveldindeling per begrotingsprogramma voor de jaarschijf 2019 verwijzen wij u daarom naar de begroting 2019.

Cultuur en Welzijn

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
7.1 Cultuur						
Lasten	4.862	14.873	18.546	15.373	3.173	10.814
Baten	-35	-30	-30	-30	0	-30
Saldo	**4.827**	**14.843**	**18.516**	**15.343**	**3.173**	**10.784**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
7.2 Maatschappij						
Lasten	2.630	2.915	5.027	4.665	362	2.564
Baten	0	0	0	-17	17	0
Saldo	**2.630**	**2.915**	**5.027**	**4.647**	**380**	**2.564**

Resultaat Programma 7	**7.457**	**17.758**	**23.543**	**19.990**	**3.553**	**13.348**

*In 2019 zijn nieuwe doelen geformuleerd in de nieuwe begroting. Er heeft een herschikking van budgetten plaatsgevonden. Omdat in deze jaarstukken wordt gerapporteerd via de structuur van de begroting 2018 zijn er budgetverschuivingen in de jaarschijf 2019 aanwezig ten opzichte van de structuur van de begroting 2019. Voor de juiste taakveldindeling per begrotingsprogramma voor de jaarschijf 2019 verwijzen wij u daarom naar de begroting 2019.

Financiën

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.1 Uitkering provinciefonds						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	-198.446	-188.950	-200.993	-201.063	70	-206.770
Saldo	**-198.446**	**-188.950**	**-200.993**	**-201.063**	**70**	**-206.770**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.2 Opbrengst provinciale belastingen						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	-201.876	-199.400	-204.157	-208.026	3.869	-204.157
Saldo	**-201.876**	**-199.400**	**-204.157**	**-208.026**	**3.869**	**-204.157**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.3 Geldleningen en uitzettingen						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	-256	-619	-619	-349	-270	-318
Saldo	**-256**	**-619**	**-619**	**-349**	**-270**	**-318**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.4 Deelnemingen						
Lasten	6	0	2.695	-2.035	4.730	0
Baten	-5.584	-211	-1.544	-1.569	25	-300
Saldo	**-5.578**	**-211**	**1.151**	**-3.603**	**4.754**	**-300**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.5 Algemene dekkingsmiddelen, overige baten en lasten						
Lasten	-16.929	8.017	2.055	933	1.122	5.035
Baten	-5.840	-6.455	-5.699	-5.881	182	-7.110
Saldo	**-22.769**	**1.562**	**-3.644**	**-4.947**	**1.303**	**-2.075**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.6 Overhead						
Lasten	53.457	55.696	55.696	58.948	-3.252	61.006
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**53.457**	**55.696**	**55.696**	**58.948**	**-3.252**	**61.006**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.7 Vennootschapbelasting						
Lasten	0	0	0	244	-244	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**244**	**-244**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
0.8 Mutaties reserves						
Toevoeging reserves	61.327	7.795	70.193	69.528	665	464.939
Onttrekking reserves	-197.977	-48.319	-181.266	-121.430	-59.836	-296.267
Saldo	**-136.650**	**-40.524**	**-111.073**	**-51.902**	**-59.171**	**168.672**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.1 Provinciale Staten						
Lasten	0	0	0	0	0	27
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**27**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.2 Gedeputeerde Staten						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.3 Kabinetszaken						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.4 Bestuurlijke organisatie						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.5 Interbestuurlijk toezicht op de regio						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
1.6 Openbare orde en veiligheid						
Lasten	0	0	0	0	0	23
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**23**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019

1.9 Bestuur, overige baten en lasten

Lasten	-810	1.108	999	-3.575	4.574	452
Baten	-2.801	-1	-81	-140	59	-1
Saldo	**-3.611**	**1.107**	**918**	**-3.715**	**4.633**	**451**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
2.1 Landwegen						
Lasten	0	0	0	0	0	24.926
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**24.926**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
2.2 Waterwegen						
Lasten	0	0	0	0	0	300
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**300**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
2.3 Openbaar vervoer						
Lasten	0	0	0	0	0	4.387
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**4.387**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
3.1 Waterkeringen						
Lasten	0	0	0	-12	12	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**-12**	**12**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
3.2 Kwantiteit oppervlaktewater						
Lasten	5	0	0	-35	35	0

Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**5**	**0**	**0**	**-35**	**35**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
3.3 Kwantiteit grondwater						
Lasten	0	0	0	0	0	1.025
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.025**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
3.4 Kwaliteit oppervlaktewater						
Lasten	0	0	0	0	0	815
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**815**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
3.5 Kwaliteit grondwater						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
4.1 Bodembescherming						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
4.2 Luchtverontreiniging						
Lasten	0	0	0	0	0	533
Baten	0	0	0	0	0	0

Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**533**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
4.3 Geluidhinder						
Lasten	0	0	0	0	0	1.052
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.052**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
4.4 Vergunningverlening en handhaving						
Lasten	3.973	1.583	1.583	3.274	-1.691	0
Baten	-705	-670	-670	-713	43	0
Saldo	**3.268**	**913**	**913**	**2.560**	**-1.647**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
4.6 Duurzaamheid						
Lasten	0	0	0	0	0	495
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**495**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
5.1 Natuurontwikkeling						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
5.2 Beheer natuurgebieden						
Lasten	0	0	0	0	0	978
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**978**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
5.3 Beheer flora en fauna						
Lasten	0	0	0	0	0	1.494
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.494**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
5.9 Natuur, overige baten en lasten						
Lasten	0	0	0	0	0	108
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**108**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
6.1 Agrarische aangelegenheden						
Lasten	0	0	0	0	0	397
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**397**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
6.2 Logistiek						
Lasten	0	0	0	11	-11	1.408
Baten	0	0	0	0	0	-46
Saldo	**0**	**0**	**0**	**11**	**-11**	**1.362**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
6.3 Kennis en innovatie						
Lasten	0	0	0	0	0	1.476
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.476**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019

6.4 Recreatie en toerisme						
Lasten	0	0	0	0	0	711
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**711**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
6.9 Regionale economie, overige baten en lasten						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
7.1 Cultuur						
Lasten	2	0	0	-135	135	3.980
Baten	0	0	0	1	-1	0
Saldo	**2**	**0**	**0**	**-134**	**134**	**3.980**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
7.2 Maatschappij						
Lasten	0	0	0	0	0	151
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**151**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
7.9 Cultuur en maatschappij, overige baten en lasten						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
8.1 Ruimtelijke ordening						

Lasten	0	0	0	0	0	292
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**292**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
8.2 Volkshuisvesting						
Lasten	0	0	0	0	0	1.112
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.112**

x € 1.000	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
8.3 Stedelijke vernieuwing						
Lasten	0	0	0	0	0	3.874
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**3.874**

Resultaat Programma 8	**-512.454**	**-370.427**	**-461.808**	**-412.025**	**-49.783**	**-133.974**

*In 2019 zijn nieuwe doelen geformuleerd in de nieuwe begroting. Er heeft een herschikking van budgetten plaatsgevonden. Omdat in deze jaarstukken wordt gerapporteerd via de structuur van de begroting 2018 zijn er budgetverschuivingen in de jaarschijf 2019 aanwezig ten opzichte van de structuur van de begroting 2019. Voor de juiste taakveldindeling per begrotingsprogramma voor de jaarschijf 2019 verwijzen wij u daarom naar de begroting 2019.

5.3.2 Overzicht per taakveld

0. Algemene dekkingsmiddelen

0. Algemene dekkingsmiddelen (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	36.534	63.712	60.445	58.090	2.355	66.041
Baten	-423.267	-402.390	-423.169	-427.046	3.877	-428.410
Saldo van baten en lasten	**-386.733**	**-338.678**	**-362.724**	**-368.956**	**6.232**	**-362.369**
Storting reserves	416.975	142.148	306.431	264.208	42.222	623.690
Onttrekking reserves	-313.345	-175.574	-420.062	-294.982	-125.080	-686.555
Resultaat	**-283.103**	**-372.104**	**-476.355**	**-399.730**	**-76.625**	**-425.234**

0.1 Uitkering provinciefonds (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	-198.446	-188.950	-200.993	-201.063	70	-206.770
Saldo van baten en lasten	**-198.446**	**-188.950**	**-200.993**	**-201.063**	**70**	**-206.770**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**-198.446**	**-188.950**	**-200.993**	**-201.063**	**70**	**-206.770**

0.2 Opbrengst provinciale belastingen (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	-201.876	-199.400	-204.157	-208.026	3.869	-204.157
Saldo van baten en lasten	**-201.876**	**-199.400**	**-204.157**	**-208.026**	**3.869**	**-204.157**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**-201.876**	**-199.400**	**-204.157**	**-208.026**	**3.869**	**-204.157**

0.3 Geldleningen en uitzettingen (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	-256	-619	-619	-349	-270	-318
Saldo van baten en lasten	**-256**	**-619**	**-619**	**-349**	**-270**	**-318**

Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**-256**	**-619**	**-619**	**-349**	**-270**	**-318**

0.4 Deelnemingen (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	6	0	2.695	-2.035	4.730	0
Baten	-16.849	-6.966	-11.701	-11.726	25	-10.055
Saldo van baten en lasten	**-16.843**	**-6.966**	**-9.006**	**-13.761**	**4.755**	**-10.055**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**-16.843**	**-6.966**	**-9.006**	**-13.761**	**4.755**	**-10.055**

0.5 Algemene dekkingsmiddelen, overige baten en lasten (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	-16.929	8.017	2.055	933	1.121	5.035
Baten	-5.840	-6.455	-5.699	-5.881	182	-7.110
Saldo van baten en lasten	**-22.769**	**1.562**	**-3.644**	**-4.947**	**1.303**	**-2.075**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**-22.769**	**1.562**	**-3.644**	**-4.947**	**1.303**	**-2.075**

0.6 Overhead (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	53.457	55.696	55.696	58.948	-3.252	61.006
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**53.457**	**55.696**	**55.696**	**58.948**	**-3.252**	**61.006**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**53.457**	**55.696**	**55.696**	**58.948**	**-3.252**	**61.006**

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	0	0	0	0	0	0

Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Storting reserves	416.975	142.148	306.431	264.208	42.222	623.690
Onttrekking reserves	-313.345	-175.574	-420.062	-294.982	-125.080	-686.555
Resultaat	**103.630**	**-33.427**	**-113.631**	**-30.774**	**-82.858**	**-62.865**

1. Bestuur

1. Bestuur (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	18.566	23.459	24.588	18.772	5.816	24.071
Baten	-2.921	-94	-277	-231	-46	-106
Saldo van baten en lasten	**15.645**	**23.365**	**24.311**	**18.541**	**5.770**	**23.965**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**15.645**	**23.365**	**24.311**	**18.541**	**5.770**	**23.965**

1.1 Provinciale Staten (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	5.388	5.762	5.949	5.825	124	4.906
Baten	-33	0	-91	-13	-78	0
Saldo van baten en lasten	**5.356**	**5.762**	**5.858**	**5.813**	**45**	**4.906**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**5.356**	**5.762**	**5.858**	**5.813**	**45**	**4.906**

1.2 Gedeputeerde Staten (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	4.968	5.585	5.585	5.684	-99	5.010
Baten	-6	0	0	-5	5	0
Saldo van baten en lasten	**4.961**	**5.585**	**5.585**	**5.680**	**-95**	**5.010**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**4.961**	**5.585**	**5.585**	**5.680**	**-95**	**5.010**

1.3 Kabinetszaken (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	1.530	2.322	2.247	2.045	202	2.545
Baten	-39	-43	-43	-41	-2	-43
Saldo van baten en lasten	**1.491**	**2.279**	**2.204**	**2.004**	**200**	**2.502**

Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**1.491**	**2.279**	**2.204**	**2.004**	**200**	**2.502**

1.4 Bestuurlijke organisatie (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	5.782	6.264	6.389	5.878	511	7.322
Baten	0	0	-12	-21	9	-12
Saldo van baten en lasten	**5.782**	**6.264**	**6.377**	**5.857**	**520**	**7.310**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**5.782**	**6.264**	**6.377**	**5.857**	**520**	**7.310**

1.5 Interbestuurlijk toezicht op de regio (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	562	637	646	597	49	846
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**562**	**637**	**646**	**597**	**49**	**846**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**562**	**637**	**646**	**597**	**49**	**846**

1.6 Openbare orde en veiligheid (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	438	857	1.172	689	483	1.466
Baten	-38	-50	-50	-11	-39	-50
Saldo van baten en lasten	**400**	**807**	**1.122**	**678**	**444**	**1.416**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**400**	**807**	**1.122**	**678**	**444**	**1.416**

1.9 Bestuur, overige baten en lasten (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	-101	2.032	2.600	-1.947	4.547	1.976

Baten	-2.805	-1	-81	-140	59	-1
Saldo van baten en lasten	**-2.906**	**2.031**	**2.519**	**-2.087**	**4.606**	**1.975**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**-2.906**	**2.031**	**2.519**	**-2.087**	**4.606**	**1.975**

2. Verkeer en vervoer

2. Verkeer en vervoer (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	158.218	195.377	237.753	189.890	47.863	215.123
Baten	-77.115	-10.640	-20.622	-17.920	-2.702	-9.735
Saldo van baten en lasten	**81.104**	**184.737**	**217.131**	**171.971**	**45.161**	**205.388**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**81.104**	**184.737**	**217.131**	**171.971**	**45.161**	**205.388**

2.1 Landwegen (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	103.519	119.549	150.251	116.978	33.273	129.818
Baten	-26.411	-8.441	-11.821	-9.659	-2.162	-3.747
Saldo van baten en lasten	**77.108**	**111.108**	**138.430**	**107.319**	**31.111**	**126.071**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**77.108**	**111.108**	**138.430**	**107.319**	**31.111**	**126.071**

2.2 Waterwegen (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	8.199	19.748	19.345	14.526	4.819	27.115
Baten	-1.349	-2.199	-1.988	-1.195	-793	-5.988
Saldo van baten en lasten	**6.850**	**17.549**	**17.357**	**13.331**	**4.026**	**21.127**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**6.850**	**17.549**	**17.357**	**13.331**	**4.026**	**21.127**

2.3 Openbaar vervoer (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	46.501	56.080	68.157	58.386	9.770	58.190
Baten	-49.355	0	-6.813	-7.066	253	0
Saldo van baten en lasten	**-2.854**	**56.080**	**61.344**	**51.320**	**10.023**	**58.190**

Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**-2.854**	**56.080**	**61.344**	**51.320**	**10.023**	**58.190**

3. Water

3. Water (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	13.858	7.464	8.845	8.186	659	7.904
Baten	-1.568	-1.278	-4.073	-3.388	-685	-2.278
Saldo van baten en lasten	**12.290**	**6.186**	**4.772**	**4.798**	**-26**	**5.626**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**12.290**	**6.186**	**4.772**	**4.798**	**-26**	**5.626**

3.1 Waterkeringen (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	2.934	1.417	1.178	1.210	-32	2.230
Baten	0	0	0	-1.238	1.238	0
Saldo van baten en lasten	**2.934**	**1.417**	**1.178**	**-28**	**1.206**	**2.230**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**2.934**	**1.417**	**1.178**	**-28**	**1.206**	**2.230**

3.2 Kwantiteit oppervlaktewater (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	3.434	2.439	3.939	3.470	469	2.341
Baten	-64	0	-2.795	-1.108	-1.687	-1.000
Saldo van baten en lasten	**3.370**	**2.439**	**1.144**	**2.362**	**-1.218**	**1.341**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**3.370**	**2.439**	**1.144**	**2.362**	**-1.218**	**1.341**

3.3 Kwantiteit grondwater (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	4.651	1.604	1.604	1.786	-182	1.971
Baten	-964	-835	-835	-1.013	178	-835
Saldo van baten en lasten	**3.687**	**769**	**769**	**773**	**-4**	**1.136**

Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**3.687**	**769**	**769**	**773**	**-4**	**1.136**

3.4 Kwaliteit oppervlaktewater (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	0	0	0	0	0	836
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**836**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**836**

3.5 Kwaliteit grondwater (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	2.838	2.004	2.124	1.720	404	526
Baten	-539	-443	-443	-29	-414	-443
Saldo van baten en lasten	**2.299**	**1.561**	**1.681**	**1.691**	**-10**	**83**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**2.299**	**1.561**	**1.681**	**1.691**	**-10**	**83**

4. Milieu

4. Milieu (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	29.149	24.226	54.679	41.028	13.651	36.763
Baten	-6.934	-2.082	-5.688	-3.618	-2.070	-1.412
Saldo van baten en lasten	**22.215**	**22.144**	**48.991**	**37.410**	**11.581**	**35.351**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**22.215**	**22.144**	**48.991**	**37.410**	**11.581**	**35.351**

4.1 Bodembescherming (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	2.697	3.497	7.934	-1.610	9.543	1.840
Baten	-1.452	-216	-2.209	-114	-2.096	-216
Saldo van baten en lasten	**1.246**	**3.281**	**5.724**	**-1.723**	**7.448**	**1.624**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**1.246**	**3.281**	**5.724**	**-1.723**	**7.448**	**1.624**

4.2 Luchtverontreiniging (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	1.974	198	20.062	15.236	4.826	858
Baten	-1.803	0	-125	-75	-50	0
Saldo van baten en lasten	**171**	**198**	**19.937**	**15.161**	**4.776**	**858**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**171**	**198**	**19.937**	**15.161**	**4.776**	**858**

4.3 Geluidhinder (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	0	0	0	0	0	1.280
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.280**

Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.280**

4.4 Vergunningverlening en handhaving (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	18.643	16.570	18.330	18.315	15	15.849
Baten	-3.329	-1.752	-3.227	-3.381	154	-1.082
Saldo van baten en lasten	**15.314**	**14.818**	**15.103**	**14.933**	**170**	**14.767**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**15.314**	**14.818**	**15.103**	**14.933**	**170**	**14.767**

4.5 Ontgronding (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	-90	-114	-114	-17	-97	-114
Saldo van baten en lasten	**-90**	**-114**	**-114**	**-17**	**-97**	**-114**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**-90**	**-114**	**-114**	**-17**	**-97**	**-114**

4.6 Duurzaamheid (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	5.835	3.961	8.354	9.087	-733	16.936
Baten	-261	0	-13	-31	18	0
Saldo van baten en lasten	**5.574**	**3.961**	**8.341**	**9.056**	**-715**	**16.936**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**5.574**	**3.961**	**8.341**	**9.056**	**-715**	**16.936**

5. Natuur

5. Natuur (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	56.089	66.227	69.884	68.731	1.153	105.118
Baten	-5.837	-1.658	-1.406	-41.511	40.104	-7.343
Saldo van baten en lasten	**50.252**	**64.569**	**68.478**	**27.220**	**41.258**	**97.775**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**50.252**	**64.569**	**68.478**	**27.220**	**41.258**	**97.775**

5.1 Natuurontwikkeling (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	27.338	41.856	39.644	37.818	1.826	75.003
Baten	-5.461	-1.283	-1.031	-41.074	40.042	-6.968
Saldo van baten en lasten	**21.877**	**40.573**	**38.613**	**-3.255**	**41.868**	**68.035**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**21.877**	**40.573**	**38.613**	**-3.255**	**41.868**	**68.035**

5.2 Beheer natuurgebieden (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	17.786	17.398	19.093	14.589	4.504	19.927
Baten	-377	-375	-375	-437	62	-375
Saldo van baten en lasten	**17.409**	**17.023**	**18.718**	**14.152**	**4.566**	**19.552**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**17.409**	**17.023**	**18.718**	**14.152**	**4.566**	**19.552**

5.3 Beheer flora en fauna (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	10.965	6.973	11.147	16.324	-5.177	10.080
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**10.965**	**6.973**	**11.147**	**16.324**	**-5.177**	**10.080**

Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**10.965**	**6.973**	**11.147**	**16.324**	**-5.177**	**10.080**

5.9 Natuur, overige baten en lasten (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	0	0	0	0	0	108
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**108**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**108**

6. Regionale economie

6. Regionale economie (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	41.878	42.467	66.282	58.045	8.237	30.519
Baten	-976	-478	-881	-1.020	139	-524
Saldo van baten en lasten	**40.902**	**41.989**	**65.401**	**57.025**	**8.376**	**29.995**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**40.902**	**41.989**	**65.401**	**57.025**	**8.376**	**29.995**

6.1 Agrarische aangelegenheden (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	6.054	4.713	8.266	11.680	-3.414	7.227
Baten	-58	0	-61	-272	211	0
Saldo van baten en lasten	**5.996**	**4.713**	**8.205**	**11.407**	**-3.202**	**7.227**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**5.996**	**4.713**	**8.205**	**11.407**	**-3.202**	**7.227**

6.2 Logistiek (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	20.352	20.430	28.792	27.048	1.744	10.514
Baten	-845	-453	-795	-747	-48	-499
Saldo van baten en lasten	**19.507**	**19.977**	**27.997**	**26.301**	**1.696**	**10.015**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**19.507**	**19.977**	**27.997**	**26.301**	**1.696**	**10.015**

6.3 Kennis en innovatie (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	4.118	8.692	15.325	7.434	7.891	3.536
Baten	-48	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**4.070**	**8.692**	**15.325**	**7.434**	**7.891**	**3.536**

Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**4.070**	**8.692**	**15.325**	**7.434**	**7.891**	**3.536**

6.4 Recreatie en toerisme (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	11.353	8.632	13.899	11.883	2.016	9.242
Baten	-25	-25	-25	0	-25	-25
Saldo van baten en lasten	**11.329**	**8.607**	**13.874**	**11.883**	**1.991**	**9.217**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**11.329**	**8.607**	**13.874**	**11.883**	**1.991**	**9.217**

6.9 Regionale economie, overige baten en lasten (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	

7. Cultuur en maatschappij

7. Cultuur en maatschappij (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	7.936	18.369	24.169	20.339	3.830	18.130
Baten	-35	-30	-30	-47	17	-30
Saldo van baten en lasten	**7.901**	**18.339**	**24.139**	**20.292**	**3.847**	**18.100**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**7.901**	**18.339**	**24.139**	**20.292**	**3.847**	**18.100**

7.1 Cultuur (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	4.863	14.873	18.546	15.238	3.308	14.794
Baten	-35	-30	-30	-29	-1	-30
Saldo van baten en lasten	**4.829**	**14.843**	**18.516**	**15.209**	**3.307**	**14.764**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**4.829**	**14.843**	**18.516**	**15.209**	**3.307**	**14.764**

7.2 Maatschappij (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	3.072	3.496	5.623	5.101	522	3.336
Baten	0	0	0	-17	17	0
Saldo van baten en lasten	**3.072**	**3.496**	**5.623**	**5.083**	**540**	**3.336**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**3.072**	**3.496**	**5.623**	**5.083**	**540**	**3.336**

7.9 Cultuur en maatschappij, overige baten en lasten (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	

8. Ruimte

8. Ruimte (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	28.286	18.129	30.462	33.317	-2.855	17.080
Baten	-15.831	-7.306	-10.128	-24.213	14.085	-8.045
Saldo van baten en lasten	**12.455**	**10.823**	**20.334**	**9.105**	**11.229**	**9.035**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**12.455**	**10.823**	**20.334**	**9.105**	**11.229**	**9.035**

8.1 Ruimtelijke ordening (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	27.374	14.389	22.957	28.634	-5.677	10.868
Baten	-15.089	-7.306	-9.863	-23.392	13.529	-8.045
Saldo van baten en lasten	**12.285**	**7.083**	**13.094**	**5.243**	**7.851**	**2.823**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**12.285**	**7.083**	**13.094**	**5.243**	**7.851**	**2.823**

8.2 Volkshuisvesting (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	0	0	0	0	0	1.112
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.112**
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.112**

8.3 Stedelijke vernieuwing (x 1.000 euro)

	Rekening 2017	Ontwerp begroting 2018	Actuele begroting 2018	Rekening 2018	Bedrag verschil *	Begroting 2019
Lasten	912	3.740	7.505	4.683	2.822	5.100
Baten	-742	0	-265	-821	556	0
Saldo van baten en lasten	**169**	**3.740**	**7.240**	**3.862**	**3.378**	**5.100**

Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**169**	**3.740**	**7.240**	**3.862**	**3.378**	**5.100**

5.4 Overige specificaties en toelichtingen

5.4.1 Afrekeningsverschillen voorgaande dienstjaren

Afrekeningsverschillen voorgaande jaren (x 1.000 euro)

	Programma	Begroot	Werkelijk	Verschil*
1	Openbaar bestuur	0	-368	368
2	Bereikbaarheid	0	672	-672
3	Water	0	43	-43
4	Milieu	0	-391	391
5	Ruimte	0	-392	392
6	Groen	0	-498	498
7	Cultuur en Welzijn	0	-216	216
8	Financiën	-4.367	-4.424	58
	Totaal	**-4.367**	**-5.574**	**1.207**

* Een positief verschil is voordelig

Lasten zoals subsidies worden soms administratief afgehandeld in een later jaar dan waarop de subsidie betrekking heeft. Bij deze eindafrekening wordt aan de hand van de subsidievoorwaarden en de werkelijke kosten het precieze bedrag van de subsidie bepaald. Verschillen tussen de in eerste instantie afgesproken subsidie en de eindafrekening die in een verschillend jaar tot uiting komen, komen op de post "afrekeningsverschillen" terecht. Deze afrekeningsverschillen worden begroot als stelpost in programma 8, maar gerealiseerd in alle programma's. Het verschil tussen begroot en gerealiseerd bedraagt in 2018 € 1,2 miljoen.

5.4.2 EMU-saldo

	Omschrijving	Begroot 2018 x € 1.000,-	Werkelijk 2018 x € 1.000,-	Verschil x € 1.000,-
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-110.834	22.593	133.427
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	16.885	12.356	-4.529
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	13.001	12.004	-997
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-221983	-186206	35777

5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	23179	36221	13042
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	9.920	12.039	2.119
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0
8	Baten bouwgrondexploitatie:	0	0	0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-552	-10.036	-9.484
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0
11	Verkoop van effecten:			
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)			
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	0	0	0
Berekend EMU-saldo		**-270.385**	**-101.029**	**169.355**

5.5 Overzicht van specifieke uitkeringen (art. 58)

5.5.1 Inleiding

Voor de specifieke uitkeringen van het Rijk aan de provincies is het principe van single information en single audit (SISA) ingevoerd. SISA staat voor het beperken van de administratieve lastendruk. Het Rijk vraagt bij SISA voor de verantwoording van de provincie naar het Rijk naar informatie die zo veel mogelijk aansluit bij de informatiebehoefte en verantwoordingsmomenten van de provincies zelf. Dat betekent dat het Rijk in principe voldoende heeft aan het jaarverslag inclusief de jaarrekening. De gegevens met betrekking tot de SISA verantwoording worden conform de regelgeving, jaarlijks toegezonden aan het CBS.

Onderdeel van de jaarrekening is de verantwoordingsbijlage SISA en de toelichting op de verantwoordingsbijlage. In de verantwoordingsbijlage wordt alleen de noodzakelijke verantwoordingsinformatie per specifieke uitkering opgenomen, zodat het Rijk zijn verantwoordelijkheid voor het beheer van specifieke uitkeringen kan waarmaken. In de onderstaande toelichting wordt aanvullende informatie per regeling verstrekt.

5.5.2 SiSa-tabel

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019

IenW	**E27**	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer** **Wet BDU Verkeer en Vervoer (art. 10)** **Provincies**	Eindsaldo/-reservering (jaar T-1) *Aard controle R Indicatornummer: E27 / 01*	Terugbetaling door derden vanuit BDU-bijdrage verstrekte middelen in (jaar T) *Aard controle R Indicatornummer: E27 / 02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicatornummer: E27 / 03*	Correctie over besteding (T-1) *Aard controle R Indicatornummer: E27 / 04*	Eindsaldo/-reservering (jaar T) *Aard controle R Indicatornummer: E27 / 05*		
			€ 6.637.604	€ 0	€ 6.637.604	€ 0	€ 0		
IenW	**E3**	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R Indicatornummer: E3 / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R Indicatornummer: E3 / 03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R Indicatornummer: E3 / 04*	Correctie over besteding t/m jaar T *Aard controle R Indicatornummer: E3 / 05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R Indicatornummer: E3 / 06*	
		1	IenW/BSK-2018-212462	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	IenM/BSK-2016/233024	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 109.324	€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 08*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 09*	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 10*	Correctie over besteding kosten ProRail t/m jaar T *Aard controle R Indicatornummer: E3 / 11*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 12*	
		1	IenW/BSK-2018-212462	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
		2	IenM/BSK-2016/233024	€ 316.903	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
IenW	**E37**	**Regeling Wilhelminasluis** **Besluit infrastructuur** **Provincie Noord-Holland**	Beginsaldo (jaar T) *Aard controle R Indicatornummer: E37 / 01*	Ontvangen bijdrage Rijk (jaar T) *Aard controle R Indicatornummer: E37 / 02*	Ontvangen bijdrage andere bestuursorganen (jaar T) *Aard controle R Indicatornummer: E37 / 03*	Besteding (jaar T) *Aard controle R Indicatornummer: E37 / 04*	Eindsaldo (jaar T) *Aard controle R Indicatornummer: E37 / 05*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E37 / 06*	
			€ 4.667.503	€ 0	€ 0	€ 732.304	€ 3.935.199	Nee	

5.5.3 Toelichting bij de SiSa-verantwoordingsbijlage

Sanering verkeerslawaai, I&M/E3

Sanering verkeerslawaai is per 2016 opgenomen in de SiSa. De regeling betreft een subsidie voor de geluidschermen op de Westfrisiaweg (N23).

Brede doeluitkering verkeer en vervoer, I&M/E27

De provincie Noord-Holland verantwoordt de voorschotten van subsidies aan gemeenten, overige instellingen en de concessiehouders voor het OV als lasten in de jaarrekening 2018 en in de SISA-bijlage. Bij vaststelling van de subsidie in een toekomstig jaar worden eventuele afrekeningsverschillen in het desbetreffende jaar verantwoord.

Per 1 januari 2014 hoeft er geen rente meer te worden toegerekend aan de BDU. In de wijziging van de wet FIDO die het verplicht schatkistbankieren regelt, is artikel 9 het tweede en derde lid van de wet BDU vervallen. Deze wijziging is op 15 december 2013 van kracht geworden.

Met ingang van 1 januari 2016 is de BDU Verkeer en Vervoer vanuit het Rijk naar de provincies gedecentraliseerd. Met de decentralisatie is de BDU Verkeer en Vervoer geen specifieke uitkering meer en is de vorm van verantwoording van de gelden vanaf 1 januari 2016 de keuze van de provincies. Omdat er nog een positief eindsaldo openstond per 31-12-2015, liep de regeling door tot 2018 waarin het eindsaldo volledig is benut. 2018 is het laatste verantwoordingsjaar.

Regeling Wilhelminasluis, I&M/E37

Op 10 december 2009 is de subsidie beschikt aan de Provincie Noord-Holland onder kenmerk VenW/DGLM-2009/4006. In 2015 is het ontvangen voorschot van het rijk volledig besteed. De verantwoording zal doorgaan totdat het project afgerond is.

In 2018 is in overleg met de accountant de bijdrage van het hoogheemraadschap, welke is ontvangen en verantwoord in de SiSa bijlage 2011, van 11,5 miljoen euro opgenomen in het beginsaldo (2018).

6. Bijlagen

6.1 Bestuur en Directie

Provinciale Staten

Provinciale staten tellen 55 leden. De zetelverdeling is als volgt:

Provinciale Staten 2015 - 2019		Nieuwe samenstelling 2019 - 2023	
VVD	11	Forum voor Democratie	9
D66	10	GroenLinks	9
PvdA	7	VVD	9
SP	6	D66	6
PVV	6	PvdA	6
CDA	5	CDA	4
Groenlinks	4	Partij voor de Dieren	3
Partij voor de Dieren	3	PVV	3
Christen Unie-SGP	1	SP	3
Ouderenpartij N-H	1	ChristenUnie	1
50PLUS	1	50Plus/Partij voor de Ouderen	1
		DENK	1

Provinciale Staten leden

Voor informatie over de leden van Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland kunt zich wenden tot de provinciale website; klik hier.

Gedeputeerde Staten

Voor informatie over de leden van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland kunt zich wenden tot de provinciale website; klik hier.

De directie

Renée Bergkamp	Algemeen directeur/ Provinciesecretaris
Onno Beljaars	Directeur Concernzaken
Herman Schartman	Directeur Beleid
Chris de Vries	Directeur Beheer en Uitvoering

6.2 Noord-Holland in feiten en cijfers

Voor informatie over Noord-Holland in feiten en cijfers kunt u zich wenden tot de provinciale website; klik hier. Hier kunt u zelf tabellen, grafieken en kaarten samenstellen.

6.3 Waar zijn we te bereiken

Bezoekadres

Provinciaal Bestuur van Noord-Holland

Dreef 3, 2012 HR Haarlem

Ambtelijke organisatie van Noord-Holland

Houtplein 33, 2012 DE Haarlem

Postadres

Postbus 3007, 2001 DA Haarlem

Algemene telefoonnummer

023-5143143

Website

www.noord-holland.nl

Algemene email

post@noord-holland.nl

6.4 Lijst van Gemeenten

A

Aalsmeer

Alkmaar

Amstelveen

Amsterdam

B

Beemster

Bergen (NH.)

Beverwijk

Blaricum

Bloemendaal

C

Castricum

D

Den Helder

Diemen

Drechterland

E

Edam-Volendam

Enkhuizen

G

Gooise Meren

H

Haarlem

Haarlemmerliede c.a.

Haarlemmermeer

Heemskerk

Heemstede

Heerhugowaard

Heiloo

Hilversum

Hollandse Kroon

Hoorn

Huizen

K

Koggenland

L

Landsmeer

Langedijk

Laren

M

Medemblik

O

Oostzaan

Opmeer

Ouder-Amstel

P

Purmerend

S

Schagen

Stede Broec

T

Texel

U

Uitgeest

Uithoorn

V

Velsen

W

Waterland

Weesp

Wijdemeren

Wormerland

Z

Zaanstad

Zandvoort

Verslag van bevindingen 2018

Provincie Noord-Holland

CONCEPT

11 juni 2019

Op alle opdrachten verricht door Publiek Belang Accountants zijn algemene voorwaarden van toepassing welke bij de Kamer van Koophandel zijn gedeponeerd. Publiek Belang Accountants is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Den Haag onder nummer 67229328.

Lid van Coöperatie
De Maatschappelijke Accountants

PUBLIEK BELANG
accountants

Sir Winston Churchilllaan 370 F442
2285 SJ Rijswijk (ZH)
info@publiekbelangaccountants.nl
www.publiekbelangaccountants.nl

Aan Provinciale Staten van de Provincie Noord-Holland
T.a.v. mevrouw M. Spoor-Hendriks
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

Datum:	Behandeld door:	Ons kenmerk:
11-06-2019	drs. M.E. Dubbelman RA	939

Onderwerp:

Verslag van bevindingen 2018

Geachte leden van Provinciale Staten,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2018 van de Provincie Noord-Holland uitgevoerd. Dit verslag bevat onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen en is bestemd voor Provinciale Staten. Graag lichten wij onze rapportage nader aan u toe.

Hoogachtend,

Publiek Belang Accountants B.V.

Bijlage: één

CONCEPT

Verslag van bevindingen 2018

Inleiding

U heeft ons met de opdrachtbevestiging van 25 september 2018 opdracht gegeven voor de jaarrekeningcontrole 2018. U ontvangt onze controleverklaring bij uw jaarrekening 2018 afzonderlijk. Dit verslag bevat onze bevindingen over:

- de inrichting van uw financiële beheer en financiële organisatie: maken deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk?
- (eventuele) onrechtmatigheden in de jaarrekening
- aandachtspunten en adviezen voor uw provincie vanuit onze controle

Voor rapportering van bevindingen heeft u de ondergrens op € 100.000 gesteld.

Momenteel wordt kwaliteitscontrole uitgevoerd op ons controledossier. Eventuele uitkomsten daarvan kunnen nog invloed hebben op de verwerking van posten in de jaarrekening.

Onze conclusie

De interne beheersing van de Provincie Noord-Holland voldoet niet voor jaarverslaggevingsdoeleinden. De ter controle aangeboden jaarstukken bevatte veel posten met materiële afwijkingen. Financiële transacties zijn inhoudelijk juist, maar worden administratief niet goed afgewikkeld en verslaggevingsregels worden onvoldoende gevolgd. Wij hebben de aangepaste jaarstukken op 6 juni ontvangen en zullen nagaan of, na verwerking van de correcties, de jaarrekening 2018 een getrouw beeld geeft. Tot heden resteren geen afwijkingen en onzekerheden die de goedkeurende strekking van de controleverklaring belemmeren.

Uw jaarrekening is het financiële resultaat van de dagelijkse processen, activiteiten en transacties binnen uw provincie. Tekortkomingen in de jaarrekening zijn herleidbaar tot tekortkomingen in de processen, waar de sturings- en verantwoordingsinformatie uit voortkomt. Uit onze interim- en jaarrekeningcontrole concluderen wij, dat breed binnen uw organisatie verbetermaatregelen nodig zijn, om het functioneren van de interne beheersing en daarmee uiteindelijk de (tussentijdse) informatievoorziening op een hoger niveau te brengen.

Uw organisatie onderkent de noodzaak tot verbeteringen. Wij hebben kennis genomen van de eerste verkenningen binnen het project “Financiële hygiëne”. De koers is goed. Wij adviseren u de integraliteit van het project te bewaken. Hierdoor blijft steeds duidelijk hoe de verbetermaatregelen onderling samenhangen en elkaar kunnen versterken en voorkomt u versnippering van aandacht.

Wat gaat goed?

De afgelopen maanden hebben uw medewerkers, in nauwe samenwerking met ons controleteam, veel werk verzet om de noodzakelijke verbeteringen en correcties in de jaarstukken door te voeren. Wij spreken onze waardering uit voor de constructieve en energieke wijze waarop uw medewerkers dit project hebben uitgevoerd.

De inzet van uw medewerkers en de uitgevoerde interne controles zijn waardevolle bouwstenen voor de uitdagingen op het gebied van interne beheersing en verslaggeving waar uw provincie voor staat.

CONCEPT

Verslag van bevindingen 2018

In de aanloop naar het jaarrekeningproces hebben uw medewerkers steeds proactief contact met ons gezocht om belangrijke vragen en onderwerpen bij ons aan te kaarten, die mogelijk invloed kunnen hebben op verantwoording en/of controle. Zonder deze werkwijze zou het aantal correcties groter zijn geweest en was de doorlooptijd van het jaarrekeningtraject verder toegenomen.

Wat vraagt uw aandacht?
De belangrijkste bevindingen vanuit onze controle zijn:

- Risicomanagement moet verbeteren door procesbeschrijvingen te baseren op risicoanalyses, door de keycontrols te beschrijven die de risico's afdekken en door frauderisicobeheersing en -preventie zichtbaar onderdeel te maken van uw interne beheersing.
- In processen is onvoldoende functiescheiding en interne controle ingebouwd, waardoor fouten en onzekerheden niet of pas achteraf worden gesignaleerd.
- De ICT die relevant is voor financiële processen biedt onvoldoende basis om te kunnen vertrouwen op geautomatiseerde beheersmaatregelen en ondersteunt een meer procesmatige inrichting van de interne beheersing niet.
- De wisselwerking tussen lijnorganisatie en specialisten op het gebied van financiën en control moet verbeteren, zodat de administratie de juiste weerslag van feitelijke activiteiten en transacties bevat. Afgrenzing van en toerekening aan boekjaren van baten en lasten vindt onvoldoende onderbouwd en niet consequent plaats. De verwerking van vorderingen en schulden sluit niet aan bij de werkelijke voortgang van projecten en activiteiten. Verwerking van de financiële gevolgen van transacties met externe partijen vindt niet consequent en niet conform de verslaggevingsregels plaats.
- De financiële kennis om belangrijke (financiële) processen betrouwbaar te verantwoorden moet breder in uw organisatie worden belegd. Dit betreft ook de kennis die nodig is om de kwaliteit van de verantwoordingsinformatie te borgen.
- De provincie beschikt niet over goede tussentijdse financiële sturings- en verantwoordingsinformatie. De administratie wordt niet tussentijds afgesloten. Dit vermindert de kwaliteit van de tussentijdse informatie en legt te hoge druk op de jaarafsluiting.
- De routine met periode-afsluiting is beperkt tot de jaarcijfers. Hierdoor is het leereffect van tekortkomingen in het jaarrekeningtraject beperkt, waardoor ten opzichte van vorige jaar belangrijke tekortkomingen opnieuw optreden.
- Het opsteltraject van de jaarrekening vergt veel tijd. Hierdoor is te weinig tijd beschikbaar voor een goede interne controle op de concept-jaarrekening die voor accountantscontrole wordt aangeboden.
- De inrichting van de financiële administratie is bijzonder complex. Dit vertroebelt het inzicht in de wijze waarop processen worden geadministreerd en belemmert het inzicht en de toegankelijkheid van de administratie voor veel medewerkers. Mede hierdoor ontstaan verwerkingsfouten die gedurende het jaar met bijzonder veel correctieboekingen worden hersteld.

CONCEPT

- De omvang van de jaarstukken en de mate van detail van verslaggeving verminderen het inzicht en bemoeilijken het doorvoeren van correcties. Binnen het kader van de verslaggevingsvoorschriften zijn compactere en daardoor informatievere jaarstukken mogelijk. Wij raden aan om te focussen op de hoofdlijnen.

Uw financiële beheersprocessen leveren hierdoor niet zonder meer voor financiële verslaggeving bruikbare en betrouwbare informatie op. Uw organisatie is, mede naar aanleiding van de ervaringen vanuit de interne en externe controle, inmiddels het project “Financiële hygiëne” gestart, waarmee diverse genoemde aandachtspunten worden opgepakt. Wij adviseren u regelmatig kennis te nemen van de voortgang op de genoemde verbeterpunten.

Verloop jaarrekening- en controleproces

Wij zijn op 1 april 2019 gestart met de jaarrekeningcontrole. Bij aanvang van onze controle was de concept-jaarrekening en een deel van de onderbouwende informatie gereed. In de daaropvolgende weken bleek dat veel en omvangrijke correcties in de jaarrekening nodig waren om tot een definitieve jaarrekening te komen. Uit het volume en de aard van de correcties concluderen wij, dat onvoldoende interne controle is uitgevoerd op de concept-jaarstukken die ter controle zijn voorgelegd.

Het totstandkomingsproces van de jaarrekening en de kwaliteit van de concept jaarrekening vragen om verbetering. De volgende factoren zijn hierin naar onze mening van belang:

- De juistheid en volledigheid van de in de jaarstukken opgenomen informatie wordt in belangrijke mate bepaald door de inhoudelijk betrokken medewerkers van uw provincie. De toerekening van onder meer subsidielasten en baten aan de juiste boekjaren, op basis van voortgangsinformatie over projecten en activiteiten, is afkomstig van budgethouders. De informatiestroom tussen budgethouders en het team dat de jaarrekening opstelt dient te worden verbeterd zodat eerder in het jaarrekeningtraject duidelijkheid bestaat over de juistheid en volledigheid van de informatie per operationeel doel en balanspost.

- Uw provincie werkt niet met tussentijdse afsluiting van de administratie, waardoor analyses die van belang zijn voor de jaarstukken grotendeels plaatsvinden in de periode waarin de jaarstukken worden samengesteld. Daardoor wordt onvoldoende gebruik gemaakt van mogelijkheden om werkzaamheden meer gelijkelijk over het jaar te verdelen en piekbelasting te voorkomen.

- Uw jaarstukken omvatten bijna 400 pagina’s. De omvang van de jaarstukken vermindert de informatiewaarde. Daarnaast moet alle informatie in de jaarstukken intern en extern worden beoordeeld op juistheid, volledigheid en consistentie. Door de jaarstukken te beperken tot de belangrijkste onderwerpen neemt de administratieve last af en nemen de toegankelijkheid en leesbaarheid (en daarmee het inzicht) toe dat de jaarrekening biedt.

- Het doorvoeren van wijzigingen in de jaarstukken is als gevolg van de omvang van de jaarstukken en de samenhang tussen de verschillende onderdelen bewerkelijk en foutgevoelig.

- In de planning is momenteel onvoldoende tijd ingeruimd om een goede interne controle op de concept-jaarstukken en een check op de kwaliteit en volledigheid van de onderliggende documentatie uit te voeren. In de planning vragen onderwerpen die doorslaggevend zijn voor de doorlooptijd van het jaarrekeningtraject, zoals kostenverdelingen en toerekening van subsidielasten en -baten, met prioriteit de aandacht.

CONCEPT

Wij adviseren u gedurende 2019 te komen tot een tussentijdse afsluiting en rapportage, om meer routine te verkrijgen in het opmaken van de (tussentijdse) balansstanden en tegelijk voorwerk te verrichten dat bruikbaar is voor de jaarrekening 2019. Tevens geeft een tussentijdse afsluiting u meer inzicht in de voortgang van uw realisatie ten opzichte van de begroting, waardoor de kwaliteit van uw tussentijdse informatie verbetert.

Uitkomsten Verbijzonderde Interne Controle

Uw medewerkers zijn in de zomer van 2018 gestart met controle van de investeringen, de inkoopkosten, subsidie- en andere verstrekkingen en personele kosten. De werkprogramma's die zij daarvoor gebruiken zijn gebaseerd op goede risicoanalyses en de controles worden goed gedocumenteerd. Dit is een belangrijke verbetering ten opzichte van 2017. De controles zijn in mei 2019 afgerond. Wij zien dat de provincie een grote inspanning heeft geleverd om dit resultaat te bereiken.

Wat valt ons op?

- Het kost uw interne controlemedewerkers veel moeite om van de directies de inkoop-, subsidie- en prestatieleveringsdocumentatie te krijgen achter de financiële mutaties. Archivering moet beter, zodat controle en verantwoording makkelijker wordt.
- Het is erg lastig om vast te stellen of een post goed in de administratie is geboekt. Dit komt door de complexe inrichting van de administratie en het mogelijk daardoor zeer grote aantal correctieboekingen dat in de administratie wordt gemaakt.
- Wij hebben bij het uitvoeren van onze controle op verschillende momenten stukken teruggegeven omdat mutaties nog niet toereikend waren onderbouwd of omdat wij andere conclusies trekken dan de interne controle. De kritische blik waarmee de controles worden uitgevoerd kan nog beter. Overigens hoort dit bij de fase waarin de interne controle zich bevindt. In korte tijd is al veel bereikt en gedurende het proces hebben wij al verbeteringen waargenomen.
- De controles hebben een te lange doorlooptijd en vielen daardoor deels samen met de jaarrekeningcontrole. Wij zijn in gesprek met uw medewerkers over manieren om met slimme data-analyse het aantal steekproefposten, bij gelijkblijvende zekerheid, te verlagen en om de controles meer gespreid over het jaar uit te voeren. Dit zal ook de werkdruk verminderen.
- De controles wijzen op weinig afwijkingen voor getrouwheid en rechtmatigheid. De geconstateerde afwijkingen zijn goed uitgezocht en er is nagegaan of deze afwijkingen zich ook kunnen voordoen in de posten die niet in de steekproef zijn betrokken. De totale omvang van de correcties die hieruit volgt is beperkt tot circa €1 miljoen.

Het valt op dat uit de interne controles weinig afwijkingen blijken, terwijl de controle van de jaarrekening tot veel correcties leidt. Dit betekent dat transacties inhoudelijk juist zijn, maar administratief niet goed worden afgewikkeld en dat verslaggevingsregels niet voldoende worden gevolgd. Hier ligt een rol voor de budgethouders die de juiste en volledige afwikkeling van transacties moeten vaststellen en voor de administratie om ervoor te zorgen dat afwijkingen worden gesignaleerd en verslaggevingsregels goed worden toegepast.

Hoe verder?

Wij denken dat de toegevoegde waarde van de interne controle toeneemt door het aantal waarnemingen op de processen te verminderen en door de capaciteit te richten op de administratieve verwerking en de naleving van verslaggevingsregels. Samen met

CONCEPT

Verslag van bevindingen 2018

vereenvoudiging van de (inrichting van de) administratie, een nadrukkelijker betrokkenheid van budgethouders en het voornemen om tussentijds de administratie af te sluiten en intern te controleren, zal dit leiden tot een soepeler jaarrekening- en controleproces dat eerder in het jaar wordt afgerond. Dit sluit goed aan bij het project ‘Financiële hygiëne’ dat de provincie inmiddels heeft ingezet.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze jaarrekeningcontrole heeft aanleiding gegeven tot veel correcties met (gezamenlijk en individueel) grote financiële impact. De omvang van de correcties en deels ook de aard van de correcties zijn vergelijkbaar met de correcties over 2017. Wij leiden daaruit af dat afwijkingen die vanuit de jaarrekeningcontrole blijken nog onvoldoende leereffect hebben voor het jaarrekeningtraject met als doel om vergelijkbare afwijkingen in een volgend jaar te voorkomen.

De volgende tabel vat de correcties naar aanleiding van onze controle samen:

Onderwerp correctie	Bedrag in €
Verwerking resultaat 2017 buiten Overzicht van baten en lasten	€ 40.338.893
Correctie voorziening bodem naar reserves en transitoria	€ 8.523.816
Verwerken vorderingen en bijdragen door derden in investeringen	€ 7.019.410
Aanvullend opgenomen verplichtingen	€ 5.659.885
Aanvullende dotatie voorziening PDENH	€ 4.030.730
Correctie overhead	€ 3.579.000
Vrijval verplichtingen RVO	€ 3.101.587
Afboeking vordering Wilhelminasluis	€ 2.608.695
Afrekening concessies Openbaar Vervoer	€ 2.508.327
Verwerking Rekening Courant Groenfonds	€ 2.256.540
Vrijval overlopende passiva subsidies	€ 1.907.824
Verwerking intrekking subsidies	€ 1.766.199
Correctie negatieve boekwaarde Materiële Vaste Activa (met name N245)	€ 1.612.455
Vrijval vooruitontvangen bedragen Zwakke Schakels	€ 1.237.664
Afboeking voorbereidingskosten oude jaren	€ 666.634
Vrijval middelen VRA C-ITS	€ 600.000
Treffen voorziening voor rente lening Pallas	€ 324.604
Vrijval verplichtingen	€ 293.579
Vrijval inkoopverplichtingen	€ 247.649
Afrekening subsidies RVO	€ 134.405
Reclassificaties:	
Van Netto-vlottende schulden naar Overlopende passiva	€ 66.755.597
Van Uitzettingen < 1 jaar naar Overlopende activa	€ 26.521.000
Van Overige overlopende passiva naar nog te besteden doeluitkeringen	€ 12.453.453

In aanvulling op het bovenstaande zijn tijdens het jaarrekeningtraject volledig afgeschreven activa voor honderden miljoenen administratief afgeboekt, waarmee de administratie van materiële vaste activa aan inzichtelijkheid heeft gewonnen. Dit heeft overigens geen invloed op vermogen en/of resultaat.

Tot slot is nog sprake van één resterende niet-gecorrigeerde afwijking boven de door u vastgestelde rapporteringstolerantie. Dit betreft een terugvordering van een subsidie op grond van een besluit van gedeputeerde staten van eind maart 2019 ad € 135.000 die niet meer in de jaarstukken 2018 is verwerkt.

CONCEPT

Verslag van bevindingen 2018

Schattingswijzigingen
Mede naar aanleiding van onze interim-controle zijn de afschrijvingstermijnen van de Materiële Vaste Activa herzien en sluiten deze nu beter aan bij de (resterende) economische levensduur. De verlenging van de afschrijvingstermijnen kwalificeert als een schattingswijziging, waarvan het effect prospectief in uw jaarverslaggeving wordt verwerkt (er vindt geen herwaardering van activa plaats, maar de resterende boekwaarde wordt over de resterende, langere, levensduur afgeschreven). Het positieve effect van de lagere kapitaallasten bedraagt voor 2018 € 7,3 miljoen en maakt onderdeel uit van uw rekeningresultaat.

Verwerking van eigen middelen
De verslaggevingsregels voor Provincies kennen strikte regels voor de verwerking van bijdragen van derden (andere overheden en/of private partijen), afgescheiden van de middelen die uw provincie zelf bijdraagt aan projecten en activiteiten. Enkele correcties (voorziening bodemsanering, vooruitontvangen bedragen Zwakke Schakels) hangen samen met het ten onrechte als derdengeld aanmerken van eigen provinciale middelen. Hoewel het van belang is voor de dekking van projecten en activiteiten inzicht te houden in de totale financiering (derden en provincie), is het nodig om voor verslaggevingsdoeleinden het onderscheid tussen derdengelden en eigen middelen toe te passen.

Verplichtingen en intrekking subsidies
De provincie kent per jaareinde veel verplichtingen aan derden, uit hoofde van inkopen/investeringen en vanuit subsidieverstrekkingen. Voor een juist beeld van de per balansdatum nog openstaande verplichtingen zijn een goed inzicht in de status van deze verplichtingen en onderzoek naar de volledigheid van de verplichtingen van belang.

Bij analyse van de opgenomen verplichtingen bleek, dat verplichtingen voor inkopen en voor subsidies niet meer bestonden omdat deze waren ingetrokken of vervallen. Verder bleek dat in 2019 verplichtingen zijn opgenomen die betrekking hadden op 2018, maar ten onrechte niet in 2018 waren verantwoord. De hieruit voortvloeiende correcties zijn alsnog verwerkt in de jaarrekening 2018.

De indruk ontstaat dat de afdelingen die subsidies verstrekken niet tijdig met de financiële administratie overleggen over besluiten tot intrekking, waardoor de verlaging van de verplichting niet in het juiste boekjaar gebeurt.

Wij adviseren om te zorgen voor betere toerekening van verplichtingen en subsidie-afrekeningen aan het juiste boekjaar.

Bijdragen investeringen en projecten.
Tijdens de controle van de jaarrekening 2018 is de volledigheid onderzocht van de bijdragen die derden (andere overheden of private partijen) leveren in investeringsprojecten van de provincie. Aan de hand van dekkingsvoorstellen is vastgesteld dat deze investeringsbijdragen (en de daarbij behorende vorderingen) niet in de jaarrekening en administratie waren verantwoord. Volgens verslaggevingsregels worden deze bijdragen verwerkt in het jaar waarop de bijdrage betrekking heeft (dat is het realisatiebeginsel). Naast het voldoen aan de verslaggevingsregels is het belangrijk dat alle bijdragen waarop de provincie recht heeft daadwerkelijk in rekening worden gebracht en worden ingevorderd.

De provincie heeft in het verleden voor € 1,6 miljoen bijdragen van derden ontvangen in materiële vaste activa van de provincie. Deze investeringen zijn al eerder volledig afgeboekt, zonder daarbij rekening te houden met de (later ontvangen) bijdragen. In de jaarstukken 2018 is deze situatie gecorrigeerd.

CONCEPT

Afrekening concessie Openbaar Vervoer en RVO-gelden

Uw provincie rekent jaarlijks met de vervoerder af op basis van de contracten die aan de verlening van de vervoersconcessies ten grondslag liggen. De afrekeningen zijn gebaseerd op complexe berekeningen, waarin verschillende factoren zoals het aantal door de vervoerders gerealiseerde dienstregelingsuren (DRU) en bonus-/malusregelingen een rol spelen. In de jaarrekening waren de effecten van de reeds bekende informatie onvoldoende verwerkt in de berekening van de verwachte afrekeningen met de vervoerder. Inmiddels is de meest actuele informatie verwerkt in deze berekening en is de jaarrekening gecorrigeerd.

Een bijkomend probleem is dat uw concessiehouders het gerealiseerde aantal DRU's over 2017 niet met voldoende zekerheid kunnen vaststellen. Wij kunnen dat ook niet. Dit betekent dat de juistheid van de afrekening over 2017 van ca. € 3 miljoen, die is verwerkt in de jaarrekening 2018, onzeker is. Deze onzekerheid overschrijdt de goedkeuringstolerantie voor de jaarrekening niet. Voor 2018 is met de vervoerders afgesproken dat zij met een controleverklaring van hun accountant verantwoording afleggen aan de provincie over het aantal gerealiseerde DRU's. Omdat wij ten tijde van onze controle nog niet beschikten over de controleverklaring van de concessiehouder, betrekken wij de voorlopige afrekeningen in de jaarrekening 2018 eveneens in onze evaluatie van onzekerheden.

Ook voor de gelden die de Provincie via de RVO verstrekt, waren de verplichtingen, evenals in 2017, niet juist in de jaarrekening verwerkt. Wij adviseren u de verwerking van de verplichtingen in overeenstemming met de verslaggevingsvoorschriften te laten plaatsvinden.

Overhead

Met ingang van de jaarrekening 2017 zijn de verslaggevingsregels (en begrotingsregels) voor de verantwoording van overheadlasten door provincies veranderd. De kern hiervan is, dat overheadlasten apart in de begroting en jaarrekening moeten worden opgenomen en dat in de regelgeving is vastgelegd welke posten kwalificeren als overhead.

De kwalificatie van specifieke kostensoorten biedt enige ruimte voor discussie en interpretatie, maar lastencategorieën die als overhead kwalificeren zijn niet als overhead begroot en ook niet in de concept-jaarrekening als overhead verantwoord.

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole is een goede analyse gemaakt van de lasten die alsnog als overhead verantwoord moeten worden. Totaal is een bedrag van ruim € 3,5 miljoen aan programmalasten alsnog als overhead verantwoord. Wij adviseren u om in 2019 een vergelijkbare analyse te maken en de begroting 2019 hierop aan te passen. Zo kunnen in de jaarrekening 2019 de begrote en verantwoorde overheadlasten goed met elkaar kunnen worden vergeleken en worden begrotingsonrechtmatigheden voorkomen (zie hierna).

SiSa

De provincie voert 3 SiSa-regelingen uit.

1. De regeling Wilhelminasluis bevatte niet de eerder ontvangen bijdrage van het hoogheemraadschap van € 11,5 miljoen. De Sisa-tabel is gecorrigeerd door deze bijdrage alsnog toe te voegen.

CONCEPT

2. In 2017 heeft de provincie een onjuiste opgaaf gedaan voor de Subsidieregeling sanering verkeerslawaai. Het Rijk geeft de provincie de gelegenheid om een gecorrigeerde opgaaf in te dienen. Op 24 juni vindt nader overleg plaats tussen de provincie en het Rijk.

3. De regeling Brede doeluitkering verkeer en vervoer bevatten geen afwijkingen.

FES-gelden

Het rekeningresultaat over 2018 wordt voor ca. € 37,4 miljoen positief beïnvloed door de vrijval van de zogeheten FES-gelden. Deze middelen zijn in de periode van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) aan de provincie toegekend. In 2011 zijn deze middelen gedecentraliseerd en door de provincie verantwoord onder de Overlopende passiva.

Recent is door de Commissie BBV voorgeschreven dat deze middelen uitsluitend als Overlopende passiva mogen worden gepresenteerd, als een verplichting tot verantwoording en/of terugbetaling bestaat. Omdat een dergelijke verplichting voor deze middelen niet geldt, zijn deze middelen vrijgevallen ten gunste van het rekeningresultaat.

Omdat voor de resterende middelen wel afspraken bestaan met derden, wordt in het kader van de resultaatbestemming voorgesteld om de vrijgevallen middelen aan bestemmingsreserves toe te voegen. Zo blijft dekking bestaan voor de afwikkeling van de verplichtingen in de komende jaren.

Genoemde vrijval betrof overigens geen correctie naar aanleiding van onze controle, maar is reeds voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole door uw organisatie met ons besproken en verwerkt in de ter controle aangeboden jaarrekening.

Interne beheersing

De managementletter uit november 2018 bevat onze bevindingen en adviezen over de interne beheersing.

Onze conclusies:

- de provincie beschikt niet over goede op risicoanalyse gebaseerde procesbeschrijvingen
- er bestaat onvoldoende zicht op in de processen verankerde beheersmaatregelen.
- frauderisicoanalyse en -preventie zijn nog geen zichtbaar onderdeel van uw interne beheersing.
- de IT-organisatie is nog niet zodanig is ingericht dat deze de betrouwbaarheid van de informatie uit geautomatiseerde systemen waarborgt.
- tussentijdse (financiële) informatievoorziening vindt niet op gestructureerde wijze plaats en er is geen sprake van tussentijdse periodeafsluiting

Dit betekent dat de Provincie Noord-Holland niet kan steunen op een betrouwbare procesopzet en -werking die de belangrijkste getrouwheids- en rechtmatigheidsrisico's voor uw verslaggeving afgedekt. Tevens is tussentijdse financiële informatie mogelijk niet

CONCEPT

betrouwbaar, bestaat tussentijds onvoldoende zicht op de budgetuitputting en wordt teveel werk doorgeschoven naar het moment van jaarafsluiting.

In de managementletter hebben wij ook diverse verslaggevingsvraagstukken benoemd. De belangrijkste onderwerpen zijn:

Bevinding	Status	Toelichting
De grote **omvang van de jaarstukken** vermindert de informatiewaarde en leidt tot een aanzienlijke administratieve last. Door de jaarstukken te beperken tot de belangrijkste onderwerpen neemt het inzicht toe dat de jaarrekening biedt.	o / x	Wijziging in opzet en omvang van de jaarstukken vraagt besluitvorming van PS en mogelijk aanpassing in het model van de begroting
De provincie neemt deel in een groot aantal **verbonden partijen**. Met voorrang aandacht geven aan de informatieverzameling van de meest risicovolle verbonden partijen, voorkomt vertragingen in het jaarrekeningproces bij het waarderen van kapitaaldeelnamen en leningen	v	Bij jaarrekeningcontrole is met voorrang aandacht besteed aan het opvragen van de informatie van de belangrijkste verbonden partijen
Er is scherp onderscheid nodig bij het financieel verantwoorden van **groot onderhoud** van met name wegen en vaarwegen. De kosten van groot onderhoud komen ten laste van de exploitatie en de uitgaven voor het vergroten van de capaciteit en/of het verlengen van de levensduur worden op de balans opgenomen.	o	Bij jaarrekening 2018 eerste analyses gemaakt, bij inrichting activa-administratie in 2019 verder te optimaliseren
In het **inkoopproces** bestaat het risico op **functievermenging** omdat de mandaathouder akkoord op de prestatielevering kan geven. Ook is de juiste toerekening van kosten aan het jaar van prestatielevering van belang.	o / x	Deze functievermenging bestaat in 2019 nog. Voor toerekening aan het juiste boekjaar is bij jaarrekeningcontrole bijzondere aandacht geweest
Enkele medewerkers maken **memoriaalboekingen** en voeren die zelf door in de financiële administratie. Deze functievermenging vergroot de kans op onjuiste boekingen.	x	Functievermening bestaat in 2019 nog. Bij jaarrekeningcontrole aanvullende controles verricht
Voor de **opcenten Motorrijtuigenbelasting, leges Omgevingsvergunningen en bijdragen regionaal vervoer** is uw provincie informatie-afhankelijk van derden. Tijdige beschikbaarheid van verantwoordings- en controle-informatie die ook is gericht op de volledigheid van deze opbrengsten is belangrijk voor een soepel jaarrekeningproces.	v	De informatie was voor afronding van de controle beschikbaar
Het ministerie baseert de uitkering **Provinciefonds** op kengetallen zoals aantal inwoners, aantal inwoners in landelijk gebied, aantal inwoners van de vervoerregio, kilometers oeverlengte, etc. De juistheid van de kengetallen dient voor aanvang van de jaarrekeningcontrole intern te worden vastgesteld en te worden gedocumenteerd.	v	Deze controle is voor afronding van de jaarrekeningcontrole door uw medewerkers uitgevoerd
De provincie **ontvangt diverse subsidies en bijdragen**, maar beschikt niet over maatregelen die de volledigheid van de ontvangsten waarborgen. Ook is het van belang dat de subsidiebaten in overeenstemming met de geleverde prestaties worden toegerekend aan het jaar. De provincie heeft geen centrale registratie van inkomende subsidies en de functie om de volledigheid van inkomende subsidies te bewaken is niet belegd.	o / x	Deze centrale registratie ontbreekt momenteel nog. Voor jaarrekeningcontrole is een uitgebreide interne analyse gemaakt om de volledigheid van de toegekende subsidies en bijdragen te inventariseren. Hieruit zijn materiële correcties gebleken.
De provincie rekent **subsidielasten** niet toe aan het jaar waarin de subsidieontvanger de prestaties levert. Vanaf 2019 is deze verwerkingswijze niet meer toegestaan. De provincie dient met de subsidieontvangers afspraken te maken over het verkrijgen van voortgangsinformatie. De nieuwe verwerking van de subsidielasten heeft belangrijke invloed op uw begroting voor 2019.	o	Voor 2018 is de bestaande situatie voortgezet. Voor 2019 is actie noodzakelijk.
De provincie beschikt niet over een **vaste activa administratie**. Dit belemmert het zicht op de (waarde van) afzonderlijke bezittingen.	o	In 2019 wordt gewerkt aan de inrichting van een activa-administratie
De **afschrijvingstermijn** van 25 jaar voor Materiële Vaste Activa met maatschappelijk nut sluit niet aan bij de verwachte gebruiksduur. De afschrijvingstermijn moeten worden herzien en leiden tot aanpassing van de afschrijvingslast.	v	De afschrijvingstermijnen zijn aangepast en met terugwerkende kracht tot 1-1-2018 verwerkt in de jaarrekening 2018.
De provincie neemt geen **schuld op voor investeringen** die in 2018 zijn gedaan, maar waarvoor per jaareinde nog geen inkoopfactuur is ontvangen. Hierdoor bestaat geen goed inzicht te geven in de schulden, de investeringen en de daarmee samenhangende afschrijvingslasten in het volgende boekjaar.	v	Deze schulden zijn voor de jaarrekening 2018 geïnventariseerd en verwerkt.
Enkele **voorzieningen** bevatten eigen middelen. Dit past niet binnen de verslaggevingsregels.	v	De voorzieningen zijn voor de jaarrekening 2018 geanalyseerd en aangepast

De tijd tussen de managementletter en het opstellen van de jaarrekening was te kort om alle onderwerpen op te volgen. Daarom hebben diverse onderwerpen uit de managementletter geleid tot correcties bij de jaarrekeningcontrole.

In de aanloop naar het jaarrekeningproces hebben uw medewerkers steeds proactief contact met ons gezocht om belangrijke vragen en onderwerpen bij ons aan te kaarten, die mogelijk invloed kunnen hebben op verantwoording en/of controle. Dergelijke vragen en onderwerpen waren vaak al goed door uw provincie voorbereid en er was nagedacht over een eigen standpunt. Door deze vorm van samenwerking, die wij als zeer positief ervaren, is druk van het jaarrekeningproces weggenomen en is goed

geanticipeerd op de benodigde acties. Zonder deze werkwijze zou het aantal correcties groter zijn geweest en was de doorlooptijd van het jaarrekeningtraject verder toegenomen.

Wij adviseren om een verbeterplan te maken dat de genoemde aandachtspunten oplost en raden aan om regelmatig te laten rapporteren over de voortgang van de verbetermaatregelen.

Rechtmatigheid

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door Provinciale Staten geautoriseerde begroting.

Begrotingsoverschrijding

De gerealiseerde lasten van Overhead zijn € 58,9 miljoen ten opzichte van begroting van € 55,7 miljoen. De overschrijding van € 3,2 miljoen is onrechtmatig en houdt verband met de correctie van Overhead die is toegelicht in de paragraaf 'Uitkomsten jaarrekeningcontrole' van dit verslag. Omdat de noodzaak tot het doorvoeren van deze correctie pas bekend is geworden na afloop van het jaar kon geen begrotingswijziging meer worden ingediend. Om die reden hoeven wij deze afwijking niet mee te wegen in ons oordeel.

Begrotingsafwijkingen die in formele zin onrechtmatig zijn maar niet meetellen voor het oordeel over de rechtmatigheid van de accountant moeten worden opgenomen ons verslag. Provinciale Staten moeten deze afwijkingen bij het vaststellen van de jaarrekening expliciet autoriseren. Voorwaarde is wel dat deze kostenoverschrijdingen goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

Investeringskredieten

Wij zijn ook nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door Provinciale Staten geautoriseerde kredieten. Wij hebben hierbij geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

De Kadernota rechtmatigheid regelt dat indien geen M&O-beleid bestaat of het M&O-beleid feitelijk niet wordt nageleefd, de accountant dit rapporteert in het verslag van bevindingen, maar niet meeweegt in het oordeel over rechtmatigheid. Wij hebben begrepen dat de provincie geen specifiek M&O-beleid heeft vastgelegd.

In de externe en interne regelgeving zijn wel diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw provincie heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik in enig mate onderdeel gemaakt van de interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

SiSa

Met de SiSa-bijlage legt u verantwoording af over de besteding van de middelen die de Provincie Noord-Holland ontvangt van het Rijk. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2018. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden rapporteren wij over fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in het kader van SiSa zijn verantwoord. Wij doen dit met onderstaande tabel, die wij ook moeten opnemen als geen fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

CONCEPT

Nr.	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
IenW E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	Geen	n.v.t.	n.v.t.
IenW E27	Brede doeluitkering verkeer en vervoer	Geen	n.v.t.	n.v.t.
IenW E37	Regeling Wilhelminasluis	Geen	n.v.t.	n.v.t.

Overige

Lokale heffingen

De paragraaf lokale heffingen moet inzicht geven in hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. De jaarstukken geven wel inzicht in de dekkingspercentages van de leges, maar de hiervoor genoemde informatie is niet beschikbaar. Voor het beeld van de jaarstukken 2018 achten wij dit niet materieel en hebben het ontbreken van de informatie niet meegewogen in ons oordeel.

CONCEPT

Bijlage 1: De opdracht die u ons heeft verstrekt

Binnen het kader van de overeenkomst tussen de Provincie Noord-Holland en Publiek Belang Accountants B.V. tot het controleren van uw jaarrekening bevestigen wij formeel elk jaar de onderlinge afspraken met een opdrachtbevestiging. Met de opdrachtbevestiging heeft u ons op meer gedetailleerde wijze opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle ook zijn geen meningsverschillen met het management geweest. Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke auditplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voldoende voor de doelstelling van onze controle.

De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van Provincie Noord-Holland. Onze controleaanpak bestaat in hoofdlijnen uit drie fasen: de risicoanalyse, de interim-controle en de jaarrekeningcontrole.

Gezamenlijke risicoanalyse als basis

Onze controle start met het maken van een analyse van de risico's waar u als provincie mee te maken heeft. Deze risicoanalyse zien wij als een gezamenlijke actie van ons controleteam en vertegenwoordigers van uw provincie en maakt deel uit van ons pre-auditgesprek. Het doel hiervan is om op basis van gezamenlijke kennis van uw organisatie en uw omgeving tot een zo volledig en bruikbaar mogelijke risicoanalyse te komen, die als basis voor de verdere controlewerkzaamheden kan dienen. Het gaat hierbij primair om de externe risico's en de risico's in de bedrijfsvoering. Bij deze inventarisatie ligt primair de focus op de risico's op afwijkingen van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude of fouten.

Interim-controle

Onze risicoanalyse en de daarop gebaseerde controleaanpak richten zich niet uitsluitend op de jaarrekening zelf, maar ook op het systeem van interne beheersing. Hoe beter dat systeem functioneert, hoe meer zekerheid er bestaat dat de opgeleverde informatie betrouwbaar is, zowel tussentijds als bij de jaarrekening. Wij onderzoeken tijdens de interim-controle de procesrisico's, om te bepalen of hierin voldoende beheersmaatregelen (de AO/IB) zijn getroffen. Het product van deze fase van de controle is een managementletter met daarin opgenomen verbeterpunten ter verdere optimalisatie van de interne beheersing.

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door u verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing.

Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan dat deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel over de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing als geheel en bestrijkt daarom niet noodzakelijkerwijze alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Jaarrekeningcontrole

Bij de jaarrekeningcontrole stellen wij vast of de jaarrekening is opgesteld volgens de geldende verslaggevingsvoorschriften, of de door u opgestelde jaarrekening een getrouw beeld geeft en of de baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van rechtmatigheid zoals opgenomen in uw controleprotocol. Ook stellen wij vast dat de posten in de jaarrekening adequaat zijn toegelicht. Onze controle houdt niet in dat wij alle posten integraal controleren. Onze aanpak heeft als doel om belangrijke onjuistheden of onrechtmatigheden te ontdekken, rekening houdend met de toepasselijke materialiteitsgrenzen.

Het product van de jaarrekeningcontrole is de controleverklaring bij de jaarrekening en een verslag van bevindingen. In het verslag van bevindingen rapporteren wij fouten en onzekerheden die de vastgestelde rapportagetolerantie overschrijden en overige bijzonderheden die naar onze mening van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening (zoals governance, financiële positie, ontwikkeling resultaten en de kwaliteit van de interne beheersing).

CONCEPT

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de Statengriffier, mevr. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
A.J. de Korte
AD/CC

Doorkiesnummer (023) 514 4201
kortea@noord-holland.nl

Betreft: Bestuurlijke reactie op het Verslag van bevindingen 2018 Publiek Belang Accountants

Verzenddatum

20 JUNI 2019

Kenmerk
1198427/1235239

Uw kenmerk

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) zenden wij u hierbij onze bestuurlijke reactie toe op het "Verslag van bevindingen 2018" van Publiek Belang Accountants. Dit rapport is opgesteld naar aanleiding van de wettelijke controle van de jaarrekening.

De accountant rapporteert twee keer per jaar. In november 2018 is de Management Letter 2018 aan de provincie Noord-Holland opgeleverd (zie ingekomen stukken PS 30 november 2018 punt 4). In de Management Letter wordt gerapporteerd over de interim controle 2018 die met name gericht is op de administratieve processen en de interne beheersing. Het nu voorliggende verslag gaat specifiek in op de uitgevoerde controle van de jaarrekening 2018. Wij baseren ons op de concept-versie van het rapport en zullen bij relevante afwijkingen in de definitieve versie daarop zo mogelijk nog separaat reageren.

1. Verloop van de controle

In de periode maart - juni 2019 heeft Publiek Belang Accountants de controle uitgevoerd op de jaarrekening 2018 van de provincie Noord-Holland. Evenals in voorgaande jaren is dit een intensief traject geweest. De samenwerking met de accountant is constructief. Wij waarderen de scherpte en diepgang waarmee de accountantscontrole is uitgevoerd.

2. Duiding van het algemene beeld

De accountant concludeert dat er tot op heden geen afwijkingen en onzekerheden resteren die de goedkeurende strekking van de controleverklaring belemmeren. Financiële transacties zijn inhoudelijk juist, we handelen rechtmatig en de inzet van medewerkers en de uitgevoerde interne controles zijn waardevolle bouwstenen voor de

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
Haarlem [2012 DE]
www.noord-holland.nl

toekomst. Dit sluit aan bij het feit dat de Provincie Noord-Holland de afgelopen jaren altijd goedkeurende verklaringen heeft gehad en ook altijd de aanbevelingen van de (toenmalige) accountant heeft opgevolgd.

De bevindingen van de accountant laten tegelijkertijd ook de noodzaak zien voor een stevige ontwikkelopgave om daarmee het functioneren van de interne beheersing en de informatievoorziening op een hoger niveau te brengen. De bevindingen zijn stevig en onomwonden opgeschreven maar ze zijn ook herkenbaar. De conclusies worden grotendeels gedeeld. De hoofdlijn is dat de financieel-administratieve processen te complex zijn ingericht en daardoor foutgevoelig en belemmerend voor een goede inrichting van de informatievoorziening. De ICT en de financiële beheersprocessen leveren onvoldoende zekerheid dat alles goed wordt geregistreerd.

De verbijzonderde interne controle is in 2018 aanzienlijk geïntensiveerd. Deze controles wijzen op weinig afwijkingen voor getrouwheid en rechtmatigheid. De accountant concludeert dan ook dat transacties inhoudelijk veelal juist zijn, maar administratief niet goed worden afgewikkeld en dat niet alle verslagleggingsregels worden gevolgd. Dat heeft tot gevolg dat aan het einde van het jaar veel reparatiewerk moet worden uitgevoerd. Dat is niet wenselijk, vergt een grote inspanning en brengt risico's met zich mee.

3. Algemeen beeld van het accountantsverslag

De belangrijkste bevindingen betreffen:

- Er zijn veel aanpassingen doorgevoerd in de concept jaarstukken.
- Er zijn breed in de organisatie mogelijkheden voor verbeteringen om het functioneren van de interne beheersing en de informatievoorziening op een hoger niveau te brengen.
- De in 2018 opgestarte en uitgevoerde verbijzonderde interne controles op de processen zijn van grote waarde gebleken ter ondersteuning van de accountantscontrole
- In de processen moet aandacht zijn voor risicoanalyses, interne controle en functiescheiding. De ICT moet deze beheersmaatregelen ondersteunen.
- Een periodieke tussentijdse afsluiting zou waar mogelijk de informatievoorziening betrouwbaarder en actueler maken zodat het opstelproces van de jaarrekening onder minder grote druk kan plaatsvinden.
- De inrichting van de administratie en jaarrekening is complex en omvangrijk.

Hieronder gaan wij meer in detail in op deze punten.

4. Focus op de lopende verbetertrajecten

Het college van GS onderkent de noodzaak om verdere stappen te zetten om van "de achterkant" naar "de voorkant" te komen, dus aanpassingen voorkomen in plaats van repareren. Een aantal reeds in gang gezette verbeterprocessen zullen met focus en urgentie gecontinueerd worden zodat dit tot aantoonbare verbeteringen leidt richting het jaarrekeningtraject 2019. Te noemen zijn:

- ***Verbeteren financiële informatievoorziening***

Met dit omvangrijke programma dat in 2017 is gestart, wordt per 1 januari 2020 de (infra)structuur van de financiële administratie sterk vereenvoudigd en worden direct gerelateerde processen opnieuw ingericht.

- ***Verbeteren Planning & Controlcyclus***

De nieuwe opzet van de begroting 2019 is hier het eerste resultaat van. Dit krijgt een vervolg in tussentijdse informatievoorziening, jaarrekening en managementrapportages. Daarnaast heeft een doorlichting van de reserves plaatsgevonden.

- ***Processen***

Er loopt een concern breed traject de processen met een groot financieel belang en/of risico te beschrijven, met aandacht voor risico's, beheersmaatregelen, interne controles en functiescheiding.

-***Versterken interne controle en Verbijzonderde Interne Controle***

Met het oog op de komende rechtmatigheidsverklaring die vanaf 2021 door het college van GS moet worden afgegeven, versterken wij de (verbijzonderde) interne controle in de organisatie. De accountant heeft in 2018 reeds in belangrijke mate hiervan gebruik gemaakt. In het rapport is opgenomen dat "*de werkprogramma's die zij daarvoor gebruiken zijn gebaseerd op goede risicoanalyses en de controles worden goed gedocumenteerd. Dit is een belangrijke verbetering ten opzichte van 2017.*"

- ***Financiële hygiëne***

Dit programma, dat in 2018 is opgestart, krijgt nu een stevige impuls en een centrale regie waarbij alle verbeteracties vanuit de accountantscontrole 2018 worden ingebed in de organisatie. Daarnaast zullen we in het programma veel aandacht hebben voor budgethoudersgesprekken, tussentijdse afsluiting verplichtingen, memorialen en de specifieke geldstromen rondom projecten, activa, OV concessies en RVO. Binnen dit programma besteden wij in het bijzonder aandacht aan de integraliteit en samenhang met de hiervoor genoemde verbeterprocessen, zoals de accountant adviseert.

In de Kadernota 2020 is in het licht van "basis op orde" reeds voorzien om op het gebied van bedrijfsvoering (waaronder ICT, Financiën,

Administratieve organisatie en Interne Controle) tot een uitbreiding van personele capaciteit te komen. Met de uitvoering van bovenstaande acties streven wij ernaar om de informatievoorziening aanmerkelijk te verbeteren en daardoor minder druk te leggen op het jaarrekening- en controleproces 2019 en de interne beheersing gedurende het jaar aanzienlijk te verbeteren. We realiseren ons ook dat niet alles in één jaar is opgelost en dat de beweging in de organisatie een langere doorlooptijd zal hebben.

5. Financiële positie

De accountant gaat in zijn rapport niet in op de financiële positie van de provincie. Vanuit het college van GS benadrukken wij dat, evenals in voorgaande jaren, de financiële positie van de provincie zeer gezond is. Er wordt geen gebruik gemaakt van externe financiering en de totale omvang van de reserves is ruimschoots voldoende. Een verdere toelichting hierop is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de jaarrekening 2018.

In de bijlage gaan wij meer specifiek in op de follow up van de opmerkingen van de accountant. Zowel het concept als definitieve rapport van de accountant wordt door de accountant rechtstreeks naar Provinciale Staten verstuurd.

Wij vertrouwen erop u met deze brief inzicht te hebben gegeven hoe wij met de opmerkingen van de accountant zullen omgaan.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

plv.

provinciesecretaris
H.J. Schartman

voorzitter
C.J. Loggen

1 bijlage(n)

- Follow up specifieke bevindingen Accountant

Bijlage 1. Follow up specifieke bevindingen Accountant 2018

In onderstaande tabel zijn de door de accountant specifiek benoemde adviezen en de reactie van het college daarop opgenomen. Gelet op de hoeveelheid bevindingen en adviezen hebben wij de bestuurlijke reactie met name gericht op de bevindingen zoals opgenomen in de paragraaf conclusies. Bevindingen en adviezen in de overige paragrafen zijn alleen opgenomen in de bestuurlijke reactie, voor zover deze niet in de paragraaf conclusie aan de orde komen.

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
1	Uit onze interim- en jaarrekeningcontrole concluderen wij, dat breed binnen uw organisatie verbetermaatregelen nodig zijn, om het functioneren van de interne beheersing en daarmee uiteindelijk de (tussentijdse) informatievoorziening op een hoger niveau te brengen.	Wij onderschrijven deze aanbeveling. De reeds lopende programma's "Financiële Hygiëne" en "Processen centraal" worden met prioriteit en focus gecontinueerd.
2	Wij hebben kennis genomen van de eerste verkenningen binnen het project "Financiële hygiëne". De koers is goed. Wij adviseren u de integraliteit van het project te bewaken.	De bevindingen van de accountant zoals opgenomen in het verslag van bevindingen zullen integraal worden meegenomen in het programma "Financiële hygiëne".
2	Risicomanagement moet verbeteren door procesbeschrijvingen te baseren op risicoanalyses, door de keycontrols te beschrijven die de risico's afdekken en door frauderisicobeheersing en -preventie zichtbaar onderdeel te maken van uw interne beheersing. In processen is onvoldoende functiescheiding en interne controle ingebouwd, waardoor fouten en onzekerheden niet of pas achteraf worden gesignaleerd. De ICT die relevant is voor financiële processen biedt onvoldoende basis om te kunnen vertrouwen op geautomatiseerde beheersmaatregelen en ondersteunt een meer procesmatige inrichting van de interne beheersing niet.	Binnen de organisatie is eind vorig jaar het project "processen centraal" opgestart. Processen die een groot financieel belang hebben en/of risicovol zijn (subsidie, inkoop/aanbesteding) zijn in kaart gebracht. Het project is erop gericht om de eigen wensen in het kader van lean, kwaliteit en ISO te verbinden aan de eisen inzake betrouwbaarheid en rechtmatigheid die de accountant heeft benoemd. Daarbij zullen we per proces de risico's, beheersmaatregelen en interne controles in beeld brengen inclusief een jaarlijkse toets hierop. Daarnaast is aandacht voor de follow up van de door de accountant uitgevoerde IT-audit
2	De wisselwerking tussen lijnorganisatie en specialisten op het gebied van financiën en control moet verbeteren, zodat de administratie de juiste weerslag van feitelijke activiteiten en transacties bevat. Afgrenzing van en toerekening aan boekjaren van baten en lasten vindt onvoldoende onderbouwd en niet consequent plaats. De verwerking van vorderingen en schulden sluit niet aan bij de werkelijke voortgang van projecten en activiteiten. Verwerking van de financiële gevolgen van transacties met externe partijen vindt niet consequent en niet conform de verslaggevingsregels plaats.	De accountant adviseert om de specifieke financiële kennis breder te beleggen in de organisatie en strakker toe te zien (compliance) op de juiste toepassing van die regels en richtlijnen. Dit punt raakt niet alleen het kennisniveau, maar ook de werkwijze, structuur en de interne communicatie binnen onze ambtelijke organisatie. In het programma "Samen Noord-Holland" is er brede aandacht voor deze aspecten. Tegelijkertijd constateren wij met de accountant dat op belangrijke overdrachtsmomenten de samenwerking en communicatie verbeterd kan worden.

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
	De financiële kennis om belangrijke (financiële) processen betrouwbaar te verantwoorden moet breder in uw organisatie worden belegd. Dit betreft ook de kennis die nodig is om de kwaliteit van de verantwoordingsinformatie te borgen	Wij herkennen deze aanbevelingen en zijn daarom reeds in 2018 gestart met het voor verschillende doelgroepen binnen de organisatie ontwikkelen van financiële leerlijnen.
2	De provincie beschikt niet over goede tussentijdse financiële sturings- en verantwoordingsinformatie. De administratie wordt niet tussentijds afgesloten. Dit vermindert de kwaliteit van de tussentijdse informatie en legt te hoge druk op de jaarafsluiting. De routine met periode-afsluiting is beperkt tot de jaarcijfers. Hierdoor is het leereffect van tekortkomingen in het jaarrekeningtraject beperkt, waardoor ten opzichte van vorige jaar belangrijke tekortkomingen opnieuw optreden. · Het opsteltraject van de jaarrekening vergt veel tijd. Hierdoor is te weinig tijd beschikbaar voor een goede interne controle op de concept-jaarrekening die voor accountantscontrole wordt aangeboden.	In 2018 is de noodzaak onderkend om deze managementrapportage uit te breiden met informatie over de programmabudgetten, investeringen, reserves en inhoudelijke voortgang. Het traject hiervoor is in 2019 in gang gezet. Daarnaast worden in onderdelen van de organisatie reeds budgethouders-gesprekken gevoerd. Wij onderschrijven de opmerkingen van de accountant dat ook gewerkt moet worden aan de betrouwbaarheid van deze tussentijdse informatie. In het programma Financiële Hygiëne is een eerste tussentijdse afsluiting per 1 september 2019 voorzien. Daarnaast zullen wij vanuit de Verbijzonderde Interne Controle naast de processen meer aandacht gaan besteden aan de jaarrekeningposten.
2	De inrichting van de financiële administratie is bijzonder complex. Dit vertroebelt het inzicht in de wijze waarop processen worden geadministreerd en belemmert het inzicht en de toegankelijkheid van de administratie voor veel medewerkers. Mede hierdoor ontstaan verwerkingsfouten die gedurende het jaar met bijzonder veel correctieboekingen worden hersteld	De complexe inrichting van de financiële administratie stond de wens om snellere en betere informatievoorziening te kunnen leveren in de weg. Dit is de belangrijkste aanleiding geweest om in 2017/2018 het project Verbeteren Financiële informatievoorziening op te starten. Hierbij wordt de administratie in SAP heringericht per 1/1/2020. De voorbereidingen voor de conversie zijn in volle gang.
3	De omvang van de jaarstukken en de mate van detail van verslaggeving verminderen het inzicht en bemoeilijken het doorvoeren van correcties. Binnen het kader van de verslaggevingsvoorschriften zijn compactere en daardoor informatievere jaarstukken mogelijk. Wij raden aan om te focussen op de hoofdlijnen.	Met de verbeteringen in de begroting 2019 hebben wij hierin eerste stappen gezet. Ook de leesbaarheid van teksten in de jaarrekening 2018 is ten opzichte van 2017 reeds sterk verbeterd. Tevens is inmiddels de afspraak gemaakt dat wij samen met de accountant concreet gaan kijken hoe we de jaarrekening 2019 compacter kunnen gaan opstellen.
4	Verbijzondere Interne Controle · Het kost uw interne controlemedewerkers veel moeite om van de directies de inkoop-, subsidie- en prestatieleveringsdocumentatie te krijgen achter de financiële mutaties. Archivering moet beter, zodat controle en verantwoording makkelijker wordt. (...) · De kritische blik waarmee de controles worden uitgevoerd kan nog beter. Overigens hoort dit bij de fase waarin de	Wij zijn blij met de progressie die binnen 1 jaar op dit onderwerp is geboekt. Wij onderschrijven de aanbevelingen om te komen tot een volgende stap in de ontwikkeling: - Aandacht voor archivering in de lijn - Doorgaande professionalisering - Gebruik maken van tools die de omvang van deelwaarnemingen kunnen reduceren.

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
	interne controle zich bevindt. In korte tijd is al veel bereikt en gedurende het proces hebben wij al verbeteringen waargenomen. · De controles hebben een te lange doorlooptijd en vielen daardoor deels samen met de jaarrekeningcontrole. (...) Wij denken dat de toegevoegde waarde van de interne controle toeneemt door het aantal waarnemingen op de processen te verminderen en door de capaciteit te richten op de administratieve verwerking en de naleving van verslaggevingsregels. (...).	Met de accountant is reeds besproken dat in 2019 de volgende stappen worden gezet.
6	Verplichtingen en intrekking subsidies (...) Bij analyse van de opgenomen verplichtingen bleek, dat verplichtingen voor inkopen en voor subsidies niet meer bestonden omdat deze waren ingetrokken of vervallen. Verder bleek dat in 2019 verplichtingen zijn opgenomen die betrekking hadden op 2018, maar ten onrechte niet in 2018 waren verantwoord. De hieruit voortvloeiende correcties zijn alsnog verwerkt in de jaarrekening 2018. De indruk ontstaat dat de afdelingen die subsidies verstrekken niet tijdig met de financiële administratie overleggen over besluiten tot intrekking, waardoor de verlaging van de verplichting niet in het juiste boekjaar gebeurt. Wij adviseren om te zorgen voor betere toerekening van verplichtingen en subsidie-afrekeningen aan het juiste boekjaar	In het kader van het jaarrekeningtraject 2018 is (aan de achterkant) reeds veel energie gezet om te komen tot een goed inzicht in de actuele verplichtingen rondom subsidies en bijdragen. Via het programma Financiële hygiëne en middels een periodieke afsluiting zal dit inzicht ook in 2019 gecontinueerd moeten worden. Bij het (opnieuw) beschrijven van de werkprocessen hebben wij prioriteit gegeven aan de processen van Inkoop en Subsidies. In de gesprekken met de budgethouders zal specifiek aandacht worden geschonken aan de juiste toerekening van de verplichtingen
6/7	Bijdragen investeringen en projecten. Tijdens de controle van de jaarrekening 2018 is de volledigheid onderzocht van de bijdragen die derden (andere overheden of private partijen) leveren in investeringsprojecten van de provincie. Aan de hand van dekkingsvoorstellen is vastgesteld dat deze investeringsbijdragen (en de daarbij behorende vorderingen) niet in de jaarrekening en administratie waren verantwoord. Volgens verslaggevingsregels worden deze bijdragen verwerkt in het jaar waarop de bijdrage betrekking heeft (dat is het realisatiebeginsel). Naast het voldoen aan de verslaggevingsregels is het belangrijk dat alle bijdragen waarop de provincie recht heeft daadwerkelijk in rekening worden gebracht en worden ingevorderd	In het kader van de jaarrekeningcontrole 2018 is ten aanzien van de bijdragen derden een integrale reconstructie uitgevoerd op basis van de beschikkingen die ten grondslag liggen aan de bijdragen van derden op investeringen en projecten. Dit inzicht is nu actueel. De vervolgstap is dat we de processen en overdrachtsmomenten zodanig inrichten dat de volledigheid van de bijdragen ook in het proces is geborgd. Overigens is het beeld dat alle bijdragen van derden (o.a. gemeenten, vervoersregio, rijk) waar per 31 december 2018 recht op is ook daadwerkelijk ingevorderd (kunnen) gaan worden.
7	Afrekening concessie Openbaar Vervoer en RVO-gelden	In de OV-concessies die vanaf 2018/2019 opnieuw zijn aanbesteed is de eis van een accountantsverklaring opgenomen. Wij

<table>
<tr><th>Pag.</th><th>Tekst accountant</th><th>Bestuurlijke reactie</th></tr>
<tr><td></td><td>Uw provincie rekent jaarlijks met de vervoerder af op basis van de contracten die aan de verlening van de vervoersconcessies ten grondslag liggen. (...) Omdat wij ten tijde van onze controle nog niet beschikten over de controleverklaring van de concessiehouder, betrekken wij de voorlopige afrekeningen in de jaarrekening 2018 eveneens in onze evaluatie van onzekerheden.

Ook voor de gelden die de Provincie via de RVO verstrekt, waren de verplichtingen, evenals in 2017, niet juist in de jaarrekening verwerkt. Wij adviseren u de verwerking van de verplichtingen in overeenstemming met de verslaggevingsvoorschriften te laten plaatsvinden</td><td>ondernemen actie om voor de toekomst ook de aanlevering van deze gegevens beter te laten aansluiten op onze eigen planning van het jaarrekeningtraject.

Ook ten aanzien van de geldstromen RVO is een accountantsverklaring van de ADR (Audit Dienst Rijk) aanwezig. De geldstromen en de aansluiting van het overzicht van de ADR op onze provinciale administratie is echter complex en veelomvattend. Wij onderzoeken of ook hier vereenvoudigingen in kunnen worden aangebracht.</td></tr>
<tr><td></td><td>Overhead
Met ingang van de jaarrekening 2017 zijn de verslaggevingsregels (en begrotingsregels) voor de verantwoording van overheadlasten door provincies veranderd. De kern hiervan is, dat overheadlasten apart in de begroting en jaarrekening moeten worden opgenomen en dat in de regelgeving is vastgelegd welke posten kwalificeren als overhead. (...) Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole is een goede analyse gemaakt van de lasten die alsnog als overhead verantwoord moeten worden. Totaal is een bedrag van ruim € 3,5 miljoen aan programmalasten alsnog als overhead verantwoord. Wij adviseren u om in 2019 een vergelijkbare analyse te maken en de begroting 2019 hierop aan te passen. (...)</td><td>Voor 2018 is de toerekening van overhead volgens de voorschriften van het BBV alsnog achteraf in beeld gebracht en gecorrigeerd. Daarmee ontstond een verschil tussen de verantwoording in de begroting en in de jaarrekening. Wij zullen via een begrotingswijziging ook een wijziging voor de begroting 2019 en verdere jaren voorbereiden. Daarnaast zal ten behoeve van de jaarrekening 2019 een 'herclassificatie' nodig zijn van kosten die volgens het BBV onder overhead moeten worden verantwoord.</td></tr>
<tr><td>8 /9</td><td>In de managementletter hebben wij ook diverse verslaggevingsvraagstukken benoemd.
<table>
<tr><th>Bevinding</th><th>Status</th></tr>
<tr><td>Omvang jaarstukken</td><td>o/x</td></tr>
<tr><td>Verbonden partijen</td><td>v</td></tr>
<tr><td>Groot onderhoud</td><td>o</td></tr>
<tr><td>Functievermenging inkoop</td><td>o/x</td></tr>
<tr><td>Memoriaalboekingen</td><td>x</td></tr>
<tr><td>Opcenten, leges, bijdragen</td><td>v</td></tr>
<tr><td>Provinciefonds</td><td>v</td></tr>
<tr><td>Ontvangen subsidies</td><td>o/x</td></tr>
<tr><td>Subsidielasten</td><td>o</td></tr>
<tr><td>Vaste Activa administratie</td><td>o</td></tr>
<tr><td>Afschrijvingstermijnen</td><td>v</td></tr>
<tr><td>Schuld investeringen</td><td>v</td></tr>
<tr><td>Voorzieningen</td><td>v</td></tr>
</table></td><td>De punten die bij de interim- en jaarrekeningcontrole worden overgenomen, worden bewaakt via de auditopvolgingslijst.
Van de 13 zaken die in de managementletter van november 2018 zijn opgenomen zijn 6 onderwerpen afgewikkeld en voor de overige 7 onderwerpen lopen acties. Kortheidshalve verwijzen wij naar de items hierboven.

De nog niet afgeronde acties worden meegenomen in het programma "Financiële Hygiëne"</td></tr>
</table>

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
	Wij adviseren om een verbeterplan te maken dat de genoemde aandachtspunten oplost en raden aan om regelmatig te laten rapporteren over de voortgang van de verbetermaatregelen	
11	De paragraaf lokale heffingen moet inzicht geven in hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. De jaarstukken geven wel inzicht in de dekkingspercentages van de leges, maar de hiervoor genoemde informatie is niet beschikbaar (...)	Ten behoeve van het jaar 2018 is via een interne controle aandacht besteed aan de lokale heffingen (o.a. WABO leges en grondwaterheffingen). De onderbouwing is complex aangezien de provincie in grote mate afhankelijk is van de administratie van derden (omgevingsdienst, waterschap etc). Wij zullen actie ondernemen om de beschikbaarheid van gegevens te verbeteren.

Provincie Noord-Holland

Interim-Statencommissie

Dossiernummer	528
Extern Zaak ID	1216234
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 juni 2019
Agendapunt	3.b
Omschrijving	Tweede begrotingswijziging 2019
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Interim-Statencommissie	**24 juni 2019**
PS-vergadering	8 juli 2019

Toelichting

Bij het opstellen van de begroting 2019 heeft er een omvangrijke herschikking plaatsgevonden van reserves. Daarbij zijn onder andere de grote reserves voor investeringsimpulsen (EXIN-H, TWIN-H, AP2010) opgeknipt en verdeeld over nieuwe reserves die aan een specifiek operationeel doel gekoppeld zijn.
De overhevelingen die zijn opgenomen in de begroting 2019 waren gebaseerd op ramingen. Met deze begrotingswijziging worden de ramingen bijgesteld op basis van de werkelijke stand van de reserves op 31 december 2018.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw. E. Stevens-Weber
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235145792
stevense@noord-holland.nl

Verzenddatum
18 JUNI 2019

Kenmerk
1216234/1216239

Uw kenmerk

Betreft: Tweede begrotingswijziging 2019

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de Tweede begrotingswijziging 2019 bestaande uit de geactualiseerde lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

plv.

provinciesecretaris
H.J. Schartman

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

2 bijlage(n)

Voordracht Tweede begrotingswijziging

Tweede begrotingswijziging bestaande uit de lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 8 juli 2019

Onderwerp: Tweede begrotingswijziging 2019

Kenmerk: 1216234/1216239

Bijlagen:

Tweede begrotingswijziging 2019

1. Inleiding

Om goed te kunnen inspelen op de actualiteit leggen we u bij deze een geactualiseerde lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling voor. Dit is de juridische grondslag om met partijen in gesprek te gaan om eventueel een subsidie te verstrekken. Het college is hiermee bevoegd om binnen de PS gestelde kaders, zijnde het vastgestelde beleid en de vastgestelde begroting 2019, een subsidie te verlenen voor maximaal het in de lijst opgenomen bedrag. Omdat deze lijst formeel deel uit maakt van de begroting betreft het hier een begrotingswijziging.

2. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 11 juni 2019.

besluiten:

1. De tweede begrotingswijziging 2019, bestaande uit de lijst met subsidies buiten uitvoeringsregeling, vast te stellen.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Tweede begrotingswijziging 2019

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3
2 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling 4

1 Inleiding

In hoofdstuk 2 treft u de geactualiseerde lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling aan.

2 Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2019	Gewijzigd
	Programma 2 Bereikbaarheid		
2.1.2	Stichting CROW: Bijdrage kennisplatform verkeer en Vervoer	€ 185.000	
2.5.1	Regionaal Overlegorgaan Consumentenbelangen Openbaar Vervoer	€ 50.000	
2.1.2	Gemeente Haarlem: Herinrichting Houtplein	€ 3.803.000	
2.1.2	Gemeente Gooise meren: Inpassing nieuwe westelijke entree station Naarden/Bussum	€ 250.000	
2.1.2	Gemeente Gooise meren:Transformatie locatie fietsenstalling/voormalige garage Albrechtlaan Bussum	€2.750.000	
2.1.2	Gemeente Gooise meren: Aanpassen Stationsweg Bussum	€ 280.000	
2.1.2	Gemeente Gooise meren: Uitbreiding fietsparkvoorziening station Bussum Zuid	€ 75.000	
2.1.2	Gemeente Gooise meren: Aanpakken wegvakken overweg Comeniuslaan/zwarteweg Naarden-Bussum	€ 80.000	
2.1.2	Gemeente Gooise meren: Creëren van nieuwe regionale snelfietsroutes	€ 375.000	
2.1.2	Gemeente Aalsmeer: Ongestoorde Logistieke Verbinding	€ 9.928.000	
2.1.2	Inv. agenda OV: Gemeente Alkmaar	€ 1.429.000	
2.1.2	Inv. agenda OV: Gemeente Haarlem	€ 1.390.152	Gewijzigd
2.1.2	Inv. agenda OV: Gemeente Heerhugowaard	€ 1.080.000	
2.1.2	Inv. agenda OV: Gemeente Hilversum	€ 375.000	
2.1.2	Inv. agenda OV: RWS	€1.075.000	
2.1.2	Inv. agenda OV: Gemeente Velsen	€ 3.200.000	
2.2.1	Vervoersregio Amsterdam: HOV Amstelveen-Uithoorn	€ 1.893.681	
2.1.2	Gemeente Alkmaar: Bergerweg	€ 550.000	
2.1.2	Gemeente Alkmaar: Kogendijk/N9	€ 1.500.000	vervalt
2.1.2	Gemeente Amsterdam: ZuidasDOK	€ 28.500.000	

2.1.2	RWS: Busvoorzieningen A1	€ 1.500.000	
2.1.2	Gemeenten Zaanstad en Wormerland / Vervanging Zaanbrug	€ 11.562.750	
2.3.2	Gemeente Haarlem, onderhoud busbaan Schalkwijk	€ 249.000	
2.3.3	Gemeente Den Helder, aanpassingen Boerenverdrietsluis	€ 6.000.000	
2.1.2	Vervoersregio Amsterdam: Wayfinding/KnOP	€ 125.000	Nieuw

OD	**Naam subsidie aanvrager**	**Max subsidie 2019**	**Gewijzigd**
	Programma 3 Water		
~~3.1.2~~	~~Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, aanleg wandel en fietspaden i.k.v. dijkversterking Noord-Amsterdam.~~	~~€ 10.000.000~~	Verwijderd
3.1.2	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier: Prins Hendrikdijk	705.964	
3.1.2	Gemeente Texel: Fietspad Prins Hendrikdijk	357.837	
3.1.2	Rijkswaterstaat, Meekoppelkansen dijkversterking Marken	€ 492.000	
3.1.2	Hoogheemraadschap, Markermeerdijken	€ 500.000	Nieuw
3.2.1	Recreatieschap WF: Aquapunctuurpunt Rustenburg-Verlaat	€ 80.000	
3.1.3	Provincie Zuid-Holland, procesondersteuning door Infram van de zoetwaterregio West-Nederland	€ 10.000	Nieuw
3.1.3	Provincie Groningen, procesondersteuning door Infram van de zoetwaterregio IJsselmeergebied	€ 3.000	Nieuw
3.1.3	Rijkswaterstaat, uitwerking van de aanbevelingen van de Beleidstafel Droogte mbt tot het IJsselmeer	€ 10.000	Nieuw
3.1.3	Rijnland, Inlaat Op Maat een onderzoek naar verzilting in de Haarlemmermeer	€ 10.000	Nieuw
3.1.3	HHNK, Zoet-Zout Knooppunt	€ 10.000	Nieuw
3.2.1	HHNK: Aquapunctuurpunt Engewormerburg	€ 750.000	
3.2.1	Gemeente Amsterdam: opstellen zwemwaterprofiel	€ 3.000	

	zwemplek Marineterrein		
3.2.1	Gemeente Gooise Meren: vooronderzoek naar twee nieuwe zwemplekken	€ 25.000	
3.2.1	Recreatieschap WestFriesland: vergroting strand Schellinkhout voor waterrecreatie	€ 25.000	
3.2.1	Sailwise (Stichting Watersport Gehandicapten Nederland): renovatie accommodatie eiland Robinson Crusoe	€ 175.000	
3.2.1	Gemeente Haarlem, Heemstede, Bloemendaal: aanleg steigers voor diverse doelgroepen in Leidsevaart	€ 30.000	Gewijzigd
3.2.1	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, uitvoeringsmiddelen voor aquapunctuurpunt Oudesluis, conform GS-besluit d.d. 4 december 2018	€ 50.000	Nieuw
3.2.1	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, procesgeld voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar het realiseren van een verbinding voor pleziervaart met het Groetkanaal, conform GS-besluit d.d. 4 december 2018	€ 50.000	Nieuw
3.2.1	Stichting Maaien Waterplanten IJmeer & Markermeer, maaien waterplanten	€ 72.600	Nieuw
3.2.2	HHNK, subsidie verbetering kwaliteit zwemwater Ursemmerplas	€ 60.000	
3.2.2	Waternet, Optimalisatie Waterstromen Stichts Ankeveense Plassen	€400.000	
3.2.2	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier / Waterberging en Natuur	€ 450.000	

OD	**Naam subsidie aanvrager**	**Max subsidie 2019**	**Gewijzigd**
	Programma 4 Milieu		
4.1.5	Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord	€ 99.704	
4.1.5	Regionale Brandweer Amsterdam/Amstelland	€ 17.250	
4.1.5	Milieudienst IJmond	€ 91.052	

4.1.5	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	€ 312.484	
4.1.5	Omgevingsdienst Flevoland-Gooi en Vechtstreek	€ 43.260	
4.2.1	NEMIS	€ 50.000	
4.2.1	InVesta/Infrastructuur en voorzieningen InVesta	€ 960.000	
4.2.1	N.V. Meerlanden; realisatie CO2 infrastructuur voor glastuinbouw	€ 706.000	
4.2.1	N.V. HVC Alkmaar; afvang CO2 bij biovergister Middenmeer	€ 794.000	
4.2.1	OCAP BV; CO2 vervloeiing en lokaal distributienetwerk voor glastuinbouwgebieden Alton en Het Grootslag	€ 3.000.000	
~~4.2.1~~	~~ECN/Solar lab~~	~~€ 14.000.000~~	Verwijderd
4.2.1	Duurzaam Bouwloket/integratie woningadviestool in website energieloket	€ 50.000	Nieuw
4.2.1	Green Home/integratie woningadviestool in website energieloket	€ 50.000	Nieuw
4.2.2	Stichting Biobased Delta / Database biobased Economie	€ 25.000	Nieuw

OD	**Naam subsidie aanvrager**	**Max subsidie 2019**	**Gewijzigd**
	Programma 5 Ruimte		
5.2.1	Gemeente Alkmaar, verbetering kwaliteit openbare ruimte en bereikbaarheid rond het station	€ 200.000	
5.2.1	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Kogerveld fase 2	€ 2.300.000	
5.2.1	Gemeente Heerhugowaard, bijdrage aan de doelstelling OV-knooppunten	€ 5.700.000	
5.2.1	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Kogerveld fase 1	€ 3.000.000	
5.2.1	Zaandijk Zaanse Schans, bijdrage aan de doelstelling OV-knooppunten	€ 5.000.000	
~~5.2.2~~	~~Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio; Tweede Tranche Leefbaarheidsfonds Schipholregio~~	~~€ 10.000.000~~	Verwijderd
5.2.2	Vervolg Nieuw West Airport Express	€ 80.000	

5.2.2	Stichting Ondersteuning Omgevingsraad Schiphol (SOORS)	€ 112.500	
~~5.2.4~~	~~Gemeente Den Helder/ Geluidbeperkende maatregelen permanent motorcrossen~~	~~€25.000~~	Verwijderd
~~5.2.4~~	~~Gemeente Hollands Kroon/ Geluidbeperkende maatregelen permanent motorcrossterrein~~	~~€ 25.000~~	Verwijderd
~~5.2.4~~	~~Noord-Hollandse Motorsport Federatie/ Geluidbeperkende maatregelen permanent motorcrossterrein~~	~~€ 133.148~~	Verwijderd
5.3.1	Gemeente Den Helder/Regionale Detailhandelsvisie Kop van Noord-Holland	€ 10.000	
5.3.1	Gemeente Haarlem/Regionale Detailhandelsvisie Zuid-Kennemerland	€ 10.000	
5.3.1	Regio Gooi & Vechtstreek/Regionale Detailhandelsvisie Gooi & Vechtstreek	€ 10.000	
~~5.3.1~~	~~Merk Fryslan/Vermarkten Wadden Werelderfgoed~~	~~€ 180.000~~	Verplaatst
5.3.1	NBTC Holland Marketing/HollandCity strategie	€ 150.000	
5.3.1	Glasvezelnetwerk Beemster B.V.	€ 4.800.000	
5.3.1	Glasvezelnetwerk Hollands Kroon B.V.	€ 12.200.000	
5.3.1	Stichting Glasvezel Buitengebied Amstelveen	€ 2.202.000	
5.3.1	Glasvezel Landelijk Amsterdam Noord	€ 1.353.610	
5.3.1	Coöperatie Bergen Breedband U.A.	€ 1.509.941	
5.3.1	Stichting Glasvezel Rijnlanderweg e.o.	€ 687.720	
5.3.1	Stichting Buitengebied Waterland	€ 2.759.650	
5.3.1	Stichting Breedband Wormerland buiten	€ 1.906.450	
5.3.1	Glasvezelnetwerk Noordkop B.V.	€ 4.400.000	
5.3.1	Gemeente Haarlemmermeer/stimuleringsmaatregelen transformatie en verplaatsingen van bedrijven (naast de Ringvaart)	€ 1.000.000	
5.3.2	MKB doorgaan/MKB doorgaan Noord-Holland	€ 50.000	Nieuw
5.3.2	Dutch Basecamp/Cross-border startup acceleration	€ 100.000	Nieuw
5.3.3	Nova College/GreenBIzz	€ 65.000	
5.3.3	Nova College/Smart JIT Maintenance	€ 90.000	

5.3.3	ROC De Kop/Offshore-Wind-Maintenance	€ 90.000	
5.3.3	Clusius College/Green Food NH (Powerhouse MBO-WO)	€ 130.000	
5.3.3	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord/Talentprogramma	€ 65.000	
5.3.3	ROC Amsterdam/Pedagogische medewerkers en onderwijsassistenten	€ 50.000	
5.3.3	ROC van Amsterdam-College Airport/House of Aviaton	€ 65.000	
5.3.3	RegioCollege/Robotisering	€ 100.000	
5.3.3	Techport-Gemeente Velsen/Innovation Warehouse	€ 1.000.000	
5.3.4	OCAP BV/CO2 fase De Kwakel	€ 4.000.000	
5.3.4	Greenport Aalsmeer/programmabureau	€ 150.000	
5.3.4	Greenport Aalsmeer/uitvoeringsprogramma	€ 100.000	Gewijzigd
5.3.4	Greenport Noord-Holland Noord/programmabureau	€ 165.000	
5.3.4	Greenport Noord-Holland-Noord/uitvoeringsprogramma	€ 100.000	
5.3.4.	Greenports Nederland/programma	€ 150.000	Nieuw
~~5.3.4~~	~~Kennis Centrum Plantenstoffen/ Biobased Greenports~~	~~€ 50.000~~	Verwijderd
5.3.4	Stichting Voedsel Verbindt/Voedsel Verbindt	€ 50.000	
5.4.2	Stimuleringsfonds volshuisvesting Nederland, transformatiefonds versnelling woningbouw	€2.000.000	
5.4.2	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Kogerveld	€ 3.000.000	
5.4.2	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Zaandam	€ 1.000.000	
5.4.2	Gemeente Haarlem/ Gebiedsontwikkeling Koepelterrein Versnelling binnenstedelijk bouwen	€ 1.000.000	
5.4.2	Gemeente Amsterdam/ Organisatie Flexibele Schil Versnelling woningbouw MRA	€700.00	
5.4.2	Gemeente Amsterdam/ Gebiedsontwikkelteams Flexibele Schil Versnelling Woningbouw MRA	€ 2.000.000	

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2019	Gewijzigd
	Programma 6 Groen		
~~6.1.1~~	~~Natuurmonumenten: Groene Uitweg Stelling van Amsterdam, Fort Abcoude en omgeving (AGV57)~~	~~€ 290.000~~	Verwijderd
6.1.1	Groengebied Amstelland; Groene Uitweg Gaasperplas Centraal (GV66)	€ 450.000	
6.1.1	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Dijkversterking Hoorn-Amsterdam, onderdeel natuur en recreatie (LH08)	€ 499.923	
~~6.1.1~~	~~Stichting Landschap Noord-Holland; NVO Ilperveld (LH23)~~	~~€ 1.050.000~~	Verwijderd
6.1.1	Staatsbosbeheer; Houtrakpolder (KL 22)	€ 425.000	Gewijzigd
6.1.1	Stichting De Bovenlanden Aalsmeer; Groene As Bovenlanden (KL30)	€ 491.326	
6.1.1	De Vlinderstichting; Monitoring Natuurontwikkeling akkerranden i.h.k.v. NNN realisatie	€ 37.000	Nieuw
6.1.1	Gemeente Gooise Meren; Faunapassage (GV53)	€ 50.000	Nieuw
6.1.2	Gemeente Schagen; Boskerpark realisatie NNN Inrichting (NHN 16)	€ 247.000	
6.1.2	Vereniging voor Agrarisch Natuurbeheer Vechtvallei; Gebiedscoördinatie verbrede landbouw Groene Uitweg	€ 36.000	Nieuw
6.1.4	Landschap Noord-Holland; Transitie natte teelten Laag Holland	€ 100.000	Nieuw
6.1.4	Landschap Noord-Holland; Veenmosonderzoek	€ 80.000	Nieuw
6.2.1	Landschap Noord-Holland; NNN Inrichting Zandpolder (NHN 17)	€ 700.000	
6.1.4	Veenweide Informatie Centrum; Boeren met waarden	€ 120.000	
6.1.4	Landschap Noord-Holland; CO2-buffer Veenmos	€ 80.000	Nieuw
6.1.4	Landschap Noord-Holland; Energiestrategie Laag Holland	€ 71.000	Nieuw
6.1.4	Groengebied Amstelland; Recreatiemakelaar Amstel- en Diemerscheg	€ 10.000	Nieuw
6.1.4	Regio Gooi en Vecht; Recreatiemakelaar Gooi en Vechtstreek	€ 20.000	Nieuw

6.2.1	Vereniging Agrarische Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken; Ruige mest op Vaarland	€ 47.959	
6.2.1	Natuurmonumenten; Overgangsbeheer Life	€ 255.500	Nieuw
6.2.1	Stichting Natuurcollectief Noord-Holland; Begeleiding kleine natuurbeheerders	€ 35.000	Nieuw
6.2.1	Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken; Correctie Beheervergoeding	€ 35.000	Nieuw
6.2.1	Staatsbosbeheer; Toezicht natuurgebieden	€ 213.000	Nieuw
6.2.2	Agrarische Natuurvereniging Hollands Noorden; Doorontwikkelen Akkerbeheer	€ 45.000	Nieuw
6.2.2	Goois Natuurreservaat	€ 801.610	
6.2.2	Nationaal Park Zuid-Kennermerland	€ 121.789	
6.2.2	Nationaal Park Duinen van Texel	€ 166.530	Aangepast
6.2.2	Stichting Fietsplatform; Landelijke Fietsroute 1 Kustroute	€ 60.000	
6.2.2	Stichting Fietsplatform; Landelijke Fietsroute Oranjeroute	€ 22.000	
6.2.2	Stichting Fietsplatform; Landelijke Fietsroute 23a Zuiderzeeroute	€ 75.000	Nieuw
6.2.2	Gemeente Haarlemmermeer: Invoering duurzaam watersysteem en aanleg ondiepe plas PARK21	€ 5.697.359	
6.2.2	Gemeente Haarlemmermeer; Groen-recreatieve projecten	€ 2.070.000	
6.2.2	Stichting Etersheimerbraak; Expeditie Etersheim	€ 45.0000	Nieuw
6.2.4	Faunabeheereenheid	€ 960.000	
6.3.1	Stichting Bijenvrienden; Bijenhotels voor Noord-Hollandse scholen	€ 5.000	Nieuw
6.3.2	Landschap Noord-Holland; Uitvoering Programma 'Betrekken bij Groen'	€ 608.000	
6.3.2	Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken; Boerderij-educatie Laag Holland	€ 80.000	
6.3.2	Bureau Promotie Laag Holland	€ 80.000	
6.3.2	Natuur en Milieufederatie Noord-Holland; Verkenning verdienkracht Eilandspolder	€ 67.000	Nieuw
6.3.3	Merk Fryslân; Vermarkten Wadden Werelderfgoed	€ 176.166	Verplaatst

6.3.3	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Koepelkosten Ruim baan voor Vissen	€ 413.000	Nieuw
6.3.3	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Noordkop	€ 138.000	Nieuw
6.3.3	Vogelbescherming Nederland; Wij- en Wadvogels	€ 400.033	Nieuw

OD	**Naam subsidie aanvrager**	**Max subsidie 2019**	**Gewijzigd**
	Programma 7 Cultuur & Erfgoed		
7.1.1	Vereniging Dorpswerk Noord-Holland	€ 60.000	
7.1.1	Sportservice	€ 120.000	
7.2.1	Plein C	€ 250.000	
7.2.1	Probiblio	€ 2.384.240	
7.3.1	Stichting NMF/Steunpunt M&A	€ 180.865	
7.3.1	Mooi Noord-Holland/Steunpunt M&A	€ 279.135	
7.3.2	Molenfederatie	€ 15.000	
~~7.3.2~~	~~Stichting Oneindig Noord-Holland~~	~~€ 200.000~~	Verwijderd
7.3.2.	Noord-Hollands Archief	€ 125.000	Nieuw
7.3.3	Museum Kaap Skil/Beheer- en behoudaspecten permanente tentoonstelling Palmhoutwrak	€ 360.000	
7.3.3	Stichting Huis van Hilde/publieksfunctie Huis van Hilde	€ 125.000	Nieuw
7.4.1	Staatsbosbeheer/Wierdijk	€ 330.000	
7.4.1	ROP Midden West	€ 17.000	
7.4.2	Waternet/Fort Spion	€ 330.000	Gewijzigd
7.4.2	Stichting Liniebreed Ondernemen/publiekscommunicatie Stelling van Amsterdam	€ 74.000	
7.4.2	Fort Resort Beemster/Restauratie Fort aan de Middenweg	€ 600.000	
7.4.2	Vestingmuseum Naarden/Gele loods, restauratie en infopunt Vesting Naarden en NHW	€ 330.000	
7.4.2	Gemeente Gooise Meren/Vestingplein Muiden	€ 800.000	Gewijzigd

7.4.2	Gemeente Gooise Meren/herstructurering parkeerplaatsen, openhouden schootsvelden, verlegging Mariahoeveweg	€ 2.200.000	
7.4.2	Stichting Fort van Hoofddorp/Fort bij Hoofddorp	€ 110.000	Nieuw

Provincie Noord-Holland

Interim-Statencommissie

Dossiernummer	354
Extern Zaak ID	1209201
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 juni 2019
Agendapunt	3.c
Omschrijving	Kaderbrief 2020
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2019
Interim-Statencommissie	**24 juni 2019**
PS-vergadering	8 juli 2019

Toelichting

De kaderbrief vormt het startpunt van de jaarlijkse begrotingscyclus. In deze brief schetst het college relevante maatschappelijke en economische ontwikkelingen en doet voorstellen voor de kaders waaraan de begroting moet voldoen. Nadat PS de kaderbrief hebben vastgesteld werkt het college deze kaders uit in de begroting 2020 die in november door PS zal worden behandeld.

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 14 mei 2019

Onderwerp: Kaderbrief 2020

Kenmerk:

Bijlagen:

Kaderbrief 2020

1. Inleiding

In de Financiële verordening is opgenomen dat het college van Gedeputeerde Staten voor het zomerreces aan Provinciale Staten de kaderbrief ter vaststelling toezendt.

Deze kaderbrief vormt de start van de begrotingscyclus 2020 en bevat de kaders voor de begroting 2020. Vanwege de verkiezingen en de onderhandelingen over een nieuw college bevat de kaderbrief in een verkiezingsjaar minder beleidsvoornemens dan in andere jaren. Wij hebben afgewogen welke ontwikkelingen niet kunnen wachten op een collegeakkoord en alleen die voorstellen opgenomen die wij noodzakelijk achten.

2. Inhoud kaderbrief

In de kaderbrief 2020 – 2023 wordt een beeld gegeven van het meerjarig financieel beeld van de provincie Noord-Holland. Daarbij betrekken wij zowel de beleidsmatige trends in Nederland en Noord-Holland als macro-economische ontwikkelingen. Wij beoordelen welke gevolgen deze mogelijk hebben voor de provinciale financiën.

Daarnaast stellen wij in het hoofdstuk “Begrotingsbeleid” een aantal kaders voor dat wij zullen hanteren voor het opstellen van de begroting 2020 en meerjarenraming. Daarmee beogen wij de voorwaarden te scheppen voor een robuust begrotingsbeleid, dat voldoet aan de externe eisen van onze toezichthouder BZK en aan onze eigen wens voor een duurzaam sluitende begroting.

In hoofdstuk 5 worden de ontwikkelingen geconcretiseerd tot het meerjarig financieel beeld 2020 - 2023. Startend met de vigerende meerjarenraming worden alle ontwikkelingen benoemd en toegelicht waarvan wij voorstellen deze in het begrotingskader op te nemen. Bij elkaar leiden deze voorstellen tot een meerjarig sluitend begrotingsbeeld.

In hoofdstuk 6 zijn de beleidsvoorstellen die (mede) betrekking hebben op het lopende jaar 2019 apart opgenomen. Na vaststelling van deze kaderbrief zullen de voorstellen financieel administratief in de zomernota worden verwerkt.

4. Proces en procedure

Op 8 juli 2019 vindt in Provinciale Staten het debat over de kaderbrief plaats. Daarna zal de kaderbrief dienen als basis voor de op te stellen concept begroting en meerjarenraming 2020 -

2023, waarover volgens de planning van PS op 4 november de algemene beschouwingen zullen plaatsvinden.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 14 mei 2019;

gelet op ,

besluiten:

1. In te stemmen met de financiële uitgangspunten van de kaderbrief 2020.

2. In te stemmen met het geactualiseerd financieel kader voor de meerjarenraming 2020-2023.

3. In te stemmen met het begrotingsbeleid op basis van het criterium duurzaam structureel en reëel evenwicht.

4. In te stemmen met de voorgestelde beleidsontwikkelingen die in deze kaderbrief zijn opgenomen.

5. De kaderbrief 2020 vast te stellen.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Kaderbrief 2020-2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

Kaderbrief 2020-2023 1
Inhoudsopgave 2
1. Inleiding 3
2. Trends en ontwikkelingen 4
3. Macro economische ontwikkelingen 6
3.1 Macro-economische vooruitzichten 6
3.1.1. Internationale risico's raken de Nederlandse economie 7
3.1.2 Wind uit het buitenland doet de Nederlandse economie afkoelen 7
3.1.3 Krappe arbeidsmarkt met hogere lonen 8
3.1.5 Overheidsbestedingen groeien stevig, maar minder dan beoogd 9
4. Begrotingsbeleid 10
4.1 Robuust begrotingsbeleid 10
4.1.1 Duurzaam structureel en reëel evenwicht 10
4.1.2 Geen belastingverhoging 11
4.1.3 Toepassen van indexering op provinciale budgetten 11
4.2 Begrotingsrechtmatigheid 12
4.2.1 Algemene reserve 12
4.3 Begrotingssystematiek in relatie tot de gehanteerde afschrijvingstermijnen 13
5. Geactualiseerde meerjarenraming 2020-2023 14
5.1 Technische bijstellingen 15
5.2 Geïnventariseerde beleidswensen kaderbrief 2020 19
5.2.1 Beleidswensen programmakosten 19
5.2.2 Beleidswensen capaciteit 26
5.3 Overige bijstellingen 32
5.4 Samenvatting financieel kader 33
6 Zomernota 2019 34
6.1 Voorstellen zomernota 2019 34

1. Inleiding

De kaderbrief is de start van de jaarlijkse beleids- en begrotingscyclus. Deze kaderbrief schetst onze visie op de financiële ontwikkelingen. Aan de hand van deze visie vraagt het college aan Provinciale Staten (PS) de financiële kaders vast te stellen voor de komende begroting 2020 en meerjarenraming 2020–2023. Omdat bij het schrijven van deze kaderbrief nog geen nieuw coalitieakkoord is vastgesteld, is besloten om terughoudend te zijn met voorstellen voor nieuw beleid. In deze kaderbrief zijn daarom alleen voorstellen opgenomen die door het college van Gedeputeerde Staten (GS) als noodzakelijk worden beschouwd voor het uitvoeren van de provinciale taken.

De basis voor het financiële deel zijn de middelen die in de volgende jaren beschikbaar komen voor gewenste beleidsontwikkelingen en uitvoering van de taken in onze provincie. In deze kaderbrief analyseren wij de autonome ontwikkelingen van de belangrijkste inkomstenbronnen, zoals het provinciefonds en de opbrengst van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting.

De opbouw van deze kaderbrief is als volgt: hoofdstuk 2 beschrijft de belangrijkste trends en ontwikkelingen die op onze provincie afkomen. Hoofdstuk 3 gaat in op de belangrijkste macro-economische ontwikkelingen. Hoofdstuk 4 bevat de belangrijkste items met betrekking tot het provinciale begrotingsbeleid. In hoofdstuk 5 staat het geactualiseerde meerjarige financiële kader voor de jaren 2020 t/m 2023 gepresenteerd. In dit hoofdstuk vindt u tevens een inhoudelijke onderbouwing voor het opnemen van de voorstellen in de begroting 2020. Hoofdstuk 6, tenslotte, presenteert de mutaties die deze voorstellen met zich meebrengen voor het lopende begrotingsjaar 2019.

Gedeputeerde Staten

Haarlem, mei 2019

2. Trends en ontwikkelingen

Deze kaderbrief is opgesteld op een moment dat we ons in een overgangsperiode naar een nieuw college bevinden. De nieuwe Staten zullen over deze kaderbrief besluiten. We zijn daarom terughoudend geweest met het doen van voorstellen voor nieuw beleid omdat we ruimte willen bieden aan een nieuw college om de bakens te verzetten. Tegelijkertijd zijn er autonome ontwikkelingen die nu actie vereisen. In enkele gevallen is actualisatie van bestaand beleid nodig om onze provinciale taken adequaat te kunnen blijven vervullen.

In aanloop naar de Statenverkiezingen is door de ambtelijke organisatie een overdrachtsdossier opgesteld dat dieper ingaat op de majeure ontwikkelingen die op ons afkomen. Het gaat daarbij om klimaatverandering, energietransitie, veranderende economieën (circulaire economie, digitale economie, verduurzaming van de landbouw), mobiliteit, toegenomen woningenbehoefte, bodemdaling en biodiversiteit. Deze ontwikkelingen zullen de komende vier jaar veel aandacht, flexibiliteit en inzet van de provincie Noord-Holland vragen. Daarbij is samenwerking met andere overheden, belangenorganisaties, het bedrijfsleven en inwoners noodzakelijk.

In de samenleving is een trend zichtbaar dat mensen steeds beter geïnformeerd willen worden over de gezondheid en veiligheid van producten en hun leefomgeving. Inwoners stellen gezondheid steeds meer centraal.

Voor de Noord-Hollandse economie zal de energietransitie de komende tijd sterk aan belang winnen. De doelstellingen van het Parijse Klimaatakkoord zijn uitgewerkt in een nationaal Klimaatakkoord op hoofdlijnen. De komende periode zal dan ook in het teken staan van het uitwerken van dit akkoord.

De komende jaren zullen wij in Noord-Holland invulling moeten geven aan de energietransitie, ook ruintelijk. Daarbij gaat het onder meer om de mogelijke sluiting van kolencentrales, opslag van kooldioxide en de ruimtelijke inpassing van zonne- en windenergie. De transitie van een lineaire naar een meer circulaire economie betekent dat afval steeds meer wordt verwerkt tot grondstof voor nieuwe producten. Verduurzaming van productieprocessen biedt kansen voor innovatieve bedrijven.

Het inwonertal van Noord-Holland stijgt met name in de Metropoolregio Amsterdam (MRA). De woonopgave blijft onverminderd groot. Het is een van de grote uitdagingen voor de komende jaren om een balans te vinden tussen de voortschrijdende verstedelijking en de druk op het groene, landelijke gebied.

De toenemende mobiliteit zet de capaciteit van alle netwerken onder druk. Deze trend wordt naar verwachting in de toekomst versterkt door technische ontwikkelingen, zoals elektrische fietsen en de automatisering van voertuigen. Geautomatiseerde systemen zorgen voor een efficiënter verkeers- en transportsysteem dat de capaciteit van het wegennet mogelijk beter benut.

Digitalisering en big data nemen een grote vlucht en worden steeds belangrijker voor de dienstverlening van overheden. Daarnaast nemen thema's als transparantie en het afleggen van verantwoording in belang toe. Van de overheid wordt verwacht dat zij tijdig, volledig en correct verantwoording kan afleggen aan de samenleving.

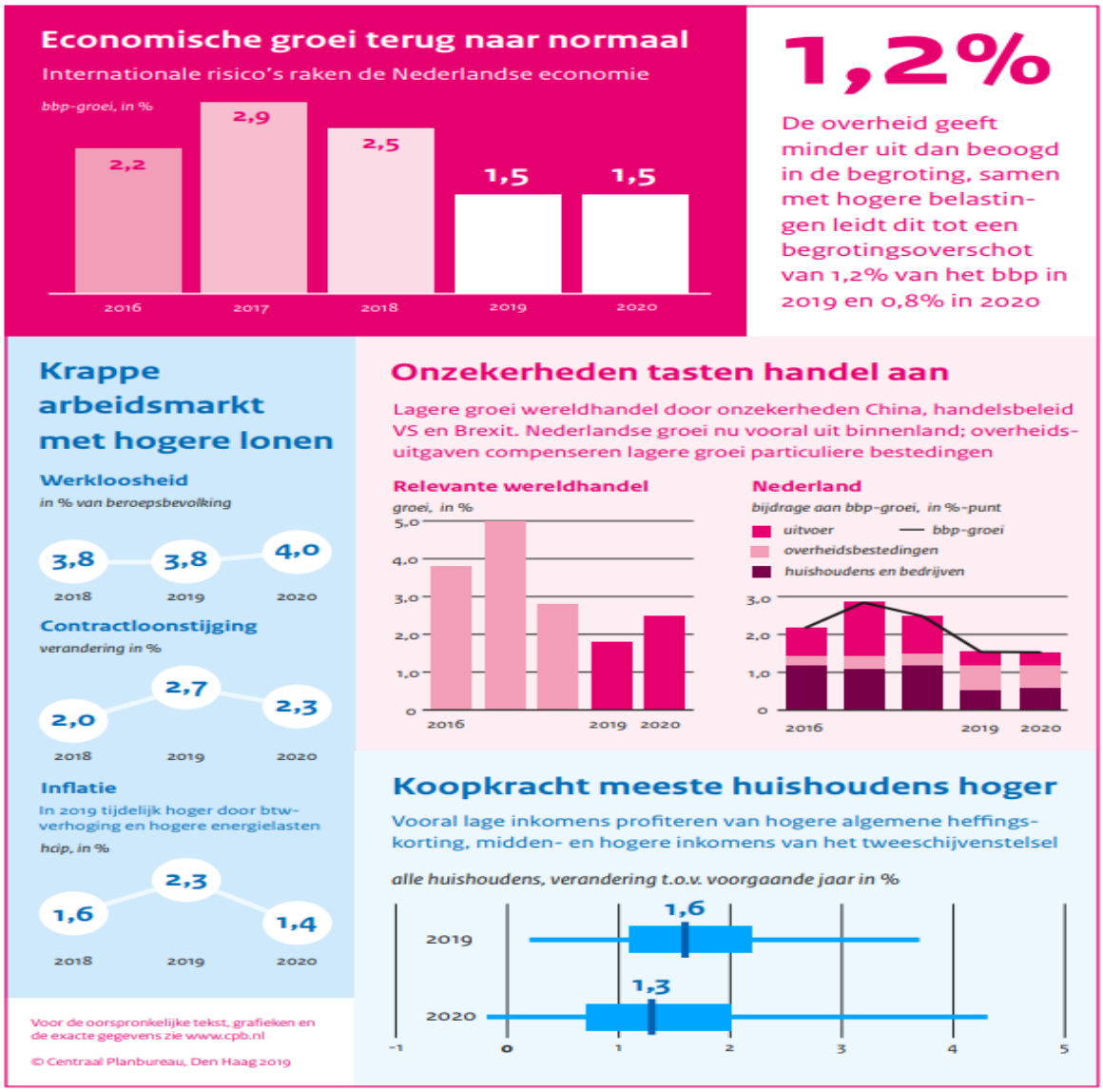
Met deze kaderbrief spelen wij in op de ontwikkelingen die op ons afkomen en houden we de provincie Noord-Holland toekomstbestendig, zodat ook een nieuw college haar ambities kan waarmaken.

3. Macro economische ontwikkelingen

Voor deze kaderbrief 2020 is nagegaan of de macro-economische en landelijke ontwikkelingen aanleiding geven ons financiële beleid, zoals dat in voorgaande kaderbrieven is beschreven, bij te stellen.

3.1 Macro-economische vooruitzichten

De Nederlandse economie keert terug naar een standaard groeitempo. De betrekkelijk hoge groei van de afgelopen jaren is voorbij. Waar de economie de afgelopen jaren een groei liet zien van gemiddeld 2,5% wordt voor de komende jaren een groei voorspeld van 1,5 %.

Figuur 1: economische groei terug naar normaal (CPB, maart 2019)

3.1.1. Internationale risico's raken de Nederlandse economie

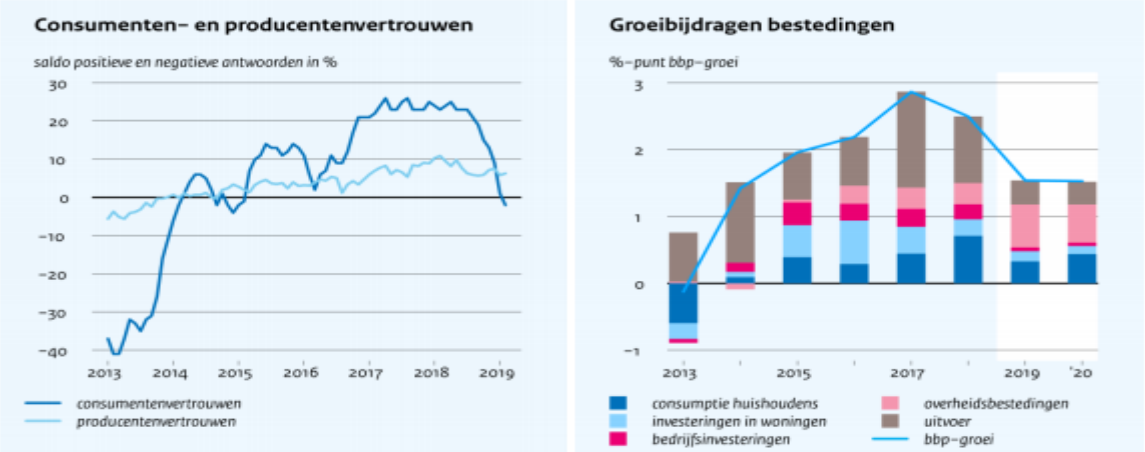
De mondiale economie en internationale handel groeien minder hard. Na een piek in 2017 groeit de wereldhandel in een bescheidener tempo (figuur 2). De lagere wereldhandelsgroei van na de financiële crisis houdt aan en wordt versterkt door recentelijk verhoogde importtarieven van de Verenigde Staten. Onzekerheden over nieuwe tariefsverhogingen, de staat van de Chinese economie, de Brexit en de al dan niet tijdelijke terugval van een aantal Europese economieën tasten vooral het vertrouwen van bedrijven aan. Daardoor worden die terughoudender met investeringen. In de VS valt bovendien de fiscale stimulering weg, die het afgelopen jaar voor extra groei heeft gezorgd. De wereldeconomie groeit in 2019 en 2020 dan ook minder hard dan in voorgaande jaren. Een positieve noot voor de wereldeconomie is dat de groei in de loop van de ramingsperiode aantrekt in een aantal opkomende economieën, zoals Brazilië en Turkije. Bovendien stimuleren China, Japan en Frankrijk hun economieën en heroverweegt in de VS de Federal Reserve (The Fed) eerder voorziene verkrappingen. Deze beleidsreacties verzachten de groeivertraging.

Figuur 2: wereldeconomie en -handel groeien in lager tempo; Chinese handel daalt

3.1.2 Wind uit het buitenland doet de Nederlandse economie afkoelen

De Nederlandse economie keert terug naar een standaard groeitempo, voornamelijk als gevolg van minder uitvoergroei. De uitvoer groeit minder hard dan in vorige jaren (figuur 3). De internationale onzekerheden hebben ook hun weerslag op het Nederlandse producenten- en consumentenvertrouwen. De investeringen en consumptie groeien in 2019 en 2020 door, maar minder sterk dan voorheen. Daardoor groeit de Nederlandse economie nu weer in lijn met de potentiële groei. Na eerdere groeipercentages van ruim boven de 2% wordt voor zowel 2019 als 2020 een bbp-groei van 1,5% voorzien.

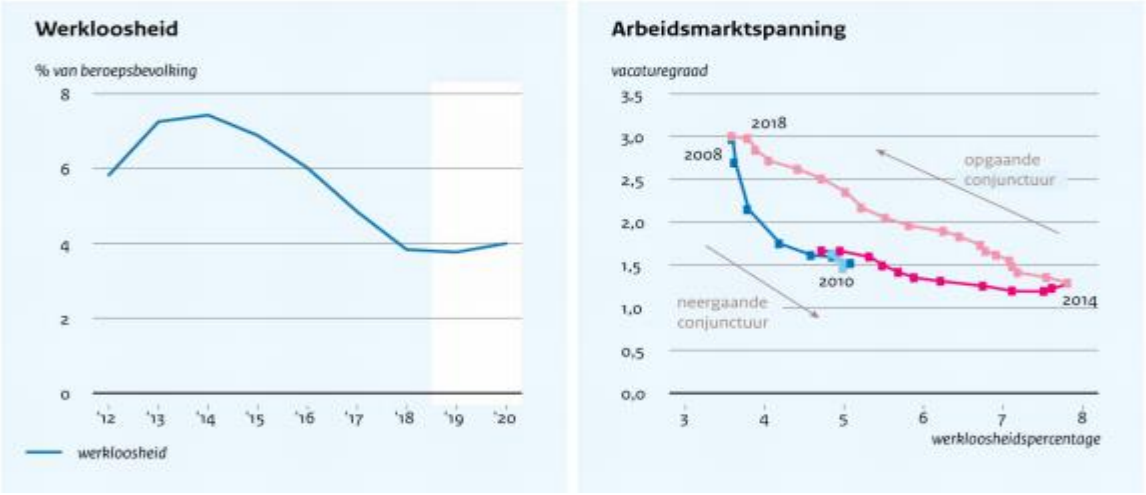

Figuur 3: daling consumenten- en producentenvertrouwen; lagere groei voornamelijk door minder uitvoer

De groei van de binnenlandse bestedingen blijft op peil. Expansief begrotingsbeleid van de overheid compenseert grotendeels de lagere groei van particuliere bestedingen. De overheidsbestedingen groeien sterk, met meer dan 2% per jaar, ook al is dat minder dan beoogd in de nationale begroting. De groeibijdragen van bedrijfsinvesteringen en de woningmarkt blijven positief, maar minder sterk dan in voorgaande jaren (figuur 3). Bedrijven worden terughoudender met investeringen vanwege de grotere internationale onzekerheden. De investeringen in woningen normaliseren in 2019, na jaren van onstuimige groei. Door het dalend aantal transacties van bestaande koopwoningen vermindert de vraag naar renovatie-, verbouw- en herstelwerkzaamheden. Deze capaciteit kan worden benut bij de bouw van nieuwe woningen. Ook de consumptie van huishoudens groeit in 2019 en 2020 minder sterk dan in de afgelopen jaren.

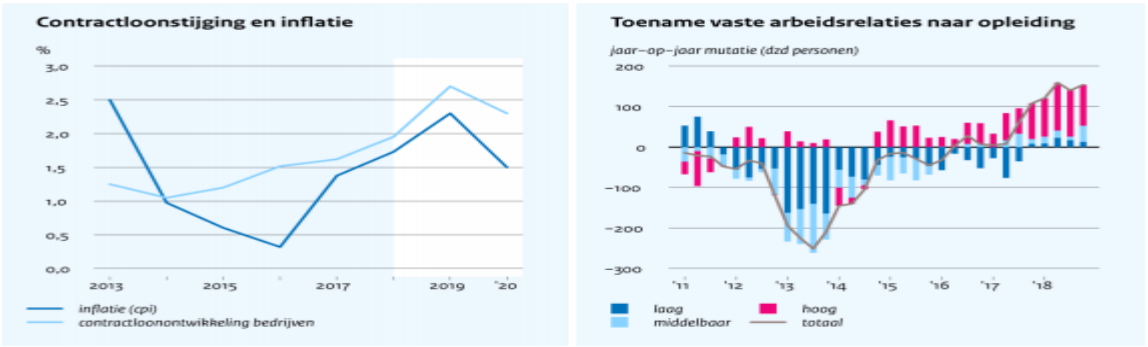
3.1.3 Krappe arbeidsmarkt met hogere lonen

De werkloosheid blijft laag. De huidige arbeidsmarkt is krap, met een historisch hoge vacaturegraad (figuur 4). De grotere werkgelegenheid moedigt meer mensen aan om betaald werk te verrichten door de grotere kans op het vinden van een baan. Door het lagere groeitempo van de Nederlandse economie is ook sprake van een afnemende groei van de werkgelegenheid. Per saldo is een lichte stijging van de werkloosheid voorzien richting 4% in 2020.

Figuur 4: lage werkloosheid en een hoge vacaturegraad

Door de krapte op de arbeidsmarkt en de hogere inflatie versnelt de contractloonstijging. In historisch opzicht blijft de contractloonstijging echter beperkt door de lage groei van de arbeidsproductiviteit. De betrekkelijk hoge inflatie in 2019 als gevolg van lastenverhogingen geeft een tijdelijk opwaarts effect op de lonen, dat ook met vertraging doorwerkt in 2020 (figuur 5). Hogeropgeleiden krijgen vaker een vast contract. In de krappe arbeidsmarkt komt het steeds vaker voor dat werkgevers personeel met een vast contract belonen (figuur 5). Deze beloning valt echter vooral ten deel aan de hogeropgeleide beroepsbevolking; lager- en middelbaaropgeleiden profiteren veel minder.

Figuur 5: krappe arbeidsmarkt leidt tot reële contractloonstijging en meer vaste contracten voor hoger opgeleiden

3.1.5 Overheidsbestedingen groeien stevig, maar minder dan beoogd

De groei van de overheidsconsumptie is met 2,4% en 2,3% in de ramingsjaren dubbel zo groot als in voorgaande jaren. Toch blijft de groei achter bij de plannen. Onder andere vanwege de krappe arbeidsmarkt kunnen intensiveringen, met name bij defensie en infrastructuur, niet allemaal worden gehaald. De achterblijvende overheidsbestedingen, gecombineerd met hoge belastinginkomsten, leiden per saldo tot een begrotingsoverschot van 1,2% van het bbp in 2019 en 0,8% in 2020.

4. Begrotingsbeleid

De robuustheid en houdbaarheid van de provinciale financiën blijven een belangrijke uitdaging voor de komende periode. De in vorige kaderbrieven vastgestelde financiële beleidskaders blijven onverminderd van kracht. Daarom benoemen wij deze in dit hoofdstuk expliciet.

4.1 Robuust begrotingsbeleid

Ons college van GS staat voor een gedegen, robuust financieel beleid. Het hebben van een sluitende begroting en meerjarenraming is dan ook een belangrijke doelstelling. Daartoe zijn de volgende algemene uitgangspunten toegepast voor de financiële opzet van deze kaderbrief:

- duurzaam structureel en reëel evenwicht;
- geen belastingverhoging;
- alleen noodzakelijke indexering van budgetten;
- nieuw beleid alleen in overeenstemming met de beschikbare middelen.

4.1.1 Duurzaam structureel en reëel evenwicht

Ons college staat voor een begroting die duurzaam structureel en reëel in evenwicht is. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) definieert structureel en reëel evenwicht in de jaarlijkse Toezichtbrief aan Noord-Holland als volgt: “Op basis van het bestaande beleid en het vastgestelde nieuwe beleid worden de voor het jaar 2019 geraamde structurele lasten gedekt door structurele baten en de incidentele lasten worden gedekt door incidentele of structurele baten. Indien dit niet het geval is wordt ook de meerjarenraming hierop getoetst. De term reëel heeft betrekking op de mate van realiteit van de (meerjaren)ramingen.”

Om dit evenwicht te waarborgen en duurzaam te behouden hanteren wij de volgende begrotingsregels:

- een reëel sluitende begroting voor het begrotingsjaar en een reëel sluitende meerjarenraming;
- de risico’s die de provincie loopt staan in verhouding tot het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit;
- realistisch geraamde uitgaven en inkomsten, met een transparant onderscheid tussen incidentele en structurele lasten en baten.

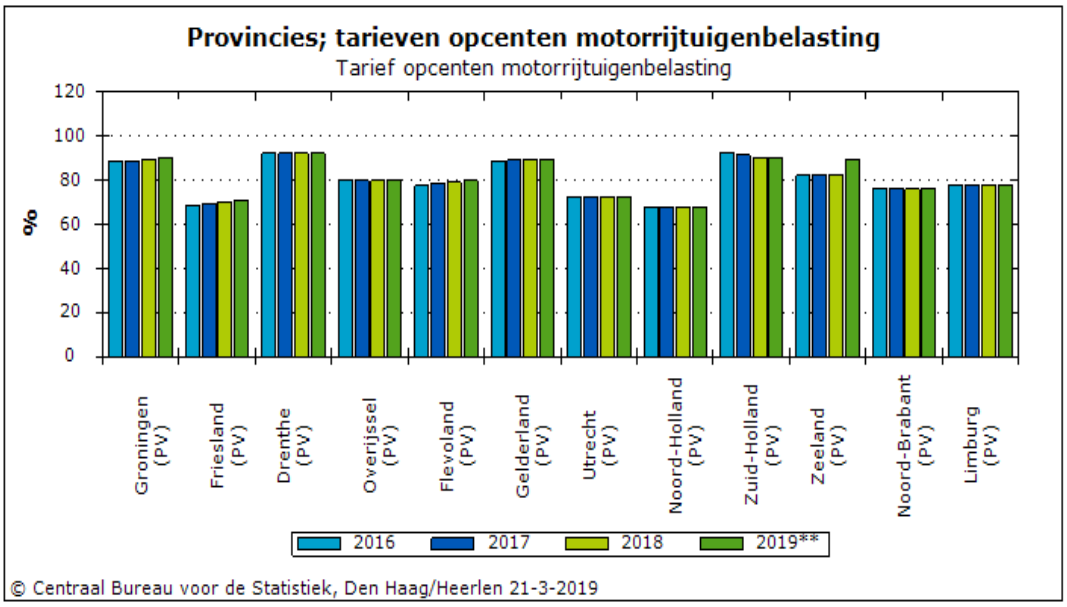
Voor de houdbaarheid van de provinciale financiële positie is het belangrijk om op langere termijn een structureel sluitende begroting te houden, waarin incidentele dekkingsmiddelen geen bepalende factor zijn, maar naar beschikbaarheid gebruikt worden voor incidenteel beleid. In hoofdstuk 5 gaan wij daarnaast in op het langere termijn perspectief en de aspecten die daarbij een rol spelen.

Het uitgangspunt ‘Duurzaam structureel en reëel evenwicht’ is in overeenstemming met het toetsingscriterium van het ministerie van BZK. Wij stellen Provinciale Staten voor met de overige uitgangspunten in te stemmen.

4.1.2 Geen belastingverhoging

Het maximum aantal opcenten dat wij mogen heffen is per 1 januari 2019 verhoogd van 111,8 opcenten in 2018 naar 113,2 opcenten in 2019. Met het huidige niveau van de opcenten (67,9) komt de onbenutte belastingcapaciteit voor 2019 uit op € 138,6 miljoen (in 2018 134,5 miljoen).

Dit biedt een theoretische ruimte om de inkomsten van de provincie te verhogen en daarmee eventueel dreigende begrotingstekorten te dichten. Hiervan is op dit moment geen sprake. Wij laten het tarief van de opcenten ongewijzigd op 67,9 opcenten. Het tarief in Noord-Holland blijft hiermee het laagste in Nederland.

4.1.3 Toepassen van indexering op provinciale budgetten

Daar waar contractuele verplichtingen dat vereisen, wordt door de provincie indexering toegepast. Via een stelpost in de begroting worden de hiervoor benodigde budgetten gereserveerd. Hierbij wordt rekening gehouden met een indexering voor de volgende onderdelen:

- de onderhoudsbudgetten voor infrastructuur (conform vorig jaar);
- de capaciteitskosten (voorheen apparaatskosten);
- de omgevingsdiensten.

Voor het realiseren van deze indexeringen wordt de stelpost prijscompensatie bij deze kaderbrief opgehoogd.

4.2 Begrotingsrechtmatigheid

De provincie Noord-Holland beschikt over verschillende reserves die gezamenlijk een aanzienlijk vermogen omvatten. Het is van belang dat op deze reserves een goede monitoring plaatsvindt en dat er duidelijke en transparante spelregels zijn, zodat het beschikbare vermogen optimaal kan worden aangewend. Wij hanteren daarom de volgende beleidsregels voor stortingen in en onttrekkingen aan reserves.

Storting in reserves:
In de jaarrekening doen wij toevoegingen aan een reserve tot het bedrag dat via de begroting, of begrotingswijzigingen door PS gedurende het begrotingsjaar, is geaccordeerd. Daarnaast storten wij bij de jaarrekening de nog niet geraamde bijdragen van derden voor projecten in de reserve waaruit de dekking van het project plaatsvindt.

Onttrekking aan reserves:
In de jaarrekening verwerken wij de onttrekkingen aan de reserve ter dekking van een project tot maximaal het bedrag dat voor dat project door PS beschikbaar is gesteld, en nooit hoger dan de maximaal te dekken lasten voor deze bestemming in het boekjaar. Daarbij wijken wij alleen af van de begrote jaarschijf als de totale meerjarige begrote lasten van het geaccordeerde project niet wijzigen. Uiteraard blijft het college van GS in de jaarrekening verantwoording afleggen over de verschillen tussen de begrote en werkelijke baten, lasten, stortingen en onttrekkingen.

4.2.1 Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld als buffer om risico's te kunnen opvangen. In de Financiële verordening en de Kadernota reserves wordt een minimale omvang van de algemene reserve voorgeschreven die wij aanhouden om optredende risico's af te dekken.

Bij het vaststellen van de begroting 2019 hebben wij u gemeld dat de omvang van de algemene reserve naar een te laag niveau zal dalen. Daarom is in de Voordracht van de begroting 2019 een herstelplan voor de algemene reserve opgenomen. Dit herstelplan komt erop neer dat we de middelen die we ontvangen via het provinciefonds als gevolg van ruimte onder het plafond van het Btw-compensatiefonds, storten in de algemene reserve. Deze ruimte onstaat als er minder btw wordt gecompenseerd door provincies dan het hiervoor beschikbare maximale bedrag.

De uitvoering van dit plan verloopt op schema. Tegelijkertijd onderzoeken wij of de kaders omtrent de algemene reserve geactualiseerd kunnen worden. Wij zullen daartoe in november, bij het aanbieden van de begroting 2020, een voorstel doen.

4.3 Begrotingssystematiek in relatie tot de gehanteerde afschrijvingstermijnen

De provincie Noord-Holland heeft een grote hoeveelheid wegen, kunstwerken en oevers geactiveerd op de balans. Per 01-01-2018 bedraagt dit circa € 364,9 miljoen. Deze activa worden op dit moment afgeschreven met een levensduur van 25 jaar. Bij de provincie worden de afschrijvingslasten, als onderdeel van de kapitaallasten verantwoord in het jaar volgend op het jaar waarin de uitgaven zijn gedaan (t+1). Bij het voorbereiden van de nieuwe Financiële verordening (conform artikel 217 Provinciewet) is geconstateerd dat de huidige bepalingen rondom activeren op onderdelen niet voldoen aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Op basis van een eerste inventarisatie zijn er twee knelpunten geconstateerd:

1. Een striktere interpretatie van de verslaggevingsvoorschriften leidt ertoe dat de afschrijving niet meer al mag starten in het jaar nadat de uitgaven zijn gedaan, maar in relatie moet staan met de datum van ingebruikname.
2. De werkelijke levensduur bij wegen, kunstwerken en oevers is aanzienlijk langer dan 25 jaar. Het BBV geeft aan dat de afschrijvingstermijn gebaseerd moet zijn op een inschatting van de verwachte gebruiksduur;

Het eerste knelpunt vergt een aanpassing van de wijze waarop uitgaven worden vastgelegd in de financiële administratie. Momenteel onderzoeken wij de beste manier om dit knelpunt op te lossen. Het tweede knelpunt is verwerkt in het Financieel kader van deze kaderbrief. Dit betekent dat de termijn van afschrijven is verlengd van 25 jaar naar de verwachte gebruiksduur. Concreet leidt dat tot financiele consequenties. In de beginjaren zullen de afschrijvingslasten lager worden maar deze zullen langer doorlopen.

Kapitaalgoed	**Subcategorie**	**Afschrijvings-termijn**
Grond- weg en waterbouwkundige werken		
• Wegen		50 jaar
• Kunstwerken		50 jaar
• Openbaar vervoer busbanen		50 jaar
• Oevers	○ Houten damwand + stalen damwand koudgevormd	40 jaar
	○ Stalen damwand warmgewalst	80 jaar
• Groen	Natuurbrug / Ecoduct	50 jaar

5. Geactualiseerde meerjarenraming 2020-2023

In deze kaderbrief actualiseren wij op basis van de thans bekende budgettaire ontwikkelingen het financieel kader 2020-2023. In de hierna volgende overzichten zullen wij het financieel kader onderverdelen in drie categorieën. Per categorie wordt toegelicht waar de mutatie betrekking op heeft. De drie categorieën gezamenlijk resulteren in het meerjarenbegrotingssaldo bij de kaderbrief 2019.

De indeling in categorieën is als volgt:

- technische bijstellingen;
- geïnventariseerde beleidswensen kaderbrief 2020 waarvan
    - beleidswensen programmakosten;
    - beleidswensen capaciteit;
- overige bijstellingen.

In hoofdstuk 6 worden de voorstellen en wijzigingen vermeld die voor het lopend jaar 2019 zijn opgenomen. Het gaat hierbij om de zogenoemde zomernota mutaties.

5.1 Technische bijstellingen

Technische bijstellingen betreffen bijstellingen naar aanleiding van actualisatie van berekeningen op basis van bestaand eerder door PS geaccordeerd beleid of autonome posten, waar de provincie geen invloed op heeft, zoals het provinciefonds.

Regel	Financieel kader	2020	2021	2022	2023
A	Vigerende meerjarenraming begroting 2019 (na wijzigingen op primitieve begroting)	-	-	-24,77	-26,55
B	Provinciefonds o.b.v. mutaties septembercirculaire 2018	0,44	0,76	0,53	0,56
C	Opcenten motorrijtuigenbelasting	-4,60	-4,60	-4,60	-4,60
D	Indexeringen: ophogen stelpost prijsstijgingen	3,68	5,60	6,51	8,50
E	Gewijzigde systematiek verwerking afrekeningsverschillen	1,00	1,00	1,00	1,00
F	Vrijval kapitaallasten als gevolg van aanpassing afschrijvingstermijnen	-11,33	-13,49	-14,21	-15,10
G	Areaaluitbreiding	-1,93	-2,20	-2,77	-2,10
	Subtotaal technische bijstellingen	**-12,74**	**-12,93**	**-13,54**	**-11,74**
	Saldo meerjarenraming na technische bijstellingen	**-12,74**	**-12,93**	**-38,30**	**-38,29**

A. Vigerende meerjarenraming 2019

Het startpunt voor het financieel kader 2019-2023 is het saldo van de meerjarenraming bij de primitieve begroting 2019. Hierbij is rekening gehouden met de mutaties die volgden uit:

- de kaderbrief 2019;
- de 1ste begrotingswijziging 2019.

B. Provinciefonds o.b.v. mutaties septembercirculaire 2018

Op basis van de septembercirculaire 2018 hebben wij de raming van het provinciefonds geactualiseerd. De septembercirculaire 2018 bevat alleen mutaties voor het lopende jaar 2018 en

heeft daarom dus geen impact op de meerjarenraming. Op basis van de septembercirculaire voorzien wij een daling van de uitkering uit het provinciefonds. De daling wordt voornamelijk verklaard door een neerwaartse bijstelling van het accres, omdat het Rijk minder uitgeeft door een lagere loon- en prijsontwikkeling dan eerder werd geraamd.

Zoals in de Voordracht bij de begroting 2019 is vermeld, wordt de systematiek van de provinciefondsuitkering gewijzigd. Tot en met uitkeringsjaar 2018 was de werkwijze in de provinciefondscirculaire dat de meerjarenraming van de ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds in de septembercirculaire wordt bijgesteld voor het lopende jaar en volgende jaren en dat in de meicirculaire daaropvolgend wordt afgerekend over het voorafgaande jaar. De nieuwe werkwijze betekent dat vanaf 2019 in de septembercirculaire alleen de voorlopige afrekening van het huidige jaar wordt verwerkt. Hierdoor hebben wij bij de begroting 2019 de uitkering uit het provinciefonds op basis van de meicirculaire (meerjarig) substantieel naar beneden bijgesteld ten opzichte van de ramingen uit voorgaande circulaires. Op basis van de actuele stand van de ruimte onder het plafond zal dat bij de septembercirculaire voor het lopende jaar weer toegevoegd worden.

In hoofdstuk 4 van deze kaderbrief is aangegeven dat deze middelen gebruikt zullen worden om het tekort in de algemene reserve aan te vullen.

C. Opcenten motorrijtuigenbelasting

Op basis van de zogenoemde gewichtsuitdraaien opcentenplichtige voertuigen motorrijtuigenbelasting die de provincie Noord-Holland periodiek van de Belastingdienst ontvangt is het verantwoord de verwachte opbrengst te verhogen. Sinds 2016 werkt een verandering in de provinciale belastinggrondslag (bijvoorbeeld de verhuizing van een Groot Wagenparkhouders (GWH)/leasebedrijf naar een andere provincie) echter direct door in de verdeling van het provinciefonds. Een verandering in de grondslag heeft een egaliserende werking op de uitkering uit het provinciefonds.

Uit de halfjaarlijkse gewichtsuitdraai opcentenplichtige voertuigen per 18 januari 2019 blijkt dat Noord-Holland over 2018 in totaal € 208.026.000 (afgerond) aan provinciale opcenten heeft ontvangen. Over de jaren 2016 en 2017 waren de opbrengsten van de provinciale opcenten respectievelijk € 194.262.700 en € 201.875.700 (afgerond).

In het Belastingplan 2017 is bepaald dat voor plug-in hybride auto's met een CO_2-uitstoot van niet meer dan 50 gr/km de motorrijtuigenbelasting (en opcenten) voor de jaren 2017 tot en met 2020 de helft van het reguliere tarief bedraagt. Voor voertuigen met alleen een elektromotor of met waterstofverbranding is men geen motorrijtuigenbelasting verschuldigd. Het hierna volgend overzicht geeft de ontwikkeling aan in het soort brandstof van de voertuigen (inclusief motoren) vanaf 2015 t/m het 1ste kwartaal 2018. Het overzicht toont aan dat met name het aantal voertuigen dat gebruik maakt van elektro en aardgas ten opzichte van 2015 toeneemt.

	31-12-'15	31-12-'15	31-12-'16	31-12-'16	31-12-'17	31-12-'17	31-12-'18	31-12-'18
	aantal	**%**	**aantal**	**%**	**aantal**	**%**	**aantal**	**%**
benzine	979.327	82,49%	999.074	82,93%	1.022.295	83,31%	1.045.737	83,65%
diesel	181.888	15,32%	180.057	14,95%	178.899	14,58%	175.730	14,06%
elektro	2.416	0,20%	3.414	0,28%	5.067	0,41%	8.627	0,69%
waterstof	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
gas	6.189	0,52%	5.819	0,48%	5.513	0,45%	5.349	0,43%
aardgas	1.269	0,11%	1.294	0,11%	1.450	0,12%	1.686	0,13%
overige	22	0,00%	41	0,00%	80	0,01%	119	0,01%
schoongas	16.133	1,36%	15.027	1,25%	13.841	1,13%	12.833	1,03%
	1.187.244	**100%**	**1.204.726**	**100%**	**1.227.145**	**100%**	**1.250.081**	**100%**

Ontwikkeling personenauto's naar brandstof (2015-2018)

	31-12-'15	31-12-'15	31-12-'16	31-12-'16	31-12-'17	31-12-'17	31-12-'18	31-12-'18
	aantal	**%**	**aantal**	**%**	**aantal**	**%**	**aantal**	**%**
benzine	107.969	99,80%	109.276	99,77%	110.549	99,73%	111.964	99,68%
diesel	34	0,03%	34	0,03%	36	0,03%	38	0,03%
elektro	175	0,16%	204	0,19%	254	0,23%	305	0,27%
waterstof	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
gas	11	0,01%	11	0,03%	10	0,02%	10	0,01%
aardgas	1	0,00%	1	0,00%	1	0,00%	2	0,00%
overig	0	0,00%	0	0,00%	1	0,00%	1	0,00%
schoongas	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	108.190	100%	109.526	100%	110.851	100%	112.320	100%

Ontwikkeling motorrijwielen naar brandstof (2015-2018)

D. Indexeringen: ophogen stelpost prijsstijgingen

Dit betreft een aantal correcties op de jaarschijven. Het gaat hierbij met name om herberekeningen van de stelpost prijsstijgingen. Voor de herberekening van deze stelpost zijn de volgende begrotingsposten meegenomen:

- de budgetten voor onderhoud aan infrastructuur;
- de capaciteitskosten (voorheen apparaatskosten);
- de budgetten voor de omgevingsdiensten.

Het gaat hierbij om de reguliere ophogingen van de hier genoemde onderwerpen.

Bij de onvermijdelijke beleidswensen is afzonderlijk budget gevraagd om eenmalig investeringen (en daarmee de bijbehorende afschrijvingen) te kunnen indexeren. Het gaat hierbij om investeringen uit het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) en het Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO).

E. Gewijzigde systematiek verwerking afrekeningsverschillen

In de begroting 2020 is een stelpost aan positieve afrekeningsverschillen als dekking in de exploitatie opgenomen van € 0,997 miljoen en vanaf het jaar 2021 structureel een bedrag van € 1 miljoen. Vanwege gewijzigde verslaggevingsvoorschriften of interpretatie wordt deze post afgeraamd. De verwachting is dat door deze werkwijze de afrekeningsverschillen zullen afnemen. Wanneer er toch een afrekeningsverschil is, wordt dit meegenomen in de reguliere begrotingsbijstellingen.

F. Vrijval kapitaallasten als gevolg van aanpassing afschrijvingstermijnen

Zoals is opgemerkt in hoofdstuk 4, hebben wij met ingang van boekjaar 2018 een wijziging doorgevoerd ten aanzien van de gehanteerde afschrijvingstermijnen voor bepaalde onderdelen van onze activa. De af te schrijven bedragen worden over een langere periode verdeeld waardoor de kapitaallasten per jaar dalen. Op regel F van het Financieel kader wordt de omvang van de lagere afschrijvingen opgenomen in de jaren tot en met 2023. Op de langere termijn blijven de kosten echter gelijk. Daarom wordt in paragraaf 5.3 (overige bijstellingen) een voorstel gedaan hoe deze aanpassing structureel in de begroting verwerkt kan worden.

G. Areaaluitbreiding

Bij nieuw areaal worden, conform de hiervoor opgestelde kaders, de budgetten voor het onderhouden van het areaal opgehoogd. Met elke toename van het areaal zullen de onderhoudslasten van de provincie dus toenemen. Indien er minder areaal bijkomt dan voorheen was begroot dan wordt het budget naar beneden bijgesteld. Daarvan is bij deze kaderbrief sprake. Het gaat hierbij dus om een aframing van onderhoudsbudgetten, omdat naar verwachting minder nieuw areaal wordt gerealiseerd dan vorig jaar was begroot.

5.2 Geïnventariseerde beleidswensen kaderbrief 2020

Hieronder volgt een onderbouwing van de geïnventariseerde beleidswensen bij de kaderbrief 2020. Deze voorstellen zullen in twee afzonderlijke tabellen gepresenteerd worden:

1. beleidswensen programmakosten, en
2. beleidswensen capaciteit.

5.2.1 Beleidswensen programmakosten

Regel	Financieel kader	Programma	2020	2021	2022	2023
	Saldo meerjarenraming na technische bijstellingen		**-12,74**	**-12,93**	**-38,30**	**-38,29**
H	Chroom-6	2	0,90	0,90	0,90	0,90
I	Indexering PMI en PMO (kapitaallasten)	2	-	0,08	0,13	0,16
J	Machinerichtlijn aanvullende maatregelen	2	2,80	1,30	0,80	0,60
K	ICT Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	4	0,22	0,15	-	-
L	Huis van Hilde	7	0,18	0,19	0,21	0,22
M	OV-terminal Zuidas	2	-	2,85	-	-
N	Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland	5	0,62	0,63	0,70	0,73
O	Zeer zorgwekkende stoffen	4	0,30	-	-	-
P	Gezonde leefomgeving: onderzoek RIVM	4	0,30	-	-	-
Q	Wadden	6	0,35	0,20	0,20	0,20
R	Cofinanciering Waddenfonds investeringskader Waddengebied	6	5,00	5,00	5,00	2,00
	Subtotaal beleidswensen programmakosten		**10,67**	**11,29**	**7,94**	**4,81**
	Saldo meerjarenraming na beleidswensen programmakosten		**-2,07**	**-1,64**	**-30,37**	**-33,48**

H. Chroom-6

In maart 2018 zijn PS middels de brief ‘Chroom-6 in verflaag St Maartensvlotbrug’ met kenmerk 1047469/1047487 geïnformeerd over de aanwezigheid van chroom-6 in de oude verflagen van de

stalen onderdelen van de Sint Maartensvlotbrug (bouwjaar 1951). Naar aanleiding van deze vondst is een uitgebreider onderzoek gestart bij deze brug en is er een zogenoemde ‘quick scan chroom-6’ uitgevoerd naar de mogelijke aanwezigheid van chroom-6 in verflagen van de overige beweegbare provinciale bruggen en sluizen.

In juli 2018 zijn PS middels de brief ‘Resultaat quick scan chroom-6 bruggen en sluizen’ met kenmerk 1095485/1095490 geïnformeerd over de resultaten van deze quick scan. In totaal zijn 49 beweegbare bruggen en sluizen onderzocht. Bij 26 objecten is in de oude verflagen geen chroom-6 aangetroffen. Bij vijftien objecten (dertien beweegbare bruggen en twee sluizen) is chroom-6 aangetroffen in een van de monsters. Bij acht objecten (acht beweegbare bruggen) is chroom-6 aangetroffen in twee of meer monsters. In totaal zijn 248 monsters genomen, waarvan 42 een verhoogd gehalte chroom-6 bevatten. Geconcludeerd kan worden dat chroom-6 veelvuldig voorkomt in (oude) verflagen van de stalen onderdelen van de provinciale bruggen en sluizen. Het is een reëel risico dat chroom-6 aanwezig is in (oude) verflagen van stalen onderdelen van provinciale bruggen en sluizen. Het is ook aannemelijk dat dit risico zich niet beperkt tot het provinciaal areaal, maar dat het een breder maatschappelijk probleem betreft.

De meerkosten voor onderhoud worden op dit moment geschat op gemiddeld € 0,2 miljoen per object (bruggen en sluizen) waar chroom-6 in verflagen is geconstateerd, in totaal € 4,6 miljoen (op basis van 23 objecten waar nu een verhoogd gehalte chroom-6 is vastgesteld). De meerkosten zijn nodig voor noodzakelijke aanvullende beheersmaatregelen tijdens de uitvoeringsfase en noodzakelijke onderzoekskosten. Het specifieke onderdeel waarbij chroom-6 is geconstateerd en waar onderhoud nodig is, zal na sanering hiervan vrij zijn. Op de langere termijn zullen alle onderdelen van de beweegbare bruggen en sluizen vrij zijn van chroom-6. Komend half jaar komt er meer duidelijkheid over de saneringsmogelijkheden, waarna een betere kostenindicatie kan worden gemaakt. Er is een risico dat ook bij andere provinciale objecten met oude verflagen, zoals openbare verlichtingsmasten en bebordingspalen, chroom-6 aanwezig is. De eventuele meerkosten voor het onderhoud bij deze objecten zijn op dit moment nog niet bekend en meegenomen. De algemene beheersmaatregel om eerst onderzoek te doen naar de aanwezigheid van chroom-6 alvorens er onderhoud mag worden verricht, geldt ook voor deze stalen objecten.

I. Indexering PMI en PMO (kapitaallasten)

Door de marktontwikkelingen en aantrekkende economie blijven de kosten van infrastructuurprojecten stijgen. De definitieve Grond, Weg- en Waterbouw (hierna GWW) index per 01-01-2019 is uitgekomen op 2,4%. Op basis van dit percentage is het investeringsvolume verhoogd, en daarmee ook de kapitaallasten.

Tot op heden worden de budgetten van de geactiveerde investeringen niet standaard geïndexeerd. Bij de kaderbrief 2019 is dit bij uitzondering voor een aantal specifieke projecten wel gedaan, omdat er toen ook al aanzienlijke prijsstijgingen waren. Deze lijn zet zich dus voort. Bij de kaderbrief 2014 is een investeringsplafond van € 20 miljoen per jaar vanaf 2019 ingesteld voor de vervangingsinvesteringen PMO. Voor PMI-investeringen is niets afgesproken over een

kaderstellend plafond voor investeringen en de hieruit voortvloeiende kapitaallasten, maar worden de maximale kapitaallasten jaarlijks bij de begrotingsbehandeling vastgesteld. Omdat de investeringen de afgelopen jaren duurder zijn geworden betekent dit, dat bij gelijkblijvend plafond van € 20 miljoen, per saldo minder uitgevoerd kan worden aan vervangingsinvesteringen. Daarom wordt bij deze kaderbrief een voorstel gedaan om het kapitaallastenbudget PMO en PMI vanaf 2019 met de GWW-index te verhogen (met 2,4%). Dit zal gedaan worden op basis van het investeringsvolume en het daaruit volgende kapitalaallastenbudget uit de begroting 2019. In de jaren 2020 t/m 2027 betekent dit een verhoging aan investeringen van € 13,4 miljoen: voor PMO € 4,2 miljoen en voor PMI € 9,2 miljoen. Zodat de in de begroting opgenomen kapitaallasten PMI en PMO, die gebaseerd zijn op de kasramingen uit het PMI en PMO, voldoende blijven om alle investeringen waarover reeds besluiten zijn genomen te kunnen blijven dekken.

J. Machinerichtlijn aanvullende maatregelen

De provincie Noord-Holland is wettelijk verplicht om haar beweegbare kunstwerken te laten voldoen aan de Machinerichtlijn (hierna MRL). De MRL is wetgeving voor veilig gebruik en beheersing van risico's voor gebruikers, bedienend en onderhoudspersoneel van machines. Beweegbare kunstwerken zijn machines en moeten aan deze wet voldoen.

De MRL geldt voor alle machines. Machines die voor 1 januari 1995 in gebruik zijn genomen zijn echter uitgesloten, behalve wanneer deze na die datum substantieel zijn gewijzigd. Een substantiële wijziging is een vervanging, een renovatie of een toevoeging van nieuwe delen, die invloed heeft op de veilige werking van het geheel. Na een dergelijke wijziging dient aantoonbaar te worden gemaakt dat de nieuwe machine veilig is, conform het gestelde veiligheidskader. Bij de kaderbrief 2017 is dekking aangevraagd voor het uitvoeringsprogramma MRL voor beweegbare kunstwerken (totaal € 11,8 miljoen).

Het aanpassen van een beweegbaar kunstwerk ten behoeve van het aansluiten op de bediencentrale is – in termen van machineveiligheid – een substantiële wijziging. Elk beweegbaar kunstwerk moet eerst voldoen aan de vigerende machineveiligheidseisen. Vanuit landelijk perspectief is voor de machineveiligheidseisen recentelijk een nieuw eenduidig referentiekader opgesteld. De provincie wil in het kader van haar proactieve veiligheidscultuur, de beweegbare kunstwerken opwaarderen naar het nieuwe landelijk toegepaste veiligheidsniveau. Op basis van dit uniforme kader wordt het beheer aanzienlijk vereenvoudigd en worden de risico's van de samengestelde 'machine' van bediencentrale en beweegbaar kunstwerk geminimaliseerd.

Onderzoek van een aantal beweegbare kunstwerken heeft uitgewezen dat niet wordt voldaan aan het nieuwe veiligheidskader. De verwachting is dat de resultaten van dit onderzoek representatief zijn voor de overige kunstwerken. Aanvullende maatregelen en functionele testen in samenhang met de bediencentrale zullen bijdragen aan een aantoonbaar veiliger functionerende infrastructuur. Dit zijn werkzaamheden die bovenop het bestaande uitvoeringsprogramma MRL moeten worden uitgevoerd. De inschatting is dat het benodigde budget voor 21 beweegbare kunstwerken gemiddeld uitkomt op € 0,26 miljoen per kunstwerk. Totaal leidt dit tot een extra

claim van € 5,5 miljoen. Om het programma in lijn te laten lopen met de aansluiting van de beweegbare kunstwerken op de bediencentrale, wordt het programma versneld uitgevoerd. Het programma wordt in 2024 afgerond in plaats van in 2026.

K. ICT Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Bij de besluitvorming over het Masterplan ICT van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) is ervan uitgegaan dat de te behalen efficiencywinst kon worden ingezet voor de uitvoering van het plan. Deze efficiencywinst is verrekend met de extra bijdrage voor het ICT-plan. Het Masterplan ICT is echter door het algemeen bestuur met vertraging vastgesteld en daardoor driekwartjaar later gestart dan gepland. Hierdoor kan de reeds ingeboekte efficiencywinst in 2020 en 2021 niet geheel gehaald worden en is voor 2020 en 2021 een extra bijdrage nodig van respectievelijk € 219.174 en € 146.117.

L. Huis van Hilde

Bij de opening van Huis van Hilde is gerekend op een jaarlijks onderhoudsbedrag van € 240.000,- op basis van enkele aannames. De kosten lopen echter geleidelijk aan op door indexering, extra eisen aan schoonmaak en hogere kosten aan noodzakelijke reparaties en onderhoud. Dat heeft te maken met de complexiteit van het gebouw (open voor publiek, gesloten voor klimaat), het innovatieve karakter ervan (waardoor kosten lastig waren te voorspellen) en de aanpassingen eraan (qua techniek, inrichting, bebording, schoonmaak, enz.). Deze factoren leiden er tevens toe dat er extra inzet nodig is om het functionele gebouwbeheer, in samenwerking met de exploitant, goed te laten verlopen.

Deze kosten komen tot op heden ten laste van het inhoudelijke archeologiebudget. Daardoor ontstaat langzaam maar zeker de situatie waarin de beleidsdoelen in de Cultuurnota onder druk komen te staan (archeologiebeleid, collectiebeheer, educatie enzovoort).

Na een paar jaar gebruikservaring kan er beter begroot worden wat de kosten voor het onderhoud en exploitatie van Huis van Hilde zijn. Tevens is in deze aanvraag de indexering voor de onderhoudscontracten meegenomen alsook de af te dragen belastingen zoals de WOZ.

M. OV-terminal Zuidas

In artikel 8.2 van de Bestuursovereenkomst Zuidasdok d.d. 9 juli 2012 is overeengekomen dat de provincie Noord-Holland een bedrag van € 75 miljoen (prijspeil 2011) ter beschikking stelt, in drie termijnen te voldoen, telkens op 31 januari van de jaren 2019, 2020 en 2021.
Verder is bepaald dat dit bedrag jaarlijks zal worden verhoogd met de Index Bruto OverheidsInvesteringen (hierna IBOI), te beginnen op 1 januari 2012. Uitgaande van het jaarlijkse IBOI-percentage tot en met 2021 is het bedrag van € 75 miljoen inmiddels geïndexeerd tot € 85.340.225. Het huidig totaal beschikbare saldo tot en met 2021, inclusief toekomstige

stortingen, bedraagt €82.495.681. Om het verschil te ondervangen dient er € 2,85 miljoen extra toegevoegd te worden aan de stortingen.

N. Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland

Voor de uitvoering van het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland BV (PDENH) zijn afspraken gemaakt over de vergoeding van de kosten van het fondsbeheer, juridische kosten en overige kosten. Deze afspraken zijn vastgelegd in de beheerovereenkomst. De beheerkosten zijn gekoppeld aan het fondsvermogen (nu € 55 miljoen, groeiend tot maximaal € 85 miljoen), het uitstaande kapitaal en de winst bij verkoop van participaties. In 2018 is het totaal uitstaande PDENH-kapitaal fors toegenomen en is het fondsvermogen opgehoogd van € 30 miljoen tot € 55 miljoen, waardoor de kosten voor het PDENH vanaf 2019 toenemen. De kosten van het PDENH worden gedekt uit een budget (begroting), en staan los van de investeringen uit het fondsvermogen (balans). Kortom: het fondsvermogen is volledig beschikbaar voor investeringen, ongeacht de kosten. De verwachting is dat het uitstaande kapitaal de komende jaren verder groeit dan eerder verwacht. In het budget voor kosten van de deelname in het PDENH, die eerder in de meerjarenbegroting zijn geraamd, is de kostenstijging als gevolg van de ophoging van het fondsvermogen niet meegenomen, deze worden daarom nu voorgesteld.

O. Zeer zorgwekkende stoffen

De provincie Noord-Holland is in het laatste kwartaal van 2018 van start gegaan met een verscherpte aanpak van zeer zorgwekkende stoffen (hierna ZZS) bij de bedrijven waarvoor GS onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna Wabo) bevoegd gezag zijn. Hierover hebben wij PS geïnformeerd per brief d.d. 23 november 2018 (1139599/1139601).

ZZS zijn stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu omdat ze bijvoorbeeld kankerverwekkend zijn, de voortplanting belemmeren of zich in de voedselketen ophopen. De provincie Noord-Holland vindt het belangrijk om uitvoering te geven aan de afspraken die het Interprovinciaal Overleg (IPO) met het Rijk heeft gemaakt om ZZS met voorrang aan te pakken, gezien de recente problematiek in Zuid-Holland, de recente ontwikkelingen rond Tata Steel en de relatie met gezondheid. In plaats van de rapportages van bedrijven af te wachten, schrijven de provincies bedrijven aan met de vraag informatie aan te reiken over ZZS. Het doel is om een actueel beeld te krijgen van het gebruik en de emissie van ZZS en potentiële ZZS.

Door inzicht te verkrijgen in de uitstoot van ZZS en het met voorrang aanpakken van ZZS kan geïnvesteerd worden in een betere luchtkwaliteit en een gezondere leefomgeving. Het gevraagd bedrag wijkt af van wat eerder in de brief van 23 november 2018 (1139599/1139601) aan PS is gemeld. Deze kosten zijn € 0,1 miljoen hoger dan opgenomen. De oorzaak hiervan is de wijziging van het kengetal van 30 naar 40 uur per bedrijf op basis van de ervaring in Zuid-Holland (Eindrapportage landelijke uitvraag provinciale inrichtingen per 17 december 2018 DCMR Milieudienst Rijnmond).

P. Gezonde leefomgeving: onderzoek RIVM

Vanwege meerdere incidenten in de tweede helft van 2018 is er bezorgdheid ontstaan over de gezondheidseffecten van de uitstoot van Tata Steel. Om hierover uitspraken te kunnen doen, is onderzoek nodig. De provincie heeft het RIVM gevraagd dit uit te voeren. De eerste fase van het onderzoek zal in 2019 plaatsvinden. Hierover hebben wij PS op 21 januari jl. per brief geïnformeerd (1172251/1172354). Afhankelijk van de uitkomsten van de eerste fase, zal een besluit worden genomen over het vervolg dat in de periode 2019-2020 zal plaatsvinden. Voorlopig wordt uitgegaan van het opleveren van de eindrapportage per 2020.

Q. Wadden

Regionale samenwerking is een van de onderwerpen uit de begroting. Deze samenwerking heeft onder andere betrekking op het waddengebied. In 1986 hebben de Waddenprovincies Groningen, Friesland en Noord-Holland een convenant ondertekend, waarmee de stuurgroep Waddenprovincies is ingesteld. Deze stuurgroep heeft tot doel om zorg te dragen voor “het bevorderen van een gecoördineerd beleid van de provincies ten aanzien van het waddengebied”. Onder bestuurlijke regie van de stuurgroep Waddenprovincies krijgt de regionale samenwerking voor het Waddengebied vorm. In 2019 is hiervoor een bedrag van € 0,15 miljoen en vanaf 2020 een bedrag van € 0,1 miljoen beschikbaar in de begroting. Omdat het gewenst is een aantal nieuwe initiatieven te ontplooien, worden extra middelen gevraagd.

Het gaat om bijdragen voor:

- programma naar een Rijke Waddenzee (PRW): € 0,14 miljoen incidenteel voor 2019 en 2020 (totaal € 0,28 miljoen). PRW bestaat sinds 2010 en werkt onder andere aan natuurherstelprojecten (“een duurzame Waddenzee van Werelderfgoedklasse”). Dit doet zij in opdracht van de ministeries van I&W en LNV, de drie Waddenprovincies en de Coalitie Wadden Natuurlijk. Begin 2018 is PRW geëvalueerd, waarbij de conclusie is getrokken dat veel van de inhoudelijke programmadoelen in de periode 2015-2018 zijn behaald, maar dat het streefbeeld nog niet is bereikt. Na deze evaluatie hebben de opdrachtgevers besloten PRW voor vier jaar te willen continueren, waarbij financiering is toegezegd voor twee jaar (GS-besluit d.d. 29 januari 2019). Voor Noord-Holland gaat het om een bijdrage van € 0,14 miljoen per jaar voor de jaren 2019 en 2020. Omdat dit budget nog niet was gereserveerd, wordt nu voorgesteld tot een ophoging van het budget voor regionale samenwerking;
- proceskosten Investeringskader Waddengebied (hierna IKW): € 0,1 miljoen structureel tot en met 2027. Hiermee wordt de gezamenlijke programmering – met ondersteuning van Waddenfondsmiddelen voor de uitvoering van de door PS vastgestelde majeure opgaven – voorzien van het benodigde procesgeld waarmee communicatie, regievoering, monitoring en ook een aantal specifieke acties wordt gefinancierd die niet zijn toe te wijzen aan één van de partijen, vanwege het Wadden brede karakter;
- ophoging regulier budget regionale samenwerking: voor 2019 ophoging van het budget met € 0,05 miljoen en vanaf 2020 € 0,1 miljoen structureel tot en met 2027. Het huidige

budget is € 0,15 miljoen tot en met 2019 en vanaf 2020 (afgerond) € 0,1 miljoen. Uit dit budget worden bijdragen verleend voor de stuurgroep Waddenprovincies, werkzaamheden die de provincie Fryslân uitvoert voor de Wadloopverordening en in het kader van de Wet natuurbescherming, het beheer van de website Waddenzee.nl en kosten voor het Btw-compensatiefonds aan het Waddenfonds. Deze lasten bedragen totaal circa € 0,2 miljoen. Omdat het huidig budget ontoereikend is, wordt nu een ophoging van dit budget aangevraagd.

R. Cofinanciering Waddenfonds en investeringskader Waddengebied

In het najaar van 2016 hebben Provinciale Staten van de drie Waddenprovincies ingestemd met het Investeringskader Waddengebied 2016-2026 (IKW). Met het IKW beogen de drie provincies om een aanzienlijk deel (circa 2/3 deel) van de Waddenfondsgelden te benutten voor zes majeure opgaven in het waddengebied. Naar verwachting is tot en met 2027 – als de looptijd van het Waddenfonds eindigt – nog € 270 miljoen beschikbaar voor projecten. Voor het IKW is 2/3 deel beschikbaar, dus circa € 180 miljoen voor de zes majeure opgaven. Na het toepassen van een multiplier wordt verwacht via het IKW circa € 400 miljoen programmatisch te kunnen investeren in ecologie- en economie-initiatieven in het waddengebied.

Veelal hebben de projecten die invulling geven aan de doelen van de majeure opgaven zowel co-financiering van het Waddenfonds nodig als een provinciale bijdrage. Om dit mogelijk te maken is het nodig dat in de reeds bestaande Reserve cofinanciering Waddenfonds aanvullende stortingen worden gedaan voor de jaren 2020 t/m 2027. De middelen die nu nog in de reserve zitten (€ 2,3 miljoen), benutten wij voor voorstellen die in 2019 via de bestaande procedures ter besluitvorming worden aangeboden.

Naast de zes majeure opgaven van het IKW – waarvoor circa 2/3 deel van de Waddenfondsmiddelen is gereserveerd – worden ook financiële bijdragen geleverd aan projecten die Waddenfondssubsidie ontvangen via reguliere tenders. De budgetten (bestaand 2019 en aangevraagd 2020 t/m 2027) worden de komende jaren benut, ook voor de standaard 10% Noord-Hollandse cofinanciering. Om ook in de toekomst te kunnen blijven cofinancieren op tender-projecten, is het nodig dat in de reeds bestaande Reserve cofinanciering Waddenfonds aanvullende stortingen worden gedaan. In tabel 5.2.1 zijn de gewenste stortingen van zowel het IKW als de tenderprojecten geraamd.

5.2.2 Beleidswensen capaciteit

Regel	Financieel kader	Programma	2020	2021	2022	2023
	Saldo meerjarenraming na beleidswensen programmakosten		**-2,07**	**-1,64**	**-30,37**	**-33,48**
S	Professionaliseren opdrachtgeverschap omgevingsdiensten	4	0,50	0,50	0,50	0,50
T	Capaciteit voor uitvoering evaluatiekader subsidies	1	0,04	0,04	0,04	0,04
U	Datagedreven werken	8	0,85	0,78	0,70	0,70
V	Basis op orde	8	3,39	3,39	3,39	3,39
W	Verzekeren continuïteit dienstverlening weginspecteurs	2	0,14	0,14	0,14	0,14
	Subtotaal beleidswensen capaciteit		**4,93**	**4,86**	**4,78**	**4,78**
	Saldo meerjarenraming na geïnventariseerde beleidswensen kaderbrief 2020		**2,86**	**3,22**	**-25,59**	**-28,70**

S. Professionaliseren opdrachtgeverschap omgevingsdiensten

Uit tal van evaluaties en onderzoeken van het Rijk en de Randstedelijke Rekenkamer blijkt dat wij onze opdrachtgever-opdrachtnemerrelatie met de omgevingsdiensten goed hebben ingevuld. Vanuit de omgeving en het Rijk is er echter steeds meer belangstelling voor een veilige en gezonde leefomgeving. Hierdoor ontstaat ook steeds meer belangstelling voor de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (hiernaVTH) die de omgevingsdiensten in Noord-Holland voor ons uitvoeren. Zie de toename in VTH-gerelateerde Statenvragen en de aandacht voor grafietregens bij Tata Steel en Harsco Metals. Dit vraagt om een verdere optimalisatie van de relatie met de omgevingsdiensten en de wijze waarop wij onze rol als bevoegd gezag en opdrachtgever invullen. Wij willen naar een meer horizontale (gelijkwaardige) relatie met een nog duidelijkere rol voor de omgevingsdiensten en de provincie. Een verbeterde zichtbaarheid en vindbaarheid van de omgevingsdiensten is hierbij van belang. GS willen vanuit hun rol als eindverantwoordelijke ook een actievere rol bij politiek gevoelige dossiers. Naast de bestaande beleidskaders, werken we aan een heldere, eenduidige provinciale strategie voor het VTH-instrumentarium dat door de omgevingsdiensten, namens het college, wordt gebruikt.

T. Capaciteit voor uitvoering evaluatiekader subsidies

In 2018 heeft een actualisatie van het Evaluatiekader subsidies plaatsgevonden. Daarbij is besloten dat subsidies worden geëvalueerd voor zover het subsidieplafond € 500.000 of meer bedraagt. De herhalingstermijn voor evaluaties blijft gehandhaafd op vier jaar. Zowel de subsidies op grond van een uitvoeringsregeling, als de begrotingssubsidies (per boekjaar en eenmalig) worden geëvalueerd. Alleen incidentele subsidies worden niet meer geëvalueerd. GS streefden oorspronkelijk een vermindering van de inspanning op deze taak na, omdat op basis van de leereffecten van in de afgelopen jaren uitgevoerde evaluaties, de toegevoegde waarde van nieuwe evaluaties voor het verbeteren van subsidieregelingen in het algemeen sterk is verminderd. De PS-commissie Economie, Energie & Bestuur gaf echter aan prijs te stellen op meer evaluaties (geen subsidieplafond van € 1 miljoen, zoals voorgesteld door GS, maar een lager plafond, een hogere herhalingsfrequentie van evaluaties en evaluatie van meer typen subsidies dan voorgesteld door GS). Om de evaluaties op dit niveau te handhaven, is financiële dekking voor 0,5 fte nodig.

U. Data-gedreven werken

Provinciale Staten hebben op 12 november 2018 de datastrategie voor de provincie Noord-Holland vastgesteld. Daarmee hebben PS ingestemd met het in gang zetten van de transitie van onze organisatie naar een datagedreven organisatie. Doel is om de realisatie van onze provinciale opgaven optimaal te kunnen ondersteunen. Om dit te bereiken is het noodzakelijk het werken met data en informatie goed te regelen. Nu al neemt de hoeveelheid data exponentieel toe. Dat vraagt van de organisatie extra capaciteit voor het inzamelen, beheer, analyseren en toepasbaar maken van data. Om interne en externe gebruikers effectief te kunnen ondersteunen is het dan ook nodig als provincie te beschikken over een goed ingerichte dataorganisatie, over de competenties en de informatievoorziening die een passende positie in het netwerk geeft.

Er zijn zes ontwikkelingen die de komende jaren impact hebben op de provinciale organisatie: beleidsontwikkeling is op termijn altijd ondersteund door data-analyse. Dit betekent dat data beschikbaar, bruikbaar en betrouwbaar moet zijn in de gehele beleidscyclus. Bij de provincie is het werk op het gebied van bouw, beheer en onderhoud van onze infrastructuur volledig uitbesteed. Aan de contractpartners vragen we data en informatie als bewijsvoering van het uitgevoerde werk. Dit betekent dat een belangrijk deel van ons werk verschuift naar het monitoren en controleren van geleverde data, waarbij we aansluiten op de internationale BIM-standaard (hierna Building Information Modelling). Dit is daarmee ook onlosmakelijk verbonden met de doorontwikkeling van areaaldata; data wordt steeds meer een wettelijk element. Wij dienen te voldoen aan allerlei wettelijke verplichtingen, waarbij er gemonitord wordt op basis van data. Denk aan de basisregistraties, de Wet open overheid en de nieuwe Omgevingswet. Data wordt steeds meer een juridisch element. Wij gebruiken data als onderlegger voor onze contracten en eisen dataleveranties terug. Is dit niet op orde, dan kan data ook de aanleiding worden van een conflict. Dit heeft ook een ethische kant, namelijk het kennen, begrijpen en al of niet accepteren van data-analyses als grondslag voor ons beleid; wij combineren steeds vaker data om analyses te maken en voorspellingen te doen voor allerhande doeleinden. Dit kan gaan om

innovaties, het sturen van mobiliteit of predictive maintenance, de noodzaak van ruimtelijke ingrepen of verbetering van landschappelijke waarden. Hierbij hoort ook de groei van technologie (sensoring/Internet of Things, ArtificiaI intelligence, Smart Mobility) en de daaruit voorkomende hoeveelheid (big) data; ook de bedrijfsvoering wijzigt onder invloed van data. Controlling en monitoring, HR-rapportages, monitoring servicedesk, et cetera. zullen verder verbeteren door data.

Met de begroting 2019 is door PS ruimte gecreëerd voor drie data-scientists. Met deze data-scientists hebben wij een begin gemaakt met het verzamelen en aan elkaar koppelen van nieuwe datasets van onszelf en van onze partners en met de invoering van nieuwe data-analysetechnieken ter ondersteuning van onze provinciale opgaven. Tegelijkertijd zijn wij gestart met het ontwikkelen en experimenteren met data en met de voorbereiding van de data-infrastructuur die hiervoor nodig is. Uit een eerste inventarisatie die we hebben uitgevoerd komen vele werkprocessen naar voren waar door betere toepassing van data-analyse een versnelling en een kwaliteitsverbetering te bereiken valt. Denk aan het assetmanagement van onze infrastructuur en onze objecten, programmeren op de kaart, voorspellen van onderhoud en beheer van onze infrastructuur, gebruik van data-analyse voor beleidsterreinen zoals buurtbeheer, openbaar vervoer, bereikbaarheid, WOZ-transacties, het koppelen van weer- en onderhoudsdata van bruggen via het internet, het voorspellen van grondbelasting et cetera.

Met de inzet van data-analyse en het ontwikkelen van de daarvoor benodigde infrastructuur geven we invulling aan de datastrategie zoals die vorig jaar met PS is afgesproken. Om de volgende stappen te kunnen maken in deze ‘digitale transitie’ is een structurele versterking nodig met collega’s die met data kunnen werken. Voor een deel willen we daarin voorzien door het omscholen en bijscholen van zittende medewerkers op het gebied van data-analyse. En voor een deel is uitbreiding nodig met nieuwe rollen en functies in dit domein en met nieuwe technologie.

Onderbouwing bemensing
Om te kunnen groeien naar een ‘datagedreven organisatie’ zoals die beschreven is in onze datastrategie is een organisatiebrede aanpak nodig. Hierbij moeten centraal het databeleid en de datagovernance goed worden ingericht zodat de kwaliteit, integriteit en betrouwbaarheid van onze data zijn gegarandeerd, het gebruik ervan ethisch verantwoord is en de verzameling, verwerking, opslag en distributie van de gegevens voldoet aan wettelijke normen, zoals de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming en de Wet open overheid. Ook moeten monitor- , control- en auditprocessen worden ingericht, moet er een data-architectuur en een data-infrastructuur worden ontworpen en gebouwd en moet de organisatie daarop worden ingericht. Het beeld daarbij is dat er een centrale voorziening wordt neergezet waarvan door alle onderdelen van de organisatie gebruik wordt gemaakt voor het maken van rapportages, analyses, dashboards, viewers en kaarten et cetera ten dienste van de beleidsvorming en de ambtelijke en bestuurlijke besluitvorming. Om dat te bereiken zullen bestaande functies worden omgevormd. Maar er is ook uitbreiding nodig met enkele nieuwe functies/rollen die we nu nog niet hebben.

Datagedreven werken zal op termijn op verschillende plekken in de organisatie een kwaliteitsverbetering opleveren in ons primaire proces, en naar verwachting ook capaciteitswinst. We verwachten dat een deel van de kosten zal worden opgevangen door substitutie van werk en doordat we door betere data en dataverwerking (ICT-kant) sneller kunnen werken en minder hoeven in te kopen (advies). Om die reden is het essentieel om nu te investeren in deze nieuwe functies en tevens zittende medewerkers te gaan opleiden.

Voor de opbouw van de data-infrastructuur bij de provincie Noord-Holland zijn nu functies nodig die vorm kunnen geven aan het benodigde databeleid (hoe gaan wij als provincie Noord-Holland om met data) en aan de kaders en standaarden (architectuur) op dit voor de provincie Noord-Holland groeiende en deels nieuwe terrein. Voor dit doel zetten we vier functies, die we tot nu toe hebben ingehuurd, om in vaste formatie. Daarnaast is een uitbreiding nodig met zeven fte aan functies op het gebied van datagovernance, databeleid, data-analyse en op het gebied van data-architectuur. Van deze zeven fte vragen we er drie aan vanaf 2019 en vier vanaf 2020. Het betreft hier functies die we op dit moment niet in huis hebben.

De drie functies in 2019 zijn nodig voor het opbouwen van de concernbrede data-organisatie van de provincie Noord-Holland en het in beeld brengen van de benodigde organisatie en bemensing en technische investeringen voor de komende jaren. Het gaat dan onder andere om het ontwerpen van de noodzakelijke governancestructuren en het inrichten van de verwerkingsprocessen rekening houdend met onder meer datakwaliteit, privacy en beveiliging. Vanaf 2020 is de data-infrastructuur beschikbaar. De vier fte die worden aangevraagd vanaf 2020 zijn nodig voor het technisch en functioneel beheer van deze infrastructuur en voor het uitvoeren van complexe data-analyses.

De hoogte van de investering voor de basisvoorziening die nodig is voor het verzamelen, gebruiken en analyseren van ruimtelijke data (de zogeheten gis-geo-data) en de bemensing die nodig is voor beheer en analyse van data (de zogenoemde Business Intelligence) kunnen nu nog niet worden ingeschat. Deze zal bij gelegenheid van kaderbrief, zomernota en begroting nader worden gespecificeerd. Samenvattend: vanaf 2019 worden drie fte aangevraagd bij zomernota en vanaf 2020/2021 vier fte bij kaderbrief 2020. In totaal wordt dus zeven fte ten laste gebracht van de algemene middelen.

Onderbouwing opleidingen
Voor het om- en bijscholen van zittende medewerkers zullen we samen met universiteiten een klein aantal collega's specialistisch opleiden en een grotere groep opleiden op een algemeen kennisniveau op het terrein van data. Hiervoor is in 2019 naar schatting € 0,08 miljoen nodig en in 2020 en 2021 € 0,23. Dit bedrag vragen wij aan bij zomernota 2019, zodat wij tijdig kunnen starten met de noodzakelijke transitie.

V. Basis op orde

Verschillende bedrijfsvoeringsprocessen staan in toenemende mate onder druk. Dat heeft verschillende redenen. Toezichthouders (intern en extern) eisen steeds meer inzicht in de wijze waarop de bedrijfsvoering wordt beheerst en verantwoord, er is sprake van veranderende wet- en regelgeving en er zijn nieuwe technieken met consequenties voor de bedrijfsvoering. Daarnaast vragen beleidsopgaven een meer flexibele en wendbare bedrijfsondersteuning. De kwalitatieve lat komt dus terecht steeds hoger te liggen. Dit stelt ook steeds hogere eisen aan het functioneren van de verschillende stafsectoren. Uit de huidige signalen en cijfers over werkdruk binnen de organisatie blijkt ook dat het niet langer wenselijk is dit op te vangen binnen de huidige formatie. Het is daarom tijd om de basis verder op orde te brengen. De bezetting dient in dat kader op enkele cruciale onderdelen , zoals het i-domein, communicatie, HRM, de financiële- en control functie, subsidies en Woo/ Wob zowel kwalitatief als kwantitatief structureel versterkt te worden.

Voor een aantal functies heeft de afgelopen jaren langdurig externe inhuur plaatsgevonden met behulp van incidenteel beschikbare middelen. Met het oog op het behoud van kennis, kwaliteit en betrokkenheid is het voor de toekomst niet wenselijk structureel in te blijven huren op deze functies. Door meerdere inspanningen is er reeds gezorgd voor aanpassingen van het functiegebouw. Zo zijn er bijvoorbeeld in verband met digitalisering bepaalde functies geschrapt aan de onderkant van het functiehuis, zijn er functies opgewaardeerd en wordt er indringend gekeken naar mogelijkheden voor de vervanging van oud voor nieuw.

In het primair proces is op een aantal terreinen de basiskennis en de kwaliteit van essentiële processen nog onvoldoende geborgd. De specifieke kennis hiervoor is op enkele plaatsen op dit moment te weinig voorhanden of wordt tijdelijk ingehuurd. Het gaat dan met name om versterking van de sturing op het primair proces, de opdrachtgeversfunctie voor de omgevingsdiensten, de bedrijfsvoering, en dataspecialisten om essentiële informatie te vergaren voor de opgaven van de provincie op verschillende beleidsterreinen.

In totaal wordt voorgesteld de formatie met 35,5 fte uit te breiden. De voorgestelde capaciteitsuitbreiding vereist een structurele budgettoename van € 3,39 miljoen vanaf 2020.

W. Verzekeren continuïteit dienstverlening weginspecteurs

De weginspecteurs werken op dit moment in een standaard rooster van acht uur per dag. In de praktijk betekent dit dat ze werken van 07.00 uur in de ochtend tot 15.30 uur 's middags. Buiten deze werktijden is de bezetting geregeld met behulp van bindingsdienst. Op afroep is er een weginspecteur beschikbaar. Overigens leidt dit (te) vaak tot overwerksituaties. De afgelopen jaren is het veel drukker geworden op de provinciale wegen. De gevolgen van de economische groei hebben geleid tot een zwaar belast wegennetwerk. De drukste perioden op de dag zijn de ochtend- en avondspits. De ochtendspits begint ongeveer om 6.30 uur en loopt tot 9.30 uur. De avondspits begint gemiddeld om 16.00 uur en loopt door tot ongeveer 19.00 uur. Een verstoring (incident) op het netwerk heeft direct grote gevolgen voor de doorstroming van het verkeer.

De organisatie heeft de ambitie uitgesproken om een hogere service te kunnen bieden aan de weggebruikers. Hiervoor is het noodzakelijk dat ook tijdens de avondspits weginspecteurs beschikbaar zijn om verstoringen op de weg zo snel mogelijk te verhelpen. Om deze ambitie te kunnen waarmaken is invoering van de tweeploegendienst noodzakelijk. Met een tweeploegendienst zijn de weginspecteurs beschikbaar tijdens zowel de ochtend- als avondspits. Het invoeren van tweeploegendienst vraagt om uitbreiding van het aantal weginspecteurs. Om dit nieuwe rooster te kunnen draaien moet in eerste instantie het aantal weginspecteurs in 2019 uitgebreid worden met 1 fte.

Conform de Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling Provincies (CAP) kunnen medewerkers in de leeftijd 55 plus een verzoek indienen om geheel of gedeeltelijk te worden vrijgesteld van continu diensten in de nachtelijke uren. Dit maakt het rond krijgen van het rooster extra complex waarbij uiteraard de Arbeidstijdenwet niet overtreden mag worden. Daarnaast bestaat de behoefte om een stabiel en weerbaar team te hebben waarin ruimte is om ziekte, verloven, opleidingen en ontwikkelingen (zoals de weginspecteur op de motor) op te kunnen vangen. Hiervoor is per 2020 nog een fte extra noodzakelijk. Met het indienen van deze claim worden de benodigde financiële middelen aangevraagd voor deze personele uitbreiding (inclusief dienstauto, exclusief toelagen).

5.3 Overige bijstellingen

Stelpost vrijval als gevolg van verlenging afschrijvingstermijnen

In paragraaf 4.3 en paragraaf 5.1 is beschreven dat vanaf 2018 de afschrijvingstermijn van wegen, kunstwerken en oevers is aangepast naar de verwachte gebruiksduur. Als gevolg van deze verlenging worden de jaarlijkse afschrijvingslasten lager maar lopen deze langer door. Het financiële effect in de jaren 2020 tot en met 2023 is opgenomen in paragraaf 5.1 onder regel F. Daar is te zien hoe hoog de jaarlijkse vrijval van kapitaallasten is. Voor de komende twee jaren (2020 en 2021) wordt deze vrijval ingezet om de begroting sluitend te maken. Vanaf 2022 en verder zijn de vrijvallende middelen onderdeel van het vrij besteedbaar saldo van de meerjarenraming.

Het verlengen van de afschrijvingstermijnen van onze wegen, kunstwerken en oevers is in de kern een technische administratieve wijziging die geen besparing oplevert maar door de lagere jaarlijkse kapitaallasten wel tot structurele ruimte leidt in de meerjarenraming. Tegelijkertijd stellen wij vast dat op de lange termijn de kosten binnen het programma Bereikbaarheid toenemen. Onder andere door de geplande jaarlijkse investeringen, maar ook door incidentele ontwikkelingen zoals die ook in deze kaderbrief aan de orde komen. Zo hebben de voorstellen Chroom6 (regel H), Indexering PMI en PMO (regel I) en de aanvullende maatregelen Machinerichtlijn (regel J) eveneens betrekking op onze wegen, kunstwerken en oevers. Om dergelijke knelpunten ook in de toekomst te kunnen opvangen stellen wij voor een stelpost van € 2 miljoen op te nemen in de meerjarenraming onder het programma Bereikbaarheid. Gelet op voorgaande alinea start deze stelpost in de jaarschijf 2022.

Sluitend maken jaarschijven 2020 en 2021

Na verwerking van de technische bijstellingen en beleidswensen resteert voor de jaren 2020 en 2021 een tekort van respectievelijk € 2,86 miljoen en € 3,22 miljoen. Daar staat tegenover dat 2019 een positief resultaat kent van € 7,69 miljoen. Om de begroting meerjarig sluitend te maken zetten wij een deel van het resultaat 2019 in om het tekort in de jaren 2020 en 2021 te dekken.

5.4 Samenvatting financieel kader

Financieel kader Perspectief 2019 -2023	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Vigerende meerjarenraming 2019-2023	0,84	-	-	-24,77	-26,55
Technische bijstellingen	-11,46	-12,74	-12,93	-13,54	-11,74
Beleidswensen Programmakosten	1,14	10,67	11,29	7,94	4,81
Beleidswensen Capaciteit	1,80	4,93	4,86	4,78	4,78
Stelpost vrijval agv verlenging afschrijvingstermijnen	-	-	-	2,00	2,00
Subtotaal Kaderbrief 2020	*-7,68*	*2,86*	*3,22*	*-23,59*	*-26,70*
Sluitend maken jaarschijven 2020 en 2021 door inzet saldo 2019	6,08	-2,86	-3,22	-	-
Eindsaldo Kaderbrief 2020	**-1,60**	**-**	**-**	**-23,59**	**-26,70**

6 Zomernota 2019

Zoals in hoofdstuk 5 is aangegeven zal onderscheid gemaakt worden tussen de meerjarenraming (2020 tot en met 2023) en voorstellen voor het lopende jaar. In dit hoofdstuk worden de mutaties voor het lopend jaar 2019 vermeld. De toelichtingen van de mutaties zijn verwerkt in hoofdstuk 5.

6.1 Voorstellen zomernota 2019

Regel	Financieel kader	Programma	2019
A	Vigerende meerjarenraming begroting 2019 (na wijzigingen op primitieve begroting)	-	0,84
C	Opcenten motorrijtuigenbelasting	-	-4,60
D	Indexeringen: ophogen stelpost prijsstijgingen	-	0,84
E	Gewijzigde systematiek verwerking afrekeningsverschillen	-	2,57
F	Vrijval kapitaallasten agv aanpassing afschrijvingstermijnen	-	-8,72
G	Areaaluitbreiding	-	-1,55
	Saldo meerjarenraming na technische bijstellingen	-	-10,62
L	Huis van Hilde	7	0,17
N	Particiatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland	5	0,27
O	Zeer zorgwekkende stoffen	4	0,20
P	Gezonde leefomgeving: onderzoek RIVM	4	0,20
Q	Wadden	6	0,30
	Saldo meerjarenraming na beleidswensen programmakosten	-	-9,48
S	Professionaliseren opdrachtgeverschap omgevingsdiensten (capaciteit)	4	0,50
U	Datagedreven werken	8	0,23
V	Basis op orde	8	1,00
W	Verzekeren continuiteit dienstverlening weginspecteurs	2	0,07
	Saldo meerjarenraming na beleidswensen capaciteit	-	-7,68
	Inzet positief resultaat ter dekking van tekorten in 2020 en 2021 (zie 5.3)		6,08
	Eindsaldo Zomernota 2019		**-1,60**

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. W. Kegel
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235143679
kegelw@noord-holland.nl

Verzenddatum

15 MEI 2019

Kenmerk
1209201/ 1209210

Uw kenmerk

Betreft: Kaderbrief 2020

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de kaderbrief 2020.

In de Financiële verordening is opgenomen dat ons college tijdig voor het zomerreces aan uw Staten de kaderbrief ter vaststelling toezendt.

Met deze kaderbrief leggen wij uw Staten de uitgangspunten, de beleidskeuzes en het financieel kader 2020-2023 voor. In een apart hoofdstuk zijn enkele relevante aspecten opgenomen die al in 2019 effect hebben en in de zomernota 2019 verder administratief zullen worden verwerkt. Op 8 juli staat over deze kaderbrief in Provinciale Staten het jaarlijkse beleidsdebat gepland.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

2 bijlagen

1. Voordracht kaderbrief 2020
2. Kaderbrief 2020

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
1	PVV	M. Deen	Loggen	4	*"In de samenleving is een trend zichtbaar dat mensen steeds beter geïnformeerd willen worden over de gezondheid en veiligheid van producten en hun leefomgeving. Inwoners stellen gezondheid steeds meer centraal."* Waar blijkt dat precies uit?	Dit blijkt bijvoorbeeld uit onderzoek dat wij als provincie Noord-Holland hebben laten verrichten in het kader van onze omgevingsvisie. Onder meer uit een enquête die door bureau Anker Solutions is uitgevoerd onder inwoners van onze provincie (februari 2017) bleek dat gezondheid als belangrijkste thema werd aangegeven.
2	PVV	N. Kaptheijn s	Stigter	4	*"De komende jaren zullen wij in Noord-Holland invulling moeten geven aan de energietransitie, ook ruimtelijk. Daarbij gaat het onder meer om de mogelijke sluiting van kolencentrales, opslag van kooldioxide en de ruimtelijke inpassing van zonne- en windenergie."* Het verleden heeft geleerd dat er veel lokale weerstand kan zijn tegen opslag van kooldioxide en de plaatsing van windturbines. Op welke wijze worden lokaal draagvlak en burgerparticipatie meegenomen bij genoemde invulling?	Eventuele opslag van CO2 is niet op land voorzien, maar in lege gasvelden onder zee. Dit gebeurt onder regie van het Rijk. Zij dragen dan ook primair de zorg voor inspraak en eventueel participatie. De ruimtelijke inpassing van windenergie komt aan de orde in de Regionale energiestrategieën die bottom up tot stand komen. Participatie is daarbij een van de voorwaarden. Daarna moet er nog formele ruimtelijke planvorming plaatsvinden, met een eigen inspraak dan wel participatietraject.
3	PVV	I.Bezaan	Stigter	5	*"Van de overheid wordt verwacht dat zij tijdig, volledig en correct verantwoording kan afleggen aan de samenleving."* In hoeverre valt dit te rijmen met de inzet op het concept-Klimaatakkoord, terwijl veel consequenties nog volstrekt onduidelijk zijn?	Het (ontwerp-)Klimaatakkoord - waarover nog moet worden besloten - bevat afspraken en maatregelen op hoofdlijnen die op regionaal niveau uitgewerkt moeten worden, o.a. via de Regionale Energiestrategieën. Het Planbureau voor de Leefomgeving en het Centraal Planbureau hebben de consequenties van het ontwerp-akkoord op nationaal niveau doorgerekend waarbij ze bandbreedtes hebben aangegeven voor wat niet zeker is. Over de consequenties op provinciaal niveau wordt u geïnformeerd wanneer wordt besloten over de uitwerking van de verschillende onderdelen. Deze uitwerking vindt plaats binnen de kaders van het nieuwe coalitieakkoord.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
4	PVV	I.Bezaan	Pels	6	Op blz. 6 staat dat de koopkracht van de meeste huishoudens hoger uitvalt door de hogere algemene heffingskorting en het tweeschijvenstelsel. Is daarbij rekening gehouden met sterk stijgende lasten t.a.v. bv. de ziektekostenpremie, energiekosten, lage btw-tarief etc.? Zo nee, waarom niet?	Ja. In de berekeningen is rekening gehouden met een stijging van de zorgpremie, energiekosten, verhoging ouderderenkorting, aanpassing van de arbeidskorting en het lage btw-tarief.De nominale zorgpremie per verzekerde stijgt van € 1.308 in 2018 naar € 1.385 in 2019 en naar € 1.458 in 2020. De stijging van de nominale zorgpremie is ongunstig voor huishoudens die geen zorgtoeslagen ontvangen. Door het tweeschijvenstelstel en de hogere arbeidskorting gaan werkenden er meer op vooruit dan gepensioneerden en uitkeringsgerechtigden. De energiebelasting en ODE-heffing verlagen als onderdeel van het uniforme inflatiecijfer de koopkracht, maar kunnen in de praktijk denivellerend uitwerken.
5	PVV	M.Deen	Tekin	17	Op blz. 17 valt te lezen dat er op 31-12-2018 in N-H 8.627 elektrische personenauto's waren. (0,69% van alle personenauto's in N-H) Op 31-12-2017 waren er 5.067 elektrische personenauto's. (0,41% van alle personenauto's in N-H) Kunt u aangeven wat de provincie in 2018 in totaal heeft uitgegeven aan het stimuleren en/of faciliteren van elektrisch rijden in de provincie?	De provincie stimuleert het electrisch rijden via het MRA-Elektrisch (MRA-E) programma. De kosten in 2018 voor dit programma bedroegen € 2,5 mln. Hiervan heeft de provincie € 75.000 ingelegd voor proceskosten en € 300.000 voor aanvullende laadinfra. Daarnaast heeft de provincie een deel van het budget voor de subsidieregeling Kleine Infra (€ 250.000) via MRA-E ingezet voor laadinfra in de gemeenten.
6	PVV	N.Kaptheijns	Loggen	25	*"Voor het IKW is 2/3 deel beschikbaar, dus circa € 180 miljoen voor de zes majeure opgaven. Na het toepassen van een multiplier wordt verwacht via het IKW circa € 400 miljoen programmatisch te kunnen investeren in ecologie- en economie-initiatieven in het waddengebied."* Hoeveel Noord-Hollands geld is tot op heden in totaal uitgegeven in het kader van het IKW en cofinanciering Waddenfonds t.b.v. circulaire economie, biobased economy en de energietransitie? En wat hebben deze investeringen concreet opgeleverd?	Er is tot nu toe in totaal € 840.573,- provinciaal geld beschikbaar gesteld voor twee projecten. Het project Slow Mill [€ 386.237,=] is een pilot voor de opwekking van elektriciteit uit golfenergie en kan een bijdrage leveren aan de energietransitie. Het project Green Goods Texel [€ 454.300,=] richt zich op de ontwikkeling van een nieuw type vergister en past binnen onze ambitires voor circulaire economie. Het eerste project is nog maar kort in uitvoering en het tweede project gaat naar de uitvoeringsfase. Verdere informatie over beide projecten is te vinden op www.https://www.investeringskaderwaddengebied.nl/eilanden-op-eigen-kracht/

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
7	CDA	Heijnen en Kuiper	Pels	10	Pagina 10: Volgens de Kaderbrief sluit de jaarschijf 2020 af met een tekort van 2,86 miljoen euro en de jaarschijf 2021 met een tekort van 3,22 miljoen euro. Het voorstel is om deze tekorten te dekken uit het verwachte positieve jaarresultaat 2019. Hoe verhoudt zich dit met het onder punt 4.1 van de Kaderbrief genoemde robuust begrotingsbeleid waarin staat vermeld dat er sprake moet zijn van een duurzaam structureel en reëel evenwicht? Uitgangspunt is dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten en incidentele lasten worden gedekt door incidentele of structurele baten. Bij de onder punt 5.2.1 genoemde Beleidswensen programmakosten zijn bij de jaarschijf 2020 alleen de kosten onder punt K (0,22 miljoen), O (0,30 miljoen) en P (0,30 miljoen) niet structureel? Daarbij zijn alle beleidswensen onder 5.2.2. capaciteit ook structureel.	Om vast te stellen of de gehele Kaderbrief voldoet aan de eis of structurele bedragen gedekt worden door structurele lasten dienen ook alle posten uit de laatste begroting meegenomen te worden. Op basis van tabel 4.2.4 uit de Begroting 2019 blijkt dat voor 2020 het overschot aan structurele middelen € 41 miljoen bedraagt. Voor 2021 is dat € 28,6 miljoen. Dit is voldoende om de structurele posten uit tabel 5.2.1 en 5.2.2 van de kaderbrief te dekken. Het tekort in 2020 en 2021 wordt veroorzaakt door incidentele lasten.
8	CDA	Heijnen en Kuiper	Pels	12	*Pagina 12: In paragraaf 4.2.1. wordt aangegeven dat volgens het herstelplan algemene reserve de middelen die de provincie ontvangt via het provinciefonds als gevolg van ruimte onder het plafond van het Btw-compensatiefonds wordt gestort in de algemene reserve. Deze verwerking komt in de kaderbrief echter niet terug. Of is de ruimte niet ontstaan om dat er niet minder btw wordt gecompenseerd door provincies dan het hiervoor beschikbare maximale bedrag.*	Het klopt dat dit in de kaderbrief niet is verwerkt. Pas in de septembercirculaire wordt bekend of, en zo ja, hoeveel geld er wordt teruggestort in het provinciefonds omdat er eventueel geld over is in het BTW-compensatiefonds. Dat is op dit moment nog niet bekend en zal bij de laatste begrotingswijziging 2019 worden verwerkt.
9	CDA	Heijnen en Kuiper	Pels	12	Pagina 12: In november zal een voorstel worden gedaan om de kaders omtrent de algemene reserve te actualiseren. Kan worden aangenomen dat de eisen voor de algemene reserve worden verlaagd, gezien het hoge weerstandsvermogen van de provincie?	Doel van de actualisatie is om te komen tot een kader voor de algemene reserve dat beter aansluit bij het doel van de algemene reserve. Als tijdens de actualisatie blijkt dat de eisen die momenteel aan het weerstandsvermogen gesteld worden te hoog zijn dan kan dat leiden tot een verlaging. Dat is op voorhand echter niet met zekerheid te zeggen.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
10	CDA	Heijnen en Kuiper	Pels	13	*Aangegeven wordt dat bij het voorbereiden van de nieuwe Financiële verordening (conform artikel 217 Provinciewet) is geconstateerd dat de huidige bepalingen rondom activeren op onderdelen niet voldoen aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).* *Hoe kan het dat dit nu pas is geconstateerd?*	Tot 2018 hebben wij een bepaalde interpretatie van het BBV aangaande het moment van activeren en te hanteren afschrijvingstermijnen van te activeren projecten toegepast. Deze interpretatie is ook afgestemd met de controlerend accountant. Met de komst van de nieuwe accountant is in de voorbereiding op de jaarrekeningcontrole discussie gevoerd over onze interpretatie van de richtlijnen die het BBV geeft over activeren. Naar aanleiding van deze discussie hebben wij ons standpunt met betrekking tot bepalingen rondom activeren gewijzigd.
11	CDA	Heijnen en Kuiper	Tekin	20	Bij punt I. (indexering PMI en PMO). Lopen er projecten gevaar in omdat er in het verleden niet standaard is geïndexeerd.	Nee, in het verleden paste de (vervangings)investeringsprojecten binnen de gestelde plafonds, dus indexatie van het plafond was niet nodig. Indien er nu niet wordt geïndexeerd zijn er niet voldoende middelen om de projecten uit te voeren.
12	CDA	Heijnen en Kuiper	Tekin	22	Bij punt K. (ICT omgevingsdienst NHN). Waarom worden deze lasten bij de provincie neergelegd, was er geen ruimte om dit deze hogere lasten in de eigen begroting van de OD NHN te verwerken.	Er was geen ruimte om de extra lasten in de begroting van de OD NHN op te vangen. De lasten zijn daarom verdeeld over alle deelnemers van de OD NHN, 17 gemeenten en de provincie. Provinciale Staten hebben op 4 maart 2019 ingestemd met deze financiële bijdrage, in de zienswijze op de Kadernota OD NHN 2020 (VD-26). Dat de efficiencywinst van het ICT-traject later wordt gerealiseerd is verklaarbaar door de latere besluitvorming in het algemeen bestuur. U heeft daarbij in uw zienswijze wel aangegeven dat de OD NHN de deelnemers beter had moeten informeren over de financiële consequenties van uitstel van besluitvorming over het ICT Masterplan. Daarbij heeft u de OD NHN verzocht goed te sturen op het realiseren van het Masterplan binnen tijd, geld en scope.
13	CDA	Heijnen en Kuiper	Pels	22	In de Kaderbrief wordt onder punt 5.2.1. L het voorstel gedaan om de jaarlijkse provinciale bijdrage aan het Huis van Hilde te verhogen met € 180.000,-- in 2020 oplopend naar € 220.000,-- in 2023. Hoe verhoudt zich dit met de totale jaarlijkse bijdrage aan het Huis van Hilde? Indien de opbrengsten door bijvoorbeeld een groter aantal bezoekers toenemen, zou dat er toe kunnen leiden dat de in de Kaderbrief gevraagde verhoging wordt bijgesteld?	De in de Kaderbrief genoemde bedragen staan los van de exploitatie van de publieksfunctie en dus van de aantallen bezoekers. Het gaat in dit voorstel om het onderhoud van het gebouw en de inzet van personeel daarvoor.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
14	CDA	Heijnen en Kuiper	Loggen	25	In de Kaderbrief wordt onder punt 5.2.1.R , de cofinanciering Waddenfonds en investeringskader Waddengebied het voorstel gedaan om in 2020, 2021 en 2022 jaarlijks een bedrag van 5 miljoen euro en in 2013 een bedrag van 2 miljoen extra te storten. Blijkens de toelichting is er voor het IKW nog voor de jaren 2020-2027 een bedrag beschikbaar van 180 miljoen euro en is het voor kunnen blijven cofinancieren op tenderprojecten nodig dat er extra storting plaats vindt in de Reserve cofinanciering Waddenfonds. Kunt u een nadere toelichting geven op de zin: “In tabel 5.2.1. zijn de gewenste stortingen van zowel het IKW als de tenderprojecten geraamd.”? Hoe reëel zijn de verwachtingen dat er de komende jaren tenderprojecten aan de orde zullen komen die een dergelijke extra bijdrage vragen van de provincie Noord-Holland?	Voor het IKW is dit is een inschatting van dit moment, op basis van onze ambities als provincie. De nu bekende initiatieven staan beschreven in het Meerjarenprogramma IKW 2019 en verder. Dit programma heeft u dit voorjaar van ons ontvangen. Verdere informatie is te vinden op https://www.investeringskaderwaddengebied.nl/wp-content/uploads/2019/04/2019_Investeringskader-Waddengebied_MJP_def.pdf. De aangegeven co-financieringsbedragen voor het IKW zoals in de kadernota aangegeven is onze bijdrage voor Noord-Hollandse projecten. Bij het IKW geldt niet de standaard bijdrage van 10% zoals geldt bij tenderaanvragen Waddenfonds. Zo is de gevraagde bijdrage voor nu lopende of in ontwikkeling zijnde projecten tussen de 4% en 20%. Voor de tenderprojecten die regulier via het Waddenfonds lopen, is dit een inschatting op basis van ervaringen van de afgelopen jaren. De cofinanciering van tenderprojecten op Noord-Hollands grondgebied is standaard 10% van de totale subsidiabele projectkosten. De omvangrijkste potentiële investering is voor het project 'Buidling with Nature' ten behoeve van de uitbreiding van de havencapaciteit van Den Helder. Ook het gebiedsprogramma Waddenbaai met als eerste stap de vismigratie (Noordkop) samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, vergt een aanzienlijke bijdrage.
15	D66	Arja Kapitein	Pels	12	Kunt u de voor- en nadelen van het benutten van de ruimte in het BTW compensatiefonds nader toelichten?	Per 1 januari 2003 is het BTW-compensatiefonds (BCF) voor gemeenten, provincies en kaderwetgebieden ingevoerd om een aantal verstoringen die de BTW-wetgeving tot gevolg heeft, te elimineren. Het fonds is voornamelijk ingevoerd om de BTW-verstoring bij de keuze voor zelf doen of uitbesteden weg te nemen. Het BCF is gevoed door een uitname uit het provincie- en gemeentefonds. Afgesproken is dat als minder gedeclareerd wordt dan het maximale bedrag dat beschikbaar is voor BTW-declaraties (het plafond), dit geld teruggestort wordt in het gemeente-en provinciefonds. Een voordeel ontstaat dus als er minder wordt gedeclareerd dan het plafond en een nadeel ontstaat als er meer wordt gedeclareerd dan het plafond.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
16	D66	Arja Kapitein	Pels	13	Het verschuiven van het afschrijvingsmoment wordt een “knelpunt” genoemd. Kunt u toelichten waarom dit een “knelpunt” is en niet “gewoon” een administratieve wijziging?	De huidige kapitaallasten worden begroot op de werkelijke uitgaven van het voorafgaande jaar en niet volgend op het jaar waarin het project gereed of in gebruik genomen is. Dit betekent een andere wijze van begroten van de kapitaallasten die organisatiebreed moet worden ingebed. Daarom wordt de term knelpunt gebruikt. Het is eveneens een adminsitratieve wijziging.
17	D66	Emre Kanik	Tekin	13	De afschrijvingstermijnen voor wegen, kunstwerken, OV en busbanen zijn verlengd van 25 jaar naar 50 jaar. Dit is een verdubbeling omdat dit nu de verwachte levensduur is geworden. 1. Hoe groot is de financiele impact hiervan? 2. Op basis van welke informatie/onderzoek zijn deze termijnen (zo mooi rond) verdubbeld? 3. Hoe gaat gemonitord worden of 50 jaar inderdaad de gebruiksduur is? 4. Welke aanwijzingen geeft het BBV over hoe de gebruiksduur ingeschat moet worden?	In de jaarrekening 2018 en de begroting 2019 en verder zijn de kapitaallasten berekend op basis van de nieuwe afschrijvingstermijnen. 1. De financiële gevolgen hiervan staan vermeld onder regel van deze kaderbrief. 2. Ambtelijk is een inventarisatie van alle activa uitgevoerd waarbij gekeken wat de werkelijke gebruiksduur was. Deze zijn vervolgens afgerond op een tiental jaren afgerond. 3. Tussentijds wordt gemonitord of de 50 jaar de werkelijke gebruiksduur is. Wanneer dit niet het geval is, wordt de financiële verordening waarin de afschrijvingstermijnen per kapitaalgoed zijn benoemd gewijzigd en voorgelegd voor vaststelling aan PS. 4. Op grond van artikel 64, lid 3 BBV dient op vaste activa met een beperkte gebruiksduur jaarlijks afgeschreven te worden volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. De gebruiksduur is gelijk aan de verwachte economische of technische levensduur.
18	D66	Arja Kapitein	Tekin	16-17	In de tabel op pag 17 wordt duidelijk dat het aantal elektro personenwagens (die geen MRB betalen) toeneemt. Echter, er is geen prognose over 2019 en latere jaren. Kunt u daarvoor een prognose aanleveren en effecten op provinciale inkomsten inschatten?	Het aantal elektrische voertuigen neemt inderdaad toe maar beslaat momenteel nog steeds slechts een fractie van het totale wagenpark. Er zijn inmiddels eerste prognoses voorhanden maar daarin zijn verschillende omgevingsfactoren nog niet verwerkt. Er zijn nog zoveel onzekerheden rondom de prognose dat wij deze nu nog niet kunnen gebruiken om de effecten op de provinciale inkomsten reeel in te schatten. Vooralsnog compenseert de toename in gewichtsklasse van belastbare auto's de derving als gevolg van de toename van elektrische wagens.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
19	D66	Arja Kapitein	Pels	20-21	College stelt voor vanwege marktontwikkelingen en aantrekkende economie budgetten te indexeren. Welke andere mogelijkheden zijn er om in te spelen op deze ontwikkelingen dan indexering?	De voorgestelde manier om in te spelen op de stijgende kosten voor investeringen is indexering van het PMI en PMO. Alternatieven zijn bijvoorbeeld om het investeringsplafond als taakstellend te beschouwen, waardoor per saldo op termijn minder investeringen gedaan kunnen worden. Daarnaast kunnen ook investeringen worden getemporiseerd. Het gevolg kan wel zijn dat er achterstallig onderhoud ontstaat of dat er minder verbeteringen ten aanzien van doorstroming of verkeersveiligheid op de infrastructuur plaatsvinden.
20	D66	Emre Kanik	Tekin	21	Waarom moet het kapitaallastenbudget in het PMO en PMI verhoogd worden als tegelijkertijd de afschrijvingstermijnen verlengd worden? Leveren de verlengde afschrijvingstermijnen niet al voldoende financiele ruimte op? Dezelfde vraag heeft D66 voor de vraag om extra middelen vanwege de Machinerichtlijn voor beweegbare kunstwerken (bruggen). Waarom is administratief gekozen voor vrijval van de financiële ruimte als gevolg van verlenging afschrijvingstermijnen (P 32) terwijl budgetten van bestaande projecten structureel verhoogd worden?	In de Kaderbrief 2020 en tevens in de begroting 2019 en volgende jaren is enerzijds het kapitaallasten budget verhoogd maar anderzijds ook de verlaging van de kapitaallasten als gevolg van de verlenging van de afschrijvingstermijnen meegenomen c.q. verwerkt. Er is gekozen om dit afzonderlijk te verwerken en niet te salderen.
21	PvdD	F. Zoon	Pels / Van der Hoek	6	De provincie heeft een aantal taken die beschreven staan op https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/provincies/taken-provincie Één van deze acht taken gaat over bedrijventerreinen en kantoorparken. Waarom is ervoor gekozen om in de kaderbrief vier pagina's te wijden aan economische groei, iets wat geen direct relatie heeft met de inkomsten en uitgaves van de Provincie. Daarnaast: waarom is ervoor gekozen om niet vier pagina's te wijden aan de stand van de ecologische ontwikkelingen (bijv. biodiversiteit), iets dat grote invloed heeft op de landbouw en natuuropgave die we in provincie hebben?	De economische groei heeft weliswaar geen direct effect op de provinciale begroting maar laat wel algemene trends zien waar bij het opstellen van de meerjarige financiële kaders rekening gehouden moet worden. De kaderbrief beschrijft de financiële en economische vooruitzichten voor de provincie.
22	PvdD	F. Zoon	Pels	11	Is er voor de provincie een economische reden om de opcenten niet in lijn te brengen met andere provincies?	Er is geen economische reden om de opcenten te verhogen omdat de begroting meerjarig sluitend is.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
23	PvdD	F. Zoon	Tekin	13	Hoe verhoudt de afschrijving van wegen zich tot de levensduur van een weg? Over het algemeen wordt een weg niet meer afgeboken, maar vindt er op een gegeven moment een reconstructie of groot onderhoud plaats. Met andere woorden: waar is de 50 jaar afschrijving van wegen, kunstwerken en busbanen op gebasseerd?	Voor alle kunstwerken en wegen wordt dezelfde afschrijvingstermijn gehanteerd om de reden dat de meeste kunstwerken samen met de wegen worden aangelegd. De afschrijvingstermijn van 50 jaar is gebaseerd op de verwachte technische levensduur. Als de fundering van een weg/busbaan op is, dan heeft deze volgens de CROW het einde van zijn levensduur bereikt. Op dat moment wordt de gehele wegconstructie vervangen. Deze vervangingsinvestering wordt geactiveerd (op de balans). Deze kosten worden vervolgens afgeschreven in 50 jaar.
24	PvdD	F. Zoon	Pels	13	De BBV schrijft niet een lineare afschrijving voor. Is er ook gekeken naar een niet-lineare afschrijving?	Nee. er is niet gekeken naar een niet-lineare afschrijving. Dit is ook niet gebruikelijk als tegen over de lasten geen baten (vergoedingen) staan. Bij investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut is lineair afschrijven de meest gangbare afschrijvngsmethodiek.
25	PvdD	F. Zoon	Tekin	18	Regel G: het budget voor onderhoud is naar beneden bijgesteld. Welke projecten hebben ertoe geleid dat er minder areaal is bijgekomen?	Dat het budget voor onderhoud t.g.v. areaaluitbreiding naar beneden is bijgesteld, komt onder andere doordat projecten uit het PMI zijn geschrapt. Het betreffen onder andere de projecten: oversteekbaarheid Noordhollands Kanaal, verkeersafwikkeling Kruispunt 232-Hoofdweg en trajetbenadering N513a (gedeelte rotonde Bakkumkust), zie ook PMI 2019. Daarnaast zijn ook projecten in de tijd naar achteren geschoven, waardoor in 2018 minder areaaal is gerealiseerd dan vooraf was begroot. Denk hierbij aan de trajectbenadering N509a, trajectbenadering Franse Kampweg (N236) en de N524, reconstructie N236, Bereikbaarheid Waterland (maatregelen N235), uitvoering beleidskader verkeersmanagement Noord-Holland en verbeteren kwetsbaarheid vlotbruggen Noordhollands Kanaal. Maar ook in de latere jaren zijn er verschuivingen zoals Hoogwaardig OV Aalsmeer-knooppunt Schiphol Zuid. Daarnaast kan ook het werkelijke gerealiseerde areaal minder zijn dan vooraf was begroot, dit was het geval bij het project Hoogwaardig OV Schiphol Oost en de N236-07 Lage Klompweg.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
26	PvdD	F. Zoon	Tekin	21	De verhoging van het PMO en PMI met de GWW-index is aanzienlijk hoger dan de inflatie en gaat ten koste van andere provinciale projecten en reserves. De kaderbrief op pagina 3 begint met dat “is besloten om terughoudend te zijn”. De bij regel I “investeringen waarover reeds besluiten zijn genomen”, hebben een duidelijke budget plafond gekregen ten tijde van het besluit. Kunt u aangeven welke projecten niet uitgevoerd kunnen worden, als de budgetverhoging wordt uitgesteld tot aan de behandeling van het nieuwe PMI en PMO later dit jaar?	De vaststelling van het PMI en PMO later dit jaar gebeurt gelijktijdig met de begrotingsbehandeling 2020. Er is geen sprake van dat projecten niet uitgevoerd kunnen worden indien de budgetverhoging wordt uitgesteld tot de behandeling van het PMI en PMO, maar met deze budgetverhoging bij de Kaderbrief zorgen we voor een sluitende programmering die in de Begroting 2020 opgenomen kan worden. Los van de timing is het zo dat wanneer dit besluit helemaal niet genomen wordt, de indexatie van projecten in de uitvoering ten koste gaat van middelen die gereserveerd staan voor projecten die in de studie- en planfase zitten. Het gevolg kan wel zijn dat er achterstallig onderhoud ontstaat of dat er minder verbeteringen ten aanzien van doorstroming of verkeersveiligheid op de infrastructuur plaatsvinden.
27	PvdD	F. Zoon	Tekin	23	Hoe verhoudt het inzicht krijgen in de uitstoot van ZZS, zich met de uitgifte van nieuwe vergunningen voor o.a. biomassacentrales?	Bij nieuwe aanvragen, nieuwe (uitbreiding)vergunningen en bij revisievergunning wordt bij de vergunningsaanvraag getoetst op ZZS en potentiële(P) ZZS. Voor bedrijven is het een wettelijke verplichting om de emissies aan (P)ZZS te rapporteren bij een aanvraag en om iedere 5 jaar aan te geven of het mogelijk is om (P)ZZS te minimaliseren en hoe de emissies van (P)ZZS te minimaliseren.
28	PvdD	F. Zoon	Tekin	26	Regel S: Indien de “opdrachtgever-opdrachtnemerrelatie” met de OD goed is ingevuld, kunt u dan toelichten waarom GS een actievere rol wil hebben bij bepaalde dossiers? Hoe verhoudt zich een opdrachtgever-opdrachtnemer relatie tot een “meer horizontale (gelijkwaardige) relatie”?	GS is en blijft verantwoordelijk voor de taken die in mandaat worden uitgevoerd door de omgevingsdiensten. In specifieke gevallen kan het wenselijk zijn omwille van een integrale afweging door GS of om politiek-bestuurlijke redenen aanwijzingen/instructies te geven aan de omgevingsdiensten bij het uitvoeren van hun mandaat. De omgevingsdiensten informeren GS daarom in dergelijke gevallen tijdig, zodat GS in de gelegenheid is aanwijzingen te geven. Met de termen opdrachtgever en opdrachtnemer worden de verschillende zakelijke rollen onderscheiden tussen de provincie en omgevingsdiensten. Hiermee wordt geen hiërarchische verhouding beschreven. De opdrachtgever en de opdrachtnemer werken samen aan een gezamenlijk doel, ieder vanuit zijn rol, bevoegdheden en kennis en expertise.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
29	PvdD	F. Zoon	Pels	30	Klopt het dat de kosten voor inhuur in het algemeen ten laste komen van de kosten van een formatieplaats? Indien dat zo is, dan wordt bij regel V zowel voorgesteld om 35,5 fte uit te breiden, maar ook om (langdurige) externe inhuur om te zetten naar vaste contracten. Kan aangegeven worden om hoeveel fte het hier gaat?	Vanaf 2019 werken we niet meer met het begrip formatie, maar brengen we de totaal benodigde en beschikbare capaciteit in beeld. Die omvat zowel eigen als inhuur-personeel. Bij regel V wordt voorgesteld om structureel geld vrij te maken om de totaal benodigde capaciteit met 35,5 fte op te hogen. Het is de bedoeling om deze 35,5 fte in de vorm van vast eigen personeel aan te nemen. Daarmee kan het contract met een deel van het momenteel ingehuurde personeel (dat tot nu toe bekostigd werd uit incidentele middelen) beëindigd worden. In lijn met de CAO en de principes van capaciteitssturing is het de bedoeling om een deel van de externe inhuur te vervangen door eigen (vaste en tijdelijke) medewerkers.
30	PvdD	I. Kostic	Tekin	4	“In de samenleving is een trend zichtbaar dat mensen steeds beter geïnformeerd willen worden over de gezondheid en veiligheid van producten en hun leefomgeving. Inwoners stellen gezondheid steeds meer centraal. “ Mensen vinden hun eigen gezondheid en die van hun omgeving erg belangrijk. Hoe vertaalt zich dat op dit moment in provinciaalbeleid en verdeling van budgetten? Hoeveel budget is precies vrijgemaakt om de gezondheid van mensen (en andere dieren) en hun leefomgeving te versterken?	Naast het reguliere milieubudget is er in de periode 2018-2020 1,4 miljoen euro vrijgemaakt voor monitoring en onderzoek.
31	PvdD	I. Kostic	Tekin / Van der Hoek	4	Hoe wordt het welzijn van mensen en hun leefomgeving (o.a. natuur, milieu, dieren) precies gemeten en gemonitord door de provincie?	De provincie Noord-Holland meet het niveau van welvaart en welzijn in het kader van het economisch beleid in de Barometer Welvaart & Welzijn Noord-Holland. Welvaart en welzijn wordt gedefinieerd aan de hand van 8 categorieën en 26 indicatoren. Deze worden vergeleken met Nederland en met de EU daar waar dat mogelijk is of met Noord-Holland van vorig jaar. De cijfers in deze barometer worden regelmatig geactualiseerd.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
32	PvdD	I. Kostic	Stigter / Pels	4	Met het ondergronds opslaan van kooldioxide wordt het probleem niet opgelost maar tijdelijk weggestopt. Hoe past eventuele opslag van kooldioxide precies in het plaatje van circulaire economie? Op welke manier is er sprake van hergebruik? Hoe past de eventuele opslag bij de constatering dat mensen veiligheid belangrijk vinden?	Het opslaan van kooldioxide wordt in dit verband genoemd als voorbeeld van de opgave op het gebied van de energietransitie en niet de realisatie van een circulaire economie. Ondergronds opslaan van kooldioxide past binnen de filosofie van circulaire economie als een nuttige bestemming of toepassing van de opgeslagen kooldioxide gevonden kan worden die ook waarde toevoegt aan de economie. Voorbeelden van nuttige en waarde toevoegende bestemmingen zijn het gebruik van CO2 in de glastuinbouw voor de groei van gewassen (waardoor zomerstook, dus het onnodige verbranden van fossiele energie, vermeden kan worden), de productie van synthetische brandstoffen als methanol (in combinatie met duurzaam geproduceerde waterstof) of de productie van nieuwe kunststoffen of steenachtige materialen. In deze zin is er sprake van hergebruik van de reststof kooldioxide die anders in de atmosfeer uitgestoten wordt. Wat betreft de veiligheidsaspecten: hierover gaat het Rijk. Het ontwerp-Klimaatakkoord van eind vorig jaar geeft aan dat strenge voorschriften gelden met betrekking tot de veiligheid en het voorkomen van lekken. Per opslaglocatie wordt gemonitord totdat aangetoond is dat de situatie stabiel is. Meer informatie over wat bekend is over de veiligheid van CO2-opslag is te vinden in de rapporten die zijn te raadplegen via https://www.rijksoverheid.nl.
33	PvdD	I. Kostic	Rommel / Loggen / Tekin	4	De provincie zegt duurzaamheid belangrijk te vinden en erkent dat burgers ook hoge waarde hechten aan een gezonde toekomst. a) Waar zien we in de cijfers terug dat meer wordt geïnvesteerd in duurzame, natuurinclusieve landbouw? b) Waar zien we in de cijfers terug dat meer wordt geïnvesteerd in gezonde natuur en milieu? c) Waar zien we in de cijfers terug dat meer wordt geïnvesteerd in echt duurzame energietransitie? d) Waar zien we in de cijfers terug dat meer wordt geïnvesteerd om te voldoen aan KRW? e) Waar zien we in de cijfers terug dat meer wordt geïnvesteerd om de stikstofdepositie terug te dringen?	De investeringen op de genoemde thema's zijn bewust niet in deze kaderbrief opgenomen omdat dit beleidsmatige keuzes betreft die aan de orde zullen komen in een nieuw coalitieakkoord.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
34	PvdD	I. Kostic	Pels	43714	"Voor deze kaderbrief 2020 is nagegaan of de macro-economische en landelijke ontwikkelingen aanleiding geven ons financiële beleid, zoals dat in voorgaande kaderbrieven is beschreven, bij te stellen." En, wat is precies de conclusie na de analyse? Die conclusie staat namelijk niet in hoofdstuk drie, terwijl het begin van dat hoofdstuk zo'n conclusie wel lijkt aan te kondigen.	De macro-economische ontwikkelingen gaven geen aanleiding om ons financiële beleid bij te stellen. De in vorige kaderbrieven vastgestelde financiële beleidskaders blijven onverminderd van kracht, zie hoofdstuk vier.
35	PvdD	I. Kostic	Van der Hoek	7	"Onzekerheden over nieuwe tariefsverhogingen, de staat van de Chinese economie, de Brexit en de al dan niet tijdelijke terugval van een aantal Europese economieën tasten vooral het vertrouwen van bedrijven aan." Welke/wat voor soort bedrijven doel men hier precies op?	Het gaat hier vooral om exporterende bedrijven. De afkoeling is vooral terug te zien in de Nederlandse uitvoer, die in 2019 en 2020 naar verwachting beduidend minder hard groeit dan in de afgelopen jaren.
36	PvdD	I. Kostic	Van der Hoek	6 t/m 9	Wordt economische groei alleen in termen van bbp gemeten? Worden de maatschappelijk kosten van productie en consumptie niet meegenomen? Graag zo goed mogelijk de maatschappelijke kosten (negatieve externe effecten zoals vervuiling van bodem, lucht en water en aantasting van gezondheid, flora en fauna) van geconomische groei in kaart brengen voor provincie Noord-Holland.	De economische groei wordt gemeten aan de hand van de jaar op jaar verandering van het bruto binnenlands product, dat is een optelsom van consumptie huishoudens + investeringen + export – import + overheidsconsumptie. Voor de wijze van meting van het BBP gelden internationale afspraken. Er bestaat ook een internationale discussie dat welvaart meer is dan BBP en het persoonlijk inkomen (o.a. commissie Stiglitz). Ook aspecten als milieu, gezondheid, geluk en leefomgeving worden in het algemeen gezien als factoren die bepalend zijn voor welvaart. In Nederland heeft dit geresulteerd in de Monitor Brede Welvaart. Vooruitlopend hierop heeft de provincie Noord-Holland in 2017, in het kader van het Strategisch Beleidskader Economie, de Barometer Welvaart & Welzijn ontwikkeld, waarin welvaart en welzijn in Noord-Holland wordt gemonitord aan de hand van 27 indicatoren. De barometer wordt regelmatig geactualiseerd.
37	PvdD	I. Kostic	Tekin / Loggen / Rommel / Van der Hoek	4, 6-9	Hoe verhoudt de conclusie dat mensen hun eigen gezondheid en die van hun leefomgeving erg belangrijk vinden, zich tot het streven naar steeds meer economische groei? Hoeveel schade brengt grotere economische groei met zich mee in de vorm van bijvoorbeeld hogere gezondheidskosten, de kosten voor het schoon houden van water, afname van biodiversiteit, groei van de plasticsoep, de afname van insecten?	Het streven naar steeds meer economische groei wordt in deze kaderbrief nergens als zodanig vermeld. De economische vooruitzichten die in de kaderbrief worden vermeld betreffen macro-economische ontwikkelingen. Voor zover ons bekend zijn er geen uniforme maatstaven bekend die een verband kunnen kwantificeren tussen economische groei en hogere gezondheidskosten, de kosten voor het schoon houden van water, afname van biodiversiteit, groei van de plasticsoep, of de afname van insecten.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
38	PvdD	I. Kostic	Pels	10	“De term reëel heeft betrekking op de mate van realiteit van de (meerjaren)ramingen.” Wat wordt precies onder de “mate van realiteit” verstaan? Hoe wordt dat bepaald?	De term reëel betekent, dat zo goed mogelijk rekening is gehouden met alle ons bekende feiten, die eventueel effect op de begroting zouden kunnen hebben.
39	PvdD	I. Kostic	Pels	10	Wat wordt precies bedoeld met “het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit” en hoe wordt dat gemeten?	In de Kadernota Risicomanagement en weerstandsvermogen worden deze termen nader toegelicht. Hierin staat het volgende vermeld: het weerstandsvermogen is het quotient van de totale middelen die de provincie beschikbaar heeft om risico's mee op te vangen gedeeld door het berekende bedrag aan risico's. Als deze breuk groter is dan 1 dan betekent dit dat de provincie voldoende middelen tot zijn beschikking heeft om de geinventariseerde risico's te kunnen dekken (mochten deze zich daadwerkelijk voor doen). Over de weerstandscapaciteit wordt het volgende vermeld: De weerstandscapaciteit zijn de middelen die de provincie kan gebruiken om risico's mee af te dekken (zie ook hetgeen onder weerstandsvermogen is vermeld). De weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
40	PvdD	I. Kostic	Pels	11	Als reden om geen belastingverhoging door te voeren en de opcenten op te trekken richting het landelijke gemiddelde, wordt aangegeven dat dat niet nodig is omdat er nu geen begrotingstekorten dreigen. Maar we staan voor grote uitdagingen en transities: transitie naar een duurzame samenleving, eiwittransitie en landbouwhervorming, aanpak van klimaatverandering, versterken van biodiversiteit, versterken van de gezondheid van mensen, dieren en hun leefomgeving, schoon houden van water, bodem en lucht, duurzaam omgaan met schaarse ruimte etc. a) Hoe verhoudt de eerdere constatering dat mensen hun eigen gezondheid en die van hun leefomgeving belangrijk vinden, zich met de weigering om de opcenten (belasting op een vervuilende factor die de leefomgeving juist aantast) naar op zijn minst het landelijk gemiddelde te verhogen? b) Aangezien we nog maar aan het begin staan van een van de grootste uitdagingen uit onze geschiedenis (zoals hierboven geschetst), is er niet nagedacht om de opcenten te verhogen in het kader “vervuiler betaalt” en de opbrengsten te stoppen in initiatieven die bijdragen aan een gezondere leefomgeving of bijvoorbeeld een duurzaamheidsfonds voor meest kwetsbare burgers?	a) Er is geen direct verband te leggen tussen opcenten en het belang dat mensen aan gezondheid en leefomgeving hechten zonder daar een politieke uitspraak over te doen. Daarmee is het verhogen van de opcenten een politieke keuze.. b) Ook hiervoor geldt dat de keuze om de opcenten te verhogen om de opgaven waar we voor staan te bekostigen is overgelaten aan een nieuwe coalitie.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
41	PvdD	I. Kostic	Rommel	19-33	De provincie heeft de wettelijke taak om planten en dieren te beschermen. Deze wet regelt dat de provincies ter bescherming van bijzondere soorten een landelijk samenhangend stelsel van natuurgebieden moet begrenzen én beschermen, het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Verder regelt de wet de bescherming van de internationaal belangrijke natuurgebieden (Natura 2000) en soorten. a) Hoeveel geld wordt precies vrijgemaakt om die wettelijke taak goed te kunnen vervullen? Hoeveel wordt uitgegeven om te voldoen aan de Habitatrichtlijn? Welke ruimte is erom meer geld voor natuurbescherming vrij te maken? b) Hoeveel geld wordt door de provincie precies gestoken in economische zaken, het aantrekken van bedrijven, verbeteren van de concurrentiepositie, wegen en bedrijventerreinen?	a) Voor 2019 zijn de volgende bedragen begroot om de wettelijke taken te kunnen vervullen: - Verwerving gronden ten behoeve van nieuw te realiseren NNN: € 11.250.000; - Uitvoeringsregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) Noord-Holland: € 4.755.000. Dit betreft een functieverandering en inrichting van nieuwe NNN en kwaliteitsverbetering van reeds bestaande NNN (zie GS-besluit 03-12-2018, 1147340/1147354); - Herstelmaatregelen Programma Aanpak Stikstof (PAS) en herstelmaatregelen Natura 2000: € 12.464.705; - Hiernaast lopen er circa 60 concrete projecten ten behoeve van NNN realisatie. Deze zijn terug te vinden in het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2019-2023. De totale omvang van dit programma in 2019 is € 71.295.260. Dit is inclusief bovenstaande bedragen. Daarnaast is er in het kader van wettelijke taken ook nog budget voor: - Natuur en Landschapsbeheer en Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer : € 19,96 mln. (waarvan circa € 5,5 miljoen Europese cofinanciering); - Budget voor overige kosten Wet natuurbescherming (o.a. opstellen natuurbeheerplannen Natura 2000) en Subsidies Wet natuurbescherming. In totaal € 1.471.000. De vraag welke ruimte er is om meer geld vrij te maken voor natuurbescherming is een politieke vraag. b) In 2019 wordt er € 38,8 miljoen gestoken in economische zaken. Hieronder valt verbetering van het vestigingsklimaat en herstructurering bedrijventerreinen, het bevorderen van het innovatief klimaat, een veerkrachtige arbeidsmarkt, verduurzaming van landbouw en cofinanciering Europese landbouwprojecten. Deze informatie is tevens terug te vinden in de door PS vastgestelde begroting 2019.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
42	PvdD	I. Kostic	GS	19-33	Waarom wordt zoveel ruimte vrijgemaakt om te praten over economie (37 keer komt dat woord voor in de brief), terwijl nauwelijks wordt gesproken over de gezondheid van mensen en hun leefomgeving (slechts vier keer genoemd in de brief), laat staan natuur (slechts drie keer genoemd in de brief)? Is dit een goed beeld van hoe de GS de prioriteiten willen leggen? Hoe rijmt dat met de eerder constatering dat mensen gezondheid van groot belang vinden?	Politieke vraag
43	PvdD	I. Kostic	GS	30	"De gevolgen van de economische groei hebben geleid tot een zwaar belast wegennetwerk." Dit is een van de redenen waarom er meer geld opzij wordt gelegd voor weginspecteurs. De geciteerde zin schetst een van de vele negatieve gevolgen van de focus op steeds meer economische groei. a) Waarom wordt in de rest van de kaderbrief economische groei dan als een doel an sich gezien? b) Bij meer economische groei, zullen weer problemen ontstaan en moet dan weer geld worden uitgetrokken om symptomen van die groei te bestrijden. Hoe voorkomt u dat het probleem zich blijft herhalen? Is nagedacht om niet alleen aan symptoombestrijding te doen maar ook het probleem bij de bron (economische groei) aan te pakken?	Politieke vraag

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
44	PvdD	I. Kostic	Pels	12	"Daarnaast storten wij bij de jaarrekening de nog niet geraamde bijdragen van derden voor projecten in de reserve waaruit de dekking van het project plaatsvindt." Kunt u dit nader toelichten en bijvoorbeeld twee concrete voorbeelden uit de praktijk noemen?	De provincie voert veel projecten gezamenlijk met derden (gemeenten, rijk, anderen), waarbij de provinciale middelen uit reserves kwamen. De gebruikelijke werkwijze was dan om, als er een bijdrage van een derde binnenkwam, deze ook te storten in de betreffende reserve en van daar uit het hele project te betalen. Op basis van de bevindingen bij de jaarrekening 2018 is inmiddels duidelijk geworden dat deze middelen van derden over het algemeen, afhankelijk van de voorwaarden van de overeenkomst, op de balans moeten worden geregistreerd in plaats van in een reserve gestort. Het is niet uit te sluiten dat zich in de toekomst een situatie voordoet waarin een dergelijke bijdrage toch in een reserve gestort moet worden. Daarom is vanuit het oogpunt van rechtmatigheid is deze passage in de kaderbrief opgenomen. Recente voorbeelden van bijdragen die niet geraamd waren maar wel in een reserve zijn gestort zijn de decentralisatieuitkering Hydrologische maatregelen die is gestort in de reserve Groen en de decentralisatieuitkering MKB Innovatiestimulering Topsectoren die is gestort in de reserve Werkgelegenheid en economie.
45	PvdD	I. Kostic	Pels	12	"Dit herstelplan komt erop neer dat we de middelen die we ontvangen via het provinciefonds als gevolg van ruimte onder het plafond van het Btw-compensatiefonds, storten in de algemene reserve. Deze ruimte ontstaat als er minder btw wordt gecompenseerd door provincies dan het hiervoor beschikbare maximale bedrag." Wat houdt het Btw-compensatiefonds precies in en in welke situaties wordt minder btw gecompenseerd en waarom?	Per 1 januari 2003 is het BTW-compensatiefonds (BCF) voor gemeenten, provincies en kaderwetgebieden ingevoerd om een aantal verstoringen die de BTW-wetgeving tot gevolg heeft, te elimineren. Het fonds is voornamelijk ingevoerd om de BTW-verstoring bij de keuze voor zelf doen of uitbesteden weg te nemen. Het BTW compensatiefonds is gevoed door een uitname uit het provincie- en gemeentefonds. Afgesproken is dat als minder gedeclareerd wordt dan het maximale bedrag dat beschikbaar is voor BTW-declaraties (het plafond), dit geld teruggestort wordt in het gemeente-en provinciefonds. Een voordeel ontstaat dus als er minder wordt gedeclareerd dan het plafond en een nadeel ontstaat als er meer wordt gedeclareerd dan het plafond. aan BTW betalen. Er wordt minder BTW gedeclareerd als lagere overheden minder taken uitvoeren waarover zij BTW kunnen declareren. Dan blijft er dus meer in de pot over om te verdelen. Zoals gezegd is in eerste instantie een uitname gedaan uit het gemeente-en provinciefonds dus zou je kunnen zeggen dat als ruimte over blijft onder het plafond dit als een sigaar uit eigen doos beschouwd kan worden.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
46	PvdD	I. Kostic	Tekin / Rommel	13	Hoe is de werkelijke levensduur van o.a. natuurbruggen/ecoducten ingeschat? Kunt u de nu genoemde jaren onderbouwen?	Voor alle kunstwerken en wegen wordt dezelfde afschrijvingstermijn gehanteerd om de reden dat de meeste kunstwerken samen met de wegen worden aangelegd. De genoemde jaren zijn gebaseerd op de minimale verwachte levensduur van 50 jaar van de weg inclusief kunstwerken. Ook voor natuurbruggen wordt voor het constructieve gedeelte deze afschrijvingstermijn gehanteerd.
47	PvdD	I. Kostic	Pels	22	Worden voor de onderhoudscontracten van Huis van Hilde eisen rond groen (gezonde omgeving, waarin ruimte wordt geboden aan flora en fauna) en duurzaamheid gesteld?	Bij de bouw en inrichting van Huis van Hilde zijn maximale inspanningen gedaan om te voldoen aan milieu- en ecologische eisen en daar wordt in de contracten nog steeds aan voldaan.
48	PvdD	I. Kostic	Tekin	23	“In plaats van de rapportages van bedrijven af te wachten, schrijven de provincies bedrijven aan met de vraag informatie aan te reiken over ZZS. Het doel is om een actueel beeld te krijgen van het gebruik en de emissie van ZZS en potentiële ZZS.” Hoe controleert de provincie of de cijfers die door de bedrijven gestuurd zijn, kloppen? Wat gebeurt er als een bedrijf weigert informatie te verstrekken?	De omgevingsdienst heeft hiervoor expertise in huis om de toegestuurde emissies van (P)ZZS te controleren op juistheid. Als een bedrijf niet meewerkt volgt het toezicht en handhavingstraject na 1-1-2021, aangezien dit juridisch de formele termijn is waarop bedrijven informatie moeten verstrekken. De omgevingsdienst zal bij het niet verstrekken van informatie na het aanschrijven van de bedrijven doorvragen om informatie, termijnen stellen voor het aanleveren van informatie, controleren etc. er wordt niet gewacht tot na 1-1-2021.
49	PvdD	I. Kostic	Loggen	25	“Na het toepassen van een multiplier wordt verwacht via het IKW circa € 400 miljoen programmatisch te kunnen investeren in ecologie- en economie-initiatieven in het waddengebied.” a) Om welke initiatieven gaat het precies? b) Hoeveel wordt precies vrijgemaakt voor ecologie-initiatieven en hoeveel voor economie-initiatieven? c) Hoe zorgen de economie-initiatieven voor versterking van ecologie? Hoe wordt gewaarborgd dat economie-initiatieven niet tot negatieve externe effecten leiden voor ecologie?	ad a) Wat nu bekend is aan initatieven, staat beschreven in het Meerjarenprogramma IKW 2019 en verder. Dit programma heeft u dit voorjaar van ons ontvangen. Verdere informatie is te vinden op https://www.investeringskaderwaddengebied.nl/wp-content/uploads/2019/04/2019_Investeringskader-Waddengebied_MJP_def.pdf. ad b) Wij kunnen het onderscheid tussen ecologie- en economie-initatieven niet precies maken; projecten dienen soms beide doelen. Voor de besteding van de Waddenfondsmiddelen wordt een verdeling van 50/50 voor economie/ecologie gehanteerd, conform de doelstellingen van het Waddenfonds. ad c) Economie-initiatieven hoeven niet perse bij te dragen aan de versterking van de ecologie. Wel is altijd het uitgangspunt dat een economische ontwikkeling niet mag leiden tot negatieve effecten op de natuurwaarden van het Waddengebied, maar juist ook kansen moet bieden voor verbetering/herstel van de natuurkwaliteiten.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
50	PvdD	I. Kostic	Tekin	26	“GS willen vanuit hun rol als eindverantwoordelijke ook een actievere rol bij politiek gevoelige dossiers.” Over welke concrete dossiers gaat het (noem een paar voorbeelden) en wat bedoelen GS precies met ‘een actievere rol’?	Hier gaat het om dossiers zoals Tata Steel, Harsco Metals, Nauerna. Het is niet aan te geven welke dossiers dat in de toekomst zullen zijn. De omgevingsdiensten voeren hun taken in mandaat uit, het college blijft eindverantwoordelijk en kan instructies geven of het mandaat zelfs terugnemen. Met een actievere rol bedoelen we dat het college nog beter in de positie worden gebracht om desgewenst instructies te kunnen geven of een beslissing zelf te nemen.
51	PvdD	I. Kostic	Tekin	26	Hoe is de bijdrage aan Omgevingsdiensten precies bepaald? In hoeverre dat realistisch gezien de steeds grotere werkdruk en burgers die het steeds belangrijker vinden dat er goed gehandhaafd wordt om hun leefomgeving, flora en fauna te beschermen?	De wijze waarop de bijdragen aan de omgevingsdiensten wordt bepaald, verschilt per omgevingsdienst. De taken die de omgevingsdiensten uitvoeren zijn gebaseerd op jaarlijkse uitvoeringsprogramma's die het college vaststelt en waarover jaarlijks verantwoording wordt afgelegd aan de Staten. De bijdragen aan de omgevingsdiensten zijn gebaseerd op dit uitvoeringsprogramma. Bij de omgevingsdiensten vindt de financiële vertaling van het uitvoeringsprogramma plaats via een lumpsum, via een verdeelsleutel op basis van de ingebrachte taken of via een kostprijssystematiek waarbij de provincie betaalt voor elke dienst of product dat wordt afgenomen.
52	GL	Cardol	Pels	12	Dit herstelplan komt erop neer dat we de middelen die we ontvangen via het provinciefonds als gevolg van ruimte onder het plafond van het Btw-compensatiefonds, storten in de algemene reserve. Deze ruimte ontstaat als er minder btw wordt gecompenseerd door provincies dan het hiervoor beschikbare maximale bedrag.’ *Vraag: wat is het compensatiefonds? Wat is de vermoedelijke oorzaak van het feit dat er minder dan begroot een beroep wordt gedaan op het compensatiefonds?*	Per 1 januari 2003 is het BTW-compensatiefonds (BCF) voor gemeenten, provincies en kaderwetgebieden ingevoerd om een aantal verstoringen die de BTW-wetgeving tot gevolg heeft, te elimineren. Het fonds is voornamelijk ingevoerd om de BTW-verstoring bij de keuze voor zelf doen of uitbesteden weg te nemen. Het BTW compensatiefonds is gevoed door een uitname uit het provincie- en gemeentefonds. Afgesproken is dat als minder gedeclareerd wordt dan het maximale bedrag dat beschikbaar is voor BTW-declaraties (het plafond), dit geld teruggestort wordt in het gemeente-en provinciefonds. Een voordeel ontstaat dus als er minder wordt gedeclareerd dan het plafond en een nadeel ontstaat als er meer wordt gedeclareerd dan het plafond. aan BTW betalen. Er wordt minder BTW gedeclareerd als lagere overheden minder taken uitvoeren waarover zij BTW kunnen declareren. Dan blijft er dus meer in de pot over om te verdelen. Zoals gezegd is in eerste instantie een uitname gedaan uit het gemeente-en provinciefonds dus zou je kunnen zeggen dat als ruimte over blijft onder het plafond dit als een sigaar uit eigen doos beschouwd kan worden.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
53	GL	Gringhuis	Pels	13	'Op basis van een eerste inventarisatie zijn er twee knelpunten geconstateerd.' *Vraag: wordt er nog gezocht naar andere knelpunten? Zo ja, wanneer kunnen we hiervan de resultaten verwachten?*	Er staan momenteel geen nieuwe inventarisaties gepland die het vinden van knelpunten ten doel hebben.
54	GL	Gringhuis	Tekin	20	'Geconcludeerd kan worden dat chroom-6 veelvuldig voorkomt in (oude) verflagen van de stalen onderdelen van de provinciale bruggen en sluizen.' *Vraag: kan aangegeven worden in welke objecten de chroom-6 zit?*	Objecten met stalen onderdelen met een verflaag. Naast bruggen en sluizen, verwachten wij ook dat er mogelijk chroom-6 aanwezig kan zijn in verflagen van verlichtingsmasten, bebordingspalen en installatiekasten.
55	GL	Gringhuis	Tekin	20	'Op de langere termijn zullen alle onderdelen van de beweegbare bruggen en sluizen vrij zijn van chroom-6.' *Vraag: Hoe lang zal dit in beslag gaan nemen? In welk tempo worden de chroom-6 objecten aangepakt?*	Er is op dit moment geen wettelijke saneringsplicht voor objecten waar chroom-6 is geconstateerd. De provincie kiest er voor om alleen die onderdelen te saneren, waar bewerking/onderhoud benodigd is conform het meerjaren onderhoudsplan. Uiteindelijk zijn alle objecten met deze werkwijze op langere termijn (20-25 jaar) vrij van chroom-6.
56	GL	Gringhuis	Pels	31	'Om deze ambitie te kunnen waarmaken is invoering van de tweeploegendienst noodzakelijk.' *Vraag: hoeveel FTE aan weginspecteurs heeft de provincie nu? Betekent dit dat er meer inspecteurs in de ochtend en avond gaan werken en minder overdag?*	De provincie heeft op dit moment 20,5 Fte aan weginspecteurs. Na invoering van de tweeploegendienst zijn we van 06:00 tot 20:00 uur op de weg met minimaal 6 weginspecteurs. Nu in de dagdienst (tussen 07:00 en 16 :00 uur) zijn er overdag gemiddeld 9 weginspecteurs aanwezig. Daarna zijn er drie weginspecteurs bij oproep beschikbaar tot de volgende morgen 07:00 uur.
57	GL	Pels	Tekin	13	Wat is de werkelijke afschrijvingstermijn van wegen en kunstwerken?	De huidige afschrijvingstermijn is 25 jaar. Dit komt niet overeen met de werkelijke levensduur van de wegen en kunstwerken. Daarom is deze bijgesteld naar de 50 jaar m.i.v. het boekjaar 2018, waarbij voor zowel kunstwerken als wegen een zelfde afschrijvingstermijn wordt gehanteerd, omdat beide categorien vaak samen worden aangelegd.
58	GL	Pels	Tekin	17	De prijsstijging is in feite een toename van mobiliteitsbudget. Indien blijkt dat prijsstijging niet nodig is: neemt deze dan af en vindt er terugstorting naar algemene reserve plaats?	ja, dat is juist
59	GL	Pels	Tekin	21	Waarom wordt er geen dekking voor de mobiliteitswensen gezocht binnen de reeds voor mobiliteit gereserveerde middelen?	Politieke vraag

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
60	GL	Van der Waart	Tekin	22	Naar aanleiding van de berichtgeving over stijgende kosten van het OV Zuidas project: kan GS aangeven bij wie de risico`s liggen?	De risicoverdeling en een eventuele extra bijdrage komen liggen bij het Rijk en de gemeente Amsterdam en niet bij de provincie. (zie brief GS Stand van zaken Zuidasdok met kenmerk 60453/1212932 van 17 mei jl.). De bijdrage van de provincie is uitsluitend bedoeld voor de bouw van de OV-terminal en niet voor de ondertunneling van de A10 en/of de ontwikkeling van het gebied van de Zuidas. Mocht deze bijdrage niet voldoende zijn, wordt eerst een functionele heroverweging ingezet. Mocht deze heroverweging onderdelen van de OV-terminal betreffen, dan treden partijen eerst in overleg met de provincie. Als dit in de toekomst het geval is, zullen wij u hierover informeren.
61	GL	Zaal	GS	19	Geïnventariseerde beleidswensen: op basis van welke criteria of welke afweging is deze opsomming van beleidswensen gemaakt? Wat bepaalt welke wensen wel of niet zijn opgenomen? Is dit een door GS gemaakte politieke afweging?	In het afwegingskader om een voorstel wel of niet op te nemen in de kaderbrief is gebruik gemaakt van verschillende criteria. In de eerste plaats is gekeken of een voorstel zonder inhoudeljke of bestuurlijke risico's kan worden uitgesteld. Als dat niet het geval is dan kan dat reden zijn geweest om het voorstel als beleidswens in de kaderbrief op te nemen. Daarnaast is geverifieerd of een voorstel past binnen een bestaand beleidskader, of er een duidelijk maatschappelijk doel mee wordt gediend en of de beoogde resultaten aansluiten bij het gestelde doel. Daarnaast is ook nagegaan of het voorstel past bij de provinciale rol en of het voorstel goed onderbouwd is.
62	GL	Zaal	Tekin	26	Professionaliseren opdrachtgeverschap omgevingsdiensten: GS willen een actievere rol bij politiek gevoelige dossiers. Vragen: Welke analyse ligt hieraan ten grondslag wat betreft het (recente) verleden en op welke wijze wordt verwacht resp. contractueel vastgelegd dat de omgevingsdienst invulling geeft aan die actieve rol?	De wens voor een actievere rol bij politiek gevoelige dossiers is gebaseerd op eigen observaties van het college en het ambtelijk apparaat bij dossiers zoals Tata Steel en Harsco Metals alsook observaties van twee procesmanagers van de provincie Zuid-Holland met ervaring bij Zuid-Hollandse dossiers als Chemours, Shell en Odfjell. In het mandaat aan de omgevingsdiensten is vastgelegd dat het college tijdig wordt geïnformeerd bij onder meer beslissingen van politiek- of bestuurlijk-gevoelige aard zodat het college in de gelegenheid wordt gesteld om desgewenst aanwijzingen te geven.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
63	GL	Zaal	Stigter	27	Capaciteit voor uitvoering evaluatiekader subsidies: hoeveel meerjarige subsidies zijn er met een plafond van €500.000 of meer en kan daarvan een overzicht worden verstrekt?	Er zijn 22 subsidies (uitvoeringsregelingen en boekjaarsubsidies) met een subsidieplafond van €500.000,- of meer (bron: Subsidieloket Noord-Holland, stand van zaken 1 juni 2019). Een overzicht hiervan is bijgevoegd. Het gaat hier om de provinciale subsidies waarvoor de provincie zelf op enig moment de evaluatie uitvoert. Welke subsidies op welk moment worden geëvalueerd wordt bepaald op basis van de criteria zoals opgenomen in het door PS vastgestelde Evaluatiekader Subsidies. In het overzicht van de 22 subsidies zijn niet opgenomen cofinancieringen aan rijksregelingen of EU-regelingen waarvoor rijk of EU de evaluatie verzorgen (deze zijn in het vastgestelde Evaluatiekader Subsidies ook uitgesloten om als provincie zelf te evalueren).
64	GL	Van Wijnen	Loggen	nvt	Wat is de reden dat de subsidie op verbetering zwemwaterkwaliteit, die er in 2019 was, niet opnieuw is opengesteld?	Het openstellen van een plafond voor een subsidieregeling gebeurt niet via de kaderbrief, maar is een apart besluit van GS. Indien er budget is opgenomen voor een dergelijke subsidie in 2020 zal daartoe een plafond worden opensgesteld.
65	GL	Van Wijnen	Tekin	nvt	Is er voorzien in een tussentijdse evaluatie van het Gras2grit/grassap programma? En kunnen we daarmee anticiperen op een evt grotere uitrol of als eea niet werkt: een meer beperkte inzet?	Aangezien het een EU Life project is, zijn er tussentijdse evaluatiemomenten. Het wel of niet uitrollen van een pilot naar een opschaling hangt af van de (tussentijdse) resultaten.
66	GL	Zaal	Pels	nvt	Zijn er tegenwoordig instrumenten beschikbaar om energie- en milieueffecten van beleid naar financiële begrippen te vertalen en te verwerken in de financiële gevolgen van beleid(svoornemens) zoals die bijvoorbeeld in deze Kaderbrief staan?	Voor bepaalde typen projecten zijn maatstaven beschikbaar die milieueffecten vertalen in financiële gevolgen. Dit is een vorm van een Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA). Zo wordt bijvoorbeeld Disability Adjusted Life years (DALY's) gebruikt om de effecten van milieumaatregelen financieel te vertalen. We doen dit onder andere bij wegenprojecten.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
67	GL	Dulfer	Pels		Op pagina 12 paragraaf 4.2.1. staat dat in de begroting 2019 is vastgesteld dat de Algemene reserve te laag is en dat een herstelplan wordt uitgevoerd. Op basis van welke criteria is vastgesteld dat de algemene reserve te laag is en hoe ziet het Herstelplan eruit? Wanneer is het niveau van de Algemene Reserve weer op orde?	De minimale omvang van de Algemene reserve wordt bepaald op basis van de volgende citeria: de omvang van de algemene reserve bedraagt ten minste 25% van de structurele algemene dekkingsmiddelen, met een minimum gelijk aan het saldo van het netto risicobedrag. De algemene reserve voldoet momenteel niet aan de eis van 25% van de algemene dekkingsmiddelen. Het herstelplan omvat een aantal geraamde stortingen in de algemene reserve. Het herstelplan is door PS vastgesteld bij de Begroting 2019. Daar werd uitgegaan van een herstelperiode t/m 2022.
68	VVD	Bas de Wit	Van der Hoek	4	Waarom benoemt GS de verduurzaming van een specifieke sector, namelijk de landbouw, hier specifiek? En waarom worden andere sectoren niet benoemd? Hoe beoordeelt GS de mate van duurzaamheid in de bestaande agrarische bedrijven in Noord-Holland ten opzichte van concurrerende bedrijven op de internationale markt, en hoe relateert GS dat aan de mondiale verduurzamingsopgave? Hoe relateert deze beoordeling aan provinciaal beleid?	De verduurzaming van de landbouw wordt hier genoemd als voorbeeld van een veranderende economie. De opsomming die hier is gegeven is niet uitputtend maar illustratief bedoeld.
69	VVD	Bas de Wit	Loggen	4	Bedoelt GS met voortgaande verstedelijking dat er een aanhoudende trend van urbanisatie gaande zal zijn? Waarop baseert GS zich in het signaleren van die trend? Welke ruimte heeft de provincie om eventueel tijdig te anticiperen op veranderende (sociale) trends/gedragingen van mensen, bijvoorbeeld leidend tot meer bewegingen naar regionale economische clusters/sociale gemeenschappen?	Deze trend is onderdeel van de verkenningen die in het kader van het opstellen van de omgevingsvisie zijn uitgevoerd. De provincie kent een open huishouding en is in die zin vrij om tebepalen op welke trends zij wenst te anticiperen.
70	VVD	Bas de Wit	Tekin	4	Wat betekent het volgens GS voor provinciaal beleid dat mensen steeds beter geïnformeerd willen zijn over gezondheid en veiligheid? Welke effecten ziet GS van het feit dat mensen gezondheid meer centraal stellen? Hoe zijn beide aspecten in de begroting verwerkt?	De consequenties van deze effecten zijn betrokken bij het opstellen van het coalitieakkoord.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
71	VVD	Bas de Wit	Pels	6	De begroting gaat uit van een jaarlijkse economische groei van 1,5% voor Nederland. Op dit moment zien we echter veel onzekerheden in de (internationale) economie, risico's waarvoor Nederland in het bijzonder kwetsbaar is gezien het open karakter van de economie. Daarnaast zien we dat personeelskrapte rem op de groei zet, en bovendien ervoor zorgt dat overheidsbestedingen niet uitgevoerd kunnen worden (een belangrijke peiler van de groei). Kan GS onderbouwen wat de impact van een verandering van de groeivoet tot 0,5% of -0,5% is op de begroting?	De macro-economische vooruitzichten in de kaderbrief beschrijven landelijke en internationale ontwikkelingen. Deze zijn bedoeld om de Noord-Hollandse situatie in een bredere context te plaatsen. Het is echter niet zo dat de groeiprognoses direct doorwerken in de provinciale begroting. Een verandering van de groeivoet zal dan ook geen direct effect hebben op de begroting. Het is wel mogelijk dat een dergelijke verandering op termijn kan leiden tot bijstellingen van de uitkering uit het provinciefonds (trap op-trap af systematiek).
72	VVD	Bas de Wit	Van der Hoek	9	Nadat de constatering is gedaan dat de groei van de contractlonen historisch tegenvalt, wordt de verklaring gegeven dat de beperkte productiviteitsgroei hier debet aan is. Heeft GS een verklaring voor de beperkte productiviteitsgroei in Nederland/Noord-Holland? Zo ja, wat zijn die en hoe kan provinciaal beleid hier invloed op hebben? Zo nee, welke stappen kan GS ondernemen om dit inzicht te vergroten?	Een eenduidige verklaring voor de beperkte productiviteitsgroei is niet voorhanden. Het signaleren en verklaren van macro-economische trends is een specialisme dat wij als provincie niet zelf in huis hebben. Wij baseren ons daarom op de gegevens van gespecialiseerde organisaties zoals het Centraal Planbureau.
73	VVD	K.J. Terwal	Pels	11	Als er, zoals aangegeven, geen sprake is van dreigende begrotingstekorten waarom wordt er dan een theoretische ruimte geschetst bij de opcenten om de inkomsten van de provincie te verhogen en daarmee niet bestaande dreigende begrotingstekorten te dichten?	In de Kadernota Risicomanagement en weerstandsvermogen (die door uw Staten is vastgesteld) staat vermeld welke elementen meegenomen worden om de omvang van weerstandsvermogen te berekenen. De onbenuttte belastingcapaciteit is er daar een van. Vandaar dat deze wordt meegenomen om de weerstandscapaciteit te berekenen.
74	VVD	Bas de Wit	Pels	12	Op dit moment is de algemene reserve onvoldoende. Daarom zijn plannen gemaakt om de reserve te vergroten, waarvan nog niet zeker is of dit voldoende is. Hoe kijkt GS naar de mogelijkheid om eventuele incidentele baten, anders dan de gestelde maatregelen, aan te wenden ter vergroting van de algemene reserve? Verwacht GS dergelijke incidentele baten?	Het herstelplan om de algemene reserve weer op het gewenste niveau te krijgen verloopt op schema. Er is dan ook geen reden om vooruit te lopen op de bestemming van mogelijke incidentele baten.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
75	VVD	Miriam van Meerten-Kok	Pels	12	In alinea 4.2.1. wordt aangegeven dat de algemene reserve naar een te laag niveau zal dalen. Wat zijn de redenen van deze daling? Wat zijn de risico's en de kaders van het herstelplan? Zijn deze kaders door PS vastgesteld en wanneer? Voorts wordt aangegeven op schema te lopen. Wat betekent dit precies? Wanneer wordt het herstelplan geëvalueerd, en wordt deze evaluatie aan PS voorgelegd?	Dit lage niveau is ontstaan bij de jaarrekening 2017 (zie aldaar) en is onder andere, maar niet uitsluitend, veroorzaakt door het opnemen van een voorziening voor onze lening aan Pallas. De kaders voor dit herstelplan zijn door PS bij het vaststellen van de begroting 2019 vastgesteld. Het herstelplan omvat een aantal geraamde stortingen in de algemene reserve. Indien deze ramingen lager uitvallen, bestaat het risico dat het beoogde hersteldoel niet wordt gehaald. Mocht dat onverhoopt het geval zijn, dan zal dat opnieuw aan PS worden voorgelegd. Op dit moment melden wij dat het plan op schema loopt, omdat wij geen aanleiding zien te veronderstellen dat het doel niet wordt gehaald. Bij iedere begroting en jaarrekening vindt een beoordeling plaats van de hoogte van de algemene reserve in relatie tot de risico-inventarisatie. Op dat moment wordt ook steeds het herstelplan beoordeeld
76	VVD	Miriam van Meerten-Kok	Pels	13	In alinea 4.3, over de begrotingssystematiek, geeft u aan de termijn van afschrijving van wegen, kunstwerken e.d. naar de verwachte gebruiksduur gebracht te hebben. Wat of welk onderzoek ligt hieraan ten grondslag? Hoe verhoudt zich deze nieuwe gebruiksduur tot die van andere provincies en gemeenten?	Op basis van onze areaalgegevens is gekeken naar de werkelijke levensduur van de objecten, de ontwerp levensduur (theoretisch en ontwerp-levensduur) en is er een benchmark bij enkele provincies gedaan (onder andere input Randstedelijke Rekenkamer met onderzoek Beheer en onderhoudwegen en kunstwerken uit 2017). Op grond van artikel 64, lid 3 BBV dient op vaste activa met een beperkte gebruiksduur jaarlijks afgeschreven te worden volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. De gebruiksduur is gelijk aan de verwachte economische of technische levensduur.
77	VVD	Bas de Wit	Pels	13/32	U stelt dat bepaalde afschrijvingstermijnen voor activa worden verlengd. Daarmee verlagen de jaarlijkse afschrijvingen vanzelfsprekend. Hoe verhouden deze afschrijvingen zich tot de daadwerkelijk per jaar benodigde uitgaven voor onderhoud van deze activa? En kan GS bevestigen dat de afgenomen afschrijvingsdruk niet leidt tot meer financiele ruimte elders op de begroting, en waarom? Hoe kan het dat deze vrijval in 2020 en 2021 wordt gebruikt om de begroting sluitend te maken?	De kosten voor de activa worden weliswaar gespreid over een langere periode maar de totale kosten voor de activa blijven ongewijzigd. Dat betekent dat de jaarlijkse kosten voor afschrijvingen inderdaad afnemen maar daar staat tegenover dat de kosten voor een activum langer doorlopen op de begroting. De financiële ruimte die dit oplevert wordt deels aangewend om de voorstellen zoals die in deze kaderbrief staan beschreven te dekken. Dit is bijvoorbeeld het geval in de jaarschijven 2020 en 2021.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
78	VVD	Bas de Wit	Tekin	16	De belangrijkste inkomstenbron waar de provincie zelf invloed op heeft, is de opcenten. Recent heeft de gemeente Amsterdam beleid verkondigd welke een volledig elektrisch autopark nastreeft. Daarnaast bestaan er fiscale voordelen voor elektrische auto's vanuit Den Haag. Welke invloed zal de toename van elektrisch rijden volgens GS hebben op de provinciale begroting, gegeven de fiscale behandeling van elektrische auto's? Hoe denkt GS hierop te kunnen anticiperen?	Momenteel zijn elektrische auto's vrijgesteld van wegenbelasting en kunnen provincies daarop geen opcenten heffen. Indien de huidige regelgeving ongewijzigd blijft en het aandeel elektrische voertuigen in het totale wagenpark toeneemt zullen de inkomsten uit opcenten, afhankelijk van de absolute groei van het wagenpark, afnemen. Over deze ontwikkeling vinden momenteel besprekingen plaats tussen provincies en het rijk.
79	VVD	Bas de Wit	Loggen	19	Inzake het Waddenfonds en het IKW zijn additionele stortingen vereist de komende jaren ad EUR 5 mln per jaar. Dit betreft de Noord-Hollands bijdrage (co-financiering). Kunt u dit bedrag ad EUR 5 mln onderbouwen? En hoe verhoudt de Noord-Hollands additionele bijdrage zich tot de additionele bijdragen van Friesland en Groningen?	Dit is een inschatting van dit moment. Wat nu bekend is aan initatieven, staat beschreven in het Meerjarenprogramma IKW 2019 en verder. Dit programma heeft u dit voorjaar van ons ontvangen. De ervaring leert dat, om te kunnen besluiten over majeure opgaven, het belangrijk is dat de provincies cofinanciering beschikbaar kunnen stellen. Met het vaststellen van het Investeringskader Waddengebied (met daarin de ambities én de afspraak van een multipliër van minimaal 2) en de inzet op de majeure opgaven is het nodig om financiële ruimte beschikbaar te hebben om concrete projecten te kunnen realiseren. Verdere informatie is te vinden op https://www.investeringskaderwaddengebied.nl/wp-content/uploads/2019/04/2019_Investeringskader-Waddengebied_MJP_def.pdf. Wij hebben geen zicht op de additionele bijdragen van de povincies Friesland en Groningen; het Waddenfonds heeft dat ook niet. Wel kan hier gemeld worden dat het uitgangspunt in het Investeringskader is dat er multiplier van minimaal twee dient te zijn, d.w.z. dat voor elke euro vanuit het Waddenfonds er minstens een euro van een andere financier tegenover moet staan. Vanaf 1 januari 2020 is binnen de huidige vastgestelde meerjarenbegroting geen budget meer beschikbaar. Hierdoor dreigt op dit moment de voortgang van enkele concrete projecten te stagneren. Wij verwachten eind 2019 al te komen met concrete investeringsvoorstellen die een substantieel bedrag vragen. Hierover zijn wij momenteel nog in bespreking met partners.

Nr	Fractie	Vragen-steller	Gedepu-teerde	Pagina	Vraag	Antwoord
80	VVD	Bas de Wit	Tekin	20	De kosten voor Chroom-6 objecten vormen een risico op de begroting. De verwachte kosten bestaan uit EUR 4,2 mln plus meerkosten. Duidelijkheid over de meerkosten volgt. Kunt u enige proportie van de omvang van de meerkosten aangeven? Waar denkt GS dekking te kunnen vinden voor deze kosten?	Nee, op dit moment is het nog niet mogelijk een indicatie van deze meerkosten te geven. Er zijn op dit moment nog geen onderzoeksresultaten bekend van de overige stalen objecten (zoals lichtmasten, installatiekasten en bebordingspalen). Wij verwachten wel dat de objecten met het grootste risico op aanwezigheid van chroom-6 in de verflagen (bruggen en sluizen) in beeld zijn gebracht. Wanneer de meerkosten niet uit het huidige budget kunnen worden betaald, zal opnieuw dekking worden gezocht.
81	VVD	K.J. Terwal	Tekin	22	In hoeverre kunnen de aangegane verplichtingen van de provincie Noord-Holland binnen de Bestuursovereenkomst Zuidasdok toenemen nu uit de door minister Van Nieuwenhuizen aan de Tweede Kamer op 16 mei 2019 toegestuurde halfjaarlijkse rapportage Zuidasdok blijkt dat de prognose van de kosten van het project 98,4 miljoen euro hoger uitvallen?	Niet. De risicoverdeling en een eventuele extra bijdrage komen liggen bij het Rijk en de gemeente Amsterdam en niet bij de provincie. (zie brief GS Stand van zaken Zuidasdok met kenmerk 60453/1212932 van 17 mei jl.). De bijdrage van de provincie is uitsluitend bedoeld voor de bouw van de OV-terminal en niet voor de ondertunneling van de A10 en/of de ontwikkeling van het gebied van de Zuidas. Mocht deze bijdrage niet voldoende zijn, wordt eerst een functionele heroverweging ingezet. Mocht deze heroverweging onderdelen van de OV-terminal betreffen, dan treden partijen eerst in overleg met de provincie.
82	VVD	Bas de Wit	Pels	30	GS stelt dat 35,5 FTE structurele uitbreiding nodig is om de basis op orde te hebben. Hiervoor is jaarlijks EUR 3,39 mln vereist (zonder indexatie). Wat gaat de inwoner van Noord-Holland merken van deze FTE-uitbreiding? Zijn er andere scenario's overwogen, naast FTE-uitbreiding, om invulling te kunnen blijven geven aan de provinciale taken? Zo ja, welke waren dat? Zo nee, waarom niet?	De structurele uitbreiding is noodzakelijk om de dienstverlening, zowel binnen als buiten de organisatie, toekomstbestendig te maken. Alternatieven voor deze uitbreiding zijn bijvoorbeeld het schrappen van werkzaamheden. Deze optie wordt als onwenselijk beschouwd omdat het college van mening is dat het huidige niveau van dienstverlening gehandhaafd moet blijven.

Provincie Noord-Holland

Interim-Statencommissie

Dossiernummer	401
Extern Zaak ID	804913
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 juni 2019
Agendapunt	4
Omschrijving	A-agenda zienswijzen 2019 financiële stukken recreatieschappen
Organisatieonderdeel	BEL/GRN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2019
Interim-Statencommissie	**24 juni 2019**
PS-vergadering	8 juli 2019

Toelichting

De samenwerking van gemeenten en provincie om recreatiegebieden in stand te houden is vastgelegd in gemeenschappelijke regelingen van de recreatieschappen Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Groengebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske- Waterland. Op grond van artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen worden de deelnemende partijen in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen in te dienen op de conceptbegrotingen en -begrotingswijzigingen. De jaarrekeningen worden ter kennisname aangeboden. Voor de provincie is dit van belang vanuit bestuurlijk, beleidsmatig en financieel oogpunt.

Provincie
Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw. A.T. Tjalma-Jensma
BEL/GRN

Telefoonnummer +31235144178
tjalmaa@noord-holland.nl

Verzenddatum

22 MEI 2019

Kenmerk
804913/1210447

Uw kenmerk

Betreft: Zienswijzen 2019 financiële stukken recreatieschappen

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over het indienen van zienswijzen op de financiële stukken van de recreatieschappen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Provincie Noord-Holland

2019

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 28 mei 2019

Onderwerp: Zienswijzen financiële stukken recreatieschappen

Kenmerk: 804913/1210447

Bijlagen:

Ontwerpbesluit

1. Inleiding

Op grond van artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) worden de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten en provinciale staten van de deelnemende provincie in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen in te dienen over de concept begrotingen en concept begrotingswijzigingen van de desbetreffende gemeenschappelijke regeling. De jaarrekeningen worden ter kennisname aangeboden (artikel 58b Wgr).

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Vanuit bestuurlijk, beleidsmatig en financieel oogpunt is het van belang dat er aandacht is voor verbonden partijen waar de provincie een financiële en/of bestuurlijke relatie mee heeft. De provincie Noord-Holland neemt deel in de gemeenschappelijke regelingen van vijf recreatieschappen:
- Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer,
- Recreatieschap Groengebied Amstelland,
- Recreatieschap Spaarnwoude,
- Recreatieschap Twiske- Waterland,
- Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.

Per 1 januari 2017 is de provincie uit recreatieschap Geestmerambacht getreden.

De recreatieschappen zijn opgericht om laagdrempelige recreatie dicht bij de stedelijke bebouwing mogelijk te maken. De recreatieschappen worden gefinancierd door de bijdragen van de participanten en uit huur- en pachtopbrengsten. Alle recreatieschappen, met uitzondering van het Plassenschap Loosdrecht e.o., hebben hun uitvoerende taken via een raamcontract uitbesteed aan Recreatie Noord-Holland NV (RNH). Het Plassenschap Loosdrecht heeft de uitvoerende taken uitbesteed aan de gemeenschappelijke regeling Recreatie Midden Nederland (RMN).

Tot de uitvoerende taken van RNH en RMN behoort ook het opstellen van jaarrekeningen, begrotingswijzigingen en begrotingen. RNH en RMN offreren jaarlijks voor een totaalpakket aan

diensten voor de recreatieschappen die zij bedienen. De door de algemene besturen van de recreatieschappen goedgekeurde offertes vormen vervolgens de basis voor de begrotingen.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

De voorlopige jaarrekeningen 2018 zijn ter kennisgeving ontvangen. Het is niet mogelijk om hierop zienswijzen in te dienen. De resultaten uit de jaarrekeningen 2018 zijn in de bijlage bij deze voordracht in beeld gebracht. De resultaten komen ten laste van de algemene reserve ofwel worden daaraan toegevoegd.

De concept begrotingen 2020 zijn gebaseerd op door de dagelijks besturen vastgestelde financiële uitgangspunten. De concept begrotingswijzigingen 2019 zijn door dagelijkse besturen voorlopig vastgesteld en aan de deelnemers ter beoordeling aangeboden.

RMN heeft gemeld dat het niet mogelijk is de concept begroting 2020 en concept Jaarrekeningen 2018 van Plassenschap Loosdrecht e.o. aan te leveren vóór 15 april, zoals is bepaald in de gemeenschappelijke regeling. Zij geeft als redenen hiervoor:
- Het implementeren van het BBV en het aanpassen van de onderliggende administratie vergt meer tijd dan verwacht. Daarnaast leidt dit tot andere inzichten die vragen om heroverwegingen van het dagelijks bestuur.
- RMN werkt aan de verbeteragenda 'Higher Grounds' die is gericht op het op orde krijgen van de organisatie van RMN. De financiële consequenties van deze verbeteragenda zijn nog niet verwerkt in de begroting 2020.

Dit geldt ook voor het andere onder RMN ressorterende recreatieschap Stichtse Groenlanden.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de RMN recreatieschappen twee maanden en twee weken uitstel verleend voor het indienen van de financiële stukken ten opzichte van de wettelijk verplichting dit vóór 1 augustus te doen. Dit betekent dat RMN de financiële stukken voor Plassenschap Loosdrecht e.o. in juni zal aanbieden voor het indienen van zienswijzen. Wij zullen deze stukken daarom later apart aan PS voordragen.

Hieronder volgen de belangrijkste onderwerpen in relatie tot de concept begrotingen 2020 en de concept begrotingswijzigingen 2019 van de Noord-Hollandse recreatieschappen.

Ontwikkeling reserves en P&C cyclus

In onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van de (prognose van de) reserves in de jaren 2016 t/m 2020 weergegeven. Het betreft de totaalbedragen van de algemene reserves en bestemmingsreserves. De stand van het totaal van de reserves van de Noord-Hollandse recreatieschappen is hoger dan de prognose in de financiële stukken van vorig jaar. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het recreatieschap Spaarnwoude, doordat met ingang van 2018 op grond van de BBV-regelgeving investeringen niet meer in één keer ten laste van de reserve komen maar worden geactiveerd op de balans.

Recreatieschap	2016	2017	2018	2019 (prognose)	2020 (prognose)
Spaarnwoude	17,68	17,95	17,12	14,93	14,26
Alkmaarder- en Uitgeestermeer	1,75	2,1	2,11	1,47	1,47
Twiske-Waterland	4,38	4,83	4,76	4,45	4,79
Plassenschap Loosdrecht	2,03	2,08	PM	PM	PM
Groengebied Amstelland	3,3	2,9	3,36	3,15	3,18
Totaal	**29,14**	**29,86**	**27,35** +PM	**24** +PM	**23,7** +PM

Tabel 1: Ontwikkeling reserves (algemene + bestemmingsreserves) recreatieschappen (x 1.000.000)

De algemene reserves dienen als weerstandscapaciteit voor de financiële risico's. De hoogtes van deze reserves zijn door de besturen vastgesteld op basis van de geïnventariseerde en gekwantificeerde risico's. De bestemmingsreserves worden ingezet voor groot onderhoud en voor vervanging van voorzieningen en nieuwe voorzieningen.

Op basis van de huidige opbouw van de begrotingen is het moeilijk om de benodigde omvang van de reserves te bepalen. Daarnaast is voor een goed inzicht in de benodigde omvang van de reserves de uitkomst van het visietraject van belang. Dit traject is in alle Noord-Hollandse recreatieschappen gestart en zal in 2020 worden afgerond (zie bij 'ontwikkeling visies'). RNH werkt aan een verbetering van de P&C cyclus, waaronder een verbetering van de begrotingen. De verbeteringen van de begrotingen zijn gericht op een aansluiting op de visies, meer transparantie en voldoen aan de vereisten van het BBV. RNH betrekt de deelnemers hierbij. Het doel is de nieuwe opzet toe te passen op de begrotingen 2021.

Zienswijzen

In onze zienswijzen van 2018 hebben wij gepleit voor een transparante, inzichtelijke begroting, waarbij de inhoudelijke doelen duidelijk zijn vertaald naar de financiën. Daarnaast hebben wij erop gewezen dat de begroting moet voldoen aan de eisen van het BBV. Wij hebben in onze zienswijzen 2018 aangegeven deze verbeteringen terug te willen zien in de begroting 2020. Wij constateren dat dit niet is gelukt, zoals eerder aangegeven. Echter omdat RNH werkt aan verbetering van de begrotingen in goed overleg met ons en de andere participanten, dienen wij geen zienswijzen in. Een ander argument om geen zienswijzen in te dienen is dat voor een goede opzet van de begroting een verband moet worden gelegd met de visies die nog in ontwikkeling zijn. Wij zullen nauw betrokken blijven bij de acties die erop zijn gericht de begroting 2021 aan alle vereisten te laten voldoen (aansluiting op de visies, transparantie, BBV).

Provinciale bijdrage 2020

In de bijlage is een overzicht opgenomen van de bijdrage van de provincie aan de recreatieschappen. Hieronder volgt een toelichting.

<u>Indexering</u>
Door de algemene besturen van de recreatieschappen is bij meerderheid van stemmen besloten de participantenbijdrage jaarlijks te indexeren. Voor de recreatieschappen Spaarnwoude, Twiske-Waterland en Groengebied Amstelland is voor 2020 de indexering 2,03%. Deze indexering is gebaseerd op het CBS inflatiecijfer (CPI november 2018). Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer gaat uit van het indexcijfer dat jaarlijks wordt vastgesteld door de regio Alkmaar. Voor 2020 is dit 2,8 %.

<u>Extra verhogingen</u>
De algemene besturen van enkele recreatieschappen hebben de afgelopen jaren besloten de participantenbijdrage extra te verhogen, naast de indexering, om de begrotingen structureel in evenwicht te brengen.

- Recreatieschap Spaarnwoude: in 2018 heeft het algemeen bestuur besloten om vanaf 2019 de totale participantenbijdrage structureel te verhogen ter dekking van het beheertekort van €2.000.000. De reden van dit tekort is met name het achterstallig groot onderhoud van het deelgebied 'Oud Spaarnwoude'. De huidige reserve is onvoldoende voor het groot onderhoud en de noodzakelijke vervangingen in de komende 10 jaar. Het aandeel van de provincie hierin is €1.075.465 (per jaar, exclusief indexering).
- Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer: in 2016 heeft het algemeen bestuur besloten vanaf 2017 gedurende vijf jaar jaarlijks de participantenbijdrage met 2,5% te verhogen om het tekort van €270.000 (totaal over 5 jaar) voor groot onderhoud en

vervangingen terug te dringen (50% middels verhogen participantenbijdrage, 50% middels inkomstenverwerving, inverdienen, bezuinigen).
- Groengebied Amstelland: in 2017 heeft het algemeen bestuur besloten vanaf 2018 de totale participantenbijdrage te verhogen met €400.000 om het jaarlijks beheertekort van €800.000 terug te dringen (en €400.000 middels inkomstenverwerving, inverdienen, bezuinigen). Het aandeel van de provincie hierin is €111.600 (per jaar, exclusief indexering).

Verlaging provinciale bijdrage De Buitenlanden en in beheer nemen Aagtenpark
In de gewijzigde gemeenschappelijke regeling voor De Buitenlanden, een deelgebied van recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer, wordt de provinciale bijdrage verlaagd van 75% naar 65% (van de totale deelnemersbijdrage) met ingang van 2019, en van 65% naar 50,1% met ingang van 2020. Het beheer van Aagtenpark is per 1 januari 2019 overgenomen van de gemeente Beverwijk. Van de jaarlijkse extra beheerkosten van € 136.915,- (exclusief indexering) betaalt de provincie conform de nieuwe verdeelsleutel in 2019 65% en in 2020 50,1%.

Begrotingswijzigingen 2019
Over de verhoging van de participantenbijdrage voor recreatieschap Spaarnwoude, de verlaging van de provinciale bijdrage voor De Buitenlanden en het in beheer nemen van het Aagtenpark (onderdeel van De Buitenlanden) is besloten in 2018. Daarom zijn hiervoor begrotingswijzigingen 2019 doorgevoerd.

Door de begrotingswijzigingen 2019 stijgt de provinciale bijdrage voor de Noord-Hollandse recreatieschappen met € 1.102.435 ten opzichte van de begroting 2019. Deze stijging wordt grotendeels veroorzaakt door de verhoging van de bijdrage voor Spaarnwoude (€1.075.465). Het overige deel van deze stijging is het gevolg van het saldo van de extra bijdrage voor het in beheer nemen van Aagtenpark en de verlaging van de provinciale bijdrage voor De Buitenlanden (€ 26.970).

Provinciaal budget
Het provinciale budget voor de recreatieschappen in 2019 en 2020 biedt voldoende ruimte voor de concept begrotingswijzigingen 2019 en concept begrotingen 2020. Dit omdat in de Kaderbrief 2019 al een structurele claim was opgenomen voor de extra bijdrage voor Spaarnwoude en omdat bij de Kaderbrief 2020 een voorstel is opgenomen om de budgetten voor de recreatieschappen te indexeren.

Natuur en recreatie in balans

De recreatiegebieden in de provincie Noord-Holland zijn ongeveer vijftien jaar geleden begrensd als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), thans het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Daarmee is bereikt dat deze gebieden naast de recreatiedoelstelling ook een natuurdoelstelling hebben en planologisch beschermd worden. Daar staat tegenover dat in deze van oorsprong voor recreatie ontwikkelde gebieden de mogelijkheden voor nieuwe vormen van met name intensieve recreatie moeilijker te realiseren zijn. De recreatieschappen zullen bij de verdere ontwikkeling van hun gebieden de natuur- en recreatiedoelen goed met elkaar in overeenstemming moeten brengen. Dat kan betekenen dat beoogde recreatieve ontwikkelingen niet overal mogelijk zijn.

Om in de recreatiegebieden, maar ook daarbuiten, specifieker te kunnen boordelen wat wel en niet mogelijk is binnen het NNN zijn in 2017 en 2018 de actuele en potentiële natuurwaarden van alle NNN gebieden onderzocht en vastgelegd als ‘wezenlijke kenmerken en waarden’. Deze wezenlijke kenmerken en waarden zijn januari 2019 verankerd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening, waardoor er een kader is voor de afweging tussen natuurwaarden en recreatieve en andere ontwikkelingen. Na 2019 zal geleidelijk merkbaar worden wat dit betekent voor de begrotingen van de recreatieschappen.

Ontwikkeling visies

De Noord-Hollandse recreatieschappen zijn gestart met een interactief proces voor de ontwikkeling van visies. Het doel hiervan is een door de stakeholders gedragen koers, die vertaald kan worden in korte- en lange termijn gebiedsprogramma's, inclusief meerjaren onderhoudsplanning en meerjaren investeringsplanning.

Een eerste stap in dit proces is een ambitiedocument met als horizon 2040, dat antwoord geeft op vragen over de rol van recreatie en natuur voor realisatie van de opgaven in MRA-verband en in omgevingsvisies. In recreatieschap Spaarnwoude is het proces reeds in een vergevorderd stadium en zal de visie naar verwachting eind 2019 worden vastgesteld. Voor recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer is het visieproces nog in een beginstadium. In de recreatieschappen Groengebied Amstelland en Twiske-Waterland zijn deze processen later gestart om gebruik te kunnen maken van de ervaringen van de andere recreatieschappen.

Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM)

Meerjarenperspectief en programma accenten voor 2020:
- Vaststellen van de visie, inclusief het meerjaren investeringsplan en het meerjaren onderhoudsplan. Naar verwachting vindt dit halverwege 2020 plaats.
- Succesvolle uitgifte van verschillende locaties, zoals de Woudhaven, Dorregeest en Erfgoedpark de Hoop.
- Programmatisch aanpakken van de opgave voor groot onderhoud en vervangingen met de beschikbare middelen door enerzijds bezuinigingen door te voeren en anderzijds meer inkomsten te genereren, conform de besluitvorming uit 2013.

Recreatieschap Groengebied Amstelland (GGA)

Meerjarenperspectief en programma accenten 2020:
- Beheer en onderhoud verduurzamen en zo de baten en lasten voor de lange termijn in evenwicht brengen.
- Formuleren van een nieuwe ambitie en visie.
- Inzet voor de ontwikkeling van natuur en recreatie.
- Aansluiting van de begroting op de meerjarenplanning beheer.
- Aanleg fietsbrug over de Gaasp.
- Uitrollen wandelnetwerk Amstelland.
- Gebiedsmaatregelen in de Gaasperplas na afronding van het participatietraject.

Recreatieschap Spaarnwoude

Meerjarenperspectief en programma accenten 2020:
- Opstellen van een visie op de ontwikkeling van het gebied, die wordt gedragen door de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling en de omgeving. Naar verwachting wordt deze begin 2020 vastgesteld.
- Het vertalen van deze visie naar een uitvoeringsprogramma met haalbare projecten.
- Uitvoering van de nieuwe Wezenlijke Kenmerken en Waarden (WKW) vanuit het Natuurnetwerk Nederland (NNN), die februari 2019 door Provinciale Staten vastgesteld zijn. Dit betekent een nieuwe balans tussen natuur en recreatie met ontwikkelruimte.
- Nieuwe beheermethodiek op CROW-niveau B toepassen als sturingsmodel voor het beheer van het gebied.
- Verder verbeteren financiële rapportage en sturing.

Recreatieschap Twiske-Waterland

Twiske
Meerjarenperspectief en programma accenten 2020:
- Aansluiting begroting met de meerjarenplanning beheer.
- Monitoren doelsoorten Natura 2020 en overige natuurwaarden in het Twiske om het evenwicht tussen natuur en recreatie te waarborgen.
- Verder begeleiden van de ontwikkeling op het Kure Jan Strand.
- Begeleiden verdere contractvorming en verdere ontwikkeling zorgboerderij de Marsen.

Waterland
Meerjarenperspectief en programma accenten 2020:
- Aansluiting begroting met de meerjarenplanning beheer.
- Uitvoeren onderhoud aan de bestaande routestructuren.
- Begeleiden de meekoppeling van recreatieve infrastructuur bij het ophogen en verstevigen van de Markermeerdijk.

4. Proces en procedure

Als de provincie Noord-Holland zienswijzen in wil dienen, dan worden deze zo spoedig mogelijk na vaststelling door uw Staten aan de dagelijkse besturen van de recreatieschappen gestuurd. Gezien de doorlooptijd tussen ontvangst van de stukken en behandeling door PS voldoen wij niet aan de wettelijke termijn van indienen van de zienswijzen. Daarom wordt de concept reactie verstuurd na behandeling in de commissievergadering van 17 juni (afhandeling door GS). Dit is afgestemd met de recreatieschappen.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 804913/1210447

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 21 mei 2019;

gelet op artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen,

besluiten:

1. Kennis te nemen van de jaarrekeningen 2018 en in te stemmen met de concept begrotingswijzigingen 2019 en de concept begrotingen 2020 van:
- Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer,
- Recreatieschap Groengebied Amstelland,
- Recreatieschap Spaarnwoude,
- Recreatieschap Twiske- Waterland.

2. Geen zienswijzen in te dienen op de concept begrotingswijzigingen 2019 en de concept begrotingen 2020.

3. De dagelijkse besturen van de onder 1. genoemde recreatieschappen per brief te melden dat wij geen zienswijzen indienen op de concept begrotingswijzigingen 2019 en de concept begrotingen 2020. In deze brief constateren wij dat de in onze zienswijzen van 2018 gevraagde verbeteringen in de begroting 2020 niet zijn doorgevoerd en tegelijkertijd zien wij dat er verbeteracties zijn ingezet voor de P&C-cyclus om de begroting 2021 aan alle vereisten te laten voldoen.

Haarlem, 21 mei 2019

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Bijlage bij registratienummer 804913/1210447

Provinciale bijdrage aan de recreatieschappen					
	Begroting 2019	**Begrotings-wijziging 2019**	**Begroting 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**
Recreatieschap					
Spaarnwoude	€ 813.708	€ 1.889.173	€ 1.927.523	€ 1.966.653	€ 2.006.576
Spaarnwoude SGP	€ 711.339	€ 711.338	€ 725.778	€ 740.511	€ 755.544
Totaal	**€ 1.525.047**	**€ 2.600.511**	**€ 2.653.301**	**€ 2.707.164**	**€ 2.762.120**
Alkmaarder en Uitgeestermeer	€ 556.028	€ 556.028	€ 585.887	€ 611.944	€ 623.571
Buitenlanden	€ 246.607	€ 273.577	€ 216.769	€ 220.887	€ 225.084
Totaal	**€ 802.635**	**€ 829.605**	**€ 802.656**	**€ 832.831**	**€ 848.655**
t Twiske	€ 1.017.078	€ 1.017.078	€ 1.037.725	€ 1.058.790	€ 1.080.284
Totaal	**€ 1.017.078**	**€ 1.017.078**	**€ 1.037.725**	**€ 1.058.790**	**€ 1.080.284**
Landschap Waterland	€ 345.068	€ 345.068	€ 352.073	€ 359.220	€ 366.512
Totaal	**€ 345.068**	**€ 345.068**	**€ 352.073**	**€ 359.220**	**€ 366.512**
Plassenschap Loosdrecht	€ 498.981	*€ 525.515*	*€ 586.046*	*€ 591.913*	*€ 591.913*
Totaal	**€ 498.981**	***€ 525.515***	***€ 586.046***	***€ 591.913***	***€ 591.913***
Groengebied Amstelland	€ 902.277	€ 902.277	€ 920.593	€ 939.280	€ 958.348
Totaal	**€ 902.277**	**€ 902.277**	**€ 920.593**	**€ 939.280**	**€ 958.348**
Totale bijdrage recreatieschappen	**€ 5.091.086**	**€ 6.220.054**	**€ 6.352.394**	**€ 6.489.198**	**€ 6.607.832**

- Spaarnwoude: begrotingswijziging is de verhoging van de provinciale bijdrage met €1.075.465.
- Buitenlanden: begrotingswijziging is het saldo van de extra bijdrage voor het in beheer nemen van Aagtenpark en de verlaging van de provinciale bijdrage, dit is € 26.970.
- Plassenschap Loosdrecht: voor 2020 t/m 2022 voorlopige bedragen op grond van de meerjarenbegroting uit 2018, vermeerderd met een index van 4% (dit is het percentage waarmee in de Kaderbrief 2020 gerekend is voor de indexering).
- Totale bijdrage: inclusief de voorlopig bedragen voor Plassenschap Loosdrecht.

Bijlage bij registratienummer 804913/1210447

Rekeningresultaat 2018

Recreatieschap	Begroting 2018	Jaarrekening 2018	Verschil
Groengebied Amstelland	€265.165	€471.271	**€206.556**
Twiske	-€262.825	-€249.658	**€13.167**
Landschap Waterland	€97.282	€189.275	**€91.992**
Spaarnwoude	-€2.758.118	-€811.013	**€1.947.105**
Plassenschap Loosdrecht	PM	PM	**PM**
Alkmaarder- en Uitgeestermeer	-€68.384	-€93.818	**-€25.434**

GROENGEBIED AMSTELLAND

Postbus 2571, 2002 RB Haarlem
Genieweg 46a, Velsen-Zuid
Telefoon 023 – 520 28 20
info@recreatienoordholland.nl
www.groengebied-amstelland.nl
K.v.K. 34359323

Aan de raden van de deelnemende gemeenten en Provinciale Staten

Velsen-Zuid : 9 april 2019
Uw kenmerk : --
Ons kenmerk : U20190337 adp
Projectnummer : --
Onderwerp : Uitnodiging zienswijzen jaarstukken Groengebied Amstelland
Bijlagen : 5
Behandeld door : Jasper Beekhoven telefoon 06 – 53 63 01 18

Geachte raads- en Statenleden,

Hierbij bied ik u de voorlopige jaarstukken aan van Groengebied Amstelland. Conform het bepaalde in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen nodig ik u uit om binnen 2 maanden uw zienswijze op de jaarrekening 2018, de begrotingswijziging 2019 en de programma begroting 2020 naar voren te brengen.
Het dagelijks bestuur heeft deze stukken in haar vergadering van 21 maart 2019 voorlopig vastgesteld.

Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin uw zienswijze is vervat bij de ontwerp-begrotingen en -rekening, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het algemeen bestuur neemt op 4 juli a.s. een besluit om de jaarstukken vast te stellen. Deze worden vóór 15 juli 2019 toegezonden ter goedkeuring aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Wanneer u vragen hebt of toelichting op de stukken wenst, kunt u contact opnemen met Arie Teeuw, manager financiën a.i. (tel. 06 461 412 52).

Met vriendelijke groet,
namens het dagelijks bestuur van Groengebied Amstelland,

Kees Rood
Programmamanager Recreatie Noord-Holland NV

JAARREKENING 2018
GROENGEBIED AMSTELLAND

Velsen-Zuid, 21-3-2019

INHOUDSOPGAVE blz.

INLEIDING **3**

DEEL 1: PROGRAMMAVERANTWOORDING 2018 GROENGEBIED AMSTELLAND

1.0 Kerncijfers **4**
1.1 Highlights **4**
1.2 Beleidsverantwoording **5**
1.3 Verduurzaming beheer **5**
1.4 Kort overzicht financiën **6**
1.4.1 Stand van zaken wegwerken beheertekort 7
1.4.2 Resultaat reguliere programma 2018 7
1.4.3 Resultaat incidentele programma 2018 7
1.4.4 Resultaat totaal 2018 8
1.4.5 Reserves 8
1.5 Financieel beheer **10**
1.5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 10
1.5.2 Onderhoud kapitaalgoederen 10
1.5.3 Financiering 12
1.5.4 Bedrijfsvoering 12
1.5.5 Verkorte balans 12
1.5.6 Investeringsprogramma Diemerbos 13

DEEL 2: FINANCIËLE VERANTWOORDING PROGRAMMA 2018

2.1 Balans per 31 december 2018 **15**
2.1.1 Activa 15
2.1.2 Passiva 16
2.1.3 Waarderingsgrondslagen 17
2.1.4 Toelichting op de balans 19
2.2 Overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2018 **25**
2.3 Toelichting op de baten en lasten per deelprogramma **26**
2.3.1 Gebiedsbeheer 26
2.3.2 Toezicht 29
2.3.3 Financiën 30
2.3.4 Bestuursadvisering 31
2.3.5 Secretariaat 33
2.3.6 Communicatie 34
2.3.7 Inrichting en ontwikkeling 35
2.3.8 Totaal 39
2.4 Overzicht baten en lasten per kostensoort **40**
2.5 Wet FIDO modelstaten A en B **41**

DEEL 3: OVERIGE GEGEVENS

3.1 Samenstelling van het Algemeen Bestuur **44**
3.2 Controleverklaring **45**
3.3 Vaststelling door het Algemeen Bestuur **49**

BIJLAGEN

Bijlage I Investerings- en financieringsstaat over 2018 51
Bijlage II Financieel overzicht projectrekening Diemerbos 2018 52
Bijlage III Stand van zaken projecten investeringsprogramma Diemerbos fase 2 53
Bijlage IV Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2018 55
Bijlage V Gebeurtenissen na balansdatum 56
Bijlage VI Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing 57
Bijlage VII WNT-verantwoording 2018 Groengebied Amstelland 62

INLEIDING

Rust, ruimte en vermaak op een steenworp afstand van Amsterdam; dat is Groengebied Amstelland. In het Groengebied liggen agrarische landerijen en stedelijke voorzieningen dicht bij elkaar. Het gebied bestaat uit open veenweidepolders, gevarieerde recreatieterreinen zoals de Gaasperzoom en Elsenhove met waterparadijzen zoals Gaasperplas, Ouderkerkerplas en De Hoge Dijk. Groengebied Amstelland kent een rijke historie met onder andere de Amstel en historische landhuizen. Het biedt de bezoeker uit omliggende gemeenten volop mogelijkheden om in dit landschap te fietsen, varen, wandelen en nog veel meer!

De jaarrekening van Groengebied Amstelland laat over 2018 een positieve ontwikkeling zien. De uitgaven over het jaar 2018 zijn conform begroting en de inkomsten zijn hoger dan begroot. Dit komt vooral door hogere inkomsten uit evenementen. Hierdoor sluit de jaarrekening van het recreatieschap 2018 met een positief saldo.

Inhoudelijk kende het recreatieschap in 2018 twee speerpunten. Het eerste speerpunt was aandacht voor de inkomstenwerving, met als doel het beheer te bekostigen. Voor de Ouderkerkerplas is een horeca exploitant geworven en er is een wervingstraject opgestart voor horeca in het Diemerbos. Bij de Ouderkerkerplas is een nieuw evenement georganiseerd. Het tweede speerpunt was de samenwerking met Stadsdeel Zuidoost voor het participatietraject Opwaarderen Gaasperplas. De resultaten daarvan worden in 2019 me het bestuur besproken. Vanzelfsprekend is het reguliere beheer en toezicht volgens planning uitgevoerd.

Tenslotte is er veel inspanning verricht om de financiële verantwoording in lijn te brengen met de nieuwe wettelijk eisen.

DEEL 1: PROGRAMMAVERANTWOORDING 2018

1.0 Kerncijfers

Financieel resultaat 2018

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	3.599.368	3.612.552	**13.184**
Baten	4.071.090	3.877.717	**193.373**
Saldo	**471.721**	**265.165**	**206.556**

Het voordeel is met name ontstaan door enkele incidentele voordelen; met name het later uitvoeren van enkele projecten. Deze cijfers worden in paragraaf 1.4 toegelicht.

Participantenbijdrage

	2017	**+ index**	**+ verhoging**	**2018**
Indexatie		0,65%		
Provincie Noord-Holland	**€ 772.323**	€ 5.020	€ 111.600	**€ 888.943**
Gemeente Amstelveen	**€ 434.578**	€ 2.825	€ 62.800	**€ 500.203**
Gemeente Amsterdam	**€ 1.361.946**	€ 8.853	€ 196.800	**€ 1.567.599**
Gemeente Diemen	**€ 132.846**	€ 863	€ 19.200	**€ 152.909**
Gemeente Ouder-Amstel	**€ 66.488**	€ 432	€ 9.600	**€ 76.520**
Totaal participantenbijdrage	**€ 2.768.181**	**€ 17.993**	**€ 400.000**	**€ 3.186.174**

De verhoging van de participantenbijdrage wordt in paragraaf 1.3 toegelicht.

1.1 Highlights

Participatie Gaasperplas
Stadsdeel Zuidoost heeft in nauwe samenwerking met GGA een uitgebreid participatietraject uitgevoerd. Hierbij hebben recreanten, omwonenden en belanghebbenden in verschillende sessies en werkgroepen gewerkt aan een visie voor opwaardering van het gebied. De uitkomsten van dit traject worden in de loop van 2019 ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuur van Zuidoost, het stadsbestuur en het bestuur van Groengebied Amstelland.

Ontwikkeling horeca Diemerbos
In 2018 is na een wervingstraject een kandidaat ondernemer geselecteerd die zijn plannen voor een horecavoorziening in het Diemerbos gestalte mag geven.

Ontwikkeling horeca Ouderkerkerplas
De werving voor een horeca exploitant in de Ouderkerkerplas is succesvol afgerond. De vergunningaanvragen voor de bouw van een paviljoen zijn eind 2018 ingediend. Ook voor het Diemerbos is een horecaexploitant gevonden. De ondernemers gaan ervanuit, in de loop van 2019 de deuren te openen.

Evenementen
In 2018 is meegewerkt aan de inventarisatie voor een regionale evenementen strategie. Deze moet leiden tot een betere spreiding van evenementen en aansluiten op de doelstellingen uit de Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025. Een evenwichtige spreiding over de MRA is gewenst, waarbij ook zoveel als mogelijk rekening wordt gehouden met de geschiktheid en beleving van een evenementenlocatie voor elke type evenement (en de mate van overlast). De evenementen Amsterdam Open Air, Gaasper Pleasure Festival, Reggae Lake Festival en Fiesta Macumba hebben een bovenregionale uitstraling.

1.2 Beleidsverantwoording

Groengebied Amstelland is ingericht als recreatiegebied om steden en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. De doelen, genoemd in artikel 2 van de Gemeenschappelijke Regeling, worden uitgewerkt in drie hoofdactiviteiten:

a. Beheren en instandhouden van de ingerichte gebieden en voorzieningen.
b. Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.
c. Uitvoeren van het inrichtingsplan en investeringsprogramma.

In de volgende paragrafen wordt bij het bespreken va de werkzaamheden van het schap zoveel mogelijk gerefereerd aan deze hoofdactiviteiten.

1.3 Verduurzaming beheer (a)

Uit de actualisatie en de doorrekening in 2015 is duidelijk geworden dat om alle voorzieningen van het Groengebied op termijn in stand te houden een budget van 2,4 miljoen nodig is en een tekort van € 800.000 is geconstateerd. Het AB heeft aangegeven het toen (2015) actuele kwaliteitsbeeld als voldoende te beschouwen.

In 2017 is gestart met een nieuwe opzet voor beeldkwaliteitsplannen met genormeerde kwaliteitsniveaus. Conclusie daaruit is dat de eerder berekende kosten voor instandhouding een getrouw beeld geven. Resultaten van het Cyber-onderzoek zijn in juni 2018 aan het AB gepresenteerd.

In 2016 en 2017 zijn besluiten genomen om de ontstane tekorten in te lopen. Er is gekozen voor een mix van maatregelen bestaande uit het verhogen van de participantenbijdragen (€ 400.000), het realiseren van extra inkomsten (€ 250.000) en versobering van het beheer (€ 150.000). Daarbij wordt het inrichtingsniveau zoveel mogelijk gehandhaafd. Het tekort op het beheer moet in 2024 ingelopen zijn.

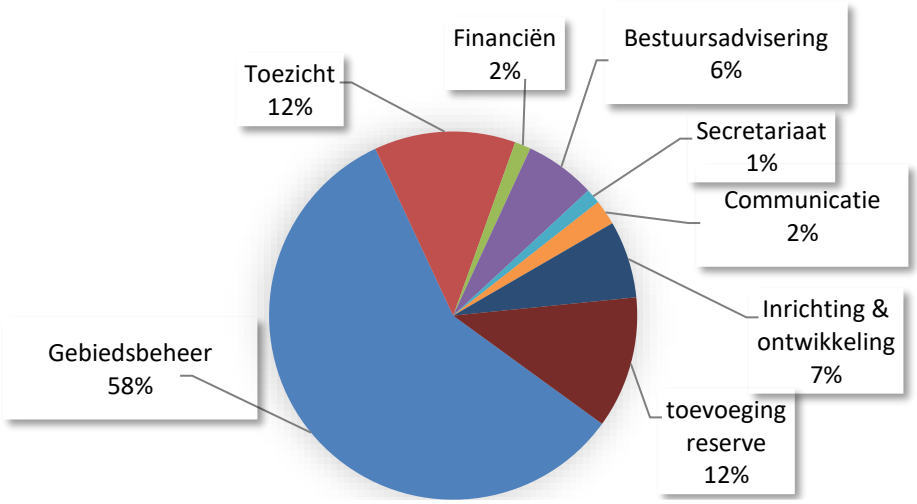
1.4 Kort overzicht financiën

De verschillende taken die het recreatieschap uitvoert zijn verdeeld over 7 deelprogramma´s. Naast beheer voert het recreatieschap een aantal taken uit op het gebied van bestuursadvisering, secretariële ondersteuning en financiële administratie, toezicht, communicatie en ontwikkeling.

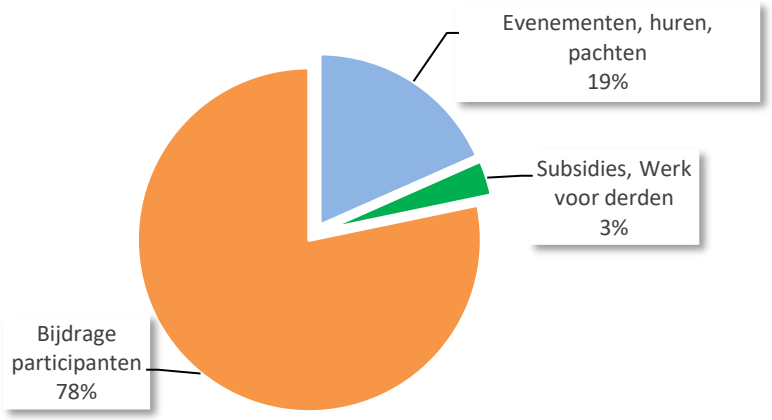
Naast kosten zijn er ook exploitatieopbrengsten. Hieronder worden verstaan:

- Huren, erfpachten en vergunningen van exploitaties zoals golfbanen en (sport)verenigingen.
- Veergelden pontjes.
- Gebruiksvergoedingen voor ondermeer muziek- en sport evenementen.

Het grootste deel van kosten wordt gedekt door de jaarlijkse financiële bijdrage van de participanten (de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling). De exploitatieopbrengsten en de participantenbijdragen zijn verwerkt als baten in de begroting van het recreatieschap.

Verdeling baten per deelprogramma

1.4.1 Stand van zaken wegwerken beheertekort (a, b)

Oplossingsrichtingen	Opgave	Resultaat 2017	Resultaat 2018	Nog in te lopen
extra inkomsten sinds 2015	250.000	115.000	185.000	65.000
versobering onderhoud	150.000	70.000	70.000	80.000
participantenbijdrage	400.000	0	400.000	0
Totaal	**800.000**	**185.000**	**655.000**	**145.000**

De versoberingsopgave is grotendeels afgerond. De resterende € 80.000 betreft maatregelen die gerealiseerd kunnen worden in het Gaasperplasgebied. Van het participatieproces wordt verwacht dat herinrichting en vernieuwing de onderhoudskosten zullen verlagen. In afwachting van besluiten over inrichting en financiering (2019) werden onderhoud beperkt tot maatregelen voor een veilig en begaanbaar park.

Uit huren, pachten en evenementen zijn in 2018 € 70.000 meer inkomsten gegenereerd. Voorbereidingen zijn getroffen voor de nieuwe horecavoorzieningen aan de Ouderkerkerplas en in het Diemerbos. Wanneer die open gaan in 2019, zullen de inkomsten structureel verder stijgen

1.4.2 Resultaat regulier programma 2018

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	3.071.463	3.039.988	**-31.475**
Baten	3.802.480	3.755.715	**46.765**
Saldo	**731.017**	**715.727**	**15.290**

Het reguliere programma van het recreatieschap sluit vrijwel conform begroting. De baten zijn hoger dan begroot omdat het schap meer inkomsten heeft gehaald uit evenementen, huren en pachten.

1.4.3 Resultaat incidentele programma 2018

Het incidentele programma bestaat uit baten en lasten die zich eenmalig of periodiek voordoen. Dat kan zijn binnen een boekjaar of jaargrensoverschrijdend. Het betreft vaak investeringsprojecten of bijvoorbeeld het maken van een visie.

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	527.906	572.564	**44.658**
Baten	268.610	122.002	**146.608**
Saldo	**-259.296**	**-450.562**	**191.266**

Het incidentele programma van het recreatieschap sluit met een beter (minder negatief) saldo dan begroot door hogere baten en lagere lasten.

Lasten

Enkele projecten (Co-Creatie en Koudewinning Ouderkerkerplas, Ruiterroute Diemerpolder), zijn door externe omstandigheden nog niet zijn uitgevoerd. Daarnaast zijn er projecten begonnen waarvoor pas na het vaststellen van de begroting opdracht is gegeven door het bestuur .

Een uitgebreide toelichting per project wordt gegeven in het hoofdstuk Toelichting per Deelprogramma, met name onder deelprogramma 1 (beheer) en deelprogramma 7 (inrichting en ontwikkeling).

Baten

Voor de dekking van die projecten is veel subsidie ontvangen, o.a. van Rijkswaterstaat en de Gemeente Amsterdam. Hierdoor zijn de incidentele baten ook hoger dan begroot.

1.4.4 Resultaat totaal 2018

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	3.599.368	3.612.552	**13.184**
Baten	4.071.090	3.877.717	**193.373**
Saldo	**471.721**	**265.165**	**206.556**

Het voordeel is met name ontstaan door enkele incidentele voordelen; met name het later uitvoeren van enkele projecten.

1.4.5 Reserves

Groengebied Amstelland heeft drie verschillende reserves, die elk voor verschillende doelen worden ingezet. Onderstaande tabel geeft de stand van de reserves aan het einde van 2018, en het verschil ten opzichte van 2017 weer. Het totaal van de reserves van Groengebied Amstelland bedroeg aan het eind van het jaar € 3.366.692. Dit was in totaal € 471.721 meer ten opzichte van 2017. Mutaties worden toegelicht in par. 2.1.4

Het doel van de verschillende reserves wordt onder de tabel toegelicht.

Stand van de reserves per	**31-12-2018**	**31-12-2017**	**verschil**
Algemene reserve	1.309.218	1.421.930	-112.713
Bestemmingsreserve verv.investeringen	1.428.193	809.170	619.024
Bestemmingsreserve investeringen	629.281	663.871	-34.590
Totaal	**3.366.692**	**2.894.971**	**471.721**

Algemene reserve
De algemene reserve dient als weerstandscapaciteit voor de financiële risico's die het Groengebied loopt. Het voor 2018 berekende benodigde weerstandsvermogen voor het Groengebied bedroeg € 630.000. Dit is berekend op basis van een inventarisatie van de risico’s, de kans van voorkomen en het financieel gevolg. In 2019 gaan we een integrale risico-analyse voor alle schappen uitvoeren.

Ook worden uit de algemene reserve extra incidentele inspanningen gefinancierd omdat de reserve investeringen beperkt is. De aanvullende, incidentele, opdrachten zijn ‘extra’ en afhankelijk van de mogelijkheden om ze te financieren. Er kunnen verschillende soorten incidentele projecten worden uitgevoerd, zoals op het gebied van groot onderhoud, gebiedsontwikkeling, inkomstenwerving of omvormingen. Voor deze projecten wordt dan een aanvullend budget uit de algemene reserve beschikbaar gesteld door het bestuur. Middelen uit de algemene reserve kunnen dus door het bestuur worden ingezet voor allerlei taken van het Groengebied.

Stand per	31-12-2018	31-12-2017	Verschil
Algemene reserve	1.309.218	1.421.930	-112.713

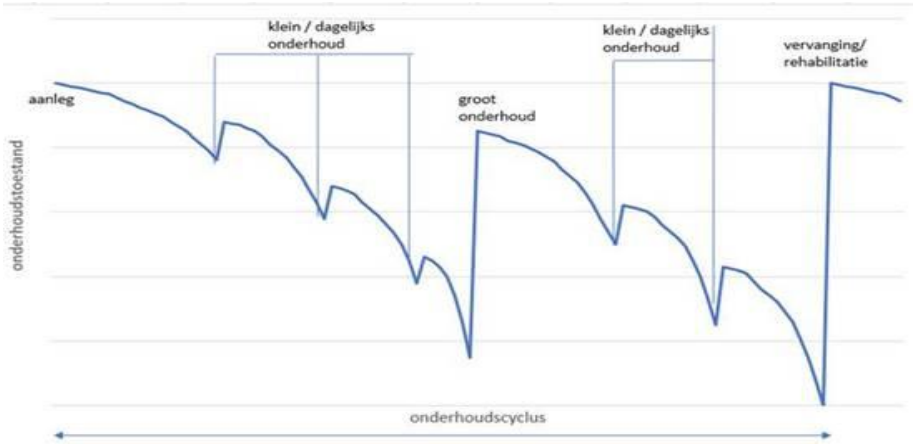
Bestemmingsreserve investeringen
De bestemmingsreserve investeringen wordt voornamelijk ingezet voor ontwikkeling van het gebied door vernieuwing. Vernieuwing is gericht op het aantrekkelijk houden van de gebieden voor de inwoners van de regio, het betaalbaar houden van het beheer en het realiseren van inkomsten. Voorbeelden van vernieuwing zijn onder andere het plaatsen van sporttoestellen en het faciliteren van nieuwe horecagelegenheden. De ontwikkelingsvisie ‘Behoud door ontwikkeling’ geeft richting aan de vernieuwing van het recreatieve aanbod van het Groengebied. Ook de realisatie van het Wandelnetwerk Amstelland noemen als aansprekend voorbeeld van uitbreiding, vernieuwing en modernisering recreatief aanbod.

Stand per	31-12-2018	31-12-2017	Verschil
Bestemmingsreserve investeringen	629.281	663.871	-34.590

Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen
De bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen wordt ingezet voor het investeren in groot onderhoud en vervanging van voorzieningen in het recreatiegebied. Beheer van het gebied vereist een duurzame basis in de begroting, waarbij groot onderhoud en vervangingen van bijvoorbeeld paden en bruggen structureel wordt gedekt. Een lage onderhoudskwaliteit leidt mogelijk tot schade, tot vermindering van het gebruik en een lagere waardering door bezoekers.

Stand per	31-12-2018	31-12-2017	Verschil
Bestemmingsreserve vervangingsinvestering	1.428.193	809.170	619.024

De kosten voor het reguliere beheer en onderhoud zoals het maaien van gazons en het inzamelen van afval zijn jaarlijks redelijk constant. De kosten voor groot onderhoud en vervangingen daarentegen kennen jaarlijks grote schommelingen. Dit is het gevolg van de leeftijd van de verschillende gebieden waarbij na een bepaalde periode soms veel voorzieningen tegelijk dienen te worden onderhouden of vervangen. Onderstaande grafiek schetst een beeld van zo'n onderhoudscyclus.

Voor een financieel stabiele situatie is het van belang dat er jaarlijks een voldoende groot bedrag wordt gespaard om de onvermijdelijke uitgaven-pieken in de jaren met veel groot onderhoud en vervangings-investeringen te kunnen opvangen. Vanaf 2019 volgt het schap een andere systematiek waardoor er minder pieken en dalen zijn. Dit wordt toegelicht in de begrotingswijziging 2019.

1.4.6 Overzicht participantenbijdrage

1.5 Financieel beheer

1.5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover Groengebied Amstelland beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij het Groengebied zijn in 2018 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd (zie bestuursbesluit 18-2015). Het berekende gewenste weerstandsvermogen bedroeg € 630.000,-. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen.
De huidige reserves (beschikbare weerstandscapaciteit) liggen ruimschoots boven het niveau van de berekende risico's (benodigde weerstandscapaciteit).

Kengetallen:

	R2017	B2018	R2018
netto schuldquote	-76%	-78%	-82%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leninge	-76%	-78%	-82%
solvabiliteitsrisico	87%	89%	90%
structurele exploitatieruimte	31%	17%	47%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

** De bij het Nationaal Groenfonds in beheer gehouden gelden t.b.v. de project rekening Diemerbos zijn bij berekening van de kengetallen buiten beschouwing gelaten.*

Toelichting:
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) wordt dit als voldoende bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Het groengebied heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.

Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

1.5.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Wegen en fietspaden
De wegen en (fiets-, wandel- en ruiter)paden, in beheer bij het recreatieschap, worden periodiek geïnspecteerd. Aan de hand van de uitkomst van die inspecties wordt groot onderhoud uitgevoerd. In 2018 zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Schelpenpaden Amsteldijk Jaagpad (Amstelveen), Ouderkerkerplas en Gaasperzoom
- Ruiterpaden Ouderkerkerplas
- Fietspaden Gaasperplas Meibergpad (actie Waternet)

Riolering
In het recreatiegebied ligt een rioleringssysteem waarop toiletgebouwen en overige accommodaties zijn aangesloten. Voor het regulier onderhoud zijn de volgende servicecontracten afgesloten.

- Onderhoud n.a.v. inspectie pompen en gemalen
- Onderhoudscontract pompen en gemalen met inspectielijsten

Water
Water is beeldbepalend voor het landschap en een belangrijke drager van natuurwaarden en hebben een recreatieve functie. Peilbeheer is onderdeel van het dagelijks beheer. Kwaliteitszorg (bemonstering) en onderhoud van waterlopen en oevers (schouw werkzaamheden) zijn periodiek terugkerende activiteiten:

- Zwemwaterkwaliteit
- Onderhoud schouwplichtige sloten
- Onderhoud stranden en speelsloten

Groen
Het groenonderhoud bestaat uit maaien van gazons en weidepercelen, onderhoud van bomen, struiken en bospercelen, opruimen van afval, schoonmaken van sloten, enz. Een beperkt deel van de onderhoudswerkzaamheden wordt in eigen beheer uitgevoerd. Het grootste deel van het werk is uitbesteed aan aannemers en sociale ondernemingen. De beheerders coördineren die werkzaamheden en stemmen die af op de bestemming en het gebruik van de terreinen:

- Diverse maai besteken extensief gras
- Maaibestek intensief gras
- Slootwerk van de schouwplichtige sloten
- Afval verwijdering
- Onderhoud intensief groen Gaasperplas en Tuin Wester Amstel

Gebouwen
Onderhoud aan de gebouwen in eigendom van en in gebruik door het recreatieschap wordt planmatig uitgevoerd. Bijzonder is het onderhoud van het kantoorpand en monument Wester Amstel. Jaarlijks worden de gebouwen geïnspecteerd om de staat en planning van dagelijks en groot onderhoud vast te stellen:

- Onderhoud aan kantoorpand volgens instandhoudings plan (subsidiabel)
- Groot onderhoud aan gebouwen n.a.v. inspecties
- Dagelijks onderhoud aan gebouwen door vandalisme e.d.

Bruggen
De Veeneikbrug, de fietsbrug over de A2, de Jac C. Keabrug en de pontveren werden volgens een jaarlijks programma geïnspecteerd. De kleinere bruggen minder frequent. Aan de hand van de uitkomst van de inspecties werd in 2018 (groot) onderhoud uitgevoerd:

- Vervangen brug De Hoge Dijk
- Jaarlijks onderhoud aan bruggen, schoonspuiten ed.
- Onderhoud aan overige recreatieve verkeersvoorzieningen:
    - 2x pontveren volgens onderhoudscontract
    - 1x zelfbedienings pontje volgens onderhoudscontract

Door samenwerking met sociale ondernemingen draagt Groengebied Amstelland bij aan duurzaamheid en invulling van haar maatschappelijke rol. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, met een sw-indicatie of een re-integratietraject werden ingezet via de ondernemingen:

- Pantar
- Paswerk
- Zorg in het groen
- Lindenhoff Opentuin
- DWI Amsterdam

Totaal onderhoud kapitaalgoederen

	Realisatie	Begroting
	2018	**2018**
GO/V	302.876	300.000
Regulier budget	1.337.232	1.332.000
Totaal	**1.640.109**	**1.632.000**

1.5.3 Financiering

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm
De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de rente-risiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet Fido is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente, grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen.

De normen beperken de budgettaire risico's. Het niveau van de korte leningen, de kasgeldlimiet is gelimiteerd tot 8,2% van het bedrag van de begroting. De rente-risiconorm houdt in dat maximaal 20% van de langlopende leningen per jaar afgelost kan worden. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd.
Het Groengebied Amstelland is volgens het huidige liquiditeits- en financieringsbeleid binnen de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm gebleven.

1.5.4 Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor de besturen van recreatieschap Groengebied Amstelland. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder.
De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5 jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) werden de contracten te verlengen met 2 jaar (dus 2019-2020).
De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren.

1.5.5 De verkorte balans

De balans per 31 december 2018 kan verkort als volgt
(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	**2018**	**2017**	**PASSIVA**	**2018**	**2017**
Vaste activa			***Vaste financieringsmiddelen***		
Materiële vaste activa	8,1	13,5	Reserves	3.366,7	2.895,0
Financiële vaste activa	-	-	Schulden op lange termijn	-	-
Subtotaal	***8,1***	***13,5***			
			Subtotaal	***3.366,7***	***2.895,0***
Vlottende activa					
Vorderingen en overlopende activa	3.580,5	3.091,8	***Vlottende passiva***		
Liquide middelen	2.132,8	2.759,3	Schulden op korte termijn	2.354,8	2.969,6
Subtotaal	***5.713,4***	***5.851,1***	***Subtotaal***	***2.354,8***	***2.969,6***
TOTAAL	**5.721,5**	**5.864,6**	**TOTAAL**	**5.721,5**	**5.864,6**

1.5.6 Investeringsprogramma Diemerbos fase 2

Als gevolg van het Tracébesluit voor de weguitbreiding Schiphol-Amsterdam-Almere wordt er in de periode 2014-2020 geïnvesteerd in en om het Diemerbos in aanpassingen van de rijks infrastructuur. De in het Diemerbos opererende partijen, Amsterdam, Diemen, Stadsdeel Zuidoost, Staatsbosbeheer en Groengebied Amstelland, liften mee met deze investeringen door in dezelfde periode maatregelen uit te voeren die de toegankelijkheid en attractiviteit van het Diemerbos vergroten. Daarvoor is een investeringsprogramma opgesteld met de titel “Diemerbos fase 2”. Het investeringsprogramma bestaat uit 14 projecten, waarvan er inmiddels 10 tot uitvoering zijn gekomen. Eén project blijkt niet haalbaar te zijn en is afgevoerd van de lijst.

Om de realisatie van de projecten en de financiering ervan gezamenlijk op te pakken zijn de genoemde partijen in april 2014 een samenwerkingsovereenkomst aangegaan. Op basis hiervan is een projectrekening bij het Nationaal Groenfonds geopend op naam van Groengebied Amstelland, dat ook het beheer over de projectrekening voert. Groengebied Amstelland is verantwoordelijk voor de financiële administratie en de uitvoering van de projecten conform de subsidievoorwaarden, inclusief de eindverantwoording richting de subsidiegevers.

In bijlage II is een financieel overzicht over 2018 gegeven. In bijlage III is de stand van zaken van de projecten ultimo 2018 weergegeven.

DEEL 2: FINANCIËLE VERANTWOORDING PROGRAMMA 2018

2.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2018

2.1.1. Activa

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Investeringen met economisch nut	8.111		13.518	
subtotaal materiële vaste activa		*8.111*		*13.518*
TOTAAL VASTE ACTIVA		**8.111**		**13.518**
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen en overlopende activa				
Debiteuren algemeen	15.158		18.464	
Vooruitbetaalde bedragen	21.909		3.853	
Nog te ontvangen bedragen	24.047		238.082	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.519.411		2.831.411	
subtotaal vorderingen en overlopende activa		*3.580.524*		*3.091.810*
Liquide Middelen				
Nationaal Groenfonds (proj.rek. Diemerbos)	1.997.216		2.537.482	
ING bank	135.441		221.721	
Kas	186		59	
subtotaal liquide middelen		*2.132.843*		*2.759.262*
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**5.713.367**		**5.851.072**
TOTAAL-GENERAAL ACTIVA		**5.721.478**		**5.864.590**

2.1.2 Passiva

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN				
Reserves				
Algemene reserve	1.309.218		1.421.930	
Bestemmingsreserve Vervangingsinvest.	1.428.193		809.170	
Bestemmingsreserve Investeringen	629.281		663.871	
subtotaal reserves		*3.366.692*		*2.894.971*
TOTAAL VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN		**3.366.692**		**2.894.971**
VLOTTENDE PASSIVA				
Schulden op korte termijn				
Crediteuren	138.504		148.521	
Nog te betalen bedragen	45.532		39.792	
Aangegane verplichtingen	12.577		194.526	
Vooruitontvangen bedragen	160.957		49.299	
In beheer gehouden gelden projectrek. Diemerbos bij Nationaal Groenfonds	1.997.216		2.537.482	
subtotaal schulden korte termijn		*2.354.786*		*2.969.620*
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**2.354.786**		**2.969.620**
TOTAAL-GENERAAL PASSIVA		**5.721.478**		**5.864.590**

2.1.2 Waarderingsgrondslagen

Waarderingsgrondslagen voor de balans en de resultaatbepaling

Materiële vaste activa
Activa worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs. Subsidies en bijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Voor maatschappelijke investeringen zijn bijdragen van reserves aan activeerbare investeringen niet toegestaan.

Voorwaarde voor het activeren van materiële vaste activa is een minimale gebruiksduur van drie jaar waarvoor een ondergrens geldt van:
- € 10.000 voor activa met economisch nut;
- € 50.000 voor activa met maatschappelijk nut.

De materiële activa worden onderverdeeld in:
- Activa met een economisch nut en;
- Activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen worden geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur wordt afgeschreven. De afschrijvingen vinden plaats volgens het lineaire systeem, dus in gelijke jaarlijkse termijnen en startend op 1 januari van het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. De tabel met afschrijvingstermijnen is hieronder weergegeven.

Vaste activa	**Afschrijvingsperiode**	**Toelichting**
Immateriële vaste activa		looptijd van de geldlening
Materiële vaste activa		
Gronden/terreinen	n.v.t.	geen afschrijving
Gebouwen/werkplaats	40	
Vervoermiddelen	5	
Machines/werktuigen	5	
Werktuigen	10	
Ponten	20	
Overige vaartuigen	10	
Kunstwerken		
Brug - beton	40	
Brug - staal	40	
Brug - hout	30	
Tunnel	60	
Beschoeiing	30	
Gemalen	40	
Terreinmeubilair	5	
Riolering		
Pompen	20	

Financiële vaste activa
Financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de nominale waarde.

Vlottende activa
De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en, waar nodig, verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Reserves
Het algemeen bestuur van Groengebied Amstelland heeft op 18 juni 2009 besloten om van de acht reserves/fondsen uitsluitend de algemene reserve, de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen en de bestemmingsreserve investeringen te handhaven.

Het fonds batterij Penbos, de bestemmingsreserve Amsteldijk, de bestemmingsreserve IJsbaan en de bestemmingreserve Toekomst Amstelland te laten opgaan in de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen

De bestemmingsreserve Middelpolder toe te voegen aan de bestemmingsreserve investeringen

- Algemene reserve
Aan de algemene reserve wordt jaarlijks het resultaat na bestemming toegevoegd respectievelijk onttrokken. Een deel van de renteopbrengst voortvloeiend uit de deposito en de zakelijke spaarrekeningen wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen
Naar aanleiding van het AB besluit van 7 december 2005 is een bestemmingsreserve vervangingsreserve gevormd ten behoeve van vervangingsinvesteringen en groot onderhoud. Een deel van de renteopbrengst voortvloeiend uit de deposito en de zakelijke spaarrekeningen wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen.

- Bestemmingsreserve investeringen
In het AB van 7 december 2005 is besloten een bestemmingsreserve investeringen te vormen, hieruit moet het lopende investeringsprogramma gedekt worden. Een deel van de renteopbrengst voortvloeiend uit de deposito en zakelijke spaarrekeningen wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve investeringen.

Overige balansposten
Alle overige balansposten zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

De bepaling van het resultaat
Het resultaat is bepaald op basis van de historische kostprijs. Baten en lasten worden toegerekend naar het jaar waarin zij gegenereerd worden.

Subsidies en bijdragen van derden
Ontvangsten inzake subsidies en bijdragen van derden ten behoeve van de realisatie van specifieke projecten, alsmede de daarmee samenhangende uitgaven worden in de programmarekening verantwoord.

2.1.4 Toelichting op de balans

		31-12-2018		31-12-2017
ACTIVA				
Materiële vaste activa		**8.111**		**13.518**
Investeringen met economisch nut				
Het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:				
Netto investeringen tot boekjaar		139.607		139.607
Desinvesteringen boekjaar		-		-
		139.607		139.607
Afschrijvingen tot boekjaar	126.089		120.681	
Afschrijvingen lopend boekjaar	5.407		5.407	
Afschrijvingen desinvestering boekjr.	-		-	
Totaal afschrijvingen		131.496		126.089
Boekwaarde per 31 december		8.111		13.518

In BIJLAGE IV is een specificatie van de materiële vaste activa is opgenomen in de staat van geactiveerde investeringen tot en met 2018

Vlottende activa

Debiteuren algemeen	**15.158**	**18.464**
Vooruitbetaalde bedragen	**21.909**	**3.853**

De vooruitbetaalde bedragen per 31 december 2018 bestaan uit kosten voor abonnementen, contributies en verzekeringskosten over 2019.

Nog te ontvangen bedragen	**24.047**	**238.082**
Specificatie:		
Rente	13	
Gemeente Amsterdam	13.359	
Provincie Noord-Holland	6.099	
Nationaal Groenfonds	4.575	
Overig		
	24.047	

		31-12-2018		31-12-2017
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
Uitzetting Rijk's schatkist GGA		**3.519.411**		**2.831.411**
Rijk's schatkist GGA				
Drempelbedrag 2018		250.000		
Het bedrag aan middelen per kwartaal dat buiten 's Rijks schatkist is aangehouden				
	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Buiten schatkist gehouden	213.789	258.706	217.487	135.441
Ruimte onder drempelbedrag	36.211	-	32.513	114.559
Overschrijding van het drempelbedrag	-	8.706	-	-
Liquide middelen				
Nationaal Groenfonds (projectrek. Diemerbos)	1.997.216		2.537.482	
ING bank r/c 67.08.64.218	5.351		16.721	
ING bank zak. spaarrekening 67.08.64.218	130.090		205.000	
Kas	186		59	
		2.132.843		**2.759.262**

PASSIVA

	31-12-2018	31-12-2017
Reserves		
Algemene reserve		
Saldo per 1 januari	1.421.930	1.830.359
Bij: Saldo exploitatie	-	111.499
Bij: Toevoeging bijdrage beheer/onderhoud natuurzoom	101.696	-
Bij: Verkoop erfpachtrecht verbreding A10/watercompensatie Duivendrechtse polder: eenmalige gebruikersvergoeding grond	10.649	-
Af: Verwerving grond Overdiemen	-	-519.927
Af: Onttrekking conform begroting	-194.793	-
Af: Exploitatiesaldo	-30.265	-
Saldo per 31 december	1.309.218	1.421.930

De algemene reserve is gevormd uit de van het Rijk ontvangen afkoopsom ten behoeve van de inrichting van de Ouderkerkerplas. De onttrekking is conform begrotingswijziging 2018 (AB besluit 09/2018). Derhalve resteert een onttrekking t.b.v. exploitatiesaldo.

Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen		
Saldo per 1 januari	809.170	749.103
Bij: Saldo toevoeging	921.900	317.700
Bij: Toevoeging beheer ondergangen Diemerbos	-	151.407
Af: Onttrekking	-302.876	-409.040
Saldo per 31 december	1.428.193	809.170

Als gevolg van doorgevoerde besparingen op de beheerplannen kan jaarlijks € 300.000,- worden toegevoegd aan deze reserve. Verder wordt € 17.700,- toegevoegd voor onderhoud aan de brug over de A2. Door extra stijging van de participantenbijdrage is € 400.000,- gereserveerd voor groot onderhoud en vervanging. Daarnaast is besloten om de extra inkomsten 2018 t.o.v. 2015 toe te voegen. Voor het jaar 2018 betreft dit een bedrag van € 185.000,-. Verder is in 2018 een bijdrage ontvangen voor beheerkosten Duivendrechtse polder € 19.200,-.

De onttrekking in 2018 bestond uit de eigen bijdrage groot onderhoud vervangingsinvesteringen € 302.876,-.

Bestemmingsreserve investeringen		
Saldo per 1 januari	663.871	717.523
Bij: Saldo toevoeging	8.874	7.650
Af: Saldo onttrekking	-43.464	-61.303
Saldo per 31 december	629.281	663.871

De dotatie betreft de ontvangen canon van Stichting Watersportpark.
De onttrekking bestaat uit investeringen t.b.v. projecten uitvoeringsprogramma, fietspaden, vaar- en wandelroutenetwerken voor een totaal bedrag van € 38.057,-. Verder is conform begroting de afschrijvingskosten 2018 (€ 5.407,-) van de pont aan de Kalfjeslaan van de reserve onttrokken.

Totaal reserves	**3.366.692**	**2.894.971**

	31-12-2018	31-12-2017
Schulden op korte termijn		
Crediteuren	**138.504**	**148.521**

De post crediteuren is als volgt gespecificeerd:

Specificatie:	
Recreatie Noord-Holland NV	85.498
Via van Dalen	19.000
Dirks handelsonderneming	12.434
Gebr. Griekspoor	5.138
Paswerk	3.619
Zeldenrijk Groenvoorziening	3.303
Boodegraaf schoonmaakservice	2.354
Pot Jonker	1.997
G4S Security Services	1.686
Overige crediteuren	3.477
	138.504

Nog te betalen bedragen	**45.532**	**39.792**

Specificatie:	
BTW 4e kwartaal 2018	20.031
Waterschapslasten	16.540
Accountantskosten 2018	7.865
Visie	944
Overig	151
	45.532

De belaste activiteiten betreffen de evenementen Amsterdam Open Air, Gaasperpleasure, Reggae Lake Festival en Fiësta Macumba.

Aangegane verplichtingen	**12.577**	**194.526**

Specificatie:	
Werken aan gemalen uit inspectie	1.523
Dunning bospercelen Middelpolder	11.054
	12.577

	31-12-2018	31-12-2017
Vooruitontvangen bedragen	**160.957**	**49.299**
Specificatie:		
Bijdrage t.b.v. project Sloepennetwerk	16.503	
Bijdrage t.b.v. project Wandelnetwerk Amstelland	85.272	
Bijdrage t.b.v. project Bomencompensatie verbreding A2-A9	31.167	
Bijdrage t.b.v. project Ruiterroute Diemerpolder	25.656	
Borg	2.326	
Huur	33	
	160.957	

De ontvangen bedragen zijn bestemd voor de projecten sloepennetwerk Amsterdam-Amstelland, wandelnetwerk Amstelland, bomencompensatie verbreding A2-A9 en ruiterroute Diemerpolder.

In beheer gehouden gelden projectrekening Diemerbos bij het Nationaal Groenfonds		**1.997.216**		**2.537.482**
Deelbudgetten partijen Samenwerkingsovereenkomst Diemerbos				
Dienst Landelijk Gebied/Amsterdam	101.275		110.181	
Gemeente Amsterdam	53.480		130.297	
Gemeente Diemen	114.938		311.523	
Groengebied Amstelland	986.576		1.199.888	
Rijkswaterstaat	-		-	
Staatsbosbeheer	161.364		161.364	
Stadsdeel Zuidoost	193.077		193.077	
		1.610.709		2.106.329
Overige deelbudgetten Samenwerkingsovereenkomst Diemerbos				
Verevening	21.215		21.215	
Beheerfonds	365.291		409.937	
Renteopbrengsten	-		-	
		386.506		431.153
		1.997.216		2.537.482

Toelichting bij projectrekening Diemerbos bij het Nationaal Groenfonds

In de Samenwerkingsovereenkomst Diemerbos (artikel 1.2) is afgesproken dat de deelnemende partijen de eigen bijdragen voor de projecten van het Investeringsprogramma Diemerbos fase 2 in een fonds storten, waarin tevens de bijdragen van derden (bijvoorbeeld Rijkswaterstaat) en de voorschotten voor de subsidies worden gestort. Het fonds heeft gestalte gekregen in de vorm van een projectrekening bij het Nationaal Groenfonds. Het beheer van de projectrekening wordt gevoerd door Groengebied Amstelland.

In de projectbudgetten van 11 projecten is rekening gehouden met reservering van gelden voor het beheer voor een periode van 30 jaar, conform artikel 1.1 van de Samenwerkingsovereenkomst.

Naast de gelden voor investeringen en beheer van de projecten is een beheerfonds opgenomen in de projectrekening (Samenwerkingsovereenkomst art. 1.5). Hiermee moet het beheer gefinancierd worden van in 2010 aangelegde voorzieningen in het kader van Recreatie om de Stad, waarvoor, door het dichtdraaien van de geldkraan door het Rijk, onverwacht geen beheergelden beschikbaar kwamen. De partijen hebben afgesproken gedurende de looptijd van het Investeringsprogramma (2014-2020) op zoek te gaan naar een structurele oplossing voor het beheertekort, onder meer door nieuwe financieringsmodellen, minder intensieve vormen van beheer en verdienmogelijkheden (zoals bijvoorbeeld het organiseren van evenementen).

Voor de financiering van de projecten is een vereveningsmogelijkheid afgesproken (Samenwerkingsovereenkomst art. 1.4). Als één project financiële meevallers kent wordt het financieel overschot, indien nodig, ingezet voor andere projecten in het Investeringsprogramma Diemerbos fase 2. Wanneer na verevening op het investeringsprogramma een overschot blijft bestaan, zal dit overschot ingezet worden voor het beheer.

De renteopbrengsten van de projectrekening worden in het beheerfonds gestort (Samenwerkingsovereenkomst art. 1.5).

In bijlage II is een financieel overzicht over 2018 gegeven. In bijlage III is de stand van zaken van de projecten ultimo 2018 weergegeven.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen.
Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor het bestuur van recreatieschap Groengebied Amstelland. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder.
De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5 jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) werden de contracten te verlengen met 2 jaar (dus 2019-2020).
De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren.

2.2 Overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2018

Deelprogramma	Jaarrekening 2018 lasten	baten	saldo	Begroting 2018 lasten	baten	saldo	Jaarrekening 2017 lasten	baten	saldo
1 Gebiedsbeheer	2.363.475	747.837	- 1.615.638	2.363.248	594.445	- 1.768.803	2.350.179	741.262	- 1.608.916
2 Toezicht	505.584	-	- 505.584	473.889	-	- 473.889	394.583	-	- 394.583
3 Financiën	57.828	13	- 57.814	43.803	-	- 43.803	46.627	90	- 46.537
4 Bestuursadvisering	253.277	-	- 253.277	230.878	-	- 230.878	263.995	-	- 263.995
5 Secretariaat	53.260	-	- 53.260	47.754	-	- 47.754	56.371	-	- 56.371
6 Communicatie	90.009	-	- 90.009	84.113	-	- 84.113	76.119	-	- 76.119
7 Inrichting & ontwikkeling	275.936	137.065	- 138.871	368.867	97.098	- 271.769	1.017.546	293.872	- 723.675
Bijdrage participanten		3.186.174	3.186.174		3.186.174	3.186.174		2.768.181	2.768.181
Totaal lasten en baten	**3.599.368**	**4.071.090**	**471.721**	**3.612.552**	**3.877.717**	**265.165**	**4.205.419**	**3.803.405**	**- 402.014**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**471.721**			**265.165**			**- 402.014**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve	112.345	-	112.345	5.704	-	5.704	111.499	-	111.499
Onttrekking algemene reserve	-	225.058	- 225.058	-	194.793	- 194.793	-	519.927	- 519.927
Toevoeging bestemmingsreserve vervangingsinv.	921.900	-	921.900	876.900	-	876.900	469.107	-	469.107
Onttrekking bestemmingsreserve vervangingsinv.	-	302.876	- 302.876		300.000	- 300.000	-	409.040	- 409.040
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	8.874	-	8.874	8.875		8.875	7.650	-	7.650
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	43.464	- 43.464		131.521	- 131.521	-	61.303	- 61.303
Totaal lasten en baten	**4.642.488**	**4.642.488**	-	**4.504.031**	**4.504.031**	-	**4.793.675**	**4.793.675**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**4.642.488**	**4.642.488**	**-**	**4.504.031**	**4.504.031**	**-**	**4.793.675**	**4.793.675**	**-**

2.3 Toelichting op de baten en lasten per deelprogramma

2.3.1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.493.250	1.460.721	1.413.227
Inzet RNH regulier	516.885	588.861	510.333
Totaal lasten regulier	**2.010.136**	**2.049.582**	**1.923.560**
Baten:			
Opbrengsten regulier	616.292	569.541	549.056
Totaal baten regulier	**616.292**	**569.541**	**549.056**
Saldo regulier	**- 1.393.843**	**- 1.480.041**	**- 1.374.504**
Lasten:			
Lasten incidenteel	333.165	307.351	417.792
Inzet RNH incidenteel	20.174	6.315	8.827
Totaal lasten incidenteel	**353.340**	**313.666**	**426.619**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	131.545	24.904	151.407
Project subsidies	-	-	40.799
Totaal baten incidenteel	**131.545**	**24.904**	**192.206**
Saldo incidenteel	**- 221.795**	**- 288.762**	**- 234.412**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 1.615.638**	**- 1.768.803**	**- 1.608.916**

Financieel	Toelichting
per saldo een onderschrijding van € 153.165 door hogere baten uit evenementen en een eenmalige beheersvergoeding voor de Gaasperzoom.	
lagere lasten regulier	hogere bedrijfskosten en lagere kosten inzet RNH door tijdelijke externe inzet voor invulling van een vacature voor een beheermedewerker. De onderschrijding die hierdoor is veroorzaakt zal naar verwachting niet doorzetten in volgende jaren.
hogere baten regulier	hogere baten uit evenementen dan begroot
hogere lasten incidenteel	hogere advieskosten voor het uitvoeren van een beheersscan door een extern bureau. Hogere lasten voor het project Opwaarderen Gaasperplasgebied. Zie voor meer toelichting per project de tabel 'incidentele inspanningen' hieronder.
hogere baten incidenteel	betreft de ontvangst van een afkoopsom voor beheer en onderhoud van de Gaasperzoom. Zie voor meer toelichting de tabel 'incidentele inspanningen' hieronder.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Groot onderhoud/vervangingen:			
groot onderhoud (half) verhardingen	99.719	-	99.719
groot onderhoud bruggen/ steigers	139.887	-	139.887
groot onderhoud gebouwen	63.271	-	63.271
Overig:			
opwaarderen gaasperplasgebied	21.493	-	21.493
advieskosten	28.970		28.970
watercompensatie Duivendrechtse polder		24.904	-24.904
verkoop erfpachtrecht verbreding A10 (besl.2016/16)		4.945	-4.945
beheer en onderhoud natuurzoom		101.696	-101.696
	353.340	131.545	221.795

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Groot onderhoud/vervangingen:			
groot onderhoud (half) verhardingen	100.000	-	100.000
groot onderhoud bruggen/ steigers	140.000	-	140.000
groot onderhoud gebouwen	60.000	-	60.000
Overig:			
opwaarderen gaasperplasgebied	6.315	-	6.315
advieskosten	7.351		7.351
watercompensatie Duivendrechtse polder		24.904	-24.904
	313.666	24.904	288.762

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
controleren zwemwaterkwaliteit	verontreiniging tijdig opgemerkt	x			
uitgeven en reguleren vergunningen/gebruiksovereenkomsten	naleving gecontroleerd	x			

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandeling klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en inzet werknemers werkvoorzieningsschappen	inzet nuttig voor schap en bevredigend voor deelnemers			x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x
inschakelen agrariërs bij beheer	lagere beheerlasten (geen verlaging t.o.v. eerdere jaren)	x		x	
coördineren grote evenementen	optimale opbrengsten voor Groengebied Amstelland		x	x	
begeleiden Amsterdam Open Air, Gaasperpleasure, Festival Macumba en sportevenementen	organisator/gemeente/partners tevreden over dienstverlening schap	x	x	x	

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
Groot onderhoud en vervangingen	De werkzaamheden voor groot onderhoud en vervangingen zijn conform planning en begroting uitgevoerd. Er is sprake van een beperkte overschrijding.	x			
‘opwaarderen Gaasperplas’	Het Stadsdeel Zuidoost heeft in samenwerking met het recreatieschap een uitgebreide participatie uitgevoerd over het opwaarderen van het Gaasperplasgebied. Dit heeft geresulteerd in een concept inrichtingsplan voor het gebied. Dit inrichtingsplan wordt nog maatschappelijk getoetst. Daarna volgt nog een bestuurlijk traject. Daarover wordt het bestuur separaat geïnformeerd. De inzet van GGA voor dit project heeft meer inzet gekost dan begroot.	x	x		x
beheer en onderhoud natuurzoom	Samen met het stadsdeel Zuidoost zijn er in de Gaasperzoom enkele natte poelen gegraven om de functie van ecologische verbindingszone te versterken. Deze poelen vergen extra onderhoud, waarvoor het recreatieschap eenmalige beheerbijdrage heeft ontvangen om de komende 20 jaar het beheer uit te voeren.	x			
watercompensatie Duivendrechtse polder	Voor de verbreding van de A10 is compensatie van oppervlaktewater nodig in de Duivendrechtse Polder. In overleg met het Bestuurlijk Overleg Amstelscheg is gekomen tot een plan voor verbreding van sloten in het recreatiegebied. Hiervoor heeft het schap in 2018 een afkoopsom ontvangen voor de bekostiging van het beheer.	x			x

2.3.2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	44.955	30.814	25.450
Inzet RNH regulier	460.629	443.075	369.133
Totaal lasten regulier	**505.584**	**473.889**	**394.583**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 505.584**	**- 473.889**	**- 394.583**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 505.584**	**- 473.889**	**- 394.583**

Financieel	**Toelichting**
per saldo een overschrijding van €31.695 door professionalisering van het toezicht, en extra inzet handhaving bij incidenten in de gebieden.	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	recreanten voelen zich veilig; toezicht conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			
specifieke handhaving: zichtbaarheid en handhaving verbeteren	waarborgen veiligheidsgevoel recreanten & maatschappelijke draagvlak		x		x

2.3.3 Financiën

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	13.959	12.559	12.682
Inzet RNH regulier	60.717	55.849	51.674
Totaal lasten regulier	**74.675**	**68.408**	**64.356**
Baten:			
Opbrengsten regulier	13	-	90
Totaal baten regulier	**13**	**-**	**90**
Saldo regulier	**- 74.662**	**- 68.408**	**- 64.266**
Lasten:			
Lasten incidenteel	7.566	-	6.002
Inzet RNH incidenteel	- 24.414	- 24.605	- 23.731
Totaal lasten incidenteel	**- 16.848**	**- 24.605**	**- 17.729**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**16.848**	**24.605**	**17.729**
Saldo Financiën	**- 57.814**	**- 43.803**	**- 46.537**

Financieel	**Toelichting**
geen over- of onderschrijdingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van het gewenste weerstandsvermogen	weerstandsvermogen geëvalueerd en up-to-date	x		x	

2.3.4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	4.435	2.781	5.435
Inzet RNH regulier	225.242	197.216	222.889
Totaal lasten regulier	**229.677**	**199.997**	**228.325**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 229.677**	**- 199.997**	**- 228.325**
Lasten:			
Lasten incidenteel	15.783	12.571	15.616
Inzet RNH incidenteel	7.816	18.310	20.055
Totaal lasten incidenteel	**23.600**	**30.881**	**35.670**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 23.600**	**- 30.881**	**- 35.670**
Saldo Bestuursadvisering	**- 253.277**	**- 230.878**	**- 263.995**

Financieel	Toelichting
Per saldo een overschrijding van € 22.399 door hogere inzet RNH	
hogere lasten regulier	meer inzet RNH door het doorvoeren van de noodzakelijke wijzigingen in besluitvorming en verantwoording als gevolg van nieuwe wet en regelgeving (BBV).
lagere lasten incidenteel	minder inzet voor de recreatiemonitor dan begroot, er is geen aanvullend onderzoek uitgevoerd in 2018. Ook is er geen inzet gepleegd op het project CoCreatie Ouderkerplas.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
koudewinning Ouderkerkerplas	5.226	-	5.226
recreatiemonitor	4.375	-	4.375
cocreatieproces energie Ouderkerke	-		
visie	7.079	-	7.079
advieskosten	6.920	-	6.920
	23.600	-	23.600

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
koudewinning Ouderkerkerplas	4.630	-	4.630
recreatiemonitor	11.800	-	11.800
cocreatieproces energie O'plas	8.300	-	8.300
advieskosten	6.151	-	6.151
	30.881	-	30.881

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering	x			
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van de doelen van het programma	x	x	x	x
heroverweging inzet reserve	op basis van evaluatie voortgang uitvoeringsprogramma en meerjarenraming vervanging	x		x	

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
koudewinning Ouderkerkerplas	de gesprekken met NUON over inkomsten uit koudewinning verlopen stroef. Er zijn in 2018 geen concrete afspraken gemaakt. In 2019 wordt een laatste poging ondernomen om dit dossier naar tevredenheid af te ronden.			x	
recreatiemonitor: aantal bezoeken monitoren	jaarlijkse meting van het aantal bezoeken aan de deelgebieden. Aanvullend enquête onderzoek wordt weer in 2020 uitgevoerd.				x
cocreatieproces energie O'plas	door sterk verminderde inzet van de externe betrokkenen rond de cocreatie is er in 2018 geen vooruitgang geboekt en er is geen zicht op verandering in 2019. Het project wordt afgesloten.			x	
advieskosten	dit betreft een PM post die gebruikt wordt voor het inzetten van extern juridisch advies.			x	

2.3.5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	53.260	47.754	56.371
Totaal lasten regulier	**53.260**	**47.754**	**56.371**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 53.260**	**- 47.754**	**- 56.371**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 53.260**	**- 47.754**	**- 56.371**

Financieel	Toelichting
geen over- of onderschrijdingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	3 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

2.3.6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	18.860	15.701	10.309
Inzet RNH regulier	60.876	59.412	61.069
Totaal lasten regulier	**79.736**	**75.113**	**71.378**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 79.736**	**- 75.113**	**- 71.378**
Lasten:			
Lasten incidenteel	10.273	9.000	4.741
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**10.273**	**9.000**	**4.741**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 10.273**	**- 9.000**	**- 4.741**
Saldo Communicatie	**- 90.009**	**- 84.113**	**- 76.119**

Financieel	**Toelichting**
geen over- of onderschrijdingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
communicatiestrategie uitvoeren	gerichte inzet en vernieuwen van analoge en digitale communicatiemiddelen	x	x		x
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
promoten gebied	behoud en uitbreiding van de relatie met diverse doelgroepen uit de communicatiestrategie	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

2.3.7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	118.395	125.245	172.813
Totaal lasten regulier	**118.395**	**125.245**	**172.813**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 118.395**	**- 125.245**	**- 172.813**
Lasten:			
Lasten incidenteel	92.767	160.319	774.231
Inzet RNH incidenteel	64.774	83.303	70.502
Totaal lasten incidenteel	**157.541**	**243.622**	**844.733**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	137.065	97.098	293.872
Totaal baten incidenteel	**137.065**	**97.098**	**293.872**
Saldo incidenteel	**- 20.476**	**- 146.524**	**- 550.862**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 138.871**	**- 271.769**	**- 723.675**

Financieel	Toelichting
per saldo een onderschrijding van €132.898 doordat enkele projecten nog niet of slechts deels zijn gerealiseerd.	
lagere lasten incidenteel	onderschrijdingen op diverse projecten. Deze worden hieronder toegelicht in de tabel 'incidentele inspanningen'.
hogere baten incidenteel	meer baten uit project subsidies dan begroot, zie de toelichting per project.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
uitvoeringsprogramma	28.655	30.492	-1.837
werving horeca Diemerbos	16.110	-	16.110
fietsbrug over de Gaasp	529	529	-
fietspaden Diemerbos fase 2	4.046	4.046	-
horeca Ouderkerkerplas	-	-	-
sloepennetwerk A'dam-Amstelland	25.007	16.880	8.127
ruiterroute Diemerpolder	9.063	6.344	2.719
hoofdroute noordoever G'plas	-	-	-
bomencompens. verbreding A2-A9	68.833	68.833	-
werving Abcoudestraatweg 79	4.231	-	4.231
wandelnetwerk Amstelland	1.067	1.067	
Overige projecten		8.874	-8.874
	157.541	137.065	20.476

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
uitvoeringsprogramma	30.000	30.000	-
werving horeca Diemerbos	25.100	-	25.100
fietsbrug over de Gaasp	3.103	3.103	-
fietspaden Diemerbos fase 2	7.500	7.500	-
horeca Ouderkerkerplas	53.639	-	53.639
sloepennetwerk A'dam-Amstelland	53.980	-	53.980
ruiterroute Diemerpolder	65.000	45.500	19.500
hoofdroute noordoever Gaasperplas	5.300	2.120	3.180
bomencompens. verbreding A2-A9	-	-	-
werving Abcouderstraatweg 79	-	-	-
wandelnetwerk Amstelland	-	-	-
Overige projecten	-	8.875	-8.875
	243.622	97.098	146.524

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop				x
juridische advisering	juridisch advies en toetsing uitgevoerd	x	x	x	x
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en Leisure ondernemingen	x			
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
grondverwerving en grondruil	grondverwerving en –ruil in goede afstemming met partners			x	
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	succesvolle exploitaties		x	x	
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap			x	
begeleiden aanleg Oostelijke Ontsluitingsweg IJburg	project naar tevredenheid begeleid		x		
begeleiden verbreding A2-A9	project naar tevredenheid begeleid		x		

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
Uitvoeringsprogramma Groengebied Amstelland:					
vervullen functie recreatiemakelaar	voorbereiding van projecten aangejaagd, uitbreiding fiets-, wandel en ruitermogelijkheden in het gebied. Concreet zijn verschillende partijen akkoord over financiering van aanleg en beheer van het wandelroutenetwerk. Dit project wordt voor 100% gefinancierd door de provincie. Op basis van subsidie uit het Groene Uitwegprogramma is door de recreatiemakelaar o.a. gewerkt aan; de definitiefases en financiële dekkingsplannen voor: Wandelnetwerk Amstelland en een Maatregelenprogramma duurzaam beheer Diemerbos. Op basis van de verkregen subsidiebeschikkingen kunnen beide projecten in 2019 van start		x		x
Investeringsprogramma Diemerbos					
werving horeca Diemerbos	het wervingstraject is afgerond. De geselecteerde ondernemer start in 2019 met de RO procedures. Dit project is goedkoper uitgevoerd dan begroot omdat Staatsbosbeheer een deel van de kosten op zich heeft genomen.		x		
fietsbrug over de Gaasp	Het project wacht op afronding door Rijkswaterstaat, uiterlijk in 2021. De activiteiten in 2018 betroffen verslaggeving aan subsidiegever.				
sloepennetwerk A'dam-Amstelland	In samenwerking met Amsterdam Marketing en de gemeentelijke partners van het Sloepennetwerk Zuid-Kennemerland is een integrale promotiekaart voor beide Sloepennetwerken ontwikkeld en onder ondernemers en andere openbare uitgiftepunten gedistribueerd. De fysieke promotie en voorlichtingspanelen voor het sloepennetwerk, zijn voorbereid, geproduceerd en uitgeleverd. Panelen en routemarkeringen worden in het voorjaar 2019 geplaatst		x		
fietspaden Diemerbos fase 2	uitvoering afgerond. De activiteiten in 2018 betroffen de afhandeling van de subsidie		x		
ruiterroute Diemerpolder	de voorbereidingen voor de aanleg van een ruiterroute zijn in 2018 gestart. Er is extra subsidie aangevraagd en toegezegd omdat de beschikbare middelen ontoereikend bleken. Ook is er gezocht naar besparingen. Omdat dit veel tijd heeft gekost verschuift de uitvoering naar 2019.				
Overige projecten					
Hoofdroute Noordoever Gaasperplas	de aanleg van de hoofdroute is uitgesteld n.a.v. het in 2018 gestarte participatie Gaasperplas, waarvan de hoofdroute onderdeel uitmaakt. In 2019 wordt dit project samengevoegd met het project Opwaarderen Gaasperplasgebied (deelprogramma 1).	x	x		
werving horeca Ouderkerkerplas	er is een horeca ondernemer geworven. In de loop van 2019 gaat de bouw van het paviljoen van start. Het projectbudget is bestemd voor de aanleg van NUTS voorzieningen, die begin 2019 wordt afgerond.		x	x	

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
bomencompensatie. verbreding A2 en A9	in 2018 zijn bomen gekapt voor de verbreding van de snelwegen A2 en A9. Een deel van de bomen zijn gecompenseerd door aanplant in de recreatiegebieden. De overschrijding komt doordat het bestuursbesluit pas na de vaststelling van de begroting is opgenomen. Dit project wordt voor 100% gedekt door subsidie.	x		x	
werving Abcoudestraatweg 79	de werving is in 2018 voorbereid en wordt in 2019 verder uitgevoerd.		x	x	
wandelnetwerk Amstelland	Definitiefase incl. financieel dekkingsplan voor realisatie en beheer is gerealiseerd. De voorbereiding en uitvoering kan in 2019 starten		x		x
overige	jaarlijkse vergoeding van het watersportpark in de Ouderkerkerplas		x		

2.3.8 Totaal

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.575.459	1.522.576	1.467.104
Inzet RNH regulier	1.496.004	1.517.412	1.444.282
Totaal lasten regulier	**3.071.463**	**3.039.988**	**2.911.386**
Baten:			
Opbrengsten regulier	616.306	569.541	549.146
Totaal baten regulier	**616.306**	**569.541**	**549.146**
Saldo regulier	**- 2.455.157**	**- 2.470.447**	**- 2.362.240**
Lasten:			
Lasten incidenteel	459.555	489.241	1.218.382
Inzet RNH incidenteel	68.351	83.323	75.652
Totaal lasten incidenteel	**527.906**	**572.564**	**1.294.033**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	131.545	24.904	151.407
Project subsidies	137.065	97.098	334.670
Totaal baten incidenteel	**268.610**	**122.002**	**486.078**
Saldo incidenteel	**- 259.296**	**- 450.562**	**- 807.956**
Saldo Totaal	**- 2.714.453**	**- 2.921.009**	**- 3.170.195**

2.4 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	werkelijk 2018	begroting 2018	werkelijk 2017
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	1.496.004	1.517.412	1.444.282
Bestuurskosten	4.435	2.781	5.435
Kantoorkosten	28.076	33.225	29.295
Vervoerskosten	31.185	29.955	27.705
PR & marketing	18.860	9.957	13.813
Bedrijfskosten	1.537.582	1.454.250	1.400.783
Projectkosten*	477.371	559.062	1.278.187
Afschrijvingen	5.407	5.407	5.407
Rentekosten	451	503	449
Bijzondere baten en lasten	- 3	-	63
Totaal lasten	**3.599.368**	**3.612.552**	**4.205.419**
Baten			
Exploitatieopbrengsten*	616.292	569.541	549.056
Financiële baten	13	-	90
Overige opbrengsten	131.545	24.904	151.407
Project subsidies	137.065	97.098	334.670
Totaal baten	**884.916**	**691.543**	**1.035.224**
Resultaat deelprogramma's	**- 2.714.453**	**- 2.921.009**	**- 3.170.195**
Bijdrage participanten	3.186.174	3.186.174	2.768.181
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**471.721**	**265.165**	**- 402.014**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	112.345	5.704	111.499
Onttrekking algemene reserve	- 225.058	- 194.793	- 519.927
Toevoeging bestemmingsreserve vervangingsinv.	921.900	876.900	469.107
Onttrekking bestemmingsreserve vervangingsinv.	- 302.876	- 300.000	- 409.040
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	8.874	8.875	7.650
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	- 43.464	- 131.521	- 61.303
Gerealiseerde resultaat	**-**	**-**	**-**
Exploitatieopbrengsten*:			
Huren	54.859	43.260	43.299
Erfpachten	240.101	246.495	246.435
Vergunning/kioskverkopen	1.000	5.115	5.100
Veergelden	18.137	15.343	17.900
Overige exploitatie inkomsten (voornamelijk evenementen)	302.195	259.328	236.323
	616.292	569.541	549.056

* projectkosten zijn inclusief inhuur personeel RNH incidenteel, groot onderhoud en overige investeringen

2.5 Wet FIDO MODELSTATEN A EN B

Modelstaat A (x € 1.000)

Kwartaal	1e			2e		
Maand	1 jan	1 feb	1 mrt	1 apr	1 mei	1 jun
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	296	296	296	296	296	296
Ruimte onder limiet		296			296	
Overschrijding		0			0	

Kwartaal	3e			4e		
Maand	1 jul	1 aug	1 sep	1 okt	1 nov	1 dec
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	296	296	296	296	296	296
Ruimte onder limiet		296			296	
Overschrijding		0			0	

Toelichting op modelstaat A

De Kasgeldlimiet voor recreatieschap Groengebied Amstelland bedraagt op basis van de begroting 2018 € 296.000,-. Het recreatieschap blijft het gehele jaar binnen de limiet.

Modelstaat B (x € 1.000)

Modelstaat B

1a	Renteherziening op vaste schuld O/G		-	
1b	Renteherziening op vaste schuld U/G		-	
2	Renteherziening op vaste schuld	(1a-1b)		-
3a	nieuw aangetrokken vaste schuld		-	
3b	nieuw uitgezette lange leningen		-	
4	netto nieuw aangetrokken vaste schuld	(3a-3b)		-
5	Betaalde aflossingen		-	
6	herfinanciering	(laagste van 4 en 5)	-	
7	Renterisico op de vaste schuld	(2+6)		-
8	Renterisiconorm			-
9a	ruimte onder			-
9b	Overschrijding			-

Renterisiconorm

10	Stand van de vaste schuld		-	
11	Vastgestelde percentage			
12	Renterisiconorm	(10x11)		-

Er hebben bij het recreatieschap Groengebied Amstelland geen renteherzieningen op vaste schulden plaatsgevonden en er zijn geen nieuwe leningen uitgezet of aangetrokken. De renterisiconorm is derhalve nihil.

DEEL 3: OVERIGE GEGEVENS

3.1 Samenstelling van het Algemeen Bestuur per 31 december 2018

GEMEENTE OUDER-AMSTEL	Mevrouw J. Langenacker (voorzitter)
GEMEENTE AMSTELVEEN	Mevrouw F. Gordon
GEMEENTE AMSTERDAM	De heer J. Wedemeijer (gemandateerd vertegenwoordiger van wethouder mevrouw M. van Doorninck)
	De heer R. Piers (gemandateerd vertegenwoordiger van wethouder mevrouw S. Kukenheim)
	De heer R. Vermin (gemandateerd vertegenwoordiger van wethouder L. Ivens)
GEMEENTE DIEMEN	De heer J.W. Nuijens
PROVINCIE NOORD-HOLLAND	De heer A. Tekin

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 5319539
Fax 023 - 5311700
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Groengebied Amstelland

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Groengebied Amstelland gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling Groengebied Amstelland, op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het vigerende normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- het overzicht van baten en lasten over 2018;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (Wnt) 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Groengebied Amstelland zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en diverse bijlagen. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.
Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Het Dagelijks Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het vigerende normenkader.

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Dagelijks Bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, het Controleprotocol Wnt 2018, de ethische voorschriften en onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben gecommuniceerd. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 21 maart 2019
Reg.nr.: 101821/215/396/2
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend : mr. drs. J.C. Olij RA

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Groengebied Amstelland in de openbare vergadering van 4 juli 2019.

voorzitter,
Mevrouw J. Langenacker

BIJLAGEN

BIJLAGE I: INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSSTAAT 2018

nr.	Omschrijving	Stand per 1-1-2018	Vermeerde-ringen 2018	Verminde-ringen 2018	Afschrij-vingen 2018	Stand per 31-12-2018
	ACTIVA					
1	Onroerende en roerende bezittingen	13.518	-		5.407	8.111
2	Investeringsuitgaven, welke gedekt worden uit reserves					
3	Financiële vaste activa	-			-	-
	Totaal	13.518	-	-	5.407	8.111
	PASSIVA					
1	Algemene reserve	1.421.930	112.345	225.058		1.309.218
2	Bestemmingsreserve Vervangingsinvest.	809.170	921.900	302.876		1.428.193
3	Bestemmingsreserve Investeringen	663.871	8.874	43.464		629.281
4	Aangegane langlopende leningen	-				-
	Totaal	2.894.971	1.043.119	571.398	-	3.366.692
	Bruto werkkapitaal	**2.881.452**	**1.043.119**	**571.398**	**-5.407**	**3.358.581**

BIJLAGE II: Financieel overzicht projectrekening Diemerbos 2018

nr.	*deelbudget*	*projecttrekker*	*budget per 1-1-2018*	*stortingen door derden*	*betalingen aan projecttrekkers*	*budget per 31-12-2018*
1	Fietspad Penbos-Diemerbos	Groengebied Amstelland	-	-	-	-
2	Diemerbosboom en landmark	Staatsbosbeheer	133.851,00	-	-	133.851,00
3	Verbreding watergangen	Dienst Landelijk Gebied/Amsterdam	92.054,66	-	6.575,34	85.479,32
4	Bouwrijp maken scoutingterrein	Staatsbosbeheer	-	-	-	-
5	Aansluiting wandelpad Landlust	Dienst Landelijk Gebied/Amsterdam	18.126,24	939,76	3.270,30	15.795,70
6	Faunapassages Provincialeweg	Stadsdeel Zuidoost	193.076,84	-	-	193.076,84
7	Zonering fietspad Diemen-Diemerbos	Gemeente Diemen	311.522,81	-	196.585,00	114.937,81
8	Doortrekken waterpartij Diemerdriehoek	Gemeente Diemen	-	-	-	-
9	Fietspaden naar extra onderdoorgang A9	Groengebied Amstelland	169.477,78	-	9.350,33	160.127,45
10	Fietsbrug over de Gaasp	Groengebied Amstelland	993.284,60	-	201.978,10	791.306,50
11	Aansluiting fietsverbinding IJburg	Gemeente Amsterdam	130.296,78	-	76.816,82	53.479,96
12	Fietspad oostkant Diemerbos	Groengebied Amstelland	37.125,79		1.983,41	35.142,38
13	Natuurcompensatie Rijkswaterstaat	Rijkswaterstaat	-	-	-	-
14	Promotie en evenementen	Staatsbosbeheer	27.512,52	-	-	27.512,52
15	Verevening	nader te bepalen	21.215,35	-	-	21.215,35
16	Beheerfonds	Staatsbosbeheer en Groengebied A.	409.937,27	72.512,89	117.159,09	365.291,07
17	Renteopbrengsten	naar Beheerfonds	-	-	-	-
	Totaal		2.537.481,64	73.452,65	613.718,39	1.997.215,90

Bijlage III: Stand van zaken projecten Investeringsprogramma Diemerbos fase 2

In het Investeringsprogramma Diemerbos fase 2 zijn veertien projecten benoemd. Van deze veertien projecten zijn er elf in de afgelopen periode tot uitvoering gekomen. Zeven projecten zijn inmiddels voltooid. Twee projecten komen in de loop van 2018 en 2019 gereed. Twee projecten zijn afgevoerd van de lijst en één project is op de lange baan geschoven. Hieronder volgt een overzicht van de stand van zaken per project/deelbudget.

1. Fietspad Penbos-Diemerbos. De Stuurgroep heeft besloten om dit project niet uit te voeren, omdat de kosten veel hoger uitkwamen dan was geraamd en te hoog waren om deze investering te rechtvaardigen. De gewenste fietsverbinding is via andere (deels nieuwe) fietspaden gerealiseerd.
2. Diemerbosboom en landmark. Voor dit project is de financiering nog niet rond. Het is daarom nog niet in uitvoering genomen. In 2016 is besloten om realisatie van dit project geen prioriteit te geven.
3. Verbreding watergangen. Dit project is begin 2015 gereed gekomen. Er zijn extra kosten gemaakt voor het afplaggen van percelen, zodat deze als moeras beheerd kunnen worden. Hierdoor kan voor deze percelen een hogere beheervergoeding vanuit de SNL worden verkregen. De meerkosten zijn gedekt via verevening met minderkosten van andere projecten.
4. Bouwrijp maken scoutingterrein. Dit project is in 2015 gereed gekomen. Het projectbudget is licht overschreden. De meerkosten zijn gedekt via verevening met minderkosten van andere projecten.
5. Aansluiting wandelpad Landlust. Het wandelpad is begin 2015 gereed gekomen. In 2017 zijn enkele fruitbomen langs het pad geplant.
6. Faunapassages Provincialeweg. In 2015 is één faunapassage gerealiseerd ter hoogte van de Bijlmerweide. Een tweede, ter hoogte van het recreatiegebied Gaasperplas is in voorbereiding. De uitvoering is in 2019 gepland.
7. Zonering fietspad Diemen-hoofdingang Diemerbos. In 2015 is de eerste fase (vier deeltracés, ca. 935 meter) gerealiseerd. In 2018 is de tweede fase (ca. 665 meter) gerealiseerd.
8. Doortrekken waterpartij Diemerdriehoek. Dit project hangt nauw samen met de realisatie van project 1, fietspad Penbos-Diemerbos. Omdat het fietspad niet wordt gerealiseerd, heeft de Stuurgroep in 2016 besloten om af te zien van realisatie van dit project. Het beschikbare budget is naar het vereveningsdeel van de projectrekening overgeheveld en daarmee beschikbaar voor eventuele andere projecten.
9. Fietspaden naar extra onderdoorgang A9. De fietspaden zijn in 2015 gereed gekomen. De kosten waren lager dan geraamd. Het overschot komt via de verevening beschikbaar voor projecten die duurder uitvallen. De nieuwe onderdoorgang (werk Rijkswaterstaat) is in december 2016 in gebruik genomen.
10. Fietsbrug over de Gaasp. Dit project is in opdracht van Rijkswaterstaat tot uitvoering gekomen. Hoewel de bouw van de nieuwe brug voorspoedig verloopt, is het voor het fietspad bestemde gedeelte gedurende de gehele bouwtijd van de tunnel in de Gaasperdammerweg nodig voor het omgelegde autoverkeer. Pas als de tunnel in gebruik genomen is kan het fietspadgedeelte beschikbaar komen voor het fietsverkeer. Verwacht wordt dat het fietspad over de brug uiterlijk in 2021 in gebruik kan worden genomen.
11. Aansluiting fietsverbinding IJburg. Dit project is in 2016 in voorbereiding genomen en in 2017 gerealiseerd. Het project is duurder geworden dan geraamd. De meerkosten zijn gedekt via verevening en een extra bijdrage van de projecttrekker gemeente Amsterdam.
12. Fietspad oostkant Diemerbos. Dit fietspad is in 2015 gereed gekomen. De kosten waren lager dan geraamd. Het overschot komt via de verevening beschikbaar voor projecten die duurder uitvallen.
13. Natuurcompensatie Rijkswaterstaat. Dit project is in 2015 gereed gekomen. Mogelijk volgt nog een uitbreiding, als de aangrenzende gronden aangekocht kunnen worden. Dit project wordt geheel in opdracht en voor rekening van Rijkswaterstaat uitgevoerd, buiten de projectrekening van het Diemerbos om.
14. Promotie en evenementen. In 2016 is door Staatsbosbeheer een promotieplan opgesteld. Op basis hiervan is een bedrag uit het projectbudget beschikbaar gesteld voor inrichting van een infotheek.

15. Verevening. Door het goedkoper uitvallen van de projecten 9 en 12, door het vervallen van project 8 en door een extra bijdrage voor fietspad 11 is geld beschikbaar gekomen voor de financiering van meerkosten op de projecten 3, 4 en 7.
16. Beheerfonds. Het fonds is gevuld door garantiebijdragen van de gemeente Amsterdam, de gemeente Diemen en de provincie Noord-Holland. Daarnaast zijn de inkomsten uit evenementen en de renteopbrengsten in het beheerfonds gestort. De uitgaven betreffen de niet door SNL-subsidies of andere begrotingen gedekte kosten voor onderhoud door Staatsbosbeheer en Groengebied Amstelland.
17. Renteopbrengsten. Over 2018 is geen rente uitgekeerd, omdat het rentepercentage 0 was.

Groengebied Amstelland,
11 januari 2019.

BIJLAGE IV: Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2018

Omschrijving	Jaar van inv.	Geactiv. t/m 2017	Ver-meer-derd	Ver-min-derd	Geactiv. t/m 2018	Ter-mijn	Boek-waarde 1-1-2018	Afschr. t/m 2017	Afschr. 2018	Afschr. des-invest.	Boek-waarde 31-12-2018	Rest-waarde
Vervoermiddelen												
Suzuki 97-LRH-9	2010	38.500	-	-	38.500	5	-	-38.500	-		-	-
Suzuki 00-PPG-4	2011	20.000	-	-	20.000	5	-	-20.000	-		-	-
		58.500	-	-	58.500		-	-58.500	-	-	-	-
Vaartuigen												
Pont over Amstel	2005	81.107	-	-	81.107	15	13.518	-67.589	5.407		8.111	5.000
		81.107	-	-	81.107		13.518	-67.589	5.407	-	8.111	5.000
Totaal generaal		**139.607**	**-**	**-**	**139.607**		**13.518**	**-126.089**	**5.407**	**-**	**8.111**	**5.000**

Bijlage V: GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn in dit kader geen bijzonderheden te melden

Bijlage VI: Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing Groengebied Amstelland 2018

Op 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden. Het BBV verplicht het Groengebied Amstelland (GGA) aandacht te besteden aan de risico's. Met de voorliggende 'Nota weerstandsvermogen' wordt het noodzakelijke inzicht in zowel het weerstandsvermogen als de weerstandscapaciteit van het GGA gegeven.

Deze nota is in vier fasen tot stand gekomen.
1. Inventariseren en kwantificeren risico's;
2. De gewenste / benodigde omvang van het weerstandsvermogen;
3. Berekenende weerstandscapaciteit per begin 2019;
4. Matching Gewenst weerstandsvermogen – Berekende weerstandscapaciteit.

In deze nota worden de uitkomsten van deze fasen beschreven.

1. Inventariseren en kwantificeren risico's

In de eerste fase zijn de risico's van GGA geïnventariseerd. Met de budgethouders zijn deze risico's in beeld gebracht. De geïnventariseerde risico's zijn beschreven en onderverdeeld naar:

Hoog / Midden / Laag (kans)
Risico's zijn als 'Hoog' aangemerkt indien de kans van voordoen hoog wordt geacht, enzovoort. Bij een hoog risico is de financiële impact voor 80 procent meegenomen, bij een midden risico voor 50 procent en bij een laag risico voor 20 procent.

Structureel / Incidenteel
Risico's zijn als incidenteel of structureel aangemerkt. Een structureel risico heeft een financiële impact in meerdere begrotingsjaren. Een incidenteel risico heeft een financiële impact in één begrotingsjaar. De structurele risico's zijn voor twee jaar meegenomen in de risicokwantificering omdat er van uit gegaan wordt dat dit risico na twee jaar opgevangen moet zijn binnen de begroting.

Voor het kunnen bepalen van het benodigde weerstandsvermogen is de financiële impact per risico berekend. Risico's zijn per definitie niet goed meetbaar. Dit komt doordat voor voorzienbare en redelijk kwantificeerbare risico's een voorziening moet worden gevormd. Om toch tot een kwantificering te kunnen komen, zijn de bepalende factoren voor een schatting van de kans van optreden (Hoog / Midden / Laag) en de impact van het risico (in euro's) geïdentificeerd. Zoveel mogelijk is de (gemiddelde) omvang van de bij het risico betrokken exploitatielasten en/of investeringsbedragen meegenomen bij de (subjectieve) bepaling van de kans en het effect.

Dit betekent dat niet de gehele omvang van de mogelijke financiële impact wordt opgenomen als risicobuffer. Door vermenigvuldiging van de impact met een kans van optreden wordt een onnodig hoge risicobuffer vermeden. Tegelijkertijd wordt door de combinatie van verschillende risico's in de bepaling van de weerstandscapaciteit redelijkerwijs wel gezorgd voor voldoende vermogen voor tegenvallers.

Op basis van de risico-inventarisatie zijn de volgende risico's onderkend. De geïnventariseerde risico's zijn gekwantificeerd voor een bedrag van in totaal € 566.000,-. Een nadere specificatie van dit bedrag is:

Risico	**Kans**	**Incidenteel / Structureel**	**Financiële impact**	**Uitgaande van twee jaar**
1. Subsidies (risico van terugbetalen / hogere eigen bijdrage m.b.t. KvA)	Laag risico	Incidenteel	€ 50.000	€ 50.000
2. Ingroeiregeling (nieuwe voorzieningen en/of gebieden waarvan het onderhoud op enig moment uit de begroting betaald moet worden.)	Laag risico	Incidenteel	€ 40.000	€ 40.000
3. Talud-stabiliteit Ouderkerker-plas/Gaasperplas	Laag risico	Incidenteel	€ 300.000	€ 300.000
4. Verandering regelgeving (bijvoorbeeld wijziging zwemwater kwaliteit)	Midden risico	Incidenteel	€ 75.000	€ 75.000
5. Verminderde inkomsten door het niet naleven/realiseren van contractvoorwaarden	Midden risico	Incidenteel	€ 53.000	€ 53.000
6. Financiële consequenties contract beëindiging erfpachtnemers / tegenvallend bezoek evenementen	Laag risico	Incidenteel	€ 33.000	€ 33.000
7. Kans op vaststelling bodemverontreiniging	Midden risico	Incidenteel	€ 15.000	€ 15.000
Totaal				**€ 566.000**

- Bij de bepaling van de totale financiële impact voor alle risico's worden de incidentele risico's eenmalig meegenomen. Bij structurele risico's wordt de verwachte financiële impact per jaar met twee vermenigvuldigd.

2. De gewenste / benodigde omvang van het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is in artikel 11 van het BBV gedefinieerd als “De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente (of de gemeenschappelijke regeling) beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie”.

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's, die zich in de praktijk voordoen, op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid verandert dan wel ingekrompen moet worden. Het vermogen om het beleid door te zetten, is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Er zijn (nog) geen wetenschappelijke of algemeen geldende normen voor de gewenste omvang van een weerstandsvermogen. Iedere gemeente en gemeenschappelijke regeling moet zelf invulling geven aan de gewenste omvang, gelet op haar eigen situatie en context. De omvang van het weerstandsvermogen moet in verhouding staan tot de risico's die de organisatie loopt. De risico's moeten niet kunnen worden opgevangen door stuur- en beheersmaatregelen en / of financieel kunnen worden afgedekt door voorzieningen.

De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering is een logische basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat niet alle risico's kunnen worden gekwantificeerd (p.m.-posten).

1. Voor de geïdentificeerde en gekwantificeerde risico's worden de uitkomsten van de risico-inventarisatie als norm genomen voor het bepalen van het gewenste minimale weerstands-vermogen. Bij de risico-inventarisatie zijn risico's gekwantificeerd voor een bedrag van € 566.000,-.

2. Voor de niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Het rijk stelt voor de gemeenten die vallen onder het artikel 12-regime, de minimale buffer van de algemene reserve ook op 2% van de som van de structurele inkomsten te stellen. Voor GGA komt 2% van de structurele inkomsten overeen met een bedrag van € 64.000,-. Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor *niet* gekwantificeerde risico's.

Het totale benodigd weerstandsvermogen komt daarmee op een bedrag van € 630.000,-. In het volgende hoofdstuk wordt de omvang van het weerstandsvermogen gerelateerd aan de aanwezige weerstandscapaciteit.

3. Berekende weerstandscapaciteit per begin 2019

Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan: het geheel aan beschikbare en vrij aanwendbare financiële middelen om mogelijke “resterende” risico's met financieel gevolg op te kunnen vangen. Met “resterende” risico's worden bedoeld: de risico's die onvoldoende “in control” zijn of kunnen worden gehouden door stuur- en beheersmaatregelen en/of waarvoor (nog) geen specifieke voorzieningen zijn of kunnen worden getroffen.

De bepaling van de weerstandscapaciteit is een momentopname. De gekozen peildatum is 1 januari 2019. Bij het berekenen van de aanwezige weerstandscapaciteit wordt gekeken naar het “vrije deel” in reserves en voorzieningen

De eventuele stille reserves zijn niet bij de weerstandscapaciteit betrokken.

Ad 1. Vrije deel reserves en voorzieningen

Bij het bepalen van het vrije deel van de reserves en voorzieningen is voorzichtigheid betracht. Criterium is of het algemeen bestuur de betreffende reserve in geval van een calamiteit kan vrijmaken zonder dat hierdoor een exploitatietekort ontstaat. Daarbij komt dat bij gebruik van een reserve, de rente die dit financieringsmiddel genereert tevens structureel gedekt moet worden.

Reserve / voorziening	**Stand 01-01-2019**	**Deel direct beschikbaar voor weerstandscapaciteit**
Algemene reserve	1.309.218	1.309.218
Bestemmingsreserve Vervangingsinvest.	1.428.193	
Bestemmingsreserve Investeringen	629.281	
Totaal	**3.366.692**	**1.309.218**

*Voor de bovengenoemde reserves is de stand van de reserves per 1 januari 2019 als basis genomen waarbij alle goedgekeurde bestuursvoorstellen waarin beslag wordt gelegd op deze reserves zijn meegenomen (tot en met het AB van 28 november 2013). Kortom, alle reeds toegekende bijdragen vanuit de reserves maken geen deel uit van de ruimte hierboven gepresenteerd als weerstandscapaciteit.

Van de reserves (het eigen vermogen) is € 1,3 miljoen aangemerkt als direct beschikbare incidentele weerstandscapaciteit. Deze capaciteit is afkomstig uit de algemene reserve. Het vrije deel uit de overige reserves is niet direct beschikbaar. Het algemeen bestuur moet hiervoor eerst de bestemming van de reserve wijzigen, hetgeen tot de mogelijkheden behoort. Voorzieningen worden niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

In de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt elk jaar de (specificatie van de) weerstandscapaciteit vermeld, overeenkomstig artikel 11, lid 2a van het BBV. In het jaarverslag wordt op grond van artikel 26 BBV verantwoording afgelegd over de ontwikkelingen in de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit wordt elk jaar berekend bij de jaarrekening met als peildatum de balansdatum. De berekeningswijze en de uitgangspunten blijven hierbij ongewijzigd, tenzij het algemeen bestuur anders besluit.

Peildatum van de weerstandscapaciteit, zoals die in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt vermeld, is de laatste balansdatum. Dit is 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de begroting wordt samengesteld.

4. Matching Gewenst weerstandsvermogen – Berekende weerstandscapaciteit

De conclusie in deze nota is dat GGA over een weerstandscapaciteit beschikt van € 1,3 miljoen om de risico's te dekken. Het gewenste weerstandsvermogen is berekend op € 630.000.

Voorgesteld wordt de minimale omvang van de algemene reserve voor het benodigd weerstandsvermogen vast te stellen op € 630.000.

Ingaande de begroting 2010 en de jaarrekening 2009 wordt het gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor de geïdentificeerde en de gekwantificeerde risico's jaarlijks herzien. Risico's en de omvang van de risico's kunnen jaarlijks wijzigen.

Natuurlijk blijft het signaleren en het beheersen van de risico's een dagelijks proces. Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd over belangrijke nieuwe risico's gedurende het jaar. De risico's met een hoge kans van voordoen worden als vast onderdeel in de planning & control instrumenten (begroting, bestuursrapportages, jaarrekening) behandeld.

Bijlage VII: WNT-verantwoording 2018

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Groengebied Amstelland van toepassing zijnde regelgeving: "het algemene WNT-maximum".

In mei 2017 is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten om in het financieel verslaggevingsdocument de vermelding van iedere topfunctionaris van wie de bezoldiging €1.500 of minder per kalenderjaar bedraagt te wijzigen. In de jaarrekening kan volstaan worden met de naam en de functie.
De bestuurdersfuncties van het Recreatieschap betreffen onbezoldigde functies.

Overzicht van de bestuurders over het verantwoordingsjaar 2018:

Naam:	**Functie**
Mevrouw J. Langenacker	Lid AB en DB (voorzitter)
De heer J. Wedemeijer	Lid AB en DB (vice voorzitter)
Mevrouw F. Gordon	Lid AB en DB
De heer R. Piers	Lid AB
De heer R. Vermin	Lid AB
De heer J.W. Nuijens	Lid AB
De heer A. Tekin	Lid AB

Uitbetaalde beëindigingsvergoeding 2018
Er zijn geen uitkeringen gedaan wegens beëindiging dienstverband aan top functionarissen.

Rapportageverplichtingen overige functionarissen
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2018 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2018 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

BEGROTINGSWIJZIGING
GROENGEBIED AMSTELLAND

2019

Velsen-Zuid, 21-3-2019

INHOUDSOPGAVE

		Blz.
INLEIDING		**3**
DEEL 1: PROGRAMMA GROENGEBIED AMSTELLAND 2019		**4**
1.0	**Financiële transitie**	**4**
1.1	**Programma-accenten 2019**	**4**
1.2	**Verduurzaming beheer**	**4**
1.3	**Nieuwe Ambitie en visie**	**5**
1.4	**Ontwikkelen natuur en recreatie**	**5**
1.5	**Financiële uitgangspunten 2019**	**5**
1.6	**Meerjarenraming**	**6**
1.7	**Overzicht participantenbijdrage 2018 - 2019**	**6**
1.8	**Weerstandsvermogen en risicobeheersing**	**7**
DEEL 2: FINANCIËLE VERANTWOORDING 2019		***8***
2.1	**Overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2019**	**8**
2.2	**Toelichting op baten en lasten over 2019 per deelprogramma**	**9**
2.2.1	Gebiedsbeheer	9
2.2.2	Toezicht	12
2.2.3	Financiën	13
2.2.4	Bestuursadvisering	14
2.2.5	Secretariaat	16
2.2.6	Communicatie	17
2.2.7	Inrichting & ontwikkeling	19
2.2.8	Totaal	22
2.3	**Overzicht van baten en lasten over 2019 per kostensoort**	**23**
DEEL 3: OVERIGE GEGEVENS		***24***
3.1	**Vaststelling door het Algemene Bestuur**	**24**

INLEIDING

De begroting 2019 voor Groengebied Amstelland werd op 5 juli 2018 door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Inmiddels is meer bekend over de onderhoudstoestand, indexcijfers etc. Ook zijn in het jaarprogramma wijzigingen doorgevoerd. De begrotingswijziging geeft een vooruitzicht van de uitvoering van het programma van het groengebied en de belangrijkste wijzigingen t.o.v. de begroting 2019. Tevens wordt de financiële positie voor het jaar 2019 toegelicht. Uitgangspunt is een financieel gezond recreatieschap, dat wil zeggen een sluitende begroting met voldoende weerstandsvermogen.

De gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Diemen en Ouder-Amstel participeren samen met Provincie Noord-Holland in de gemeenschappelijke regeling recreatieschap Groengebied Amstelland. Zij financieren het jaarlijkse exploitatietekort dat resteert na de inkomsten uit (erf)pacht en verhuur voor recreatieve activiteiten, horeca en evenementen.

De begrotingswijziging 2019 geeft een aangepast beeld van uitvoering van het programma van het recreatieschap en de effecten daarvan op de begroting. Tevens wordt de financiële positie van het gebied toegelicht. Uitgangspunt is een financieel gezonde bedrijfsvoering, dat wil zeggen een sluitende begroting met voldoende reserves en weerstandsvermogen.

Naast de begrotingswijziging wordt de ontwikkeling van de doelen in meerjarenperspectief beschreven.

DEEL 1: PROGRAMMA GROENGEBIED AMSTELLAND 2019

1.0 Financiële transitie

De komende maanden gaat intensief gewerkt worden aan de financiële transitie van de recreatieschappen Noord-Holland. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Het implementeren van het in ontwikkeling zijnde Missie-Visie-traject en dat vertalen naar een begroting conform BBV.
- Het uitwerken van bijpassende doelen, prestaties en taken.
- Aansluiting tussen begroting en beheerplannen

Verder komt de vernieuwing en aanscherping van de P&C-cyclus aan de orde alsmede het vernieuwen van de risicoanalyse en nadere onderbouwing van het weerstandsvermogen. De begroting 2021 moet dan geheel BBV-conform zijn.

Om dat te bereiken gaan we de komende maanden met de participanten in overleg. Op basis van de uitkomsten van dat overleg wordt dit najaar een “dummy-begroting 2020 nieuwe stijl” aan de participanten gepresenteerd.

1.1 Programma-accenten 2019

Groengebied Amstelland is ingericht als recreatiegebied om steden en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. De doelen, genoemd in artikel 2 van de Gemeenschappelijke Regeling, worden uitgewerkt in drie hoofdactiviteiten:
a. Beheren en instandhouden van de ingerichte gebieden en voorzieningen.
b. Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.
c. Uitvoeren van het inrichtingsplan en investeringsprogramma.

Op basis van de doelen, beleid en de besluiten in de afgelopen jaren zijn er 3 thema's waarop het recreatieschap zich in 2019 concentreert. Als eerste is er de opgave om beheer en onderhoud te verduurzamen en zo de baten en lasten van het recreatiegebied voor de lange termijn in evenwicht te brengen (hoofdactiviteit a). Verder wordt er gewerkt aan het formuleren van een nieuwe ambitie en visie voor het recreatieschap (hoofdactiviteit b). Tenslotte blijft het schap zich inzetten voor de ontwikkeling van natuur en recreatie in en om haar gebieden (hoofdactiviteit c).

1.2 Verduurzaming beheer

Uit de actualisatie en de doorrekening in 2015 is duidelijk geworden dat om alle voorzieningen van het Groengebied op termijn in stand te houden een budget van 2,4 miljoen nodig is en een tekort van € 800.000 is geconstateerd. Het AB heeft aangegeven het toen (2015) actuele kwaliteitsbeeld als voldoende te beschouwen.

In 2017 is gestart met een nieuwe opzet voor beeldkwaliteitsplannen met genormeerde kwaliteitsniveaus. Conclusie daaruit is dat de eerder berekende kosten voor instandhouding een getrouw beeld geven. Resultaten van het Cyber-onderzoek zijn in juni 2018 aan het AB gepresenteerd.

In 2016 en 2017 zijn besluiten genomen om de ontstane tekorten in te lopen. Er is gekozen voor een mix van maatregelen bestaande uit het verhogen van de participantenbijdragen (€ 400.000), het realiseren van extra inkomsten (€ 250.000) en versobering van het beheer (€ 150.000). Daarbij wordt het inrichtingsniveau zoveel mogelijk gehandhaafd. Het tekort op het beheer moet in 2024 ingelopen zijn.

In 2019 worden concreet de volgende activiteiten uitgevoerd om meer inkomsten te realiseren:
● werven van een exploitatie voor de Abcouderstraatweg 79
● werven van nieuwe evenementen passend binnen de mogelijkheden van de regelgeving en de draagkracht van de natuur en omgeving.
● samenwerken met de gemeente Amsterdam om het programma voor het Opwaarderen van het Gaasperplasgebied te voltooien na het participatietraject. Dit maakt nieuwe investeringen in het gebied mogelijk, waaronder mogelijk een aanvullende horecavoorziening aan de Gaasperplas.

1.3 Nieuwe Ambitie en visie

In 2019 wordt na bestuurlijke goedkeuring een proces gestart om te komen tot een ambitie en daar op volgend een visie voor Groengebied Amstelland. De ambitie en visie worden leidraad voor toekomstige beheer- en onderhoudsprogramma van het recreatieschap. Vanzelfsprekend wordt de nieuwe visie ontwikkeld met het oog op gemeentelijk beleid, de Metropoolregio Amsterdam en ander richtinggevend beleid. Alle actoren bij en in GGA worden betrokken bij dit proces.

1.4 Ontwikkelen natuur en recreatie

Conform de doelen van het recreatieschap blijft GGA zich inzetten voor de ontwikkeling van natuur- en recreatie. Het gaat daarbij vooral om no-regret ontwikkelingen die niet hoeven wachten op de voltooiing van de nieuwe ambitie en visie. Concreet staan er in 2019 de volgende activiteiten gepland.

● aanleg van een ruiterroute door de Diemerpolder
● verder ontwikkelen van het sloepennetwerk A'dam-Amstelland
● het uitrollen van het wandelnetwerk in Amstelland

1.5 Financiële uitgangspunten 2019

• **Index:**
De kosten zijn verhoogd met een index van 1,50% voor 2019 gebaseerd op inflatiecijfer CBS (CPI nov. 2017). De participantenbijdrage is ook verhoogd met deze index.

• **Aansluiting begroting met de meerjarenplanning beheer:**
De door een extern bureau (Cyber) opgestelde meerjarenraming beheer (zie paragraaf 1.2) en de begrotingssystematiek van het recreatieschap sluiten nog niet volledig op elkaar aan. Er wordt hard gewerkt aan het aansluiten van de werkwijze van GGA en de methodologie van de meerjarenraming. Voor de begroting 2021 moet dit op orde zijn. Vooralsnog wijkt de begroting op twee punten af van de meerjarenraming beheer:
● In de begroting wordt gewerkt met bedrijfskosten zoals verzekeringen en vervoer die indirect worden toegerekend aan het recreatieschap door de uitvoeringsorganisatie. Het gaat om een relatief beperkt bedrag (circa € 50.000).
● voor het berekenen van het gemiddeld jaarlijks noodzakelijke bedrag dat nodig is voor het uitvoeren van groot onderhoud en investeringen hanteert het schap een horizon van 10 jaar, en de meerjarenraming een horizon van 50 jaar. Dit leidt tot verschillen in de meerjarenraming. Dit levert geen problemen op zolang het schap de systematiek, zoals gepland, binnen afzienbare gelijk trekt.

1.6 Meerjarenraming

	jaarrekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
totaal lasten	3.599.368	4.462.523	4.144.145	5.294.481	3.989.347
exploitatiebaten	884.916	927.614	904.740	1.940.965	675.815
participantenbijdrage	3.186.174	3.233.967	3.299.617	3.366.599	3.434.941
saldo	**471.721**	**-300.942**	**60.212**	**13.083**	**121.409**

Toelichting belangrijkste wijzigingen 2019
Het saldo van de begroting na wijziging is € 72.000 lager. De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de programmabegroting 2019 zijn:

- **Per saldo hogere reguliere lasten.**

In verband met het doorvoeren van nieuwe begrotingsregels als gevolg van de eisen gesteld door de BBV verschuift een deel van de kosten van incidenteel naar regulier. Het gaat daarbij om kosten voor groot onderhoud. Zie voor meer toelichting het hoofdstuk 'toelichting per deelprogramma'.

- **Per saldo lagere incidentele lasten**

Een deel van de incidentele lasten verschuift naar de reguliere lasten zoals hierboven omschreven. Verder zijn de incidentele lasten lager door temporisering van het project Hoofdroute Gaasperplas. Dit project is geïntegreerd met het vervolg van het participatietraject voor het opwaarderen van het Gaasperplasgebied. De maatregelen die daaruit volgen worden op zijn vroegst in 2020 opgestart.

1.7 Overzicht participantenbijdrage 2018 - 2019

	begrotings-wijziging 2018	+ index			programma begroting 2019
Indexatie		1,50%			
Provincie Noord-Holland	**€ 888.943**	13.334			**€ 902.277**
Gemeente Amstelveen	**€ 500.203**	7.503			**€ 507.706**
Gemeente Amsterdam	**€ 1.567.599**	23.514			**€ 1.591.113**
Gemeente Diemen	**€ 152.909**	2.294			**€ 155.203**
Gemeente Ouder-Amstel	**€ 76.520**	1.148			**€ 77.668**
Totaal participantenbijdrage	**€ 3.186.174**	**€ 47.793**			**€ 3.233.967**

	programma begroting 2019	+ index			begrotings-wijziging 2019
Indexatie		0,00%			
Provincie Noord-Holland	**€ 902.277**	-			**€ 902.277**
Gemeente Amstelveen	**€ 507.706**	-			**€ 507.706**
Gemeente Amsterdam	**€ 1.591.113**	-			**€ 1.591.113**
Gemeente Diemen	**€ 155.203**	-			**€ 155.203**
Gemeente Ouder-Amstel	**€ 77.668**	-			**€ 77.668**
Totaal participantenbijdrage	**€ 3.233.967**	**€ -**	**€ -**		**€ 3.233.967**

1.8 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover het Groengebied Amstelland beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij het GGA zijn in 2018 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen in de jaarrekening 2018. Vanaf 2017 dienen volgens BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

	BGR 2018	JR 2018	BGR 2019
Netto schuldquote	-78%	-82%	76%
Idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-78%	-82%	76%
Solvabiliteitsrisico	89%	90%	88%
Structurele exploitatieruimte	17%	47%	-7%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

** De bij het Nationaal Groenfonds in beheer gehouden gelden t.b.v. de project rekening Diemerbos zijn bij*

Toelichting:
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) wordt dit als voldoende bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Het groengebied heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.

Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

DEEL 2: PROGRAMMAVERANTWOORDING 2019

2.1 Overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2019

Deelprogramma	Begroting 2019 lasten	Begroting 2019 baten	Begroting 2019 saldo	Wijziging 2019 lasten	Wijziging 2019 baten	Wijziging 2019 saldo	Begroting na wijziging 2019 lasten	Begroting na wijziging 2019 baten	Begroting na wijziging 2019 saldo
1 Gebiedsbeheer	2.917.787	599.387	- 2.318.400	93.438	15.813	- 77.625	3.011.225	615.200	- 2.396.025
2 Toezicht	480.996	-	- 480.996	-	-	-	480.996	-	- 480.996
3 Financiën	46.545	-	- 46.545	- 923	-	923	45.622	-	- 45.622
4 Bestuursadvisering	225.916	-	- 225.916	-	-	-	225.916	-	- 225.916
5 Secretariaat	48.470	-	- 48.470	3.250	-	- 3.250	51.720	-	- 51.720
6 Communicatie	85.239	-	- 85.239	-	-	-	85.239	-	- 85.239
7 Inrichting & ontwikkeling	970.515	569.591	- 400.924	- 408.710	- 257.177	151.533	561.805	312.414	- 249.391
Bijdrage participanten		3.233.967	3.233.967		-	-		3.233.967	3.233.967
Totaal lasten en baten	**4.775.468**	**4.402.945**	**- 372.523**	**- 312.945**	**- 241.364**	**71.581**	**4.462.523**	**4.161.581**	**- 300.942**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**- 372.523**			**71.581**			**- 300.942**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Onttrekking algemene reserve	-	156.216	- 156.216	-	- 149.418	149.418	-	6.798	- 6.798
Toevoeging bestemmingsreserve vervangingsinv	901.900	-	901.900	- 901.900	-	- 901.900	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve vervangingsinv	-	830.000	- 830.000	-	- 650.000	650.000		180.000	- 180.000
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	8.875	-	8.875	1.311	-	1.311	10.186		10.186
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	297.082	- 297.082	-	- 172.752	172.752		124.330	- 124.330
Totaal lasten en baten	**5.686.243**	**5.686.243**	-	**- 1.213.534**	**- 1.213.534**	-	**4.472.709**	**4.472.709**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**5.686.243**	**5.686.243**	**-**	**- 1.213.534**	**- 1.213.534**	**-**	**4.472.709**	**4.472.709**	**-**

2.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten over 2019 per deelprogramma

2.2.1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.482.632	- 170.501	1.312.131
Inzet RNH regulier	597.694	-	597.694
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	896.400	896.400
Groot onderhoud	-	808.600	808.600
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-	- 808.600	- 808.600
Totaal lasten regulier	**2.080.326**	**725.899**	**2.806.225**
Baten:			
Opbrengsten regulier	599.387	15.813	615.200
Totaal baten regulier	**599.387**	**15.813**	**615.200**
Saldo regulier	**- 1.480.939**	**- 710.086**	**- 2.191.025**
Lasten:			
Lasten incidenteel	822.461	- 652.461	170.000
Inzet RNH incidenteel	15.000	20.000	35.000
Totaal lasten incidenteel	**837.461**	**- 632.461**	**205.000**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 837.461**	**632.461**	**- 205.000**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 2.318.400**	**- 77.625**	**- 2.396.025**

Financieel	Toelichting
lagere bedrijfskosten regulier groot onderhoud lagere lasten incidenteel	Het schap heeft een externe scan voor de beheerkosten voor jaarlijks en groot onderhoud laten uitvoeren. De lasten voor groot onderhoud zijn apart inzichtelijk gemaakt onder de reguliere lasten. Hierdoor verschuiven lasten van incidenteel (€ 652.461) en bedrijfskosten regulier (€ 170.501) naar de post Groot Onderhoud.
hogere opbrengsten regulier	hogere baten door nieuwe horeca bij de Ouderkerkerplas en de verhuur aan de Abcouderstraatweg 79.

Onderbouwing beheerkosten (per categorie uitgesplitst)

	DO	GO/VV	Kapitaallasten
Groen	504.760	77.300	
Verharding	98.151	289.000	
Water	61.103	110.000	
Riolering	24.969	-	
Civiele kunstwerken	37.860	115.000	
Meubilair	85.971	203.300	
Reiniging	153.570	-	
Gebouwen	88.914	14.000	
Onderhoud pontveer	70.035		
Oevers strand	42.867		
	1.168.200	808.600	-
Overig bedrijfskosten	143.931	-	
	1.312.131	808.600	-

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
huisvestingskosten	180.000		180.000
opwaarderen Gaasperplasgebied	25.000		25.000
	205.000	-	205.000

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
controleren zwemwaterkwaliteit	verontreiniging tijdig opgemerkt	x			
uitgeven en reguleren vergunningen/gebruiksovereenkomsten	naleving gecontroleerd	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandeling klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	inzet nuttig voor schap en bevredigend voor deelnemers			x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x
inschakelen agrariërs bij beheer	lagere beheerlasten	x		x	
coördineren grote evenementen	optimale opbrengsten voor recreatieschappen Noord-Holland		x	x	
begeleiden Amsterdam Open Air, Gaasperpleasure, Buiten Westen en sportevenementen	organisator/gemeente/partners/ omwonenden tevreden over dienstverlening schap	x	x	x	
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop				x
juridische advisering	juridisch advies en toetsing	x	x	x	x
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en Leisure ondernemingen	x			

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
Opwaarderen Gaasperplasgebied	In 2018 is het participatietraject afgerond. In 2019 wordt het resultaat getoetst aan de regelgeving en wordt het bestuurlijke traject ingezet. Zie de separate mededeling.	x	x		x
huisvestingskosten	De beheersorganisatie kan niet langer gevestigd blijven in Wester Amstel. De eigenaar heeft de huur opgezegd. Het bestuur heeft besloten werkplekken te maken in de bestaande bebouwing bij Elsenhoven. Het budget betreft de kosten voor het recreatieschap voor verbouw en herinrichting.	x		x	

2.2.2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	31.275	-	31.275
Inzet RNH regulier	449.721	-	449.721
Totaal lasten regulier	**480.996**	**-**	**480.996**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 480.996**	**-**	**- 480.996**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 480.996**	**-**	**- 480.996**

Financieel	**Toelichting**
geen wijzigingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	recreanten voelen zich veilig; toezicht conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			
specifieke handhaving: zichtbaarheid en handhaving verbeteren	waarborgen veiligheidsgevoel recreanten & maatschappelijke draagvlak		x		x

2.2.3 Financiën

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	12.667	2.024	14.691
Inzet RNH regulier	56.687	-	56.687
Totaal lasten regulier	**69.354**	**2.024**	**71.378**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 69.354**	**- 2.024**	**- 71.378**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	- 22.809	- 2.947	- 25.756
Totaal lasten incidenteel	**- 22.809**	**- 2.947**	**- 25.756**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**22.809**	**2.947**	**25.756**
Saldo Financiën	**- 46.545**	**923**	**- 45.622**

Financieel	**Toelichting**
geen wijzigingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van het gewenste weerstandsvermogen	weerstandsvermogen geëvalueerd en up-to-date	x		x	

2.2.4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	2.823	7.458	10.281
Inzet RNH regulier	200.174	5.461	205.635
Totaal lasten regulier	**202.997**	**12.919**	**215.916**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 202.997**	**- 12.919**	**- 215.916**
Lasten:			
Lasten incidenteel	12.759	- 7.458	5.301
Inzet RNH incidenteel	10.160	- 5.461	4.699
Totaal lasten incidenteel	**22.919**	**- 12.919**	**10.000**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 22.919**	**12.919**	**- 10.000**
Saldo Bestuursadvisering	**- 225.916**	**-**	**- 225.916**

Financieel	Toelichting
hogere lasten regulier	het incidentele project 'recreatiemonitor' bestond grotendeels uit
lagere lasten incidenteel	jaarlijks terugkerende lasten en is om die reden nu opgenomen als reguliere werkzaamheid.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
inzet rnh koudewinning Ouderkerkerplas	10.000	-	10.000
	10.000	-	10.000

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering	x			
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van de doelen van het programma	x	x	x	x
recreatiemonitor: aantal bezoeken monitoren en rapporteren	aantal bezoekers gemeten conform wensen bestuur				x

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
koudewinning Ouderkerkerplas	NUON maakt gebruik van het koude water bij de bodem van de Ouderkerkerplas voor koudewinning. Het schap is in onderhandeling met NUON over de vergoeding voor dit gebruik. In 2019 wordt een laatste poging ondernomen overeenstemming te vinden.			x	

2.2.5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	3.250	3.250
Inzet RNH regulier	48.470	-	48.470
Totaal lasten regulier	**48.470**	**3.250**	**51.720**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 48.470**	**- 3.250**	**- 51.720**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 48.470**	**- 3.250**	**- 51.720**

Financieel	Toelichting
geen wijzigingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	3 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

2.2.6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	15.936	-	15.936
Inzet RNH regulier	60.303	-	60.303
Totaal lasten regulier	**76.239**	**-**	**76.239**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 76.239**	**-**	**- 76.239**
Lasten:			
Lasten incidenteel	9.000	-	9.000
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**9.000**	**-**	**9.000**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 9.000**	**-**	**- 9.000**
Saldo Communicatie	**- 85.239**	**-**	**- 85.239**

Financieel	**Toelichting**
geen wijzigingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
communicatiestrategie uitvoeren	gerichte inzet en vernieuwen van analoge en digitale communicatiemiddelen	x	x		x
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied.	x	x		x

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
promoten gebied	behoud en uitbreiding van de relatie met diverse doelgroepen uit de communicatiestrategie	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

2.2.7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	127.124	-	127.124
Totaal lasten regulier	**127.124**	**-**	**127.124**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 127.124**	**-**	**- 127.124**
Lasten:			
Lasten incidenteel	792.252	- 489.326	302.926
Inzet RNH incidenteel	51.139	80.616	131.755
Totaal lasten incidenteel	**843.391**	**- 408.710**	**434.681**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	569.591	- 257.177	312.414
Totaal baten incidenteel	**569.591**	**- 257.177**	**312.414**
Saldo incidenteel	**- 273.800**	**151.533**	**- 122.267**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 400.924**	**151.533**	**- 249.391**

Financieel	Toelichting
lagere lasten incidenteel	de uitvoering van het project 'hoofdroute noordoever Gaasperplas' wordt niet uitgevoerd in 2019 en wordt in 2020 en verder opgepakt door het te integreren met de maatregelen die voortkomen uit het project Opwaarderen Gaasperplasgebied. Ook de baten uit subsidie ten behoeve van het project zijn afgevoerd.
lagere baten incidenteel	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
uitvoeringsprogramma	30.000	30.000	-
fietsbrug over de Gaasp	5.532	5.532	-
fietspaden Diemerbos fase 2	13.454	13.454	-
infrastructuur horeca O'plas	53.639	-	53.639
sloepennetwerk A'dam-Amstelland	16.500	16.500	-
ruiterroute Diemerpolder	72.537	50.776	21.761
bomencompensatie verbreding A2-A9	2.250	2.250	-
werving Abcoudestraatweg 79	25.769	-	25.769
wandelnetwerk Amstelland	215.000	183.716	31.284
overige projecten	-	10.186	-10.186
	434.681	312.414	122.267

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
grondverwerving en grondruil	grondverwerving en –ruil in goede afstemming met partners			x	
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	succesvolle exploitaties		x	x	
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap			x	
begeleiden aanleg Oostelijke Ontsluitingsweg IJburg	project naar tevredenheid begeleid		x		
begeleiden verbreding A2-A9	project naar tevredenheid begeleid		x		

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
vervullen functie recreatiemakelaar	afhankelijk van subsidie in 2019 jaagt de recreatiemakelaar de realisatie van projecten aan voor uitbreiding van de fiets-, wandel en ruitermogelijkheden in het gebied.		x		x
fietsbrug over de Gaasp	Het project wacht op afronding door Rijkswaterstaat, uiterlijk in 2021. De activiteiten voor 2019 betreffen verslaggeving aan subsidiegever.		x		
fietspaden Diemerbos fase 2	uitvoering afgerond. Het project staat nog open voor de afhandeling van de subsidie.		x		

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
ruiterroute Diemerpolder	de ruiterroute wordt in 2019 uitgevoerd nadat in 2018 extra subsidie is aangevraagd.		x		
infrastructuur horeca O'plas	aanleg van een stroompunt voor de nieuw te ontwikkelen horecavoorziening.		x		
sloepennetwerk A'dam-Amstelland	In samenwerking stakeholders is een integrale promotiekaart voor beide Sloepennetwerken ontwikkeld en gedistribueerd. De voorlichtingspanelen voor het sloepennetwerk worden in het voorjaar 2019 geplaatst.		x		
bomencompensatie verbreding A2-A9	in 2018 zijn bomen gekapt voor de verbreding van de snelwegen A2 en A9. Een deel van de bomen worden gecompenseerd door aanplant in de recreatiegebieden. Dit project wordt voor 100% gedekt door subsidie.			x	x
werving Abcoudestraatweg 79	uitvoeren van het in 2018 voorbereide wervingstraject voor de Abcouderstraatweg 79.		x		
wandelnetwerk Amstelland	het uitrollen van het wandelnetwerk in Amstelland wordt volgens planning in 2019 voltooid.		x		
overige	jaarlijkse vergoeding van het watersportpark in de Ouderkerkerplas				x

2.2.8 Totaal

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.545.333	- 157.769	1.387.564
Inzet RNH regulier	1.540.173	5.461	1.545.634
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	896.400	896.400
Groot onderhoud	-	808.600	808.600
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-	- 808.600	- 808.600
Totaal lasten regulier	**3.085.506**	**744.092**	**3.829.598**
Baten:			
Opbrengsten regulier	599.387	15.813	615.200
Totaal baten regulier	**599.387**	**15.813**	**615.200**
Saldo regulier	**- 2.486.119**	**- 728.279**	**- 3.214.398**
Lasten:			
Lasten incidenteel	1.636.472	- 1.149.245	487.227
Inzet RNH incidenteel	53.490	92.208	145.698
Totaal lasten incidenteel	**1.689.962**	**- 1.057.037**	**632.925**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	569.591	- 257.177	312.414
Totaal baten incidenteel	**569.591**	**- 257.177**	**312.414**
Saldo incidenteel	**- 1.120.371**	**799.860**	**- 320.511**
Saldo Totaal	**- 3.606.490**	**71.581**	**- 3.534.909**

Toelichting op onderscheid reguliere/incidentele baten en lasten	
Regulier	Jaarlijks terugkerende baten en lasten die voortvloeien uit reguliere bedrijfsvoering van het schap
Incidenteel	baten en lasten die zich eenmalig of periodiek voordoen. Dat kan zijn binnen een boekjaar of jaargrensoverschrijdend. Kosten van groot onderhoud en vervangingsinvesteringen vallen hier ook onder.

2.3 Overzicht van baten en lasten over 2019 per kostensoort

Omschrijving	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	1.540.173	5.461	1.545.634
Bestuurskosten	2.823	6.516	9.339
Kantoorkosten	33.724	2.024	35.748
Vervoerskosten	30.403	-	30.403
PR & marketing	10.106	5.830	15.936
Bedrijfskosten	1.476.063	- 185.843	1.290.220
Projectkosten	1.676.258	- 1.043.333	632.925
Groot onderhoud	-	808.600	808.600
Afschrijvingen	5.407	-	5.407
Rentekosten	511	-	511
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	896.400	896.400
Onttrekking voorziening groot onderhoud	-	- 808.600	- 808.600
Bijzondere baten en lasten	-	-	-
Totaal lasten	**4.775.468**	**- 312.945**	**4.462.523**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	599.387	15.813	615.200
Financiële baten	-	-	-
Overige opbrengsten	-	-	-
Project subsidies	569.591	- 257.177	312.414
Totaal baten	**1.168.978**	**- 241.364**	**927.614**
Resultaat deelprogramma's	**- 3.606.490**	**71.581**	**- 3.534.909**
Bijdrage participanten	3.233.967	-	3.233.967
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**- 372.523**	**71.581**	**- 300.942**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	-	-	-
Onttrekking algemene reserve	- 156.216	149.418	- 6.798
Toevoeging bestemmingsreserve vervangingsinv.	901.900	- 901.900	-
Onttrekking bestemmingsreserve vervangingsinv.	- 830.000	650.000	- 180.000
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	8.875	1.311	10.186
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	- 297.082	172.752	- 124.330
Gerealiseerde resultaat	**-**	**-**	**-**
Exploitatieopbrengsten*:			
Huren	43.909	1.391	45.300
Erfpachten	251.495	-4.495	247.000
Vergunning/kioskverkopen	5.192	-2.492	2.700
Veergelden	15.573	2.427	18.000
Overige exploitatie inkomsten (voornamelijk evenementen)	283.218	18.982	302.200
	599.387	15.813	615.200

DEEL 3: OVERIGE GEGEVENS

3.1 Vaststelling door het algemene bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Groengebied Amstelland in de openbare vergadering van 4 juli 2019.

voorzitter,
Mevrouw J. Langenacker

PROGRAMMA BEGROTING
GROENGEBIED AMSTELLAND

2020

Velsen-Zuid, 21-3-2019

Inhoudsopgave

			Blz.
	INLEIDING		**3**
1.	**PROGRAMMA GROENGBIED AMSTELLAND 2020**		**4**
	1.0	**Financiële transitie**	**4**
	1.1	**Programma 2020**	**4**
	1.2	**Verduurzaming beheer**	**4**
	1.3	**Nieuwe Ambitie en visie**	**5**
	1.4	**Ontwikkelen natuur en recreatie**	**5**
	1.5	**Financiële uitgangspunten 2020**	**5**
	1.6	**Overzicht participantenbijdrage 2019 - 2020**	**6**
	1.7	**Weerstandsvermogen en risicobeheersing**	**7**
2.	**FINANCIËLE ONDERBOUWING**		**8**
	2.1	**Geprognosticeerde balans**	**8**
	2.2	**Meerjarenoverzicht**	**9**
	2.3	**Het overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2020**	**10**
	2.4	**Toelichting op baten en lasten over 2020 per deelprogramma**	**11**
	2.4.1	Gebiedsbeheer	11
	2.4.2	Toezicht	13
	2.4.3	Financiën	14
	2.4.4	Bestuursadvisering	15
	2.4.5	Secretariaat	16
	2.4.6	Communicatie	17
	2.4.7	Inrichting & ontwikkeling	18
	2.4.8	Totaal	20
	2.5	**Overzicht van staat baten en lasten 2020 per kostensoort**	**21**
3.	**BEPALING FINANCIEEL BEHEER**		**22**
	3.1	**Weerstandsvermogen en risicobeheersing**	**22**
	3.1.1	Inventarisatie van de weerstandscapaciteit	22
	3.1.2	Inventarisatie van de risico's	23
	3.1.3	Beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's	23
	3.3	**Onderhoud Kapitaalgoederen**	**23**
	3.3.1	Algemeen beleidskader	23
	3.3.2	Categorie Verhardingen	24
	3.3.3	Categorie groen, grasvegetatie	24
	3.3.4	Categorie groen, beplanting	24
	3.3.5	Categorie Water	25
	3.3.6	Categorie kunstwerken	25
	3.3.7	Categorie Gebouw	25
	3.3.8	Categorie Weg- en terreinmeubilair	26
	3.3.9	Categorie Rioleringen	26
	3.3.10	Categorie Reiniging	26
	3.3.11	Categorie Oevers & Stranden	27
	3.3.12	Categorie Pontjes	27
	3.3.13	Totaal onderhoud kapitaalgoederen	27
	3.4	**Financiering**	**27**
	3.4.1	Algemene toelichting op Wet Financiering	27
	3.4.2	Risicobeheer binnen de Wet Financiering	28
	3.5	**Bedrijfsvoering**	**28**
	3.6	**Verbonden partijen**	**29**
	3.7	**Grondbeleid**	**29**
4.	**OVERIGE GEGEVENS**		
	4.1	**Vaststelling door het algemene bestuur**	**30**
BIJLAGEN			
	BIJLAGE 1 Meerjareninvesteringsoverzicht met toelichting		**31**
	BIJLAGE 2 Tarieventabel		**34**
	BIJLAGE 3 Kaart		**36**

INLEIDING

Rust, ruimte en vermaak op een steenworp afstand van Amsterdam; dat is Groengebied Amstelland. In het Groengebied liggen agrarische landerijen en stedelijke voorzieningen dicht bij elkaar. Het gebied bestaat uit open veenweidepolders, gevarieerde recreatieterreinen zoals de Gaasperzoom en Elsenhove met waterparadijzen zoals Gaasperplas, Ouderkerkerplas en De Hoge Dijk. Groengebied Amstelland kent een rijke historie met onder andere de Amstel en historische landhuizen. Het biedt de bezoeker uit omliggende gemeenten volop mogelijkheden om in dit landschap te fietsen, varen, wandelen en nog veel meer!

De gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Diemen en Ouder-Amstel participeren samen met Provincie Noord-Holland in de gemeenschappelijke regeling recreatieschap Groengebied Amstelland. Zij financieren het grootste deel van het jaarlijkse exploitatietekort, aangevuld met (erf)pacht en verhuur voor recreatieve activiteiten, horeca en evenementen.

De begroting geeft een vooruitzicht van de uitvoering van het programma van het groengebied.

1. PROGRAMMA GROENGEBIED AMSTELLAND 2020

1.0 Financiële transitie

De komende maanden gaat intensief gewerkt worden aan de financiële transitie van de recreatieschappen Noord-Holland. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Het implementeren van het in ontwikkeling zijnde Missie-Visie-traject en dat vertalen naar een begroting conform BBV.
- Het uitwerken van bijpassende doelen, prestaties en taken.
- Aansluiting tussen begroting en beheerplannen

Verder komt de vernieuwing en aanscherping van de P&C-cyclus aan de orde alsmede het vernieuwen van de risicoanalyse en nadere onderbouwing van het weerstandsvermogen. De begroting 2021 moet dan geheel BBV-conform zijn.

Om dat te bereiken gaan we de komende maanden met de participanten in overleg. Op basis van de uitkomsten van dat overleg wordt dit najaar een “dummy-begroting 2020 nieuwe stijl” aan de participanten gepresenteerd.

1.1 Programma 2020

Groengebied Amstelland is ingericht als recreatiegebied om steden en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. De doelen, genoemd in artikel 2 van de Gemeenschappelijke Regeling, worden uitgewerkt in drie hoofdactiviteiten:

a. Beheren en instandhouden van de ingerichte gebieden en voorzieningen.
b. Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.
c. Uitvoeren van het inrichtingsplan en investeringsprogramma.

Op basis van de doelen, beleid en de besluiten in de afgelopen jaren zijn er 3 thema's waarop het recreatieschap zich in 2019 concentreert. Als eerste is er de opgave om beheer en onderhoud te verduurzamen en zo de baten en lasten van het recreatiegebied voor de lange termijn in evenwicht te brengen (hoofdactiviteit a). Verder wordt er gewerkt aan het formuleren van een nieuwe ambitie en visie voor het recreatieschap (hoofdactiviteit b). Tenslotte blijft het schap zich inzetten voor de ontwikkeling van natuur en recreatie in en om haar gebieden (hoofdactiviteit c).

1.2 Verduurzaming beheer

Uit de actualisatie en de doorrekening in 2015 is duidelijk geworden dat om alle voorzieningen van het Groengebied op termijn in stand te houden een budget van 2,4 miljoen nodig is en een tekort van € 800.000 is geconstateerd. Het AB heeft aangegeven het toen (2015) actuele kwaliteitsbeeld als voldoende te beschouwen.

In 2017 is gestart met een nieuwe opzet voor beeldkwaliteitsplannen met genormeerde kwaliteitsniveaus. Conclusie daaruit is dat de eerder berekende kosten voor instandhouding een getrouw beeld geven. Resultaten van het Cyber-onderzoek zijn in juni 2018 aan het AB gepresenteerd.

In 2016 en 2017 zijn besluiten genomen om de ontstane tekorten in te lopen. Er is gekozen voor een mix van maatregelen bestaande uit het verhogen van de participantenbijdragen (€ 400.000), het realiseren van extra inkomsten (€ 250.000) en versobering van het beheer (€ 150.000). Daarbij wordt het inrichtingsniveau zoveel mogelijk gehandhaafd. Het tekort op het beheer moet in 2024 ingelopen zijn.

1.3 Nieuwe Ambitie en visie

In 2019 wordt na bestuurlijke goedkeuring een proces gestart om te komen tot een ambitie en daar op volgend een visie voor Groengebied Amstelland. De ambitie en visie worden leidraad voor toekomstige beheer- en onderhoudsprogramma van het recreatieschap. Vanzelfsprekend wordt de nieuwe visie ontwikkeld met het oog op gemeentelijk beleid, de Metropoolregio Amsterdam en ander richtinggevend beleid. Alle actoren bij en in GGA worden betrokken bij dit proces.

1.4 Ontwikkelen natuur en recreatie

Conform de doelen van het recreatieschap blijft GGA zich inzetten voor de ontwikkeling van natuur- en recreatie. Het gaat daarbij vooral om no-regret ontwikkelingen die niet hoeven wachten op de voltooiing van de nieuwe ambitie en visie. Concreet staan er in 2020 de volgende activiteiten gepland.

● aanleg van de fietsbrug over de Gaasp
● het uitrollen van het wandelnetwerk in Amstelland
● het nemen van gebiedsmaatregelen in de Gaasperplas na afronding van het participatietraject

1.5 Financiële uitgangspunten 2020

• **Index:** De kosten worden verhoogd met een index voor 2020 gebaseerd op inflatiecijfer CBS (CPI nov. 2018). De participantenbijdrage wordt ook verhoogd met deze index.

• **Aansluiting begroting met de meerjarenplanning beheer:**
De door een extern bureau (Cyber) opgestelde meerjarenraming beheer (zie paragraaf 1.2) en de begrotingssystematiek van het recreatieschap sluiten nog niet volledig op elkaar aan. Er wordt hard gewerkt aan het aansluiten van de werkwijze van GGA en de methodologie van de meerjarenraming. Voor de begroting 2021 moet dit op orde zijn. Vooralsnog wijkt de begroting op twee punten af van de meerjarenraming beheer:
● In de begroting wordt gewerkt met bedrijfskosten zoals verzekeringen en vervoer die indirect worden toegerekend aan het recreatieschap door de uitvoeringsorganisatie. Het gaat om een relatief beperkt bedrag (circa € 50.000).
● voor het berekenen van het gemiddeld jaarlijks noodzakelijke bedrag dat nodig is voor het uitvoeren van groot onderhoud en investeringen hanteert het schap een horizon van 10 jaar, en de meerjarenraming een horizon van 50 jaar. Dit leidt tot verschillen in de meerjarenraming. Dit levert geen problemen op zolang het schap de systematiek, zoals gepland, binnen afzienbare gelijk trekt.

1.6 Overzicht participantenbijdrage 2019 - 2020

	programma begroting 2019	+ index		begrotings-wijziging 2019
Indexatie		0,00%		
Provincie Noord-Holland	**€ 902.277**	-		**€ 902.277**
Gemeente Amstelveen	**€ 507.706**	-		**€ 507.706**
Gemeente Amsterdam	**€ 1.591.113**	-		**€ 1.591.113**
Gemeente Diemen	**€ 155.203**	-		**€ 155.203**
Gemeente Ouder-Amstel	**€ 77.668**	-		**€ 77.668**
Totaal participantenbijdrage	**€ 3.233.967**	**€ -**	**€ -**	**€ 3.233.967**

	begrotings-wijziging 2019	+ index	programma begroting 2020
Indexatie		2,03%	
Provincie Noord-Holland	**€ 902.277**	18.316	**€ 920.593**
Gemeente Amstelveen	**€ 507.706**	10.306	**€ 518.012**
Gemeente Amsterdam	**€ 1.591.113**	32.300	**€ 1.623.413**
Gemeente Diemen	**€ 155.203**	3.151	**€ 158.354**
Gemeente Ouder-Amstel	**€ 77.668**	1.577	**€ 79.245**
Totaal participantenbijdrage	**€ 3.233.967**	**€ 65.650**	**€ 3.299.617**

1.7 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover het Groengebied Amstelland beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij het GGA zijn in 2018 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen in de jaarrekening 2018. Vanaf 2016 dienen conform BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

	BGR 2018	JR 2018	BGR 2019
netto schuldquote	-78%	-82%	76%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-78%	-82%	76%
solvabiliteitsrisico	89%	90%	88%
structurele exploitatieruimte	17%	47%	-7%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

	BGR 2020	BGR 2021	BGR 2022
netto schuldquote	-76%	-60%	-81%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-76%	-60%	-81%
solvabiliteitsrisico	88%	88%	89%
structurele exploitatieruimte	1%	0%	3%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

** De bij het Nationaal Groenfonds in beheer gehouden gelden t.b.v. de project rekening Diemerbos zijn bij*

Toelichting:
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) wordt dit als voldoende bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Het groengebied heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.

Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

2.1 Geprognosticeerde balans

Activa	31-12-2020	31-12-2019
Materiële vaste activa	**-**	**2.704**
Vorderingen op lange termijn		
Leningen u/g	-	-
Totaal vorderingen op lange termijn	**-**	**-**
Saldo werkkapitaal	**3.185.361**	**3.150.846**
Totaal	**3.185.361**	**3.153.550**

Passiva	31-12-2020	31-12-2019
Reserves		
Algemene reserve	1.389.136	1.302.420
Bestemmingsreserve vervangingsinvest.	-	-
Bestemmingsreserve investeringen	488.632	515.137
Totaal reserves en fondsen	**1.877.768**	**1.817.557**
Voorzieningen	**1.307.593**	**1.335.993**
Totaal	**3.185.361**	**3.153.550**

Staat van reserves

Naam van de reserves	Jaar	Saldo 1 januari	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 december
Algemene reserve	2019	€ 1.309.218	€ 6.798	€ -	€ 1.302.420
Bestemmingsreserve Vervangingsinv.	2019	€ 180.000	€ 180.000	€ -	€ -
Bestemmingsreserve Investeringen	2019	€ 629.281	€ 124.330	€ 10.186	€ 515.137
Totaal reserves/fondsen		**€ 2.118.499**	**€ 311.128**	**€ 10.186**	**€ 1.817.557**
Voorziening	2019	€ 1.248.193	€ 808.600	€ 896.400	€ 1.335.993
Totaal voorziening		**€ 1.248.193**	**€ 808.600**	**€ 896.400**	**€ 1.335.993**
Naam van de reserves	Jaar	Saldo 1 januari	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 december
Algemene reserve	2020	€ 1.302.420	€ -	€ 86.716	€ 1.389.136
Bestemmingsreserve Vervangingsinv.	2020	€ -	€ -	€ -	€ -
Bestemmingsreserve Investeringen	2020	€ 515.137	€ 36.691	€ 10.186	€ 488.632
Totaal reserves /fondsen		**€ 1.817.557**	**€ 36.691**	**€ 96.902**	**€ 1.877.768**
Voorziening	2020	€ 1.335.993	€ 924.800	€ 896.400	€ 1.307.593
Totaal voorziening		**€ 1.335.993**	**€ 924.800**	**€ 896.400**	**€ 1.307.593**

2.2 Meerjarenoverzicht

2,03%

index: 2,03% cf programmabegroting 2020

Deelprogramma		2018	2019	2020	2021	2022
	Lasten					
1. Gebiedsbeheer	regulier beheerbudget	1.337.232	1.168.200	1.191.916	1.216.112	1.240.799
	reservering dotatie voorziening groot onderhoud	-	896.400	896.400	896.400	896.400
	totaal regulier budget	1.337.232	2.064.600	2.088.316	2.112.512	2.137.199
	GO/V	302.876	808.600	924.800	711.200	1.203.400
	onttrekking voorziening groot onderhoud	-	-808.600	-924.800	-711.200	-1.203.400
	saldo beheerbudget	**1.640.109**	**2.064.600**	**2.088.316**	**2.112.512**	**2.137.199**
	overige bedrijfskosten regulier	156.018	143.931	146.853	149.834	152.876
	inzet RNH regulier	516.885	597.694	609.827	622.206	634.837
	incidenteel: overig	50.463	205.000	-	-	-
	saldo gebiedsbeheer	**2.363.475**	**3.011.225**	**2.844.996**	**2.884.552**	**2.924.912**
2. Toezicht	regulier	**505.584**	**480.996**	**490.760**	**500.722**	**510.887**
3. Financiën	regulier	74.675	71.378	72.717	74.193	75.699
	incidenteel	-16.848	-25.756	-23.629	-24.109	-24.598
	saldo financiën	**57.828**	**45.622**	**49.088**	**50.084**	**51.101**
4. Bestuursadvisering	regulier	229.677	215.916	225.707	230.289	234.964
	incidenteel: r.monitor, juridisch advies	18.373	-	-	-	-
	incidenteel: koudewinning Ouderkerkerplas	5.226	10.000	-	-	-
	saldo bestuursadvisering	**253.277**	**225.916**	**225.707**	**230.289**	**234.964**
5. Secretariaat	regulier	**53.260**	**51.720**	**49.454**	**50.458**	**51.482**
6. Communicatie	regulier	79.736	76.239	77.787	79.366	80.977
	incidenteel	10.273	9.000	-	-	-
	saldo communicatie	**90.009**	**85.239**	**77.787**	**79.366**	**80.977**
7. Inrichting en Ontwikkeling	regulier	118.395	127.124	129.705	132.338	135.024
	Incidenteel: uitvoeringsprogramma	28.655	30.000	30.000	-	-
	Incidenteel: werving horeca Diemerbos	16.110	-	-	-	-
	Incidenteel: fietsbrug over de Gaasp	529	5.532	2.730	1.278.596	-
	Incidenteel: fietspaden Diemerbos fase 2	4.046	13.454	-	-	-
	Incidenteel: infrastructuur horeca O'plas	-	53.639	-	-	-
	Incidenteel: sloepennetwerk A'dam-Amstelland	25.007	16.500	-	-	-
	Incidenteel: ruiterroute Diemerpolder	9.063	72.537	-	-	-
	Incidenteel: bomencompensatie verbreding A2-A9	68.833	2.250	28.918	-	-
	Incidenteel: werving Abcoudestraatweg 79	4.231	25.769	-	-	-
	incidenteel: wandelnetwerk Amstelland	1.067	215.000	215.000	-	-
	Incidenteel: infrastructuur horeca G'plas westzijde	-	-	-	88.076	-
	saldo inrichting & ontwikkeling	**275.936**	**561.805**	**406.353**	**1.499.010**	**135.024**
	totaal lasten	**3.599.368**	**4.462.523**	**4.144.145**	**5.294.481**	**3.989.347**
	Baten					
1. Gebiedsbeheer	regulier	616.292	615.200	649.190	662.369	675.815
	incidenteel	131.545	-	-	-	-
3. Financiën	regulier	13	-			
7. Inrichting en Ontwikkeling	incidenteel	137.065	312.414	255.550	1.278.596	-
	Bijdrage participanten*	3.186.174	3.233.967	3.299.617	3.366.599	3.434.941
	totaal baten	**4.071.090**	**4.161.581**	**4.204.357**	**5.307.564**	**4.110.756**
	resultaat voor bestemming	**471.721**	**-300.942**	**60.212**	**13.083**	**121.409**
	jaar	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
	Algemene reserve	1.309.218	1.302.420	1.389.136	1.490.295	1.611.704
	Bestemmingsreserve Vervangingsinv.	180.000	-	-	-	-
	Bestemmingsreserve Investeringen	629.281	515.137	488.632	400.556	400.556
	reserves/fondsen per 31-12	2.118.499	1.817.557	1.877.768	1.890.851	2.012.260
	Voorziening groot onderhoud	1.248.193	1.335.993	1.307.593	1.492.793	1.185.793
	Stand reserves en voorziening ultimo jaar	**3.366.692**	**3.153.550**	**3.185.361**	**3.383.644**	**3.198.053**
	* Totaal bijdrage participanten	**3.186.174**	**3.233.967**	**3.299.617**	**3.366.599**	**3.434.941**
	Verdeling:					
	Provincie Noord-Holland	888.943	902.277	920.593	939.280	958.348
	Gemeente Amstelveen	500.203	507.706	518.012	528.528	539.257
	Gemeente Amsterdam	1.567.599	1.591.113	1.623.413	1.656.368	1.689.992
	Gemeente Diemen	152.909	155.203	158.354	161.569	164.849
	Gemeente Ouder-Amstel	76.520	77.668	79.245	80.854	82.495
		3.186.174	3.233.967	3.299.617	3.366.599	3.434.941

2.3 Het overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2020

Deelprogramma	Begroting 2020 lasten	baten	saldo	Begroting na wijziging 2019 lasten	baten	saldo	Rekening 2018 lasten	baten	saldo
1 Gebiedsbeheer	2.844.996	649.189	- 2.195.807	3.011.225	615.200	- 2.396.025	2.363.475	747.837	- 1.615.638
2 Toezicht	490.760	-	- 490.760	480.996	-	- 480.996	505.584	-	- 505.584
3 Financiën	49.088	-	- 49.088	45.622	-	- 45.622	57.828	13	- 57.814
4 Bestuursadvisering	225.707	-	- 225.707	225.916	-	- 225.916	253.277	-	- 253.277
5 Secretariaat	49.454	-	- 49.454	51.720	-	- 51.720	53.260	-	- 53.260
6 Communicatie	77.787	-	- 77.787	85.239	-	- 85.239	90.009	-	- 90.009
7 Inrichting & ontwikkeling	406.353	255.550	- 150.803	561.805	312.414	- 249.391	275.936	137.065	- 138.871
Bijdrage participanten		3.299.617	3.299.617		3.233.967	3.233.967		3.186.174	3.186.174
Totaal lasten en baten	**4.144.145**	**4.204.356**	**60.211**	**4.462.523**	**4.161.581**	**- 300.942**	**3.599.368**	**4.071.090**	**471.721**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**60.211**			**- 300.942**			**471.721**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve	86.716	-	86.716	-	-	-	112.345	-	112.345
Onttrekking algemene reserve	-	-	-	-	6.798	- 6.798	-	225.058	- 225.058
Toevoeging bestemmingsreserve vervangingsin	-	-	-	-	-	-	921.900	-	921.900
Onttrekking bestemmingsreserve vervangingsin	-	-	-	-	180.000	- 180.000	-	302.876	- 302.876
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	10.186	-	10.186	10.186	-	10.186	8.874	-	8.874
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	36.691	- 36.691	-	124.330	- 124.330	-	43.464	- 43.464
Totaal lasten en baten	**4.241.047**	**4.241.047**	-	**4.472.709**	**4.472.709**	-	**4.642.488**	**4.642.488**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**4.241.047**	**4.241.047**	**-**	**4.472.709**	**4.472.709**	**-**	**4.642.488**	**4.642.488**	**-**

2.4 Toelichting op baten en lasten over 2020 per deelprogramma

3.1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.338.769	1.312.131	1.493.250
Inzet RNH regulier	609.827	597.694	516.885
Dotatie voorziening groot onderhou	896.400	896.400	-
Groot onderhoud	924.800	808.600	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 924.800	- 808.600	-
Totaal lasten regulier	**2.844.996**	**2.806.225**	**2.010.136**
Baten:			
Opbrengsten regulier	649.189	615.200	616.292
Totaal baten regulier	**649.189**	**615.200**	**616.292**
Saldo regulier	**- 2.195.807**	**- 2.191.025**	**- 1.393.843**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	170.000	333.165
Inzet RNH incidenteel	-	35.000	20.174
Totaal lasten incidenteel	**-**	**205.000**	**353.340**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	131.545
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**131.545**
Saldo incidenteel	**-**	**- 205.000**	**- 221.795**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 2.195.807**	**- 2.396.025**	**- 1.615.638**

Onderbouwing beheerkosten (per categorie uitgesplitst)

	DO	GO/VV	Kapitaallasten
Groen	515.007	103.800	
Verharding	100.143	348.100	
Water	62.343	304.500	
Riolering	25.476	-	
Civiele kunstwerken	38.629	50.800	
Meubilair	87.716	99.800	
Reiniging	156.687	-	
Gebouwen	90.719	17.800	
Onderhoud pontveer	71.457	-	
Oevers strand	43.737	-	
	1.191.914	924.800	-
Overig bedrijfskosten	146.855	-	
	1.338.769	924.800	-

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
controleren zwemwaterkwaliteit	verontreiniging tijdig opgemerkt	x			
uitgeven en reguleren vergunningen/gebruiksovereenkomsten	naleving gecontroleerd	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandeling klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	inzet nuttig voor schap en bevredigend voor deelnemers			x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x
inschakelen agrariërs bij beheer	lagere beheerlasten	x		x	
coördineren grote evenementen	optimale opbrengsten voor recreatieschappen Noord-Holland		x	x	
begeleiden Amsterdam Open Air, Gaasperpleasure, en andere evenementen	organisator/gemeente/partners/ omwonenden tevreden over dienstverlening schap	x	x	x	

3.2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	31.910	31.275	44.955
Inzet RNH regulier	458.850	449.721	460.629
Totaal lasten regulier	**490.760**	**480.996**	**505.584**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 490.760**	**- 480.996**	**- 505.584**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 490.760**	**- 480.996**	**- 505.584**

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	recreanten voelen zich veilig; toezicht conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			
specifieke handhaving: zichtbaarheid en handhaving verbeteren	waarborgen veiligheidsgevoel recreanten & maatschappelijke draagvlak		x		x

3.3 Financiën

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	14.879	14.691	13.959
Inzet RNH regulier	57.838	56.687	60.717
Totaal lasten regulier	**72.717**	**71.378**	**74.675**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	13
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**13**
Saldo regulier	**- 72.717**	**- 71.378**	**- 74.662**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	7.566
Inzet RNH incidenteel	- 23.629	- 25.756	- 24.414
Totaal lasten incidenteel	**- 23.629**	**- 25.756**	**- 16.848**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**23.629**	**25.756**	**16.848**
Saldo Financiën	**- 49.088**	**- 45.622**	**- 57.814**

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van het gewenste weerstandsvermogen	weerstandsvermogen geëvalueerd en up-to-date	x		x	

3.4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	15.898	10.281	4.435
Inzet RNH regulier	209.809	205.635	225.242
Totaal lasten regulier	**225.707**	**215.916**	**229.677**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 225.707**	**- 215.916**	**- 229.677**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	5.301	15.783
Inzet RNH incidenteel	-	4.699	7.816
Totaal lasten incidenteel	**-**	**10.000**	**23.600**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**- 10.000**	**- 23.600**
Saldo Bestuursadvisering	**- 225.707**	**- 225.916**	**- 253.277**

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering	x			
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van de doelen van het programma	x	x	x	x
heroverweging inzet reserve	op basis van evaluatie voortgang uitvoeringsprogramma en meerjarenraming vervanging	x		x	

3.5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	3.250	-
Inzet RNH regulier	49.454	48.470	53.260
Totaal lasten regulier	**49.454**	**51.720**	**53.260**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 49.454**	**- 51.720**	**- 53.260**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 49.454**	**- 51.720**	**- 53.260**

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	3 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

3.6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	16.260	15.936	18.860
Inzet RNH regulier	61.527	60.303	60.876
Totaal lasten regulier	**77.787**	**76.239**	**79.736**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 77.787**	**- 76.239**	**- 79.736**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	9.000	10.273
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**9.000**	**10.273**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**- 9.000**	**- 10.273**
Saldo Communicatie	**- 77.787**	**- 85.239**	**- 90.009**

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
communicatiestrategie uitvoeren	gerichte inzet en vernieuwen van analoge en digitale communicatiemiddelen	x	x		x
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
promoten gebied	behoud en uitbreiding van de relatie met diverse doelgroepen uit de communicatiestrategie	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

3.7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	129.705	127.124	118.395
Totaal lasten regulier	**129.705**	**127.124**	**118.395**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 129.705**	**- 127.124**	**- 118.395**
Lasten:			
Lasten incidenteel	197.418	302.926	92.767
Inzet RNH incidenteel	79.230	131.755	64.774
Totaal lasten incidenteel	**276.648**	**434.681**	**157.541**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	255.550	312.414	137.065
Totaal baten incidenteel	**255.550**	**312.414**	**137.065**
Saldo incidenteel	**- 21.098**	**- 122.267**	**- 20.476**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 150.803**	**- 249.391**	**- 138.871**

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Uitvoeringsprogramma	30.000	30.000	-
Bomencompensatie verbreding A2-	28.918	28.918	-
Wandelnetwerk Amstelland	215.000	183.716	31.284
Fietsbrug over de Gaasp	2.730	2.730	-
Overige projecten	-	10.186	-10.186
	276.648	255.550	21.098

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop				x
juridische advisering	juridisch advies en toetsing uitgevoerd	x	x	x	x
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en Leisure ondernemingen	x			
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
grondverwerving en grondruil	grondverwerving en –ruil in goede afstemming met partners			x	
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	succesvolle exploitaties		x	x	
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap			x	

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
wandelnetwerk Amstelland	het uitrollen van het wandelnetwerk in Amstelland wordt volgens planning in 2019 uitgevoerd. In 2020 worden de laatste administratieve handelingen uitgevoerd.		x		
fietsbrug over de Gaasp	Het project, de daadwerkelijke bouw van de brug, wordt in 2020 uitgevoerd.		x		
overige	jaarlijkse vergoeding van het watersportpark in de Ouderkerkerplas				x

3.8 Totaal

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.417.716	1.387.564	1.575.459
Inzet RNH regulier	1.577.010	1.545.634	1.496.004
Dotatie voorziening groot onderhou	896.400	896.400	-
Groot onderhoud	924.800	808.600	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 924.800	- 808.600	-
Totaal lasten regulier	**3.891.126**	**3.829.598**	**3.071.463**
Baten:			
Opbrengsten regulier	649.189	615.200	616.306
Totaal baten regulier	**649.189**	**615.200**	**616.306**
Saldo regulier	**- 3.241.937**	**- 3.214.398**	**- 2.455.157**
Lasten:			
Lasten incidenteel	197.418	487.227	459.555
Inzet RNH incidenteel	55.601	145.698	68.351
Totaal lasten incidenteel	**253.019**	**632.925**	**527.906**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	131.545
Project subsidies	255.550	312.414	137.065
Totaal baten incidenteel	**255.550**	**312.414**	**268.610**
Saldo incidenteel	**2.531**	**- 320.511**	**- 259.296**
Saldo Totaal	**- 3.239.406**	**- 3.534.909**	**- 2.714.453**

Toelichting op onderscheid reguliere/incidentele baten en lasten	
Regulier	Jaarlijks terugkerende baten en lasten die voortvloeien uit reguliere bedrijfsvoering van het schap
Incidenteel	Baten en lasten die zich eenmalig of periodiek voordoen. Dat kan zijn binnen een boekjaar of jaargrensoverschrijdend. Kosten van groot onderhoud en vervangingsinvesteringen vallen hier ook onder.

4. OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	1.577.010	1.545.634	1.496.004
Bestuurskosten	9.528	9.339	4.435
Kantoorkosten	36.474	35.748	28.076
Vervoerskosten	31.021	30.403	31.185
PR & marketing	16.260	15.936	18.860
Bedrijfskosten	1.318.505	1.290.220	1.537.582
Projectkosten	253.019	632.925	477.371
Groot onderhoud	924.800	808.600	-
Afschrijvingen	5.407	5.407	5.407
Rentekosten	521	511	451
Dotatie voorziening groot onderhoud	896.400	896.400	-
Onttrekking voorziening groot onderhoud	- 924.800	- 808.600	-
Bijzondere baten en lasten	-	-	- 3
Totaal lasten	**4.144.145**	**4.462.523**	**3.599.368**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	649.189	615.200	616.292
Financiële baten	-	-	13
Overige opbrengsten	-	-	131.545
Project subsidies	255.550	312.414	137.065
Totaal baten	**904.739**	**927.614**	**884.916**
Resultaat deelprogramma's	**- 3.239.406**	**- 3.534.909**	**- 2.714.453**
Bijdrage participanten	3.299.617	3.233.967	3.186.174
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**60.211**	**- 300.942**	**471.721**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	86.716	-	112.345
Onttrekking algemene reserve	-	- 6.798	- 225.058
Toevoeging bestemmingsreserve vervangingsinv.	-	-	921.900
Onttrekking bestemmingsreserve vervangingsinv.	-	- 180.000	- 302.876
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	10.186	10.186	8.874
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	- 36.691	- 124.330	- 43.464
Gerealiseerde resultaat	**-**	**-**	**-**

3. BEPALINGEN FINANCIEEL BEHEER

Het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is van toepassing op de begroting van recreatieschap Groengebied Amstelland. Dit betekent dat in afzonderlijke paragrafen in de begroting de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen dienen te worden vastgelegd. De begroting dient ten minste de volgende paragrafen te bevatten, tenzij het desbetreffende aspect niet aan de orde is, namelijk lokale heffingen, weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid. Deze onderwerpen worden hieronder toegelicht voor de begroting van Groengebied Amstelland.

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf wordt inzicht in de opbouw van het weerstandsvermogen en een toelichting op de inventarisatie van de risico's voor het recreatieschap gegeven.

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin Groengebied Amstelland in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid veranderd moet worden. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit -zijnde de middelen en mogelijkheden waarover het Groengebied Amstelland beschikt om niet begrote kosten te dekken- en alle risico's waarvoor geen maatregelen getroffen zijn en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

3.1.1 Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van het recreatieschap wordt opgebouwd uit:

1. De budgettaire ruimte (post onvoorzien);
Binnen de begroting 2020 is geen structurele post "Onvoorzien" opgenomen, welke is bedoeld om eventuele niet voorziene lasten in de loop van het jaar te kunnen opvangen. Bij Groengebied Amstelland heeft iedere onvoorziene last van substantiële betekenis tot direct gevolg dat de uitvoering van het beleid onder druk komt te staan.

2. De reserves;
Reserves kunnen in het algemeen worden onderscheiden in algemene, bestemmings- en stille reserves. De reserves van Groengebied Amstelland zijn een Algemene Reserve, een Bestemmingsreserve Vervangingsinvesteringen en een Bestemmingsreserve Investeringen.

Hieronder volgt een overzicht van de reserves van het recreatieschap in 2020:

	1-1-2020	31-12-2020
a. Algemene reserve	€ 1.302.420	€ 1.389.136
b. Bestemmingsreserve Vervangingsinvest.	€ -	€ -
c. Bestemmingsreserve Investeringen	€ 515.137	€ 488.632
	€ 1.817.557	€ 1.877.768

Stille reserves zijn activa die tegen geen of een te lage waarde zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn. Op basis van het thans gevoerde beleid heeft het recreatieschap geen stille reserves.

3. Voorzieningen
Er zijn geen voorzieningen aanwezig.

3.1.2 Inventarisatie van de risico's

Jaarlijks worden de risico's voor het recreatieschap gekwantificeerd. De laatste uitwerking hiervan is als bijlage bij de jaarrekening 2018 meegezonden. De kwantificering van de risico's heeft geleid tot een gewenst weerstandsvermogen van € 630.000. De huidige reserves (weerstandscapaciteit) liggen op het niveau van de berekende risico's.

3.1.3 beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover Groengebied Amstelland beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij het Groengebied zijn in 2018 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd (zie bestuursbesluit 18-2015). Het berekende gewenste weerstandsvermogen bedroeg € 630.000,-. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen.

Er is besloten om het structurele beheertekort van € 800.000 waarvan sprake is, op te vangen door middel van een combinatie van het verlagen van beheeruitgaven door beheerversobering (ad € 150.000), een structurele verhoging van de participantenbijdrage met € 400.000 en de verwerving van meer inkomsten (€ 250.000). Er bestaat echter nog onzekerheid over de haalbaarheid van de beoogde verwerving van € 250.000 aan extra inkomsten. Indien het niet mogelijk blijkt om de beoogde verhoging van de inkomsten te realiseren, kan dit ertoe leiden dat de participantenbijdrage verder moet worden verhoogd.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het onderhoud van de kapitaalgoederen, welke op basis van de BBV dienen te worden opgenomen in de begroting. De in de BBV gehanteerde indeling wijkt enigszins af van de indeling die in de huidige beheermethodiek van het Groengebied wordt gehanteerd.

3.3.1 Algemeen beleidskader

De hoofddoelstelling van Groengebied Amstelland is het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie en het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu. In de ontwikkelingsvisie van het recreatieschap ‘Behoud door ontwikkeling’ wordt het behoud en de ontwikkeling van het groengebied beschreven. Voor het onderhoud van kapitaalgoederen komt dit onder andere tot uiting door te streven naar instandhouding van het bestaande recreatielandschap door beheer en onderhoud van de in het gebied aanwezige voorzieningen. Hieronder valt niet alleen het structureel groot onderhoud van bijvoorbeeld verhardingen en bruggen, maar ook regulier beheer van het groen, zoals maaien.

Tot eind 2018 diende in Groengebied Amstelland het 'Referentiekader onderhoud' en de 'Kwaliteitscatalogus Groengebied Amstelland' als referentie voor het vaststellen van het gewenste onderhoudsniveau van kapitaalgoederen in het gebied. Op 5 juli 2018 is het nieuwe beheerplan in het bestuur gepresenteerd. Eind 2018 is dit beheerplan, incl. het beheerniveau vastgesteld. Het beheerplan bepaald op basis van de CROW "kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018" de aanwezige kwaliteit van het gebied en de eisen die aan de voorzieningen worden gesteld.
Het beheerplan gaat uit van een kwaliteit (B-kwaliteit CROW) waarbij de openbare ruime functioneel voldoet en een redelijke nette uitstraling heeft. De voorzieningen zijn in voldoende staat, maar zwerfvuil en onkruid komen wel voor. Schade aan groen, verharding en meubilair komt incidenteel voor, maar heeft geen invloed op de veiligheid. Met het beschreven kwaliteitsniveaus dient in de praktijk pragmatisch te worden omgegaan omdat tijdelijk b.v. door evenementen, weersomstandigheden, vervangingen en groot onderhoud een ander kwaliteitsniveau kan voorkomen.

3.3.2 Categorie Verhardingen

Groengebied Amstelland heeft totaal 36 hectare aan verhardingen in de vorm van gesloten verharding (asfalt) voor rijbanen, parkeerterreinen, fiets- en wandelpaden en half verharding voor de overige wandelpaden. Ook de ruiterpaden zijn in deze categorie opgenomen. De wegen en paden worden periodiek geïnspecteerd om vast te stellen waar onderhoud noodzakelijk is.

Het kwaliteitsbeeld van verhardingen in het recreatieschap: de verhardingen van het gebied zijn vastgesteld op het niveau 'acceptabel', waarbij er een verharding is zonder gaten maar waarin enkele ongevaarlijke kuilen of ribbels zijn toegestaan. De verharding is enigszins gebrokkeld en herstellocaties zijn duidelijk zichtbaar. Bij gladheid wordt de verharding niet gestrooid.

Verhardingen		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
GO/V		289.000	348.100	375.900	915.800
Regulier budget		98.151	100.143	102.176	104.250

3.3.3 Categorie groen, grasvegetatie

Het groengebied bevat in totaal 308 hectare aan grasvegetatie in de vorm van intensieve- en extensieve grasvegetatie, moeras en rietlanden. Voor 2018 wordt het onderhoud gedekt uit de reguliere begroting. De komende jaren staan geen extra grote werken in de planning.

Het kwaliteitsbeeld van groen en grasvegetaties in het recreatieschap: kwaliteitsbeeld waarbij beperkte schade aanwezig is door topdagen en enige schade door droogte acceptabel is. Enige zwerfvuil is aanwezig en enkele kale plekken en in beperkte mate molshopen in de gazons en beplantingen komen voor. De beplantingen vertonen beperkte schade en snoeiachterstand.

Grasvegetatie		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
GO/V		-	-	-	-
Regulier budget		382.960	390.734	398.666	406.759

3.3.4 Categorie groen, beplanting

Het recreatiegebied Groengebied Amstelland heeft totaal 115 ha beplanting bestaande uit cultuurlijk- en natuurlijke beplanting. Daarnaast zijn in het recreatiegebied Gaasperplas nog delen aanwezig van de cultuurtuinen, zoals het Rosarium, een vaste plantentuin en veel hagen.

Het kwaliteitsbeeld van cultuurlijke beplanting in het recreatieschap: kwaliteitsbeeld waarbij de beplanting functioneel is en het eindbeeld deels uit de oorspronkelijke soorten bestaat. Incidenteel worden gaten in bomenrijen en beplanting geaccepteerd en is beperkte zwerfvuil aanwezig. De randen van plantvakken mogen maximaal 2 meter buiten het vak treden. In afwachting van de herinrichting Gaasperplas wordt op dit moment ook in de cultuurtuinen een lager beheer niveau gehanteerd.

Beplanting		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
GO/V		77.300	103.800	69.100	67.000
Regulier budget		121.800	124.273	126.796	129.370

3.3.5 Categorie Water

Het recreatiegebied Groengebied Amstelland heeft totaal 188 ha oppervlakte water.

Het kwaliteitsbeeld van water in het recreatieschap: kwaliteitsbeeld waarbij de inrichting van de zwemplekken middels waarschuwingsborden aan de wettelijke eisen voldoen, ook het zwemwater voldoet aan de minimale wettelijke eisen (Whvbz). In de sloten en plassen is in beperkte mate drijfvuil aanwezig. Natuurlijke oevers vertonen plaatselijk afkalving. Voorkomende beschoeiing is in redelijke staat, is redelijk compleet en heeft weinig zichtbare beschadigingen.

Onder het reguliere onderhoud wordt tevens gerekend het periodiek schouwen en het op diepte houden van de watergangen (baggeren). Voor 2019 staat de voorbereiding van het baggerplan in het recreatiegebied Gaasperzoom in de planning. De uitkomsten zullen worden verwerkt in de opgave begin 2019.

Watergangen		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
GO/V		110.000	304.500	103.000	21.000
Regulier budget		61.103	62.343	63.609	64.900

3.3.6 Categorie kunstwerken

Het recreatiegebied Groengebied Amstelland heeft totaal 450 stuks kunstwerken waarvan 140 bruggen en 310 waterstaatkundige voorzieningen zoals stuwen en duikers.

Het kwaliteitsbeeld van kunstwerken in het recreatieschap: kwaliteitsbeeld waarbij de veiligheid gewaarborgd is. Beplakking en graffity kan in beperkte mate voorkomen. Er is in beperkte mate zichtbare schade.

In 2019 wordt de Veeneikbrug, tussen Diemerbos en Amsterdam zuidoost aangepakt, waarbij o.a. de slijtlaag wordt vervangen. Ook de steigers, t.b.v. het pontje Kalfjeslaan, aan de Amstel krijgen dit jaar een grote onderhoudsbeurt waarbij de constructie wordt hersteld en verstevigd.

Kunstwerken		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
GO/V		255.000	50.800	51.600	52.300
Regulier budget		37.860	38.629	39.413	40.213

3.3.7 Categorie Gebouw

Het recreatiegebied Groengebied Amstelland heeft totaal 14 gebouwen in eigen beheer.

Het kwaliteitsbeeld van gebouwen in het recreatieschap: kwaliteitsbeeld waarbij enige beplakking, graffiti en vernieling zichtbaar kan zijn.

Het onderhoud aan het beheerkantoor Wester Amstel is in 2018 afgerond. Voor dit jaar staan de laatste werkzaamheden op de planning aan poort en het prieel. Twee kleine gebouwen in het recreatiegebied Gaasperplas staan in afwachting van de uitkomsten participatie proces op de nominatie om t.z.t. gesloopt te worden. De werkplaats in het recreatiegebied De Hoge Dijk is op dit moment gekraakt. Begin 2019 is gestart met het werven van een exploitant voor deze locatie. Voor het regulier onderhoud van de rioleringssystemen en pompen zijn servicecontracten afgesloten. Jaarlijks wordt regulier onderhoud uitgevoerd aan de gebouwen van het schap. Naast regulier onderhoud wordt op basis van periodieke inspectie groot onderhoud uitgevoerd. Eind 2019 zal Groengebied Amstelland Wester Amstel gaan verlaten.

Gebouwen		2019	2020	2021	2022
GO/V		14.000	17.800	27.900	23.600
Regulier budget		88.914	90.719	92.561	94.440

3.3.8 Categorie Weg- en terreinmeubilair

Het recreatiegebied Groengebied Amstelland heeft totaal 1135 stuks terreinmeubilair waarvan 40 speeltoestellen en 1095 overig terreinmeubilair zoals picknicksets, banken, anti-autopalen, verkeersborden, enzovoorts.

Het kwaliteitsbeeld van weg- en terreinmeubilair in het recreatieschap: kwaliteitsbeeld waarbij de speeltoestellen en speelterreinen voldoen aan de wettelijke eisen. (Besluit veiligheid attractie- en speeltoestellen). Enige graffiti en beperkte vernieling is zichtbaar aanwezig en het terreinmeubilair mag max 5 graden uit het lood staan. Voorzieningen zijn in beperkte mate vervuild

Weg- en terr. Meub.		2019	2020	2021	2022
GO/V		63.300	99.800	83.700	123.700
Regulier budget		85.971	87.716	89.497	91.314

3.3.9 Categorie Rioleringen

Het recreatiegebied Groengebied Amstelland heeft totaal 13 pompen voor de riolering en het doorspoelen zwemwater, 14 electrakasten, 3500 meter electraleidingen en 3780 m1 persriolering. Daarnaast verschillende waterputten, water tappunten en ca. 3000 m1 waterleiding,

Het kwaliteitsbeeld van rioleringen in het recreatieschap: kwaliteitsbeeld waarbij de veiligheid gewaarborgd is. Beplakking, graffity en in beperkte mate zichtbare schade van electriciteits- en pompkasten kan in beperkte mate voorkomen.

Riolering		2019	2020	2021	2022
GO/V		-	-	-	-
Regulier budget		24.969	25.476	25.993	26.521

3.3.10 Categorie Reiniging

Het recreatiegebied Groengebied Amstelland heeft totaal 6 toiletgebouwen die in het seizoen dagelijks schoongemaakt moeten worden. In de verschillende terreinen staan in totaal 42 ondergrondse afvalcontainers die periodiek leeggezogen worden. Op intensief gebruikte gazons staan in totaal 15 "hetekolen bakken" t.b.v. het barbecueën. Ook het periodiek prikken van zwerfvuil en het verwijderen van illegaal gestort afval op de parkeerterreinen valt onder deze categorie. Op het erf van de voormalige werkplaats aan de Abcouderstraatweg staan een perscontainer en verschillende andere containers voor gescheiden afval verzameling en verwerking.

Het kwaliteitsbeeld van reiniging in het recreatieschap: kwaliteitsbeeld waarbij enig zwerfvuil aanwezig is. In het recreatieseizoen worden de verschillende gebieden dagelijks geruimd en buiten het seizoen 1x per week waardoor het vuil langer blijft liggen. Naast de ondergrondse containers kunnen zakken staan die periodiek worden verwijderd.

Reiniging		2019	2020	2021	2022
GO/V		-	-	-	-
Regulier budget		153.570	156.687	159.868	163.113

3.3.11 Categorie Oevers & Stranden

Het recreatiegebied Groengebied Amstelland heeft in de verschillende gebieden in totaal 18.500 m2 zandstrand.

Het kwaliteitsbeeld van oevers en stranden in het recreatieschap: kwaliteitsbeeld waarbij beperkte onvlakheid aanwezig is. Enige zwerf- en of drijfvuil is aanwezig en enkele begroeide (gras) plekken komen voor. De onderwateroever en stranden voldoen aan de minimale wettelijke eisen (Bhvbz).

Oevers en stranden		2019	2020	2021	2022
GO/V		-	-	-	-
Regulier budget		42.867	43.737	44.625	45.531

3.3.12 Categorie Pontjes

Het recreatiegebied Groengebied Amstelland heeft in het recreatieseizoen, lopende van april t/m september twee pontjes over de Amstel in de vaart. Pontje de Fuut ter hoogte van de Nesserlaan in Amstelveen en de Smient ter hoogte van de Kalfjeslaan en Ouderkerkerdijk, gemeente Amsterdam.

Pontjes		2019	2020	2021	2022
GO/V		-	-	-	-
Regulier budget		70.035	71.457	72.908	74.388

3.3.13 Totaal onderhoud kapitaalgoederen

Totaal		2019	2020	2021	2022
GO/V		808.600	924.800	711.200	1.203.400
Regulier budget		1.168.200	1.191.914	1.216.112	1.240.799
Totaal		**1.976.800**	**2.116.714**	**1.927.312**	**2.444.199**

3.4 Financiering

3.4.1 Algemene toelichting op Wet Financiering

De Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) heeft als uitgangspunt het beheersen van risico's. De belangrijkste kenmerken in dat kader is een tweetal randvoorwaarden voor het treasurybeleid. De eerste is dat het aangaan en verstrekken van geldleningen alsmede het verlenen van garanties allen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat uitzettingen een prudent karakter (=met beleid en inzicht bezien) moeten hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van onnodige risico's.

Op 29 november 2018 heeft het Algemeen Bestuur in haar openbare vergadering haar verordening financieel beheer vastgesteld in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de wet Financiering Decentrale Overheden over de kaders voor de inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie. Tevens is in deze vergadering vastgesteld de verordening financieel beheer en controle in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de artikelen 216 en 217 van de provinciewet.

3.4.2 Risicobeheer binnen de Wet Financiering

Binnen de Wet Fido zijn 2 normen vermeld waaraan dient te worden voldaan. De normen bestaan uit het kasgeldlimiet en de rente-risiconorm. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet Fido is voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's. Hieronder een toelichting op de twee normen:

1. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Het doel van het limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. In de onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar bepaald. In de begroting 2019 wordt de kasgeldlimiet niet overschreden. Hieronder de berekening van het kasgeldlimiet:

Begrotingstotaal (lasten)	€ 4.144.145
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	*8,2%*
Kasgeldlimiet	**€ 339.820**

2. Renterisiconorm

De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de vaste schuld bij aanvang van het jaar. Het doel is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rente lasten van de organisatie. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. In de onderstaande tabel is de renterisiconorm voor het begrotingsjaar bepaald. Hieronder de berekening van de risiconorm:

Stand van de vaste schuld per 1 januari		€ -
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage		20%
a. Renterisiconorm		**€ -**
b. Renteherziening op vaste schuld o/g	€ -	
c. Renteherziening op vaste schuld u/g	€ -	
d. Totaal renteherziening op vaste schuld (b-c)	€ -	
e. Nieuw aan te trekken vaste geldleningen	€ -	
f. Nieuw verstrekte vaste geldleningen	€ -	
g. Netto nieuw aan te trekken schuld (e-f)	€ -	
h. Te betalen aflossing vaste schuld	€ -	
i. Bedrag herfinanciering (laagste van g en h)	€ -	
j. Renterisico op vaste schuld (d+g)	€ -	

Begroting beneden renterisiconorm

Het groengebied heeft geen leningen o/g dus de renterisconorm is € 0.

3.5 Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor de besturen van recreatieschap Groengebied Amstelland. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder.

De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5 jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) werden de contracten te verlengen met 2 jaar (dus 2019-2020).
De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren.

3.6 Verbonden partijen

Het recreatieschap Groengebied Amstelland is een samenwerkingsverband, in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. De hieronder vermelde participanten nemen deel aan de

Provincie Noord-Holland
Gemeente Amstelveen
Gemeente Diemen
Gemeente Ouder Amstel
Gemeente Amsterdam

3.7 Grondbeleid

Het Recreatieschap is van mening dat gebieden die binnen de grenzen van de Gemeenschappelijke Regeling vallen, in het beheer van het recreatieschap thuishoren.
Indien het recreatieschap enig zakelijk dan wel persoonlijk recht verwerft op gronden, grenzend aan het gebied, worden deze gronden toegevoegd aan de gemeenschappelijke regeling.

4. OVERIGE GEGEVENS

4.1 Vaststelling door het algemene bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Groengebied Amstelland in de openbare vergadering van 4 juli 2019.

voorzitter,
Mevrouw J. Langenacker

MEERJARENINVESTERINGSSCHEMA GROENGEBIED AMSTELLAND 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022	totaal
AFRONDING BASISPLAN (KIEZEN VOOR AMSTELLAND)						
DIEMERPOLDERS						
-Overdiemen						-
LANDINRICHTING						
-inr. bij overdracht van bij aankoop in gebruik gegeven percelen	PM	PM	PM			-
NIEUWE ONTWIKKELINGEN						
ROUTEVOORZIENINGEN						
-wandelnetwerk Amstelland		215.000	215.000			430.000
INVESTERINGSPROGRAMMA DIEMERBOS						
-fietsbrug over de Gaasp	529	5.532	2.730	1.278.596		1.287.387
-fietspaden Diemerbos fase 2	4.046	13.454				17.500
OUDERKERKERPLAS						
- realisatie bomencompensatie verbreding A9	68.833	2.250	28.918			100.001
OPWAARDERING GAASPERPLAS						
-hoofdroute noordoever	0	0	0	0		-
AANVULLENDE VOORZIENINGEN						
AANVULLENDE WERKZAAMHEDEN						
-infrastructuur t.b.v. horeca G.plas westzijde				88.076		88.076
-infrastructuur t.b.v. horeca Ouderkerkerplas		53.639				53.639
Uitvoeren/begeleiding Uitvoeringsprogramma GGA	28.655	30.000				58.655
Opwaarderen Gaasperplasgebied	21.493	25.000				46.493
Aanpassen van de bebording in het Groengebied	10.273	9.000				19.273
Afschrijving pont Kalfjeslaan	5.407	5.407	5.407			16.221
Sloepennetwerk Amsterdam-Amstelland	25.007	16.500				41.507
TOTAAL INVESTERINGEN	164.244	375.782	252.055	1.366.672	-	2.158.752
PROJECT SUBSIDIES	120.780	251.452	215.364	1.278.596	-	1.866.192
NETTO INVESTERINGEN	43.464	124.330	36.691	88.076	-	292.561

ALGEMENE TOELICHTING OP DE INVESTERINGEN

Inleiding

Het meerjareninvesteringsschema is de grondslag voor de begroting van de investeringen. Het schema is een voortschrijdend programma. De bedragen per project zijn in het verleden vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Door verschuivingen in de planning van de uitvoering, veroorzaakt door vertragingen of nieuwe inzichten, wordt elk jaar een nieuw vijfjaarlijks schema opgesteld. Daaruit wordt de jaarrekening van het vorige jaar, de begroting van het eerstvolgende jaar en, zonodig, een wijziging van de begroting van het lopende jaar afgeleid.

Rubrieken

Het meerjareninvesteringsschema is ingedeeld in vier rubrieken: Afronding Basisplan (Kiezen voor Amstelland), Toekomst Amstelland, Nieuwe ontwikkelingen en Aanvullende voorzieningen.

De rubriek Afronding Basisplan bevat de projecten die zijn genoemd in de actualisering van het Basisplan: de nota Kiezen voor Amstelland. Het Algemeen Bestuur heeft hier op 7 december 2005 een besluit over genomen.

In de rubriek Nieuwe ontwikkelingen worden de projecten genoemd waarvan met enige waarschijnlijkheid gesteld kan worden dat die te zijner tijd door Groengebied Amstelland zullen worden uitgevoerd. Hiervoor moeten soms nog bestuursbesluiten worden genomen.

In de rubriek Aanvullende voorzieningen staan projecten die in bestaande recreatiegebieden worden gerealiseerd ter aanvulling van de reeds aanwezige voorzieningen. Over het algemeen zijn deze niet subsidiabel.

Bijdragen uit subsidies, fondsen en derden

Zo goed als mogelijk wordt een inschatting gegeven van de verwachte bijdragen. Hierbij is uitgegaan van bestaande subsidieregelingen, afspraken over financiering uit de Algemene reserve en afspraken over bijdragen van derden. Bij in uitvoering zijnde projecten is uitgegaan van de toezeggingen die hierover gedaan zijn.

TOELICHTING OP DE BEDRAGEN

AFRONDING BASISPLAN (KIEZEN VOOR AMSTELLAND)

Diemerpolders

- Overdiemen:

Het beschikbare budget voor 2020 ten behoeve van de inrichting van nog aan te kopen gronden is doorgeschoven naar 2025 en geïndexeerd. Hoewel een deel van de gronden in 2017 is aangekocht, is er nog geen zicht op inrichting, omdat het agrarische gebruik wordt voortgezet.

Landinrichting

- Reservering inrichting van bij aankoop in gebruik gegeven percelen:

Bij de aankoop in het kader van de Herinrichting Amstelland van voor onteigening in aanmerking komende percelen zijn diverse afspraken gemaakt over een tijdelijke ingebruikgeving van delen van de aangekochte gronden aan de verkopende partij. Bij afloop van de gebruikstermijnen moeten deze percelen worden toegevoegd aan de respectievelijke recreatiegebieden. Hiervoor zijn PM-posten opgenomen.

NIEUWE ONTWIKKELINGEN

Routevoorzieningen

- De realisatie van het sloepennetwerk is gestart in 2018 en wordt in 2019 voltooid.
- Eind 2017 is een voorstel voor realisatie van het Wandelnetwerk Amstelland door het bestuur aangenomen. De uitvoering vindt plaats in 2019 en 2020.

Verbeteren recreatieve infrastructuur

- De voorbereiding van de ruiterroute in de Diemerpolder is gestart in 2018. Daarbij bleek dat het budget te krap was om het plan te kunnen realiseren. Vervolgens is meer subsidie aangevraagd en zijn besparingen in het ontwerp doorgevoerd. De uitvoering vindt plaats in 2019.

Investeringsprogramma Diemerbos

- Fietsbrug over de Gaasp: De uitvoering is in 2014 gestart met de opritten aan de oostzijde van de Gaasp. Het project loopt door tot 2021.
- Fietspaden Diemerbos fase 2

  In 2014 is Groengebied Amstelland projecttrekker geworden van de realisatie van enkele fietspaden in het Diemerbos. De realisatie hiervan heeft plaatsgevonden in 2015. Na 2015 zijn de kosten die zijn gemaakt voor begeleiding van het Investeringsprogramma Diemerbos (beheer projectrekening Groenfonds en coördinatie subsidieverlening door de provincie) op dit project geboekt. In 2019 wordt de afrekening van de subsidie verwacht.

Ouderkerkerplas

- Op verzoek van Rijkswaterstaat en de gemeente Ouder-Amstel zijn percelen beschikbaar gesteld voor compensatie van een deel van de gekapte bomen ten behoeve van de verbreding van de A2 en A9, die niet binnen het werkgebied van Rijkswaterstaat kunnen worden herplant. In 2018 heeft de aanplant plaatsgevonden. Voor 2019 en 2020 zijn bedragen voor onderhoud gereserveerd.

Opwaardering Gaasperplas

- Na een participatieproces zal het project opnieuw worden gedefinieerd.

AANVULLENDE VOORZIENINGEN

Aanvullende werkzaamheden

- Infrastructuur t.b.v. horeca Gaasperplas westzijde: het voor 2020 gereserveerde bedrag is doorgeschoven naar 2021 en geïndexeerd.
- Infrastructuur t.b.v. horeca Ouderkerkerplas: vanwege de selectie van een ondernemer in 2017 zal er waarschijnlijk in 2019 gebruik gemaakt worden van dit budget.

DEKKING

Voor het Wandelnetwerk Amstelland en de ruiterroute Diemerpolder is subsidie toegezegd door de provincie Noord-Holland. Voor het wandelnetwerk is ook met een bijdrage van niet aan het Groengebied deelnemende partijen gerekend.

Voor de fietspaden Diemerbos fase 2 en de fietsbrug over de Gaasp zijn verschillende subsidies toegekend door Europa en de Provincie Noord-Holland, alsmede bijdragen vanuit het Investeringsprogramma Diemerbos. Voor de fietsbrug bedraagt de netto bijdrage van Groengebied Amstelland een vast bedrag van € 400.000, dat in 2014 is één keer is gestort op de Projectrekening Diemerbos bij het Nationaal Groenfonds. De fietspaden Diemerbos fase 2 worden gefinancierd vanuit het Gebiedsfonds Diemerbos zonder eigen bijdrage van Groengebied Amstelland.

De kosten voor realisatie en (afkoop) onderhoud voor het project Bomencompensatie worden geheel gefinancierd door Rijkswaterstaat.
Bij de Aanvullende Voorzieningen betreft het projecten die over het algemeen niet subsidiabel zijn.

BIJLAGE 2: TARIEVENTABEL

Behorend bij de Legesverordening 2015 zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van het Recreatieschap Groengebied Amstelland op 10 december 2015. De tarieven kunnen telkenmale met de vaststelling van de begroting over enig jaar opnieuw worden vastgesteld.

1.	**DOCUMENTEN**	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
1.1	Toezending link naar digitale openbare vergaderstukken van Algemeen Bestuur op basis van registratie belangstellenden	Nihil
1.2	Het verstrekken van fotokopieën van schriftelijke stukken, afschriften en dergelijke A4-formaat, per bladzijde (zwart/wit) Voor afschriften in kleur of A3-formaat worden de leges met 50% verhoogd	€ 0,40

2.	**ARCHIEFWERKZAAMHEDEN, OPZOEKEN STUKKEN**	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
2.1	Opzoeken stukken in archief of in bestanden indien het opzoeken langer duurt dan 15 minuten, eerste kwartier gratis.	€ 15,- per kwartier of gedeelte daarvan

3.	**VERGUNNINGEN EN ONTHEFFINGEN OP GROND VAN DE ALGEMENE VERORDENING (AV) VAN HET RECREATIESCHAP**	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
3.1	art. 2.2 AV - VERVALLEN (betreft: vergunning voor evenementen)	n.v.t.
3.2	Vergunning voor het tegen betaling aanbieden van diensten en lessen, zoals skeeleren, fietsen, kanoën, paardrijden, bewaken van auto's etc. (art. 2.3 AV)	€ 50,- per keer € 250,- per jaar
3.3	Ventvergunning (art 2.4 AV) ten behoeve van de verkoop van (horeca)artikelen: - voor maximaal 3 aansluitende dagen - jaarvergunning venten, per jaar	 € 150,- € 250,-
3.4	Standplaatsvergunning (art. 2.5 AV), in verband met verkoop van (horeca)artikelen vanuit een mobiel verkooppunt, per aangewezen locatie: - voor maximaal 3 aansluitende dagen - jaarstandplaats	 € 150,- € 250,-
3.5	Ontheffing voor het maken van commerciële foto- en filmopnamen (art. 2.6 AV), per dagdeel	€ 250,-
3.6	Vergunning voor het uitlaten van honden door commerciële bedrijven/uitlaatservices (art. 2.14 AV), per jaar, afhankelijk van bezoekfrequentie	van € 250,- tot € 750,-
3.7	Vergunning voor het uitlaten of begeleiden van meer dan drie honden (art. 2.14 AV), particulier/non-profit, per jaar/periode	€ 50,-
3.8	Ontheffing voor het op afstand (radiografisch) besturen van voertuigen en recreatieapparatuur, waaronder drones (art. 2.19 AV), particulier, non-profit, per ontheffing	€ 50,-
3.9	Bescherming groenvoorzieningen (art.3.4 AV); ontheffing voor schade toebrengen aan groenvoorzieningen of grasmat, graven van kuilen etc.(excl. herstel van schade!), per keer	€ 150,-
3.10	Ontheffing motorvoertuig voor rijden in groenvoorzieningen (art. 4.5 AV) voor een periode van maximaal 3 maanden - voor elke verlenging met maximaal drie maanden	€ 50,- € 50,-

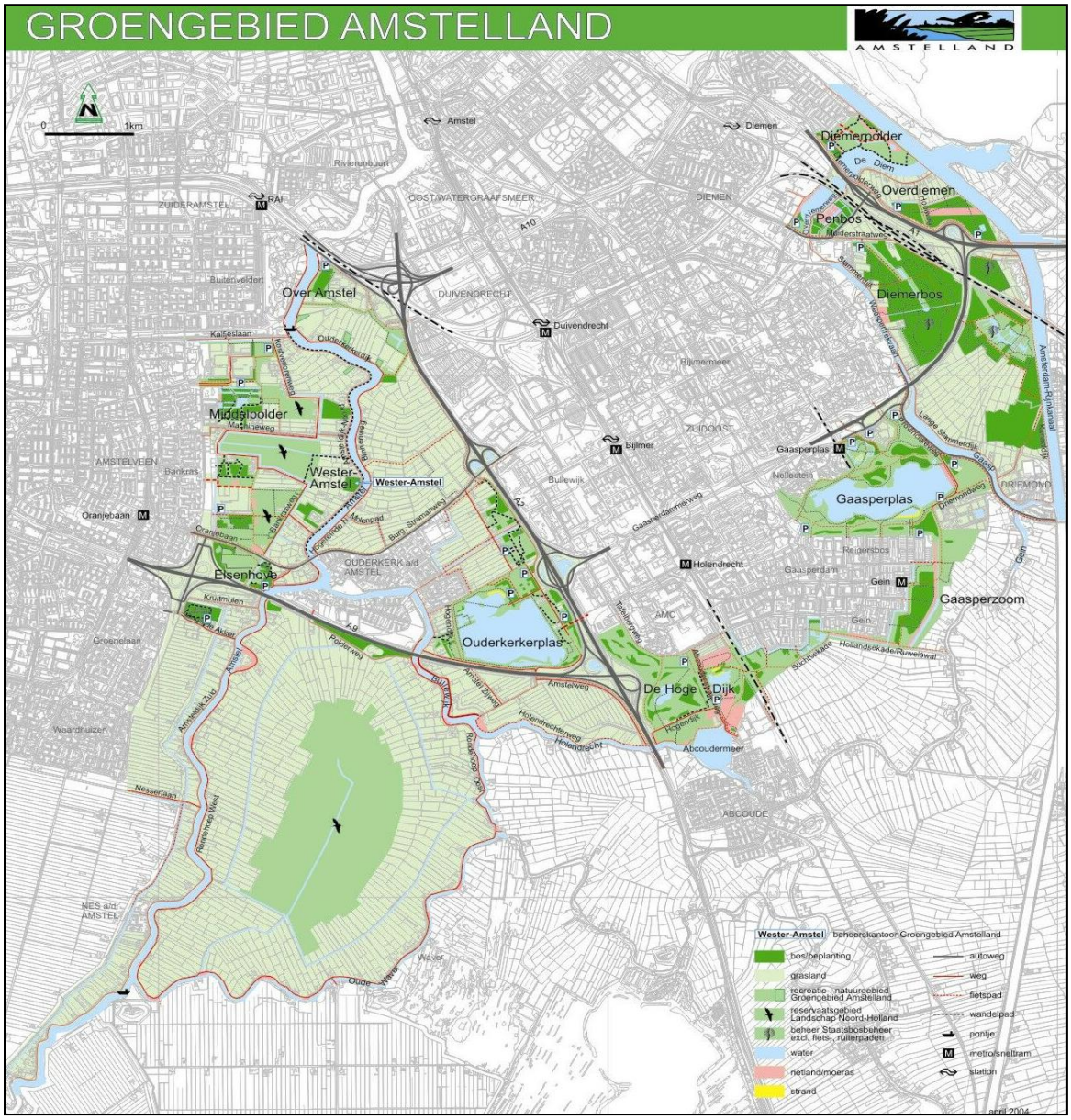
3.11	Barbecue etc. (art. 4.18 AV) op daartoe aangewezen plaatsen, met een verwacht bezoekersaantal - van 50 tot 100 personen, per keer - meer dan 100 personen, per keer N.B.: Evt. in combinatie met evenementenvergunning gemeente	 € 50,- *) € 150,- *)
3.12	Wijziging van vergunning of ontheffing, o.a. data/periode	€ 50,-
3.13	Overige vergunningen/ontheffingen op grond van de AV	€ 150,-

*) Groepsactiviteiten (kleinschalige evenementen) maken deel uit van het normale gebruik van het recreatiegebied. De legesverordening kan hiervoor een drempel opwerken als er ontheffing van de Algemene Verordening nodig is. De legesverordening biedt in artikel 6 lid 2 de mogelijkheid tot vrijstelling van heffing van leges of tot vermindering van het bedrag.

Het bestuur van het recreatieschap draagt de uitvoeringsorganisatie op om in elk geval van deze mogelijkheid gebruik te maken ingeval van:
- sport- en speldagen van scholen;
- benefietactiviteiten voor algemeen geaccepteerde goede doelen;
- familiebijeenkomsten tot 100 personen;
- kleinschalige activiteiten georganiseerd door organisaties met een maatschappelijk doel;
- kleinschalige sportactiviteiten.

Voorwaarde is dan wel dat de openbare toegankelijkheid van de terreinen en voorzieningen gewaarborgd is en dat er dus geen sprake is van exclusief terreingebruik waarbij derden kunnen worden geweerd of gebruik door anderen wordt geweerd.

BIJLAGE 3 KAART

2018 in vogelvlucht

Rust, ruimte en vermaak op een steenworp afstand van Amsterdam; dat is Groengebied Amstelland. Het biedt de bezoeker uit omliggende gemeenten volop mogelijkheden om te fietsen, varen, wandelen en nog veel meer! In dit overzicht ziet u in vogelvlucht hoe het recreatieschap in 2018 heeft gepresteerd en welke mijlpalen zijn behaald. Lees de volledige jaarrekening op www.groengebied-amstelland.nl

Wat hebben we gerealiseerd?

Participatie Gaasperplas

Samen met Stadsdeel Zuidoost is een participatietraject uitgevoerd over de Gaasperplas.

Maatschappelijke stages

Leerlingen hebben een middag geholpen met licht onderhoudswerk.

Evenementen

Door evenementen, zoals Open Air en Fiesta Macumba hebben veel bezoekers kennis gemaakt met de gebieden.

Nieuwe horeca

Er komt nieuwe horeca bij de Ouderkerkerplas en in het Diemerbos.

Nieuw speeltoestel

De Gaasperplas is een mooi nieuw speeltoestel rijker.

Hoe staat het schap er voor?

Het recreatieschap werkt hard aan een duurzaam sluitende begroting. Er zijn inkomsten geworven en versoberingen doorgevoerd. Ondertussen gaat het schap door met investeringen in de toekomst van het gebied.

Financieel resultaat
x1000,-

Bijdrage deelnemende overheden

Kerngegevens

2017 > 3,2 mln. bezoeken

2016 > 3,1 mln. bezoeken

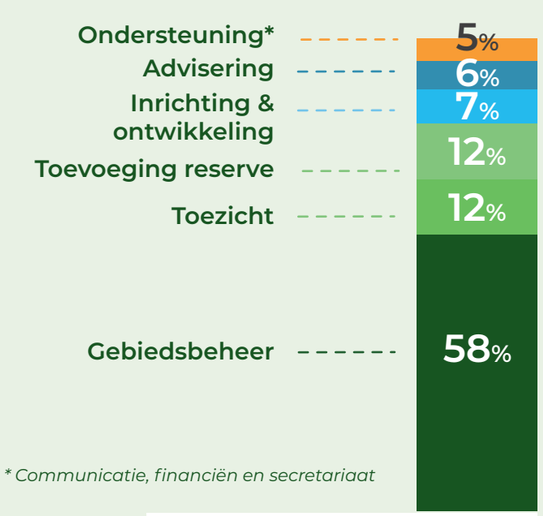
7,5 waardering gebruikers

2.500 volgers

75+ verenigingen actief

4 grote evenementen

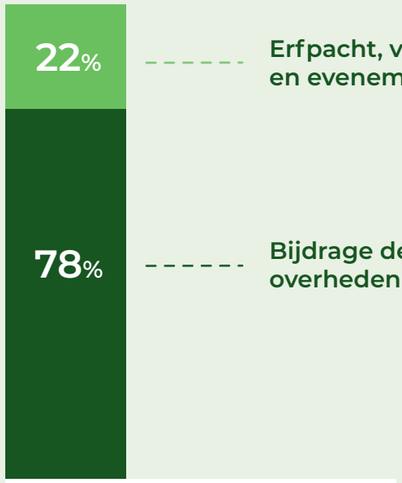
Waar ging het geld naartoe?

** Communicatie, financiën en secretariaat*

totaal € 4,07 mln.

Waar kwam het geld vandaan?

totaal € 4,07 mln.

Reserves

Sparen voor groot onderhoud
42%
1,4 mln.

Weerstands-vermogen
39%
1,3 mln.

Investerings-ruimte
19%
0,6 mln.

GROENGEBIED AMSTELLAND

Toelichting begrotingswijziging 2019 GGA

maart 2019

Overzicht

	Begroting 2019	Wijziging	Begroting na wijziging	% afwijking
Gebiedsbeheer	2.318.400	-77.625 (1)	2.396.025	3%
Toezicht	480.996		480.996	
Financiën	46.545	923 (2)	45.622	2%
Bestuursadvisering	225.916		225.916	
Secretariaat	48.470	-3.250 (3)	51.720	7%
Communicatie	85.239		85.239	
Inrichting & Ontwikkeling	400.924	151.533 (4)	249.391	37%
Totaal	**3.606.490**	**71.581**	**3.534.909**	**2%**

De begrotingswijziging heeft geen gevolgen voor de hoogte van de bijdrage van de participanten.

Toelichting wijzigingen

1. **Gebiedsbeheer**

   Reguliere baten + **€ 15.813**
   Hogere baten door nieuwe horeca bij de Ouderkerkerplas en een nieuw huurcontract voor de locatie Abcouderstraatweg 79.
   Reguliere lasten **+ € 93.438**
   Er wordt in 2019 meer groot onderhoud uitgevoerd dan was voorzien bij het opstellen van de programmabegroting.

2. **Financiën**
   *Incidentele lasten **+ € 923***
   Dit betreft een kleine aanpassing van de begrote teruggave van een aantal door RNH in rekening gebrachte uren over het vorige jaar conform contractuele afspraken.

3. **Secretariaat**
   *Reguliere lasten **+ € 3.250***
   De reguliere lasten worden verhoogd door het werken met IBABS, wat het papierloos vergaderen ondersteunt.

4. **Inrichting en Ontwikkeling**
   *Reguliere lasten **- € 151.533***
   Het project 'hoofdroute noordoever Gaasperplas' wordt niet uitgevoerd in 2019 en wordt in 2020 en verder opgepakt door het te integreren met de maatregelen die voortkomen uit het gezamenlijke participatieproces ‘Opwaarderen Gaasperplas’ met Stadsdeel Zuidoost.

recreatieschap
alkmaarder- en
uitgeestermeer

Postbus 2571, 2002 RB Haarlem
Genieweg 46a, Velsen-Zuid
Telefoon 023 – 520 28 20
info@recreatienoordholland.nl
www.alkmaarder-enuitgeestermeer.nl
K.v.K. 34370323

Aan de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling
van Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

Velsen-Zuid : 29 maart 2019
Uw kenmerk : --
Ons kenmerk : U20190301 wh
Projectnummer : --
Onderwerp : jaarstukken
Bijlage(n) : 6
Behandeld door : Loes van Swol telefoon 06 – 13 52 33 60

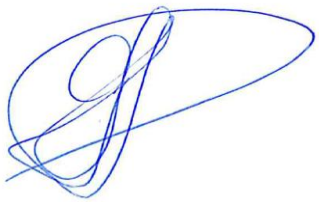
Geachte leden van het college en de raden/Staten,

Hierbij zenden wij u conform de gemeenschappelijke regeling van Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM) de jaarrekening 2018, de infographic '2018 in vogelvlucht', de begrotingswijzigingen 2019 en de programmabegrotingen 2020 met het verzoek om binnen 2 maanden na dagtekening van deze brief eventuele bezwaren kenbaar te maken. Het dagelijks bestuur heeft de genoemde stukken in haar vergadering van 20 maart 2019 voorlopig vastgesteld.

Nadat u uw zienswijze heeft gegeven op de jaarstukken, zal het algemeen bestuur van het RAUM op 3 juli 2019 de jaarrekening 2018, de infographic '2018 in vogelvlucht', de begrotingswijzigingen 2019 en de programmabegrotingen 2020 vaststellen. Vervolgens moeten de jaarstukken voor 15 juli 2019 met dit akkoord worden toegezonden ter goedkeuring aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Indien u een nadere toelichting op de financiële stukken wenst, verzoeken wij u contact op te nemen met de heer Arie Teeuw, manager Financiën a.i. (tel. 023-5202820).

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer,

Gerben Houtkamp
Programmamanager Recreatie Noord-Holland NV

recreatieschap alkmaarder- en uitgeestermeer

JAARREKENING

ALKMAARDER- EN UITGEESTERMEER

Incl. IJMOND TOT ZAANSTAD

2018

Velsen-Zuid, 29-3-2019

Inhoudsopgave

		Blz.
	DEEL 1: INLEIDING	3
1.0	Financiële kerngetallen	3
1.1	Achtergrond	4
1.2	Highlights	5
1.3	Doelen RAUM	6
1.4	Financieel overzicht 2018	6
	DEEL 2: FINANCIEEL BEHEER	9
2.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	9
2.2	Financiering	9
2.3	Bedrijfsvoering	9
2.4	Onderhoud kapitaalgoederen	10
2.5	Verkorte balans	11
	DEEL 3: JAARREKENING 2018	11
3.1	Balans per 31 december 2018	13
3.2	Waarderingsgrondslagen	15
3.3	Toelichting op de balans	17
3.4	Het geconsolideerde overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2018	21
3.5	Geconsolideerde overzicht van staat van baten en lasten per kostensoort	22
4.1	Programmaverantwoording en resultaat A-UM	23
4.2	Bijdragen participanten A-UM	24
4.3	Het overzicht van baten en lasten A-UM in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2018	25
4.4	Toelichting A-UM op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2018	26
4.5	Overzicht van staat van baten en lasten per kostensoort A-UM	38
5.1	Programmaverantwoording en resultaat IJ-Z	39
5.2	Bijdragen participanten IJ-Z	39
5.3	Het overzicht van baten en lasten IJ-Z in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2018	41
5.4	Toelichting IJ-Z op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2018	42
5.5	Overzicht van staat van baten en lasten per kostensoort IJ-Z	53
6.1	Wet FIDO modelstaten A en B	54
	DEEL 4: OVERIGE GEGEVENS	56
7.1	Samenstelling van het Algemeen Bestuur	57
7.2	Controleverklaring	58
7.3	Vaststelling door het Algemeen Bestuur	62
	DEEL 5: BIJLAGEN	63
	Bijlage I: Investerings- en financieringsstaat over 2018	64
	Bijlage II: Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2018	65
	Bijlage III: Gebeurtenissen na balansdatum	66
	Bijlage IV: Nota weerstandsvermogen	67
	Bijlage V: WNT-verantwoording 2018	71

Inleiding

1.0 financiële kerncijfers

Het totale jaarprogramma van 2018 heeft geleid tot onderstaand financieel resultaat voor de beide begrotingen. Een uitgebreide toelichting op het behaalde resultaat vindt u in hoofdstuk programmaverantwoording Alkmaarder- en Uitgeestermeer (A-UM) en IJmond tot Zaanstad (IJ-Z) en de toelichting per deelprogramma.

Resultaat A-UM 2018 totaal

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	1.384.053	1.354.805	**-29.248**
Baten	1.290.235	1.286.421	**3.814**
Saldo	**-93.818**	**-68.384**	**-25.434**

Het resultaat van het totaal van het programma van A-UM is lager dan begroot. Het verschil tussen het gerealiseerde en begrote saldo bedraagt € 25.434.

Resultaat IJ-Z 2018 totaal

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	211.496	157.708	**-53.788**
Baten	324.701	324.007	**694**
Saldo	**113.205**	**166.299**	**-53.094**

Het resultaat van het totaal van het programma van IJ-Z is positief, maar lager dan begroot. Het verschil tussen het gerealiseerde en begrote saldo bedraagt € 53.094.

	2017	**+ index**	**+ conform AB besluit 2016/06**	**2018**
Indexatie		0,65%	2,50%	
Provincie Noord-Holland	**507.839**	3.301	12.779	**523.919**
Gemeente Alkmaar	**73.286**	476	1.844	**75.606**
Gemeente Beverwijk	**44.386**	289	1.117	**45.792**
Gemeente Castricum	**53.671**	349	1.351	**55.371**
Gemeente Heemskerk	**29.933**	195	753	**30.881**
Gemeente Heiloo	**24.772**	161	623	**25.556**
Gemeente Uitgeest	**53.671**	349	1.351	**55.371**
Gemeente Zaanstad	**244.629**	1.590	6.155	**252.374**
Totaal participantenbijdrage	**1.032.187**	**6.710**	**25.973**	**1.064.870**

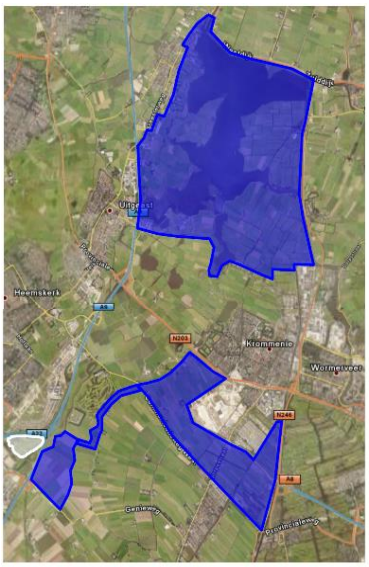
5.2 Overzicht participantenbijdrage IJ-Z

	2017	**+ index**	**2018**
Indexatie		0,65%	
Provincie Noord-Holland	**236.638**	1.538	**238.176**
Gemeente Beverwijk	**13.399**	87	**13.486**
Gemeente Heemskerk	**11.826**	77	**11.903**
Gemeente Uitgeest	**4.179**	27	**4.206**
Gemeente Zaanstad	**49.266**	320	**49.586**
Totaal participantenbijdrage	**315.308**	**2.049**	**317.357**

1.1 Achtergrond

Het recreatieschap Alkmaarder en Uitgeestermeer zorgt voor een aantrekkelijk aanbod van uiteenlopende recreatievoorzieningen in de regio. Naast de diverse oeverparken voor dagrecreatie in het deelgebied Alkmaarder en Uitgeestermeer is er een grote verscheidenheid aan recreatieve verbindingen en recreatieve voorzieningen zoals wandel-, fiets-, vaar- en skateroutes, kampeerterreinen, horecagelegenheden en jachthavens. In 2008 is de Gemeenschappelijke Regeling (GR) RAUM uitgebreid met het nieuwe deelgebied IJmond tot Zaanstad (IJ tot Z). De nadruk in dit gebied ligt op recreatieve verbindingen. In 2017 is De Omzoom hieraan toegevoegd en in 2018 heeft het Algemeen Bestuur besloten ook het Aagtenpark onder de werking van de GR te brengen. De nieuwe recreatieterreinen bieden verschillende wandel- , fiets- en sportmogelijkheden.
Het totale werkgebied beslaat 2.040 ha, waarvan het eigenlijke beheergebied van het recreatieschap 736 ha bedraagt. Daarvan is 648 ha voor het gebied van het Alkmaarder- en Uitgeestermeer, waarvan 525 ha water en 88 ha voor het recreatiegebied IJ tot Z.

2018 is voor het RAUM een jaar van veranderingen geweest. Zo is de participantenbijdrage voor IJ tot Z veranderd, is dit deelgebied uitgebreid met het Aagtenpark en hebben er wetswijzigingen plaatsgevonden over de omgang met investeringen. Om deze afspraken en wetswijzigingen te borgen moest de gemeenschappelijke regeling en de financiële nota's van het schap worden aangepast. Begin van het jaar en in de zomer speelde bovendien de overmatige groei van waterplanten en werd het inspiratie voor ambitiedocument opgesteld. Om deze veranderingen adequaat door te voeren en af te stemmen met betrokken partijen was een toename van ambtelijke en bestuurlijke overleggen nodig dan gepland. Hiervoor zijn extra kosten gemaakt. Dit is terug te zien binnen de verschillende deelprogramma's. Hieronder een beknopt overzicht van de redenen van de overschrijding.

De geconsolideerde jaarrekening 2018 sluit met een lager resultaat dan begroot als gevolg van de hogere kosten voor de veranderingsprocessen.
De kosten zijn in 2018 gelijk aan de baten. Met het pakket aan maatregelen gericht op het verlagen van kosten en het verhogen van inkomsten streeft het recreatieschap naar voldoende middelen om het gebied duurzaam in stand te kunnen houden. Met name als gevolg van de problematiek van de overdadige waterplantengroei en de overlast daarvan voor recreatie, zal de komende jaren duidelijk worden hoe groot deze opgave is.

Deelprogramma	Deelgebied	Overschrijding	Toelichting
Bestuursadvisering	A-UM IJ-Z	ca. € 38.000 ca. € 20.000	Afspraken over herverdeling pp bijdrage IJ-Z Onder beheer brengen Aagtenpark Waterplantenproblematiek Aanpassen GR Inspiratie voor Ambitie document Extra overleggen BOT Juridisch adviseurs Extra overleggen BOT financieel adviseurs Extra overleggen BOT AC
Gebiedsbeheer	A-UM IJ-Z	ca. € 32.000 ca. € 4.000	Afspraken over herverdeling pp bijdrage IJ-Z Onder beheer brengen Aagtenpark Waterplantenproblematiek Aanpassen GR Extra overleggen BOT financieel adviseurs
Financiën	A-UM IJ-Z	ca. € 16.000 ca. € 4.500	Afspraken over herverdeling pp bijdrage IJ-Z Extra overleggen BOT financieel adviseurs Fin verordening, nota AWA en Nota reserves en voorzieningen
Inrichting en ontwikkeling	A-UM	ca. € 6.000	Onder beheer brengen Aagtenpark Aanpassen GR Inspiratie voor Ambitie document
Toezicht	A-UM	ca. € 7.000	Extra inzet i.v.m. uitzonderlijk lang seizoen door goed weer

1.2 Highlights 2018

a. Waterplanten: De waterplantengroei was dit jaar minder dan verwacht. Inmiddels is er een projectgroep van RNH in samenwerking met het Hoogheemraadschap gestart om te komen tot structurele oplossingen voor de problemen als gevolg van de overmatige waterplantengroei. Dit heeft nieuwe inzichten opgeleverd over de problematiek.

b. Inspiratie voor ambitiedocument: In de vergadering van 26 januari 2018 heeft het algemeen bestuur kenbaar gemaakt meer aandacht en tijd te willen besteden aan de formulering van gezamenlijke bestuurlijke ambities en doelstellingen van het recreatieschap voor de recreatiegebieden Alkmaarder- en Uitgeestermeer en IJmond tot Zaanstad. In 2018 is een bestuurlijk 'inspiratie voor ambitiedocument' opgezet. Dit document heeft als horizon 2040 en vormt een eerste stap in een vervolgproces naar de uitwerking van een meerjarenvisie en korte- en lange termijn gebiedsprogramma's.

c. Nieuwe beheermethodiek: Er is door Adviesbureau Cyber een beheerplan opgesteld voor RAUM. Het beheerplan geeft inzicht in de beheerkosten voor de duurzame instandhouding van terreinen en voorzieningen in het recreatiegebied en gaat uit van vijf kwaliteitsniveaus zoals opgesteld door het landelijke kennisinstituut CROW. De komende jaren zal het beheerplan van Cyber dienen als sturingsinformatie voor het beheer van het gebied

d. De Woudhaven: Als onderdeel van de bestemmingplanprocedure heeft de beoogd ondernemer van De Woudhaven een participatietraject uitgevoerd. De bestemmingsplan procedure omvat zowel de ontwikkeling van een horecalocatie als de ontwikkeling van De Woudhaven.

e. Aagtenpark in beheer genomen: In 2018 heeft het bestuur een besluit genomen over het in beheer nemen van het Aagtenpark. Zodra het Aagtenpark, naar verwachting begin 2019, in de gemeenschappelijke regeling wordt opgenomen is het officieel toegevoegd aan het beheer gebied van RAUM.

f. Er is in 2018 intensiever samengewerkt met de verschillende gemeenten, de provincie en de uitvoeringsorganisatie. In deze overleggen hebben onder andere afstemming plaatsgevonden over de vernieuwde Gemeenschappelijke Regeling en de vernieuwde financiële nota's.

De taken van het RAUM kunnen worden onderverdeeld in de volgende hoofdtaken:
• Beheren en in stand houden van de gebieden en de voorzieningen
• Vernieuwing doorvoeren om het gebied aan te laten sluiten op de wensen en behoeften van de recreant
• Het uitvoeren van het inrichtings- en investeringsprogramma

1.3 Doelen RAUM

De doelen van het recreatieschap zijn gebaseerd op de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling uit 2007 en het gevoerde beleid van het recreatieschap. De hoofddoelstelling is dat de recreatiegebieden A-UM en IJ tot Z volwaardige en unieke gebieden zijn, verweven met de regio, voor inwoners uit de wijde regio. In het Alkmaarder- en Uitgeestermeer ligt het accent op de watersport. In IJ tot Z op wandelen en fietsen. Dit is verder uitgewerkt in een doelenboom, wat jaarlijks het vertrekpunt is voor het programmaplan en de begroting. In 2014 is gestart met het ophalen van ideeën voor een duurzame instandhouding van het RAUM. Hiervoor is in eerste instantie met ondernemers gekeken wat zij wenselijk achten. Dit is later gedeeld met belangenorganisaties en bewonersorganisaties. Eind 2014 heeft dit geleid tot een rapport "Naar een duurzame instandhouding van het recreatiegebied Alkmaarder-en Uitgeestermeer", welke in 2015 is vastgesteld door het bestuur.
In dit toekomstperspectief heeft het bestuur vier locaties benoemd waar ontwikkeling mogelijk is voor recreatie en toerisme. Dat is aan de zuidkant Dorregeest, het voormalig Erfgoedpark De Hoop, de recreatieterreinen bij Akersloot en De Woudhaven. Het achterliggende doel is om hiermee een impuls te geven aan het gebruik van het gebied én om inkomsten te genereren.
Dit betekent dat voor de ontwikkeling van deze gebieden de planologische medewerking is vereist vanuit de gemeenten Uitgeest en Castricum.

Overzicht doelstellingen

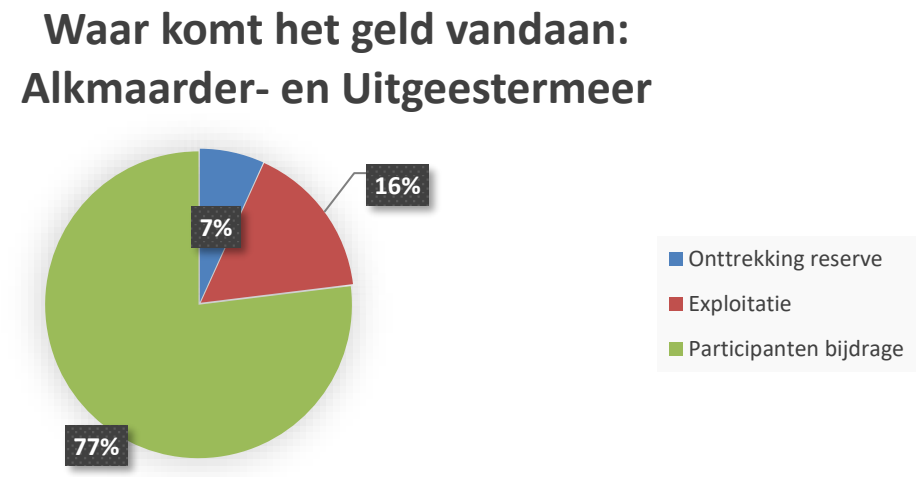
1.4 Financieel overzicht 2018

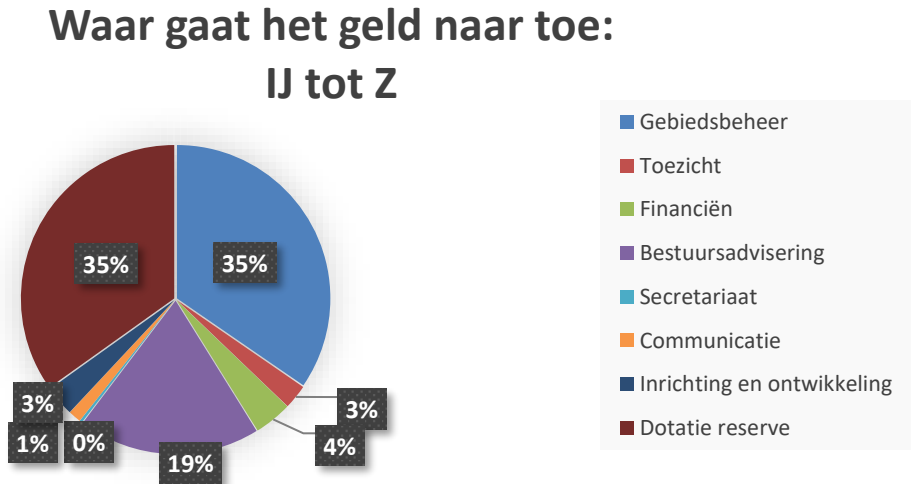
De verschillende taken die het recreatieschap uitvoert zijn verdeeld over 7 deelprogramma´s. Naast beheer voert het recreatieschap een aantal taken uit op het gebied van bestuursadvisering, secretariële ondersteuning en financiële administratie, toezicht, communicatie en ontwikkeling.
Naast het beheren en het in stand houden van het gebied komen er ook financiële opbrengsten voort uit de door de deelprogramma's geleverde inspanningen. Dit zijn de zogenoemde exploitatieopbrengsten. Onder exploitatieopbrengsten wordt verstaan:

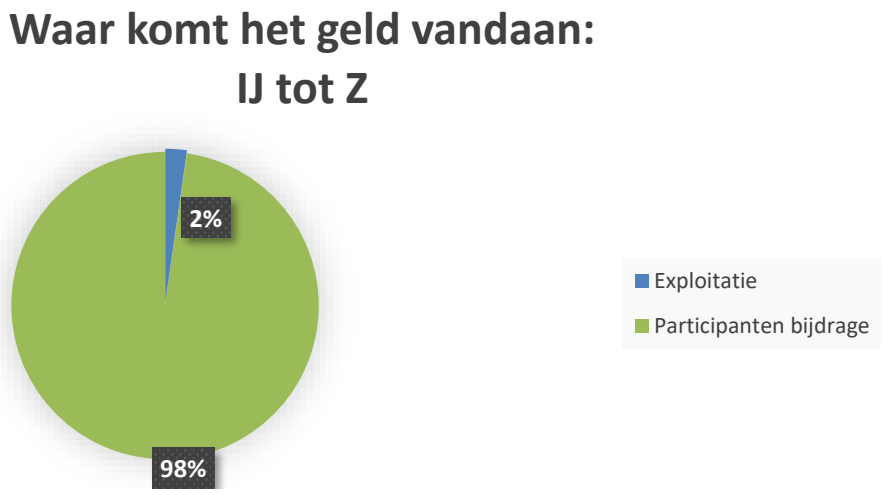
• Huren, erfpachten en vergunningen van exploitaties zoals (jacht)havens en horeca.
• Veergelden uit pontjes.
• Gebruiksvergoedingen voor bijvoorbeeld muziek- en sport evenementen.

Verder ontvangt het recreatiegebied een jaarlijkse financiële bijdrage van de participanten (de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling). De exploitatieopbrengsten en de participantenbijdragen zijn verwerkt als baten in de begroting van het recreatieschap.

Waar komt het geld vandaan:
IJ tot Z
2%
98%
Exploitatie
Participanten bijdrage

2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij het RAUM zijn in 2018 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd. Het berekende benodigde weerstandsvermogen bedraagt € 484.000,-. Dit is echter niet direct beschikbaar, omdat er conform het bestuursbesluit van 15 november 2012 besloten is om in de algemene reserve 2,5% van de lasten van 2013 aan te houden. Dit betekent een algemene reserve van € 45.392,-. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen.

Vanaf 2018 dienen volgens wijzigingen in de BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

	JR 2017	BGR 2018	JR 2018
netto schuldquote	-96%	-114%	-107%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-96%	-114%	-107%
solvabiliteitsratio	95%	92%	94%
structurele exploitatieruimte	27%	29%	23%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) wordt dit als voldoende bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Het RAUM heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.

Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

2.2 Financiering

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de rente-risiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet Fido is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente, grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen.

De normen beperken de budgettaire risico's. Het niveau van de korte leningen, de kasgeldlimiet is gelimiteerd tot 8,2% van het bedrag van de begroting. De rente-risiconorm houdt in dat maximaal 20% van de langlopende leningen jaarlijks in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd te bewerkstelligen. Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer heeft geen leningen.

2.3 Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder.
De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5 jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) zijn de contracten verlengt met 2 jaar (dus 2019-2020).
De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren.

2.4 Onderhoud kapitaalgoederen
Bij het onderhoud aan de kapitaalgoederen in beheer bij het recreatieschap worden de volgende begrippen gehanteerd:

• Groot onderhoud; Onderhoudsmaatregel die meerdere malen binnen de levensduur van het element plaatsvindt. Het is gericht op het vertragen van de structurele achteruitgang van de kwaliteit en veiligheid en heeft tot doel de technische staat op het door het recreatieschap gekozen kwaliteitsniveau te houden.
• Vervangingsonderhoud of Rehabilitatie; Onderhoudsmaatregel om de kwaliteit en veiligheid van een element weer op het gekozen kwaliteitsniveau te brengen, toegepast aan het einde van de levenscyclus indien groot onderhoud niet meer toereikend is.
• **Nieuw beheerplan (beheermethode Cyber) en nieuwe BBV-regels;**

In 2018 is een nieuwe beheerplan opgesteld door bureau Cyber voor de gebieden en voorzieningen van RAUM. Het beheerplan maakt inzichtelijk wat de gemiddelde jaarlijkse kosten voor dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen zijn. Als gevolg van een wijziging van de BBV-regels dienen toekomstige vervangingsinvesteringen te worden geactiveerd. Het algemeen bestuur heeft hiervoor in 2018 het beleid aangepast door het vaststellen van een gewijzigde financiële verordening en een nota Activeren Waarderen en Afschrijven. Toekomstige vervangingsinvesteringen zullen hierdoor worden geactiveerd en de kapitaallasten worden in het daaropvolgende begrotingsjaar verwerkt in de begroting. De eerste grote vervangingsinvesteringen vinden plaats in 2024, waardoor in 2025 kapitaallasten worden opgenomen. In de begroting voor volgend jaar wordt in de meerjarenbegroting inzichtelijk hoe de beheersituatie zicht ontwikkelt en hoe gekomen wordt tot een sluitende meerjarenbegroting.

De volgende werkzaamheden zijn in 2018 uitgevoerd:

a. Verhardingen (wegen, fietspaden, wandelpaden)
Binnen het kadeverzwaringsprogramma van het HHNK is het fietspad langs de Klaas- Hoorn en Kijfpolder vernieuwd. RAUM heeft het materiaal voor dit fietspad bekostigd en het HHNK heeft de aanbesteding en directievoering voor zijn rekening genomen. In genoemde polder zijn ook de fietspaden van asfalt overlaagd en voorzien van veilige markering rond de uitneembare anti-inritpaaltjes bij de in- en uitgangen, conform de richtlijnen van de CROW-Fietsberaad.
Het asfaltpad aan de westzijde van de zwemplas Zwaansmeer is vernieuwd, net als het pad aan de oostzijde van de zwemplas waar de halfverharding is vervangen.
In 2018 is € 30.160,- uitgegeven aan de vervanging van halfverharding. Voor groot onderhoud aan asfaltverharding is in totaal € 86.841,- uitgegeven, bij een begroting van € 127.575,-

b. Kunstwerken
Er is geen (groot)onderhoud of vervanging gepleegd aan kunstwerken in 2018

c. Oeververdediging
Inspectie van de oeververdediging vindt regelmatig plaats. In 2018 is echter geen (groot) onderhoud of vervanging gepleegd aan oeververdediging.

d. Gebouwen
Er is onderhoud gepleegd aan het toiletgebouw naast de zwemplas Zwaansmeer en het gebouw op recreatieterrein Dorregeest. Dit heeft € 6.516,- gekost. Daarnaast is het restaurant op het voormalig Erfgoedpark De Hoop voorzien van een grond- en conserveringslaag. Hier waren de kosten € 23.500,-

2.5 De verkorte balans

De balans per 31 december kan verkort als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	2018	2017	PASSIVA	2018	2017
Vaste activa			***Vaste financieringsmiddelen***		
Materiële vaste activa	379,6	411,2	Reserves	2.115,0	2.095,6
Financiële vaste activa	-	-	Schulden op lange termijn	-	-
Subtotaal	***379,6***	***411,2***			
			Subtotaal	***2.115,0***	***2.095,6***
Vlottende activa					
Voorraden	-	-	***Vlottende passiva***		
Vorderingen en overlopende activa	1.652,1	1.555,6	Schulden op korte termijn	129,2	98,8
Liquide middelen	212,4	227,6	***Subtotaal***	***129,2***	***98,8***
Subtotaal	***1.864,5***	***1.783,2***			
TOTAAL	**2.244,2**	**2.194,4**	**TOTAAL**	**2.244,2**	**2.194,4**

Jaarrekening
2018

3.1 BALANS PER 31 DECEMBER

ACTIVA

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Investeringen met economisch nut	379.615		411.219	
subtotaal materiële vaste activa		*379.615*		*411.219*
TOTAAL VASTE ACTIVA		**379.615**		**411.219**
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen en overlopende activa				
Debiteuren algemeen	286		256	
Vooruitbetaalde bedragen	3.077		2.026	
Nog te ontvangen bedragen	5.991		76.090	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.642.778		1.477.278	
subtotaal vorderingen en overlopende activa		*1.652.132*		*1.555.650*
Liquide Middelen				
ING Bank Spaarrekeningen	208.282		218.192	
ING Bank	3.791		9.056	
Kas	336		322	
subtotaal liquide middelen		*212.409*		*227.570*
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**1.864.541**		**1.783.219**
TOTAAL-GENERAAL ACTIVA		**2.244.156**		**2.194.438**

PASSIVA

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN				
Reserves en fondsen				
Kapitaal	408		408	
Algemene reserve	45.392		45.392	
Bestemmingsreserve	940.162		1.033.980	
Algemene reserve IJ-Z	662.504		603.225	
Bestemmingsreserve IJ-Z	466.532		412.606	
subtotaal reserves en fondsen		*2.114.998*		*2.095.611*
TOTAAL VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN		**2.114.998**		**2.095.611**
VLOTTENDE PASSIVA				
Schulden op korte termijn				
Crediteuren	64.781		58.575	
Nog te betalen bedragen	41.234		8.984	
Aangegane verplichtingen	6.660		13.659	
Vooruitontvangen bedragen	16.482		17.610	
subtotaal schulden korte termijn		*129.158*		*98.827*
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**129.158**		**98.827**
TOTAAL-GENERAAL PASSIVA		**2.244.156**		**2.194.438**

3.2 WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Waarderingsgrondslagen voor de balans en de resultaatbepaling

Materiële vaste activa
Activa worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs. Subsidies en bijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Voor maatschappelijke investeringen zijn bijdragen van reserves aan activeerbare investeringen niet toegestaan.

Voorwaarde voor het activeren van materiële vaste activa is een minimale gebruiksduur van drie jaar waarvoor een ondergrens geldt van:
- € 10.000 voor activa met economisch nut;
- € 50.000 voor activa met maatschappelijk nut.

De materiële activa worden onderverdeeld in:
- Activa met een economisch nut en;
- Activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen worden geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur wordt afgeschreven. De afschrijvingen vinden plaats volgens het lineaire systeem, dus in gelijke jaarlijkse termijnen en startend op 1 januari van het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. De tabel met afschrijvingstermijnen is hieronder weergegeven.

Vaste activa	**Afschrijvingsperiode**	**Toelichting**
Immateriële vaste activa		looptijd van de geldlening
Materiële vaste activa		
Gronden/terreinen	n.v.t.	geen afschrijving
Gebouwen/werkplaats	40	
Vervoermiddelen	5	
Machines/werktuigen	5	
Werktuigen	10	
Ponten	20	
Overige vaartuigen	10	
Kunstwerken		
Brug - beton	40	
Brug - staal	40	
Brug - hout	30	
Tunnel	60	
Beschoeiing	30	
Gemalen	40	
Terreinmeubilair	5	
Riolering		
Pompen	20	

Financiële vaste activa
Financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de nominale waarde.

Vlottende activa
De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en, waar nodig, verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Reserves
Er zijn vier reserves, zijnde de algemene reserve, de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen, algemene reserve IJ-Z en de bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z.
Aan de algemene reserve wordt jaarlijks het exploitatieoverschot of -tekort toegevoegd respectievelijk onttrokken. Aan de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen worden de netto uitgaven van vervangings investeringen onttrokken.

In het AB van 26 november 2009 is besloten een algemene reserve en bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z te vormen. De algemene reserve IJ-Z is gevormd om schommelingen in het exploitatiesaldo op te kunnen vangen. De bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z is gevormd ten behoeve van investeringen in vervanging en vernieuwing in de groengebieden die in beheer zijn bij het recreatieschap. Aan deze bestemmingsreserve wordt jaarlijks 25% van de participantenbijdrage toegevoegd.

Er word gesignaleerd dat de reserves van de begroting IJ tot Z onevenredig hoog zijn. In 2019 neemt het bestuur hierover een besluit

Overige balansposten
Alle overige balansposten zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

De bepaling van het resultaat
Het resultaat is bepaald op basis van de historische kostprijs. Baten en lasten worden toegerekend naar het jaar waarop zij betrekking hebben.

3.3 TOELICHTING OP DE BALANS

	31-12-2018	31-12-2017
ACTIVA		
Materiële vaste activa	**379.615**	**411.219**

Het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

Netto investeringen tot boekjaar		542.455		546.914
Netto investeringen boekjaar		-		23.516
Desinvesteringen boekjaar		-		-27.975
Totaal geïnvesteerde bedragen		542.455		542.455
Afschrijvingen tot boekjaar	131.237		111.847	
Afschrijvingen boekjaar	31.604		35.709	
Afschrijvingen desinvesterin	-		-16.319	
Totaal afschrijvingen		162.841		131.237
Boekwaarde per 31 december		379.615		411.219

In bijlage II is een specificatie van de materiële vaste activa is opgenomen in de staat van geactiveerde investeringen tot en met 2018

Vorderingen en overlopende activa	**9.354**	**78.372**
Debiteuren algemeen	**286**	**256**
Vooruitbetaalde bedragen	**3.077**	**2.026**

De vooruitbetaalde bedragen per 31 december 2018 bestaan onder andere uit vooruitbetaalde abonnementen, contributies en verzekeringen 2019.

Nog te ontvangen bedragen	**5.991**	**76.090**

Dit betreft bijdrage van de gemeente Castricum (€ 5.977,-) t.b.v. het project "quickscan recr. ontwikkeling recreatieterrein de Hoorne". Daarnaast de nog te ontvangen rente 2018 (€ 14,-).

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Uitzetting Rijk's schatkist RAUM	**1.642.778**	**1.477.278**

Rijk's schatkist RAUM

Drempelbedrag 2018 250.000

Het bedrag aan middelen per kwartaal dat buiten 's Rijks schatkist is aangehouden

	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Buiten schatkist gehouden	227.208	229.789	234.034	212.073
Ruimte onder drempelbedrag	22.792	20.211	15.966	37.927
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Liquide middelen

ING Zak. Spaarrek.67.08.10.932	208.282		218.192	
ING Bank 67.08.10.932	3.791		9.056	
Kas	336		322	
		212.409		**227.570**

PASSIVA

		31-12-2018		31-12-2017
Reserves en fondsen				
Kapitaal				
Saldo per 31 december		408		408

Onder het kapitaal zijn opgenomen: het oorspronkelijke stichtingskapitaal en de opbrengst van perceel grond Lagendijk uit 1981.

Algemene reserve				
Saldo per 1 januari		45.392		45.392
Bij: toevoeging	41.157		-	
Bij: resultaat lopend boekjaar	-		184.677	
Bij: totaal saldo dotatie		41.157		184.677
Af: saldo onttrekking	-		-53.710	
Af: overheveling surplus van het weerstandsvermogen	-41.157		-130.966	
Af: totaal saldo onttrekking		-41.157		-184.677
Saldo per 31 december		45.392		45.392

De onttrekking van € 41.157,- is het surplus van het weerstandsvermogen per 31 december 2018. Dit bedrag word toegevoegd aan de Bestemmings Reserve conform bestuursbesluit 2012/12 (de Algemene reserve/weerstandsvermogen bedraagt 2,5% van de lasten in 2013 ofwel € 45.392,-) .

Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen				
Saldo per 1 januari		1.033.980		849.303
Bij: toevoegingen	173.869		122.721	
Bij: overheveling surplus van het weerstandsvermogen	41.157		130.966	
Bij: totaal toevoegingen		215.026		253.687
Af: aandeel recreatieschap in vervangingsinvesteringen	-211.246		-15.852	
Af: inspiratiedocument/visie	-29.462		-	
Af: erfgoedpark de Hoop	-64.099		-53.158	
Af: woudhaven in eigendom verwerven en uitgeven	-4.036			
Af: totaal saldo onttrekking		-308.844		-69.011
Saldo per 31 december		940.162		1.033.980

De toevoeging aan de bestemmingsreserve bestaat uit een reservering voor groot onderhoud vervangingsinvesteringen (€ 173.869,-) en de overheveling van het surplus van het weerstandsvermogen per 31 december 2018 conform bestuursbesluit 2012/12.

De onttrekking aan de bestemmingsreserve van € 308.844,- heeft betrekking op de vervangingsinvesteringen, inspiratiedocument en de uitgaven voor tijdelijk beheer en de herontwikkeling van het voormalig Erfgoedpark de Hoop.

	31-12-2018	31-12-2017
Algemene reserve IJ-Z		
Saldo per 1 januari	603.225	482.698
Bij: resultaat lopend boekjaar	80.199	163.762
Af: saldo onttrekking	-20.919	-43.236
Saldo per 31 december	662.504	603.225

In het AB van 26 november 2009 is besloten een algemene reserve IJ-Z te vormen om schommelingen in het exploitatiesaldo op te kunnen vangen.

Bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z		
Saldo per 1 januari	412.606	369.370
Bij: saldo toevoegingen	79.339	78.827
Af: aandeel recreatieschap in vervangingsinvesteringen	-25.414	-35.591
Saldo per 31 december	466.532	412.606

In het AB van 26 november 2009 is besloten een bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z te vormen ten behoeve van investeringen in vervanging en vernieuwing in de groengebieden in beheer bij het recreatieschap. Aan deze bestemmingsreserve wordt jaarlijks 25% van de participantenbijdrage toegevoegd

Totaal reserves	**2.114.998**	**2.095.611**
Schulden op korte termijn		
Crediteuren	**64.781**	**58.575**
Specificatie:		
Recreatie Noord Holland N.V.	46.945	
HHRS Hollands Noorderkwartier	7.500	
H&S Onderhoudsbedrijf	3.001	
Loonbedrijf S. Schot	2.390	
Jan vd Meij management	1.342	
Overige crediteuren	3.604	
	64.781	
Nog te betalen bedragen	**41.234**	**8.984**
Specificatie:		
Ambitiedocument	25.658	
Accountantskosten 2018	6.958	
Elektra 2018 Beheersbureau	2.300	
WNK december	1.147	
Imsus, declaratie december	3.854	
Water, Land en Dijken	1.237	
Diversen	80	
	41.234	

	31-12-2018	31-12-2017
Aangegane verplichtingen	**6.660**	**13.659**
Specificatie:		
Onderhoud beheergebouw	6.660	
	6.660	
Vooruitontvangen bedragen	**16.482**	**17.610**

Onder de vooruitontvangen bedragen is verantwoord de vooruitontvangen subsidie van het project "Onderhoud kanoroute gemeente Castricum". ad € 16.482,- .

	31-12-2018	31-12-2017
Project "Tussen IJ-Z fase 1"		
Saldo per 1 januari	**-**	**111.231**
Ontvangen subsidies	-	-
Uitgaven*	-	-112.903
Nog te ontvangen subsidies	-	1.672
Saldo per 31 december	**-**	**-**

* Zie voor een nadere specificatie en toelichting van de uitgaven 2018 bij deelprogramma 7 Inrichting & ontwikkeling.

	31-12-2018	31-12-2017
Project "Tussen IJ-Z fase 2"		
Saldo per 1 januari	**-**	**-5.882**
Ontvangen subsidies	-	-
Uitgaven*	-7.344	-68.445
Nog te ontvangen subsidies	7.344	74.327
Saldo per 31 december	**-**	**-**

* Zie voor een nadere specificatie en toelichting van de uitgaven 2018 bij deelprogramma 7 Inrichting & ontwikkeling.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen.

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder.

De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5 jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) zijn de contracten verlengt met 2 jaar (dus 2019-2020).

De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren.

3.4 HET GECONSOLIDEERDE OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR 2018

Deelprogramma	Jaarrekening 2018 lasten	Jaarrekening 2018 baten	Jaarrekening 2018 saldo	Begroting 2018 lasten	Begroting 2018 baten	Begroting 2018 saldo	Jaarrekening 2017 lasten	Jaarrekening 2017 baten	Jaarrekening 2017 saldo
1 Gebiedsbeheer	1.044.786	219.374	- 825.412	1.073.624	221.551	- 852.073	758.940	216.922	- 542.018
2 Toezicht	77.654	-	- 77.654	67.841	-	- 67.841	101.329	-	- 101.329
3 Financiën	97.763	13	- 97.749	75.305	-	- 75.305	72.872	1.984	- 70.888
4 Bestuursadvisering	219.427	-	- 219.427	121.012	-	- 121.012	110.520	-	- 110.520
5 Secretariaat	44.571	-	- 44.571	41.703	-	- 41.703	43.341	-	- 43.341
6 Communicatie	55.075	-	- 55.075	58.714	-	- 58.714	56.408	-	- 56.408
7 Inrichting & ontwikkeling	56.273	13.322	- 42.952	74.314	6.650	- 67.664	255.901	181.348	- 74.553
Bijdrage participanten		1.382.227	1.382.227		1.382.227	1.382.227		1.347.495	1.347.495
Totaal lasten en baten	**1.595.549**	**1.614.936**	**19.387**	**1.512.513**	**1.610.428**	**97.915**	**1.399.311**	**1.747.750**	**348.439**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**19.387**			**97.915**			**348.439**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve	41.157	-	41.157	176.129	-	176.129	184.677	-	184.677
Onttrekking algemene reserve	-	41.157	- 41.157	-	176.129	- 176.129	-	184.677	- 184.677
Toevoeging bestemmingsreserve	215.026	-	215.026	266.523	-	266.523	253.687	-	253.687
Onttrekking bestemmingsreserve	-	308.844	- 308.844	-	334.907	- 334.907	-	69.011	- 69.011
Toevoeging algemene reserve IJ-Z	80.199	-	80.199	166.299	-	166.299	163.762	-	163.762
Onttrekking algemene reserve IJ-Z	-	20.919	- 20.919	-	72.176	- 72.176	-	43.236	- 43.236
Toevoeging bestemmingsreserve IJ-Z	79.339	-	79.339	78.827	-	78.827	78.827	-	78.827
Onttrekking bestemmingsreserve IJ-Z	-	25.414	- 25.414	-	6.651	- 6.651	-	35.591	- 35.591
Totaal lasten en baten	**2.011.270**	**2.011.270**	-	**2.200.291**	**2.200.291**	-	**2.080.264**	**2.080.264**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**2.011.270**	**2.011.270**	**-**	**2.200.291**	**2.200.291**	**-**	**2.080.264**	**2.080.264**	**-**

3.5 GECONSOLIDEERDE OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	rekening 2018	begroting 2018	rekening 2017
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	824.714	699.795	710.567
Bestuurskosten	1.918	1.892	270
Kantoorkosten	24.774	17.146	12.036
Vervoerskosten	20.823	22.241	13.614
PR & marketing	17.733	16.752	11.011
Bedrijfskosten	364.941	357.409	341.957
Projectkosten*	308.763	364.986	273.820
Afschrijvingen	31.604	31.937	35.709
Rentekosten	339	355	328
Bijzondere baten en lasten	- 59	-	-
Totaal lasten	**1.595.549**	**1.512.513**	**1.399.311**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	203.500	204.429	201.574
Financiële baten	13	-	90
Overige opbrengsten	-	-	1.894
Project subsidies	29.196	23.772	196.697
Totaal baten	**232.709**	**228.201**	**400.255**
Resultaat deelprogramma's	**- 1.362.840**	**- 1.284.312**	**- 999.056**
Bijdrage participanten	1.382.227	1.382.227	1.347.495
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**19.387**	**97.915**	**348.439**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	41.157	176.129	184.677
Onttrekking algemene reserve	- 41.157	- 176.129	- 184.677
Toevoeging bestemmingsreserve	215.026	266.523	253.687
Onttrekking bestemmingsreserve	- 308.844	- 334.907	- 69.011
Toevoeging algemene reserve IJ-Z	80.199	166.299	163.762
Onttrekking algemene reserve IJ-Z	- 20.919	- 72.176	- 43.236
Toevoeging bestemmingsreserve IJ-Z	79.339	78.827	78.827
Onttrekking bestemmingsreserve IJ-Z	- 25.414	- 6.651	- 35.591
Gerealiseerde resultaat	-	-	-

* projectkosten zijn inclusief inhuur personeel RNH incidenteel, groot onderhoud en overige investeringen

4.1 Programmaverantwoording en resultaat A-UM

Resultaat A-UM 2018 regulier

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	1.056.595	987.685	**-68.910**
Baten	1.268.383	1.269.299	**-916**
Saldo	**211.788**	**281.614**	**-69.826**

De reguliere werkzaamheden zijn grotendeels conform begroting uitgevoerd. Het grootste verschil zit in een overschrijding op de lasten van het deelprogramma bestuursadvisering. Deze overschrijding van de lasten is ontstaan door extra inzet op de waterplantenproblematiek, begeleiding van het inspiratie voor ambitiedocument en is er extra inzet geweest door een toename aan bestuurlijke en ambtelijke overleggen over de financiële nota's en het aanpassen van de Gemeenschappelijke Regeling.

Resultaat A-UM 2018 incidenteel

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	327.458	367.120	**39.662**
Baten	21.852	17.122	**4.730**
Saldo	**-305.606**	**-349.998**	**44.392**

Het incidentele programma van het Alkmaarder- en Uitgeestermeer valt lager uit dan begroot wat met name wordt veroorzaakt door bestemmingsplan procedures voor het Erfgoedpark de Hoop en de Woudhaven, waarvoor inzet in 2019 verwacht wordt.

Resultaat A-UM 2018 totaal

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	1.384.053	1.354.805	**-29.248**
Baten	1.290.235	1.286.421	**3.814**
Saldo	**-93.818**	**-68.384**	**-25.434**

Het resultaat van het totaal van het programma van A-UM is negatiever dan begroot. Het verschil tussen het gerealiseerde en begrote saldo bedraagt € 25.434.

Reserves

Stand van de reserves per	**31-12-2018**	**31-12-2017**	**verschil**
Kapitaal	408	408	-
Algemene reserve	45.392	45.392	-
Bestemmingsreserve vervangingsinvesterings	940.162	1.033.980	- 93.818
Totaal	**985.962**	**1.079.780**	**- 93.818**

de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen en groot onderhoud is bedoeld als "spaarpot" voor de te verwachte vervangingsinvesteringen over 10-15 jaar aan beschoeiing, steigers en verhardingen. Dit vloeit voort uit het besluit van het AB van 30-3-16

In plaats van een begrote onttrekking van € 68.384 is er € 93.818 onttrokken aan de reserve.

4.2 Overzicht participantenbijdrage A-UM

	2016	+ index	+ conform AB besluit 2016/06		2017
Indexatie		0,67%	2,50%		
Bezuiniging					
Provincie Noord-Holland	**492.156**	3.297	12.386		**507.839**
Gemeente Alkmaar	**71.023**	476	1.787		**73.286**
Gemeente Beverwijk	**43.015**	288	1.083		**44.386**
Gemeente Castricum	**52.014**	348	1.309		**53.671**
Gemeente Heemskerk	**29.009**	194	730		**29.933**
Gemeente Heiloo	**24.007**	161	604		**24.772**
Gemeente Uitgeest	**52.014**	348	1.309		**53.671**
Gemeente Zaanstad	**237.074**	1.588	5.967		**244.629**
Totaal participantenbijdrage	**1.000.312**	**6.700**	**25.175**	**-**	**1.032.187**

	2017	+ index	+ conform AB besluit 2016/06	2018
Indexatie		0,65%	2,50%	
Provincie Noord-Holland	**507.839**	3.301	12.779	**523.919**
Gemeente Alkmaar	**73.286**	476	1.844	**75.606**
Gemeente Beverwijk	**44.386**	289	1.117	**45.792**
Gemeente Castricum	**53.671**	349	1.351	**55.371**
Gemeente Heemskerk	**29.933**	195	753	**30.881**
Gemeente Heiloo	**24.772**	161	623	**25.556**
Gemeente Uitgeest	**53.671**	349	1.351	**55.371**
Gemeente Zaanstad	**244.629**	1.590	6.155	**252.374**
Totaal participantenbijdrage	**1.032.187**	**6.710**	**25.973**	**1.064.870**

4.3 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN A-UM IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR 2018

Deelprogramma	Jaarrekening 2018 lasten	baten	saldo	Begroting 2018 lasten	baten	saldo	Jaarrekening 2017 lasten	baten	saldo
1 Gebiedsbeheer	932.486	219.374	- 713.111	968.665	221.551	- 747.114	656.311	216.922	- 439.388
2 Toezicht	69.300	-	- 69.300	63.107	-	- 63.107	96.277	-	- 96.277
3 Financiën	84.841	13	- 84.828	68.203	-	- 68.203	67.593	1.984	- 65.609
4 Bestuursadvisering	157.081	-	- 157.081	107.228	-	- 107.228	96.628	-	- 96.628
5 Secretariaat	43.643	-	- 43.643	40.581	-	- 40.581	42.120	-	- 42.120
6 Communicatie	50.721	-	- 50.721	52.888	-	- 52.888	51.880	-	- 51.880
7 Inrichting & ontwikkeling	45.981	5.977	- 40.004	54.133	-	- 54.133	55.608	-	- 55.608
Bijdrage participanten	-	1.064.870	1.064.870	-	1.064.870	1.064.870	-	1.032.187	1.032.187
Totaal lasten en baten	**1.384.053**	**1.290.235**	**- 93.818**	**1.354.805**	**1.286.421**	**- 68.384**	**1.066.417**	**1.251.094**	**184.677**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**- 93.818**			**- 68.384**			**184.677**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve	41.157	-	- 41.157	176.129	-	- 176.129	184.677	-	- 184.677
Onttrekking algemene reserve	-	41.157	41.157	-	176.129	176.129	-	184.677	184.677
Toevoeging bestemmingsreserve	215.026	-	- 215.026	266.523	-	- 266.523	253.687	-	- 253.687
Onttrekking bestemmingsreserve	-	308.844	308.844	-	334.907	334.907	-	69.011	69.011
Totaal lasten en baten	**1.640.236**	**1.640.236**	-	**1.797.457**	**1.797.457**	-	**1.504.781**	**1.504.781**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**1.640.236**	**1.640.236**	**-**	**1.797.457**	**1.797.457**	**-**	**1.504.781**	**1.504.781**	**-**

4.4 TOELICHTING A-UM OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING 2018

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	286.924	319.797	279.094
Inzet RNH regulier	375.347	343.741	323.867
Totaal lasten regulier	**662.271**	**663.538**	**602.960**
Baten:			
Opbrengsten regulier	203.500	204.429	201.574
Totaal baten regulier	**203.500**	**204.429**	**201.574**
Saldo regulier	**- 458.771**	**- 459.109**	**- 401.386**
Lasten:			
Lasten incidenteel	241.407	268.597	38.445
Inzet RNH incidenteel	28.808	36.530	14.905
Totaal lasten incidenteel	**270.215**	**305.127**	**53.350**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	15.875	17.122	15.348
Totaal baten incidenteel	**15.875**	**17.122**	**15.348**
Saldo incidenteel	**- 254.340**	**- 288.005**	**- 38.002**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 713.111**	**- 747.114**	**- 439.388**

Financieel	Toelichting
Het saldo voor gebiedsbeheer valt € 34.003 lager uit door lagere incidentele lasten en hogere reguliere lasten.	
Lasten regulier	
Onderschrijding reguliere lasten (€ 1.267)	De lange en bijzonder warme zomer met veel recreanten maakte dat er veel extra werkzaamheden ontstonden over de gehele breedte van de gebiedsbeheer. Daarnaast vroeg het maken van een beheer- en meerjarenonderhoudsplan om extra inzet. De bedrijfskosten zijn lager uitgevallen waardoor het saldo van de reguliere lasten uiteindelijk € 1.267 lager is dan begroot.
Lasten incidenteel	
Onderschrijding (€ 34.912,-)	Groot onderhoud is goedkoper uitgevallen dan begroot en het projectbudget voor Dorregeest en herziening contracten schuift door naar volgend jaar. Het maaien van waterplanten is duurder uitgevallen dan begroot.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Groot onderhoud/vervangingen:			
uitvoering groot onderhoud 2018	117.001	-	117.001
realisatie horeca Dorregeest	6.516	-	6.516
waterplantenproblematiek	75.699	-	75.699
inhuur Cyber t.b.v. meerjarenoverzichte	11.579	-	11.579
herziening vastgoedcontracten	451	-	451
onderh. kanoroute gem. Castricum	1.128	1.128	-
beheer wandelnetwerk Noord-Midden Kennemerland	14.747	14.747	-
Overig:			
voormalig Erfgoedpark de Hoop	42.976	-	42.976
advieskosten	118		118
	270.215	15.875	254.340

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Groot onderhoud/vervangingen:			
uitvoering groot onderhoud 2018	166.075	-	166.075
realisatie horeca Dorregeest	31.195	-	31.195
waterplantenproblematiek	15.510	-	15.510
inhuur Cyber t.b.v. meerjarenoverzichte	7.500	-	7.500
herziening vastgoedcontracten	16.725	-	16.725
onderh. kanoroute gem. Castricum	2.500	2.500	-
beheer wandelnetwerk Noord-Midden Kennemerland	14.622	14.622	-
Overig:			
voormalig Erfgoedpark de Hoop	51.000	-	51.000
	305.127	17.122	288.005

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
uitgeven en reguleren vergunningen / gebruiksovereenkomsten	aanvragen tijdig behandeld	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	regulier overleg stakeholders	x		x	x
behandelen klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x

Incidentele inspanning	Beoogd resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
uitvoering groot onderhoud 2018/halfverhardingen	vernieuwen verharding bij De Hoorne is uitgevoerd door het HHNK in combinatie met het dijkverzwaringsprogramma.			x	
maatregelen efficiëntie en uit beheer nemen	de sloop van de kiosk en toiletten bij Dorregeest wordt heroverwogen omdat hier een nieuwe ondernemer actief is.	x		x	
onderhoud kanoroute gemeente Castricum	onderhoud uitgevoerd in opdracht en voor rekening van Gemeente Castricum			x	x
beheer wandelnetwerk Noord-Midden Kennemerland	onderhoud uitgevoerd in opdracht en voor rekening van verschillende gemeenten			x	x
Realisatie horeca Dorregeest	Na wijziging bestemmingsplan realiseren van een restaurant met geïntegreerde toiletgroep		x	x	
Waterplantproblematiek	Duurzame oplossing zoeken om overlast van waterplanten voor de watersport te beperken	x			
Inhuur Cyber	Maken van beheer- en meerjarenonderhoudsplan voor het gebied	x			
Herziening vastgoedcontracten	Eigentijdse marktconforme contracten			x	x
Erfgoedpark	Na wijziging bestemmingsplan in de markt zetten.		x	x	

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	7.053	7.729	6.475
Inzet RNH regulier	62.246	55.378	89.803
Totaal lasten regulier	**69.300**	**63.107**	**96.277**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 69.300**	**- 63.107**	**- 96.277**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 69.300**	**- 63.107**	**- 96.277**

Financieel	**Toelichting**
Het saldo van toezicht valt € 6.193 hoger uit door hogere reguliere lasten.	
Saldo regulier	
Overschrijding van € 6.193,-	Door extra inzet van RNH die nodig is geweest om vanwege een lang en druk vaarseizoen met extra drukte op het water.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene	toezicht conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	26.148	25.528	28.700
Inzet RNH regulier	55.283	39.391	33.992
Totaal lasten regulier	**81.431**	**64.919**	**62.691**
Baten:			
Opbrengsten regulier	13	-	90
Totaal baten regulier	**13**	**-**	**90**
Saldo regulier	**- 81.417**	**- 64.919**	**- 62.601**
Lasten:			
Lasten incidenteel	15.137	13.520	15.398
Inzet RNH incidenteel	- 11.727	- 10.236	- 10.496
Totaal lasten incidenteel	**3.410**	**3.284**	**4.902**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	1.894
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**1.894**
Saldo incidenteel	**- 3.410**	**- 3.284**	**- 3.008**
Saldo Financiën	**- 84.828**	**- 68.203**	**- 65.609**

Financieel	Toelichting
Het saldo van financiën valt € 16.625 hoger uit door hogere regulier lasten.	

Saldo regulier	
Overschrijding van € 16.498	Meer inzet was nodig voor de nieuwe financiële nota's en het verbeteren van de jaarstukken. Ook heeft er meer samenwerking plaatsgevonden op ambtelijk niveau over de financiën van de schap waar extra inzet voor nodig was.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de programmabegroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van de financiële risico's van het schap	risico's in beeld	x		x	

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.918	1.892	270
Inzet RNH regulier	120.801	82.414	79.815
Totaal lasten regulier	**122.719**	**84.306**	**80.085**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 122.719**	**- 84.306**	**- 80.085**
Lasten:			
Lasten incidenteel	30.895	18.388	14.447
Inzet RNH incidenteel	3.467	4.534	2.097
Totaal lasten incidenteel	**34.362**	**22.922**	**16.543**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 34.362**	**- 22.922**	**- 16.543**
Saldo Bestuursadvisering	**- 157.081**	**- 107.228**	**- 96.628**

Financieel	Toelichting
Het saldo van bestuursadvisering valt € 49.853 hoger uit door hogere reguliere en incidentele lasten.	
Lasten regulier	
Overschrijding van € 38.413,-	Met name de inzet RNH is overstegen door extra inzet die nodig was voor toename in ambtelijke overleggen, de verbetering van de jaarstukken en het begeleiden van het inspiratie voor ambitiedocument.
Saldo incidenteel	
Overschrijding van € 11.440,-	Er is minder uitgegeven dan begroot voor de recreatiemonitor en externe juridische advisering. Daarnaast zijn de kosten voor het inspiratie voor ambitiedocument toegevoegd en zijn de eerste kosten voor het visietraject gemaakt.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
recreatiemonitor	4.416	-	4.416
juridische advisering	484	-	484
ambitiedocument	20.919	-	20.919
visie RAUM	8.543	-	8.543
	34.362	-	34.362

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
recreatiemonitor	9.582	-	9.582
juridische advisering	13.340	-	13.340
	22.922	-	22.922

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering	x			
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x			

Incidentele inspanning	Beoogd resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
aantal bezoeken monitoren en rapporteren	aantal bezoeken gemeten en worden in de eerste helft van 2018 gerapporteerd		x		x
juridische advisering	juridisch advies ingezet	x			
Inspiratie voor ambitiedocument	in 2018 is er een inspiratie voor ambitiedocument opgeleverd die de start geeft voor het visietraject	x			x
Visie RAUM	Een nieuwe visie voor het schap	x	x		x

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	43.643	40.581	42.120
Totaal lasten regulier	**43.643**	**40.581**	**42.120**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 43.643**	**- 40.581**	**- 42.120**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 43.643**	**- 40.581**	**- 42.120**

Financieel	**Toelichting**
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	15.577	16.880	8.269
Inzet RNH regulier	35.144	36.008	43.611
Totaal lasten regulier	**50.721**	**52.888**	**51.880**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 50.721**	**- 52.888**	**- 51.880**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 50.721**	**- 52.888**	**- 51.880**

Financieel	**Toelichting**
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis maatschappelijk	
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x	x
benaderen pers en verwerven publiciteit	publicatie van 167 artikelen in kranten en op websites en 4 officiële bekendmakingen	x	x	x
promoten gebied	deelname bij promotionele dagen in recreatiegebieden	x	x	x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date, aantrekkelijk en relevant. Beeldmateriaal verzorgen waaronder 360 graden foto 's	x	x	x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x	x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	26.511	18.346	30.237
Totaal lasten regulier	**26.511**	**18.346**	**30.237**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 26.511**	**- 18.346**	**- 30.237**
Lasten:			
Lasten incidenteel	6.115	10.305	52
Inzet RNH incidenteel	13.356	25.482	25.319
Totaal lasten incidenteel	**19.471**	**35.787**	**25.371**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	5.977	-	-
Totaal baten incidenteel	**5.977**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 13.493**	**- 35.787**	**- 25.371**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 40.004**	**- 54.133**	**- 55.608**

Financieel	Toelichting
Het saldo van inrichting & ontwikkeling valt € 14.129 lager uit door hogere reguliere lasten en lagere incidentele lasten.	
Saldo regulier	
Overschrijding van € 8.165,-	Extra inzet was nodig voor de bestuurlijke opdrachten om te komen tot een ambitiedocument en samen met de gemeente Castricum invulling te geven aan het participatietraject recreatieve versterking recreatiegebied De Hoorne.
Saldo incidenteel	
Onderschrijding van € 22.294,-	Minder inzet was nodig voor de woudhaven en Erfgoedpark de Hoop door een participatietraject en bestemmingsplanprocedures. Deze inzet wordt in 2019 verwacht. Bovendien hebben we projectsubsidies verkregen die niet begroot waren.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
de woudhaven aankoop, verpachten	4.036	-	4.036
voormalig Erfgoedpark de Hoop	9.457	-	9.457
Quickscan recr. ontwikkeling recreatieterrein de Hoorne	5.977	5.977	-
	19.471	5.977	13.493

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
de woudhaven aankoop, verpachten	20.787	-	20.787
voormalig Erfgoedpark de Hoop	15.000	-	15.000
	35.787	-	35.787

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis maatschappelijk		
juridische advisering	geen extra inzet juridisch advies in 2018	x	x	x	x
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	start overdracht De Woudhaven naar ondernemer begeleid.		x	x	
actief verwerven inkomsten	geen structurele nieuwe inkomsten geworven in 2018		x	x	

Incidentele inspanning	Beoogd resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis maatschappelijk		
erfgoedpark De Hoop	gemeente Uitgeest past in nauwe samenwerking met het schap het bestemmingsplan voor voormalig Erfgoedpark De Hoop aan om een recreatieve exploitatie mogelijk te maken. Zodra dit proces is afgerond start het recreatieschap met de werving, waarschijnlijk begin 2019.	x	x		
Quickscan de Hoorne	Op aanvraag van bewoners wordt er gekeken naar de recreatie mogelijkheden bij de Hoorne		x		x
de woudhaven aankoop, verpachten	voorlopige exploitatie op basis van bruikleenovereenkomst. Exploitant nam in 2018 50% van de beheerkosten voor zijn rekening. De hierdoor gerealiseerde besparing wordt conform beleid besteed aan het uitvoeren van groot onderhoud en vervangingen. Lagere kosten dan begroot omdat het proces om te komen tot een nieuwe exploitatie nog in de beginfase verkeerd.	x	x		

Totaal

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	337.620	371.826	322.807
Inzet RNH regulier	718.975	615.859	643.444
Totaal lasten regulier	**1.056.595**	**987.685**	**966.251**
Baten:			
Opbrengsten regulier	203.513	204.429	201.664
Totaal baten regulier	**203.513**	**204.429**	**201.664**
Saldo regulier	**- 853.082**	**- 783.256**	**- 764.586**
Lasten:			
Lasten incidenteel	293.554	310.810	68.342
Inzet RNH incidenteel	33.904	56.310	31.824
Totaal lasten incidenteel	**327.458**	**367.120**	**100.166**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	1.894
Project subsidies	21.852	17.122	15.348
Totaal baten incidenteel	**21.852**	**17.122**	**17.242**
Saldo incidenteel	**- 305.606**	**- 349.998**	**- 82.924**
Saldo Totaal	**- 1.158.688**	**- 1.133.254**	**- 847.510**

4.5 OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT A-UM

Omschrijving	rekening 2018	begroting 2018	rekening 2017
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	718.975	615.859	643.444
Bestuurskosten	1.918	1.892	270
Kantoorkosten	24.046	15.504	10.870
Vervoerskosten	20.440	21.411	13.154
PR & marketing	15.577	14.048	8.269
Bedrijfskosten	305.672	313.539	295.653
Projectkosten*	265.540	340.260	58.720
Afschrijvingen	31.604	31.937	35.709
Rentekosten	339	355	328
Bijzondere baten en lasten	- 59	-	-
Totaal lasten	**1.384.053**	**1.354.805**	**1.066.417**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	203.500	204.429	201.574
Financiële baten	13	-	90
Overige opbrengsten	-	-	1.894
Project subsidies	21.852	17.122	15.348
Totaal baten	**225.365**	**221.551**	**218.907**
Resultaat deelprogramma's	**- 1.158.688**	**- 1.133.254**	**- 847.510**
Bijdrage participanten	1.064.870	1.064.870	1.032.187
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**- 93.818**	**- 68.384**	**184.677**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	41.157	176.129	184.677
Onttrekking algemene reserve	- 41.157	- 176.129	- 184.677
Toevoeging bestemmingsreserve	215.026	266.523	253.687
Onttrekking bestemmingsreserve	- 308.844	- 334.907	- 69.011
Gerealiseerde resultaat	-	-	-

* projectkosten zijn inclusief inhuur personeel RNH incidenteel, groot onderhoud en overige investeringen

5.1 Programmaverantwoording en resultaat IJmond tot Zaanstad

Achtergrond

In het AB van 4 juli 2018 is er besloten om het Aagtenpark in beheer over te nemen van de gemeente Beverwijk. Ook is er besloten tot een herverdeling van de participantenbijdrage en een verlaging in de bijdrage van de provincie. De herverdeling is naargelang de daadwerkelijk gerealiseerde voorzieningen in IJ-Z. De verlaging van de provinciale bijdrage van 75% naar 50%. In IJ-Z heeft de provincie vanaf 2009 het rijksdeel bijgepast, toen duidelijk werd dat het Rijk niet meer zou bijdragen aan het recreatiegebied de IJ-Z. Bovengenoemde treedt in werking per 1 januari 2019.

Resultaat IJ-Z 2018 regulier

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	158.346	132.982	**-25.364**
Baten	317.357	317.357	**-**
Saldo	**159.011**	**184.375**	**-25.364**

De overschrijding van de reguliere lasten heeft voornamelijk betrekking op de bestuursadvisering voor overname van beheer en onderhoud van het Aagtenpark van de gemeente Beverwijk en de extra inzet die nodig was voor toename van bestuurlijke en ambtelijke overleggen.

Resultaat IJ-Z 2018 incidenteel

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	53.150	24.726	**-28.424**
Baten	7.344	6.650	**694**
Saldo	**-45.806**	**-18.076**	**-27.730**

De incidentele lasten voor IJ-Z vallen voornamelijk hoger uit vanwege het opstellen van het inspiratie voor ambitiedocument. Over dit project is besloten na de begrotingswijziging 2018.

Resultaat IJ-Z 2018 totaal

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	211.496	157.708	**-53.788**
Baten	324.701	324.007	**694**
Saldo	**113.205**	**166.299**	**-53.094**

Het resultaat van het totaal van het programma van IJ-Z is positief, maar negatiever dan begroot. Het verschil tussen het gerealiseerde en begrote saldo bedraagt € 53.094.

Reserves

Stand van de reserves per	**31-12-2018**	**31-12-2017**	**verschil**
Algemene reserve IJ-Z	662.504	603.225	59.279
Bestemmingsreserve IJ-Z	466.532	412.606	53.925
Totaal	**1.129.036**	**1.015.831**	**113.205**

5.2 Overzicht participantenbijdrage IJ-Z

	2016	**+ index**	**2017**
Indexatie		0,67%	
Provincie Noord-Holland	**235.063**	1.575	**236.638**
Gemeente Beverwijk	**13.310**	89	**13.399**
Gemeente Heemskerk	**11.747**	79	**11.826**
Gemeente Uitgeest	**4.151**	28	**4.179**
Gemeente Zaanstad	**48.938**	328	**49.266**
Totaal participantenbijdrage	**313.209**	**2.099**	**315.308**

	2017	+ index	2018
Indexatie		0,65%	
Provincie Noord-Holland	**236.638**	1.538	**238.176**
Gemeente Beverwijk	**13.399**	87	**13.486**
Gemeente Heemskerk	**11.826**	77	**11.903**
Gemeente Uitgeest	**4.179**	27	**4.206**
Gemeente Zaanstad	**49.266**	320	**49.586**
Totaal participantenbijdrage	**315.308**	**2.049**	**317.357**

5.3 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IJ TOT Z IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR 2018

Deelprogramma	Jaarrekening 2018 lasten	baten	saldo	Begroting 2018 lasten	baten	saldo	Jaarrekening 2017 lasten	baten	saldo
1 Gebiedsbeheer	112.300	-	- 112.300	104.959	-	- 104.959	102.630	-	- 102.630
2 Toezicht	8.355	-	- 8.355	4.734	-	- 4.734	5.051	-	- 5.051
3 Financiën	12.921	-	- 12.921	7.102	-	- 7.102	5.279	-	- 5.279
4 Bestuursadvisering	62.347	-	- 62.347	13.784	-	- 13.784	13.892	-	- 13.892
5 Secretariaat	928	-	- 928	1.122	-	- 1.122	1.220	-	- 1.220
6 Communicatie	4.354	-	- 4.354	5.826	-	- 5.826	4.528	-	- 4.528
7 Inrichting & ontwikkeling	10.292	7.344	- 2.948	20.181	6.650	- 13.531	200.293	181.348	- 18.945
Bijdrage participanten	-	317.357	317.357	-	317.357	317.357	-	315.308	315.308
Totaal lasten en baten	**211.496**	**324.701**	**113.205**	**157.708**	**324.007**	**166.299**	**332.894**	**496.656**	**163.762**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**113.205**			**166.299**			**163.762**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve IJ-Z	80.199	-	- 80.199	166.299	-	- 166.299	163.762	-	- 163.762
Onttrekking algemene reserve IJ-Z	-	20.919	20.919	-	72.176	72.176	-	43.236	43.236
Toevoeging bestemmingsreserve IJ-Z	79.339	-	- 79.339	78.827	-	- 78.827	78.827	-	- 78.827
Onttrekking bestemmingsreserve IJ-Z	-	25.414	25.414	-	6.651	6.651	-	35.591	35.591
Totaal lasten en baten	**371.034**	**371.034**	-	**402.834**	**402.834**	-	**575.483**	**575.483**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**371.034**	**371.034**	**-**	**402.834**	**402.834**	**-**	**575.483**	**575.483**	**-**

5.4 TOELICHTING IJ TOT Z OP HET OVERZ. VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING 2018

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	49.352	45.218	47.367
Inzet RNH regulier	46.077	40.115	19.671
Totaal lasten regulier	**95.429**	**85.333**	**67.038**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 95.429**	**- 85.333**	**- 67.038**
Lasten:			
Lasten incidenteel	559	2.400	4.302
Inzet RNH incidenteel	16.312	17.226	31.289
Totaal lasten incidenteel	**16.871**	**19.626**	**35.591**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 16.871**	**- 19.626**	**- 35.591**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 112.300**	**- 104.959**	**- 102.630**

Financieel	Toelichting
het saldo van gebiedsbeheer valt € 7.341,- hoger uit door hogere reguliere lasten en lagere incidentele lasten.	
Saldo regulier	
Overschrijding van € 10.096,-	De lange en bijzonder warme zomer met veel recreanten maakte dat er veel extra werkzaamheden ontstonden over de gehele breedte van de gebiedsexploitatie. Daarnaast vroeg het maken van een beheer- en meerjarenonderhoudsplan om extra inzet
Saldo incidenteel	
Onderschrijding van € 2.755,-	Een deel van de kosten voor het in beheer nemen van het Aagtenpark schuiven door naar 2019. De kosten voor de recreatieboerderij zijn groter dan begroot waardoor je per saldo een onderschrijding van € 2.755 hebt.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Groot onderhoud/vervangingen:			
werving en selectie recreatieboerderij De Buitenlanden	13.490	-	13.490
overdracht Aagtenpark	3.381	-	3.381
	16.871	-	16.871

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Groot onderhoud/vervangingen:			
werving en selectie recreatieboerderij De Buitenlanden	6.651	-	6.651
overdracht Aagtenpark	12.975	-	12.975
	19.626	-	19.626

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
uitgeven en reguleren vergunningen / gebruiksovereenkomsten	aanvragen tijdig behandeld	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandelen klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
werving en selectie recreatieboerderij De Buitenlanden	werving is afgerond in 2017. Het selectieproces in 2018. In 2019 begeleiden we de ondernemer verder in zijn plannen om de recreatieboerderij te exploiteren.	x		x	
overdracht Aagtenpark	besluit is aangehouden		x	x	

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	371	-	-
Inzet RNH regulier	7.983	4.734	5.051
Totaal lasten regulier	**8.355**	**4.734**	**5.051**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 8.355**	**- 4.734**	**- 5.051**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 8.355**	**- 4.734**	**- 5.051**

Financieel	**Toelichting**
Het saldo van toezicht valt € 3.621 hoger uit door een hogere reguliere lasten.	
Saldo regulier	
Overschrijding van € 3.621,-	Extra inzet RNH was nodig door het in beheer nemen van De Omzoom en de boerenlandpaden Noorderveenpad en De Vlietlanden.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	recreanten voelen zich veilig; toezicht conform handhavingsplan	x		x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x		x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x		

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	728	562	562
Inzet RNH regulier	12.720	8.090	6.557
Totaal lasten regulier	**13.448**	**8.652**	**7.119**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 13.448**	**- 8.652**	**- 7.119**
Lasten:			
Lasten incidenteel	1.385	-	-
Inzet RNH incidenteel	- 1.912	- 1.550	- 1.840
Totaal lasten incidenteel	**- 527**	**- 1.550**	**- 1.840**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**527**	**1.550**	**1.840**
Saldo Financiën	**- 12.921**	**- 7.102**	**- 5.279**

Financieel	**Toelichting**
Het saldo van financiën valt € 5.819 hoger door hogere reguliere lasten.	

Saldo regulier	
Overschrijding van € 4.796,-	Meer inzet is nodig geweest voor het werken aan de financiële nota's en de ambtelijke financiële overleggen.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de programmabegroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van de financiële risico's van het schap	risico's in beeld	x		x	

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	562	-
Inzet RNH regulier	32.885	13.222	13.892
Totaal lasten regulier	**32.885**	**13.784**	**13.892**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 32.885**	**- 13.784**	**- 13.892**
Lasten:			
Lasten incidenteel	27.924	-	-
Inzet RNH incidenteel	1.538	-	-
Totaal lasten incidenteel	**29.462**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 29.462**	**-**	**-**
Saldo Bestuursadvisering	**- 62.347**	**- 13.784**	**- 13.892**

Financieel	Toelichting
het saldo van bestuursadvisering valt € 48.563 hoger uit door hogere reguliere lasten en hogere incidentele lasten.	
Saldo regulier	
Overschrijding van € 19.101	Meer inzet is nodig geweest voor de begeleiding van overname van het Aagtenpark. Bovendien was extra inzet nodig voor een toename aan ambtelijke en bestuurlijke overleggen over de financiële stukken en de herverdeling van de participantenbijdrage.
Saldo incidenteel	
Overschrijding van € 29.462,-	De kosten voor het inspiratie voor ambitiedocument zijn opgenomen en de eerste kosten voor het visie traject zijn gemaakt.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
ambitiedocument	20.919	-	20.919
visie IJ-Z	8.543	-	8.543
	29.462	-	29.462

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering	x			
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van de doelen van het programma	x	x	x	x

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Inspiratie voor ambitiedocument	Een inspirerend ambitiedocument dat als startpunt voor het visietraject dient	x			x
overdracht Aagtenpark	besluit is aangehouden		x	x	

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	928	1.122	1.220
Totaal lasten regulier	**928**	**1.122**	**1.220**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 928**	**- 1.122**	**- 1.220**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 928**	**- 1.122**	**- 1.220**

Financieel	**Toelichting**
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	2.156	2.704	2.742
Inzet RNH regulier	2.198	3.122	1.787
Totaal lasten regulier	**4.354**	**5.826**	**4.528**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 4.354**	**- 5.826**	**- 4.528**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 4.354**	**- 5.826**	**- 4.528**

Financieel	**Toelichting**
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	publicatie van 167 artikelen in kranten en op websites en 4 officiële bekendmakingen	x	x		x
promoten gebied	deelname bij promotionele dagen in recreatiegebieden	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date, aantrekkelijk en relevant. Beeldmateriaal verzorgen waaronder 360 graden foto ’s	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	2.948	13.531	18.945
Totaal lasten regulier	**2.948**	**13.531**	**18.945**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 2.948**	**- 13.531**	**- 18.945**
Lasten:			
Lasten incidenteel	4.500	4.500	159.545
Inzet RNH incidenteel	2.844	2.150	21.803
Totaal lasten incidenteel	**7.344**	**6.650**	**181.348**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	7.344	6.650	181.348
Totaal baten incidenteel	**7.344**	**6.650**	**181.348**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 2.948**	**- 13.531**	**- 18.945**

Financieel	Toelichting
Het saldo van inrichting & ontwikkeling valt € 10.583 lager uit door lagere reguliere lasten.	
Saldo regulier	
Onderschrijding van € 10.583,-	Minder benodigde inzet van juridische advisering en begeleiding rond de overdracht van Aagtenpark, dan vooraf begroot. Reguliere inzet op inrichting en ontwikkeling Aagtenpark is beperkt gebleven in afwachting van definitieve besluitvorming overname beheer en exploitatie van het Aagtenpark eind 2018.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Tussen IJ-Z fase 1			
totaal fase 1	-	-	-
Tussen IJ-Z fase 2			
programma management tussen IJ-Z	7.344	7.344	-
totaal fase 2	7.344	7.344	
	7.344	7.344	-

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Tussen IJ-Z fase 1			
totaal projecten fase 1	-	-	-
Tussen IJ-Z fase 2			
programma management tussen IJ-Z	6.650	6.650	- -
totaal projecten fase 2	6.650	6.650	
	6.650	6.650	-

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
juridische advisering	juridisch advies en toetsing uitgevoerd indien noodzakelijk	x	x	x	x
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en Leisure ondernemingen	x			
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	succesvolle exploitaties		x	x	
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap		x	x	

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
programma management tussen IJ-Z	realisatie van deelprojecten	x	x	x	x

Totaal

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	52.608	49.046	50.670
Inzet RNH regulier	105.738	83.936	67.124
Totaal lasten regulier	**158.346**	**132.982**	**117.794**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 158.346**	**- 132.982**	**- 117.794**
Lasten:			
Lasten incidenteel	34.368	6.900	163.847
Inzet RNH incidenteel	18.783	17.826	51.252
Totaal lasten incidenteel	**53.150**	**24.726**	**215.100**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	7.344	6.650	181.348
Totaal baten incidenteel	**7.344**	**6.650**	**181.348**
Saldo incidenteel	**- 45.806**	**- 18.076**	**- 33.751**
Saldo Totaal	**- 204.152**	**- 151.058**	**- 151.546**

5.5 OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT IJ TOT Z

Omschrijving	rekening 2018	begroting 2018	rekening 2017
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	105.738	83.936	67.124
Bestuurskosten	-	-	-
Kantoorkosten	728	1.642	1.166
Vervoerskosten	383	830	460
PR & marketing	2.156	2.704	2.742
Bedrijfskosten	59.268	43.870	46.304
Projectkosten*	43.223	24.726	215.100
Afschrijvingen	-	-	-
Rentekosten	-	-	-
Bijzondere baten en lasten	-	-	-
Totaal lasten	**211.496**	**157.708**	**332.894**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	-	-	-
Financiële baten	-	-	-
Overige opbrengsten	-	-	-
Project subsidies	7.344	6.650	181.348
Totaal baten	**7.344**	**6.650**	**181.348**
Resultaat deelprogramma's	**- 204.152**	**- 151.058**	**- 151.546**
Bijdrage participanten	317.357	317.357	315.308
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**113.205**	**166.299**	**163.762**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve IJ-Z	80.199	166.299	163.762
Onttrekking algemene reserve IJ-Z	- 20.919	- 72.176	- 43.236
Toevoeging bestemmingsreserve IJ-Z	79.339	78.827	78.827
Onttrekking bestemmingsreserve IJ-Z	- 25.414	- 6.651	- 35.591
Gerealiseerde resultaat	-	-	-

* projectkosten zijn inclusief inhuur personeel RNH incidenteel, groot onderhoud en overige investeringen

6.1 Wet FIDO MODELSTATEN A EN B

Modelstaat A

Kwartaal	1e			2e		
Maand	1 jan	1 feb	1 mrt	1 apr	1 mei	1 jun
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet		0	0	0	0	0
Ruimte onder limiet		0			0	
Overschrijding		0			0	

Kwartaal	3e			4e		
Maand	1 jul	1 aug	1 sep	1 okt	1 nov	1 dec
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	0	0	0	0	0	0
Ruimte onder limiet		0			0	
Overschrijding		0			0	

Toelichting op modelstaat A

Er zijn bij het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer geen activa en passiva die vallen onder de vlottende schulden en vlottende middelen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar.
De Kasgeldlimiet voor recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer wordt derhalve niet overschreden

Modelstaat B

1a	Renteherziening op vaste schuld O/G		0
1b	Renteherziening op vaste schuld U/G		0
2	Renteherziening op vaste schuld	(1a-1b)	0
3a	nieuw aangetrokken vaste schuld		0
3b	nieuw uitgezette lange leningen		
4	netto nieuw aangetrokken vaste schuld	(3a-3b)	0
5	Betaalde aflossingen		0
6	herfinanciering	(laagste van 4 en 5)	0
7	Renterisico op de vaste schuld	(2+6)	0
8	Renterisiconorm		0
9a	ruimte onder		0
9b	Overschrijding		0

Renterisiconorm

10	Stand van de vaste schuld		0
11	Vastgestelde percentage		20,00%
12	Renterisiconorm	(10x11)	0

Toelichting op modelstaat B

Er hebben bij het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer geen renteherzieningen op vaste schulden plaatsgevonden.

Overige gegevens

SAMENSTELLING ALGEMEEN BESTUUR PER 31 DECEMBER 2018

PROVINCIE NOORD-HOLLAND:	De heer A. Tekin (voorzitter)
GEMEENTE ALKMAAR:	De heer drs. P. F. Dijkman
GEMEENTE BEVERWIJK:	Mevrouw H.J. Niele-Goos
GEMEENTE CASTRICUM:	De heer R. de Haan
GEMEENTE HEEMSKERK:	De heer A.W.M. Schoorl
GEMEENTE HEILOO:	De heer A.N. Dellemijn
GEMEENTE UITGEEST:	Mevrouw W.J.A. Verkleij
GEMEENTE ZAANSTAD:	Mevrouw S. Munnikendam

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer, op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de vigerende normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- de overzicht van baten en lasten over 2018;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (Wnt) 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten en andere voor de opdracht relevante

onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants.
Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en diverse bijlagen.
Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de vigerende normenkader.

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Dagelijks Bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, het Controleprotocol Wnt 2018, de ethische voorschriften en onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben gecommuniceerd. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 20 maart 2019
Reg.nr.: 101821/215/396/2
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend : mr. drs. J.C. Olij RA

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer in de openbare vergadering van 03 juli 2019.

voorzitter,
De heer A.Tekin

BIJLAGEN

JAARREKENING 2018

BIJLAGE I

RECREATIESCHAP ALKMAARDER- EN UITGEESTERMEER

Investerings- en financieringsstaat 2018

nr.	Omschrijving	Stand per 1-1-2018	Vermeerde-ringen 2018	Verminde-ringen 2018	Afschrij-vingen 2018	Afschr. desinvest. 2018	Stand per 31-12-2018
	ACTIVA						
1	Onroerende en roerende bezittingen	411.219	-	-	31.604	-	379.615
2	Investeringsuitgaven, welke gedekt worden uit reserves						-
3	Verstrekte langlopende leningen	-		-			-
	Totaal	411.219	-	-	31.604	-	379.615
	PASSIVA						
1	Kapitaal	408					408
2	Algemene reserve	45.392	41.157	41.157			45.392
3	Bestemmingsreserve	1.033.980	215.026	308.844			940.162
4	Algemene reserve IJ-Z	603.225	80.199	20.919			662.504
5	Bestemmingsreserve IJ-Z	412.606	79.339	25.414			466.532
6	Voorzieningen	-					-
7	Aangegane langlopende leningen	-	-	-			-
	Totaal	2.095.611	415.721	396.334	-	-	2.114.998
	Financiering	**-1.684.392**	**-415.721**	**-396.334**	**31.604**	**-**	**-1.735.383**

BIJLAGE II

RECREATIESCHAP ALKMAARDER- EN UITGEESTERMEER

Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2018

Omschrijving	Jaar van inv.	Geactiv. t/m 2017	Ver-meer-derd	Ver-min-derd	Geactiv. t/m 2018	Ter-mijn	Boek-waarde 1-1-2018	Afschr. t/m 2017	Afschr. 2018	Afschr. des-invest.	Boek-waarde 31-12-2018	Rest-waarde
Onroerend Goed												
Opstallen Erfgoedpark de Hoop	2015	350.000	-		350.000	30	326.667	-23.333	11.667		315.000	-
		350.000	-	-	350.000		326.667	-23.333	11.667	-	315.000	-
Kantoormachines												
Kyocera Copier	2008	6.002			6.002	3	-	-6.002	-		-	-
		6.002	-	-	6.002		-	-6.002	-	-	-	-
Vaartuigen												
Pont Molletjesveer	2009	26.933			26.933	15	11.521	-15.412	1.796		9.726	
Pont Oost Knollendam	2010	16.824			16.824	15	7.851	-8.973	1.122		6.729	
Werkschip met toebehoren	2012	25.447			25.447	10	11.663	-13.784	2.545		9.118	
Alumax 660 Tender	2016	48.862	-		48.862	5	33.389	-15.473	9.772		23.617	
		118.066	-	-	118.066		64.424	-53.642	15.234	-	49.190	-
Vervoermiddelen												
Mitsubishi 9-VXP-54	2012	44.871		-	44.871	5	-	-44.871	-		-	-
Citroen C3 NK-578-N	2017	18.964	-	-	18.964	5	15.803	-3.161	3.793		12.010	-
Aanhangwagen Hapert, Colbalt	2017	4.552	-	-	4.552	5	4.324	-228	910		3.414	-
		68.387	-	-	68.387		20.128	-48.259	4.703	-	15.424	-
Totaal generaal		**542.455**	**-**	**-**	**542.455**		**411.219**	**-131.237**	**31.604**	**-**	**379.615**	**-**

Bijlage III: GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn in dit kader geen bijzonderheden te melden

Bijlage IV: Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing Recreatieschap Alkmaarder & Uitgeestermeer

Op 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden. Het BBV verplicht het Recreatieschap Alkmaarder & Uitgeestermeer (“RAUM”) aandacht te besteden aan de risico's. Met de voorliggende 'Nota weerstandsvermogen' wordt het noodzakelijke inzicht in zowel het weerstandsvermogen als de weerstandscapaciteit van het RAUM gegeven.

Deze nota is in vier fasen tot stand gekomen.
1. Inventariseren en kwantificeren risico's
2. Bepalen minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen
3. Berekenen aanwezige weerstandscapaciteit
4. Matchen benodigd weerstandsvermogen en aanwezige weerstandscapaciteit

In deze nota worden de uitkomsten van deze fasen beschreven.

1. Inventariseren en kwantificeren risico's
In de eerste fase zijn de risico's van RAUM geïnventariseerd. Met de budgethouders zijn deze risico's in beeld gebracht. De geïnventariseerde risico's zijn beschreven en onderverdeeld naar:

- Hoog / Midden / Laag (kans)
  Risico's zijn als 'Hoog' aangemerkt indien de kans van voordoen hoog wordt geacht, enzovoort. Bij een hoog risico is de financiële impact voor 80 procent meegenomen, bij een midden risico voor 50 procent en bij een laag risico voor 20 procent.

- Structureel / Incidenteel
  Risico's zijn als incidenteel of structureel aangemerkt. Een structureel risico heeft een financiële impact in meerdere begrotingsjaren. Een incidenteel risico heeft een financiële impact in één begrotingsjaar. De structurele risico's zijn voor twee jaar meegenomen in de risicokwantificering.

Voor het kunnen bepalen van het benodigde weerstandsvermogen is de financiële impact per risico berekend. Risico's zijn per definitie niet goed meetbaar. Dit komt doordat voor voorzienbare en redelijk kwantificeerbare risico's een voorziening moet worden gevormd. Om toch tot een kwantificering te kunnen komen, zijn de bepalende factoren voor een schatting van de kans van optreden (Hoog / Midden / Laag) en de impact van het risico (in euro's) geïdentificeerd. Zoveel mogelijk is de (gemiddelde) omvang van de bij het risico betrokken exploitatielasten en/of investeringsbedragen meegenomen bij de (subjectieve) bepaling van de kans en het effect.

Dit betekent dat niet de gehele omvang van de mogelijke financiële impact wordt opgenomen als risicobuffer. Door vermenigvuldiging van de impact met een kans van optreden wordt een onnodig hoge risicobuffer vermeden. Tegelijkertijd wordt door de combinatie van verschillende risico's in de bepaling van de weerstandscapaciteit redelijkerwijs wel gezorgd voor voldoende vermogen voor tegenvallers.

Op basis van de risico-inventarisatie zijn de volgende risico's onderkend. De geïnventariseerde risico's zijn gekwantificeerd voor een bedrag van in totaal **€ 460.000.** Een nadere specificatie van dit bedrag is:

Risico	**Kans**	**Incidenteel / Structureel**	**Financiële impact**	**Uitgaande van twee jaar**
1. Inkoop en aanbestedingsrisico	Midden risico	Structureel	€ 40.000	€ 80.000
2. Verandering regelgeving (bijv wijziging zwemwater richtlijnen) en calamiteiten zwemwater	Midden risico	Structureel	€ 75.000	€ 150.000

3. Schade aan oever/beschoeiingen/afslag	Midden risico	Incidenteel	€ 180.000	€ 180.000
4. Verminderde inkomsten/hogere kosten door geschillen of door faillissement (onder) erfpachters.	Hoog risico	Incidenteel	€ 50.000	€ 50.000
5. Kosten agv overname erfgoedpark door het schap	Midden risico	Incidenteel	PM	PM
Totaal				**€ 460.000**

- Bij de bepaling van de totale financiële impact voor alle risico's worden de incidentele risico's eenmalig meegenomen. Bij structurele risico's wordt de verwachte financiële impact per jaar met vier vermenigvuldigd.

2. De gewenste / benodigde omvang van het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is in artikel 11 van het BBV gedefinieerd als “De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente (of de gemeenschappelijke regeling) beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie”.

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's, die zich in de praktijk voordoen, op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid verandert dan wel ingekrimpt moet worden. Het vermogen om het beleid door te zetten, is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Er zijn (nog) geen wetenschappelijke of algemeen geldende normen voor de gewenste omvang van een weerstandsvermogen. Iedere gemeente en gemeenschappelijke regeling moet zelf invulling geven aan de gewenste omvang, gelet op haar eigen situatie en context. De omvang van het weerstandsvermogen moet in verhouding staan tot de risico's die de organisatie loopt. De risico's moeten niet kunnen worden opgevangen door stuur- en beheersmaatregelen en / of financieel kunnen worden afgedekt door voorzieningen.

De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering is een logische basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat niet alle risico's kunnen worden gekwantificeerd (p.m.-posten).

1. Voor de geïdentificeerde en gekwantificeerde risico's worden de uitkomsten van de risico-inventarisatie als norm genomen voor het bepalen van het gewenste minimale weerstandsvermogen. Bij de risico-inventarisatie zijn risico's gekwantificeerd voor een bedrag van **€ 460.000.**

2. Voor de niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Het rijk stelt voor de gemeenten die vallen onder het artikel 12-regime, de minimale buffer van de algemene reserve ook op 2% van de som van de structurele inkomsten te stellen. Voor RAUM komt 2% van de structurele inkomsten overeen met een bedrag van **€ 24.000.** Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor *niet* gekwantificeerde risico's.

Het totale benodigd weerstandsvermogen komt daarmee op een bedrag van **€ 484.000.** In het volgende hoofdstuk wordt de omvang van het weerstandsvermogen gerelateerd aan de aanwezige weerstandscapaciteit.

3. Berekende weerstandscapaciteit per begin 2019

Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan: het geheel aan beschikbare en vrij aanwendbare financiële middelen om mogelijke “resterende” risico's met financieel gevolg op te kunnen vangen. Met “resterende” risico's worden bedoeld: de risico's die onvoldoende “in control” zijn of kunnen worden gehouden door stuur- en beheersmaatregelen en/of waarvoor (nog) geen specifieke voorzieningen zijn of kunnen worden getroffen.

De bepaling van de weerstandscapaciteit is een momentopname. De gekozen peildatum is 1 januari 2019. Bij het berekenen van de aanwezige weerstandscapaciteit wordt gekeken naar het “vrije deel” in reserves en voorzieningen

De eventuele stille reserves zijn niet bij de weerstandscapaciteit betrokken.

Ad 1. Vrije deel reserves en voorzieningen

Bij het bepalen van het vrije deel van de reserves en voorzieningen is voorzichtigheid betracht. Criterium is of het algemeen bestuur de betreffende reserve in geval van een calamiteit kan vrijmaken zonder dat hierdoor een exploitatietekort ontstaat. Daarbij komt dat bij gebruik van een reserve, de rente die dit financieringsmiddel genereert tevens structureel gedekt moet worden.

Reserve / voorziening	**Stand 1 januari 2019**	**Deel direct beschikbaar voor weerstandscapaciteit**
Aandelen kapitaal	408	
Algemene reserve	45.392	45.392
Bestemmingsreserve investeringen	940.162	
Algemene reserve Y-Z	662.504	
Bestemmingsreserve Y-Z	466.532	
Totaal	**2.104.998**	**45.392**

*Voor de bovengenoemde reserves is de stand van de reserves per 1 januari 2019 als basis genomen waarbij alle goedgekeurde bestuursvoorstellen waarin beslag wordt gelegd op deze reserves zijn meegenomen (tot en met het AB van 26 november 2009). Kortom, alle reeds toegekende bijdragen vanuit de reserves maken geen deel uit van de ruimte hierboven gepresenteerd als weerstandscapaciteit.

Van de reserves (het eigen vermogen) is **€ 45.392** aangemerkt als direct beschikbare incidentele weerstandscapaciteit. Deze capaciteit is afkomstig uit de algemene reserve. Het vrije deel uit de overige reserves is niet direct beschikbaar. Het algemeen bestuur moet hiervoor eerst de bestemming van de reserve wijzigen, hetgeen tot de mogelijkheden behoort. Voorzieningen worden niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

In de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt elk jaar de (specificatie van de) weerstandscapaciteit vermeld, overeenkomstig artikel 11, lid 2a van het BBV. In het jaarverslag wordt op grond van artikel 26 BBV verantwoording afgelegd over de ontwikkelingen in de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit wordt elk jaar berekend bij de jaarrekening met als peildatum de balansdatum. De berekeningswijze en de uitgangspunten blijven hierbij ongewijzigd, tenzij het algemeen bestuur anders besluit.

Peildatum van de weerstandscapaciteit, zoals die in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt vermeld, is de laatste balansdatum. Dit is 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de begroting wordt samengesteld.

4. Matching Gewenst weerstandsvermogen – Berekende weerstandscapaciteit

De conclusie in deze nota is dat RAUM over een weerstandscapaciteit beschikt van **€ 45.392** om de risico's te dekken. Het berekende weerstandsvermogen bedraagt **€ 484.000,-.**

Dit is echter niet direct beschikbaar, omdat er conform het bestuursbesluit van 15 november 2012 besloten is om in de algemene reserve 2,5% van de lasten van 2013 aan te houden. Dit betekent een algemene reserve van € 45.392,=. Indien een of meer van de risico's zich voordoen en kosten het bedrag van het weerstandsvermogen overstijgen wordt een beroep gedaan op de participanten.

Het gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor de geïdentificeerde en de gekwantificeerde risico's jaarlijks herzien. Risico's en de omvang van de risico's kunnen jaarlijks wijzigen.

Natuurlijk blijft het signaleren en het beheersen van de risico's een dagelijks proces. Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd over belangrijke nieuwe risico's gedurende het jaar. De risico's met een hoge kans van voordoen worden als vast onderdeel in de planning & control instrumenten (begroting, bestuursrapportages, jaarrekening) behandeld.

Bijlage V: WNT-verantwoording 2018

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer van toepassing zijnde regelgeving: "het algemene WNT-maximum".

In mei 2017 is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten om in het financieel verslaggevingsdocument de vermelding van iedere topfunctionaris van wie de bezoldiging €1.500 of minder per kalenderjaar bedraagt te wijzigen. In de jaarrekening kan volstaan worden met de naam en de functie.
De bestuurdersfuncties van het Recreatieschap betreffen onbezoldigde functies.

Overzicht van de bestuurders over het verantwoordingsjaar 2018:

Naam:	**Functie**
De heer A. Tekin	Lid AB en DB (voorzitter)
Mevrouw W.J.A. Verkleij	Lid AB en DB (vicevoorzitter)
De heer drs. P. F. Dijkman	Lid AB en DB
De heer A.W.M. Schoorl	Lid AB en DB
Mevrouw H.J. Niele-Goos	Lid AB
De heer R. de Haan	Lid AB
De heer A.N. Dellemijnl	Lid AB
Mevrouw S. Munnikendam	Lid AB

Uitbetaalde beëindigingsvergoeding 2018
Er zijn geen uitkeringen gedaan wegens beëindiging dienstverband aan top functionarissen.

Rapportageverplichtingen overige functionarissen
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2018 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2018 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

2018 in vogelvlucht

Tussen Alkmaar, het Noordzeekanaal en Zaanstad kun je uitstekend recreëren. Recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer en het gebied tussen IJmond en Zaanstad bieden een scala aan watersportmogelijkheden, agrarische bedrijvigheid, cultureel erfgoed en wandel- en fietsroutes. Spoorzoekers kunnen zich zomers uitleven in het maïsdoolhof in De Buitenlanden. In dit overzicht ziet u in vogelvlucht hoe het recreatieschap in 2018 heeft gepresteerd en enkele highlights, die zijn behaald. Lees de volledige jaarrekening op www.alkmaarder-enuitgeestermeer.nl/bestuur.

Kerngegevens

2017 — 0,4 mln. bezoeken

7,8 waardering gebruikers

1.000 volgers

135+ verenigingen actief

Wat hebben we gerealiseerd?

Inspiratie voor ambitiedocument

In 2018 is een 'inspiratie voor ambitiedocument' opgezet met als horizon 2040. Het is een eerste stap in een vervolgproces naar de uitwerking van een meerjarenvisie.

Aagtenpark in beheer genomen

In 2018 is besloten dat het Aagtenpark in 2019 in de gemeenschappelijke regeling wordt opgenomen.

Waterplanten

De waterplantengroei was in 2018 minder dan verwacht. Het recreatieschap en het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier werken samen in een projectgroep aan oplossingen voor de toekomst.

Samenwerking

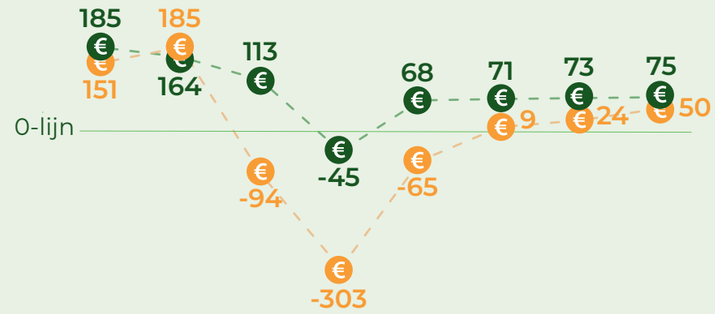
In 2018 is intensiever samengewerkt met betrokken gemeenten waarbij afstemming is geweest over de vernieuwde Gemeenschappelijke Regeling en de vernieuwde financiële nota's.

Hoe staat het schap er voor?

Er is gekozen om bij de onderstaande gegevens onderscheid te maken in de financiën A-UM en IJ tot Z. Dit omdat deze een verschillende verloop kennen.

= A-UM = IJ tot Z

Financieel resultaat x1000,-

Waar ging het geld naartoe?

* Communicatie, financiën en secretariaat

68%	Gebiedsbeheer
13%	Ondersteuning*
11%	Advisering
5%	Toezicht
3%	Inrichting & ontwikkeling

totaal € 1,38 mln.

Waar kwam het geld vandaan?

77%	Bijdrage deelnemende overheden
16%	Erfpacht, verhuur & evenementen
7%	Onttrekking reserve

totaal € 1,38 mln.

35%	Toevoeging reserve
35%	Gebiedsbeheer
19%	Advisering
5%	Ondersteuning
3%	Inrichting & ontwikkeling
3%	Toezicht

totaal € 0,32 mln.

98%	Bijdrage deelnemende overheden
2%	Erfpacht, verhuur & evenementen

totaal € 0,32 mln.

Bijdrage deelnemende overheden

Reserves

totaal € 2,1 mln.

Sparen voor groot onderhoud
67%
1,4 mln.

Weerstands-vermogen
33%
0,7 mln.

recreatieschap alkmaarder- en uitgeestermeer

recreatieschap alkmaarder- en uitgeestermeer

BEGROTINGSWIJZIGING
ALKMAARDER- EN UITGEESTERMEER
2019

Velsen-Zuid, 29-3-2019

Inhoudsopgave **Blz.**

1. PROGRAMMAPLAN

1.0	Financiële kerncijfers en transitie	3
1.1	Achtergrond	4
1.2	Belangrijkste wijzigingen	5
1.3	Financiële uitgangspunten	6
1.4	Overzicht bijdrage participantenbijdrage RAUM 2018-2019	7
1.5	Overzicht bijdrage participantenbijdrage IJ-Z 2018-2019	8
1.6	Investeringsplan reserves recreatieschap	8
1.7	Doelenboom	9
1.8	Meerjarenperspectief	10
1.9	Programma accenten 2019	10
1.10	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	11

2. FINANCIËLE ONDERBOUWING

2.1	Het overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2019	12

3. TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

3.1	Gebiedsbeheer	13
3.2	Toezicht	16
3.3	Financiën	17
3.4	Bestuursadvisering	18
3.5	Secretariaat	20
3.6	Communicatie	21
3.7	Inrichting & ontwikkeling	22
3.8	Totaal	24

4. OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT 25

5. OVERIGE GEGEVENS

5.1	Vaststelling van het algemene bestuur	26

1. Programmaplan 2019

1.0 Financiële kerncijfers en transitie

De wijzigingen in de begrotingswijziging 2019 leiden tot onderstaand financieel resultaat. Een uitgebreidere toelichting vindt u bij paragraaf 1.2 belangrijkste wijzigingen en paragraaf 3 toelichting per deelprogramma.

	Programma begroting 2019	Wijziging 2019	Begrotings-wijziging 2019
Lasten	€ 1.268.917	€ 381.957	€ 1.650.874
Baten	€ 1.341.796	€ 6.405	€ 1.348.201
Saldo	€ 72.879	€ -375.552	€ -302.673

De participanten bijdrage voor A-UM is niet gewijzigd.

	programma begroting 2019	Mutaties	begrotings-wijziging 2019
Indexatie			
Provincie Noord-Holland	**556.028**	-	**556.028**
Gemeente Alkmaar	**80.239**	-	**80.239**
Gemeente Beverwijk	**48.598**	-	**48.598**
Gemeente Castricum	**58.764**	-	**58.764**
Gemeente Heemskerk	**32.773**	-	**32.773**
Gemeente Heiloo	**27.123**	-	**27.123**
Gemeente Uitgeest	**58.764**	-	**58.764**
Gemeente Zaanstad	**267.841**	-	**267.841**
Totaal participantenbijdrage	**1.130.130**	**-**	**1.130.130**

De participantenbijdrage voor IJ-Z wordt gewijzigd. Een uitgebreidere toelichting vindt u bij paragraaf 1.3.

	Programma begroting 2019	Mutaties	Begrotings-wijziging 2019
Indexatie			
Provincie Noord-Holland	**246.607**	26.970	**273.577**
Gemeente Beverwijk	**13.963**	26.273	**40.236**
Gemeente Heemskerk	**12.324**	23.197	**35.521**
Gemeente Uitgeest	**4.355**	8.271	**12.626**
Gemeente Zaanstad	**51.341**	7.584	**58.925**
Totaal participantenbijdrage	**328.590**	**92.295**	**420.885**

De komende maanden gaat intensief gewerkt worden aan de financiële transitie van de recreatieschappen Noord-Holland. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Het implementeren van het in ontwikkeling zijnde Missie-Visie-traject en dat vertalen naar een begroting conform BBV.
- Het uitwerken van bijpassende doelen, prestaties en taken.
- Aansluiting tussen begroting en beheerplannen

Verder komt de vernieuwing en aanscherping van de P&C-cyclus aan de orde alsmede het vernieuwen van de risicoanalyse en nadere onderbouwing van het weerstandsvermogen. De begroting 2021 moet dan geheel BBV-conform zijn.

Om dat te bereiken gaan we de komende maanden met de participanten in overleg. Op basis van de uitkomsten van dat overleg wordt dit najaar een “dummy-begrotingswijziging 2020 nieuwe stijl” aan de participanten gepresenteerd.

Vanaf de kadernota 2021 zullen we een geïntegreerde begroting aanbieden, waarbij de bijdrage van de participanten wel herkenbaar zijn.

De Randstedelijke Rekenkamer en Berenschot hebben aanbevelingen gedaan over het verbeteren van omgevingsmanagement voor de recreatieschappen. Belangrijk onderdeel daarvan is het investeren in relaties en beter betrekken van stakeholders en participanten. Uit een vergelijking met andere recreatieschappen en de resultaten in de jaarrekening 2018 wordt duidelijk dat voor RAUM slechts zeer beperkt budget is begroot voor werkzaamheden omgevingsmanagement. Denk aan een intensievere afstemming met stakeholders, AC-leden en bestuursleden, het organiseren van gebiedsbezoeken en aanwezigheid bij netwerkbijeenkomsten en Raads- en Statenvergaderingen op belangrijke momenten. In de jaarrekening heeft hierdoor al een overschrijding plaatsgevonden. In de jaarrekening 2019 wordt opnieuw een overschrijding op het saldo verwacht door bovengenoemd beperkt budget.

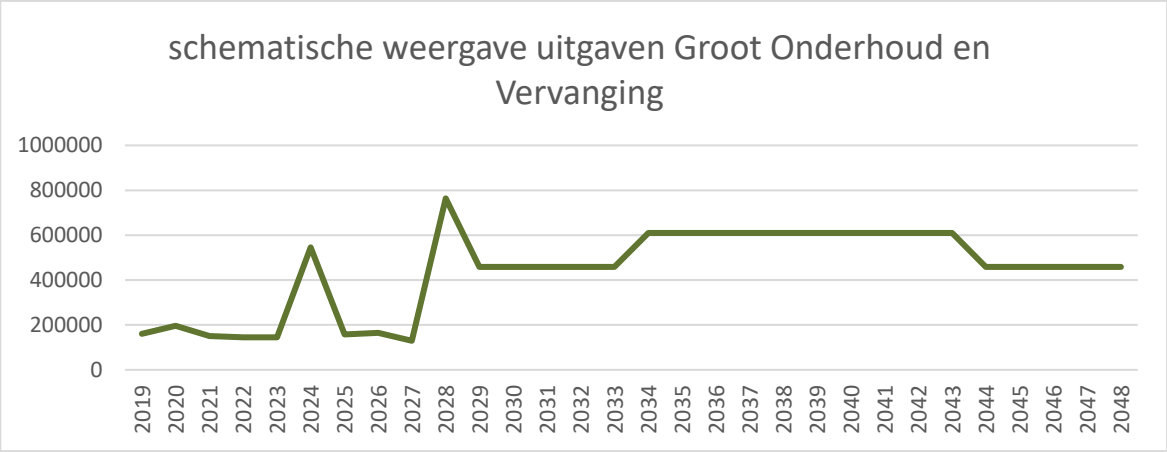
1.1 Achtergrond

Het recreatieschap Alkmaarder en Uitgeestermeer zorgt voor een aantrekkelijk aanbod van uiteenlopende recreatievoorzieningen in de regio. Naast de diverse oeverparken voor dagrecreatie in het deelgebied Alkmaarder en Uitgeestermeer is er een grote verscheidenheid aan recreatieve verbindingen en recreatieve voorzieningen zoals wandel-, fiets-, vaar- en skateroutes, kampeerterreinen, horecagelegenheden en jachthavens. In 2008 is de Gemeenschappelijke Regeling (GR) RAUM uitgebreid met het nieuwe deelgebied IJmond tot Zaanstad (IJ tot Z). De nadruk in dit gebied ligt op recreatieve verbindingen. In 2017 is De Omzoom hieraan toegevoegd en in 2018 heeft het Algemeen Bestuur besloten ook het Aagtenpark onder de werking van de GR te brengen. De nieuwe recreatieterreinen bieden verschillende wandel- , fiets- en sportmogelijkheden.
Het totale werkgebied beslaat 2.040 ha, waarvan het eigenlijke beheergebied van het recreatieschap 736 ha bedraagt. Daarvan is 648 ha voor het gebied van het Alkmaarder- en Uitgeestermeer, waarvan 525 ha water en 88 ha voor het recreatiegebied IJ tot Z.

De taken van het RAUM kunnen worden onderverdeeld in de volgende hoofdtaken:
• Beheren en in stand houden van de gebieden en de voorzieningen
• Vernieuwingen doorvoeren om het gebied aan te laten sluiten op de wensen en behoeften van de recreant
• Het uitvoeren van het inrichtings- en investeringsprogramma

Deze taken worden in het RAUM gefinancierd uit een jaarlijkse bijdrage van de participanten, inkomsten uit huren en erfpacht en uit een jaarlijkse dotatie/onttrekking aan/van de financiële reserves.

Nieuw beheerplan (beheermethode Cyber) en nieuwe BBV-regels;
In 2018 is een nieuwe beheerplan opgesteld door bureau Cyber voor de gebieden en voorzieningen van RAUM. Het beheerplan maakt inzichtelijk wat de gemiddelde jaarlijkse kosten voor dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen zijn. Als gevolg van een wijziging van de BBV-regels dienen toekomstige vervangingsinvesteringen te worden geactiveerd. Het algemeen bestuur heeft hiervoor in 2018 het beleid aangepast door het vaststellen van een gewijzigde financiële verordening en een nota Activeren Waarderen en Afschrijven. Toekomstige vervangingsinvesteringen zullen hierdoor worden geactiveerd en de kapitaallasten worden in het daaropvolgende begrotingsjaar verwerkt in de begroting. De eerste grote vervangingsinvesteringen vinden plaats in 2024, waardoor in 2025 kapitaallasten worden opgenomen. In de begroting voor volgend jaar wordt in de meerjarenbegroting inzichtelijk hoe de beheersituatie zich ontwikkelt en hoe gekomen wordt tot een sluitende meerjarenbegroting.

Visie
Het algemeen bestuur heeft op 14 maart 2018 opdracht gegeven tot het opstellen van een bestuurlijk inspiratie voor ambitiedocument als start voor een participatieproces dat moet leiden tot de uitwerking van een meerjarenvisie. Het ambitiedocument Eén met natuur vormt het uitgangspunt en is de inspiratiebron voor het participatietraject om te komen tot een duurzame toekomstvisie voor het recreatieschap RAUM-IJ/Z met 2040 als horizon. Naar verwachting wordt dit traject halverwege 2020 afgerond.

1.2 Belangrijkste wijzigingen

De belangrijkste wijzigingen in de begrotingswijziging 2019 ten opzichte van de programmabegroting 2019 zijn:

Alkmaarder- en Uitgeestermeer:

- Het saldo in de begrotingswijziging valt hoger uit doordat een aantal projecten en de daarvoor bestemde middelen uit 2018 doorschuiven naar 2019. Dit betreft een aantal incidentele projecten: Uitgifte van de Woudhaven (€ 16.700), herontwikkeling Erfgoedpark de Hoop (€ 7.500) en horeca Dorregeest (€27.700). Het schap blijft werken aan deze projecten om op termijn meer inkomsten te verwerven. Verder is er, conform bestuursbesluit, budget opgenomen voor het visietraject (€ 92.500), Zwaansmeerpolder (€7.000,-) en heeft er nieuwe besluitvorming plaatsgevonden over de waterplantenproblematiek om ook in 2019 het maaien van de waterplanten adequaat op te vangen (€ 117.900). Een uitgebreidere toelichting vindt u bij paragraaf 3 toelichting per deelprogramma.

- In 2018 heeft er besluitvorming plaatsgevonden over de financiële nota's van het schap. Dit zijn de verordening financieel beheer, de nota activeren, waarderen en afschrijven en de nota reserves en voorzieningen. Deze zijn aangepast aan de huidige BBV. Hierdoor verandert het nodige in het investeringsplan, de wijze van activeren en afschrijven en de reserves van het schap. Zo is de reserve 'bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen' opgeheven en is de 'bestemmingsreserve nog te bepalen' gevormd. Deze reserve is een reserve waarover nog een gesprek gaande is, hoe en waarvoor de middelen worden ingezet. Ook de voorziening groot onderhoud is gevormd, van waaruit de kosten voor groot onderhoud betaald worden.

- De Randstedelijke Rekenkamer en Berenschot hebben aanbevelingen gedaan over het verbeteren van omgevingsmanagement voor de recreatieschappen. Belangrijk onderdeel daarvan is het investeren in relaties en beter betrekken van stakeholders en participanten. Uit een vergelijking met andere recreatieschappen en de resultaten in de jaarrekening 2018 wordt duidelijk dat voor RAUM slechts zeer beperkt middelen zijn begroot voor werkzaamheden omgevingsmanagement. In het programma van 2019 is een bedrag van € 29.000 opgenomen voor werkzaamheden omgevingsmanagement gericht op het vergroten van draagvlak voor beheer en ontwikkelingen in het gebied. De werkzaamheden betreffen:
    - Intensievere afstemming met stakeholders, AC-leden en bestuursleden over actuele onderwerpen;
    - 1 keer per jaar organiseren gebiedsbezoek voor stakeholders, leden van raden en staten en colleges;
    - Aanwezigheid bij netwerkbijeenkomsten en Raads- en Statenvergaderingen op belangrijke momenten;
    - 10 informele afstemming overleggen met de adviescommissie.

IJmond tot Zaanstad

- Het Aagtenpark is met het goedkeuren van de gemeenschappelijke regeling (GR), met terugwerkende kracht, op 1 januari 2019 officieel toegevoegd aan het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer.
- De participantenbijdrage wordt gewijzigd door vier, van elkaar losstaande, ontwikkelingen. Zie voor een verdere uitwerking hoofdstuk 1.3 financiële uitgangspunten.
- Het saldo in de begrotingswijziging valt hoger uit doordat een project met de daarvoor bestemde middelen uit 2018 doorschuift naar 2019. Dit betreft het begeleiden van de geselecteerde ondernemer voor de recreatieboerderij (€10.651). Deze inzet wordt in 2019 verwacht. Daarnaast is er budget gereserveerd, conform bestuursbesluit, voor het visietraject (€92.500).

1.3 Financiële uitgangspunten:

Alkmaarder- en Uitgeestermeer:

1. **Indexatie:** Voor de indexering van de begroting van het RAUM wordt uitgegaan van het indexcijfer dat jaarlijks wordt vastgesteld door de regio Alkmaar. Voor 2019 is de index vastgesteld op 3,54%.
2. Conform besluit AB 2016/6 wordt vanaf 2017 gedurende vijf jaar jaarlijks de **participantenbijdrage opgehoogd** met 2,5% om het tekort voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen ad € 270.000,- terug te dringen (50% middels verhogen participantenbijdrage, 50% middels inkomstenverwerving, inverdienen, bezuinigen).
3. **Korting tarieven Recreatie Noord-Holland (RNH)**: In de programmabegroting van 2019 is een korting van 2% op de tarieven van RNH verwerkt.
4. **Verder implementeren** maatregelen om de meerjarenraming groot onderhoud vervangingen in evenwicht te brengen met de beschikbare middelen door inkomsten te werven conform besluiten bestuur.

IJmond tot Zaanstad

1 **Indexatie:** Voor de indexering van de begroting van het RAUM wordt uitgegaan van het indexcijfer dat jaarlijks wordt vastgesteld door de regio Alkmaar. Voor 2019 is de index vastgesteld op 3,54%.

2 **Wijzigingen aan de participantenbijdrage:** Met ingang van 2019 zijn er vier verschillende ontwikkelingen met financiële consequenties voor de participantenbijdrage. De consequenties hiervan ziet u terug in paragraaf 1.5.

1 **Verlaging provinciale bijdrage:** De provincie heeft de afgelopen jaren het financiële gat (door de bezuinigingen van het Rijk in 2010) in de participantenbijdrage opgevangen. Op 4 juli 2018 heeft het Algemeen Bestuur besloten akkoord te gaan met de wens van de provincie om haar participatiebijdrage voor het IJ-Z gebied per 1 januari 2019 te verlagen. In 2019 zal de bijdrage van de provincie van 75% naar 65% dalen en in 2020 naar 50,1%. Verspreid over twee jaar wordt de verlaagde Provinciale bijdrage herverdeeld over de gemeenten Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Zaanstad.

2 **Herverdeling verdeelsleutel:** Door de bezuinigingen bij het Rijk in 2010 is het oorspronkelijke SGP IJ-Z programma flink naar beneden bijgesteld. Oorspronkelijk zou ca. 60% van de voorzieningen in de regio Zaanstad gerealiseerd worden en ca. 40% in de regio IJmond. Door de bijstelling van de gerealiseerde voorzieningen en de daaruit volgende beheeropgaven is deze verhouding omgekeerd. Ca. 60% van de voorzieningen bevindt zich op grondgebied van de regio IJmond en ca. 40% binnen de regio Zaanstad. Het bestuur heeft op 4 juli 2018 besloten op basis hiervan de verdeelsleutel aan te passen.

3 Het in beheer nemen van het Aagtenpark: Voor het in beheer nemen van het Aagtenpark is jaarlijks € 141.761,- nodig. Momenteel betalen de participanten € 328.590,- voor beheer en onderhoud van het gebied IJ-Z. Met het in beheer nemen van het Aagtenpark komen de totale exploitatie kosten op € 470.351,-

4 Herberekening van de daadwerkelijke beheerkosten: Vooruitlopend op het in beheer nemen van het Aagtenpark heeft er een herberekening van de daadwerkelijke beheerkostsen plaatsgevonden waardoor de totale exploitatie kosten van IJ tot Z naar beneden zijn bijgesteld met € 49.466,- waardoor de totale exploitatie kosten van IJ-Z uitkomt op € 420.885,-.

3 **Korting tarieven Recreatie Noord-Holland (RNH):** In de programmabegroting van 2019 is een korting van 2% op de tarieven van RNH verwerkt.

1.4 Overzicht participantenbijdrage A-UM 2018-2019

	begrotings-wijziging 2018	+ index	+ conform AB besluit 2016/06	programma begroting 2019
Indexatie		3,54%	2,50%	
Provincie Noord-Holland	**523.919**	18.547	13.562	**556.028**
Gemeente Alkmaar	**75.606**	2.676	1.957	**80.239**
Gemeente Beverwijk	**45.792**	1.621	1.185	**48.598**
Gemeente Castricum	**55.371**	1.960	1.433	**58.764**
Gemeente Heemskerk	**30.881**	1.093	799	**32.773**
Gemeente Heiloo	**25.556**	905	662	**27.123**
Gemeente Uitgeest	**55.371**	1.960	1.433	**58.764**
Gemeente Zaanstad	**252.374**	8.934	6.533	**267.841**
Totaal participantenbijdrage	**1.064.870**	**37.696**	**27.564**	**1.130.130**

	programma begroting 2019		begrotings-wijziging 2019
Indexatie		0,00%	
Provincie Noord-Holland	**556.028**	-	**556.028**
Gemeente Alkmaar	**80.239**	-	**80.239**
Gemeente Beverwijk	**48.598**	-	**48.598**
Gemeente Castricum	**58.764**	-	**58.764**
Gemeente Heemskerk	**32.773**	-	**32.773**
Gemeente Heiloo	**27.123**	-	**27.123**
Gemeente Uitgeest	**58.764**	-	**58.764**
Gemeente Zaanstad	**267.841**	-	**267.841**
Totaal participantenbijdrage	**1.130.130**	**-**	**1.130.130**

1.5 Overzicht participantenbijdrage IJ-Z 2018-2019

	begrotings-wijziging 2018	+ index		programma begroting 2019
Indexatie		3,54%		
Provincie Noord-Holland	**238.176**	8.431		**246.607**
Gemeente Beverwijk	**13.486**	477		**13.963**
Gemeente Heemskerk	**11.903**	421		**12.324**
Gemeente Uitgeest	**4.206**	149		**4.355**
Gemeente Zaanstad	**49.586**	1.755		**51.341**
Totaal participantenbijdrage	**317.357**	**11.233**	**-**	**328.590**

	mutatie voorgestelde verdeelsleutel	verlaging bijdrage beheer IJ-Z gebied	beheerkosten Aagtenpark	begrotings-wijziging 2019
Provincie Noord-Holland	- 33.022	- 32.153	92.145	**273.577**
Gemeente Beverwijk	17.450	- 4.729	13.552	**40.236**
Gemeente Heemskerk	15.407	- 4.175	11.965	**35.521**
Gemeente Uitgeest	5.503	- 1.484	4.252	**12.626**
Gemeente Zaanstad	- 5.338	- 6.925	19.847	**58.925**
Totaal participantenbijdrage	**-**	**- 49.466**	**141.761**	**420.885**

1.6 Investeringsplan reserves recreatieschap

In 2018 en 2019 zijn er de nodige financiële wijzigingen doorgevoerd op basis van de nieuwe BBV. Deze hebben invloed op het investeringsplan en de reserves van het schap.
Er zijn vier reserves: De algemene reserve, de bestemmingsreserve 'nog te bepalen', de algemene reserve IJ-Z en de bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z. Daarnaast is er voor de beide deelgebieden een voorziening groot onderhoud in het leven geroepen.

Algemene Reserve (Alkmaarder- en Uitgeestermeer)
Conform het bestuursbesluit (2012/12) bedraagt de algemene reserve van het recreatieschap maximaal 2,5% van de lasten in 2013. In de jaarrekening van 2018 was dat ca. € 45.000. Deze reserve wordt gebruikt om lopende uitgaven te dekken en kleine tegenslagen op te vangen. De geïnventariseerde risico's voor het schap zijn gekwantificeerd op € 460.000. Bij risico's groter dan de algemene reserve dienen de participerende gemeenten in voorkomende gevallen garant te staan.

Bestemmingsreserve 'nog te bepalen' (Alkmaarder- en Uitgeestermeer)
Over deze reserve wordt met de financiële adviseurs van de deelnemers een besluit voorbereid over hoe om te gaan met deze reserve en de daarbij behorende bestemming van de middelen. Uit deze reserve wordt het eventuele positieve of negatieve resultaat, na afrekening van het jaar, toegevoegd respectievelijk onttrokken.

Voorziening groot onderhoud (Alkmaarder- en Uitgeestermeer en IJ tot Z)
Voor beide schapsbegrotingen wordt een voorziening groot onderhoud ingesteld. Deze is gebaseerd op het vastgestelde actuele beheerplan waarin het onderhoudsniveau en de daarmee gemoeide kosten zijn opgenomen. Het huidige beheerplan is berekend op basis van het huidige beheerniveau (gemiddeld niveau B, zoals beschreven in CROW kwaliteitscatalogus 2018).

Algemene reserve (IJ tot Z)
In het AB van 26 november 2009 is besloten een algemene reserve en bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z te vormen. De algemene reserve IJ-Z is gevormd om schommelingen in het exploitatiesaldo op te kunnen vangen.

Bestemmingsreservevervanging en vernieuwing (IJ tot Z)
De bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z is gevormd ten behoeve van investeringen in vervanging en vernieuwing in de groengebieden die in beheer zijn bij het recreatieschap. Aan deze bestemmingsreserve wordt jaarlijks 25% van de participantenbijdrage toegevoegd.
Ingaande 2019 heeft bestuur besloten tot het vormen van de voorziening groot onderhoud en vervangingen. Hierdoor komt de jaarlijkse dotatie te vervallen. Ook deze reserve is in 2019 onderwerp van gesprek. Door de beperkte gerealiseerde voorzieningen is de hoogte van deze reserve onderwerp van gesprek met de financiële adviseurs van de deelnemers.

1.7 Doelenboom Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

De activiteiten van het RAUM bewegen zich binnen het gemeentelijke taakveld 5.7, Openbaar groen en (openlucht) recreatie. Voor het RAUM is een doelenboom opgesteld op basis van de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling, de kaders van de Ontwikkelingsvisie die door het algemeen bestuur is vastgesteld op 9 april 2008, en het gevoerde beleid van het recreatieschap. De doelenboom is het jaarlijks het vertrekpunt voor het opstellen van het programma van het recreatieschap. Het programma is uitgangspunt voor de schapsbegroting.

1.8 Meerjarenperspectief

- Uitgifte van het Erfgoedpark De Hoop, de Woudhaven, Dorregeest en de recreatieboerderij in IJ tot Z.
- Programmatisch aanpakken van de opgave voor groot onderhoud en vervangingen met de beschikbare middelen door enerzijds bezuiniging door te voeren en anderzijds meer inkomsten te genereren, conform de besluitvorming uit 2013 en 2016.
- Het programma en de andere doelstellingen van het schap uitvoeren binnen het raamwerk van het rapport 'Naar een duurzame instandhouding van het recreatiegebied Alkmaarder-en Uitgeestermeer'. Belangrijk onderdeel van dit rapport is het verkennen van de mogelijkheden voor, en zoveel mogelijk realiseren van ontwikkelingen op de oeverparken in overeenstemming met de visie.
- Het opstellen van een nieuwe gebiedsvisie met alle betrokken stakeholders. Naar verwachting wordt deze begin 2020 afgerond.

1.9 Programma accenten 2019

- Werven en selecteren van een ondernemer voor erfgoedpark De Hoop.
- Procesmatig begeleiden om ontwikkeling mogelijk te maken bij de Woudhaven, Dorregeest en de recreatieboerderij.
- Bereiken begrotingsevenwicht inclusief voldoende ruimte voor groot onderhoud en vervangingen.
- Het in beheer nemen van het Aagtenpark per 1 januari 2019.
-
- het opstellen van een nieuwe gebiedsvisie. Naar verwachting wordt deze begin 2020 afgerond.
- Intensievere afstemming met stakeholders, AC-leden en bestuursleden over actuele onderwerpen;
- 1 keer per jaar organiseren gebiedsbezoek voor stakeholders, leden van raden en staten en colleges;
- Aanwezigheid bij netwerkbijeenkomsten en Raads- en Statenvergaderingen op belangrijke momenten;
- 10 informele afstemming overleggen met de adviescommissie.

1.10 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij het RAUM zijn in 2018 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen in de jaarrekening 2018. Vanaf 2016 dienen conform BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

	BGR 2018	JR 2018	BGR 2019
netto schuldquote	-114%	-107%	-82%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-114%	-107%	-82%
solvabiliteitsratio	92%	94%	86%
structurele exploitatieruimte	29%	23%	-18%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende.
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.
Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

2. FINANCIËLE ONDERBOUWING

2.1 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BEGROTINGSJAAR 2019

	Deelprogramma	Begroting 2019 lasten	Begroting 2019 baten	Begroting 2019 saldo	Wijziging 2019 lasten	Wijziging 2019 baten	Wijziging 2019 saldo	Begroting na wijziging 2019 lasten	Begroting na wijziging 2019 baten	Begroting na wijziging 2019 saldo
1	Gebiedsbeheer	897.830	211.666	- 686.164	84.368	6.405	- 77.963	982.198	218.071	- 764.127
2	Toezicht	65.340	-	- 65.340	-	-	-	65.340	-	- 65.340
3	Financiën	78.950	-	- 78.950	3.489	-	- 3.489	82.439	-	- 82.439
4	Bestuursadvisering	111.024	-	- 111.024	121.500	-	- 121.500	232.524	-	- 232.524
5	Secretariaat	42.018	-	- 42.018	2.750	-	- 2.750	44.768	-	- 44.768
6	Communicatie	54.760	-	- 54.760	-	-	-	54.760	-	- 54.760
7	Inrichting & ontwikkeling	18.995	-	- 18.995	169.850	-	- 169.850	188.845	-	- 188.845
	Bijdrage participanten		1.130.130	1.130.130		-	-		1.130.130	1.130.130
	Totaal lasten en baten	**1.268.917**	**1.341.796**	**72.879**	**381.957**	**6.405**	**- 375.552**	**1.650.874**	**1.348.201**	**- 302.673**
	Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**72.879**			**- 375.552**			**- 302.673**		
	Resultaatbestemming									
	Toevoeging algemene reserve	72.879		72.879	- 43.864	-	- 43.864	29.015	-	29.015
	Onttrekking algemene reserve		72.879	- 72.879	-	- 43.864	43.864		29.015	- 29.015
	Toevoeging bestemmingsreserve verv.invest	270.594		270.594	- 233.691	-	- 233.691	36.903		36.903
	Onttrekking bestemmingsreserve verv.invest.		197.715	- 197.715	-	579.350	- 579.350	-	777.065	- 777.065
	Toevoeging bestemmingsreserve ntb	-		-	437.489	-	437.489	437.489		437.489
	Onttrekking bestemmingsreserve ntb		-	-	-	-	-	-	-	-
	Totaal lasten en baten	**1.612.390**	**1.612.390**	-	**541.891**	**541.891**	-	**2.154.281**	**2.154.281**	-
	Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
	Totalen-generaal	**1.612.390**	**1.612.390**	**-**	**541.891**	**541.891**	**-**	**2.154.281**	**2.154.281**	**-**

3 TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	358.277	8.303	366.580
Inzet RNH regulier	355.909	-	355.909
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	205.000	205.000
Groot onderhoud	-	188.000	188.000
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-	- 188.000	- 188.000
Totaal lasten regulier	**714.186**	**213.303**	**927.489**
Baten:			
Opbrengsten regulier	211.666	- 11.264	200.402
Totaal baten regulier	**211.666**	**- 11.264**	**200.402**
Saldo regulier	**- 502.520**	**- 224.567**	**- 727.087**
Lasten:			
Lasten incidenteel	165.644	- 120.320	45.324
Inzet RNH incidenteel	18.000	- 8.615	9.385
Totaal lasten incidenteel	**183.644**	**- 128.935**	**54.709**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	17.669	17.669
Totaal baten incidenteel	**-**	**17.669**	**17.669**
Saldo incidenteel	**- 183.644**	**146.604**	**- 37.040**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 686.164**	**- 77.963**	**- 764.127**

Financieel	Toelichting
Het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 77.963 hoger saldo voor gebiedsbeheer, conform gebiedsplan.	
Hoger saldo regulier	
Wijziging van € 224.567	Het reguliere saldo wordt voornamelijk gewijzigd door een reservering voor dotatie op de voorziening groot onderhoud die dit jaar ingevoerd is en voorheen bij incidentele lasten stond. Verder vallen de bedrijfskosten hoger uit en zijn er baten van erfpacht verschoven van A-UM naar IJ tot Z.
Lager saldo incidenteel	
Wijziging van € 146.604	De kosten voor groot onderhoud zijn verplaatst naar de reguliere kosten. Daarnaast is het budget voor het Erfgoedpark verschoven van regulier naar incidenteel.
Gebiedsplan	Deel van het budget dat in het gebiedsplan toegeschreven was aan gebiedsbeheer is verschoven naar inrichting & ontwikkeling.

Onderbouwing beheerkosten (per categorie uitgesplitst)

	DO	GO/VV	Kapitaallasten
Groen	62.410	48.200	
Verharding	19.940	50.300	
Water	19.090	-	
Riolering	17.850	10.500	
Civiele kunstwerken	18.840	17.900	
Meubilair	25.840	51.600	
Reiniging	50.100	-	
Gebouwen	21.050	7.600	
Oevers strand	5.460	1.900	
	240.580	188.000	-
Overig bedrijfskosten	126.000	-	
	366.580	188.000	-

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
herontwikkeling erfgoedpark	27.155	-	27.155
onderh. kanoroute gem. Castricum	2.500	2.500	-
herziening vastgoedcontracten	9.885	-	9.885
beheer wandelnetwerk Noord-Midden Kennemerland	15.169	15.169	-
	54.709	17.669	37.040

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
uitgeven en reguleren vergunningen / gebruiksovereenkomsten	aanvragen tijdig behandeld	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	regulier overleg stakeholders	x		x	x
behandelen klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x

Incidentele inspanning	Beoogd resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
onderhoud kanoroute gemeente Castricum	onderhoud uitgevoerd in opdracht en voor rekening van Gemeente Castricum			x	x
beheer wandelnetwerk Noord-Midden Kennemerland	onderhoud uitgevoerd in opdracht en voor rekening van verschillende gemeenten			x	x
herziening vastgoedcontracten	eigentijdse marktconforme contracten			x	x
herontwikkeling Erfgoedpark	na wijziging bestemmingsplan in de markt zetten.		x	x	

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	8.002	-	8.002
Inzet RNH regulier	57.338	-	57.338
Totaal lasten regulier	**65.340**	**-**	**65.340**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 65.340**	**-**	**- 65.340**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 65.340**	**-**	**- 65.340**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	toezicht conform handhavingsplan	x		x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x		x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x		

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	34.496	3.419	37.915
Inzet RNH regulier	40.785	2.512	43.297
Totaal lasten regulier	**75.281**	**5.931**	**81.212**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 75.281**	**- 5.931**	**- 81.212**
Lasten:			
Lasten incidenteel	13.574	- 1.574	12.000
Inzet RNH incidenteel	- 9.905	- 868	- 10.773
Totaal lasten incidenteel	**3.669**	**- 2.442**	**1.227**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 3.669**	**2.442**	**- 1.227**
Saldo Financiën	**- 78.950**	**- 3.489**	**- 82.439**

Financieel	**Toelichting**
Het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 3.489 hoger saldo voor financiën, conform gebiedsplan.	
Hoger saldo regulier	
Wijziging van € 5.931	Voor extra inzet op de jaarstukken en kosten van de accountant die verschuiven van incidenteel naar regulier.
Lager saldo incidenteel	
Wijziging van € 2.442	Met name door de kosten van de 'advieskosten externen' die zijn verschoven naar regulier.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de programmabegroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van de financiële risico's van het schap	risico's in beeld	x		x	

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.959	16.968	18.927
Inzet RNH regulier	85.331	4.695	90.026
Totaal lasten regulier	**87.290**	**21.663**	**108.953**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 87.290**	**- 21.663**	**- 108.953**
Lasten:			
Lasten incidenteel	19.039	75.532	94.571
Inzet RNH incidenteel	4.695	24.305	29.000
Totaal lasten incidenteel	**23.734**	**99.837**	**123.571**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 23.734**	**- 99.837**	**- 123.571**
Saldo Bestuursadvisering	**- 111.024**	**- 121.500**	**- 232.524**

Financieel	**Toelichting**
Het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 121.500 hoger saldo voor bestuursadvisering, conform gebiedsplan.	
Hoger saldo regulier	
Wijziging van € 21.663	De kosten voor de recreatiemonitor en de 'advieskosten externen' zijn verplaatst van incidenteel naar regulier.
Hoger saldo incidenteel	
Wijziging van € 99.837	Het hoger incidenteel saldo wordt met name veroorzaakt door toevoeging van de kosten voor het visietraject en kosten voor werkzaamheden omgevingsmanagement.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
visie	92.500	-	92.500
inzet werkz. omgevingsmanagement	29.000	-	29.000
advieskosten erfgoedpark	2.071	-	2.071
	123.571	-	123.571

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering	x			
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde	x			
juridische advisering	juridisch advies ingezet	x			

Incidentele inspanning	Beoogd resultaat	duurz	ontw	inves	maat
Advieskosten erfgoedpark	Succesvolle uitgifte voormalig Erfgoedpark	x	x		x
Visie RAUM	Een nieuwe visie voor het schap	x	x		x
Werkz. Omgevingsmanagement	Proactief en innovatie invulling geven aan strategisch en operationeel omgevingsmanagement.		x		

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	2.750	2.750
Inzet RNH regulier	42.018	-	42.018
Totaal lasten regulier	**42.018**	**2.750**	**44.768**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 42.018**	**- 2.750**	**- 44.768**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 42.018**	**- 2.750**	**- 44.768**

Financieel	**Toelichting**
Het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 2.750 hoger saldo voor secretariaat, conform gebiedsplan.	
Geen bijzonderheden.	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x		x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuursrondes per jaar begeleid	x		
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x		

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	17.477	-	17.477
Inzet RNH regulier	37.283	-	37.283
Totaal lasten regulier	**54.760**	**-**	**54.760**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 54.760**	**-**	**- 54.760**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 54.760**	**-**	**- 54.760**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeli	investeren	maatschap
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	publicatie van 167 artikelen in kranten en op websites en 4 officiële bekendmakingen	x	x		x
promoten gebied	deelname bij promotionele dagen in recreatiegebieden	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date, aantrekkelijk en relevant. Beeldmateriaal verzorgen waaronder 360 graden foto ’s	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	18.995	-	18.995
Totaal lasten regulier	**18.995**	**-**	**18.995**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 18.995**	**-**	**- 18.995**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	134.880	134.880
Inzet RNH incidenteel	-	34.970	34.970
Totaal lasten incidenteel	**-**	**169.850**	**169.850**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**- 169.850**	**- 169.850**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 18.995**	**- 169.850**	**- 188.845**

Financieel	Toelichting
Het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 169.850 hoger saldo voor inrichting & ontwikkeling, conform gebiedsplan.	
Hoger saldo incidenteel	
Wijziging van € 169.850	Door toevoeging van budget voor de waterplanten en het doorschuiven van budget uit 2018 voor de projecten Dorregeest, Erfgoedpark en de Woudhaven.
Gebiedsplan	de extra kosten waren in het gebiedsplan opgenomen bij gebiedsbeheer, maar zijn uiteindelijk toegeschreven aan inrichting & ontwikkeling.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Realisatie horecapunt en openbare toiletten	27.700	-	27.700
Waterplantenproblematiek Alkmaarder en Uitgeest	117.900	-	117.900
Herontwikkeling Erfgoedpark	7.500	-	7.500
Woudhaven in eigendom verwerven en uitgeven	16.750	-	16.750
	169.850	-	169.850

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop				x
juridische advisering	geen extra inzet juridisch advies in 2018	x	x	x	x
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	start overdracht De Woudhaven naar ondernemer begeleid.		x	x	
actief verwerven inkomsten	geen structurele nieuwe inkomsten		x	x	

Incidentele inspanning	Beoogd resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
erfgoedpark De Hoop	gemeente Uitgeest past in nauwe samenwerking met het schap het bestemmingsplan voor voormalig Erfgoedpark De Hoop aan om een recreatieve exploitatie mogelijk te maken. Zodra dit proces is afgerond start het recreatieschap met de werving, waarschijnlijk begin 2019.	x	x		
de woudhaven aankoop, verpachten	voorlopige exploitatie op basis van bruikleenovereenkomst. Exploitant neemt ook in 2019 50% van de beheerkosten voor zijn rekening. De hierdoor gerealiseerde besparing wordt conform beleid besteed aan het uitvoeren van groot onderhoud en vervangingen. Lagere kosten dan begroot omdat het proces om te komen tot een nieuwe exploitatie nog in de	x	x		
Realisatie horecapunt en openbare toiletten	Samen met gemeente Uitgeest de bestemmingsplannen wijzigen. Om vervolgens een werving- en selectie traject te starten.	x	x		
Waterplantenproblematiek Alkmaarder en Uitgeest	Adequaat maaien	x			

Totaal

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	420.211	31.440	451.651
Inzet RNH regulier	637.659	7.207	644.866
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	205.000	205.000
Groot onderhoud	-	188.000	188.000
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-	- 188.000	- 188.000
Totaal lasten regulier	**1.057.870**	**243.647**	**1.301.517**
Baten:			
Opbrengsten regulier	211.666	- 11.264	200.402
Totaal baten regulier	**211.666**	**- 11.264**	**200.402**
Saldo regulier	**- 846.204**	**- 254.911**	**- 1.101.115**
Lasten:			
Lasten incidenteel	198.257	88.518	286.775
Inzet RNH incidenteel	12.790	49.792	62.582
Totaal lasten incidenteel	**211.047**	**138.310**	**349.357**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	17.669	17.669
Totaal baten incidenteel	**-**	**17.669**	**17.669**
Saldo incidenteel	**- 211.047**	**- 120.641**	**- 331.688**
Saldo Totaal	**- 1.057.251**	**- 375.552**	**- 1.432.803**

4 OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	637.659	7.207	644.866
Bestuurskosten	1.959	5.227	7.186
Kantoorkosten	16.053	1.845	17.898
Vervoerskosten	22.169	-	22.169
PR & marketing	14.545	-	14.545
Bedrijfskosten	351.796	11.053	362.849
Projectkosten	183.661	151.625	335.286
Groot onderhoud	-	188.000	188.000
Afschrijvingen	40.707	-	40.707
Rentekosten	368	-	368
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	205.000	205.000
Onttrekking voorziening groot onderhoud	-	- 188.000	- 188.000
Bijzondere baten en lasten	-	-	-
Totaal lasten	**1.268.917**	**381.957**	**1.650.874**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	211.666	- 11.264	200.402
Financiële baten	-	-	-
Overige opbrengsten	-	-	-
Project subsidies	-	17.669	17.669
Totaal baten	**211.666**	**6.405**	**218.071**
Resultaat deelprogramma's	**- 1.057.251**	**- 375.552**	**- 1.432.803**
Bijdrage participanten	1.130.130	-	1.130.130
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**72.879**	**- 375.552**	**- 302.673**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	72.879	- 43.864	29.015
Onttrekking algemene reserve	- 72.879	43.864	- 29.015
Toevoeging bestemmingsreserve verv.invest.	270.594	- 233.691	36.903
Onttrekking bestemmingsreserve verv.invest.	- 197.715	- 579.350	- 777.065
Toevoeging bestemmingsreserve ntb	-	437.489	437.489
Onttrekking bestemmingsreserve ntb	-	-	-
Gerealiseerde resultaat	-	-	-

5. OVERIGE GEGEVENS

5.1 Vaststelling van het algemene bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer in de openbare vergadering van 03 juli 2019.

voorzitter,
De heer A.Tekin

recreatieschap alkmaarder- en uitgeestermeer

BEGROTINGSWIJZIGING

IJmond tot Zaanstad

2019

Velsen-Zuid, 29-3-2019

Inhoudsopgave

		Blz.
1. FINANCIËLE ONDERBOUWING		
1.1	Het overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2019	3
2. TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019		
2.1	Gebiedsbeheer	4
2.2	Toezicht	6
2.3	Financiën	7
2.4	Bestuursadvisering	8
2.5	Secretariaat	10
2.6	Communicatie	11
2.7	Inrichting & ontwikkeling	12
2.8	Totaal	14
3. OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT		15
4. OVERIGE GEGEVENS		
4.1	Vaststelling van het algemene bestuur	16

1 FINANCIËLE ONDERBOUWING

1.1 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BEGROTINGSJAAR 2019

Deelprogramma	Begroting 2019 lasten	Begroting 2019 baten	Begroting 2019 saldo	Wijziging 2019 lasten	Wijziging 2019 baten	Wijziging 2019 saldo	Begroting na wijziging 2019 lasten	Begroting na wijziging 2019 baten	Begroting na wijziging 2019 saldo
1 Gebiedsbeheer	88.353	-	- 88.353	164.835	11.264	- 153.571	253.188	11.264	- 241.924
2 Toezicht	4.902	-	- 4.902	24.642	-	- 24.642	29.544	-	- 29.544
3 Financiën	7.654	-	- 7.654	11.796	-	- 11.796	19.450	-	- 19.450
4 Bestuursadvisering	14.272	-	- 14.272	114.035	-	- 114.035	128.307	-	- 128.307
5 Secretariaat	1.162	-	- 1.162	3.815	-	- 3.815	4.977	-	- 4.977
6 Communicatie	6.033	-	- 6.033	11.374	-	- 11.374	17.407	-	- 17.407
7 Inrichting & ontwikkeling	14.010	-	- 14.010	10.651	-	- 10.651	24.661	-	- 24.661
Bijdrage participanten		328.590	328.590		92.295	92.295		420.885	420.885
Totaal lasten en baten	**136.386**	**328.590**	**192.204**	**341.148**	**103.559**	**- 237.589**	**477.534**	**432.149**	**- 45.385**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**192.204**			**- 237.589**			**- 45.385**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve IJ-Z	192.204	-	192.204	- 89.053		- 89.053	103.151	-	103.151
Onttrekking algemene reserve IJ-Z	-	82.148	- 82.148		- 26.112	26.112		56.036	- 56.036
Toevoeging bestemmingsreserve IJ-Z	82.148		82.148	- 82.148		- 82.148	-		-
Onttrekking bestemmingsreserve IJ-Z	-	-	-		92.500	- 92.500	-	92.500	- 92.500
Totaal lasten en baten	**410.738**	**410.738**	-	**169.947**	**169.947**	-	**580.685**	**580.685**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**410.738**	**410.738**	**-**	**169.947**	**169.947**	**-**	**580.685**	**580.685**	**-**

2. TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	46.818	60.163	106.981
Inzet RNH regulier	41.535	35.597	77.132
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	62.000	62.000
Groot onderhoud	-	40.000	40.000
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-	- 40.000	- 40.000
Totaal lasten regulier	**88.353**	**157.760**	**246.113**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	11.264	11.264
Totaal baten regulier	**-**	**11.264**	**11.264**
Saldo regulier	**- 88.353**	**- 146.496**	**- 234.849**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	7.075	7.075
Totaal lasten incidenteel	**-**	**7.075**	**7.075**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**- 7.075**	**- 7.075**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 88.353**	**- 153.571**	**- 241.924**

Financieel	Toelichting
het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 153.571 hoger saldo voor gebiedsbeheer, conform gebiedsplan.	
Hoger saldo regulier	
Wijziging van € 146.496	Veroorzaakt door een reservering voor dotatie groot onderhoud. Ook zijn er hogere bedrijfskosten en extra inzet gereserveerd voor het in beheer nemen van het Aagtenpark en de Omzoom.
Hoger saldo incidenteel	
Wijziging van € 7.075	Veroorzaakt door de laatste inzet die wordt verwacht voor het in beheer nemen van het Aagtenpark.
Gebiedsplan	De kosten voor de begeleiding van de recreatieboerderij waren opgenomen in het gebiedsplan, maar toegeschreven bij gebiedsbeheer. Deze zijn verplaatst naar inrichting en ontwikkeling.

Onderbouwing beheerkosten (per categorie uitgesplitst)

	DO	GO/VV	Kapitaallasten
Groen	72.027	34.800	
Verharding	7.479	-	
Water	7.442	-	
Riolering	244	-	
Civiele kunstwerken	350	3.800	
Meubilair	6.239	1.400	
Reiniging	7.792	-	
	101.573	40.000	-
Overig bedrijfskosten	5.408	-	
	106.981	40.000	-

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
overdracht Aagtenpark	7.075	-	7.075
	7.075	-	7.075

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
uitgeven en reguleren vergunningen / gebruiksovereenkomsten	aanvragen tijdig behandeld	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandelen klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
overdracht Aagtenpark	besluit is aangehouden		x	x	

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	2.480	2.480
Inzet RNH regulier	4.902	22.162	27.064
Totaal lasten regulier	**4.902**	**24.642**	**29.544**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 4.902**	**- 24.642**	**- 29.544**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 4.902**	**- 24.642**	**- 29.544**

Financieel	**Toelichting**
het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 24.642 hoger saldo voor toezicht, conform gebiedsplan.	
Hoger saldo regulier	
Wijziging van € 24.642	Veroorzaakt door extra inzet voor het Aagtenpark en de Omzoom.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	recreanten voelen zich veilig; toezicht conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	582	882	1.464
Inzet RNH regulier	8.376	12.685	21.061
Totaal lasten regulier	**8.958**	**13.567**	**22.525**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 8.958**	**- 13.567**	**- 22.525**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	- 1.304	- 1.771	- 3.075
Totaal lasten incidenteel	**- 1.304**	**- 1.771**	**- 3.075**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**1.304**	**1.771**	**3.075**
Saldo Financiën	**- 7.654**	**- 11.796**	**- 19.450**

Financieel	**Toelichting**
het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 11.796 hoger saldo voor financiën, conform gebiedsplan.	
Hoger saldo regulier	
Wijziging van € 13.567	Extra inzet is nodig door toevoeging van het Aagtenpark en de Omzoom.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de programmabegroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van de financiële risico's van het schap	risico's in beeld	x		x	

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	582	1.029	1.611
Inzet RNH regulier	13.690	20.506	34.196
Totaal lasten regulier	**14.272**	**21.535**	**35.807**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 14.272**	**- 21.535**	**- 35.807**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	92.500	92.500
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**92.500**	**92.500**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**- 92.500**	**- 92.500**
Saldo Bestuursadvisering	**- 14.272**	**- 114.035**	**- 128.307**

Financieel	**Toelichting**
het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 114.035 hoger saldo voor bestuursadvisering, conform gebiedsplan.	
Hoger saldo regulier	
Wijziging van € 21.535	Extra budget is nodig door toevoeging van het Aagtenpark en de Omzoom.
Hoger saldo incidenteel	
Wijziging van € 92.500	Dit betreft het budget dat is opgenomen voor het visietraject.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
visie	92.500	-	92.500
	92.500	-	92.500

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis maatschappelijk		
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering	x			
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van de doelen van het programma	x	x	x	x

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis maatschappelijk		
Visie RAUM	Een nieuwe visie voor het schap	x	x		x

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	1.162	3.815	4.977
Totaal lasten regulier	**1.162**	**3.815**	**4.977**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 1.162**	**- 3.815**	**- 4.977**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 1.162**	**- 3.815**	**- 4.977**

Financieel	**Toelichting**
het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 3.815 hoger saldo voor secretariaat, conform gebiedsplan.	
Hoger saldo regulier	
Wijziging van € 3.815	Extra inzet is nodig door uitbreiding van het gebied met het Aagtenpark en de Omzoom.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	2.800	2.756	5.556
Inzet RNH regulier	3.233	8.618	11.851
Totaal lasten regulier	**6.033**	**11.374**	**17.407**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 6.033**	**- 11.374**	**- 17.407**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 6.033**	**- 11.374**	**- 17.407**

Financieel	**Toelichting**
het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 11.374 hoger saldo, conform gebiedsplan.	
Hoger saldo regulier	
wijziging van € 11.374	Extra inzet is nodig door uitbreiding van het gebied met het Aagtenpark en de Omzoom.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	publicatie van 167 artikelen in kranten en op websites en 4 officiële bekendmakingen	x	x		x
promoten gebied	deelname bij promotionele dagen in recreatiegebieden	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date, aantrekkelijk en relevant. Beeldmateriaal verzorgen waaronder 360 graden foto ’s	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	14.010	-	14.010
Totaal lasten regulier	**14.010**	**-**	**14.010**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 14.010**	**-**	**- 14.010**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	3.000	3.000
Inzet RNH incidenteel	-	7.651	7.651
Totaal lasten incidenteel	**-**	**10.651**	**10.651**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**- 10.651**	**- 10.651**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 14.010**	**- 10.651**	**- 24.661**

Financieel	Toelichting
het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 10.651 hoger saldo, conform gebiedsplan.	
Hoger saldo incidenteel	
Wijziging van € 10.651	Dit betreft budget dat doorschuift uit 2018 voor de werving, selectie en begeleiding van de ondernemer van de recreatieboerderij.
Gebiedsplan	De kosten voor de begeleiding van de recreatieboerderij waren opgenomen in het gebiedsplan, maar toegeschreven bij gebiedsbeheer. Deze zijn verplaatst naar inrichting en ontwikkeling.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
werving en selectie recreatieboerderij De Buitenlanden	10.651	-	10.651
	10.651	-	10.651

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop				x
juridische advisering	juridisch advies en toetsing uitgevoerd	x	x	x	x
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en Leisure ondernemingen	x			
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	succesvolle exploitaties		x	x	
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap		x	x	

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
werving en selectie recreatieboerderij De Buitenlanden	Succesvolle exploitatie		x		x

Totaal

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	50.782	67.310	118.092
Inzet RNH regulier	86.908	103.383	190.291
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	62.000	62.000
Groot onderhoud	-	40.000	40.000
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-	- 40.000	- 40.000
Totaal lasten regulier	**137.690**	**232.693**	**370.383**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	11.264	11.264
Totaal baten regulier	**-**	**11.264**	**11.264**
Saldo regulier	**- 137.690**	**- 221.429**	**- 359.119**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	95.500	95.500
Inzet RNH incidenteel	- 1.304	12.955	11.651
Totaal lasten incidenteel	**- 1.304**	**108.455**	**107.151**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**1.304**	**- 108.455**	**- 107.151**
Saldo Totaal	**- 136.386**	**- 329.884**	**- 466.270**

3 OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	86.908	103.383	190.291
Bestuurskosten	-	1.029	1.029
Kantoorkosten	1.700	882	2.582
Vervoerskosten	859	656	1.515
PR & marketing	2.800	2.756	5.556
Bedrijfskosten	45.423	61.987	107.410
Projectkosten	- 1.304	108.455	107.151
Groot onderhoud	-	40.000	40.000
Afschrijvingen	-	-	-
Rentekosten	-	-	-
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	62.000	62.000
Onttrekking voorziening groot onderhoud	-	- 40.000	- 40.000
Totaal lasten	**136.386**	**341.148**	**477.534**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	-	11.264	11.264
Financiële baten	-	-	-
Overige opbrengsten	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten	**-**	**11.264**	**11.264**
Resultaat deelprogramma's	**- 136.386**	**- 329.884**	**- 466.270**
Bijdrage participanten	328.590	92.295	420.885
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**192.204**	**- 237.589**	**- 45.385**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve IJ-Z	192.204	- 89.053	103.151
Onttrekking algemene reserve IJ-Z	- 82.148	26.112	- 56.036
Toevoeging bestemmingsreserve IJ-Z	82.148	- 82.148	-
Onttrekking bestemmingsreserve IJ-Z	-	- 92.500	- 92.500
Gerealiseerde resultaat	-	-	-

4. OVERIGE GEGEVENS

4.1 Vaststelling van het algemene bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer in de openbare vergadering van 03 juli 2019.

voorzitter,
De heer A.Tekin

recreatieschap
alkmaarder- en
uitgeestermeer

PROGRAMMA BEGROTING
ALKMAARDER- EN UITGEESTERMEER
2020

Velsen-Zuid, 29-3-2019

Inhoudsopgave

		Blz.
1. PROGRAMMAPLAN		
1.0	Financiële kerncijfers	3
1.1	Achtergrond	4
1.2	Beleidswensen	5
1.3	Financiële uitgangspunten	6
1.4	Overzicht participantenbijdrage RAUM 2019-2020	6
1.5	Overzicht participantenbijdrage IJ-Z 2019-2020	7
1.6	Investeringsplan reserves recreatieschap	7
1.7	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	8
1.8	Doelenboom	9
1.9	Meerjarenperspectief en programma accenten 2020	9
2. FINANCIËLE ONDERBOUWING		
2.1	Het overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2020	10
2.2	Geprognosticeerde balans	11
2.3	Meerjarenoverzicht	13
3. TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020		
3.1	Gebiedsbeheer	14
3.2	Toezicht	16
3.3	Financiën	17
3.4	Bestuursadvisering	18
3.5	Secretariaat	20
3.6	Communicatie	21
3.7	Inrichting & ontwikkeling	22
3.8	Totaal	24
4. OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT		25
5. BEPALING FINANCIEEL BEHEER		
5.1	Inleiding	26
5.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	26
5.3	Onderhoud Kapitaalgoederen	27
5.4	Financiering	31
5.4.1	Algemeen	31
5.4.2	Risicobeheer	31
5.5	Bedrijfsvoering	32
5.6	Verbonden partijen	33
5.7	Grondbeleid	33
6. OVERIGE GEGEVENS		
6.1	Vaststelling van het algemene bestuur	34
BIJLAGEN		
BIJLAGE 1 MEERJAREN INVESTERINGSSCHEMA		35
BIJLAGE 2 TARIEVENTABEL		36
BIJLAGE 3 KAART		38

1. Programmaplan 2020

1.0 Financiële kerncijfers

De programmabegroting leidt tot onderstaand financieel resultaat.

	Programma begroting 2020	Begrotings-wijziging 2019	Rekening 2018
Lasten	€ 1.479.863	€ 1.650.874	€ 1.384.053
Baten	€ 1.414.499	€ 1.348.201	€ 1.290.235
Saldo	€ -65.364	€ -302.673	€ -93.818

De participanten bijdrage voor A-UM, is op indexatie na, niet gewijzigd.

	begrotings-wijziging 2019	+ index	+ conform AB besluit 2016/06	programma begroting 2020
Indexatie		2,80%	2,5%	
Provincie Noord-Holland	**556.028**	15.569	14.290	**585.887**
Gemeente Alkmaar	**80.239**	2.247	2.062	**84.548**
Gemeente Beverwijk	**48.598**	1.361	1.249	**51.208**
Gemeente Castricum	**58.764**	1.645	1.510	**61.919**
Gemeente Heemskerk	**32.773**	918	842	**34.533**
Gemeente Heiloo	**27.123**	759	697	**28.579**
Gemeente Uitgeest	**58.764**	1.645	1.510	**61.919**
Gemeente Zaanstad	**267.841**	7.500	6.884	**282.225**
Totaal participantenbijdrage	**1.130.130**	**31.644**	**29.044**	**1.190.818**

De participantenbijdrage voor IJ-Z wordt conform bestuurbesluit (4 juli 2018) gewijzigd. Voor verdere toelichting, zie paragraaf 1.3

	begrotings-wijziging 2019	+ index	Verlaging provinciale bijdrage	programma begroting 2020
Indexatie		2,80%		
Provincie Noord-Holland	**273.577**	7.660	- 64.468	**216.769**
Gemeente Beverwijk	**40.236**	1.127	17.610	**58.973**
Gemeente Heemskerk	**35.521**	995	15.534	**52.050**
Gemeente Uitgeest	**12.626**	354	5.538	**18.518**
Gemeente Zaanstad	**58.925**	1.650	25.786	**86.361**
Totaal participantenbijdrage	**420.885**	**11.786**	**-**	**432.671**

De komende maanden gaat intensief gewerkt worden aan de financiële transitie van de recreatieschappen Noord-Holland. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Het implementeren van het in ontwikkeling zijnde Missie-Visie-traject en dat vertalen naar een begroting conform BBV.
- Het uitwerken van bijpassende doelen, prestaties en taken.
- Aansluiting tussen begroting en beheerplannen

Verder komt de vernieuwing en aanscherping van de P&C-cyclus aan de orde alsmede het vernieuwen van de risicoanalyse en nadere onderbouwing van het weerstandsvermogen. De begroting 2021 moet dan geheel BBV-conform zijn.

Om dat te bereiken gaan we de komende maanden met de participanten in overleg. Op basis van de uitkomsten van dat overleg wordt dit najaar een “dummy-begrotingswijziging 2020 nieuwe stijl” aan de participanten gepresenteerd.
Vanaf de kadernota 2021 zullen we een geïntegreerde begroting aanbieden, waarbij de bijdrage van de participanten wel herkenbaar zijn.

1.1 Achtergrond

Het recreatieschap Alkmaarder en Uitgeestermeer zorgt voor een aantrekkelijk aanbod van uiteenlopende recreatievoorzieningen in de regio. Naast de diverse oeverparken voor dagrecreatie in het deelgebied Alkmaarder en Uitgeestermeer is er een grote verscheidenheid aan recreatieve verbindingen en recreatieve voorzieningen zoals wandel-, fiets-, vaar- en skateroutes, kampeerterreinen, horecagelegenheden en jachthavens. In 2008 is de Gemeenschappelijke Regeling (GR) RAUM uitgebreid met het nieuwe deelgebied IJmond tot Zaanstad (IJ tot Z). De nadruk in dit gebied ligt op recreatieve verbindingen. In 2017 is De Omzoom hieraan toegevoegd en in 2018 heeft het Algemeen Bestuur besloten ook het Aagtenpark onder de werking van de GR te brengen. De nieuwe recreatieterreinen bieden verschillende wandel- , fiets- en sportmogelijkheden.
Het totale werkgebied beslaat 2.040 ha, waarvan het eigenlijke beheergebied van het recreatieschap 736 ha bedraagt. Daarvan is 648 ha voor het gebied van het Alkmaarder- en Uitgeestermeer, waarvan 525 ha water en 88 ha voor het recreatiegebied IJ tot Z.

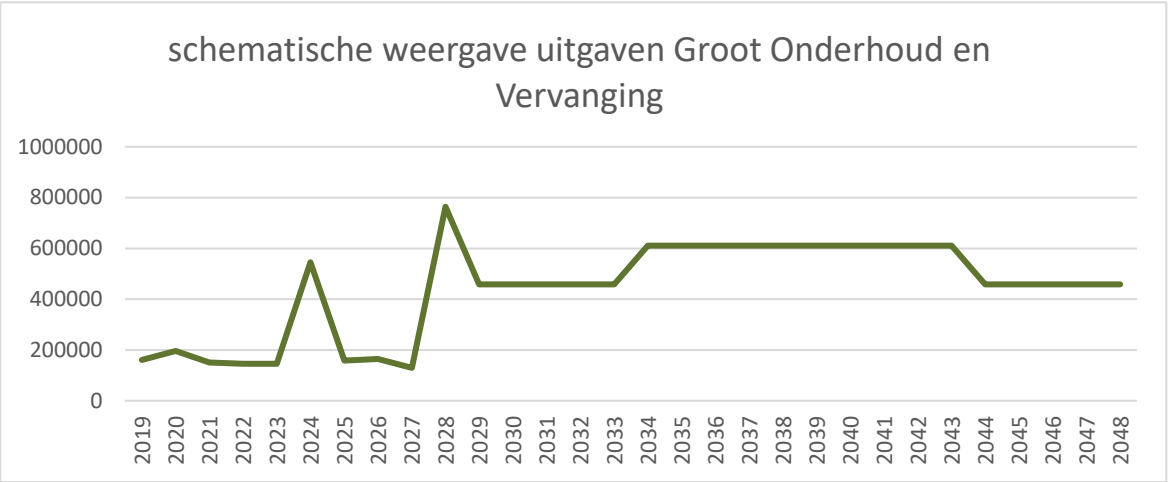
De taken van het RAUM kunnen worden onderverdeeld in de volgende hoofdtaken:
• Beheren en in stand houden van de gebieden en de voorzieningen
• Vernieuwingen doorvoeren om het gebied aan te laten sluiten op de wensen en behoeften van de recreant
• Het uitvoeren van het inrichtings- en investeringsprogramma

Deze taken worden in het RAUM gefinancierd uit een jaarlijkse bijdrage van de participanten, inkomsten uit huren en erfpacht en uit een jaarlijkse dotatie/onttrekking aan/van de financiële reserves.

Nieuw beheerplan (beheermethode Cyber) en nieuwe BBV-regels;
In 2018 is een nieuw beheerplan opgesteld door bureau Cyber voor de gebieden en voorzieningen van RAUM. Het beheerplan maakt inzichtelijk wat de gemiddelde jaarlijkse kosten voor dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen zijn. Als gevolg van een wijziging van de BBV-regels dienen toekomstige vervangingsinvesteringen te worden geactiveerd. Het algemeen bestuur heeft hiervoor in 2018 het beleid aangepast door het vaststellen van een gewijzigde financiële verordening en een nota Activeren Waarderen en Afschrijven. Toekomstige vervangingsinvesteringen zullen hierdoor worden geactiveerd en de kapitaallasten worden in het daaropvolgende begrotingsjaar verwerkt in de begroting. De eerste grote vervangingsinvesteringen vinden plaats in 2024, waardoor in 2025 kapitaallasten worden opgenomen. In de begroting voor volgend jaar wordt in de meerjarenbegroting inzichtelijk hoe de beheersituatie zich ontwikkelt en hoe gekomen wordt tot een sluitende meerjarenbegroting.

Visie
Het algemeen bestuur heeft op 14 maart 2018 opdracht gegeven tot het opstellen van een bestuurlijk inspiratie voor ambitiedocument als start voor een participatieproces dat moet leiden tot de uitwerking van een meerjarenvisie. Het ambitiedocument Eén met natuur vormt het uitgangspunt en is de inspiratiebron voor het participatietraject om te komen tot een duurzame toekomstvisie voor het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer met 2040 als horizon. Naar verwachting wordt dit traject halverwege 2020 afgerond.

1.2 beleidswensen
In het algemeen bestuur op 11 november 2018 is € 117.900 (onderzoek en beheerkosten) gereserveerd om de waterplantenproblematiek in 2019 adequaat op te pakken. Door verbeterde waterkwaliteit neemt de groei van waterplanten toe. Inmiddels is uit onderzoek gebleken dat dit geen incidenteel probleem betreft en dat er nog onvoldoende kennis is over de factoren die van invloed zijn op de plantengroei. De kosten voor het maaien van de waterplanten zullen structureel moeten worden opgenomen in de beheerbegroting. De exacte hoogte van de kosten kan nog niet bepaald worden. Vooruitlopend op meer inzicht in de kosten heeft het bestuur besloten voorlopig een bedrag van € 71.000 op te nemen in de meerjarenbegroting totdat er een beter beeld is van waar de jaarlijks kosten op uit gaan komen.

- De Randstedelijke Rekenkamer en Berenschot hebben aanbevelingen gedaan over het verbeteren van omgevingsmanagement voor de recreatieschappen. Belangrijk onderdeel daarvan is het investeren in relaties en beter betrekken van stakeholders en participanten. Uit een vergelijking met andere recreatieschappen en de resultaten in de jaarrekening 2018 wordt duidelijk dat voor RAUM slechts zeer beperkt middelen zijn begroot voor werkzaamheden omgevingsmanagement. In het programma van 2020 is een bedrag van € 29.000 opgenomen voor werkzaamheden omgevingsmanagement gericht op het vergroten van draagvlak voor beheer en ontwikkelingen in het gebied. De werkzaamheden betreffen:

  - Intensievere afstemming met stakeholders, AC-leden en bestuursleden over actuele onderwerpen;
  - 1 keer per jaar organiseren gebiedsbezoek voor stakeholders, leden van raden en staten en colleges;
  - Aanwezigheid bij netwerkbijeenkomsten en Raads- en Statenvergaderingen op belangrijke momenten;
  - 10 informele afstemming overleggen met de adviescommissie.

1.3 Financiële uitgangspunten:

Alkmaarder- en Uitgeestermeer:

1 **Indexatie:** voor de indexering van de begroting van het RAUM wordt uitgegaan van het indexcijfer dat jaarlijks wordt vastgesteld door de regio Alkmaar. Voor 2020 is de index vastgesteld op 2,8%. Vanaf 2021 word in de meerjarenraming uitgegaan van een gemiddelde index.

2 Conform besluit AB 2016/6 wordt vanaf 2017 gedurende vijf jaar jaarlijks de **participantenbijdrage opgehoogd** met 2,5% om het tekort voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen ad € 270.000,- terug te dringen (50% middels verhogen participantenbijdrage, 50% middels inkomstenverwerving, inverdienen, bezuinigen).

3 **Korting tarieven Recreatie Noord-Holland (RNH):** In de programmabegroting 2020 is een korting van 2% op de tarieven van RNH verwerkt.

4 **Terughoudend met verstrekken aanvullende opdrachten** waar in de begroting in 2019 geen rekening mee is gehouden.

5 **Verder implementeren** maatregelen om de meerjarenraming groot onderhoud vervangingen in evenwicht te brengen met de beschikbare middelen door te bezuinigen en inkomsten te werven conform besluiten.

IJmond tot Zaanstad:

1 **Indexatie:** voor de indexering van de begroting van het RAUM wordt uitgegaan van het indexcijfer dat jaarlijks wordt vastgesteld door de regio Alkmaar. Voor 2020 is de index vastgesteld op 2,8%. Vanaf 2021 word in de meerjarenraming uitgegaan van een gemiddelde index.

2 **Korting tarieven Recreatie Noord-Holland (RNH):** In de programmabegroting 2020 is een korting van 2% op de tarieven van RNH verwerkt.

3 **Verlaging provinciale bijdrage:** De provincie heeft de afgelopen jaren het financiële gat (door de bezuinigingen van het Rijk) in de participantenbijdrage opgevangen. Op 4 juli 2018 heeft het Algemeen Bestuur besloten akkoord te gaan met de wens van de provincie om haar participatiebijdrage voor het IJ-Z gebied per 1 januari 2019 te verlagen. In 2019 zal de bijdrage van de provincie van 75% naar 65% dalen en in 2020 naar 50,1%. Verspreid over twee jaar wordt de verlaagde Provinciale bijdrage herverdeeld over de gemeenten Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Zaanstad. De laatste verlaging van 65% naar 50,1% is in participantenbijdrage voor 2020 verwerkt, zie paragraaf 1.5.

1.4 Overzicht participantenbijdrage A-UM 2019-2020

	programma begroting 2019	+ index	begrotings-wijziging 2019
Indexatie		0,00%	
Provincie Noord-Holland	**556.028**	-	**556.028**
Gemeente Alkmaar	**80.239**	-	**80.239**
Gemeente Beverwijk	**48.598**	-	**48.598**
Gemeente Castricum	**58.764**	-	**58.764**
Gemeente Heemskerk	**32.773**	-	**32.773**
Gemeente Heiloo	**27.123**	-	**27.123**
Gemeente Uitgeest	**58.764**	-	**58.764**
Gemeente Zaanstad	**267.841**	-	**267.841**
Totaal participantenbijdrage	**1.130.130**	**-**	**1.130.130**

	begrotings-wijziging 2019	+ index	+ conform AB besluit 2016/06	programma begroting 2020
Indexatie		2,80%	2,5%	
Provincie Noord-Holland	**556.028**	15.569	14.290	**585.887**
Gemeente Alkmaar	**80.239**	2.247	2.062	**84.548**
Gemeente Beverwijk	**48.598**	1.361	1.249	**51.208**
Gemeente Castricum	**58.764**	1.645	1.510	**61.919**
Gemeente Heemskerk	**32.773**	918	842	**34.533**
Gemeente Heiloo	**27.123**	759	697	**28.579**
Gemeente Uitgeest	**58.764**	1.645	1.510	**61.919**
Gemeente Zaanstad	**267.841**	7.500	6.884	**282.225**
Totaal participantenbijdrage	**1.130.130**	**31.644**	**29.044**	**1.190.818**

1.5 Overzicht participantenbijdrage IJ-Z 2019-2020

	programma begroting 2019	mutatie voorgestelde verdeelsleutel	verlaging bijdrage beheer IJ-Z gebied	beheerkosten Aagtenpark
Indexatie				
Provincie Noord-Holland	**246.607**	- 33.022	- 32.153	**92.145**
Gemeente Beverwijk	**13.963**	17.450	- 4.729	**13.552**
Gemeente Heemskerk	**12.324**	15.407	- 4.175	**11.965**
Gemeente Uitgeest	**4.355**	5.503	- 1.484	**4.252**
Gemeente Zaanstad	**51.341**	- 5.338	- 6.925	**19.847**
Totaal participantenbijdrage	**328.590**	**-**	**- 49.466**	**141.761**

	begrotings-wijziging 2019	+ index	Verlaging provinciale bijdrage	programma begroting 2020
Indexatie		2,80%		
Provincie Noord-Holland	**273.577**	7.660	- 64.468	**216.769**
Gemeente Beverwijk	**40.236**	1.127	17.610	**58.973**
Gemeente Heemskerk	**35.521**	995	15.534	**52.050**
Gemeente Uitgeest	**12.626**	354	5.538	**18.518**
Gemeente Zaanstad	**58.925**	1.650	25.786	**86.361**
Totaal participantenbijdrage	**420.885**	**11.786**	**-**	**432.671**

1.6 Investeringsplan reserves recreatieschap

In 2018 en 2019 zijn er de nodige financiële wijzigingen doorgevoerd op basis van de nieuwe BBV. Deze hebben invloed op het investeringsplan en de reserves van het schap.

Er zijn vier reserves: De algemene reserve, de bestemmingsreserve 'nog te bepalen', de algemene reserve IJ-Z en de bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z. Daarnaast is er voor de beide deelgebieden een voorziening groot onderhoud in het leven geroepen.

Algemene Reserve (Alkmaarder- en Uitgeestermeer)

Conform het bestuursbesluit (2012/12) bedraagt de algemene reserve van het recreatieschap maximaal 2,5% van de lasten in 2013. In de jaarrekening van 2018 was dat ca. € 45.000. Deze reserve wordt gebruikt om lopende uitgaven te dekken en kleine tegenslagen op te vangen. De geïnventariseerde risico's voor het schap zijn gekwantificeerd op € 460.000. Bij risico's groter dan de algemene reserve dienen de participerende gemeenten in voorkomende gevallen garant te staan.

Bestemmingsreserve 'nog te bepalen' (Alkmaarder- en Uitgeestermeer)
Over deze reserve wordt met de financiële adviseurs van de deelnemers een besluit voorbereid over hoe om te gaan met deze reserve en de daarbij behorende bestemming van de middelen. Uit deze reserve wordt het eventuele positieve of negatieve resultaat, na afrekening van het jaar, toegevoegd respectievelijk onttrokken.

Voorziening groot onderhoud (Alkmaarder- en Uitgeestermeer en IJ tot Z)
Voor beide schappen wordt een voorziening groot onderhoud ingesteld. Deze is gebaseerd op het vastgestelde actuele beheerplan waarin het onderhoudsniveau en de daarmee gemoeide kosten zijn opgenomen. Het huidige beheerplan is berekend op basis van het huidige beheerniveau (gemiddeld niveau B, zoals beschreven in CROW kwaliteitscatalogus 2016).

Algemene reserve (IJ tot Z)
In het AB van 26 november 2009 is besloten een algemene reserve en bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z te vormen. De algemene reserve IJ-Z is gevormd om schommelingen in het exploitatiesaldo op te kunnen vangen.

Bestemmingsreserve (IJ tot Z)
De bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z is gevormd ten behoeve van investeringen in vervanging en vernieuwing in de groengebieden die in beheer zijn bij het recreatieschap.
Door de beperkte gerealiseerde voorzieningen wordt de noodzakelijke hoogte van deze reserve met de financiële adviseurs van de deelnemers vastgesteld.

1.7 Weerstandsvermogen en risicobeheersing
De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij het RAUM zijn in 2018 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen in de jaarrekening 2018. Vanaf 2016 dienen volgens wijzigingen in de BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

	BGR 2018	JR 2018	BGR 2019
netto schuldquote	-114%	-107%	-80%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-114%	-107%	-80%
solvabiliteitsratio	92%	94%	85%
structurele exploitatieruimte	29%	23%	-18%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

	BGR 2020	BGR 2021	BGR 2022
netto schuldquote	-79%	-78%	-79%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-79%	-78%	-79%
solvabiliteitsratio	85%	86%	86%
structurele exploitatieruimte	2%	4%	5%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende.
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.
Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

1.8 Doelenboom Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

De activiteiten van het RAUM bewegen zich binnen het gemeentelijke taakveld 5.7, Openbaar groen en (openlucht) recreatie. Voor het RAUM is een doelenboom opgesteld op basis van de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling (artikel 2), de kaders van de Ontwikkelingsvisie die door het algemeen bestuur is vastgesteld op 9 april 2008, en het gevoerde beleid van het recreatieschap. De doelenboom is het jaarlijks het vertrekpunt voor het opstellen van het programma van het recreatieschap. Het programma is uitgangspunt voor de schapsbegroting.

1.9 Meerjarenperspectief en programma accenten 2020

Meerjarenperspectief

- Het laten vaststellen van de visie, incl het meerjaren investeringsplan en het meerjaren onderhoudsplan. Naar verwachting vindt dit halverwege 2020 plaats. Vervolgens ligt de nadruk op het uitvoeren van de visie en de plannen.
- Succesvolle uitgifte van verschillende locaties, zoals de Woudhaven, Dorregeest en Erfgoedpark de Hoop.
- Programmatisch aanpakken van de opgave voor groot onderhoud en vervangingen met de beschikbare middelen door enerzijds bezuinigingen door te voeren en anderzijds meer inkomsten te genereren, conform de besluitvorming uit 2013.

Programma accenten 2020

- Uitgifte de Woudhaven. In 2018 en 2019 is er afgestemd met de omgeving rondom de Woudhaven. In 2020 wordt verwacht over te kunnen gaan tot een succesvolle exploitatie van de locatie.
- Begeleiding van de ondernemer bij Erfgoedpark de Hoop met de realisatie van het ondernemersplan.
- Uitgifte horeca Dorregeest. In 2019 worden de bestemmingsplannen gewijzigd. In 2020 wordt verwacht over te kunnen gaan tot een succesvolle exploitatie.
- Het laten vaststellen van de visie, incl. het meerjaren investeringsplan en het meerjaren onderhoudsplan. Naar verwachting vindt dit halverwege 2020 plaats. Vervolgens ligt de nadruk op het uitvoeren van de visie en de plannen.
- Intensievere afstemming met stakeholders, AC-leden en bestuursleden over actuele onderwerpen;
- 1 keer per jaar organiseren gebiedsbezoek voor stakeholders, leden van raden en staten en colleges;
- Aanwezigheid bij netwerkbijeenkomsten en Raads- en Statenvergaderingen op belangrijke momenten;
- 10 informele afstemming overleggen met de adviescommissie.

2. FINANCIËLE ONDERBOUWING

2.1 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BEGROTINGSJAAR 2020

Deelprogramma	Begroting 2020 lasten	Begroting 2020 baten	Begroting 2020 saldo	Begrotingswijziging 2019 lasten	Begrotingswijziging 2019 baten	Begrotingswijziging 2019 saldo	Rekening 2018 lasten	Rekening 2018 baten	Rekening 2018 saldo
1 Gebiedsbeheer	993.303	223.681	- 769.622	982.198	218.071	- 764.127	932.486	219.374	- 713.111
2 Toezicht	67.168	-	- 67.168	65.340	-	- 65.340	69.300	-	- 69.300
3 Financiën	86.245	-	- 86.245	82.439	-	- 82.439	84.841	13	- 84.828
4 Bestuursadvisering	143.132	-	- 143.132	232.524	-	- 232.524	157.081	-	- 157.081
5 Secretariaat	43.195	-	- 43.195	44.768	-	- 44.768	43.643	-	- 43.643
6 Communicatie	56.293	-	- 56.293	54.760	-	- 54.760	50.721	-	- 50.721
7 Inrichting & ontwikkeling	90.527	-	- 90.527	188.845	-	- 188.845	45.981	5.977	- 40.004
Bijdrage participanten		1.190.818	1.190.818		1.130.130	1.130.130		1.064.870	1.064.870
Totaal lasten en baten	**1.479.863**	**1.414.499**	**- 65.364**	**1.650.874**	**1.348.201**	**- 302.673**	**1.384.053**	**1.290.235**	**- 93.818**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**- 65.364**			**- 302.673**			**- 93.818**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve	38.356		38.356	29.015	-	29.015	41.157	-	41.157
Onttrekking algemene reserve		38.356	- 38.356	-	29.015	- 29.015	-	41.157	- 41.157
Toevoeging bestemmingsreserve verv.invest	-		-	36.903	-	36.903	215.026	-	215.026
Onttrekking bestemmingsreserve verv.invest.		-	-	-	777.065	- 777.065	-	308.844	- 308.844
Toevoeging bestemmingsreserve ntb	48.765		48.765	437.489	-	437.489	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve ntb		114.129	- 114.129	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten en baten	**1.566.984**	**1.566.984**	-	**2.154.281**	**2.154.281**	-	**1.640.236**	**1.640.236**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**1.566.984**	**1.566.984**	**-**	**2.154.281**	**2.154.281**	**-**	**1.640.236**	**1.640.236**	**-**

2.2 GEPROGNOSTICEERDE BALANS

Geprognosticeerde balans per 31-12-2019 en 31-12-2020

Activa	**31-12-2020**	**31-12-2019**
Materiële vaste activa	**365.977**	**385.006**
Vorderingen op lange termijn		
Deposito's	-	-
Leningen u/g	-	-
Totaal vorderingen op lange termijn	**-**	**-**
Voorraden	**-**	**-**
Saldo werkkapitaal	**1.461.464**	**1.420.934**
Totaal	**1.827.441**	**1.805.940**

Passiva	**31-12-2020**	**31-12-2019**
Reserves/fondsen		
Kapitaal	408	408
Algemene reserve	45.392	45.392
Bestemmingsreserve nog te bepalen	372.125	437.489
Algemene reserve IJ-Z	777.784	709.619
Bestemmingsreserve IJ-Z	274.032	274.032
Totaal reserves en fondsen	**1.469.741**	**1.466.940**
Voorziening		
Voorziening GO/V RAUM	185.100	217.000
Voorziening GO/V IJ-Z	172.600	122.000
Totaal voorziening	**357.700**	**339.000**
Langlopende schulden		
Leningen o/g	**-**	**-**
Totaal	**1.827.441**	**1.805.940**

Staat van reserves en fondsen

Naam van het fonds	Jaar	Saldo 1 januari	Onttrekking	Toevoeging	Saldo 31 december
Kapitaal	2019	€ 408	€ -	€ -	€ 408
Algemene reserve	2019	€ 45.392	€ 29.015	€ 29.015	€ 45.392
Bestemmingsres. vervangingsinvest.	2019	€ 740.162	€ 777.065	€ 36.903	€ -
Bestemmingsres. nog te bepalen	2019	€ -	€ -	€ 437.489	€ 437.489
Algemene reserve IJ-Z	2019	€ 662.504	€ 56.036	€ 103.151	€ 709.619
Bestemmingsreserve IJ-Z	2019	€ 366.532	€ 92.500	€ -	€ 274.032
Totaal reserves/fondsen		**€ 1.814.998**	**€ 954.616**	**€ 606.558**	**€ 1.466.940**
Voorziening GO/V RAUM	2019	€ 200.000	€ 188.000	€ 205.000	€ 217.000
Voorziening GO/V IJ-Z	2019	€ 100.000	€ 40.000	€ 62.000	€ 122.000
Totaal voorziening		**€ 300.000**	**€ 228.000**	**€ 267.000**	**€ 339.000**

Naam van het fonds	Jaar	Saldo 1 januari	Onttrekking	Toevoeging	Saldo 31 december
Kapitaal	2020	€ 408	€ -	€ -	€ 408
Algemene reserve	2020	€ 45.392	€ 38.356	€ 38.356	€ 45.392
Bestemmingsres. vervangingsinvest.	2020	€ -	€ -	€ -	€ -
Bestemmingsres. nog te bepalen	2020	€ 437.489	€ 114.129	€ 48.765	€ 372.125
Algemene reserve IJ-Z	2020	€ 709.619	€ -	€ 68.165	€ 777.784
Bestemmingsreserve IJ-Z	2020	€ 274.032	€ -	€ -	€ 274.032
Totaal reserves/fondsen		**€ 1.466.940**	**€ 152.485**	**€ 155.286**	**€ 1.469.741**
Voorziening GO/V RAUM	2020	€ 217.000	€ 236.900	€ 205.000	€ 185.100
Voorziening GO/V IJ-Z	2020	€ 122.000	€ 11.400	€ 62.000	€ 172.600
Totaal voorziening		**€ 339.000**	**€ 248.300**	**€ 267.000**	**€ 357.700**

2.3 MEERJARENRAMING A-UM

Deelprogramma		Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
	Lasten					
1. Gebiedsbeheer	regulier beheerbudget	240.580	247.317	252.016	256.804	261.683
	reservering dotatie voorziening groot onderhoud	205.000	205.000	205.000	205.000	205.000
	totaal regulier budget	445.580	452.317	457.016	461.804	466.683
	GO/V	188.000	236.900	189.300	188.200	194.700
	onttrekking voorziening groot onderhoud	-188.000	-236.900	-189.300	-188.200	-194.700
	saldo beheerbudget	**445.580**	**452.317**	**457.016**	**461.804**	**466.683**
	overige bedrijfkosten regulier	126.000	129.528	131.989	134.497	137.052
	inzet RNH regulier	355.909	365.874	372.826	379.910	387.128
	erfgoedpark de Hoop	27.155	27.915	28.445	28.985	29.536
	incidenteel: overig	27.554	17.669			
	saldo gebiedsbeheer	**982.198**	**993.303**	**990.276**	**1.005.196**	**1.020.399**
2. Toezicht	**saldo toezicht**	**65.340**	**67.168**	**68.444**	**69.744**	**71.069**
3. Financien	regulier	81.212	84.654	86.262	87.901	89.571
	incidenteel	-10.773	-10.409	-10.607	-10.809	-11.014
	erfgoedpark de Hoop	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
	saldo financiën	**82.439**	**86.245**	**87.655**	**89.092**	**90.557**
4. Bestuursadvisering	regulier	108.953	112.003	114.131	116.299	118.509
	incidenteel: visie	92.500	-	-	-	-
	erfgoedpark de Hoop	2.071	2.129	2.169	2.210	2.252
	inzet werkzaamheden omgevingsmanagement	29.000	29.000	-	-	-
	saldo bestuursadvisering	**232.524**	**143.132**	**116.300**	**118.509**	**120.761**
5. Secretariaat	**saldo secretariaat**	**44.768**	**43.195**	**44.016**	**44.852**	**45.704**
6. Communicatie	**saldo communicatie**	**54.760**	**56.293**	**57.363**	**58.453**	**59.564**
7. Inrichting en Ontwikkeling	regulier	18.995	19.527	19.898	20.276	20.661
	incidenteel: realisatie horeca Dorregeest	27.700	-	-	-	-
	incidenteel: waterplantenproblematiek	117.900	71.000	71.000	71.000	71.000
	incidenteel: de woudhaven aankoop, verpachten	16.750	-	-	-	-
	erfgoedpark de Hoop	7.500	-	-	-	-
	saldo inrichting & ontwikkeling	**188.845**	**90.527**	**90.898**	**91.276**	**91.661**
	totaal lasten	**1.650.874**	**1.479.863**	**1.454.952**	**1.477.122**	**1.499.715**
	Baten					
1. Gebiedsbeheer	regulier	200.402	206.012	219.926	233.915	257.979
	incidenteel	17.669	17.669	-	-	-
	Bijdrage participanten	1.130.130	1.190.818	1.243.778	1.267.410	1.291.491
	totaal baten	**1.348.201**	**1.414.499**	**1.463.704**	**1.501.325**	**1.549.470**
	resultaat voor bestemming	**-302.673**	**-65.364**	**8.752**	**24.203**	**49.755**
	ultimo jaar	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
	Algemene reserve	45.392	45.392	45.392	45.392	45.392
	Bestemmingsreserve nog te bepalen	437.489	372.125	380.877	405.080	454.835
	Totaal reserves	**482.881**	**417.517**	**426.269**	**450.472**	**500.227**
	Voorziening groot onderhoud	217.000	185.100	200.800	217.600	227.900
	Stand reserves en voorziening ultimo jaar	**699.881**	**602.617**	**627.069**	**668.072**	**728.127**
	* Totaal bijdrage participanten	**1.130.130**	**1.190.818**	**1.243.778**	**1.267.410**	**1.291.491**
	Verdeling:					
	Provincie Noord-Holland	556.028	585.887	611.944	623.571	635.419
	Gemeente Alkmaar	80.239	84.548	88.308	89.986	91.696
	Gemeente Beverwijk	48.598	51.208	53.486	54.502	55.538
	Gemeente Castricum	58.764	61.919	64.672	65.901	67.153
	Gemeente Heemskerk	32.773	34.533	36.069	36.754	37.452
	Gemeente Heiloo	27.123	28.579	29.850	30.417	30.995
	Gemeente Uitgeest	58.764	61.919	64.672	65.901	67.153
	Gemeente Zaanstad	267.841	282.225	294.777	300.378	306.085
		1.130.130	1.190.818	1.243.778	1.267.410	1.291.491

3 TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	404.760	366.580	286.924
Inzet RNH regulier	365.874	355.909	375.347
Dotatie voorziening groot onderhou	205.000	205.000	-
Groot onderhoud	236.900	188.000	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 236.900	- 188.000	-
Totaal lasten regulier	**975.634**	**927.489**	**662.271**
Baten:			
Opbrengsten regulier	206.012	200.402	203.500
Totaal baten regulier	**206.012**	**200.402**	**203.500**
Saldo regulier	**- 769.622**	**- 727.087**	**- 458.771**
Lasten:			
Lasten incidenteel	15.669	45.324	241.407
Inzet RNH incidenteel	2.000	9.385	28.808
Totaal lasten incidenteel	**17.669**	**54.709**	**270.215**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	17.669	17.669	15.875
Totaal baten incidenteel	**17.669**	**17.669**	**15.875**
Saldo incidenteel	**-**	**- 37.040**	**- 254.340**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 769.622**	**- 764.127**	**- 713.111**

Onderbouwing beheerkosten (per categorie uitgesplitst)

	DO	GO/VV	Kapitaallasten
Groen	64.157	50.500	
Verharding	20.498	79.900	
Water	19.625	-	
Riolering	18.350	-	
Civiele kunstwerken	19.368	48.300	
Meubilair	26.564	46.200	
Reiniging	51.503	-	
Gebouwen	21.639	10.100	
Oevers strand	5.613	1.900	
	247.317	236.900	-
Overig bedrijfskosten	157.443	-	
	404.760	236.900	-

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
onderh. kanoroute gem. Castricum	2.500	2.500	-
beheer wandelnetwerk Noord-Midden Kennemerland	15.169	15.169	-
	17.669	17.669	-

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
uitgeven en reguleren vergunningen / gebruiksovereenkomsten	aanvragen tijdig behandeld	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	regulier overleg stakeholders	x		x	x
behandelen klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x

Incidentele inspanning	Beoogd resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
onderhoud kanoroute gemeente Castricum	onderhoud uitgevoerd in opdracht en voor rekening van Gemeente Castricum			x	x
beheer wandelnetwerk Noord-Midden Kennemerland	onderhoud uitgevoerd in opdracht en voor rekening van verschillende gemeenten			x	x
herziening vastgoedcontracten	eigentijdse marktconforme contracten			x	x
herontwikkeling Erfgoedpark	na wijziging bestemmingsplan in de markt zetten.		x	x	

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	8.225	8.002	7.053
Inzet RNH regulier	58.943	57.338	62.246
Totaal lasten regulier	**67.168**	**65.340**	**69.300**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 67.168**	**- 65.340**	**- 69.300**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 67.168**	**- 65.340**	**- 69.300**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	toezicht conform handhavingsplan	x		x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x		x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x		

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	40.145	37.915	26.148
Inzet RNH regulier	44.509	43.297	55.283
Totaal lasten regulier	**84.654**	**81.212**	**81.431**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	13
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**13**
Saldo regulier	**- 84.654**	**- 81.212**	**- 81.417**
Lasten:			
Lasten incidenteel	12.000	12.000	15.137
Inzet RNH incidenteel	- 10.409	- 10.773	- 11.727
Totaal lasten incidenteel	**1.591**	**1.227**	**3.410**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 1.591**	**- 1.227**	**- 3.410**
Saldo Financiën	**- 86.245**	**- 82.439**	**- 84.828**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis maatschappelijk	
opstellen van de programmabegroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van de financiële risico's van het schap	risico's in beeld	x		x	

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	19.456	18.927	1.918
Inzet RNH regulier	92.547	90.026	120.801
Totaal lasten regulier	**112.003**	**108.953**	**122.719**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 112.003**	**- 108.953**	**- 122.719**
Lasten:			
Lasten incidenteel	2.129	94.571	30.895
Inzet RNH incidenteel	29.000	29.000	3.467
Totaal lasten incidenteel	**31.129**	**123.571**	**34.362**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 31.129**	**- 123.571**	**- 34.362**
Saldo Bestuursadvisering	**- 143.132**	**- 232.524**	**- 157.081**

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
inzet werkz. omgevingsmanagement	29.000	-	29.000
advieskosten erfgoedpark	2.129	-	2.129
	31.129	-	31.129

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering	x			
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x			
juridische advisering	juridisch advies ingezet	x			

Incidentele inspanning	Beoogd resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren ba	maatschappe
Advieskosten erfgoedpark	Succesvolle uitgifte voormalig Erfgoedpark	x	x		x
Werkz. Omgevingsmanagement	Proactief en innovatie invulling geven aan strategisch en operationeel omgevingsmanagement.		x		

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	2.750	-
Inzet RNH regulier	43.195	42.018	43.643
Totaal lasten regulier	**43.195**	**44.768**	**43.643**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 43.195**	**- 44.768**	**- 43.643**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 43.195**	**- 44.768**	**- 43.643**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x		x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuursrondes per jaar begeleid	x		
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x		

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	17.966	17.477	15.577
Inzet RNH regulier	38.327	37.283	35.144
Totaal lasten regulier	**56.293**	**54.760**	**50.721**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 56.293**	**- 54.760**	**- 50.721**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 56.293**	**- 54.760**	**- 50.721**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeli	investeren	maatschap
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	publicatie van 167 artikelen in kranten en op websites en 4 officiële bekendmakingen	x	x		x
promoten gebied	deelname bij promotionele dagen in recreatiegebieden	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date, aantrekkelijk en relevant. Beeldmateriaal verzorgen waaronder 360 graden foto ’s	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	19.527	18.995	26.511
Totaal lasten regulier	**19.527**	**18.995**	**26.511**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 19.527**	**- 18.995**	**- 26.511**
Lasten:			
Lasten incidenteel	71.000	134.880	6.115
Inzet RNH incidenteel	-	34.970	13.356
Totaal lasten incidenteel	**71.000**	**169.850**	**19.471**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	5.977
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**5.977**
Saldo incidenteel	**- 71.000**	**- 169.850**	**- 13.493**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 90.527**	**- 188.845**	**- 40.004**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop			x
juridische advisering	geen extra inzet juridisch advies in 2018	x	x	x
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x		
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x		
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	start overdracht De Woudhaven naar ondernemer begeleid.		x	x
actief verwerven inkomsten	geen structurele nieuwe inkomsten		x	x

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Waterplantenproblematiek Alkmaarder en Uitgeest	71.000	-	71.000
	71.000	-	71.000

Incidentele inspanning	Beoogd resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Waterplantenproblematiek Alkmaarder en Uitgeest	Hinder van de waterplanten verminderen en uiteindelijk voorkomen.	x			

Totaal

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	490.552	451.651	337.620
Inzet RNH regulier	662.922	644.866	718.975
Dotatie voorziening groot onderhou	205.000	205.000	-
Groot onderhoud	236.900	188.000	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 236.900	- 188.000	-
Totaal lasten regulier	**1.358.474**	**1.301.517**	**1.056.595**
Baten:			
Opbrengsten regulier	206.012	200.402	203.513
Totaal baten regulier	**206.012**	**200.402**	**203.513**
Saldo regulier	**- 1.152.462**	**- 1.101.115**	**- 853.082**
Lasten:			
Lasten incidenteel	100.798	286.775	293.554
Inzet RNH incidenteel	20.591	62.582	33.904
Totaal lasten incidenteel	**121.389**	**349.357**	**327.458**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	17.669	17.669	21.852
Totaal baten incidenteel	**17.669**	**17.669**	**21.852**
Saldo incidenteel	**- 103.720**	**- 331.688**	**- 305.606**
Saldo Totaal	**- 1.256.182**	**- 1.432.803**	**- 1.158.688**

4 OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	662.922	644.866	718.975
Bestuurskosten	7.386	7.186	1.918
Kantoorkosten	18.400	17.898	24.046
Vervoerskosten	22.789	22.169	20.440
PR & marketing	14.952	14.545	15.577
Bedrijfskosten	398.097	362.849	305.672
Projectkosten	107.260	335.286	265.540
Groot onderhoud	236.900	188.000	-
Afschrijvingen	42.679	40.707	31.604
Rentekosten	378	368	339
Dotatie voorziening groot onderhoud	205.000	205.000	-
Onttrekking voorziening groot onderhoud	- 236.900	- 188.000	-
Bijzondere baten en lasten	-	-	- 59
Totaal lasten	**1.479.863**	**1.650.874**	**1.384.053**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	206.012	200.402	203.500
Financiële baten	-	-	13
Overige opbrengsten	-	-	-
Project subsidies	17.669	17.669	21.852
Totaal baten	**223.681**	**218.071**	**225.365**
Resultaat deelprogramma's	**- 1.256.182**	**- 1.432.803**	**- 1.158.688**
Bijdrage participanten	1.190.818	1.130.130	1.064.870
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**- 65.364**	**- 302.673**	**- 93.818**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	38.356	29.015	41.157
Onttrekking algemene reserve	- 38.356	- 29.015	- 41.157
Toevoeging bestemmingsreserve verv.invest.	-	36.903	215.026
Onttrekking bestemmingsreserve verv.invest.	-	- 777.065	- 308.844
Toevoeging bestemmingsreserve ntb	48.765	437.489	-
Onttrekking bestemmingsreserve ntb	- 114.129	-	-
Gerealiseerde resultaat	-	-	-

5. BEPALINGEN FINANCIEEL BEHEER

5.1 Inleiding
Het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is van toepassing op de begroting van recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer. Dit betekent dat in afzonderlijke paragrafen in de begroting de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen dienen te worden vastgelegd. De begroting dient ten minste de volgende paragrafen te bevatten, tenzij het desbetreffende aspect niet aan de orde is, namelijk lokale heffingen, weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid.

5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing
Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid veranderd moet worden.
Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit -zijnde de middelen en mogelijkheden waarover het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer beschikt om niet begrote kosten te dekken- en alle risico's waarvoor geen maatregelen getroffen zijn en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

a. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit wordt opgebouwd uit:
1. de budgettaire ruimte (post onvoorzien);
2. de reserves;
3. de voorzieningen.

Ad 1 De budgettaire ruimte (post onvoorzien)
Binnen de begroting 2020 is geen structurele post "Onvoorzien" opgenomen, welke is bedoeld om eventuele niet voorziene lasten in de loop van het jaar te kunnen opvangen.

Bij recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer heeft iedere onvoorziene last van substantiële betekenis, direct tot gevolg dat de uitvoering van beleid on druk komt te staan.

Ad 2 De reserves
Reserves kunnen worden onderscheiden in algemene, bestemmings- en stille reserves. De reserves zijn weergegeven in hoofdstuk 2.2 geprognosticeerde balans.

Ad 3 De voorzieningen
Er zijn voorzieningen groot onderhoud/vervanging aanwezig.

b. inventarisatie van de risico's
Elk jaar worden de risico's opnieuw in beeld gebracht en gekwantificeerd. De uitwerking hiervan is als bijlage bij de jaarrekening 2018 meegezonden. De kwantificering van de risico's heeft geleid tot een gewenst weerstandsvermogen van € 484.000. Dit is echter niet direct beschikbaar, omdat er conform het bestuursbesluit van 15 november 2012 besloten is om in de algemene reserve 2,5% van de lasten van 2013 aan te houden. Dit betekent een algemene reserve van € 45.392,-. Dit betekent dat er eventueel beroep gedaan wordt op de participanten indien de risico's die zich voordoen het bedrag van de reserve overschrijden.

c. beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's
De weerstandscapaciteit wordt vanaf het jaar 2003 conform de Gemeenschappelijke Regeling van Alkmaarder- en Uitgeestermeer en het beleidsplan opgebouwd door het positieve resultaat toe te voegen aan de Algemene Reserve. Als gevolg van de indexering van de participantenbijdrage en het wegvallen van de aflossing op versneld afgeschreven investeringen wordt de algemene reserve vanaf 2010 weer langzaam opgebouwd. Het beleid is er op gericht om de reserves te consolideren. Het recreatieschap accepteert daarbij wel het renterisico, maar geen beleggingsrisico’s.

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het onderhoud van de kapitaalgoederen, welke op basis van de BBV dienen te worden opgenomen in de begroting. De in de BBV gehanteerde indeling wijkt enigszins af van de indeling die in de huidige beheermethodiek die binnen het Alkmaarder en Uitgeestermeer en het IJ tot Z-gebied wordt gehanteerd.

5.3.1 Algemeen beleidskader

De hoofddoelstelling van recreatieschap Alkmaarder en Uitgeestermeer is het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie en watersport en het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu. In het rapport ‘Naar een duurzame instandhouding van het recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer’ wordt het behoud en de ontwikkeling van het gebied beschreven. Voor het onderhoud van kapitaalgoederen komt dit onder andere tot uiting door te streven naar instandhouding van het bestaande recreatielandschap door beheer en onderhoud van de in het gebied aanwezige voorzieningen. Hieronder valt niet alleen het structureel groot onderhoud van bijvoorbeeld verhardingen en bruggen, maar ook regulier beheer van het groen, zoals maaien.

Op 4 juli 2018 is het nieuwe beheerplan in het bestuur gepresenteerd. Op 11 januari 2019 is dit beheerplan, incl. het beheerniveau vastgesteld. Het beheerplan bepaald op basis van de CROW "kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018" de aanwezige kwaliteit van het gebied en de eisen die aan de voorzieningen worden gesteld.

Het beheerplan gaat uit van een kwaliteit (B-kwaliteit CROW) waarbij de openbare ruime functioneel voldoet en een redelijke nette uitstraling heeft. De voorzieningen zijn in voldoende staat, maar zwerfvuil en onkruid komen wel voor. Schade aan groen, verharding en meubilair komt incidenteel voor, maar heeft geen invloed op de veiligheid. Met het beschreven kwaliteitsniveaus dient in de praktijk pragmatisch te worden omgegaan omdat tijdelijk b.v. door weersomstandigheden, vervangingen en groot onderhoud een ander kwaliteitsniveau kan voorkomen.

5.3.2 Categorie Verhardingen

Het recreatiegebied A-UM heeft totaal 4,46 hectare aan verhardingen en het IJ tot Z-gebied 3,51 hectare in de vorm van gesloten verharding (asfalt) voor rijbanen, parkeerterreinen, fiets- en wandelpaden en half verharding voor de overige wandelpaden. De wegen en paden worden periodiek geïnspecteerd om vast te stellen waar onderhoud noodzakelijk is.

Het kwaliteitsbeeld van verhardingen in het recreatiegebied: de verhardingen van het gebied zijn vastgesteld op het niveau CROW B, waarbij er een verharding is zonder gaten maar waarin enkele ongevaarlijke kuilen of ribbels zijn toegestaan. De verharding is enigszins gebrokkeld en herstellocaties zijn duidelijk zichtbaar. Voor het IJ tot Z-gebied en met name het Aagtenpark en De Omzoom geldt dat de verharding van zeer recente datum is en nog boven het B-niveau zit. Hierdoor zijn er nog weinig onderhoudskosten. Bij gladheid wordt de verharding niet gestrooid.

Verhardingen		2019	2020	2021	2022
GO/V		50.300	79.900	11.400	6.800
Regulier budget		19.940	20.498	20.886	21.282

5.3.3 Categorie groen, grasvegetatie

Het recreatiegebied A-UM heeft totaal 31,64 hectare aan grasvegetatie en het IJ tot Z-gebied 36,11 hectare in de vorm van intensieve- en extensieve grasvegetatie, moeras en rietlanden. Voor 2018 wordt het onderhoud gedekt uit de reguliere begroting. De komende jaren staan geen extra grote werken in de planning.

Het kwaliteitsbeeld van groen en grasvegetaties in het recreatiegebied: kwaliteitsbeeld waarbij beperkte schade aanwezig is door topdagen en enige schade door droogte acceptabel is. Enige zwerfvuil is aanwezig en enkele kale plekken en in beperkte mate molshopen in de gazons.

Grasvegetatie		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
GO/V		9.000	9.300	9.600	10.000
Regulier budget		46.205	47.498	48.400	49.320

5.3.4 Categorie groen, beplanting

Het recreatiegebied A-UM heeft totaal 4,39 hectare en het IJ tot Z-gebied 11,75 hectare beplanting bestaande uit cultuurlijk- en natuurlijke beplanting.

Het kwaliteitsbeeld van cultuurlijke beplanting in het recreatieschap: kwaliteitsbeeld waarbij de beplanting functioneel is en het eindbeeld deels uit de oorspronkelijke soorten bestaat. Incidenteel worden gaten in bomenrijen en beplanting geaccepteerd en is in beperkte mate zwerfvuil aanwezig. De randen van plantvakken mogen maximaal 2 meter buiten het vak treden. De beplantingen vertonen beperkte schade en snoeiachterstand

Beplanting		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
GO/V		39.200	41.200	42.600	44.100
Regulier budget		16.205	16.659	16.976	17.299

5.3.5 Categorie Water

Het recreatiegebied A-UM heeft totaal 525,95 hectare oppervlaktewater en 8.869 meter lengte aan watergangen. Het IJ tot Z-gebied heeft 9.325 meter lengte aan watergangen.

Het kwaliteitsbeeld van water in het recreatieschap: kwaliteitsbeeld waarbij de inrichting van de zwemplekken middels waarschuwingsborden aan de wettelijke eisen voldoen, ook het zwemwater voldoet aan de minimale wettelijke eisen (Whvbz). In de sloten en plassen is in beperkte mate drijfvuil aanwezig. Natuurlijke oevers vertonen plaatselijk afkalving. Voorkomende beschoeiing is in redelijke staat, is redelijk compleet en heeft weinig zichtbare beschadigingen.

Onder het reguliere onderhoud wordt tevens gerekend het periodiek schouwen en het op diepte houden van de watergangen (baggeren).

Watergangen		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
GO/V		-	-	-	-
Regulier budget		19.090	19.625	19.998	20.378

5.3.6 Categorie kunstwerken

Het recreatiegebied A-UM heeft in totaal 110 kunstwerken waarvan 15 bruggen en 93 (waterstaatkundige) voorzieningen zoals stuwen, duikers en steigers. Het IJ tot Z-gebied heeft in totaal 20 kunstwerken, waarvan 8 bruggen en 12 (waterstaatkundige) voorzieningen.

Het kwaliteitsbeeld van kunstwerken in het recreatiegebied: kwaliteitsbeeld waarbij de veiligheid gewaarborgd is. Beplakking en graffity kan in beperkte mate voorkomen. Er is in beperkte mate zichtbare schade.

In 2019 wordt een kanosteiger in het A-UM vervangen en wordt groot onderhoud uitgevoerd aan twee kanosteigers en een voetgangersbrug in het IJ tot Z-gebied.

Kunstwerken		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
GO/V		17.900	48.300	37.700	54.200
Regulier budget		18.840	19.368	19.736	20.111

5.3.7 Categorie Gebouw

Het recreatiegebied A-UM heeft in totaal 15 gebouwen in eigen beheer.

Het kwaliteitsbeeld van gebouwen in het recreatieschap: kwaliteitsbeeld waarbij enige beplakking, graffiti en vernieling zichtbaar kan zijn.

Er vindt in 2019 onderhoudsschilderwerk plaats aan het toiletgebouw op het recreatieterrein De Hoorne. De gebouwen op het recreatieterrein Dorregeest staan in afwachting van de wijziging van het bestemmingsplan en de werving van een ondernemer, op de nominatie om t.z.t. gesloopt te worden. Jaarlijks wordt regulier onderhoud uitgevoerd aan de gebouwen van het schap. Naast regulier onderhoud wordt op basis van periodieke inspectie groot onderhoud uitgevoerd.

Gebouwen		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
GO/V		7.600	10.100	24.300	19.300
Regulier budget		21.050	21.639	22.050	22.469

5.3.8 Categorie Weg- en terreinmeubilair

Het recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer heeft totaal 1046 stuks terreinmeubilair waarvan 15 speeltoestellen en 844 overig terreinmeubilair zoals picknicksets, banken, anti-autopalen, verkeersborden, enzovoorts. Het recreatiegebied IJ tot Z heeft 187 stuks terreinmeubilair.

Het kwaliteitsbeeld van weg- en terreinmeubilair in het recreatieschap: kwaliteitsbeeld waarbij de speeltoestellen en speelterreinen voldoen aan de wettelijke eisen. (Besluit veiligheid attractie- en speeltoestellen). Enige graffiti en beperkte vernieling is zichtbaar aanwezig en het terreinmeubilair mag maximaal 5 graden uit het lood staan. Voorzieningen zijn in beperkte mate vervuild

Weg- en terr. Meub.		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
GO/V		51.600	46.200	58.300	51.800
Regulier budget		25.840	26.564	27.069	27.583

5.3.9 Categorie Rioleringen

Het recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer heeft totaal 7 pompen voor de riolering, 2 elektrakasten, 3163 meter elektraleidingen en 3704 meter (pers)riolering. Daarnaast verschillende waterputten, watertappunten en ca. 2441 meter waterleiding.

Het kwaliteitsbeeld van rioleringen in het recreatieschap: kwaliteitsbeeld waarbij de veiligheid gewaarborgd is. Beplakking, graffity en in beperkte mate zichtbare schade van electriciteits- en pompkasten kan in beperkte mate voorkomen. Voor het regulier onderhoud van de rioleringssystemen en pompen is een servicecontract afgesloten. Een rioolpomp met regelunit bij het beheerkantoor wordt in 2019 vervangen.

Riolering		2019	2020	2021	2022
GO/V		10.500	-	3.400	-
Regulier budget		17.850	18.350	18.699	19.054

5.3.10 Categorie Reiniging

Het recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer heeft totaal 5 toiletgebouwen die in het seizoen dagelijks schoongemaakt moeten worden. In de verschillende terreinen staan in totaal 26 ondergrondse afvalcontainers die periodiek leeggezogen worden. In het IJ tot Z-gebied staan 3 ondergrondse afvalcontainers. Ook het periodiek prikken van zwerfvuil en het verwijderen van illegaal gestort afval op de parkeerterreinen valt onder deze categorie. Op de werf aan de Lagendijk staan verschillende andere containers voor gescheiden inzameling van puin, hout en metalen.

Het kwaliteitsbeeld van reiniging in het recreatieschap: kwaliteitsbeeld waarbij enig zwerfvuil aanwezig is. In het recreatieseizoen worden de verschillende gebieden dagelijks geruimd en buiten het seizoen 1x per week waardoor het vuil langer blijft liggen. Naast de ondergrondse containers kunnen zakken staan die periodiek worden verwijderd.

Reiniging		2019	2020	2021	2022
GO/V			-	-	-
Regulier budget		50.100	51.503	52.482	53.479

5.3.11 Categorie Oevers & Stranden

Het recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer heeft in de verschillende gebieden in totaal 3.914 m2 zandstrand.

Het kwaliteitsbeeld van oevers en stranden in het recreatieschap: kwaliteitsbeeld waarbij beperkte onvlakheid aanwezig is. Enige zwerf- en of drijfvuil is aanwezig en enkele begroeide (gras) plekken komen voor. De onderwateroever en stranden voldoen aan de minimale wettelijke eisen (Bhvbz).

Oevers en stranden		2019	2020	2021	2022
GO/V		1.900	1.900	2.000	2.000
Regulier budget		5.460	5.613	5.720	5.829

5.3.12 Categorie Pontjes

Het recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer heeft twee zelfbedieningspontjes in de vaart. Pontje Molletjesveer over de Nauernaschervaart en pontje Oostknollendam over de Knollendammervaart Het eerstgenoemde pontje vaart van 15 april tot 15 oktober en de ander jaarrond. Binnen het recreatiegebied IJ tot Z vaart een klein trekpontje in de Veenpolder bij Assendelft.

Pontjes		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
GO/V		-	-	-	-
Regulier budget		-	-	-	-

5.3.13 Totaal onderhoud kapitaalgoederen

Totaal		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
GO/V		188.000	236.900	189.300	188.200
Regulier budget		240.580	247.317	252.016	256.804
Totaal		**428.580**	**484.217**	**441.316**	**445.004**

5.4 Financiering

5.4.1 Algemeen

De Wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) heeft als uitgangspunt het beheersen van risico's. De belangrijkste kenmerken in dat kader is een tweetal randvoorwaarden voor het treasurybeleid. De eerste is dat het aangaan en verstrekken van geldleningen alsmede het verlenen van garanties allen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat uitzettingen een prudent karakter (=met beleid en inzicht bezien) moeten hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van onnodige risico's.

Op 21 november 2018 heeft het Algemeen Bestuur in haar openbare vergadering haar verordening financieel beheer vastgesteld in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de wet Financiering Decentrale Overheden over de kaders voor de inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie. Tevens is in deze vergadering vastgesteld de verordening financieel beheer en controle in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de artikelen 216 en 217 van de provinciewet.

5.4.2 Risicobeheer

Binnen de Wet Fido zijn 2 normen vermeld waaraan dient te worden voldaan. De normen bestaan uit het kasgeldlimiet en de rente-risiconorm. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de wet Fido is voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico’s.

a. Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Het doel van het limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. In de onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar bepaald.

Berekening kasgeldlimiet

Begrotingstotaal (lasten)	1.479.863
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,2%
Kasgeldlimiet	**121.349**

b. Renterisiconorm
De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de vaste schuld bij aanvang van het jaar. Het doel is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rente lasten avn de organisatie. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. In de onderstaande tabel is de renterisiconorm voor het begrotingsjaar bepaald.

Berekening renterisiconorm

Stand van de vaste schuld per 1 januari				0
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage				20%
a. Renterisiconorm			**€**	**-**
b. Renteherziening op vaste schuld o/g	€	-		
c. Renteherziening op vaste schuld u/g	€	-		
d. Totaal renteherziening op vaste schuld (b-c)	€	-		
e. Nieuw aan te trekken vaste geldleningen	€	-		
f. Nieuw verstrekte vaste geldleningen	€	-		
g. Netto nieuw aan te trekken schuld (e-f)	€	-		
h. Te betalen aflossing vaste schuld	€	-		
i. Bedrag herfinanciering (laagste van g en h)	€	-		
j. Renterisico op vaste schuld (d+g)	€	-		

Begroting beneden renterisiconorm

5.5 Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder.
De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5 jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) werden de contracten te verlengen met 2 jaar (dus 2019-2020).
De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren.

5.6 Verbonden partijen

Het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer is een samenwerkingsverband, in de vorm van een Gemeenschappelijke regeling. De hieronder vermelde participanten nemen deel aan de Gemeenschappelijke Regeling:
Provincie Noord-Holland
Gemeente Alkmaar
Gemeente Beverwijk
Gemeente Castricum
Gemeente Heemskerk
Gemeente Heiloo
Gemeente Uitgeest
Gemeente Zaanstad

5.7 Grondbeleid

Het Recreatieschap is van mening dat gebieden die binnen de grenzen van de Gemeenschappelijke Regeling vallen, in het beheer van het recreatieschap thuishoren.
Indien het recreatieschap enig zakelijk dan wel persoonlijk recht verwerft op gronden, grenzend aan het gebied, worden deze gronden toegevoegd aan de gemeenschappelijke regeling.

6. OVERIGE GEGEVENS

6.1 Vaststelling van het algemene bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer in de openbare vergadering van 03 juli 2019.

voorzitter,
De heer A.Tekin

BIJLAGE 1 MEERJARENOVERZICHT INVESTERINGEN

jaar van aanschaf	object	aanschaf-kosten	afschrijvings-termijn	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	BEDRIJFSWAGENS EN TOEBEH.									
2019	Mitsubishi L200 DI-D Club Cab Invite	€ 40.000,00	5/7 jaar	€ 40.000,00						
2023	Aanhanger HAPA (drie zijden kiepend)	€ 5.500,00	5/7 jaar					€ 5.500,00		
2023	Citroën C3	€ 19.000,00	5/7 jaar					€ 19.000,00		
	BOTEN									
2019	Botentrailer KALF t.b.v. snelle motorboot	€ 1.600,00	5/7 jaar	€ 1.600,00						€ 1.600,00
2019	Aluminium werkbootje met Yamaha 8 PK BBM	€ 4.500,00	10 jaar	€ 4.500,00						€ 4.500,00
2020	Rijdende Kraan voor Werkboot	€ 3.650,00	10 jaar		€ 3.650,00					
2020	Scheeps motor	€ 11.800,00	15 jaar		€ 11.800,00					
2020	Boegschroef voor Werkboot	€ 8.200,00	10 jaar		€ 8.200,00					
2021	Snelle Motorboot t.b.v Toezicht	€ 45.700,00	5/7 jaar			€ 36.000,00				
2022	Roeiboot staal	€ 2.200,00	10 jaar				€ 2.200,00			
2032	Werkschip met toebehoren	€ 36.500,00	30 jaar							
				€ 46.100,00	€ 23.650,00	€ 36.000,00	€ 2.200,00	€ 24.500,00	€ 0,00	€ 6.100,00

BIJLAGE 2: TARIEVENTABEL

Behorend bij de Legesverordening 2015, vastgesteld door het algemeen bestuur van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer op 25 november 2015. De tarieven kunnen telkenmale met de vaststelling van de begroting over enig jaar opnieuw worden vastgesteld.

1.	**DOCUMENTEN**	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
1.1	Toezending link naar digitale openbare vergaderstukken van Algemeen Bestuur op basis van registratie belangstellenden	Nihil
1.2	Het verstrekken van fotokopieën van schriftelijke stukken, afschriften en dergelijke A4-formaat, per bladzijde (zwart/wit). Voor afschriften in kleur of A3-formaat worden de leges met 50% verhoogd	€ 0,40

2.	**ARCHIEFWERKZAAMHEDEN, OPZOEKEN STUKKEN**	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
2.1	Opzoeken stukken in archief of in bestanden indien het opzoeken langer duurt dan 15 minuten, eerste kwartier gratis.	€ 15,- per kwartier of gedeelte daarvan

3.	**VERGUNNINGEN EN ONTHEFFINGEN OP GROND VAN DE ALGEMENE VERORDENING (AV) VAN HET RECREATIESCHAP**	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
3.1	Vergunning voor een evenement (art. 2.2 AV) met een verwacht bezoekersaantal tussen 50 en 500 - *commerciële* doeleinden, per dag(deel) - particulier en non-profit, per dag(deel) - scholen en verenigingen, per dag(deel)	 € 250,- € 75,- *****) € 50,- *)
3.2	Vergunning voor het tegen betaling aanbieden van diensten en lessen, zoals skeeleren, fietsen, kanoën, paardrijden, bewaken van auto's etc. (art. 2.3 AV)	€ 50,- per keer € 250,- per jaar
3.3	Ventvergunning (art 2.4 AV) ten behoeve van de verkoop van (horeca)artikelen: - voor maximaal 3 aansluitende dagen - jaarvergunning venten, per jaar	 € 150,- € 250,-
3.4	Standplaatsvergunning (art. 2.5 AV), in verband met verkoop van (horeca)artikelen vanuit een mobiel verkooppunt, per aangewezen locatie: - voor maximaal 3 aansluitende dagen - jaarstandplaats	 € 150,- € 250,-
3.5	Ontheffing voor het maken van commerciële foto- en filmopnamen (art. 2.6 AV), per dagdeel	€ 250,-
3.6	Vergunning voor het uitlaten van honden door commerciële bedrijven/uitlaatservices (art. 2.14 AV), per jaar, afhankelijk van bezoekfrequentie	van € 250,- tot € 750,-
3.7	Vergunning voor het uitlaten of begeleiden van meer dan drie honden (art. 2.14 AV), particulier/non-profit, per jaar/periode	€ 50,-
3.8	Ontheffing voor het op afstand (radiografisch) besturen van voertuigen en recreatieapparatuur, waaronder drones (art. 2.19 AV), particulier, non-profit, per ontheffing	€ 50,-
3.9	Bescherming groenvoorzieningen (art.3.4 AV); ontheffing voor schade toebrengen aan groenvoorzieningen of grasmat, graven van kuilen etc.(excl. herstel van schade!), per keer	€ 150,-

3.10	Ontheffing motorvoertuig voor rijden in groenvoorzieningen (art. 4.5 AV) voor een periode van maximaal 3 maanden - voor elke verlenging met maximaal drie maanden	€ 50,- € 50,-
3.11	Barbecue etc. (art. 4.18 AV) op daartoe aangewezen plaatsen, met een verwacht bezoekersaantal - van 50 tot 100 personen, per keer - meer dan 100 personen, per keer N.B.: Evt. in combinatie met evenementenvergunning gemeente	 € 50,- *) € 150,- *)
3.12	Wijziging van vergunning of ontheffing, o.a. data/periode	€ 50,-
3.13	Overige vergunningen/ontheffingen op grond van de AV	€ 150,-

***)** Groepsactiviteiten (kleinschalige evenementen) maken deel uit van het normale gebruik van het recreatiegebied. De legesverordening kan hiervoor een drempel opwerken als er ontheffing van de Algemene Verordening nodig is. De legesverordening biedt in artikel 6 lid 2 de mogelijkheid tot vrijstelling van heffing van leges of tot vermindering van het bedrag.

Het bestuur van het recreatieschap draagt de uitvoeringsorganisatie op om in elk geval van deze mogelijkheid gebruik te maken ingeval van:

- sport- en speldagen van scholen;
- benefietactiviteiten voor algemeen geaccepteerde goede doelen;
- familiebijeenkomsten tot 100 personen;
- kleinschalige activiteiten georganiseerd door organisaties met een maatschappelijk doel;
- kleinschalige sportactiviteiten.

Voorwaarde is dan wel dat de openbare toegankelijkheid van de terreinen en voorzieningen gewaarborgd is en dat er dus geen sprake is van exclusief terreingebruik waarbij derden kunnen worden geweerd of gebruik door anderen wordt geweerd.

4.	**OVERNACHTEN PASSANTENPLAATSEN IN DE WOUDHAVEN**	
	Aard van de dienstverlening	Tarief
4.1	Overnachten in de Woudhaven: - bij een bootlengte tot 7 meter, per nacht - bij een bootlengte van 7 tot 9 meter, per nacht - bij een bootlengte van meer dan 9 meter, per nacht	 € 3,- € 5,- € 7,-

Definitie overnachting bij 4.1: in de periode gelegen tussen 18.00 uur en 9.00 uur de volgende ochtend op enig moment binnen dat tijdvak afgemeerd zijn aan een steiger of kade in de Woudhaven.

BIJLAGE 3 KAART

recreatieschap alkmaarder- en uitgeestermeer

PROGRAMMA BEGROTING

IJmond tot Zaanstad

2020

Velsen-Zuid, 29-3-2019

Inhoudsopgave

		Blz.
1. FINANCIËLE ONDERBOUWING		
1.1	Het overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2020	3
1.2	Meerjarenraming	4
2. TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020		
2.1	Gebiedsbeheer	5
2.2	Toezicht	7
2.3	Financiën	8
2.4	Bestuursadvisering	9
2.5	Secretariaat	10
2.6	Communicatie	11
2.7	Inrichting & ontwikkeling	12
2.8	Totaal	13
3. OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT		14
4. OVERIGE GEGEVENS		
4.1	Vaststelling van het algemene bestuur	15

1. FINANCIËLE ONDERBOUWING

1.1 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BEGROTINGSJAAR 2020

	Deelprogramma	Begroting 2020 lasten	Begroting 2020 baten	Begroting 2020 saldo	Begrotingswijziging 2019 lasten	Begrotingswijziging 2019 baten	Begrotingswijziging 2019 saldo	Rekening 2018 lasten	Rekening 2018 baten	Rekening 2018 saldo
1	Gebiedsbeheer	251.268	11.579	- 239.689	253.188	11.264	- 241.924	112.300	-	- 112.300
2	Toezicht	30.372	-	- 30.372	29.544	-	- 29.544	8.355	-	- 8.355
3	Financiën	20.222	-	- 20.222	19.450	-	- 19.450	12.921	-	- 12.921
4	Bestuursadvisering	36.810	-	- 36.810	128.307	-	- 128.307	62.347	-	- 62.347
5	Secretariaat	5.116	-	- 5.116	4.977	-	- 4.977	928	-	- 928
6	Communicatie	17.895	-	- 17.895	17.407	-	- 17.407	4.354	-	- 4.354
7	Inrichting & ontwikkeling	14.402	-	- 14.402	24.661	-	- 24.661	10.292	7.344	- 2.948
	Bijdrage participanten		432.671	432.671		420.885	420.885		317.357	317.357
	Totaal lasten en baten	**376.085**	**444.250**	**68.165**	**477.534**	**432.149**	**- 45.385**	**211.496**	**324.701**	**113.205**
	Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**68.165**			**- 45.385**			**113.205**		
	Resultaatbestemming									
	Toevoeging algemene reserve IJ-Z	68.165		68.165	103.151	-	103.151	80.199	-	80.199
	Onttrekking algemene reserve IJ-Z	-	-	-	-	56.036	- 56.036	-	20.919	- 20.919
	Toevoeging bestemmingsreserve IJ-Z	-		-	-	-	-	79.339	-	79.339
	Onttrekking bestemmingsreserve IJ-Z		-	-	-	92.500	- 92.500	-	25.414	- 25.414
	Totaal lasten en baten	**444.250**	**444.250**	-	**580.685**	**580.685**	-	371.034	371.034	-
	Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
	Totalen-generaal	**444.250**	**444.250**	**-**	**580.685**	**580.685**	**-**	**371.034**	**371.034**	**-**

1.2 MEERJARENRAMING IJ-Z

Deelprogramma		Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
	Lasten					
1. Gebiedsbeheer	regulier beheerbudget	101.573	104.417	106.401	108.423	110.483
	reservering dotatie voorziening groot onderhoud	62.000	62.000	62.000	62.000	62.000
	totaal regulier budget	**163.573**	**166.417**	**168.401**	**170.423**	**172.483**
	GO/V	40.000	11.400	34.600	8.100	67.000
	onttrekking voorziening groot onderhoud	-40.000	-11.400	-34.600	-8.100	-67.000
	saldo beheerbudget	**163.573**	**166.417**	**168.401**	**170.423**	**172.483**
	overige bedrijfkosten regulier	5.408	5.559	5.665	5.773	5.883
	inzet RNH regulier	77.132	79.292	80.799	82.334	83.898
	incidenteel: overdracht Aagtenpark	7.075	-	-	-	-
	saldo gebiedsbeheer	**253.188**	**251.268**	**254.865**	**258.530**	**262.264**
2. Toezicht	regulier	**29.544**	**30.372**	**30.949**	**31.537**	**32.136**
3. Financien	regulier	22.525	23.156	23.596	24.044	24.501
	incidenteel	-3.075	-2.934	-2.990	-3.047	-3.105
	saldo financiën	**19.450**	**20.222**	**20.606**	**20.997**	**21.396**
4. Bestuursadvisering	regulier	35.807	36.810	37.509	38.222	38.948
	incidenteel:	92.500	-	-	-	-
	saldo bestuursadvisering	**128.307**	**36.810**	**37.509**	**38.222**	**38.948**
5. Secretariaat	regulier	**4.977**	**5.116**	**5.213**	**5.312**	**5.413**
6. Communicatie	regulier	**17.407**	**17.895**	**18.235**	**18.581**	**18.934**
7. Inrichting en Ontwikkeling	regulier	14.010	14.402	14.676	14.955	15.239
	incidenteel: w&s recreatieboerderij	10.651	-	-	-	-
	saldo inrichting & ontwikkeling	**24.661**	**14.402**	**14.676**	**14.955**	**15.239**
	totaal lasten	**477.534**	**376.085**	**382.053**	**388.134**	**394.330**
	Baten					
1. Gebiedsbeheer	regulier	11.264	11.579	11.799	12.023	12.251
	Bijdrage participanten*	420.885	432.671	440.892	449.269	457.805
	totaal baten	**432.149**	**444.250**	**452.691**	**461.292**	**470.056**
	resultaat voor bestemming	**-45.385**	**68.165**	**70.638**	**73.158**	**75.726**
	ultimo jaar	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
	Algemene reserve IJ-Z	709.619	777.784	848.422	921.580	997.306
	Bestemmingsreserve Vervanging en Vernieuwing IJ-Z	274.032	274.032	274.032	274.032	274.032
	Totaal reserves	**983.651**	**1.051.816**	**1.122.454**	**1.195.612**	**1.271.338**
	Voorziening groot onderhoud	122.000	172.600	200.000	253.900	248.900
	Stand reserves en voorziening ultimo jaar	**1.105.651**	**1.224.416**	**1.322.454**	**1.449.512**	**1.520.238**
	* Totaal bijdrage participanten	420.885	432.671	440.892	449.269	457.805
	Verdeling:					
	Af: Bijdrage rijk 50% (via provincie; zie toelichting)	-	-	-	-	-
	Restant te verdelen volgens verdeelsleutel:	420.885	432.671	440.892	449.269	457.805
	Provincie Noord-Holland	273.577	216.769	220.887	225.084	229.360
	Gemeente Beverwijk	40.236	58.973	60.094	61.235	62.399
	Gemeente Heemskerk	35.521	52.050	53.039	54.047	55.074
	Gemeente Uitgeest	12.626	18.518	18.870	19.229	19.594
	Gemeente Zaanstad	58.925	86.361	88.002	89.674	91.378
		420.885	432.671	440.892	449.269	457.805
	Verdeling:					
	Provincie Noord-Holland	65,00%	50,10%	50,10%	50,10%	50,10%
	Gemeente Beverwijk	9,56%	13,63%	13,63%	13,63%	13,63%
	Gemeente Heemskerk	8,44%	12,03%	12,03%	12,03%	12,03%
	Gemeente Uitgeest	3,00%	4,28%	4,28%	4,28%	4,28%
	Gemeente Zaanstad	14,00%	19,96%	19,96%	19,96%	19,96%
		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

2. TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	109.976	106.981	49.352
Inzet RNH regulier	79.292	77.132	46.077
Dotatie voorziening groot onderhou	62.000	62.000	-
Groot onderhoud	11.400	40.000	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 11.400	- 40.000	-
Totaal lasten regulier	**251.268**	**246.113**	**95.429**
Baten:			
Opbrengsten regulier	11.579	11.264	-
Totaal baten regulier	**11.579**	**11.264**	**-**
Saldo regulier	**- 239.689**	**- 234.849**	**- 95.429**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	559
Inzet RNH incidenteel	-	7.075	16.312
Totaal lasten incidenteel	**-**	**7.075**	**16.871**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**- 7.075**	**- 16.871**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 239.689**	**- 241.924**	**- 112.300**

Onderbouwing beheerkosten (per categorie uitgesplitst)

	DO	GO/VV	Kapitaallasten
Groen	74.044	-	
Verharding	7.688	4.950	7.479
Water	7.650	-	7.442
Riolering	251	-	244
Civiele kunstwerken	360	4.950	350
Meubilair	6.414	1.500	6.239
Reiniging	8.010	-	7.792
Gebouwen	-	-	-
Oevers strand	-	-	-
	104.417	11.400	29.546
Overig bedrijfskosten	5.559	-	
	109.976	11.400	29.546

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
uitgeven en reguleren vergunningen / gebruiksovereenkomsten	aanvragen tijdig behandeld	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandelen klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	2.550	2.480	371
Inzet RNH regulier	27.822	27.064	7.983
Totaal lasten regulier	**30.372**	**29.544**	**8.355**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 30.372**	**- 29.544**	**- 8.355**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 30.372**	**- 29.544**	**- 8.355**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	recreanten voelen zich veilig; toezicht conform handhavingsplan	x		x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x		x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x		

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.505	1.464	728
Inzet RNH regulier	21.651	21.061	12.720
Totaal lasten regulier	**23.156**	**22.525**	**13.448**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 23.156**	**- 22.525**	**- 13.448**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	1.385
Inzet RNH incidenteel	- 2.934	- 3.075	- 1.912
Totaal lasten incidenteel	**- 2.934**	**- 3.075**	**- 527**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**2.934**	**3.075**	**527**
Saldo Financiën	**- 20.222**	**- 19.450**	**- 12.921**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling		investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de programmabegroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van de financiële risico's van het schap	risico's in beeld	x		x	

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.656	1.611	-
Inzet RNH regulier	35.154	34.196	32.885
Totaal lasten regulier	**36.810**	**35.807**	**32.885**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 36.810**	**- 35.807**	**- 32.885**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	92.500	27.924
Inzet RNH incidenteel	-	-	1.538
Totaal lasten incidenteel	**-**	**92.500**	**29.462**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**- 92.500**	**- 29.462**
Saldo Bestuursadvisering	**- 36.810**	**- 128.307**	**- 62.347**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering	x			
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van de doelen van het programma	x	x	x	x

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	5.116	4.977	928
Totaal lasten regulier	**5.116**	**4.977**	**928**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 5.116**	**- 4.977**	**- 928**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 5.116**	**- 4.977**	**- 928**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	5.712	5.556	2.156
Inzet RNH regulier	12.183	11.851	2.198
Totaal lasten regulier	**17.895**	**17.407**	**4.354**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 17.895**	**- 17.407**	**- 4.354**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 17.895**	**- 17.407**	**- 4.354**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	publicatie van 167 artikelen in kranten en op websites en 4 officiële bekendmakingen	x	x		x
promoten gebied	deelname bij promotionele dagen in recreatiegebieden	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date, aantrekkelijk en relevant. Beeldmateriaal verzorgen waaronder 360 graden foto ’s	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	14.402	14.010	2.948
Totaal lasten regulier	**14.402**	**14.010**	**2.948**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 14.402**	**- 14.010**	**- 2.948**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	3.000	4.500
Inzet RNH incidenteel	-	7.651	2.844
Totaal lasten incidenteel	**-**	**10.651**	**7.344**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	7.344
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**7.344**
Saldo incidenteel	**-**	**- 10.651**	**-**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 14.402**	**- 24.661**	**- 2.948**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop			x
juridische advisering	juridisch advies en toetsing uitgevoerd	x	x	x
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x		
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en Leisure ondernemingen	x		
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	succesvolle exploitaties		x	x
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap		x	x

Totaal

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	121.399	118.092	52.608
Inzet RNH regulier	195.620	190.291	105.738
Dotatie voorziening groot onderhou	62.000	62.000	-
Groot onderhoud	11.400	40.000	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 11.400	- 40.000	-
Totaal lasten regulier	**379.019**	**370.383**	**158.346**
Baten:			
Opbrengsten regulier	11.579	11.264	-
Totaal baten regulier	**11.579**	**11.264**	**-**
Saldo regulier	**- 367.440**	**- 359.119**	**- 158.346**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	95.500	34.368
Inzet RNH incidenteel	- 2.934	11.651	18.783
Totaal lasten incidenteel	**- 2.934**	**107.151**	**53.150**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	7.344
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**7.344**
Saldo incidenteel	**2.934**	**- 107.151**	**- 45.806**
Saldo Totaal	**- 364.506**	**- 466.270**	**- 204.152**

3 OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	Begroting 2020	Begroting na wijziging 2019	Rekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	195.620	190.291	105.738
Bestuurskosten	1.058	1.029	-
Kantoorkosten	2.654	2.582	728
Vervoerskosten	1.558	1.515	383
PR & marketing	5.712	5.556	2.156
Bedrijfskosten	110.417	107.410	59.268
Projectkosten	- 2.934	107.151	43.223
Groot onderhoud	11.400	40.000	-
Afschrijvingen	-	-	-
Rentekosten	-	-	-
Dotatie voorziening groot onderhoud	62.000	62.000	-
Onttrekking voorziening groot onderhoud	- 11.400	- 40.000	-
Bijzondere baten en lasten	-	-	-
Totaal lasten	**376.085**	**477.534**	**211.496**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	11.579	11.264	-
Financiële baten	-	-	-
Overige opbrengsten	-	-	-
Project subsidies	-	-	7.344
Totaal baten	**11.579**	**11.264**	**7.344**
Resultaat deelprogramma's	**- 364.506**	**- 466.270**	**- 204.152**
Bijdrage participanten	432.671	420.885	317.357
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**68.165**	**- 45.385**	**113.205**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve IJ-Z	68.165	103.151	80.199
Onttrekking algemene reserve IJ-Z	-	- 56.036	- 20.919
Toevoeging bestemmingsreserve IJ-Z	-	-	79.339
Onttrekking bestemmingsreserve IJ-Z	-	- 92.500	- 25.414
Gerealiseerde resultaat	-	-	-

4. OVERIGE GEGEVENS

4.1 Vaststelling van het algemene bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer in de openbare vergadering van 03 juli 2019.

voorzitter,
De heer A.Tekin

Spaarnwoude
Natuur en recreatie

Postbus 2571, 2002 RB Haarlem
Genieweg 46a, Velsen-Zuid
Telefoon 023 – 520 28 20
info@recreatienoordholland.nl
www.spaarnwoude.nl
K.v.K. 34359324

Aan de raden van de deelnemende gemeenten en Provinciale Staten

Velsen-Zuid : 18 april 2019
Uw kenmerk : --
Ons kenmerk : U20190372 adp
Projectnummer : --
Onderwerp : financiële jaarstukken
Bijlagen : 8
Behandeld door : Elise Bos Eyssen telefoon 06 137 805 19

Geachte raads- en Statenleden,

Het dagelijks bestuur heeft in haar vergadering van 11 april 2019 de financiële jaarstukken van Recreatieschap Spaarnwoude voorlopig vastgesteld. De financiële administratie van het recreatieschap is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Spaarnwoude SPW, het gebied dat wordt ingesloten door het Noordzeekanaal aan de noordoostzijde, Velserbroek en Haarlem aan de westzijde en de snelweg A200 aan de zuidzijde;
- Spaarnwoude SGP, de uitbreidingsgebieden in Haarlemmermeer en Tuinen van West die zijn aangelegd in het kader van het Strategisch Groenproject Haarlemmerméér Groen;
- Spaarnwoude SMG, de uitbreidingsgebieden rondom Schiphol die zijn aangelegd in het kader van het plan Mainport & Groen.

Hierbij zenden wij u conform de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude een exemplaar van:

- De jaarrekening Spaarnwoude 2018 (bijlage 1) met de infographic ‘2018 in vogelvlucht’ (bijlage 2)
- De begrotingswijziging Spaarnwoude SPW 2019 (bijlage 3)
- De begrotingswijziging Spaarnwoude SGP 2019 (bijlage 4)
- De begrotingswijziging Spaarnwoude SMG 2019 (bijlage 5)
- De programma begroting Spaarnwoude SPW 2020 (bijlage 6)
- De programma begroting Spaarnwoude SGP 2020 (bijlage 7)
- De programma begroting Spaarnwoude SMG 2020 (bijlage 8)

Op grond van het bepaalde in de artikelen 25, lid 2 en 26, lid 2 van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude kunt u binnen twee maanden eventuele zienswijzen kenbaar maken. Het algemeen bestuur zal in de vergadering van 11 juli 2019 besluiten over de definitieve vaststelling van de jaarstukken. Daarna worden deze vóór 15 juli ter goedkeuring toegezonden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Financiële transitie

De komende maanden gaat intensief gewerkt worden aan de financiële transitie van de recreatieschappen Noord-Holland.

Uitgangspunten daarbij zijn:
- Het implementeren van het in ontwikkeling zijnde Missie-Visie-traject voor een wervend Spaarnwoude Park 2040 en dat vertalen naar een begroting conform BBV
- Het uitwerken van bijpassende doelen, prestaties en taken
- Aansluiting tussen begroting en beheerplannen

Verder komt de vernieuwing en aanscherping van de P&C-cyclus aan de orde alsmede het vernieuwen van de risicoanalyse en nadere onderbouwing van het weerstandsvermogen. De begroting 2021 moet dan geheel BBV-conform zijn. Om dat te bereiken gaan we de komende maanden met de participanten in overleg. Op basis van de uitkomsten van dat overleg wordt dit najaar een “conceptbegroting 2020 nieuwe stijl” aan de participanten gepresenteerd.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Indien u vragen heeft of nadere toelichting op de financiële stukken wenst, verzoeken wij u contact op te nemen met Arie Teeuw, manager financiën a.i., ateeuw@recreatienoordholland.nl / tel 06 461 412 52.

Met vriendelijke groet,
namens het dagelijks bestuur van Recreatieschap Spaarnwoude,

Miriam Brouwer
Programmamanager Recreatie Noord-Holland NV

Spaarnwoude
Natuur en recreatie

Recreatieschap Spaarnwoude

Genieweg 46, 1981 ln Velsen-Zuid
Postbus 2571, 2002 rb Haarlem

Telefoon 023 520 28 20
Fax 023 520 28 38
E-mail: info@spaarnwoude.nl
Website: www.spaarnwoude.nl

JAARREKENING SPAARNWOUDE 2018

Velsen-Zuid, 17-4-2019

Inhoudsopgave

	Blz.
Inleiding jaarrekening 2018	4
Achtergrond	4
Gebieden in beheer	4
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	5
Onderhoud kapitaalgoederen	5
Financiering	7
Bedrijfsvoering	7
De verkorte balans	7
Reserves	8
(Vervangings)investeringen per deelgebied in 2018	8
Jaarrekening 2018	10
Balans per 31 december 2018	11
Waarderingsgrondslagen	13
Toelichting op de balans per 31 december 2018	15
Geconsolideerde overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar	23
Geconsolideerde overzicht van staat van baten en lasten 2018 per kostensoort	24
Bestuurssamenvatting 2018 Spaarnwoude	25
Programmaverantwoording jaarrekening 2018	36
Overzicht van baten en lasten SPW in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2018	39
Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening SPW over 2018	40
Overzicht van staat van baten en lasten per kostensoort SPW	57
Programmaverantwoording SGP 2018	58
Overzicht van baten en lasten SGP in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2018	60
Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening SGP over 2018	61
Overzicht van staat van baten en lasten per kostensoort SGP	75
Programmaverantwoording SMG 2018	76
Overzicht van baten en lasten SMG in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2018	78
Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening SMG over 2018	79
Overzicht van staat van baten en lasten per kostensoort SMG	93
Wet FIDO modelstaten A en B	94
Overige gegevens	96
Samenstelling van het Algemeen Bestuur	97
Controleverklaring	98
Vaststelling door het Algemeen Bestuur	102
Bijlagen	103

Toelichting investeringen tlv reserve 104
Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2018 106
Gebeurtenissen na balansdatum 107
Nota Weerstandsvermogen 108
WNT-verantwoording 2018 112

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

Het recreatiegebied Spaarnwoude ligt in de Rijksbufferzone tussen het stedelijk gebied van Kennemerland en Amsterdam. De provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmermeer en Velsen dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en de ontwikkeling van dit gebied door middel van een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Het werkgebied van deze GR beslaat 6.097 hectare, en daarvan is 2.477 hectare beheergebied. Beheergebied houdt in het beheer van groen, verhardingen en infrastructuur enerzijds en het verhuren en verpachten van gronden aan bewoners en ondernemers anderzijds. De verschillende recreatiegebieden van het schap ontvangen bijna 6 miljoen bezoeken per jaar.

1.2 Gebieden in beheer

Het recreatieschap heeft verschillende deelgebieden in beheer. Per deelgebied zijn de afspraken over de beheerfinanciering verschillend, zoals in onderstaande tabel is aangegeven. Daarom zijn er voor SPW, SGP en SMG aparte programmabegrotingen en volgt in deze jaarrekening na de geconsolideerde balans en programmarekening een aparte programmaverantwoording per onderdeel.

Gebieden die in 2018 zijn beheerd	Financiering
• 1891 ha SPW-gebied	verdeelsleutel volgens de GR voor recreatieschap Spaarnwoude exclusief Groengebieden Haarlemmermeer Noord
• 403 ha SGP-gebieden	verdeelsleutel volgens de GR voor Groengebieden Haarlemmermeer Noord
• 183 ha in SMG-gebieden	gefinancierd uit afkoopsom Stichting Mainport en Groen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover recreatieschap Spaarnwoude beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij Spaarnwoude zijn in 2018 geïnventariseerd en gekwantificeerd. Het huidig berekende gewenste weerstandsvermogen bedraagt € 1.270.000,-. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen.

Het beleid is er op gericht om de reserves te consolideren. Het Recreatieschap accepteert daarbij wel het renterisico, maar geen beleggingsrisico's.

De huidige reserves (beschikbare weerstandscapaciteit) liggen ruimschoots boven het niveau van de berekende risico's (benodigde weerstandscapaciteit).

Kengetallen:

	JR 2017	BGR 2018	JR 2018
netto schuldquote	-143%	-137%	-171%
idem gecorrigeerd voor verstrekte lening	-143%	-137%	-171%
solvabiliteitsrisico	91%	91%	91%
structurele exploitatieruimte	3%	1%	6%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Het recreatieschap heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.

Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

Onderhoud kapitaalgoederen

Verharding

De wegen en fiets- en wandelpaden, in beheer bij het recreatieschap, worden periodiek geïnspecteerd. Aan de hand van de uitkomst van die inspecties wordt groot onderhoud uitgevoerd. In 2018 zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Renovatie Burgemeester Michielsenweg
- Asfaltreparaties Houtrak en Dijkland
- Renovatie wandelpaden Spaarnwoude
- Renovatie fietspad Houtrak Oost West
- Renovatie fietspad Redoute
- Herstellen verharding onderdoorgang tunnel nabij Zorgvrij
- Renovatie 't Speijk
- Aanpassing 2 tal plateau's in wegen
- Renovatie delen van fietspaden SGP
- Renovatie pad om de Noord en 1 parkeerterrein SMG

Riolering

In het recreatiegebied ligt een rioleringssysteem waarop woningen, toiletgebouwen en overige accommodaties zijn aangesloten. Naast dagelijks onderhoud is in 2018 ook groot onderhoud uitgevoerd.

- Vervangen van rioolpomp en besturingskast Genieweg
- Vervangen van rioolpomp en besturingskast Houtrak
- Vervangen van rioolpomp en besturingskast Buitenhuizen

Water
Water is beeldbepalend voor het landschap en een belangrijke drager van natuurwaarden en hebben een recreatieve functie. Peilbeheer is onderdeel van het dagelijks beheer. Kwaliteitszorg (bemonstering) en onderhoud van waterlopen en oevers (schouw werkzaamheden) zijn periodiek terugkerende activiteiten. Ter verbetering van het (zwem)-waterkwaliteit zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Baggeren Buitenhuizen (inclusief zwemlocatie de Watergeus)
- Baggeren zwemlocatie de Peddelpoel

Groen

Het groenonderhoud bestaat uit maaien van gazons en weidepercelen, onderhoud van bomen, struiken en bospercelen, opruimen van afval, schoonmaken van sloten, enz. Een beperkt deel van de onderhoudswerkzaamheden wordt in eigen beheer uitgevoerd. Het grootste deel van het werk is uitbesteed aan aannemers en sociale ondernemingen. De beheerders coördineren die werkzaamheden en stemmen die af op de bestemming en het gebruik van de terreinen:

- Diverse maai besteken extensief gras
- Maaibestek intensief gras
- Slootwerk van de schouwplichtige sloten
- Afval verwijdering
- Onderhoud snoei solitaire bomen Houtrak

Gebouwen
Onderhoud aan de gebouwen in eigendom van en in gebruik door het recreatieschap wordt planmatig uitgevoerd. Periodiek worden de gebouwen geïnspecteerd om de staat en planning van dagelijks en groot onderhoud vast te stellen:

- Grootonderhoud uitgevoerd aan Genieweg 14
- Groot onderhoud aan toiletgebouw Houtrak
- Dagelijks onderhoud aan gebouwen

Civiele kunstwerken
Aan de hand van de uitkomst van de inspecties werd in 2018 (groot) onderhoud uitgevoerd:

- Vervangen brug 604 Oosterbroek
- Vervangen brug 157 en 158 Houtrak
- Vervangen brug 162 Buitenhuizen
- Groot onderhoud aan 8 bruggen, waarvan 5 geschikt zijn gemaakt voor zwaarder verkeer en 1 steiger Groene Weelde
- Vervangen beschoeiing fietspad Kraaijenstein Houtrak

Terreinmeubilair
Naast dagelijks onderhoud aan terreinmeubilair is ook groot onderhoud uitgevoerd en diverse bebording vervangen:

- Groot onderhoud aan trap en kunstwerk de schijf
- Vervangen van speeltoestellen
- Vervangen van zitmeubilair
- Vervangen van verkeersborden
- Groot onderhoud aan speeltoestellen SMG

Door samenwerking met sociale ondernemingen draagt recreatieschap Spaarnwoude bij aan duurzaamheid en invulling van haar maatschappelijke rol. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, met een sw-indicatie of een re-integratietraject werden ingezet via de ondernemingen:

- Paswerk
- IJmond Werkt

Financiering

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm
De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de rente-risiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet Fido is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente, grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen.
De normen beperken de budgettaire risico's. Het niveau van de korte leningen, de kasgeldlimiet is gelimiteerd tot 8,2 % van het bedrag van de begroting. De rente-risiconorm houdt in dat maximaal 20 % van de lange leningen afgelost kan worden. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd.
Het Recreatieschap Spaarnwoude heeft in 2018 geen kortlopende of langlopende leningen aangetrokken en heeft geen leningen (o/g) op de balans staan per 31-12-2018.

Bedrijfsvoering
Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor de besturen van recreatieschap Spaarnwoude. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder.

Er wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte uren. De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract dat 5 jaar is vastgelegd, eerst van 2009-2013. In 2013 zijn het raamcontract en de dienstverlening van RNH geëvalueerd. De overwegend positieve uitkomst heeft geleid tot een verlenging van het raamcontract met nog eens 5 jaar (2014-2018). Met het oog op de lopende discussies over de GR-en en de MRA (en de rol van RNH daar in) is de intentie de contracten te verlengen met 2 jaar (dus 2019-2020).

De verkorte balans
De balans per 31 december kan verkort als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	**2018**	**2017**	**PASSIVA**	**2018**	**2017**
Vaste activa			***Vaste financieringsmiddelen***		
Materiële vaste activa	949,4	111,7	Reserves	17.136,4	17.947,4
			Voorzieningen	-	-
			Schulden op		
Financiële vaste activa	3.138,1	3.193,8	lange termijn	-	-
Subtotaal	***4.087,5***	***3.305,5***	***Subtotaal***	***17.136,4***	***17.947,4***
Vlottende activa			***Vlottende passiva***		
Vorderingen en			Schulden op		
overlopende activa	14.602,3	16.000,4	korte termijn	1.794,0	1.605,7
Liquide middelen	240,7	247,3			
Subtotaal	***14.842,9***	***16.247,7***	***Subtotaal***	***1.794,0***	***1.605,7***
TOTAAL	**18.930,4**	**19.553,1**	**TOTAAL**	**18.930,4**	**19.553,1**

Reserves

Met het vaststellen van het bedrijfsplan 1998-2002 zijn een tweetal bestemmingsreserves gevormd, betreft Spaarnwoude oud, te weten de bestemmingsreserve beheer en de bestemmingsreserve investeringen. De bestemmingsreserve beheer heeft tot doel financiering van een deel van de jaarlijkse exploitatielasten, de vervangingsinvesteringen en een eventueel negatief resultaat. De bestemmingsreserve investeringen dient ter dekking van nieuwe(uitbreidings)investeringen.

Beide bestemmingsreserves worden door middel van rentebaten aangevuld. De bestemmingsreserve investeringen wordt voorts nog aangevuld met gelden die voortkomen uit niet exploitatie gerelateerde activiteiten zoals verkoop van onroerend goed.

In 2004 is de bestemmingsreserve SMG gevormd. De bestemmingsreserve SMG heeft tot doel financiering van de jaarlijkse exploitatielasten. In 2015 is besloten de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SMG te vormen. De bestemmingsreserves worden door middel van rentebaten en een dotatie uit de exploitatiebegroting aangevuld. Het bestuur heeft in 2018 besloten de bestemmingsreserve beheer monument MH17 te vormen. De ontvangen gelden van derden en een dotatie van het recreatieschap (SMG) voor beheer van het monument zijn aan de reserve toegevoegd.

De algemene reserves Spaarnwoude en SGP hebben tot doel financiering van een eventueel negatief resultaat. De reserves worden door middel van rentebaten aangevuld.

In de begroting over 2018 wordt rekening gehouden met vervangings- en overige investeringen. De werkelijke investeringen zijn als volgt te recapituleren:

(Vervangings)investeringen per deelgebied in 2018

Investeringen SPW

Vervangingsinvesteringen	**Werkelijk 2018**	**Begroot 2018**	**Verschil**
Diverse voorzieningen / Renovatie infrastructuur	295.162	322.860	27.698
Renovatie brug 162 Houtrak *	-	175.000	175.000
Totaal vervangingsinvesteringen	***295.162***	***497.860***	***202.698***

Overige investeringen: in begroting	**Werkelijk 2018**	**Begroot 2018**	**Verschil**
Verbeteren zwemwaterkwaliteit	163.278	258.581	95.303
Wandelnetwerk Noord- en Midden Kennemerland	6.672	6.616	56-
Verbeteren evenemententerrein Oosterbroek	108.114	86.719	21.395-
Verbeteren evenemententerrein Houtrak	8.066	67.308	59.242
Grootonderhoud & vervangingen, budget '18 *	850.779	1.500.000	649.221
Recreatie monitoring	5.792	14.102	8.310
Renovatie gebouwen	86.361	80.000	6.361-
Restauratie Fort Liebrug	93.918	1.398.308	1.304.390
Uitvoering Landschapsplan Randstad 380 KV	41.722	200.000	158.278
Herstel dak fort benoorden Spaarndam	40.535	19.384	21.151-
Subtotaal investeringen SPW	***1.405.236***	***3.631.018***	***2.225.782***

Overige investeringen: na vaststelling begroting			
Visievorming Metropolitaan Stadspark	39.513	-	39.513-
Visie Spaarnwoude Park 2040	153.059	-	153.059-
Verplaatsen pont Opstapper	2.631	-	2.631-
Begeleiding Randstad 380 KV	3.677	-	3.677-
Totaal investeringen SPW	***1.604.116***	***3.631.018***	***2.026.902***

Investeringen S.M.G.	**Werkelijk 2018**	**Begroot 2018**	**Verschil**
Grootonderhoud en vervangingen	114.790	100.246	14.544-
Recreatiemonitor	229	3.228	2.999
Verbetering evenemententerrein	-	32.140	32.140
Kwaliteitsverbetering Plesmanhoek	6.007	23.000	16.993
Totaal investeringen S.M.G.	***121.026***	***158.614***	***37.588***

Investeringen S.G.P.	**Werkelijk 2018**	**Begroot 2018**	**Verschil**
Opstellen beheervisie	-	23.000	23.000
Grootonderhoud infrastructuur	358.746	195.000	163.746-
Recreatiemonitor	986	6.471	5.485
Erfpacht tuinen van West	9.657	-	9.657-
Landschapsplan 380KV Haarlemmermeer	5.840	309.000	303.160
Verbetering evenemententerrein	7.691	34.789	27.098
Totaal investeringen S.G.P.	***382.920***	***568.260***	***185.340***

***** brug 157 - 158 - 604 -162 zijn volledig vervangen voor een bedrag van € 863.916 en geactiveerd. Hierdoor zijn deze gemaakte kosten niet zichtbaar in bovenvermelde staat. Voor specificatie verwijs naar de in de bijlage opgenomen staat van geactiveerde investeringen.

Voor een nadere toelichting op de vervangings- en overige investeringen verwijs ik u naar de toelichting op de programmarekening.

Jaarrekening
2018

BALANS PER 31 DECEMBER

ACTIVA

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Investeringen met economisch nut	949.396		111.685	
subtotaal materiële vaste activa		*949.396*		*111.685*
Financiële vaste activa				
Effecten	2.499.750		2.499.250	
Hypothecaire leningen u/g	638.329		694.523	
subtotaal financiële vaste activa		*3.138.079*		*3.193.773*
TOTAAL VASTE ACTIVA		**4.087.475**		**3.305.458**
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen en overlopende activa				
Debiteuren	679.909		523.308	
Vooruitbetaalde bedragen	23.531		8.069	
Nog te ontvangen bedragen	24.652		98.803	
Overige vorderingen	42.004		88.027	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	13.832.164		15.282.164	
subtotaal vlottende activa		*14.602.261*		*16.000.371*
Liquide Middelen				
ING Spaarrekening	225.679		218.679	
ING bank	8.460		23.646	
Kas	6.532		4.995	
subtotaal liquide middelen		*240.671*		*247.320*
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**14.842.931**		**16.247.691**
TOTAAL-GENERAAL ACTIVA		**18.930.406**		**19.553.150**

PASSIVA

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN				
Reserves en fondsen				
Algemene reserve SPW	53.436		53.027	
Bestemmingreserve beheer SPW	3.042.314		4.141.429	
Best.reserve beheer CRM tunnel SPW	28.238		30.339	
Bestemmingsreserve investeringen SPW	1.965.820		2.489.249	
Bestemmingsreserve SMG	5.857.977		6.295.265	
Bestemmingsreserve SMG investering	438.282		420.554	
Best. reserve SMG beh. monument MH17	879.278		-	
Algemene reserve SGP	2.682.760		2.488.715	
Best.reserve verv.investeringen SGP	2.188.305		2.028.844	
subtotaal reserves en fondsen		*17.136.409*		*17.947.422*
TOTAAL VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN		**17.136.409**		**17.947.422**
VLOTTENDE PASSIVA				
Schulden op korte termijn				
Crediteuren	868.529		443.670	
Nog te betalen bedragen	200.770		190.204	
Aangegane verplichtingen	18.053		364.575	
Investeringssubsidies	114.180		-	
Investeringsbijdragen	394.154		387.553	
Vooruitontvangen bedragen	198.311		219.725	
subtotaal schulden korte termijn		*1.793.998*		*1.605.728*
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**1.793.998**		**1.605.728**
TOTAAL-GENERAAL PASSIVA		**18.930.406**		**19.553.150**

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Waarderingsgrondslagen voor de balans en de resultaatbepaling

Materiële vaste activa
Activa worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs. Subsidies en bijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Voor maatschappelijke investeringen zijn bijdragen van reserves aan activeerbare investeringen niet toegestaan.
Voorwaarde voor het activeren van materiële vaste activa is een minimale gebruiksduur van drie jaar waarvoor een ondergrens geldt van:
€ 10.000 voor activa met economisch nut;
€ 100.000 voor activa met maatschappelijk nut.

De materiële activa worden onderverdeeld in:
Activa met een economisch nut en;
Activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen worden geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur wordt afgeschreven. De afschrijvingen vinden plaats volgens het lineaire systeem, dus in gelijke jaarlijkse termijnen en startend op 1 januari van het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. De tabel met afschrijvingstermijnen is hieronder weergegeven.

Vaste activa	**Afschrijvingsperiode**	**Toelichting**
Immateriële vaste activa		looptijd van de geldlening
Materiële vaste activa		
Gronden/terreinen	n.v.t.	geen afschrijving
Gebouwen/werkplaats	40	
Vervoermiddelen	5	
Machines/werktuigen	5	
Werktuigen	10	
Ponten	20	
Overige vaartuigen	10	
Kunstwerken		
Brug - beton	40	
Brug - staal	40	
Brug - hout	30	
Tunnel	60	
Beschoeiing	30	
Gemalen	40	
Terreinmeubilair	5	
Riolering		
Pompen	20	

Financiële vaste activa
Financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de nominale waarde.

Vlottende activa
De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en, waar nodig, verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Reserves

- Algemene reserve recreatieschap Spaarnwoude

Aan de algemene reserve wordt naast rente opbrengsten m.i.v. 2005 jaarlijks een deel van het exploitatieoverschot toegevoegd. Bij een negatief resultaat kan een beroep worden gedaan op deze

- Bestemmingsreserve beheer Spaarnwoude

Jaarlijks wordt aan de bestemmingsreserve beheer een bedrag onttrokken ter dekking van de exploitatielasten. Dit bedrag wordt bepaald bij de vaststelling van de begroting van het desbetreffende jaar. Een deel van de renteopbrengst wordt toegevoegd aan deze reserve. Bij een negatief resultaat kan een beroep worden gedaan op deze reserve.

- Bestemmingsreserve investeringen Spaarnwoude

Jaarlijks worden aan de bestemmingsreserve investeringen de netto uitgaven onttrokken van de investeringen. Een deel van de renteopbrengst, alsmede de opbrengst door verkoop van onroerende zaken wordt toegevoegd aan deze reserve.

- Bestemmingsreserve beheer Tacitustunnel Spaarnwoude

Jaarlijks worden aan de bestemmingsreserve beheer Tacitustunnel de netto uitgaven onttrokken van de exploitatielasten van de tunnel. Een deel van de renteopbrengst wordt toegevoegd aan deze reserve.

- Bestemmingsreserve SMG

Jaarlijks wordt aan de bestemmingsreserve SMG een bedrag onttrokken ter dekking van de exploitatielasten voor het beheer van het gebied, zoals overeengekomen met Stichting Mainport Groen. Het exploitatieoverschot en een deel van de renteopbrengst wordt toegevoegd aan deze reserve.

- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SMG

Jaarlijks wordt een bedrag conform de begroting toegevoegd aan deze reserve ter financiering van in de toekomst te plegen vervangingsinvesteringen. Een deel van de renteopbrengst wordt eveneens toegevoegd.

Bestemmingsreserve beheer nationaal monument MH 17 SMG

Jaarlijks wordt aan de bestemmingsreserve beheer nationaal monument MH17 SMG een bedrag onttrokken ter dekking van de exploitatielasten voor het beheer van het monument.

- Algemene reserve SGP

Aan de algemene reserve wordt het exploitatieoverschot of -tekort toegevoegd. Een deel van de renteopbrengst wordt toegevoegd aan deze reserve.

- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SGP

Jaarlijks wordt een bedrag conform de begroting toegevoegd aan deze reserve ter financiering van in de toekomst te plegen vervangingsinvesteringen. Een deel van de renteopbrengst wordt eveneens toegevoegd.

Overige activa en passiva

Overige activa en passiva worden, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Bepaling resultaat

Baten en lasten worden toegerekend naar het jaar waarop zij betrekking hebben.

TOELICHTING OP DE BALANS

	31-12-2018	31-12-2017
ACTIVA		
Materiële vaste activa	**949.396**	**111.685**

Investeringen met economische nut

Het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

Boekwaarde per 1 januari		111.685	101.167
Bij:	Investeringen	863.916	37.161
Af:	Afschrijvingen	-26.205	-26.643
Boekwaarde per 31 december		949.396	111.685

Voor een specificatie van de materiële vaste activa verwijzen wij u naar de staat van geactiveerde investeringen.

Financiële vaste activa			**3.138.079**	**3.193.773**
Effecten				
omschrijving	*rente %*	*vervaldatum*		
ING Groep Perpetual II	variabel	Perpetual	2.148.800	2.148.800
ING Groep Perpetual III	variabel	Perpetual	309.900	309.900
Campina obligaties / ledencertificaten	0,80	doorlopend	41.050	40.550
Totaal effecten			2.499.750	2.499.250
Hypothecaire leningen	*rente %*			
De Ettingen BV	4,00		116.272	122.335
Koningshoeve BV	4,00		491.323	540.883
St. Agrarische bedrijven	4,00		30.734	31.306
			638.329	694.523

Nadere specificatie hypothecaire leningen:

omschrijving	*looptijd*	*einddatum*		
De Ettingen BV, Leningdeel I	30 jaar	1-1-2026	22.092	26.299
De Ettingen BV, leningdeel II	30 jaar	1-1-2026	22.614	23.060
De Ettingen BV, leningdeel V	30 jaar	1-1-2026	71.566	72.976
			116.272	122.335
omschrijving	*looptijd*	*einddatum*		
Koningshoeve BV, leningdeel III	20 jaar	1-1-2019	40.137	47.969
Koningshoeve BV, leningdeel I	30 jaar	1-1-2029	52.574	53.673
Koningshoeve BV, leningdeel II	30 jaar	1-1-2029	44.254	65.783
Koningshoeve BV, leningdeel V	30 jaar	1-1-2029	296.725	301.768
Koningshoeve BV, leningdeel VII	10 jaar	5-1-2017	57.633	71.690
			491.323	540.883

omschrijving	*looptijd*	*einddatum*	**31-12-2018**	**31-12-2017**
St. Agrarische bedrijven	30 jaar	1-1-2029	30.734	31.306
			30.734	31.306

Debiteuren algemeen	**679.909**	**635.736**
Dubieuze debiteuren	**-**	**-112.428**
Vooruitbetaalde bedragen	**23.531**	**8.069**

De vooruitbetaalde lasten per 31 december 2018 bestaan uit: kosten project voorbereiding zonne-energie (€ 14.013), aansprakelijkheidsverzekering bedrijven 1e kwartaal 2019 (8.755) en overige (€ 762)

Nog te ontvangen bedragen	**24.652**	**98.803**

Specificatie:

Levering melk december 2018	8.530	-
Huur 2018 parkeerterrein Expo	8.633	-
Beheervergoeding Koningshoeve	499	-
Rente obligaties	6.899	6.005
Rente spaarrekening	92	352
Renovatie fort Liebrug	-	16.901
Subsidie herstel dak fort Benoorden	-	75.545
	24.652	**98.803**

Overige vorderingen	**42.004**	**88.027**

Overige vorderingen op Campina-Melkunie in verband met de melkleveringsovereenkomsten (€ 19.340) en terreininvesteringen Dance Valley (€ 22.663,60)

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rent typische looptijd korter dan één jaar		
Uitzetting Rijk's schatkist	**13.832.164**	**15.282.164**

Rijk's schatkist

Drempelbedrag 2018 (0,75% van begrotingstotaal) 250.000

Het bedrag aan middelen per kwartaal dat buiten 's Rijks schatkist is aangehouden

	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Buiten schatkist gehouden	115.293	240.661	245.453	234.139
Ruimte onder drempelbedrag	134.707	9.339	4.547	15.861
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Liquide middelen

Spaarrekening 68.35.42.346	217.610	210.610
ING zakelijke bonus spaarrekening	8.069	8.069
ING Bank 67.12.11.382	8.460	23.646
Kas	6.532	4.995
	240.671	**247.320**

	31-12-2018	31-12-2017
PASSIVA		
Reserves en fondsen		
Algemene reserve SPW		
Saldo per 1 januari	53.027	52.630
Bij: Rentetoevoeging	409	397
Toevoeging resultaat Spaarnwoude	-	-
Af: Onttrekking	-	-
Saldo per 31 december	53.436	53.027

De toevoeging aan de Algemene reserve betreft een deel van de ontvangen rente over 2018. Voor specificatie van de onttrekkingen zie bijlage I-B Toelichting investeringen t.l.v. reserve.

Bestemmingsreserve Beheer SPW		
Saldo per 1 januari	4.141.429	4.721.694
Bij: Rentetoevoeging	31.914	35.622
Overige toevoegingen	307.382	23.464
Af: Onttrekking	-1.438.411	-639.350
Saldo per 31 december	3.042.314	4.141.429

De afname van de bestemmingsreserve beheer betreft de in de begroting opgenomen dekking van de exploitatielasten ad € 587.632. Voor de uitvoering van projecten is een bedrag van € 850.779 onttrokken, zijnde uitvoering groot onderhoud (extra budget) Spaarnwoude. De rente toevoeging over 2018 bedraagt € 31.914. Het exploitatieresultaat ad € 307.382 is aan de reserve toegevoegd. Voor specificatie van de onttrekkingen zie bijlage I-B Toelichting investeringen t.l.v. reserve.

Bestemmingsreserve Beheer Tacitus tunnel SPW		
Saldo per 1 januari	30.339	35.630
Bij: Rentetoevoeging	234	269
Overige toevoegingen	-	-
Af: Onttrekking	-2.335	-5.560
Saldo per 31 december	28.238	30.339

Aan de reserve beheer Tacitustunnel is een bedrag van € 234 aan rente toegevoegd en is een bedrag van € 2.335 onttrokken voor het beheer.

	31-12-2018	31-12-2017
Bestemmingsreserve Investeringen SPW		
Saldo per 1 januari	2.489.249	2.086.059
Bij: Rentetoevoeging	19.182	15.738
Overige toevoegingen	24.786	1.002.338
Af: Onttrekking	-567.397	-614.886
Saldo per 31 december	1.965.820	2.489.249

De toevoeging aan de bestemmingsreserve investeringen betreft een deel € 19.182 aan ontvangen rente over 2018. De overige toevoegingen aan de reserve € 24.786 bestaan uit de ontvangen (eenmalige) opbrengst van € 13.376 uit de verkoop van grond langs A9 en een bedrag van € 11.410 t.b.v. een eenmalige vergoeding recht van erfpacht Liedeweg 37. Een bedrag van € 567.632 is aan de reserve onttrokken ten behoeven van de uitvoering van diverse projecten. Voor specificatie van de onttrekkingen zie bijlage I-B Toelichting investeringen t.l.v. reserve.

Bestemmingsreserve SMG		
Saldo per 1 januari	6.295.265	6.573.717
Bij: Rentetoevoeging	1.971	1.946
Overige toevoegingen	119.162	168.118
Af: Onttrekking	-558.421	-448.516
Saldo per 31 december	5.857.977	6.295.265

De rente toevoeging over 2018 bedraagt € 1.971, De overige toevoeging ad € 119.162, betreft een toevoeging aan de reserve ad € 53.571 conform begroting en het exploitatie resultaat ad € 65.591 over 2018. De onttrekking aan de bestemmingsreserve SMG ad € 558.421, betreft de in de begroting opgenomen dekking van de exploitatielasten ad. € 458.421 en een onttrekking ad € 100.000 (besluit 2018/22) ten behoeve van de bijdrage van SMG aan de bestemmingsreserve beheer Nationaal Monument MH17. Voor specificatie van de onttrekkingen zie bijlage I-B Toelichting investeringen t.l.v. reserve.

Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SMG		
Saldo per 1 januari	420.554	309.189
Bij: Rentetoevoeging	132	92
Overige toevoegingen	132.386	131.531
Af: Onttrekking	-114.790	-20.257
Saldo per 31 december	438.282	420.554

De rente toevoeging over 2018 bedraagt € 132 en de overige toevoeging aan de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SMG ad € 132.386 (besluit 2015/14) betreft de jaarlijkse reservering voor toekomstig grootonderhoud en (vervangings)investeringen, conform begroting. Een bedrag van € 114.790 is onttrokken ten behoeve van groot onderhoud. Voor specificatie van de onttrekkingen zie bijlage I-B Toelichting investeringen t.l.v. reserve.

	31-12-2018	31-12-2017
Bestemmingsreserve SMG beheer monument MH17		
Saldo per 1 januari	-	-
Bij: Rentetoevoeging	-	-
Overige toevoegingen	900.000	-
Af: Onttrekking	-20.722	-
Saldo per 31 december	879.278	-

Op 18 oktober 2018 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot het instellen van de bestemmingsreserve beheer Nationaal Monument MH17 (besluit 2018/22) en een bedrag van € 100.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van deze reserve (besluit 2018/22). Voorts is er een bedrag van € 800.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve. Zijnde een gezamenlijke bijdrage aan het beheer van dit monument van de Provincie Noord-Holland, gemeente Haarlemmermeer en het Rijk. De onttrekking van € 20.722 betreft de kosten van het beheer van het monument over 2018.

Algemene reserve SGP		
Saldo per 1 januari	2.488.715	2.295.146
Bij: Rentetoevoeging	20	46
Overige toevoegingen	221.151	199.606
Af: Onttrekking	-27.125	-6.083
Saldo per 31 december	2.682.760	2.488.715

Volgens besluit AB van 8 september 2005 (Beheersregeling Haarlemmermeer) wordt jaarlijks het resultaat toegevoegd aan de algemeen reserve SGP. De rente toevoeging over 2018 bedraagt € 20. De Overige toevoegingen ad. € 221.151 betreft het exploitatie resultaat ad € 196.151 van de in beheer zijnde deelgebieden en een bedrag van € 25.000 conform begroting 2018. Een bedrag van € 27.125 is onttrokken aan de reserve wegens kosten erfpacht Tuinen van West ad € 9.657, extra onttrekking van € 16.482 ten behoeve van dekking CAO verhoging inhuur RNH en ten behoeve van kosten recreatiemonitor een bedrag van € 986.

Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SGP		
Saldo per 1 januari	2.028.844	1.605.351
Bij: Rentetoevoeging	16	32
Overige toevoegingen	497.882	494.667
Af: Onttrekking	-338.437	-71.206
Saldo per 31 december	2.188.305	2.028.844

Volgens AB besluit (Beheerregeling SGP) wordt jaarlijks een bedrag conform begroting toegevoegd aan de bestemmingsreserve SGP t.b.v. toekomstige vervangingsinvesteringen. Het toegevoegde bedrag over 2018 bedraagt € 497.882. De rente toevoeging over 2018 bedraagt € 16. Een bedrag van € 338.437 is onttrokken aan de reserve wegens grootonderhoud infrastructuur en bruggen € 330.746 en een bedrag van € 7.691 wegens terreinverbeteringen Mysteryland.

Totaal reserves	**17.136.409**	**17.947.422**

	31-12-2018	31-12-2017
Schulden op korte termijn		
Crediteuren	**868.529**	**443.670**

De post crediteuren bestaat uit de betalingen die per 31 december onderweg zijn.

De belaste activiteiten betreffen de verhuur van het pand Genieweg 46 aan Recreatie Noord Holland NV, verhuur pand Genieweg 50, gedeeltelijk, aan restaurant Onder de Platanen, cultuur technische onderhoudswerkzaamheden voor de Gemeente Haarlemmermeer en diverse evenementen zoals Dance Valley, Dutch Valley Mysteryland en Strong Viking Run. De educatie- en agrarische activiteiten boerderij Zorgvrij zijn met ingang van 2018 met btw belast.

Nog te betalen bedragen	**200.770**	**190.204**
Kosten betalingsverkeer ING	318	308
Onderhoudswerkzaamheden SPW	-	7.307
Belasting 4e kwartaal	56.338	36.432
Onderhoud, bediening en beheer Schalkwijkerbrug SGP	24.000	23.600
Onderhoud, bediening en beheer fietsbrug Zwanenburg SGP	77.500	78.500
Subsidie CRM tunnel (voorbereiding)	42.613	42.613
Overige	-	1.444
	200.770	190.204
Aangegane verplichtingen	**18.053**	**364.575**
De specificatie luidt:		
Afronding onderhoudsbestek SPW	-	121.404
Afronding grootonderhoud en vervangingen SPW, extra budget	18.053	243.171
	18.053	364.575

De verplichting ad € 18.053 betreft werkzaamheden grootonderhoud brug Groene Weelde en laatste termijn maaiwerkzaamheden.

Provincie - Investeringssubsidies		**114.180**	**-**
	Bijdrage	Uitgaven t/m 2018	Verschil
Renovatie dak Fort benoorden Spaarndam	492.888	492.888	-
Renovatie Fort Liebrug Haarlemmerliede	200.000	110.820	89.180
Verplaatsen veerpont de Opstapper	25.000	-	25.000
	717.888	603.708	114.180

Bovenstaande specificatie geeft het saldo van de vooruit ontvangen subsidie Provincie Noord Holland weer, betreffende de projecten renovatie dak fort Benoorden Spaarndam en voorbereiding CRM Tunnel.

	31-12-2018	31-12-2017
Vooruitontvangen bedragen	**198.311**	**219.725**
De specificatie luidt:		
Huren/pachten	8.763	7.600
Schade herstel beplantingen	42.281	48.324
Ontvangen voorschotten servicekosten	18.572	78.530
Nog te verrekenen waarborgsommen	33.922	30.355
Zakelijkrecht Tennet	-	11.915
Investeringsbijdrage Awakenings	80.000	40.000
Gemeente Velsen subsidie	-	3.000
Investeringsbijdrage Vliegende Vrienden	10.000	-
Nationaal restauratiefonds molen de Veer	4.500	-
Overige	273	-
	198.311	219.725

De vooruit ontvangen huren en pachten ten behoeve van 2018 bedragen € 8.763. Een bedrag van € 42.281 is ontvangen voor schade herstel van terreinen van o.a. Staats Bos Beheer en Tennet TSO. De vooruit ontvangen bedragen aan service kosten ad € 18.572 over een periode t/m 2017 dienen ter verrekening van de kosten nutsvoorzieningen en servicekosten worden verrekend zodra de eindafrekeningen zijn ontvangen. De nog te verrekenen waarborgsommen bedragen € 33.922. De organisator van Awakenings levert jaarlijks t/m 2019 een investeringsbijdrage van € 40.000 (2017 en 2018 € 80.000). De organisator van Vliegende Vrienden heeft een donatie van € 10.000 betaald voor een nog nader te bepalen object. Ten behoeve van onderhoud aan molen de Veer is een bedrag van € 4.500 ontvangen. de post overige van € 273 betreft een uitgegeven TGO voor 2019.

Derden - Investeringsbijdrage		**394.154**	**387.553**
	Bijdrage	Uitgaven t/m 2018 2018	Verschil
Inrichting park Vijhuizen	1.507.528	1.273.011	234.517
Project speel- en rustplekken	134.154	54.963	79.191
Project Big spotters hill	227.320	228.094	-774
Project aanleg park Zwaanshoek	1.278.867	1.325.657	-46.792
	3.147.869	2.881.725	266.143
Verbetering Plesmanhoek	33.372	7.049	26.322
Saldo bijdrage gemeente Haarlemmermeer	3.181.240	2.888.775	292.465

Stichting Mainport en Groen (SMG) heeft in 2013 een bedrag van € 1.613.632 betaald voor de uitvoering van de projecten park Vijfhuizen, speel en rustplekken en big spotters hill. De gemeente Haarlemmermeer heeft voor de uitvoering van deze projecten vanaf 2014 nog eens bedrag van € 255.370 betaald. Voor de uitvoering van het project aanleg park Zwaanshoek heeft de gemeente Haarlemmermeer deelbetalingen gedaan vanaf 2014 voor een totaalbedrag van € 1.278.867. Inmiddels zijn deze projecten afgerond en resteert een bedrag van € 266.143. Dit bedrag wordt beschikbaar gesteld voor de financiering van het project kwaliteitsimpuls Plesmanhoek. Voorts heeft gemeente Haarlemmermeer nog een bedrag van € 33.372 bijgedragen voor dit project. Per saldo is nu voor de uitvoering van dit project een budget beschikbaar van € 292.465 .

Baggeren natuurgebied Kluur	60.000	-	60.000
Uitvoering 380KV leiding	365.751	392.795	-27.044
Uitkering gewasschade aanleg gasleiding	43.703	-	43.703
Project begeleiding Velsertunnel	18.000	18.000	-
Aanleveren grond	25.030	-	25.030
	3.693.724	3.299.570	**394.154**

De gemeente Amsterdam heeft een bedrag van € 60.000 betaald voor de uitvoering van bagger werkzaamheden in natuurgebied Kluur. Voor de uitvoering van de werkzaamheden betreffende de aanleg 380KV leiding heeft Tennet een bedrag betaald van € 365.751. In 2019 wordt het nog te ontvangen bedrag van € 27.044 verrekend. Van Gasunie is een bedrag ontvangen van € 43.703 zijnde vergoeding gewasschade. Voorts heeft het AB besloten een deel van de opbrengst verkoop van graslanden € 18.000 beschikbaar te stellen voor de begeleiding van het project Velsertunnel. Inmiddels is dit project afgerond en is het resterende bedrag van € 13.376 worden toegevoegd aan de reserves. Van KWS Infra is een bedrag van € 25.030 ontvangen ten behoeve van zandleveringen, dit bedrag zal gebruikt worden voor herstel van schade.

Niet in de Balans opgenomen activa en verplichtingen:

Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) is de verzelfstandigde afdeling Groenbeheer van de provincie Noord-Holland, met de provincie als enige aandeelhouder. RNH is een uitvoeringsorganisatie, die als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen werkt.

Er wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte uren. De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract dat 5 jaar is vastgelegd, eerst van 2009-2013. In 2013 zijn het raamcontract en de dienstverlening van RNH geëvalueerd. De overwegend positieve uitkomst heeft geleid tot een verlenging van het raamcontract met nog eens 5 jaar (2014-2018). In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan worden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de GR-en en de MRA (en de rol van RNH daar in) is de intentie de contracten te verlengen met 2 jaar (dus 2019-2020).

De Stichting Mainport en Groen (SMG) heeft zich vanaf 1996 bezig gehouden met de uitvoering van het Convenant Mainport Schiphol en Groen. Daarbij heeft de stichting gronden laten verwerven en inrichten. In het Convenant is bepaald dat de provincie Noord-Holland en de gemeente Haarlemmermeer verantwoordelijk zijn voor het beheer van de ingerichte terreinen. Deze partijen hebben de uitvoering van het operationeel beheer toegewezen aan het Recreatieschap Spaarnwoude, conform het bij het Convenant behorende uitvoeringsplan. De beschikbaar gestelde afkoopsom bedraagt € 7.266.000,-. De afkoop is berekend over een periode van 25 jaar. Overeenkomstig de gemaakte afspraken staan zowel de provincie Noord-Holland als de gemeente Haarlemmermeer op de langere termijn elk voor 50% garant voor de voortzetting van het beheer van de gebieden.

HET GECONSOLIDEERDE OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR 2018

Deelprogramma	Jaarrekening 2018 lasten	Jaarrekening 2018 baten	Jaarrekening 2018 saldo	Begroting 2018 lasten	Begroting 2018 baten	Begroting 2018 saldo	Jaarrekening 2017 lasten	Jaarrekening 2017 baten	Jaarrekening 2017 saldo
1 Gebiedsbeheer	6.509.301	4.437.643	- 2.071.658	7.274.670	3.232.914	- 4.041.756	4.543.449	1.353.239	- 3.190.210
2 Toezicht	563.627	-	- 563.627	607.888	-	- 607.888	580.584	-	- 580.584
3 Financiën	206.610	53.877	- 152.733	196.499	47.002	- 149.497	171.343	62.250	- 109.093
4 Bestuursadvisering	464.620	-	- 464.620	297.355	-	- 297.355	275.761	-	- 275.761
5 Secretariaat	140.175	-	- 140.175	136.273	-	- 136.273	130.737	-	- 130.737
6 Communicatie	217.360	-	- 217.360	207.400	-	- 207.400	174.440	-	- 174.440
7 Inrichting & ontwikkeling	360.369	248.116	- 112.253	2.165.468	1.936.106	- 229.362	1.824.241	3.660.462	1.836.221
Bijdrage participanten		2.911.413	2.911.413		2.911.413	2.911.413		2.892.611	2.892.611
Totaal lasten en baten	**8.462.062**	**7.651.049**	**- 811.013**	**10.885.553**	**8.127.435**	**- 2.758.118**	**7.700.555**	**7.968.562**	**268.007**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**- 811.013**			**- 2.758.118**			**268.007**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve SPW	409	-	409	302	-	302	397	-	397
Onttrekking algemene reserve SPW	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoeging bestemmingsres. Beheer SPW	339.296	-	339.296	33.000	-	33.000	59.086	-	59.086
Onttrekking bestemmingsres. Beheer SPW	-	1.438.411	- 1.438.411	-	2.096.432	- 2.096.432	-	639.350	- 639.350
Toevoeg. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	234	-	234	100	-	100	269	-	269
Onttrek. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	-	2.335	- 2.335	-	4.091	- 4.091	-	5.560	- 5.560
Toevoeging bestemmingsres. Invest. SPW	43.969	-	43.969	12.000	-	12.000	1.018.076	-	1.018.076
Onttrekking bestemmingsres. Invest. SPW	-	567.397	- 567.397	-	549.449	- 549.449	-	614.886	- 614.886
Toevoeging Algemene reserve SGP	221.171	-	221.171	26.417	-	26.417	199.652	-	199.652
Onttrekking Algemene reserve SGP	-	27.125	- 27.125	-	44.807	- 44.807	-	6.083	- 6.083
Toevoeg. best.reserve verv.investeringen SGP	497.898	-	497.898	497.882	-	497.882	494.699	-	494.699
Onttrekk. bestemmingsres. vervangingsinv. SGF	-	338.437	- 338.437	-	229.789	- 229.789	-	71.206	- 71.206
Toevoeging bestemmingsreserve SMG	121.133	-	121.133	55.171	-	55.171	170.064	-	170.064
Onttrekking bestemmingsreserve SMG	-	558.421	- 558.421	-	458.421	- 458.421	-	448.516	- 448.516
Toevoeg best reserve SMG investering	132.518	-	132.518	132.386	-	132.386	-	-	-
Onttrek best reserve SMG investering	-	114.790	- 114.790	-	132.387	- 132.387	131.623	20.257	111.366
Toevoeg best reserve SMG MH17	900.000	-	900.000	-	-	-	-	-	-
Onttrek best reserve SMG MH17	-	20.722	- 20.722	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten en baten	**10.718.688**	**10.718.688**	**-**	**11.642.811**	**11.642.811**	**-**	**9.774.420**	**9.774.420**	**-**
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**10.718.688**	**10.718.688**	**-**	**11.642.811**	**11.642.811**	**-**	**9.774.420**	**9.774.420**	**-**

GECONSOLIDEERDE OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	rekening 2018	begroting 2018	rekening 2017
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	2.844.256	2.772.941	2.815.894
Bestuurskosten	3.756	8.307	2.907
Kantoorkosten	35.633	48.733	466.140
Vervoerskosten	53.560	53.560	46.604
PR & marketing	50.102	47.400	21.491
Bedrijfskosten	3.083.080	3.092.718	2.405.653
Projectkosten*	2.380.277	4.819.587	1.908.750
Afschrijvingen	26.205	41.057	26.643
Rentekosten	5.135	1.250	1.298
Bijzondere baten en lasten	- 19.942	-	5.177
Totaal lasten	**8.462.062**	**10.885.553**	**7.700.555**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	2.192.675	2.123.500	2.190.001
Financiële baten	53.877	47.002	54.141
Overige opbrengsten	2.361.215	2.466.904	2.736.070
Project subsidies	131.869	578.616	95.740
Totaal baten	**4.739.636**	**5.216.022**	**5.075.951**
Resultaat deelprogramma's	**- 3.722.426**	**- 5.669.531**	**- 2.624.604**
Bijdrage participanten	2.911.413	2.911.413	2.892.611
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**- 811.013**	**- 2.758.118**	**268.007**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve SPW	409	302	397
Onttrekking algemene reserve SPW	-	-	-
Toevoeging bestemmingsres. Beheer SPW	339.296	33.000	59.086
Onttrekking bestemmingsres. Beheer SPW	- 1.438.411	- 2.096.432	- 639.350
Toevoeg. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	234	100	269
Onttrekk. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	- 2.335	- 4.091	- 5.560
Toevoeging bestemmingsres. Invest. SPW	43.969	12.000	1.018.076
Onttrekking bestemmingsres. Invest. SPW	- 567.397	- 549.449	- 614.886
Toevoeging Algemene reserve SGP	221.171	26.417	199.652
Onttrekking Algemene reserve SGP	- 27.125	- 44.807	- 6.083
Toevoeg. best.reserve verv.investeringen SGP	497.898	497.882	494.699
Onttrekk. bestemmingsres. vervangingsinv. SGP	- 338.437	- 229.789	- 71.206
Toevoeging bestemmingsreserve SMG	121.133	55.171	170.064
Onttrekking bestemmingsreserve SMG	- 558.421	- 458.421	- 448.516
Toevoeg best reserve SMG investering	132.518	132.386	-
Onttrek best reserve SMG investering	- 114.790	- 132.387	111.366
Toevoeg best reserve SMG MH17	900.000	-	-
Onttrek best reserve SMG MH17	- 20.722	-	-
Gerealiseerde resultaat	**-**	**-**	**-**

* projectkosten zijn inclusief inhuur personeel RNH incidenteel, groot onderhoud en overige investeringen

BESTUURSSAMENVATTING 2018 SPAARNWOUDE

Inleiding

Ontspanning in de natuur in vele opzichten, dat is recreatiegebied Spaarnwoude. Het gebied biedt een rijkdom aan landschappen: van polders tot veenweiden tot bos tot machtige uitzichtheuvels. Een plek waar je stoere outdoor activiteiten kunt ondernemen zoals skiën, quadrijden, feesten, lasergamen en wielrennen. Maar de rust opzoeken kan ook met het scala aan wandel-, fiets- en paardrijdroutes. In de zomer kun je komen zwemmen aan de Veerplas of Westbroekplas. Liefhebbers van oude dorpen, forten en dijken kunnen hier hun hart ophalen. Spaarnwoude ligt in tussen het stedelijk gebied van Kennemerland en Amsterdam. De provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Haarlem, Haarlemmermeer en Velsen dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en de ontwikkeling van dit gebied.

Geconsolideerde jaarrekening met beperkt negatief resultaat

De geconsolideerde jaarrekening van Spaarnwoude laat over 2018 een negatief resultaat zien van € 811.013. Het uiteindelijke saldo van 2018 is echter behoorlijk positiever dan begin het jaar begroot was: de begroting ging namelijk uit van een negatief resultaat van € 2.758.118. De verbetering van het negatieve resultaat is voornamelijk incidenteel van aard. Dit wordt veroorzaakt door: (1) een nieuwe afschrijvingssystematiek. Vervangingen van omvangrijke projecten, zoals bruggen, worden voortaan conform de BBV 'geactiveerd' op de balans. Deze afschrijvingslasten komen pas in 2019 tot uitdrukking in de exploitatie en boden in 2018 een eenmalig voordeel van € 863.916.
(2) het niet afronden van alle werkzaamheden in het kader van het wegwerken van achterstallig onderhoud in Spaarnwoude-oud
(3) Vroegtijdige ontvangst van het meerjarig beheergeld voor het MH-17 monument
(4) Daarnaast zijn er enkele vertragingen in (externe) projecten.

Financiële kerncijfers

Resultaat totaal 2018

	Jaarrekening	Begroting 2018	Verschil
Lasten	8.462.062	10.885.553	2.423.491
Baten (incl. participantenbijdrage)	7.651.049	8.127.435	-476.386
Saldo	**-811.013**	**-2.758.118**	**1.947.105**

Participantenbijdrage 2018

Provincie NH	1.502.509
Gemeente Amsterdam	473.821
Gemeente Haarlem	403.496
Gemeente Velsen	114.742
Gemeente H'meer	403.256
Gemeente H'liede en Spaarnwoude	13.589
Totaal	**2.911.413**

Belangrijke bestuurlijke besluiten

2018 was een belangrijk jaar: het schap heeft een aantal ontwikkelingen ingezet met het oog op de toekomst. De belangrijkste zijn:

1. Het bestuurlijke ambitiedocument Spaarnwoude Park 2040 is vastgesteld als opmaat voor verdere visievorming.
2. Een nieuwe beheermethodiek is vastgesteld waarbij de beheerkosten zijn doorgerekend op vijf standaard kwaliteitsniveaus.
3. Het schap heeft besloten de participantenbijdrage vanaf 1 januari 2019 structureel te verhogen om het beheertekort van € 2 miljoen te dekken. Door dit besluit ziet de meerjarenbegroting 2019 - 2023 er financieel gezond uit.
4. De gemeenschappelijke regeling (GR) is geactualiseerd, gezien de bestuurlijke herindeling van Haarlemmerliede en Spaarnwoude bij de gemeente Haarlemmermeer vanaf 1 januari 2019.
5. Tot slot is gewerkt aan kaders voor een nieuwe verplichte afschrijvingssystematiek. Het recreatieschap is vanaf 2018 verplicht investeringen in maatschappelijk nut te activeren.

Beleids- en programmaverantwoording

Recreatiegebied Spaarnwoude is gevormd als recreatiegebied met als doel het ontlasten van steden en natuurgebieden door aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap Spaarnwoude kent twee hoofdtaken:

1. Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en gerealiseerde voorzieningen.
2. Vernieuwen van het aanbod om het te laten aansluiten bij de wensen en behoeften van de recreant.

Voor Spaarnwoude zijn de doelen dan ook vastgesteld binnen de kaders van de gemeenschappelijke regeling en de ontwikkelingsvisie van het recreatieschap. Deze door bestuur vastgestelde doelen dienen als het toetsingskader voor de reguliere en incidentele inspanningen uit het begrote jaarprogramma. Dit jaarlijkse programma van het recreatieschap heeft als hoofddoel het vormen van een onmisbaar en duurzaam groen recreatiegebied als onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam.

Het bestuur van het recreatieschap bestaat uit bestuurders van de omliggende gemeenten. De gemeenten Amsterdam, Haarlem, Haarlemmermeer, Velsen, Haarlemmerliede en Spaarnwoude (tot de herindeling bij Haarlemmermeer per 1-1-2019) werken samen met de provincie Noord-Holland in de Gemeenschappelijke Regeling recreatieschap Spaarnwoude. Dit bestuur bepaalt de ambities, doelen en regels.

Highlights per doel

Hieronder staan de belangrijkste mijlpalen die recreatieschap Spaarnwoude in 2018 heeft gerealiseerd.

1. Duurzaam beheer bestaand gebied

- **MH17-monument in beheer:** het Nationaal Monument MH17 in Park Vijfhuizen is in beheer genomen.
- **Fort benoorden Spaarndam:** de reparaties aan het dak van Fort benoorden Spaarndam afgerond.
- **Kwaliteitsimpuls door aanpak achterstallig onderhoud met investering van € 1,5 miljoen:** het bestuur heeft besloten om een deel van de achterstand in groot onderhoud en vervangingsinvesteringen weg te werken (besluit 2018/1). Het gebruik en de veiligheid van het gebied is daarmee beter gegarandeerd. Op fietspaden worden verzakkingen hersteld en asfalt gerepareerd. In de wandelpaden worden de gaten en het onregelmatige oppervlak hersteld, zodat gezinnen met kinderwagens en mindervaliden weer fatsoenlijk van de paden gebruik kunnen maken. Reparaties staan op de rol aan enkele toegangswegen naar het gebied, die in slechte staat zijn. Andere investeringen zijn in reparatie van banken, picknicksets en verbeteren van zwemwaterkwaliteit bij de Watergeus en het naaktrecreatieterrein.
- **Structurele verhoging participantenbijdrage:** in de periode 2014 - 2017 is door middel van het programma Duurzaam Spaarnwoude inzet gepleegd om het beheertekort te dekken met extra inkomsten en bezuinigingen. Dit was een eerste aanzet tot verbeteringen. Adviesbureau Cyber heeft in 2018 vervolgens berekend dat er een structureel jaarlijks tekort is van 1,9 miljoen euro. Dit structurele bedrag is nodig om het gebied met de huidige inrichting te kunnen beheren op een acceptabel niveau (niveau B uit de beheersystematiek van CROW). Bovendien becijferde Cyber dat het achterstallig onderhoud 10,6 miljoen euro bedraagt. Dit achterstallig onderhoud moet in een periode van 10 jaar worden weggewerkt om te voorkomen dat de achterstanden in het onderhoud nog verder oplopen. Om de begroting structureel in evenwicht te brengen, is in 2018 door het bestuur besloten de handen uit de mouwen te steken en structureel de participantenbijdrage te verhogen met € 1,9 miloen tot in totaal € 3,5 miljoen (met ingang van 2019).

2. Beter benutten structuur gebied

- **Ambitiedocument Spaarnwoude Park als inspiratie voor vernieuwing:** Spaarnwoude bereidt zich op tijd voor op de toekomst: de steden rondom het gebied groeien stevig en actuele thema's zoals energietransitie, klimaatadaptatie, streekgericht boeren en inspelen op de veeleisende recreant vragen om een lange termijnvisie. Met een wervend ambitiedocument is 'Spaarnwoude Park 2040' door het bestuur gelanceerd. Met het ambitiedocument Spaarnwoude Park heeft recreatieschap Spaarnwoude een inspirerend verhaal in handen, waarmee op een nieuwe manier naar de toekomst van het gebied kan worden gekeken. Kansen liggen er door het gebied meer als een groot gewilder en steviger stadspark te beschouwen waar de actieve bezoeker sterke natuur ontmoet. Met deze aanpak geeft het bestuur inhoud aan een van de aanbevelingen uit het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer uit 2017. De denkkracht van de vele stakeholders in en om het gebied is hiervoor als basis gebruikt. Het visietraject draagt daarom ook sterk bij aan de vergroting van het maatschappelijk draagvlak, doel 4. In 2019 volgt vertaling naar een visie met uitvoeringsprogramma voor meerjarige investeringen- en onderhoud.

Ambitie 1973: Recreatieplan
Een van de grootste recreatiegebieden van Nederland

Ambitie 2018: Spaarnwoude Park
Een van de grootste en meest veelomvattende metropolitane parken ter wereld

3. Aantrekkelijk gebied door ontwikkeling

- **Restauratie fort Liebrug:** in 2018 is in deelgebied Spaarnwoude geïnvesteerd in de heringebruikname van fort Liebrug. Het schap is gestart met de restauratie van het fort uit en Stadsherstel neemt als ondererfpachter de herontwikkeling van het fort ter hand. Fort Liebrug krijgt daarmee maatschappelijke waarde en cultuurhistorisch erfgoed een duurzame toekomst. en zijn
- **Diverse evenementenaanbod:** het afgelopen jaar is een breed scala aan sport- en muziekevenementen geweest, zoals Vliegende vrienden van Amstel live, het culturele festival Keltfest, stoere runs door de modder en dancefestivals. In totaal zijn er 15 unieke festivals geweest, verdeeld over 23 festivaldagen. De festivals trokken 431.000 bezoekers. De meeste evenementen waren in het deelgebied Oostenbroek, rondom de uitzichtheuvel. Andere ontwikkelingen zijn het verbeteren van het evenemententerrein Oostenbroek; de inkomsten uit evenementen worden voor een deel direct terug-geïnvesteerd voor het optimaliseren van het gebied. Denk aan drainage van parkeervelden, zodat na evenementen het terrein sneller weer bruikbaar is voor de recreant.

4. Maatschappelijke functie & draagvlak

- **Nauwere samenwerking ondernemersvereniging Spaarnwoude geeft Energie:** in 2018 heeft Recreatieschap Spaarnwoude een extra impuls gegeven aan de samenwerking met de ondernemers die actief zijn in het recreatiegebied. Zeilen, paardrijden, paintballen, skiën, overnachten in een tiny house of uit eten aan het water. Er is van alles te doen in Spaarnwoude, dankzij de diversiteit aan ondernemers in het recreatiegebied. Een meerderheid van deze ondernemers heeft zich verenigd onder de naam 'Spaarnwoude Geeft Energie', met als doel om de samenwerking in de vorm van arrangementen en gebiedspromotie te stimuleren. Recreatieschap Spaarnwoude vindt deze samenwerking belangrijk en heeft in 2018 een impuls gegeven aan Spaarnwoude Geeft Energie in de vorm van een projectmedewerker en extra promotiebudget. De ondernemers dragen uiteraard ook zelf een steentje bij.

- **Succesvolle stichting van vrijwilligers Landje van Gruijters:** op 17 mei 2018 is het Landje van Gruijters officieel opgeleverd. Stichting Duurzaam Natuurbeheer Landje van Gruijters heeft in 2017 van de jubilerende J.C. Ruigrokstichting geld ontvangen, waarmee mooie dingen gedaan zijn. Daardoor konden ze, met de hulp van veel vrijwilligers inrichtings- en beheermaatregelen uitvoeren. Zo is er een eiland aangelegd van grind, speciaal voor kluten, plevieren en sterns. Daarnaast is een deel van het riet gemaaid. Er zijn broedholen aangebracht voor bergeenden en een nestwand voor de ijsvogel.

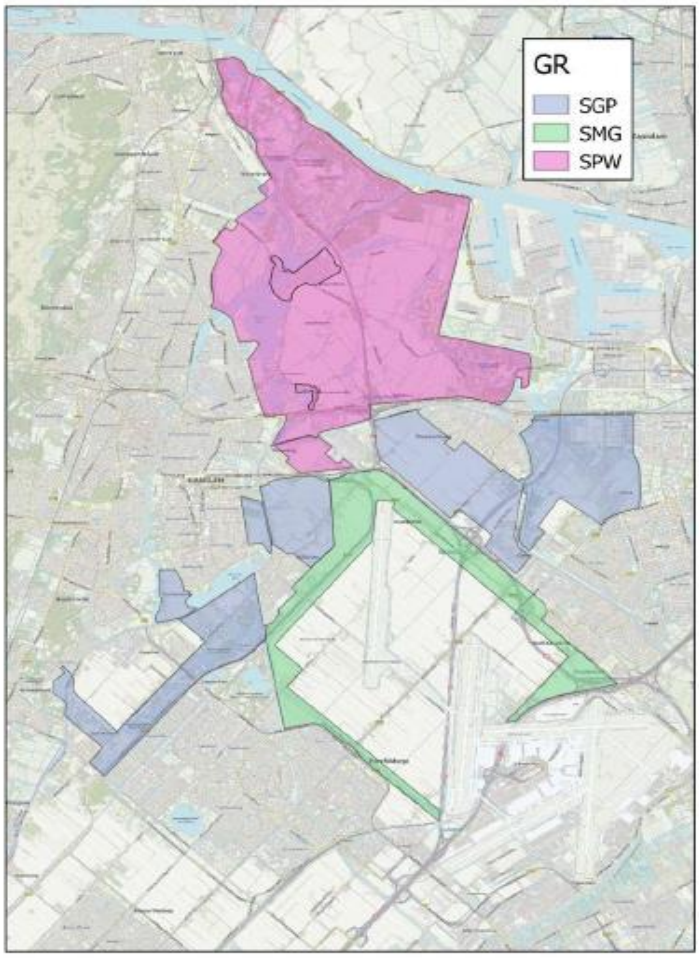
- **Verbreding educatie informatieboerderij Zorgvrij:** bij de informatieboerderij zijn drie nieuwe ontwikkelingen. Als eerste is een boerenjongens- en meidenclub gestart op woensdagmiddag met kinderen tussen de 7 en 10 jaar. In de 10 volgeboekte lessen staat steeds een ander aspect van werken en leven op een boerderij centraal. Ten tweede zijn er lessen voor groep 8 die uitgaan van een nieuwe wetenschap met de natuur als uitvinder en inspiratie voor duurzaamheid: bio-mimicry. Tot slot is de workshopruimte maar liefst vier maal vaker verhuurd.

- **Weidevogels:** op het gebied van verbeteren van de weidevogelstand zijn diverse initiatieven geweest: (1) het agrarisch natuurbeheer van de verenigde boeren in het agrarisch collectief Noord-Holland Zuid is weidevogelvriendelijk, (2) in de Hekslootpolder telt een vereniging weidevogels en neemt maatregelen tegen vossen met vossenroosters. Het schap steunt dit maatschappelijk initiatief en heeft ook een weidemolentje in de Oude Spaarndammerpolder hersteld. Hiermee kunnen plasdras-gebieden worden gerealiseerd tijdens het broedseizoen en (3) Nabij de Veerplas is een weidevogellandje gerealiseerd, dat optimaal is ingericht voor het broedseizoen. In 2018 zijn meer weidevogels waargenomen in het weidevogelkerngebied Spaarnwoude.
- **Participatie met visietraject:** zoals al aangegeven bij doel 1, kent het proces om te komen tot een toekomstvisie, een aanpak met brede consultatie van stakeholders.
- **Op pad met de boswachter:** in deelgebied Spaarnwoude is de boswachter gestart met natuur- en recreatie excursies (aanmeldingen via sociale media).

Drie deelgebieden

De uitwerking van de doelen in het jaarlijkse programma van het recreatieschap betekent onder andere dat het onderhoud en ontwikkeling van de recreatiegebieden voor de komende jaren een speerpunt is. Spaarnwoude heeft drie deelgebieden en derhalve drie verschillende opgaven (en dus ook financieel resultaat).

De drie deelgebieden zijn:
1. Spaarnwoude Oud (SPW), met de gebieden ten noorden van de A200
2. Spaarnwoude Strategisch Groen (SGP) met o.a. de Groene Weelde in Haarlemmermeer en Tuinen van West
3. Spaarnwoude Mainport en Groen (SMG) met o.a. Plesmanhoek en Park Vijfhuizen.

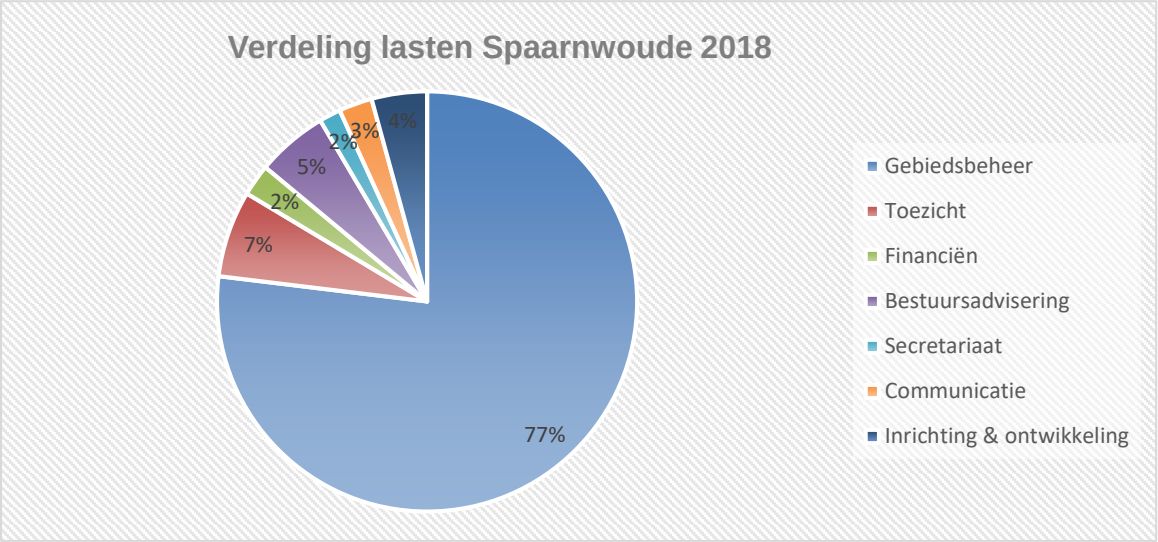

Hierin is binnen Spaarnwoude duidelijk onderscheid te maken in de opgave per gebied. Deelgebieden zoals Oosterbroek, Buitenhuizen en de Houtrak van Spaarnwoude Oud zijn bijna 50 jaar oud. Veel elementen zoals bruggen, paden en speeltuinen zijn verouderd. De vervanging en vernieuwing kost tijd en geld. Daarbij moet het schap ook de andere doelstellingen in het oog houden: hoe het gebruik kan worden gestimuleerd, en hoe de landschappelijke structuur het best tot zijn recht komt.

Deelgebieden SGP en SMG zijn relatief nieuwe gebieden, waar nog minder groot onderhoud nodig is. In deze deelgebieden is in 2018 ook niet veel ontwikkeld. Ontwikkelrichtingen komen in de toekomstvisie terug.

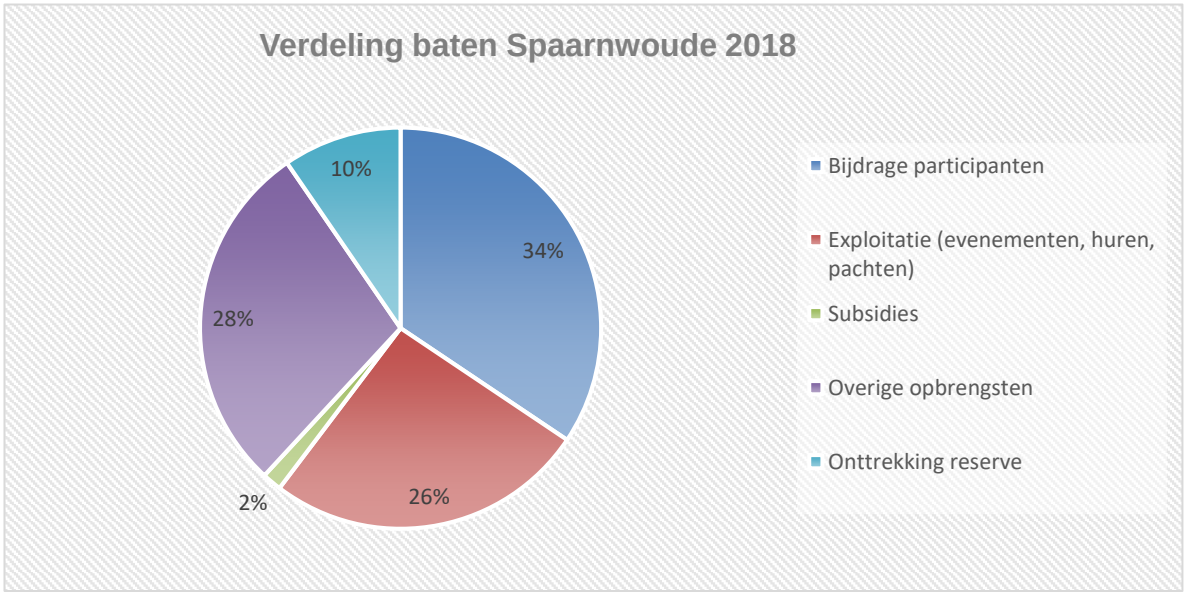
Kort overzicht financiën

De verschillende taken die het recreatieschap uitvoert zijn verdeeld over zeven deelprogramma´s. Naast inrichting en ontwikkeling, toezicht en beheer voert het recreatieschap een aantal 'overhead'-taken uit, te weten bestuursadvisering, secretariaat, financiën en communicatie. Meer dan driekwart (77%) van de lasten zijn voor beheer en onderhoud van het gebied. Dat is beduidend meer dan in 2017, toen 56% naar gebiedsbeheer ging. Dit komt mede door de kwaliteitsslag op onderhoud in deelgebied Spaarnwoude-oud, waar het schapsbestuur besloten had in 2018 extra geld voor vrij te maken. In 2018 waren en ten opzichte van 2017 dan weer minder lasten voor ontwikkeling: dit jaar ging 4% naar ontwikkeling en vorig jaar was dit 26%.

Naast kosten zijn er ook exploitatieopbrengsten. Het gaat om huren, erfpachten en vergunningen van bewoners en ondernemers in het gebied en vergoedingen voor terreinhuur bij muziek- en sportevenementen.

Verder ontvangt het recreatiegebied een jaarlijkse financiële bijdrage van de participanten (de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling). Deze bijdrage vulde in 2018 voor 34% de pot met baten. De exploitatieopbrengsten en de participantenbijdragen zijn verwerkt als baten in de begroting van het recreatieschap. Ook zijn er subsidies ontvangen voor het opknappen van de forten.

Reguliere en incidentele financiën 2018

De financiën van het recreatieschap kent reguliere en incidentele lasten en baten. Onder reguliere lasten en baten worden jaarlijks terugkerende lasten en baten verstaan die voortvloeien uit reguliere bedrijfsvoering van het schap. Deze lasten zijn voorspelbaar en kennen weinig variatie door de jaren heen. Voorbeelden van reguliere lasten zijn kosten die voort komen uit werkzaamheden als jaarlijks maaien en afval inzamelen, communicatie en toezicht.

Incidentele lasten en baten doen zich eenmalig of periodiek voor. Dat kan zijn binnen een boekjaar of jaargrensoverschrijdend. Het is namelijk mogelijk dat de uitvoering van een incidenteel project door omstandigheden wordt vertraagd en dat het project daardoor terug keert in de begroting van het volgend jaar. Kosten van groot onderhoud en vervangingsinvesteringen vallen hier ook onder. Het gaat hier veelal om projecten met een duidelijk begin- en eindpunt. Voor deze projecten is vaak een aanvullend budget beschikbaar gesteld door het bestuur of worden betaald uit inkomsten, bijdragen van andere partijen of uit subsidies.

Wanneer er een verschil optreedt tussen de begrote bedragen en de gerealiseerde bedragen, is er sprake van een onderschrijding of een overschrijding. In het geval van een onderschrijding betekent dit meestal dat een incidenteel project terugkeert in de begroting van het volgende jaar. Wanneer er een overschrijding is op de begrote bedragen komt dit doordat de projectkosten hoger uitvallen dan initieel begroot. In beide gevallen worden de omstandigheden die de onderschrijding of de overschrijding veroorzaken uitgelegd in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en bij de toelichting per deelprogramma.

Resultaat reguliere programma 2018

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	6.012.204	6.040.169	**27.965**
Baten *(excl. bijdrage participanten)*	3.591.233	3.216.452	**374.781**
Saldo	**-2.420.971**	**-2.823.717**	**402.746**

Lasten

Op totaalniveau waren de reguliere lasten van het recreatieschap precies in lijn met de begroting. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt door een onderschrijding bij de 'jongere' gebieden SGP en SMG voor het deelprogramma gebiedsbeheer en het deelprogramma Inrichting en Ontwikkeling. Die onderschrijding is vervolgens in evenwicht met de overschrijding van het oudere deelgebied SPW. Bij de toelichting per deelprogramma worden de over- en onderschrijdingen per deelprogramma toegelicht.

Baten

De baten zijn 12% hoger door meer inkomsten uit evenementen en meer inkomsten uit huren en erfpachten. Dit laatste is mede resultaat van de inspanningen om de contractrelaties van het schap marktconform te herzien. De reguliere baten waren in alle deelgebieden hoger dan geraamd.

Resultaat incidentele programma 2018

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	2.449.858	4.845.384	**2.395.526**
Baten *(excl. bijdrage participanten)*	1.148.403	1.999.570	**-851.167**
Saldo	**-1.301.456**	**-2.845.814**	**1.544.359**

Lasten

De incidentele lasten bedroegen bijna de helft minder (49%) dan begroot. Onderliggend zijn hiervoor hoofdzakelijk ontwikkelprojecten die door uiteenlopende externe omstandigheden in 2018 niet konden worden uitgevoerd. Vooral in deelgebied Spaarnwoude waren de incidentele lasten bij het deelprogramma 'ontwikkeling en inrichting' veel lager dan begroot. Deze projecten en werken zijn in 2018 wel voorbereid en worden qua uitvoering doorgeschoven naar 2019.

Baten

De incidentele baten houden grofweg gelijke tred met de incidentele lasten: er waren minder baten dan begroot. Dit geldt alleen voor SGP en SPW. In SMG waren juist meer incidentele baten dan begroot.

Resultaat totaal 2018

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	8.462.062	10.885.553	**2.423.491**
Baten *(excl. bijdrage participanten)*	4.739.636	5.216.022	**-476.386**
Bijdrage participanten	2.911.413	2.911.413	**0**
Saldo	**-811.013**	**-2.758.118**	**1.947.105**

Het saldo van de geconsolideerde jaarrekening laat een negatief resultaat zien van 811.013. Ten opzichte van de begroting van begin 2018, is het uiteindelijke resultaat echter veel positiever dan verwacht. De werkelijke lasten kenden namelijk een onderschrijding van 22% ten opzichte van geraamde lasten. Maar ook de profijten kenden een lagere opbrengst dan verwacht: er kwam 6% minder geld het laatje binnen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

1. een nieuwe afschrijvingssystematiek. Vervangingen van omvangrijke projecten, zoals bruggen, worden voortaan conform de BBV 'geactiveerd' op de balans. Deze afschrijvingslasten komen pas in 2019 tot uitdrukking in de exploitatie en boden in 2018 een eenmalig voordeel van € 863.916.
2. Het niet afronden van alle werkzaamheden in het kader van het wegwerken van achterstallig onderhoud in Spaarnwoude-oud
3. Vroegtijdige ontvangst van het meerjarig beheergeld voor het MH-17 monument
4. Daarnaast zijn er enkele vertragingen in (externe) projecten. Dit heeft vooral te maken met vergoedingen van externen (Tennet) en subsidies (fort Liebrug) die nog niet ontvangen zijn, omdat de werken hiervoor nog niet uitgevoerd of afgerond zijn.

Reserves

De stand van alle reserves tezamen bedroeg op 31-12-2018 in totaal 17.136.409. Dat betekent dat de reserves ten opzichte van het jaar daarvoor met 5% afgenomen zijn. In totaal zit er 811.013 minder in de reserves dan op 31-12-2017. De mutaties in de reserves zijn toegelicht in de paragraaf 'Toelichting balans'. Voor een financieel stabiele situatie is het van belang dat er jaarlijks voldoende groot bedrag wordt gespaard om onvermijdelijke uitgaven-pieken in de jaren met veel groot onderhoud en vervangingsinvesteringen te kunnen opvangen. Vanaf 2019 volgt het schap een andere systematiek, waardoor er minder pieken en dalen zijn. Dit staat in de begrotingswijziging voor 2019.

Spaarnwoude heeft negen verschillende reserves, die elk voor verschillende doeleinden gelabeld zijn. Grofweg zijn er drie typen reserves:

1. Algemene reserve

De algemene reserve dient als weerstandscapaciteit voor de financiële risico's van Spaarnwoude. Het voor 2018 berekende benodigde weerstandsvermogen voor Spaarnwoude bedroeg € 1.270.000. Dit is berekend op basis van een inventarisatie van de risico’s, de kans van voorkomen en het financieel gevolg. De samenstelling, kansen en effecten worden jaarlijks herijkt. In 2019 gaan we een integrale risico-analyse voor alle schappen uitvoeren. Ook worden uit de algemene reserve extra incidentele inspanningen gefinancierd omdat de reserve investeringen beperkt is. De aanvullende, incidentele, opdrachten zijn ‘extra’ en afhankelijk van de mogelijkheden om ze te financieren. Er kunnen verschillende soorten incidentele projecten worden uitgevoerd, zoals op het gebied van groot onderhoud, gebiedsontwikkeling, inkomstenwerving of omvormingen. Voor deze projecten wordt dan een aanvullend budget uit de algemene reserve beschikbaar gesteld door het bestuur. Middelen uit de algemene reserve kunnen dus door het bestuur worden ingezet voor allerlei taken.

2. Bestemmingsreserve investeringen	De bestemmingsreserve investeringen wordt voornamelijk ingezet voor ontwikkeling van het gebied door vernieuwing. Vernieuwing is gericht op het aantrekkelijk houden van de gebieden voor de inwoners van de regio, het betaalbaar houden van het beheer en het realiseren van inkomsten. Voorbeelden van vernieuwing zijn onder andere het plaatsen van sporttoestellen en het faciliteren van nieuwe horecagelegenheden. De ontwikkelingsvisie 'Duurzaam Spaarnwoude' geeft nu nog richting aan de vernieuwing van het recreatieve aanbod, maar krijgt zijn opvolging in de nieuwe visie.
3. Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	De bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen wordt ingezet voor het investeren in groot onderhoud en vervanging van voorzieningen in het recreatiegebied. Beheer van het gebied vereist een duurzame basis in de begroting, waarbij groot onderhoud en vervangingen van bijvoorbeeld paden en bruggen structureel wordt gedekt. Een lage onderhoudskwaliteit leidt mogelijk tot schade, tot vermindering van het gebruik en een lagere waardering door bezoekers.

Reserves Spaarnwoude (SPW)

Stand van de reserves per	**31-12-2018**	**31-12-2017**	**verschil**
SPW Algemene reserve	53.436	53.027	409
SPW Bestemmingreserve beheer	3.042.314	4.141.429	-1.099.115
SPW Best.reserve beheer CRM tunnel	28.238	30.339	-2.101
SPW Bestemmingsreserve investeringen	1.965.820	2.489.249	-523.429
Totaal	**5.089.808**	**6.714.044**	**-1.624.236**

Reserves SGP

Stand van de reserves per	**31-12-2018**	**31-12-2017**	**verschil**
SGP Algemene reserve	2.682.760	2.488.715	194.045
SGP Best.reserve verv.investeringen	2.188.305	2.028.844	159.461
Totaal	**4.871.065**	**4.517.559**	**353.506**

Reserves SMG

Stand van de reserves per	**31-12-2018**	**31-12-2017**	**verschil**
SMG Bestemmingreserve	5.857.977	6.295.265	-437.288
SMG Bestemmingreserve investering	438.282	420.554	17.727
SMG MH17 Monument	879.278	-	879.278
Totaal	**7.175.536**	**6.715.819**	**459.717**

Overzicht participantenbijdrage SPW

Indexatie	PP-bijdrage 2016	+ indexatie 0,67%	PP-bijdrage 2017
Provincie NH	**791.205**	5.301	**796.506**
Gemeente Amsterdam	**329.295**	2.206	**331.501**
Gemeente Haarlem	**190.723**	1.278	**192.001**
Gemeente Velsen	**113.242**	759	**114.001**
Gemeente H'meer	**52.150**	349	**52.499**
Gemeente H'liede en Spaarnwoude	**13.411**	90	**13.501**
Totaal participantenbijdrage	**1.490.026**	**9.983**	**1.500.009**

Indexatie	PP-bijdrage 2017	+ indexatie 0,65%	PP-bijdrage 2018
Provincie NH	**796.506**	5.177	**801.683**
Gemeente Amsterdam	**331.501**	2.155	**333.656**
Gemeente Haarlem	**192.001**	1.248	**193.249**
Gemeente Velsen	**114.001**	741	**114.742**
Gemeente H'meer	**52.499**	341	**52.840**
Gemeente H'liede en Spaarnwoude	**13.501**	88	**13.589**
Totaal participantenbijdrage	**1.500.009**	**9.750**	**1.509.759**

Overzicht participantenbijdrage SGP

Indexatie	PP-bijdrage 2016	+ indexatie 0,67%	PP-bijdrage 2017
Provincie Noord-Holland	**€ 691.666**	€ 4.634	**€ 696.300**
Gemeente Amsterdam	**€ 138.333**	€ 927	**€ 139.260**
Gemeente Haarlem	**€ 207.499**	€ 1.390	**€ 208.889**
Gemeente Haarlemmermeer	**€ 345.836**	€ 2.317	**€ 348.153**
Totaal participantenbijdrage	**€ 1.383.334**	**€ 9.268**	**€ 1.392.602**

Indexatie	PP-bijdrage 2017	+ indexatie 0,65%	PP-bijdrage 2018
Provincie Noord-Holland	**€ 696.300**	€ 4.526	**€ 700.826**
Gemeente Amsterdam	**€ 139.260**	€ 905	**€ 140.165**
Gemeente Haarlem	**€ 208.889**	€ 1.358	**€ 210.247**
Gemeente Haarlemmermeer	**€ 348.153**	€ 2.263	**€ 350.416**
Totaal participantenbijdrage	**€ 1.392.602**	**€ 9.052**	**€ 1.401.654**

* Kosten dagelijks onderhoud en kosten groot onderhoud en vervangingen worden gefinancierd uit de eenmalige afkoopsom SMG

Programmaverantwoording jaarrekening 2018 SPW

Bestuurssamenvatting

Het deelgebied SPW, Spaarnwoude Oud, is het grootste en oudste werkgebied van recreatieschap Spaarnwoude. Het omvat de deelgebieden Houtrak, Oosterbroek, Buitenhuizen, Dijkland, Westhoffbos, Inlaagpolder, Westbroek, Heksloot, Oude Spaarndammerpolder, Schoteroog, Veer- en Waarderpolder. Dit deel van Spaarnwoude is recreatief gezien het meest benut en kent een grote variëteit aan landschap, natuur en recreatie-aanbod.

De uitwerking van de doelen in het jaarlijkse programma van het recreatieschap betekent onder andere dat onderhoud en ontwikkeling van de recreatiegebieden voor de komende jaren een speerpunt is. Deelgebieden zoals Oosterbroek Buitenhuizen en de Houtrak zijn 50 jaar oud. Veel elementen zoals bruggen, paden en speeltuinen zijn verouderd. De vervanging en vernieuwing kost tijd en geld. Daarbij moet het schap ook de andere doelstellingen in het oog houden: hoe het gebruik kan worden gestimuleerd, en hoe de landschappelijke structuur het best tot zijn recht komt.

In de periode 2014 - 2017 is door middel van het programma Duurzaam Spaarnwoude inzet gepleegd om het beheertekort te dekken met extra inkomsten en bezuinigingen. Dit was een eerste aanzet tot verbeteringen. Adviesbureau Cyber heeft in 2018 vervolgens berekend dat er een structureel jaarlijks tekort is van 1,9 miljoen euro. Dit structurele bedrag is nodig om het gebied met de huidige inrichting te kunnen beheren op een acceptabel niveau (niveau B uit de beheersystematiek van CROW). Bovendien becijferde Cyber dat het achterstallig onderhoud 10,6 miljoen euro bedraagt. Dit achterstallig onderhoud moet in de in de komende 10 jaar worden weggewerkt om te voorkomen dat de achterstanden in het onderhoud nog verder oplopen. Om de begroting structureel in evenwicht te brengen, is in 2018 door het bestuur besloten de participantenbijdrage te verhogen naar € 1,9 miljoen (vanaf 2019). Maar niet alleen dat: ook heeft het bestuur in 2018 al 1,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor een kwaliteitsslag van de plekken met de meeste beheerurgentie.

Tot slot bereidt Spaarnwoude zich op tijd voor op de toekomst: de steden rondom het gebied groeien stevig en actuele thema's zoals energietransitie, klimaatadaptatie, streekgericht boeren en inspelen op de veeleisende recreant, vragen om een lange termijnvisie. Met een wervend ambitiedocument is 'Spaarnwoude Park 2040' door het bestuur gelanceerd. De denkkracht van de vele stakeholders in en om het gebied is hiervoor als basis gebruikt. In 2019 volgt vertaling naar een visie met uitvoeringsprogramma.

Externe ontwikkelingen

- Ontwikkeling van nieuwe wezenlijke kenmerken en waarden (WKW) vanuit provinciale NNN regelgeving
- Verbeterproces dienstverlening Recreatie Noord-Holland met drie speerpunten: (1) omgevingsmanagement (2) P&C-cyclus en (3) kwaliteit bestuursstuurlijke besluitvorming. De jaarrekening is dit jaar daarom bijvoorbeeld ook in de vorm van een infographic gegoten.

Highlights

- Intensivering samenwerking met ondernemersvereniging Spaarnwoude geeft energie
- Incidentele en structurele impuls uitstraling en onderhoud wegen, fietspaden, zwemwater en overige voorzieningen
- Vaststelling van ambitiedocument 'Spaarnwoude Park 2040' en uitvoering proces totstandkoming lange termijnvisie
- Divers aanbod van evenementen. Nieuwe loot aan de stam Vliegende vrienden van Amstellive (die drie festivallocaties op een dag aandeed) verbreedde het aanbod. Latin Village kende helaas overlast.
- Een rondtour door het gebied voor de nieuwe raadsleden na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018.
- Meer aandacht voor natuurwaarden met impuls voor vrijwilligers Stichting Landje van Gruyters
- Verbreding aanbod lessen en toename gebruik workshopruimte informatieboerderij Zorgvrij
- Natuurexcursies met de boswachter

Resultaat SPW 2018 regulier

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	4.604.917	4.433.465	**-171.452**
Baten	4.658.372	4.352.897	**305.475**
Saldo	**53.454**	**-80.568**	**134.022**

Op totaalniveau overschrijden de reguliere lasten van het recreatieschap met 4% ten opzichte van de begroting. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt door de overschrijding bij de deelprogramma's Gebiedsbeheer, Inrichting en Ontwikkeling en Communicatie. Bij de toelichting per deelprogramma worden de over- en onderschrijdingen per deelprogramma toegelicht.

De reguliere baten zijn 7% hoger door meer inkomsten uit evenementen en meer inkomsten uit huren en erfpachten. Dit laatste is mede resultaat van de inspanningen om de contractrelaties van het schap marktconform te herzien.

Per saldo leidt dit tot een positiever resultaat dan begroot.

Resultaat SPW 2018 incidenteel

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	1.895.076	4.121.526	**2.226.450**
Baten	217.385	1.597.524	**-1.380.139**
Saldo	**-1.677.691**	**-2.524.002**	**846.311**

De incidentele lasten bedroegen de helft minder dan de begroting (-54%). De verbetering van het resultaat met € 980.000 wordt voor het grootste deel (€ 863.000) veroorzaakt doordat met ingang van 2018 op grond van de BBV-regelgeving investeringen niet meer in één keer ten laste van de reserve komen maar worden geactiveerd op de balans. De lasten van rente en afschrijving komen met ingang van het jaar na investering tot uitdrukking in de verlies- en winstrekening. Eenmalig is door deze systematiek sprake van een “voordeel” in 2018. Ook zijn er projecten bij het deelprogramma ontwikkeling die door externe omstandigheden niet in 2018 niet konden worden uitgevoerd (ca. €1,4 mln.) Bij de afdeling gebiedsbeheer zijn bij het uitvoeren van aanvullend groot onderhoud, de meeste werken uitgevoerd. Bij de afdeling
De incidentele baten zijn fors minder dan begroot. Dit komt hoofdzakelijk door oponthoud in de uitvoering van het project restauratie Fort Liebrug te Haarlemmerliede (deelprogramma Inrichting en Ontwikkeling), maar ook doordat de werken aan het landschapsplan van Tennet nog niet afgerond zijn.

Resultaat SPW 2018 totaal

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	6.499.993	8.554.991	**2.054.998**
Baten	4.875.757	5.950.421	**-1.074.664**
Saldo	**-1.624.236**	**-2.604.570**	**980.334**

Het verschil tussen de baten en lasten is 1.624.236 negatief. Bij Spaarnwoude- oud is sprake van een tekort van € 1.624.000 (begroot tekort: € 2.604.000). De verbetering van het resultaat met € 980.000 wordt voor het grootste deel (€ 863.000) veroorzaakt doordat met ingang van 2018 op grond van de BBV-regelgeving investeringen niet meer in één keer ten laste van de reserve komen maar worden geactiveerd op de balans. Concreet betrof dit activeren van vervangen van vier bruggen. De lasten van rente en afschrijving komen met ingang van het jaar na investering tot uitdrukking in de verlies- en winstrekening. Eenmalig is door deze systematiek sprake van een “voordeel” in 2018. Daarnaast zijn niet alle werkzaamheden in het kader van het wegwerken van achterstallig onderhoud in 2018 uitgevoerd. Deze projecten schuiven door naar 2019. Tot slot zijn bij het programma inrichting en ontwikkeling minder werken aan het landschapsplan van Tennet uitgevoerd en is er vertraging bij de herontwikkeling van fort Liebrug.

De totale baten kennen ook een onderschrijding van 18%. Dit komt hoofdzakelijk door oponthoud in de uitvoering van het project restauratie Fort Liebrug te Haarlemmerliede (deelprogramma Inrichting en Ontwikkeling).

Reserves

Stand van de reserves per	**31-12-2018**	**31-12-2017**	**verschil**
SPW Algemene reserve	53.436	53.027	409
SPW Bestemmingreserve beheer	3.042.314	4.141.429	-1.099.115
SPW Best.reserve beheer CRM tunnel	28.238	30.339	-2.101
SPW Bestemmingsreserve investeringen	1.965.820	2.489.249	-523.429
Totaal	**5.089.808**	**6.714.044**	**-1.624.236**

Overzicht participantenbijdrage SPW

Indexatie	**PP-bijdrage 2016**	**+ indexatie 0,67%**	**PP-bijdrage 2017**
Provincie NH	**791.205**	5.301	**796.506**
Gemeente Amsterdam	**329.295**	2.206	**331.501**
Gemeente Haarlem	**190.723**	1.278	**192.001**
Gemeente Velsen	**113.242**	759	**114.001**
Gemeente H'meer	**52.150**	349	**52.499**
Gemeente H'liede en Spaarnwoude	**13.411**	90	**13.501**
Totaal participantenbijdrage	**1.490.026**	**9.983**	**1.500.009**

Indexatie	**PP-bijdrage 2017**	**+ indexatie 0,65%**	**PP-bijdrage 2018**
Provincie NH	**796.506**	5.177	**801.683**
Gemeente Amsterdam	**331.501**	2.155	**333.656**
Gemeente Haarlem	**192.001**	1.248	**193.249**
Gemeente Velsen	**114.001**	741	**114.742**
Gemeente H'meer	**52.499**	341	**52.840**
Gemeente H'liede en Spaarnwoude	**13.501**	88	**13.589**
Totaal participantenbijdrage	**1.500.009**	**9.750**	**1.509.759**

HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN SPW IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR 2018

Deelprogramma	Jaarrekening 2018 lasten	Jaarrekening 2018 baten	Jaarrekening 2018 saldo	Begroting 2018 lasten	Begroting 2018 baten	Begroting 2018 saldo	Jaarrekening 2017 lasten	Jaarrekening 2017 baten	Jaarrekening 2017 saldo
1 Gebiedsbeheer	4.863.766	3.134.832	-1.728.934	5.708.473	2.852.568	-2.855.905	3.459.833	955.232	-2.504.601
2 Toezicht	426.899	-	-426.899	459.551	-	-459.551	445.227	-	-445.227
3 Financiën	159.988	51.739	-108.250	155.712	45.402	-110.310	133.746	60.135	-73.611
4 Bestuursadvisering	415.965	-	-415.965	237.933	-	-237.933	242.536	-	-242.536
5 Secretariaat	121.365	-	-121.365	114.823	-	-114.823	109.159	-	-109.159
6 Communicatie	188.167	-	-188.167	170.807	-	-170.807	151.495	-	-151.495
7 Inrichting & ontwikkeling	323.843	179.427	-144.416	1.707.692	1.542.692	-165.000	1.617.150	3.461.802	1.844.652
Bijdrage participanten	-	1.509.759	1.509.759	-	1.509.759	1.509.759	-	1.500.009	1.500.009
Totaal lasten en baten	**6.499.993**	**4.875.757**	**-1.624.236**	**8.554.991**	**5.950.421**	**-2.604.570**	**6.159.146**	**5.977.177**	**-181.969**
Resultaat voor bestemming	**-1.624.236**			**-2.604.570**			**-181.969**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve SPW	409	-	409	302	-	302	397	-	397
Onttrekking algemene reserve SPW	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoeging bestemmingsres. Beheer SPW	339.296	-	339.296	33.000	-	33.000	59.086	-	59.086
Onttrekking bestemmingsres. Beheer SPW	-	1.438.411	-1.438.411	-	2.096.432	-2.096.432	-	639.350	-639.350
Toevoeg. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	234	-	234	100	-	100	269	-	269
Onttrekk. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	-	2.335	-2.335	-	4.091	-4.091	-	5.560	-5.560
Toevoeging bestemmingsres. Invest. SPW	43.969	-	43.969	12.000	-	12.000	1.018.076	-	1.018.076
Onttrekking bestemmingsres. Invest. SPW	-	567.397	-567.397	-	549.449	-549.449	-	614.886	-614.886
Totaal lasten en baten	**6.883.900**	**6.883.900**	-	**8.600.393**	**8.600.393**	-	**7.236.973**	**7.236.973**	-
Resultaat na bestemming	-			-			-		
Totalen-generaal	**6.883.900**	**6.883.900**	**-**	**8.600.393**	**8.600.393**	**-**	**7.236.973**	**7.236.973**	**-**

TOELICHTING SPW OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING OVER 2018

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	2.261.088	2.118.756	1.582.875
Inzet RNH regulier	1.058.974	1.071.869	891.127
Totaal lasten regulier	**3.320.061**	**3.190.625**	**2.474.002**
Baten:			
Opbrengsten regulier	3.096.874	2.797.736	944.159
Totaal baten regulier	**3.096.874**	**2.797.736**	**944.159**
Saldo regulier	**- 223.187**	**- 392.889**	**- 1.529.843**
Lasten:			
Lasten incidenteel	1.499.853	2.351.673	978.365
Inzet RNH incidenteel	43.851	166.175	7.467
Totaal lasten incidenteel	**1.543.704**	**2.517.848**	**985.831**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	25.286	8.216	-
Project subsidies	12.672	46.616	11.073
Totaal baten incidenteel	**37.958**	**54.832**	**11.073**
Saldo incidenteel	**- 1.505.746**	**- 2.463.016**	**- 974.758**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 1.728.934**	**- 2.855.905**	**- 2.504.601**

Financieel	Toelichting
Hogere lasten regulier (129.436)	De reguliere lasten waren 4% hoger dan begroot en kent daarmee in feite geen bijzonderheden: de raming is goed onderbouwd opgesteld. Deze post is verantwoordelijk voor bijna driekwart van de totale reguliere lasten in 2018. Vanuit het deelprogramma gebiedsbeheer wordt planmatig onderhoud uitgevoerd. Dit kent grofweg twee onderdelen: (1) jaarlijks beheer zoals grasmaaien, bosbeheer en kleine reparaties aan wegdek, fietspaden, bruggen en bankjes en (2) vervanging van voorzieningen zoals bruggen, asfalt en speeltuinen.
Hogere opbrengsten regulier (299.138)	Meer inkomsten uit evenementen dan begroot en ten opzichte van vorig jaar. Evenementen blijven een belangrijke bron van inkomsten waar nog steeds groei in zit. Daarnaast waren er meer inkomsten uit huren en pachten.
Lagere lasten incidenteel (974.144)	Het uitvoeren van aanvullende bestuursopdrachten heeft lopende het jaar op het eerste oog een onderschrijding opgeleverd van 39%. Toch zijn de meeste projecten afgerond en betaald in 2018. Het verschil zit in een financieel technische-systeemwijziging waardoor het resultaat niet terugkomt in de winst- en verliesrekening, maar als activering in de kapitaallasten. Hieronder vindt u een overzicht van de baten en lasten per project en een nadere toelichting per project.
Lagere baten incidenteel (16.874)	Er zijn vooral minder projectsubsidies ontvangen dan beoogd.

Reguliere inspanningen	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap en recreatievoorzieningen	uitgevoerd volgens planning	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten en uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud & vervangingen	actuele meerjarenraming uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x			x
controleren zwemwaterkwaliteit	Zwemwaterkwaliteit gecontroleerd; waar nodig waarschuwingen of zwemverboden aangegeven bij de zwemlocaties.	x			
uitgeven en verlengen vergunningen / TGO's en controle op naleving	naleving gecontroleerd	x			
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	dit is onderdeel van het Uitvoeringsprogramma Duurzaam Spaarnwoude	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisatoren tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatieschap	actoren aangesloten bij door directe consultatie voor beeldkwaliteitsplan	x		x	x
behandeling klachten	binnen termijn van 4 wkn		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	vrijwilligers begeleid bij Zorgvrij. Werkvoorzieningsschappen ingezet voor schoonmaakwerkzaamheden in het gebied.	x			x
coördineren uitvoering faunabeheer	bijdrage aan vliegveiligheid Schiphol en bijdrage aan de weidevogeldoelstelling in het	x			x
Zorgvrij: biologisch agrarisch bedrijf vanaf 2016 met ca 30 schapen en 30 hoogproductieve melkkoeien. Natuur en milieu educatie; herkomst van voedsel, educatieve recreatie.	bezoek van bijna 200.000 recreanten, hierin zit een licht stijgende lijn. Boerderij volledig biologisch gedraaid. Grupstal niet meer in gebruik voor koeien. Aantal fte afgebouwd, minder evenementen en activiteiten, geen variatie in lessen. Veestapel teruggebracht, halvering van geboortes kalveren, daardoor minder herhalingsbezoek.	x			x
Begeleiden van de grote festivals op de locaties in Oostenbroek, Buitenhuizen, De Veerplas en De Houtrak	festivalseizoen succesvol verlopen; meer inkomsten gerealiseerd uit festivals		x		

Specificatie baten en lasten incidenteel

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Advieskosten	66.557	-	66.557
Renovatie infrastructuur en diverse voorzieningen	295.162	-	295.162
Grootonderhoud & vervangingen, extra budget '18	850.779	-	850.779
Grootonderhoud & vervangingen, extra budget '17	27.519	-	27.519
Grootonderhoud gebouwen	86.361	6.000	80.361
Verbeteren zwemwaterkwaliteit	163.278	-	163.278
Wandelnetwerk Noord- en Midden Kennemerland	6.672	6.672	-
Verbeteren evenemententerrein Oosterbroek	108.114	-	108.114
Verbeteren evenemententerrein Houtrak	8.066	-	8.066
Verplaatsen pont de Opstapper	2.631	-	2.631
Afronding bestekken SPW 2017	-8.423	-	-8.423
Afhandeling service kosten forten	-59.576	-	-59.576
Afhandeling Velsertunnel (rest opbrengst grasland)	-	13.376	-13.376
Vergoeding perceel grond Liedeweg 37	-	11.410	-11.410
Overige	-3.436	500	-3.936
	1.543.704	37.958	1.505.746

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Advieskosten	20.764	-	20.764
Renovatie infrastructuur en diverse voorzieningen	322.860	-	322.860
Grootonderhoud & vervangingen, extra budget '18	1.500.000	-	1.500.000
Grootonderhoud & vervangingen, extra budget '17	-	-	-
Renovatie brug 162 Houtrak	175.000	-	175.000
Grootonderhoud gebouwen	80.000	-	80.000
Verbeteren zwemwaterkwaliteit	258.581		258.581
Wandelnetwerk Noord- en Midden Kennemerland	6.616	6.616	-
Subsidie SNL		8.216	-8.216
Verbeteren evenemententerrein Oosterbroek	86.719	-	86.719
Verbeteren evenemententerrein Houtrak	67.308	40.000	27.308
Verplaatsen pont de Opstapper	-	-	-
Afronding bestekken SPW 2017	-	-	-
Afhandeling service kosten forten	-	-	-
Afhandeling Velsertunnel (rest opbrengst grasland)	-	-	-
Vergoeding perceel grond Liedeweg 37	-	-	-
Vliegende vrienden	-	-	-
Overige	-	-	-
	2.517.848	54.832	2.463.016

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Advieskosten	Meer advieskosten dan begroot. In opdracht van het schap is een beheerplan opgesteld door adviesbureau Cyber. Deze geeft inzicht in de kosten voor instandhouding op langere termijn aan de hand van vijf verschillende beheerniveaus. Verder is natuuronderzoek uitgevoerd voor bosonderhoud (uitdunnen van bos op kleiondergrond). Tot slot heeft onderzoek plaatsgevonden naar de ontwikkelmogelijkheden en natuurwaarden in (bestaande) zoute kwelgebieden.	x			
Renovatie infrastructuur en diverse voorzieningen	Minder uitgegeven dan begroot. Dit heeft te maken met een beperkt aanbestedingsvoordeel.	x			
Grootonderhoud & vervangingen, extra budget '18	Het bestuur heeft begin 2018 besloten extra budget beschikbaar te stellen om een deel van het achterstallig onderhoud in de recreatiegebieden weg te werken. Hiervan is de helft uitgegeven. Door een gewijzigde systematiek is het groot onderhoud van drie bruggen (157, 158 en 604) geactiveerd in de kapitaallasten. Dit is een spaarpot. Dit zie je pas terug in de reserves van 2019.	x			
Grootonderhoud & vervangingen, extra budget '17	Groot onderhoud en vervangingen conform planning is grotendeels al uitgevoerd in 2017. Voornamelijk ingezet op verhardingen en bruggen. Het beperkt resterende bedrag is voor afronding gebruikt in 2018.	x			
Renovatie brug 162 Houtrak	De renovatie van de brug is uitgevoerd en was iets duurder dan verwacht. De afschrijvingslasten zijn geactiveerd en komen pas terug in de reserves kapitaallasten van 2019.	x			
Grootonderhoud gebouwen	Conform begroting is het groot onderhoud aan diverse gebouwen uitgevoerd: opknappen dak en gevel Mooimakerij (Genieweg 14) en vervanging asbestdak van een toiletgebouw. Voor de eerste is een klein subsidiebedrag ontvangen.	x			
Verbeteren zwemwaterkwaliteit	Minder uitgegeven dan begroot. Doel van dit project is het verbeteren van het zwemwater bij twee zwemplekken: hert naaktrecreatieterrein en de Watergeus. Dat gebeurt door het baggeren en dus verdiepen van het water. Het project wordt samen met waterschap uitgevoerd. Door afstemming met het waterschap duurt het langer dan gepland. De werkzaamheden zijn eind 2017 opgestart en zijn in 2018 nog niet volledig afgerond. Alleen in de winterperiode wordt gebaggerd i.v.m. verstoring flora en fauna in de	x	x		
Wandelnetwerk Noord- en Midden Kennemerland	Het onderhoud van het wandelroutenetwerk is een opdracht van de omliggende gemeenten aan het recreatieschap. De kosten worden separaat aan de gemeenten gefactureerd en waren exact conform begroting.				x
Subsidie SNL	Er is geen subsidie ontvangen voor Agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer.	x			

Verbeteren evenemententerrein Oosterbroek	Het verbeteren van de evenemententerreinen zijn meerjarige projecten, waarbij ieder jaar in overleg met de organisatoren van evenementen projecten uitgevoerd worden. Dat gaat bijvoorbeeld om verbeterde drainage, aansluitingen voor riolering of elektriciteit. In 2018 is meer uitgevoerd dan begroot; en deels betrof dit investeringen die in 2017 niet uitgevoerd zijn. Dit jaar is een busparkeerplaats gemaakt en groot onderhoud uitgevoerd voor een betere drainage van de lager gelegen parkeervelden.		x	x	
Verbeteren evenemententerrein Houtrak	Samen met de organisator van twee grote evenementen werkt het schap aan een meerjarig project met gedeelde investeringen. Bij de Houtrak zijn minder verbeterslagen aangebracht aan het evenemententerrein dan in 2017. Er konden geen zinvolle projecten bedacht worden. Er zijn ontwikkelingen in de pijplijn waarop geanticipeerd wordt, en waarvoor de keuze is gemaakt om het geld niet uit te geven, maar op te sparen.		x	x	
Verplaatsen pont Opstapper	Er is een nieuwe locatie gevonden voor het pontje, bij de Mooie Nel. In 2018 is wederom gewerkt aan het rondkrijgen van de financiering. De uitvoering is nog niet gestart en dit was conform de verwachting.		x		x
Afronding bestekken SPW 2017	Dit betreft de afwikkeling van de bestekken van 2017.	x			
Afhandeling service kosten forten	Dit betreft nutswerkzaamheden aan Fort Benoorden en Fort Liebrug om het geschikt te maken voor de herontwikkeling.	x	x		
Afhandeling Velsertunnel (rest opbrengst grasland)	Rijkswaterstaat heeft in 2014 een strook grond langs de A9 aangekocht (€ 18.000) voor de aanleg van de calamamiteitenboog, Velsertunnel. Na verrekening projectbegeleiding door RNH is het resterende bedrag toegevoegd aan de reserve investeringen.	x			
Vergoeding perceel grond Liedeweg 37	Het betreft een afkoopsom van een ondererfpachter voor een verjaarde situatie van het illegaal in gebruik nemen van een tuin. Deze is bij verkoop aan het licht gekomen.	x			
Overige	Diverse verrekeningen.	x			

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	31.338	26.281	23.242
Inzet RNH regulier	395.561	433.270	421.985
Totaal lasten regulier	**426.899**	**459.551**	**445.227**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 426.899**	**- 459.551**	**- 445.227**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 426.899**	**- 459.551**	**- 445.227**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden.	Toezichthouders zijn enerzijds gastheer voor het gebied en anderzijds zetten zij zich in tegen ongewenst gebruik.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	recreanten voelen zich veilig; toezicht conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			
specifieke handhaving: zichtbaarheid en handhaving verbeteren	zoveel mogelijk zichtbaar aanwezig, indien mogelijk per fiets	x			x
specifieke handhaving: verbeteren samenwerking toezicht en handhaving	politie en toezichthouders weten elkaar goed te vinden	x			x
specifieke handhaving: aanpakken van gesignaleerde hotspots	specifieke handhaving uitgevoerd	x			x

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	38.117	44.864	30.129
Inzet RNH regulier	150.734	143.997	132.338
Totaal lasten regulier	**188.851**	**188.861**	**162.467**
Baten:			
Opbrengsten regulier	51.739	45.402	52.025
Totaal baten regulier	**51.739**	**45.402**	**52.025**
Saldo regulier	**- 137.112**	**- 143.459**	**- 110.442**
Lasten:			
Lasten incidenteel	9.981	-	7.051
Inzet RNH incidenteel	- 38.843	- 33.149	- 35.772
Totaal lasten incidenteel	**- 28.862**	**- 33.149**	**- 28.721**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	8.109
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**8.109**
Saldo incidenteel	**28.862**	**33.149**	**36.830**
Saldo Financiën	**- 108.250**	**- 110.310**	**- 73.611**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden m.b.t. de reguliere lasten.	De afdeling financiën verzorgt de administratie van het recreatieschap: de jaarrekening, begroting en tussentijdse financiële overzichten.
Lagere lasten incidenteel (4.287)	Dit is een verlaging van de opslag op de tarieven van RNH, die dient ter dekking van het personeelsrisico. Per saldo betreft het een korting van 2% op de tarieven van RNH.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende accountantsverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen volgens schatkistbankieren	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van het gewenste weerstandsvermogen	risico's geëvalueerd en up-to-date	x		x	

Specificatie baten en lasten incidenteel

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	-38.843	-	-38.843
Advieskosten Belastingen BTW en VpB	9.981	-	9.981
	-28.862	-	-28.862

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	-33.149	-	-33.149
	-33.149	-	-33.149

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren b	maatschapp
Advieskosten belastingen	Advies voor vennootschapsbelasting en BTW.	x			
Verlaging opslag tarieven RNH	Korting op opslagtarieven aan schappen, gegeven door Recreatie Noord-Holland.	x			

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.932	2.185	1.336
Inzet RNH regulier	213.652	216.613	221.520
Totaal lasten regulier	**215.583**	**218.798**	**222.856**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 215.583**	**- 218.798**	**- 222.856**
Lasten:			
Lasten incidenteel	197.279	12.280	13.594
Inzet RNH incidenteel	3.103	6.855	6.086
Totaal lasten incidenteel	**200.382**	**19.135**	**19.680**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 200.382**	**- 19.135**	**- 19.680**
Saldo Bestuursadvisering	**- 415.965**	**- 237.933**	**- 242.536**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden m.b.t. reguliere lasten	Het deelprogramma bestuursadvisering coördineert de bestuurlijke besluitvorming van het schap en is opdrachtgever voor de uitvoering van besluiten richting de organisatie.
Hogere lasten incidenteel (181.247)	In 2017 is een rapport van de Rekenkamer verschenen over het functioneren van het recreatieschap. Het advies daaruit luidde het opstellen van een door alle participanten gedragen lange termijn visie, waarin een integrale afweging wordt gemaakt tussen natuur en recreatie en rekening wordt gehouden met het gewenste niveau van beheer en onderhoud. In 2018 is door het schap volop gewerkt aan dit advies met het opstellen van een wervend ambitiedocument en diverse sessies met stakeholders.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	actuele lopende zaken zijn in de bestuursvergadering behandeld en er zijn 29 besluiten genomen	x		x	
belangenbehartiging en advisering aan derden	belangen schap behartigd; reacties gegeven op plannen met directe relatie schapsdoelen; input geleverd voor beantwoording raadsvragen	x		x	
adequaat reageren op actualiteiten	vragen adequaat en vlot beantwoord	x		x	
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd binnen de gestelde kaders, afwijkingen verantwoord in najaarsrapportage en jaarrekening	x		x	
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van het programma aan de hand van de schapsdoelen (in de jaarrekening en begrotingswijziging)	x		x	

Specificatie baten en lasten incidenteel

Jaarrekening:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Advieskosten	2.018	-	2.018
Visievorming Metropolitaan Stadspark	39.513	-	39.513
Visie Spaarnwoude Park 2040	153.059	-	153.059
Recreatie monitor	5.792	-	5.792
	200.382	-	200.382

Begroting:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Advieskosten	5.033	-	5.033
Visievorming Metropolitaan Stadspark	-	-	-
Visie Spaarnwoude Park 2040	-	-	-
Recreatie monitor	14.102	-	14.102
	19.135	-	19.135

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Advieskosten	Inzet van extern juridisch advies om risico's voor het schap te vermijden.	x	x	x	x
Visievorming Metropolitaan Stadspark	Inhuur van Unstudio en Groundfource Studio voor visualisatie van ambitiedocument als opmaat voor de visie. Procesbegeleiding participatietraject.	x	x	x	x
Visie Spaarnwoude Park 2040	Project- en procesbegeleiding participatietraject.	x	x	x	x
Recreatie monitor	Aantal bezoeken aan de verschillende deelgebieden is gemeten en wordt apart gerapporteerd.		x		x

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	121.365	114.823	109.159
Totaal lasten regulier	**121.365**	**114.823**	**109.159**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 121.365**	**- 114.823**	**- 109.159**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 121.365**	**- 114.823**	**- 109.159**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden.	De afdeling secretariaat faciliteert bestuursvergaderingen en handelt correspondentie af.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	extra aandacht besteedt aan communicatie met de griffies om de jaarstukken van het schap				x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	4 bestuursrondes, 4 extra vergaderingen en diverse schriftelijke besluiten begeleid	x			x
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering; bewaking aanbestedingsprocedures	x			x

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	32.499	31.452	13.319
Inzet RNH regulier	155.668	139.355	138.176
Totaal lasten regulier	**188.167**	**170.807**	**151.495**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 188.167**	**- 170.807**	**- 151.495**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 188.167**	**- 170.807**	**- 151.495**

Specificatie baten en lasten incidenteel

Financieel	Toelichting
Overschrijding lasten regulier (17.360)	De afdeling communicatie vergroot de bekendheid van activiteiten en voorzieningen in het gebied. In 2018 is extra ingezet op het ontwerp van een nieuw huisstijl-handboek. Dit vormt de basis van allerlei nieuwe communicatie-uitingen (die vooral in 2019 ingezet gaan worden).

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
promoten gebied	online en print promotie recreatieschap waaronder ook cross mediale campagnes met andere recreatiegebieden. Actief gebruik van social media met facebookpagina voor Spaarnwoude en Zorgvrij en Twitter via boswachters RNH	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date, aantrekkelijk en relevant		x		x
website vernieuwen	nieuwe website gelanceerd.		x		x
recreanten informatie bieden via balie Zorgvrij	informatiebalie op drukke dagen open, met veel dank aan vrijwilligers		x		x
faciliteren bewonersoverleg	bijeenkomst bewonersoverleg op beheerskantoor SPW		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	549.344
Inzet RNH regulier	143.991	90.000	323.655
Totaal lasten regulier	**143.991**	**90.000**	**872.999**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	1.971.939
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**1.971.939**
Saldo regulier	**- 143.991**	**- 90.000**	**1.098.940**
Lasten:			
Lasten incidenteel	149.674	1.579.317	678.575
Inzet RNH incidenteel	30.178	38.375	65.576
Totaal lasten incidenteel	**179.852**	**1.617.692**	**744.150**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	100.077	1.342.692	1.438.352
Project subsidies	79.350	200.000	51.510
Totaal baten incidenteel	**179.427**	**1.542.692**	**1.489.862**
Saldo incidenteel	**- 425**	**- 75.000**	**745.712**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 144.416**	**- 165.000**	**1.844.652**

Financieel	Toelichting
Lagere lasten regulier (53.991)	Onder dit deelprogramma vallen ontwikkelactiviteiten, zoals locatieontwikkeling en contractbeheer (met evenementenorganisaties). De kosten waren lager doordat enkele grote projecten vertraging opliepen. Hieronder staat een overzicht van de lasten en baten per project en een korte verklaring voor over- en onderschrijdingen.
Lagere lasten incidenteel (1.437.840)	Fors lagere lasten (89%), omdat enkele projecten die voor 2018 waren begroot niet of slechts deels zijn uitgevoerd. Hieronder staat een overzicht van de lasten en baten per project en een korte verklaring voor over- en onderschrijdingen.
Lagere baten incidenteel (1.363.265)	De incidentele baten waren fors lager, vooral vanwege nieuwe ontwikkelingen bij het project 'restauratie fort Liebrug.'
Lagere project subsidies (120.650)	Dit betreft voornamelijk de vergoeding van Tennet voor het uitvoeren van het landschapsplan na de plaatsing van 380KV leidingen. Omdat Tennet nog niet alle tijdelijke masten heeft verwijderd is het plan slechts deels uitgevoerd. De vergoeding houdt gelijke tred met de daadwerkelijk gemaakte kosten.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop				x
juridische advisering	juridisch advies rondom diverse vastgoed-trajecten	x	x	x	x
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	dit is opgepakt binnen het Programma Duurzaam		x	x	
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap			x	
organiseren natuurplatform / ondernemersoverleg	goede relatie met natuurbeschermers en ondernemers		x		x
deelname bestuursvergaderingen SAS	vergadering bijgewoond wanneer noodzakelijk				x

Specificatie baten en lasten incidenteel

Jaarrekening:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Restauratie fort Liebrug	93.918	93.918	-
Fort benoorden Spaarndam herstel dak	40.535	37.628	2.907
Begeleiding Landschapsplan Randstad 380 KV	3.677	-	3.677
Uitvoering Landschapsplan Randstad 380 KV	41.722	41.722	-
Bijdrage gemeente Velsen riolering	-	6.159	-6.159
	179.852	179.427	425

Begroting:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Restauratie fort Liebrug	1.398.308	1.323.308	75.000
Fort benoorden Spaarndam herstel dak	19.384	19.384	-
Begeleiding Landschapsplan Randstad 380 KV	-	-	-
Uitvoering Landschapsplan Randstad 380 KV	200.000	200.000	
Bijdrage gemeente Velsen riolering	-	-	-
	1.617.692	1.542.692	75.000

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Renovatie Fort Liebrug	Met behulp van provinciale subsidies, wordt het fort bij De Liebrug gerestaureerd. Tegelijkertijd is gekeken naar de mogelijkheden voor een meer publiek gerichte exploitatie. Normaal gesproken verzorgt het schap zelf de werving hiervoor. Maar in de loop van 2018 zijn gesprekken opgestart met Stadsherstel als ondererfpachter. De restauratie is daardoor on hold gezet, maar met succes: Stadsherstel is ook de ondererfpachter geworden. Daardoor is pas eind 2018 met de werkzaamheden gestart, maar kunnen deze zodanig uitgevoerd worden, dat ze in lijn zijn met wat de nieuwe ondererfpachter wenst qua inrichting en gebruik.	x	x		x
Fort benoorden Spaarndam (herstel dak)	Met behulp van subsidie van de provincie is het dak van het Fort hersteld. Dit kostte meer geld dan verwacht, maar het subsidiebedrag hield hierin gelijke tred. Omdat het dak lekte was het noodzakelijk dit eerst te herstellen voordat de planvorming voor exploitatie wordt opgepakt. Met het herstel van het dak is ook in 2018 gewerkt aan het conserveren van de vele historische muurschilderingen in het Fort.	x	x		
Begeleiding Landschapsplan Randstad 380 K'	Netbeheerder Tennet is in de afrondende fase van de plaatsing van 380KV hoogspanningsmasten, deels in de recreatiegebieden van het schap. Dit heeft aanzienlijk terreinschade opgeleverd. Het landschapsplan wordt uitgevoerd om de terreinschade te herstellen en de nieuwe masten in te passen in het landschap. In 2018 zijn hiervoor vanuit team Inrichting en ontwikkeling adviezen gegeven.	x			x
Uitvoering Landschapsplan Randstad 380 KV	Voor de uitvoering van het landschapsplan, ontvangt het schap een vergoeding van Tennet. Doordat de plaatsing van de masten langere tijd in beslag nam dan gepland, is slechts een deel van het landschapsplan uitgevoerd.		x		
Bijdrage gemeente Velsen riolering	Het riool is in transitie van het schap naar de gemeente Velsen. In 2018 heeft de gemeente haar aandeel in de kosten van een expertise rapport voldaan.	x			

Totaal

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	2.364.973	2.223.538	2.200.245
Inzet RNH regulier	2.239.944	2.209.927	2.237.960
Totaal lasten regulier	**4.604.917**	**4.433.465**	**4.438.205**
Baten:			
Opbrengsten regulier	3.148.613	2.843.138	2.968.124
Totaal baten regulier	**3.148.613**	**2.843.138**	**2.968.124**
Saldo regulier	**- 1.456.305**	**- 1.590.327**	**- 1.470.081**
Lasten:			
Lasten incidenteel	1.856.787	3.943.270	1.677.584
Inzet RNH incidenteel	38.289	178.256	43.357
Totaal lasten incidenteel	**1.895.076**	**4.121.526**	**1.720.941**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	125.363	1.350.908	1.446.462
Project subsidies	92.022	246.616	62.583
Totaal baten incidenteel	**217.385**	**1.597.524**	**1.509.045**
Saldo incidenteel	**- 1.677.691**	**- 2.524.002**	**- 211.896**
Saldo Totaal	**- 3.133.995**	**- 4.114.329**	**- 1.681.978**

OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT SPW

Omschrijving	rekening 2018	begroting 2018	rekening 2017
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	2.239.944	2.209.927	2.237.960
Bestuurskosten	1.932	2.185	1.336
Kantoorkosten	22.894	32.749	456.351
Vervoerskosten	35.024	36.769	30.783
PR & marketing	37.724	34.541	15.195
Bedrijfskosten	2.314.615	2.106.476	1.718.584
Projectkosten*	1.860.435	4.095.729	1.667.641
Afschrijvingen	26.205	35.365	22.143
Rentekosten	5.135	1.250	1.298
Bijzondere baten en lasten	43.915-	-	7.856
Totaal lasten	**6.499.993**	**8.554.991**	**6.159.146**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	2.125.531	2.068.928	2.131.325
Financiële baten	51.739	45.402	52.025
Overige opbrengsten	1.096.706	2.079.716	2.231.235
Project subsidies	92.022	246.616	62.583
Totaal baten	**3.365.998**	**4.440.662**	**4.477.168**
Resultaat deelprogramma's	**- 3.133.995**	**- 4.114.329**	**- 1.681.978**
Bijdrage participanten	1.509.759	1.509.759	1.500.009
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten'	**- 1.624.236**	**- 2.604.570**	**- 181.969**
Resultaatbestemming			
Toevoeging Algemene reserve	409	302	397
Onttrekking Algemene reserve	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Beheer	339.296	33.000	59.086
Onttrekking bestemmingsreserve Beheer	- 1.438.411	- 2.096.432	- 639.350
Toevoeg. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	234	100	269
Onttrekk. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	- 2.335	- 4.091	- 5.560
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	43.969	12.000	1.018.076
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	- 567.397	- 549.449	- 614.886
Gerealiseerde resultaat	**-**	**-**	**-**

* projectkosten zijn inclusief inhuur personeel RNH incidenteel, groot onderhoud en overige investeringen

Programmaverantwoording jaarrekening 2018 SGP

Het programma van SGP voor 2018 is binnen de gestelde kaders uitgevoerd.
De recreatiegebieden zijn volgens de afspraak onderhouden op het niveau sober doch doelmatig.

De aanleg en inrichting van de recreatiegebieden in het kader van SGP (Haarlemmermeer Groen) is afgerond. Alle gronden zijn overgedragen in beheer. Alleen de laatste inrichting van de Boseilanden wordt in 2019 afgerond.

Externe ontwikkelingen 2018

- Tennet heeft een 380 KV leiding door het gebied gerealiseerd, hierin zijn ze begeleid door het recreatieschap. In 2018 is wederom gewerkt aan het opstellen van een landschapsplan, waarmee de omgeving rondom de masten weer hersteld wordt. De daadwerkelijke uitvoering is nog niet gestart, vanwege de financiële afwikkeling en omdat zaaien en planten alleen zinvol is in bepaalde seizoenen (incl. afstemming werkzaamheden tijdens evenementen).

Highlights

- Diverse evenementen met (inter)nationale uitstraling, zoals Mud Masters en Mysteryland. Het nieuwe tweedaagse culturele festival Keltfest met camping is heel positief ontvangen door omwonenden.
- Er is door evenementenorganisaties en het schap gewerkt aan de voortdurende verbetering van de inrichting van de Groene Weelde als evenemententerrein. In 2018 zijn vooral functionele investeringen gedaan. Op kleine schaal zijn investeringen in een duurzamer Mysteryland gerealiseerd. Wat betreft de vaste stroomvoorziening is planvorming gestart, met als doel een duurzamer evenemententerrein in 2019/2020.
- In de Tuinen van West is volop geëxperimenteerd met stadslandbouw. In de fruittuin en Cantina waren diverse workshops. Het schap heeft gewerkt aan een integraal beheerplan voor het hele gebied. Ook wordt op kleine schaal riet en gras hergebruikt en gecomposteerd. Dit wordt ingezet bij o.a. de fruittuin voor bemesting.
- Het schap maakt gebruik van een sociale onderneming voor het opruimen van zwerfvuil, legen van vuilnisbakken en zaagwerkzaamheden.
- Bij beheer wordt geëxperimenteerd met het grasmaaien voor zachtere overgangen. Het doel is een meer kruidenrijk grasveld, wat goed is voor de biodiversiteit en natuurlijke uitstraling.

Resultaat SGP 2018 regulier

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	981.895	1.128.649	**146.754**
Baten	1.686.493	1.637.112	**49.381**
Saldo	**704.598**	**508.463**	**196.135**

De reguliere lasten in 2018 kenden een onderschrijding van 13%. Op veel deelprogramma's, maar met name bij beheer was minder inzet nodig dan begroot. Gunstigere aanbestedingsresultaten dan verwacht droegen hier aan bij.
De reguliere baten waren 3% hoger dan begroot door meer inkomsten uit evenementen dan begroot.

Resultaat SGP 2018 incidenteel

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	399.304	567.760	**168.456**
Baten	48.212	309.000	**-260.788**
Saldo	**-351.092**	**-258.760**	**-92.332**

De incidentele lasten onderschrijden met 29% doordat het uitvoeren van het Landschapsplan 380KV en groot onderhoud niet of slechts deels zijn uitgevoerd in 2018, terwijl dit wel verwacht werd. De incidentele projecten voor het groot onderhoud en vervangen van enkele fiets- en verbindingsbruggen waren echter wel duurder dan begroot. In de toelichting per deelprogramma is per project een toelichting opgenomen.

De beduidend lagere baten houden verband met de bijdragen van externe partijen voor de uitvoering van projecten. Als de projecten niet of deels zijn uitgevoerd, schuiven ook de vergoedingen door naar volgend jaar. Dit geldt vooral voor de vergoeding van Tennet voor de uitvoering van het landschapsplan.

Resultaat SGP 2018 totaal

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	1.381.199	1.696.409	**315.210**
Baten	1.734.706	1.946.112	**211.406**
Saldo	**353.506**	**249.703**	**-103.803**

Reserves

Stand van de reserves per	**31-12-2018**	**31-12-2017**	**verschil**
SGP Algemene reserve	2.682.760	2.488.715	194.045
SGP Best.reserve verv.investeringen	2.188.305	2.028.844	159.461
Totaal	**4.871.065**	**4.517.559**	**353.506**

Overzicht participantenbijdrage SGP

Indexatie	**PP-bijdrage 2016**	**+ indexatie 0,67%**	**PP-bijdrage 2017**
Provincie Noord-Holland	**€ 691.666**	€ 4.634	**€ 696.300**
Gemeente Amsterdam	**€ 138.333**	€ 927	**€ 139.260**
Gemeente Haarlem	**€ 207.499**	€ 1.390	**€ 208.889**
Gemeente Haarlemmermeer	**€ 345.836**	€ 2.317	**€ 348.153**
Totaal participantenbijdrage	**€ 1.383.334**	**€ 9.268**	**€ 1.392.602**

Indexatie	**PP-bijdrage 2017**	**+ indexatie 0,65%**	**PP-bijdrage 2018**
Provincie Noord-Holland	**€ 696.300**	€ 4.526	**€ 700.826**
Gemeente Amsterdam	**€ 139.260**	€ 905	**€ 140.165**
Gemeente Haarlem	**€ 208.889**	€ 1.358	**€ 210.247**
Gemeente Haarlemmermeer	**€ 348.153**	€ 2.263	**€ 350.416**
Totaal participantenbijdrage	**€ 1.392.602**	**€ 9.052**	**€ 1.401.654**

HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN SGP IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR 2018

Deelprogramma	Jaarrekening 2018 lasten	Jaarrekening 2018 baten	Jaarrekening 2018 saldo	Begroting 2018 lasten	Begroting 2018 baten	Begroting 2018 saldo	Jaarrekening 2017 lasten	Jaarrekening 2017 baten	Jaarrekening 2017 saldo
1 Gebiedsbeheer	1.183.233	278.966	-904.266	1.097.692	191.100	-906.592	827.676	202.601	-625.075
2 Toezicht	97.210	-	-97.210	106.997	-	-106.997	95.041	-	-95.041
3 Financiën	21.841	36	-21.805	20.295	-	-20.295	17.924	78	-17.846
4 Bestuursadvisering	26.825	-	-26.825	38.799	-	-38.799	20.307	-	-20.307
5 Secretariaat	12.936	-	-12.936	14.576	-	-14.576	15.036	-	-15.036
6 Communicatie	16.691	-	-16.691	24.452	-	-24.452	10.930	-	-10.930
7 Inrichting & ontwikkeling	22.464	54.049	31.586	393.598	353.358	-40.240	159.325	168.020	8.694
Bijdrage participanten	-	1.401.654	1.401.654	-	1.401.654	1.401.654	-	1.392.602	1.392.602
Totaal lasten en baten	**1.381.199**	**1.734.706**	**353.506**	**1.696.409**	**1.946.112**	**249.703**	**1.146.238**	**1.763.300**	**617.062**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**353.506**			**249.703**			**617.062**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging Algemene reserve SGP	221.171	-	221.171	26.417	-	26.417	199.652	-	199.652
Onttrekking Algemene reserve SGP	-	27.125	-27.125	-	44.807	-44.807	-	6.083	-6.083
Toevoeging best.reserve verv.investeringen SGP	497.898	-	497.898	497.882	-	497.882	494.699	-	494.699
Onttrekking bestemmingsres. vervangingsinv. SGP	-	338.437	-338.437	-	229.789	-229.789	-	71.206	-71.206
Totaal lasten en baten	**2.100.268**	**2.100.268**	**-**	**2.220.708**	**2.220.708**	**-**	**1.840.589**	**1.840.589**	**-**
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**2.100.268**	**2.100.268**	**-**	**2.220.708**	**2.220.708**	**-**	**1.840.589**	**1.840.589**	**-**

TOELICHTING SGP OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING OVER 2018

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	550.825	701.910	526.278
Inzet RNH regulier	242.936	200.782	245.115
Totaal lasten regulier	**793.761**	**902.692**	**771.393**
Baten:			
Opbrengsten regulier	236.594	191.100	199.811
Totaal baten regulier	**236.594**	**191.100**	**199.811**
Saldo regulier	**- 557.167**	**- 711.592**	**- 571.582**
Lasten:			
Lasten incidenteel	372.671	187.500	52.935
Inzet RNH incidenteel	16.801	7.500	3.349
Totaal lasten incidenteel	**389.472**	**195.000**	**56.283**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	14.372	-	2.790
Project subsidies	28.000	-	-
Totaal baten incidenteel	**42.372**	**-**	**2.790**
Saldo incidenteel	**- 347.100**	**- 195.000**	**- 53.493**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 904.266**	**- 906.592**	**- 625.075**

Financieel	Toelichting
Lagere lasten regulier (108.931 minder dan begroot)	Lagere bedrijfskosten met een onderschrijding van 12%. Vanuit het deelprogramma gebiedsbeheer wordt planmatig onderhoud uitgevoerd. Dit kent grofweg twee onderdelen: (1) jaarlijks beheer zoals grasmaaien, bosbeheer en kleine reparaties aan wegdek, fietspaden, bruggen en bankjes en (2) vervanging van voorzieningen zoals bruggen, asfalt en speeltuinen. De gebieden die onder de begroting van SGP vallen zijn nog relatief jong. De budgetten zijn echter berekend op de noodzakelijke inzet op lange termijn, op basis van beheernormen per hectare. Het geld dat nu nog niet wordt uitgegeven omdat de jonge voorzieningen weinig onderhoud nodig hebben, wordt gespaard in de reserves. Als de voorzieningen later in hun levensloop wel meer onderhoud nodig hebben is het gespaarde geld beschikbaar om het onderhoud, en op termijn vervangingen, uit te voeren. Vooruitkijkend naar 2019, zijn deze lagere lasten in 2018 niet structureel meer te verwachten. Uit de begrotingswijziging blijkt dat de lasten nu gaan stijgen.
Hogere opbrengsten regulier (91.507 meer dan begroot)	48% hogere inkomsten uit evenementen dan begroot. Dit komt vooral door het nieuwe tweedaagse festival Keltfest.
Hogere lasten incidenteel (194.472 meer dan begroot)	Groot onderhoud en vervangingen kende een forse overschrijding. De reparatie van een aantal fiets- en wandelbruggen was € 150.000 duurder dan begroot door onvoorziene gebreken als verrotting in staanders. Ook pakten de uitvoeringskosten door aannemers ongunstiger uit.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	inventarisatie uitgevoerd voor actualisering meerjarenraming	x		x	
uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
uitgeven en reguleren vergunningen/gebruiksovereenkomsten	naleving gecontroleerd	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandeling klachten	klachten tijdig behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	vrijwilligersprojecten door Stichting MEERgroen begeleid, werkvoorzieningsschap ingehuurd voor beheerwerkzaamheden.			x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x
inschakelen agrariërs bij beheer	agrariërs ingeschakeld bij beheer waar mogelijk	x		x	

Specificatie baten en lasten incidenteel

Jaarrekening:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Grootonderhoud en vervangingen	358.746	-	358.746
Erfpacht Tuinen van West	9.657	-	9.657
Meerjarenexploitatie	17.516	-	17.516
Historisch onderzoek tuinen van West	4.129	-	4.129
Advieskosten overig	450	-	450
Correctie beheer fietsbrug 2017	-1.026	2.790	-3.816
	389.472	2.790	386.682

Begroting:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Grootonderhoud en vervangingen	195.000	-	195.000
	195.000	-	195.000

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Begeleiden uitvoeren groot onderhoud en vervangingen	Groot onderhoud en vervangingen kende een forse overschrijding. De reparatie van een aantal fiets- en wandelbruggen was € 150.000 duurder dan begroot door onvoorziene gebreken als verrotting in staanders. Ook pakten de uitvoeringskosten door aannemers ongunstiger uit.	x			
Erfpacht Tuinen van West	Tuinen van West valt deels onder Amsterdam en deels onder het schap. Gewerkt is aan het gezamenlijk aanwijzen van grenzen en afspraken over wijze van beheer. Deze grenzen zullen in 2019 worden doorgevoerd in het kadaster ter voorbereiding op het vestigen van het erfpachtrecht van het schap op dit grondgebied van Amsterdam.	x			
Meerjarenexploitatie	In opdracht van het schap is een beheerplan opgesteld door adviesbureau Cyber. Deze geeft inzicht in de kosten voor instandhouding op langere termijn aan de hand van vijf verschillende beheerniveaus.	x			
Historisch onderzoek tuinen van West	Een gespecialiseerd adviesbureau heeft historisch vooronderzoek uitgevoerd aan de hand van de NEN 5725 en ARVO. De aanleiding is de wens om inzicht te verkrijgen in de reeds bekende bodemkwaliteitsgegevens, verdachte terreindelen en/of bodembedreigende activiteiten hebben plaatsgevonden. Het doel van het onderzoek is een gedegen voorbereiding op de toekomstige beheertaken van het schap.	x	x		
Advieskosten overig	Diverse verrekeningen.		x		
Correctie beheer fietsbrug 2017	Het betreft een fietsbrug over de ringvaart. In 2018 heeft het schap deze brug beheerd voor de eigenaar, de provincie, en deze kosten zijn vergoed. Nadere beheerafspraken met de provincie worden gemaakt ten behoeve van definitieve overdracht. De fietsbrug valt nl. buiten het beheergebied van het schap.	x			

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	14.047	13.788	9.481
Inzet RNH regulier	83.163	93.209	85.560
Totaal lasten regulier	**97.210**	**106.997**	**95.041**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 97.210**	**- 106.997**	**- 95.041**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 97.210**	**- 106.997**	**- 95.041**

Financieel	Toelichting
Financiële lasten regulier (9.787 minder dan begroot)	De lasten voor toezicht waren 9% minder dan begroot. Toezichthouders zijn enerzijds gastheer voor het gebied en anderzijds zetten zij zich in tegen ongewenst gebruik.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	toezicht uitgevoerd conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	rol gastheer vervuld	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak met in 2018 specifieke aandacht voor sluipverkeer en hondenuitlaatservices	x			

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.500	3.837	3.951
Inzet RNH regulier	25.026	22.183	19.257
Totaal lasten regulier	**26.526**	**26.020**	**23.208**
Baten:			
Opbrengsten regulier	36	-	78
Totaal baten regulier	**36**	**-**	**78**
Saldo regulier	**- 26.490**	**- 26.020**	**- 23.131**
Lasten:			
Lasten incidenteel	2.347	-	1.250
Inzet RNH incidenteel	- 7.032	- 5.725	- 6.535
Totaal lasten incidenteel	**- 4.685**	**- 5.725**	**- 5.285**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**4.685**	**5.725**	**5.285**
Saldo Financiën	**- 21.805**	**- 20.295**	**- 17.846**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden	De afdeling financiën verzorgt de administratie van het recreatieschap: de jaarrekening, begroting en tussentijdse financiële overzichten.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen volgens schatkistbankieren	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van het gewenste weerstandsvermogen	weerstandsvermogen herijkt	x		x	

Specificatie baten en lasten incidenteel

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Advieskosten Belastingen	1.250		1.250
Verlaging opslag tarieven RNH	-6.535		-6.535
	-5.285	-	-5.285

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Advieskosten Belastingen	-		-
Verlaging opslag tarieven RNH	-5.651		-5.651
	-5.651	-	-5.651

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Advieskosten belastingen	Advies voor vennootschapsbelasting en BTW.	x			
Verlaging opslag tarieven RNH	Korting op opslagtarieven aan schappen, gegeven door Recreatie Noord-Holland.	x			

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	962	5.115	825
Inzet RNH regulier	24.876	27.213	16.467
Totaal lasten regulier	**25.839**	**32.328**	**17.292**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 25.839**	**- 32.328**	**- 17.292**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	3.100	2.160
Inzet RNH incidenteel	986	3.371	855
Totaal lasten incidenteel	**986**	**6.471**	**3.015**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 986**	**- 6.471**	**- 3.015**
Saldo Bestuursadvisering	**- 26.825**	**- 38.799**	**- 20.307**

Financieel	Toelichting
Lagere lasten regulier (6.489)	Het deelprogramma bestuursadvisering coördineert de bestuurlijke besluitvorming van het schap en is opdrachtgever voor de uitvoering van besluiten richting de organisatie. Er was minder inzet van bestuursadvisering nodig dan begroot. In 2018 was de inzet vooral gericht op het oude deel van Spaarnwoude, SPW.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	actuele lopende zaken zijn in de bestuursvergadering behandeld en er zijn 8 besluiten genomen	x			
belangenbehartiging en advisering aan derden	belangen schap behartigd; gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen vlot en adequaat beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma grotendeels uitgevoerd binnen de gestelde kaders; afwijkingen verantwoord in najaarsrapportage en jaarrekening	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van het programma aan de hand van de schapsdoelen (in de jaarrekening en de begrotingswijziging)	x	x	x	x

Specificatie baten en lasten incidenteel

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Advieskosten	-	-	-
Recreatiemonitor	986	-	986
	986	-	986

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Advieskosten	6.471	-	6.471
Recreatiemonitor	-	-	-
	6.471	-	6.471

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Recreatiemonitor: aantal bezoeken monitoren en rapporteren	Het aantal bezoeken aan De Groene Weelde is gemeten. Deze worden separaat gerapporteerd.				x
Advieskosten	Dit betreft standaard kosten voor het onderhoud van routenetwerken en de recreatiemonitor.				x

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	12.936	14.576	15.036
Totaal lasten regulier	**12.936**	**14.576**	**15.036**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 12.936**	**- 14.576**	**- 15.036**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 12.936**	**- 14.576**	**- 15.036**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden	De afdeling secretariaat faciliteert bestuursvergaderingen en handelt correspondentie af.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	extra aandacht besteed aan communicatie met griffies omtrent de jaarstukken van het schap	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief	4 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	7.404	8.648	3.062
Inzet RNH regulier	9.287	15.804	7.868
Totaal lasten regulier	**16.691**	**24.452**	**10.930**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 16.691**	**- 24.452**	**- 10.930**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 16.691**	**- 24.452**	**- 10.930**

Financieel	Toelichting
Lagere lasten regulier (7.761)	De afdeling communicatie vergroot de bekendheid van activiteiten en voorzieningen in het gebied. In 2018 waren er lagere kosten voor promotiemateriaal, dat mede veroorzaakt wordt door het verschuiven van print naar online. Ook participatie aan ‘ontdek Hoofddorp/Haarlemmermeer’ viel goedkoper uit dan was geraamd.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie gegeven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
promoten gebied	behoud en uitbreiding van de relatie met diverse doelgroepen uit de communicatiestrategie		x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	nieuwe website gelanceerd	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	8.933	21.584	14.707
Totaal lasten regulier	**8.933**	**21.584**	**14.707**
Baten:			
Opbrengsten regulier	48.209	44.358	47.495
Totaal baten regulier	**48.209**	**44.358**	**47.495**
Saldo regulier	**39.276**	**22.774**	**32.788**
Lasten:			
Lasten incidenteel	12.144	355.789	133.182
Inzet RNH incidenteel	1.388	16.225	11.436
Totaal lasten incidenteel	**13.531**	**372.014**	**144.618**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	87.367
Project subsidies	5.840	309.000	33.157
Totaal baten incidenteel	**5.840**	**309.000**	**120.524**
Saldo incidenteel	**- 7.691**	**- 63.014**	**- 24.094**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**31.586**	**- 40.240**	**8.694**

Financieel	Toelichting
Lagere lasten incidenteel (358.483 minder dan begroot)	Onder dit deelprogramma vallen ontwikkelactiviteiten, zoals locatieontwikkeling en contractbeheer (met evenementenorganisaties). De incidentele lasten onderschrijden vooral doordat het uitvoeren van het Landschapsplan 380KV niet is uitgevoerd in 2018. Hieronder staat in de tabel incidentele inspanningen per project een toelichting. Daardoor kennen de opbrengsten een vergelijkbare onderschrijding.
Lagere baten incidenteel (303.160 minder dan begroot)	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
organiseren ondernemersoverleg	ondernemers betrokken bij schap				x
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop				x
juridische advisering	juridisch advies en toetsing uitgevoerd indien noodzakelijk	x	x	x	x
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
grondverwerving en grondruil	grondtransacties in goede afstemming met partners			x	
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	succesvolle exploitaties		x	x	
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap			x	
behartigen belangen schap bij aanleg Randstad 380KV leiding	inspanning gepleegd vanuit het schap voor begeleiden werkzaamheden Tennet. Deze lasten worden grotendeels vergoed door Tennet.	x			x

Specificatie baten en lasten incidenteel

Jaarrekening:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Landschapsplan 380KV Haarlemmermeer	5.840	5.840	-
Verbeteren evenemententerrein	7.691	-	7.691
Opstellen beheervisie	-	-	-
	13.531	5.840	7.691

Begroting:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Landschapsplan 380KV Haarlemmermeer	309.000	309.000	-
Verbeteren evenemententerrein	34.789	-	34.789
Opstellen beheervisie	28.225	-	28.225
	372.014	309.000	63.014

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Landschapsplan 380KV Haarlemmerm	Netbeheerder Tennet is bezig met de plaatsing van 380KV masten, deels in de recreatiegebieden van het schap. Dit heeft aanzienlijk terreinschade opgeleverd. Het landschapsplan is opgesteld om de terreinschade te herstellen en de nieuwe masten in te passen in het landschap. Hiervoor ontvangt het schap een vergoeding van Tennet, maar dit is nog niet gerealiseerd in 2018.		x	x	
Verbeteren evenemententerrein	Het schap investeert jaarlijks in de verbetering van het evenemententerrein voor o.a. Mysteryland. Hierdoor blijft het gebied aantrekkelijk voor organisatoren en herstelt het sneller na een evenement. De verbeteringen worden afgestemd met en deels gefinancierd door de organisator.	x		x	
Opstellen beheervisie	Een wens van het bestuur van een aantal jaar geleden, was het opstellen van een beheervisie. Met daarin een zonering voor intensiever en extensiever gebruik. Gezien de aanstaande toekomstvisie met een MJIP en MJOP is besloten deze beheervisie niet op zichzelf te ontwikkelingen, maar integraal onderdeel te laten zijn van het visietraject.	x			

Totaal

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	574.738	733.298	543.597
Inzet RNH regulier	407.158	395.351	404.010
Totaal lasten regulier	**981.895**	**1.128.649**	**947.607**
Baten:			
Opbrengsten regulier	284.839	235.458	247.384
Totaal baten regulier	**284.839**	**235.458**	**247.384**
Saldo regulier	**- 697.056**	**- 893.191**	**- 700.223**
Lasten:			
Lasten incidenteel	387.162	546.389	189.527
Inzet RNH incidenteel	12.142	21.371	9.104
Totaal lasten incidenteel	**399.304**	**567.760**	**198.631**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	14.372	-	90.158
Project subsidies	33.840	309.000	33.157
Totaal baten incidenteel	**48.212**	**309.000**	**123.315**
Saldo incidenteel	**- 351.092**	**- 258.760**	**- 75.316**
Saldo Totaal	**- 1.048.148**	**- 1.151.951**	**- 775.540**

OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT SGP

Omschrijving	rekening 2018	begroting 2018	rekening 2017
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	407.158	395.351	404.010
Bestuurskosten	962	5.115	825
Kantoorkosten	6.890	9.031	5.151
Vervoerskosten	10.308	10.148	9.210
PR & marketing	7.404	8.648	3.062
Bedrijfskosten	556.101	697.778	524.650
Projectkosten*	393.404	567.760	199.310
Afschrijvingen	-	2.578	2.700
Rentekosten	-	-	-
Bijzondere baten en lasten	- 1.026	-	- 2.679
Totaal lasten	**1.381.199**	**1.696.409**	**1.146.238**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	50.574	45.372	49.427
Financiële baten	36	-	78
Overige opbrengsten	248.602	190.086	288.036
Project subsidies	33.840	309.000	33.157
Totaal baten	**333.052**	**544.458**	**370.698**
Resultaat deelprogramma's	**- 1.048.148**	**- 1.151.951**	**- 775.540**
Bijdrage participanten	1.401.654	1.401.654	1.392.602
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**353.506**	**249.703**	**617.062**
Resultaatbestemming			
Toevoeging Algemene reserve SGP	221.171	26.417	199.652
Onttrekking Algemene reserve SGP	- 27.125	- 44.807	- 6.083
Toevoeging best.reserve verv.investeringen SGP	497.898	497.882	494.699
Onttrekking best.reserve verv.investeringen SGP	- 338.437	- 229.789	- 71.206
Gerealiseerde resultaat	**-**	**-**	**-**

* projectkosten zijn inclusief inhuur personeel RNH incidenteel, groot onderhoud en overige investeringen

Programmaverantwoording jaarrekening 2018 SMG

Ontwikkeling financiële situatie

Het programma voor de deelbegroting SMG (Stichting Mainport en Groen) is conform planning uitgevoerd. Nieuwe ontwikkelingen staan on hold totdat de nieuwe visie gereed is. De recreatiegebieden zijn in 2018 volgens de afspraak onderhouden op niveau sober doch doelmatig.
Voor de begroting van SMG wordt er geen participantenbijdrage gestort door de deelnemende gemeenten en provincie. De aanleg en het onderhoud van het gebied wordt bekostigd uit een afkoopsom vanuit de Stichting Mainport en Groent (o.a. Schiphol) ter compensatie van de aanleg van de vijfde baan. Het beheer wordt daarmee gedekt uit een lange termijn bestemmingsreserve.

Op basis van het beheerplan is berekend wat er jaarlijks onttrokken wordt uit de bestemmingsreserve SMG. In 2012 is de afkoopsom SMG overgedragen aan recreatieschap Spaarnwoude voor het beheer voor een periode van 25 jaar (tot 2038) uitgaande van een jaarlijks rentepercentage van 4% en een jaarlijkse index van 2%. De reserve is minder aangegroeid dan voorzien was door de lage rentestand (ca. 0% in plaats van 4% rente). Hierdoor kan de reserve ca. 15 jaar mee in plaats van 25 jaar.

Externe ontwikkelingen 2018

- Tennet heeft een 380 KV leiding door het gebied gerealiseerd, hierin zijn ze begeleid door het recreatieschap. In 2018 is wederom gewerkt aan het opstellen van een landschapsplan, waarmee de omgeving rondom de masten weer hersteld wordt. De daadwerkelijke uitvoering is nog niet gestart, vanwege de financiële afwikkeling en omdat zaaien en planten alleen zinvol is in bepaalde seizoenen (incl. afstemming werkzaamheden tijdens evenementen).

Highlights

- Het schap maakt gebruik van een sociale onderneming voor het opruimen van zwerfvuil, legen van vuilnisbakken en onderhoud van het MH17-monument.

Resultaat SMG 2018 regulier

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	425.391	478.055	**52.664**
Baten	157.781	137.856	**19.925**
Saldo	**-267.610**	**-340.199**	**72.589**

De onderschrijding van 11% op het reguliere programma wordt voornamelijk veroorzaakt door gunstige aanbestedingen in het reguliere beheer en lagere beheerlasten doordat het gebied 'jong' is. De baten waren ook hoger dan begroot (14%) vanwege hogere opbrengsten met evenementen: de meerdaagse evenementen in de Haarlemmermeer hebben een campingterrein in het SMG-gebied.

Resultaat SMG 2018 incidenteel

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	155.479	156.098	**619**
Baten	882.806	93.046	**789.760**
Saldo	**727.327**	**-63.052**	**790.379**

De incidentele lasten zijn net zo hoog geworden als begroot. Er was voor 2018 al rekening gehouden met hogere incidentele lasten voor groot onderhoud en vervangingen, maar ook voor het opstellen van een beheerplan en het voorbereiden van onderhoud aan het MH17 monument.
De incidentele baten zijn veel hoger dan begroot, omdat de bijdrage voor beheer van het Nationaal Monument MH17 (€ 800.000) van het Rijk, Provincie Noord-Holland, gemeente Haarlemmermeer en Stichting Nationaal Monument MH17 in 2018 is ontvangen.

Resultaat SMG 2018 totaal

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	580.870	634.153	**53.283**
Baten	1.040.587	230.902	**809.685**
Saldo	**459.717**	**-403.251**	**862.968**

Reserves

Stand van de reserves per	**31-12-2018**	**31-12-2017**	**verschil**
SMG Bestemmingreserve	5.857.977	6.295.265	-437.288
SMG Bestemmingreserve investering	438.282	420.554	17.727
SMG Bestemmingsreserve beheer MH17	879.278	-	879.278
Totaal	**7.175.537**	**6.715.819**	**459.717**

Het verschil tussen de baten en lasten is 459.717. Dat betekent dat het financieel resultaat voor 2018 positief is voor SMG. Op totaalniveau onderschrijden de lasten van SMG met 8% ten opzichte van de begroting. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt door de onderschrijding bij het deelprogramma Gebiedsbeheer, maar ook bij andere deelprogramma's wordt niet al het geld uitgegeven. De gebieden die onder de begroting van SMG vallen zijn nog jong. De budgetten zijn echter berekend op de noodzakelijke inzet op lange termijn, op basis van beheernormen per hectare. Het geld dat nu nog niet wordt uitgegeven omdat de jonge voorzieningen weinig onderhoud nodig hebben wordt gespaard in de reserves. Als de voorzieningen later in hun levensloop wel meer onderhoud nodig hebben is het gespaarde geld beschikbaar om het onderhoud, en op termijn vervangingen, uit te voeren.
De totale baten kennen een forse overschrijding, dat voornamelijk te verklaren valt uit het vroegtijdig overmaken van het beheergeld voor het MH17-monument.

HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN SMG IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR 2018

	Jaarrekening 2018			Begroting 2018			Jaarrekening 2017		
Deelprogramma	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**
1 Gebiedsbeheer	462.303	1.023.845	561.542	468.505	189.246	-279.259	255.939	195.406	-60.533
2 Toezicht	39.517	-	-39.517	41.340	-	-41.340	40.316	-	-40.316
3 Financiën	24.780	2.102	-22.678	20.492	1.600	-18.892	19.673	2.038	-17.636
4 Bestuursadvisering	21.831	-	-21.831	20.623	-	-20.623	12.918	-	-12.918
5 Secretariaat	5.874	-	-5.874	6.874	-	-6.874	6.543	-	-6.543
6 Communicatie	12.503	-	-12.503	12.141	-	-12.141	12.016	-	-12.016
7 Inrichting & ontwikkeling	14.062	14.639	577	64.178	40.056	-24.122	47.766	30.641	-17.125
Bijdrage participanten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten en baten	**580.870**	**1.040.587**	**459.717**	**634.153**	**230.902**	**-403.251**	**395.171**	**228.085**	**-167.086**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**459.717**			**-403.251**			**-167.086**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging bestemmingsreserve SMG	121.133	-	-121.133	55.171	-	-55.171	170.064	-	-170.064
Onttrekking bestemmingsreserve SMG	-	558.421	558.421	-	458.421	458.421	-	448.516	448.516
Toevoeg best reserve SMG investering	132.518	-	-132.518	132.386	-	-132.386	-	-	-
Onttrek best reserve SMG investering	-	114.790	114.790	-	132.387	132.387	131.623	20.257	-111.366
Toevoeg best reserve SMG MH17	900.000	-	-900.000	-	-	-	-	-	-
Onttrek best reserve SMG MH17	-	20.722	20.722	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten en baten	**1.734.520**	**1.734.520**	**-**	**821.710**	**821.710**	**-**	**696.858**	**696.858**	**-**
Gerealiseerde resultaat	**-**			**-**			**-**		
Totalen-generaal	**1.734.520**	**1.734.520**	**-**	**821.710**	**821.710**	**-**	**696.858**	**696.858**	**-**

TOELICHTING SMG OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING OVER 2018

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	211.083	292.484	163.513
Inzet RNH regulier	101.134	75.775	81.155
Totaal lasten regulier	**312.217**	**368.259**	**244.668**
Baten:			
Opbrengsten regulier	147.046	119.200	125.811
Totaal baten regulier	**147.046**	**119.200**	**125.811**
Saldo regulier	**- 165.171**	**- 249.059**	**- 118.857**
Lasten:			
Lasten incidenteel	146.294	95.213	9.234
Inzet RNH incidenteel	3.792	5.033	2.038
Totaal lasten incidenteel	**150.085**	**100.246**	**11.271**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	876.799	70.046	69.595
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**876.799**	**70.046**	**69.595**
Saldo incidenteel	**726.714**	**- 30.200**	**58.324**
Saldo Gebiedsbeheer	**561.542**	**- 279.259**	**- 60.533**

Financieel	Toelichting
Onderschrijding lasten regulier (56.042)	Vanuit het deelprogramma gebiedsbeheer wordt planmatig onderhoud uitgevoerd. Dit kent grofweg twee onderdelen: (1) jaarlijks beheer zoals grasmaaien, bosbeheer en kleine reparaties aan wegdek, fietspaden, bruggen en bankjes en (2) vervanging van voorzieningen zoals bruggen, asfalt en speeltuinen. De werkelijke lasten zijn 15% lager door gunstigere aanbestedingen in het reguliere beheer en lagere beheerlasten doordat het gebied nog relatief 'jong'. Alle voorzieningen zijn nog nieuw, van goede kwaliteit en behoeven in dit stadium van hun levensloop minder onderhoud.
Hogere opbrengsten regulier (27.846)	Hogere inkomsten (23%) uit evenementen door goed verlopen evenementenseizoen met een extra evenement Kelfest met camping.
Hogere lasten incidenteel (49.839)	De lasten waren 50% hoger dan begroot, omdat er meer geld ging naar groot onderhoud en vervangingen (asfalt landbouwpad Groene Carre-Zuid), een correctie plaatsvond op het voorschot voor het onderhoud van het MH17-monument en vanwege het doorrekenen van de meerjarenbeheerkosten door een extern bureau.
Hogere baten incidenteel (806.753)	De afkoopsom voor beheer van het MH17 monument (€ 800.000) is eerder dan verwacht en dus al in 2018 gefactureerd.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	inventarisatie uitgevoerd voor actualisering meerjarenraming	x		x	
uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
uitgeven en reguleren vergunningen/gebruiksovereenkomsten	naleving gecontroleerd	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandeling klachten	klachten tijdig behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	vrijwilligersprojecten door Stichting MEERgroen begeleid, werkvoorzieningsschap ingehuurd voor beheerwerkzaamheden.			x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x
inschakelen agrariërs bij beheer	agrariërs ingeschakeld bij beheer waar mogelijk	x		x	

Specificatie baten en lasten incidenteel

Jaarrekening:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Groot onderhoud/vervangingen:			
Grootonderhoud en vervangingen	114.790	-	114.790
1921 meerjaren exploitatieoverzicht	6.763	-	6.763
Advieskosten wegbeheer	1.838	-	1.838
Advieskosten monument MH17	1.694	-	1.694
Correctie voorschot MH17 monument	25.000	-	25.000
Overig:			
Bijdrage Schiphol t.b.v. Buitenschot	-	70.639	-70.639
Recht van opstal Liander		6.160	-6.160
Bijdrage beheer monument MH17		800.000	-800.000
	150.085	876.799	-726.714

Begroting:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Groot onderhoud/vervangingen:			
Grootonderhoud en vervangingen	100.246	-	100.246
Overig:			
Bijdrage Schiphol t.b.v. Buitenschot	-	70.046	-70.046
	100.246	70.046	30.200

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Grootonderhoud en vervangingen	In 2018 is 15% meer aan groot onderhoud / vervangingen uitgegeven dan verwacht. De aannemerkosten vielen iets hoger uit.	x			
1921 meerjaren exploitatieoverzicht	In opdracht van het schap is een beheerplan opgesteld door adviesbureau Cyber. Deze geeft inzicht in de kosten voor instandhouding op langere termijn aan de hand van vijf verschillende beheerniveaus.	x			
Advieskosten wegbeheer	Tweejaarlijkse controle van staat van onderhoud en planning van verhardingen.	x			
Advieskosten monument MH17	Advies is opgesteld voor beheer van de bomen, welke na eerste aanplant niet allemaal levensvatbaar bleken.	x			
Correctie voorschot MH17 monument	Een voorschot aan de Stichting Nationaal Monument MH17 is afgeboekt.	x			
Bijdrage Schiphol t.b.v. Buitenschot	Dit betreft een jaarlijkse bijdrage van Schiphol voor onderhoud aan geluidsribbels, die kenmerkend zij voor de inrichting van dit gebied en bedoeld om het geluid van opstijgende vliegtuigen te dempen; vanwege de aspecifieke inrichting van het gebied zijn de beheerkosten hoger dan gebruikelijk voor het schap.				x
Recht van opstal Liander	Eenmalige baten in verband met het vestigen van recht van opstal.	x			
Bijdrage beheer monument MH17	De bijdrage voor het beheer van het Nationaal Monument MH17 van het Rijk, Provincie Noord-Holland, gemeente Haarlemmermeer en Stichting Nationaal Monument MH17 (gezamenlijk € 800.000) is eerder dan verwacht en dus al in 2018 ontvangen.	x			x

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	9.817	8.020	6.611
Inzet RNH regulier	29.700	33.320	33.706
Totaal lasten regulier	**39.517**	**41.340**	**40.316**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 39.517**	**- 41.340**	**- 40.316**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 39.517**	**- 41.340**	**- 40.316**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden	Toezichthouders zijn enerzijds gastheer voor het gebied en anderzijds zetten zij zich in tegen ongewenst gebruik.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	toezicht uitgevoerd conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	rol gastheer vervuld	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak met in 2018 specifieke aandacht voor sluipverkeer en hondenuitlaatservices	x			

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.500	4.670	3.346
Inzet RNH regulier	24.123	18.338	17.789
Totaal lasten regulier	**25.623**	**23.008**	**21.135**
Baten:			
Opbrengsten regulier	2.102	1.600	2.038
Totaal baten regulier	**2.102**	**1.600**	**2.038**
Saldo regulier	**- 23.520**	**- 21.408**	**- 19.097**
Lasten:			
Lasten incidenteel	2.347	-	1.250
Inzet RNH incidenteel	- 3.189	- 2.516	- 2.712
Totaal lasten incidenteel	**- 842**	**- 2.516**	**- 1.462**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**842**	**2.516**	**1.462**
Saldo Financiën	**- 22.678**	**- 18.892**	**- 17.636**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden	De afdeling financiën verzorgt de administratie van het recreatieschap: de jaarrekening, begroting en tussentijdse financiële overzichten.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen volgens schatkistbankieren	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van het gewenste weerstandsvermogen	weerstandsvermogen herijkt	x		x	

Specificatie baten en lasten incidenteel

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Advieskosten Belastingen	2.347	-	2.347
Verlaging opslag tarieven RNH	-3.189	-	-3.189
	-842	-	-842

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	-2.516	-	-2.516
	-2.516	-	-2.516

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Advieskosten belastingen	Advies voor vennootschapsbelasting en BTW.	x			
Verlaging opslag tarieven RNH	Korting op opslagtarieven aan schappen, gegeven door Recreatie Noord-Holland.	x			

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	862	1.007	746
Inzet RNH regulier	20.740	16.388	10.078
Totaal lasten regulier	**21.602**	**17.395**	**10.824**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 21.602**	**- 17.395**	**- 10.824**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	1.409	1.960
Inzet RNH incidenteel	229	1.819	134
Totaal lasten incidenteel	**229**	**3.228**	**2.094**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 229**	**- 3.228**	**- 2.094**
Saldo Bestuursadvisering	**- 21.831**	**- 20.623**	**- 12.918**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden	Het deelprogramma bestuursadvisering coördineert de bestuurlijke besluitvorming van het schap en is opdrachtgever voor de uitvoering van besluiten richting de organisatie. Deze afdeling kende een overschrijding van 24%.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	actuele lopende zaken zijn in de bestuursvergadering behandeld en er zijn besluiten genomen	x			
belangenbehartiging en advisering aan derden	belangen schap behartigd; gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen vlot en adequaat beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma grotendeels uitgevoerd binnen de gestelde kaders; afwijkingen verantwoord in najaarsrapportage en jaarrekening	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van het programma aan de hand van de schapsdoelen (in de jaarrekening en de begrotingswijziging)	x	x	x	x

Specificatie baten en lasten incidenteel

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Recreatiemonitor	229	-	229
	229	-	229

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Recreatiemonitor	3.228	-	3.228
	3.228	-	3.228

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
recreatiemonitor: aantal bezoeken monitoren en rapporteren	Dit betreft standaard kosten voor het onderhoud van routenetwerken en de recreatiemonitor.				x

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	5.874	6.874	6.543
Totaal lasten regulier	**5.874**	**6.874**	**6.543**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 5.874**	**- 6.874**	**- 6.543**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 5.874**	**- 6.874**	**- 6.543**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden	De afdeling secretariaat faciliteert bestuursvergaderingen en handelt correspondentie af.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	extra aandacht besteed aan communicatie met griffies omtrent de jaarstukken van het schap	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	4 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	4.974	4.211	3.234
Inzet RNH regulier	7.529	7.930	8.782
Totaal lasten regulier	**12.503**	**12.141**	**12.016**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 12.503**	**- 12.141**	**- 12.016**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 12.503**	**- 12.141**	**- 12.016**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden	De afdeling communicatie vergroot de bekendheid van activiteiten en voorzieningen in het gebied.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie gegeven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
promoten gebied	behoud en uitbreiding van de relatie met diverse doelgroepen uit de communicatiestrategie		x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	nieuwe website gelanceerd	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	8.055	9.038	15.872
Totaal lasten regulier	**8.055**	**9.038**	**15.872**
Baten:			
Opbrengsten regulier	8.633	17.056	12.606
Totaal baten regulier	**8.633**	**17.056**	**12.606**
Saldo regulier	**577**	**8.018**	**- 3.265**
Lasten:			
Lasten incidenteel	3.980	52.140	30.831
Inzet RNH incidenteel	2.027	3.000	1.064
Totaal lasten incidenteel	**6.007**	**55.140**	**31.895**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	18.035
Project subsidies	6.007	23.000	-
Totaal baten incidenteel	**6.007**	**23.000**	**18.035**
Saldo incidenteel	**-**	**- 32.140**	**- 13.860**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**577**	**- 24.122**	**- 17.125**

Financieel	Toelichting
Onderschrijding lasten incidenteel (23.245)	Niet alle investeringen in het evenemententerrein zijn uitgevoerd, omdat er geen nuttige bestemming is gevonden/ cq er zijn in samenwerking met Mysteryland nog geen projecten gedefinieerd. Dit is uitgesteld naar 2019. Het te besteden bedrag schuift dus door naar 2019, er wordt momenteel een plan uitgedacht om een bezoekersdek bovenop de Big Spotters Hill te maken.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
organiseren ondernemersoverleg	ondernemers betrokken bij schap				x
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop				x
juridische advisering	juridisch advies en toetsing uitgevoerd indien noodzakelijk	x	x	x	x
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
grondverwerving en grondruil	grondtransacties in goede afstemming met partners			x	
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	succesvolle exploitaties		x	x	
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap			x	
behartigen belangen schap bij aanleg Randstad 380KV leiding	inspanning gepleegd vanuit het schap voor begeleiden werkzaamheden Tennet. Deze lasten worden grotendeels vergoed door Tennet.	x			x

Specificatie baten en lasten incidenteel

Jaarrekening:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Groot onderhoud/vervangingen:			
Kwaliteitsverbetering Plesmanhoek	6.007	6.007	-
Verbeteren evenemententerrein	-	-	-
	6.007	6.007	-

Begroting:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Groot onderhoud/vervangingen:			
Kwaliteitsverbetering Plesmanhoek	23.000	-	23.000
Verbeteren evenemententerrein	32.140	-	32.140
	55.140	-	55.140

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Kwaliteitsverbetering Plesmanhoek	In dit deelgebied is een fietspad aangelegd in samenwerking met de organisator van Mysterland. Zij dragen ook bij aan de kosten. Een deel van deze werkzaamheden is verantwoord onder de begroting van SGP.		x		
Verbeteren evenemententerrein	Projectbudget kon in 2018 niet volledig nuttig ingezet worden. Budget schuift door naar 2019 voor een bezoekersvriendelijke investering.		x		

Totaal

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	228.237	310.392	177.449
Inzet RNH regulier	197.154	167.663	173.924
Totaal lasten regulier	**425.391**	**478.055**	**351.372**
Baten:			
Opbrengsten regulier	157.781	137.856	140.455
Totaal baten regulier	**157.781**	**137.856**	**140.455**
Saldo regulier	**- 267.610**	**- 340.199**	**- 210.917**
Lasten:			
Lasten incidenteel	152.621	148.762	43.274
Inzet RNH incidenteel	2.858	7.336	524
Totaal lasten incidenteel	**155.479**	**156.098**	**43.799**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	876.799	70.046	87.630
Project subsidies	6.007	23.000	-
Totaal baten incidenteel	**882.806**	**93.046**	**87.630**
Saldo incidenteel	**727.327**	**- 63.052**	**43.831**
Saldo Totaal	**459.717**	**- 403.251**	**- 167.086**

OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT SMG

Omschrijving	rekening 2018	begroting 2018	rekening 2017
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	197.154	167.663	173.924
Bestuurskosten	862	1.007	746
Kantoorkosten	5.849	6.953	4.638
Vervoerskosten	8.228	6.643	6.611
PR & marketing	4.974	4.211	3.234
Bedrijfskosten	212.364	288.464	162.420
Projectkosten*	126.438	156.098	41.799
Afschrijvingen	-	3.114	1.800
Rentekosten	-	-	-
Bijzondere baten en lasten	25.000	-	-
Totaal lasten	**580.870**	**634.153**	**395.171**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	16.570	9.200	9.248
Financiële baten	2.102	1.600	2.038
Overige opbrengsten	1.015.907	197.102	216.799
Project subsidies	6.007	23.000	-
Totaal baten	**1.040.587**	**230.902**	**228.085**
Resultaat deelprogramma's	**459.717**	**- 403.251**	**- 167.086**
Bijdrage participanten	-	-	-
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**459.717**	**- 403.251**	**- 167.086**
Resultaatbestemming			
Toevoeging bestemmingsreserve SMG	121.133	55.171	170.064
Onttrekking bestemmingsreserve SMG	- 558.421	- 458.421	- 448.516
Toevoeg best reserve SMG investering	132.518	132.386	-
Onttrek best reserve SMG investering	- 114.790	- 132.387	111.366
Toevoeg best reserve SMG MH17	900.000	-	-
Onttrek best reserve SMG MH17	- 20.722	-	-
Gerealiseerde resultaat	**-**	**-**	**-**

Wet FIDO MODELSTATEN A EN B

Modelstaat A

Liquiditeitspositie over het: 4e kwartaal van het jaar: 2018

Provincie: Noord-Holland

Betreft categorie + naam:

Provincie:
Gemeente:
Politieregio:

Waterschap:
Gemeenschappelijke regeling: Recreatieschap Spaarnwoude

Bedragen x 1000 euro

Kwartaal	1e			2e			3e			4e		
Maand	1 jan	1 feb	1 mrt	1 apr	1 mei	1 jun	1 jul	1 aug	1 sep	1 okt	1 nov	1 dec
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0			0			0	
Gem. overschot		0			0			0			0	
Kasgeldlimiet	893	893	893	893	893	893	893	893	893	893	893	893
Ruimte onder limiet		893			893			893			893	
Overschrijding		0			0			0			0	

Berekening Kasgeldlimiet

Begrotingstotaal	10.885	LET OP: ook het begrotingstotaal x 1000 EURO
Het bij ministeriele regeling vastgestelde percentage	8,2%	LET OP: voor provincies geldt een ander percentage dan voor bv. Gem. regelingen
Kasgeldlimiet	893	

Toelichting op modelstaat A

Recreatieschap Spaarnwoude blijft gedurende het jaar 2018 ruimschoots onder de kasgeldlimiet.

Modelstaat B

1a	Renteherziening op vaste schuld O/G		0	
1b	Renteherziening op vaste schuld U/G		0	
2	Renteherziening op vaste schuld	(1a-1b)		0
3a	nieuw aangetrokken vaste schuld			
3b	nieuw uitgezette lange leningen			
4	netto nieuw aangetrokken vaste schuld	(3a-3b)		0
5	Betaalde aflossingen			
6	herfinanciering	(laagste van 4 en 5)		
7	Renterisico op de vaste schuld	(2+6)		0
8	Renterisiconorm			0
9a	ruimte onder			0
9b	Overschrijding			0

Renterisiconorm

10	Stand van de vaste schuld		0	
11	Vastgestelde percentage			
12	Renterisiconorm	(10x11)		0

Toelichting op modelstaat B

Er hebben bij het recreatieschap Spaarnwoude geen renteherzieningen op vaste schulden plaatsgevonden. De renterisiconorm is derhalve nihil.

Overige gegevens

SAMENSTELLING ALGEMEEN BESTUUR PER 31 DECEMBER 2018

PROVINCIE NOORD-HOLLAND	De heer A. Tekin voorzitter
GEMEENTE AMSTERDAM	Mevrouw M. van Doorninck
GEMEENTE HAARLEM	Mevrouw C.Y. Sikkema
GEMEENTE VELSEN	De heer B. Diepstraten
GEMEENTE HAARLEMMERMEER	De heer J.C.W. Nederstigt
GEMEENTE HAARLEMMERLIEDE EN SPAARNWOUDE	De heer B.A. Graal

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Spaarnwoude

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Spaarnwoude gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Spaarnwoude, op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de vigerende normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- het overzicht van baten en lasten 2018;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (Wnt) 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Spaarnwoude zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en diverse bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de vigerende normenkader. In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Dagelijks Bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het Controleprotocol Wnt, de ethische voorschriften en onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risi-

coprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben gecommuniceerd. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 11 april 2019
Reg.nr.: 101821/215/396/2
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend : mr. drs. J.C. Olij RA

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Spaarnwoude in de openbare vergadering van 11 juli 2019.

Voorzitter,
A. Tekin

BIJLAGEN

JAARREKENING 2018

TOELICHTING INVESTERINGEN T.L.V. RESERVE

In de exploitatierekening wordt jaarlijks rekening gehouden met uitgaven voor de vervangingsinvesteringen. Indien de vervanging niet in één jaar kan worden uitgevoerd wordt het restant budget doorgeschoven naar het opvolgende jaar en als reservering opgenomen in de reserve investeringen. Na uitvoering van het project worden de kosten ten laste gebracht van dit reserve.

Algemene reserve Spaarnwoude	**31-12-2018**	**31-12-2017**
Saldo per 1 januari	53.027	52.630
Bij: Rentetoevoeging	409	397
Toevoeging resultaat Spaarnwoude	-	-
Af: Onttrekking	-	-
Saldo per 31 december	53.436	53.027

Bestemmingsreserve Investeringen	**31-12-2018**	**31-12-2017**
Saldo per 1 januari	2.489.249	2.086.059
Bij: Rentetoevoeging	19.182	15.738
Overige toevoegingen	24.786	1.002.338
Af: Onttrekking	-567.397	-614.886
Saldo per 31 december	1.965.820	2.489.249

Overige investeringen	**Onttrekking 2018**	**Begroot 2018**
Verbeteren zwemwaterkwaliteit	163.278	258.581
Verbeteren evenemententerrein Oosterbroek	108.114	86.719
Verbeteren evenemententerrein Houtrak	8.066	67.308
Recreatie monitoring	5.792	14.102
Renovatie gebouwen	80.361	80.000
Visievorming Metropolitaan Stadspark	39.513	-
Visie Spaarnwoude Park 2040	153.059	-
Verplaatsen pont Opstapper	2.631	-
Herstel dak fort benoorden Spaarndam	2.906	19.384
Begeleiding Randstad 380 KV	3.677	-
Totaal onttrekking	**567.397**	**526.094**

Ten behoeve van de uitvoering van de hierboven vermelde projecten is een totaal bedrag van € 567.397 onttrokken aan de bestemmingsreserve investeringen. Voor nadere specificatie van uitgevoerde projecten, zie toelichting programmarekening.

Bestemmingsreserve Beheer	**31-12-2018**	**31-12-2017**
Saldo per 1 januari	4.141.429	4.721.694
Bij: Rentetoevoeging	31.914	35.622
Overige toevoegingen	307.382	23.464
Af: Onttrekking	-1.438.411	-639.350
Saldo per 31 december	3.042.314	4.141.429

Overige investeringen	**Onttrekking 2018**	**Begroot 2018**
Bijdrage aan exploitatie	587.632	587.632
Grootonderhoud & vervangingen, budget '18 *	850.779	1.500.000
Totaal onttrekking	**1.438.411**	**2.087.632**

Totaal is er een bedrag van € 1.438.411 onttrokken aan de reserve ten behoeve van de exploitatie (€ 587.632) voor de uitvoering van bovenstaande projecten (€ 850.779) Een bedrag van € 307.382 is aan de reserve toegevoegd wegens een positief exploitatie resultaat. Voor nadere specificatie van uitgevoerde projecten, zie toelichting programmarekening.

***** brug 157 - 158 - 604 -162 zijn volledig vervangen voor een bedrag van € 863.916 en geactiveerd. Hierdoor zijn deze gemaakte kosten niet zichtbaar in bovenvermelde staat. Voor specificatie verwijs naar de in de bijlage opgenomen staat van geactiveerde investeringen.

STAAT VAN GEACTIVEERDE INVESTERINGEN SPAARNWOUDE

RECREATIESCHAP SPAARNWOUDE

Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2018

Omschrijving	Jaar van inv.	Geactiv. t/m 2017	Ver-meer-derd	Ver-min-derd	Geactiv. t/m 2018	Ter-mijn	Boek-waarde 01-01-18	Afschr. t/m 2017	Afschr. 2018	Boek-waarde 31-12-18	Rest-waarde
Civiele Kunstwerken											
Bruggen 157/158/162/604	2018	-	863.916	-	863.916	30		-	-	863.916	-
		-	863.916	-	863.916		-	-	-	863.916	-
Vervoermiddelen											
Mercedes 44-VTJ-6	2008	29.176			29.176	5	7.000	-22.176	-	7.000	7.000
Fiat Qubo	2012	15.852			15.852	5	-	-15.852	-	-	-
Iveco Daily	2015	51.068			51.068	5	22.981	-28.087	10.214	12.767	-
Mitsubishi Outlander	2017	37.161	-		37.161	5	30.348	-6.813	7.432	22.916	-
		133.257	-	-	133.257		60.329	-72.929	17.646	42.683	7.000
Vaartuigen											
Pont De Opstapper	2009	128.392		-	128.392	15	51.356	-77.035	8.559	42.797	-
		128.392	-	-	128.392		51.356	-77.035	8.559	42.797	-
Machines/gereedschappen											
					-		-		-	-	-
		-	-	-	-		-	-	-	-	-
Totaal generaal		**261.649**	**863.916**	**-**	**1.125.565**		**111.685**	**-149.964**	**26.205**	**949.396**	**7.000**

* Het volledig afgeschreven en niet meer ingebruik zijnde geactiveerde materieel en materiaal zijn verwijderd uit deze specificatie.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM 2018

Er zijn in dit kader geen bijzonderheden te melden.

Nota Weerstandsvermogen Recreatieschap Spaarnwoude

Op 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden. Het BBV verplicht Recreatieschap Spaarnwoude aandacht te besteden aan de risico's. Met de voorliggende 'Nota weerstandsvermogen' wordt het noodzakelijke inzicht in zowel het weerstandsvermogen als de weerstandscapaciteit van Recreatieschap Spaarnwoude gegeven.

Deze nota is in vier fasen tot stand gekomen.
1. Inventariseren en kwantificeren risico's
2. Bepalen minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen
3. Berekenen aanwezige weerstandscapaciteit
4. Matchen benodigd weerstandsvermogen en aanwezige weerstandscapaciteit

In deze nota worden de uitkomsten van deze fasen beschreven.

1. Inventariseren en kwantificeren risico's

In de eerste fase zijn de risico's van Recreatieschap Spaarnwoude geïnventariseerd. Met de budgethouders zijn deze risico's in beeld gebracht. De geïnventariseerde risico's zijn beschreven en onderverdeeld naar:

- Hoog / Midden / Laag (kans)
  Risico's zijn als 'Hoog' aangemerkt indien de kans van voordoen hoog wordt geacht, enzovoort. Bij een hoog risico is de financiële impact voor 80 procent meegenomen, bij een midden risico voor 50 procent en bij een laag risico voor 20 procent.
- Structureel / Incidenteel
  Risico's zijn als incidenteel of structureel aangemerkt. Een structureel risico heeft een financiële impact in meerdere begrotingsjaren. Een incidenteel risico heeft een financiële impact in één begrotingsjaar. De structurele risico's zijn voor twee jaar meegenomen in de risico kwantificering.

Voor het kunnen bepalen van het benodigde weerstandsvermogen is de financiële impact per risico berekend. Risico's zijn per definitie niet goed meetbaar. Dit komt doordat voor voorzienbare en redelijk kwantificeerbare risico's een voorziening moet worden gevormd. Om toch tot een kwantificering te kunnen komen, zijn de bepalende factoren voor een schatting van de kans van optreden (Hoog / Midden / Laag) en de impact van het risico (in euro's) geïdentificeerd. Zoveel mogelijk is de (gemiddelde) omvang van de bij het risico betrokken exploitatielasten en/of investeringsbedragen meegenomen bij de (subjectieve) bepaling van de kans en het effect.

Dit betekent dat niet de gehele omvang van de mogelijke financiële impact wordt opgenomen als risicobuffer. Door vermenigvuldiging van de impact met een kans van optreden wordt een onnodig hoge risicobuffer vermeden. Tegelijkertijd wordt door de combinatie van verschillende risico's in de bepaling van de weerstandscapaciteit redelijkerwijs wel gezorgd voor voldoende vermogen voor tegenvallers.

Op basis van de risico-inventarisatie zijn de volgende risico's onderkend. De geïnventariseerde risico's zijn gekwantificeerd voor een bedrag van in totaal € 1.170.000, -. Een nadere specificatie van dit bedrag is:

Risico	Kans	Incidenteel / Structureel	Financiële impact	Uitgaande van twee jaar
1. Subsidies (risico van terugbetalen)	Laag risico	Incidenteel	€ 100.000	€ 100.000
2. Inkoop en aanbestedingsrisico	Midden risico	Structureel	€ 50.000	€ 100.000
3. Vervuilde grond/ bodemsanering	Midden risico	Incidenteel	€ 600.000	€ 600.000

4. Verandering regelgeving (bijv wijziging zwemwater kwaliteit)	Midden risico	Structureel	€ 50.000	€ 100.000
5. Calamiteiten zwemwater	Laag risico	Structureel	€ 10.000	€ 20.000
6. Verminderde inkomsten door faillissement horeca exploitanten/tegenvallend bezoek evenementen	Midden risico	Incidenteel	€ 250.000	€ 250.000
Totaal				**€ 1.170.000**

- Bij de bepaling van de totale financiële impact voor alle risico's worden de incidentele risico's eenmalig meegenomen. Bij structurele risico's wordt de verwachte financiële impact per jaar met 2 vermenigvuldigd.

2. De gewenste / benodigde omvang van het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is in artikel 11 van het BBV gedefinieerd als “De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente (of de gemeenschappelijke regeling) beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie”.

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's, die zich in de praktijk voordoen, op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid verandert dan wel ingekrompen moet worden. Het vermogen om het beleid door te zetten, is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Er zijn (nog) geen wetenschappelijke of algemeen geldende normen voor de gewenste omvang van een weerstandsvermogen. Iedere gemeente en gemeenschappelijke regeling moet zelf invulling geven aan de gewenste omvang, gelet op haar eigen situatie en context. De omvang van het weerstandsvermogen moet in verhouding staan tot de risico's die de organisatie loopt. De risico's moeten niet kunnen worden opgevangen door stuur- en beheersmaatregelen en / of financieel kunnen worden afgedekt door voorzieningen.

De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering is een logische basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat niet alle risico's kunnen worden gekwantificeerd (p.m.-posten).

1. Voor de geïdentificeerde en gekwantificeerde risico's worden de uitkomsten van de risico-inventarisatie als norm genomen voor het bepalen van het gewenste minimale weerstandsvermogen. Bij de risico-inventarisatie zijn risico's gekwantificeerd voor een bedrag van € 1.170.000.

2. Voor de niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Het rijk stelt voor de gemeenten die vallen onder het artikel 12-regime, de minimale buffer van de algemene reserve ook op 2% van de som van de structurele inkomsten te stellen. Voor Recreatieschap Spaarnwoude komt 2% van de structurele inkomsten overeen met een bedrag van € 100.000. Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor *niet* gekwantificeerde risico's.

Het totale benodigde weerstandsvermogen komt daarmee op een bedrag van € 1.270.000. In het volgende hoofdstuk wordt de omvang van het weerstandsvermogen gerelateerd aan de aanwezige weerstandscapaciteit.

3. Berekende weerstandscapaciteit per begin 2019

Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan: het geheel aan beschikbare en vrij aanwendbare financiële middelen om mogelijke “resterende” risico's met financieel gevolg op te kunnen vangen. Met “resterende” risico's worden bedoeld: de risico's die onvoldoende “in control” zijn of kunnen worden gehouden door stuur- en beheersmaatregelen en/of waarvoor (nog) geen specifieke voorzieningen zijn of kunnen worden getroffen.

De bepaling van de weerstandscapaciteit is een momentopname. De gekozen peildatum is 1 januari 2019. Bij het berekenen van de aanwezige weerstandscapaciteit wordt gekeken naar het “vrije deel” in reserves en voorzieningen.

De eventuele stille reserves zijn niet bij de weerstandscapaciteit betrokken.

Ad 1. Vrije deel reserves en voorzieningen

Bij het bepalen van het vrije deel van de reserves en voorzieningen is voorzichtigheid betracht. Criterium is of het Algemeen Bestuur de betreffende reserve in geval van een calamiteit kan vrijmaken zonder dat hierdoor een exploitatietekort ontstaat. Daarbij komt dat bij gebruik van een reserve, de rente die dit financieringsmiddel genereert tevens structureel gedekt moet worden.

Reserve / voorziening	**Stand 1 januari 2019**	**Deel direct beschikbaar voor weerstandscapaciteit**
Algemene reserve	53.436	50.000
Bestemmingsreserve Beheer	3.042.314	1.000.000
Bestemmingsreserve Nieuwe Investeringen	1.965.820	0
Bestemmingsreserve Beheer Tacitustunnel	28.238	0
Bestemmingsreserve S.M.G	5.857.977	1.000.000
Bestemmingsreserve S.M.G Investeringen	438.282	0
Bestemmingsreserve S.M.G. monument MH17	879.278	0
Bestemmingsreserve S.G.P. Verv. investeringen	2.188.305	0
Algemene reserve S.G.P.	2.682.760	1.000.000
Totaal	**17.136.409**	**3.050.000**

*Voor de bovengenoemde reserves is de stand van de reserves per 1 januari 2019 als basis genomen waarbij alle goedgekeurde bestuursvoorstellen waarin beslag wordt gelegd op deze reserves zijn meegenomen (tot en met het AB van 13 december 2018). Kortom, alle reeds toegekende bijdragen vanuit de reserves maken geen deel uit van de ruimte hierboven gepresenteerd als weerstandscapaciteit.

Van de reserves (het eigen vermogen) is € 3.050.000, - aangemerkt als direct beschikbare incidentele weerstandscapaciteit. Het vrije deel uit de overige reserves is niet direct beschikbaar. Het Algemeen Bestuur moet hiervoor eerst de bestemming van de reserve wijzigen, hetgeen tot de mogelijkheden behoort. Voorzieningen worden niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

In de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt elk jaar de (specificatie van de) weerstandscapaciteit vermeld, in overeenstemming met artikel 11, lid 2a van het BBV. In het jaarverslag wordt op grond van artikel 26 BBV verantwoording afgelegd over de ontwikkelingen in de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit wordt elk jaar berekend bij de jaarrekening met als peildatum de balansdatum. De berekeningswijze en de uitgangspunten blijven hierbij ongewijzigd, tenzij het Algemeen Bestuur anders besluit.

Peildatum van de weerstandscapaciteit, zoals die in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt vermeld, is de laatste balansdatum. Dit is 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de begroting wordt samengesteld.

4. Matching Gewenst weerstandsvermogen – Berekende weerstandscapaciteit

De conclusie in deze nota is dat Recreatieschap Spaarnwoude over een weerstandscapaciteit beschikt van € 3.050.000, - om de risico's te dekken. Het gewenste weerstandsvermogen is berekend op € 1.270.000, -

Voorgesteld wordt de minimale omvang van de reserve voor het benodigd weerstandsvermogen vast te stellen op € 1.270.000.

Het gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor de geïdentificeerde en de gekwantificeerde risico’s worden jaarlijks herzien. Risico's en de omvang van de risico's kunnen derhalve jaarlijks wijzigen.

Natuurlijk blijft het signaleren en het beheersen van de risico's een dagelijks proces. Gedurende het jaar wordt het Bestuur geïnformeerd over belangrijke nieuwe risico's gedurende het jaar. De risico's met een hoge kans van voordoen worden als vast onderdeel in de planning & control instrumenten (begroting, bestuursrapportages, jaarrekening) behandeld.

Bijlage V: WNT-verantwoording 2018

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Recreatieschap Spaarnwoude van toepassing zijnde regelgeving: "het algemene WNT-maximum".

In mei 2017 is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten om in het financieel verslaggevingsdocument de vermelding van iedere topfunctionaris van wie de bezoldiging €1.500 of minder per kalenderjaar bedraagt te wijzigen. In de jaarrekening kan volstaan worden met de naam en de functie.
De bestuurdersfuncties van het Recreatieschap betreffen onbezoldigde functies.

Overzicht van de bestuurders over het verantwoordingsjaar 2018:

Naam:	**Functie**
De heer A. Tekin	Voorzitter AB en lid DB
Mevrouw M. van Doorninck	Lid AB en lid DB
Mevrouw C.Y. Sikkema	Lid AB en DB Adviserend
De heer B. van Diepstraten	Vice - voorzitter AB en lid DB
De heer J.C.W. Nederstigt	Lid AB en DB Adviserend
De heer B. A. Graal	Lid AB en DB Adviserend

Uitbetaalde beëindigingsvergoeding 2018
Er zijn geen uitkeringen gedaan wegens beëindiging dienstverband aan top functionarissen.

Rapportageverplichtingen overige functionarissen
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2018 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2018 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

2018 in vogelvlucht

Het recreatieschap Spaarnwoude zet zich in voor een aantrekkelijk en grootschalig groengebied, als onmisbaar en duurzaam onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam. In dit overzicht ziet u in vogelvlucht wat in 2018 de uitgaven en inkomsten waren, de omvang van de reserves en een doorkijk van het lange termijn perspectief. Daarnaast stippen we een aantal hoogtepunten van 2018 aan. Lees de volledige jaarrekening op www.spaarnwoude.nl/bestuur.

Wat hebben we gerealiseerd?

Kwaliteitsimpuls openbare ruimte

Een aantal fietspaden, wegen en wandelpaden in slechte staat zijn opgeknapt. Zwemlocaties de Watergeus en het naaktrecreatieterrein zijn schoner gemaakt voor zwemmen. Het schap heeft hiervoor 1,5 mln. extra uitgetrokken.

Impuls voor ondernemersvereniging

Veel ondernemers werken al samen in 'Spaarnwoude geeft energie' voor promotie en arrangementen. In 2018 is een impuls gegeven aan de samenwerking tussen het schap en de ondernemersvereniging.

Spaarnwoude Park 2040

Er is een bestuurlijk ambitiedocument opgesteld, die de inspiratiebron is voor een concrete meerjarenvisie. Spaarnwoude ontwikkelt zich hierin als park tussen grote steden in.

Toename diversiteit evenementen

Er waren 15 verschillende sport-, muziek- en culturele festivals, verdeeld over 23 festivaldagen. De festivals trokken 431.000 bezoekers.

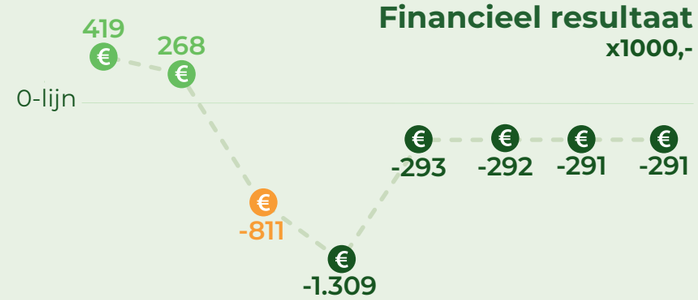
Zorgvrij Informatieboerderij

Zorgvrij trok bijna 200.000 bezoekers. Onder andere met een nieuw lesaanbod: Een boerenjongens- en meidenclub en een wetenschapsles voor groep 8.

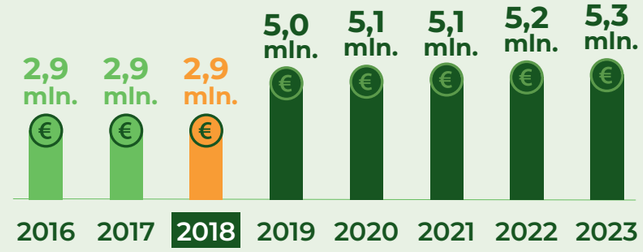
Hoe staat het schap er voor?

2018 kende een negatief resultaat o.a. door een onttrekking uit de reserves voor de aanpak van achterstallig onderhoud in SPW. Vanaf 2019 is de participantenbijdrage SPW verhoogd voor een evenwichtig meerjarenperspectief 2019- 2023. Voor SMG wordt het exploitatietekort gefinancierd uit de daarvoor bestemde afkoopsom. Hierdoor blijft het totale resultaat licht negatief. Voor 2019 is een hoger negatief resultaat begroot, door incidentele investeringen die worden gefinancierd uit de reserves.

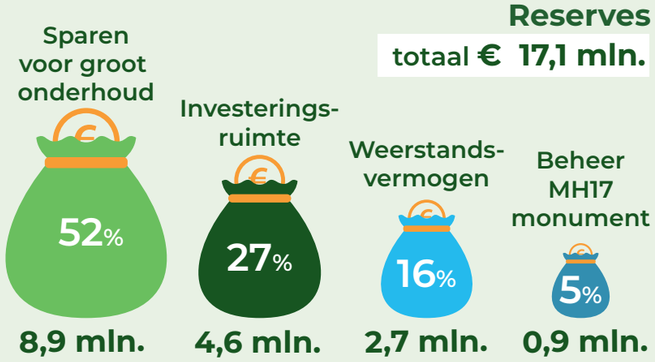
Financieel resultaat
x1000,-

Bijdrage deelnemende overheden

Reserves
totaal € 17,1 mln.

Kerngegevens

2017 — 5,8 mln. bezoeken

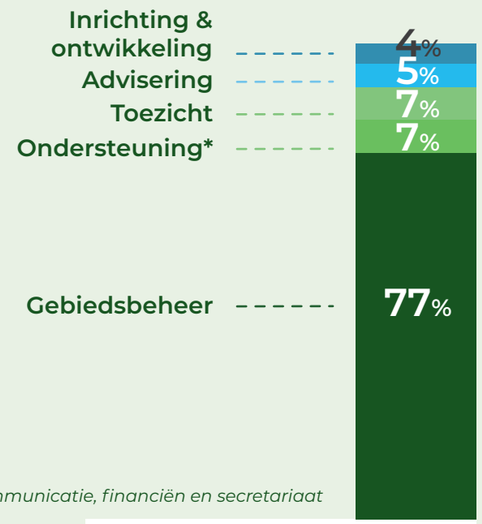
7,3 waardering gebruikers

f 3.000 volgers

40+ verenigingen actief

15 grote evenementen

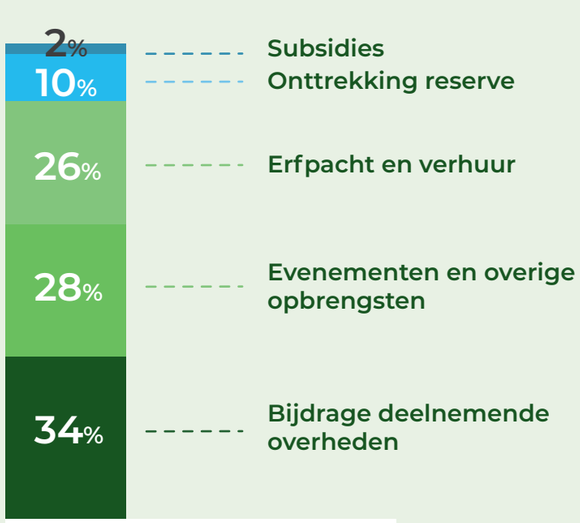
Waar ging het geld naartoe?

** Communicatie, financiën en secretariaat*

totaal € 8,5 mln.

Waar kwam het geld vandaan?

totaal € 8,5 mln.

Spaarnwoude
Natuur en recreatie

Spaarnwoude
Natuur en recreatie

Recreatieschap Spaarnwoude

Genieweg 46, 1981 ln Velsen-Zuid
Postbus 2571, 2002 rb Haarlem

Telefoon 023 520 28 20
Fax 023 520 28 38
E-mail: info@spaarnwoude.nl
Website: www.spaarnwoude.nl

BEGROTINGSWIJZIGING SPAARNWOUDE SPW 2019

Velsen-Zuid, 18-4-2019

Inhoudsopgave

			Blz.
1.	**PROGRAMMA SPAARWOUDE 2018**		
	1.	Achtergrond	3
	2.	Belangrijkste wijzigingen	4
	3	Financiële uitgangspunten	4
	4.	Overzicht participantenbijdrage 2018 - 2019	5
	5.	Doelenboom	6
	6.	Meerjarenperspectief	6
	7.	Programma-accenten 2019	7
	8.	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	8
2.	**FINANCIËLE ONDERBOUWING**		
	2.1	Het overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2018	9
3.	**TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018**		
	3.1	Gebiedsbeheer	10
	3.2	Toezicht	14
	3.3	Financiën	15
	3.4	Bestuursadvisering	18
	3.5	Secretariaat	19
	3.6	Communicatie	20
	3.7	Inrichting en Ontwikkeling	22
	3.8	Totaal	25
4.	**OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT**		26
5.	**OVERIGE GEGEVENS**		
	5.1	Vaststelling door het algemeen bestuur	27
6.	**INVESTERINGSOVERZICHT**		
	6.1	Overzicht (vervanings)investeringen	28
	6.2	Specificatie groot onderhoud SPW regulier	29

1. Programmaplan 2019

1.1 Achtergrond

Locatie

Het deelgebied SPW, Spaarnwoude Oud, is het grootste en oudste werkgebied van recreatieschap Spaarnwoude. Het omvat de deelgebieden Houtrak, Oosterbroek, Buitenhuizen, Dijkland, Westhoffbos, inlaagpolder, Westbroek, Heksloot, Oude Spaarndammerpolder, Schoteroog, Waarderpolder en Veerpolder. Dit deel van Spaarnwoude is recreatief gezien het meest benut en kent een grote variëteit aan landschap, natuur en recreatie-aanbod.

Spaarnwoude ligt in tussen het stedelijk gebied van Kennemerland en Amsterdam. De provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Haarlem, Haarlemmermeer en Velsen dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en de ontwikkeling van dit gebied middels het recreatieschap.

Taken recreatieschap

De taken van het recreatieschap zijn:
1. Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en gerealiseerde voorzieningen.
2. Vernieuwen van het aanbod om het te laten aansluiten bij de wensen en behoeften van de recreant.

Een wervende toekomst

Spaarnwoude bereidt zich op tijd voor op de toekomst: de steden rondom het gebied groeien stevig en actuele thema's zoals energietransitie, klimaatadaptatie, streekgericht boeren en inspelen op de veeleisende recreant vragen om een lange termijnvisie. Met een wervend ambitiedocument is 'Spaarnwoude Park 2040' door het bestuur gelanceerd. De denkkracht van de vele stakeholders in en om het gebied is hiervoor als basis gebruikt. In 2019 volgt vertaling naar een visie met een uitvoeringsprogramma: een meerjaren investerings- en onderhoudsplan op, waarin het gewenste niveau van investeringen en onderhoud wordt vastgelegd.

Maatregelen voor een gezonde financiële toekomst

In de periode 2014 - 2017 is door middel van het programma Duurzaam Spaarnwoude inzet gepleegd om het beheertekort te dekken met extra inkomsten en bezuinigingen. Dit was een eerste aanzet tot verbeteringen. Met een nieuwe beheer- en afschrijvingssystematiek werkt het schap nu aan een financieel gezonde toekomst.

Adviesbureau Cyber heeft namelijk in 2018 berekend dat er een structureel jaarlijks tekort is van 1,9 miljoen euro. Dit structurele bedrag is nodig om het gebied met de huidige inrichting te kunnen beheren op een acceptabel niveau (niveau B uit de beheersystematiek van CROW). Bovendien becijferde Cyber dat het achterstallig onderhoud 10,6 miljoen euro bedraagt. Dit achterstallig onderhoud moet in een periode van 10 jaar worden weggewerkt om te voorkomen dat de achterstanden in het onderhoud nog verder oplopen en om kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties tegen te gaan. Periodiek onderhoud verlengt namelijk de levensduur van vastgoed en infra.

Om de begroting structureel in evenwicht te brengen, is in 2018 door het bestuur besloten de handen uit de mouwen te steken en structureel de participantenbijdrage te verhogen met € 1,9 miljoen tot in totaal 3,5 miljoen (vanaf 2019, besluit 2018/08). Ook heeft het bestuur in 2018 al 1,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor een kwaliteitsslag van de plekken met de meeste beheerurgentie.

Als gevolg van een wijziging van de BBV-regels dienen toekomstige vervangingsinvesteringen te worden geactiveerd. Het algemeen bestuur heeft hiervoor in 2018 het beleid aangepast door het opstellen van een gewijzigde financiële verordening en een nota Activeren Waarderen en Afschrijven. Toekomstige vervangingsinvesteringen zullen hierdoor worden geactiveerd en de kapitaallasten worden in het daaropvolgende begrotingsjaar verwerkt in de begroting. De eerste grote vervangingsinvesteringen vonden plaats in 2018, waardoor in 2019 kapitaallasten worden opgenomen.

1.2 Belangrijkste wijzigingen

Financiële transitie in 2019

De komende maanden gaat intensief gewerkt worden aan de financiële transitie van de recreatieschappen Noord-Holland. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Het implementeren van het in ontwikkeling zijnde Missie-Visie-traject en dat vertalen naar een begroting conform BBV
- Het uitwerken van bijpassende doelen, prestaties en taken
- Aansluiting tussen begroting en beheerplannen

Verder komt de vernieuwing en aanscherping van de P&C-cyclus aan de orde alsmede het vernieuwen van de risicoanalyse en nadere onderbouwing van het weerstandsvermogen. De begroting 2021 moet dan geheel BBV-conform zijn. Om dat te bereiken gaan we de komende maanden met de participanten in overleg. Op basis van de uitkomsten van dat overleg wordt dit najaar een “dummy-begroting 2020 nieuwe stijl” aan de participanten gepresenteerd.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de programmabegroting 2019 zijn:

- **Financieel-technische systeemwijziging:** in 2018 zijn nieuwe financiële nota’s van het schap opgesteld. Dit zijn de verordening financieel beheer, de nota activeren, waarderen en afschrijven en de nota reserves en voorzieningen. De uitgangspunten hierin zijn conform de huidige BBV. De begrotingswijzigingen 2019 en programmabegroting 2020 zijn in opdracht van het algemeen bestuur al in lijn met deze financiële nota's opgesteld. Hierdoor verandert het nodige in het investeringsplan, de wijze van activeren en afschrijven en de reserves van het schap. De voorziening groot onderhoud is gevormd, van waaruit de kosten voor groot onderhoud betaald worden.
- **Hogere lasten door doorschuiven projecten en bestuursbesluiten:** de lasten in de begrotingswijziging vallen hoger uit doordat een aantal projecten uit 2018 doorschuiven naar 2019. Dit betreft een aantal incidentele projecten die vertraagd zijn: zoals herontwikkeling fort Liebrug en uitvoering Landschapsplan Tennet. Andere doorschuivingen betreffen groot onderhoud zoals het fietspad Redoute, verbeteren zwemwaterkwaliteit Peddelpoel en Veerplas en verplaatsing van pontveer de Opstapper naar de Mooie Nel. Tot slot is er budget gereserveerd, conform bestuursbesluit, voor het visietraject (€300.000 in totaal; in 2019 gaat het om € 147.000) en voor verduurzaming met zonnepanelen van boerderij Zorgvrij en het kantoor van RNH (€ 125.000). Deze projecten worden in de loop van 2019 uitgevoerd.
- **Hogere structurele inkomsten:** de participantenbijdrage wordt verhoogd met ingang van 1 januari 2019. Zie voor een verdere uitwerking paragraaf 1.3 financiële uitgangspunten.
- **Kapitaallasten 2019:** in 2018 zijn investeringen gedaan in maatschappelijk nut (het vervangen van vier bruggen, met de kosten van € 863.915). Dit bedrag is in 2018 geactiveerd. De kapitaallasten van deze investeringen bedragen € 27.800 per jaar (uitgaande van 30 jaar). Deze lasten zijn nog niet in de begrotingswijziging 2019 verwerkt, omdat het bestuur nog moet instemmen met het instellen van de bestemmingsreserve kapitaallasten (later dit jaar). Het jaarlijkse bedrag van € 27.800 wordt dan uit deze reserve onttrokken.

1.3 Financiële uitgangspunten programmabegroting 2019

- **Indexatie**: De reguliere baten en lasten zijn verhoogd (met uitzondering van afschrijvingen en rente) met een index van 1,5% voor 2019 gebaseerd op inflatiecijfer CBS (CPI nov. 2017). De participantenbijdrage is ook verhoogd met deze index.

- Conform besluit AB 2018/8 wordt vanaf 2019 jaarlijks de **participantenbijdrage** structureel opgehoogd ter dekking van het beheertekort van € 2 miljoen
- **Korting tarieven** Recreatie Noord-Holland (RNH): in de programmabegroting van 2019 is net als in voorgaande jaren het uitgangspunt een korting van 2% op de tarieven van RNH.
- **Aansluiting begroting met de meerjarenplanning beheer:**
  De door een extern bureau (Cyber) opgestelde meerjarenraming beheer (zie paragraaf 1.1) en de begrotingssystematiek van het recreatieschap sluiten nog niet volledig op elkaar aan. Er wordt hard gewerkt aan het aansluiten van de werkwijze van het schap en de methodologie van de meerjarenraming. Voor de begroting 2021 moet dit op orde zijn. Vooralsnog wijkt de begroting af van de meerjarenraming beheer op onderstaand punt:
  ● voor het berekenen van het gemiddeld jaarlijks noodzakelijke bedrag dat nodig is voor het uitvoeren van groot onderhoud en investeringen hanteert het schap een horizon van 10 jaar, en de meerjarenraming een horizon van 50 jaar. Dit leidt tot verschillen in de meerjarenraming. Dit levert geen problemen op zolang het schap de systematiek, zoals gepland, binnen afzienbare gelijk trekt.

1.4 Overzicht participantenbijdrage 2018 - 2019

Overzicht participantenbijdrage SPW

SPW	**begrotings-wijziging 2018**	**+ index**	**extra bijdrage participanten 2019**	**programma begroting 2019**
Indexatie		1,50%		
Provincie Noord-Holland	**801.683**	12.025	**-**	**813.708**
Gemeente Amsterdam	**333.656**	5.005	**-**	**338.661**
Gemeente Haarlem	**193.249**	2.899	**-**	**196.148**
Gemeente Velsen	**114.742**	1.721	**-**	**116.463**
Gemeente H'meer	**66.429**	997	**-**	**67.426**
Totaal participantenbijdrage	**1.509.759**	22.647	**-**	**1.532.406**

SPW	**programma begroting 2019**	**+ index**	**extra bijdrage participanten 2019**	**begrotings-wijziging 2019**
Indexatie		0,00%		
Provincie Noord-Holland	**813.708**	-	1.075.465	**1.889.173**
Gemeente Amsterdam	**338.661**	-	447.605	**786.266**
Gemeente Haarlem	**196.148**	-	259.246	**455.394**
Gemeente Velsen	**116.463**	-	153.927	**270.390**
Gemeente H'meer	**67.426**	-	70.889	**156.542**
Totaal participantenbijdrage	**1.532.406**	-	**2.025.359**	**3.557.765**

1.5 Doelenboom Recreatieschap Spaarnwoude

Voor Spaarnwoude is een doelenboom opgesteld op basis van de taken van de gemeenschappelijke regeling en het gevoerde beleid van het recreatieschap. De doelenboom is het jaarlijks het vertrekpunt voor het opstellen van het programma van het recreatieschap. Dit jaarlijkse programma van het recreatieschap heeft als hoofddoel het vormen van een onmisbaar en duurzaam groen recreatiegebied als onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam. De doelenboom krijgt een nieuwe vorm bij het opstellen van de toekomstvisie Spaarnwoude Park 2040.

1.6 Meerjarenperspectief

De volgende ontwikkelingen zijn de komende jaren van invloed op de uit te voeren taken en de daarvoor beschikbare middelen:

Koppeling met doel	Ontwikkelstappen
1, 2, 3 & 4	Het in 2018 al vastgestelde integrale ambitiedocument en het opstellen van een visie op de ontwikkeling van het gebied, die wordt gedragen door de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling en de omgeving. Naar verwachting wordt deze begin 2020 vastgesteld.
1, 2, 3 & 4	Het vertalen van deze visie naar een uitvoeringsprogramma met haalbare projecten (MJIP en MJOP). Een integrale visie inclusief inzicht in de (financiële) effecten van deze visie, houden op termijn investeringen in om deze visie te verwezenlijken.
2 & 4	Uitvoering van de nieuwe Wezenlijke Kenmerken en Waarden (WKW) vanuit het Natuurnetwerk Nederland (NNN), die januari 2019 door Provinciale Staten vastgesteld is. Dit betekent een nieuwe balans tussen natuur en recreatie met ontwikkelruimte. Op basis van deze nieuwe waarden, volgt in de visie een concrete zonering. Daar waar de natuurwaarden in bepaalde gebieden vervangbaar zijn, is meer ontwikkelruimte voor recreatie. In gebieden die bijzondere of onvervangbare waarden bezitten, zoals Dijkland, de zoute kwelpolders en het stelsel van dijken en forten, kunnen de natuurwaarden verder worden versterkt en beleefbaar worden gemaakt.
1	Nieuwe beheermethodiek op CROW-niveau B toepassen als sturingsmodel voor het beheer van het gebied.
1	Verder verbeteren financiële rapportage en sturing

1.7 Programma-accenten 2019

Specifiek liggen de belangrijkste accenten voor het programma van het schap in 2019 op:

Koppeling met doel	Programma-accent
1, 2, 3 & 4	Opstellen van een concept integrale visie op het gebied voor Q3 2019. Een integrale lange termijn visie is nodig om: • Richting te geven aan toekomstige ontwikkelingen. • Als bestuur van het recreatieschap een integrale afweging te maken tussen natuur en recreatie. • Het wenselijke niveau voor beheer en onderhoud te bepalen. • Besluiten te nemen over het in evenwicht brengen van de kosten en opbrengsten op middellange en lange termijn. Het betrekken van stakeholders is een belangrijk onderdeel van het proces om te komen tot een integrale visie. Hiermee geeft het schap ook richting aan huidige gebruiken met participatie & omgevingsmanagement.
1	Doorvoeren activering investeringen en vaststellen beleid ten aanzien van reserves
1, 2, 3 & 4	Verkennen mogelijkheden voor herontwikkeling Fort benoorden Spaarndam
3	Permanente horecavoorziening Veerplas

Naast deze primaire programma-accenten, zijn er incidentele lasten en baten te verwachten. Tezamen houdt dit de volgende wijzigingen in de programma-begroting in:

Wijziging SPW 2019 regulier

	Begroting 2019	**Wijziging 2019**	**Begroting na wijziging 2019**
Lasten	4.499.966	1.943.396	6.443.362
Baten	4.417.511	2.025.359	6.442.870
Saldo	**-82.455**	**81.963**	**-492**

Hogere reguliere lasten voor gebiedsbeheer (+2.050.234), conform het vastgestelde beheerrapport van Cyber. Ook bij de afdeling bestuursadvisering nemen de bedrijfs- en personeelskosten toe (+17.422). Bij communicatie en inrichting en ontwikkeling zijn er juist minder reguliere lasten (-124.350). Per saldo leidt het geheel tot een toename van +1.943.396.

Wijziging SPW 2019 incidenteel

	Begroting 2019	**Wijziging 2019**	**Begroting na wijziging 2019**
Lasten	650.314	1.860.833	2.511.147
Baten	15.054	1.632.000	1.647.054
Saldo	**- 635.260**	**- 228.833**	**- 864.093**

Hogere incidentele lasten en hogere incidentele baten: voor verschillende meerjarige projecten schuift het budget door uit 2018. Voor een aantal meerjarige projecten verkrijgt het recreatieschap subsidies of incidentele opbrengsten, zoals fort Liebrug en uitvoering Landschapsplan Tennet. Dit is te vinden bij de toelichting per deelprogramma.

1.8 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover Spaarnwoude beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij Spaarnwoude (inclusief SGP en SMG) zijn in 2018 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen in de jaarrekening 2018. Vanaf 2016 dienen volgens wijzigingen in de BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

SPW, SMG, SGP	BGR 2018	JR 2018	BGR 2019
netto schuldquote	-137%	-171%	-107%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-137%	-171%	-107%
solvabiliteitsrisico	91%	91%	84%
structurele exploitatieruimte	1%	6%	4%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende.
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.
Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

2. FINANCIËLE ONDERBOUWING

2.1 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BEGROTINGSJAAR 2019

Deelprogramma	Begroting 2019 lasten	Begroting 2019 baten	Begroting 2019 saldo	Wijziging 2019 lasten	Wijziging 2019 baten	Wijziging 2019 saldo	Begroting na wijziging 2019 lasten	Begroting na wijziging 2019 baten	Begroting na wijziging 2019 saldo
1 Gebiedsbeheer	3.903.023	2.854.757	-1.048.266	2.147.121	140.000	-2.007.121	6.050.144	2.994.757	-3.055.387
2 Toezicht	466.444	-	-466.444	-	-	-	466.444	-	-466.444
3 Financiën	158.048	45.402	-112.646	-	-	-	158.048	45.402	-112.646
4 Bestuursadvisering	241.502	-	-241.502	151.958	-	-151.958	393.460	-	-393.460
5 Secretariaat	116.545	-	-116.545	-	-	-	116.545	-	-116.545
6 Communicatie	173.368	-	-173.368	-50.000	-	50.000	123.368	-	-123.368
7 Inrichting & ontwikkeling	91.350	-	-91.350	1.555.150	1.492.000	-63.150	1.646.500	1.492.000	-154.500
Bijdrage participanten		1.532.406	1.532.406		2.025.359	2.025.359		3.557.765	3.557.765
Totaal lasten en baten	**5.150.280**	**4.432.565**	**-717.715**	**3.804.229**	**3.657.359**	**-146.870**	**8.954.509**	**8.089.924**	**-864.585**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**-717.715**			**-146.870**			**-864.585**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve SPW	302	-	302	-	-	-	302	-	302
Onttrekking algemene reserve SPW	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoeging bestemmingsres. Beheer SPW	33.000	-	33.000	-	-	-	33.000	-	33.000
Onttrekking bestemmingsres. Beheer SPW	-	605.378	-605.378	-	-365.378	365.378	-	240.000	-240.000
Toevoeg. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	100	-	100	-	-	-	100	-	100
Onttrekk. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	-	4.152	-4.152	-	-	-	-	4.152	-4.152
Toevoeging bestemmingsres. Invest. SPW	12.000	-	12.000	-	-	-	12.000	-	12.000
Onttrekking bestemmingsres. Invest. SPW	-	153.587	-153.587	-	512.248	-512.248	-	665.835	-665.835
Toevoeging bestemmingsres. Kapitaallasten	-	-	-	-		-	-	-	-
Onttrekking bestemmingsres. Kapitaallasten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten en baten	**5.195.682**	**5.195.682**	-	**3.804.229**	**3.804.229**	-	**8.999.911**	**8.999.911**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**5.195.682**	**5.195.682**	**-**	**3.804.229**	**3.804.229**	**-**	**8.999.911**	**8.999.911**	**-**

3. TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	2.150.538	94.174	2.244.712
Inzet RNH regulier	1.087.947	350.461	1.438.408
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	1.605.689	1.605.689
Groot onderhoud	-	1.605.142	1.605.142
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-	-1.605.142	-1.605.142
Totaal lasten regulier	**3.238.485**	**2.050.324**	**5.288.809**
Baten:			
Opbrengsten regulier	2.839.703	-	2.839.703
Totaal baten regulier	**2.839.703**	**-**	**2.839.703**
Saldo regulier	**-398.782**	**-2.050.324**	**-2.449.106**
Lasten:			
Lasten incidenteel	664.538	73.097	737.635
Inzet RNH incidenteel	-	23.700	23.700
Totaal lasten incidenteel	**664.538**	**96.797**	**761.335**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	8.339	-	8.339
Project subsidies	6.715	140.000	146.715
Totaal baten incidenteel	**15.054**	**140.000**	**155.054**
Saldo incidenteel	**-649.484**	**43.203**	**-606.281**
Saldo Gebiedsbeheer	**-1.048.266**	**-2.007.121**	**-3.055.387**

Financieel	**Toelichting**
Het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 2.007.121 hoger saldo voor gebiedsbeheer, conform de Nota reserves en voorzieningen, het vastgestelde beheerrapport van Cyber en de verhoging van de participantenbijdrage.	
Hoger saldo regulier	
Wijziging van € 2.050.324	Het reguliere saldo wordt voornamelijk gewijzigd door een reservering voor dotatie op de voorziening groot onderhoud die dit jaar ingevoerd is en voorheen bij incidentele lasten stond. Verder vallen de bedrijfskosten en personeelskosten hoger uit. Deze verhoging is conform het advies van het vastgestelde beheerplan.
Lager saldo incidenteel	
Wijziging van € 43.203	Het betreft doorschuiven van een aantal projecten dat in 2018 opgestart is en in 2019 afgerond wordt.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Groot onderhoud/vervangingen:			
SNL Subsidie	€ -	€ 8.339	€ -8.339
Grootonderhoud en vervangingen extra impuls 2018 *	€ 240.000	€ -	€ 240.000
Verbeteren zwemwaterkwaliteit	€ 131.200	€ -	€ 131.200
Wandelnetwerk Noord- en Midden Kennemerland	€ 6.715	€ 6.715	€ -
			€ -
Verbeteren evenemententerrein Oosterbroek	€ 51.420	€ -	€ 51.420
			€ -
Verbeteren evenemententerrein Houtrak	€ 207.000	€ 140.000	€ 67.000
Zonne-energie Zorgvrij en kantoor RNH	€ 125.000	€ -	€ 125.000
	€ 761.335	€ 155.054	€ 606.281

*** Onderbouwing grootonderhoud 2019, zie bijlage 6.2**

Groen	€ 99.100
Verharding	€ 720.942
Water / oevers	€ 113.000
Riolering	€ -
Civiele kunstwerken	€ 523.800
Meubilair	€ 148.300
Totaal	**€ 1.605.142**

Reguliere inspanningen	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap en recreatievoorzieningen	uitgevoerd volgens planning	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten en uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud & vervangingen	actuele meerjarenraming uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x			x
controleren zwemwaterkwaliteit	Zwemwaterkwaliteit gecontroleerd; waar nodig waarschuwingen of zwemverboden aangegeven bij de zwemlocaties.	x			
uitgeven en verlengen vergunningen / TGO's en controle op naleving	naleving gecontroleerd	x			
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	dit is onderdeel van het Uitvoeringsprogramma Duurzaam Spaarnwoude	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisatoren tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatieschap	actoren aangesloten bij door directe consultatie voor beeldkwaliteitsplan	x		x	x
behandeling klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	vrijwilligers begeleid bij Zorgvrij. Werkvoorzieningsschappen ingezet voor schoonmaakwerkzaamheden in het gebied.	x			x
coördineren uitvoering faunabeheer	bijdrage aan vliegveiligheid Schiphol en bijdrage aan de weidevogeldoelstelling in het gebied	x			x
Zorgvrij: biologisch agrarisch bedrijf vanaf 2016 met ca 30 schapen en 30 hoogproductieve melkkoeien. Natuur en milieu educatie; herkomst van voedsel, educatieve recreatie.	bezoek van bijna 200.000 recreanten, hierin zit een licht stijgende lijn. Boerderij volledig biologisch gedraaid. Grupstal niet meer in gebruik voor koeien. Aantal fte afgebouwd, minder evenementen en activiteiten, geen variatie in lessen. Veestapel teruggebracht, halvering van geboortes kalveren, daardoor minder herhalingsbezoek.	x			x
Begeleiden van de grote festivals op de locaties in Oostenbroek, Buitenhuizen, De Veerplas en De Houtrak	festivalseizoen succesvol verlopen; meer inkomsten gerealiseerd uit festivals		x		

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Subsidie SNL	De subsidie voor Agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer komen ten goede aan de lopende	x		
Grootonderhoud & vervangingen, extra budget '18	Het bestuur heeft begin 2018 besloten extra budget beschikbaar te stellen om een deel van het achterstallig onderhoud in de recreatiegebieden weg te werken. Het betreft het afronden van 5 van de 23 projecten (de rest is in 2018 al afgerond).	x		
Verbeteren zwemwaterkwaliteit	Doel van dit project is het verbeteren van het zwemwater bij twee zwemplekken: het naaktrecreatieterrein en de Watergeus. Dat gebeurt door het baggeren en dus verdiepen van het water. Het project wordt samen met waterschap uitgevoerd. Door afstemming met het waterschap duurt het langer dan gepland. De werkzaamheden zijn eind 2017 opgestart en zijn in 2018 nog niet volledig afgerond. Alleen in de winterperiode wordt gebaggerd i.v.m. verstoring flora en fauna in de zomer.	x	x		
Wandelnetwerk Noord- en Midden Kennemerland	Het onderhoud van het wandelroutenetwerk is een opdracht van de omliggende gemeenten aan het recreatieschap. De kosten worden separaat aan de gemeenten gefactureerd.				x
Verbeteren evenemententerrein Oosterbroek	Het verbeteren van de evenemententerreinen zijn meerjarige projecten, waarbij ieder jaar in overleg met de organisatoren van evenementen projecten uitgevoerd worden. Dat gaat bijvoorbeeld om verbeterde drainage, aansluitingen voor riolering of elektriciteit. In 2019 gaat het om een nieuwe aansluiting op de N202 voor een verbeterde verkeerscirculatie en het uitbreiden van bus parkeerplaatsen.		x	x	
Verbeteren evenemententerrein Houtrak	Samen met de organisator van twee grote evenementen werkt het schap aan een meerjarig project met gedeelde investeringen. Bij de Houtrak zijn in 2018 minder verbeterslagen aangebracht aan het evenemententerrein; en is het geld doorgeschoven. Planvoorbereiding voor inrichting van een campingterrein is gestart, ten einde hierover in 2019 een besluit te nemen door gemeente en schap.		x	x	
Zonne-energie Zorgvrij en kantoor RNH	Aanleg van zonnepanelen bij de kinderboerderij en kantoor RNH (conform bestuursbesluit 2018/14)	x			

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	26.675	-	26.675
Inzet RNH regulier	439.769	-	439.769
Totaal lasten regulier	**466.444**	**-**	**466.444**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-466.444**	**-**	**-466.444**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**-466.444**	**-**	**-466.444**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden.	Toezichthouders zijn enerzijds gastheer voor het gebied en anderzijds zetten zij zich in tegen ongewenst gebruik.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	recreanten voelen zich veilig; toezicht conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			
specifieke handhaving: zichtbaarheid en handhaving verbeteren	zoveel mogelijk zichtbaar aanwezig, indien mogelijk per fiets	x			x
specifieke handhaving: verbeteren samenwerking toezicht en handhaving	politie en toezichthouders weten elkaar goed te vinden	x			x
specifieke handhaving: aanpakken van gesignaleerde hotspots	specifieke handhaving uitgevoerd	x			x

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	45.537	-	45.537
Inzet RNH regulier	146.157	-	146.157
Totaal lasten regulier	**191.694**	**-**	**191.694**
Baten:			
Opbrengsten regulier	45.402	-	45.402
Totaal baten regulier	**45.402**	**-**	**45.402**
Saldo regulier	**-146.292**	**-**	**-146.292**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-33.646	-	-33.646
Totaal lasten incidenteel	**-33.646**	**-**	**-33.646**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**33.646**	**-**	**33.646**
Saldo Financiën	**-112.646**	**-**	**-112.646**

Financieel	**Toelichting**
Geen bijzonderheden.	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	€ -33.646	€ -	€ -33.646
	€ -33.646	€ -	€ -33.646

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende accountantsverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen volgens Schatkistbankieren	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van het gewenste weerstandsvermogen	risico's geëvalueerd en up-to-date	x		x	

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Verlaging opslag tarieven RNH	Dit is een verlaging van de opslag op de tarieven van RNH, die dient ter dekking van het personeelsrisico. Per saldo betreft het een korting van 2% op de tarieven van RNH.	x		

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	2.218	10.464	12.682
Inzet RNH regulier	219.862	6.958	226.820
Totaal lasten regulier	**222.080**	**17.422**	**239.502**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-222.080**	**-17.422**	**-239.502**
Lasten:			
Lasten incidenteel	12.464	134.536	147.000
Inzet RNH incidenteel	6.958	-	6.958
Totaal lasten incidenteel	**19.422**	**134.536**	**153.958**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-19.422**	**-134.536**	**-153.958**
Saldo Bestuursadvisering	**-241.502**	**-151.958**	**-393.460**

Financieel	**Toelichting**
Het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 151.958 hoger saldo voor bestuursadvisering.	
Hoger saldo regulier	
Wijziging van € 17.422	Het reguliere saldo wordt gewijzigd door hogere bedrijfskosten en personeelskosten. Hiervoor is een vaste programma-adviseur aangesteld in plaats van een deeltijd programma-adviseur. Ook wordt ingezet op actief omgevingsmanagement.
Hoger saldo incidenteel	
Wijziging van € 134.536	Het incidentele saldo is hoger vanwege de inzet voor de lange termijnvisie.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Visievorming Spaarnwoude 2040	€ 153.958	€ -	€ 153.958
	€ 153.958	€ -	€ 153.958

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	actuele lopende zaken zijn in de bestuursvergadering behandeld en er zijn besluiten genomen	x		
relatiebeheer participanten en overige relevante stakeholders	ambtenaren en bestuurders tevreden over dienstverlening			x
belangenbehartiging en advisering aan derden	belangen schap behartigd; gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x		x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen vlot en adequaat beantwoord			x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma grotendeels uitgevoerd binnen de gestelde kaders; afwijkingen verantwoord in najaarsrapportage en jaarrekening	x		
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van het programma aan de hand van de schapsdoelen (in de jaarrekening en de begrotingswijziging)	x	x	x
juridische advisering	juridisch advies ingezet	x		

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Visievorming Spaarnwoude 2040	Lange termijnvisie Spaarnwoude met MJOP en MJIP.	x	x	x

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	116.545	-	116.545
Totaal lasten regulier	**116.545**	**-**	**116.545**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-116.545**	**-**	**-116.545**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**-116.545**	**-**	**-116.545**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden.	De afdeling secretariaat faciliteert bestuursvergaderingen en handelt correspondentie af.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	extra aandacht besteedt aan communicatie met de griffies om de jaarstukken van het schap			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	4 bestuursrondes, 4 extra vergaderingen en diverse schriftelijke besluiten begeleid	x		x
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering; bewaking aanbestedingsprocedures	x		x

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	31.923	-	31.923
Inzet RNH regulier	141.445	-50.000	91.445
Totaal lasten regulier	**173.368**	**-50.000**	**123.368**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-173.368**	**50.000**	**-123.368**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**-173.368**	**50.000**	**-123.368**

Financieel	**Toelichting**
Het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 50.000 lager saldo voor communicatie.	
Lager saldo regulier	
Wijziging van € 50.0000	Het reguliere saldo wordt gewijzigd doordat een deel van de personele inzet in de praktijk thuishoort bij deelprogramma 1 (Zorgvrij).

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
promoten gebied	online en print promotie recreatieschap waaronder ook cross mediale campagnes met andere recreatiegebieden. Actief gebruik van social media met facebookpagina voor Spaarnwoude en Zorgvrij en Twitter via boswachters RNH	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date, aantrekkelijk en relevant		x		x
website vernieuwen	nieuwe website gelanceerd.		x		x
recreanten informatie bieden via balie Zorgvrij	informatiebalie op drukke dagen open, met veel dank aan vrijwilligers		x		x
faciliteren bewonersoverleg	bijeenkomst bewonersoverleg op beheerskantoor SPW		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	91.350	-74.350	17.000
Totaal lasten regulier	**91.350**	**-74.350**	**17.000**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-91.350**	**74.350**	**-17.000**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	1.578.000	1.578.000
Inzet RNH incidenteel	-	51.500	51.500
Totaal lasten incidenteel	**-**	**1.629.500**	**1.629.500**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	1.332.000	1.332.000
Project subsidies	-	160.000	160.000
Totaal baten incidenteel	**-**	**1.492.000**	**1.492.000**
Saldo incidenteel	**-**	**-137.500**	**-137.500**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**-91.350**	**-63.150**	**-154.500**

Financieel	**Toelichting**
Het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 63.150 hoger saldo voor inrichting en ontwikkeling.	
Lager saldo regulier	
Wijziging van € 74.350	Het reguliere saldo wordt voornamelijk gewijzigd door lagere personeelskosten. Dit betreft een verschuiving personele inzet van inrichting en ontwikkeling naar gebiedsbeheer.
Hoger saldo incidenteel	
Wijziging van € 137.500	Het betreft doorschuiven van een aantal projecten dat in 2018 opgestart is en in 2019 afgerond wordt.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verplaatsen veerpont de Opstapper	€ 165.500	€ 103.000	€ 62.500
Uitvoering Landschapsplan Randstad 380 KV	€ 160.000	€ 160.000	€ -
Restauratie fort Liebrug	€ 1.304.000	€ 1.229.000	€ 75.000
	€ 1.629.500	€ 1.492.000	€ 137.500

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop			x
juridische advisering	juridisch advies rondom diverse vastgoed-trajecten	x	x	x
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x		
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x		
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	dit is opgepakt binnen het Programma Duurzaam Spaarnwoude		x	x
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap			x
organiseren natuurplatform / ondernemersoverleg	goede relatie met natuurbeschermers en ondernemers		x	x
deelname bestuursvergaderingen SAS	vergadering bijgewoond wanneer noodzakelijk			x

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis maatschappelijk	
Verplaatsing pontveer de Opstapper	Op 18 mei 2017 heeft het Algemeen Bestuur besloten in te stemmen met de verplaatsing van pontveer De Opstapper naar de Mooie Nel, onder voorwaarde van het beschikbaar komen van een subsidiebijdrage van de provincie Noord-Holland. Dit is in 2018 gelukt. In 2019 zijn de voorbereidingen in volle gang, zoals het ontwerp van de nieuwe steigers en aanpassing van de nieuwe pont. Voorjaar 2020 gaat de pontveer varen.	x	x	
Uitvoering Landschapsplan Randstad 380 KV	Voor de uitvoering van het landschapsplan, ontvangt het schap een vergoeding van Tennet. Doordat de plaatsing van de masten langere tijd in beslag nam dan gepland, is in 2018 slechts een deel van het landschapsplan uitgevoerd. In 2019 wordt dit afgerond.		x	
Renovatie Fort Liebrug	Met behulp van provinciale subsidies, wordt het fort bij De Liebrug gerestaureerd. Tegelijkertijd is gekeken naar de mogelijkheden voor een meer publiek gerichte exploitatie. Normaal gesproken verzorgt het schap zelf de werving hiervoor. Maar in de loop van 2018 zijn gesprekken opgestart met Stadsherstel als ondererfpachter. De restauratie is daardoor on hold gezet, maar met succes: Stadsherstel is ook de ondererfpachter geworden. Daardoor is pas eind 2018 met de werkzaamheden gestart, maar kunnen deze zodanig uitgevoerd worden, dat ze in lijn zijn met wat de nieuwe ondererfpachter wenst qua inrichting en gebruik. In 2019 worden deze verder uitgevoerd en afgerond.	x	x	x

Totaal exclusief participantenbijdrage.

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	2.256.891	104.638	2.361.529
Inzet RNH regulier	2.243.075	233.069	2.476.144
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	1.605.689	1.605.689
Groot onderhoud	-	1.605.142	1.605.142
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-	-1.605.142	-1.605.142
Totaal lasten regulier	**4.499.966**	**1.943.396**	**6.443.362**
Baten:			
Opbrengsten regulier	2.885.105	-	2.885.105
Totaal baten regulier	**2.885.105**	**-**	**2.885.105**
Saldo regulier	**-1.614.861**	**-1.943.396**	**-3.558.257**
Lasten:			
Lasten incidenteel	677.002	1.785.633	2.462.635
Inzet RNH incidenteel	-26.688	75.200	48.512
Totaal lasten incidenteel	**650.314**	**1.860.833**	**2.511.147**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	8.339	1.332.000	1.340.339
Project subsidies	6.715	300.000	306.715
Totaal baten incidenteel	**15.054**	**1.632.000**	**1.647.054**
Saldo incidenteel	**-635.260**	**-228.833**	**-864.093**
Saldo Totaal	**-2.250.121**	**-2.172.229**	**-4.422.350**

4. OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	2.243.075	233.069	2.476.144
Bestuurskosten	2.218	5.356	7.574
Kantoorkosten	33.241	-	33.241
Vervoerskosten	37.320	-	37.320
PR & marketing	35.059	-	35.059
Bedrijfskosten	2.138.072	73.099	2.211.171
Projectkosten	624.131	1.887.016	2.511.147
Groot onderhoud	-	1.605.142	1.605.142
Afschrijvingen	35.895	-	35.895
Rentekosten	1.269	-	1.269
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	1.605.689	1.605.689
Onttrekking voorziening groot onderhoud	-	- 1.605.142	- 1.605.142
Bijzondere baten en lasten	-	-	-
Totaal lasten	**5.150.280**	**3.804.229**	**8.954.509**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	2.099.963	-	2.099.963
Financiële baten	45.402	-	45.402
Overige opbrengsten	748.079	1.332.000	2.080.079
Project subsidies	6.715	300.000	306.715
Totaal baten	**2.900.159**	**1.632.000**	**4.532.159**
Resultaat deelprogramma's	**- 2.250.121**	**- 2.172.229**	**- 4.422.350**
Bijdrage participanten	1.532.406	2.025.359	3.557.765
Resultaat voor bestemming	**- 717.715**	**- 146.870**	**- 864.585**
Resultaatbestemming			
Toevoeging Algemene reserve	302	-	302
Onttrekking Algemene reserve	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Beheer	33.000	-	33.000
Onttrekking bestemmingsreserve Beheer	- 605.378	365.378	- 240.000
Toevoeg. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	100	-	100
Onttrekk. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	- 4.152	-	- 4.152
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	12.000	-	12.000
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	- 153.587	- 512.248	- 665.835
Toevoeging bestemmingsres. Kapitaallasten	-	-	-
Onttrekking bestemmingsres. Kapitaallasten	-	-	-
Resultaat na bestemming	**-**	**-**	**-**

5. OVERIGE GEGEVENS

5.1 Vaststelling door het algemeen bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Spaarnwoude in de openbare vergadering van 11 juli 2019.

Voorzitter,
A. Tekin

6. INVESTERINGSOVERZICHT 2019

6.1 Overzicht (vervanings)investeringen

Omschrijving	Begroting 2019	Doorgeschoven werken 2018	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Visievorming Spaarnwoude 2040	€ -	€ 153.958	€ -	€ 153.958
Verplaatsing pontveer de Opstapper	€ -	€ -	€ 165.500	€ 165.500
Zonne-energie Zorgvrij en kantoor RNH	€ -	€ -	€ 125.000	€ 125.000
Verbeteren zwemwaterkwaliteit	€ -	€ 95.300	€ 35.900	€ 131.200
Verbeteren evenemententerrein Oosterbroek	€ 51.420	€ -	€ -	€ 51.420
Verbeteren evenemententerrein Houtrak	€ -	€ 59.000	€ 148.000	€ 207.000
Wandelnetwerk Noord- en Midden Kennemerland	€ 6.715	€ -	€ -	€ 6.715
TOTAAL	**€ 58.135**	**€ 308.258**	**€ 474.400**	**€ 840.793**

In totaal wordt er een bedrag van € 840.793 geïnvesteerd ten laste van de reserve (vervangings)investeringen. Van dit bedrag is € 154.300 doorgeschoven uit 2018. De bovenstaande projecten worden in 2019 uitgevoerd. Voor verbetering van de evenementen terreinen Houtrak wordt door derden een bedrag van € 140.000 betaald. Het project wandelnetwerk noord- en midden Kennemerland wordt volledig gefinancierd door de gemeente Velsen.

Omschrijving	Begroting 2019	Doorgeschoven werken 2018	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Grootonderhoud en vervangingen extra impuls 2018	€ -	€ 240.000	€ -	€ 240.000
TOTAAL	**€ -**	**€ 240.000**	**€ -**	**€ 240.000**

Een bedrag van € 240.000 wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve beheer. Het betreft een project vervangen brug in Houtrak. Op 14-03-2018 heeft het AB ingestemd met een extra impuls voor grootonderhoud en vervangingen voor een bedrag van € 1.500.000, het project is onderdeel van dit besluit.

Omschrijving	Begroting 2019	Doorgeschoven werken 2018	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Uitvoering Landschapsplan Randstad 380 KV	€ -	€ 160.000	€ -	€ 160.000
Restauratie fort Liebrug	€ -	€ 1.304.000	€ -	€ 1.304.000
TOTAAL	**€ -**	**€ 1.464.000**	**€ -**	**€ 1.464.000**

Voor de begeleiding en het opstellen van het landschapsplan Randstad 380 KV wordt een bedrag van € 160.000 begroot, deze kosten worden volledig vergoed door Tennet. Voorts is het project restauratie Liebrug begroot voor een bedrag van € 1.398.308 (2018) De Provincie Noord Holland subsidieert dit project voor een bedrag van € 698.308 en de overige middelen worden verstrekt door Staats Bos Beheer en het Recreatieschap Spaarnwoude t.l.v. het gebiedsfond Spaarnwoude / Staats Bos Beheer.

Specificatie groot onderhoud SPW regulier

Groen		
		Solitaire bomen snoeien Houtrak en divers bosonderhoud langs
	56.600	(schouw) paden Buitenhuizen en Oosterbroek
	42.500	Renovatie diverse gazons Oosterbroek en Houtrak
	99.100	
Verharding	-	
	650.242	Groot onderhoud infrastructurele werken (fietspaden en autowegen)
	70.700	Herstel wandelpaden Westbroekplas, Houtrak en Oosterbroek
	720.942	
Water		
	113.000	Baggeren Peddelpoel fase I
	113.000	
Riolering		
	-	
	-	
Civiele kunstwerken		
	361.000	Vervanging brug 154, groot onderhoud bruggen 813 814 en 817
	28.300	Groot onderhoud mindervaliden vissteigers en brugleuningen
	134.500	Vervanging beschoeiingen
	523.800	
Meubilair		
	60.000	Update vervanging verkeersobjecten en bebording
	31.800	Repareren en vervanging zitmeubilair
	42.500	Repareren en vervanging speeltoestellen
	14.000	Groot onderhoud kunstobjecten
	148.300	
Totaal	**1.605.142**	

Spaarnwoude
Natuur en recreatie

Recreatieschap Spaarnwoude
Genieweg 46, 1981 ln Velsen-Zuid
Postbus 2571, 2002 rb Haarlem
Telefoon 023 520 28 20
Fax 023 520 28 38
E-mail: info@spaarnwoude.nl
Website: www.spaarnwoude.nl

BEGROTINGSWIJZIGING SPAARNWOUDE

SGP
2019

Velsen-Zuid, 17-4-2019

Inhoudsopgave

			Blz.
1.	**Programma SGP 2019**		
	1.1	Achtergrond	3
	1.2	Belangrijke wijzigingen	3
	1.3	Financiële uitgangspunten 2019	4
	1.4	Overzicht participantenbijdrage 2018-2019	4
	1.5	Doelenboom	5
	1.6	Meerjarenperspectief	5
	1.7	Programma-accenten 2019	6
2.	**FINANCIËLE ONDERBOUWING**		
	2.1	Het overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2019	7
3.	**TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019**		
	3.1	Gebiedsbeheer	8
	3.2	Toezicht	11
	3.3	Financiën	12
	3.4	Bestuursadvisering	14
	3.5	Secretariaat	16
	3.6	Communicatie	17
	3.7	Inrichting & Ontwikkeling	18
	3.8	Totaal	20
4.	**OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT**		21
5.	**OVERIGE GEGEVENS**		
	5.1	Vaststelling door algemene bestuur	22
6.	**BIJLAGEN**		
	6.1	Investeringsoverzicht	23
	6.2	Specificatie groot onderhoud SGP regulier	23

1. Programmaplan SGP 2019

1.1 Achtergrond

Recreatieschap Spaarnwoude, onderdeel Strategisch Groenproject (SGP), heeft deelgebieden in de Haarlemmermeer (Boseilanden, Groene Weelde, Park Zwaanshoek Noord, Park Zwanenburg), in Haarlem (Poelpolder) en in Amsterdam Nieuw-West (Tuinen van West). Het beheer van de gebieden wordt gefinancierd uit een participantenbijdrage van de provincie, de gemeenten Haarlem, Haarlemmermeer, Amsterdam en uit inkomsten uit het gebied.

1.2 Belangrijkste wijzigingen

Financiële transitie in 2019

De komende maanden gaat intensief gewerkt worden aan de financiële transitie van de recreatieschappen Noord-Holland. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Het implementeren van het in ontwikkeling zijnde Missie-Visie-traject en dat vertalen naar een begroting conform BBV
- Het uitwerken van bijpassende doelen, prestaties en taken
- Aansluiting tussen begroting en beheerplannen

Verder komt de vernieuwing en aanscherping van de P&C-cyclus aan de orde alsmede het vernieuwen van de risicoanalyse en nadere onderbouwing van het weerstandsvermogen. De begroting 2021 moet dan geheel BBV-conform zijn. Om dat te bereiken gaan we de komende maanden met de participanten in overleg. Op basis van de uitkomsten van dat overleg wordt dit najaar een “dummy-begroting 2020 nieuwe stijl” aan de participanten gepresenteerd.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de programmabegroting 2019 zijn:

- **Financieel-technische systeemwijziging**: in 2018 zijn nieuwe financiële nota’s van het schap opgesteld. Dit zijn de verordening financieel beheer, de nota activeren, waarderen en afschrijven en de nota reserves en voorzieningen. De uitgangspunten hierin zijn conform de huidige BBV. De begrotingswijzigingen 2019 en programmabegroting 2020 zijn in opdracht van het algemeen bestuur al in lijn met deze financiële nota's opgesteld. Hierdoor verandert het nodige in het investeringsplan, de wijze van activeren en afschrijven en de reserves van het schap. De voorziening groot onderhoud is gevormd, van waaruit de kosten voor groot onderhoud betaald worden.
- **Doorschuivingen van projecten bij deelprogramma Inrichting & ontwikkeling** (hoger saldo van €130.123), waarvan de belangrijkste zijn: (1) verbeteren evenemententerrein, (2) landschapsplan 380KV en (3) erfpacht Tuinen van West.
- **Hogere lasten** voor regulier onderhoud en voor regulier groot onderhoud en vervangingen (€ 313.139 meer), voornamelijk door een financieel-technische systeemwijziging van dotatie op de voorziening groot onderhoud. Maar ook de toepassing van het Cyberbeheer-rapport leidt tot hogere reguliere bedrijfs- en personeelskosten. Incidenteel gebiedsbeheer daarentegen is vervallen en ondergebracht bij regulier groot onderhoud. Het eindsaldo voor gebiedsbeheer in totaal € 157.291 hoger.

1.3 Financiële uitgangspunten programmabegroting 2019

- **Indexatie**: De reguliere baten en lasten zijn verhoogd (met uitzondering van afschrijvingen en rente) met een index van 1,5% voor 2019 gebaseerd op inflatiecijfer CBS (CPI nov. 2017). De participantenbijdrage is ook verhoogd met deze index.
- **Korting tarieven** Recreatie Noord-Holland (RNH): in de programmabegroting van 2019 is net als in voorgaande jaren het uitgangspunt een korting van 2% op de tarieven van RNH.
- **Aansluiting begroting met de meerjarenplanning beheer:**
  De door een extern bureau (Cyber) opgestelde meerjarenraming beheer (zie paragraaf 1.1) en de begrotingssystematiek van het recreatieschap sluiten nog niet volledig op elkaar aan. Op basis van de jaarrekening van 2018 (en eerder), signaleren we een verschil tussen de berekende kosten vanuit de beheermethodiek van Cyber en de werkelijk gemaakte kosten in de praktijk. Die blijken voor een relatief jong gebied als SGP lager. Er wordt hard gewerkt aan het aansluiten van de werkwijze van het schap en de methodologie van de meerjarenraming. Voor de begroting 2021 moet dit op orde zijn. Vooralsnog wijkt de begroting op één punt af van de meerjarenraming beheer:
  ● voor het berekenen van het gemiddeld jaarlijks noodzakelijke bedrag dat nodig is voor het uitvoeren van groot onderhoud en investeringen hanteert het schap een horizon van 10 jaar, en de meerjarenraming een horizon van 50 jaar. Dit leidt tot verschillen in de meerjarenraming. Dit levert geen problemen op zolang het schap de systematiek, zoals gepland, binnen afzienbare gelijk trekt en de lessen uit de praktijk hieraan spiegelt.

1.4 Overzicht participantenbijdrage 2018 - 2019

SGP	**begrotings-wijziging 2018**	**+ index**	**programma begroting 2019**
Indexatie		**1,50%**	
Provincie Noord-Holland 50%	**€ 700.826**	€ 10.512	**€ 711.338**
Gemeente Amsterdam 10%	**€ 140.165**	€ 2.102	**€ 142.267**
Gemeente Haarlem 15%	**€ 210.247**	€ 3.154	**€ 213.401**
Gemeente Haarlemmermeer 25%	**€ 350.416**	€ 5.256	**€ 355.672**
Totaal participantenbijdrage	**€ 1.401.654**	€ 21.024	**€ 1.422.678**

SGP	**programma begroting 2019**	**+ index**	**begrotings-wijziging 2019**
Indexatie		**0,00%**	
Provincie Noord-Holland 50%	**€ 711.338**	€ -	**€ 711.338**
Gemeente Amsterdam 10%	**€ 142.267**	€ -	**€ 142.267**
Gemeente Haarlem 15%	**€ 213.401**	€ -	**€ 213.401**
Gemeente Haarlemmermeer 25%	**€ 355.672**	€ -	**€ 355.672**
Totaal participantenbijdrage	**€ 1.422.678**	€ -	**€ 1.422.678**

1.5 Doelenboom Recreatieschap Spaarnwoude

Voor Spaarnwoude is een doelenboom opgesteld op basis van de taken van de gemeenschappelijke regeling en het gevoerde beleid van het recreatieschap. De doelenboom is het jaarlijks het vertrekpunt voor het opstellen van het programma van het recreatieschap. Dit jaarlijkse programma van het recreatieschap heeft als hoofddoel het vormen van een onmisbaar en duurzaam groen recreatiegebied als onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam. De doelenboom krijgt een nieuwe vorm bij het opstellen van de toekomstvisie Spaarnwoude Park 2040.

1.6 Meerjarenperspectief

De volgende ontwikkelingen zijn de komende jaren van invloed op de uit te voeren taken en de daarvoor beschikbare middelen:

Koppeling met doel	Ontwikkelstappen
1, 2, 3 & 4	Het in 2018 al vastgestelde integrale ambitiedocument en het opstellen van een visie op de ontwikkeling van het gebied, die wordt gedragen door de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling en de omgeving. Naar verwachting wordt deze begin 2020 vastgesteld.
1, 2, 3 & 4	Het vertalen van deze visie naar een uitvoeringsprogramma met haalbare projecten (MJIP en MJOP). Een integrale visie inclusief inzicht in de (financiële) effecten van deze visie, houden op termijn investeringen in om deze visie te verwezenlijken.
1	In SGP zijn in de loop van 2017 vrijwel alle gebiedsdelen - totaal 356 ha -in beheer genomen. Alleen het laatste deel van de Boseilanden is nog niet ingericht en in beheer, omdat Tennet daar tot voor kort nog niet klaar was met zijn activiteiten voor de 380 KV leiding. In 2019 start de voorbereiding voor inrichting met aansluitend de uitvoering.
1 & 4	Tennet heeft een 380 KV leiding door het gebied gerealiseerd, hierin zijn ze begeleid door het recreatieschap. In 2018 is wederom gewerkt aan het opstellen van een landschapsplan, waarmee de omgeving rondom de masten weer hersteld wordt. De daadwerkelijke uitvoering start vanaf 2019, vanwege de financiële afwikkeling en omdat zaaien en planten alleen zinvol is in bepaalde seizoenen (incl. afstemming werkzaamheden tijdens evenementen).
1 & 4	Op kleine schaal zijn investeringen in een duurzamer Mysteryland gerealiseerd. Wat betreft de vaste stroomvoorziening is planvorming gestart, met als doel een duurzamer evenemententerrein in 2019/2020.
1	Nieuwe beheermethodiek op CROW-niveau B toepassen als sturingsmodel voor het beheer van het gebied.
1	Verder verbeteren financiële rapportage en sturing

1.6 Programma-accenten 2019

Specifiek liggen de belangrijkste accenten voor het programma van het schap voor SGP in 2019 op:

Koppeling met doel	Programma-accent
1, 2, 3 & 4	Opstellen van een concept integrale visie op het gebied voor Q3 2019. Een integrale lange termijn visie is nodig om: • Richting te geven aan toekomstige ontwikkelingen. • Als bestuur van het recreatieschap een integrale afweging te maken tussen natuur en recreatie. • Het wenselijke niveau voor beheer en onderhoud te bepalen. • Besluiten te nemen over het in evenwicht brengen van de kosten en opbrengsten op middellange en lange termijn. Het betrekken van stakeholders is een belangrijk onderdeel van het proces om te komen tot een integrale visie. Hiermee geeft het schap ook richting aan huidige gebruiken met participatie & omgevingsmanagement.
1, 2, 3 & 4	Begeleiden van evenementen Groene Weelde en in samenspraak met evenementenorganisatoren werken aan het verbeteren evenemententerrein voor algemeen recreatief gebruik (plan voor uitzichtpunt op Big Spotters Hill).
1	Doorvoeren activering investeringen en vaststellen beleid ten aanzien van reserves. Toekomstige vervangingsinvesteringen zullen hierdoor worden geactiveerd en de kapitaallasten worden in het daaropvolgende begrotingsjaar verwerkt in de begroting. In SGP staan dergelijk grote vervangingsinvesteringen (>100.000) de aankomende jaren niet op de planning.
1	Het vaststellen van een integraal beheerplan voor de verschillende beheerders in de Tuinen van West en overdracht van erfpacht van Amsterdam naar het schap voor de betreffende gronden.

2. FINANCIËLE ONDERBOUWING

2.1 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BEGROTINGSJAAR 2019

Deelprogramma	Begroting 2019 lasten	Begroting 2019 baten	Begroting 2019 saldo	Wijziging 2019 lasten	Wijziging 2019 baten	Wijziging 2019 saldo	Begroting na wijziging 2019 lasten	Begroting na wijziging 2019 baten	Begroting na wijziging 2019 saldo
1 Gebiedsbeheer	1.053.257	193.966	- 859.291	202.314	45.023	- 157.291	1.255.571	238.989	- 1.016.582
2 Toezicht	108.602	-	- 108.602	-	-	-	108.602	-	- 108.602
3 Financiën	20.600	-	- 20.600	-	-	-	20.600	-	- 20.600
4 Bestuursadvisering	39.382	-	- 39.382	-	-	-	39.382	-	- 39.382
5 Secretariaat	14.795	-	- 14.795	-	-	-	14.795	-	- 14.795
6 Communicatie	24.819	-	- 24.819	-	-	-	24.819	-	- 24.819
7 Inrichting & ontwikkeling	21.908	45.023	23.115	388.100	257.977	- 130.123	410.008	303.000	- 107.008
Bijdrage participanten		1.422.678	1.422.678		-	-		1.422.678	1.422.678
Totaal lasten en baten	**1.283.363**	**1.661.667**	**378.304**	**590.414**	**303.000**	**- 287.414**	**1.873.777**	**1.964.667**	**90.890**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**378.304**			**- 287.414**			**90.890**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve SGP	26.709	-	26.709	505.350	-	505.350	532.059	-	532.059
Onttrekking algemene reserve SGP	-	16.730	- 16.730	-	347.139	- 347.139	-	363.869	- 363.869
Toevoeging best.reserve verv.investeringen SGP	505.350	-	505.350	- 505.350	-	- 505.350	-	-	-
Onttrekking bestemmingsres. vervangingsinv. SGP	-	137.025	- 137.025	-	- 59.725	59.725	-	77.300	- 77.300
Totaal lasten en baten	**1.815.422**	**1.815.422**	-	**590.414**	**590.414**	-	**2.405.836**	**2.405.836**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**1.815.422**	**1.815.422**	**-**	**590.414**	**590.414**	**-**	**2.405.836**	**2.405.836**	**-**

3. TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	712.438	34.094	746.532
Inzet RNH regulier	203.794	41.206	245.000
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	237.839	237.839
Groot onderhoud	-	302.750	302.750
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-	- 302.750	- 302.750
Totaal lasten regulier	**916.232**	**313.139**	**1.229.371**
Baten:			
Opbrengsten regulier	193.966	45.023	238.989
Totaal baten regulier	**193.966**	**45.023**	**238.989**
Saldo regulier	**- 722.266**	**- 268.116**	**- 990.382**
Lasten:			
Lasten incidenteel	131.950	- 106.950	25.000
Inzet RNH incidenteel	5.075	- 3.875	1.200
Totaal lasten incidenteel	**137.025**	**- 110.825**	**26.200**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 137.025**	**110.825**	**- 26.200**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 859.291**	**- 157.291**	**- 1.016.582**

Financieel	**Toelichting**
Het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 157.291 hoger saldo voor gebiedsbeheer, conform de Nota reserves en voorzieningen en het vastgestelde beheerrapport van Cyber.	
Hoger saldo regulier	
Wijziging van € 268.116	Het reguliere saldo wordt voornamelijk gewijzigd door een reservering voor dotatie op de voorziening groot onderhoud die dit jaar ingevoerd is en voorheen bij incidentele lasten stond. Verder vallen de bedrijfskosten en personeelskosten hoger uit. Deze verhoging is conform het advies van het beheerrapport.
Lager saldo incidenteel	
Wijziging van € 110.825	De kosten voor groot onderhoud zijn verplaatst naar de reguliere kosten. Dit zijn jaarlijks terugkerende kosten en daarom zijn ze onder regulier ondergebracht.

Onderbouwing groot onderhoud

	Lasten	Baten	Eigen bijdrage
Groen	50.596	-	50.596
Verharding	131.480	-	131.480
Water	8.128	-	8.128
Riolering	-	-	-
Civiele kunstwerken	107.574	-	107.574
Meubilair	4.972	-	4.972
Reiniging	-	-	-
Totaal	**302.750**	**-**	**302.750**

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Groot onderhoud bruggen	26.200	-	26.200
	26.200	-	26.200

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	inventarisatie uitgevoerd voor actualisering meerjarenraming	x		x	
uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
uitgeven en reguleren vergunningen/gebruiksovereenkomsten	naleving gecontroleerd	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandeling klachten	klachten tijdig behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	vrijwilligersprojecten door Stichting MEER groen begeleid, werkvoorzieningsschap ingehuurd voor beheerwerkzaamheden.			x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x
inschakelen agrariërs bij beheer	agrariërs ingeschakeld bij beheer waar mogelijk	x		x	

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren bas	maatschappelij
Groot onderhoud bruggen	Onderhoud uitgevoerd binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	13.995	-	13.995
Inzet RNH regulier	94.607	-	94.607
Totaal lasten regulier	**108.602**	**-**	**108.602**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 108.602**	**-**	**- 108.602**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 108.602**	**-**	**- 108.602**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	toezicht uitgevoerd conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	rol gastheer vervuld	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	3.895	-	3.895
Inzet RNH regulier	22.516	-	22.516
Totaal lasten regulier	**26.411**	**-**	**26.411**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 26.411**	**-**	**- 26.411**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	- 5.811	-	- 5.811
Totaal lasten incidenteel	**- 5.811**	**-**	**- 5.811**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**5.811**	**-**	**5.811**
Saldo Financiën	**- 20.600**	**-**	**- 20.600**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	-5.811	-	-5.811
	-5.811	-	-5.811

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen volgens schatkistbankieren	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van het gewenste weerstandsvermogen	weerstandsvermogen herijkt	x		x	

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Verlaging opslag tarieven RNH	Dit is een verlaging van de opslag op de tarieven van RNH, die dient ter dekking van het personeelsrisico. Per saldo betreft het een korting van 2% op de tarieven van RNH.	x		

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	5.192	3.147	8.339
Inzet RNH regulier	27.621	3.422	31.043
Totaal lasten regulier	**32.813**	**6.569**	**39.382**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 32.813**	**- 6.569**	**- 39.382**
Lasten:			
Lasten incidenteel	3.147	- 3.147	-
Inzet RNH incidenteel	3.422	- 3.422	-
Totaal lasten incidenteel	**6.569**	**- 6.569**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 6.569**	**6.569**	**-**
Saldo Bestuursadvisering	**- 39.382**	**-**	**- 39.382**

Financieel	**Toelichting**
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	actuele lopende zaken zijn in de bestuursvergadering behandeld en er zijn besluiten genomen	x			
relatiebeheer participanten en overige relevante stakeholders	ambtenaren en bestuurders tevreden over dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	belangen schap behartigd; gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen vlot en adequaat beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma grotendeels uitgevoerd binnen de gestelde kaders; afwijkingen verantwoord in najaarsrapportage en jaarrekening	x			

monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van het programma aan de hand van de schapsdoelen (in de jaarrekening en de begrotingswijziging)	x	x	x	x
juridische advisering	juridisch advies ingezet	x			

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	14.795	-	14.795
Totaal lasten regulier	**14.795**	**-**	**14.795**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 14.795**	**-**	**- 14.795**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 14.795**	**-**	**- 14.795**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	extra aandacht besteed aan communicatie met griffies omtrent de jaarstukken van het schap	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	4 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	8.778	-	8.778
Inzet RNH regulier	16.041	-	16.041
Totaal lasten regulier	**24.819**	**-**	**24.819**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 24.819**	**-**	**- 24.819**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 24.819**	**-**	**- 24.819**

Financieel	**Toelichting**
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie gegeven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
promoten gebied	behoud en uitbreiding van de relatie met diverse doelgroepen uit de communicatiestrategie		x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	nieuwe website gelanceerd	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	21.908	-	21.908
Totaal lasten regulier	**21.908**	**-**	**21.908**
Baten:			
Opbrengsten regulier	45.023	- 45.023	-
Totaal baten regulier	**45.023**	**- 45.023**	**-**
Saldo regulier	**23.115**	**- 45.023**	**- 21.908**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	349.100	349.100
Inzet RNH incidenteel	-	39.000	39.000
Totaal lasten incidenteel	**-**	**388.100**	**388.100**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	303.000	303.000
Totaal baten incidenteel	**-**	**303.000**	**303.000**
Saldo incidenteel	**-**	**- 85.100**	**- 85.100**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**23.115**	**- 130.123**	**- 107.008**

Financieel	**Toelichting**
Het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 130.123 hoger saldo voor inrichting & ontwikkeling, conform gebiedsplan.	
Lager saldo regulier	
Wijziging van € 45.023	Het reguliere saldo betreft baten (huur horecapaviljoen) die van origine opgenomen zijn bij inrichting & ontwikkeling, maar thuishoren bij gebiedsbeheer. Het betreft dus een administratieve correctie.
Hoger saldo incidenteel	
Wijziging van € 85.100	Het betreft doorschuivingen van drie projecten van 2018: erfpacht Tuinen van West, verbeteren evenemententerrein en uitvoering landschapsplan Tennet

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Erfpacht tuinen van West	34.000	-	34.000
Landschapsplan 380KV	303.000	303.000	-
Verbetering evenemententerrein	51.100	-	51.100
	388.100	303.000	85.100

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
organiseren ondernemersoverleg	ondernemers betrokken bij schap				x
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop				x
juridische advisering	juridisch advies en toetsing uitgevoerd indien noodzakelijk	x	x	x	x
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
grondverwerving en grondruil	grondtransacties in goede afstemming met partners			x	
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	succesvolle exploitaties		x	x	
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap			x	

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Erfpacht Tuinen van West	Tuinen van West valt deels onder Amsterdam en deels onder het schap. Gewerkt is aan het gezamenlijk aanwijzen van grenzen en afspraken over wijze van beheer. Deze grenzen zullen in 2019 worden doorgevoerd in het kadaster ter voorbereiding op het vestigen van het erfpachtrecht van het schap op dit grondgebied van Amsterdam.		x		
Landschapsplan 380 KV	Netbeheerder Tennet is bezig met de plaatsing van 380KV masten, deels in de recreatiegebieden van het schap. Dit heeft aanzienlijk terreinschade opgeleverd. Het landschapsplan is opgesteld om de terreinschade te herstellen en de nieuwe masten in te passen in het landschap. Hiervoor ontvangt het schap een vergoeding van Tennet, maar dit is nog niet gerealiseerd in 2018.		x		
Verbeteren evenemententerrein	Projectbudget kon in 2018 niet volledig nuttig ingezet worden. Budget schuift door naar 2019 met als doel een bezoekersvriendelijke investering.		x		

Totaal

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	744.298	37.241	781.539
Inzet RNH regulier	401.282	44.628	445.910
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	237.839	237.839
Groot onderhoud	-	302.750	302.750
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-	- 302.750	- 302.750
Totaal lasten regulier	**1.145.580**	**319.708**	**1.465.288**
Baten:			
Opbrengsten regulier	238.989	-	238.989
Totaal baten regulier	**238.989**	**-**	**238.989**
Saldo regulier	**- 906.591**	**- 319.708**	**- 1.226.299**
Lasten:			
Lasten incidenteel	135.097	239.003	374.100
Inzet RNH incidenteel	2.686	31.703	34.389
Totaal lasten incidenteel	**137.783**	**270.706**	**408.489**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	303.000	303.000
Totaal baten incidenteel	**-**	**303.000**	**303.000**
Saldo incidenteel	**- 137.783**	**32.294**	**- 105.489**
Saldo Totaal	**- 1.044.374**	**- 287.414**	**- 1.331.788**

4. OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	401.282	44.628	445.910
Bestuurskosten	5.192	3.147	8.339
Kantoorkosten	9.167	-	9.167
Vervoerskosten	10.300	-	10.300
PR & marketing	8.778	-	8.778
Bedrijfskosten	708.244	34.094	742.338
Projectkosten	137.783	270.706	408.489
Groot onderhoud	-	302.750	302.750
Afschrijvingen	2.617	-	2.617
Rentekosten	-	-	-
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	237.839	237.839
Onttrekking voorziening groot onderhoud	-	- 302.750	- 302.750
Bijzondere baten en lasten	-	-	-
Totaal lasten	**1.283.363**	**590.414**	**1.873.777**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	46.052	-	46.052
Financiële baten	-	-	-
Overige opbrengsten	192.937	-	192.937
Project subsidies	-	303.000	303.000
Totaal baten	**238.989**	**303.000**	**541.989**
Resultaat deelprogramma's	**- 1.044.374**	**- 287.414**	**- 1.331.788**
Bijdrage participanten	1.422.678	-	1.422.678
Resultaat voor bestemming	**378.304**	**- 287.414**	**90.890**
Resultaatbestemming			
Toevoeging Algemene reserve SGP	26.709	505.350	532.059
Onttrekking Algemene reserve SGP	- 16.730	- 347.139	- 363.869
Toevoeging best.reserve verv.investeringen SGP	505.350	- 505.350	-
Onttrekking best.reserve verv.investeringen SGP	- 137.025	59.725	- 77.300
Resultaat na bestemming	**-**	**-**	**-**

5. OVERIGE GEGEVENS

5.1 Vaststelling door het algemeen bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Spaarnwoude in de openbare vergadering van 11 juli 2019.

Voorzitter,
A. Tekin

6. BIJLAGE

6.1 investeringsoverzicht 2019

Omschrijving	Begroting 2019	Wijziging 2019	Doorgeschoven projecten uit 2018	Begroting na wijziging 2019
Groot onderhoud bruggen	€ -	€ -	€ 26.200	€ 26.200
Erfpacht tuinen van West	€ -	€ -	€ 34.000	€ 34.000
Landschapsplan 380KV Haarlemmermeer	€ -	€ -	€ 303.000	€ 303.000
Verbeteren evenemententerrein	€ -	€ 24.000	€ 27.100	€ 51.100
TOTAAL	**€ -**	**€ 24.000**	**€ 390.300**	**€ 414.300**

Een bedrag van € 26.200 wordt doorgeschoven uit 2018 ter afronding van het project 1936 groot onderhoud bruggen. Deze kosten worden onttrokken uit de reserve vervaninginsinvesteringen SGP.

Alle gebiedsdelen van de tuinen van West worden om niet overgenomen in erfpacht. Voor de kadastrale- en notariskosten en de inzet van RNH NV worden de doorgeschoven kosten beschikbaar gesteld uit de algemene resreve (besluit 2016/11).

De kosten voor de uitvoering van het project Landschapsplan 380KV Haarlemmermeer worden voledig gefinancierd door Tennet. Voor dit project is een bedrag van € 303.000 opgenomen in de

Voor het project verbeteren evenemententerrein is een bedrag begroot van € 24.000 en wordt een bedrag van € 27.100 doorgeschoven uit 2018. In totaal is in 2019 een bedrag beschikbaar van € 51.100 en wordt onttrokken uit de bestemmingsreserve S.G.P. (verv)- investeringen (besluit 2016/15)

6.2 Specificatie groot onderhoud SGP regulier

Groen		
	5.976	Solitaire bomen en laanbomen snoeien
	17.212	Populieren dunning Groene Weelde
	27.408	Groot onderthoud gazon- speel- en ligweides
	50.596	
Verharding		
	124.308	Groot onderhoud infrastructurele werken
	7.172	Herstel paden park Zwanenburg
	131.480	
Water		
		Baggeren / waterplanten waterpartij rondom Big
	8.128	Spotters Hill
	8.128	
Riolering		
	-	Geen werkzaamheden
	-	
Civiele kunstwerken		
	107.574	Vervangen brugdekdelen Groene Weelde
	107.574	
Meubiliar		
	4.972	240 liter afvalcontainers inclusief beugels
	4.972	
Reininging		
	-	Geen werkzaamheden
	-	
Totaal	**302.750**	

Spaarnwoude
Natuur en recreatie

Recreatieschap Spaarnwoude
Genieweg 46, 1981 ln Velsen-Zuid
Postbus 2571, 2002 rb Haarlem

Telefoon 023 520 28 20
Fax 023 520 28 38
E-mail: info@spaarnwoude.nl
Website: www.spaarnwoude.nl

BEGROTINGSWIJZIGING SPAARNWOUDE

SMG

2019

Velsen-Zuid, 17-4-2019

Inhoudsopgave

			Blz.
1.	**Programma SMG 2019**		
	1.1	Achtergrond	3
	1.2	Belangrijkste wijzigingen	3
	1.3	Financiële uitgangspunten 2019	4
	1.4	Doelenboom	4
	1.5	Meerjarenperspectief	5
	1.6	Programma-accenten 2019	5
2.	**FINANCIËLE ONDERBOUWING**		
	2.1	Het overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2019	6
3.	**TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019**		
	3.1	Gebiedsbeheer	7
	3.2	Toezicht	9
	3.3	Financiën	10
	3.4	Bestuursadvisering	12
	3.5	Secretariaat	13
	3.6	Communicatie	14
	3.7	Inrichting & Ontwikkeling	15
	3.8	Totaal	17
4.	**OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT**		18
5.	**OVERIGE GEGEVENS**		
	5.1	Vaststelling door het algemeen bestuur	19
6.	**BIJLAGE**		
	6.1	Investeringsoverzicht	20
	6.2	Specificatie groot onderhoud SMG regulier	20

1. Programma SMG 2019

1.1 Achtergrond

Recreatieschap Spaarnwoude, onderdeel Stichting Mainport en Groen (SMG), bestaat uit de volgende deelgebieden in de Haarlemmermeer: Park Vijfhuizen, Carré West, Carré Zuid, Plesmanhoek, Buitenschot en het parkeerterrein bij de Groene Weelde. Het beheer wordt gefinancierd uit een jaarlijkse onttrekking uit de bestemmingsreserve SMG, een aanvullende subsidie van Schiphol (voor een deel van de kosten voor het extra beheer van Buitenschot) en door inkomsten uit het gebied.

1.2 Belangrijkste wijzigingen

Financiële transitie in 2019

De komende maanden gaat intensief gewerkt worden aan de financiële transitie van de recreatieschappen Noord-Holland. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Het implementeren van het in ontwikkeling zijnde Missie-Visie-traject en dat vertalen naar een begroting conform BBV
- Het uitwerken van bijpassende doelen, prestaties en taken
- Aansluiting tussen begroting en beheerplannen

Verder komt de vernieuwing en aanscherping van de P&C-cyclus aan de orde alsmede het vernieuwen van de risicoanalyse en nadere onderbouwing van het weerstandsvermogen. De begroting 2021 moet dan geheel BBV-conform zijn. Om dat te bereiken gaan we de komende maanden met de participanten in overleg. Op basis van de uitkomsten van dat overleg wordt dit najaar een “dummy-begroting 2020 nieuwe stijl” aan de participanten gepresenteerd.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de programmabegroting 2019 zijn:

- **Financieel-technische systeemwijziging**: in 2018 zijn nieuwe financiële nota’s van het schap opgesteld. Dit zijn de verordening financieel beheer, de nota activeren, waarderen en afschrijven en de nota reserves en voorzieningen. De uitgangspunten hierin zijn conform de huidige BBV. De begrotingswijzigingen 2019 en programmabegroting 2020 zijn in opdracht van het algemeen bestuur al in lijn met deze financiële nota's opgesteld. Hierdoor verandert het nodige in het investeringsplan, de wijze van activeren en afschrijven en de reserves van het schap. De voorziening groot onderhoud is gevormd, van waaruit de kosten voor groot onderhoud betaald worden.
- **Hogere baten** bij regulier gebiedsbeheer door een administratieve wijziging van opbrengsten bij deelprogramma inrichting en ontwikkeling naar deelprogramma gebiedsbeheer (€ 88.411).
- **Hogere lasten** voor regulier onderhoud en voor regulier groot onderhoud en vervangingen (€ 217.845 meer), voornamelijk door dotatie op de voorziening groot onderhoud. Maar ook de toepassing van het Cyberbeheer-rapport leidt tot hogere reguliere bedrijfs- en personeelskosten. Incidenteel gebiedsbeheer daarentegen is vervallen en ondergebracht bij regulier groot onderhoud. Het eindsaldo voor gebiedsbeheer in totaal € 66.158 hoger.
- **Doorschuivingen van projecten bij deelprogramma Inrichting & ontwikkeling** (hoger saldo van €44.540), waarvan de belangrijkste zijn: (1) in overleg met de gemeente Haarlemmermeer zoeken naar ondernemer horeca / multifunctionele ruimte Plesmanhoek en (2) verbeteren evenemententerrein.

1.3 Financiële uitgangspunten programmabegroting 2019

- **Indexatie**: De reguliere baten en lasten zijn verhoogd (met uitzondering van afschrijvingen en rente) met een index van 1,5% voor 2019 gebaseerd op inflatiecijfer CBS (CPI nov. 2017). De participantenbijdrage is ook verhoogd met deze index.
- **Korting tarieven** Recreatie Noord-Holland (RNH): in de programmabegroting van 2019 is net als in voorgaande jaren het uitgangspunt een korting van 2% op de tarieven van RNH.
- **Aansluiting begroting met de meerjarenplanning beheer:**
  De door een extern bureau (Cyber) opgestelde meerjarenraming beheer (zie paragraaf 1.1) en de begrotingssystematiek van het recreatieschap sluiten nog niet volledig op elkaar aan. Op basis van de jaarrekening van 2018 (en eerder), signaleren we een verschil tussen de berekende kosten vanuit de beheermethodiek van Cyber en de werkelijk gemaakte kosten in de praktijk. Die blijken voor een relatief jong gebied als SMG lager. Er wordt hard gewerkt aan het aansluiten van de werkwijze van het schap en de methodologie van de meerjarenraming. Voor de begroting 2021 moet dit op orde zijn. Vooralsnog wijkt de begroting op twee punten af van de meerjarenraming beheer:
  ● In de begroting wordt gewerkt met bedrijfskosten zoals verzekeringen en vervoer die indirect worden toegerekend aan het recreatieschap door de uitvoeringsorganisatie. Het gaat om een relatief beperkt bedrag (€40.000).
  ● voor het berekenen van het gemiddeld jaarlijks noodzakelijke bedrag dat nodig is voor het uitvoeren van groot onderhoud en investeringen hanteert het schap een horizon van 10 jaar, en de meerjarenraming een horizon van 50 jaar. Dit leidt tot verschillen in de meerjarenraming. Dit levert geen problemen op zolang het schap de systematiek, zoals gepland, binnen afzienbare gelijk trekt en de lessen uit de praktijk hieraan spiegelt.

1.4 Doelenboom Recreatieschap Spaarnwoude

Voor Spaarnwoude is een doelenboom opgesteld op basis van de taken van de gemeenschappelijke regeling en het gevoerde beleid van het recreatieschap. De doelenboom is het jaarlijks het vertrekpunt voor het opstellen van het programma van het recreatieschap. Dit jaarlijkse programma van het recreatieschap heeft als hoofddoel het vormen van een onmisbaar en duurzaam groen recreatiegebied als onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam. De doelenboom krijgt een nieuwe vorm bij het opstellen van de toekomstvisie Spaarnwoude Park 2040.

1.5 Meerjarenperspectief

De volgende ontwikkelingen zijn de komende jaren van invloed op de uit te voeren taken en de daarvoor beschikbare middelen:

Koppeling met doel	Ontwikkelstappen
1, 2, 3 & 4	Het in 2018 al vastgestelde integrale ambitiedocument en het opstellen van een visie op de ontwikkeling van het gebied, die wordt gedragen door de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling en de omgeving. Naar verwachting wordt deze begin 2020 vastgesteld.
1, 2, 3 & 4	Het vertalen van deze visie naar een uitvoeringsprogramma met haalbare projecten (MJIP en MJOP). Een integrale visie inclusief inzicht in de (financiële) effecten van deze visie, houden op termijn investeringen in om deze visie te verwezenlijken.
1	Nieuwe beheermethodiek op CROW-niveau B toepassen als sturingsmodel voor het beheer van het gebied.
1	Verder verbeteren financiële rapportage en sturing
1 & 4	Tennet heeft een 380 KV leiding door het gebied gerealiseerd, hierin zijn ze begeleid door het recreatieschap. In 2018 is wederom gewerkt aan het opstellen van een landschapsplan, waarmee de omgeving rondom de masten weer hersteld wordt. De daadwerkelijke uitvoering start vanaf 2019, vanwege de financiële afwikkeling en omdat zaaien en planten alleen zinvol is in bepaalde seizoenen (incl. afstemming werkzaamheden tijdens evenementen). Financiering loopt via deelgebied SGP.

1.6 Programma accenten 2019

Specifiek liggen de belangrijkste accenten voor het programma van het schap voor SMG in 2019 op:

Koppeling met doel	Programma-accent
1, 2, 3 & 4	Opstellen van een concept integrale visie op het gebied voor Q3 2019. Een integrale lange termijn visie is nodig om: • Richting te geven aan toekomstige ontwikkelingen. • Als bestuur van het recreatieschap een integrale afweging te maken tussen natuur en recreatie. • Het wenselijke niveau voor beheer en onderhoud te bepalen. • Besluiten te nemen over het in evenwicht brengen van de kosten en opbrengsten op middellange en lange termijn. Het betrekken van stakeholders is een belangrijk onderdeel van het proces om te komen tot een integrale visie. Hiermee geeft het schap ook richting aan huidige gebruiken met participatie & omgevingsmanagement.
1	Doorvoeren activering investeringen en vaststellen beleid ten aanzien van reserves. Toekomstige vervangingsinvesteringen zullen hierdoor worden geactiveerd en de kapitaallasten worden in het daaropvolgende begrotingsjaar verwerkt in de begroting. In SMG staan dergelijk grote vervangingsinvesteringen (>100.000) de aankomende jaren niet op de planning.
1, 3 & 4	In overleg met de gemeente Haarlemmermeer zoeken naar ondernemer horeca / multifunctionele ruimte Plesmanhoek.

2. FINANCIËLE ONDERBOUWING

2.1 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BEGROTINGSJAAR 2019

	Deelprogramma	Begroting 2019 lasten	Begroting 2019 baten	Begroting 2019 saldo	Wijziging 2019 lasten	Wijziging 2019 baten	Wijziging 2019 saldo	Begroting na wijziging 2019 lasten	Begroting na wijziging 2019 baten	Begroting na wijziging 2019 saldo
1	Gebiedsbeheer	508.156	192.085	- 316.071	83.472	17.314	- 66.158	591.628	209.399	- 382.229
2	Toezicht	41.960	-	- 41.960	-	-	-	41.960	-	- 41.960
3	Financiën	20.799	1.600	- 19.199	- 534	-	534	20.265	1.600	- 18.665
4	Bestuursadvisering	20.932	-	- 20.932	-	-	-	20.932	-	- 20.932
5	Secretariaat	6.977	-	- 6.977	-	-	-	6.977	-	- 6.977
6	Communicatie	12.323	-	- 12.323	-	-	-	12.323	-	- 12.323
7	Inrichting & ontwikkeling	25.174	17.314	- 7.860	47.226	2.686	- 44.540	72.400	20.000	- 52.400
	Bijdrage participanten		-	-		-	-		-	-
	Totaal lasten en baten	**636.321**	**210.999**	**- 425.322**	**130.164**	**20.000**	**- 110.164**	**766.485**	**230.999**	**- 535.486**
	Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**- 425.322**			**- 110.164**			**- 535.486**		
	Resultaatbestemming									
	Toevoeging bestemmingsreserve SMG	55.975	-	55.975	240.882	-	240.882	296.857	-	296.857
	Onttrekking bestemmingsreserve SMG	-	465.297	- 465.297	-	25.944	- 25.944	-	491.241	- 491.241
	Toevoeg best reserve SMG investering	134.373	-	134.373	- 134.373	-	- 134.373	-	-	-
	Onttrek best reserve SMG investering	-	150.373	- 150.373	-	137.909	- 137.909	-	288.282	- 288.282
	Toevoeg best reserve SMG MH17	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Onttrek best reserve SMG MH17	-	-	-	-	52.820	- 52.820	-	52.820	- 52.820
	Totaal lasten en baten	**826.669**	**826.669**	-	**236.673**	**236.673**	-	**1.063.342**	**1.063.342**	-
	Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
	Totalen-generaal	**826.669**	**826.669**	**-**	**236.673**	**236.673**	**-**	**1.063.342**	**1.063.342**	**-**

3. TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	296.871	44.400	341.271
Inzet RNH regulier	76.912	24.722	101.634
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	148.723	148.723
Groot onderhoud	-	20.323	20.323
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-	- 20.323	- 20.323
Totaal lasten regulier	**373.783**	**217.845**	**591.628**
Baten:			
Opbrengsten regulier	120.988	88.411	209.399
Totaal baten regulier	**120.988**	**88.411**	**209.399**
Saldo regulier	**- 252.795**	**- 129.434**	**- 382.229**
Lasten:			
Lasten incidenteel	129.265	- 129.265	-
Inzet RNH incidenteel	5.108	- 5.108	-
Totaal lasten incidenteel	**134.373**	**- 134.373**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	71.097	- 71.097	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**71.097**	**- 71.097**	**-**
Saldo incidenteel	**- 63.276**	**63.276**	**-**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 316.071**	**- 66.158**	**- 382.229**

Financieel	**Toelichting**
Het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 66.158 hoger saldo voor gebiedsbeheer, conform de Nota reserves en voorzieningen en het vastgestelde beheerrapport van Cyber.	
Hoger saldo regulier	
Wijziging van € 129.434 meer	Het reguliere saldo wordt voornamelijk gewijzigd door een reservering voor dotatie op de voorziening groot onderhoud die dit jaar ingevoerd is en voorheen bij incidentele lasten stond. Verder vallen de bedrijfskosten en personeelskosten hoger uit. Deze verhoging is conform het advies van het beheerrapport.
Vereffening saldo incidenteel	De kosten voor groot onderhoud zijn verplaatst naar de reguliere kosten.

Onderbouwing groot onderhoud, voor specificatie zie bijlage groot onderhoud.

	Lasten	Baten	Eigen bijdrage
Groen	5.976	-	5.976
Verharding	7.172		7.172
Water	-		-
Riolering	-		-
Civiele kunstwerken	-		-
Meubilair	7.175		7.175
Reiniging	-		-
Totaal	**20.323**	**-**	**20.323**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	inventarisatie uitgevoerd voor actualisering meerjarenraming	x		x	
uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
uitgeven en reguleren vergunningen/gebruiksovereenkomsten	naleving gecontroleerd	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandeling klachten	klachten tijdig behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	vrijwilligersprojecten door Stichting MEER groen begeleid, werkvoorzieningsschap ingehuurd voor beheerwerkzaamheden.			x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x
inschakelen agrariërs bij beheer	agrariërs ingeschakeld bij beheer waar mogelijk	x		x	

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	8.140	-	8.140
Inzet RNH regulier	33.820	-	33.820
Totaal lasten regulier	**41.960**	**-**	**41.960**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 41.960**	**-**	**- 41.960**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 41.960**	**-**	**- 41.960**

Financieel	**Toelichting**
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	toezicht uitgevoerd conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	rol gastheer vervuld	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	4.740	-	4.740
Inzet RNH regulier	18.613	-	18.613
Totaal lasten regulier	**23.353**	**-**	**23.353**
Baten:			
Opbrengsten regulier	1.600	-	1.600
Totaal baten regulier	**1.600**	**-**	**1.600**
Saldo regulier	**- 21.753**	**-**	**- 21.753**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	- 2.554	- 534	- 3.088
Totaal lasten incidenteel	**- 2.554**	**- 534**	**- 3.088**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**2.554**	**534**	**3.088**
Saldo Financiën	**- 19.199**	**534**	**- 18.665**

Financieel	**Toelichting**
Geen bijzonderheden	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	-3.088	-	-3.088
	-3.088	-	-3.088

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen volgens schatkistbankieren	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van het gewenste weerstandsvermogen	weerstandsvermogen herijkt	x		x	

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Verlaging opslag tarieven RNH	Dit is een verlaging van de opslag op de tarieven van RNH, die dient ter dekking van het personeelsrisico. Per saldo betreft het een korting van 2% op de tarieven van RNH.	x			

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.022	1.430	2.452
Inzet RNH regulier	16.634	1.846	18.480
Totaal lasten regulier	**17.656**	**3.276**	**20.932**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 17.656**	**- 3.276**	**- 20.932**
Lasten:			
Lasten incidenteel	1.430	- 1.430	-
Inzet RNH incidenteel	1.846	- 1.846	-
Totaal lasten incidenteel	**3.276**	**- 3.276**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 3.276**	**3.276**	**-**
Saldo Bestuursadvisering	**- 20.932**	**-**	**- 20.932**

Financieel	**Toelichting**
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	actuele lopende zaken zijn in de bestuursvergadering behandeld en er zijn besluiten genomen	x			
relatiebeheer participanten en overige relevante stakeholders	ambtenaren en bestuurders tevreden over dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	belangen schap behartigd; gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen vlot en adequaat beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma grotendeels uitgevoerd binnen de gestelde kaders; afwijkingen verantwoord in najaarsrapportage en jaarrekening	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van het programma aan de hand van de schapsdoelen (in de jaarrekening en de begrotingswijziging)	x	x	x	x
juridische advisering	juridisch advies ingezet	x			

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	6.977	-	6.977
Totaal lasten regulier	**6.977**	**-**	**6.977**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 6.977**	**-**	**- 6.977**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 6.977**	**-**	**- 6.977**

Financieel	**Toelichting**
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	extra aandacht besteed aan communicatie met griffies omtrent de jaarstukken van het schap	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	4 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	4.274	-	4.274
Inzet RNH regulier	8.049	-	8.049
Totaal lasten regulier	**12.323**	**-**	**12.323**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 12.323**	**-**	**- 12.323**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 12.323**	**-**	**- 12.323**

Financieel	**Toelichting**
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie gegeven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
promoten gebied	behoud en uitbreiding van de relatie met diverse doelgroepen uit de communicatiestrategie		x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	nieuwe website gelanceerd	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	9.174	- 4.174	5.000
Totaal lasten regulier	**9.174**	**- 4.174**	**5.000**
Baten:			
Opbrengsten regulier	17.314	- 17.314	-
Totaal baten regulier	**17.314**	**- 17.314**	**-**
Saldo regulier	**8.140**	**- 13.140**	**- 5.000**
Lasten:			
Lasten incidenteel	16.000	46.400	62.400
Inzet RNH incidenteel	-	5.000	5.000
Totaal lasten incidenteel	**16.000**	**51.400**	**67.400**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	20.000	20.000
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**20.000**	**20.000**
Saldo incidenteel	**- 16.000**	**- 31.400**	**- 47.400**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 7.860**	**- 44.540**	**- 52.400**

Financieel	**Toelichting**
Het budget wordt gewijzigd wat leidt tot een € 44.540 hoger saldo voor inrichting en ontwikkeling.	
Hoger saldo regulier	
Wijziging van € 13.140 meer	Het reguliere saldo kent een beperkte wijziging door een correctie van de inzet van RNH en correctie van baten (opbrengsten parkeerterrein Expo). Het betreft een verschuiving van deelprogramma inrichting & ontwikkeling naar deelprogramma gebiedsbeheer (een administratieve correctie).
Hoger saldo incidenteel	
Wijziging van € 31.400 meer	Het betreft doorschuivingen van twee projecten van 2018: verbeteren evenemententerrein en ontwikkeling van de Plesmanhoek met een multifunctionele ruimte.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verbetering evenemententerrein	47.400	-	47.400
Kwaliteitsverbetering Plesmanhoek	20.000	20.000	-
	67.400	20.000	47.400

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
organiseren ondernemersoverleg	ondernemers betrokken bij schap				x
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop				x
juridische advisering	juridisch advies en toetsing uitgevoerd indien noodzakelijk	x	x	x	x
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
grondverwerving en grondruil	grondtransacties in goede afstemming met partners			x	
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	succesvolle exploitaties		x	x	
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap			x	

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Verbeteren evenemententerrein	Projectbudget kon in 2018 niet volledig nuttig ingezet worden. Budget schuift door naar 2019 met als doel een bezoekersvriendelijke investering.		x		
Kwaliteitsverbetering Plesmanhoek	Samen met gemeente Haarlemmermeer realiseren van een multifunctionele ruimte.		x		

Totaal

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	315.047	45.830	360.877
Inzet RNH regulier	170.179	22.394	192.573
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	148.723	148.723
Groot onderhoud	-	20.323	20.323
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-	- 20.323	- 20.323
Totaal lasten regulier	**485.226**	**216.947**	**702.173**
Baten:			
Opbrengsten regulier	139.902	71.097	210.999
Totaal baten regulier	**139.902**	**71.097**	**210.999**
Saldo regulier	**- 345.324**	**- 145.850**	**- 491.174**
Lasten:			
Lasten incidenteel	146.695	- 84.295	62.400
Inzet RNH incidenteel	4.400	- 2.488	1.912
Totaal lasten incidenteel	**151.095**	**- 86.783**	**64.312**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	71.097	- 51.097	20.000
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**71.097**	**- 51.097**	**20.000**
Saldo incidenteel	**- 79.998**	**35.686**	**- 44.312**
Saldo Totaal	**- 425.322**	**- 110.164**	**- 535.486**

4. OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	170.179	22.394	192.573
Bestuurskosten	1.022	1.430	2.452
Kantoorkosten	7.056	-	7.056
Vervoerskosten	6.742	-	6.742
PR & marketing	4.274	-	4.274
Bedrijfskosten	292.792	44.400	337.192
Projectkosten	151.095	- 86.783	64.312
Groot onderhoud	-	20.323	20.323
Afschrijvingen	3.161	-	3.161
Rentekosten	-	-	-
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	148.723	148.723
Onttrekking voorziening groot onderhoud	-	- 20.323	- 20.323
Bijzondere baten en lasten	-	-	-
Totaal lasten	**636.321**	**130.164**	**766.485**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	9.338	17.314	26.652
Financiële baten	1.600	-	1.600
Overige opbrengsten	200.061	2.686	202.747
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten	**210.999**	**20.000**	**230.999**
Resultaat deelprogramma's	**- 425.322**	**- 110.164**	**- 535.486**
Bijdrage participanten	-	-	-
Resultaat voor bestemming	**- 425.322**	**- 110.164**	**- 535.486**
Resultaatbestemming			
Toevoeging bestemmingsreserve SMG	55.975	240.882	296.857
Onttrekking bestemmingsreserve SMG	- 465.297	- 25.944	- 491.241
Toevoeg best reserve SMG investering	134.373	- 134.373	-
Onttrek best reserve SMG investering	- 150.373	- 137.909	- 288.282
Toevoeg best reserve SMG MH17	-	-	-
Onttrek best reserve SMG MH17	-	- 52.820	- 52.820
Resultaat na bestemming	**-**	**-**	**-**

5. OVERIGE GEGEVENS

5.1 Vaststelling door het algemene bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Spaarnwoude in de openbare vergadering van 11 juli 2019.

Voorzitter,
A. Tekin

6. BIJLAGE

6.1 Investeringsoverzicht 2019

Omschrijving	Begroting 2019	Wijziging 2019	Doorgeschoven projecten uit 2018	Begroting na wijziging 2019
Verbeteren evenemententerrein	€ 16.000	€ -	€ 31.400	€ 47.400
Kwaliteitsverbetering Plesmanhoek	€ -	€ 20.000	€ -	€ 20.000
TOTAAL	**€ 16.000**	**€ 20.000**	**€ 31.400**	**€ 67.400**

De kosten betreffende het project verbetering evenemententerrein wordt onttrokken uit de bestemmingsreserve S.M.G. (verv)- investeringen. Het project kwaliteitsverbetering Plesmanhoek wordt gefinancierd door de gemeente Haarlemmermeer.

6.2 Specificatie groot onderhoud SMG regulier

Groen		
	5.976	Solitaire bomen en laanbomen snoeien
	5.976	
Verharding		
	7.172	Herstel ruiterpad Groene Carré
	7.172	
Water		
	-	Baggeren / waterplanten waterpartij rondom Big Spotters Hill
	-	
Riolering		
	-	Geen werkzaamheden
	-	
Civiele kunstwerken		
	-	Vervangen brugdekdelen Groene Weelde
	-	
Meubiliar		
	7.175	240 liter afvalcontainers inclusief beugels
	7.175	
Reininging		
	-	Geen werkzaamheden
	-	
Totaal	**20.323**	

Spaarnwoude
Natuur en recreatie

Recreatieschap Spaarnwoude
Genieweg 46, 1981 ln Velsen-Zuid
Postbus 2571, 2002 rb Haarlem
Telefoon 023 520 28 20
Fax 023 520 28 38
E-mail: info@spaarnwoude.nl
Website: www.spaarnwoude.nl

PROGRAMMA BEGROTING SPAARNWOUDE SPW 2020

Velsen-Zuid, 25-4-2019

Inhoudsopgave

		Blz.
1. PROGRAMMAPLAN		
1.0	Financiële kerncijfers	3
1.1	Achtergrond	4
1.2	Financiële uitgangspunten 2020	5
1.3	Overzicht participantenbijdragen	6
1.4	Doelenboom recreatieschap Spaarnwoude	6
1.5	Meerjarenperspectief	7
1.6	Programma accenten 2019	7
1.7	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	8
2. FINANCIËLE ONDERBOUWING		
2.1	Het overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2019	9
2.2	Geprognosticeerde balans	10
2.3	Meerjarenraming	12
3. TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019		
3.1	Gebiedsbeheer	13
3.2	Toezicht	16
3.3	Financiën	17
3.4	Bestuursadvisering	18
3.5	Secretariaat	19
3.6	Communicatie	20
3.7	Inrichting & Ontwikkeling	21
3.8	Totaal	22
4. OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT		23
5. BELEIDSLIJNEN		
5.1	Inleiding	24
5.2	Weerstandsvermogen	24
5.3	Onderhoud Kapitaalgoederen	25
5.4	Financiering	26
5.4.1	Algemeen	26
5.4.2	Risicobeheer	26
5.5	Bedrijfsvoering	28
5.6	Verbonden partijen	28
5.7	Grondbeleid	28
6. OVERIGE GEGEVENS		
6.1	Vaststelling van het algemene bestuur	29
BIJLAGEN		
Bijlage 1: Tarieventabel		30
Bijlage 2: Kaart		32

1. Programmaplan SPW 2020

1.0 Financiële kerncijfers

De programmabegroting leidt tot onderstaand financieel resultaat.

	Programma-begroting 2020	Begrotingswijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten	6.598.214	8.954.509	6.499.993
Baten	6.587.960	8.089.924	4.875.757
Saldo	-10.254	-864.585	-1.624.236

De participanten bijdrage voor SPW wordt gewijzigd, conform besluit 2018/8.

SPW	**programma begroting 2019**	+ indexatie	**extra bijdrage participanten 2019**	**begrotings-wijziging 2019**
Indexatie		0,00%		
Provincie Noord-Holland	**813.708**	-	1.075.465	**1.889.173**
Gemeente Amsterdam	**338.661**	-	447.605	**786.266**
Gemeente Haarlem	**196.148**	-	259.246	**455.394**
Gemeente Velsen	**116.463**	-	153.927	**270.390**
Gemeente H'meer	**67.426**	-	89.116	**156.542**
Totaal participantenbijdrage	**1.532.406**	-	**2.025.359**	**3.557.765**

SPW	**begrotings-wijziging 2019**	+ indexatie		**programma begroting 2020**
Indexatie		2,03%		
Provincie Noord-Holland	**1.889.173**	38.350	-	**1.927.523**
Gemeente Amsterdam	**786.266**	15.961	-	**802.227**
Gemeente Haarlem	**455.394**	9.244	-	**464.638**
Gemeente Velsen	**270.390**	5.489	-	**275.879**
Gemeente H'meer	**156.542**	3.178	-	**159.720**
Totaal participantenbijdrage	**3.557.765**	72.222	**-**	**3.629.987**

Financiële transitie in 2019

De komende maanden gaat intensief gewerkt worden aan de financiële transitie van de recreatieschappen Noord-Holland. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Het implementeren van het in ontwikkeling zijnde Missie-Visie-traject en dat vertalen naar een begroting conform BBV
- Het uitwerken van bijpassende doelen, prestaties en taken
- Aansluiting tussen begroting en beheerplannen

Verder komt de vernieuwing en aanscherping van de P&C-cyclus aan de orde alsmede het vernieuwen van de risicoanalyse en nadere onderbouwing van het weerstandsvermogen. De begroting 2021 moet dan geheel BBV-conform zijn.

Om dat te bereiken gaan we de komende maanden met de participanten in overleg. Op basis van de uitkomsten van dat overleg wordt dit najaar een “dummy-begrotingswijziging 2020 nieuwe stijl” aan de participanten gepresenteerd.

1.1 Achtergrond

Locatie

Het deelgebied SPW, Spaarnwoude Oud, is het grootste en oudste werkgebied van recreatieschap Spaarnwoude. Het omvat de deelgebieden Houtrak, Oosterbroek, Buitenhuizen, Dijkland, Westhoffbos, inlaasgpolder, Westbroek, Heksloot, Oude Spaarndammerpolder, Schoteroog, Waarderpolder en Veerpolder. Dit deel van Spaarnwoude is recreatief gezien het meest benut en kent een grote varieteit aan landschap, natuur en recreatie-aanbod.

Spaarnwoude ligt in tussen het stedelijk gebied van Kennemerland en Amsterdam. De provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Haarlem, Haarlemmermeer en Velsen dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en de ontwikkeling van dit gebied middels het recreatieschap.

Taken recreatieschap

De taken van het recreatieschap zijn:
1. Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en gerealiseerde voorzieningen.
2. Vernieuwen van het aanbod om het te laten aansluiten bij de wensen en behoeften van de recreant.

Een wervende toekomst

Spaarnwoude bereidt zich op tijd voor op de toekomst: de steden rondom het gebied groeien stevig en actuele thema's zoals energietransitie, klimaatadaptatie, streekgericht boeren en inspelen op de veeleisende recreant vragen om een lange termijnvisie. Met een wervend ambitiedocument is 'Spaarnwoude Park 2040' door het bestuur gelanceerd. De denkkracht van de vele stakeholders in en om het gebied is hiervoor als basis gebruikt. In 2019 volgt vertaling naar een visie met een uitvoeringsprogramma: een meerjaren investerings- en onderhoudsplan op, waarin het gewenste niveau van investeringen en onderhoud wordt vastgelegd.

Maatregelen voor een gezonde financiële toekomst

In de periode 2014 - 2017 is door middeld van het programma Duurzaam Spaarnwoude inzet gepleegd om het beheertekort te dekken met extra inkomsten en bezuinigingen. Dit was een eerste aanzet tot verbeteringen. Met een nieuwe beheer- en afschrijvingssystematiek werkt het schap nu aan een financieel gezonde toekomst.

In 2018 is een nieuw beheerplan opgesteld door bureau Cyber voor de gebieden en voorzieningen van SPW. Het beheerplan maakt inzichtelijk wat de gemiddelde jaarlijkse kosten voor dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen zijn. Adviesbureau Cyber heeft berekend dat er een structureel jaarlijks tekort is van 1,9 miljoen euro. Dit structurele bedrag is nodig om het gebied met de huidige inrichting te kunnen beheren op een acceptabel niveau (niveau B uit de beheersystematiek van CROW). Bovendien becijferde Cyber dat het achterstallig onderhoud 10,6 miljoen euro bedraagt. Dit achterstallig onderhoud moet in een periode van 10 jaar worden weggewerkt om te voorkomen dat de achterstanden in het onderhoud nog verder oplopen en om kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties tegen te gaan. Periodiek onderhoud verlengt namelijk de levensduur van vastgoed en infra.

Om de begroting structureel in evenwicht te brengen, is in 2018 door het bestuur besloten de handen uit de mouwen te steken en structureel de participantenbijdrage te verhogen met € 1,9 miljoen tot in totaal 3,5 miljoen (vanaf 2019, besluit 2018/08). Ook heeft het bestuur in 2018 al 1,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor een kwaliteitsslag van de plekken met de meeste beheerurgentie.

Als gevolg van een wijziging van de BBV-regels dienen toekomstige vervangingsinvesteringen te worden geactiveerd. Het algemeen bestuur heeft hiervoor in 2018 het beleid aangepast door het opstellen van een gewijzigde financiële verordening en een nota Activeren Waarderen en Afschrijven. Toekomstige vervangingsinvesteringen zullen hierdoor worden geactiveerd en de kapitaallasten worden in het daaropvolgende begrotingsjaar verwerkt in de begroting. De eerste grote vervangingsinvesteringen vonden plaats in 2018, waardoor in 2019 kapitaallasten worden opgenomen. In de begroting voor volgend jaar wordt in de meerjarenbegroting inzichtelijk hoe de beheersituatie zich ontwikkelt en hoe gekomen wordt tot een sluitende meerjarenbegroting.

1.2 Financiële uitgangspunten programmabegroting 2020

- **Indexatie**: De reguliere baten en lasten zijn verhoogd (met uitzondering van afschrijvingen en rente) met een index van 2,03% voor 2020 gebaseerd op inflatiecijfer CBS (CPI nov. 2018). De participantenbijdrage is ook verhoogd met deze index.
- Conform besluit AB 2018/8 wordt vanaf 2019 jaarlijks de **participantenbijdrage** structureel opgehoogd ter dekking van het beheertekort van € 2 miljoen
- **Korting tarieven** Recreatie Noord-Holland (RNH): in de programmabegroting van 2020 is net als in voorgaande jaren het uitgangspunt een korting van 2% op de tarieven van RNH.
- **Aansluiting begroting met de meerjarenplanning beheer:**
  De door een extern bureau (Cyber) opgestelde meerjarenraming beheer (zie paragraaf 1.1) en de begrotingssystematiek van het recreatieschap sluiten nog niet volledig op elkaar aan. Er wordt hard gewerkt aan het aansluiten van de werkwijze van het schap en de methodologie van de meerjarenraming. Voor de begroting 2021 moet dit op orde zijn. Vooralsnog wijkt de begroting op een punt af van de meerjarenraming beheer:

  ● voor het berekenen van het gemiddeld jaarlijks noodzakelijke bedrag dat nodig is voor het uitvoeren van groot onderhoud en investeringen hanteert het schap een horizon van 10 jaar, en de meerjarenraming een horizon van 50 jaar. Dit leidt tot verschillen in de meerjarenraming. In 2023 en 2024 nemen de reguliere exploitatiekosten bijvoorbeeld trendmatig toe, maar neemt regulier grootonderhoud fors af. Dit is opmerkelijk gezien het achterstallig onderhoud dat voor een deel nog in het gebied aanwezig is. Het schap dient daarom de systematiek, zoals gepland, nog binnen afzienbare tijd gelijk te trekken.

1.3 Overzicht participantenbijdrage 2019 - 2020

SPW	programma begroting 2019	+ indexatie	extra bijdrage participanten 2019	begrotings-wijziging 2019
Indexatie		0,00%		
Provincie Noord-Holland	**813.708**	-	1.075.465	**1.889.173**
Gemeente Amsterdam	**338.661**	-	447.605	**786.266**
Gemeente Haarlem	**196.148**	-	259.246	**455.394**
Gemeente Velsen	**116.463**	-	153.927	**270.390**
Gemeente H'meer	**67.426**	-	89.116	**156.542**
Totaal participantenbijdrage	**1.532.406**	-	**2.025.359**	**3.557.765**

SPW	begrotings-wijziging 2019	+ indexatie		programma begroting 2020
Indexatie		2,03%		
Provincie Noord-Holland	**1.889.173**	38.350	-	**1.927.523**
Gemeente Amsterdam	**786.266**	15.961	-	**802.227**
Gemeente Haarlem	**455.394**	9.244	-	**464.638**
Gemeente Velsen	**270.390**	5.489	-	**275.879**
Gemeente H'meer	**156.542**	3.178	-	**159.720**
Totaal participantenbijdrage	**3.557.765**	72.222	**-**	**3.629.987**

1.4 Doelenboom Recreatieschap Spaarnwoude

Voor Spaarnwoude is een doelenboom opgesteld op basis van de taken van de gemeenschappelijke regeling en het gevoerde beleid van het recreatieschap. De doelenboom is het jaarlijks het vertrekpunt voor het opstellen van het programma van het recreatieschap. Dit jaarlijkse programma van het recreatieschap heeft als hoofddoel het vormen van een onmisbaar en duurzaam groen recreatiegebied als onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam. De doelenboom krijgt een nieuwe vorm bij het opstellen van de toekomstvisie Spaarnwoude Park 2040.

1.5 Meerjarenperspectief

De volgende ontwikkelingen zijn de komende jaren van invloed op de uit te voeren taken en de daarvoor beschikbare middelen:

Koppeling met doel	Ontwikkelstappen
1, 2, 3 & 4	Het in 2018 al vastgestelde integrale ambitiedocument en het opstellen van een visie op de ontwikkeling van het gebied, die wordt gedragen door de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling en de omgeving. Naar verwachting wordt deze begin 2020 vastgesteld.
1, 2, 3 & 4	Het vertalen van deze visie naar een uitvoeringsprogramma met haalbare projecten (MJIP en MJOP). Een integrale visie inclusief inzicht in de (financiele) effecten van deze visie, houden op termijn investeringen in om deze visie te verwezenlijken.
2 & 4	Uitvoering van de nieuwe Wezenlijke Kenmerken en Waarden (WKW) vanuit het Natuurnetwerk Nederland (NNN), die januari 2019 door Provinciale Staten vastgesteld is. Dit betekent een nieuwe balans tussen natuur en recreatie met ontwikkelruimte. Op basis van deze nieuwe waarden, volgt in de visie een concrete zonering. Daar waar de natuurwaarden in bepaalde gebieden vervangbaar zijn, is meer ontwikkelruimte voor recreatie. In gebieden die bijzondere of onvervangbare waarden bezitten, zoals Dijkland, de zoute kwelpolders en het stelsen van dijken en forten, kunnen de natuurwaarden verder worden
1	Nieuwe beheermethodiek op CROW-niveau B toepassen als sturingsmodel voor het beheer van het gebied.
1	Verder verbeteren financiële rapportage en sturing

1.6 Programma accenten 2020

Specifiek liggen de belangrijkste accenten voor het programma van het schap voor SPW in 2020 op:

Koppeling met doel	Programma-accent
1, 2, 3 & 4	Vaststellen van een integrale visie op het gebied. Een integrale lange termijn visie is nodig om: • Richting te geven aan toekomstige ontwikkelingen. • Als bestuur van het recreatieschap een integrale afweging te maken tussen natuur en recreatie. • Het wenselijke niveau voor beheer en onderhoud te bepalen. • Besluiten te nemen over het in evenwicht brengen van de kosten en opbrengsten op middellange en lange termijn. Het betrekken van stakeholders is een belangrijk onderdeel van het proces om te komen tot een integrale visie. Hiermee geeft het schap ook richting aan huidige gebruiken met participatie & omgevingsmanagement.
1	Doorvoeren activering investeringen en vaststellen beleid ten aanzien van reserves
1, 2, 3 & 4	Verkennen mogelijkheden voor herontwikkeling Fort benoorden
3	Permanente horecavoorziening Veerplas

1.7 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover Spaarnwoude beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij Spaarnwoude (inclusief SGP en SMG) zijn in 2017 geïnventariseerd en gekwantificeerd. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen in de jaarrekening 2018. Vanaf 2016 dienen volgens wijzigingen in de BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

SPW, SMG, SGP	BGR 2018	BGR 2019	BGR 2020
netto schuldquote	-137%	-107%	-125%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-137%	-107%	-125%
solvabiliteitsrisico	91%	84%	83%
structurele exploitatieruimte	1,0%	4,0%	-3,0%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende.
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.
Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is. De negatieve ratio ontstaat door het negatieve resultaat (voor bestemming) en er dus moet worden onttrokken uit de reserves.

In 2019 dienen de risico's opnieuw te worden geinventariseerd en gekwantificeerd.

2. PROGRAMMABEGROTING

2.1 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BEGROTINGSJAAR 2020

Deelprogramma	Begroting 2020 lasten	Begroting 2020 baten	Begroting 2020 saldo	Begroting 2019 lasten	Begroting 2019 baten	Begroting 2019 saldo	Rekening 2018 lasten	Rekening 2018 baten	Rekening 2018 saldo
1 Gebiedsbeheer	5.454.304	2.912.571	-2.541.733	6.050.144	2.994.757	-3.055.387	4.863.766	3.134.832	-1.728.934
2 Toezicht	475.913	-	-475.913	466.444	-	-466.444	426.899	-	-426.899
3 Financiën	161.505	45.402	-116.103	158.048	45.402	-112.646	159.988	51.739	-108.250
4 Bestuursadvisering	244.364	-	-244.364	393.460	-	-393.460	415.965	-	-415.965
5 Secretariaat	118.911	-	-118.911	116.545	-	-116.545	121.365	-	-121.365
6 Communicatie	125.872	-	-125.872	123.368	-	-123.368	188.167	-	-188.167
7 Inrichting & ontwikkeling	17.345	-	-17.345	1.646.500	1.492.000	-154.500	323.843	179.427	-144.416
Bijdrage participanten		3.629.987	3.629.987		3.557.765	3.557.765		1.509.759	1.509.759
Totaal lasten en baten	**6.598.214**	**6.587.960**	**-10.254**	**8.954.509**	**8.089.924**	**-864.585**	**6.499.993**	**4.875.757**	**-1.624.236**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**-10.254**			**-864.585**			**-1.624.236**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve SPW	300	-	300	302	-	302	409	-	409
Onttrekking algemene reserve SPW	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoeging bestemmingsres. Beheer SPW	45.002	-	45.002	33.000	-	33.000	339.296	-	339.296
Onttrekking bestemmingsres. Beheer SPW	-	-	-	-	240.000	-240.000	-	1.438.411	-1.438.411
Toevoeg. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	100	-	100	100	-	100	234	-	234
Onttrekk. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	-	4.236	-4.236	-	4.152	-4.152	-	2.335	-2.335
Toevoeging bestemmingsres. Invest. SPW	-	-	-	12.000	-	12.000	43.969	-	43.969
Onttrekking bestemmingsres. Invest. SPW	-	51.420	-51.420	-	665.835	-665.835	-	567.397	-567.397
Totaal lasten en baten	**6.643.616**	**6.643.616**	-	**8.999.911**	**8.999.911**	-	**6.883.900**	**6.883.900**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**6.643.616**	**6.643.616**	**-**	**8.999.911**	**8.999.911**	**-**	**6.883.900**	**6.883.900**	**-**

2.2 GEPROGNOSTICEERDE BALANS

Tabel 2.2.1: Geprognotiseerde balans per 31-12-2019 en 31-12-2020

Aktiva	**31-12-2020**	**31-12-2019**
Materiële vaste activa	839.390	894.390
Vorderingen op lange termijn		
Effecten	2.499.750	2.499.750
Deposito's / spaarrekening	-	-
Leningen u/g	522.000	582.000
Totaal vorderingen op lange termijn	**3.861.140**	**3.976.140**
Saldo werkkapitaal	**10.635.793**	**11.020.734**
Totaal	**15.336.323**	**15.891.264**

Passiva	**31-12-2020**	**31-12-2019**
Reserves/fondsen		
Algemene reserve Spaarnwoude	54.038	53.738
Bestemmingsreserve beheer	2.880.316	2.835.314
Bestemmingsreserve beheer CRM tunnel	20.050	24.186
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	760.565	811.985
Bestemmingsreserve SMG	5.222.334	5.663.593
Bestemmingsreserve SMG investering	-	-
Best resv beheer monument MH17	772.566	826.458
Algemene reserve SGP	4.553.357	4.711.955
Bestemmingsreserve investeringen SGP	-	-
Totaal reserves en fondsen	**14.263.225**	**14.927.228**
Voorzieningen SPW	**501.105**	**500.547**
Voorzieningen SMG	**323.157**	**278.400**
Voorzieningen SGP	**248.836**	**185.089**
Totaal voorziening	**1.073.098**	**964.036**
Totaal	**15.336.323**	**15.891.264**

Tabel 2.2.2: Staat van reserves en fondsen

Naam van het fonds	Jaar	Saldo 1 januari	Onttrekking	Toevoegingen	Saldo 31 december
Algemene reserve Spaarnwoude	2019	€ 53.436	€ -	€ 302	€ 53.738
Bestemmingsreserve beheer	2019	€ 3.042.314	€ 240.000	€ 33.000	€ 2.835.314
Bestemmingsres. beheer CRM tunnel	2019	€ 28.238	€ 4.152	€ 100	€ 24.186
Bestemmingsres. Verv.invest.	2019	€ 1.465.820	€ 665.835	€ 12.000	€ 811.985
Bestemmingsreserve SMG	2019	€ 5.857.977	€ 491.241	€ 296.857	€ 5.663.593
Bestemmingsreserve SMG investering	2019	€ 288.282	€ 288.282	€ -	€ -
Best. reserve SMG beh. monument MH17	2019	€ 879.278	€ 52.820	€ -	€ 826.458
Algemene reserve SGP	2019	€ 2.432.760	€ 363.869	€ 2.643.064	€ 4.711.955
Best.reserve verv.investeringen SGP	2019	€ 2.188.305	€ 2.188.305	€ -	€ -
Totaal reserves/fondsen		**€ 16.236.409**	**€ 4.294.504**	**€ 2.985.323**	**€ 14.927.228**
Voorziening GO/V SPW	2019	€ 500.000	€ 1.605.142	€ 1.605.689	€ 500.547
Voorziening GO/V SMG	2019	€ 150.000	€ 20.323	€ 148.723	€ 278.400
Voorziening GO/V SGP	2019	€ 250.000	€ 302.750	€ 237.839	€ 185.089
Totaal voorzieningen		**€ 900.000**	**€ 1.928.215**	**€ 1.992.251**	**€ 964.036**
Naam van het fonds	Jaar	Saldo 1 januari	Onttrekking	Toevoegingen	Saldo 31 december
Algemene reserve Spaarnwoude	2020	€ 53.738	€ -	€ 300	€ 54.038
Bestemmingsreserve beheer	2020	€ 2.835.314	€ -	€ 45.002	€ 2.880.316
Bestemmingsres. beheer CRM tunnel	2020	€ 24.186	€ 4.236	€ 100	€ 20.050
Bestemmingsres. Verv.invest.	2020	€ 811.985	€ 51.420	€ -	€ 760.565
Bestemmingsreserve SMG	2020	€ 5.663.593	€ 495.045	€ 53.786	€ 5.222.334
Bestemmingsreserve SMG investering	2020	€ -	€ -	€ -	€ -
Best. reserve SMG beh. monument MH17	2020	€ 826.458	€ 53.892	€ -	€ 772.566
Algemene reserve SGP	2020	€ 4.711.955	€ 185.307	€ 26.709	€ 4.553.357
Best.reserve verv.investeringen SGP	2020	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal reserves/fondsen		**€ 14.927.228**	**€ 789.900**	**€ 125.897**	**€ 14.263.225**
Voorziening GO/V SPW	2020	€ 500.547	€ 1.637.726	€ 1.638.284	€ 501.105
Voorziening GO/V SMG	2020	€ 278.400	€ 103.966	€ 148.723	€ 323.157
Voorziening GO/V SGP	2020	€ 185.089	€ 174.092	€ 237.839	€ 248.836
Totaal voorzieningen		**€ 964.036**	**€ 1.915.784**	**€ 2.024.846**	**€ 1.073.098**

2.3 MEERJARENRAMING 2020

index: 2,03% cf programmabegroting 2020

Deelprogramma		**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
	Lasten					
1. Gebiedsbeheer	regulier	3.757.885	3.834.170	3.912.004	3.991.418	4.072.444
	reservering dotatie voorziening groot onderhoud	1.638.284	1.671.541	1.705.473	1.740.095	1.775.418
	regulier grootonderhoud	1.637.726	1.629.274	1.651.498	1.310.820	856.226
	onttrekking voorziening groot onderhoud	-1.637.726	-1.629.274	-1.651.498	-1.310.820	-856.226
	Saldo beheer	**5.396.169**	**5.505.711**	**5.617.477**	**5.731.513**	**5.847.862**
	incidenteel: verbeteren evenemententerrein Oosterbroek	51.420	52.464	53.529	54.616	55.725
	incidenteel: wandelnetwerk Kennemerland	6.715	6.851	6.990	7.132	7.277
	saldo beheerbudget	**5.454.304**	**5.565.026**	**5.677.996**	**5.793.261**	**5.910.864**
2. Toezicht	regulier	**475.913**	**485.574**	**495.431**	**505.488**	**515.749**
3. Financiën	regulier	195.834	199.809	203.865	208.003	212.225
	incidenteel	-34.329	-35.026	-35.737	-36.462	-37.202
	saldo financiën	**161.505**	**164.783**	**168.128**	**171.541**	**175.023**
4. Bestuursadvisering	regulier	**244.364**	**249.325**	**254.386**	**259.550**	**264.819**
5. Secretariaat	regulier	**118.911**	**121.325**	**123.788**	**126.301**	**128.865**
6. Communicatie	regulier	**125.872**	**128.426**	**131.032**	**133.691**	**136.404**
7. Inrichting en Ontwikkeling	regulier	**17.345**	**17.697**	**18.056**	**18.423**	**18.797**
	totaal lasten	**6.598.214**	**6.732.156**	**6.868.817**	**7.008.255**	**7.150.521**
	Baten					
1. Gebiedsbeheer	regulier	2.897.348	2.956.164	3.016.174	3.077.402	3.139.873
	incidenteel	15.223	15.532	15.847	16.169	16.497
3. Financiën	regulier	45.402	45.402	45.402	45.402	45.402
	Totaal bijdrage participanten*	3.629.987	3.703.676	3.778.861	3.855.571	3.933.838
	totaal baten	**6.587.960**	**6.720.774**	**6.856.284**	**6.994.544**	**7.135.610**
	resultaat voor bestemming	**-10.254**	**-11.383**	**-12.534**	**-13.710**	**-14.912**

jaar	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
algemene reserve per 31-12	54.038	54.340	54.642	54.944	55.246
bestemmingsreserve beheer per 31-12	2.880.316	3.401.304	3.433.770	3.465.060	3.495.148
bestemmingsreserve investeringen per 31-12	760.565	220.730	167.201	112.585	-56.860
bestemmingsreserve beheer CRM tunnel per 31-12	20.050	15.828	11.518	7.118	2.628
reserves/fondsen per 31-12	**3.714.969**	**3.692.202**	**3.667.131**	**3.639.707**	**3.496.161**
Voorziening groot onderhoud	501.105	543.372	597.348	1.026.622	1.945.815
Stand reserves en voorziening ultimo jaar	**4.216.074**	**4.235.574**	**4.264.478**	**4.666.329**	**5.441.976**
* Totaal bijdrage participanten	**3.629.987**	**3.703.676**	**3.778.861**	**3.855.571**	**3.933.838**
Verdeling:					
Provincie Noord-Holland	1.927.523	1.966.653	2.006.576	2.047.309	2.088.869
Gemeente Amsterdam	802.227	818.512	835.128	852.081	869.378
Gemeente Haarlem	464.638	474.070	483.694	493.513	503.531
Gemeente Velsen	275.879	281.479	287.193	293.023	298.971
Gemeente H'meer	159.720	162.962	166.270	169.645	173.089
	3.629.987	3.703.676	3.778.861	3.855.571	3.933.838

3. TOELICHTING PER DEELPROGRAMMA

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	2.290.277	2.244.712	2.261.088
Inzet RNH regulier	1.467.608	1.438.408	1.058.974
Dotatie voorziening groot onderhou	1.638.284	1.605.689	-
Groot onderhoud	1.637.726	1.605.142	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-1.637.726	-1.605.142	-
Totaal lasten regulier	**5.396.169**	**5.288.809**	**3.320.061**
Baten:			
Opbrengsten regulier	2.897.348	2.839.703	3.096.874
Totaal baten regulier	**2.897.348**	**2.839.703**	**3.096.874**
Saldo regulier	**-2.498.821**	**-2.449.106**	**-223.187**
Lasten:			
Lasten incidenteel	58.135	737.635	1.499.853
Inzet RNH incidenteel	-	23.700	43.851
Totaal lasten incidenteel	**58.135**	**761.335**	**1.543.704**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	8.508	8.339	25.286
Project subsidies	6.715	146.715	12.672
Totaal baten incidenteel	**15.223**	**155.054**	**37.958**
Saldo incidenteel	**-42.912**	**-606.281**	**-1.505.746**
Saldo Gebiedsbeheer	**-2.541.733**	**-3.055.387**	**-1.728.934**

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Groot onderhoud/vervangingen:			
SNL Subsidie	€ -	€ 8.508	€ -8.508
Wandelnetwerk Noord- en Midden Kennemerland	€ 6.715	€ 6.715	€ -
Verbeteren evenemententerrein	€ 51.420	€ -	€ 51.420
Oosterbroek			€ -
	€ 58.135	€ 15.223	€ 42.912

Reguliere inspanningen	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap en recreatievoorzieningen	uitgevoerd volgens planning	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten en uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud & vervangingen	actuele meerjarenraming uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x			x
controleren zwemwaterkwaliteit	Zwemwaterkwaliteit gecontroleerd; waar nodig waarschuwingen of zwemverboden aangegeven bij de zwemlocaties.	x			
uitgeven en verlengen vergunningen / TGO's en controle op naleving	naleving gecontroleerd	x			
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	dit is onderdeel van het Uitvoeringsprogramma Duurzaam Spaarnwoude	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisatoren tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatieschap	actoren aangesloten bij door directe consultatie voor beeldkwaliteitsplan	x		x	x
behandeling klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	vrijwilligers begeleid bij Zorgvrij. Werkvoorzieningsschappen ingezet voor schoonmaakwerkzaamheden in het gebied.	x			x
coördineren uitvoering faunabeheer	bijdrage aan vliegveiligheid Schiphol en bijdrage aan de weidevogeldoelstelling in het gebied	x			x
Zorgvrij: biologisch agrarisch bedrijf vanaf 2016 met ca 30 schapen en 30 hoogproductieve melkkoeien. Natuur en milieu educatie; herkomst van voedsel, educatieve recreatie.	bezoek van bijna 200.000 recreanten, hierin zit een licht stijgende lijn. Boerderij volledig biologisch gedraaid. Grupstal niet meer in gebruik voor koeien. Aantal fte afgebouwd, minder evenementen en activiteiten, geen variatie in lessen. Veestapel teruggebracht, halvering van geboortes kalveren, daardoor minder herhalingsbezoek.	x			x
Begeleiden van de grote festivals op de locaties in Oostenbroek, Buitenhuizen, De Veerplas en De Houtrak	festivalseizoen succesvol verlopen; meer inkomsten gerealiseerd uit festivals		x		

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis maatschappelijk
Subsidie SNL	De subsidie voor Agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer komt ten goede aan de exploitatie.	x	
Wandelnetwerk Noord- en Midden Kennemerland	Het onderhoud van het wandelroutenetwerk is een opdracht van de omliggende gemeenten aan het recreatieschap. De kosten worden separaat aan de gemeenten gefactureerd.		x
Verbeteren evenemententerrein Oosterbroek	Het verbeteren van de evenemententerreinen zijn meerjarige projecten, waarbij ieder jaar in overleg met de organisatoren van evenementen projecten uitgevoerd worden. Dat gaat bijvoorbeeld om verbeterde drainage, aansluitingen voor riolering of elektriciteit. In 2019 en 2020 gaat het om een nieuwe aansluiting op de N202 voor een verbeterde verkeerscirculatie en het uitbreiden van bus parkeerplaatsen.	x	x

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	27.217	26.675	31.338
Inzet RNH regulier	448.696	439.769	395.561
Totaal lasten regulier	**475.913**	**466.444**	**426.899**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-475.913**	**-466.444**	**-426.899**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**-475.913**	**-466.444**	**-426.899**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	recreanten voelen zich veilig; toezicht conform handhavingsplan	x		x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x		x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x		
specifieke handhaving: zichtbaarheid en handhaving verbeteren	zoveel mogelijk zichtbaar aanwezig, indien mogelijk per fiets	x		x
specifieke handhaving: verbeteren samenwerking toezicht en handhaving	politie en toezichthouders weten elkaar goed te vinden	x		x
specifieke handhaving: aanpakken van gesignaleerde hotspots	specifieke handhaving uitgevoerd	x		x

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	46.710	45.537	38.117
Inzet RNH regulier	149.124	146.157	150.734
Totaal lasten regulier	**195.834**	**191.694**	**188.851**
Baten:			
Opbrengsten regulier	45.402	45.402	51.739
Totaal baten regulier	**45.402**	**45.402**	**51.739**
Saldo regulier	**-150.432**	**-146.292**	**-137.112**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	9.981
Inzet RNH incidenteel	-34.329	-33.646	-38.843
Totaal lasten incidenteel	**-34.329**	**-33.646**	**-28.862**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**34.329**	**33.646**	**28.862**
Saldo Financiën	**-116.103**	**-112.646**	**-108.250**

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	€ -34.329	€ -	€ -34.329
	€ -34.329	€ -	€ -34.329

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende accountantsverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen volgens Schatkistbankieren	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van het gewenste weerstandsvermogen	risico's geëvalueerd en up-to-date	x		x	

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	12.940	12.682	1.932
Inzet RNH regulier	231.424	226.820	213.652
Totaal lasten regulier	**244.364**	**239.502**	**215.583**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-244.364**	**-239.502**	**-215.583**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	147.000	197.279
Inzet RNH incidenteel	-	6.958	3.103
Totaal lasten incidenteel	**-**	**153.958**	**200.382**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-153.958**	**-200.382**
Saldo Bestuursadvisering	**-244.364**	**-393.460**	**-415.965**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	actuele lopende zaken zijn in de bestuursvergadering behandeld en er zijn besluiten genomen	x			
relatiebeheer participanten en overige relevante stakeholders	ambtenaren en bestuurders tevreden over dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	belangen schap behartigd; gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen vlot en adequaat beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma grotendeels uitgevoerd binnen de gestelde kaders; afwijkingen verantwoord in najaarsrapportage en jaarrekening	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van het programma aan de hand van de schapsdoelen (in de jaarrekening en de begrotingswijziging)	x	x	x	x
juridische advisering	juridisch advies ingezet	x			

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	118.911	116.545	121.365
Totaal lasten regulier	**118.911**	**116.545**	**121.365**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-118.911**	**-116.545**	**-121.365**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**-118.911**	**-116.545**	**-121.365**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	extra aandacht besteedt aan communicatie met de griffies om de jaarstukken van het schap				x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	4 bestuursrondes, 4 extra vergaderingen en diverse schriftelijke besluiten begeleid	x			x
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering; bewaking aanbestedingsprocedures	x			x

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	32.571	31.923	32.499
Inzet RNH regulier	93.301	91.445	155.668
Totaal lasten regulier	**125.872**	**123.368**	**188.167**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-125.872**	**-123.368**	**-188.167**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**-125.872**	**-123.368**	**-188.167**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
promoten gebied	online en print promotie recreatieschap waaronder ook cross mediale campagnes met andere recreatiegebieden. Actief gebruik van social media met facebookpagina voor Spaarnwoude en Zorgvrij en Twitter via boswachters RNH	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date, aantrekkelijk en relevant		x		x
website vernieuwen	nieuwe website gelanceerd.		x		x
recreanten informatie bieden via balie Zorgvrij	informatiebalie op drukke dagen open, met veel dank aan vrijwilligers		x		x
faciliteren bewonersoverleg	bijeenkomst bewonersoverleg op beheerskantoor SPW		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	17.345	17.000	143.991
Totaal lasten regulier	**17.345**	**17.000**	**143.991**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-17.345**	**-17.000**	**-143.991**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	1.578.000	149.674
Inzet RNH incidenteel	-	51.500	30.178
Totaal lasten incidenteel	**-**	**1.629.500**	**179.852**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	1.332.000	100.077
Project subsidies	-	160.000	79.350
Totaal baten incidenteel	**-**	**1.492.000**	**179.427**
Saldo incidenteel	**-**	**-137.500**	**-425**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**-17.345**	**-154.500**	**-144.416**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop				x
juridische advisering	juridisch advies rondom diverse vastgoed-trajecten	x	x	x	x
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	dit is opgepakt binnen het Programma Duurzaam Spaarnwoude		x	x	
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap			x	
organiseren natuurplatform / ondernemersoverleg	goede relatie met natuurbeschermers en ondernemers		x		x
deelname bestuursvergaderingen SAS	vergadering bijgewoond wanneer noodzakelijk				x

Totaal

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	2.409.715	2.361.529	2.364.973
Inzet RNH regulier	2.526.409	2.476.144	2.239.944
Dotatie voorziening groot onderhou	1.638.284	1.605.689	-
Groot onderhoud	1.637.726	1.605.142	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-1.637.726	-1.605.142	-
Totaal lasten regulier	**6.574.408**	**6.443.362**	**4.604.917**
Baten:			
Opbrengsten regulier	2.942.750	2.885.105	3.148.613
Totaal baten regulier	**2.942.750**	**2.885.105**	**3.148.613**
Saldo regulier	**-3.631.658**	**-3.558.257**	**-1.456.305**
Lasten:			
Lasten incidenteel	58.135	2.462.635	1.856.787
Inzet RNH incidenteel	-34.329	48.512	38.289
Totaal lasten incidenteel	**23.806**	**2.511.147**	**1.895.076**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	8.508	1.340.339	125.363
Project subsidies	6.715	306.715	92.022
Totaal baten incidenteel	**15.223**	**1.647.054**	**217.385**
Saldo incidenteel	**-8.583**	**-864.093**	**-1.677.691**
Saldo Totaal	**-3.640.241**	**-4.422.350**	**-3.133.995**

4. OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	2.526.409	2.476.144	2.239.944
Bestuurskosten	7.728	7.574	1.932
Kantoorkosten	33.917	33.241	22.894
Vervoerskosten	38.078	37.320	35.024
PR & marketing	35.770	35.059	37.724
Bedrijfskosten	2.256.055	2.211.171	2.314.615
Projectkosten	23.806	2.511.147	1.860.435
Groot onderhoud	1.637.726	1.605.142	-
Afschrijvingen	36.872	35.895	26.205
Rentekosten	1.295	1.269	5.135
Dotatie voorziening groot onderhoud	1.638.284	1.605.689	-
Onttrekking voorziening groot onderhoud	-1.637.726	-1.605.142	-
Bijzondere baten en lasten	-	-	-43.915
Totaal lasten	**6.598.214**	**8.954.509**	**6.499.993**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	2.142.591	2.099.963	2.125.531
Financiële baten	45.402	45.402	51.739
Overige opbrengsten	763.265	2.080.079	1.096.706
Project subsidies	6.715	306.715	92.022
Totaal baten	**2.957.973**	**4.532.159**	**3.365.998**
Resultaat deelprogramma's	**-3.640.241**	**-4.422.350**	**-3.133.995**
Bijdrage participanten	3.629.987	3.557.765	1.509.759
Resultaat voor bestemming	**-10.254**	**-864.585**	**-1.624.236**
Resultaatbestemming			
Toevoeging Algemene reserve	300	302	409
Onttrekking Algemene reserve	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Beheer	45.002	33.000	339.296
Onttrekking bestemmingsreserve Beheer	-	-240.000	-1.438.411
Toevoeg. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	100	100	234
Onttrekk. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	-4.236	-4.152	-2.335
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	-	12.000	43.969
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-51.420	-665.835	-567.397
Resultaat na bestemming	**-**	**-**	**-**

5. BELEIDSLIJNEN

5.1 Inleiding

Het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is van toepassing op de begroting van recreatieschap Spaarnwoude. Dit betekent dat in afzonderlijke paragrafen in de begroting de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen dienen te worden vastgelegd. De begroting dient ten minste de volgende paragrafen te bevatten, tenzij het desbetreffende aspect niet aan de orde is, namelijk lokale heffingen, weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid.

5.2 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin recreatieschap Spaarnwoude in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid veranderd moet worden.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit -zijnde de middelen en mogelijkheden waarover het recreatieschap Spaarnwoude beschikt om niet begrote kosten te dekken- en alle risico's waarvoor geen maatregelen getroffen zijn en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de finaciële positie.

a. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit wordt opgebouwd uit:
1. de budgettaire ruimte (post onvoorzien);
2. de reserves;
3. de voorzieningen.

Ad 1 De budgettaire ruimte (post onvoorzien)
Binnen de begroting is geen structurele post "Onvoorzien" opgenomen, welke is bedoeld om eventuele niet voorziene lasten in de loop van het jaar te kunnen opvangen.

Bij recreatieschap Spaarnwoude heeft iedere onvoorzien last van substantiële betekenis, direct tot gevolg dat de uitvoering van beleid onder druk komt te staan.

Ad 2 De reserves
Reserves kunnen worden onderscheiden in algemene, bestemmings- en stille reserves.

Algemene reserves
Het recreatieschap heeft twee algemene reserve, te weten:

	1-1-2020	31-12-2020
a. Algemene reserve Spaarnwoude	€ 53.738	€ 54.038
b. Algemene reserve SGP	€ 4.711.955	€ 4.553.357
	€ 4.765.693	€ 4.607.395

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn:	1-1-2020	31-12-2020
a. Beheer Spaarnwoude	€ 2.835.314	€ 2.880.316
b. Investeringen Spaarnwoude	€ 811.985	€ 760.565
c. Beheer Spaarwoude Tacitustunnel	€ 24.186	€ 20.050
d. Bestemmingsreserve SMG	€ 5.663.593	€ 5.222.334
e. Bestemmingereserve verv. investeringen SMG	€ -	€ -
f. Best. reserve SMG beh. monument MH17	€ 826.458	€ 772.566
g. Vervangingsinvesteringen SGP	€ -	€ -
	€ 10.161.536	€ 9.655.831

Stille reserves

Stille reserves zijn activa die tegen geen of een te lage waarde zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn. Op basis van het thans gevoerde beleid heeft het recreatieschap geen stille reserves.

Ad 3 De voorzieningen
Het recreatieschap heeft drie voorziengingen, te weten:

	1-1-2020	31-12-2020
Voorziening GO/V SPW	€ 500.547	€ 501.105
Voorziening GO/V SMG	€ 278.400	€ 323.157
Voorziening GO/V SGP	€ 185.089	€ 248.836
	€ 964.036	€ 1.073.098

b. inventarisatie van de risico's

Het personeel van het receratieschap Spaarnwoude is vanaf 1 juli 2004 in dienst van de NV Recreatie Noord-Holland. Risico's t.a.v. langdurige ziekte en arbeidsongeschiktheid zijn volledig voor rekening van Recreatie Noord Holand. Kosten van vervanging van personeel komen ten laste van het recreatieschap.

c. beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's

De weerstandscapaciteit zal ingaande het jaar 2003 conform de Gemeenschappelijke Regeling Spaarnwoude en het beleidsplan worden opgebouwd door het positieve resultaat toe te voegen aan de Algemene Reserve.Het beleid is er op gericht om de reserves te consolideren. Het recreatieschap accepteert daarbij wel het renterisico.

5.3. Onderhoud kapitaalgoederen SPW
In 2017 is door Cyber Adviseurs onderzocht wat de huidige beeldkwaliteitsniveau 's zijn en wat het kost om het huidige kwaliteitsniveau te onderhouden. De beschreven kwaliteitsniveaus komen voort uit de CROW kwaliteitscatalogus 2016. Daarin wordt per beeldmeetlat onderscheid gemaakt in kwaliteitsniveaus die uiteenlopen van A+ tm D. Hierin is A+ zeer netjes onderhouden en heeft hoge gebruikersbeleving, D behoeft direct groot onderhoud en heeft zeer lage gebruikersbeleving.

De gemiddelde beeldkwaliteit van Spaarnwoude is een B - C niveau (uitschieters naar D niveau), met uitzondering van gebiedsreiniging, deze is beoordeeld op A-B kwaliteit. De reden hiervoor is dat de reiniging wordt uitgevoerd door zeer betrokken medewerkers van paswerk. De deelgebieden onderling vertonen veel overeenkomsten in kwaliteit. In alle geledingen zijn achterstanden geconstateerd.

De financiering van het jaarlijks onderhoud aan kapitaalgoederen vindt plaats uit de lopende exploitatie. Op basis van de meerjarenplanning en -raming worden de kosten voor het Groot onderhoud en Vervangingen (GO/V), gedekt uit de voorziening groot onderhoud en vervangingen. Conform BBV dienen de vervangingsinvesteringen vanaf 2018 geactiveerd en afgeschreven te worden.

Onderstaande tabel is het resultaat van de berekening van Cyber en geeft aan welk budget theoretisch nodig is voor jaarlijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging om alle beheerelementen te behouden met het beeldkwaliteitsniveau B en voor gebiedsreiniging niveau A. Er is gekozen voor dit kwaliteitsniveau van beheer, omdat dit een kwaliteitsniveau is die past bij de ambitie van het bestuur om het gebied veilig en aantrekkelijk te laten zijn. De doorrekening van dit kwaliteitsniveau komt op € 3,58 miljoen per jaar. Het budget voor het onderhoud bedraagt jaarlijks circa € 2,3 miljoen, zoals begroot in deelprogramma 1 Gebiedsbeheer. Om het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen planmatig uit te voeren moet op basis van de onderstaande berekeningen het budget met 1,28 miljoen worden verhoogd. Na een verhoging van het beheerbudget is het totale tekort voor beheer en onderhoud ca. 1,9 miljoen. Om dit tekort te dekken is een structurele oplossing nodig. Het bestuur van het recreatieschap heeft besloten ingaande 2019 haar bijdrage met ca. 2,0 miljoen te verhogen.

SPW gebieden								
Kapitaalgoederen	**Kwaliteitsniveau**	**Areaal**	**Eenheid**	**Eenheidsprijs**	**Dagelijks onderhoud**	**Groot onderhoud**	**Vervanging**	**Totaal**
GROEN	B	54618	are	€ 9	€ 407.700	€ 226.500	€ 154.300	€ 788.500
VERHARDING	B	4019	are	€ 70	€ 150.100	€ 286.000	€ 314.300	€ 750.400
WATER	B	152142	m1	€ 1	€ 132.400	€ 70.400	€ 61.500	€ 264.300
RIOLERING	B	120	stuk	€ 2.518	€ 22.300	€ 111.600	€ 54.200	€ 188.100
CIVIELE KUNSTWERKEN	B	99	stuk	€ 2.457	€ 18.300	€ 116.300	€ 216.600	€ 351.200
MEUBILAIR	B	5821	stuk	€ 29	€ 59.800	€ 71.900	€ 128.900	€ 260.600
REINIGING	A	27503	are	€ 11	€ 458.700	€ 0	€ 0	€ 458.700
GEBOUWEN	B				€ 20.475	€ 40.950	€ 20.475	€ 81.900
OVERIG	B				€ 48.600	€ 13.100		€ 437.800
Stranden					€ 48.600	€ 13.100		€ 61.700
Veerpont, gladheid en bediening fietsbrug								€ 30.485
Belastingen en verzekeringen								€ 85.500
Gas, elektra en water								€ 53.150
Advies- en bestekskosten								€ 40.815
Overige bedrijfskosten (kantoor, vervoer etc.)								€ 26.711
Overige taken Gebiedsbeheer (RNH)								€ 139.446
Totaal					**€ 1.318.000**	**€ 937.000**	**€ 950.000**	**€ 3.582.000**

5.4 Financiering

5.4.1 Algemeen

De Wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) heeft als uitgangspunt het beheersen van risico's. De belangrijkste kenmerken in dat kader is een tweetal randvoorwaarden voor het treasurybeleid. De eerste is dat het aangaan en verstrekken van geldleningen alsmede het verlenen van garanties allen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat uitzettingen een prudent karakter (=met beleid en inzicht bezien) moeten hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van onnodige risico's.

Op 19 maart 2003 heeft het Algemeen Bestuur in haar openbare vergadering haar financieringsstatuut vastgesteld in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de wet Financiering Decentrale Overheden over de kaders voor de inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie. Tevens is in deze vergadering vastgesteld de verordening financieel beheer en controle in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de artikelen 216 en 217 van de provinciewet.

5.4.2 Risicobeheer

Binnen de Wet Fido zijn 2 normen vermeld waaraan dient te worden voldaan. De normen bestaan uit het kasgeldlimiet en de rente-risiconorm. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de wet Fido is voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's.

a. Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Het doel van het limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. In de onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar bepaald.

Berekening kasgeldlimiet

Begrotingstotaal (lasten)	€	6.598.214
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage		8,2%
Kasgeldlimiet	**€**	**541.053,55**

b. Renterisiconorm
De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de vaste schuld bij aanvang van het jaar. Het doel is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rente lasten van de organisatie.De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. In de onderstaande tabel is de renterisiconorm voor het begrotingsjaar bepaald.

Berekening renterisiconorm

Stand van de vaste schuld per 1 januari			€	-
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage				20%
a. Renterisiconorm			**€**	**-**
b. Renteherziening op vaste schuld o/g	€	-		
c. Renteherziening op vaste schuld u/g	€	-		
d. Totaal renteherziening op vaste schuld (b-c)	€	-		
e. Nieuw aan te trekken vaste geldleningen	€	-		
f. Nieuw verstrekte vaste geldleningen	€	-		
g. Netto nieuw aan te trekken schuld (e-f)	€	-		
h. Te betalen aflossing vaste schuld	€	-		
i. Bedrag herfinanciering (laagste van g en h)	€	-		
j. Renterisico op vaste schuld (d+g)	€	-		

Begroting beneden renterisiconorm

5.5 Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor de besturen van recreatieschap Spaarnwoude. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder.

De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5 jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) werden de contracten te verlengen met 2 jaar (dus 2019-2020).

De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren.

5.6 Verbonden partijen

Het recreatieschap Spaarnwoude is een samenwerkingsverband, in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. De hieronder vermelde participanten nemen deel aan de gemeenschappelijke regeling:
- Provincie Noord-Holland
- Gemeente Amsterdam
- Gemeente Haarlem
- Gemeente Haarlemmermeer
- Gemeente Velsen

5.7 Grondbeleid

Het Recreatieschap is van mening dat gebieden die binnen de grenzen van de Gemeenschappelijke Regeling vallen, in het beheer van het recreatieschap thuishoren.
Indien het recreatieschap enig zakelijk dan wel persoonlijk recht verwerft op gronden, grenzend aan het gebied, worden deze gronden toegevoegd aan de gemeenschappelijke regeling.

6. OVERIGE GEGEVENS

6.1 Vaststelling door het algemene bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Spaarnwoude in de openbare vergadering van 11 juli 2019.

Voorzitter,
A. Tekin

Bijlage 1: Tarieventabel

Behorend bij de Legesverordening 2015 zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van het Recreatieschap Spaarnwoude op 17 december 2015. De tarieven kunnen telkenmale met de vaststelling van de begroting over enig jaar opnieuw worden vastgesteld.

1.	**DOCUMENTEN**	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
1.1	Toezending link naar digitale openbare vergaderstukken van Algemeen Bestuur op basis van registratie belangstellenden	Nihil
1.2	Het verstrekken van fotokopieën van schriftelijke stukken, afschriften en dergelijke A4-formaat, per bladzijde (zwart/wit) Voor afschriften in kleur of A3-formaat worden de leges met 50% verhoogd	€ 0,40

2.	**ARCHIEFWERKZAAMHEDEN, OPZOEKEN STUKKEN**	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
2.1	Opzoeken stukken in archief of in bestanden indien het opzoeken langer duurt dan 15 minuten, eerste kwartier gratis.	€ 15,- per kwartier of gedeelte daarvan

3.	**VERGUNNINGEN EN ONTHEFFINGEN OP GROND VAN DE ALGEMENE VERORDENING (AV) VAN HET RECREATIESCHAP**	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
3.1	Vergunning voor een evenement (art. 2.2 AV) met een verwacht bezoekersaantal tussen 50 en 500 - *commerciële* doeleinden, per dag(deel) - particulier en non-profit, per dag(deel) - scholen en verenigingen, per dag(deel)	 € 250,- € 75,- *****) € 50,- *)
3.2	Vergunning voor het tegen betaling aanbieden van diensten en lessen, zoals skeeleren, fietsen, kanoën, paardrijden, bewaken van auto's etc. (art. 2.3 AV)	€ 50,- per keer € 250,- per jaar
3.3	Ventvergunning (art 2.4 AV) ten behoeve van de verkoop van (horeca)artikelen: - voor maximaal 3 aansluitende dagen - jaarvergunning venten, per jaar	 € 150,- € 250,-
3.4	Standplaatsvergunning (art. 2.5 AV), in verband met verkoop van (horeca)artikelen vanuit een mobiel verkooppunt, per aangewezen locatie: - voor maximaal 3 aansluitende dagen - jaarstandplaats	 € 150,- € 250,-
3.5	Ontheffing voor het maken van commerciële foto- en filmopnamen (art. 2.6 AV), per dagdeel	€ 250,-
3.6	Vergunning voor het uitlaten van honden door commerciële bedrijven/uitlaatservices (art. 2.14 AV), per jaar, afhankelijk van bezoekfrequentie	van € 250,- tot € 750,-
3.7	Vergunning voor het uitlaten of begeleiden van meer dan drie honden (art. 2.14 AV), particulier/non-profit, per jaar/periode	€ 50,-
3.8	Ontheffing voor het op afstand (radiografisch) besturen van voertuigen en recreatieapparatuur, waaronder drones (art. 2.19 AV), particulier, non-profit, per ontheffing	€ 50,-
3.9	Bescherming groenvoorzieningen (art.3.4 AV); ontheffing voor schade toebrengen aan groenvoorzieningen of grasmat, graven van kuilen etc.(excl. herstel van schade!), per keer	€ 150,-
3.10	Ontheffing motorvoertuig voor rijden in groenvoorzieningen (art. 4.5 AV) voor een periode van maximaal 3 maanden - voor elke verlenging met maximaal drie maanden	€ 50,- € 50,-

3.11	Barbecue etc. (art. 4.18 AV) op daartoe aangewezen plaatsen, met een verwacht bezoekersaantal - van 50 tot 100 personen, per keer - meer dan 100 personen, per keer N.B.: Evt. in combinatie met evenementenvergunning gemeente	 € 50,- *) € 150,- *)
3.12	Wijziging van vergunning of ontheffing, o.a. data/periode	€ 50,-
3.13	Overige vergunningen/ontheffingen op grond van de AV	€ 150,-

*) Groepsactiviteiten (kleinschalige evenementen) maken deel uit van het normale gebruik van het recreatiegebied. De legesverordening kan hiervoor een drempel opwerken als er ontheffing van de Algemene Verordening nodig is. De legesverordening biedt in artikel 6 lid 2 de mogelijkheid tot vrijstelling van heffing van leges of tot vermindering van het bedrag.

Het bestuur van het recreatieschap draagt de uitvoeringsorganisatie op om in elk geval van deze mogelijkheid gebruik te maken ingeval van:
- sport- en speldagen van scholen;
- benefietactiviteiten voor algemeen geaccepteerde goede doelen;
- familiebijeenkomsten tot 100 personen;
- kleinschalige activiteiten georganiseerd door organisaties met een maatschappelijk doel;
- kleinschalige sportactiviteiten.

Voorwaarde is dan wel dat de openbare toegankelijkheid van de terreinen en voorzieningen gewaarborgd is en dat er dus geen sprake is van exclusief terreingebruik waarbij derden kunnen worden geweerd of gebruik door anderen wordt geweerd.

BIJLAGE 2 KAART

Spaarnwoude
Natuur en recreatie

Recreatieschap Spaarnwoude

Genieweg 46, 1981 ln Velsen-Zuid
Postbus 2571, 2002 rb Haarlem

Telefoon 023 520 28 20
Fax 023 520 28 38
E-mail: info@spaarnwoude.nl
Website: www.spaarnwoude.nl

PROGRAMMA BEGROTING SPAARNWOUDE

SGP
2020

Velsen-Zuid, 17-4-2019

Inhoudsopgave

			Blz.
1.	**Programma SGP 2020**		
	1.0	Financiële kerncijfers	3
	1.1	Achtergrond	4
	1.2	Financiële uitgangspunten 2020	4
	1.3	Overzicht participantenbijdrage 2019 - 2020	5
	1.4	Doelenboom	5
	1.5	Meerjarenperspectief	6
	1.6	Programma-accenten 2020	6
2.	**FINANCIËLE ONDERBOUWING**		
	2.1	Het overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2020	7
	2.2	Meerjarenraming	8
3.	**TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020**		
	3.1	Gebiedsbeheer	9
	3.2	Toezicht	11
	3.3	Financiën	12
	3.4	Bestuursadvisering	14
	3.5	Secretariaat	15
	3.6	Communicatie	16
	3.7	Inrichting & Ontwikkeling	17
	3.8	Totaal	18
4.	**OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT**		19
5.	**OVERIGE GEGEVENS**		
	5.1	Vaststelling door het algemene bestuur	20

1. Programmaplan SGP 2020

1.0 Financiële kerncijfers

De programmabegroting leidt tot onderstaand financieel resultaat.

	Programma-begroting 2020	Begrotingswijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten	€ 1.483.383	€ 1.873.777	€ 1.381.199
Baten	€ 1.695.399	€ 1.964.667	€ 1.734.706
Saldo	€ 212.016	€ 90.890	€ 353.506

De participanten bijdrage voor SGP, is op indexatie na, niet gewijzigd.

SGP	**programma begroting 2019**	+ indexatie	**begrotings-wijziging 2019**
Indexatie		**0,00%**	
Provincie Noord-Holland 50%	**€ 711.338**	€ -	**€ 711.338**
Gemeente Amsterdam 10%	**€ 142.267**	€ -	**€ 142.267**
Gemeente Haarlem 15%	**€ 213.401**	€ -	**€ 213.401**
Gemeente Haarlemmermeer 25%	**€ 355.672**	€ -	**€ 355.672**
Totaal participantenbijdrage	**€ 1.422.678**	€ -	**€ 1.422.678**

SGP	**begrotings-wijziging 2019**	+ indexatie	**programma begroting 2020**
Indexatie		**2,03%**	
Provincie Noord-Holland 50%	**€ 711.338**	€ 14.440	**€ 725.778**
Gemeente Amsterdam 10%	**€ 142.267**	€ 2.888	**€ 145.155**
Gemeente Haarlem 15%	**€ 213.401**	€ 4.332	**€ 217.733**
Gemeente Haarlemmermeer 25%	**€ 355.672**	€ 7.220	**€ 362.892**
Totaal participantenbijdrage	**€ 1.422.678**	**€ 28.880**	**€ 1.451.558**

Financiële transitie in 2019

De komende maanden gaat intensief gewerkt worden aan de financiële transitie van de recreatieschappen Noord-Holland. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Het implementeren van het in ontwikkeling zijnde Missie-Visie-traject en dat vertalen naar een begroting conform BBV
- Het uitwerken van bijpassende doelen, prestaties en taken
- Aansluiting tussen begroting en beheerplannen. In 2018 is een nieuw beheerplan opgesteld door bureau Cyber voor de gebieden en voorzieningen van SMG. Het beheerplan maakt inzichtelijk wat de gemiddelde jaarlijkse kosten voor dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen zijn. Als gevolg van een wijziging van de BBV-regels dienen toekomstige vervangingsinvesteringen te worden geactiveerd. Het algemeen bestuur heeft hiervoor in 2018 het beleid aangepast door het opstellen van een gewijzigde financiële verordening en een nota Activeren Waarderen en Afschrijven. Toekomstige vervangingsinvesteringen zullen hierdoor worden geactiveerd en de kapitaallasten worden in het daaropvolgende begrotingsjaar verwerkt in de begroting.

Verder komt de vernieuwing en aanscherping van de P&C-cyclus aan de orde alsmede het vernieuwen van de risicoanalyse en nadere onderbouwing van het weerstandsvermogen. De begroting 2021 moet dan geheel BBV-conform zijn.

Om dat te bereiken gaan we de komende maanden met de participanten in overleg. Op basis van de uitkomsten van dat overleg wordt dit najaar een “dummy-begrotingswijziging 2020 nieuwe stijl” aan de participanten gepresenteerd.

1.1 Achtergrond

Recreatieschap Spaarnwoude, onderdeel Strategisch Groenproject (SGP), heeft deelgebieden in de Haarlemmermeer (Boseilanden, Groene Weelde, Park Zwaanshoek Noord, Park Zwanenburg), in Haarlem (Poelpolder) en in Amsterdam Nieuw-West (Tuinen van West). Het beheer van de gebieden wordt gefinancierd uit een participantenbijdrage van de provincie, de gemeenten Haarlem, Haarlemmermeer, Amsterdam en uit inkomsten uit het gebied.

Programma 2020 in afstemming met visie Spaarnwoude Park 2040
De SGP-gebieden liggen op strategische plekken nabij de groeiende stad. De kansen voor ontwikkeling van natuur en recreatie in de SGP-gebieden zijn dan nog niet volledig benut. In 2019 worden een aantal ontwikkelprojecten afgerond, zoals de landschapsinrichting van Tennet en de erfpachtoverdracht Tuinen van West. Nieuwe investeringen zijn zinvol om te doen in samenhang met de andere gebieden en als de ambities vastliggen. Het programmaplan van 2020 zal daarom nog worden gewijzigd na vaststelling van de visie Spaarnwoude Park 2040 (begin 2020). Dan wordt meer inhoud toegevoegd op basis van het MJOP en MJIP. Ook wordt in MRA-verband met landschapsateliers de toekomst van het landschap met uiteenlopende thema's als woningbouw, energietransitie, natuurwaarden, recreatiebeleving en klimaatadaptatie in kaart gebracht. Dit brengt naar verwachting ook toekomstige ontwikkelprojecten- en financiering met zich mee.

1.2 Financiële uitgangspunten programmabegroting 2020

- **Indexatie**: De reguliere baten en lasten zijn verhoogd (met uitzondering van afschrijvingen en rente) met een index van 1,5% voor 2019 gebaseerd op inflatiecijfer CBS (CPI nov. 2017). De participantenbijdrage is ook verhoogd met deze index.
- **Korting tarieven** Recreatie Noord-Holland (RNH): in de programmabegroting van 2019 is net als in voorgaande jaren het uitgangspunt een korting van 2% op de tarieven van RNH.
- **Aansluiting begroting met de meerjarenplanning beheer:**
  De door een extern bureau (Cyber) opgestelde meerjarenraming beheer (zie paragraaf 1.1) en de begrotingssystematiek van het recreatieschap sluiten nog niet volledig op elkaar aan. Er wordt hard gewerkt aan het aansluiten van de werkwijze van het schap en de methodologie van de meerjarenraming. Voor de begroting 2021 moet dit op orde zijn. Vooralsnog wijkt de begroting op onderstaand punt af van de meerjarenraming beheer:

  ● voor het berekenen van het gemiddeld jaarlijks noodzakelijke bedrag dat nodig is voor het uitvoeren van groot onderhoud en investeringen hanteert het schap een horizon van 10 jaar, en de meerjarenraming een horizon van 50 jaar. Dit leidt tot verschillen in de meerjarenraming. Dit levert geen problemen op zolang het schap de systematiek, zoals gepland, binnen afzienbare gelijk trekt.

1.3 Overzicht participantenbijdrage 2019 - 2020

SGP	programma begroting 2019	+ indexatie	begrotings-wijziging 2019
Indexatie		0,00%	
Provincie Noord-Holland 50%	€ 711.338	€ -	€ 711.338
Gemeente Amsterdam 10%	€ 142.267	€ -	€ 142.267
Gemeente Haarlem 15%	€ 213.401	€ -	€ 213.401
Gemeente Haarlemmermeer 25%	€ 355.672	€ -	€ 355.672
Totaal participantenbijdrage	€ 1.422.678	€ -	€ 1.422.678

SGP	begrotings-wijziging 2019	+ indexatie	programma begroting 2020
Indexatie		2,03%	
Provincie Noord-Holland 50%	€ 711.338	€ -	€ 711.338
Gemeente Amsterdam 10%	€ 142.267	€ -	€ 142.267
Gemeente Haarlem 15%	€ 213.401	€ -	€ 213.401
Gemeente Haarlemmermeer 25%	€ 355.672	€ -	€ 355.672
Totaal participantenbijdrage	€ 1.422.678	€ -	€ 1.422.678

1.4 Doelenboom Recreatieschap Spaarnwoude

Voor Spaarnwoude is een doelenboom opgesteld op basis van de taken van de gemeenschappelijke regeling en het gevoerde beleid van het recreatieschap. De doelenboom is het jaarlijks het vertrekpunt voor het opstellen van het programma van het recreatieschap. Dit jaarlijkse programma van het recreatieschap heeft als hoofddoel het vormen van een onmisbaar en duurzaam groen recreatiegebied als onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam. De doelenboom krijgt een nieuwe vorm bij het opstellen van de toekomstvisie Spaarnwoude Park 2040.

1.5 Meerjarenperspectief

De volgende ontwikkelingen zijn de komende jaren van invloed op de uit te voeren taken en de daarvoor beschikbare middelen:

Koppeling met doel	Ontwikkelstappen
1, 2, 3 & 4	Het laten vaststellen van de visie, inclusief het meerjaren investeringsplan en het meerjaren onderhoudsplan. Naar verwachting vindt dit halverwege 2020 plaats. Vervolgens ligt de nadruk op het uitvoeren van de visie en de plannen.
1	Nieuwe beheermethodiek op CROW-niveau B toepassen als sturingsmodel voor het beheer van het gebied.
1	Verder verbeteren financiële rapportage en sturing
1	In SGP zijn in de loop van 2017 vrijwel alle gebiedsdelen - totaal 356 ha - in beheer genomen. Alleen het laatste deel van de Boseilanden is nog niet ingericht en in beheer, omdat Tennet daar tot voor kort nog niet klaar was met zijn activiteiten voor de 380 KV leiding. In 2019 start de voorbereiding voor inrichting met aansluitend de uitvoering.
1 & 4	Tennet heeft een 380 KV leiding door het gebied gerealiseerd, hierin zijn ze begeleid door het recreatieschap. In 2018 is wederom gewerkt aan het opstellen van een landschapsplan, waarmee de omgeving rondom de masten weer hersteld wordt. De daadwerkelijke uitvoering start vanaf 2019, vanwege de financiële afwikkeling en omdat zaaien en planten alleen zinvol is in bepaalde seizoenen (incl. afstemming werkzaamheden tijdens evenementen).
1 & 4	Op kleine schaal zijn al investeringen in een duurzamer evenement Mysteryland gerealiseerd. Wat betreft de vaste stroomvoorziening is planvorming gestart, met als doel een duurzamer evenemententerrein in 2019/2020. Dit project betreft een publiek-private samenwerking met o.a. de evenementenorganisator.

1.6 Programma accenten 2020

Specifiek liggen de belangrijkste accenten voor het programma van het schap voor SGP in 2020 op:

Koppeling met doel	Programma-accent
1, 2, 3 & 4	Vaststellen van een integrale visie op het gebied. Een integrale lange termijn visie is nodig om: • Richting te geven aan toekomstige ontwikkelingen. • Als bestuur van het recreatieschap een integrale afweging te maken tussen natuur en recreatie. • Het wenselijke niveau voor beheer en onderhoud te bepalen. • Besluiten te nemen over het in evenwicht brengen van de kosten en opbrengsten op middellange en lange termijn. Het betrekken van stakeholders is een belangrijk onderdeel van het proces om te komen tot een integrale visie. Hiermee geeft het schap ook richting aan huidige gebruiken met participatie & omgevingsmanagement.
1	Doorvoeren activering investeringen en vaststellen beleid ten aanzien van reserves. Toekomstige vervangingsinvesteringen zullen hierdoor worden geactiveerd en de kapitaallasten worden in het daaropvolgende begrotingsjaar verwerkt in de begroting. In SGP staan dergelijk grote vervangingsinvesteringen (>100.000) de aankomende 10 jaar niet op de planning.
1, 2, 3 & 4	Begeleiden van evenementen Groene Weelde en in samenspraak met evenementenorganisatoren werken aan het verbeteren evenemententerrein voor algemeen recreatief gebruik (plan voor uitzichtpunt op Big Spotters Hill).

2. PROGRAMMABEGROTING

2.1 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BEGROTINGSJAAR 2020

Deelprogramma	Begroting 2020 lasten	Begroting 2020 baten	Begroting 2020 saldo	Begroting 2019 lasten	Begroting 2019 baten	Begroting 2019 saldo	Rekening 2018 lasten	Rekening 2018 baten	Rekening 2018 saldo
1 Gebiedsbeheer	1.249.501	243.841	- 1.005.660	1.255.571	238.989	- 1.016.582	1.183.233	278.966	- 904.266
2 Toezicht	110.807	-	- 110.807	108.602	-	- 108.602	97.210	-	- 97.210
3 Financiën	20.123	-	- 20.123	20.600	-	- 20.600	21.841	36	- 21.805
4 Bestuursadvisering	40.181	-	- 40.181	39.382	-	- 39.382	26.825	-	- 26.825
5 Secretariaat	15.095	-	- 15.095	14.795	-	- 14.795	12.936	-	- 12.936
6 Communicatie	25.323	-	- 25.323	24.819	-	- 24.819	16.691	-	- 16.691
7 Inrichting & ontwikkeling	22.353	-	- 22.353	410.008	303.000	- 107.008	22.464	54.049	31.586
Bijdrage participanten		1.451.558	1.451.558		1.422.678	1.422.678		1.401.654	1.401.654
Totaal lasten en baten	**1.483.383**	**1.695.399**	**212.016**	**1.873.777**	**1.964.667**	**90.890**	**1.381.199**	**1.734.706**	**353.506**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**212.016**			**90.890**			**353.506**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve SGP	26.709	-	26.709	532.059	-	532.059	221.171	-	221.171
Onttrekking algemene reserve SGP	185.307	-	185.307	-	363.869	- 363.869	-	27.125	- 27.125
Toevoeging best.reserve verv.investeringen SGP	-	-	-	-	-	-	497.898	-	497.898
Onttrekking bestemmingsres. vervangingsinv. SGP	-	-	-	-	77.300	- 77.300	-	338.437	- 338.437
Totaal lasten en baten	**1.695.399**	**1.695.399**	-	**2.405.836**	**2.405.836**	-	**2.100.268**	**2.100.268**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**1.695.399**	**1.695.399**	**-**	**2.405.836**	**2.405.836**	**-**	**2.100.268**	**2.100.268**	**-**

2.2 MEERJARENRAMING

index: 2,03% cf programmabegroting 2019

Deelprogramma		**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
	Lasten						
1. Gebiedsbeheer	regulier	1.011.662	1.032.199	1.053.153	1.074.532	1.096.345	1.118.601
	reservering dotatie voorziening groot onderhoud	237.839	237.839	237.839	237.839	237.839	237.839
	regulier grootonderhoud	174.092	158.605	190.851	166.819	134.873	275.830
	onttrekking voorziening groot onderhoud	-174.092	-158.605	-190.851	-166.819	-134.873	-275.830
	saldo beheer	**1.249.501**	**1.270.038**	**1.290.992**	**1.312.371**	**1.334.184**	**1.356.440**
2. Toezicht	regulier	**110.807**	**113.056**	**115.351**	**117.693**	**120.082**	**122.520**
3. Financiën	regulier	26.947	27.494	28.052	28.621	29.202	29.795
	incidenteel	-6.824	-6.963	-7.104	-7.248	-7.395	-7.545
	saldo financiën	**20.123**	**20.531**	**20.948**	**21.373**	**21.807**	**22.250**
4. Bestuursadvisering	regulier	**40.181**	**40.997**	**41.829**	**42.678**	**43.544**	**44.428**
5. Secretariaat	regulier	**15.095**	**15.401**	**15.714**	**16.033**	**16.358**	**16.690**
6. Communicatie	regulier	**25.323**	**25.837**	**26.361**	**26.896**	**27.442**	**27.999**
7. Inrichting en Ontwikkeling	regulier	**22.353**	**22.807**	**23.270**	**23.742**	**24.224**	**24.716**
	totaal lasten	**1.483.383**	**1.508.667**	**1.534.465**	**1.560.786**	**1.587.641**	**1.615.043**
	Baten						
1. Gebiedsbeheer	regulier	243.841	248.791	253.841	258.994	264.252	269.616
	Bijdrage participanten*	1.451.558	1.481.025	1.511.090	1.541.765	1.573.063	1.604.996
	totaal baten	**1.695.399**	**1.729.816**	**1.764.931**	**1.800.759**	**1.837.315**	**1.874.612**
	resultaat voor bestemming	**212.016**	**221.149**	**230.466**	**239.973**	**249.674**	**259.569**

	jaar	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
	algemene reserve	4.923.971	5.145.120	5.375.586	5.615.559	5.865.233	6.124.802
	bestemmingsreserve investeringen	-	-	-	-	-	-
	weerstandsvermogen	-	-	-	-	-	-
	reserves/fondsen per 31-12	4.923.971	5.145.120	5.375.586	5.615.559	5.865.233	6.124.802
	voorziening grootonderhoud	313.747	392.981	439.969	510.890	613.856	575.865
	Stand reserves en voorziening ultimo jaar	**5.237.718**	**5.538.101**	**5.815.555**	**6.126.449**	**6.479.089**	**6.700.667**
	Bijdrage participanten*						
	Provincie Noord-Holland 50%	725.778	740.511	755.544	770.882	786.530	802.497
	Gemeente Amsterdam 10%	145.155	148.102	151.108	154.175	157.305	160.498
	Gemeente Haarlem 15%	217.733	222.153	226.663	231.264	235.959	240.749
	Gemeente Haarlemmermeer 25%	362.892	370.259	377.775	385.444	393.269	401.252
		1.451.558	1.481.025	1.511.090	1.541.765	1.573.063	1.604.996

3. OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	761.688	746.532	550.825
Inzet RNH regulier	249.974	245.000	242.936
Dotatie voorziening groot onderhoud	237.839	237.839	-
Groot onderhoud	174.092	302.750	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 174.092	- 302.750	-
Totaal lasten regulier	**1.249.501**	**1.229.371**	**793.761**
Baten:			
Opbrengsten regulier	243.841	238.989	236.594
Totaal baten regulier	**243.841**	**238.989**	**236.594**
Saldo regulier	**- 1.005.660**	**- 990.382**	**- 557.167**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	25.000	372.671
Inzet RNH incidenteel	-	1.200	16.801
Totaal lasten incidenteel	**-**	**26.200**	**389.472**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	14.372
Project subsidies	-	-	28.000
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**42.372**
Saldo incidenteel	**-**	**- 26.200**	**- 347.100**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 1.005.660**	**- 1.016.582**	**- 904.266**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	inventarisatie uitgevoerd voor actualisering meerjarenraming	x		x	
uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
uitgeven en reguleren vergunningen/gebruiksovereenkomsten	naleving gecontroleerd	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandeling klachten	klachten tijdig behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	vrijwilligersprojecten door Stichting MEER groen begeleid, werkvoorzieningsschap ingehuurd voor beheerwerkzaamheden.			x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x
inschakelen agrariërs bij beheer	agrariërs ingeschakeld bij beheer waar mogelijk	x		x	

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	14.279	13.995	14.047
Inzet RNH regulier	96.528	94.607	83.163
Totaal lasten regulier	**110.807**	**108.602**	**97.210**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 110.807**	**- 108.602**	**- 97.210**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 110.807**	**- 108.602**	**- 97.210**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	toezicht uitgevoerd conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	rol gastheer vervuld	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	3.974	3.895	1.500
Inzet RNH regulier	22.973	22.516	25.026
Totaal lasten regulier	**26.947**	**26.411**	**26.526**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	36
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**36**
Saldo regulier	**- 26.947**	**- 26.411**	**- 26.490**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	2.347
Inzet RNH incidenteel	- 6.824	- 5.811	- 7.032
Totaal lasten incidenteel	**- 6.824**	**- 5.811**	**- 4.685**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**6.824**	**5.811**	**4.685**
Saldo Financiën	**- 20.123**	**- 20.600**	**- 21.805**

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	€ -6.824		€ -6.824
	€ -6.824	€ -	€ -6.824

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen volgens Schatkistbankieren	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van het gewenste weerstandsvermogen	weerstandsvermogen herijkt	x		x	

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Verlaging opslag tarieven RNH	Dit is een verlaging van de opslag op de tarieven van RNH, die dient ter dekking van het personeelsrisico. Per saldo betreft het een korting van 2% op de tarieven van RNH.	x		

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	8.508	8.339	962
Inzet RNH regulier	31.673	31.043	24.876
Totaal lasten regulier	**40.181**	**39.382**	**25.839**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 40.181**	**- 39.382**	**- 25.839**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	986
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**986**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**- 986**
Saldo Bestuursadvisering	**- 40.181**	**- 39.382**	**- 26.825**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	actuele lopende zaken zijn in de bestuursvergadering behandeld en er zijn besluiten genomen	x			
relatiebeheer participanten en overige relevante stakeholders	ambtenaren en bestuurders tevreden over dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	belangen schap behartigd; gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen vlot en adequaat beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma grotendeels uitgevoerd binnen de gestelde kaders; afwijkingen verantwoord in najaarsrapportage en jaarrekening	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van het programma aan de hand van de schapsdoelen (in de jaarrekening en de begrotingswijziging)	x	x	x	x
juridische advisering	juridisch advies ingezet	x			

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	15.095	14.795	12.936
Totaal lasten regulier	**15.095**	**14.795**	**12.936**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 15.095**	**- 14.795**	**- 12.936**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 15.095**	**- 14.795**	**- 12.936**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	extra aandacht besteed aan communicatie met griffies omtrent de jaarstukken van het schap	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	4 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	8.956	8.778	7.404
Inzet RNH regulier	16.367	16.041	9.287
Totaal lasten regulier	**25.323**	**24.819**	**16.691**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 25.323**	**- 24.819**	**- 16.691**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 25.323**	**- 24.819**	**- 16.691**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie gegeven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
promoten gebied	behoud en uitbreiding van de relatie met diverse doelgroepen uit de communicatiestrategie		x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	nieuwe website gelanceerd	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	22.353	21.908	8.933
Totaal lasten regulier	**22.353**	**21.908**	**8.933**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	48.209
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**48.209**
Saldo regulier	**- 22.353**	**- 21.908**	**39.276**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	349.100	12.144
Inzet RNH incidenteel	-	39.000	1.388
Totaal lasten incidenteel	**-**	**388.100**	**13.531**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	303.000	5.840
Totaal baten incidenteel	**-**	**303.000**	**5.840**
Saldo incidenteel	**-**	**- 85.100**	**- 7.691**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 22.353**	**- 107.008**	**31.586**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
organiseren ondernemersoverleg	ondernemers betrokken bij schap				x
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop				x
juridische advisering	juridisch advies en toetsing uitgevoerd indien noodzakelijk	x	x	x	x
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
grondverwerving en grondruil	grondtransacties in goede afstemming met partners			x	
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	succesvolle exploitaties		x	x	
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap			x	

Totaal

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	797.405	781.539	574.738
Inzet RNH regulier	454.963	445.910	407.158
Dotatie voorziening groot onderhoud	237.839	237.839	-
Groot onderhoud	174.092	302.750	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 174.092	- 302.750	-
Totaal lasten regulier	**1.490.207**	**1.465.288**	**981.895**
Baten:			
Opbrengsten regulier	243.841	238.989	284.839
Totaal baten regulier	**243.841**	**238.989**	**284.839**
Saldo regulier	**- 1.246.366**	**- 1.226.299**	**- 697.056**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	374.100	387.162
Inzet RNH incidenteel	- 6.824	34.389	12.142
Totaal lasten incidenteel	**- 6.824**	**408.489**	**399.304**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	14.372
Project subsidies	-	303.000	33.840
Totaal baten incidenteel	**-**	**303.000**	**48.212**
Saldo incidenteel	**6.824**	**- 105.489**	**- 351.092**
Saldo Totaal	**- 1.239.542**	**- 1.331.788**	**- 1.048.148**

4. OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	454.963	445.910	407.158
Bestuurskosten	8.508	8.339	962
Kantoorkosten	9.354	9.167	6.890
Vervoerskosten	10.509	10.300	10.308
PR & marketing	8.956	8.778	7.404
Bedrijfskosten	757.408	742.338	556.101
Projectkosten	- 6.824	408.489	393.404
Groot Onderhoud	174.092	302.750	-
Afschrijvingen	2.670	2.617	-
Rentekosten	-	-	-
Dotatie voorziening groot onderhoud	237.839	237.839	-
Onttrekking voorziening groot onderhoud	- 174.092	- 302.750	-
Bijzondere baten en lasten	-	-	- 1.026
Totaal lasten	**1.483.383**	**1.873.777**	**1.381.199**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	46.987	46.052	50.574
Financiële baten	-	-	36
Overige opbrengsten	196.854	192.937	248.602
Project subsidies	-	303.000	33.840
Totaal baten	**243.841**	**541.989**	**333.052**
Resultaat deelprogramma's	**- 1.239.542**	**- 1.331.788**	**- 1.048.148**
Bijdrage participanten	1.451.558	1.422.678	1.401.654
Resultaat voor bestemming	**212.016**	**90.890**	**353.506**
Resultaatbestemming			
Toevoeging Algemene reserve SGP	26.709	532.059	221.171
Onttrekking Algemene reserve SGP	185.307	- 363.869	- 27.125
Toevoeging best.reserve verv.investeringen SGP	-	-	497.898
Onttrekking best.reserve verv.investeringen SGP	-	- 77.300	- 338.437
Resultaat na bestemming	**-**	**-**	**-**

5. OVERIGE GEGEVENS

5.1 Vaststelling door het algemeen bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Spaarnwoude in de openbare vergadering van 11 juli 2019.

Voorzitter,
A. Tekin

Spaarnwoude
Natuur en recreatie

Recreatieschap Spaarnwoude

Genieweg 46, 1981 ln Velsen-Zuid
Postbus 2571, 2002 rb Haarlem

Telefoon 023 520 28 20
Fax 023 520 28 38
E-mail: info@spaarnwoude.nl
Website: www.spaarnwoude.nl

PROGRAMMA BEGROTING SPAARNWOUDE

SMG

2020

Velsen-Zuid, 17-4-2019

Inhoudsopgave

			Blz.
1.	**Programma SMG 2020**		
	1.0	Financiële kerncijfers	3
	1.1	Achtergrond	3
	1.2	Financiële uitgangspunten 2020	4
	1.3	Doelenboom	4
	1.4	Meerjarenperspectief	5
	1.5	Programma-accenten 2020	5
2.	**FINANCIËLE ONDERBOUWING**		
	2.1	Het overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2020	6
	2.2	Meerjarenraming	7
3.	**TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020**		
	3.1	Gebiedsbeheer	8
	3.2	Toezicht	10
	3.3	Financiën	11
	3.4	Bestuursadvisering	13
	3.5	Secretariaat	14
	3.6	Communicatie	15
	3.7	Inrichting & Ontwikkeling	16
	3.8	Totaal	17
4.	**OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT**		18
5.	**OVERIGE GEGEVENS**		
	5.1	Vaststelling door het algemeen bestuur	19

1. Programmaplan SMG 2020

1.0 Financiële kerncijfers

De programmabegroting leidt tot onderstaand financieel resultaat.

	Programma-begroting 2020	Begrotingswijziging 2019	Jaarrekening 2018
Lasten	€ 710.401	€ 766.485	€ 580.870
Baten	€ 215.250	€ 230.999	€ 1.040.587
Saldo	€ -495.151	€ -535.486	€ 459.717

Financiële transitie in 2019

De komende maanden gaat intensief gewerkt worden aan de financiële transitie van de recreatieschappen Noord-Holland. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Het implementeren van het in ontwikkeling zijnde Missie-Visie-traject en dat vertalen naar een begroting conform BBV
- Het uitwerken van bijpassende doelen, prestaties en taken
- Aansluiting tussen begroting en beheerplannen. In 2018 is een nieuw beheerplan opgesteld door bureau Cyber voor de gebieden en voorzieningen van SMG. Het beheerplan maakt inzichtelijk wat de gemiddelde jaarlijkse kosten voor dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen zijn. Als gevolg van een wijziging van de BBV-regels dienen toekomstige vervangingsinvesteringen te worden geactiveerd. Het algemeen bestuur heeft hiervoor in 2018 het beleid aangepast door het opstellen van een gewijzigde financiële verordening en een nota Activeren Waarderen en Afschrijven. Toekomstige vervangingsinvesteringen zullen hierdoor worden geactiveerd en de kapitaallasten worden in het daaropvolgende begrotingsjaar verwerkt in de begroting. De eerste grote vervangingsinvesteringen vinden overigens de aankomende 10 jaar nog niet plaats.

Verder komt de vernieuwing en aanscherping van de P&C-cyclus aan de orde alsmede het vernieuwen van de risicoanalyse en nadere onderbouwing van het weerstandsvermogen. De begroting 2021 moet dan geheel BBV-conform zijn.

Om dat te bereiken gaan we de komende maanden met de participanten in overleg. Op basis van de uitkomsten van dat overleg wordt dit najaar een “dummy-begrotingswijziging 2020 nieuwe stijl” aan de participanten gepresenteerd.

1.1 Achtergrond

Recreatieschap Spaarnwoude, onderdeel Stichting Mainport en Groen (SMG), bestaat uit de volgende deelgebieden in de Haarlemmermeer: Park Vijfhuizen, Carré West, Carré Zuid, Plesmanhoek, Buitenschot en het parkeerterrein bij de Groene Weelde. Het beheer wordt gefinancierd uit een jaarlijkse onttrekking uit de bestemmingsreserve SMG, een aanvullende subsidie van Schiphol (voor een deel van de kosten voor het extra beheer van Buitenschot) en door inkomsten uit het gebied.

Programma 2020 in afstemming met visie Spaarnwoude Park 2040

De SMG-gebieden zijn sober en doelmatig ingericht. De kansen voor ontwikkeling van natuur en recreatie in de SMG-gebieden zijn dan nog niet volledig benut. In 2019 worden een aantal ontwikkelprojecten afgerond, zoals de landschapsinrichting van Tennet en de erfpachtoverdracht Tuinen van West. Nieuwe investeringen zijn zinvol om te doen in samenhang met de andere gebieden en als de ambities vastliggen. Het programmaplan van 2020 zal daarom nog worden gewijzigd na vaststelling van de visie Spaarnwoude Park 2040 (begin 2020). Dan wordt meer inhoud toegevoegd op basis van het MJOP en MJIP. Ook wordt in MRA-verband met landschapsateliers de toekomst van het landschap met uiteenlopende thema's als woningbouw, energietransitie, natuurwaarden, recreatiebeleving en klimaatadaptatie in kaart gebracht. Dit brengt naar verwachting ook toekomstige ontwikkelprojecten- en financiering met zich mee.

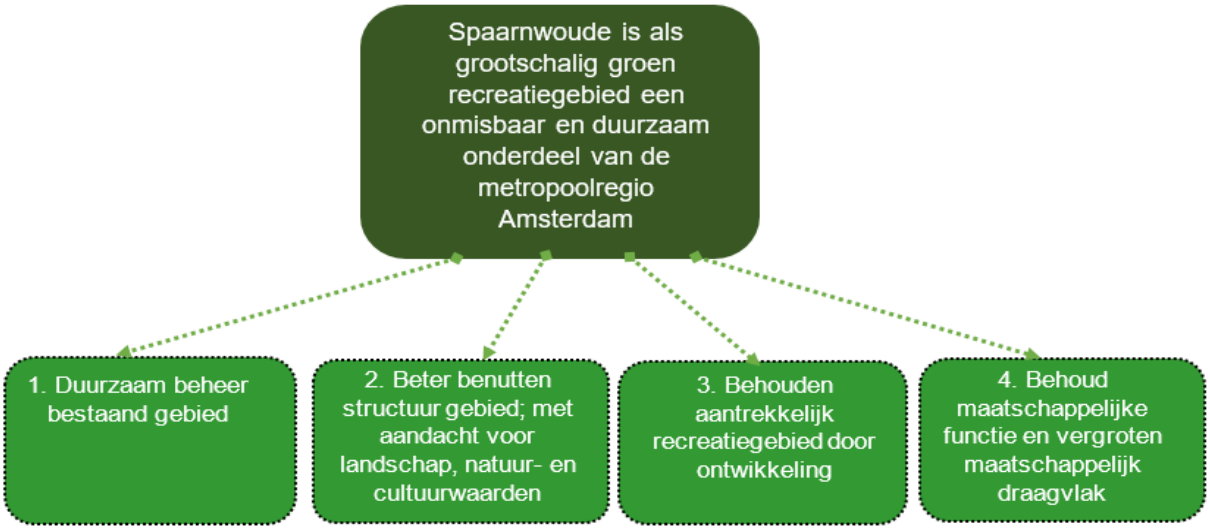
1.2 Financiële uitgangspunten programmabegroting 2020

- **Indexatie**: De reguliere baten en lasten zijn verhoogd (met uitzondering van afschrijvingen en rente) met een index van 1,5% voor 2019 gebaseerd op inflatiecijfer CBS (CPI nov. 2017). De participantenbijdrage is ook verhoogd met deze index.
- **Korting tarieven** Recreatie Noord-Holland (RNH): in de programmabegroting van 2019 is net als in voorgaande jaren het uitgangspunt een korting van 2% op de tarieven van RNH.
- **Aansluiting begroting met de meerjarenplanning beheer:**
  De door een extern bureau (Cyber) opgestelde meerjarenraming beheer (zie paragraaf 1.1) en de begrotingssystematiek van het recreatieschap sluiten nog niet volledig op elkaar aan. Er wordt hard gewerkt aan het aansluiten van de werkwijze van het schap en de methodologie van de meerjarenraming. Voor de begroting 2021 moet dit op orde zijn. Vooralsnog wijkt de begroting op onderstaand punt van de meerjarenraming beheer:

  ● voor het berekenen van het gemiddeld jaarlijks noodzakelijke bedrag dat nodig is voor het uitvoeren van groot onderhoud en investeringen hanteert het schap een horizon van 10 jaar, en de meerjarenraming een horizon van 50 jaar. Dit leidt tot verschillen in de meerjarenraming. Dit levert geen problemen op zolang het schap de systematiek, zoals gepland, binnen afzienbare gelijk trekt.

1.3 Doelenboom Recreatieschap Spaarnwoude

Voor Spaarnwoude is een doelenboom opgesteld op basis van de taken van de gemeenschappelijke regeling en het gevoerde beleid van het recreatieschap. De doelenboom is het jaarlijks het vertrekpunt voor het opstellen van het programma van het recreatieschap. Dit jaarlijkse programma van het recreatieschap heeft als hoofddoel het vormen van een onmisbaar en duurzaam groen recreatiegebied als onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam. De doelenboom krijgt een nieuwe vorm bij het opstellen van de toekomstvisie Spaarnwoude Park 2040.

1.4 Meerjarenperspectief

De volgende ontwikkelingen zijn de komende jaren van invloed op de uit te voeren taken en de daarvoor beschikbare middelen:

Koppeling met doel	Ontwikkelstappen
1, 2, 3 & 4	Het laten vaststellen van de visie, inclusief het meerjaren investeringsplan en het meerjaren onderhoudsplan. Naar verwachting vindt dit halverwege 2020 plaats. Vervolgens ligt de nadruk op het
1	Nieuwe beheermethodiek op CROW-niveau B toepassen als sturingsmodel voor het beheer van het gebied.
1	Verder verbeteren financiële rapportage en sturing
1 & 4	Tennet heeft een 380 KV leiding door het gebied gerealiseerd, hierin zijn ze begeleid door het recreatieschap. In 2018 is wederom gewerkt aan het opstellen van een landschapsplan, waarmee de omgeving rondom de masten weer hersteld wordt. De daadwerkelijke uitvoering start vanaf 2019, vanwege de financiële afwikkeling en omdat zaaien en planten alleen zinvol is in bepaalde seizoenen (incl. afstemming werkzaamheden tijdens evenementen). Financiering loopt via deelgebied SGP.

1.5 Programma accenten 2020

Specifiek liggen de belangrijkste accenten voor het programma van het schap voor SMG in 2020 op:

Koppeling met doel	Programma-accent
1, 2, 3 & 4	Vaststellen van een integrale visie op het gebied. Een integrale lange termijn visie is nodig om: • Richting te geven aan toekomstige ontwikkelingen. • Als bestuur van het recreatieschap een integrale afweging te maken tussen natuur en recreatie. • Het wenselijke niveau voor beheer en onderhoud te bepalen. • Besluiten te nemen over het in evenwicht brengen van de kosten en opbrengsten op middellange en lange termijn. Het betrekken van stakeholders is een belangrijk onderdeel van het proces om te komen tot een integrale visie. Hiermee geeft het schap ook richting aan huidige gebruiken met participatie & omgevingsmanagement.
1	Doorvoeren activering investeringen en vaststellen beleid ten aanzien van reserves. Toekomstige vervangingsinvesteringen zullen hierdoor worden geactiveerd en de kapitaallasten worden in het daaropvolgende begrotingsjaar verwerkt in de begroting. In SMG staan dergelijk grote vervangingsinvesteringen (>100.000) de aankomende jaren niet op de planning.
1, 3 & 4	In overleg met de gemeente Haarlemmermeer zoeken naar ondernemer horeca / multifunctionele ruimte Plesmanhoek

2. PROGRAMMABEGROTING

2.1 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BEGROTINGSJAAR 2020

	Begroting 2020			Begroting 2019			Rekening 2018		
Deelprogramma	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**
1 Gebiedsbeheer	600.621	213.650	- 386.971	591.628	209.399	- 382.229	462.303	1.023.845	561.542
2 Toezicht	42.813	-	- 42.813	41.960	-	- 41.960	39.517	-	- 39.517
3 Financiën	20.816	1.600	- 19.216	20.265	1.600	- 18.665	24.780	2.102	- 22.678
4 Bestuursadvisering	21.357	-	- 21.357	20.932	-	- 20.932	21.831	-	- 21.831
5 Secretariaat	7.119	-	- 7.119	6.977	-	- 6.977	5.874	-	- 5.874
6 Communicatie	12.573	-	- 12.573	12.323	-	- 12.323	12.503	-	- 12.503
7 Inrichting & ontwikkeling	5.102	-	- 5.102	72.400	20.000	- 52.400	14.062	14.639	577
Bijdrage participanten		-	-		-	-		-	-
Totaal lasten en baten	**710.401**	**215.250**	**- 495.151**	**766.485**	**230.999**	**- 535.486**	**580.870**	**1.040.587**	**459.717**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**- 495.151**			**- 535.486**			**459.717**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging bestemmingsreserve SMG	53.786	-	53.786	296.857	-	296.857	121.133	-	121.133
Onttrekking bestemmingsreserve SMG	-	495.045	- 495.045	-	491.241	- 491.241	-	558.421	- 558.421
Toevoeg best reserve SMG investering	-	-	-	-	-	-	132.518	-	132.518
Onttrek best reserve SMG investering	-	-	-	-	288.282	- 288.282	-	114.790	- 114.790
Toevoeg best reserve SMG MH17	-	-	-	-	-	-	900.000	-	900.000
Onttrek best reserve SMG MH17	-	53.892	- 53.892	-	52.820	- 52.820	-	20.722	- 20.722
Totaal lasten en baten	**764.187**	**764.187**	-	**1.063.342**	**1.063.342**	-	**1.734.520**	**1.734.520**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**764.187**	**764.187**	**-**	**1.063.342**	**1.063.342**	**-**	**1.734.520**	**1.734.520**	**-**

2.2 MEERJARENRAMING

index: 2,03% cf programmabegroting 2020

Deelprogramma		**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
	Lasten						
1. Gebiedsbeheer	regulier	451.898	461.072	470.432	479.982	489.726	499.667
	reservering dotatie voorziening groot onderhoud	148.723	148.723	148.723	148.723	148.723	148.723
	regulier grootonderhoud	103.966	97.274	82.111	106.318	138.368	249.425
	onttrekking voorziening groot onderhoud	-103.966	-97.274	-82.111	-106.318	-138.368	-249.425
	saldo beheer	**600.621**	**609.795**	**619.155**	**628.705**	**638.449**	**648.390**
2. Toezicht	regulier	**42.813**	**43.682**	**44.569**	**45.474**	**46.397**	**47.339**
3. Financien	regulier	23.763	24.245	24.737	25.239	25.751	26.274
	verlaging opslag tarieven RNH	-2.947	-3.007	-3.068	-3.130	-3.194	-3.259
	saldo financiën	**20.816**	**21.238**	**21.669**	**22.109**	**22.557**	**23.015**
4. Bestuursadvisering	regulier	21.357	21.791	22.233	22.684	23.144	23.614
	saldo bestuursadvisering	**21.357**	**21.791**	**22.233**	**22.684**	**23.144**	**23.614**
5. Secretariaat	regulier	**7.119**	**7.264**	**7.411**	**7.561**	**7.714**	**7.871**
6. Communicatie	regulier	**12.573**	**12.828**	**13.088**	**13.354**	**13.625**	**13.902**
7. Inrichting en Ontwikkeling	regulier	5.102	5.206	5.312	5.420	5.530	5.642
	saldo inrichting & ontwikkeling	**5.102**	**5.206**	**5.312**	**5.420**	**5.530**	**5.642**
	totaal lasten	**710.401**	**721.804**	**733.437**	**745.307**	**757.416**	**769.773**
	Baten						
1. Gebiedsbeheer	regulier	213.650	217.987	222.412	226.927	231.534	236.234
3. Financien	regulier	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600
	Bijdrage participanten	-	-	-	-	-	-
	totaal baten	**215.250**	**219.587**	**224.012**	**228.527**	**233.134**	**237.834**
	resultaat voor bestemming	**-495.151**	**-502.217**	**-509.425**	**-516.780**	**-524.282**	**-531.939**

	jaar	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
	bestemmingsreserve SMG	5.222.334	4.774.009	4.319.570	3.858.892	3.391.851	2.918.315
	bestemmingsreserve investeringen SMG	-	-	-	-	-	-
	bestemmingsreserve beheer monument MH17	772.566	718.674	663.688	607.586	550.345	491.942
	weerstandsvermogen	-	-	-	-	-	-
	reserves/fondsen per 31-12	5.994.900	5.492.683	4.983.258	4.466.478	3.942.196	3.410.257
	voorziening grootonderhoud	323.157	374.606	441.218	483.623	493.978	393.276
	Stand reserves en voorziening ultimo jaar	**6.318.057**	**5.867.289**	**5.424.476**	**4.950.101**	**4.436.174**	**3.803.533**

3. OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	348.201	341.271	211.083
Inzet RNH regulier	103.697	101.634	101.134
Dotatie voorziening groot onderhou	148.723	148.723	-
Groot onderhoud	103.966	20.323	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 103.966	- 20.323	-
Totaal lasten regulier	**600.621**	**591.628**	**312.217**
Baten:			
Opbrengsten regulier	213.650	209.399	147.046
Totaal baten regulier	**213.650**	**209.399**	**147.046**
Saldo regulier	**- 386.971**	**- 382.229**	**- 165.171**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	146.294
Inzet RNH incidenteel	-	-	3.792
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**150.085**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	876.799
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**876.799**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**726.714**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 386.971**	**- 382.229**	**561.542**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	inventarisatie uitgevoerd voor actualisering meerjarenraming	x		x	
uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
uitgeven en reguleren vergunningen/gebruiksovereenkomsten	naleving gecontroleerd	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandeling klachten	klachten tijdig behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	vrijwilligersprojecten door Stichting MEER groen begeleid, werkvoorzieningsschap ingehuurd voor beheerwerkzaamheden.			x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x
inschakelen agrariërs bij beheer	agrariërs ingeschakeld bij beheer waar mogelijk	x		x	

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	8.306	8.140	9.817
Inzet RNH regulier	34.507	33.820	29.700
Totaal lasten regulier	**42.813**	**41.960**	**39.517**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 42.813**	**- 41.960**	**- 39.517**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 42.813**	**- 41.960**	**- 39.517**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	toezicht uitgevoerd conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	rol gastheer vervuld	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	4.772	4.740	1.500
Inzet RNH regulier	18.991	18.613	24.123
Totaal lasten regulier	**23.763**	**23.353**	**25.623**
Baten:			
Opbrengsten regulier	1.600	1.600	2.102
Totaal baten regulier	**1.600**	**1.600**	**2.102**
Saldo regulier	**- 22.163**	**- 21.753**	**- 23.520**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	2.347
Inzet RNH incidenteel	- 2.947	- 3.088	- 3.189
Totaal lasten incidenteel	**- 2.947**	**- 3.088**	**- 842**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**2.947**	**3.088**	**842**
Saldo Financiën	**- 19.216**	**- 18.665**	**- 22.678**

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	-2.947	-	-2.947
	-2.947	-	-2.947

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen volgens schatkistbankieren	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van het gewenste weerstandsvermogen	weerstandsvermogen herijkt	x		x	

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Verlaging opslag tarieven RNH	Dit is een verlaging van de opslag op de tarieven van RNH, die dient ter dekking van het personeelsrisico. Per saldo betreft het een korting van 2% op de tarieven van RNH.	x			

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	2.502	2.452	862
Inzet RNH regulier	18.855	18.480	20.740
Totaal lasten regulier	**21.357**	**20.932**	**21.602**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 21.357**	**- 20.932**	**- 21.602**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	229
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**229**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**- 229**
Saldo Bestuursadvisering	**- 21.357**	**- 20.932**	**- 21.831**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	actuele lopende zaken zijn in de bestuursvergadering behandeld en er zijn besluiten genomen	x			
relatiebeheer participanten en overige relevante stakeholders	ambtenaren en bestuurders tevreden over dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	belangen schap behartigd; gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen vlot en adequaat beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma grotendeels uitgevoerd binnen de gestelde kaders; afwijkingen verantwoord in najaarsrapportage en jaarrekening	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van het programma aan de hand van de schapsdoelen (in de jaarrekening en de begrotingswijziging)	x	x	x	x
juridische advisering	juridisch advies ingezet	x			

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	7.119	6.977	5.874
Totaal lasten regulier	**7.119**	**6.977**	**5.874**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 7.119**	**- 6.977**	**- 5.874**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 7.119**	**- 6.977**	**- 5.874**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	extra aandacht besteed aan communicatie met griffies omtrent de jaarstukken van het schap	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	4 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	4.361	4.274	4.974
Inzet RNH regulier	8.212	8.049	7.529
Totaal lasten regulier	**12.573**	**12.323**	**12.503**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 12.573**	**- 12.323**	**- 12.503**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 12.573**	**- 12.323**	**- 12.503**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie gegeven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
promoten gebied	behoud en uitbreiding van de relatie met diverse doelgroepen uit de communicatiestrategie		x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	nieuwe website gelanceerd	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	5.102	5.000	8.055
Totaal lasten regulier	**5.102**	**5.000**	**8.055**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	8.633
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**8.633**
Saldo regulier	**- 5.102**	**- 5.000**	**577**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	62.400	3.980
Inzet RNH incidenteel	-	5.000	2.027
Totaal lasten incidenteel	**-**	**67.400**	**6.007**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	20.000	-
Project subsidies	-	-	6.007
Totaal baten incidenteel	**-**	**20.000**	**6.007**
Saldo incidenteel	**-**	**- 47.400**	**-**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 5.102**	**- 52.400**	**577**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
organiseren ondernemersoverleg	ondernemers betrokken bij schap				x
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop				x
juridische advisering	juridisch advies en toetsing uitgevoerd indien noodzakelijk	x	x	x	x
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
grondverwerving en grondruil	grondtransacties in goede afstemming met partners			x	
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	succesvolle exploitaties		x	x	
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap			x	

Totaal

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	368.142	360.877	228.237
Inzet RNH regulier	196.483	192.573	197.154
Dotatie voorziening groot onderhou	148.723	148.723	-
Groot onderhoud	103.966	20.323	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 103.966	- 20.323	-
Totaal lasten regulier	**713.348**	**702.173**	**425.391**
Baten:			
Opbrengsten regulier	215.250	210.999	157.781
Totaal baten regulier	**215.250**	**210.999**	**157.781**
Saldo regulier	**- 498.098**	**- 491.174**	**- 267.610**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	62.400	152.621
Inzet RNH incidenteel	- 2.947	1.912	2.858
Totaal lasten incidenteel	**- 2.947**	**64.312**	**155.479**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	20.000	876.799
Project subsidies	-	-	6.007
Totaal baten incidenteel	**-**	**20.000**	**882.806**
Saldo incidenteel	**2.947**	**- 44.312**	**727.327**
Saldo Totaal	**- 495.151**	**- 535.486**	**459.717**

4. OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	196.483	192.573	197.154
Bestuurskosten	2.502	2.452	862
Kantoorkosten	7.200	7.056	5.849
Vervoerskosten	6.879	6.742	8.228
PR & marketing	4.361	4.274	4.974
Bedrijfskosten	344.039	337.192	212.364
Projectkosten	- 2.947	64.312	126.438
Groot onderhoud	103.966	20.323	-
Afschrijvingen	3.161	3.161	-
Rentekosten	-	-	-
Dotatie voorziening groot onderhoud	148.723	148.723	-
Onttrekking voorziening groot onderhoud	- 103.966	- 20.323	-
Bijzondere baten en lasten	-	-	25.000
Totaal lasten	**710.401**	**766.485**	**580.870**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	27.193	26.652	16.570
Financiële baten	1.600	1.600	2.102
Overige opbrengsten	186.457	202.747	1.015.907
Project subsidies	-	-	6.007
Totaal baten	**215.250**	**230.999**	**1.040.587**
Resultaat deelprogramma's	**- 495.151**	**- 535.486**	**459.717**
Bijdrage participanten	-	-	-
Resultaat voor bestemming	**- 495.151**	**- 535.486**	**459.717**
Resultaatbestemming			
Toevoeging bestemmingsreserve SMG	53.786	296.857	121.133
Onttrekking bestemmingsreserve SMG	- 495.045	- 491.241	- 558.421
Toevoeg best reserve SMG investering	-	-	132.518
Onttrek best reserve SMG investering	-	- 288.282	- 114.790
Toevoeg best reserve SMG MH17	-	-	900.000
Onttrek best reserve SMG MH17	- 53.892	- 52.820	- 20.722
Resultaat na bestemming	**-**	**-**	**-**

5. OVERIGE GEGEVENS

5.1 Vaststelling door het algemeen bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Spaarnwoude in de openbare vergadering van 11 juli 2019.

Voorzitter,
A. Tekin

6. BIJLAGE

6.1 Investeringsoverzicht 2020

Omschrijving	Begroting 2020 in €	Begroting 2019 in €
Verbeteren evenemententerrein	€ -	€ 47.400
Kwaliteitsverbetering Plesmanhoek	€ -	€ 20.000
TOTAAL	**€ -**	**€ 67.400**

De kosten betreffende de projecten grootonderhoud en verbetering evenemententerrein worden onttrokken uit de bestemmingsreserve S.M.G. (verv)- investeringen. De kosten van de recreatiemonitor komen ten laste van de exploitatierekening.

recreatieschap twiske-waterland

Postbus 2571, 2002 RB Haarlem
Genieweg 46a, Velsen-Zuid
Telefoon 023 – 520 28 20
info@recreatienoordholland.nl
www.twiske-waterland.nl
K.v.K. 58592199

Aan de raden van de deelnemende gemeenten en provinciale staten

Velsen-Zuid : 8 april 2019
Uw kenmerk : --
Ons kenmerk : U20190327 wh
Projectnummer : --
Onderwerp : Uitnodiging zienswijze jaarstukken Twiske-Waterland
Bijlage(n) : 10
Behandeld door : Jasper Beekhoven telefoon 06 – 53 63 01 18

Geachte raads- en statenleden,

Hierbij bied ik u de voorlopige jaarstukken aan van Recreatieschap Twiske-Waterland. Deze bestaan op grond van de huidige regeling, uit stukken voor zowel Het Twiske als Landschap Waterland. Conform het bepaalde in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen nodig ik u uit om binnen 2 maanden uw zienswijze op de jaarrekeningen 2018, de begrotingswijzigingen 2019 en de programmabegrotingen 2020 naar voren te brengen.
Het dagelijks bestuur heeft deze stukken in haar vergadering van 4 april 2019 voorlopig vastgesteld.

Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin uw zienswijze is vervat bij de ontwerp-begrotingen en -rekeningen, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het algemeen bestuur neemt op 20 juni a.s. een besluit om de jaarstukken vast te stellen. Deze worden vóór 15 juli 2019 toegezonden ter goedkeuring aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Wanneer u vragen hebt of toelichting op de stukken wenst, kunt u contact op te nemen met de heer Teeuw, manager Financiën a.i. (tel. 023-5202820).

Met vriendelijke groet,
namens het dagelijks bestuur van Recreatieschap Twiske-Waterland,

Kees Rood
Programmamanager Recreatie Noord-Holland NV

Recreatieschap Twiske-Waterland is een samenwerkingsverband van de provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad. Het beheerbureau is gevestigd aan de Noorderlaaik 1 in Oostzaan.

Recreatie Noord-Holland NV legt in opdracht van het bestuur van Recreatieschap Twiske-Waterland recreatieve voorzieningen aan zoals fiets-, wandel- en vaarroutes en verzorgt het beheer en onderhoud van Groengebied Purmerland en recreatiegebied het Twiske.

2018: Twiske in vogelvlucht

Net boven Amsterdam Noord, tussen Landsmeer en Oostzaan in, vind je het prachtige natuur- en recreatiegebied Het Twiske. In Het Twiske ligt een grote recreatieplas midden in het groen. Een ideaal gebied om te fietsen, wandelen, skeeleren, pootje baden, zwemmen, varen, kanoën en nog veel meer. Lees de volledige jaarrekening op www.twiske-waterland.nl/bestuur.

Wat hebben we gerealiseerd?

Herstel Twiske Molen

Twiske molen is prachtig gerestaureerd nadat de kap en wieken in 2016 tijdens een najaarsstorm er waren afgewaaid.

Twiske Poort

Het schap heeft de komst van een pannenkoekenrestaurant en een klimpark voorbereid. Beiden gaan in 2019 open.

Onderwaterduikpark

Door duikvereniging Potti Diving is een onderwaterduikpark aangelegd.

Nieuw Piratenschip

Het Piratenschip op de Avonturenspeelplaats in Het Twiske is geopend. Het Twiske heeft de piratenboot cadeau gekregen van de organisatie van het muziekfestival 'Pleinvrees'.

Hoe staat het schap er voor?

Financieel gezien heeft het recreatieschap de begroting op orde. Er is evenwicht tussen de baten en lasten. Incidenteel zijn er hogere uitgaven voor groot onderhoud. Op de lange termijn is daarvoor voldoende geld beschikbaar. Het Twiske is dan ook klaar voor de toekomst!

Financieel resultaat
x1000,-

Kerngegevens

2017 — 1,2 mln. bezoeken

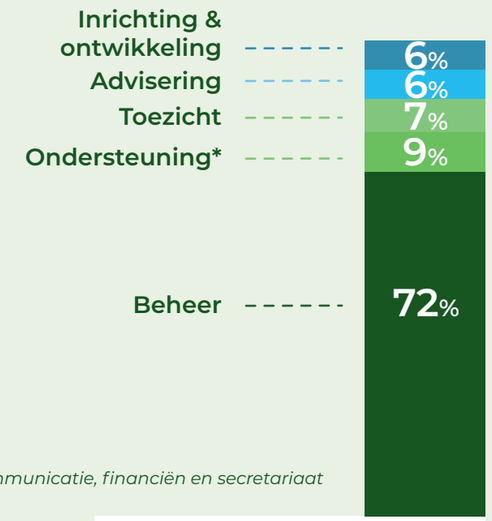
7,6 waardering gebruikers

3.500 volgers

30+ verenigingen actief

3 grote evenementen

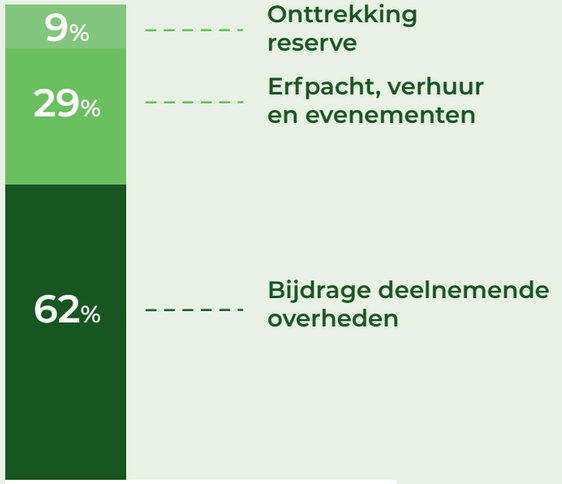
Waar ging het geld naartoe?

* Communicatie, financiën en secretariaat

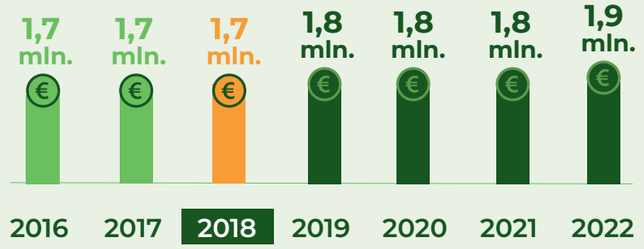
totaal € 2,8 mln.

Waar kwam het geld vandaan?

totaal € 2,8 mln.

Bijdrage deelnemende overheden

Reserves

totaal € 2,9 mln.

Algemene reserve

2,1 mln.

Investeringsruimte

0,8 mln.

recreatieschap twiske-waterland

TWISKE-WATERLAND
JAARREKENING
ONDERDEEL TWISKE

2018

Velsen-Zuid, 4-4-2019

INHOUDSOPGAVE blz.

INLEIDING **3**

DEEL 1: PROGRAMMAVERANTWOORDING 2018

1.0 Kerncijfers **4**
1.1 Highlights **4**
1.2 Beleidsverantwoording **5**
1.3 Wat is er gedaan in 2018? **5**
1.4 Kort overzicht financiën **6**
1.5 Financiële resultaat **6**
1.5.1 Twiske Poort 7
1.5.2 WoB verzoeken 7
1.5.3 Financiën lange termijn 7
1.5.4 Resultaat 2018 regulier 8
1.5.5 Resultaat 2018 incidenteel 8
1.5.6 Resultaat 2018 totaal 8
1.5.7 Reserves 9
1.5.8 Overzicht participantenbijdrage 10
1.6 Financieel beheer **11**
1.6.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 11
1.6.2 Onderhoud kapitaalgoederen 12
1.6.3 Financiering 15
1.6.4 Bedrijfsvoering 15
1.6.5 Verkorte balans 16

DEEL 2: FINANCIËLE VERANTWOORDING PROGRAMMA 2018

2.1 Balans per 31 december 2018 **18**
2.1.1 Activa 18
2.1.2 Passiva 19
2.1.3 Waarderingsgrondslagen 20
2.1.4 Toelichting op de balans 22
2.2 Overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2018 **26**
2.3 Toelichting op de baten en lasten per deelprogramma **27**
2.3.1 Gebiedsbeheer 27
2.3.2 Toezicht 30
2.3.3 Financiën 31
2.3.4 Bestuursadvisering 33
2.3.5 Secretariaat 35
2.3.6 Communicatie 36
2.3.7 Inrichting en ontwikkeling 37
2.3.8 Totaal 39
2.4 Overzicht baten en lasten per kostensoort **40**
2.5 Wet FIDO modelstaten A en B **41**

DEEL 3: OVERIGE GEGEVENS

3.1 Samenstelling van het Algemeen Bestuur **44**
3.2 Controleverklaring **45**
3.3 Vaststelling door het Algemeen Bestuur **49**

BIJLAGEN

Bijlage I Investerings- en financieringsstaat over 2018 51
Bijlage II Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2018 52
Bijlage III Gebeurtenissen na balansdatum 53
Bijlage IV Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing 54
Bijlage V WNT-verantwoording 2018 58

Inleiding

Net boven Amsterdam Noord, tussen Landsmeer en Oostzaan in, vind je het prachtige natuur- en recreatiegebied Het Twiske. In Het Twiske ligt een grote recreatieplas midden in het groen. Een ideaal gebied om te fietsen, wandelen, skeeleren, pootje baden, zwemmen, varen, kanoën en nog veel meer.

In Het Twiske zijn kiosken en twee restaurants met terrasjes. Eén van de restaurants ligt aan een gezellige, knusse haven, waar je ook allerlei soorten bootjes kan huren. Voor kinderen is in Het Twiske een speelsloot en een avonturenspeelplaats met buizenfort, kabelbaan en pontjes over het water. Geniet tijdens een mooie wandeling van de mooie natuur in Het Twiske en wie weet sta je oog in oog met een Schotse Hooglander.

Recreatiegebied Het Twiske ligt aan de noordrand van Amsterdam, tussen Landsmeer en Oostzaan. De provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Purmerend, Oostzaan en Landsmeer dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en de ontwikkeling van dit gebied. Dat doen ze door te participeren in een Gemeenschappelijke Regeling.

Deel 1: Programmaverantwoording 2018

1.0 Kerncijfers

Resultaat 2018 totaal

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	2.802.789	2.792.787	**-10.002**
Baten	2.553.131	2.529.962	**23.169**
Saldo	**-249.658**	**-262.825**	**13.167**

Het voordeel is met name ontstaan door enkele incidentele voordelen; met name hogere baten uit betaald parkeren. Deze cijfers worden in paragraaf 1.5 toegelicht.

Participantenbijdrage

	2017	**+ index**	**2018**
Indexatie		0,65%	
Provincie Noord-Holland	€ 995.576	€ 6.471	**€ 1.002.047**
Gemeente Amsterdam	€ 405.478	€ 2.636	**€ 408.114**
Gemeente Landsmeer	€ 29.331	€ 191	**€ 29.522**
Gemeente Oostzaan	€ 13.803	€ 90	**€ 13.893**
Gemeente Purmerend	€ 79.369	€ 516	**€ 79.885**
Gemeente Zaanstad	€ 201.877	€ 1.312	**€ 203.189**
Totaal participantenbijdrage	**€ 1.725.434**	**€ 11.216**	**€ 1.736.650**

1.1 Highlights

Herstel Twiske Molen
Door een zomerstorm in 2017 was de kap van Twiske Molen afgewaaid. Met behulp van experts op het gebied van molenbouw en de verzekering is de kap hersteld Na de zomer is de molen weer operationeel.

Evenementen
Het evenementenseizoen is in 2018 goed verlopen. De gemeenten Landsmeer en Oostzaan samen, staan 5 geluidsdagen per jaar toe in het Twiske. In 2018 zijn 4 geluidsdagen gebruikt. Het evenement Lente Kabinet is voor het eerst tweedaags georganiseerd. Welcome to the Future en Pleinvrees duurden elk 1 dag. Alle evenementen hebben vele enthousiaste bezoekers kennis laten maken met het Twiske.

Nieuwe voorzieningen
Door duikvereniging Potti Diving is in de Stotersplas een onderwaterduikpark aangelegd. Het duikpark bestaat uit een serie van objecten en hindernissen die door de duikers gevolgd worden om daarmee een parcours af te leggen onder water.

Twiske Poort
Op de voormalige locatie van de Blauwe Poort wordt onder de noemer Twiske Poort gewerkt aan een nieuwe recreatieve voorziening. In 2018 is een paviljoen opgebouwd waar in 2019 de laatste hand wordt gelegd. In het paviljoen wordt een pannekoekenrestaurant geopend. Voor het naastgelegen terrein is een ondernemer geworven die daar in 2019 een klimpark gaat bouwen.

1.2 Beleidsverantwoording

Het bestuur van het recreatieschap bestaat uit vertegenwoordigers van de omliggende gemeenten. Het bestuur bepaalt de doelen en gebruiksregels voor de gebieden.

De doelen van het recreatieschap zijn gebaseerd op de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling, (waarop de hierboven genoemde hoofdtaken zijn gebaseerd), de doelen uit de visie en het gevoerde beleid van het recreatieschap. Dit is verder uitgewerkt in een doelenboom.

1.3 Wat is er gedaan in 2018?

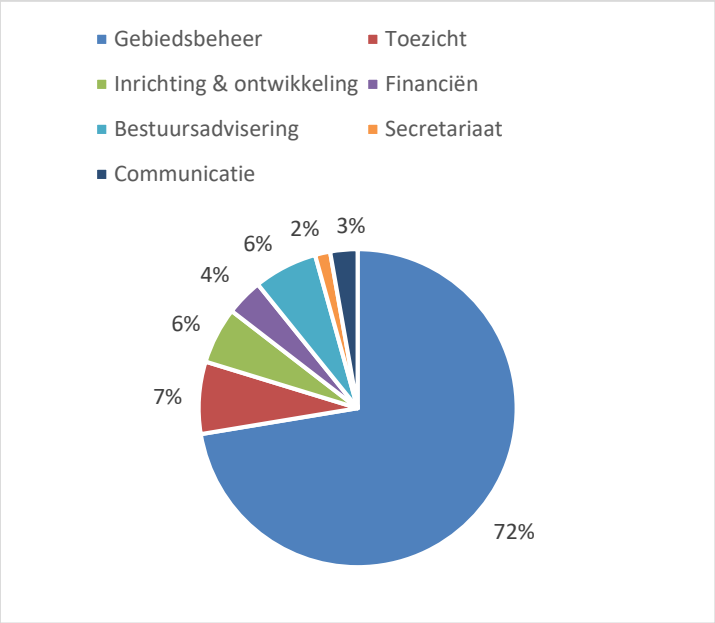
In het jaarprogramma werkt het recreatieschap aan het afronden van het recreatieve aanbod. In het kader van het ontwikkelen van recreatie, het maatschappelijke draagvlak, en het werven van inkomsten wil het recreatieschap twee locaties ontwikkelen. Het gaat om locaties die in het verleden een recreatieve invulling hebben gehad.

Twiske Poort is de locatie van de vroegere (meer dan 30 jaar oude) Blauwe Poort. Dit was in zijn hoogtijdagen een zeer populaire attractie. Helaas moest de Blauwe Poort i.v.m. de veiligheid in 2012 worden gesloten. Het bijbehorende restaurant is in 2015 door brandstichting verloren gegaan. In 2017 is er onder de naam Twiske Poort een wervingstraject uitgevoerd en zijn er twee ondernemers gevonden voor een nieuwe ontwikkeling. De eerste ondernemer vestigt hier een restaurant. De tweede ondernemer heeft voorbereiding getroffen om een klimpark te realiseren.

Op het Kure Jan strand heeft jaren een kiosk gestaan tot deze door ouderdom en vandalisme moest worden gesloten. Daarna zijn de opstallen verwijderd. Eind 2018 is een begin gemaakt met een wervingstraject die in 2019 wordt afgerond.

1.4 Kort overzicht financiën

De verschillende taken die het recreatieschap uitvoert zijn verdeeld over 7 deelprogramma´s. Naast beheer voert het recreatieschap een aantal taken uit op het gebied van bestuursadvisering, secretariële ondersteuning en financiële administratie, toezicht, communicatie, en ontwikkeling. De verdeling van de lasten over deze taken staat weergegeven in de grafiek hieronder.

De baten van het recreatieschap bestaan uit twee onderdelen, ten eerste de participantenbijdrage en ten tweede heeft het recreatieschap inkomsten uit de exploitatie van de gebieden, namelijk:

- Huur en erfpacht van exploitaties zoals Twiske haven en Paviljoen Twiske
- Gebruiksvergoedingen voor bijvoorbeeld muziekevenementen

1.5 Financiële resultaat 2018

De begroting van het recreatieschap bestaat uit twee onderdelen, de reguliere werkzaamheden en de incidentele werkzaamheden. Reguliere werkzaamheden bestaan uit het jaarlijkse beheer en andere vaste onderdelen van de werkzaamheden. Onder het incidentele programma van het recreatieschap worden aanvullende opdrachten van het bestuur uitgevoerd.

De aanvullende opdrachten worden gefinancierd door subsidies, eenmalige inkomsten of door een onttrekking aan de reserves van het recreatieschap. Deze aanvullende opdrachten tellen dan ook niet mee in de weging of het recreatieschap op termijn financieel gezond is. De belangrijkste indicator die aangeeft of het recreatieschap financieel gezond is, zijn de reguliere baten en lasten. Als die in evenwicht zijn, kunnen alle noodzakelijke werkzaamheden worden uitgevoerd. De aanvullende opdrachten zijn ‘extra’ en afhankelijk van de mogelijkheden om ze te financieren.

De reguliere baten en participantenbijdrage bij elkaar (ca. 2,35 mln) zijn ruimschoots voldoende om de jaarlijkse lasten voor beheer en de andere taken van het recreatieschap (ca. 2 mln) uit te voeren. En daarnaast is er ruimte om geld te reserveren voor groot onderhoud. De volgende paragraaf gaat daar uitgebreid op in.

De incidentele lasten van het recreatieschap waren in 2018 hoger dan begroot. De incidentele baten juist lager. Het groot onderhoud is conform programma en begroting uitgevoerd. De herontwikkeling van Twiske Poort koste meer dan begroot en de vergoeding van de verzekering was lager. Bovendien is er extern advies ingehuurd voor het afhandelen van een aantal WoB verzoeken. Dit wordt hieronder uitgebreid toegelicht.

1.5.1 Twiske Poort

in 2015 zijn de opstallen van de Blauwe Poort door brand verloren gegaan. Hierna is er onder de noemer Twiske Poort begonnen met de herontwikkeling. Hier ging een lang voortraject aan vooraf. Er moest een ondernemer gevonden worden voor een nieuwe exploitatie, herbouw van gebouw dat geëxploiteerd kan worden en het afhandelen van de vergoeding door de verzekering. Dit traject is in 2018 afgerond.

Er is een ondernemer geworven en de laatste hand wordt gelegd aan de opstallen. Bovendien gaat in 2019 een andere ondernemer een klimpark bouwen op dit terrein. In de tussentijd zijn er helaas meer kosten gemaakt dan begroot en is ook de uitkering van de verzekering lager. De lasten bestaan uit de kosten voor de bouw van een paviljoen (een voormalige strandtent), en de personele inzet voor het begeleiden van de werkzaamheden, werven van ondernemers en onderhandelingen met de verzekering.

Het paviljoen is in huur uitgegeven met optie tot koop.

1.5.2 WoB verzoeken

Eind 2017 en in 2018 heeft het recreatieschap enkele omvangrijke verzoeken gehad volgens de Wet Openbaarheid Bestuur (WoB). Het afhandelen van die verzoeken kost zeer veel tijd. Dit kon niet worden opgevangen binnen de beschikbare capaciteit. Daarom is externe hulp ingehuurd om alle beschikbare documentatie door te nemen op relevantie en toetsing aan de criteria die het WoB stelt. Daarnaast heeft het schap gebruik gemaakt van extern juridisch advies. Dit heeft in 2018 ruim € 30.000 gekost.

1.5.3 Financiën lange termijn

Op basis van de in 2016 vastgestelde GR hebben de participanten de wens uitgesproken om de begrotingen van Landschap Waterland en Het Twiske samen te voegen. De voorwaarde die de participanten hebben gesteld is dat er sprake moet zijn van een sluitende (meerjaren) begroting. Op basis van het resultaat van 2018 blijkt daarvan sprake te zijn.

In de voorgaande jaren heeft het recreatieschap meerdere maatregelen genomen om een evenwicht tussen de baten en lasten te bereiken. Er zijn bezuinigingen doorgevoerd, er is een investeringsprogramma ingezet om achterstallig onderhoud weg te werken, en er zijn nieuwe bronnen van inkomsten aangeboord. Dit alles heeft ertoe geleid dat het recreatieschap met de huidige participantenbijdrage het beheer en onderhoud uit kan voeren.

Daarbij moet rekening worden gehouden met de lange termijn. Vooral de lasten voor groot onderhoud variëren, het ene jaar is er weinig groot onderhoud, het volgende jaar bijvoorbeeld 3 bruggen tegelijk. Met behulp van een recent onderzoek naar het beheer dat is uitgevoerd door een extern bureau worden alle werkzaamheden planmatig uitgevoerd. Dit, samen met een inschatting van de nog te realiseren baten maakt het mogelijk om de verwachting voor de lange termijn weer te geven. Deze vind u in de meerjarenraming van de programmabegroting Twiske 2020.

1.5.4 Resultaat 2018 regulier

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	1.981.373	2.005.892	**24.519**
Baten	2.374.264	2.278.562	**95.702**
Saldo	**392.891**	**272.670**	**120.221**

Per saldo sluit het reguliere programma van het recreatieschap met een positief saldo dat ca € 120.000 hoger is dan begroot.

De lasten waren iets lager dan de begroting. De baten zijn fors hoger, vooral door de hogere inkomsten uit het betaald parkeren. 2018 had een lange, warme zomer waardoor heel veel recreanten het schap hebben bezocht.

1.5.5 Resultaat 2018 incidenteel

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	821.416	786.895	**-34.521**
Baten	178.867	251.400	**-72.533**
Saldo	**-642.549**	**-535.495**	**-107.054**

Het incidentele programma van het recreatieschap sluit met een overschrijding van ca € 107.000 door hogere baten en lagere lasten dan begroot.

Het incidentele programma bestond uit twee delen. Het groot onderhoud is uitgevoerd conform planning en binnen begroting. Hier waren geen over- of onderschrijdingen. Daarnaast is er veel aandacht besteed aan de herontwikkeling van de Twiske Poort. Dit project heeft meer gekost dan begroot, en de uiteindelijk ontvangen uitkering van de verzekering is lager dan vooraf geschat. Zie voor een uitgebreide toelichting de vorige pagina van deze bestuurssamenvatting.

1.5.6 Resultaat 2018 totaal

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	2.802.789	2.792.787	**-10.002**
Baten	2.553.131	2.529.962	**23.169**
Saldo	**-249.658**	**-262.825**	**13.167**

1.5.7 Reserves

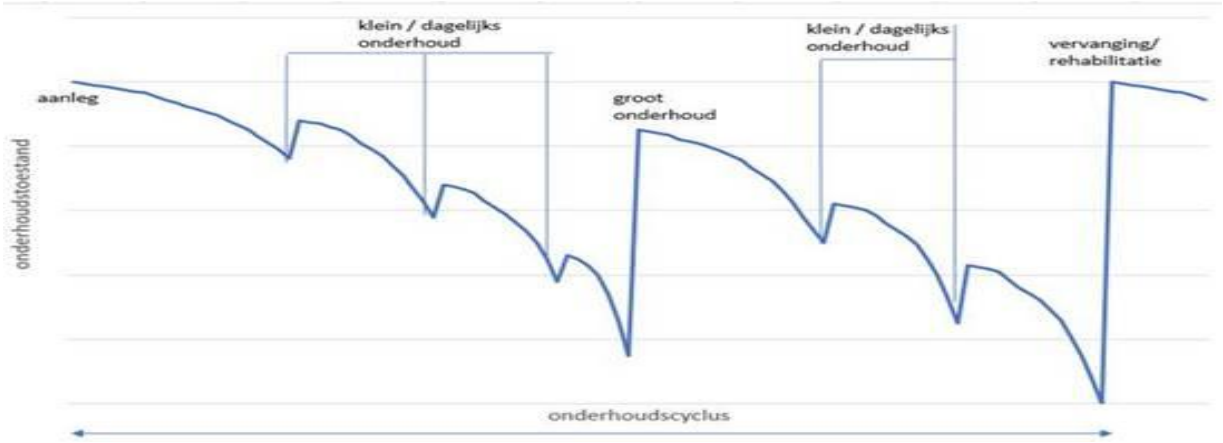
Stand van de reserves per	31-12-2018	31-12-2017	verschil
Algemene reserve	1.943.793	2.080.859	137.065-
Bestemmingsreserve investeringen	703.475	816.067	112.593-
Totaal	**2.647.268**	**2.896.926**	**249.658-**

Algemene reserve
Het minimaal benodigde weerstandsvermogen bedraagt € 467.000. Dit is vastgesteld naar aanleiding van een inventarisatie en kwantificatie van de risico's die zich kunnen voordoen in het gebied.

Uit de algemene reserve worden extra incidentele inspanningen gefinancierd. Er kunnen verschillende soorten incidentele projecten worden uitgevoerd, zoals op het gebied van gebiedsontwikkeling, inkomstenwerving of omvormingen. Voor deze projecten wordt dan een aanvullend budget uit de algemene reserve beschikbaar gesteld door het bestuur. Inzet van deze reserve is verwoord in de nota Reserves en Voorziening.

Bestemmingsreserve investeringen
De bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen wordt ingezet voor het investeren in groot onderhoud en vervanging van voorzieningen in het recreatiegebied. Beheer van het gebied vereist een duurzame basis in de begroting, waarbij groot onderhoud en vervangingen van bijvoorbeeld paden en bruggen structureel wordt gedekt. Een lage onderhoudskwaliteit leidt mogelijk tot schade, tot vermindering van het gebruik, een lagere waardering door bezoekers en tenslotte hogere kosten voor herstel.

De kosten voor het reguliere beheer en onderhoud zoals het maaien van gazons en het inzamelen van afval zijn jaarlijks redelijk constant. De kosten voor groot onderhoud en vervangingen daarentegen kennen jaarlijks grote schommelingen. Dit is het gevolg van de leeftijd van de verschillende gebieden waarbij na een bepaalde periode soms veel voorzieningen tegelijk dienen te worden onderhouden of vervangen. Onderstaande grafiek schetst een beeld van een onderhoudscyclus.

Voor een financieel stabiele situatie is het van belang dat er jaarlijks een voldoende groot deel wordt gespaard om de onvermijdelijke pieken in de jaren met veel groot onderhoud en vervangings-investeringen te kunnen opvangen. Vanaf 2019 volgt het schap een andere systematiek waardoor er minder pieken en dalen zijn. Dit wordt toegelicht in de begrotingswijziging 2019.

1.5.8 Overzicht participantenbijdrage

	2016	+ index	2017
Indexatie		0,67%	
Provincie Noord-Holland	€ 988.950	€ 6.626	**€ 995.576**
Gemeente Amsterdam	€ 402.779	€ 2.699	**€ 405.478**
Gemeente Landsmeer	€ 29.136	€ 195	**€ 29.331**
Gemeente Oostzaan	€ 13.711	€ 92	**€ 13.803**
Gemeente Purmerend	€ 78.841	€ 528	**€ 79.369**
Gemeente Zaanstad	€ 200.533	€ 1.344	**€ 201.877**
Totaal participantenbijdrage	**€ 1.713.950**	**€ 11.484**	**€ 1.725.434**

	2017	+ index	2018
Indexatie		0,65%	
Provincie Noord-Holland	€ 995.576	€ 6.471	**€ 1.002.047**
Gemeente Amsterdam	€ 405.478	€ 2.636	**€ 408.114**
Gemeente Landsmeer	€ 29.331	€ 191	**€ 29.522**
Gemeente Oostzaan	€ 13.803	€ 90	**€ 13.893**
Gemeente Purmerend	€ 79.369	€ 516	**€ 79.885**
Gemeente Zaanstad	€ 201.877	€ 1.312	**€ 203.189**
Totaal participantenbijdrage	**€ 1.725.434**	**€ 11.216**	**€ 1.736.650**

1.6 Financieel beheer

1.6.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover Recreatieschap Het Twiske beschikt om niet begrote kosten te dekken, bedraagt € 1,9 miljoen en wordt gevormd uit het fonds dat is ontstaan door de afkoopsom van het rijk. Een groot gedeelte van het exploitatietekort wordt uit dit fonds gedekt. De rentebaten zijn niet voldoende om het exploitatietekort te dekken, waardoor het fonds op termijn uitgeput zal raken. Om dit tegen te gaan zijn in de strategische visie ideeën uitgewerkt om de inkomsten te verhogen.

De risico's die zich kunnen voordoen bij het Twiske zijn in 2018 geïnventariseerd en gekwantificeerd. De kwantificering van de risico's heeft geleid tot een gewenst weerstandsvermogen van € 467.000. De huidige omvang van het fonds voldoet dus ruimschoots om de berekende risico's af te dekken. De uitwerking van bovenstaande is als bijlage opgenomen.
De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover Het Twiske beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij Het Twiske zijn in 2018 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen. Vanaf 2016 dienen volgens wijzigingen in de BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

	JR 2017	BGR 2018	JR 2018
netto schuldquote	-105%	-98%	-100%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-105%	-98%	-100%
solvabiliteitsrisico	85%	91%	97%
structurele exploitatieruimte	18%	11%	15%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende.
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.
Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

1.6.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Categorie Verhardingen

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 33 ha verharding in de vorm van gesloten verharding (asfalt) voor autorijbanen en fietspaden en half verharding voor voetpaden. Het kwaliteitsbeeld heeft volgens de CROW systematiek een niveau B waarbij er een verharding is zonder gaten maar waarin enkele ongevaarlijke kuilen of ribbels zijn toegestaan. De verharding is enigszins gebrokkeld en herstel locaties zijn duidelijk zichtbaar. Bij gladheid wordt de verharding niet gestrooid, wel is er een waarschuwingsbord aanwezig.

Voor 2019 zal er € 75.000,- uit de voorziening groot onderhoud onttrokken worden voor Groot Onderhoud aan gesloten verharding door deels overlagen van 4600 m2 fietspad en 6200 m2 parkeerplaatsen.

	Kapitaal	2019	2020	2021	2022	2023
Groot Onderhoud	8.044.444	75.000	108.000	122.000	159.000	78.000
Regulier budget		63.000	64.000	65.000	67.000	68.000

In 2018 zijn in het kader van Groot Onderhoud de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- 9800 m2 asfalt overlagen, 26000 m2 aanbrengen van slijtlaag en 2000 m1 scheuren vullen. Kosten € 299.500,- komen ten laste van de Algemene reserve.

Categorie groen, grasvegetatie

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 343 ha grasvegetatie in de vorm van intensieve- en extensieve grasvegetatie waarvan 84 ha is verpacht aan veehouders. Het kwaliteitsbeeld bij de intensieve vegetatie heeft volgens de CROW systematiek een niveau B waarbij beperkte schade aanwezig is door topdagen en enige schade door droogte acceptabel is. De maximale grashoogte is 10 cm en grasgroei rond obstakels is zichtbaar. Enige zwerfvuil is aanwezig. Het kwaliteitsbeeld bij extensieve vegetatie heeft een niveau ambitie. De vegetatie heeft veel variatie waarbij enige storingsvegetatie aanwezig is. Er is geen zwerfvuil aanwezig.

Voor 2019 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud.

	Kapitaal	2019	2020	2021	2022	2023
Regulier budget		154.000	157.000	160.000	163.000	167.000

Categorie Water

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 199 ha oppervlakte water. Het kwaliteitsbeeld heeft volgens de CROW systematiek een niveau A-B waarbij de inrichting met waarschuwingsborden aan de wettelijke eisen voldoen. Het zwemwater (Whvbz) en de keur van het Waterschap (HHNK) voldoet aan de minimale wettelijke eisen. Voor 2019 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud. Daarnaast zal er € 5.000,- uit de voorziening groot onderhoud onttrokken worden voor Groot Onderhoud in de vorm van extra baggerwerk.

	Kapitaal	2019	2020	2021	2022	2023
Groot Onderhoud		5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Regulier budget		15.000	15.000	16.000	16.000	16.000

In 2018 is het Vennegatstrand opgeschoond van bagger/slib ten behoeve van de zwemwaterkwaliteit. Kosten € 6.000,- komen ten laste van de Algemene reserve.

Categorie groen, beplanting

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 75 ha beplanting bestaande uit cultuurlijk- en natuurlijke beplanting. Het kwaliteitsbeeld heeft volgens de CROW systematiek van cultuurlijke beplanting een niveau B waarbij de beplanting functioneel is en het eindbeeld deels uit de oorspronkelijke soorten bestaat. Incidenteel worden gaten in bomenrijen en beplanting geaccepteerd en is beperkte zwerfvuil aanwezig. De randen van plantvakken mogen maximaal 2 meter buiten het vak treden.

Voor 2019 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud.

	Kapitaal	2019	2020	2021	2022	2023
Regulier budget		78.000	79.000	81.000	82.000	84.000

Categorie kunstwerken

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 311 stuks kunstwerken waarvan 52 bruggen en 259 betonnen en kunststof duikers. Het kwaliteitsbeeld heeft volgens de CROW systematiek een niveau B waarbij er geen rottend hout of schade aanwezig is. Bij de entree van het gebied staan borden dat bij gladheid niet wordt gestrooid.

Voor 2019 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud. Voor groot onderhoud is niets gepland in 2019 en dus zal er niets worden onttrokken uit de voorziening groot onderhoud.

	Kapitaal	2019	2020	2021	2022	2023
Groot Onderhoud	2.966.582	0	84.000	75.000	86.000	83.000
Regulier budget		63.000	64.000	65.000	67.000	68.000

In 2018 zijn in het kader van Groot Onderhoud de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Er zijn twee voetgangersbruggen en twee fiets- en dienstverkeersbruggen vervangen. Kosten € 110.000,- komen ten laste van de Algemene reserve.

Categorie gebouw

Voor 2019 wordt het dagelijks onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier onderhoud. Daarnaast zal er € 59.000.- uit de voorziening groot onderhoud onttrokken worden voor het groot onderhoud van gevelbekleding van een toiletgroep en groot onderhoud aan de Twiske molen.

	Kapitaal	2019	2020	2021	2022	2023
Groot Onderhoud	3.959.625	59.000	17.000	16.000	17.000	19.000
Regulier budget		87.000	89.000	91.000	93.000	94.000

In 2018 zijn in het kader van groot onderhoud de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- De gevelbekleding en deels dakbedekking is van het toilet nabij de Speelsloot vervangen. De totale kosten van € 17.500,- komen ten lasten van de Algemene reserve

Categorie riolering

In het recreatiegebied Het Twiske ligt 12 km aan persriool en 16 rioolputten en pompen. Het kwaliteitsbeeld heeft volgens de CROW systematiek een niveau B waarbij geen schade of storingen aan het rioolstelsel aanwezig is of binnen 24-uur verholpen moet zijn.

Voor 2019 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud. Daarnaast zal er € 5.000,- onttrokken worden uit de voorziening groot onderhoud ter vervanging van een rioolput inclusief pomp van een openbaar toilet nabij P2.

	Kapitaal	2019	2020	2021	2022	2023
Vervangings-investering		5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Regulier budget		8.000	8.000	8.000	9.000	9.000

In 2018 zijn in het kader van Groot Onderhoud de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- De rioolpomp inclusief besturingskast en perspompput nabij P2 vervangen Kosten € 17.000,- komen ten laste van de Algemene reserve.

Categorie parkeerinstallatie

In het recreatiegebied Het Twiske heeft het Algemeen Bestuur besloten om met ingang van 2006 betaald parkeren in te voeren. Bij de entree van het gebied staan in totaal 6 slagbomen en in het gebied 6 PIN betaal automaten. Het kwaliteitsbeeld heeft volgens de ROW systematiek een niveau A-B waarbij geen schade of storingen aanwezig zijn. De installatie ziet er schoon en netjes uit waarbij geen zwerfvuil aanwezig is.

Voor 2019 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud. In 2019 staan er geen vervangingsinvesteringen gepland

	Kapitaal	2019	2020	2021	2022	2023
Vervangings-investering	497.000	0	0	0	0	38.000
Regulier budget		113.000	116.000	118.000	120.000	123.000

In 2018 zijn in het kader van vervangingsinvestering geen werkzaamheden uitgevoerd:

Categorie Weg- en terreinmeubilair

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 3240 stuks terreinmeubilair waarvan 37 speeltoestellen en 3203 overig terreinmeubilair zoals picknicksets, banken, anti-autopalen, verkeersborden enz. Het kwaliteitsbeeld heeft volgens de CROW systematiek een niveau A-B waarbij de speeltoestellen en speelterreinen voldoen aan de wettelijke eisen. (Besluit veiligheid attractie- en speeltoestellen). Enige graffiti en beperkte vernieling is zichtbaar aanwezig en het terreinmeubilair mag max 5 graden uit het lood staan.

Voor 2019 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud. Daarnaast zal er € 37.000,- uit de voorziening groot onderhoud onttrokken worden voor het vervangen van 2 speeltoestellen.

	Kapitaal	2019	2020	2021	2022	2023
Vervangings-investering	429.500	37.000	70.000	8.000	4.000	68.000
Regulier budget		55.000	57.000	58.000	59.000	60.000

In 2018 zijn in het kader van de vervangingsinvesteringen de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Er zijn in het totaal zes speeltoestellen vervangen op de Speelsloot en Avonturenspeelplaats. De kosten € 76.000 komen ten laste van de Algemene reserve.

1.6.3 Financiering

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm
De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de rente-risiconorm De normen beperken de budgettaire risico's. Het niveau van de korte leningen, de kasgeldlimiet is Recreatieschap Het Twiske zal volgens het huidige liquiditeits- en financieringsbeleid binnen de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm blijven, zie modelstaat A en B.

1.6.4 Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) is de verzelfstandigde afdeling Groenbeheer van de provincie Noord-Holland, met de provincie als enige aandeelhouder. RNH is een uitvoeringsorganisatie, die als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen werkt.

Er wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte uren. De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract dat 5 jaar is vastgelegd, eerst van 2009-2013. In 2013 zijn het raamcontract en de dienstverlening van RNH geëvalueerd. De overwegend positieve uitkomst heeft geleid tot een verlenging van het raamcontract met nog eens 5 jaar (2014-2018). In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan zijn begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. In 2018 zijn de contracten verlengd met 2 jaar (dus 2019-2020).

1.6.5 De verkorte balans

De balans per 31 december 2017 kan verkort als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	2018	2017	PASSIVA	2018	2017
Vaste activa			***Vaste financieringsmiddelen***		
Materiële vaste activa	105,5	147,7	Reserves	2.647,3	2.896,9
Financiële vaste activa	-	-	Schulden op lange termijn	-	-
Subtotaal	***105,5***	***147,7***			
			Subtotaal	***2.647,3***	***2.896,9***
Vlottende activa					
Vorderingen en overlopende activa	2.427,1	3.030,9	***Vlottende passiva***		
Liquide middelen	210,4	237,5	Schulden op korte termijn	95,7	519,1
Subtotaal	***2.637,5***	***3.268,4***	***Subtotaal***	***95,7***	***519,1***
TOTAAL	**2.743,0**	**3.416,1**	**TOTAAL**	**2.743,0**	**3.416,1**

Jaarrekening
2018

2.1 Balans per 31 december 2018

2.1.1 Activa

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Investeringen	105.472		147.674	
subtotaal materiële vaste activa		*105.472*		*147.674*
TOTAAL VASTE ACTIVA		**105.472**		**147.674**
VLOTTENDE ACTIVA				
Vlottende activa				
Debiteuren algemeen	50.031		5.965	
Vooruitbetaalde bedragen	-		-	
Nog te ontvangen bedragen	211.136		129.014	
Uitzettigen in Rijk's schatkist met een looptijd korter dan een jaar	2.165.928		2.895.928	
subtotaal vlottende activa		*2.427.096*		*3.030.908*
Liquide Middelen				
ING Spaarrekeningen	201.569		221.210	
ING bank	8.670		15.700	
Kas	177		574	
subtotaal liquide middelen		*210.416*		*237.485*
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**2.637.511**		**3.268.392**
TOTAAL-GENERAAL ACTIVA		**2.742.983**		**3.416.066**

2.1.2 Passiva

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN				
Reserves en fondsen				
Algemene reserve	1.943.793		2.080.859	
Bestemmingsreserve Investeringen	703.475		816.067	
subtotaal reserves en fondsen		*2.647.268*		*2.896.926*
TOTAAL VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN		**2.647.268**		**2.896.926**
VLOTTENDE PASSIVA				
Schulden op korte termijn				
Crediteuren	79.936		314.741	
Nog te betalen bedragen	15.455		32.194	
Aangegane verplichtingen	-		-	
Vooruitontvangen bedragen	324		172.205	
Schulden aan kredietinstellingen	-		-	
subtotaal schulden korte termijn		*95.716*		*519.140*
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**95.716**		**519.140**
TOTAAL-GENERAAL PASSIVA		**2.742.983**		**3.416.066**

2.1.3 Waarderingsgrondslagen

Waarderingsgrondslagen voor de balans en de resultaatbepaling

Materiële vaste activa

Activa worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs. Subsidies en bijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Voor maatschappelijke investeringen zijn bijdragen van reserves aan activeerbare investeringen niet toegestaan.

Voorwaarde voor het activeren van materiële vaste activa is een minimale
- € 10.000 voor activa met economisch nut;
- € 50.000 voor activa met maatschappelijk nut.

De materiële activa worden onderverdeeld in:
- Activa met een economisch nut en;
- Activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen worden geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur wordt afgeschreven. De afschrijvingen vinden plaats volgens het lineaire systeem, dus in gelijke jaarlijkse termijnen en startend op 1 januari van het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. De tabel met afschrijvingstermijnen is hieronder weergegeven.

Vaste activa	Afschrijvingsperiode	Toelichting
Immateriële vaste activa		looptijd van de geldlening
Materiële vaste activa		
Gronden/terreinen	n.v.t.	geen afschrijving
Gebouwen/werkplaats	40	
Vervoermiddelen	5	
Machines/werktuigen	5	
Werktuigen	10	
Ponten	20	
Overige vaartuigen	10	
Kunstwerken		
Brug - beton	40	
Brug - staal	40	
Brug - hout	30	
Tunnel	60	
Beschoeiing	30	
Gemalen	40	
Terreinmeubilair	5	
Riolering		
Pompen	20	

Financiële vaste activa
Financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de nominale waarde.

Vlottende activa
De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en, waar nodig, verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Reserves
Er is een tweetal reserves, t.w. de Afkoopsom van het Rijk en de Bestemmingsreserve (vervangings)investeringen.

- Afkoopsom van het Rijk (Algemene Reserve)
Aan de Afkoopsom van het Rijk wordt jaarlijks het exploitatieoverschot of -tekort toegevoegd respectievelijk onttrokken.Tevens worden de rente opbrengsten van deposito's, spaarrekeningen en de obligaties aan de reserve toegevoegd.

- Bestemmingsreserve (vervangings)investeringen
Jaarlijks wordt aan de bestemmingsreserve (vervangings)investeringen een bedrag toegevoegd, zoals opgenomen in het bedrijfsplan Het Twiske. De netto uitgaven van de nieuwe investeringen worden onttrokken aan de bestemmingsreserve.

Overige balansposten
Alle overige balansposten zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

De bepaling van het resultaat
Het resultaat is bepaald op basis van de historische kostprijs. Baten en lasten worden toegerekend naar het jaar waarop zij betrekking hebben.

Subsidies en bijdragen van derden
Ontvangsten inzake subsidies en bijdragen van derden ten behoeve van de realisatie van specifieke projecten, alsmede de daarmee samenhangende uitgaven worden met ingang van het boekjaar 2004 in de programmarekening verantwoord. Jaarlijks wordt het saldo toegevoegd of onttrokken aan de reserves.

2.1.4 Toelichting op de balans

	31-12-2018	31-12-2017
ACTIVA		
Materiële vaste activa	**105.472**	**147.674**

Investeringen met economisch nut

Het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

Netto investeringen tot boekjaar		1.720.356		1.609.516
Geheel afgeschreven				
Netto investeringen boekjaar				110.840
Desinvesteringen boekjaar		-		-
Totaal geïnvesteerde bedragen		1.720.356		1.720.356
Afschrijvingen tot boekjaar	1.572.682		1.540.881	
Geheel afgeschreven	-		-	
Afschrijvingen desinvesteringen	-		-	
Afschrijvingen boekjaar	42.202	-	31.801	
Totaal afschrijvingen		1.614.883		1.572.682
Boekwaarde per 31 december		105.472		147.674

Op basis van het BBV dienen investeringen met een economisch nut geactiveerd te worden en dient hierover te worden afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut dienen met ingang van 2018 te worden geactiveerd.

Vlottende activa		**261.167**	**134.979**
Debiteuren algemeen		50.031	5.965
Specificatie:			
Welcome to the Future	51.482		
J.N. Heij	3.700		
Pleinvrees Events	-10.000		
Overige	4.849		
	50.031		

		31-12-2018		31-12-2017
Nog te ontvangen bedragen		**211.136**		**129.014**
Specificatie:				
Rente schatkist	-		-	
Rente Zakelijke spaarrrek. 67.09.64.379	2		6	
Rente private spaarrek. 67.09.64.379	86		352	
Opbrengsten betaald parkeren	-		497	
Nog te ontvangen BTW 2018	45.577		-	
Schadevergoeding Twiske Poort	165.472		128.159	
	211.136		129.014	

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Uitzetting 's Rijks schatkist Twiske	**2.165.928**	**2.895.928**

Schatkistbankieren Twiske

Drempelbedrag 2018 250.000

Het bedrag aan middelen per kwartaal dat buiten 's Rijks schatkist is aangehouden

	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Buiten schatkist gehouden	231.680	244.062	212.956	210.239
Ruimte onder drempelbedrag	18.320	5.938	37.044	39.761
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Liquide middelen

ING Zakelijke Spaarrekening 67.09.64.379	5.949		5.943	
ING Private Spaarrekening 67.09.64.379	195.620		215.267	
ING Bank 67.09.64.379	6.498		13.097	
ING Bank 69.03.89.132	2.171		2.604	
Kas	177		574	
		210.416		**237.485**

PASSIVA		**31-12-2018**		**31-12-2017**
Reserves en fondsen		**2.647.268**		**2.896.926**
Afkoopsom van het Rijk		1.943.793		2.080.859
Saldo per 1 januari	2.080.859		2.026.630	
Toevoeging saldo exploitatie	162.935		354.229	
Onttrekking tbv dotatie investering	300.000-		300.000-	
Saldo per 31 december		**1.943.793**		**2.080.859**

Conform begroting is er een bedrag van € 147.492 aan de reserve toegevoegd. Het exploitatiesaldo van € 15.443 positief is ook aan de reserve toegevoegd. Een bedrag van € 300.000 is conform begroting onttrokken.

Bestemmingsreserve Investeringen

Saldo per 1 januari	816.067		547.478	
Bij: rente	-		-	
Bij: toevoeging	425.000		425.000	
Af: vervangingsinvesteringen	537.593-		156.411-	
Saldo per 31 december		**703.475**		**816.067**

Het toegevoegde bedrag van € 425.000,- is conform de begroting 2018.
Het onttrokken bedrag van € 537.593 heeft betrekking op kosten voor groot onderhoud (de specificatie is te vinden in het hoofdstuk 'Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening' onderdeel 1. gebiedsbeheer)

		31-12-2018	31-12-2017
Schulden op korte termijn			
Crediteuren		**79.936**	**314.741**
De post crediteuren bestaat uit:			
Recreatie Noord-Holland NV	49.189		
PWN	6.914		
De Vree	5.821		
Van Vuure	5.445		
Diversen	12.568		
	79.936		
Nog te betalen bedragen		**15.455**	**32.194**
Specificatie			
Accountantskosten 2018	8.168		
Parnassia onderhoudsdiensten 2018	4.084		
Overig	3.204		
	15.455		
Vooruitontvangen bedragen		**324**	**162.205**
Vooruitbetaalde huur M.O.F. Koop	324		

Niet in de Balans opgenomen activa en verplichtingen:

Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) is de verzelfstandigde afdeling Groenbeheer van de provincie Noord-Holland, met de provincie als enige aandeelhouder. RNH is een uitvoeringsorganisatie, die als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen werkt.

Er wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte uren. De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract dat 5 jaar is vastgelegd, eerst van 2009-2013. In 2013 zijn het raamcontract en de dienstverlening van RNH geëvalueerd. De overwegend positieve uitkomst heeft geleid tot een verlenging van het raamcontract met nog eens 5 jaar (2014-2018). In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan zijn begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. In 2018 zijn de contracten verlengd met 2 jaar (dus 2019-2020).

2.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2018

Deelprogramma	Jaarrekening 2018 lasten	Jaarrekening 2018 baten	Jaarrekening 2018 saldo	Begroting 2018 lasten	Begroting 2018 baten	Begroting 2018 saldo	Jaarrekening 2017 lasten	Jaarrekening 2017 baten	Jaarrekening 2017 saldo
1 Gebiedsbeheer	2.028.901	779.080	- 1.249.821	2.081.270	693.312	- 1.387.958	1.568.146	730.758	- 837.388
2 Toezicht	205.732	-	- 205.732	210.255	-	- 210.255	205.144	-	- 205.144
3 Financiën	104.808	87	- 104.721	82.298	-	- 82.298	67.822	358	- 67.463
4 Bestuursadvisering	181.764	-	- 181.764	141.145	-	- 141.145	114.505	-	- 114.505
5 Secretariaat	43.034	-	- 43.034	41.144	-	- 41.144	42.241	-	- 42.241
6 Communicatie	77.857	-	- 77.857	80.963	-	- 80.963	73.545	-	- 73.545
7 Inrichting & ontwikkeling	160.693	37.314	- 123.380	155.712	100.000	- 55.712	214.814	152.483	- 62.330
Bijdrage participanten		1.736.650	1.736.650		1.736.650	1.736.650		1.725.434	1.725.434
Totaal lasten en baten	**2.802.789**	**2.553.131**	**- 249.658**	**2.792.787**	**2.529.962**	**- 262.825**	**2.286.216**	**2.609.034**	**322.818**
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**- 249.658**			**- 262.825**			**322.818**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve	162.935		162.935	147.492		147.492	354.229		354.229
Onttrekking algemene reserve		300.000	- 300.000	-	300.000	- 300.000		300.000	- 300.000
Toevoeging bestemmingsres. Bet. Parkeren	-		-	-	-	-	-		-
Onttrekking bestemmingsres. Bet. Parkeren		-	-	-	-	-		-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Investeringen	425.000		425.000	425.000	-	425.000	425.000		425.000
Onttrekking bestemmingsreserve Investeringen		537.593	- 537.593	-	535.317	- 535.317		156.411	- 156.411
Totaal lasten en baten	**3.390.724**	**3.390.724**	-	**3.365.279**	**3.365.279**	-	**3.570.809**	**2.963.937**	606.872
Gerealiseerde resultaat	-			-			- 606.872		
Totalen-generaal	**3.390.724**	**3.390.724**	**-**	**3.365.279**	**3.365.279**	**-**	**2.963.937**	**2.963.937**	**606.872**

2.3 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	864.944	929.503	873.256
Inzet RNH regulier	484.812	467.278	412.511
Totaal lasten regulier	**1.349.756**	**1.396.781**	**1.285.767**
Baten:			
Opbrengsten regulier	637.527	541.912	604.790
Totaal baten regulier	**637.527**	**541.912**	**604.790**
Saldo regulier	**- 712.229**	**- 854.869**	**- 680.977**
Lasten:			
Lasten incidenteel	679.146	684.489	282.379
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**679.146**	**684.489**	**282.379**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	141.553	151.400	125.968
Totaal baten incidenteel	**141.553**	**151.400**	**125.968**
Saldo incidenteel	**- 537.593**	**- 533.089**	**- 156.411**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 1.249.821**	**- 1.387.958**	**- 837.388**

Financieel	Toelichting
Per saldo sluit het deelprogramma gebiedsbeheer met een onderschrijding van ca € 140.000 door lagere lasten voor beheer en hogere baten uit betaald parkeren.	
lagere lasten regulier	hogere lasten inzet RNH omdat een aantal uren naar dit deelprogramma zijn verschoven van deelprogramma 7. De lasten regulier onderschrijden desondanks, omdat de beheerkosten voor het betaald betaal parkeren veel lager waren. Dit mede door het, als besparing geplande, overnemen van de administratie en abbonementenbeheer in eigen beheer.
hogere baten regulier	door de lange en warme zomer zijn er aanzienlijk meer inkomsten uit betaald parkeren dan begroot. Daarnaast zijn er ook hogere baten uit evenementen.
De baten en lasten regulier worden hieronder per project toegelicht.	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
controleren zwemwaterkwaliteit	verontreiniging tijdig opgemerkt	x			
coördineren en communiceren over zwemlocaties met derden	goede communicatie over veiligheid van zwemwater d.m.v. bebording en website provincie		x		x
uitgeven en reguleren vergunningen / gebruiksovereenkomsten	aanvragen tijdig behandeld	x			
coördineren grote evenementen	Inkomsten uit WTTF, Lentekabinet en Pleinvrees	x	x	x	x
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
organiseren ondernemersoverleg	ondernemers betrokken bij schap				x
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandelen klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	inzet nuttig voor schap en bevredigend voor deelnemers			x	x
beheren betaald parkeren	inkomsten uit betaald parkeren gegenereerd	x		x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Groot onderhoud:			
Kunstwerken	109.727	-	109.727
Gebouwen	17.416	-	17.416
Verhardingen	299.563	-	299.563
Speeltoestellen	76.187	-	76.187
Watergangen	25.168	19.349	5.819
Riolering	16.880	-	16.880
Onderhoud Twiske molen	12.000	-	12.000
Andere projecten:			
Herstel Twiske molen	122.205	122.205	-
	679.146	141.553	537.593

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Groot onderhoud:			
Kunstwerken	109.389	-	109.389
Gebouwen	18.000	-	18.000
Verhardingen	311.000	-	311.000
Speeltoestellen	69.700	-	69.700
Watergangen	5.000	-	5.000
Riolering	20.000	-	20.000
Onderhoud Twiske molen	-	-	-
Andere projecten:			
Herstel Twiske molen	151.400	151.400	-
	684.489	151.400	533.089

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Uitvoeren Groot Onderhoud en Vervangingen	de werkzaamheden voor groot onderhoud en vervangingen zijn conform begroting uitgevoerd. Het aanpakken van de watergangen heeft meer gekost dan begroot, maar daar staat een even grote subsidie van de provincie tegenover.	x			
Herstel Twiske molen	de restauratie van de kap en wieken van Twiske Molen (nadat deze in 2016 door een zomerstorm waren afgebroken) is in 2018 afgerond. De molen is weer in bedrijf. Dit project wordt volledig betaald door uitkering van de verzekering en subsidie.	x			x

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	21.974	13.785	14.723
Inzet RNH regulier	183.758	196.470	190.420
Totaal lasten regulier	**205.732**	**210.255**	**205.144**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 205.732**	**- 210.255**	**- 205.144**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 205.732**	**- 210.255**	**- 205.144**

Financieel	Toelichting
geen afwijkingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	Recreanten voelen zich veilig; toezicht conform handhavingsplan	x			x
Vervullen rol gastheer in het gebied	Recreanten tevreden over	x			x
Jaarlijks opstellen handhavingsplan	Handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			
Specifieke handhaving: vandalisme	Vandalisme aan toiletgebouwen teruggedrongen na plaatsing van camera's	x			x

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	52.693	51.018	40.416
Inzet RNH regulier	59.906	45.949	37.612
Totaal lasten regulier	**112.599**	**96.967**	**78.028**
Baten:			
Opbrengsten regulier	87	-	358
Totaal baten regulier	**87**	**-**	**358**
Saldo regulier	**- 112.512**	**- 96.967**	**- 77.669**
Lasten:			
Lasten incidenteel	7.670	-	3.911
Inzet RNH incidenteel	- 15.462	- 14.669	- 14.117
Totaal lasten incidenteel	**- 7.791**	**- 14.669**	**- 10.206**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**7.791**	**14.669**	**10.206**
Saldo Financiën	**- 104.721**	**- 82.298**	**- 67.463**

Financieel	Toelichting
per saldo een overschrijding van ca € 22.000 door:	
hogere lasten regulier	meer inzet RNH dan begroot door extra inspanning rondom het dossier Twiske Poort, de WoB verzoeken en actualiseren van diverse financiële documenten zoals de financiële verordening, nota reserves en voorzieningen en de nota activeren, waarderen en afschrijven.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Opstellen van de programmabegroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	Correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
Voeren financiële administratie	Correcte en betrouwbare administratie conform vereisten BBV	x		x	
Beheren financiële middelen	Optimaal beheer financiële middelen volgens schatkistbankieren	x		x	
Jaarlijks herijking van de berekening van de financiële risico's van het schap	Risico's geëvalueerd en up-to-date	x		x	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Verlaging opslag tarieven RNH	15.462-	-	15.462-
Advieskosten financiële beleidsdocumenten	7.670	-	7.670
	7.791-	-	7.791-

Begroting:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Verlaging opslag tarieven RNH	14.669-	-	14.669-
	14.669-	-	14.669-

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	26.573	2.516	1.174
Inzet RNH regulier	129.107	121.554	97.571
Totaal lasten regulier	**155.681**	**124.070**	**98.744**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 155.681**	**- 124.070**	**- 98.744**
Lasten:			
Lasten incidenteel	24.946	14.701	13.703
Inzet RNH incidenteel	1.137	2.374	2.058
Totaal lasten incidenteel	**26.084**	**17.075**	**15.760**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 26.084**	**- 17.075**	**- 15.760**
Saldo Bestuursadvisering	**- 181.764**	**- 141.145**	**- 114.505**

Financieel	Toelichting
per saldo een overschrijding van ca € 31.000 door:	
hogere lasten regulier	meer inzet RNH dan begroot door extra inspanning voor het afhandelen van WoB verzoeken. Hiervoor is een externe medewerker ingehuurd omdat er onvoldoende ruimte was binnen de reguliere inzet voor het recreatieschap. Die kosten zijn zichtbaar onder bedrijfskosten regulier.
hogere lasten incidenteel	hogere bedrijfskosten door het inzetten van extern juridisch advies voor de Twiske Poort en de WoB verzoeken.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Adviseren bestuur	Actuele lopende zaken zijn in de bestuursvergadering behandeld en er zijn 14 besluiten genomen	x			
Relatie met participanten onderhouden	Participanten aangesloten bij de uitwerking van de visie				x
Belangenbehartiging en advisering aan derden	Belangen schap behartigd; reacties gegeven op plannen met directe relatie schapsdoelen; input geleverd voor beantwoording raadsvragen	x			x
Adequaat reageren op actualiteiten	Vragen adequaat en vlot beantwoord				x
Bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	Programma uitgevoerd binnen de gestelde kaders, afwijkingen verantwoord in najaarsrapportage en jaarrekening	x			
Monitoren van de beleidsdoelen	Evaluatie van het programma aan de hand van de schapsdoelen (in de jaarrekening en begrotingswijziging)	x	x	x	x
Organiseren bijeenkomsten vrienden van Het Twiske	Vrienden van het Twiske betrokken bij uitvoering programma voor het Twiske	x	x	x	x

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Recreatiemonitor	2.593	-	2.593
Advieskosten derden	23.491	-	23.491
	26.084	-	26.084

Begroting:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Recreatiemonitor	6.400	-	6.400
Advieskosten derden	10.675	-	10.675
	17.075	-	17.075

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Aantal bezoeken monitoren en rapporteren	Aantal bezoeken aan het Twiske in beeld; hierover wordt apart gerapporteerd. Lagere lasten omdat er geen aanvullend onderzoek is uitgevoerd in 2018. Aanvullend onderzoek samen met de andere terreinbeherende organisaties staat gepland voor 2020.		x		x
Juridische advisering	Inzet extern juridisch advies voor ander andere contractvorming en correcte afhandeling WOB verzoeken.	x			

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	43.034	41.144	42.241
Totaal lasten regulier	**43.034**	**41.144**	**42.241**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 43.034**	**- 41.144**	**- 42.241**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 43.034**	**- 41.144**	**- 42.241**

Financieel	Toelichting
geen afwijkingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	Participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
Organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuursrondes en 1 extra AB begeleid	x			
Secretariële ondersteuning	Systematische en toegankelijke opslag van relevante documenten; zorggedragen voor telefonische bereikbaarheid van het recreatieschap	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	25.638	25.163	22.939
Inzet RNH regulier	52.219	55.800	50.606
Totaal lasten regulier	**77.857**	**80.963**	**73.545**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 77.857**	**- 80.963**	**- 73.545**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 77.857**	**- 80.963**	**- 73.545**

Financieel	Toelichting
geen afwijkingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar	x	x		x
Benaderen pers en verwerven publiciteit	Positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
Promoten gebied	Ondersteunen organisatie Open Twiske Dag. Samenwerking met sterke partners zoals Bureau Toerisme Laag-Holland. Deelname aan verschillende acties waaronder een fietsevent en krantenartikelen.	x	x		x
Gebruik sociale media	Het Twiske is actief op facebook en heeft daar inmiddels ruim 3000 volgers, ruim 500 meer dan vorig jaar		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	36.715	55.712	77.376
Totaal lasten regulier	**36.715**	**55.712**	**77.376**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 36.715**	**- 55.712**	**- 77.376**
Lasten:			
Lasten incidenteel	116.576	80.000	137.438
Inzet RNH incidenteel	7.402	20.000	-
Totaal lasten incidenteel	**123.978**	**100.000**	**137.438**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	37.314	100.000	152.483
Totaal baten incidenteel	**37.314**	**100.000**	**152.483**
Saldo incidenteel	**- 86.665**	**-**	**15.046**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 123.380**	**- 55.712**	**- 62.330**

Financieel	Toelichting
per saldo een overschrijding van ca € 65.000, voornamelijk door hogere lasten en lagere baten voor de herontwikkeling van Twiske Poort.	
lagere lasten regulier	minder inzet RNH omdat een deel van de inzet is verantwoord onder deelprogramma 1.
hogere lasten en lagere baten incidenteel	dit betreft de kosten en baten van de herontwikkeling van Twiske Poort. Zie voor een uitgebreide toelichting de tabel met incidentele inspanningen.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	Scholen tevreden over verloop van de stages				x
Juridische advisering	Juridisch advies en toetsing uitgevoerd bij herbouw opstallen Twiske Poort	x	x	x	x
Actief verwerven inkomsten	Informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
Beheren vastgoedcontracten	Marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
Potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	In 2017 zijn er gesprekken gevoerd met mogelijke exploitanten voor Twiske Poort en het Doesstrand.		x	x	
Actief verwerven inkomsten	Hogere baten voor het schap uit festivals (Pleinvrees)		x	x	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Herbouw Twiske Poort	116.576	37.314	79.262
Inhuur incidenteel RNH	7.402	-	7.402
	123.978	37.314	86.664

Begroting:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Herbouw Twiske Poort	80.000	80.000	-
Inhuur incidenteel RNH	20.000	20.000	-
	100.000	100.000	-

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Herbouw Twiske Poort	in 2015 zijn de overgebleven opstallen van de Blauwe Poort door brand verloren gegaan. Hierna is er onder de noemer Twiske Poort begonnen met de herontwikkeling. Hier ging een lang voortraject aan vooraf dat in 2018 is afgerond. Er is een ondernemer geworven en de laatste hand wordt gelegd aan een paviljoen dat door de ondernemer wordt geëxploiteerd. Bovendien gaat in 2019 een tweede ondernemer een klimpark bouwen op dit terrein. Doordat het project langer heeft geduurd dan gepland zijn de kosten voor met name projectbegeleiding hoger dan begroot. De verzekering vergoedt slechts een deel van deze kosten.	x	x		

Totaal

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	991.822	1.021.985	952.507
Inzet RNH regulier	989.551	983.907	908.338
Totaal lasten regulier	**1.981.373**	**2.005.892**	**1.860.845**
Baten:			
Opbrengsten regulier	637.614	541.912	605.149
Totaal baten regulier	**637.614**	**541.912**	**605.149**
Saldo regulier	**- 1.343.759**	**- 1.463.980**	**- 1.255.697**
Lasten:			
Lasten incidenteel	828.338	779.190	437.430
Inzet RNH incidenteel	- 6.922	7.705	- 12.059
Totaal lasten incidenteel	**821.416**	**786.895**	**425.371**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	178.867	251.400	278.451
Totaal baten incidenteel	**178.867**	**251.400**	**278.451**
Saldo incidenteel	**- 642.549**	**- 535.495**	**- 146.919**
Saldo Totaal	**- 1.986.308**	**- 1.999.475**	**- 1.402.616**

2.4 Overzicht van baten en lasten per kostensoort

Omschrijving	rekening 2018	begroting 2018	rekening 2017
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	989.551	983.907	908.338
Bestuurskosten	527	2.516	1.174
Kantoorkosten	22.017	25.616	18.426
Vervoerskosten	27.098	29.416	26.139
PR & marketing	25.638	25.163	22.939
Bedrijfskosten	1.388.283	1.327.726	923.799
Projectkosten*	233.314	243.131	257.177
Beheerkosten betaald parkeren	71.991	111.761	95.608
Afschrijvingen	42.202	42.251	31.801
Rentekosten	2.324	1.300	1.195
Bijzondere baten en lasten	- 155	-	- 381
Totaal lasten	**2.802.789**	**2.792.787**	**2.286.216**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	290.132	257.525	334.820
Parkeergelden	327.431	269.855	255.523
Financiële baten	87	-	358
Overige opbrengsten	19.964	14.532	14.447
Project subsidies	178.867	251.400	278.451
Totaal baten	**816.481**	**793.312**	**883.600**
Resultaat deelprogramma's	**- 1.986.308**	**- 1.999.475**	**- 1.402.616**
Bijdrage participanten	1.736.650	1.736.650	1.725.434
Resultaat voor bestemming	**- 249.658**	**- 262.825**	**322.818**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	162.935	147.492	354.229
Onttrekking algemene reserve	- 300.000	- 300.000	- 300.000
Toevoeging bestemmingsres. Parkeren	-	-	-
Onttrekking bestemmingsres. Parkeren	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Inv.	425.000	425.000	425.000
Onttrekking bestemmingsreserve Inv.	- 537.593	- 535.317	- 156.411
Resultaat na bestemming	**-**	**-**	**-**

* projectkosten zijn inclusief inhuur personeel RNH incidenteel, groot onderhoud en overige investeringen

2.5 Wet FIDO modelstaten A en B

Modelstaat A (x € 1.000)

Kwartaal	1e			2e		
Maand	1 jan	1 feb	1 mrt	1 apr	1 mei	1 jun
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	0	0	0	0	0	0
Ruimte onder limiet		0			0	
Overschrijding		0			0	

Kwartaal	3e			4e		
Maand	1 jul	1 aug	1 sep	1 okt	1 nov	1 dec
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	0	0	0	0	0	0
Ruimte onder limiet		0			0	
Overschrijding		0			0	

Toelichting op modelstaat A

Er zijn bij het recreatieschap Het Twiske geen activa en passiva die vallen onder de vlottende schulden en vlottende middelen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar, alsmede heeft het schap geen langlopende leningen uitstaan.

De Kasgeldlimiet voor recreatieschap Het Twiske wordt derhalve niet overschreden.

Modelstaat B

1a	Renteherziening op vaste schuld O/G		0	
1b	Renteherziening op vaste schuld U/G		0	
2	Renteherziening op vaste schuld	(1a-1b)		0
3a	nieuw aangetrokken vaste schuld			
3b	nieuw uitgezette lange leningen			
4	netto nieuw aangetrokken vaste schuld	(3a-3b)		0
5	Betaalde aflossingen			
6	herfinanciering	(laagste van 4 en 5)		
7	Renterisico op de vaste schuld	(2+6)		0
8	Renterisiconorm			0
9a	ruimte onder			0
9b	Overschrijding			0

Renterisiconorm

10	Stand van de vaste schuld		0	
11	Vastgestelde percentage			
12	Renterisiconorm	(10x11)		0

Toelichting op modelstaat B

Er hebben bij het recreatieschap Het Twiske geen renteherzieningen op vaste schulden plaatsgevonden en er zijn geen nieuwe leningen uitgezet of aangetrokken. De renterisiconorm is derhalve nihil.

Overige gegevens

3.1 Samenstelling algemeen bestuur per 31 december 2018

GEMEENTE LANDSMEER	De heer R. Quakernaat
GEMEENTE AMSTERDAM	Mevrouw S. Groenewoud
GEMEENTE BEEMSTER	De heer D.J. Butter
GEMEENTE EDAM-VOLENDAM	De heer H. Schütt
GEMEENTE OOSTZAAN	De heer R. J. Monen
GEMEENTE PURMEREND	De heer M.T.A. Hegger
GEMEENTE WATERLAND	De heer B. J. ten Have
GEMEENTE WORMERLAND	De heer J. Schalkwijk
GEMEENTE ZAANSTAD	Mevrouw S. Munnikendam
PROVINCIE NOORD-HOLLAND	De heer A. Tekin

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Twiske-Waterland

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Twiske-Waterland onderdeel **Het Twiske** gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van het recreatieschap onderdeel **Het Twiske**, op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het vigerende normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- het overzicht van baten en lasten over 2018;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (Wnt) 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Twiske-Waterland zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en diverse bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Het Dagelijks Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het vigerende normenkader.

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Dagelijks Bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, het Controleprotocol Wnt 2018, de ethische voorschriften en onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben gecommuniceerd. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 4 april 2019
Reg.nr.: 101101826/215/396/3
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend : mr. drs. J.C. Olij RA

3.3 Vaststelling door het algemeen bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Twiske-Waterland in de openbare vergadering van 20 juni 2019.

voorzitter,
Mevrouw S. Groenewoud

BIJLAGEN

JAARREKENING 2018

BIJLAGE I

RECREATIESCHAP HET TWISKE

Investerings- en financieringsstaat 2018

nr.	Omschrijving	Stand per 1-1-2018	Vermeerde-ringen 2018	Vermin-de-ringen 2018	Afschrij-vingen 2018	Stand per 31-12-2018
	ACTIVA					
1	Onroerende en roerende bezittingen	147.674	-	-	42.202	105.472
2	Investeringsuitgaven, welke gedekt worden uit reserves	-	-	-	-	-
3	Verstrekte langlopende leningen	-			-	-
	Totaal	147.674	-	-	42.202	105.472
	PASSIVA					
1	Algemene reserve	2.080.859	162.935	300.000		1.943.793
2	Bestemmingsres. Betaald parkeren	-	-	-		-
3	Bestemmingsreserve investeringen	816.067	425.000	537.593		703.475
4	Voorzieningen	-				-
5	Aangegane langlopende leningen	-				-
	Totaal	2.896.926	587.935	837.593	-	2.647.268
	Werkkapitaal	**2.749.252**	**587.935**	**837.593**	**42.202-**	**2.541.796**

BIJLAGE II

RECREATIESCHAP HET TWISKE

Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven, behorende bij de rekening 2018

Kosten-plaats	Omschrijving	Jaar inv.	Geactiv. t/m 2017	Geactiv. inv. 2018	Geactiv. t/m 2018	Ter-mijn	Boekwaarde 1-1-2018	Afschr. t/m 2017	Afschr. 2018	Boekwaarde 31-12-2018
01	Algemeen									
	Overgang naar Pin	2014	40.950	-	40.950	5	10.920	30.030	8.190	2.730
	Vervangen camera's	2016	26.971	-	26.971	5	16.183	10.788	5.394	10.788
	Intercom parkeesysteem	2017	11.640	-	11.640	5	11.446	194	2.328	9.118
	Parkeer afhandelings sys	2017	99.200	-	99.200	5	87.627	11.573	19.840	67.787
03	Vervoermiddelen									
	Mitsubishi L200 VV-638-S	2016	32.248	-	32.248	5	21.499	10.749	6.450	15.049
	Totaal geactiveerd		**211.009**	**-**	**211.009**		**147.674**	**63.335**	**42.202**	**105.472**
	TOTAAL GENERAAL		**211.009**	**-**	**211.009**		**147.674**	**63.335**	**42.202**	**105.472**

Bijlage III: GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn in dit kader geen bijzonderheden te melden

Bijlage IV Nota Weerstandsvermogen Het Twiske

Op 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden. Het BBV verplicht het Twiske aandacht te besteden aan de risico's. Met de voorliggende 'Nota weerstandsvermogen' wordt het noodzakelijke inzicht in zowel het weerstandsvermogen als de weerstandscapaciteit van het Twiske gegeven.

Deze nota is in vier fasen tot stand gekomen.
1. Inventariseren en kwantificeren risico's
2. Bepalen minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen
3. Berekenen aanwezige weerstandscapaciteit
4. Matchen benodigd weerstandsvermogen en aanwezige weerstandscapaciteit

In deze nota worden de uitkomsten van deze fasen beschreven.

1. Inventariseren en kwantificeren risico's

In de eerste fase zijn de risico's van het Twiske geïnventariseerd. Met de budgethouders zijn deze risico's in beeld gebracht. De geïnventariseerde risico's zijn beschreven en onderverdeeld naar:

- Hoog / Midden / Laag (kans)
  Risico's zijn als 'Hoog' aangemerkt indien de kans van voordoen hoog wordt geacht, enzovoort. Bij een hoog risico is de financiële impact voor 80 procent meegenomen, bij een midden risico voor 50 procent en bij een laag risico voor 20 procent.
- Structureel / Incidenteel
  Risico's zijn als incidenteel of structureel aangemerkt. Een structureel risico heeft een financiële impact in meerdere begrotingsjaren. Een incidenteel risico heeft een financiële impact in één begrotingsjaar. De structurele risico's zijn voor twee jaar meegenomen in de risicokwantificering.

Voor het kunnen bepalen van het benodigde weerstandsvermogen is de financiële impact per risico berekend. Risico's zijn per definitie niet goed meetbaar. Voor voorzienbare en redelijk kwantificeerbare risico’s moet een voorziening worden gevormd. Om toch tot een kwantificering te kunnen komen, zijn de bepalende factoren voor een schatting van de kans van optreden (Hoog / Midden / Laag) en de impact van het risico (in euro's) geïdentificeerd. Zoveel mogelijk is de (gemiddelde) omvang van de bij het risico betrokken exploitatielasten en/of investeringsbedragen meegenomen bij de (subjectieve) bepaling van de kans en het effect.

Dit betekent dat niet de gehele omvang van de mogelijke financiële impact wordt opgenomen als risicobuffer. Door vermenigvuldiging van de impact met een kans van optreden wordt een onnodig hoge risicobuffer vermeden. Tegelijkertijd wordt door de combinatie van verschillende risico's in de bepaling van de weerstandscapaciteit redelijkerwijs wel gezorgd voor voldoende vermogen voor tegenvallers.

Op basis van de risico-inventarisatie zijn de volgende risico's onderkend. De geïnventariseerde risico's zijn gekwantificeerd voor een bedrag van in totaal € 420.000,-. Een nadere specificatie van dit bedrag is:

Risico	**Kans**	**Incidenteel / Structureel**	**Financiële impact**	**Uitgaande van twee jaar**
1. Stormschade/ziekte aan ouder wordende bomen.	Hoog risico	Structureel	€ 25.000	€ 50.000
2. subsidies (risico van terugbetalen)	Laag risico	Structureel	€ 40.000	€ 80.000
3. Inkoop en aanbestedingsrisico	Midden risico	Structureel	€ 10.000	€ 20.000
4. Kunstwerken m.n. bruggen en steigers (ouderdom)	Hoog risico	Structureel	€ 60.000	€ 120.000

5. Verandering regelgeving (bijv wijziging zwemwater kwaliteit)	Midden risico	Structureel	€ 50.000	€ 100.000
6. Verminderde inkomsten via betaald parkeren door bijv. blikseminslag/vandalisme aan betalingssysteem etc	Hoog risico	Structureel	€ 15.000	€ 30.000
7. Verminderde inkomsten door faillissement horeca exploitanten	Laag risico	Incidenteel	€ 20.000	€ 20.000
Totaal				**€ 420.000**

- Bij de bepaling van de totale financiële impact voor alle risico's worden de incidentele risico's eenmalig meegenomen. Bij structurele risico's wordt de verwachte financiële impact per jaar met twee vermenigvuldigd.

2. De gewenste / benodigde omvang van het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is in artikel 11 van het BBV gedefinieerd als “De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente (of de gemeenschappelijke regeling) beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie”.

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's, die zich in de praktijk voordoen, op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid verandert dan wel ingekrimpt moet worden. Het vermogen om het beleid door te zetten, is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Er zijn (nog) geen wetenschappelijke of algemeen geldende normen voor de gewenste omvang van een weerstandsvermogen. Iedere gemeente en gemeenschappelijke regeling moet zelf invulling geven aan de gewenste omvang, gelet op haar eigen situatie en context. De omvang van het weerstandsvermogen moet in verhouding staan tot de risico's die de organisatie loopt. De risico's moeten niet kunnen worden opgevangen door stuur- en beheersmaatregelen en / of financieel kunnen worden afgedekt door voorzieningen.

De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering is een logische basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat niet alle risico's kunnen worden gekwantificeerd (p.m.-posten).

1. Voor de geïdentificeerde en gekwantificeerde risico's worden de uitkomsten van de risico-inventarisatie als norm genomen voor het bepalen van het gewenste minimale weerstandsvermogen. Bij de risico-inventarisatie zijn risico's gekwantificeerd voor een bedrag van € 420.000.

2. Voor de niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Het rijk stelt voor de gemeenten die vallen onder het artikel 12-regime, de minimale buffer van de algemene reserve ook op 2% van de som van de structurele inkomsten te stellen. Voor het Twiske komt 2% van de structurele inkomsten overeen met een bedrag van € 47.000. Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor *niet* gekwantificeerde risico's.

Het totale benodigd weerstandsvermogen komt daarmee op een bedrag van € 467.000. In het volgende hoofdstuk wordt de omvang van het weerstandsvermogen gerelateerd aan de aanwezige weerstandscapaciteit.

3. Berekende weerstandscapaciteit per begin 2019

Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan: het geheel aan beschikbare en vrij aanwendbare financiële middelen om mogelijke “resterende” risico's met financieel gevolg op te kunnen vangen. Met “resterende” risico's worden bedoeld: de risico's die onvoldoende “in control” zijn of kunnen worden gehouden door stuur- en beheersmaatregelen en/of waarvoor (nog) geen specifieke voorzieningen zijn of kunnen worden getroffen.

De bepaling van de weerstandscapaciteit is een momentopname. De gekozen peildatum is 1 januari 2019. Bij het berekenen van de aanwezige weerstandscapaciteit wordt gekeken naar het “vrije deel” in reserves en voorzieningen

De eventuele stille reserves zijn niet bij de weerstandscapaciteit betrokken.

Ad 1. Vrije deel reserves en voorzieningen

Bij het bepalen van het vrije deel van de reserves en voorzieningen is voorzichtigheid betracht. Criterium is of het algemeen bestuur de betreffende reserve in geval van een calamiteit kan vrijmaken zonder dat hierdoor een exploitatietekort ontstaat. Daarbij komt dat bij gebruik van een reserve, de rente die dit financieringsmiddel genereert tevens structureel gedekt moet worden.

Reserve / voorziening	**Stand 1 januari 2019**	**Deel direct beschikbaar voor weerstandscapaciteit**
Afkoopsom van het rijk	1.943.793	1.943.793
Bestemmingsreserve Betaald Parkeren	0	0
Bestemmingsreserve Investeringen	703.475	0
Totaal	**2.647.268**	**1.943.793**

*Voor de bovengenoemde reserves is de stand van de reserves per 1 januari 2019 als basis genomen waarbij alle goedgekeurde bestuursvoorstellen waarin beslag wordt gelegd op deze reserves zijn meegenomen (tot en met het AB van december 2018. Kortom, alle reeds toegekende bijdragen vanuit de reserves maken geen deel uit van de ruimte hierboven gepresenteerd als weerstandscapaciteit

Van de reserves (het eigen vermogen) is € 1,9 mln aangemerkt als direct beschikbare incidentele weerstandscapaciteit. Deze capaciteit is afkomstig uit de afkoopsom van het rijk. Het vrije deel uit de overige reserves is niet direct beschikbaar. Het algemeen bestuur moet hiervoor eerst de bestemming van de reserve wijzigen, hetgeen tot de mogelijkheden behoort. Voorzieningen worden niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

In de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt elk jaar de (specificatie van de) weerstandscapaciteit vermeld, overeenkomstig artikel 11, lid 2a van het BBV. In het jaarverslag wordt op grond van artikel 26 BBV verantwoording afgelegd over de ontwikkelingen in de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit wordt elk jaar berekend bij de jaarrekening met als peildatum de balansdatum. De berekeningswijze en de uitgangspunten blijven hierbij ongewijzigd, tenzij het algemeen bestuur anders besluit.

Peildatum van de weerstandscapaciteit, zoals die in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt vermeld, is de laatste balansdatum. Dit is 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de begroting wordt samengesteld.

4. Matching Gewenst weerstandsvermogen – Berekende weerstandscapaciteit

De conclusie in deze nota is dat Het Twiske over een weerstandscapaciteit beschikt van € 1,9 mln om de risico's te dekken. Het gewenste weerstandsvermogen is berekend op € 467.000

Voorgesteld wordt de minimale omvang van de algemene reserve voor het benodigd weerstandsvermogen vast te stellen op € 467.000

Met ingang van de begroting 2015 en de jaarrekening 2014 wordt het gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor de geïdentificeerde en de gekwantificeerde risico's jaarlijks herzien. Risico's en de omvang van de risico's kunnen jaarlijks wijzigen.

Natuurlijk blijft het signaleren en het beheersen van de risico's een dagelijks proces. Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd over belangrijke nieuwe risico's gedurende het jaar. De risico's met een hoge kans van voordoen worden als vast onderdeel in de planning & control instrumenten (begroting, bestuursrapportages, jaarrekening) behandeld.

Bijlage V: WNT-verantwoording 2018

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Recreatieschap Twiske-Waterland van toepassing zijnde regelgeving: "het algemene WNT-maximum".

In mei 2017 is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten om in het financieel verslaggevingsdocument de vermelding van iedere topfunctionaris van wie de bezoldiging €1.500 of minder per kalenderjaar bedraagt te wijzigen. In de jaarrekening kan volstaan worden met de naam en de functie.
De bestuurdersfuncties van het Recreatieschap betreffen onbezoldigde functies.

Overzicht van de bestuurders over het verantwoordingsjaar 2018:

Naam:	**Functie:**
Mevrouw S. Groenewoud	Voorzitter AB en DB
De heer R. Quakernaat	Vicevoorzitter AB en DB
De heer D.J. Butter	Lid AB en DB
Mevrouw S. Munnikendam	Lid AB en DB
De heer A. Tekin	Lid AB
De heer H. Schütt	Lid AB
De heer R. J. Monen	Lid AB
De heer M.T.A. Hegger	Lid AB
De heer B. J. ten Have	Lid AB
De heer J. Schalkwijk	Lid AB

Uitbetaalde beëindigingsvergoeding 2018
Er zijn geen uitkeringen gedaan wegens beëindiging dienstverband aan top functionarissen.

Rapportageverplichtingen overige functionarissen
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2018 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2018 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

2018: Waterland in vogelvlucht

Steek het IJ over en ontsnap even aan de hectiek van de stad. Amsterdam-Noord is de poort naar Twiske-Waterland. Bezoek Waterland, met zijn pittoreske dorpen, kleine slootjes en dijken die zich kronkelend een weg banen door eeuwenoud polderlandschap. Of je nu liever wandelt, fietst of vaart: Twiske-Waterland wemelt van de recreatieve mogelijkheden en routes die het ontdekken waard zijn. Lees de volledige jaarrekening op www.twiske-waterland.nl/bestuur.

Wat hebben we gerealiseerd?

Onderhoud boerenlandpaden

In Waterland heeft het recreatieschap enkele bruggen gerenoveerd op de Boerenlandpaden.

Onderhoud steigers

Het recreatieschap heeft een aantal aanlegsteigers in Waterland Oost klaar gemaakt voor toekomstig gebruik.

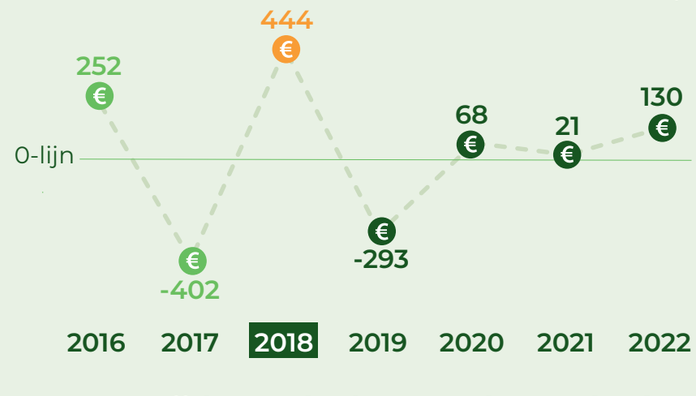
Recreatief gebruik Markermeerdijk

Samen met haar partners in de regio, het Hoogheemraadschap en de Provincie heeft het recreatieschap gewerkt aan het vaststellen van het ProjectplanWaterwet voor de dijkversterking Markermeerdijk, waarin een vernieuwde doorgaande- fiets en wandelverbinding wordt gerealiseerd.

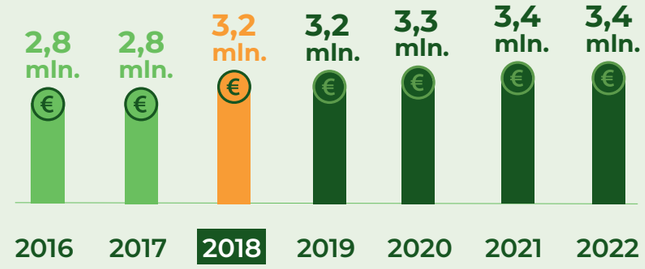
Hoe staat het schap er voor?

De taken van het recreatieschap zijn langzaam aan het veranderen. Van een gebied waarin veel wordt geïnvesteerd in nieuwe routes en verbindingen, naar een gebied waar het accent vooral ligt op het beheer van de bestaande voorzieningen. Financieel gezien staat het schap er goed voor.

Financieel resultaat
x1000,-

Bijdrage deelnemende overheden

Reserves

totaal € 3,3 mln.

Investeringsruimte
60%
2 mln.

Algemene reserve
40%
1,3 mln.

Kerngegevens

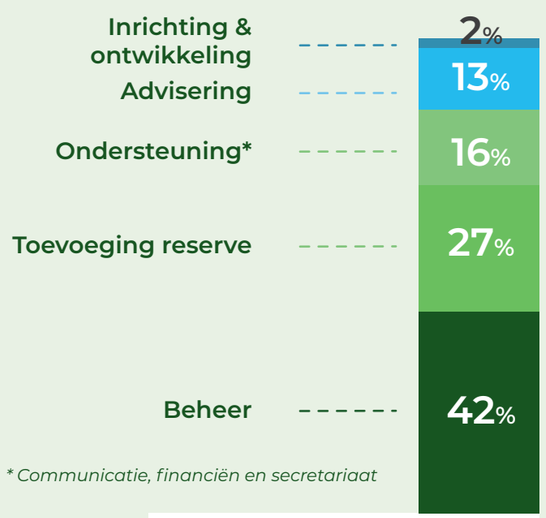
7,8 waardering gebruikers

3.000 km. wandelroutes

2.400 km. fietsroutes

1.000 km. vaarroutes

Waar ging het geld naartoe?

** Communicatie, financiën en secretariaat*

totaal € 0,7 mln.

Waar kwam het geld vandaan?

totaal € 0,7 mln.

recreatieschap twiske-waterland

TWISKE-WATERLAND
JAARREKENING
ONDERDEEL WATERLAND

2018

Velsen-Zuid, 4-4-2019

INHOUDSOPGAVE blz.

INLEIDING **3**

DEEL 1: PROGRAMMAVERANTWOORDING 2018

1.0 Kerncijfers **4**
1.1 Highlights **4**
1.2 Beleidsverantwoording **5**
1.3 Wat is er gedaan in 2018? **5**
1.4 Kort overzicht financiën **6**
1.5 Financiële resultaat 2018 **6**
1.6 Financiën lange termijn 7
1.7 Uitgebreid overzicht financiën 7
1.7.1 Resultaat 2018 regulier 7
1.7.2 Resultaat 2018 incidenteel 7
1.7.3 Resultaat 2018 totaal 7
1.7.4 Reserves 8
1.7.5 Overzicht participantenbijdrage 2016-2018 9
1.6 Financieel beheer **10**
1.6.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 10
1.6.2 Financiering 10
1.6.3 Bedrijfsvoering 11
1.6.4 Verkorte balans 11

DEEL 2: FINANCIËLE VERANTWOORDING PROGRAMMA 2018

2.1 Balans per 31 december 2018 **13**
2.1.1 Activa 13
2.1.2 Passiva 14
2.1.3 Waarderingsgrondslagen 15
2.1.4 Toelichting op de balans 17
2.2 Overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2018 **21**
2.3 Toelichting op de baten en lasten per deelprogramma **22**
2.3.1 Gebiedsbeheer 22
2.3.3 Financiën 24
2.3.4 Bestuursadvisering 26
2.3.5 Secretariaat 28
2.3.6 Communicatie 29
2.3.7 Inrichting en ontwikkeling 30
2.3.8 Totaal 31
2.4 Overzicht baten en lasten per kostensoort **32**
2.5 Wet FIDO modelstaten A en B **33**

DEEL 3: OVERIGE GEGEVENS

3.1 Samenstelling van het Algemeen Bestuur **36**
3.2 Controleverklaring **37**
3.3 Vaststelling door het Algemeen Bestuur **41**

BIJLAGEN

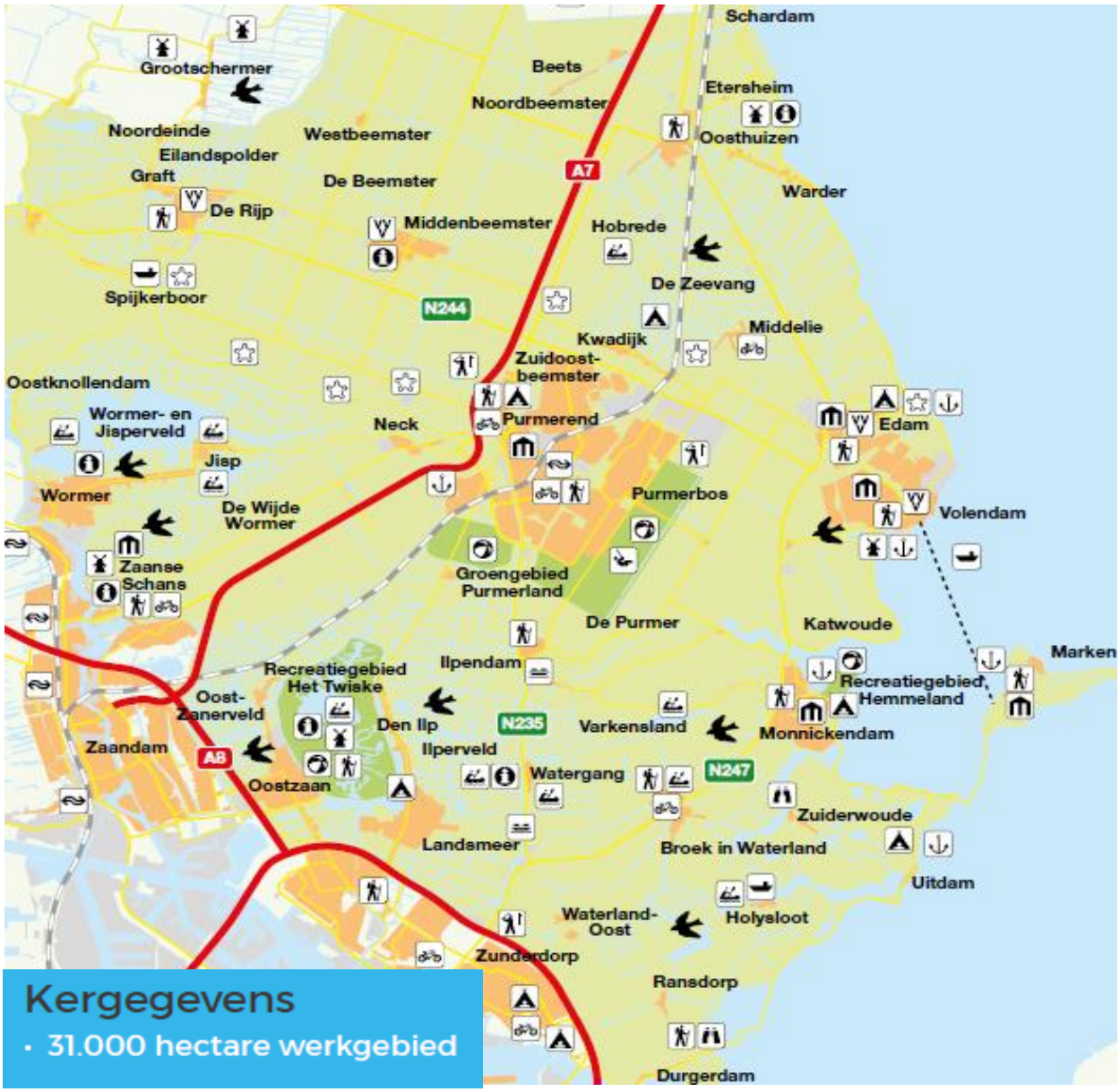
Bijlage I Investerings- en financieringsstaat over 2018 43
Bijlage II Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2018 44
Bijlage III Gebeurtenissen na balansdatum 45
Bijlage IV Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing 46
Bijlage V WNT-verantwoording 2018 49

Inleiding

Bezoek Waterland, met zijn pittoreske dorpen, kleine slootjes en dijken die zich kronkelend een weg banen door eeuwenoud polderlandschap. Waterland staat bekend om zijn rustieke dorpjes en kleine stadjes zoals Zunderdorp, Holysloot, Marken, Ransdorp, Durgerdam, Schardam, Ilpendam, Monnickendam en Edam om er een paar te noemen. Waterland is heel uitgestrekt en beslaat het gebied van Zaanstad tot Marken.

Fietsen door Waterland is fietsen door een levend landschap. Of je nu liever wandelt, fietst of vaart: Waterland wemelt van de recreatieve mogelijkheden en routes die het ontdekken waard zijn.

In het voorjaar wemelt het van de weidevogels; de grutto, scholekster, wulp, kievit, tureluur, watersnip en kemphaan zijn in het landschap te vinden. Of ontdek de watervogels zoals zwanen, smienten, meerkoeten en ganzen.

DEEL 1: PROGRAMMAVERANTWOORDING 2018

1.0 Kerncijfers

Resultaat 2018 totaal

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	508.741	592.473	**83.732**
Baten	698.015	689.755	**8.260**
Saldo	**189.275**	**97.282**	**91.992**

Het voordeel is met name ontstaan door lagere lasten voor inhuur personeel. Deze cijfers worden in paragraaf 1.7 toegelicht.

Participantenbijdrage

Indexatie		**2017**		**+ index 0,65%**		**2018**
Provincie Noord-Holland	**€**	**337.772**	€	2.196	**€**	**339.968**
Gemeente Amsterdam	**€**	**155.090**	€	1.008	**€**	**156.098**
Gemeente Beemster	**€**	**14.450**	€	94	**€**	**14.544**
Gemeente Edam-Volendam	**€**	**31.645**	€	206	**€**	**31.851**
Gemeente Landsmeer	**€**	**9.284**	€	60	**€**	**9.344**
Gemeente Oostzaan	**€**	**1.962**	€	13	**€**	**1.975**
Gemeente Purmerend	**€**	**71.791**	€	467	**€**	**72.258**
Gemeente Waterland	**€**	**15.431**	€	100	**€**	**15.531**
Gemeente Wormerland	**€**	**14.450**	€	94	**€**	**14.544**
Gemeente Zaanstad	**€**	**1.962**	€	13	**€**	**1.975**
Totaal participantenbijdrage	**€**	**653.837**	**€**	**4.251**	**€**	**658.088**

1.1 Highlights

Onderhoud boerenlandpaden
In Waterland heeft het schap enkele bruggen gerenoveerd op de Boerenlandpaden.

Onderhoud steigers
Het recreatieschap heeft een aantal aanlegsteigers in Waterland Oost klaar gemaakt voor toekomstig gebruik.

Recreatief gebruik Markermeerdijk
Samen met haar partners in de regio, het Hoogheemraadschap en de Provincie heeft Landschap Waterland gewerkt aan het vaststellen van het Projectplan Waterwet voor de dijkversterking Markermeerdijk, waarin een vernieuwde doorgaande- fiets en wandelverbinding wordt gerealiseerd.

1.2 Beleidsverantwoording

Het bestuur van het recreatieschap bestaat uit vertegenwoordigers van de omliggende gemeenten. Het bestuur bepaalt de doelen en gebruiksregels voor de gebieden.

De doelen van het recreatieschap zijn gebaseerd op de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling, (waarop de hieronder genoemde hoofdtaken zijn gebaseerd), de doelen uit de visie en het gevoerde beleid van het recreatieschap. Dit is verder uitgewerkt in een doelenboom.

De uitwerking van de doelenboom in het jaarlijkse programma van het recreatieschap betekent onder andere dat het klaarmaken van de recreatiegebieden voor de komende 30 jaar een speerpunt is. Landschap Waterland kenmerkt zich door vele recreatieve routestructuren, zoals fiets-, wandel-, kano- en vaarroutes. Onderdeel van deze routestructuren zijn diverse

Het recreatieschap Landschap Waterland richt zich voornamelijk op het aanbieden van routes en routenetwerken. Zo beheert het recreatieschap door het hele werkgebied vele kilometers wandel- fiets en vaarroutes. Ook cruciale verbindingen zoals pontjes en boerenlandpaden worden door het recreatieschap ontwikkeld en beheert. Daarnaast zet het schap in op de promotie van de route netwerken en natuurlijk het recreatieve aanbod in het hele werkgebied. Daarbij wordt nauw samengewerkt met betrokken partners. Het beheer van areaal vlakgroen is zeer beperkt.

1.3 Wat is er gedaan in 2018?

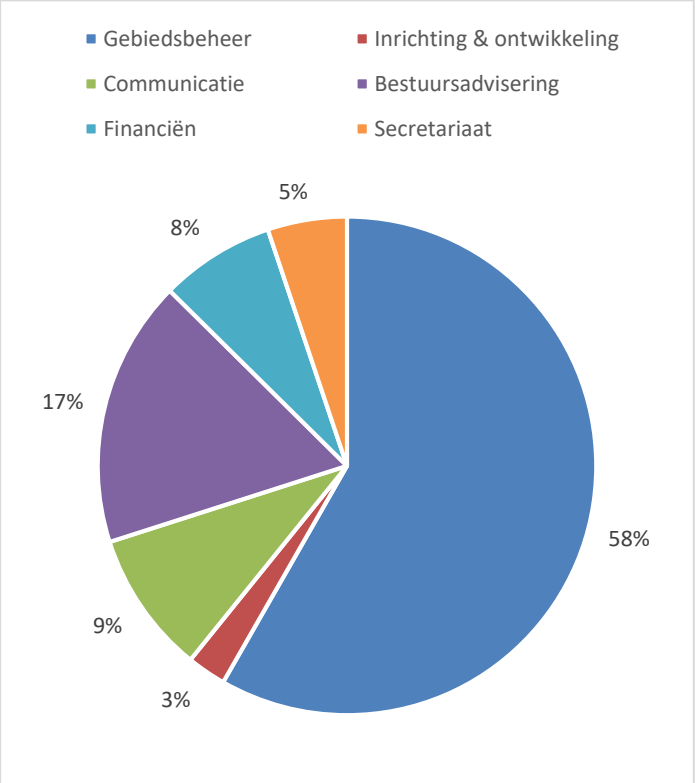
Het jaar 2018 heeft vooral in het teken gestaan van het meekoppelen van recreatievoorzieningen op de Markermeerdijk. Ook zijn er dit jaar enkele kleinere groot onderhoud werkzaamheden uitgevoerd in de Noordmeer. Het Sloepennetwerk Laag Holland is door het recreatieschap uitgebreid met een route tussen het Noord-Hollands Kanaal, Overleek, Waterland en Monnickendam.

Het project Markermeerdijk heeft dit jaar vooral in het teken gestaan van de nadere uitwerking van het ontwerp van de dijk en de recreatieve elementen door de Alliantie tot een definitief ontwerp. Ook is verder overlegd over de gewenste vormgeving van de recreatieve elementen. Het schap heeft hierbij geparticipeerd in de projectgroep en daarbij pro actief haar wensen en ambities in de projectgroep gepresenteerd.

Tenslotte heeft het schap, in samenwerking Bureau Toerisme Laag-Holland en Toeristisch Platform, ingezet op promotie van de diverse routenetwerken die Landschap Waterland rijk is.

1.4 Kort overzicht financiën

De verschillende taken die het recreatieschap uitvoert zijn verdeeld over 6 deelprogramma´s. Naast beheer voert het recreatieschap een aantal taken uit op het gebied van bestuursadvisering, secretariële ondersteuning en financiële administratie, communicatie, en ontwikkeling. De verdeling van de lasten over deze taken staat weergegeven in de grafiek hieronder.

De baten van het recreatieschap bestaan uit twee onderdelen, ten eerste de participantenbijdrage. Dit is de bijdrage van de deelnemers in het recreatieschap (de omliggende gemeenten) die dient om het beheer van het gebied te betalen. Ten tweede heeft het recreatieschap inkomsten uit de exploitatie van het gebied. In Landschap Waterland vormt dat slechts een klein onderdeel van de baten.

1.5 Financiële resultaat 2018

De begroting van het recreatieschap bestaat uit twee onderdelen, de reguliere werkzaamheden en de incidentele werkzaamheden. Reguliere werkzaamheden bestaan uit het jaarlijkse beheer en andere vaste onderdelen van de werkzaamheden. Onder het incidentele programma van het recreatieschap worden aanvullende opdrachten van het bestuur uitgevoerd.

De aanvullende opdrachten worden gefinancierd door subsidies, eenmalige inkomsten of door een onttrekking aan de reserves van het recreatieschap.

Het reguliere programma van Landschap Waterland is in 2018 gunstiger afgesloten dan was begroot. Dit komt voornamelijk omdat er minder personele inzet noodzakelijk was dan vooraf voorzien. Naar verwachting zullen de kosten voor personeel in 2019 dan ook hoger zijn dan die in 2018, omdat in 2019 wordt gewerkt aan (een voorstel voor) het samenvoegen van de begrotingen van Landschap Waterland en Het Twiske.

De baten van Landschap Waterland zijn wat hoger dan begroot. Het incidentele programma is afgerond conform planning en begroting. Dit alles leidt per saldo tot een beter resultaat dan begroot. Het overschot (de baten zijn hoger dan de lasten) komt ten goede van de reserves zodat het gebruikt kan worden voor toekomstige investeringen in groot onderhoud en het aanleggen van nieuwe voorzieningen.

1.6 Financiën lange termijn

In 2019 begint het schap, als het bestuur daartoe besluit, met het integreren van de begrotingen van Landschap Waterland en Het Twiske. In 2013 zijn de gemeenschappelijke regelingen van Landschap Waterland en Het Twiske samengevoegd. Het tegelijk samenvoegen van de begrotingen was destijds niet haalbaar, omdat Het Twiske nog sloot met een negatief saldo dat werd onttrokken aan de reserves. De gemeenten die alleen deelnamen aan Landschap Waterland hebben de eis gesteld dat er niet wordt gesproken over het samenvoegen van de begrotingen zolang Het Twiske nog een structurele negatieve exploitatie kent. Die situatie is inmiddels voorbij (zie ook het bestuursverslag bij de jaarrekening Twiske).

In de voorjaarsronde van 2019 besluit het bestuur over een voorstel om het proces voor het samenvoegen van de begrotingen op te starten. Onderdeel van het samenvoegen van de begrotingen is ook het herijken van de beschikbare budgetten. Dit wordt uitgewerkt in een uiteindelijk voorstel voor het samenvoegen va de begrotingen. Dit voorstel zal, als het bestuur opdracht geeft om het proces te starten, in het najaar van 2019 worden gepresenteerd.

1.7 Uitgebreid overzicht financiën

1.7.1 Resultaat 2018 regulier

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	496.215	576.847	**80.632**
Baten	698.015	689.755	**8.260**
Saldo	**201.801**	**112.908**	**88.892**

Het jaar 2018 kent een positiever saldo dan begroot door

- lagere lasten inhuur personeel in 2018 dan begroot.
- hogere baten door meer inkomsten uit erfpacht

1.7.2 Resultaat 2018 incidenteel

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	12.526	15.626	**3.100**
Baten	0	0	**0**
Saldo	**-12.526**	**-15.626**	**3.100**

Het incidentele programma van het recreatieschap bestaat uit het uitvoeren van groot onderhoud en de recreatiemonitor (het bijhouden van het gebruik van pontjes en boerenlandpaden). Deze werkzaamheden zijn conform begroting ingevuld.

1.7.3 Resultaat 2018 totaal

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	**Verschil**
Lasten	508.741	592.473	**83.732**
Baten	698.015	689.755	**8.260**
Saldo	**189.275**	**97.282**	**91.992**

1.7.4 Reserves

Stand van de reserves per	31-12-2018	31-12-2017	verschil
Algemene reserve	409.744	268.967	140.777
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	213.689	165.192	48.497
Bestemmingsreserve investeringen	6.282	6.282	-
Bestemmingsreserve ruiterpaden Purmerbos	33.747	33.747	-
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	1.455.247	1.455.247	-
Totaal	2.118.710	1.929.435	189.274

Algemene reserve
De algemene reserve dient als weerstandscapaciteit voor de financiële risico's die Landschap Waterland loopt. Het minimaal benodigde weerstandsvermogen bedraagt € 94.000. Dit is vastgesteld naar aanleiding van een inventarisatie en kwantificatie van de risico’s die zich kunnen voordoen in het gebied.

Ook worden uit deze reserve extra incidentele inspanningen gefinancierd. De aanvullende, incidentele, opdrachten zijn ‘extra’ en afhankelijk van de mogelijkheden om ze te financieren. Er kunnen verschillende soorten incidentele projecten worden uitgevoerd, zoals op het gebied van gebiedsontwikkeling, inkomstenwerving of omvormingen. Voor deze projecten wordt dan een aanvullend budget uit de algemene reserve beschikbaar gesteld door het bestuur. Middelen uit de algemene reserve kunnen dus door het bestuur worden ingezet voor allerlei taken van het Landschap Waterland.

Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen
De bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen wordt ingezet voor het investeren in groot onderhoud en vervanging van voorzieningen in het recreatiegebied. Beheer van het gebied vereist een duurzame basis in de begroting, waarbij groot onderhoud en vervangingen van bijvoorbeeld paden en bruggen structureel wordt gedekt. Een lage onderhoudskwaliteit leidt mogelijk tot schade, tot vermindering van het gebruik en een lagere waardering door bezoekers.

Bestemmingsreserve investeringen
De bestemmingsreserve investeringen wordt voornamelijk ingezet voor ontwikkeling van het gebied door vernieuwing. Op dit moment biedt de bestemmingsreserve investeringen daarvoor maar zeer beperkt de ruimte.

Bestemmingsreserve ruiterpaden Purmerbos
Deze reserve wordt gebruikt voor het specifieke doel va het bekostigen van het onderhoud van de ruiterpaden in het Purmerbos. Het bos zelf wordt beheer door Staatsbosbeheer. Landschap Waterland onderhoud de padenstructuur.

Bestemmingsreserve Markermeerdijk
Deze reserve is opgericht en gevuld met als doel het bekostigen van het onderhoud van de recreatieve infrastructuur van de Markermeerdijk. Het gaat om de infrastructuur die wordt aangelegd als meekoppelproject met de versterking van de Markermeerdijk die wordt uitgevoerd door het hoogheemraadschap.

1.7.5 Overzicht participantenbijdrage 2016 - 2018

Indexatie	2016	+ index 0,67% en correctie	2017
Provincie Noord-Holland	**€ 335.514**	€ 2.258	**€ 337.772**
Gemeente Amsterdam	**€ 154.048**	€ 1.042	**€ 155.090**
Gemeente Beemster	**€ 14.361**	€ 89	**€ 14.450**
Gemeente Edam-Volendam	**€ 31.461**	€ 184	**€ 31.645**
Gemeente Graft de Rijp	**€ 3.263**	€ 3.263-	**€ -**
Gemeente Landsmeer	**€ 9.204**	€ 80	**€ 9.284**
Gemeente Oostzaan	**€ 1.958**	€ 4	**€ 1.962**
Gemeente Purmerend	**€ 71.280**	€ 511	**€ 71.791**
Gemeente Waterland	**€ 15.340**	€ 91	**€ 15.431**
Gemeente Wormerland	**€ 14.361**	€ 89	**€ 14.450**
Gemeente Zaanstad	**€ 1.958**	€ 4	**€ 1.962**
Totaal participantenbijdrage	**€ 652.748**	**€ 1.089**	**€ 653.837**

Indexatie	2017	+ index 0,65%	2018
Provincie Noord-Holland	**€ 337.772**	€ 2.196	**€ 339.968**
Gemeente Amsterdam	**€ 155.090**	€ 1.008	**€ 156.098**
Gemeente Beemster	**€ 14.450**	€ 94	**€ 14.544**
Gemeente Edam-Volendam	**€ 31.645**	€ 206	**€ 31.851**
Gemeente Landsmeer	**€ 9.284**	€ 60	**€ 9.344**
Gemeente Oostzaan	**€ 1.962**	€ 13	**€ 1.975**
Gemeente Purmerend	**€ 71.791**	€ 467	**€ 72.258**
Gemeente Waterland	**€ 15.431**	€ 100	**€ 15.531**
Gemeente Wormerland	**€ 14.450**	€ 94	**€ 14.544**
Gemeente Zaanstad	**€ 1.962**	€ 13	**€ 1.975**
Totaal participantenbijdrage	**€ 653.837**	**€ 4.251**	**€ 658.088**

1.6 Financieel Beheer

1.6.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover het Landschap Waterland beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij Landschap Waterland zijn in 2018 geïnventariseerd en gekwantificeerd. Het berekende gewenste weerstandsvermogen bedraagt € 94.000,-. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen.

De huidige reserves (weerstandscapaciteit) liggen boven het gewenste berekende niveau.

Vanaf 2016 dienen volgens wijzigingen in de BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

	JR 2017	BGR 2018	JR 2018
netto schuldquote	-273%	-294%	-304%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-273%	-294%	-304%
solvabiliteitsrisico	98%	98%	98%
structurele exploitatieruimte	24%	16%	29%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende.
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.
Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

1.6.2 Financiering

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm
De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de rente-risiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet Fido is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente, grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen.

De normen beperken de budgettaire risico's. Het niveau van de korte leningen, de kasgeldlimiet is gelimiteerd tot 8,2 % van het bedrag van de begroting. De rente-risiconorm houdt in dat maximaal 20 % van de lange leningen per jaar afgelost kan worden. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd.

Landschap Waterland heeft geen leningen en blijft binnen de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm, zie modelstaat A en B.

1.6.3 Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) is de verzelfstandigde afdeling Groenbeheer van de provincie Noord-Holland, met de provincie als enige aandeelhouder. RNH is een uitvoeringsorganisatie, die als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen werkt.

Er wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte uren. De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract dat 5 jaar is vastgelegd, eerst van 2009-2013. In 2013 zijn het raamcontract en de dienstverlening van RNH geëvalueerd. De overwegend positieve uitkomst heeft geleid tot een verlenging van het raamcontract met nog eens 5 jaar (2014-2018). In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan zijn begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. In 2018 zijn de contracten verlengd met 2 jaar (dus 2019-2020).

1.6.4 Verkorte balans

De balans per 31 december 2018 kan verkort als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	**2018**	**2017**	**PASSIVA**	**2018**	**2017**
Vaste activa			***Vaste financieringsmiddelen***		
Materiële vaste activa	-	-	Reserves	2.118,7	1.929,4
Financiële vaste activa	-	-	Reserves	-	
			Schulden op lange termijn	-	-
Subtotaal	***-***	***-***	***Subtotaal***	***2.118,7***	***1.929,4***
			Vlottende passiva		
Vlottende activa					
Vorderingen en overlopende activa	1.929,6	1.733,6	Schulden op korte termijn	37,6	37,6
Liquide middelen	226,7	233,5	Schulden aan kredietinstel.	-	-
Subtotaal	***2.156,3***	***1.967,1***	***Subtotaal***	***37,6***	***37,6***
TOTAAL	**2.156,3**	**1.967,1**	**TOTAAL**	**2.156,3**	**1.967,1**

Jaarrekening
2018

2.1 Balans per 31 december 2018

2.1.1 Activa

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Investeringen met economisch nut	-		-	
subtotaal materiële vaste activa		-		-
Financiële vaste activa				
TOTAAL VASTE ACTIVA		**-**		**-**
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen en overlopende activa				
Debiteuren algemeen	-		-	
Vooruitbetaalde bedragen	-		-	
Nog te ontvangen bedragen	13		-	
Uitzetting in Rijk's schatkist met een looptijd korter dan één jaar	1.929.614		1.733.630	
subtotaal vorderingen en overlopende activa		*1.929.628*		*1.733.630*
Liquide Middelen				
Zakelijke spaarrekening	222.885		222.796	
Banken	3.736		10.447	
Kas	46		210	
subtotaal liquide middelen		*226.667*		*233.453*
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**2.156.295**		**1.967.083**
TOTAAL-GENERAAL ACTIVA		**2.156.295**		**1.967.083**

2.1.2 Passiva

Omschrijving	31-12-2018		31-12-2017	
VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN				
Reserves en fondsen				
Algemene reserve	409.744		268.967	
Bestemmingsreserve investeringen	6.282		6.282	
Bestemmingsreserve Ruiterpaden Purmerbos	33.747		33.747	
Bestemmingsfonds verkoop gelden Hemmeland	0-		0-	
Bestemmingsres. Vervangingsinvesteringen	213.689		165.192	
Bestemmingsres. Markermeerdijk	1.455.247		1.455.247	
Subtotaal reserves en fondsen		*2.118.710*		*1.929.435*
TOTAAL VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN		**2.118.710**		**1.929.435**
VLOTTENDE PASSIVA				
Schulden op korte termijn				
Crediteuren	19.402		32.785	
Nog te betalen bedragen	18.183		4.863	
Vooruitontvangen bedragen	-		-	
subtotaal schulden korte termijn		*37.585*		*37.648*
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**37.585**		**37.648**
TOTAAL-GENERAAL PASSIVA		**2.156.295**		**1.967.083**

2.1.3 Waarderingsgrondslagen

Waarderingsgrondslagen voor de balans en de resultaatbepaling

Materiële vaste activa

Activa worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs. Subsidies en bijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Voor maatschappelijke investeringen zijn bijdragen van reserves aan activeerbare investeringen niet toegestaan.

Voorwaarde voor het activeren van materiële vaste activa is een minimale
- € 10.000 voor activa met economisch nut;
- € 50.000 voor activa met maatschappelijk nut.

De materiële activa worden onderverdeeld in:
- Activa met een economisch nut en;
- Activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen worden geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur wordt afgeschreven. De afschrijvingen vinden plaats volgens het lineaire systeem, dus in gelijke jaarlijkse termijnen en startend op 1 januari van het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. De tabel met afschrijvingstermijnen is hieronder weergegeven.

Vaste activa	**Afschrijvingsperiode**	**Toelichting**
Immateriële vaste activa		looptijd van de geldlening
Materiële vaste activa		
Gronden/terreinen	n.v.t.	geen afschrijving
Gebouwen/werkplaats	40	
Vervoermiddelen	5	
Machines/werktuigen	5	
Werktuigen	10	
Ponten	20	
Overige vaartuigen	10	
Kunstwerken		
Brug - beton	40	
Brug - staal	40	
Brug - hout	30	
Tunnel	60	
Beschoeiing	30	
Gemalen	40	
Terreinmeubilair	5	
Riolering		
Pompen	20	

Financiële vaste activa
Financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun verkrijgingsprijs of de nominale waarde.

Vlottende activa
De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en, waar nodig, verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Reserves

- Algemene reserve
Aan de algemene reserve wordt jaarlijks het resultaat na bestemming toegevoegd respectievelijk onttrokken.

- Bestemmingsreserve investeringen
De bestemmingsreserve investeringen is gevormd ter dekking van de netto uitgaven(aandeel Landschap Waterland) ten behoeve van investeringen in het werkgebied en de realisatie van specifieke projecten.

- Bestemmingsreserve Ruiterpaden Purmerbos
Deze bestemmingsreserve is gevormd ter dekking van de uitgaven in verband met het beheer en onderhoud van de aanleg van ruiterpaden in het Purmerbos.

- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen
De bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen is gevormd ter dekking van de uitgaven ten behoeve van groot onderhoud in het werkgebied.

- Bestemmingsreserve Markermeerdijk
De bestemmingsreserve is gevormd ter dekking van de uitgaven t.b.v. de realisatie van de infrastructuur van de Markermeerdijk.Het algemeen bestuur heeft besloten vanaf 1 januari 2014 het saldo van de bestemmingsreserve op te hogen uit het resultaat van de jaarrekening, per jaar zal het algemeen bestuur besluiten over de hoogte van de toevoeging.

Voorzieningen
Op de balans van landschap Waterland is momenteel geen voorziening opgenomen.

Overige balansposten
Alle overige balansposten zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

De bepaling van het resultaat
Het resultaat is bepaald op basis van de historische kostprijs. Baten en lasten worden toegerekend naar het jaar waarop zij betrekking hebben.

Subsidies en bijdragen van derden
Ontvangsten inzake subsidies en bijdragen van derden ten behoeve van de realisatie van specifieke projecten, alsmede de daarmee samenhangende uitgaven worden in de programmarekening verantwoord. Jaarlijks wordt het verschil tussen de baten en lasten voor de specifieke projecten toegevoegd of onttrokken aan de betreffende bestemmingsreserves.

2.1.4 Toelichting op de balans

		31-12-2018		31-12-2017
ACTIVA				
Materiële vaste activa		**-**		**-**
Investeringen met economisch nut				
Het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:				
Investeringen tot boekjaar		86.783		86.783
Investeringen boekjaar		-		-
Totaal geïnvesteerde bedragen		86.783		86.783
Afschrijvingen tot boekjaar	86.783		86.783	
Afschrijvingen boekjaar	-		-	
Totaal afschrijvingen		86.783		86.783
Boekwaarde per 31 december		-		-
Vorderingen en overlopende activa				
Debiteuren algemeen		**-**		**-**
Nog te ontvangen bedragen		**13**		**-**
Rente spaarrekening 2018	13		-	
	13		-	
Uitzettingen met een rentetypische kortere looptijd dan één jaar				
Uitzetting 's Rijks schatkist		**1.929.614**		**1.733.630**
Schatkistbankieren Landschap Waterland				
Drempelbedrag 2018	250.000			

Het bedrag aan middelen per kwartaal dat buiten 's Rijks schatkist is aangehouden

	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Buiten schatkist gehouden	236.726	224.535	228.019	226.667
Ruimte onder drempelbedrag	13.274	25.465	21.981	23.333
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

		31-12-2018		31-12-2017
Liquide middelen				
Kas	46		210	
ING Bank 67.07.63.101	3.736		10.447	
ING zakelijke spaarrekening	222.885		222.796	
		226.667		**233.453**

PASSIVA

Reserves en fondsen		**409.744**		**268.967**
Algemene reserve				
Saldo per 1 januari	268.967		461.089	
Bij: Toegerekende rente	-		-	
Bij:	-		-	
Bij: Saldo exploitatie	140.777		104.878	
Af: Best. Reserve Markermeerdijk			297.000-	
Af: Best. Reserve Verv. Investeringen			-	
Saldo per 31 december	409.744		268.967	

Naast de begrote € 51.738 is het voordelig exploitatiesaldo 2018 van € 89.039 toegevoegd aan de Algemene reserve.

Bestemmingsreserve investeringen		**6.282**		**6.282**
Saldo per 1 januari	6.282		11.518	
Bij: Toevoeging Algemene Reserve	-		-	
Af: Netto investeringen	-		5.235-	
Saldo per 31 december	6.282		6.282	

Investeringen

Bestemmingsreserve Ruiterpaden Purmerbos		**33.747**		**33.747**
Saldo per 1 januari	33.747		37.891	
Bij: Storting				
Af: Onderhoudskosten	-		4.144-	
Saldo per 31 december	33.747		33.747	

		31-12-2018		31-12-2017
Bestemmingsres. Vervangingsinvesteringen		**213.689**		**165.192**
Saldo per 1 januari	165.192		141.933	
Bij: Toevoeging	58.044		57.669	
Af: Vervangingen	9.547-		34.410-	
Saldo per 31 december	213.689		165.192	
Bestemmingsres. Markermeerdijk		**1.455.247**		**1.455.247**
Saldo per 1 januari	1.455.247		203.346	
Bij: Uit de Algemene reserve			297.000	
Bij: Uit de reserve gelden Hemmeland			954.901	
Saldo per 31 december	1.455.247		1.455.247	
Schulden op korte termijn				
Crediteuren		**19.402**		**32.785**
Specificatie:				
Recreatie Noord Holland N.V.	19.322		29.469	
Sandow Suzuki	80		-	
De Vree	-		2.960	
F. van Vuure en zn	-		298	
Achilles Brandstoffen	-		58	
	19.402		32.785	
Nog te betalen bedragen		**18.183**		**4.863**
Specificatie:				
Accountantskosten	5.627		4.800	
SBB vergoeding inzake fietspad purmerbos	8.000		-	
Bijdrage Pont Jan Hop	4.500		-	
Betalingsverkeer RC ING Bank	39		47	
Betalingsverkeer schatkist ING Bank	17		16	
	18.183		4.863	
Vooruitontvangen bedragen		**-**		**-**
	-		-	

Niet in de Balans opgenomen activa en verplichtingen:

Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) is de verzelfstandigde afdeling Groenbeheer van de provincie Noord-Holland, met de provincie als enige aandeelhouder. RNH is een uitvoeringsorganisatie, die als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen werkt.

Er wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte uren. De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract dat 5 jaar is vastgelegd, eerst van 2009-2013. In 2013 zijn het raamcontract en de dienstverlening van RNH geëvalueerd. De overwegend positieve uitkomst heeft geleid tot een verlenging van het raamcontract met nog eens 5 jaar (2014-2018). In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan zijn begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. In 2018 zijn de contracten verlengd met 2 jaar (dus 2019-2020).

2.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2018

	Jaarrekening 2018			Begroting 2018			Jaarrekening 2017		
Deelprogramma	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**
1 Gebiedsbeheer	296.468	39.824	-256.644	340.750	31.667	-309.083	319.844	29.724	-290.120
2 Toezicht									
3 Financiën	37.907	103	-37.804	33.193	-	-33.193	24.300	-	-24.300
4 Bestuursadvisering	88.232	-	-88.232	124.800	-	-124.800	133.400	-	-133.400
5 Secretariaat	26.166	-	-26.166	25.694	-	-25.694	21.111	-	-21.111
6 Communicatie	47.073	-	-47.073	47.030	-	-47.030	46.389	-	-46.389
7 Inrichting & ontwikkeling	12.894	-	-12.894	21.006	-	-21.006	42.259	22.500	-19.759
Bijdrage participanten		658.088	658.088		658.088	658.088		653.837	653.837
Totaal lasten en baten	**508.741**	**698.015**	**189.274**	**592.473**	**689.755**	**97.282**	**587.304**	**706.061**	**118.757**
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**189.274**			**97.282**			**118.757**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging Algemene reserve	140.777		140.777	51.738	-	51.738	104.878	-	104.878
Onttrekking Algemene reserve			-		-	-	-	297.000	297.000-
Toevoeging bestemmingsreserve Purmerbos			-	-		-	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Purmerbos			-	-	-	-	-	4.144	4.144-
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen			-	-	-	-	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	-	-	-	-	-	-	5.235	5.235-
Toevoeg. Bestem.fonds verkoop gelden Hemmeland			-	-	-	-	-	-	-
Onttr. Bestem.fonds verkoop gelden Hemmeland			-	-	-	-	-	954.901	954.901-
Toevoeg. bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	58.044		58.044	58.044	-	58.044	57.669	-	57.669
Onttr. bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	48.497	58.044	9.547-	45.544	58.044	12.500-	-	34.410	34.410-
Toevoeg. bestemmingsreserve Markermeerdijk			-	-	-	-	1.251.901	-	1.251.901
Onttr. bestemmingsreserve Markermeerdijk			-	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten en baten	**756.059**	**756.059**	**-**	**747.799**	**747.799**	**-**	**2.001.752**	**2.001.752**	**-**
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**756.059**	**756.059**	**-**	**747.799**	**747.799**	**-**	**2.001.752**	**2.001.752**	**-**

2.3 Overzicht van baten en lasten per deelprogramma

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	203.332	217.068	149.029
Inzet RNH regulier	83.589	111.182	132.260
Totaal lasten regulier	**286.921**	**328.250**	**281.289**
Baten:			
Opbrengsten regulier	39.824	31.667	29.724
Totaal baten regulier	**39.824**	**31.667**	**29.724**
Saldo regulier	**-247.097**	**-296.583**	**-251.565**
Lasten:			
Lasten incidenteel	9.547	12.500	38.555
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**9.547**	**12.500**	**38.555**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-9.547**	**-12.500**	**-38.555**
Saldo Gebiedsbeheer	**-256.644**	**-309.083**	**-290.120**

Financieel	Toelichting
per saldo een onderschrijding van ca € 50.000 door lagere inzet RNH en hogere erfpachten.	
lagere lasten regulier	in 2018 is minder inzet RNH nodig geweest dan begroot.
hogere baten regulier	hogere baten uit erfpachten

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Grootonderhoud	9.547	-	9.547
	9.547	-	9.547

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Grootonderhoud	12.500	-	12.500
	12.500	-	12.500

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandeling klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	inzet nuttig voor schap en bevredigend voor deelnemers			x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x
inschakelen agrariërs bij beheer	lagere beheerlasten	x		x	

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	5.483	5.234	5.020
Inzet RNH regulier	35.825	33.751	23.500
Totaal lasten regulier	**41.308**	**38.985**	**28.520**
Baten:			
Opbrengsten regulier	103	-	-
Totaal baten regulier	**103**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-41.205**	**-38.985**	**-28.520**
Lasten:			
Lasten incidenteel	566	-	501
Inzet RNH incidenteel	-3.967	-5.792	-4.721
Totaal lasten incidenteel	**-3.401**	**-5.792**	**-4.220**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**3.401**	**5.792**	**4.220**
Saldo Financiën	**-37.804**	**-33.193**	**-24.300**

Financieel	Toelichting
geen afwijkingen boven het rapportagecriterium	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Hogere controle kosten jaarrekening 2017	566	-	566
Verlaging opslag tarieven RNH	3.967-	-	3.967-
	3.401-	-	3.401-

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	5.792-	-	5.792-
	5.792-	-	5.792-

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen volgens schatkistbankieren	x		x	
jaarlijks herijking van de risico's ten behoeve van berekening van het gewenste weerstandsvermogen	weerstandsvermogen geëvalueerd en up-to-date	x		x	

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	20.522	29.911	44.540
Inzet RNH regulier	61.331	85.971	80.617
Totaal lasten regulier	**81.852**	**115.882**	**125.158**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-81.852**	**-115.882**	**-125.158**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	5.033	-
Inzet RNH incidenteel	6.380	3.885	8.243
Totaal lasten incidenteel	**6.380**	**8.918**	**8.243**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-6.380**	**-8.918**	**-8.243**
Saldo Bestuursadvisering	**-88.232**	**-124.800**	**-133.400**

Financieel	Toelichting
per saldo een onderschrijding van ca € 35.000 door lagere inzet RNH.	
lagere lasten regulier	minder inzet RNH. De focus van de werkzaamheden voor het recreatieschap lag bij de recreatieve meekoppelkansen voor de Markermeerdijk. Verder was de noodzakelijk inzet beperkt in 2018, waardoor de lasten inzet RNH lager uitvallen dan begroot.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Recreatiemonitor	6.380	-	6.380
	6.380	-	6.380

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Recreatiemonitor	8.918	-	8.918
	8.918	-	8.918

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering	x			
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x			
monitoren van de beleidsdoelen	Evaluatie van het programma aan de hand van de schapsdoelen (in de jaarrekening en begrotingswijziging)	x	x	x	x

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
recreatiemonitor: aantal bezoeken monitoren en rapporteren	Aantal bezoeken aan Landschap Waterland in beeld; hierover wordt apart gerapporteerd.				x

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	26.166	25.694	21.111
Totaal lasten regulier	**26.166**	**25.694**	**21.111**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-26.166**	**-25.694**	**-21.111**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**-26.166**	**-25.694**	**-21.111**

Financieel	Toelichting
geen afwijkingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuur rondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	14.053	5.065	18.629
Inzet RNH regulier	33.020	41.965	27.761
Totaal lasten regulier	**47.073**	**47.030**	**46.389**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-47.073**	**-47.030**	**-46.389**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**-47.073**	**-47.030**	**-46.389**

Financieel	Toelichting
geen afwijkingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
promoten gebied	grotere bekendheid gebied en vergroting bekendheid fiets-, wandel- en sloepennetwerk		x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	12.894	21.006	12.863
Totaal lasten regulier	**12.894**	**21.006**	**12.863**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-12.894**	**-21.006**	**-12.863**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	27.278
Inzet RNH incidenteel	-	-	2.118
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**29.396**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	22.500
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**22.500**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-6.896**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**-12.894**	**-21.006**	**-19.759**

Financieel	Toelichting
geen afwijkingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
juridische advisering	juridisch advies GR en toetsing uitgevoerd	x	x	x	x
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
voorbereiden en begeleiden realisatie fietsverbinding Purmerbos	fietsverbindingen Purmerbos zijn gerealiseerd		x		
begeleiden realisatie Wandelroutenetwerk	afronden realisatie Wandelroutenetwerk		x		

Totaal

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	243.389	257.278	217.218
Inzet RNH regulier	252.826	319.569	298.112
Totaal lasten regulier	**496.215**	**576.847**	**515.331**
Baten:			
Opbrengsten regulier	39.927	31.667	29.724
Totaal baten regulier	**39.927**	**31.667**	**29.724**
Saldo regulier	**-456.288**	**-545.180**	**-485.607**
Lasten:			
Lasten incidenteel	10.113	17.533	66.334
Inzet RNH incidenteel	2.413	-1.907	5.639
Totaal lasten incidenteel	**12.526**	**15.626**	**71.973**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	22.500
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**22.500**
Saldo incidenteel	**-12.526**	**-15.626**	**-49.473**
Saldo Totaal	**-468.814**	**-560.806**	**-535.080**

2.4 Overzicht van baten en lasten per kostensoort

Omschrijving	werkelijk 2018	begroting 2018	werkelijk 2017
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	252.826	319.569	298.112
Bestuurskosten	-	-	-
Kantoorkosten	5.575	6.364	5.171
Vervoerskosten	3.621	5.941	4.794
PR & marketing	14.053	5.065	18.629
Bedrijfskosten	229.467	252.005	226.959
Projectkosten*	2.413	3.126	31.256
Afschrijvingen	-	-	-
Rentekosten	219	403	220
Bijzondere baten en lasten	566	-	2.162
Totaal lasten	**508.741**	**592.473**	**587.304**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	39.824	31.667	29.724
Financiële baten	103	-	-
Overige opbrengsten	-	-	-
Project subsidies	-	-	22.500
Totaal baten	**39.927**	**31.667**	**52.224**
Resultaat deelprogramma's	**- 468.814**	**- 560.806**	**- 535.080**
Bijdrage participanten	658.088	658.088	653.837
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**189.274**	**97.282**	**118.757**
Resultaatbestemming			
Toevoeging Algemene reserve	140.777	51.738	104.878
Onttrekking Algemene reserve	-	-	- 297.000
Toevoeging bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	- 4.144
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	-	- 5.235
Toevoeg. Bestem.fonds verkoop gelden Hemmeland	-	-	-
Onttr. Bestem.fonds verkoop gelden Hemmeland	-	-	- 954.901
Toevoeg. bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	58.044	58.044	57.669
Onttr. bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	- 9.547	- 12.500	- 34.410
Toevoeg. bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	1.251.901
Onttr. bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-
Gerealiseerde resultaat	**-**	**-**	**-**

* projectkosten zijn inclusief inhuur personeel RNH incidenteel, groot onderhoud en overige investeringen

2.5 Wet FIDO modelstaten A en B

Modelstaat A

Kwartaal	1e			2e		
Maand	1 jan	1 feb	1 mrt	1 apr	1 mei	1 jun
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	0	0	0	0	0	0
Ruimte onder limiet		0			0	
Overschrijding		0			0	

Kwartaal	3e			4e		
Maand	1 jul	1 aug	1 sep	1 okt	1 nov	1 dec
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	0	0	0	0	0	0
Ruimte onder limiet		0			0	
Overschrijding		0			0	

Toelichting op modelstaat A

Er zijn bij het landschap Waterland geen activa en passiva die vallen onder de vlottende schulden en vlottende middelen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar.
De Kasgeldlimiet is derhalve niet overschreden.

Modelstaat B

1a	Renteherziening op vaste schuld O/G		0	
1b	Renteherziening op vaste schuld U/G		0	
2	Renteherziening op vaste schuld	(1a-1b)		0
3a	nieuw aangetrokken vaste schuld			
3b	nieuw uitgezette lange leningen			
4	netto nieuw aangetrokken vaste schuld	(3a-3b)		0
5	Betaalde aflossingen			
6	herfinanciering	(laagste van 4 en 5)		
7	Renterisico op de vaste schuld	(2+6)		0
8	Renterisiconorm			0
9a	ruimte onder			0
9b	Overschrijding			0

Renterisiconorm

10	Stand van de vaste schuld		0	
11	Vastgestelde percentage			
12	Renterisiconorm	(10x11)		0

Toelichting op modelstaat B

Er hebben bij het landschap Waterland geen rente herzieningen op vaste schulden plaatsgevonden en er zijn geen nieuwe leningen uitgezet of aangetrokken. De renterisiconorm is derhalve niet overschreden.

Overige gegevens

3.1 Samenstelling van het algemeen bestuur

GEMEENTE LANDSMEER	De heer R. Quakernaat
GEMEENTE AMSTERDAM	Mevrouw S. Groenewoud
GEMEENTE BEEMSTER	De heer D.J. Butter
GEMEENTE EDAM-VOLENDAM	De heer H. Schütt
GEMEENTE OOSTZAAN	De heer R. J. Monen
GEMEENTE PURMEREND	De heer M.T.A. Hegger
GEMEENTE WATERLAND	De heer B. J. ten Have
GEMEENTE WORMERLAND	De heer J. Schalkwijk
GEMEENTE ZAANSTAD	Mevrouw S. Munnikendam
PROVINCIE NOORD-HOLLAND	De heer A. Tekin

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Twiske-Waterland

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Twiske-Waterland, onderdeel **Landschap Waterland** gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Twiske-Waterland, op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het vigerende normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- het overzicht van baten en lasten over 2018;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (Wnt) 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Twiske-Waterland zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en diverse bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Het Dagelijks Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het vigerende normenkader.

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Dagelijks Bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, het Controleprotocol Wnt 2018, de ethische voorschriften en onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige

gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben gecommuniceerd. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 4 april 2019
Reg.nr.: 101822/215/396/7
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend : mr. drs. J.C. Olij RA

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Twiske-Waterland in de openbare vergadering van 20 juni 2019.

voorzitter,
Mevrouw S. Groenewoud

BIJLAGEN

JAARREKENING 2018

BIJLAGE I

LANDSCHAP WATERLAND

Investerings- en financieringsstaat 2018

nr.	Omschrijving	Stand per 1-1-2018	Vermeerde-ringen 2018	Verminde-ringen 2018	Afschrijvingen 2018	Stand per 31-12-2018
	ACTIVA					
1	Onroerende en roerende bezittingen	-	-		-	-
2	Investeringsuitgaven, welke gedekt worden uit reserves					-
3	Verstrekte langlopende leningen	-		-		-
	Totaal	-	-	-	-	-
	PASSIVA					
1	Reserves	1.929.436	198.821	9.547		2.118.710
2	Voorzieningen	-				-
3	Aangegane langlopende leningen	-		-		-
	Totaal	1.929.436	198.821	9.547	-	2.118.710
	Werkkapitaal	**1.929.436**	**198.821**	**9.547**	**-**	**2.118.710**

BIJLAGE II

LANDSCHAP WATERLAND

Staat van geactiveerde investeringen 2018

Volg-nr.	Omschrijving	Jaar van inv.	Geactiv. t/m 2017	Netto inv. 2018	Geactiv. t/m 2018	Afschr. term.	Boek-waarde 31-12-2017	afschr. t/m 2017	Afschr. 2018	Boek-waarde 31-12-2018
	Fort aan de Neckerweg	2006	61.032		61.032	10	-	61.032	-	-
	Suzuki 46-JBF-3	2009	25.751	-	25.751	5	-	25.751	-	-
	Totaal		**86.783**	**-**	**86.783**		**-**	**86.783**	**-**	**-**
	Totaal generaal		**86.783**	**-**	**86.783**	**-**	**-**	**86.783**	**-**	**-**

Bijlage III: GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn in dit kader geen bijzonderheden te melden

Bijlage IV: Nota Weerstandsvermogen Landschap Waterland

Op 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden. Het BBV verplicht Landschap Waterland aandacht te besteden aan de risico's. Met de voorliggende 'Nota weerstandsvermogen' wordt het noodzakelijke inzicht in zowel het weerstandsvermogen als de weerstandscapaciteit van Landschap Waterland gegeven.

Deze nota is in vier fasen tot stand gekomen.
1. Inventariseren en kwantificeren risico's
2. Bepalen minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen
3. Berekenen aanwezige weerstandscapaciteit
4. Matchen benodigd weerstandsvermogen en aanwezige weerstandscapaciteit

In deze nota worden de uitkomsten van deze fasen beschreven.

1. Inventariseren en kwantificeren risico's

In de eerste fase zijn de risico's van Landschap Waterland geïnventariseerd. Met de budgethouders zijn deze risico's in beeld gebracht. De geïnventariseerde risico's zijn beschreven en onderverdeeld naar:

- Hoog / Midden / Laag (kans)
  Risico's zijn als 'Hoog' aangemerkt indien de kans van voordoen hoog wordt geacht, enzovoort. Bij een hoog risico is de financiële impact voor 80 procent meegenomen, bij een midden risico voor 50 procent en bij een laag risico voor 20 procent.
- Structureel / Incidenteel
  Risico's zijn als incidenteel of structureel aangemerkt. Een structureel risico heeft een financiële impact in meerdere begrotingsjaren. Een incidenteel risico heeft een financiële impact in één begrotingsjaar. De structurele risico's zijn voor twee jaar meegenomen in de risico-kwantificering.

Voor het kunnen bepalen van het benodigde weerstandsvermogen is de financiële impact per risico berekend. Risico's zijn per definitie niet goed meetbaar. Voor voorzienbare en redelijk kwantificeerbare risico's moet een voorziening worden gevormd. Om toch tot een kwantificering te kunnen komen, zijn de bepalende factoren voor een schatting van de kans van optreden (Hoog / Midden / Laag) en de impact van het risico (in euro's) geïdentificeerd. Zoveel mogelijk is de (gemiddelde) omvang van de bij het risico betrokken exploitatielasten en/of investeringsbedragen meegenomen bij de (subjectieve) bepaling van de kans en het effect.

Dit betekent dat niet de gehele omvang van de mogelijke financiële impact wordt opgenomen als risicobuffer. Door vermenigvuldiging van de impact met een kans van optreden wordt een onnodig hoge risicobuffer vermeden. Tegelijkertijd wordt door de combinatie van verschillende risico's in de bepaling van de weerstandscapaciteit redelijkerwijs wel gezorgd voor voldoende vermogen voor tegenvallers.

Op basis van de risico-inventarisatie zijn de volgende risico's onderkend. De geïnventariseerde risico's zijn gekwantificeerd voor een bedrag van in totaal € 80.000,-. Een nadere specificatie van dit bedrag is:

Risico	**Kans**	**Incidenteel / Structureel**	**Financiële impact**	**Uitgaande van twee jaar**
1. Inkoop en aanbestedings-risico/ Subsidies (risico van terugbetalen)	Midden risico	Structureel	€ 40.000	€ 80.000
Totaal				**€ 80.000**

- Bij de bepaling van de totale financiële impact voor alle risico's worden de incidentele risico's eenmalig meegenomen. Bij structurele risico's wordt de verwachte financiële impact per jaar met twee vermenigvuldigd.

2. De gewenste / benodigde omvang van het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is in artikel 11 van het BBV gedefinieerd als “De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente (of de gemeenschappelijke regeling) beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie”.

Het weerstandsvermogen is nodig om de risico's op te vangen zonder dat het beleid verandert. Het vermogen om het beleid door te zetten, is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Er zijn (nog) geen wetenschappelijke of algemeen geldende normen voor de gewenste omvang van een weerstandsvermogen. Iedere gemeente en gemeenschappelijke regeling moet zelf invulling geven aan de gewenste omvang, gelet op haar eigen situatie en context. De omvang van het weerstandsvermogen moet in verhouding staan tot de risico's die de organisatie loopt. De risico's moeten niet kunnen worden opgevangen door stuur- en beheersmaatregelen en / of financieel kunnen worden afgedekt door voorzieningen.

De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering is een logische basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat niet alle risico's kunnen worden gekwantificeerd (p.m.-posten).

1. Voor de geïdentificeerde en gekwantificeerde risico's worden de uitkomsten van de risico-inventarisatie als norm genomen voor het bepalen van het gewenste minimale weerstandsvermogen. Bij de risico-inventarisatie zijn risico's gekwantificeerd voor een bedrag van € 80.000.

2. Voor de niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Het rijk stelt voor de gemeenten die vallen onder het artikel 12-regime, de minimale buffer van de algemene reserve ook op 2% van de som van de structurele inkomsten te stellen. Voor Landschap Waterland komt 2% van de structurele inkomsten overeen met een bedrag van € 14.000. Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor *niet* gekwantificeerde risico's.

Het totale benodigd weerstandsvermogen komt daarmee op een bedrag van € 94.000. In het volgende hoofdstuk wordt de omvang van het weerstandsvermogen gerelateerd aan de aanwezige weerstandscapaciteit.

3. Berekende weerstandscapaciteit per begin 2019

Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan: het geheel aan beschikbare en vrij aanwendbare financiële middelen om mogelijke “resterende” risico's met financieel gevolg op te kunnen vangen. Met “resterende” risico's worden bedoeld: de risico's die onvoldoende “in control” zijn of kunnen worden gehouden door stuur- en beheersmaatregelen en/of waarvoor (nog) geen specifieke voorzieningen zijn of kunnen worden getroffen.

De bepaling van de weerstandscapaciteit is een momentopname. De gekozen peildatum is 1 januari 2018. Bij het berekenen van de aanwezige weerstandscapaciteit wordt gekeken naar het “vrije deel” in reserves en voorzieningen

De eventuele stille reserves zijn niet bij de weerstandscapaciteit betrokken.

<u>Ad 1. Vrije deel reserves en voorzieningen</u>

Bij het bepalen van het vrije deel van de reserves en voorzieningen is voorzichtigheid betracht. Criterium is of het algemeen bestuur de betreffende reserve in geval van een calamiteit kan vrijmaken zonder dat hierdoor een exploitatietekort ontstaat. Daarbij komt dat bij gebruik van een reserve, de rente die dit financieringsmiddel genereert tevens structureel gedekt moet worden.

Reserve / voorziening	Stand 1 januari 2019	Deel direct beschikbaar voor weerstandscapaciteit
Algemene Reserve LW	409.744	409.744
Bestemmingsreserve Investeringen LW	6.282	
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	213.689	
Bestemmingsreserve Ruiterpaden Purmerbos	33.747	
Bestemmingsfonds verkoop gelden Hemmeland	0	
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	1.455.247	
Totaal	**2.118.710**	**409.744**

*Voor de bovengenoemde reserves is de stand van de reserves per 1 januari 2019 als basis genomen waarbij alle goedgekeurde bestuursvoorstellen waarin beslag wordt gelegd op deze reserves zijn meegenomen Kortom, alle reeds toegekende bijdragen vanuit de reserves maken geen deel uit van de ruimte hierboven gepresenteerd als weerstandscapaciteit.

Van de reserves (het eigen vermogen) is € 409.744,- aangemerkt als direct beschikbare incidentele weerstandscapaciteit. Het vrije deel uit de overige reserves is niet direct beschikbaar. Het algemeen bestuur moet hiervoor eerst de bestemming van de reserve wijzigen, hetgeen tot de mogelijkheden behoort. Voorzieningen worden niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

In de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt elk jaar de (specificatie van de) weerstandscapaciteit vermeld, overeenkomstig artikel 11, lid 2a van het BBV. In het jaarverslag wordt op grond van artikel 26 BBV verantwoording afgelegd over de ontwikkelingen in de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit wordt elk jaar berekend bij de jaarrekening met als peildatum de balansdatum. De berekeningswijze en de uitgangspunten blijven hierbij ongewijzigd, tenzij het algemeen bestuur anders besluit.

Peildatum van de weerstandscapaciteit, zoals die in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt vermeld, is de laatste balansdatum. Dit is 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de begroting wordt samengesteld.

4. Matching Gewenst weerstandsvermogen – Berekende weerstandscapaciteit

De conclusie in deze nota is dat Landschap Waterland over een weerstandscapaciteit beschikt van € 409.744,- om de risico's te dekken. Het gewenste weerstandsvermogen is berekend op € 94.000,-

Voorgesteld wordt de minimale omvang van de algemene reserve voor het benodigd weerstandsvermogen vast te stellen op € 94.000.

Met ingang van de jaarrekening 2007 wordt het gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor de geïdentificeerde en de gekwantificeerde risico's jaarlijks herzien. Risico's en de omvang van de risico's kunnen jaarlijks wijzigen.

Natuurlijk blijft het signaleren en het beheersen van de risico's een dagelijks proces. Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd over belangrijke nieuwe risico's gedurende het jaar. De risico's met een hoge kans van voordoen worden als vast onderdeel in de planning & control instrumenten (begroting, bestuursrapportages, jaarrekening) behandeld.

Bijlage V: WNT-verantwoording 2018

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Recreatieschap Twiske-Waterland van toepassing zijnde regelgeving: "het algemene WNT-maximum".

In mei 2017 is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten om in het financieel verslaggevingsdocument de vermelding van iedere topfunctionaris van wie de bezoldiging €1.500 of minder per kalenderjaar bedraagt te wijzigen. In de jaarrekening kan volstaan worden met de naam en de functie.
De bestuurdersfuncties van het Recreatieschap betreffen onbezoldigde functies.

Overzicht van de bestuurders over het verantwoordingsjaar 2018:

Naam:	**Functie:**
Mevrouw S. Groenewoud	Voorzitter AB en DB
De heer R. Quakernaat	Vicevoorzitter AB en DB
De heer D.J. Butter	Lid AB en DB
Mevrouw S. Munnikendam	Lid AB en DB
De heer A. Tekin	Lid AB
De heer H. Schütt	Lid AB
De heer R. J. Monen	Lid AB
De heer M.T.A. Hegger	Lid AB
De heer B. J. ten Have	Lid AB
De heer J. Schalkwijk	Lid AB

Uitbetaalde beëindigingsvergoeding 2018
Er zijn geen uitkeringen gedaan wegens beëindiging dienstverband aan top functionarissen.

Rapportageverplichtingen overige functionarissen
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2018 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2018 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

TWISKE-WATERLAND
BEGROTINGSWIJZIGING
ONDERDEEL TWISKE

2019

Velsen-Zuid, 4-4-2019

Inhoudsopgave

			Blz.
1.	**PROGRAMMAPLAN**		
	1.0	Inleiding	3
	1.1	Beleidsdoelen	4
	1.2	Financiële transitie	4
	1.3	Programma-accenten 2019	5
	1.4	Nieuwe ambitie en visie	5
	1.5	Samenvoegen begrotingen	5
	1.6	Ontwikkelen natuur en recreatie	5
	1.7	Financiële uitgangspunten	6
	1.8	Overzicht participantenbijdrage 2018-2019	6
	1.9	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	7
2.	**PROGRAMMABEGROTING**		
	2.1	Programmabegroting 2019	8
3.	**TOELICHTING PER DEELPROGRAMMA**		
	3.1	Gebiedsbeheer	9
	3.2	Toezicht	12
	3.3	Financiën	13
	3.4	Bestuursadvisering	14
	3.5	Secretariaat	16
	3.6	Communicatie	17
	3.7	Inrichting & ontwikkeling	18
	3.8	Totaal	19
4.	**EXPLOITATIE PER KOSTENSOORT**		20
5.	**OVERIGE GEGEVENS**		
	5.1	Vaststelling door het algemeen bestuur	21

1. PROGRAMMAPLAN

1.0 Inleiding

Net boven Amsterdam Noord, tussen Landsmeer en Oostzaan in, vind je het prachtige natuur- en recreatiegebied Het Twiske. In Het Twiske ligt een grote recreatieplas midden in het groen. Een ideaal gebied om te fietsen, wandelen, skeeleren, pootje baden, zwemmen, varen, kanoën en nog veel meer.

In Het Twiske zijn kiosken en twee restaurants met terrasjes. Eén van de restaurants ligt aan een gezellige, knusse haven, waar je ook allerlei soorten bootjes kan huren. Voor kinderen is in Het Twiske een speelsloot en een avonturenspeelplaats met buizenfort, kabelbaan en pontjes over het water. Geniet tijdens een mooie wandeling van de mooie natuur in Het Twiske en wie weet sta je oog in oog met een Schotse Hooglander.

Recreatiegebied Het Twiske ligt aan de noordrand van Amsterdam, tussen Landsmeer en Oostzaan. De provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Purmerend, Oostzaan en Landsmeer dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en de ontwikkeling van dit gebied. Dat doen ze door te participeren in een Gemeenschappelijke Regeling.

1.1 Beleidsdoelen

Het bestuur van het recreatieschap bestaat uit vertegenwoordigers van de omliggende gemeenten. Het bestuur bepaalt de doelen en gebruiksregels voor Het Twiske.

De doelen van het recreatieschap zijn gebaseerd op de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling, (waarop de hierboven genoemde hoofdtaken zijn gebaseerd), de doelen uit de visie en het gevoerde beleid van het recreatieschap. Dit is verder uitgewerkt in een doelenboom.

Door voortschrijdend inzicht zijn er enkele wijzigingen ten opzichte van de programmabegroting 2019. De belangrijkste wijziging ten opzichte van de programmabegroting 2019 zijn eenmalige extra lasten doordat er geplande werkzaamheden voor groot onderhoud worden uitgevoerd.

	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging
Saldo baten en lasten	**77.550**	**-142.743**

1.2 Financiële transitie

De komende maanden gaat intensief gewerkt worden aan de financiële transitie van de recreatieschappen Noord-Holland. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Het implementeren van het in ontwikkeling zijnde Missie-Visie-traject en dat vertalen naar een begroting conform BBV.
- Het uitwerken van bijpassende doelen, prestaties en taken.
- Aansluiting tussen begroting en beheerplannen

Verder komt de vernieuwing en aanscherping van de P&C-cyclus aan de orde alsmede het vernieuwen van de risicoanalyse en nadere onderbouwing van het weerstandsvermogen. De begroting 2021 moet dan geheel BBV-conform zijn.

Om dat te bereiken gaan we de komende maanden met de participanten in overleg. Op basis van de uitkomsten van dat overleg wordt dit najaar een “dummy-begroting 2020 nieuwe stijl” aan de participanten gepresenteerd.

Met deze begrotingscyclus is al een aantal stappen ondernomen voor verbetering en BBV conformiteit:

- wijzigen manier begroten groot onderhoud (zie pagina 9)
- opstarten proces consolideren begrotingen Twiske en Waterland
- betere verantwoording werkzaamheden naar raden en staten

1.3 Programma-accenten 2019

Het Twiske is ingericht als recreatiegebied om steden en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit de gemeenten in de regio. De programma accenten voor 2019 dragen bij aan de doelen zoals geformuleerd in de bovenstaande doelenboom. Hieronder beschrijven we de programma accenten zoveel mogelijk aan de hand van de doelen.

Op basis van de doelen, beleid en de besluiten in de afgelopen jaren zijn er 3 thema's waarop het recreatieschap zich in 2019 concentreert. Het recreatieschap werkt ten eerste aan het formuleren van een nieuwe ambitie en visie voor het recreatieschap (doelen 2, 3 en 4). Om de financiële verantwoording en de achterliggende administratie te vereenvoudigen wordt in 2019 het proces gestart om de begrotingen van Twiske en Waterland samen te voegen. Tenslotte blijft het schap zich inzetten voor de ontwikkeling van natuur en recreatie in en om haar gebieden (doelen 2 en 4).

1.4 Nieuwe Ambitie en visie

In 2019 wordt het proces gestart om te komen tot een ambitie en daar op volgend een visie voor Twiske en Landschap Waterland. Het bestuur heeft al opdracht gegeven voor de ambitie. Een voorstel om daarna een visie op te stellen wordt in het voorjaar aan het bestuur voorgelegd. De ambitie en visie worden de leidraad voor het toekomstige beheer- en onderhoudsprogramma van het recreatieschap. Vanzelfsprekend wordt de nieuwe visie ontwikkeld met het oog op gemeentelijk beleid, de Metropoolregio Amsterdam en ander richtinggevend beleid. Alle actoren bij en in Twiske en Landschap Waterland worden betrokken bij dit proces.

1.5 Samenvoegen begrotingen

In de voorjaarsronde van 2019 wordt aan het bestuur een procesvoorstel gepresenteerd met als doel om de begrotingen van Twiske en Waterland te consolideren. Het samenvoegen van de begrotingen en daarmee de financiële verantwoording is bestuurlijk vastgelegd bij het vaststellen van de nieuwe gemeenschappelijke regeling voor Twiske Waterland. Daarmee hebben de participanten in 2013 de gemeenschappelijke regelingen van Twiske en Waterland samengevoegd. Het bestuur heeft daarbij als voorwaarde gesteld dat de begrotingen pas worden samengevoegd als het Twiske geen structureel negatief saldo meer heeft. Die situatie doet zich nu voor. Daarnaast wordt het samenvoegen van de begrotingen taakstellend opgelegd door het ministerie van binnenlandse zaken.

1.6 Ontwikkelen natuur en recreatie

Op basis van eerdere besluitvorming en beleid gaat het recreatieschap door met het verbeteren van de kwaliteit van het recreatieve aanbod en de natuur in Het Twiske. In 2019 worden concreet de volgende activiteiten uitgevoerd:

● de Natura 2000 doelstelling van het Twiske en de omliggende gebieden versterken door samen met de gemeente Amsterdam een oplossing te zoeken voor de vossenproblematiek. De vossen in het Twiske bedreigen sommige Natura 2000 doelsoorten en foerageren op de nesten van weidevogels in de omliggende gebieden.
● Monitoren doelsoorten Natura 2000 en overige natuurwaarden in Het Twiske om het evenwicht tussen natuur en recreatie te waarborgen.
● Begeleiden ontwikkeling restaurant en klimpark bij Twiske Poort
● Starten met de werving van een horeca ondernemer voor het Kure Jan strand
● Begeleiden verdere contractvorming en verdere ontwikkeling zorgboerderij De Marsen.

1.7 Financiële uitgangspunten 2019

- **Indexatie:**

De kosten zijn verhoogd met een index van 1,50% voor 2019 gebaseerd op inflatiecijfer CBS (CPI nov. 2017). De participantenbijdrage is ook verhoogd met deze index.

- **Aansluiting begroting met de meerjarenplanning beheer:**

De opgestelde en extern gevalideerde meerjarenraming beheer (zie paragraaf 1.2) en de begrotingssystematiek van het recreatieschap sluiten nog niet volledig op elkaar aan. Er wordt hard gewerkt aan het aansluiten van de werkwijze van het recreatieschap en de methodologie van de meerjarenraming. Voor de begroting 2021 moet dit op orde zijn. Vooralsnog wijkt de begroting op twee punten af van de meerjarenraming beheer:

In de begroting wordt gewerkt met bedrijfskosten zoals verzekeringen en vervoer die indirect worden toegerekend aan het recreatieschap door de uitvoeringsorganisatie. Het gaat om een relatief beperkt bedrag (circa € 50.000).

Voor het berekenen van het gemiddeld jaarlijks noodzakelijke bedrag dat nodig is voor het uitvoeren van groot onderhoud en investeringen hanteert het schap een horizon van 10 jaar, en de meerjarenraming een horizon van 50 jaar. Dit leidt tot verschillen in de meerjarenraming. Dit levert geen problemen op zolang het schap de systematiek, zoals gepland, binnen afzienbare termijn gelijk trekt.

- **Belangrijke wijzigingen:**

De belangrijkste wijziging ten opzichte van de programmabegroting 2019 ontstaat door eenmalige extra lasten doordat er veel geplande werkzaamheden voor groot onderhoud worden uitgevoerd. Daarnaast is er een nieuwe wijze van het inzichtelijk maken van groot onderhoud en investeringen ingevoerd. De methode is aangepast aan de nieuwe regelgeving die wordt opgelegd vanuit de BBV. Hiermee voldoet de begroting deels aan de BBV. Zie voor meer informatie de toelichting per deelprogramma onder '1 Beheer'.

1.8 Overzicht participantenbijdrage 2018 - 2019

Indexatie		**2018**		**+ index** 1,50%		**2019**
Provincie Noord-Holland	**€**	**1.002.047**	€	15.031	**€**	**1.017.078**
Gemeente Amsterdam	**€**	**408.114**	€	6.122	**€**	**414.236**
Gemeente Landsmeer	**€**	**29.522**	€	443	**€**	**29.965**
Gemeente Oostzaan	**€**	**13.893**	€	208	**€**	**14.101**
Gemeente Purmerend	**€**	**79.885**	€	1.198	**€**	**81.083**
Gemeente Zaanstad	**€**	**203.189**	€	3.048	**€**	**206.237**
Totaal participantenbijdrage	**€**	**1.736.650**	**€**	**26.050**	**€**	**1.762.700**

1.9 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover Het Twiske beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij Het Twiske zijn in 2018 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen in de jaarrekening 2018. Vanaf 2016 dienen volgens wijzigingen in de BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

	JR 2017	JR 2018	BGR 2019
netto schuldquote	-105%	-100%	-108%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-105%	-100%	-108%
solvabiliteitsrisico	85%	97%	87%
structurele exploitatieruimte	18%	15%	1%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende.
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.
Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

2.1 PROGRAMMABEGROTING

deelprogramma	Begroting 2019 lasten	Begroting 2019 baten	Begroting 2019 saldo	Wijziging 2019 lasten	Wijziging 2019 baten	Wijziging 2019 saldo	Begroting na wijziging 2019 lasten	Begroting na wijziging 2019 baten	Begroting na wijziging 2019 saldo
1 Gebiedsbeheer	1.609.752	550.041	- 1.059.711	216.580	15.251	- 201.329	1.826.332	565.292	- 1.261.040
2 Toezicht	213.409	-	- 213.409	-	-	-	213.409	-	- 213.409
3 Financiën	88.282	-	- 88.282	1.502	-	- 1.502	89.784	-	- 89.784
4 Bestuursadvisering	143.262	-	- 143.262	17.500	-	- 17.500	160.762	-	- 160.762
5 Secretariaat	41.761	-	- 41.761	2.870	-	- 2.870	44.631	-	- 44.631
6 Communicatie	82.177	-	- 82.177	-	-	-	82.177	-	- 82.177
7 Inrichting & ontwikkeling	56.548	-	- 56.548	- 2.908	-	2.908	53.640	-	- 53.640
Bijdrage participanten		1.762.700	1.762.700		-	-		1.762.700	1.762.700
Totaal lasten en baten	**2.235.191**	**2.312.741**	**77.550**	**235.544**	**15.251**	**- 220.293**	**2.470.735**	**2.327.992**	**- 142.743**
Resultaat voor bestemming	**77.550**			**- 220.293**			**- 142.743**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve	191.427	-	191.427	708.182	238.877	469.305	899.609	238.877	660.732
Onttrekking algemene reserve	-	300.000	- 300.000	-	-	-		300.000	- 300.000
Toevoeging bestemmingsres. Bet. Parkeren	-	-	-	-	-	-	-		-
Onttrekking bestemmingsres. Bet. Parkeren	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Investeringen	425.000	-	425.000	-	425.000	- 425.000	425.000	425.000	-
Onttrekking bestemmingsreserve Investeringen	-	238.877	- 238.877	238.877	703.475	- 464.598	238.877	942.352	- 703.475
Toevoeging voorziening groot onderhoud				200.000		200.000	200.000	-	200.000
Totaal lasten en baten	**2.851.618**	**2.851.618**	-	**1.382.603**	**1.382.603**	-	**4.234.221**	**4.234.221**	-
Resultaat na bestemming	-			-			-		
Totalen-generaal	**2.851.618**	**2.851.618**	**-**	**1.382.603**	**1.382.603**	**-**	**4.234.221**	**4.234.221**	**-**

3. TOELICHTING PER DEELPROGRAMMA

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	943.445	-	943.445
Inzet RNH regulier	474.287	-	474.287
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	240.000	240.000
Groot onderhoud	-	180.887	180.887
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-	- 180.887	- 180.887
Totaal lasten regulier	**1.417.732**	**240.000**	**1.657.732**
Baten:			
Opbrengsten regulier	550.041	15.251	565.292
Totaal baten regulier	**550.041**	**15.251**	**565.292**
Saldo regulier	**- 867.691**	**- 224.749**	**- 1.092.440**
Lasten:			
Lasten incidenteel	192.020	- 23.420	168.600
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**192.020**	**- 23.420**	**168.600**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 192.020**	**23.420**	**- 168.600**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 1.059.711**	**- 201.329**	**- 1.261.040**

Financieel	Toelichting
Groot onderhoud	Het schap heeft een externe gevalideerde scan voor de beheerkosten voor jaarlijks en groot onderhoud uitgevoerd. De lasten voor groot onderhoud zijn apart inzichtelijk gemaakt onder de reguliere lasten. Hierdoor verschuiven lasten van incidenteel naar de post Groot Onderhoud. De lasten zijn voor 2019 hoger omdat volgens planning een aantal grote werkzaamheden wordt uitgevoerd.
Hogere baten regulier	Voornamelijk hogere baten uit de huur voor de nieuwe exploitatie bij Twiske Poort
Lagere lasten regulier	zie de beschrijving bij groot onderhoud

Onderbouwing beheerkosten (per categorie uitgesplitst)

	DO	GO/VV	Kapitaallasten
Groen	231.433		
Verharding	42.610	75.413	
Water	15.143	5.075	
Riolering	8.160	5.075	
Civiele kunstwerken	62.908		
Meubilair	55.433	36.540	
Reiniging	130.613		
Gebouwen	107.200	58.784	
Strand	31.089		
Betaald parkeren	113.437		
	-		
	798.026	180.887	-
Overig bedrijfskosten	145.419	-	
	943.445	180.887	-

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
controleren zwemwaterkwaliteit	verontreiniging tijdig opgemerkt	x			
coördineren en communiceren over zwemlocaties met derden	goede communicatie over veiligheid van zwemwater		x		x
uitgeven en reguleren vergunningen / gebruiksovereenkomsten	aanvragen tijdig behandeld	x			
coördineren grote evenementen	optimale opbrengsten voor recreatieschappen Noord-Holland	x	x	x	x
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
organiseren ondernemersoverleg	ondernemers betrokken bij schap				x
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandelen klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	inzet nuttig voor schap en bevredigend voor deelnemers			x	x
beheren betaald parkeren	inkomsten uit betaald parkeren gegenereerd	x		x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x

Incidentele inspanning	Beoogd resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
verbeteren zwemwaterkwaliteit speelsloot	samen met de provincie neemt Het Twiske maatregelen om de zwemwaterkwaliteit op deze locaties te verbeteren door het plaatsen van damwanden en pompen.	x		x	
verbeteren zwemwaterkwaliteit Vennegatstrand		x		x	
Terreinverbetering evenementencamping	Het Twiske investeert in de drainage en ophoging van een ligweide zodat het kan worden gebruikt als camping voor evenementen. Dit levert weer inkomsten op voor het schap.	x	x		

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
verbeteren zwemwaterkwaliteit speelsloot	46.800	-	46.800
verbeteren zwemwaterkwaliteit Vennegatstrand	46.800	-	46.800
Terreinverbetering evenementencamping	75.000	-	75.000
	168.600	-	168.600

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	13.992	-	13.992
Inzet RNH regulier	199.417	-	199.417
Totaal lasten regulier	**213.409**	**-**	**213.409**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 213.409**	**-**	**- 213.409**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 213.409**	**-**	**- 213.409**

Financieel	Toelichting
geen wijzigingen	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	recreanten voelen zich veilig; toezicht conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			
specifieke handhaving: tegengaan vandalisme	voortzetten dalende trend schade vandalisme	x			

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	56.624	1.496	58.120
Inzet RNH regulier	46.638	-	46.638
Totaal lasten regulier	**103.262**	**1.496**	**104.758**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 103.262**	**- 1.496**	**- 104.758**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	- 14.980	6	- 14.974
Totaal lasten incidenteel	**- 14.980**	**6**	**- 14.974**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**14.980**	**- 6**	**14.974**
Saldo Financiën	**- 88.282**	**- 1.502**	**- 89.784**

Financieel	Toelichting
Geen wijzigingen boven rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de programmabegroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen volgens schatkistbankieren	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van de financiële risico's van het schap	risico's in beeld	x		x	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	14.974-	-	14.974-
	14.974-	-	14.974-

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	2.554	14.921	17.475
Inzet RNH regulier	123.377	2.410	125.787
Totaal lasten regulier	**125.931**	**17.331**	**143.262**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 125.931**	**- 17.331**	**- 143.262**
Lasten:			
Lasten incidenteel	14.921	2.579	17.500
Inzet RNH incidenteel	2.410	- 2.410	-
Totaal lasten incidenteel	**17.331**	**169**	**17.500**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 17.331**	**- 169**	**- 17.500**
Saldo Bestuursadvisering	**- 143.262**	**- 17.500**	**- 160.762**

Financieel	Toelichting
hogere bedrijfskosten en inzet regulier	het incidentele project 'recreatiemonitor' bestond grotendeels uit jaarlijks terugkerende lasten en is om die reden nu opgenomen als reguliere werkzaamheid.
hogere lasten incidenteel	een deel van de kosten wordt lager door de verschuiving van de recreatiemonitor van incidenteel naar regulier. Daartegenover staan de kosten voor het opstellen van het ambitie document.
lagere inzet RNH incidenteel	door de verschuiving van de recreatiemonitor van incidenteel naar regulier

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering	x		
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening			x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x		x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord			x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x		
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van de doelen van het programma	x	x	x
herijken van de visie op het recreatieschap	uitvoeringsplan bij de visie afgerond door het bestuur bekrachtigd	x	x	x
organiseren bijeenkomsten belanghebbenden	belanghebbenden betrokken bij uitvoering programma voor het	x	x	x

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Ambitie document	17.500	-	17.500
		-	-
	17.500	-	17.500

Incidentele inspanning	Beoogd resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
ambitie document	opstellen ambitie document dat dient als het uitgangspunt voor het opstellen van een nieuwe visie voor Het Twiske.		x	

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	2.750	2.750
Inzet RNH regulier	41.761	120	41.881
Totaal lasten regulier	**41.761**	**2.870**	**44.631**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 41.761**	**- 2.870**	**- 44.631**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 41.761**	**- 2.870**	**- 44.631**

Financieel	Toelichting
hogere bedrijfskosten regulier	meer inzet van uitzendkrachten voor het digitaliseren van het archief. Deze extra kosten gelden alleen voor 2019.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuursrondes per jaar begeleid plus eventuele extra vergaderingen	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	25.540	-	25.540
Inzet RNH regulier	56.637	-	56.637
Totaal lasten regulier	**82.177**	**-**	**82.177**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 82.177**	**-**	**- 82.177**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 82.177**	**-**	**- 82.177**

Financieel	Toelichting
geen wijzigingen	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
promoten gebied	activiteit ontwikkeld voor deelname bij promotionele dagen in recreatiegebieden	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date, aantrekkelijk en relevant	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	56.548	- 2.908	53.640
Totaal lasten regulier	**56.548**	**- 2.908**	**53.640**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 56.548**	**2.908**	**- 53.640**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 56.548**	**2.908**	**- 53.640**

Financieel	Toelichting
geen wijzigingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop				x
juridische advisering	juridisch advies en toetsing uitgevoerd indien noodzakelijk	x	x	x	x
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure	x			
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	succesvolle exploitaties voor Twiske Poort		x	x	
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap		x	x	

Totaal

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.042.155	19.167	1.061.322
Inzet RNH regulier	998.665	- 378	998.287
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	240.000	240.000
Groot onderhoud	-	180.887	180.887
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-	- 180.887	- 180.887
Totaal lasten regulier	**2.040.820**	**258.789**	**2.299.609**
Baten:			
Opbrengsten regulier	550.041	15.251	565.292
Totaal baten regulier	**550.041**	**15.251**	**565.292**
Saldo regulier	**- 1.490.779**	**- 243.538**	**- 1.734.317**
Lasten:			
Lasten incidenteel	206.941	- 20.841	186.100
Inzet RNH incidenteel	- 12.570	- 2.404	- 14.974
Totaal lasten incidenteel	**194.371**	**- 23.245**	**171.126**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 194.371**	**23.245**	**- 171.126**
Saldo Totaal	**- 1.685.150**	**- 220.293**	**- 1.905.443**

4. EXPLOITATIE PER KOSTENSOORT

Omschrijving	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	998.665	- 378	998.287
Bestuurskosten	2.554	4.086	6.640
Kantoorkosten	26.000	1.496	27.496
Vervoerskosten	29.858	-	29.858
PR & marketing	25.540	-	25.540
Bedrijfskosten	998.576	- 189.270	809.306
Projectkosten*	- 8.484	179.610	171.126
Groot onderhoud	-	180.887	180.887
Beheerkosten betaald parkeren	113.437	-	113.437
Afschrijvingen	47.725	-	47.725
Rentekosten	1.320	-	1.320
Dotatie voorziening groot onderhoud	-	240.000	240.000
Onttrekking voorz. groot onderhoud	-	- 180.887	- 180.887
Bijzondere baten en lasten	-	-	-
Totaal lasten	**2.235.191**	**235.544**	**2.470.735**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	261.388	20.551	281.939
Parkeergelden	273.903	-	273.903
Financiële baten	-	-	-
Overige opbrengsten	14.750	- 5.300	9.450
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten	**550.041**	**15.251**	**565.292**
Resultaat deelprogramma's	**- 1.685.150**	**- 220.293**	**- 1.905.443**
Bijdrage participanten	1.762.700	-	1.762.700
Resultaat voor bestemming	**77.550**	**- 220.293**	**- 142.743**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	191.427	469.305	660.732
Onttrekking algemene reserve	- 300.000	-	- 300.000
Toevoeging bestemmingsres. Parkeren	-	-	-
Onttrekking bestemmingsres. Parkeren	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Inv.	425.000	- 425.000	-
Onttrekking bestemmingsreserve Inv.	- 238.877	- 464.598	- 703.475
Toevoeging voorziening groot onderhoud	-	200.000	200.000
Resultaat na bestemming	**-**	**-**	**-**

5. OVERIGE GEGEVENS

5.1 Vaststelling van het algemene bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Twiske-Waterland in de openbare vergadering van 20 juni 2019.

voorzitter,
Mevrouw S. Groenewoud

Toelichting begrotingswijziging 2019 Twiske maart 2019

Overzicht

	Begroting 2019	Wijziging	Begroting na wijziging	% afwijking
Gebiedsbeheer	1.059.711	201.329 (1)	1.261.040	16%
Toezicht	213.409		213.409	
Financiën	88.282	1.502 (2)	89.784	2%
Bestuursadvisering	143.262	17.500 (3)	160.762	11%
Secretariaat	41.761	2.870 (4)	44.631	6%
Communicatie	82.177		82.177	
Inrichting & Ontwikkeling	56.548	2.908 (5)	53.640	5%
Totaal				

De begrotingswijziging heeft geen gevolgen voor de hoogte van de bijdrage van de participanten.

Toelichting wijzigingen

1. **Gebiedsbeheer**
   Reguliere baten ***+ € 15.251***
   Hogere baten uit de huur voor de nieuwe exploitatie bij Twiske Poort
   Reguliere lasten ***+ € 216.580***
   Er wordt in 2019 meer groot onderhoud uitgevoerd dan was voorzien bij het opstellen van de programmabegroting.

2. **Financiën**
   Reguliere lasten ***+ € 1.502***
   Hogere kosten in rekening gebracht door accountant.

3. **Bestuursadvisering**
   Reguliere lasten ***+ € 17.500***
   Dit betreft de kosten voor het opstellen van een ambitie document over de richting waarin het recreatieschap zich op de lange termijn kan ontwikkelen.

4. **Secretariaat**
   Reguliere lasten **+ € 2.870**
   Inzet van uitzendkrachten voor het digitaliseren van het archief. Deze extra kosten gelden alleen voor 2019.

5. **Inrichting en Ontwikkeling**
   Reguliere lasten ***- € 2.908***
   Minder inzet nodig op dit deelprogramma in 2019.

TWISKE-WATERLAND
BEGROTINGSWIJZIGING
ONDERDEEL WATERLAND

2019

Velsen-Zuid, 4-4-2019

Inhoudsopgave

			Blz.
1.	**PROGRAMMAPLAN**		
	1.0	Inleiding	3
	1.1	Beleidsdoelen	4
	1.2	Financiële transitie	4
	1.3	Programma-accenten 2019	5
	1.4	Nieuwe Ambitie en visie	5
	1.5	Samenvoegen begrotingen	5
	1.6	Ontwikkelen routestructuren	5
	1.7	Financiële uitgangspunten 2019	6
	1.8	Overzicht participantenbijdrage 2018 - 2019	6
	1.9	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	6
2.	**PROGRAMMABEGROTING**		
	2.1	Programmabegroting 2019	7
3.	**TOELICHTING PER DEELPROGRAMMA**		
	3.1	Gebiedsbeheer	8
	3.3	Financiën	10
	3.4	Bestuursadvisering	11
	3.5	Secretariaat	13
	3.6	Communicatie	14
	3.7	Inrichting & ontwikkeling	15
	3.8	Totaal	17
4.	**EXPLOITATIE PER KOSTENSOORT**		18
5.	**OVERIGE GEGEVENS**		
	5.1	Vaststelling door het algemeen bestuur	19

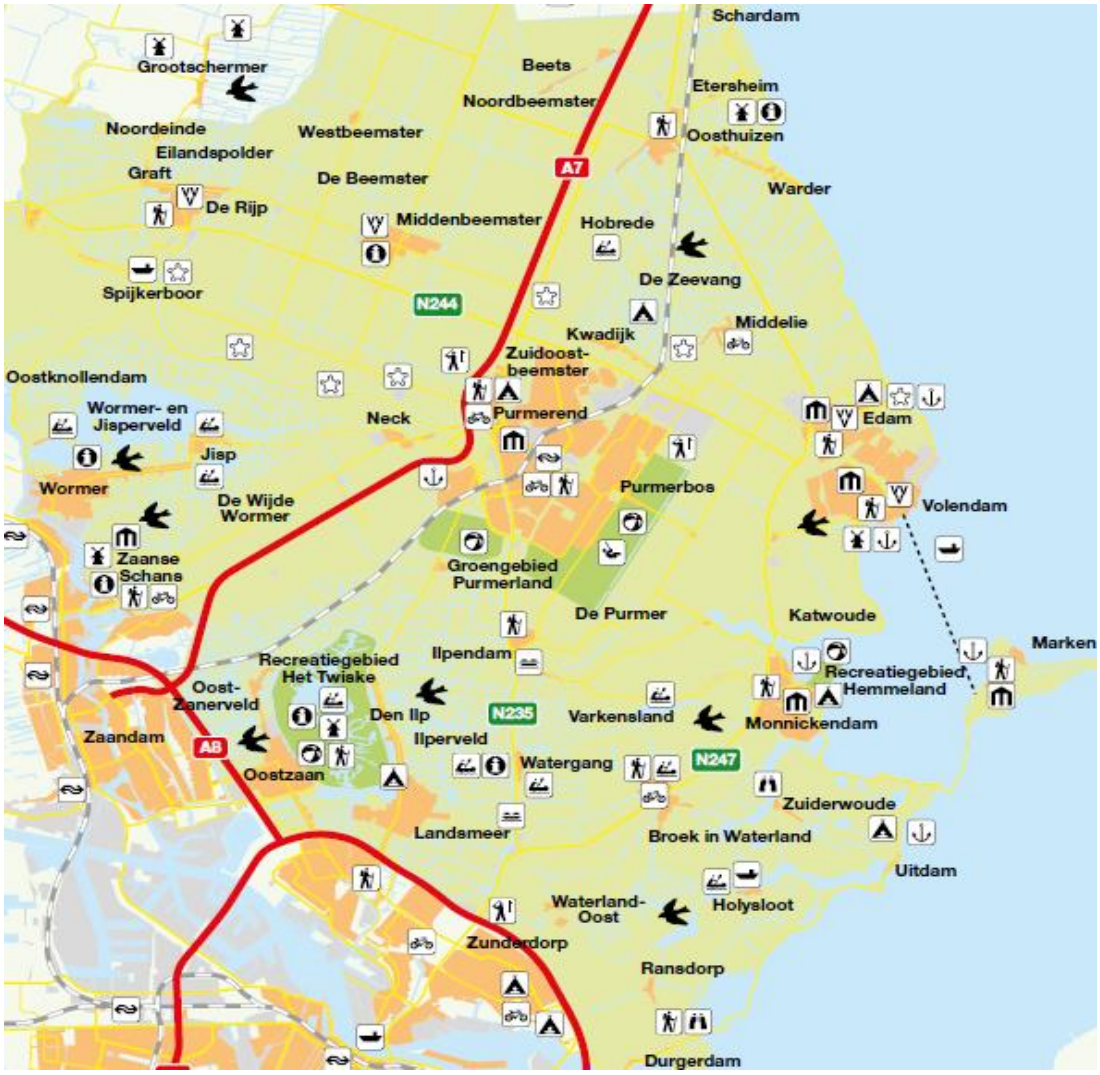
1. PROGRAMMA LANDSCHAP WATERLAND 2019

1.0 Inleiding

Bezoek Waterland, met zijn pittoreske dorpen, kleine slootjes en dijken die zich kronkelend een weg banen door eeuwenoud polderlandschap. Waterland staat bekend om zijn rustieke dorpjes en kleine stadjes zoals Zunderdorp, Holysloot, Marken, Ransdorp, Durgerdam, Schardam, Ilpendam, Monnickendam en Edam om er een paar te noemen. Waterland is heel uitgestrekt en beslaat het gebied van Zaanstad tot Marken.

Fietsen door Waterland is fietsen door een levend landschap. Of je nu liever wandelt, fietst of vaart: Waterland wemelt van de recreatieve mogelijkheden en routes die het ontdekken waard zijn.

In het voorjaar wemelt het van de weidevogels; de grutto, scholekster, wulp, kievit, tureluur, watersnip en kemphaan zijn in het landschap te vinden. Of ontdek de watervogels zoals zwanen, smienten, meerkoeten en ganzen.

1.1 Beleidsdoelen

Het bestuur van het recreatieschap bestaat uit vertegenwoordigers van de omliggende gemeenten. Het bestuur bepaalt de doelen en gebruiksregels voor de gebieden.

De doelen van het recreatieschap zijn gebaseerd op de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling, (waarop de hieronder genoemde hoofdtaken zijn gebaseerd), de doelen uit de visie en het gevoerde beleid van het recreatieschap. Dit is verder uitgewerkt in een doelenboom.

Door voortschrijdend inzicht zijn er enkele wijzigingen ten opzichte van de programmabegroting 2019. De belangrijkste wijziging ten opzichte van de programmabegroting 2019 ontstaan door tijdelijk hogere inzet voor het begeleiden van processen zoals het consolideren van de begroting en extra inspanningen op het gebied van communicatie.

	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging
Saldo baten en lasten	**51.501**	**16.683**

1.2 Financiële transitie

De komende maanden gaat intensief gewerkt worden aan de financiële transitie van de recreatieschappen Noord-Holland. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Het implementeren van het in ontwikkeling zijnde Missie-Visie-traject en dat vertalen naar een begroting conform BBV.
- Het uitwerken van bijpassende doelen, prestaties en taken.
- Aansluiting tussen begroting en beheerplannen

Verder komt de vernieuwing en aanscherping van de P&C-cyclus aan de orde alsmede het vernieuwen van de risicoanalyse en nadere onderbouwing van het weerstandsvermogen. De begroting 2021 moet dan geheel BBV-conform zijn.

Om dat te bereiken gaan we de komende maanden met de participanten in overleg. Op basis van de uitkomsten van dat overleg wordt dit najaar een “dummy-begroting 2020 nieuwe stijl” aan de participanten gepresenteerd.
Met deze begrotingscyclus zijn al een aantal stappen ondernomen voor verbetering en BBV conformiteit:

- wijzigen manier begroten groot onderhoud (zie pagina 9)
- opstarten proces consolideren begrotingen Twiske en Waterland
- betere verantwoording werkzaamheden naar raden en staten

1.3 Programma-accenten 2019

Het recreatieschap Landschap Waterland richt zich voornamelijk op het aanbieden van routes en routenetwerken. Zo beheert het recreatieschap door het hele werkgebied vele kilometers wandel- fiets en vaarroutes. Ook cruciale verbindingen zoals pontjes en boerenlandpaden worden door het recreatieschap ontwikkeld en beheert. Daarnaast zet het schap in op de promotie van de route netwerken en natuurlijk het recreatieve aanbod in het hele werkgebied. Daarbij wordt nauw samengewerkt met betrokken partners. Het beheer van areaal vlakgroen is zeer beperkt.

Op basis van de doelen, beleid en de besluiten in de afgelopen jaren zijn er 3 thema's waarop het recreatieschap zich in 2019 concentreert. Het recreatieschap werkt ten eerste aan het formuleren van een nieuwe ambitie en visie voor het recreatieschap (doelen 2, 3 en 4). Om de financiële verantwoording en de achterliggende administratie te vereenvoudigen wordt in 2019 het proces gestart om de begrotingen van Twiske en Waterland samen te voegen. Tenslotte blijft het schap zich inzetten voor de ontwikkeling van routestructuren (doel 2).

1.4 Nieuwe Ambitie en visie

In 2019 wordt het proces gestart om te komen tot een ambitie en daar op volgend een visie voor Twiske en Landschap Waterland. Het bestuur heeft al opdracht gegeven voor de ambitie. Een voorstel om daarna een visie op te stellen wordt in het voorjaar aan het bestuur voorgelegd. De ambitie en visie worden de leidraad voor het toekomstige beheer- en onderhoudsprogramma van het recreatieschap. Vanzelfsprekend wordt de nieuwe visie ontwikkeld met het oog op gemeentelijk beleid, de Metropoolregio Amsterdam en ander richtinggevend beleid. Alle actoren bij en in Twiske en Landschap Waterland worden betrokken bij dit proces.

1.5 Samenvoegen begrotingen

In de voorjaarsronde van 2019 wordt aan het bestuur een procesvoorstel gepresenteerd met als doel om de begrotingen van Twiske en Waterland te consolideren. Het samenvoegen van de begrotingen en daarmee de financiële verantwoording is bestuurlijk vastgelegd bij het vaststellen van de nieuwe gemeenschappelijke regeling voor Twiske Waterland. Daarmee hebben de participanten in 2013 de gemeenschappelijke regelingen van Twiske en Waterland samengevoegd. Het bestuur heeft daarbij als voorwaarde gesteld dat de begrotingen pas worden samengevoegd als het Twiske geen structureel negatief saldo meer heeft. Die situatie doet zich nu voor. Daarnaast wordt het samenvoegen van de begrotingen taakstellend opgelegd door het ministerie van binnenlandse zaken.

1.6 Ontwikkelen routestructuren

Terwijl het visietraject loopt gaat het recreatieschap door met het verbeteren van de kwaliteit van het recreatieve aanbod en worden concreet de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Realisatie Toeristische Overstap Punten (TOPS) in het werkgebied van Landschap Waterland.
- De kaarten voor het Sloepennetwerk Laag Holland, die wordt beheerd door het recreatieschap, worden vernieuwd.
- Het recreatieschap begeleidt de meekoppeling van recreatieve infrastructuur bij het ophogen en verstevigen van de Markermeerdijk door het hoogheemraadschap.

1.7 Financiële uitgangspunten 2019

- **Indexatie:**

De kosten zijn verhoogd met een index van 1,50% voor 2019 gebaseerd op inflatiecijfer CBS (CPI nov. 2017). De participantenbijdrage is ook verhoogd met deze index.

- **Belangrijke wijzigingen:**

De belangrijkste wijziging ten opzichte van de programmabegroting 2019 ontstaan door tijdelijk hogere inzet voor het begeleiden van processen zoals het consolideren van de begroting en extra inspanningen op het gebied van communicatie.

1.8 Overzicht participantenbijdrage 2018 - 2019

	begrotings-wijziging 2018	**+ index**	**programma begroting 2019**	**percentage participanten bijdrage 2019**
Indexatie		1,50%		
Provincie Noord-Holland	**€ 339.968-**	€ 5.100-	**€ 345.068-**	51,66%
Gemeente Amsterdam	**€ 156.098-**	€ 2.341-	**€ 158.439-**	23,72%
Gemeente Beemster	**€ 14.544-**	€ 218-	**€ 14.762-**	2,21%
Gemeente Edam-Volendam	**€ 31.851-**	€ 478-	**€ 32.329-**	4,84%
Gemeente Landsmeer	**€ 9.344-**	€ 140-	**€ 9.484-**	1,42%
Gemeente Oostzaan	**€ 1.975-**	€ 30-	**€ 2.005-**	0,30%
Gemeente Purmerend	**€ 72.258-**	€ 1.084-	**€ 73.342-**	10,98%
Gemeente Waterland	**€ 15.531-**	€ 233-	**€ 15.764-**	2,36%
Gemeente Wormerland	**€ 14.544-**	€ 218-	**€ 14.762-**	2,21%
Gemeente Zaanstad	**€ 1.975-**	€ 30-	**€ 2.005-**	0,30%
Totaal participantenbijdrage	**€ 658.088-**	**€ 9.872-**	**€ 667.960-**	**100,00%**

1.9 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover Landschap Waterland beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij Landschap Waterland zijn in 2018 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen in de jaarrekening 2018. Vanaf 2016 dienen volgens wijzigingen in de BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

	JR 2017	JR 2018	BGR 2019
netto schuldquote	-273%	-304%	-298%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-273%	-304%	-298%
solvabiliteitsrisico	98%	98%	98%
structurele exploitatieruimte	24%	29%	10%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende.
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.
Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

2. PROGRAMMABEGROTING

	Deelprogramma	Begroting 2019 lasten	Begroting 2019 baten	Begroting 2019 saldo	Wijziging 2019 lasten	Wijziging 2019 baten	Wijziging 2019 saldo	Begroting na wijziging 2019 lasten	Begroting na wijziging 2019 baten	Begroting na wijziging 2019 saldo
1	Gebiedsbeheer	392.090	32.142	-359.948	-37.740	16.217	53.957	354.350	48.359	-305.991
2	Toezicht	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Financiën	34.704	-	-34.704	831	-	-831	35.535	-	-35.535
4	Bestuursadvisering	126.672	-	-126.672	17.500	-	-17.500	144.172	-	-144.172
5	Secretariaat	26.079	-	-26.079	-	-	-	26.079	-	-26.079
6	Communicatie	47.735	-	-47.735	5.765	-	-5.765	53.500	-	-53.500
7	Inrichting & ontwikkeling	21.321	-	-21.321	64.679	-	-64.679	86.000	-	-86.000
	Bijdrage participanten		667.960	667.960		-	-		667.960	667.960
	Totaal lasten en baten	**648.601**	**700.102**	**51.501**	**51.035**	**16.217**	**-34.818**	**699.636**	**716.319**	**16.683**
	Resultaat voor bestemming	**51.501**			**-34.818**			**16.683**		
	Resultaatbestemming									
	Toevoeging algemene reserve	51.501	-	51.501	-	34.818	-34.818	51.501	34.818	16.683
	Onttrekking algemene reserve		-	-	-	-	-		-	-
	Toevoeging bestemmingsreserve Purmerbos	-		-	-	-	-	-		-
	Onttrekking bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toevoeg. Bestem.fonds verkoop gelden Hemmeland	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Onttr. Bestem.fonds verkoop gelden Hemmeland	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toevoeging bestemmingsreserve verv. invest.	58.915	-	58.915	-	43.915	-43.915	58.915	43.915	15.000
	Onttrekking bestemmingsreserve verv. invest.		58.915	-58.915	43.915	-	43.915	43.915	58.915	-15.000
	Toevoeging bestemmingsres. Markermeerdijk	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Onttrekking bestemmingsres. Markermeerdijk	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Totaal lasten en baten	**759.017**	**759.017**	-	**94.950**	**94.950**	-	**853.967**	**853.967**	-
	Resultaat na bestemming	-			-			-		
	Totalen-generaal	**759.017**	**759.017**	**-**	**94.950**	**94.950**	**-**	**853.967**	**853.967**	**-**

3. TOELICHTING PER DEELPROGRAMMA

3.1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	220.325	-	220.325
Inzet RNH regulier	112.850	-	112.850
Totaal lasten regulier	**333.175**	**-**	**333.175**
Baten:			
Opbrengsten regulier	32.142	10.042	42.184
Totaal baten regulier	**32.142**	**10.042**	**42.184**
Saldo regulier	**-301.033**	**10.042**	**-290.991**
Lasten:			
Lasten incidenteel	58.915	-37.740	21.175
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**58.915**	**-37.740**	**21.175**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	6.175	6.175
Totaal baten incidenteel	**-**	**6.175**	**6.175**
Saldo incidenteel	**-58.915**	**43.915**	**-15.000**
Saldo Gebiedsbeheer	**-359.948**	**53.957**	**-305.991**

Financieel	Toelichting
Hogere opbrengsten regulier	Meer inkomsten uit erfpacht
Lagere lasten incidenteel	De kosten voor het benodigde onderhoud van de vele route voorzieningen van Landschap Waterland worden lager ingeschat dan begroot.
Hogere project subsidies	Dit betreft de subsidie voor het realiseren van Toeristische Overstap Punten (TOPS).

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x		x	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandeling klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	inzet nuttig voor schap en bevredigend voor deelnemers			x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x
inschakelen agrariërs bij beheer	lagere beheerlasten	x		x	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Groot onderhoud en Vervangingen:			
Hekwerken Oosthuizen	10.000	-	10.000
Onderhoud Pontje Holysloot	2.500	-	2.500
Onderhoud Pontje Oosthuizen	2.500	-	2.500
Overig:			
Routebureau TOPS	6.175	6.175	-
	21.175	6.175	15.000

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
Routebureau TOPS	Realisatie Toeristische Overstap Punten (TOPS) in het werkgebied van Landschap Waterland.		x		

3.3 Financiën

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	5.312	1.147	6.459
Inzet RNH regulier	34.257	-	34.257
Totaal lasten regulier	**39.569**	**1.147**	**40.716**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-39.569**	**-1.147**	**-40.716**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-4.865	-316	-5.181
Totaal lasten incidenteel	**-4.865**	**-316**	**-5.181**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**4.865**	**316**	**5.181**
Saldo Financiën	**-34.704**	**-831**	**-35.535**

Financieel	Toelichting
Geen wijzigingen boven rapportagecriterium	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	5.181-	-	5.181-
	5.181-	-	5.181-

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen volgens schatkistbankieren	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van het gewenste weerstandsvermogen	weerstandsvermogen geëvalueerd en up-to-date	x		x	

3.4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	30.360	5.108	35.468
Inzet RNH regulier	87.261	3.943	91.204
Totaal lasten regulier	**117.621**	**9.051**	**126.672**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-117.621**	**-9.051**	**-126.672**
Lasten:			
Lasten incidenteel	5.108	12.392	17.500
Inzet RNH incidenteel	3.943	-3.943	-
Totaal lasten incidenteel	**9.051**	**8.449**	**17.500**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-9.051**	**-8.449**	**-17.500**
Saldo Bestuursadvisering	**-126.672**	**-17.500**	**-144.172**

Financieel	Toelichting
hogere bedrijfskosten en inzet regulier	het incidentele project 'recreatiemonitor' bestond grotendeels uit jaarlijks terugkerende lasten en is om die reden nu opgenomen als reguliere werkzaamheid.
hogere lasten incidenteel	een deel van de kosten wordt lager door de verschuiving van de recreatiemonitor van incidenteel naar regulier. Daartegenover staan de kosten voor het opstellen van het ambitie document.
lagere inzet RNH incidenteel	door de verschuiving van de recreatiemonitor van incidenteel naar regulier

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering	x			
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	reageren op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord				x

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van de doelen van het programma	x	x	x	x
uitvoeren Recreatieve Meekoppelprojecten Markermeerdijk tracé	plan meekoppelen ingepast in plan voor dijkversterking HHNK		x		

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Ambitie document	17.500	-	17.500
	17.500	-	17.500

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
Ambitie document	Opstellen ambitie document dat dient als het uitgangspunt voor het opstellen van een nieuwe visie voor Het Twiske.		x		

3.5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	26.079	-	26.079
Totaal lasten regulier	**26.079**	**-**	**26.079**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-26.079**	**-**	**-26.079**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**-26.079**	**-**	**-26.079**

Financieel	**Toelichting**
geen wijzigingen	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

3.6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	5.141	12.359	17.500
Inzet RNH regulier	42.594	-6.594	36.000
Totaal lasten regulier	**47.735**	**5.765**	**53.500**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-47.735**	**-5.765**	**-53.500**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**-47.735**	**-5.765**	**-53.500**

Financieel	Toelichting
Per saldo hogere lasten regulier	hogere bedrijfskosten en lagere inzet RNH voor de uitvoering van het jaarplan communicatie (dat in het najaar is vastgesteld door het bestuur).

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
promoten gebied	grotere bekendheid gebied en vergroting bekendheid fiets-, wandel- en sloepennetwerk		x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

3.7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	20.000	20.000
Inzet RNH regulier	21.321	18.679	40.000
Totaal lasten regulier	**21.321**	**38.679**	**60.000**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-21.321**	**-38.679**	**-60.000**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	21.000	21.000
Inzet RNH incidenteel	-	5.000	5.000
Totaal lasten incidenteel	**-**	**26.000**	**26.000**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-26.000**	**-26.000**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**-21.321**	**-64.679**	**-86.000**

Financieel	Toelichting
hogere bedrijfskosten regulier	Dit betreft reguliere werkzaamheden voor het onderhouden en up to date houden van de route voorzieningen van Landschap Waterland.
hogere inzet RNH regulier	
hogere lasten incidenteel	Dit betreft de benodigde inzet en middelen voor de herziening van de kaarten voor het Sloepennetwerk Laag Holland.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Herziening kaart Sloepennetwerk Laag Holland	26.000	-	26.000
	26.000	-	26.000

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
juridische advisering	juridisch advies GR en toetsing uitgevoerd	x	x	x	x
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure	x			
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
onderhoud routesystemen	onderhoud conform planning	x			

3.8 Totaal

Financieel overzicht:

	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	261.138	38.614	299.752
Inzet RNH regulier	324.362	16.028	340.390
Totaal lasten regulier	**585.500**	**54.642**	**640.142**
Baten:			
Opbrengsten regulier	32.142	10.042	42.184
Totaal baten regulier	**32.142**	**10.042**	**42.184**
Saldo regulier	**-553.358**	**-44.600**	**-597.958**
Lasten:			
Lasten incidenteel	64.023	-4.348	59.675
Inzet RNH incidenteel	-922	741	-181
Totaal lasten incidenteel	**63.101**	**-3.607**	**59.494**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	6.175	6.175
Totaal baten incidenteel	**-**	**6.175**	**6.175**
Saldo incidenteel	**-63.101**	**9.782**	**-53.319**
Saldo Totaal	**-616.459**	**-34.818**	**-651.277**

4. EXPLOITATIE PER KOSTENSOORT

Omschrijving	Begroting 2019	Wijziging 2019	Begroting na wijziging 2019
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	324.362	16.028	340.390
Bestuurskosten	-	5.108	5.108
Kantoorkosten	6.460	1.147	7.607
Vervoerskosten	6.030	-	6.030
PR & marketing	5.141	12.359	17.500
Bedrijfskosten	302.013	- 23.915	278.098
Projectkosten*	4.186	40.308	44.494
Afschrijvingen	-	-	-
Rentekosten	409	-	409
Bijzondere baten en lasten	-	-	-
Totaal lasten	**648.601**	**51.035**	**699.636**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	32.142	10.042	42.184
Financiële baten	-	-	-
Overige opbrengsten	-	-	-
Project subsidies	-	6.175	6.175
Totaal baten	**32.142**	**16.217**	**48.359**
Resultaat deelprogramma's	**- 616.459**	**- 34.818**	**- 651.277**
Bijdrage participanten	667.960	-	667.960
Resultaat voor bestemming	**51.501**	**- 34.818**	**16.683**
Resultaatbestemming			
Toevoeging Algemene reserve	51.501	- 34.818	16.683
Onttrekking Algemene reserve	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Toevoeg. Bestem.fonds verkoop gelden Hemmeland	-	-	-
Onttr. Bestem.fonds verkoop gelden Hemmeland	-	-	-
Toevoeg. bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	58.915	- 43.915	15.000
Onttr. bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	- 58.915	43.915	- 15.000
Toevoeg. bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-
Onttr. bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-
Resultaat na bestemming	**-**	**-**	**-**

* projectkosten zijn inclusief inhuur personeel RNH incidenteel, groot onderhoud en overige investeringen

5. OVERIGE GEGEVENS

5.1 Vaststelling van het algemene bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Twiske-Waterland in de openbare vergadering van 20 juni 2019.

voorzitter,
Mevrouw S. Groenewoud

Toelichting begrotingswijziging 2019 Waterland

maart 2019

Overzicht

	Begroting 2019	Wijziging	Begroting na wijziging	% afwijking
Gebiedsbeheer	359.948	53.957 (1)	305.991	15%
Toezicht	nvt			
Financiën	34.704	831 (2)	35.535	2%
Bestuursadvisering	126.672	17.500 (3)	144.172	14%
Secretariaat	26.079		26.079	
Communicatie	47.735	5.765 (4)	53.500	12%
Inrichting & Ontwikkeling	21.321	64.679 (5)	86.000	400%
Totaal	**616.459**	**34.818**	**651.277**	**6%**

De begrotingswijziging heeft geen gevolgen voor de hoogte van de bijdrage van de participanten.

Toelichting wijzigingen

1. **Gebiedsbeheer**
   Reguliere baten ***+ € 10.042***
   Hogere baten uit erfpacht
   Incidentele lasten ***- € 37.740***
   De kosten voor het benodigde onderhoud van de vele route voorzieningen van Landschap Waterland worden door voortschrijdend inzicht lager ingeschat dan begroot.
   Incidentele baten ***+ € 6.175***
   Dit betreft de subsidie voor het realiseren van Toeristische Overstap Punten (TOPS).

2. **Financiën**
   Reguliere lasten ***+ € 831***
   Hogere kosten in rekening gebracht door accountant.

3. **Bestuursadvisering**
   Reguliere lasten ***+ € 17.500***
   Dit betreft de kosten voor het opstellen van een ambitie document over de richting waarin het recreatieschap zich op de lange termijn kan ontwikkelen.

4. **Communicatie**
   Reguliere lasten ***+ € 5.765***
   hogere bedrijfskosten en lagere inzet RNH voor de uitvoering van het jaarplan communicatie dat in het najaar is vastgesteld door het bestuur.

5. **Inrichting en Ontwikkeling**
   Reguliere lasten ***+ € 38.679***
   Dit betreft werkzaamheden voor het onderhouden en up to date houden van de route voorzieningen van Landschap Waterland.
   Incidentele lasten ***+ € 26.000***
   Dit betreft de benodigde inzet en middelen voor de herziening van de kaarten voor het Sloepennetwerk Laag Holland.

TWISKE-WATERLAND PROGRAMMA
BEGROTING
ONDERDEEL TWISKE

2020

Velsen-Zuid, 4-4-2019

Inhoudsopgave

		Blz.
1. PROGRAMMAPLAN		
1.0	Inleiding	3
1.1	Beleidsdoelen	4
1.2	Financiële transitie	4
1.3	Programma-accenten 2019	5
1.4	Financiële uitgangspunten 2020	5
1.5	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	5
1.6	Overzicht participantenbijdrage 2018-2020	6
2. FINANCIËLE ONDERBOUWING		
2.1	Programmabegroting 2019	7
2.2	Geprognosticeerde balans	8
2.3	Meerjarenraming	9
3. TOELICHTING PER DEELPROGRAMMA		
3.1	Gebiedsbeheer	10
3.2	Toezicht	12
3.3	Financiën	13
3.4	Bestuursadvisering	14
3.5	Secretariaat	15
3.6	Communicatie	16
3.7	Inrichting & ontwikkeling	17
3.8	Totaal	18
4. EXPLOITATIE PER KOSTENSOORT		19
5. BEPALINGEN FINANCIEEL BEHEER		
5.1	Inleiding	20
5.2	Weerstandsvermogen	20
5.3	Onderhoud Kapitaalgoederen	21
5.4	Financiering	24
5.4.1	Algemeen	24
5.4.2	Risicobeheer	24
5.5	Bedrijfsvoering	25
5.6	Verbonden partijen	25
5.7	Grondbeleid	25
6. OVERIGE GEGEVENS		
6.1	Vaststelling door het algemeen bestuur	26
BIJLAGEN		
BIJLAGE 1 TARIEVENLIJST		27
BIJLAGE 2 KAART		29

1. PROGRAMMAPLAN

1.0 Inleiding

Net boven Amsterdam Noord, tussen Landsmeer en Oostzaan in, vind je het prachtige natuur- en recreatiegebied Het Twiske. In Het Twiske ligt een grote recreatieplas midden in het groen. Een ideaal gebied om te fietsen, wandelen, skeeleren, pootje baden, zwemmen, varen, kanoën en nog veel meer.

In Het Twiske zijn kiosken en twee restaurants met terrasjes. Eén van de restaurants ligt aan een gezellige, knusse haven, waar je ook allerlei soorten bootjes kan huren. Voor kinderen is in Het Twiske een speelsloot en een avonturenspeelplaats met buizenfort, kabelbaan en pontjes over het water. Geniet tijdens een mooie wandeling van de mooie natuur in Het Twiske en wie weet sta je oog in oog met een Schotse Hooglander.

Recreatiegebied Het Twiske ligt aan de noordrand van Amsterdam, tussen Landsmeer en Oostzaan. De provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Purmerend, Oostzaan en Landsmeer dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en de ontwikkeling van dit gebied. Dat doen ze door te participeren in een Gemeenschappelijke Regeling.

1.1 Beleidsdoelen

Het bestuur van het recreatieschap bestaat uit vertegenwoordigers van de omliggende gemeenten. Het bestuur bepaalt de doelen en gebruiksregels voor Het Twiske.

De doelen van het recreatieschap zijn gebaseerd op de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling, (waarop de hierboven genoemde hoofdtaken zijn gebaseerd), de doelen uit de visie en het gevoerde beleid van het recreatieschap. Dit is verder uitgewerkt in een doelenboom.

1.2 Financiële transitie

De komende maanden gaat intensief gewerkt worden aan de financiële transitie van de recreatieschappen Noord-Holland. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Het implementeren van het in ontwikkeling zijnde Missie-Visie-traject en dat vertalen naar een begroting conform BBV.
- Het uitwerken van bijpassende doelen, prestaties en taken.
- Aansluiting tussen begroting en beheerplannen

Verder komt de vernieuwing en aanscherping van de P&C-cyclus aan de orde alsmede het vernieuwen van de risicoanalyse en nadere onderbouwing van het weerstandsvermogen. De begroting 2021 moet dan geheel BBV-conform zijn.

Om dat te bereiken gaan we de komende maanden met de participanten in overleg. Op basis van de uitkomsten van dat overleg wordt dit najaar een “dummy-begroting 2020 nieuwe stijl” aan de participanten gepresenteerd.

Met deze begrotingscyclus zijn al een aantal stappen ondernomen voor verbetering en BBV conformiteit:

- wijzigen manier begroten groot onderhoud (zie pagina 9)
- opstarten proces consolideren begrotingen Twiske en Waterland
- betere verantwoording werkzaamheden naar raden en staten

• **Aansluiting begroting met de meerjarenplanning beheer:**
De opgestelde en extern gevalideerde meerjarenraming beheer en de begrotingssystematiek van het recreatieschap sluiten nog niet volledig op elkaar aan. Er wordt hard gewerkt aan het aansluiten van de werkwijze van het recreatieschap en de methodologie van de meerjarenraming. Voor de begroting 2021 moet dit op orde zijn.

1.3 Programma-accenten 2019

Het Twiske is ingericht als recreatiegebied om steden en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit de gemeenten in de regio. De programma accenten voor 2019 dragen bij aan de doelen zoals geformuleerd in de bovenstaande doelenboom. Hieronder beschrijven we de programma accenten zoveel mogelijk aan de hand van de doelen.

Het recreatieschap voert in 2020 de volgende activiteiten uit om de recreatieve voorzieningen en natuurwaarden te verbeteren:

- Monitoren doelsoorten Natura 2000 en overige natuurwaarden in Het Twiske om het evenwicht tussen
- Opstellen uitvoeringsprogramma bij de (naar verwachting) in 2019 vastgestelde visie.
- Verder begeleiden van de ontwikkeling op het Kure Jan Strand na afronding van het wervingstraject in
- Begeleiden verdere contractvorming en verdere ontwikkeling zorgboerderij De Marsen.

1.4 Financiële uitgangspunten 2020

• **Index:** De kosten worden verhoogd met een index van 2,03% voor 2020 gebaseerd op inflatiecijfer CBS (CPI nov. 2018). De participantenbijdrage wordt ook verhoogd met deze index.

1.5 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover Het Twiske beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij Het Twiske zijn in 2018 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen in de jaarrekening 2018. Vanaf 2016 dienen volgens wijzigingen in de BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

	BGR 2019	BGR 2020	BGR 2021
netto schuldquote	-108%	-108%	-108%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-108%	-108%	-108%
solvabiliteitsrisico	87%	88%	88%
structurele exploitatieruimte	1%	2%	5%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende.
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.
Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

1.6 Overzicht participantenbijdrage 2018 - 2020

		2018			+ index		2019
Indexatie					1,50%		
Provincie Noord-Holland	**€**	**1.002.047**		€	15.031	**€**	**1.017.078**
Gemeente Amsterdam	**€**	**408.114**		€	6.122	**€**	**414.236**
Gemeente Landsmeer	**€**	**29.522**		€	443	**€**	**29.965**
Gemeente Oostzaan	**€**	**13.893**		€	208	**€**	**14.101**
Gemeente Purmerend	**€**	**79.885**		€	1.198	**€**	**81.083**
Gemeente Zaanstad	**€**	**203.189**		€	3.048	**€**	**206.237**
Totaal participantenbijdrage	**€**	**1.736.650**	**€** -	**€**	**26.050**	**€**	**1.762.700**

		2019		+ index		2020
Indexatie				2,03%		
Provincie Noord-Holland	**€**	**1.017.078**	€	20.647	**€**	**1.037.725**
Gemeente Amsterdam	**€**	**414.236**	€	8.409	**€**	**422.645**
Gemeente Landsmeer	**€**	**29.965**	€	608	**€**	**30.573**
Gemeente Oostzaan	**€**	**14.101**	€	286	**€**	**14.387**
Gemeente Purmerend	**€**	**81.083**	€	1.646	**€**	**82.729**
Gemeente Zaanstad	**€**	**206.237**	€	4.187	**€**	**210.424**
Totaal participantenbijdrage	**€**	**1.762.700**	**€**	**35.783**	**€**	**1.798.483**

De indexatie van de begroting 2020 is gebaseerd op het inflatiecijfer CBS (CPI november 2018).

2.1 PROGRAMMABEGROTING

Deelprogramma	Begroting 2020 lasten	Begroting 2020 baten	Begroting 2020 saldo	Begroting 2019 lasten	Begroting 2019 baten	Begroting 2019 saldo	Rekening 2018 lasten	Rekening 2018 baten	Rekening 2018 saldo
1 Gebiedsbeheer	1.686.509	589.575	- 1.096.934	1.826.332	565.292	- 1.261.040	2.028.901	779.080	- 1.249.821
2 Toezicht	217.741	-	- 217.741	213.409	-	- 213.409	205.732	-	- 205.732
3 Financiën	81.607	-	- 81.607	89.784	-	- 89.784	104.808	87	- 104.721
4 Bestuursadvisering	146.170	-	- 146.170	160.762	-	- 160.762	181.764	-	- 181.764
5 Secretariaat	42.731	-	- 42.731	44.631	-	- 44.631	43.034	-	- 43.034
6 Communicatie	83.845	-	- 83.845	82.177	-	- 82.177	77.857	-	- 77.857
7 Inrichting & ontwikkeling	54.729	-	- 54.729	53.640	-	- 53.640	160.693	37.314	- 123.380
Bijdrage participanten		1.798.483	1.798.483		1.762.700	1.762.700		1.736.650	1.736.650
Totaal lasten en baten	**2.313.332**	**2.388.058**	**74.726**	**2.470.735**	**2.327.992**	**- 142.743**	**2.802.789**	**2.553.131**	**- 249.658**
Resultaat voor bestemming	**74.726**			**- 142.743**			**- 249.658**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging Algemene reserve	374.726	-	374.726	660.732		660.732	162.935	-	162.935
Onttrekking Algemene reserve	-	300.000	- 300.000		300.000	- 300.000	-	300.000	- 300.000
Toevoeging bestemmingsres. Bet. Parkeren	-	-	-	-		-	-	-	-
Onttrekking bestemmingsres. Bet. Parkeren	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Investeringen	-	-	-			-	425.000	-	425.000
Onttrekking bestemmingsreserve Investeringen	-	-	-		703.475	- 703.475	-	537.593	- 537.593
Toevoeging voorziening groot onderhoud (eenmalig)	-	-	-	200.000		200.000	-	-	
			-				-	-	
Totaal lasten en baten	**2.688.058**	**2.688.058**	-	**3.331.467**	**3.331.467**	-	**3.390.724**	**3.390.724**	-
Resultaat na bestemming	-			-			-		
Totalen-generaal	**2.688.058**	**2.688.058**	**-**	**3.331.467**	**3.331.467**	**-**	**3.390.724**	**3.390.724**	**-**

2.2 Geprognosticeerde balans

Geprognotiseerde balans per 31-12-2019 en 31-12-2020

Activa	**31-12-2020**	**31-12-2019**
Materiële vaste activa	**35.000**	**69.000**
Vorderingen op lange termijn		
Effecten	-	-
Deposito's	-	-
Leningen u/g	-	-
Totaal vorderingen op lange termijn	**-**	**-**
Saldo werkkapitaal	**2.567.931**	**2.507.638**
Totaal	**2.602.931**	**2.576.638**

Passiva	**31-12-2020**	**31-12-2019**
Reserves		
Algemene reserve	2.392.251	2.317.525
Bestemmingsreserve betaald parkeren	-	-
Bestemmingsreserve (vervangings)investeringen	-	-
Totaal reserves	**2.392.251**	**2.317.525**
Voorziening groot onderhoud	**210.680**	**259.113**
Langlopende schulden		
Leningen o/g	**-**	**-**
Totaal	**2.602.931**	**2.576.638**

Staat van reserves en voorziening

Naam van het fonds	Jaar	Saldo 1 januari	Onttrekking	Toevoeging	Saldo 31 december
Algemene reserve	2019	€ 2.447.268	€ 300.000	€ 170.257	€ 2.317.525
Bestemmingsreserve investeringen	2019	€ -			€ -
Totaal reserves		**€ 2.447.268**	**€ 300.000**	**€ 170.257**	**€ 2.317.525**
Voorziening Groot onderhoud	2019	**€ 200.000**	**€ 180.887**	**€ 240.000**	**€ 259.113**
Totaal reserves en voorziening	2019	**€ 2.647.268**	**€ 480.887**	**€ 410.257**	**€ 2.576.638**

Naam van het fonds	Jaar	Saldo 1 januari	Onttrekking	Toevoeging	Saldo 31 december
Algemene reserve	2020	€ 2.317.525	€ 300.000	€ 374.726	€ 2.392.251
Bestemmingsreserve investeringen	2020	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal reserves		**€ 2.317.525**	**€ 300.000**	**€ 374.726**	**€ 2.392.251**
Voorziening Groot onderhoud	2020	**€ 259.113**	**€ 288.433**	**€ 240.000**	**€ 210.680**
Totaal reserves en voorziening	2020	**€ 2.576.638**	**€ 588.433**	**€ 614.726**	**€ 2.602.931**

2.3 MEERJARENRAMING

index: 2,03% cf programbegroting 2020

Deelprogram		**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
	Lasten					
1. Gebiedsbeheer	regulier	1.446.509	1.475.873	1.505.833	1.536.401	1.567.590
	dotatie voorziening groot onderhoud	240.000	240.000	240.000	240.000	240.000
	groot onderhoud	288.433	231.547	277.381	257.983	194.435
	onttrekking voorz. groot onderhoud	-288.433	-231.547	-277.381	-257.983	-194.435
	incidenteel:	-	-	-	-	-
	saldo beheer	**1.686.509**	**1.715.872**	**1.745.833**	**1.776.401**	**1.807.590**
2. Toezicht	regulier	**217.741**	**222.161**	**226.671**	**231.272**	**235.967**
3. Financiën	regulier	96.885	87.497	74.679	71.905	74.177
	incidenteel	-15.278	-15.588	-15.904	-16.227	-16.556
	saldo financiën	**81.607**	**71.909**	**58.775**	**55.678**	**57.621**
4. Bestuursadvisering	regulier	146.170	149.137	152.164	155.253	158.405
	incidenteel:	-	-	-	-	-
	saldo bestuursadvisering	**146.170**	**149.137**	**152.164**	**155.253**	**158.405**
5. Secretariaat	regulier	**42.731**	**43.598**	**44.483**	**45.386**	**46.307**
6. Communicatie	regulier	**83.845**	**85.547**	**87.284**	**89.056**	**90.864**
7. Inrichting en Ontwikkeling	regulier	54.729	55.840	56.974	58.131	59.311
	incidenteel:	-	-	-	-	-
	saldo inrichting & ontwikkeling	**54.729**	**55.840**	**56.974**	**58.131**	**59.311**
	totaal lasten	**2.313.332**	**2.344.064**	**2.372.184**	**2.411.177**	**2.456.065**
	Baten					
1. Gebiedsbeheer	regulier	589.575	605.213	625.903	638.042	650.429
	incidenteel	-	-	-	-	-
7. Inrichting en Ontwikkeling	incidenteel	-	-	-	-	-
	Bijdrage participanten*	1.798.483	1.834.992	1.872.242	1.910.249	1.949.027
	totaal baten	**2.388.058**	**2.440.205**	**2.498.145**	**2.548.291**	**2.599.456**
	resultaat voor bestemming	**74.726**	**96.141**	**125.961**	**137.114**	**143.391**
	Stand reserve ultimo jaar	**2.392.251**	**2.488.392**	**2.614.352**	**2.751.467**	**2.894.858**
	Algemene reserve	2.392.251	2.488.392	2.614.352	2.751.467	2.894.858
	Voorziening groot onderhoud	**210.680**	**219.133**	**181.752**	**163.769**	**209.334**
	Reserves en voorziening	**2.602.931**	**2.707.525**	**2.796.104**	**2.915.236**	**3.104.192**
	Weerstandsvermogen	467.000	467.000	467.000	467.000	467.000
	Provincie Noord-Holland	1.037.725	1.058.790	1.080.284	1.102.214	1.124.589
	Gemeente Amsterdam	422.645	431.225	439.979	448.911	458.024
	Gemeente Landsmeer	30.573	31.194	31.827	32.473	33.132
	Gemeente Oostzaan	14.387	14.679	14.977	15.281	15.591
	Gemeente Purmerend	82.729	84.408	86.121	87.869	89.653
	Gemeente Zaanstad	210.424	214.696	219.054	223.501	228.038
	afronding	-	-	-	-	-
		1.798.483	1.834.992	1.872.242	1.910.249	1.949.027

3. TOELICHTING PER DEELPROGRAMMA

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	962.594	943.445	864.944
Inzet RNH regulier	483.915	474.287	484.812
Dotatie voorziening groot onderhoud	240.000	240.000	-
Groot onderhoud	288.433	180.887	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 288.433	- 180.887	-
Totaal lasten regulier	**1.686.509**	**1.657.732**	**1.349.756**
Baten:			
Opbrengsten regulier	589.575	565.292	637.527
Totaal baten regulier	**589.575**	**565.292**	**637.527**
Saldo regulier	**- 1.096.934**	**- 1.092.440**	**- 712.229**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	168.600	679.146
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**168.600**	**679.146**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	141.553
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**141.553**
Saldo incidenteel	**-**	**- 168.600**	**- 537.593**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 1.096.934**	**- 1.261.040**	**- 1.249.821**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x		
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x		
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x		x
updaten en uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x	x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x		
controleren zwemwaterkwaliteit	verontreiniging tijdig opgemerkt	x		
coördineren en communiceren over zwemlocaties met derden	goede communicatie over veiligheid van zwemwater	x		x
uitgeven en reguleren vergunningen / gebruiksovereenkomsten	aanvragen tijdig behandeld	x		
coördineren grote evenementen	optimale opbrengsten voor recreatieschappen Noord-Holland	x	x	x
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap	x		
organiseren ondernemersoverleg	ondernemers betrokken bij schap			x
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x	x	x
behandelen klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld	x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	inzet nuttig voor schap en bevredigend voor deelnemers		x	x
beheren betaald parkeren	inkomsten uit betaald parkeren gegenereerd	x	x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x	x	x

Onderbouwing beheerkosten (per categorie uitgesplitst)

	DO	**GO/VV**	**Kapitaallasten**
Groen	236.131		
Verharding	63.881	107.669	
Water	15.450	5.151	
Riolering	8.326	5.151	
Civiele kunstwerken	64.185	83.532	
Meubilair	56.558	70.055	
Reiniging	133.264		
Gebouwen	88.970	16.875	
Strand	31.720		
Betaald parkeren	115.740		
	814.225	288.433	-
Overig bedrijfskosten	148.369	-	
	962.594	288.433	-

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	14.276	13.992	21.974
Inzet RNH regulier	203.465	199.417	183.758
Totaal lasten regulier	**217.741**	**213.409**	**205.732**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 217.741**	**- 213.409**	**- 205.732**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 217.741**	**- 213.409**	**- 205.732**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	recreanten voelen zich veilig; toezicht conform handhavingsplan	x		x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x		x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x		

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	49.300	58.120	52.693
Inzet RNH regulier	47.585	46.638	59.906
Totaal lasten regulier	**96.885**	**104.758**	**112.599**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	87
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**87**
Saldo regulier	**- 96.885**	**- 104.758**	**- 112.512**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	7.670
Inzet RNH incidenteel	- 15.278	- 14.974	- 15.462
Totaal lasten incidenteel	**- 15.278**	**- 14.974**	**- 7.791**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**15.278**	**14.974**	**7.791**
Saldo Financiën	**- 81.607**	**- 89.784**	**- 104.721**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis maatschappelijk	
opstellen van de programbegroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x	x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x	x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen volgens schatkistbankieren	x	x	
jaarlijks herijking van de berekening van de financiële risico's van het schap	risico's in beeld	x	x	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	15.278-	-	15.278-
	15.278-	-	15.278-

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	17.830	17.475	50.064
Inzet RNH regulier	128.340	125.787	129.107
Totaal lasten regulier	**146.170**	**143.262**	**179.171**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 146.170**	**- 143.262**	**- 179.171**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	17.500	1.456
Inzet RNH incidenteel	-	-	1.137
Totaal lasten incidenteel	**-**	**17.500**	**2.593**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**- 17.500**	**- 2.593**
Saldo Bestuursadvisering	**- 146.170**	**- 160.762**	**- 181.764**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering	x			
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord				x
bewaken uitvoering van het program en de jaaropdracht	program uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van de doelen van het program	x	x	x	x
organiseren bijeenkomsten belanghebbenden	belanghebbenden betrokken bij uitvoering program voor het Twiske	x	x	x	x
aantal bezoeken monitoren en rapporteren	aantal bezoeken aan het Twiske in beeld		x		x

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	2.750	-
Inzet RNH regulier	42.731	41.881	43.034
Totaal lasten regulier	**42.731**	**44.631**	**43.034**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 42.731**	**- 44.631**	**- 43.034**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 42.731**	**- 44.631**	**- 43.034**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x		x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuursrondes per jaar begeleid	x		
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x		

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	26.058	25.540	25.638
Inzet RNH regulier	57.787	56.637	52.219
Totaal lasten regulier	**83.845**	**82.177**	**77.857**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 83.845**	**- 82.177**	**- 77.857**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 83.845**	**- 82.177**	**- 77.857**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
promoten gebied	activiteit ontwikkeld voor deelname bij promotionele dagen in recreatiegebieden	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date	x	x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	54.729	53.640	36.715
Totaal lasten regulier	**54.729**	**53.640**	**36.715**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 54.729**	**- 53.640**	**- 36.715**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	116.576
Inzet RNH incidenteel	-	-	7.402
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**123.978**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	37.314
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**37.314**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**- 86.665**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 54.729**	**- 53.640**	**- 123.380**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	scholen tevreden over verloop			x
juridische advisering	juridisch advies en toetsing uitgevoerd indien noodzakelijk	x	x	x
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x		
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x		
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	succesvolle exploitaties		x	x
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap		x	x
organiseren ondernemersoverleg	ondernemers betrokken bij schap	x	x	x

Totaal

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.070.058	1.061.322	1.015.312
Inzet RNH regulier	1.018.552	998.287	989.551
Dotatie voorziening groot onderhoud	240.000	240.000	-
Groot onderhoud	288.433	180.887	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 288.433	- 180.887	-
Totaal lasten regulier	**2.328.610**	**2.299.609**	**2.004.863**
Baten:			
Opbrengsten regulier	589.575	565.292	637.614
Totaal baten regulier	**589.575**	**565.292**	**637.614**
Saldo regulier	**- 1.739.035**	**- 1.734.317**	**- 1.367.249**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	186.100	804.848
Inzet RNH incidenteel	- 15.278	- 14.974	- 6.922
Totaal lasten incidenteel	**- 15.278**	**171.126**	**797.926**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	178.867
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**178.867**
Saldo incidenteel	**15.278**	**- 171.126**	**- 619.059**
Saldo Totaal	**- 1.723.757**	**- 1.905.443**	**- 1.986.308**

4. EXPLOITATIE PER KOSTENSOORT

Omschrijving	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	1.018.552	998.287	989.551
Bestuurskosten	6.775	6.640	527
Kantoorkosten	28.053	27.496	22.017
Vervoerskosten	30.464	29.858	27.098
PR & marketing	26.058	25.540	25.638
Bedrijfskosten	822.927	809.306	1.388.283
Projectkosten	- 15.278	171.126	233.314
Groot onderhoud	288.433	180.887	-
Beheerkosten betaald parkeren	115.740	113.437	71.991
Afschrijvingen	38.694	47.725	42.202
Rentekosten	1.347	1.320	2.324
Dotatie voorziening groot onderhoud	240.000	240.000	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 288.433	- 180.887	-
Bijzondere baten en lasten	-	-	- 155
Totaal lasten	**2.313.332**	**2.470.735**	**2.802.789**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	300.470	281.939	290.132
Parkeergelden	279.463	273.903	327.431
Financiële baten	-	-	87
Overige opbrengsten	9.642	9.450	19.964
Project subsidies	-	-	178.867
Totaal baten	**589.575**	**565.292**	**816.481**
Resultaat deelprogramma's	**- 1.723.757**	**- 1.905.443**	**- 1.986.308**
Bijdrage participanten	1.798.483	1.762.700	1.736.650
Resultaat voor bestemming	**74.726**	**- 142.743**	**- 249.658**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	374.726	660.732	162.935
Onttrekking algemene reserve	- 300.000	- 300.000	- 300.000
Toevoeging bestemmingsres. Parkeren	-	-	-
Onttrekking bestemmingsres. Parkeren	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Inv.	-	-	425.000
Onttrekking bestemmingsreserve Inv.	-	- 703.475	- 537.593
Toevoeging voorziening groot onderhoud		200.000	-
Resultaat na bestemming	**-**	**-**	**-**

5. BEPALINGEN FINANCIEEL BEHEER

5.1 Inleiding
Het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is van toepassing op de begroting van recreatieschap Het Twiske. Dit betekent dat in afzonderlijke paragrafen in de begroting de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen dienen te worden vastgelegd. De begroting dient ten minste de volgende paragrafen te bevatten, tenzij het desbetreffende aspect niet aan de orde is, namelijk lokale heffingen, weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid.

5.2 Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin recreatieschap het Twiske in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid veranderd moet worden.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit -zijnde de middelen en mogelijkheden waarover het recreatieschap Het Twiske beschikt om niet begrote kosten te dekken- en alle risico's waarvoor geen maatregelen getroffen zijn en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

a. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit wordt opgebouwd uit:
1. de budgettaire ruimte (post onvoorzien);
2. de reserves;
3. de voorzieningen.

Ad 1 De budgettaire ruimte (post onvoorzien)
Binnen de begroting is geen post "Onvoorzien" opgenomen , welke is bedoeld om eventuele niet voorziene lasten in de loop van het jaar te kunnen opvangen.

Bij een onvoorziene last van substantiële betekenis, hoger dan bovengenoemd bedrag, heeft dat direct tot gevolg dat de uitvoering van beleid onder druk komt te staan.

Ad 2 De reserves
Reserves kunnen worden onderscheiden in algemene, bestemmings- en stille reserves.

Algemene reserves
Het recreatieschap heeft een algemene reserve welke bijdraagt in de dekking van het exploitatietekort.

	1-1-2020	31-12-2020
Algemene reserve	2.317.525	2.392.251

Bestemmingsreserves
Geen bestemmingsreserves

Stille reserves
Stille reserves zijn activa die tegen geen of een te lage waarde zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn. Op basis van het thans gevoerde beleid heeft het recreatieschap geen stille reserves.

Ad 3 De voorzieningen

	1-1-2020	31-12-2020
Voorziening groot onderhoud	259.113	210.680

b. inventarisatie van de risico's
Ten behoeve van de jaarrekening 2018 zijn de financiële risico's gekwantificeerd. De uitwerking hiervan is als bijlage bij de jaarrekening meegezonden. De kwantificering van de risico's heeft geleid tot een gewenst weerstandsvermogen van € 467.000.

c. beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's
De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover Recreatieschap Het Twiske beschikt om niet begrote kosten te dekken, bedraagt € 2.3 miljoen en wordt gevormd uit het fonds dat is ontstaan door de afkoopsom van het rijk. Een groot gedeelte van het exploitatietekort wordt uit dit fonds gedekt. De rentebaten zijn niet voldoende om het exploitatietekort te dekken, waardoor het fonds op termijn uitgeput zal raken. Om dit tegen te gaan zijn in de strategische visie ideeën uitgewerkt om de inkomsten te verhogen.

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen
Hieronder wordt een overzicht gegeven van het onderhoud van de kapitaalgoederen, welke op basis van de BBV dienen te worden opgenomen in de begroting.

Categorie Verhardingen

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 33 ha verharding in de vorm van gesloten verharding (asfalt) voor autorijbanen en fietspaden en half verharding voor voetpaden. Het kwaliteitsbeeld heeft een niveau acceptabel waarbij er een verharding is zonder gaten maar waarin enkele ongevaarlijke kuilen of ribbels zijn toegestaan. De verharding is enigszins gebrokkeld en herstel locaties zijn duidelijk zichtbaar. Bij gladheid wordt de verharding niet gestrooid, wel is er een waarschuwingsbord aanwezig.

Voor 2019 zal er € 75.000,- uit de voorziening groot onderhoud onttrokken worden voor Groot Onderhoud aan gesloten verharding door deels overlagen van 4600 m2 fietspad en 6200 m2 parkeerplaatsen.

	2019	2020	2021	2022	2023
Groot Onderhoud	75.000	108.000	122.000	159.000	78.000
Regulier budget	63.000	64.000	65.000	67.000	68.000

Categorie groen, grasvegetatie

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 343 ha grasvegetatie in de vorm van intensieve- en extensieve grasvegetatie waarvan 84 ha is verpacht aan veehouders. Het kwaliteitsbeeld bij intensieve vegetatie heeft een niveau acceptabel waarbij beperkte schade aanwezig is door topdagen en enige schade door droogte acceptabel is. De maximale grashoogte is 10 cm en grasgroei rond obstakels is zichtbaar. Enige zwerfvuil is aanwezig. Het kwaliteitsbeeld bij extensieve vegetatie heeft een niveau ambitie. De vegetatie heeft veel variatie waarbij enige storingsvegetatie aanwezig is. Er is geen zwerfvuil aanwezig.

Voor 2019 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud.

	2019	2020	2021	2022	2023
Regulier budget	154.000	157.000	160.000	163.000	167.000

Categorie Water

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 199 ha oppervlakte water. Het kwaliteitsbeeld heeft een niveau ambitie waarbij de inrichting met waarschuwingsborden aan de wettelijke eisen voldoen. Het zwemwater (Whvbz) en de keur van het Waterschap (HHNK) voldoet aan de minimale wettelijke eisen. Voor 2019 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud. Daarnaast zal er € 5.000,- uit de voorziening groot onderhoud onttrokken worden voor Groot Onderhoud in de vorm van extra baggerwerk.

	2019	2020	2021	2022	2023
Groot Onderhoud	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Regulier budget	15.000	15.000	16.000	16.000	16.000

Categorie groen, beplanting

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 75 ha beplanting bestaande uit cultuurlijk- en natuurlijke beplanting. Het kwaliteitsbeeld van cultuurlijke beplanting heeft een niveau acceptabel waarbij de beplanting functioneel is en het eindbeeld deels uit de oorspronkelijke soorten bestaat. Incidenteel worden gaten in bomenrijen en beplanting geaccepteerd en is beperkte zwerfvuil aanwezig. De randen van plantvakken mogen maximaal 2 meter buiten het vak treden.

Voor 2019 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud.

	2019	2020	2021	2022	2023
Regulier budget	78.000	79.000	81.000	82.000	84.000

Categorie kunstwerken

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 311 stuks kunstwerken waarvan 52 bruggen en 259 betonnen en kunststof duikers. Het kwaliteitsbeeld heeft een niveau ambitie waarbij er geen rottend hout of schade aanwezig is. Bij de entree van het gebied staan borden dat bij gladheid niet wordt gestrooid.

Voor 2019 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud. Voor groot onderhoud is niets gepland in 2019 en dus zal er niets worden onttrokken uit de voorziening groot onderhoud.

	2019	2020	2021	2022	2023
Groot Onderhoud	-	84.000	75.000	86.000	83.000
Regulier budget	63.000	64.000	65.000	67.000	68.000

Categorie Gebouw

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 21 gebouwen waarvan 3 in ondererfpacht. Het kwaliteitsbeeld heeft volgens de CROW systematiek een niveau A-B waarbij enige graffiti en vernieling zichtbaar is.

Voor 2019 wordt het dagelijks onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier onderhoud. Daarnaast zal er € 59.000.- uit de voorziening groot onderhoud onttrokken worden voor het groot onderhoud van gevelbekleding van een toiletgroep en groot onderhoud aan de Twiske molen.

	2019	2020	2021	2022	2023
Groot Onderhoud	59.000	17.000	16.000	17.000	19.000
Regulier budget	87.000	89.000	91.000	93.000	94.000

Categorie riolering

In het recreatiegebied Het Twiske ligt 12 km aan persriool en 16 rioolputten en pompen. Het kwaliteitsbeeld heeft een ambitie niveau waarbij geen schade of storingen aan het rioolstelsel aanwezig is of binnen 24-uur verholpen moet zijn.

Voor 2019 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud. Daarnaast zal er € 5.000,- onttrokken worden uit de voorziening groot onderhoud ter vervanging van een rioolput inclusief pomp van een openbaar toilet nabij P2.

	2019	2020	2021	2022	2023
Groot Onderhoud	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Regulier budget	8.000	8.000	8.000	9.000	9.000

Categorie parkeerinstallatie

In het recreatiegebied Het Twiske heeft het Algemeen Bestuur besloten om met ingang van 2006 betaald parkeren in te voeren. Bij de entree van het gebied staan in totaal 6 slagbomen en in het gebied 6 PIN betaal automaten. Het kwaliteitsbeeld heeft een niveau ambitie waarbij geen schade of storingen aanwezig zijn. De installatie ziet er schoon en netjes uit waarbij geen zwerfvuil aanwezig is.

Voor 2019 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud. In 2019 staan er geen vervangingsinvesteringen gepland

	2019	2020	2021	2022	2023
Groot Onderhoud	-	-	-	-	38.000
Regulier budget	113.000	116.000	118.000	120.000	123.000

Categorie Weg- en terreinmeubilair

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 3240 stuks terreinmeubilair waarvan 37 speeltoestellen en 3203 overig terreinmeubilair zoals picknicksets, banken, anti-autopalen, verkeersborden enz. Het kwaliteitsbeeld heeft een niveau acceptabel waarbij de speeltoestellen en speelterreinen voldoen aan de wettelijke eisen. (Besluit veiligheid attractie- en speeltoestellen). Enige graffiti en beperkte vernieling is zichtbaar aanwezig en het terreinmeubilair mag max 5 graden uit het lood staan.

Voor 2019 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud. Daarnaast zal er € 37.000,- uit de voorziening groot onderhoud onttrokken worden voor het vervangen van 2 speeltoestellen.

	2019	2020	2021	2022	2023
Groot Onderhoud	37.000	70.000	8.000	4.000	68.000
Regulier budget	55.000	57.000	58.000	59.000	60.000

5.4 Financiering

5.4.1 Algemeen

De Wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) heeft als uitgangspunt het beheersen van risico's. De belangrijkste kenmerken in dat kader is een tweetal randvoorwaarden voor het treasurybeleid. De eerste is dat het aangaan en verstrekken van geldleningen alsmede het verlenen van garanties allen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat uitzettingen een prudent karakter (=met beleid en inzicht bezien) moeten hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van onnodige risico's.

Op 19 maart 2003 heeft het Algemeen Bestuur in haar openbare vergadering haar financieringsstatuut vastgesteld in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de wet Financiering Decentrale Overheden over de kaders voor de inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie. Tevens is in deze vergadering vastgesteld de verordening financieel beheer en controle in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de artikelen 216 en 217 van de provinciewet.

5.4.2 Risicobeheer

Binnen de Wet Fido zijn 2 normen vermeld waaraan dient te worden voldaan. De normen bestaan uit de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de wet Fido is voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico’s.

a. Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Het doel van het limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. In de onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar bepaald.

Berekening kasgeldlimiet

Begrotingstotaal (lasten)	**2.313.332**
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,2%
Kasgeldlimiet	**189.693**

5.5 Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) is de verzelfstandigde afdeling Groenbeheer van de provincie Noord-Holland, met de provincie als enige aandeelhouder. RNH is een uitvoeringsorganisatie, die als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen werkt.

Er wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte uren. De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract dat 5 jaar is vastgelegd, eerst van 2009-2013. In 2013 zijn het raamcontract en de dienstverlening van RNH geëvalueerd. De overwegend positieve uitkomst heeft geleid tot een verlenging van het raamcontract met nog eens 5 jaar (2014-2018). In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan zijn begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. In 2018 zijn de contracten verlengd met 2 jaar (dus 2019-2020).

5.6 Verbonden partijen

Het recreatieschap Het Twiske is een samenwerkingsverband, in de vorm van een Gemeenschappelijke regeling. De hieronder vermelde participanten nemen deel aan de Gemeenschappelijke Regeling:

- Provincie Noord-Holland
- Gemeente Amsterdam
- Gemeente Zaanstad
- Gemeente Purmerend
- Gemeente Landsmeer
- Gemeente Oostzaan

5.7 Grondbeleid

Het Recreatieschap is van mening dat gebieden die binnen de grenzen van de Gemeenschappelijke Regeling vallen, in het beheer van het recreatieschap thuishoren.

Indien het recreatieschap enig zakelijk dan wel persoonlijk recht verwerft op gronden, grenzend aan het gebied, worden deze gronden toegevoegd aan de gemeenschappelijke regeling.

6. OVERIGE GEGEVENS

6.1 Vaststelling van het algemene bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Twiske-Waterland in de openbare vergadering van 20 juni 2019.

voorzitter,
Mevrouw S. Groenewoud

BIJLAGE 1 Tarievenlijst 2019

Behorend bij de Legesverordening 2015 zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van het Recreatieschap Twiske-Waterland op 3 december 2015. De tarieven kunnen steeds met de vaststelling van de begroting over enig jaar opnieuw worden vastgesteld.

1.	**DOCUMENTEN**	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
1.1	Toezending link naar digitale openbare vergaderstukken van Algemeen Bestuur op basis van registratie belangstellenden	Nihil
1.2	Het verstrekken van fotokopieën van schriftelijke stukken, afschriften en dergelijke A4-formaat, per bladzijde (zwart/wit) Voor afschriften in kleur of A3-formaat worden de leges met 50% verhoogd	€ 0,40

2.	**ARCHIEFWERKZAAMHEDEN, OPZOEKEN STUKKEN**	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
2.1	Opzoeken stukken in archief of in bestanden indien het opzoeken langer duurt dan 15 minuten, eerste kwartier gratis.	€ 15,- per kwartier of gedeelte daarvan

3.	**VERGUNNINGEN EN ONTHEFFINGEN OP GROND VAN DE ALGEMENE VERORDENING (AV) VAN HET RECREATIESCHAP**	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
3.1	Vergunning voor een evenement (art. 2.2 AV) met een verwacht bezoekersaantal tussen 50 en 500 - *commerciële* doeleinden, per dag(deel) - particulier en non-profit, per dag(deel) - scholen en verenigingen, per dag(deel)	 € 250,- € 75,- *****) € 50,- *)
3.2	Vergunning voor het tegen betaling aanbieden van diensten en lessen, zoals skeeleren, fietsen, kanoën, paardrijden, bewaken van auto's etc. (art. 2.3 AV)	€ 50,- per keer € 250,- per jaar
3.3	Ventvergunning (art 2.4 AV) ten behoeve van de verkoop van (horeca)artikelen: - voor maximaal 3 aansluitende dagen - jaarvergunning venten, per jaar	 € 150,- € 250,-
3.4	Standplaatsvergunning (art. 2.5 AV), in verband met verkoop van (horeca)artikelen vanuit een mobiel verkooppunt, per aangewezen locatie: - voor maximaal 3 aansluitende dagen - jaarstandplaats	 € 150,- € 250,-
3.5	Ontheffing voor het maken van commerciële foto- en filmopnamen (art. 2.6 AV), per dagdeel	€ 250,-
3.6	Vergunning voor het uitlaten van honden door commerciële bedrijven/uitlaatservices (art. 2.14 AV), per jaar, afhankelijk van bezoekfrequentie	van € 250,- tot € 750,-
3.7	Vergunning voor het uitlaten of begeleiden van meer dan drie honden (art. 2.14 AV), particulier/non-profit, per jaar/periode	€ 50,-
3.8	Ontheffing voor het op afstand (radiografisch) besturen van voertuigen en recreatieapparatuur, waaronder drones (art. 2.19 AV), particulier, non-profit, per ontheffing	€ 50,-
3.9	Bescherming groenvoorzieningen (art.3.4 AV); ontheffing voor schade toebrengen aan groenvoorzieningen of grasmat, graven van kuilen etc.(excl. herstel van schade!), per keer	€ 150,-

3.10	Ontheffing motorvoertuig voor rijden in groenvoorzieningen (art. 4.5 AV) voor een periode van maximaal 3 maanden - voor elke verlenging met maximaal drie maanden	€ 50,- € 50,-
3.11	Barbecue etc. (art. 4.18 AV) op daartoe aangewezen plaatsen, met een verwacht bezoekersaantal - van 50 tot 100 personen, per keer - meer dan 100 personen, per keer N.B.: Evt. in combinatie met evenementenvergunning gemeente	 € 50,- *) € 150,- *)
3.12	Wijziging van vergunning of ontheffing, o.a. data/periode	€ 50,-
3.13	Overige vergunningen/ontheffingen op grond van de AV	€ 150,-

*) Groepsactiviteiten (kleinschalige evenementen) maken deel uit van het normale gebruik van het recreatiegebied. De legesverordening kan hiervoor een drempel opwerken als er ontheffing van de Algemene Verordening nodig is. De legesverordening biedt in artikel 6 lid 2 de mogelijkheid tot vrijstelling van heffing van leges of tot vermindering van het bedrag.

Het bestuur van het recreatieschap draagt de uitvoeringsorganisatie op om in elk geval van deze mogelijkheid gebruik te maken ingeval van:
- sport- en speldagen van scholen;
- benefietactiviteiten voor algemeen geaccepteerde goede doelen;
- familiebijeenkomsten tot 100 personen;
- kleinschalige activiteiten georganiseerd door organisaties met een maatschappelijk doel;
- kleinschalige sportactiviteiten.

Voorwaarde is dan wel dat de openbare toegankelijkheid van de terreinen en voorzieningen gewaarborgd is en dat er dus geen sprake is van exclusief terreingebruik waarbij derden kunnen worden geweerd of gebruik door anderen wordt geweerd.

BIJLAGE 2 KAART

TWISKE-WATERLAND PROGRAMMA BEGROTING ONDERDEEL WATERLAND

2020

Velsen-Zuid, 4-4-2019

Inhoudsopgave

		Blz.
1. PROGRAMMAPLAN		
1.0	Inleiding	3
1.1	Beleidsdoelen	4
1.2	Financiële transitie	4
1.3	Programma-accenten 2020	5
1.4	Financiële uitgangspunten 2020	5
1.5	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	5
1.6	Overzicht participantenbijdrage 2019 - 2020	6
2. FINANCIËLE ONDERBOUWING		
2.1	Programmabegroting 2020	7
2.2	Geprognosticeerde balans	8
2.3	Meerjarenraming	9
3. TOELICHTING PER DEELPROGRAMMA		
3.1	Gebiedsbeheer	10
3.3	Financiën	12
3.4	Bestuursadvisering	13
3.5	Secretariaat	15
3.6	Communicatie	16
3.7	Inrichting & ontwikkeling	17
3.8	Totaal	18
4. EXPLOITATIE PER KOSTENSOORT		19
5. BEPALINGEN FINANCIEEL BEHEER		
5.1	Inleiding	20
5.2	Weerstandsvermogen en risicobeheer	20
5.3	Onderhoud kapitaalgoederen	21
5.3.1	Wegen en fietspaden	21
5.3.2	Riolering	21
5.3.3	Water	21
5.3.4	Groen	21
5.3.5	Gebouwen	21
5.4	Financiering	22
5.4.1	Algemeen	22
5.4.2	Risicobeheer	22
5.5	Bedrijfsvoering	23
5.6	Verbonden partijen	23
5.7	Grondbeleid	23
6. OVERIGE GEGEVENS		
6.1	Vaststelling door het algemeen bestuur	24
BIJLAGEN		
BIJLAGE 1 KAART		25

1. PROGRAMMA LANDSCHAP WATERLAND 2020

1.0 Inleiding

Bezoek Waterland, met zijn pittoreske dorpen, kleine slootjes en dijken die zich kronkelend een weg banen door eeuwenoud polderlandschap. Waterland staat bekend om zijn rustieke dorpjes en kleine stadjes zoals Zunderdorp, Holysloot, Marken, Ransdorp, Durgerdam, Schardam, Ilpendam, Monnickendam en Edam om er een paar te noemen. Waterland is heel uitgestrekt en beslaat het gebied van Zaanstad tot Marken.

Fietsen door Waterland is fietsen door een levend landschap. Of je nu liever wandelt, fietst of vaart: Waterland wemelt van de recreatieve mogelijkheden en routes die het ontdekken waard zijn.

In het voorjaar wemelt het van de weidevogels; de grutto, scholekster, wulp, kievit, tureluur, watersnip en kemphaan zijn in het landschap te vinden. Of ontdek de watervogels zoals zwanen, smienten, meerkoeten en ganzen.

1.1 Beleidsdoelen

Het bestuur van het recreatieschap bestaat uit vertegenwoordigers van de omliggende gemeenten. Het bestuur bepaalt de doelen en gebruiksregels voor de gebieden.

De doelen van het recreatieschap zijn gebaseerd op de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling, (waarop de hieronder genoemde hoofdtaken zijn gebaseerd), de doelen uit de visie en het gevoerde beleid van het recreatieschap. Dit is verder uitgewerkt in een doelenboom.

1.2 Financiële transitie

De komende maanden gaat intensief gewerkt worden aan de financiële transitie van de recreatieschappen Noord-Holland. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Het implementeren van het in ontwikkeling zijnde Missie-Visie-traject en dat vertalen naar een begroting conform BBV.
- Het uitwerken van bijpassende doelen, prestaties en taken.
- Aansluiting tussen begroting en beheerplannen

Verder komt de vernieuwing en aanscherping van de P&C-cyclus aan de orde alsmede het vernieuwen van de risicoanalyse en nadere onderbouwing van het weerstandsvermogen. De begroting 2021 moet dan geheel BBV-conform zijn.

Om dat te bereiken gaan we de komende maanden met de participanten in overleg. Op basis van de uitkomsten van dat overleg wordt dit najaar een “dummy-begroting 2020 nieuwe stijl” aan de participanten gepresenteerd.

Met deze begrotingscyclus zijn al een aantal stappen ondernomen voor verbetering en BBV conformiteit:

- wijzigen manier begroten groot onderhoud (zie pagina 9)
- opstarten proces consolideren begrotingen Twiske en Waterland
- betere verantwoording werkzaamheden naar raden en staten

1.3 Programma-accenten 2020

Het recreatieschap Landschap Waterland richt zich voornamelijk op het aanbieden van routes en routenetwerken. Zo beheert het recreatieschap door het hele werkgebied vele kilometers wandel- fiets en vaarroutes. Ook cruciale verbindingen zoals pontjes en boerenlandpaden worden door het recreatieschap ontwikkeld en beheert. Daarnaast zet het schap in op de promotie van de route netwerken en natuurlijk het recreatieve aanbod in het hele werkgebied. Daarbij wordt nauw samengewerkt met betrokken partners. Het beheer van areaal vlakgroen is zeer beperkt.

Het recreatieschap voert in 2020 de volgende activiteiten uit om de recreatieve voorzieningen en routestructuren te verbeteren:

● Uitvoeren onderhoud aan de bestaande routestructuren.
● Het recreatieschap begeleidt de meekoppeling van recreatieve infrastructuur bij het ophogen en verstevigen van de Markermeerdijk door het hoogheemraadschap.

1.4 Financiële uitgangspunten 2020

• **Index**: De kosten worden verhoogd met een index van 2,03% voor 2020 gebaseerd op inflatiecijfer CBS (CPI nov. 2018). De participantenbijdrage wordt ook verhoogd met deze index.

1.5 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover Landschap Waterland beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij Landschap Waterland zijn in 2018 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen in de jaarrekening 2018. Vanaf 2016 dienen volgens wijzigingen in de BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

	BGR 2019	BGR 2020	BGR 2021
netto schuldquote	-298%	-299%	-301%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-298%	-299%	-301%
solvabiliteitsrisico	98%	98%	98%
structurele exploitatieruimte	10%	9%	9%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende.
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.
Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

1.6 Overzicht participantenbijdrage 2019 - 2020

	begrotings-wijziging 2019	+ index	programma begroting 2020	percentage participanten bijdrage 2020
Indexatie		2,03%		
Provincie Noord-Holland	**€ 345.068-**	€ 7.005-	**€ 352.073-**	51,66%
Gemeente Amsterdam	**€ 158.439-**	€ 3.216-	**€ 161.655-**	23,72%
Gemeente Beemster	**€ 14.762-**	€ 300-	**€ 15.062-**	2,21%
Gemeente Edam-Volendam	**€ 32.329-**	€ 656-	**€ 32.985-**	4,84%
Gemeente Landsmeer	**€ 9.484-**	€ 193-	**€ 9.677-**	1,42%
Gemeente Oostzaan	**€ 2.005-**	€ 41-	**€ 2.046-**	0,30%
Gemeente Purmerend	**€ 73.342-**	€ 1.489-	**€ 74.831-**	10,98%
Gemeente Waterland	**€ 15.764-**	€ 320-	**€ 16.084-**	2,36%
Gemeente Wormerland	**€ 14.762-**	€ 300-	**€ 15.062-**	2,21%
Gemeente Zaanstad	**€ 2.005-**	€ 41-	**€ 2.046-**	0,30%
Totaal participantenbijdrage	**€ 667.960-**	**€ 13.561-**	**€ 681.521-**	**100,00%**

2. PROGRAMMABEGROTING

	Deelprogramma	Begroting 2020 lasten	Begroting 2020 baten	Begroting 2020 saldo	Begroting 2019 lasten	Begroting 2019 baten	Begroting 2019 saldo	Rekening 2018 lasten	Rekening 2018 baten	Rekening 2018 saldo
1	Gebiedsbeheer	361.541	49.340	-312.201	354.350	48.359	-305.991	296.468	39.824	-256.644
2	Toezicht	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Financiën	36.256	-	-36.256	35.535	-	-35.535	37.907	103	-37.804
4	Bestuursadvisering	129.243	-	-129.243	144.172	-	-144.172	88.232	-	-88.232
5	Secretariaat	26.608	-	-26.608	26.079	-	-26.079	26.166	-	-26.166
6	Communicatie	54.586	-	-54.586	53.500	-	-53.500	47.073	-	-47.073
7	Inrichting & ontwikkeling	70.000	-	-70.000	86.000	-	-86.000	12.894	-	-12.894
	Bijdrage participanten		681.521	681.521		667.960	667.960		658.088	658.088
	Totaal lasten en baten	**678.234**	**730.861**	**52.627**	**699.636**	**716.319**	**16.683**	**508.741**	**698.015**	**189.274**
	Resultaat voor bestemming	**52.627**			**16.683**			**189.274**		
	Resultaatbestemming									
	Toevoeging Algemene reserve	52.627	-	52.627	16.683	-	16.683	140.777	-	140.777
	Onttrekking Algemene reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toevoeging bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Onttrekking bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toevoeging bestemmingsreserve verv. invest.	15.305	-	15.305	15.000		15.000	58.044	-	58.044
	Onttrekking bestemmingsreserve verv. invest.	-	15.305	-15.305		15.000	-15.000	48.497	58.044	-9.547
	Toevoeging bestemmingsreserve markermeerdijk	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Onttrekking bestemmingsreserve markermeerdijk	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Totaal lasten en baten	**746.166**	**746.166**	-	**731.319**	**731.319**	-	**756.059**	**756.059**	-
	Resultaat na bestemming	-			-			-		
	Totalen-generaal	**746.166**	**746.166**	**-**	**731.319**	**731.319**	**-**	**756.059**	**756.059**	**-**

2.2 GEPROGNOSTICEERDE BALANS

Tabel 2.2.1: Geprognosticeerde balans per 31-12-2019 en 31-12-2020

Activa	**31-12-2020**	**31-12-2019**
Materiële vaste activa		
Investeringen met economisch nut	**-**	**-**
Vorderingen op lange termijn		
Deposito's	-	-
Leningen u/g	-	-
Totaal vorderingen op lange termijn	**-**	**-**
Saldo werkkapitaal	**2.188.020**	**2.135.393**
Totaal	**2.188.020**	**2.135.393**

Passiva	**31-12-2020**	**31-12-2019**
Reserves/fondsen		
Algemene reserve	479.054	426.427
Bestemmingsreserve Purmerbos	33.747	33.747
Bestemmingsreserve Invest.	6.282	6.282
Bestemmingsreserve verkoop gelden Hemmeland	-	-
Bestemmingsreserve Verv. Invest.	213.689	213.689
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	1.455.247	1.455.247
Totaal reserves en fondsen	**2.188.020**	**2.135.393**
Voorzieningen		
Langlopende schulden		
Leningen o/g	**-**	**-**
Totaal	**2.188.020**	**2.135.393**

Tabel 2.2.2: Staat van reserves en fondsen

Naam van het fonds	Jaar	Saldo 1 januari	Onttrekking	Toevoeging	Saldo 31 december
Algemene reserve	2019	€ 409.744	€ -	€ 16.683	€ 426.427
Bestemmingsreserve Purmerbos	2019	€ 33.747	€ -	€ -	€ 33.747
Bestemmingsreserve Invest.	2019	€ 6.282	€ -	€ -	€ 6.282
Bestem.fonds verkoop gelden Hemmeland	2019	€ -	€ -	€ -	€ -
Bestemmingsreserve verv. invest.	2019	€ 213.689	€ 15.000	€ 15.000	€ 213.689
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	2019	€ 1.455.247	€ -	€ -	€ 1.455.247
Totaal reserves/fondsen		**€ 2.118.710**	**€ 15.000**	**€ 31.683**	**€ 2.135.393**
Naam van het fonds	Jaar	Saldo 1 januari	Onttrekking	Toevoeging	Saldo 31 december
Algemene reserve	2020	€ 426.427	€ -	€ 52.627	€ 479.054
Bestemmingsreserve Purmerbos	2020	€ 33.747	€ -	€ -	€ 33.747
Bestemmingsreserve Invest.	2020	€ 6.282	€ -	€ -	€ 6.282
Bestem.fonds verkoop gelden Hemmeland	2020	€ -	€ -	€ -	€ -
Bestemmingsreserve verv. invest.	2020	€ 213.689	€ 15.305	€ 15.305	€ 213.689
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	2020	€ 1.455.247	€ -	€ -	€ 1.455.247
Totaal reserves/fondsen		**€ 2.135.393**	**€ 15.305**	**€ 67.932**	**€ 2.188.020**

2.3 MEERJARENRAMING

index: 2,03% cf programmabegroting 2020

Deelprogramma		**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
	Lasten					
1. Gebiedsbeheer	regulier	339.936	346.837	353.877	361.061	368.391
	incidenteel:	21.605	22.044	22.491	22.948	23.413
	saldo beheer	**361.541**	**368.880**	**376.369**	**384.009**	**391.804**
3. Financiën	regulier	41.542	42.385	43.246	44.124	45.019
	incidenteel	-5.286	-5.393	-5.503	-5.614	-5.728
	saldo financiën	**36.256**	**36.992**	**37.743**	**38.509**	**39.291**
4. Bestuursadvisering	regulier	129.243	131.867	134.544	137.275	140.061
	incidenteel:	-	-	-	-	-
	saldo bestuursadvisering	**129.243**	**131.867**	**134.544**	**137.275**	**140.061**
5. Secretariaat	regulier	**26.608**	**27.148**	**27.699**	**28.262**	**28.835**
6. Communicatie	regulier	**54.586**	**55.694**	**56.825**	**57.978**	**59.155**
7. Inrichting en Ontwikkeling	regulier	70.000	71.421	72.871	74.350	75.859
	saldo inrichting & ontwikkeling	**70.000**	**71.421**	**72.871**	**74.350**	**75.859**
	totaal lasten	**678.234**	**692.002**	**706.050**	**720.383**	**735.006**
	Baten					
1. Gebiedsbeheer	regulier	43.040	43.914	44.805	45.715	46.643
	incidenteel	6.300	6.428	6.558	6.692	6.827
2. Toezicht	regulier	-	-	-		-
	incidenteel	-	-	-	-	-
3. Financiën	regulier	-	-	-	-	-
	incidenteel	-	-	-	-	-
4. Bestuurs- advisering	regulier	-	-	-	-	-
	incidenteel	-	-	-	-	-
5. Secretariaat	regulier	-	-	-	-	-
	incidenteel	-	-	-	-	-
6. Communicatie	regulier	-	-	-	-	-
	incidenteel	-	-	-	-	-
	regulier	-	-	-	-	-
7. Inrichting en Ontwikkeling	incidenteel	-	-	-	-	-
	Bijdrage participanten*	681.521	695.356	709.472	723.874	738.569
	totaal baten	**730.861**	**745.697**	**760.835**	**776.280**	**792.039**
	resultaat voor bestemming	**52.627**	**53.695**	**54.785**	**55.897**	**57.032**
	jaar	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
	reserves/fondsen per 31-12	2.188.020	2.241.715	2.296.500	2.352.398	2.409.430
	weerstandsvermogen	94.000	94.000	94.000	94.000	94.000
			-	-	-	-
	Provincie Noord-Holland 51,66%	352.073	359.220	366.512	373.952	381.543
	Gemeente Amsterdam 23,72%	161.655	164.937	168.285	171.701	175.187
	Gemeente Beemster 2,21%	15.062	15.368	15.680	15.998	16.323
	Gemeente Edam-Volendam 4,84%	32.985	33.654	34.338	35.036	35.747
	Gemeente Landsmeer 1,42%	9.677	9.873	10.073	10.277	10.486
	Gemeente Oostzaan 0,30%	2.046	2.088	2.130	2.173	2.217
	Gemeente Purmerend 10,98%	74.831	76.350	77.900	79.481	81.094
	Gemeente Waterland 2,36%	16.084	16.410	16.744	17.085	17.432
	Gemeente Wormerland 2,21%	15.062	15.368	15.680	15.998	16.323
	Gemeente Zaanstad 0,30%	2.046	2.088	2.130	2.173	2.217
	afronding	-	-	-	-	-
		681.521	695.356	709.472	723.874	738.569

3. TOELICHTING PER DEELPROGRAMMA

3.1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	224.795	220.325	203.332
Inzet RNH regulier	115.141	112.850	83.589
Totaal lasten regulier	**339.936**	**333.175**	**286.921**
Baten:			
Opbrengsten regulier	43.040	42.184	39.824
Totaal baten regulier	**43.040**	**42.184**	**39.824**
Saldo regulier	**296.896-**	**290.991-**	**247.097-**
Lasten:			
Lasten incidenteel	21.605	21.175	9.547
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**21.605**	**21.175**	**9.547**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	6.300	6.175	-
Totaal baten incidenteel	**6.300**	**6.175**	**-**
Saldo incidenteel	**15.305-**	**15.000-**	**9.547-**
Saldo Gebiedsbeheer	**312.201-**	**305.991-**	**256.644-**

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Groot onderhoud en Vervangingen	15.305	-	15.305
Routebureau TOPs	6.300	6.300	-
	21.605	6.300	15.305

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandeling klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	inzet nuttig voor schap en bevredigend voor deelnemers			x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x
inschakelen agrariërs bij beheer	lagere beheerlasten	x		x	

3.3 Financiën

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	6.590	6.459	5.483
Inzet RNH regulier	34.952	34.257	35.825
Totaal lasten regulier	**41.542**	**40.716**	**41.308**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	103
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**103**
Saldo regulier	**41.542-**	**40.716-**	**41.205-**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	566
Inzet RNH incidenteel	5.286-	5.181-	3.967-
Totaal lasten incidenteel	**5.286-**	**5.181-**	**3.401-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**5.286**	**5.181**	**3.401**
Saldo Financiën	**36.256-**	**35.535-**	**37.804-**

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	5.286-	-	5.286-
	5.286-	-	5.286-

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen volgens schatkistbankieren	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van het gewenste weerstandsvermogen	weerstandsvermogen geëvalueerd en up-to-date	x		x	

3.4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	36.188	35.468	20.522
Inzet RNH regulier	93.055	91.204	61.331
Totaal lasten regulier	**129.243**	**126.672**	**81.852**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**129.243-**	**126.672-**	**81.852-**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	17.500	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	6.380
Totaal lasten incidenteel	**-**	**17.500**	**6.380**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**17.500-**	**6.380-**
Saldo Bestuursadvisering	**129.243-**	**144.172-**	**88.232-**

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering	x			
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	reageren op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van de doelen van het programma	x	x	x	x
uitvoeren Recreatieve Meekoppelprojecten Markermeerdijk tracé	plan meekoppelen ingepast in plan voor dijkversterking HHNK		x		
recreatiemonitor: aantal bezoeken monitoren en rapporteren	aantal bezoekers gemeten conform wensen bestuur				x

3.5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	26.608	26.079	26.166
Totaal lasten regulier	**26.608**	**26.079**	**26.166**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**26.608-**	**26.079-**	**26.166-**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**26.608-**	**26.079-**	**26.166-**

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

3.6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	17.855	17.500	14.053
Inzet RNH regulier	36.731	36.000	33.020
Totaal lasten regulier	**54.586**	**53.500**	**47.073**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**54.586-**	**53.500-**	**47.073-**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**54.586-**	**53.500-**	**47.073-**

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
promoten gebied	grotere bekendheid gebied en vergroting bekendheid fiets-, wandel- en sloepennetwerk		x		x
verzorgen digitale media en beheren website	nieuwe website online en up to date	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

3.7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	25.000	20.000	-
Inzet RNH regulier	45.000	40.000	12.894
Totaal lasten regulier	**70.000**	**60.000**	**12.894**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**70.000-**	**60.000-**	**12.894-**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	21.000	-
Inzet RNH incidenteel	-	5.000	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**26.000**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**26.000-**	**-**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**70.000-**	**86.000-**	**12.894-**

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
juridische advisering	juridisch advies en toetsing uitgevoerd	x	x	x	x
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
onderhoud routesystemen	onderhoud conform planning	x			

3.8 Totaal

Financieel overzicht:

	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	310.428	299.752	243.389
Inzet RNH regulier	351.487	340.390	252.826
Totaal lasten regulier	**661.915**	**640.142**	**496.215**
Baten:			
Opbrengsten regulier	43.040	42.184	39.927
Totaal baten regulier	**43.040**	**42.184**	**39.927**
Saldo regulier	**618.875-**	**597.958-**	**456.288-**
Lasten:			
Lasten incidenteel	21.605	59.675	10.113
Inzet RNH incidenteel	5.286-	181-	2.413
Totaal lasten incidenteel	**16.319**	**59.494**	**12.526**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	6.300	6.175	-
Totaal baten incidenteel	**6.300**	**6.175**	**-**
Saldo incidenteel	**10.019-**	**53.319-**	**12.526-**
Saldo Totaal	**628.894-**	**651.277-**	**468.814-**

4. EXPLOITATIE PER KOSTENSOORT

Omschrijving	Begroting 2020	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	351.487	340.390	252.826
Bestuurskosten	5.212	5.108	-
Kantoorkosten	7.761	7.607	5.575
Vervoerskosten	6.151	6.030	3.621
PR & marketing	17.855	17.500	14.053
Bedrijfskosten	288.337	278.098	229.467
Projectkosten*	1.014	44.494	2.413
Afschrijvingen	-	-	-
Rentekosten	417	409	219
Bijzondere baten en lasten	-	-	566
Totaal lasten	**678.234**	**699.636**	**508.741**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	43.040	42.184	39.824
Financiële baten	-	-	103
Overige opbrengsten	-	-	-
Project subsidies	6.300	6.175	-
Totaal baten	**49.340**	**48.359**	**39.927**
Resultaat deelprogramma's	**- 628.894**	**- 651.277**	**- 468.814**
Bijdrage participanten	681.521	667.960	658.088
Resultaat voor bestemming	**52.627**	**16.683**	**189.274**
Resultaatbestemming			
Toevoeging Algemene reserve	52.627	16.683	140.777
Onttrekking Algemene reserve	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Toevoeg. Bestem.fonds verkoop gelden Hemmeland	-	-	-
Onttr. Bestem.fonds verkoop gelden Hemmeland	-	-	-
Toevoeg. bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	15.305	15.000	58.044
Onttr. bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	- 15.305	- 15.000	- 9.547
Toevoeg. bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-
Onttr. bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-
Resultaat na bestemming	**-**	**-**	**-**

* projectkosten zijn inclusief inhuur personeel RNH incidenteel, groot onderhoud en overige investeringen

5. BEPALINGEN FINANCIEEL BEHEER

5.1 Inleiding

Het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is van toepassing op de begroting van Landschap Waterland. Dit betekent dat in afzonderlijke paragrafen in de begroting de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen dienen te worden vastgelegd. De begroting dient ten minste de volgende paragrafen te bevatten, tenzij het desbetreffende aspect niet aan de orde is, namelijk lokale heffingen, weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid.

5.2 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin Landschap Waterland in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid veranderd moet worden.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit -zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de Landschap Waterland beschikt om niet begrote kosten te dekken- en alle risico's waarvoor geen maatregelen getroffen zijn en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

a. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit wordt opgebouwd uit:
1. de budgettaire ruimte (post onvoorzien);
2. de reserves;
3. de voorzieningen.

Ad 1 De budgettaire ruimte (post onvoorzien)
Binnen de begroting 2020 is geen structurele post "Onvoorzien" opgenomen, welke is bedoeld om eventuele niet voorziene lasten in de loop van het jaar te kunnen opvangen.

Bij Landschap Waterland heeft iedere onvoorziene last van substantiële betekenis, direct tot gevolg dat de uitvoering van beleid onder druk komt te staan.

Ad 2 De reserves
Reserves kunnen worden onderscheiden in algemene, bestemmings- en stille reserves. De reserves zijn weergegeven op de geprognosticeerde balans (hoofdstuk 2.2)

Algemene reserves
Het Landschap heeft een begrote algemene reserve van € 426.427 waar onvoorziene financiële tegenvallers (tot dat bedrag) in eerste instantie mee opgevangen kunnen worden.

Stille reserves
Stille reserves zijn activa die tegen geen of een te lage waarde zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn. Op basis van het thans gevoerde beleid heeft het recreatieschap geen stille reserves.

Ad 3 De voorzieningen
Er zijn geen voorzieningen aanwezig.

a. inventarisatie van de risico's

b. beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's

De weerstandscapaciteit zal ingaande het jaar 2003 conform de Gemeenschappelijke Regeling en het beleidsplan worden opgebouwd door het positieve resultaat toe te voegen aan de Algemene Reserve.Het beleid is er op gericht om de reserves te consolideren. Het recreatieschap accepteert daarbij wel het renterisico, maar geen beleggingsrisico's.

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen
Hieronder wordt een overzicht gegeven van het onderhoud van de kapitaalgoederen, welke op basis van de BBV dienen te worden opgenomen in de begroting.

5.3.1 Wegen en fietspaden

De wegen en fietspaden, in het beheer bij het recreatieschap, worden elk jaar geïnspecteerd om vast te stellen waar onderhoud noodzakelijk is. Aan de hand van de uitkomst van de inspecties wordt jaarlijks groot onderhoud uitgevoerd.

5.3.2 Riolering

In het recreatiegebied ligt een rioleringssysteem waarop toiletgebouwen en overige accommodaties zijn aangesloten.Voor het regulier onderhoud zijn servicecontracten afgesloten.

5.3.3 Water

Wateroppervlakken hebben een grote invloed op het landschap en de natuur en vervullen een scala aan recreatieve functies. Kwaliteitszorg is een belangrijk uitgangspunten voor het beheer en onderhoud. Daarbij moet gedacht worden aan schouwwerkzaamheden en het op diepte houden van de watergangen.

5.3.4 Groen

Het gebiedsonderhoud wordt voor het overgrote deel in opdracht van het recreatieschap door aannemers uitgevoerd. De aannemer zorgt voor tijdig maaien van het dagkampeerterrein, beplantingsvormen worden op hun specifieke functie onderhouden door middel van snoeien, kappen, dunnen en verjongen, het opruimen van afval, het schoonmaken van sloten, enz. De beheerders zien er op toe dat de aannemer tijdig aan zijn verplichtingen voldoet en coördineren de werkzaamheden c.q. stemmen die af op het gebruik van de terreinen.

Tevens wordt een beperkt deel van de onderhoudswerkzaamheden door eigen dienst medewerkers uitgevoerd.

5.3.5 Gebouwen

Jaarlijks wordt regulier onderhoud gepleegd aan gebouwen van het recreatieschap. Naast regulier onderhoud wordt er ook ieder jaar aan een aantal gebouwen groot onderhoud uitgevoerd.

5.4 Financiering

5.4.1 Algemeen

De Wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) heeft als uitgangspunt het beheersen van risico's. De belangrijkste kenmerken in dat kader is een tweetal randvoorwaarden voor het treasurybeleid. De eerste is dat het aangaan en verstrekken van geldleningen alsmede het verlenen van garanties allen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat

Op 19 maart 2003 heeft het Algemeen Bestuur in haar openbare vergadering haar financieringsstatuut vastgesteld in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de wet Financiering Decentrale Overheden over de kaders voor de inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie. Tevens is in deze vergadering vastgesteld de verordening financieel beheer en controle in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de artikelen 216 en 217 van de provinciewet.

5.4.2 Risicobeheer

Binnen de Wet Fido zijn 2 normen vermeld waaraan dient te worden voldaan. De normen bestaan uit het kasgeldlimiet en de rente-risiconorm. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de wet Fido is voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico’s.

a. Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Het doel van het limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. In de onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar bepaald.

<u>Berekening kasgeldlimiet</u>

Begrotingstotaal (lasten)	€	678.234
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage		8,2%
Kasgeldlimiet	**€**	**55.615**

b. Renterisiconorm
De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de vaste schuld bij aanvang van het jaar. Het doel is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rente lasten van de organisatie.De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. In de onderstaande tabel is de renterisiconorm voor het begrotingsjaar bepaald.

5.5 Bedrijfsvoering

Wegens verzelfstandiging van Groenbeheer is per 1 juli 2004 de NV Recreatie Noord-Holland opgericht met de Provincie Noord-Holland als enige aandeelhouder. Hiermee is een uitvoeringsorganisatie ontstaan die als opdrachtgever voor de besturen van de recreatieschappen zal werken.

5.6 Verbonden partijen

Het recreatieschap Landschap Waterland, is een samenwerkingsverband, in de vorm van een Gemeenschappelijke regeling. De hieronder vermelde participanten nemen deel aan de Gemeenschappelijke Regeling:
Provincie Noord Holland
Gemeente Amsterdam
Gemeente Beemster
Gemeente Edam-Volendam
Gemeente Landsmeer
Gemeente Purmerend
Gemeente Waterland
Gemeente Oostzaan
Gemeente Zaanstad

5.7 Grondbeleid

Het Recreatieschap is van mening dat gebieden die binnen de grenzen van de Gemeenschappelijke Regeling vallen, in het beheer van het recreatieschap thuishoren.

Indien het landschap enig zakelijk dan wel persoonlijk recht verwerft op gronden, grenzend aan het gebied, worden deze gronden toegevoegd aan de gemeenschappelijke regeling.

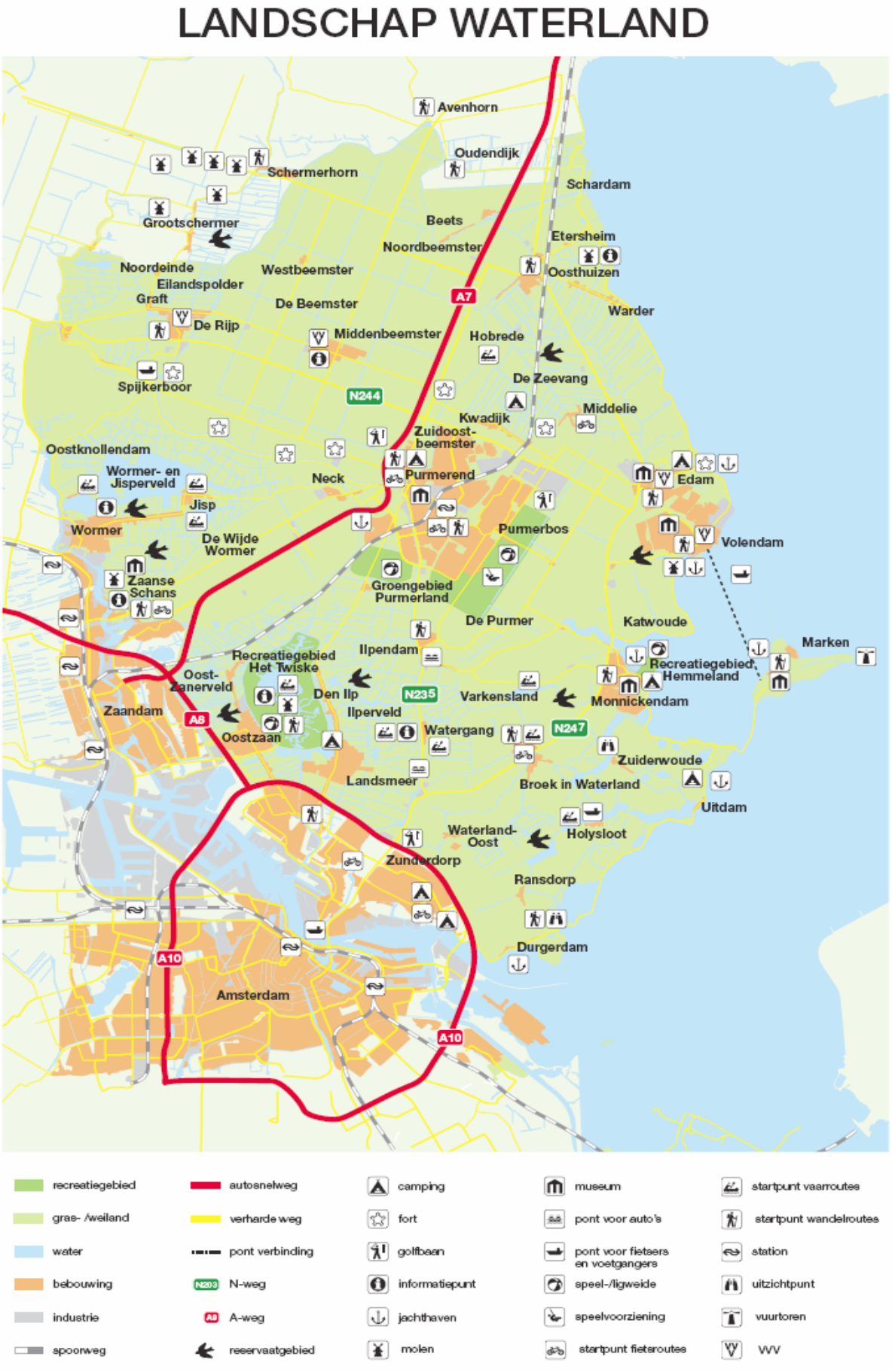
6. OVERIGE GEGEVENS

6.1 Vaststelling van het algemene bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Twiske-Waterland in de openbare vergadering van 20 juni 2019.

voorzitter,
Mevrouw S. Groenewoud

BIJLAGE 1 KAART

Provincie Noord-Holland

Interim-Statencommissie

Dossiernummer	302
Extern Zaak ID	1206594
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 juni 2019
Agendapunt	5.a
Omschrijving	Statenvoordracht verzoek tot uitbreiding van het fondsvermogen van het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland BV (PDENH)
Organisatieonderdeel	BEL/RE&E

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2019
Interim-Statencommissie	**24 juni 2019**
PS-vergadering	8 juli 2019

Toelichting

De provincie heeft in 2014 het revolverende Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland BV opgericht voor de verwezenlijking van de ambities op het gebied van duurzame energie. Provinciale Staten hebben daarvoor een fondsvermogen van maximaal 85 miljoen euro beschikbaar gesteld. Het fonds is gestart met een eerste tranche van 30 miljoen euro, in 2018 gevolgd door een tweede tranche van 25 miljoen euro. Op dit moment heeft het fonds in totaal 34 miljoen euro geïnvesteerd in 21 initiatieven. Het fonds verwacht op korte termijn voor ongeveer 15 miljoen euro aan vervolginvesteringen te moeten doen. Daarnaast verwacht het fonds 15 miljoen euro aan nieuwe investeringen te kunnen doen op basis van de duurzame initiatieven waarmee men al in gesprek is (de zogenaamde “pijplijn”). Om dat het huidige fondsvermogen van 55 miljoen euro daarvoor ontoereikend is, vragen Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten om de derde en laatste tranche van 30 miljoen euro aan het fonds beschikbaar te stellen.

Provincie
Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. A.A. Huijzendveld
BEL/REE

Telefoonnummer +31235144616
huijzendvela@noord-holland.nl

Verzenddatum

21 MEI 2019

Kenmerk
1206594/1206597

Uw kenmerk

Betreft: Verzoek ophoging fondsvermogen PDENH

Geachte leden,

Hierbij zenden wij u ter besluitvorming de bijgaande Statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit over de ophoging van het fondsvermogen van het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland BV (PDENH), met het eerste deel van de derde tranche, zijnde €11 miljoen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

1 bijlage:

- Voordracht inclusief ontwerpbesluit.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 14 mei 2019

Onderwerp: Verzoek tot uitbreiding fondsvermogen Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland BV (PDENH) met deel 1 van de derde tranche

Kenmerk: 1206594/1206597

Bijlagen: n.v.t.

Inleiding

De provincie heeft een aantal fondsen en programma's om innovatie en duurzaamheid in het Noord-Hollandse MKB te stimuleren. Eén daarvan is het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland BV. Het is opgericht op basis van het door uw Staten (op 5 maart 2012) vastgestelde Koersdocument Duurzame Energie. Daarin is over de oprichting van een Duurzaam Energie Fonds het volgende opgenomen:

"*Voor de verwezenlijking van de ambities op het gebied van duurzame energie wordt door Noord-Holland als belangrijkste financieringsinstrument het Duurzaam Energie Fonds Noord-Holland opgezet. Met de middelen uit dit fonds worden projecten mogelijk gemaakt die bijdragen aan de versterking van de sector duurzame energie. Het fonds volgt daarbij de provinciale focus op de drie speerpunten. […] Het fonds zal een omvang krijgen van € 85 miljoen en heeft een revolverend karakter.*"

Het betreffende Duurzame Energie Fonds is op 2 april 2014 formeel opgericht als het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland BV (PDENH). Bij oprichting van PDENH is afgesproken dat voor iedere ophoging van het fondsvermogen een voorstel aan Provinciale Staten wordt voorgelegd voor beschikbaarstelling van financiële middelen voor de volgende tranche. Er is gestart met een fondsvermogen van €30 miljoen. Voorzien was om het in twee tranches (van €25 miljoen en €30 miljoen) op te hogen tot het bedrag van €85 miljoen. In 2018 hebben uw Staten besloten de tweede tranche aan PDENH beschikbaar te stellen, waardoor het fondsvermogen werd opgehoogd tot €55 miljoen.

In de eerste jaren na oprichting kon PDENH alleen investeren met eigen vermogen (participaties) in bedrijven op het gebied van zonne-energie, windenergie (offshore), biomassa en duurzaam bouwen.

Naar aanleiding van Motie M10/230516 (Verbeteren inzetbaarheid PDENH), die uw Staten op 23 mei 2016 hebben aangenomen, is een uitgebreide evaluatie van PDENH uitgevoerd. Deze evaluatie heeft geleid tot uitbreiding van het instrumentarium met reguliere en converteerbare leningen, en tot een verbreding van de duurzaamheidsfocus naar Energietransitie, Circulaire Economie en Duurzame mobiliteit.

Na voornoemde aanpassingen is het aantal investeringen behoorlijk toegenomen. Sinds oprichting heeft PDENH in 21 duurzame bedrijven en projecten geïnvesteerd. Daarvan zijn er tot nu toe drie beëindigd: twee investeringen (Wocozon en De Groene Aggregaat) zijn succesvol, met een positief rendement, verkocht en één bedrijf waarin het fonds heeft geïnvesteerd (Energyra) is recent failliet gegaan. Daarnaast is het fonds met een aanzienlijk aantal bedrijven in gesprek over een mogelijke investering (de zogenaamde pijplijn). Het aantal bedrijven in de pijplijn van PDENH groeit nog steeds omdat steeds meer bedrijven het fonds weten te vinden. Op basis van ervaringscijfers is een inschatting gemaakt van het bedrag dat PDENH naar verwachting op korte termijn nodig heeft voor nieuwe investeringen in bedrijven uit de pijplijn, en van het bedrag dat nodig is voor vervolginvesteringen in de huidige portefeuille.

Uitbreiding fondsvermogen

Van het totale fondsvermogen van €85 miljoen hebben uw Staten tot nu toe €55 miljoen beschikbaar gesteld. Inmiddels (medio april 2019) is daarvan door PDENH €34 miljoen geïnvesteerd, en daarnaast heeft het 33 projecten en bedrijven in de pijplijn. De totale pijplijn bedraagt ruim €51 miljoen euro, waarvan naar verwachting (op basis van ervaringscijfers) minimaal €15 miljoen ook echt zal worden geïnvesteerd. Het daadwerkelijk te investeren bedrag zal hoger uitvallen als blijkt dat meer van deze bedrijven de pijplijn succesvol doorlopen dan verwacht. Daarnaast verwacht het fondsmanagent van PDENH een bedrag van €15 miljoen voor vervolginvesteringen te moeten reserveren om de portefeuille succesvol naar exits te kunnen brengen.

Als het fondsvermogen niet wordt opgehoogd, betekent dit dat PDENH binnenkort niet verder kan investeren en in de markt “nee” moet verkopen, wat kan leiden tot afbreuk aan het gedane werk in de pijplijn (en daarmee de reputatie van het fonds). Daarom heeft de directie van PDENH aan de provincie per brief verzocht om de derde, tevens laatste, tranche van €30 miljoen voor de zomer 2019 aan PDENH beschikbaar te stellen. Dat verzoek is conform de afspraken die bij oprichting met

uw Staten zijn gemaakt, waarin is gesteld dat "*de provincie bereid is om een aanvullende tranche in besluitvormingen te brengen als minimaal 50% van het fondsvermogen is geïnvesteerd en aangetoond kan worden dat de nog aanwezige buffer gereserveerd moet blijven voor vervolginvesteringen*". In het verzoek van PDENH zijn het aantal gerealiseerde en verwachte investeringen, en de bijbehorende bedragen onderbouwd en nader toegelicht.

Wij hebben tijdens ons vergadering op 14 mei besloten om de derde tranche te splitsen in twee delen van respectievelijk € 11 miljoen (deel 1) en € 19 miljoen (deel 2). Wij hebben besloten tot een splitsing van de derde tranche om het nieuwe college de mogelijkheid te geven eventuele nadere accenten in het fonds aan te brengen voordat deel 2 van de derde tranche beschikbaar wordt gesteld.

Met deze Voordracht vragen we u om deel 1 van de derde tranche aan PDENH ter beschikking te stellen, waarmee het fondsvermogen wordt opgehoogd tot een totaal van € 66 miljoen. Dat bedrag is voor naar verwachting voldoende voor het fonds om in de nabije toekomst te kunnen blijven investeren. Zodra PDENH deel 2 van de derde tranche nodig heeft, wordt hiervoor door het fonds opnieuw een verzoek bij de provincie ingediend. Het besluit tot ophoging van het fondsvermogen met €11 miljoen betekent dat dit bedrag door ons wordt geoormerkt voor PDENH. PDENH legt aan ons een investeringsvoorstel voor, voordat zij kan investeren. Pas nadat wij als aandeelhouder positief hebben besloten over een voorgenomen investering, wordt het benodigde bedrag voor die investering naar PDENH gestort. Die stortingen komen ten laste van het fondsvermogen van PDENH.

Risico's

Omdat PDENH wordt gefinancierd met provinciale middelen, leiden de investeringen door PDENH ook tot een financieel risico voor de provincie Noord-Holland. Als een lening aan een doelonderneming niet kan worden terugbetaald aan PDENH, of als een doelonderneming failliet gaat, is een afwaardering of afschrijving van die investering noodzakelijk. De financiële risico's zijn relatief beperkt omdat wordt geïnvesteerd in bestaande bedrijven, die al op de markt actief zijn. Verder wordt voor iedere investering een uitgebreid boekenonderzoek uitgevoerd.

Ondanks dat het risico relatief beperkt is gaat het in absolute zin om grote bedragen. Het recente faillissement van Energyra (maart 2019) laat zien dat de provincie geld kan verliezen als risico's zich

daadwerkelijk voordoen. Daarentegen zijn twee succesvolle investeringen door PDENH met een positief rendement verkocht.

Met voorliggend besluit wordt het fondsvermogen van PDENH conform afspraak opgehoogd met deel 1 van de derde tranche, zodat PDENH in de nabije toekomst meer kan investeren. Het fonds zal op een later moment een onderbouwd verzoek indienen voor de aanvraag van deel 2 (€ 19 miljoen) van de derde tranche, waarmee het fondsvermogen zou worden opgehoogd tot de maximale omvang van € 85 miljoen. Als het uitgezette vermogen in de toekomst toeneemt, zullen de bestaande financiële risico's 'automatisch' ook toenemen. Ophoging van het fondsvermogen leidt voor de provincie echter niet tot nieuwe risico's.

Risicobeheersing

Bij oprichting van PDENH zijn de kaders waarbinnen het fonds mag investeren zodanig opgesteld (in het investeringsreglement) dat de provincie zo min mogelijk risico loopt met de investeringen door PDENH. Ook het beoordelingsproces van financieringsaanvragen is zo ingericht dat risico's worden beperkt. Voor iedere beoogde investering wordt door het fondsmanagement van PDENH intensief contact onderhouden met de ondernemer(s) en wordt een uitgebreid boekenonderzoek bij het bedrijf uitgevoerd. Indien het fondsmanagement voornemens is om te investeren, wordt het financieringsvoorstel eerst nog voorgelegd aan het (onafhankelijke) investeringscomité (IC) van PDENH. Daarnaast wordt intern getoetst of het voorstel beleidsmatig past bij de provinciale doelstellingen, en wordt door de provincie een integriteitsonderzoek uitgevoerd. Als de uitkomsten positief zijn, en als zowel het fondsmanagement als het IC een positief oordeel/advies hebben afgegeven, wordt het investeringsvoorstel ter besluitvorming aan ons voorgelegd.

PDENH heeft een (intern) 'valuation committee' ingesteld die twee keer per jaar voor alle investeringen beoordeelt of sprake is van toegenomen risico's, en of er aanleiding is voor afwaardering (of opwaardering). Eventuele op- en afwaarderingen worden, na afstemming met de accountant, opgenomen in de jaarrekening van PDENH. Na iedere beoordeling door het valuation committee wordt de provincie geïnformeerd over de uitkomsten.

De financiële risico's van de provinciale deelneming in PDENH zullen worden uitgewerkt in de risicoparagraaf bij de begroting en jaarrekening van de provincie, en meegenomen bij de berekening van het weerstandsvermogen. Eventuele op- en afwaarderingen in de jaarrekening van PDENH worden daarbij meegenomen.

Communicatieve gevolgen

Het besluit zal in de publiciteit worden gebracht, met als doel om het Noord-Hollandse bedrijfsleven te informeren over de uitbreiding van het fondsvermogen van PDENH als bijdrage aan het stimuleren van duurzaamheid in de provincie.

Proces en procedure

Na uw besluit tot uitbreiding van het fondsvermogen van PDENH zullen wij de directie van PDENH daarvan op de hoogte stellen. Zoals in de Beheerovereenkomst (art. 4.14) is vastgelegd, kan PDENH uitsluitend middelen uit het fondsvermogen verkrijgen door middel van het uitoefenen van

trekkingsrechten. De provincie zal de benodigde middelen pas aan PDENH beschikbaar stellen op basis van de daadwerkelijke behoefte, die gelijk is aan de te verstrekken financiering in overeenstemming met het Investeringsreglement. Daarbij geldt de verplichting voor PDENH die bedragen volledig en onverwijld ter beschikking te stellen aan de desbetreffende doelonderneming.

Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 14 mei 2019;

gelet op de behoefte van het Noord-Hollandse bedrijfsleven aan financiering van duurzame initiatieven;

besluiten:

1. Kennis te nemen van het verzoek van de directie van PDENH om het fondsvermogen uit te breiden.

2. Deel 1 van de derde tranche aan PDENH beschikbaar te stellen door een bedrag van €11 miljoen te doteren aan het fondsvermogen van PDENH.

Haarlem, 8 juli 2019.

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Interim-Statencommissie

Dossiernummer	390
Extern Zaak ID	805610
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 juni 2019
Agendapunt	6.a
Omschrijving	Milieu: Vooordracht OD IJmond zienswijze begroting 2020
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2019
Interim-Statencommissie	**24 juni 2019**
PS-vergadering	8 juli 2019

Toelichting

De begroting 2020 en de jaarstukken 2018 van de Omgevingsdienst IJmond worden aan PS toegezonden zodat PS een zienswijze op de stukken kunnen geven.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. A.W. Voordenhout
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235143137
voordenhouta@noord-holland.nl

Verzenddatum

22 MEI 2019

Kenmerk
805610/1213958

Uw kenmerk

Betreft: zienswijze begroting 2020 OD IJmond

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de begroting 2020 en de jaarstukken 2018 van de Omgevingsdienst IJmond.

Tevens ontvangt u ter informatie een overzicht van actuele ontwikkelingen bij de Omgevingsdienst IJmond.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

4 bijlage(n)

voordracht

begroting 2020

jaarstukken 2018

info OD IJmond

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Stand van zaken Omgevingsdienst IJmond – mei 2019

Afsprakenkader ODIJ en Uitvoeringsprogramma 2019

In de voorlaatste GS vergadering van vorig jaar, heeft het college het Afsprakenkader (dienstverleningsovereenkomst) en het Uitvoeringsprogramma 2019 van de Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) vastgesteld. Op basis van beide documenten is de opdracht voor de uitvoering van de bodemtaken (bodemtoezichtstaken en plustaak vergunningverlening bodem) aan ODIJ verstrekt. Lopende het jaar zal ODIJ middels voortgangsrapportages rapporteren over de voortgang van de uitvoering van de taken. Middels de jaarrapportage 2019 zullen uw Staten geïnformeerd worden.

Nieuw dit jaar is de uitvoering van de toezicht- en handhavingstaken Provinciale Monumenten, conform de geldende Erfgoedverordening Noord-Holland 2017. Dit betreft een kleine taak die met de overgang van de vth plus- en basistaken in 2014 en 2016 nog bij de provincie is gebleven. Met ingang van 2019 voert de omgevingsdienst deze taak voor alle provinciale monumenten in de hele provincie uit. Het toezicht door ODIJ zal geschieden op basis van een melding van GS. Het mandaat en het Afsprakenkader zijn hier overeenkomstig op aangepast.

Beleidskader VTH milieu en VTH-strategie milieu 2019-2020

Begin dit jaar heeft het college het Beleidskader VTH milieu 2019-2022 en de VTH-strategie milieu 2019-2022 van ODIJ vastgesteld. Middels een brief bent u hierover geïnformeerd. Het Beleidskader VTH milieu 2019-2022 en de VTH-strategie milieu 2019-2022 vormen het uitvoerings- en handhavingsbeleid zoals bedoeld in 7.2 van het Besluit omgevingsrecht van de Omgevingsdienst IJmond. Met de VTH-strategie wordt vastgelegd welke strategie wordt gehanteerd bij het gezamenlijk realiseren van de meerjarige doelen en prioriteiten in de IJmond met de partners.

Voorwaarde voor een succesvolle en integrale aanpak van problemen in de fysieke leefomgeving is dat prioriteiten zowel lokaal, regionaal als landelijk voldoende samenhang vertonen. Ook het creëren van een level playing field is een belangrijke opgave. Het opstellen van een Beleidskader en strategie voor de uitvoering van de VTH taken door ODIJ draagt hieraan bij. De gemeenten en provincie Noord-Holland hebben gezamenlijk de meerjarige doelen, prioriteiten en strategie op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu voor het werkgebied van ODIJ in voornoemde documenten vastgelegd. Tezamen vormen deze documenten het uitvoerings- en handhavingsbeleid zoals bedoel in artikel 7.2 van het Besluit omgevingsrecht.

De opdrachtgevers van de ODIJ behouden met de vaststelling van het Beleidskader en de strategie hun bestuurlijke afwegingsruimte. Zo blijft er, naast de samen overeengekomen gemeenschappelijke prioriteiten voor het werkgebied van ODIJ, bijstelling mogelijk naar lokale inzichten en voorkeuren. Iedere opdrachtgever kan in het jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma eigen prioriteiten benoemen.

Eén van deze prioriteiten voor 2019 is de emissie van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) waar extra aandacht vanuit het Rijk voor wordt gevraagd. ODIJ maakt voor de provinciale bedrijven binnen haar werkgebied inzichtelijk wat de stand van zaken is met betrekking tot ZZS en of aanvullende maatregelen nodig zijn. Daarnaast zal ODIJ extra inzet plegen om bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen te bewegen tot het nemen van energiebesparingsmaatregelen. Hiermee wordt invulling gegeven aan het Energieakkoord en het Klimaatakkoord.

OD NZKG+

Eind 2018 en begin 2019 is in opdracht van de besturen van de provincie Noord-Holland, de Omgevingsdienst IJmond en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, door een externe partij, verkend wat het vervolg van het Bestuurlijk Akkoord uit 2012 kan zijn. Op basis van deze verkenning wordt door de drie opdrachtgevers gezamenlijk een vervolgopdracht uitgewerkt voor beide OD-directeuren om een stevige toekomstbestendige stap te zetten in het werken als één overheid rondom de natte as van het Noordzeekanaalgebied.

Provincie Noord-Holland

2019

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 21 mei 2019

Onderwerp: Zienswijze op de ontwerpbegroting 2020 en de jaarstukken 2018 van de Omgevingsdienst IJmond

Kenmerk: 805610/1213958

Bijlagen:
1. Ontwerpbegroting 2020
2. Jaarstukken 2018

1. Inleiding

Op 3 april 2019 is door het Dagelijks Bestuur (DB) van de Omgevingsdienst IJmond (hierna: ODIJ) ingestemd met de ontwerpbegroting 2020 en de jaarstukken 2018. Wij ontvingen het verzoek deze documenten door te zenden aan uw Staten voor eventuele zienswijzen.

Provinciale Staten hebben in de gemeenschappelijke regeling ODIJ een kaderstellende en controlerende rol. Vanuit die verantwoordelijkheid kunnen Provinciale Staten een zienswijze kenbaar maken aan het DB van de ODIJ. Op grond van artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 29 van de Gemeenschappelijke Regeling ODIJ worden de gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemende gemeenten en provincie in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze kenbaar te maken over de ontwerpbegroting 2020 en de jaarstukken 2018 van de ODIJ.

De ontvangen zienswijzen worden in het DB besproken en van een reactie voorzien. Het DB biedt de (eventueel gewijzigde) stukken vervolgens ter vaststelling aan het Algemeen Bestuur van de ODIJ aan.

Ontwerpbegroting 2020

Uit de ontwerpbegroting 2020 blijkt een bijdrage van de Provincie Noord-Holland aan de ODIJ ten bedrage van € 210.262 voor de bodemtoezichttaken en € 639.464 voor de VTH-plustaken.

Jaarstukken 2018

Het boekjaar 2018 wordt afgesloten met een positief resultaat ad € 10.512.

Op basis van de onderkende risico's is het benodigde weerstandsvermogen gesteld op € 260.563. Ultimo 2018 bedraagt de algemene reserve € 260.000. Van het aanvullen van de algemene reserve is daarom geen sprake. In navolging hiervan wordt het algemeen bestuur voorgesteld het volledige gerealiseerde resultaat voor een bedrag van € 10.512 te retourneren aan de deelnemende gemeenten van de GR en de Provincie Noord-Holland.

Deze retournering betekent voor de provincie een teruggave van € 1.375.

2. Zienswijze op de ontwerpbegroting 2020 en de jaarstukken 2018

Aangezien er geen inhoudelijke opmerkingen zijn bij de ontwerpbegroting 2020 en de jaarstukken 2018 stellen wij u voor om de ODIJ te berichten dat er geen zienswijze wordt ingediend.

3. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. ….

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 21 mei 2019;

besluiten:

1. Geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze op de ontwerpbegroting 2020 en de jaarstukken 2018 van de Omgevingsdienst IJmond in te dienen.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Begroting 2020

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Contactpersoon Omgevingsdienst IJmond:
L.A. Pannekeet
Postbus 325
1940 AH Beverwijk
T 0251-263 863
F 0251- 263 888
E info@odijmond.nl
I www.odijmond.nl

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Inhoud

Inhoud 2
1. Inleiding 4
2. Programmabegroting 7
2.1 Programmaplan Milieu en leefomgeving 7
2.1.1 Baten en lasten programma Milieu en Leefomgeving 8
2.2 Verplichte paragrafen 9
2.2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 9
2.2.2 Onderhoud kapitaalgoederen 14
2.2.3 Financiering 14
2.2.4 Bedrijfsvoering 16
2.2.5 Verbonden partijen 17
3. Financiële begroting 19
3.1 Overzicht baten en lasten 19
3.2 Toelichting baten en lasten 22
3.2.1 Toelichting op de baten 22
3.2.2 Toelichting op de lasten 23
3.4. Overheadkosten 27
3.5 Meerjarenraming 27
3.6 Belastingen 27
3.6.1 BTW-plicht 27
3.6.2 VPB-plicht 28
3.7 Financiële positie 28
3.7.1 Geprognosticeerde balans 28
3.7.2 Investeringen 29
3.7.3 Reserves 29
3.7.4 EMU-saldo 30

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

1. Inleiding

Voor u ligt de Begroting van de Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) voor 2020. Deze begroting is opgesteld op basis van de actuele en bekende informatie per maart 2019. Voordat deze begroting voor 15 juli 2019 wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de ODIJ, kunnen de raden en de Provinciale Staten van de verbonden partijen hun zienswijzen over deze begroting kenbaar maken.

Naast de autonome ontwikkelingen (loonkosten + bedrijfslasten) zijn er belangrijke (wettelijke) ontwikkelingen die op de ODIJ afkomen:

De Omgevingswet
De Omgevingswet treedt naar verwachting in werking op 1 januari 2021. In het algemeen kan gesteld worden dat de Omgevingswet een grote impact zal hebben op ODIJ. Er wordt in dit verband gewerkt aan de actualisatie van werkprocessen, opleiding, organisatieontwikkeling, samenwerkingsafspraken en informatievoorziening en softwaresystemen. Hier waren in eerdere prognoses reeds extra middelen voor aangevraagd. Op dit moment wordt hier door ODIJ veel tijd aan besteed in meerdere gemeenten. Verwacht wordt dat dit in 2020, het laatste jaar voor inwerkingtreding van de Omgevingswet en in 2021, het eerste jaar onder de Omgevingswet, nog toeneemt, omdat nog niet in alle gemeenten de aansluiting is gevonden. Daarom zijn voor 2020 en 2021 extra middelen opgenomen conform de kadernota.

Energie- en warmtetransitie
De energie- en warmtetransitie vormen een majeur thema binnen het overheidsbeleid de komende decennia. Op rijks-, provinciaal en regionaal niveau worden verschillende agenda's en programma's uitgerold om in 2050 een energie-neutrale samenleving te realiseren. Lokale overheden hebben een belangrijke rol bij het behalen van deze doelstelling. Op regionaal niveau worden hiertoe regionale energiestrategieën en op lokaal niveau transitievisies warmte ontwikkeld. Tegelijk wordt door overheden nog gezocht naar hun rol en daarmee ook naar de rol van ODIJ hierin. In 2019 moet dit verder blijken en zal ook formatief en financieel meer inzicht komen in de gevolgen van deze transities.

De meerwaarde van ODIJ is gelegen in de bundeling van kennis op regionaal vlak, zowel technisch als procesmatig en zicht op de regionale ontwikkelingen, mede in MRA-verband. ODIJ focust in de ondersteuning van de uitvoering voor gemeenten (die deze taak hebben belegd) bij de energietransitie op:

- Energiebesparing bij bedrijven o.m. via toezicht en advies erkende maatregelen;
- Verduurzaming en efficiëntie vervoersstromen bij bedrijven;

- Ontwikkeling project fitte bedrijventerreinen waarbij de ontwikkelmogelijkheden worden onderzocht en gekoppeld aan diverse opgaven op het gebied van energietransitie, circulaire economie, bedrijvigheid en woningbouw;
- Stimulering en facilitering collectieve aanpak verduurzaming (o.a. GreenBiz);
- Procesondersteuning (uitvraag en begeleiding bureaus voor onderzoeken en aanvragen subsidieprogramma's (regionaal energiebesparingsprogramma);
- Ontwikkeling businesscases zoals Warmtenet IJmond;
- Organiseren van samenwerkingsverbanden (bijvoorbeeld het PFO Duurzaamheid Zuid-Kennemerland/IJmond) en collectieven (w.o. GreenBiz).

Circulaire economie

De Rijksoverheid heeft als doelstelling een volledig circulaire economie in 2050 te bereiken. Daartoe worden onder meer inventarisaties van grondstoffen- en reststromen uitgevoerd en gekeken hoe hiermee op een slimme wijze kan worden omgegaan. Het verbinden van circulaire doelstellingen aan gebiedsopgaven, integraal afgewogen tegenover andere ambities maakt een brede kennisbasis van medewerkers noodzakelijk. Activatie van ondernemers vergt forse inzet om werkelijk beweging op gang te brengen.

Asbestdaken

Met vaststelling van het asbestdakenverbod per 31 december 2024 ligt er een forse opgave voor eigenaren van asbesthoudende dakbedekking. ODIJ houdt toezicht op een verwijdering van onder meer asbestdaken. Om dit risico te verkleinen en de restopgave na 2024 zo klein mogelijk te maken wordt ingezet op het actief informeren en activeren van eigenaren van asbestdaken om deze tijdig te verwijderen. Pas na 2024 kan inzet op handhaving gepleegd worden. ODIJ coördineert een gezamenlijke aanpak in haar werkgebied voor alle gemeenten waarvoor zij het basistakenpakket uitvoert (m.u.v. Purmerend). Hiermee is een aanzienlijke tijdsbesteding gemoeid, in eerste instantie gelegen in communiceren en informeren over het aanstaande verbod en de stimulering van verwijdering en in tweede instantie in juridische en handhavingscapaciteit, wanneer het verbod daadwerkelijk in werking is getreden. Verwacht wordt dat de gevraagde extra capaciteit in ieder geval tot en met 2026 benodigd zal zijn.

Decentralisatie bodemtaken

Met inwerkingtreding van de Omgevingswet komt een aantal provinciale bevoegdheden m.b.t. het bodemdomein bij gemeenten te liggen. Op dit moment worden de taken die bij deze bevoegdheden horen door ODIJ namens de provincie uitgevoerd. Middels het project Warme Overdracht is de provincie gestart met de decentralisatie van de taken en bevoegdheden. Op dit moment is nog onduidelijk hoe financiering van de te decentraliseren taken geregeld zal worden. De verwachting is dat dit in de zomer van 2019 duidelijker wordt. Hieraan kleeft een financieel risico voor ODIJ, indien gemeenten besluiten de te decentraliseren taken zelf uit te voeren, de financiering van rijkswege

onvoldoende blijkt, of de verdeling van financiën scheef uitpakt. Voor gemeenten betreft daarnaast een aandachtspunt de sanering van locaties, waar toekomstig bijvoorbeeld woningbouw wordt gepland, nu o.m. ISV-gelden zijn opgedroogd.

Zeer zorgwekkende stoffen

De emissie van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) is een thema waar de komende jaren extra aandacht vanuit het Rijk voor wordt gevraagd. ODIJ pakt in samenwerking met onder meer ODNZKG en RIVM deze taak op en maakt inzichtelijk wat de stand van zaken is en of aanvullende maatregelen nodig zijn. Omgang met ZZS vergt aanvullende opleiding en kennisontwikkelingen van de medewerkers van ODIJ. Nu al merken wij dat de aandacht hiervoor toeneemt en landelijk programma's worden opgezet om deze toezicht-en handhavingstaak te intensiveren. Als partner van de waterkwaliteitbeheerders wordt een verdere intensivering van de taak verwacht met specifieke expertisevraag.

Groei Schiphol

Het dossier Schiphol zal de komende jaren nog volle aandacht vragen. ODIJ adviseert een groot aantal gemeenten op dit dossier, bereidt bestuurlijke overleggen voor en duidt de ontwikkelingen, die spelen. Tot 2020 mag Schiphol 500.000 vliegbewegingen per jaar maken. Voor de periode daarna moeten nieuwe afspraken worden gemaakt.

DVO Uitgeest

In 2019 wordt de dienstverleningsovereenkomst voor de plustaken, die met gemeente Uitgeest loopt, uitgebreid geëvalueerd. Mede op basis hiervan wordt besloten of taakuitvoering bij ODIJ gecontinueerd wordt of dat in de toekomst in BUCH-verband deze taken worden uitgevoerd. Medio 2019 wordt hierover een besluit verwacht.

Uitgangspunten Begroting 2020

Bij het opstellen van deze begroting hebben wij onder meer rekening gehouden met de uitgangspunten en actualiteiten zoals opgenomen in de kadernota 2019. De financiële uitwerkingen van deze ontwikkelingen worden in hoofdstuk 3 toegelicht.

2. Programmabegroting

2.1 Programmaplan Milieu en leefomgeving

Alle activiteiten van de ODIJ zijn samengevoegd in één programma: "Milieu en leefomgeving".

DOELSTELLINGEN

De beleidslijnen die door de gemeenten Beemster, Beverwijk, Haarlem, Heemskerk, Purmerend, Uitgeest en Velsen en de Provincie Noord-Holland in hun milieubeleidsplannen en overeenkomsten zijn neergelegd, bepalen in 2020 welke werkzaamheden uitgevoerd worden en worden vastgelegd in ons uitvoeringsprogramma 2020. De ODIJ heeft zelf geen milieubeleidsdoelstellingen en is een uitvoerende dienst.

Onze visie luidt:

Wij dragen bij aan het bereiken en in stand houden van een veilige en duurzame fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit binnen ons werkgebied. Daarbinnen inspireren wij burgers en bedrijven tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Het resultaat is een landelijk vooruitstrevende en toekomstbestendige voorbeeldorganisatie waar partners met vertrouwen mee samenwerken.

Onze missie luidt:

Wij werken, als onderdeel van het openbaar bestuur, samen met burgers, bedrijven en overheden aan een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van onze leefomgeving. Naast vergunningverlening, toezicht en handhaving bij bedrijven, adviseren wij over de verschillende aspecten van de fysieke leefomgeving en duurzaamheid binnen het ruimtelijke domein.

In de uitvoering van onze taken vervullen wij een proactieve, regisserende en vooral verbindende rol. Als procesregisseur met kennis van zowel inhoud als uitvoering bevorderen wij een integrale aanpak binnen het ruimtelijk domein en koppelen wij de juiste partijen aan elkaar. Daarbij is kwalitatieve en adequate dienstverlening leidend.

Initiatieven van burgers en bedrijven vragen van ons een open houding, gericht op wederzijds vertrouwen. Als kennisorgaan anticiperen wij hierop en faciliteren met een helder inzicht in het speelveld, binnen de kaders van de wet- en regelgeving.

Via deze werkwijze bouwen wij, namens onze gemeenten en provincie, elke dag aan een landelijk vooruitstrevende en toekomstbestendige voorbeeldorganisatie.

2.1.1 Baten en lasten programma Milieu en Leefomgeving

Het totaaloverzicht van de baten en lasten van het programma ziet er als volgt uit voor 2020 en de meerjarenraming. Voor de nadere specificatie van de baten en lasten verwijzen wij u naar hoofdstuk 3 van deze begroting, de financiële begroting.

Overzicht baten en lasten 2020	Baten	Lasten	Saldo
Programma Milieu	10.704.781	7.738.835	2.965.946
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-
Overhead	-	2.998.241	2.998.241-
Vennootschapsbelasting	-	-	-
Saldo van baten en lasten	**10.704.781**	**10.737.076**	**32.295-**
Toevoeging aan reserves		-	
Onttrekking aan reserves	32.295	-	32.295
Resultaat	**10.737.076**	**10.737.076**	**0**

Overzicht baten en lasten meerjarig	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
Programma Milieu	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Totaal baten	10.820.959	10.289.359	10.704.781	10.753.633	10.631.800	10.638.470
Totaal directe lasten	8.035.724	7.503.975	7.738.835	7.721.066	7.585.748	7.529.256
Totaal overhead	2.820.791	2.855.883	2.998.241	3.058.767	3.072.251	3.135.525
Saldo van baten en lasten	**35.553-**	**70.500-**	**32.295-**	**26.200-**	**26.200-**	**26.311-**
Toevoeging aan reserves						
Onttrekking aan reserves	46.065	70.500	32.295	26.200	26.200	26.311
Resultaat	**10.512**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

2.2 Verplichte paragrafen

2.2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen kan worden gedefinieerd als de mate waarin ODIJ in staat is om omvangrijke tegenvallers op te vangen zonder dat het beleid behoeft te worden aangepast en/of ontstane exploitatietekorten met deelnemers aan de regeling moeten worden afgerekend. Daarnaast is het voor eigenaren van belang, dat de kostprijs van de dienst laag is en er niet onnodig veel buffers worden aangehouden.

2.2.1.1 Uitgangspunten en aanpak benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit is de financiële waardering van alle voor het weerstandvermogen relevante risico's. Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen wordt een risico-inventarisatie uitgevoerd. Risico's betreffen mogelijke gebeurtenissen die kunnen leiden tot financiële tegenvallers, die niet goed zijn te voorzien of waarvoor geen andere maatregelen zijn getroffen of waar na het treffen van beheersmaatregelen nog restrisico's overblijven van materiële betekenis in relatie tot de financiële positie. Eerst wordt van alle niet-reguliere risico's een inschatting gemaakt wat de kans van optreden is en welke financiële gevolgen het risico met zich meebrengt bij optreden. Vervolgens zijn door middel van een statische analyse (Monte Carlo-simulatie) alle risico's doorgerekend en is op basis van de P90-waarde[1] de benodigde weerstandscapaciteit bepaald.

2.2.1.2 Uitgangspunten beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit wordt door het BBV gedefinieerd als de middelen waarover een organisatie beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.

Algemene reserve
Het vrij besteedbare deel van de algemene reserve kan voor de berekening van de incidentele weerstandscapaciteit worden ingezet. De omvang van de begrote algemene reserve per 1 januari 2020 bedraagt € 260.000.

[1] De P90-waarde houdt in dat dit bedrag in 90% van de uitgevoerde simulaties (in dit geval 10.000) niet wordt overschreden.

Bestemmingsreserves
Dit zijn reserves met een bestedingsfunctie waarbij geld is weggezet voor toekomstige uitgaven of investeringen. Ondanks deze bestedingsfuncties zou besloten kunnen worden, indien noodzakelijk, de bestemmingsreserve bestedingsvrij te maken om risico's financieel op te vangen. Omdat dit ten koste zou gaan van bestaand beleid, hebben wij ervoor gekozen om de besloten bestemmingsreserves niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit te rekenen.

Begrotingsruimte en stille reserves
De begroting van de ODIJ is sluitend. Daarnaast zijn stille reserves niet aanwezig. De eventuele begrotingsruimte, alsmede stille reserves worden niet als bestanddeel van de weerstandscapaciteit gerekend.

Voorzieningen
Met ingang van 2015 zijn voorzieningen gevormd voor de onderhoudskosten van het kantoorpand en een personele voorziening inzake uit dienst getreden medewerkers, waarvoor nog sprake is van verplichtingen. Deze voorzieningen worden niet meegerekend in de beschikbare weerstandscapaciteit.

Het uitgangspunt is derhalve dat alleen de Algemene Reserve en eventueel gerealiseerd resultaat in enig boekjaar van de ODIJ tot de beschikbare weerstandscapaciteit worden gerekend.

2.2.1.3 Benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari 2020

Indicatie beschikbare weerstandscapaciteit	
Algemene reserve	260.000
Totaal	**260.000**

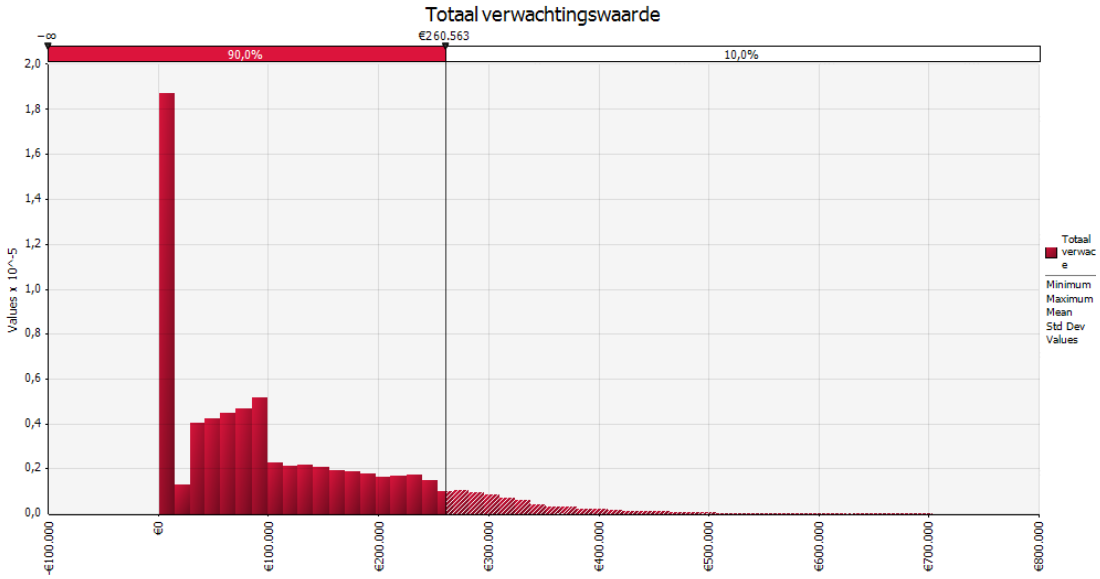
Benodigde weerstandscapaciteit

Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen is een risico-inventarisatie uitgevoerd. Deze heeft tot de volgende lijst geleid:

Nr.	Risico	Oorzaak	Gevolg
1	Dienstverleningsovereenkomsten van contractgemeenten worden opgezegd	Ontwikkelingen binnen de contractgemeenten	Positieve resultaten voortkomend uit de dienstverleningsovereenkomsten worden misgelopen en organisatie moet weer worden afgestemd op verminderde vraag
2	Overgedragen taken leiden tot extra onvoorziene werkzaamheden	Inbreng extra plustaken	Meer inhuur nodig dan voorzien
3	Subsidies die personeelskosten dekken worden stopgezet	Subsidie wordt stopgezet	Dekkingsprobleem vaste (personeels-)lasten
4	Niet voldoen aan subsidievoorwaarden waardoor subsidies terugbetaald dienen te worden	ODIJ of partij aan wie ODIJ subsidie doorzet voldoet niet aan subsidievoorwaarden	Subsidies moeten worden terugbetaald
5	Claims a.g.v. onjuiste advisering/vergunningverlening/toezicht of handhaving	Er ontstaat een calamiteit door nalatigheid van medewerker van ODIJ	ODIJ krijgt een claim
6	Marktwaarde renteswap lager dan afgesproken waardoor om extra dekking verzocht wordt (financiering huisvesting)	Variabele rente daalt	Rabobank verzoekt ODIJ om extra dekking
7	Vertrek of langdurige afwezigheid medewerkers op sleutelposities (Directeur, ICT, P&O of financiën)	Diverse oorzaken, bijv. ziekte	Extra personeels-/pensioenlasten zijn niet meer uit 'inhuur derden' te financieren
8	Ontslag van medewerkers	Door slechte arbeidsrelaties, wil ODIJ medewerkers ontslaan	Aanvulling op WW en dergelijke kosten leiden in geval van ontslag tot hogere personeelslasten dan voorzien
9	Uittreding van een gemeente uit de gemeenschappelijke regeling	Door herindeling wil gemeente aansluiten bij een andere OD	Niet alle kosten kunnen op uittreder verhaald worden, deel frictiekosten komt voor rekening ODIJ

Tabel Risico's ODIJ

Op basis van de gekwantificeerde risico's is een Monte Carlo-simulatie uitgevoerd. Het resultaat daarvan is in de volgende figuur weergegeven.

Figuur Berekening benodigde weerstandscapaciteit

Uit figuur 1 valt af te lezen dat bij een zekerheidspercentage van 90% het risicoprofiel van ODIJ € 260.563 bedraagt. In 90% van alle uitgevoerde simulaties is het bedrag voor de optredende risico's niet hoger dan € 260.563.

2.2.1.4 Beoordeling weerstandsvermogen 2020

Op basis van de in de vorige paragrafen geformuleerd beschikbaar en benodigd weerstandsvermogen, kan voor ODIJ de ratio van het weerstandsvermogen worden berekend. Deze berekening is hierna weergegeven:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit (€ 260.000)}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (260.563)}} = 1{,}00$$

Conclusie

Begroot wordt een algemene reserve van € 260.000. Bureau Twijnstra Gudde heeft, op basis van de onderkende risico's, het benodigde weerstandsvermogen gesteld op € 260.563. In de gemeenschappelijke regeling is in artikel 31 opgenomen dat positieve resultaten eerst worden aangewend tot aanvulling van de algemene reserve tot het bedrag van € 260.000. De ratio van het weerstandsvermogen voor de ODIJ komt reeds uit op 1.

2.2.1.5 Ratio's

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing worden, ingevolge artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente (BBV), kengetallen opgenomen voor: de netto schuld quote, de netto schuldquote gecorrigeerd voor eventueel verstrekte leningen, de solvabiliteitsratio, de structurele exploitatieruimte, de grondexploitatie en de belastingcapaciteit. De kengetallen maken het de bestuurders en de eigenaren gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van de ODIJ. Alleen de op de ODIJ van toepassing zijnde ratio's zijn opgenomen.

Ratio's	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Netto schuldquote	0,33	0,33	0,30	0,33	0,32	0,32
Netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen	0,33	0,33	0,30	0,33	0,32	0,32
Solvabiliteitsratio	5,6%	4,7%	4,9%	4,6%	4,2%	3,9%
Structurele exploitatieruimte	-0,3%	-0,5%	0,9%	0,6%	0,0%	0,0%

Netto schuldquote, al dan niet gecorrigeerd voor alle leningen
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de dienst ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten op de exploitatie drukken. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de langlopende lening van de ODIJ aflossingsvrij is en dat de kortlopende schulden van de ODIJ grotendeels 'Nog aan te wenden vooruit ontvangen specifieke uitkeringen' betreffen, waarbij geen sprake is van rentelasten. Alleen het eigen vermogen kan met redelijke zekerheid begroot worden. Dit in tegenstelling tot de kortlopende schulden en vorderingen. De verwachting is wel een stabiele verhouding.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de dienst in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een dienst bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (algemene reserve en bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. De solvabiliteitsratio stijgt iets ten opzichte van 2019 doordat de verwachting is dat de kortlopende schulden iets zullen dalen.

Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de dienst heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.
De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Een positief percentage houdt in dat het saldo van de structurele baten en onttrekkingen hoger is dan het saldo van de structurele lasten en dotaties aan reserves. Dit betekent dat voor 2020 en verder de begrote structurele baten en onttrekkingen aan reserves van de ODIJ hoger zijn dan de structurele lasten en dotaties aan reserves. Dit is het gevolg van de opgenomen verwachte incidentele lasten van de voorbereidingen Omgevingswet en de verwachte toenamen van de structurele lasten ten behoeve van de Energie- en warmtetransitie. Voor de nadere details verwijzen wij u naar de financiële begroting in hoofdstuk 3.

2.2.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Ten behoeve van het groot onderhoud is een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld door de afdeling Bouwkunde van gemeente Beverwijk. Het MJOP is opgesteld voor al het grote onderhoud van het gehele gebouw, waaronder het deel van de ODIJ.

Het MJOP is in de vergadering van 2 juli 2012 door het bestuur van de VVE Stationsplein 48 vastgesteld. Gekozen is om het onderhoud aan de gebouwonderdelen, die gezamenlijk gebruikt worden en/of bij alle partijen voorkomen, gelijktijdig uit te voeren.

De jaarlijkse kosten voortkomend uit het gezamenlijke MJOP maken onderdeel uit van de begroting van de VVE. Overeenkomstig deze begroting heeft de ODIJ over 2020 een bedrag van €11.000 hiervoor als last opgenomen. Voor de eigen onderdelen vanuit het MOP heeft de ODIJ vanaf boekjaar 2015 een voorziening groot onderhoud gevormd. De jaarlijkse dotatie aan de voorziening bedraagt € 12.500. Beide kostenposten komen in de begroting tot uitdrukking onder de huisvestingskosten.

2.2.3 Financiering

Wij hebben ultimo 2014 een treasurystatuut met daarin een treasurybeleid opgesteld.

Het treasurystatuut heeft tot doel een kader te scheppen waarbinnen de financiële continuïteit kan worden gewaarborgd van de ODIJ. Hiervoor zijn enkele doelstellingen opgesteld.

De ODIJ heeft de volgende treasurydoelstellingen geformuleerd:

1. Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities.
2. Het beschermen van vermogens- en (rente-)resultaten van de ODIJ tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's en kredietrisico's.
3. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
4. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet FIDO, de Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO), het besluit Leningsvoorwaarden Decentrale Overheden en de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.
5. Het realiseren van informatiestromen ter ondersteuning van de opstelling van het treasurybeleid, de uitvoering van het beleid en de verantwoording daarover.

Het saldo op de betaalrekening wordt actief bewaakt. Hierbij is het uitgangspunt dit saldo zo laag mogelijk te houden. Door de lage rente bij het schatkistbankieren, zijn tot op heden nog geen deposito's afgesloten. Van toepassing zijnde wet- en regelgeving betreft de Wet financiering decentrale overheden (FIDO) en de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (RUDDO).

Lening
Ten behoeve van de nieuwbouw hebben wij een renteswap over een nominaal bedrag van € 3.700.000 bij de Rabobank afgesloten. De swap is afgesloten ter beperking van financiële risico's. Het betreft een renteruil waarbij de ODIJ met ingang van 1 januari 2012 4,69% over € 3.700.000 betaalt aan de Rabobank en de Rabobank de 3-maands-euribor rente aan de ODIJ betaalt over hetzelfde bedrag.
De Rabobank beschikte op het moment van afsluiting over een AAA-rating en per heden over een Aa3-rating (Moody). Hiermee wordt voldaan aan de betreffende minimumeis van de RUDDO. Naast de swap is een langlopende lening bij de BNG afgesloten op basis van de 3-maands-euribor rente plus een renteopslag van 32,5 basispunten, aflossingsvrij, ingaande per 4 januari 2016 en voor een periode van 4 jaar. De lening voldoet aan het Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden.

Ultimo 2018 is het totaal van het beschikbare vermogen en de langlopende geldlening lager dan de totaal geactiveerde investeringen. De reden hiervoor is dat ervoor gekozen is de investeringen in inventaris en automatisering, voor zolang dit mogelijk is, te financieren uit eigen middelen.

Bij het aantrekken van vreemd vermogen zijn in de Wet FIDO grenzen gesteld in hoeverre dit mag met kort vreemd vermogen en de mate waarin renterisico gelopen mag worden over de vaste schulden. De kasgeldlimiet ligt voor gemeenschappelijke regelingen op 8,2% en de renterisiconorm op 20% van de jaarbegroting met een minimumbedrag van €2.500.000. De kasgeldlimiet is voor ons niet van belang omdat er geen kasgeldleningen zijn aangetrokken. Per 4 januari 2016 is de lening van de BNG voor 4 jaar geherfinancierd. Per 2020 zal dit opnieuw plaatsvinden. Per heden de minimum risiconorm volgens de Wet FIDO niet wordt overschreden.

Renteschema

Renteschema	
Externe rentelasten	188.400
Externe rentebaten	-
Saldo rentelasten en rentebaten	**188.400**
Verplicht door te rekenen rente aan grondexploitatie	-
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**188.400**
Rente over eigen vermogen	-
Rente over voorzieningen	-
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	188.400
De aan taakvelden toegerekende rente (overhead)	188.400
Renteresultaat	**-**

2.2.4 Bedrijfsvoering

Wij hebben als doelstelling te blijven groeien naar een organisatie van professionals waarbij een optimale dienstverlening centraal staat. In 2018 is bij de bedrijfsvoering aandacht besteed aan en zal worden voortgezet:

OD 3.0

Eind 2015 is, voornamelijk door de eerder beschreven ontwikkelingen, gestart met het strategietraject dat door Twynstra Gudde werd geadviseerd onder de noemer ‘OD 3.0’. Inmiddels werkt de organisatie regio- en gebiedsgericht en zelforganiserend. De regio’s betreffen Zaanstreek-Waterland, IJmond en Kennemerland. Voor de medewerkers van de dienst betekent dit een sterkere oriëntatie op een regio met de bijbehorende verbindingen richting de gemeenten en een grotere mate van zelforganisatie binnen de teams. De teamleiders krijgen binnen dit traject een andere functie en verantwoordelijkheden zijn lager in de organisatie komen te liggen. Dit traject loopt in ieder geval nog door tot 2021.

Formatie

Per november 2017 is een nieuwe groep junioren gestart. Zij hebben inmiddels allen de inhouse opleiding voltooid en hebben allen contractverlenging gekregen. Daarnaast is de

formatie reeds toegenomen ten behoeve van duurzaamheid, energietransitie en bouw- en woningtoezicht. Voor 2020 is conform de kadernota extra formatie opgenomen in het kader van de energietransitie en de asbestverwijdering. Door het uitgangspunt, dat te ontstane formatieruimte ten gevolge van onder meer natuurlijk verloop, niet per definitie opnieuw zal worden ingevuld, blijft de totale formatie 2020 ten opzichte van 2019 nagenoeg gelijk qua opvang.

Formatie	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
GR-formatie	62,1	59,9	59,9
Formatie overeenkomsten en (subsidie)projecten	29,3	29,2	28,9
Overheadformatie	21,6	22,3	22,6
Formatie Regeling Generatiepact	1,2	1,2	1,2
Totaal formatie	**114,2**	**112,7**	**112,6**

Kantoorpanden

Binnen de kantoorpanden in Beverwijk en Wormer is gekozen voor een flexibel werkconcept. Daarnaast wordt nagenoeg volledig digitaal gewerkt en gearchiveerd. Het kantoorpand in Beverwijk is in eigendom en dat in Wormer wordt gehuurd. Aandachtspunten zijn heden voldoende vergaderruimtes en werkplekken.

2.2.5 Verbonden partijen

Wij zijn per 31 december 2018 primair verbonden aan onze deelnemende gemeenten: Beemster, Beverwijk, Bloemendaal, Edam-Volendam, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Uitgeest, Velsen, Waterland, Wormerveer en Zandvoort en de Provincie Noord-Holland.

VVE Stationsplein

De ODIJ en de gemeente Beverwijk zijn gezamenlijk de eigenaren van het pand aan het Stationsplein 48, 48a en 48b. Conform de akte van splitsing is een VVE geformeerd. Het bestuur is tweeledig en bestaat uit een bestuurslid van de ODIJ en een bestuurslid vanuit gemeente Beverwijk. Voor beide partijen is sprake van financiële aansprakelijkheid. Indien de VVE haar verplichtingen niet nakomt, zal dit worden verhaald bij de eigenaren.

Gegevens van de VVE:

a.	Naam en vestigingsplaats	VVE Stationsplein 48 te Beverwijk
b.	Openbaar belang dat wordt behartigd	Gezamenlijk onderhoud en beheer van het pand
c.	Verwachte omvang van de bekostiging in het begrotingsjaar	€ 55.000. Dit betreft de bijdrage in de vorm van servicekosten. Gemeente Beverwijk draagt over 2020 circa € 85.000 bij.
d.	Belang in de verbonden partij Het belang van Omgevingsdienst IJmond bestaat uit 3/16 deel, voor het overige deel is gemeente Beverwijk eigenaar. De stemverhouding is 50/50.	1-1-2020 en 31-12-2020: 3/16 deel
e.	Verwachte omvang van het EV	1-1-2020: € 27.000 31-12-2020: € 27.000
	Verwachte omvang van het VV Het VV bestaat per 31-12-2020 voor circa € 240.000 uit het reservefonds voor groot onderhoud.	1-1-2020: € 240.000 31-12-2020: € 260.000
f.	Omvang van het financiële resultaat	nihil
g.	Maatschappelijke risico's	De maatschappelijke risico's zijn nihil. De VVE is opgericht ten behoeve van het gezamenlijke onderhoud en beheer van het pand.

Gedurende het jaar 2018 hebben wij geen bestuurlijke of financiële belangen in andere partijen gehad. Voor de jaren 2019 en 2020 hebben wij eveneens deze verwachting.

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

3. Financiële begroting

3.1 Overzicht baten en lasten

Financiële begroting (incl. overhead)	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2018	2019*	2020	2021	2022	2023
BATEN						
GR-bijdragen deelnemers inclusief wabo						
Gemeente Beemster	108.133	108.665	112.807	115.627	117.658	120.600
Gemeente Beverwijk	923.374	917.931	932.330	955.638	972.422	996.733
Gemeente Bloemendaal	88.480	87.751	91.096	93.373	95.013	97.388
Gemeente Edam-Volendam	152.121	150.868	156.619	160.534	163.354	167.438
Gemeente Haarlem	1.274.308	1.267.052	1.299.715	1.332.208	1.355.607	1.389.497
Gemeente Heemskerk	474.341	470.804	519.311	532.293	541.642	555.184
Gemeente Heemstede	88.480	87.751	91.096	93.373	95.013	97.388
Gemeente Landsmeer	53.960	53.516	55.556	56.945	57.945	59.394
Provincie Noord-Holland bodemtoezichttaken	200.947	201.075	210.262	215.519	219.304	224.787
Provincie Noord-Holland VTH plustaken	632.021	614.804	639.464	655.450	666.962	683.636
Gemeente Oostzaan	49.279	48.873	50.736	52.004	52.917	54.240
Gemeente Purmerend	143.049	143.293	148.755	152.474	155.152	159.031
Gemeente Uitgeest	204.103	202.784	217.775	223.219	227.140	232.818
Gemeente Velsen	1.674.293	1.665.176	1.723.711	1.766.803	1.797.835	1.842.781
Gemeente Waterland	84.908	84.209	87.419	89.604	91.178	93.458
Gemeente Wormerland	109.825	108.921	113.073	115.900	117.935	120.884
Gemeente Zandvoort	106.810	105.930	109.968	112.717	114.697	117.565
GR-bijdragen deelnemers inclusief wabo	**6.368.429**	**6.319.403**	**6.559.691**	**6.723.683**	**6.841.775**	**7.012.820**

Naast de autonome ontwikkelingen zijn er belangrijke (wettelijke) ontwikkelingen, die op de ODIJ afkomen, onder meer de Omgevingswet, de energie- en warmtetransitie, asbestdaken en opleiding van personeel.

Van de lasten voor 2020 in de Kadernota opgenomen, ten gevolge van deze ontwikkelingen, wordt verwacht de helft te kunnen dekken door bezuiniging/efficiency en natuurlijk verloop in de formatie. Ten aanzien van de resterende lasten, naast de 2,8% CPB-indexaties, is in de kadernota vervolgens voorgesteld deze te dekken door een verhoging van de GR-bijdragen en het DVO-tarief van maximaal 4%. Voor de meerjaren-begroting is voorgesteld een jaarlijkse indexatie van maximaal 2,8% per jaar.

Na alle verwachte en zekere (subisdie)baten en lasten te hebben geïnventariseerd en doorgerekend, komen wij in deze sluitende begroting voor 2020 op een stijging van de GR-bijdragen en het DVO-tarief van 3,8% ten opzichte van de bijdragen 2019. Voor de meerjarenbegroting is uitgegaan van 2,5%.

Ad*: De GR-bijdragen 2019 zijn opgenomen conform de vastgestelde begroting 2019. De GR-bijdragen voor 2020 zijn echter doorgerekend op basis van de nieuwe verdeelsleutel 2019-2021. Dit leidt ertoe dat de bijdragen van de deelnemers, die deel uitmaken van deze onderlinge verdeelsleutel, zijnde Beverwijk, Haarlem, Heemskerk, Provincie Noord-Holland, Uitgeest en Velsen, niet alleen verschillen van 2019 door de stijging van 3,8%, maar ook door de wijzigingen in deze onderlinge verdeelsleutel. In totaal en voor de overige deelnemers (vaste omvang BTP-en) bedraagt de stijging precies 3,8%.

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Overige bijdragen, DVO's en (subsidie)projecten

Financiële begroting (incl. overhead)	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BATEN						
Dienstverleningsovereenkomsten, (subsidie)projecten en overige bijdragen						
Baten overeenkomsten en ov (subs)projecten	4.405.771					
Beemster dienstverl obv ovk		81.848	84.968	87.092	89.270	91.501
Beverwijk NME (miv '19 incl externe kosten)		48.000	48.800	50.020	51.271	52.552
Beverwijk uitvoering MBP/verduurz bedrijven		25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Beverwijk duurzaam bouwloket		8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Beverwijk meetnet		25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
*Beverwijk duurzaamheidsleningen**			*7.500*	*7.500*	*7.500*	*7.500*
*Beverwijk warmtenet**		PM				
*Beverwijk bijdrage MRA warmte/koude**			*5.000*	*5.000*		
Bloemendaal dienstverl obv ovk incl D&H		352.841	219.773	225.267	230.899	236.671
Duurzame Zeehavens		PM	PM			
Heemskerk NME (miv '19: incl. externe kosten)		39.900	48.800	50.020	51.271	52.552
Heemskerk Duurzaam bouwloket		8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
*Heemskerk meetnet**		13.484	*13.484*	*13.484*	*13.484*	*13.484*
*Heemskerk warmtenet**		PM				
Heemskerk bijdrage MRA warmte/koude			5.000	5.000		
Heemstede dienstverl obv ovk incl D&H		170.228	176.717	181.135	185.663	190.305
Interreg subsidie PECS		150.000	150.000			
Interreg subsidie circulaire economie			PM			
KIMO personele inzet		52.245	57.000	58.425	59.886	61.383
Landsmeer dienstverl obv ovk, incl brandv en D&H		237.910	246.979	253.154	259.482	265.969
Mobiliteitsfonds incl €20.000 pers dekking		417.000	417.000	417.000	417.000	417.000
Oostzaan dienstverl obv ovk		302.995	318.630	326.596	334.761	343.130
PFEV Externe Veiligheid (OIV)		120.000	50.000	PM	PM	PM
PNH bodemtoez (miv Omg.wet via gemeenten)		176.000	176.000	176.000	176.000	176.000
Schipholtaken BUCH-gemeenten + Alkmaar		27.250	28.000	28.700	29.418	30.153
Schone en slimme mobiliteit (IJB)		61.000	135.000	135.000	135.000	
*Uitgeest uitvoering duurzaamheidsprogramma**		155.000	*135.000*	*135.000*	PM	PM
Uitgeest dienstverl obv ovk BWT, brandvetc.		PM	PM	PM	PM	PM
Velsen havenverordening		74.000	74.000	74.000	74.000	74.000
*Velsen uitv milieubeleidsplan (oa Greenbiz)**		30.000	*30.000*	*30.000*	*30.000*	*30.000*
*Velsen duurzaam wonen en bouwen**		12.500	*12.500*	*12.500*	*12.500*	*12.500*
*Velsen duurzaam participatiefonds**		25.000	*25.000*	*25.000*	*25.000*	*25.000*
*Velsen warmtenet**		PM				
Velsen duurzaam bouwloket		8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Velsen meetnet		39.000	39.000	39.000	39.000	39.000
*Velsen bijdrage MRA warmte/koude**			*5.000*	*5.000*		
Waterland dienstverl obv overeenkomst		186.913	82.272	84.329	86.437	88.598
Wormerland dienstverl obv overeenkomst		453.312	470.592	482.357	494.416	506.776
Zandvoort dienstverl Milieu obv overeenkomst		145.333	114.380	117.240	120.170	123.175
Zandvoort uitvoering Bouw- en woningtoezicht		506.198	525.494	538.632	552.098	565.900
Zandvoort Inzet Duurzaamheid			15.700			
Zandvoort Inzet Toeristische verhuur			126.500	126.500	126.500	126.500
*Zandvoort uitbreiding formatie BWT**			*110.000*	*110.000*		
*Zandvoort inzet Circuit**			*55.000*	*55.000*	*55.000*	
*Zandvoort geluidmetingen**			*15.000*	*15.000*	*15.000*	
*Zandvoort regionale energiebesparingsaanpak**			*25.000*	*25.000*		
*Geluidskaarten actualisatie**					*23.000*	
*Verkeersmilieukaarten actualisatie**				*40.000*		
Overeenkomsten en (subsidie)projecten	**4.405.771**	**3.951.957**	**4.123.090**	**4.007.950**	**3.768.024**	**3.603.650**
Overige baten	26.195	18.000	22.000	22.000	22.000	22.000
Nagekomen baten	20.564					
TOTAAL BATEN	**10.820.959**	**10.289.359**	**10.704.781**	**10.753.633**	**10.631.800**	**10.638.470**

Ad *: met betrekking tot de hierboven opgenomen bijdragen, zijn de *cursief* opgenomen bedragen niet niet definitief vastgesteld in de begrotingen van de gemeenten. Hierbij is van belang te noemen dat deze bijdragen, op enkele na, veelal externe kosten dekken. Wanneer deze bijdragen niet worden begroot door deelnemers, worden de externe kosten ook niet gemaakt en zal dit budgetneutraal zijn voor deze begroting van de ODIJ.

Regionale Energiebesparings Programma

De gezamenlijke subsidieaanvraag voor het Regionale Energiebesparings Programma is goedgekeurd. Aangezien de besluitvorming bij de meeste gemeenten nog dient plaats te vinden ten aanzien van de inrichting van de besteding, zijn deze posten, voor zover nog niet afgestemd met de ODIJ, niet opgenomen in de tabel hierboven.

Lasten

Financiële begroting (incl. overhead)	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
LASTEN						
Personele lasten						
Salarissen en sociale lasten	7.982.032	7.825.159	7.948.086	8.086.281	8.215.277	8.230.625
Werving & personeelsbeleid	8.301	4.000	8.000	8.128	8.258	8.390
Inhuur derden	159.447	82.000	100.000	101.600	103.226	104.877
Scholing & employability	161.517	160.000	200.000	182.880	185.806	188.779
Overige personeelslasten	201.261	150.000	190.000	193.040	196.129	199.267
Subtotaal personele lasten	**8.512.558**	**8.221.159**	**8.446.086**	**8.571.929**	**8.708.695**	**8.731.938**
Kapitaalslasten						
Afschrijvingslast Gebouw	65.260	65.300	65.300	66.345	67.406	68.485
Afschrijvingslast Verbouw ing & inventaris	82.840	85.000	88.000	89.408	90.839	92.292
Afschrijvingslast Vervoermiddelen	13.676	26.000	26.000	26.416	26.839	27.268
Afschrijvingslast ICT	94.964	90.600	112.500	114.300	116.129	117.987
Rentelast vaste schuld (aanschaf pand)	188.209	188.400	188.400	188.400	140.000	140.000
Subtotaal kapitaalslasten	**444.950**	**455.300**	**480.200**	**484.869**	**441.212**	**446.032**
Overige bedrijfslasten						
PZ-zaken/ salarisadministratie	32.782	25.500	28.000	28.448	28.903	29.366
Organisatieontw ikkeling	28.880	28.000	28.000	28.448	8.903	9.046
Accountants- en advieskosten	26.100	24.000	28.000	28.448	28.903	29.366
Huisvestingskosten	196.270	177.000	186.790	189.779	192.815	195.900
Facilitaire kosten	25.207	18.000	19.000	19.304	19.613	19.927
ICT-kosten	269.319	240.000	280.000	284.480	269.032	273.336
Handhavingskosten	17.057	14.000	14.500	14.732	14.968	15.207
Algemene kosten	255.315	273.000	266.000	270.256	274.580	278.973
Bankkosten	669	1.000	1.000	1.016	1.032	1.049
Subtotaal overige bedrijfslasten	**851.599**	**800.500**	**851.290**	**864.911**	**838.749**	**852.169**
Externe projectkosten	1.039.049	882.900	959.500	858.124	669.343	634.642
Nagekomen lasten	8.358	-	-	-	-	-
TOTAAL LASTEN	**10.856.513**	**10.359.859**	**10.737.076**	**10.779.833**	**10.658.000**	**10.664.781**

TOTALEN	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Totaal baten	10.820.959	10.289.359	10.704.781	10.753.633	10.631.800	10.638.470
Totaal directe lasten	8.035.724	7.503.976	7.738.835	7.721.066	7.585.748	7.529.256
Overhead	2.820.791	2.855.883	2.998.241	3.058.767	3.072.251	3.135.525
Saldo van baten en lasten	**35.553-**	**70.500-**	**32.295-**	**26.200-**	**26.200-**	**26.311-**
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	46.065	70.500	32.295	26.200	26.200	26.311
Resultaat	**10.512**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Bij het opstellen van de begroting 2020 is uitgegaan van onder meer de uitgangspunten:

- de kosten van de totale formatie (112,6 fte);
- dat de GR-deelname van Uitgeest gehandhaafd blijft en voor de voortzetting van de DVO voor onder meer BWT-taken een PM-post is opgenomen, aangezien de meerjarige DVO voorlopig alleen eenjarige voor 2019 is verlengd en gedurende 2019 evaulatie zal plaatsvinden;

- dat in het kader op de voorbereiding op de Omgevingswet voor de jaren 2020 en 2021 respectievelijk €40.000 en €60.000 aan extra lasten per jaar zijn opgenomen, welke over de posten inhuur, opleiding, organisatieontwikkeling en ICT zijn verdeeld.
- dat de opleidingskosten conform de kadernota met ingang van 2020 structureel met €40.000 toenemen in verband met onder meer de ontwikkelingen op het gebied van: zeer zorgwekkende stoffen, vakspecialismen, circulaire economie, energietransitie en programma- en projectmanagement.
- dat de taken ten aanzien van de energie- en warmtetransitie en asbestdaken, zoals uitgelicht in de kadernota, grotendeels zal worden uitgevoerd door eigen formatie, en deze toename van de formatie opgevangen kan worden door nagenoeg een zelfde daling in de formatie ten gevolge van natuurlijk verloop.

3.2 Toelichting baten en lasten

3.2.1 Toelichting op de baten

Bijdragen GR-deelnemers

De bijdragen van de deelnemers zijn opgenomen inclusief de WABO-bijdragen, omdat deze deel uitmaken van het basistakenpakket. De bijdragen van de deelnemers stijgen met 3,8% ten opzichte van de begroting 2019. Voor de GR-deelnemers, die deel uitmaken van de verdeelsleutel zijn, de bijdragen voor 2020 doorgerekend op basis van de nieuwe verdeelsleutel voor de periode 2019 tot en met 2021.

Verdeelsleutel voor de jaren	2019 t/m
Gemeente Beverwijk	16,8%
Gemeente Haarlem	23,3%
Gemeente Heemskerk	9,8%
Gemeente Uitgeest	4,0%
Gemeente Velsen	30,7%
Provincie Noord-Holland (bodemtoezichttaken)	3,1%
Provincie Noord-Holland (plustaken)	12,3%
Totaal	**100,0%**

Provincie Noord-Holland zal net als voor haar bodemtoezichttaken, na een lumpsumperiode van 3 jaar, met ingang van 2019 ook voor de VTH-plustaken bodem deel uit gaan maken van de verdeelsleutel.

De bijdragen van de gemeenten Beemster, Bloemendaal, Edam-Volendam, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Wormerland, Waterland en Zandvoort, zijn gebaseerd op de basistakenpakketten, inclusief de WABO-bijdragen, waarvoor de gemeenten zijn toegetreden. Deze takenpakketten zijn eveneens berekend tegen de kostprijs voor 2020.

Voor alle deelnemers zijn de Wabo-bijdragen derhalve berekend conform de aantallen uit het rapport nulmeting Wabo-decentralisatie en tegen de kostprijs voor 2020, zijnde €81,70.

3.2.2 Toelichting op de lasten

FORMATIE EN PERSONELE LASTEN

Formatie

In deze begroting wordt uitgegaan van de verwachte formatie voor 2020.

Formatie	Realisatie	Begroting	Begroting
	2018	2019	2020
GR-formatie	62,1	59,9	59,9
Formatie overeenkomsten en (subsidie)projecten	29,3	29,2	28,9
Overheadformatie	21,6	22,3	22,6
Formatie Regeling Generatiepact	1,2	1,2	1,2
Totaal formatie	**114,2**	**112,7**	**112,6**

De totale formatie is in totaal nagenoeg idem aan de begroting 2019.

Salarissen en sociale lasten

De loonsom stijgt gemiddeld per formatieplek. Dit is het gevolg van doorgroei in inschaling en geringe verwachte stijging van salarissen en pensioen- en overige sociale lasten.

Overige personele lasten

De posten inhuur en opleiding zijn conform de kadernota voor 2020 en 2021 toegenomen in het kader van de voorbereiding op de Omgevingswet. Daarnaast zijn de opleidingskosten eveneens conform de kadernota met ingang van 2020 structureel met €40.000 toegenoem in verband met onder meer de ontwikkelingen op het gebied van: zeer zorgwekkende stoffen, vakspecialismen, circulaire economie, energietransitie en programma- en projectmanagement.

De subpost overige personeelslasten, waaronder onder meer reis-en verblijfkosten, ziektekosten, werkkleding, kosten OR en andere vergoedingen worden opgenomen, lijkt ten opzichte van 2019 enorm toegnomen. Dit betreft echter voor een groot deel een wijziging in de verantwoording tussen de post salarissen en sociale lasten naar deze posten in verband met de Regeling Individueel Keuzebudget.

KAPITAALSLASTEN

Afschrijvingslasten

Gebouwen
Uitgangspunt voor de afschrijvingslast vormt, naast de eerder genoemde datum van oplevering van het pand, een afschrijvingstermijn van 50 jaar. Hierbij wordt over 100% van de aanschafwaarde afgeschreven, exclusief de grondkosten en de parkeerplaatsen. De parkeervergunningen zijn voor onbepaalde tijd geldig en verbonden aan het gebouw.

Verbouwing en inventaris
Onder deze post is tevens de warmtekoude-opslag opgenomen. De afschrijvingstermijnen variëren van 10 tot 15 jaren. De afschrijvingslasten over de verbouwing en inventaris zal toenemen ten gevolge van investeringen in vergaderruimtes.

Vervoermiddelen
In 2014 zijn acht aardgasauto's aangeschaft. De afschrijvingstermijn is vijf jaar en eindigt medio 2019. In 2016 is een minibus aangeschaft. Alle voertuigen zijn duurzaam en voor circa de helft van de aanschafwaarde gesubsidieerd, waardoor de afschrijvingslasten laag zijn. Omdat het onzeker is of bij de vervanging van de auto's weer gebruik kan worden gemaakt van een subsidieregeling, zullen de afschrijvingslasten stijgen.

Automatisering
Deze post behelst de hard- en software. De afschrijvingstermijnen zijn 3,5 of 5 jaar. Omdat een groot deel van de investeringen ICT-software betreft om aan de RUD-kwaliteitseisen te voldoen, bedraagt de afschrijvingstermijn 5 jaar. Onzeker is hoelang deze systemen aan de externe en interne eisen blijven voldoen. Het uitgangspunt is minimaal 5 jaar. Heden en in de komende jaren zullen, zoals voorgesteld in de kadernota, investeringen worden gedaan in het kader van onder meer de Omgevingswet. Dit betreft vooral software.

Rentelasten

Dit betreffen de lasten van de renteswap en de bijbehorende lening voor de aanschaf van ons kantoorpand. In de paragraaf Financiering is het Renteschema opgenomen.

OVERIGE BEDRIJFSLASTEN

Onder deze begrotingspost zijn de kosten opgenomen, die te maken hebben met de bedrijfsvoering. De totale overige bedrijfslasten zijn in totaal gestegen ten opzichte van de begroting 2019. Dit betreffen voor een deel de ICT-lasten en specifiek de

licentiekosten van benodigde softwaresystemen in het kader van de Omgevingswet. Daarnaast zijn subposten verhoogt in navolging van realisatie over 2018.

EXTERNE PROJECTLASTEN

Conform de begroting 2019 zijn van alle projecten de totale projectkosten opgenomen, dus zowel de bijdragen voor personele dekking als externe kosten.

AANWENDING RESERVES

Nieuwbouw

In de begroting is rekening gehouden met de extra afschrijvingslasten ten gevolge van de nieuwbouw, zoals de BDB-index, de inrichting en de uitbreiding van het aantal werkplekken en automatisering. Deze bedragen worden aan de reserve onttrokken.

Transitiekosten RUD

Tevens zijn extra kosten opgenomen voor de benodigde ICT-investeringen om aan de RUD-kwaliteitseisen te voldoen. Deze kosten worden gedekt door de reserve transitiekosten RUD. Aangezien de onttrekking in 2020 daalt ten opzichte van 2019, is het uitgangspunt dat de betreffende lasten worden opgevangen door efficiëntie, leidend tot lagere personeelslasten. Dit conform de oorspronkelijk doelstelling van deze gereserveerde bijdrage ten tijde van de RUD-vorming. De reserve zal gedurende het jaar 2023 volledig zijn aangewend.

Visie luchtkwaliteit

Over de vastgestelde visie luchtkwaliteit wordt gedurende de looptijd van de visie (2017-2021) middels een online magazine de visie en de voortgang van de uitvoering onder de aandacht gebracht bij burgers en organisaties, met als uitgangspunt elk halfjaar een update te verzorgen. De reserve zal gedurende het jaar 2020 volledig zijn aangewend.

Aanwending bestemmingsreserves	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Reserve nieuw bouw	18.500	18.500	20.100	20.100	20.100	20.100
Reserve transitie RUD	24.000	45.000	7.000	6.100	6.100	6.211
Reserve visie luchtkwaliteit	3.565	7.000	5.195			
Totaal aanwending bestemmingsreserves	**46.065**	**49.500**	**32.295**	**26.200**	**26.200**	**26.311**

3.3 Overzicht incidentele baten en lasten

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BATEN						
Ondersteuning Bonaire VT&H	88.889					
Duurzame Zeehavens	38.600	PM	PM			
Beverwijk warmtenet	15.000	PM				
*Beverwijk MRA warmte/koude**			*5.000*	*5.000*		
Heemskerk warmtenet	15.000	PM				
Heemskerk MRA warmte/koude			5.000	5.000		
Interreg subsidie PECS			150.000			
Interreg subsidie circulaire economie			PM			
Velsen uitvoering milieubeleidsplan	30.000	30.000				
Velsen duurzaam bouwen	12.500	12.500				
Velsen warmtenet	15.000	PM				
*Velsen MRA warmte/koude**			*5.000*	*5.000*		
*Regionale verkeersmilieukaart**				*40.000*		
0,5 fte extra detachering Bloemendaal	32.946					
Project dataloggers 2018 Zandvoort	18.925					
*Geluidskaart actualisatie**					*23.000*	
Onttrekking reserve transitie RUD jaarlijkse kosten	24.000	45.000				
Onttrekking reserve visie luchtkwaliteit	3.565	7.000				
Zandvoort Inzet Duurzaamheid			15.700			
*Zandvoort uitbreiding formatie Bouw- en woningtoezicht**			*110.000*	*110.000*		
*Zandvoort inzet Circuit**			*55.000*	*55.000*	*55.000*	
*Zandvoort geluidmetingen**			*15.000*	*15.000*	*15.000*	
*Zandvoort regionale energiebesparingsaanpak**			*25.000*	*25.000*		
Nagekomen baten oude projecten/reserveringen GB	12.193					
Totaal incidentele baten	**306.618**	**94.500**	**385.700**	**260.000**	**93.000**	**0**
LASTEN						
Ondersteuning Bonaire VTH externe kosten	88.889					
Duurzame Zeehavens	38.600	PM	PM			
Gemeente Beverwijk warmtenet	15.000	PM				
*Beverwijk MRA warmte/koude**			*5.000*	*5.000*		
Gemeente Heemskerk warmtenet	15.000	PM				
Heemskerk MRA warmte/koude			5.000	5.000		
Interreg subsidie PECS			150.000			
Gemeente Velsen uitvoering milieubeleidsplan	30.000	30.000				
Gemeente Velsen duurzaam bouwen	12.500	12.500				
Gemeente Velsen warmtenet	15.000	PM				
*Velsen MRA warmte/koude**			*5.000*	*5.000*		
*Regionale verkeersmilieukaart**				*40.000*		
0,5 fte extra detachering Bloemendaal	32.946					
Project dataloggers 2018 Zandvoort	18.925					
*Geluidskaart actualisatie**					*23.000*	
ICT lasten transitie digitale checklisten	24.000	45.000				
Uitvoering visie luchtkwaliteit	3.565	7.000				
Zandvoort Inzet Duurzaamheid			15.700			
*Zandvoort uitbreiding formatie Bouw- en woningtoezicht**			*110.000*	*110.000*		
*Zandvoort inzet Circuit**			*55.000*	*55.000*	*55.000*	
*Zandvoort geluidmetingen**			*15.000*	*15.000*	*15.000*	
*Zandvoort regionale energiebesparingsaanpak**			*25.000*	*25.000*		
Omgevingswet (lasten opleiding, organisatieontwikkeling, ICT)			100.000	60.000		
Totaal incidentele lasten	**294.425**	**94.500**	**485.700**	**320.000**	**93.000**	**0**
SALDO INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	**12.193**	**0**	**100.000-**	**60.000-**	**0**	**0**

Ad *: met betrekking tot de hierboven opgenomen bijdragen, zijn de *cursief* opgenomen bijdragen niet niet definitief vastgesteld in de begrotingen van de gemeenten.

Tevens wordt de volgende toelichting gegeven:
In het overzicht van de incidentele baten en lasten zijn de baten en lasten opgenomen, die zich gedurende maximaal drie jaren voordoen, hier gaat het om eenmalige zaken, ontwikkelingen en resultaten uit eenmalige bijzondere projecten, waarbij de eindigheid

vastligt. De incidentele lasten 2020 en 2021 zijn hoger dan de incidentele baten. Dit betekent dat de incidentele lasten van de in hoofdstuk 1 geschetste ontwikkelingen door structurele baten kunnen worden gedekt.

3.4. Overheadkosten

De specificatie van de overheadkosten ziet er als volgt uit:

Specificatie Overhead	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Personele lasten	1.640.791	1.657.487	1.729.907	1.773.154	1.817.483	1.862.920
Overige personele lasten	186.530	134.835	175.094	177.896	180.742	183.634
Afschrijvingen	161.776	176.300	179.300	182.169	185.084	188.045
Rentelasten	188.209	188.400	188.400	188.400	140.000	140.000
ICT (afschrijving + overige)	148.547	138.360	154.250	156.718	159.225	161.773
Overige bedrijfslasten	494.937	560.500	571.290	580.431	589.718	599.153
Totaal	**2.820.791**	**2.855.883**	**2.998.241**	**3.058.767**	**3.072.251**	**3.135.525**

De berekening van zowel de overheadformatie, als -kosten is conform het BBV. De verhouding overheadformatie ten opzichte van de totale formatie is 20,0%. Voor de personele lasten van de overheadformatie ten opzichte van die van de totale formatie komt dit neer op 21,8%. De stijging van de totale overheadlasten van 2020 ten opzichte van 2019 wordt verklaard door de stijging van de personele lasten door doorgroei en verschuivingen tussen directe en overhead-formatie. De stijging van de overige personele lasten wordt veroorzaakt door een combinatie van de verschuiving van salarissen naar overige personeelslasten en de verwachte toename van lasten voor inhuur en opleiding. De ICT-investeringen zijn ten gevolge van de Omgevingswet.

3.5 Meerjarenraming

Voor de prognose 2021 tot en met 2023 gaan wij conform de Kadernota 2020 uit van jaarlijks verwachte stijgingen van alle lasten van 1,6%. Dit conform de Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (IMOC) van het Centraal Planbureau voor 2019. Ten aanzien van de personele lasten gaan wij uit van een jaarlijkse stijging van 2,5%. Dit betreft zowel de verwachte stijgingen van de werkgeverslasten als salarisdoorgroei. Dit is iets lager dan de verwachte 3,1% van het CPB voor 2019. Voor zowel de GR-bijdragen, de projectbaten als de projectlasten stijgen gaan wij uit van 2,5%.

3.6 Belastingen

3.6.1 BTW-plicht

Wij zijn met ingang van 1 januari 2007 als een BTW-plichtige organisatie aangemerkt door de Belastingdienst. Hierdoor is een vereenvoudiging van de administratieve handelingen voor zowel ons als de deelnemende gemeenten te realiseren en efficiency in de bedrijfsadministratie te bewerkstelligen. In deze begroting is rekening gehouden met de BTW-plicht van onze dienst. Dit betekent dat alle baten en lasten exclusief BTW zijn

opgenomen. Doordat wij zelf BTW afdragen en verrekenen, wordt geen BTW meer doorgeschoven naar onze deelnemers in het kader van het BTW-Compensatiefonds.

3.6.2 VPB-plicht

In 2016 is de Wet modernisering vennootschapsbelasting voor overheids-ondernemingen aangenomen. Volgens deze wet moeten overheden die winst of structureel overschotten behalen met activiteiten die concurreren met de markt, vanaf 1 januari 2016 in principe vennootschapsbelasting betalen. De Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden (SVLO) heeft in samenwerking met de belastingdienst een inschatting gemaakt van de gevolgen voor omgevingsdiensten. ODIJ volgt de adviezen van de SVLO qua verantwoording en zal geen VPB-aangifte indienen op basis van het uitgangspunt dat dit niet van toepassing is. In de begroting 2019 en in de meerjarenraming zal derhalve geen Vpb worden berekend.

3.7 Financiële positie

3.7.1 Geprognosticeerde balans

Balans	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	ultimo 2018	ultimo 2019	ultimo 2020	ultimo 2021	ultimo 2022	ultimo 2023
Materiële vaste activa	4.234.087	3.900.000	3.700.000	3.950.000	3.800.000	3.750.000
Vlottende activa	4.826.695	4.763.254	4.437.459	4.161.759	4.293.858	4.325.848
Balanstotaal activa	**9.060.782**	**8.663.254**	**8.137.459**	**8.111.759**	**8.093.858**	**8.075.848**
Algemene reserve	260.000	260.000	260.000	260.000	260.000	260.000
Bestemmingsreserves	238.748	168.248	135.953	109.753	83.553	57.242
Gerealiseerd resultaat	10.512	0	0	0	0	0
Voorzieningen	140.294	35.006	41.506	42.006	50.306	58.606
Vaste schulden	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000
Vlottende passiva	4.711.228	4.500.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000
Balanstotaal passiva	**9.060.782**	**8.663.254**	**8.137.459**	**8.111.759**	**8.093.858**	**8.075.848**

De verwachting is dat de vlottende activa en passiva en het balanstotaal iets zullen dalen. Tevens is van belang te noemen dat er jaarlijks terugkerende, niet uit de balans blijkende verplichtingen bestaan. Dit betreffen de jaarlijks terugkerende arbeidskosten van vergelijkbaar volume als verlofdagen, mogelijke WW-verplichtingen, de rentelasten uit hoofde van de financiering van de huisvesting, de kosten voor telefonie en het leasecontract van de printers. Het is niet toegestaan om deze verplichtingen op de balans als schuld of verplichting op te nemen. Deze verplichtingen bedragen per ultimo 2018 €651.000.

3.7.2 Investeringen

De ODIJ doet geen investeringen van maatschappelijk nut. Alle investeringen zijn van economisch nut.

Verbouwing en inventaris

Gezien de huidige inrichting van onze hoofd- en nevenvestiging, verwachten wij geen grote verbouwingen. Echter is wel behoefte aan het verbeteren en/of creëren van meer vergaderruimtes en mogelijk meer flexplekken.

Vervoermiddelen

Ons wagenpark is, op de minibus na, medio 2014 aangeschaft. Gezien de afschrijvngsduur van 5 jaar, is de verwachting deze in 2019 te vervangen. Wij hopen wederom met een duurzaamheidssubsidie een deel van de afschrijvingslasten te kunnen dekken. Gezien de onzekerheid hieromtrent hebben wij financieel geen rekening met een subsidie gehouden en zijn de lasten bruto doorgerekend.

Automatisering

In de komende jaren zullen investeringen worden gedaan in het kader van de Omgevingswet. Dit betreft vooral software. De daling van de afschrijvingslasten van de huidige netwerkomgeving en de hardware zal, zoals in de begroting 2019 verwacht, niet de stijging van de afschrijvingslasten en overige lasten van de software kunnen compenseren. De afschrijvingslasten ICT zijn conform de kadernota toegenomen voor 2020.

3.7.3 Reserves

Nieuwbouw

In de begroting is rekening gehouden met de extra afschrijvingslasten ten gevolge van de nieuwbouw, zoals de BDB-index, de inrichting en de uitbreiding van het aantal werkplekken en automatisering. Deze bedragen worden aan de reserve onttrokken.

Transitiekosten RUD

Tevens zijn extra kosten opgenomen voor de benodigde ICT-investeringen om aan de RUD-kwaliteitseisen te voldoen. Deze kosten worden gedekt door de reserve transitiekosten RUD. Aangezien de onttrekking in 2020 daalt ten opzichte van 2019, is het uitgangspunt dat de betreffende lasten worden opgevangen door efficiëntie, leidend tot lagere personeelslasten. Dit conform de oorspronkelijk doelstelling van deze gereserveerde bijdrage ten tijde van de RUD-vorming. De reserve zal gedurende het jaar 2023 volledig zijn aangewend.

Visie luchtkwaliteit

Over de vastgestelde visie luchtkwaliteit wordt gedurende de looptijd van de visie (2017-2021) middels een online magazine de visie en de voortgang van de uitvoering onder de aandacht gebracht bij burgers en organisaties, met als uitgangspunt elk halfjaar een update te verzorgen. De reserve zal gedurende 2020 volledig zijn aangewend.

Stand reserves	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	ultimo 2018	ultimo 2019	ultimo 2020	ultimo 2021	ultimo 2022	ultimo 2023
Algemene reserve	260.000	260.000	260.000	260.000	260.000	260.000
Reserve nieuw bouw	156.142	137.642	117.542	97.442	77.342	57.242
Reserve transitie RUD	70.411	25.411	18.411	12.311	6.211	
Reserve visie luchtkw aliteit	12.195	5.195				
Totaal saldo reserves	**498.748**	**482.740**	**395.953**	**369.753**	**343.553**	**317.242**

3.7.4 EMU-saldo

Decentrale overheden dienen inzicht te geven in de berekening van hun aandeel in het EMU-saldo van Nederland. Deze informatie wordt aangeleverd bij het CBS. Onder gemeenschappelijke regelingen vindt een steekproef plaats, wanneer deze een exploitatie van € 20 mln of hoger hebben. De ODIJ valt derhalve niet in de steekproef. Het EMU-saldo dient echter wel in de begroting opgenomen te worden. Het EMU-saldo is het totaal van inkomsten minus uitgaven. De categorieën die van invloed zijn, doch niet voorkomen bij de ODIJ, zijn niet in de tabel opgenomen.

EMU-saldo	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Exploitatiesaldo	35.553-	70.500-	32.295-	26.200-	26.200-	26.311-
+ afschrijvingen	256.740	266.900	291.800	296.469	301.212	306.032
+ dotatie voorzieningen	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
- onttrekking voorzieningen	1.918	117.788	6.000	12.000	4.200	4.200
- onttrekking reserves	46.065	70.500	32.295	26.200	26.200	26.311
EMU-saldo	**185.704**	**20.612**	**233.710**	**244.569**	**257.112**	**261.710**

Contactpersoon Omgevingsdienst IJmond:
L.A. Pannekeet
Postbus 325
1940 AH Beverwijk
T 0251-263 863
F 0251- 263 888
E info@odijmond.nl
I www.odijmond.nl

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Jaarstukken 2018

- Jaarverslag
- Jaarrekening

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Contactpersoon Omgevingsdienst IJmond:
L.A. Pannekeet
Postbus 325
1940 AH Beverwijk
T 0251-263 863
F 0251- 263 888
E info@odijmond.nl
I www.odijmond.nl

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Inhoud

Inhoud 2
1. Inleiding 3
2. Jaarverslag 4
2.1 Programmaverantwoording 4
2.1.1 Programma Milieu en leefomgeving 4
2.2 Verplichte paragrafen 6
2.2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 6
2.2.2 Onderhoud kapitaalgoederen 11
2.2.3 Financiering 11
2.2.4 Bedrijfsvoering 13
2.2.5 Verbonden partijen 14
3. Jaarrekening 15
3.1 Overzicht van baten en lasten programma Milieu en leefomgeving 15
3.2 Toelichting overzicht van baten en lasten 17
3.2.1 Toelichting gerealiseerde baten en lasten 17
3.2.2 Overheadkosten 20
3.2.3 Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 21
3.2.4 Belastingen 23
3.3 Resultaatbestemming 23
3.4 Financiële positie 24
3.4.1 Toelichting balans 25
3.4.2 Niet uit de balans blijkende verplichtingen 30
3.4.3 Investeringen 31
3.4.4 EMU-saldo 32
3.5 SiSa-bijlage specifieke uitkeringen 33
3.6 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 35

1. Inleiding

Dit zijn de jaarstukken van de Omgevingsdienst IJmond over het boekjaar 2018.
De begrotingen en verantwoordingen van gemeenschappelijke regelingen moeten voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. In dit besluit zijn de richtlijnen opgenomen waaraan de Omgevingsdienst IJmond zich moet houden in het kader van de interne informatieverstrekking aan het algemeen bestuur en de externe informatieverstrekking aan derden. De jaarstukken zijn tweeledig en bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit een programmaverantwoording en de verplichte paragrafen. De jaarrekening bestaat uit een overzicht van baten en lasten en de financiële positie, waaronder de balans.

2. Jaarverslag

2.1 Programmaverantwoording

Alle activiteiten van de Omgevingsdienst IJmond zijn samengevoegd in één programma: "Milieu en leefomgeving".

2.1.1 Programma Milieu en leefomgeving

2.1.1.1 Doelstellingen

De beleidslijnen die de gemeenten Beemster, Beverwijk, Edam-Volendam, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Uitgeest, Velsen, Waterland, Wormerland en Zandvoort en de Provincie Noord-Holland in hun Milieubeleidsplannen en ons Uitvoeringsprogramma hebben neergelegd, bepaalden in 2018 grotendeels de werkzaamheden, die door ons zijn uitgevoerd. De Omgevingsdienst IJmond is een uitvoerende dienst en ons doel is de wettelijke taken zo adequaat mogelijk uit te voeren. Daarnaast zijn wij erop gericht burgers en bedrijven te stimuleren en te ondersteunen om een duurzame ontwikkeling in de IJmond in beweging te brengen.

De activiteiten van ODIJ beperken zich al jaren niet meer tot alleen 'klassieke' milieutaken. In een aantal gemeenten wordt het toezicht ook integraal uitgevoerd op brandveiligheid, Bouw- en Woningtoezicht, de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht, Algemene Plaatselijke Verordeningen en Drank- en horecawetgeving. ODIJ investeert in het opleiden van haar medewerkers om hen breed en sector overstijgend in te kunnen zetten. ODIJ ziet op termijn voordelen in het verbreden van haar takenpakket waar deze inhoudelijk en/of procesmatig vergelijkbare voordelen biedt aan de verschillende opdrachtgevers, zoals het geval is bij de bundeling van milieutaken. De vernieuwing van het toezicht door de integrale aanpak sluit goed aan bij deze landelijke trend. ODIJ wil deze taken efficiënt en effectief uitvoeren.

2.1.1.2 Dienstverlening

Per deelnemende gemeente en provincie stellen wij voor een deel van de deelnemers een Milieubeleidsplan op voor een periode van vier jaar. De gemeenten stellen deze beleidsplannen zelf vast. Aan de hand van onder meer de Milieubeleidsplannen stellen wij jaarlijks ons Uitvoeringsprogramma op. Per vier maanden wordt per onderdeel, afwisselend in aantallen en inhoudelijk, beoordeeld in welke mate dit is gerealiseerd. Voor de verantwoording over de realisatie van het Uitvoeringsprogramma in 2018 verwijzen wij u naar ons jaarverslag. Het programma is naar tevredenheid gerealiseerd.

2.1.1.3 Resumé baten en lasten programma Milieu en leefomgeving

Wij hebben in 2018 een saldo van baten en lasten van € 35.553 negatief gerealiseerd, na de vastgestelde mutaties reserves betreft deze € 10.512 positief. Het voorstel resultaatbestemming 2018 bestaat uit een te retourneren resultaat aan de GR-deelnemers in de verdeelsleutel van € 10.512.

PROGRAMMA MILIEU EN LEEFOMGEVING	Realisatie 2018	Begroting na 1e wijziging 2018	Realisatie 2017
Totaal baten	10.820.959	9.614.614	9.552.845
Totaal directe lasten	8.035.723	6.895.828	6.819.531
Overhead	2.820.791	2.768.286	2.804.963
Saldo van baten en lasten	**35.553-**	**49.500-**	**71.648-**
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	46.065	49.500	85.064
Resultaat	**10.512**	**0**	**13.416**

2.2 Verplichte paragrafen

2.2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen kan worden gedefinieerd als de mate waarin Omgevingsdienst IJmond in staat is om omvangrijke tegenvallers op te vangen zonder dat het beleid behoeft te worden aangepast en/of ontstane exploitatietekorten met deelnemers aan de regeling moeten worden afgerekend. Het instellen van een buffer in de vorm van het weerstandsvermogen draagt dan ook bij aan het voorkomen van verzoeken om aanvullende bijdragen achteraf. Aan de andere kant is het voor de eigenaren ook van belang, dat de kostprijs van de omgevingsdienst laag is en er binnen de dienst niet onnodig veel buffers worden aangehouden.

2.2.1.1 Uitgangspunten en aanpak benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit is de financiële waardering van alle voor het weerstandvermogen relevante risico's. Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen wordt een risico-inventarisatie uitgevoerd. Risico's betreffen mogelijke gebeurtenissen die kunnen leiden tot financiële tegenvallers, die niet goed zijn te voorzien of waarvoor geen andere maatregelen zijn getroffen of waar na het treffen van beheersmaatregelen nog restrisico's overblijven van materiële betekenis in relatie tot de financiële positie. Van reguliere risico's, risico's die zich regelmatig voordoen, die veelal vrij goed meetbaar zijn en die beperkte financiële gevolgen hebben, wordt verondersteld dat deze met continuering van bestaand beleid ondervangen worden in de vastgestelde begroting en maken daarom geen onderdeel uit van de inventarisatie. In de eerste plaats wordt van alle niet-reguliere risico's afzonderlijk een inschatting gemaakt wat de kans van optreden is en welke financiële gevolgen het risico met zich meebrengt bij optreden. Vervolgens zijn in door middel van een statische analyse (Monte Carlo-simulatie) alle risico's doorgerekend en is op basis van de P90-waarde[1] de benodigde weerstandscapaciteit bepaald. De ODIJ heeft de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit in 2015 laten uitvoeren. Omdat wij inschatten dat de risico's en de omvang hiervan nog in dezelfde mate bestaan, zijn deze uitkomsten ongewijzigd opgenomen.

[1] De P90-waarde houdt in dat dit bedrag in 90% van de uitgevoerde simulaties (in dit geval 10.000) niet wordt overschreden.

2.2.1.2 Uitgangspunten beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit wordt door het BBV gedefinieerd als de middelen waarover een organisatie beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.

Algemene reserve

Het vrij besteedbare deel van de algemene reserve kan voor de berekening van de incidentele weerstandscapaciteit worden ingezet. De huidige omvang van de algemene reserve bedraagt € 260.000.

Bestemmingsreserves

Dit zijn reserves met een bestedingsfunctie waarbij geld is weggezet voor toekomstige uitgaven of investeringen. Ondanks deze bestedingsfuncties zou besloten kunnen worden, indien noodzakelijk, de bestemmingsreserve bestedingsvrij te maken om risico's financieel op te vangen. Omdat dit ten koste zou gaan van bestaand beleid, hebben wij ervoor gekozen om de besloten bestemmingsreserves niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit te rekenen.

Begrotingsruimte en stille reserves

De begroting van Omgevingsdienst IJmond is, op € 1 na, sluitend, daarnaast zijn stille reserves niet aanwezig. De eventuele begrotingsruimte evenals stille reserves worden niet als bestanddeel van de weerstandscapaciteit gerekend.

Voorzieningen

Ultimo 2018 zijn twee voorzieningen gevormd voor onderhoudskosten van het kantoorpand en vanwege financiële verplichtingen aan een uit dienst getreden medewerker. Omdat naast deze medewerker, dit risico aanwezig blijft ten aanzien van de huidige medewerkers, blijft het risico (nr.8 uit tabel 1) en de weging in de benodigde weerstandscapaciteit gehandhaafd en worden de gevormde voorzieningen niet meegerekend in de beschikbare weerstandscapaciteit.

Het uitgangspunt is daarom dat alleen de Algemene Reserve en eventueel gerealiseerd resultaat in een boekjaar van Omgevingsdienst IJmond tot de beschikbare weerstandscapaciteit wordt gerekend.

2.2.1.3 Benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit (per 31 december 2018, vóór resultaatbestemming 2018)

Beschikbare financiële ruimte	
Algemene reserve	260.000
Gerealiseerde resultaat	13.416
Totaal	**273.416**

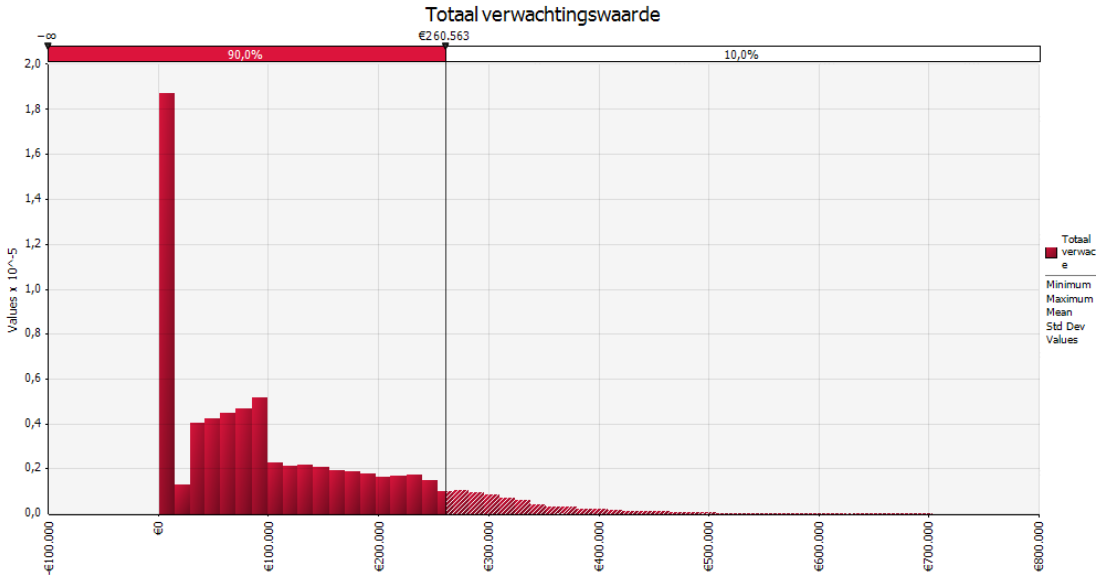
Benodigde weerstandscapaciteit

Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen is een risico-inventarisatie uitgevoerd. Deze heeft tot de volgende lijst geleid:

Nr.	Risico	Oorzaak	Gevolg
1	Dienstverleningsovereenkomsten van contractgemeenten worden opgezegd	Ontwikkelingen binnen de contractgemeenten	Positieve resultaten voortkomend uit de dienstverleningsovereenkomsten worden misgelopen en organisatie moet weer worden afgestemd op verminderde vraag
2	Overgedragen taken leiden tot extra onvoorziene werkzaamheden	Inbreng extra plustaken	Meer inhuur nodig dan voorzien
3	Subsidies die personeelskosten dekken worden stopgezet	Subsidie wordt stopgezet	Dekkingsprobleem vaste (personeels-)lasten
4	Niet voldoen aan subsidievoorwaarden waardoor subsidies terugbetaald dienen te worden	ODIJ of partij aan wie ODIJ subsidie doorzet voldoet niet aan subsidievoorwaarden	Subsidies moeten worden terugbetaald
5	Claims a.g.v. onjuiste advisering/vergunningverlening/toezicht of handhaving	Er ontstaat een calamiteit door nalatigheid van medewerker van ODIJ	ODIJ krijgt een claim
6	Marktwaarde renteswap lager dan afgesproken waardoor om extra dekking verzocht wordt (financiering huisvesting)	Variabele rente daalt	Rabobank verzoekt ODIJ om extra dekking
7	Vertrek of langdurige afwezigheid medewerkers op sleutelposities (Directeur, ICT, P&O of financiën)	Diverse oorzaken, bijv. ziekte	Extra personeels-/pensioenlasten zijn niet meer uit 'inhuur derden' te financieren
8	Ontslag van slecht functionerende medewerkers	Door slechte arbeidsrelatie, wil ODIJ slecht functionerende medewerkers ontslaan	Aanvulling op WW en dergelijke kosten leiden in geval van ontslag tot hogere personeelslasten dan voorzien
9	Uittreding van een gemeente uit de gemeenschappelijke regeling	Door herindeling wil gemeente aansluiten bij een andere OD	Niet alle kosten kunnen op uittreder verhaald worden, deel frictiekosten komt voor rekening ODIJ

Tabel 1 Risico's ODIJ

Op basis van de gekwantificeerde risico's is een Monte Carlo-simulatie uitgevoerd. Het resultaat daarvan is in de onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 1. Berekening benodigde weerstandscapaciteit.

Uit figuur 1 valt af te lezen dat bij een zekerheidspercentage van 90% het risicoprofiel van ODIJ € 260.563 bedraagt. Met andere woorden, in 90% van alle uitgevoerde simulaties is het bedrag dat uitgegeven dient te worden aan optredende risico's niet hoger dan € 260.563.

2.2.1.4 Beoordeling weerstandsvermogen 2018

Op basis van de in de vorige paragrafen geformuleerd beschikbare en benodigd weerstandsvermogen, kan voor ODIJ de ratio van het weerstandsvermogen worden berekend. Deze berekening is hierna weergegeven:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit (€ 270.512)}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (260.563)}} = 1{,}04$$

Conclusie

Ultimo 2017 bedraagt de algemene reserve € 260.000 en het gerealiseerde resultaat 2018 € 10.512. Bureau Twijnstra en Gudde heeft, op basis van de onderkende risico's, het benodigde weerstandsvermogen gesteld op € 260.563. In de gemeenschappelijke regeling is in artikel 31 opgenomen dat positieve resultaten eerst worden aangewend tot aanvulling van de algemene reserve tot het bedrag van € 260.000. In navolging hiervan zal het AB worden voorgesteld het gerealiseerde resultaat 2018 voor een bedrag van € 10.512 te retourneren aan de GR- deelnemers. De ratio van het weerstandsvermogen voor de ODIJ zal hierna uitkomen op 1.

2.2.1.5 Ratio's

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing worden, ingevolge artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente (BBV), kengetallen opgenomen voor: de netto schuld quote, de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, de solvabiliteitsratio, de structurele exploitatieruimte, de grondexploitatie en de belastingcapaciteit. De kengetallen maken het de bestuurders en de eigenaren gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van de ODIJ. Alleen de op de ODIJ van toepassing zijnde ratio's zijn opgenomen.

Ratio's	Realisatie 2018	Begroting na 1e wijziging 2018	Realisatie 2017
Netto schuldquote	0,33	0,37	0,40
Netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen	0,33	0,37	0,40
Solvabiliteitsratio	5,6%	5,2%	6,1%
Structurele exploitatieruimte	-0,3%	-0,3%	-0,8%

Netto schuldquote, al dan niet gecorrigeerd voor alle leningen
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de dienst ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de langlopende lening van de ODIJ aflossingsvrij is en dat de kortlopende schulden grotendeels nog aan te wenden vooruit ontvangen specifieke uitkeringen betreffen, waarbij geen sprake is van rentelasten.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de dienst in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal is van belang om te bepalen welke structurele ruimte er is om de lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of daling van de lasten nodig is. Voor beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en de structurele mutaties van reserves gedeeld door de baten en uitgedrukt in een percentage. Een negatief percentage

houdt in dat het saldo van de structurele baten en onttrekkingen lager is dan het saldo van de structurele lasten en dotaties aan reserves. Dit is echter zeer minimaal.

2.2.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Ten behoeve van het groot onderhoud is een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld door de afdeling Bouwkunde van gemeente Beverwijk. Het MJOP is opgesteld voor al het grote onderhoud van het gehele gebouw en verdeeld in vijf onderdelen, te weten:

- Gemeente Beverwijk, het Stadhuis
- Gemeente Beverwijk, het Verhuur(of markt)kantoor
- Omgevingsdienst IJmond
- Het gezamenlijke deel Verhuur(of markt)kantoor en Omgevingsdienst
- Het gezamenlijke deel Stadhuis, Verhuur(of markt)kantoor en Omgevingsdienst.

Van ieder onderdeel is een aparte MJOP opgesteld. Het MJOP is in de vergadering van 2 juli 2012 door het bestuur van de VVE Stationsplein 48 vastgesteld.

Alle partijen zijn zelf verantwoordelijk voor de inrichting van het door hun gebruikte gebouwdeel. Gekozen is om de gebouwonderdelen, die gezamenlijk gebruikt worden en/of bij alle partijen voorkomen, gelijktijdig uit te voeren.

De jaarlijkse kosten voortkomend uit het MJOP maken onderdeel uit van de begroting van de VVE. In overeenstemming met deze begroting heeft Omgevingsdienst IJmond over 2018 een bedrag van € 9.345 hiervoor als last verantwoord. Deze kosten komen in de jaarrekening tot uitdrukking onder de huisvestingskosten.

Voor de eigen onderdelen vanuit het MOP heeft Omgevingsdienst IJmond vanaf boekjaar 2015 een voorziening groot onderhoud gevormd. De jaarlijkse dotatie ten laste van de voorziening bedraagt € 12.500. In 2019 actualiseert de gemeente Beverwijk, namens de VVE, het MOP.

2.2.3 Financiering

Wij hebben ultimo 2014 een treasurystatuut met daarin een treasurybeleid opgesteld.

Het treasurystatuut heeft tot doel een kader te scheppen waarbinnen de financiële continuïteit kan worden gewaarborgd van de Omgevingsdienst. Hiervoor zijn enkele doelstellingen opgesteld.

De Omgevingsdienst heeft de volgende treasurydoelstellingen geformuleerd:

1. Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities.
2. Het beschermen van vermogens- en (rente-)resultaten van de Omgevingsdienst tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's en kredietrisico's.
3. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
4. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet FIDO, de Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO), het besluit Leningsvoorwaarden Decentrale Overheden en de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.
5. Het realiseren van informatiestromen ter ondersteuning van de opstelling van het treasurybeleid, de uitvoering van het beleid en de verantwoording daarover.

In 2018 hebben wij de saldi op de betaalrekeningen actief bewaakt. Hierbij is het uitgangspunt het saldo op de betaalrekening zo laag mogelijk te houden. Met ingang van 2014 doet de ODIJ aan het verplichte Schatkistbankieren. Door het lage (geen) rente zijn gedurende 2018 geen deposito's in de schatkist afgesloten. Van toepassing zijnde wet- en regelgeving betreft de Wet financiering decentrale overheden (FIDO) en de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (RUDDO).

Lening
Ten behoeve van de nieuwbouw hebben wij een renteswap over een nominaal bedrag van € 3.700.000 bij de Rabobank afgesloten. De swap is afgesloten ter beperking van financiële risico's. Het betreft een renteruil waarbij de Omgevingsdienst met ingang van 1 januari 2012 4,69% over € 3.700.000 betaalt aan de Rabobank en de Rabobank de 3-maands-euribor rente aan de Omgevingsdienst betaalt over hetzelfde bedrag.
De Rabobank beschikte op het moment van afsluiting over een AAA-rating en per heden over een Aa3-rating (Moody). Hiermee wordt voldaan aan de betreffende minimumeis van de RUDDO. Naast de swap is een langlopende lening bij de BNG afgesloten op basis van de 3-maands-euribor rente plus een renteopslag van 32,5 basispunten, aflossingsvrij, ingaande per 4 januari 2016 en voor een periode van 4 jaar. De lening voldoet aan het Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden.

Ultimo 2018 is het totaal van het beschikbare vermogen en de langlopende geldlening circa € 116.000 hoger dan de totaal geactiveerde investeringen. Onze solvabiliteit (verhouding eigen vermogen / totaal vermogen) is ultimo 2018 5,6% (v.j. 6,1%). Dit betekent een daling ten opzichte van 2017 van 0,5%.

Bij het aantrekken van vreemd vermogen zijn in de Wet FIDO grenzen gesteld in hoeverre dit plaats mag vinden met kort vreemd vermogen en de mate waarin renterisico gelopen mag worden over de vaste schulden. De kasgeldlimiet ligt voor gemeenschappelijke regelingen op 8,2% en de renterisiconorm op 20% van de jaarbegroting met een minimumbedrag van € 2.500.000. De kasgeldlimiet is voor ons niet van belang omdat er geen kasgeldleningen zijn aangetrokken. Per 4 januari 2016 is de lening van de BNG voor 4 jaren geherfinancierd, waardoor per heden de minimum risiconorm volgens de Wet FIDO niet wordt overschreden.

2.2.4 Bedrijfsvoering

Wij hebben als doelstelling te blijven groeien naar een organisatie van professionals waarbij een optimale dienstverlening centraal staat. In 2018 is bij de bedrijfsvoering aandacht besteed aan:

OD 3.0

Eind 2015 is gestart met het strategietraject dat door Twynstra Gudde werd geadviseerd onder de noemer 'OD 3.0'. Inmiddels werkt de organisatie regio- en gebiedsgericht. De regio's betreffen Zaanstreek-Waterland, IJmond en Kennemerland. Voor de medewerkers van de dienst betekent dit een sterkere oriëntatie op een regio met de bijbehorende verbindingen richting de gemeenten en een grotere mate van zelforganisatie binnen de teams. De teamleiders krijgen binnen dit traject een andere functie en verantwoordelijkheden zijn lager in de organisatie komen te liggen. Dit traject loopt in ieder geval nog door tot 2021.

Formatie

Per november 2017 is een nieuwe groep junioren gestart. Zij hebben inmiddels allen de inhouse opleiding voltooid en zijn per heden allen nog werkzaam bij onze dienst. Daarnaast is de formatie toegenomen ten behoeve van de duurzaamheidsprojecten en bouw- en woningtoezicht.

Formatie	Realisatie 2018	Begroting na 1e wijziging 2018	Realisatie 2017
GR-formatie	60,0	58,2	57,3
Formatie overeenkomsten en (subsidie)projecten	32,6	25,5	28,2
Overheadformatie	21,6	21,3	21,3
Totaal formatie	**114,2**	**105,8**	**107,6**

Kantoorpanden
Binnen de kantoorpanden in Beverwijk en Wormer is gekozen voor een flexibel werkconcept. Daarnaast wordt nagenoeg volledig digitaal gewerkt en gearchiveerd. Het kantoorpand in Beverwijk is in eigendom en dat in Wormer wordt gehuurd.

2.2.5 Verbonden partijen

Wij zijn per 31 december 2018 primair verbonden aan onze deelnemende gemeenten: Beemster, Beverwijk, Edam-Volendam, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Uitgeest, Velsen, Waterland, Wormerland en Zandvoort en de Provincie Noord-Holland.

VVE Stationsplein
De Omgevingsdienst IJmond en de gemeente Beverwijk zijn gezamenlijk de eigenaren van het pand aan het Stationsplein 48, 48a en 48b. Conform de akte van splitsing is een VVE geformeerd. Het bestuur is tweeledig en bestaat uit een bestuurslid van Omgevingsdienst IJmond en een bestuurslid vanuit gemeente Beverwijk.
Voor beide partijen is sprake van financiële aansprakelijkheid. Indien de VVE haar verplichtingen niet nakomt, zal dit worden verhaald bij de eigenaren.

Gegevens over 2018 van de VVE:

a.	Naam en vestigingsplaats	VVE Stationsplein 48 te Beverwijk
b.	Openbaar belang dat wordt behartigd	Gezamenlijk onderhoud en beheer van het pand
c.	Verwachte omvang van de bekostiging in het begrotingsjaar	€ 52.000. Dit betreft de bijdrage in de vorm van servicekosten. Gemeente Beverwijk draagt over 2019 circa € 80.000 bij.
d.	Belang in de verbonden partij Het belang van Omgevingsdienst IJmond bestaat uit 3/16 deel, voor het overige deel is gemeente Beverwijk eigenaar. De stemverhouding is 50/50.	1-1-2018 en 31-12-2018: 3/16 deel
e.	Verwachte omvang van het EV	1-1-2018: € 23.000 31-12-2018: € 23.000
	Verwachte omvang van het VV Het VV bestaat per 31-12-2019 voor circa € 240.000 uit het reservefonds voor groot onderhoud.	1-1-2018: € 203.000 31-12-2018: € 251.000
f.	Omvang van het financiële resultaat	nihil
g.	Maatschappelijke risico's	De maatschappelijke risico's zijn nihil. De VVE is opgericht ten behoeve van het gezamenlijke onderhoud en beheer van het pand.

Gedurende het boekjaar 2018 hebben wij geen bestuurlijke en financiële belangen in andere partijen gehad.

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

3. Jaarrekening

3.1 Overzicht van baten en lasten programma Milieu en leefomgeving

Financiële begroting (incl. overhead)	Realisatie 2018	Begroting na 1e wijziging 2018	Realisatie 2017
BATEN			
GR-bijdragen deelnemers inclusief wabo-dec			
Gemeente Beemster	108.133	108.133	100.847
Gemeente Beverwijk	923.374	923.374	861.352
Gemeente Bloemendaal	88.480	88.480	55.007
Gemeente Edam-Volendam	152.121	152.121	94.572
Gemeente Haarlem	1.274.308	1.274.307	1.188.713
Gemeente Heemskerk	474.341	474.341	442.480
Gemeente Heemstede	88.480	88.480	55.007
Gemeente Landsmeer	53.960	53.960	33.507
Provincie Noord-Holland bodemtoezichttaken	200.947	200.947	187.448
Provincie Noord-Holland VTH plustaken bodem	632.021	632.021	589.545
Gemeente Oostzaan	49.279	49.279	30.636
Gemeente Purmerend	143.049	143.049	133.407
Gemeente Uitgeest	204.103	204.103	190.394
Gemeente Velsen	1.674.293	1.674.292	1.561.830
Gemeente Waterland	84.908	84.908	26.393
Gemeente Wormerland	109.825	109.825	68.277
Gemeente Zandvoort	106.810	106.810	66.403
GR-bijdragen deelnemers inclusief wabo	**6.368.429**	**6.368.430**	**5.685.818**
Financiële begroting (incl. overhead)	**Realisatie 2018**	**Begroting na 1e wijziging 2018**	**Realisatie 2017**
BATEN			
Dienstverleningsovereenkomsten, (subsidie)projecten en overige bijdragen			
Baten overeenkomsten en ov (subs)projecten	4.405.771	3.229.184	3.582.120
Overeenkomsten en (subsidie)projecten	**4.405.771**	**3.229.184**	**3.582.120**
Overige baten	26.195	17.000	76.640
Nagekomen baten	20.564	-	208.268
TOTAAL BATEN	**10.820.959**	**9.614.614**	**9.552.845**

Financiële begroting (incl. overhead)	Realisatie 2018	Begroting na 1e wijziging 2018	Realisatie 2017
LASTEN			
Personele lasten			
Salarissen en sociale lasten	7.982.032	7.487.863	7.413.872
Werving & personeelsbeleid	8.301	3.500	6.999
Inhuur derden	159.447	82.000	218.080
Scholing & employability	161.517	160.000	105.102
Overige personeelslasten	201.261	175.000	142.268
Subtotaal personele lasten	**8.512.558**	**7.908.363**	**7.886.321**
Kapitaalslasten			
Afschrijvingslast Gebouw	65.260	65.300	65.260
Afschrijvingslast Verbouwing & inventaris	82.840	79.400	72.937
Afschrijvingslast Vervoermiddelen	13.676	13.700	13.676
Afschrijvingslast ICT	94.964	98.600	97.063
Rentelast vaste schuld (aanschaf pand)	188.209	188.000	188.499
Overige rentelasten	-	500	-
Subtotaal kapitaalslasten	**444.950**	**445.500**	**437.436**
Overige bedrijfslasten			
PZ-zaken/ salarisadministratie	32.782	25.000	25.560
Organisatieontwikkeling	28.880	28.000	24.151
Accountants- en advieskosten	26.100	22.000	25.000
Huisvestingskosten	196.270	175.000	185.295
Facilitaire kosten	25.207	18.000	18.066
ICT-kosten	269.319	214.000	268.572
Handhavingskosten	17.057	14.000	13.415
Algemene kosten	255.315	271.000	288.810
Bankkosten	669	4.000	840
Subtotaal overige bedrijfslasten	**851.599**	**771.000**	**849.708**
Externe projectkosten	1.039.049	539.250	209.448
Nagekomen lasten	8.358	-	241.580
TOTAAL LASTEN	**10.856.513**	**9.435.113**	**9.624.494**

PROGRAMMA MILIEU EN LEEFOMGEVING	Realisatie 2018	Begroting na 1e wijziging 2018	Realisatie 2017
Totaal baten	10.820.959	9.614.614	9.552.845
Totaal directe lasten	8.035.723	6.895.828	6.819.531
Overhead	2.820.791	2.768.286	2.804.963
Saldo van baten en lasten	**35.553-**	**49.500-**	**71.648-**
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	46.065	49.500	85.064
Resultaat	**10.512**	**0**	**13.416**

3.2 Toelichting overzicht van baten en lasten

3.2.1 Toelichting gerealiseerde baten en lasten

Grondslagen van resultaatbepaling

Het overzicht van baten en lasten is opgesteld met in achtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording. De kosten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. Afschrijvingen geschieden tijdsevenredig, op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt evenredig afgeschreven.

Begrotingsrechtmatigheid

PROGRAMMA MILIEU EN LEEFOMGEVING	Realisatie 2018	Begroting na 1e wijziging 2018	Realisatie 2017
Totaal baten	10.820.959	9.614.614	9.552.845
Totaal directe lasten	8.035.723	6.895.828	6.819.531
Overhead	2.820.791	2.768.286	2.804.963
Saldo van baten en lasten	**35.553-**	**49.500-**	**71.648-**
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	46.065	49.500	85.064
Resultaat	**10.512**	**0**	**13.416**

De overschrijding van de totale baten in combinatie met de overschrijding van de begrote lasten ten opzichte van de begroting leidt conform de begroting per saldo tot een negatief saldo van baten en lasten. De baten zijn direct gerelateerd en passen binnen bestaand beleid. Na de begrote dotaties en vrijvallen van bestemmingsreserves resteert een positief saldo, waarvan voorgesteld wordt dit te retourneren aan de GR-deelnemers. In haar vergadering van 19 december 2018 heeft het algemeen bestuur de 1e (en laatste) begrotingswijziging 2018 vastgesteld. Het algemeen en dagelijks bestuur ontvangen iedere vier maanden een rapportage en zijn daarmee geïnformeerd over onder- en overschrijdingen. Het bestuur geeft hiermee ook zijn instemming met de overschrijdingen. Er zijn geen overschrijdingen op de lasten die op basis van de rechtmatigheidsregels als onrechtmatig gekwalificeerd kunnen worden. De posten in het overzicht van baten en lasten worden hierna toegelicht.

Overzicht incidentele baten en lasten

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	Realisatie 2018	Begroting na 1e wijziging 2018	Realisatie 2017
BATEN			
Ondersteuning Bonaire VTH	88.889	-	29.803
Bijdragen Omgevingswet 2-daagse	-	-	6.032
Inkoop eigen vermogen nieuwe GR-deelnemers	-	-	59.348
Vrijval voorziening personeel	-	-	124.400
Afrekening luchtkwaliteit voorgaande jaren	-	-	57.990
Detachering RWS	-	-	31.196
Duurzame Zeehavens	38.600	284.250	-
Beverwijk warmtenet	15.000	15.000	-
Heemskerk warmtenet	15.000	15.000	-
Gemeente Velsen uitvoering milieubeleidsplan	30.000	30.000	-
Gemeente Velsen duurzaam bouwen	12.500	12.500	-
Gemeente Velsen warmtenet	15.000	15.000	-
0,5 fte extra detachering Bloemendaal	32.946	-	-
Project dataloggers 2018 Zandvoort	18.925		
Onttrekking reserve transitie RUD jaarlijkse kosten	24.000	24.000	56.171
Onttrekking reserve visie luchtkwaliteit	3.565	7.000	4.375
Nagekomen baten oude projecten/reserveringen GB1680	12.193		
Totaal incidentele baten	**306.618**	**427.750**	**369.315**
LASTEN			
Inzet detachering RWS	-	-	24.050
Ondersteuning Bonaire VTH	88.889	-	13.945
Rechtzaak ivm bedrijfsvloer	-	-	6.520
Vakantiegeld mei-dec 2017 als last ipv NUBBV tgv IKB	-	-	214.659
Duurzame Zeehavens	38.600	284.250	-
Gemeente Beverwijk warmtenet	15.000	15.000	-
Gemeente Heemskerk warmtenet	15.000	15.000	-
Gemeente Velsen uitvoering milieubeleidsplan	30.000	30.000	-
Gemeente Velsen duurzaam bouwen	12.500	12.500	-
Gemeente Velsen warmtenet	15.000	15.000	-
Geluidskaart actualisatie	-	-	21.650
0,5 fte extra detachering Bloemendaal	32.946	-	
Project dataloggers 2018 Zandvoort	18.925		
ICT lasten transitie digitale checklisten	24.000	24.000	56.171
Uitvoering visie luchtkwaliteit	3.565	7.000	4.375
Totaal incidentele lasten	**294.425**	**427.750**	**341.370**
SALDO INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	**12.193**	**-**	**27.945**

Hierbij wordt de volgende toelichting gegeven:
In het overzicht van incidentele baten en lasten zijn alleen baten en lasten opgenomen, die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen, waarbij het gaat om eenmalige zaken, resultaten uit eenmalige bijzondere projecten. Bij de meeste opgenomen projecten is sprake van een meerjarige tijdelijke geldstroom, waarvan de eindigheid vastligt. De incidentele baten zijn in totaal hoger dan de incidentele lasten.

Resultaat projecten

Op de dienstverlening, buiten de takenpakketten in de GR om, wordt een positief resultaat gerealiseerd. De projectbaten zijn toegenomen ten opzichte van de begroting. Voorbeelden van niet-begrote dienstverlening betreffen de uitbreiding van dienstverlening voornamelijk in de regio's Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland, detacheringen t.b.v. deelnemers of andere organisatie, uitbreiding van bodemgelden van de provincie en de inzet op een implementatieproject voor Rijkswaterstaat op Bonaire. Het projectresultaat is lager dan de begroting en 2017. Er zijn relatief meer uren besteed door de start van een nieuwe groep junioren.

Overige opbrengsten

Conform 2017 zijn geen rentebaten begroot of ontvangen, vanwege de rentestand. Er is geen gebruik gemaakt van deposito's. De overige baten bestaan voor 2018 alleen uit de vergoeding voor de informatievoorziening aan makelaars is met € 26.195 hoger dan de begroting (€ 17.000). Met ingang van maart 2018 wordt voor de informatievoorziening aan bureaus ook een vergoeding gevraagd. Hierdoor is deze bate toegenomen.

Salarissen en sociale lasten

De totale salarissen en sociale lasten geven de kosten weer van het personeel dat in deze verantwoordingsperiode bij omgevingsdienst werkzaam is geweest, van zowel de kernformatie als de projectformatie. De kernformatie wordt ingezet om de uitvoeringsprogramma's voor de deelnemende gemeenten en de provincie uit te voeren. De salarissen en sociale lasten zijn hoger dan begroot, zowel ten gevolge van de CAO-stijging van het CAO-akkoord 2017-2019, als door de toegenomen formatie. De toegenomen formatie, betreft grotendeels een nieuw gestarte lichting junioren en wordt door de doorbelasting aan overeenkomsten en projecten gedekt. Deze CAO-stijging is door de 1e begrotingswijziging gedekt.

Overige personeelslasten

De post inhuur derden is hoger dan begroot. De posten betreffen onder andere juridische ondersteuning en ondersteuning in het kader van de transitie naar een zelfsturende organisatie. De overschrijding wordt gedekt door de stijging van de baten. Onder de post overige personeelslasten worden onder meer de lasten van vergoedingen, reiskosten en ziektekosten verantwoord. De overige personeelslasten vallen hoger uit dan begroot, doordat er door de toename van de formatie meer reis- en verblijfkosten zijn gedeclareerd, een preventief medisch onderzoek is gehouden onder de medewerkers en relatief veel jubilea waren in 2018.

Overige bedrijfslasten

Het totaal van de overige bedrijfslasten is, voor aftrek van de doorbelasting aan projecten, hoger dan de begroting. De voornaamste redenen hiervoor betreffen de stijgingen van de huisvestings- en de automatiseringslasten. De toename van de huisvestingslasten betreffen uiteenlopende diverse kleine posten, onder meer ten gevolge van de uitbreiding van de formatie. De automatiseringskosten zijn toegenomen door de uitbreiding van softwaresystemen, met name een bodeminformatiesysteem en een toename van het aantal licenties, wederom door de uitbreiding van de formatie.

Nagekomen baten en lasten

De nagekomen baten en lasten, welke niet worden begroot, zijn van geringe omvang in vergelijking met voorgaande jaren. De baten betreffen onder meer afrekeningen van relatief oudere verplichtingen, die lager zijn uitgevallen dan verwacht.

3.2.2 Overheadkosten

Specificatie Overhead	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Realisatie
	2018	2018	2017
Salarissen en sociale lasten	1.640.791	1.572.451	1.570.371
Overige personele lasten	186.530	147.175	160.866
Afschrijvingen	161.776	158.400	151.874
Rentelasten	188.209	188.500	188.499
ICT (afschrijving + overige)	148.547	144.760	152.238
Overige bedrijfslasten	494.937	557.000	581.136
Totaal	**2.820.791**	**2.768.286**	**2.804.983**

De berekening van zowel de overheadformatie, als de overheadkosten is conform de BBV-vernieuwingen. De verhouding overheadformatie ten opzichte van de totale formatie is 18,9%. Voor de salariskosten van de overheadformatie ten opzichte van die van de gehele formatie van de ODIJ komt dit neer op 20,6%. De stijging van de salariskosten over 2018 ten opzichte van 2017 en de begroting 2018 houdt verband met de absolute toename van de overheadformatie. Relatief gezien is de overheadformatie overigens gedaald. De stijging van de overige personele lasten wordt veroorzaakt door de inhuur van een HRM-adviseur vanwege een uitdiensttreding bij P&O en ten behoeve van ondersteuning van onze dienst bij de transitie naar een zelfsturende organisatie.

3.2.3 Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Omgevingsdienst IJmond. Het voor Omgevingsdienst toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000. Dit is het algemeen bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	**[L.A. Pannekeet]**
Functiegegevens	[Directeur]
Aanvang en einde functievervulling in 2018	[01/01] – [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	[1,0]
Dienstbetrekking?	[ja]
Bezoldiging 2018	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 120.852
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.831
Subtotaal	*€ 138.683*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 189.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging 2018	**€ 138.683**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2017	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	[01/01] – [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	[1,0]
Dienstbetrekking	[ja]
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 120.429
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.636
Subtotaal	*€ 137.066*
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 181.000
Totale bezoldiging 2017	**€ 137.066**

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
Gemeente Beverwijk – de heer T. de Rudder (tot juni 2018)	[LID AB en DB]
Gemeente Beverwijk – de heer H. Erol	[LID AB en DB]
Gemeente Velsen – de heer F. Bal	[LID AB en DB]
Gemeente Heemskerk – de heer F. Frowijn (tot juni 2018)	[LID AB en DB]
Gemeente Heemskerk – de heer G. de Vries	[LID AB en DB]
Gemeente Haarlem – mevrouw C.Y. Sikkema	[LID AB en DB]
Gemeente Wormerland – de heer J. Schalkwijk	[LID AB en DB]
Provincie Noord-Holland – de heer A. Tekin	[LID AB]
Gemeente Purmerend – de heer M.T.A. Hegger	[LID AB]
Gemeente Beemster – mevrouw A. Zeeman	[LID AB]
Gemeente Edam-Volendam – de heer W. Runderkamp	[LID AB]
Gemeente Landsmeer – de heer N. van Baarsen (tot juni 2018)	[LID AB]
Gemeente Landsmeer - mevrouw M. Elfferich	[LID AB]
Gemeente Waterland – mevrouw L. Bromet (tot juni 2018)	[LID AB]
Gemeente Waterland – mevrouw A.M.H. v.d. Weijenberg	[LID AB]
Gemeente Oostzaan – de heer R. Meerhof (tot juni 2018)	[LID AB]
Gemeente Oostzaan – mevrouw R. Dral	[LID AB]
Gemeente Uitgeest – de heer A.A. Tromp (tot juni 2018)	[LID AB]
Gemeente Uitgeest – de heer J. Brouwer	[LID AB]
Gemeente Bloemendaal – de heer R. Kruijswijk (tot juni 2018)	[LID AB]
Gemeente Bloemendaal - de heer H. Wijkhuisen	[LID AB]
Gemeente Heemstede – de heer S.M. Nieuwland (tot juni 2018)	[LID AB]
Gemeente Heemstede – mevrouw N.F. Mulder	[LID AB]
Gemeente Zandvoort – de heer G.J.W. Toonen (tot 6 juni 2018)	[LID AB]
Gemeente Zandvoort – mevrouw E. Verheij (tot 11 september 2018)	[LID AB]
Gemeente Zandvoort – de heer N. Meijer	[LID AB]

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

3.2.4 Belastingen

3.2.4.1 Omzetbelasting (BTW)

De omgevingsdienst is met ingang van 1 januari 2007 als een BTW-plichtige organisatie aangemerkt door de Belastingdienst. Hierdoor is een vereenvoudiging van de administratieve handelingen voor zowel ons als onze deelnemers gerealiseerd en efficiency in de administratie bewerkstelligd. In deze jaarrekening zijn alle baten en lasten exclusief BTW opgenomen. Doordat wij zelf BTW afdragen en verrekenen, wordt geen BTW doorgeschoven naar onze deelnemers in het kader van het BTW-Compensatiefonds.

3.2.4.2 Vennootschapsbelasting (Vpb)

Op basis van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen geldt per 1 januari 2016 belastingplicht voor overheidsondernemingen. Volgens deze wet moeten overheden die winst of structureel overschotten behalen met activiteiten die concurreren met de markt, in principe vennootschapsbelasting betalen. De Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden (SVLO) heeft met de belastingdienst een inschatting gemaakt van de gevolgen voor omgevingsdiensten. De uitkomsten zijn gepubliceerd in de vorm van onder meer een activiteitenlijst met wettelijke en plustaken waarvoor geen Vpb-plicht geldt. Ook wanneer de opbrengsten van de resterende commerciële activiteiten ten behoeve van niet-deelnemers niet meer dan kostendekkend zijn, geldt geen Vpb-plicht. De Omgevingsdienst IJmond heeft de adviezen van de SVLO opgevolgd. Ten aanzien van de activiteiten geldt dat er geen sprake is van een onderneming, dan wel dat de activiteiten zijn vrijgesteld. De omgevingsdienst zal geen fiscale administratie voeren, geen aangifte indienen en geen VPB hoeven afdragen.

3.3 Resultaatbestemming

Het overzicht van baten en lasten over 2018 toont een gerealiseerd resultaat van € 10.512 positief. Wij stellen voor dit resultaat over 2018 als volgt te bestemmen:

Voorstel resultaatbestemming		
Gerealiseerde resultaat	€	10.512
Dotatie Algemene Reserve	€	-
Te retourneren aan GR-deelnemers	**€**	**10.512**

Ultimo 2018 bedraagt de algemene reserve € 260.000 en het gerealiseerde resultaat 2018 € 10.512 positief. Bureau Twijnstra en Gudde heeft, op basis van de onderkende risico's, het benodigde weerstandsvermogen gesteld op € 260.563. Van het aanvullen van de algemene reserve is daarom geen sprake. Het (rest)bedrag van het gerealiseerde resultaat van € 10.512 zal worden geretourneerd aan de deelnemende gemeenten en de Provincie Noord-Holland, die deel uitmaken van de GR.

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

3.4 Financiële positie

ACTIVA		2018		2017
Vaste activa				
Materiële vaste activa				
Investeringen met een economisch nut	*4.234.087*		*4.465.325*	
		4.234.087		4.465.325
Totaal vaste activa		**4.234.087**		**4.465.325**
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	*1.327.911*		*2.636.594*	
Rekening-courantverhouding met het Rijk	*3.159.273*		*1.627.970*	
Overige vorderingen	*72.643*		*59.154*	
Overige uitzettingen	*0*		*404*	
		4.559.826		4.324.122
Liquide middelen				
Kassaldi	*482*		*879*	
Banksaldi	*234.475*		*254.759*	
		234.956		255.637
Overlopende activa				
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	*31.913*		*59.769*	
Overige nog te ontvangen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen				
		31.913		59.769
Totaal vlottende activa		**4.826.695**		**4.639.528**
TOTAAL GENERAAL		**9.060.782**		**9.104.853**

PASSIVA		2018		2017
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	*260.000*		*260.000*	
Bestemmingsreserves	*238.748*		*284.809*	
Gerealiseerde resultaat	*10.512*		*13.416*	
		509.260		558.225
Voorzieningen				
Onderhoud pand	*50.000*		*37.500*	
Personeel	*90.294*		*92.212*	
		140.294		129.712
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer				
Onderhandse leningen van:				
binnenlandse banken en overige financiële instellingen	*3.700.000*		*3.700.000*	
		3.700.000		3.700.000
Totaal vaste passiva		**4.349.554**		**4.387.937**
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
Overige schulden	*482.113*		*347.632*	
		482.113		347.632
Overlopende passiva				
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	*1.200.179*		*777.491*	
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	*3.028.936*		*3.591.793*	
		4.229.115		4.369.284
Totaal vlottende passiva		**4.711.228**		**4.716.916**
TOTAAL GENERAAL		**9.060.782**		**9.104.853**

3.4.1 Toelichting balans

Waarderingsgrondslagen

De balans is opgesteld met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs en verminderd met een lineaire afschrijving, berekend op basis van een percentage van de aanschafwaarde. Dit percentage is gebaseerd op de verwachte gemiddelde levensduur van de activa. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

• appartementsrecht en parkeervergunningen	niet van toepassing
• bedrijfsgebouwen	50 jaar
• vaste inrichting en warmtekoudeopslag-installatie	15 jaar
• overige inrichting	5 of 10 jaar
• hard- en software	3,5 of 5 jaar
• telecommunicatieapparatuur (onder hard- en software)	10 jaar
• mobiele telefoons (onder hard- en software)	3,5 jaar
• vervoermiddelen	5 jaar

De Omgevingsdienst IJmond is van zowel het bedrijfsgebouw als de betreffende grond geen eigenaar. Gemeente Beverwijk heeft ons ondererfpacht van de grond en een recht van appartement geleverd. Dit betreft een exclusief gebruiksrecht van het appartement en het medegebruiksrecht van de gemeenschappelijke gedeelten. In 2011 is een splitsingsakte opgesteld en een vereniging van eigenaren opgericht. In 2013 heeft gemeente Beverwijk ons 20 parkeervergunningen voor onbepaalde tijd geleverd, waarover wij niet afschrijven. De activeringsgrens voor aanschaffingen bedraagt € 1.000.

Financiële instrumenten

Met betrekking tot de financiële instrumenten wordt kostprijs hedge accounting toegepast. Voor zover sprake is van een effectieve hedge wordt het instrument gewaardeerd tegen kostprijs, zijnde nihil.

OHW- projecten en ontvangen voorschotten voor specifieke uitkeringen

Waardering vindt plaats op basis van aan deze projecten bestede kosten. Indien van toepassing, wordt een voorziening voor verwachte verliezen in mindering gebracht. De op 31 december gedeclareerde termijnen zijn in mindering gebracht op het OHW. Ontvangen voorschotten voor specifieke uitkeringen zijn onder de overlopende passiva opgenomen.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover rekening houdend met mogelijke oninbaarheid op basis van individuele beoordeling.

Overige activa en passiva

Alle overige posten in de balans worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Toelichting per balanspost

ACTIVA
Vaste activa

Investeringen met een economisch nut

	Grond	Gebouw	Vaste en overige inrichting	Vervoer-middelen	Overige materiële vaste activa: hard- en software	**Totaal**
Boekwaarden 1/1	143.755	3.374.313	648.500	27.295	271.463	**4.465.326**
Investeringen	-	-	8.857		32.689	**41.546**
Desinvesteringen	-	-	-		-	**0**
Afschrijvingen	-	65.260	87.186	13.676	106.662	**272.784**
Bijdragen van derden	-	-	-		-	**0**
Boekwaarden 31/12	143.755	3.309.053	570.171	13.619	197.490	**4.234.087**

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	2018	**2017**
Vorderingen op openbare lichamen	*1.327.911*	*2.636.594*
Rekening-courantverhouding met het Rijk	*3.159.273*	*1.627.970*

a. Het drempelbedrag voor middelen die buiten 's Rijks schatkist mogen worden gehouden bedraagt voor 2018 € 250.000.
b. Per kwartaal van 2018 betrof dit gemiddeld:

1e kwartaal	223.142
2e kwartaal	192.389
3e kwartaal	187.056
4e kwartaal	214.303
gemiddeld 2018	204.223

Het bedrag van de RC-verhouding met het Rijk bestaat uit de ontvangen voorschotten van subsidieprojecten en doeluitkeringen, het totaal aan reserves en voorzieningen en nog te betalen bedragen. In 2017 was sprake van een eenmalige verlaging van het saldo door een doobetaling van € 3,5 mln. inzake de Velsertraverse.

In verband met de lage rente gedurende 2018, zijn geen deposito's afgesloten.

Overige vorderingen	*72.643*	*59.154*
Deze post wordt als volgt onderverdeeld:		
Overige debiteuren	72.643	13.293
Overige vorderingen	0	45.861

Inventarisatie van o.m. de ouderdom en het risicoprofiel van de debiteurensaldi per 31-12-2018 heeft geen anleiding gegeven tot het vormen van een voorziening dubieuze debiteuren.

Overige uitzettingen	*0*	*404*
De overige uitzettingen bestaan uit:		
Te vorderen bijdragen fietsenplan	0	404

Liquide middelen

	2018	**2017**
Kassaldi	*482*	*879*
Banksaldi	*234.475*	*254.759*
Deze post wordt als volgt onderverdeeld:		
1) Rekening courant Rabobank	50.666	54.662
2) Rekening-courant BNG	183.809	199.597
3) Kruispost LM	0	500

Overlopende activa

	2018	2017
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	*31.913*	*48.615*

	Saldo 1-1	Toe-voegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12
Externe veiligheid (IOV) 2017	12.783	-	12.783	-
Externe veiligheid (IOV) 2018	-	120.000	96.000	24.000
Duurzaamheidsprojecten 'samen sterk, samen duurzaam'	35.832	27.919-		7.913
Totaal	**48.615**	**92.081**	**108.783**	**31.913**

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen

	2018	2017
Algemene reserve	*260.000*	*260.000*

	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging	Onttrekking	Resultaat-bestemming 2016	Retournering gemeenten	Boekwaarde 31-12-2017
Algemene reserve	260.000	-	-	-	13.416	260.000

	2018	2017
Bestemmingsreserves	*238.748*	*284.813*

	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging	Onttrekking	Resultaat-bestemming 2017	Retournering gemeenten	Boekwaarde 31-12-2018
Nieuwbouw	174.642	-	18.500	-	-	*156.142*
Visie luchtkwaliteit	15.760	-	3.565	-	-	*12.195*
Transitie RUD	94.411	-	24.000	-	-	*70.411*
TOTAAL	*284.813*	-	*46.065*	-	-	*238.748*

Nieuwbouw

De reserve is gevormd ten behoeve van niet-begrote of tegenvallende kosten volgend uit de nieuwbouw, zoals de BDB-index, de warmtekoude-opslag, extra investeringen werkplekken, zonnepanelen, extra afschrijvingen oude inventaris en digitalisering van het archief. De onttrekking betreft deze onderdelen en is door het AB vastgesteld in de begroting 2018.

Visie Luchtkwaliteit

Over de recent vastgestelde visie luchtkwaliteit willen we gedurende de looptijd van de visie (2017 - 2021) middels een online magazine de visie en de voortgang van de uitvoering van de Visie, onder de aandacht brengen bij burgers en organisaties met als uitgangspunt elk halfjaar een update te verzorgen.
Het doel hiervan is om het onderwerp onder de aandacht te brengen bij verschillende doelgroepen en de mogelijkheid om maatregelen succesvol te introduceren.

Transitie RUD

De reserve is gevormd vanuit de eenmalige rijksbijdrage, ontvangen en doorgestort door zowel deelnemende als externe gemeenten, als tegemoetkoming in (een deel van) de eenmalige oprichtingskosten van de 'RUD IJmond/Waterland', betreffende ICT-investeringen en consultancy.

	2018	2017
Gerealiseerde resultaat	*10.512*	*13.416*

Voorzieningen

	2018	2017
Voorzieningen	*140.293*	*129.712*

	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2018
Onderhoud pand	37.500	12.500	-	-	*50.000*
Personeel	92.212	-	1.918	-	*90.294*
TOTAAL	*129.712*	*12.500*	*1.918*	-	*140.294*

Onderhoud pand
De voorziening voor het onderhoud van het pand is gevormd op basis van het meerjarenonderhoudsplan.

Personeel
Per 31-12-18 resteren op basis van de bekende gegevens nog verplichtingen t.a.v. een oud-medewerker.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen van:	**2018**	**2017**
binnenlandse banken en overige financiële instellingen	*3.700.000*	*3.700.000*

	Saldo 1-1	Aangetrok-ken	Aflossing	Saldo 31-12
Lening BNG	3.700.000			3.700.000

De rentelast van de BNG-lening voor 2018 bedraagt € 116

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	2018	**2017**
Overige schulden	*482.113*	*347.632*
Deze post wordt als volgt onderverdeeld:		
Crediteuren	462.309	252.941
Overige kortlopende schulden	19.804	94.691
De overige kortlopende schulden betreffen:		
Inschatting restant jaarverslag	10.000	10.000
Nog te betalen kosten	9.804	84.691

Overlopende passiva

	2018	**2017**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	*1.200.182*	*777.490*
De nog te betalen bedragen kunnen als volgt verdeeld worden:		
Te betalen loonbelasting	529.618	0
Te betalen BTW	591.797	570.246
Overigen	78.767	207.245

	2018	2017
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	*3.028.936*	*3.591.794*

Het verloop van de ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren wordt als volgt weergegeven:

	Saldo 1-1	Toe-voegingen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12
Mobiliteitsmanagement	1.495.208	98.642	703.698	890.152
Mobiliteitsfonds	397.596	417.000	205.000	609.596
ISV Velsen	22.426	-	10.734	11.692
ISV Beverwijk	212.800	-	111.468	101.332
ISV Heemskerk	58.111	52.647-	3.369	2.095
ISV Strabis deelnemende gemeenten	15.672	-	5.429	10.243
DE-pakket	2.822	-	-	2.822
Duurzaamheidsprogramma Uitgeest	-	160.000	56.477	103.523
Energie-akk IJmond +Bouwloket+Stim DI part	3.497	-	415	3.082
Energie-akk IJmond diverse projecten	271.597	332.927	401.433	203.091
Duurzame Zeehavens	303.868	484	38.600	265.752
Greenbizz Beverwijk	8.336	-	-	8.336
Meetnet	31.667-	77.484	75.000	29.184-
Luchtkwaliteit diversen	-	12.938	-	12.937
Toezicht energiebesparing	35.352	13.801	7.500	41.652
BSBM- opleiding	12.535	-	-	12.535
Schadevergoeding Min. VROM LPG-station	2.975	-	-	2.975
Eenmalige bijdrage VTH	47.293	-	4.385	42.908
Bodembijdrage PNH tot Omgevingswet	227.437	176.308	172.572	231.173
EED richtlijn	122.198	33.445	33.057	122.586
Synchronisatie BIS	20.402	-	11.698	8.704
Bodemkwaliteitskaart	100.463	-	11.400	89.063
Externe veiligheid (IOV)- opleidingsbudget	22.819	9.945	9.945	22.819
Duurzame initiatieven	416	-	-	416
Voorbereiding geluidsaneringen	234.874	21.600	12.766	243.708
NME-centrum Dierendorp H'kerk	8	48.156	41.701	6.462
NME-centrum De Baak B'wijk	4.551	48.156	44.241	8.466
Totaal	**3.591.794**	**1.398.239**	**1.960.888**	**3.028.936**

3.4.2 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Financiering huisvesting
Begin januari 2016 heeft Omgevingsdienst IJmond met de BNG een lening afgesloten van € 3.700.000 tegen een basisrente van 3-maands euribor ten behoeve van de financiering van het kantoorpand. Hier bovenop berekent de BNG een opslag van 32,5 basispunten (0,325%). De lening is op 4 januari 2016 verstrekt. Deze lening staat tegenover de in 2008 afgesloten renteswap van € 3.700.000 met de Rabobank. Hierdoor is sprake van een effectieve hedge. Wij betalen aan de Rabobank een vaste rente van 4,69% en ontvangen van Rabobank de 3-maands euribor. Per 31 december 2018 was de marktwaarde van de met de Rabobank afgesloten swap met een bedrag van -€ 594.056 minder negatief dan het afgesproken bedrag met de Rabobank van € 1.500.000 en minder negatief dan de waarde per 31 december 2017 van -€ 739.723. De negatieve waarde heeft te maken met de zeer lage rentestand. De Rabobank kan, gelet op hun algemene voorwaarden, de Omgevingsdienst om extra dekking verzoeken. Aangezien de negatieve waarde van de renteswap door de afnemende looptijd van de renteswap steeds minder negatief wordt en de Omgevingsdienst de renteverplichtingen jaarlijks begroot en tijdig voldoet, wordt dit risico steeds kleiner. De rentelast van de financiering komt voor 2018 per saldo op € 188.209.

Leasecontract printers en copiers
Voor de printer/copiers van Omgevingsdienst IJmond en vestiging Waterland is per 30 augustus 2016 een leasecontract gesloten voor 60 maanden (5 jaar). Ultimo 2018 bedraagt de resterende looptijd 32 maanden. De hieruit voortvloeiende verplichting bedraagt per ultimo 2018 nog € 32.416.

Contract mobiele telefonie en vaste datalijnen
Ultimo december 2017 en februari 2018 zijn een tweetal contracten afgesloten voor mobiele telefonie alsmede vaste datalijnen. Beide contracten hebben een looptijd van 60 maanden. De hieruit voortvloeiende verplichting bedraag per ultimo 2018 € 68.844.

Restverlof
Het restantverlof van alle medewerkers is ultimo 2018 gekwantificeerd op basis van het gemiddelde uurtarief aan loonkosten van € 43,68. Het totaal aan restverlof bedraagt 8.281 uur. Hieruit volgt een niet uit de balans blijkende verplichting van € 361.732.

Personele verplichtingen

Voor medewerkers met een vaste of tijdelijke dienstbetrekking, waarvan het contract na balansdatum niet verlengd wordt, zijn wij verantwoordelijk voor de vergoeding van de WW-uitkeringen. Dit zal maximaal voor een vooraf vastgestelde periode gelden, dan wel tot het moment dat met een nieuwe arbeidsbetrekking wordt begonnen. Gezien de huidige ontwikkelingen, onder meer de groei van de organisatie en toename van het personeelsbestand, kunnen dergelijke situaties zich voordoen. De omvang van de verplichting is op dit moment nog niet redelijkerwijs te schatten, daarom is de post pro memorie opgenomen.

Recapitulatie niet uit de balans blijkende verplichtingen 2018:

Niet uit de balans blijkende verplichtingen:	
BNG	€ 188.400
Leascontract printer/ copiers	€ 32.416
Mobiele telefonie en vaste datalijnen	€ 68.844
Uit te betalen restantverlof ODIJ	€ 361.732
Personele verplichtingen	PM
Totaal	€ 651.392

In totaal resulteert ultimo 2018 een bedrag van € 651.392 aan verplichtingen. Uit hoofde van de gemeenschappelijke regeling staan de deelnemende gemeenten garant voor deze lopende verplichtingen.

3.4.3 Investeringen

De ODIJ doet geen investeringen met maatschappelijk nut. Alle investeringen zijn van economisch nut.

Verbouwing en inventaris

In 2018 is nagenoeg alleen in een nieuwe vaatwasser en frankeermachine geïnvesteerd.

Automatisering

In 2018 is met name geïnvesteerd in een virtuele server, de verplichte koppeling ten aanzien van ons zaaksysteem met verbonden partijen, een digitaal factuurverwerkingssysteem en verbeteringen van ons digitale archiefsysteem.

3.4.4 EMU-saldo

Decentrale overheden dienen inzicht te geven in de berekening van hun aandeel in het EMU-saldo van Nederland. Deze informatie wordt aangeleverd bij het CBS. Onder gemeenschappelijke regelingen vindt een steekproef plaats, wanneer deze een exploitatie van € 20 mln of hoger hebben. De ODIJ valt derhalve niet in de steekproef. Het EMU-saldo dient echter wel in de begroting opgenomen te worden. Het EMU-saldo is het totaal van inkomsten minus uitgaven. De categorieën die van invloed zijn, doch niet voorkomen bij de ODIJ, zijn niet in de tabel opgenomen.

EMU-saldo	Realisatie	Begroting na 1e wijziging	Realisatie
	2018	2018	2017
Exploitatiesaldo	35.553-	49.500-	71.648-
+ afschrijvingen	256.740	257.000	248.937
+ dotatie voorzieningen	12.500	12.500	12.500
- onttrekking voorzieningen	1.918	6.000	135.458
- onttrekking reserves	46.065	49.500	85.064
EMU-saldo	**185.704**	**164.500**	**30.734-**

3.5 SiSa-bijlage specifieke uitkeringen

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019							
E27B	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)** **Provinciale beschikking en/of verordening** **Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E27B / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E27B / 03*	**Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen** **Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen** *Aard controle R* *Indicatornummer: E27B / 04*	**Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen** **Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen** *Aard controle R* *Indicatornummer: E27B / 05*	
	1	724043/739062	€ 596.237	€ 1.149.743	€ 0	€ 0	
	2						
		Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B/ 06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 07*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 09*	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 10*	
	1	724043/739062	€ 2.857.539	€ 3.411.046	Project loopt door in 2019.	Nee	
	2						

E3	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 01*	Besteding (jaar T) van rijksmiddele **In euro's** Waarde in hele euro's invullen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 04*	Correctie over besteding t/m jaar T *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 06*
	1	lenM/ BSK-2017/265597	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	2						
		Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 08*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 09*	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 10*	Correctie over besteding kosten ProRail t/m jaar T *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 11*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 12*
	1	lenM/ BSK-2017/265597	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
	2						

3.6 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Provincie Noord-Holland

Interim-Statencommissie

Dossiernummer	391
Extern Zaak ID	805589
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 juni 2019
Agendapunt	6.b
Omschrijving	Milieu: Voordracht OD NZKG; zienswijze begroting 2020
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2019
Interim-Statencommissie	**24 juni 2019**
PS-vergadering	8 juli 2019

Toelichting

De begroting 2020 en de jaarstukken 2018 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied worden aan PS toegezonden zodat PS een zienswijze op de stukken kunnen geven.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. A.W. Voordenhout
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235143137
voordenhouta@noord-holland.nl

Verzenddatum

22 MEI 2019

Kenmerk
805589/1213961

Uw kenmerk

Betreft: zienswijze begroting 2020 OD NZKG

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de begroting 2020 en de jaarstukken 2018 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

Tevens ontvangt u ter informatie een overzicht van actuele ontwikkelingen bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

4 bijlage(n)

voordracht

begroting 2020

jaarstukken 2018

info OD Noordzeekanaalgebied

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

OMGEVINGSDIENST NOORDZEEKANAALGEBIED

PrestatieGericht Financieren
Op 15 maart 2019 heeft het algemeen bestuur van Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied de validatie van de systematiek van PrestatieGericht Financieren (PGF) akkoord bevonden en afgerond. Met afronding van dit traject is een belangrijke stap gezet in een toekomstbestendige, transparante en stabiele wijze van financiering van de werkzaamheden van ODNZKG. De verwachting is dat met deze wijze van financieren grote uitschieters in de bijdrage aan ODNZKG verleden tijd zijn, behoudens nieuwe ambities en wettelijke verplichtingen en ontwikkelingen.

Ontwikkelingen wet- en regelgeving
ODNZKG is druk doende met de voorbereiding op de aanstaande Omgevingswet door onder meer de opleiding van medewerkers en deelname aan pilots. In de dienstverlening naar burgers en bedrijven worden de dienstverleningsconcepten gebruikt zoals onder de Omgevingswet ontwikkeld. Daarnaast wordt een praktijkproef uitgevoerd met de koppeling van de eigen systemen van de OD aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet, het landelijk systeem waar straks alle data met betrekking tot de fysieke leefomgeving in om gaat. Dit laatste past in het steeds meer informatiegestuurd/datagedreven werken door ODNZKG.

De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen hangt nog steeds boven de markt en kan grote impact hebben op de uitvoering van ODNZKG. Dit beeld moet in 2019 duidelijk gaan worden, zodat hierop geanticipeerd kan worden richting 2021, het verwachte jaar van inwerkingtreding van het wetsvoorstel.

Zichtbaarheid en communicatie
Met het oog op de toenemende informatiebehoefte over en aandacht vanuit de media en inwoners voor de dossiers die bij ODNZKG spelen zet de dienst de komende tijd in op een betere zichtbaarheid en communicatie richting de omgeving. Dit moet eraan bijdragen dat informatie sneller, simpeler en doeltreffender bij die doelgroep terecht komt die behoefte heeft aan informatie, uiteraard met inachtneming van de wettelijke waarborgen daaromtrent.

Arbeidsmarkt
Landelijk speelt voor de omgevingsdiensten het probleem van krapte op de arbeidsmarkt, specifiek met betrekking tot vakspecialisten op de diverse milieuthema's (lucht, geluid, externe veiligheid). ODNZKG probeert op diverse manieren toch voldoende en voldoende gekwalificeerd personeel aan te trekken door uitgekiende wervingscampagnes en interne opleiding van medewerkers via bijvoorbeeld technische traineeships.

OD NZKG+
Eind 2018 en begin 2019 is in opdracht van de besturen van de provincie Noord-Holland, de Omgevingsdienst IJmond en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, door een externe partij, verkend wat het vervolg van het Bestuurlijk Akkoord uit 2012 kan zijn. Op basis van deze verkenning wordt door de drie opdrachtgevers gezamenlijk een vervolgopdracht uitgewerkt voor beide OD-directeuren om een stevige toekomstbestendige stap te zetten in het werken als één overheid rondom de natte as van het Noordzeekanaalgebied.

Provincie Noord-Holland

2019

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 21 mei 2019

Onderwerp: Zienswijze op de ontwerpbegroting 2020 en de jaarstukken 2018 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Kenmerk: 805589/1213961

Bijlagen:
1. Ontwerpbegroting 2020
2. Jaarstukken 2018

1. Inleiding

Op 15 maart 2019 is door het Dagelijks Bestuur (DB) van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (hierna: OD NZKG) ingestemd met de ontwerpbegroting 2020 en de jaarstukken 2018. Wij ontvingen het verzoek deze documenten door te zenden aan uw Staten voor eventuele zienswijzen.

Provinciale Staten hebben in de gemeenschappelijke regeling OD NZKG een kaderstellende en controlerende rol. Vanuit die verantwoordelijkheid kunnen Provinciale Staten een zienswijze kenbaar maken aan het DB van de OD NZKG. Op grond van artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 50 van de Gemeenschappelijke Regeling OD NZKG worden de gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemende gemeenten en provincie in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze kenbaar te maken over de ontwerpbegroting 2020 en de jaarstukken 2018 van de OD NZKG.

De ontvangen zienswijzen worden in het DB besproken en van een reactie voorzien. Het DB biedt de (eventueel gewijzigde) stukken vervolgens ter vaststelling aan het Algemeen Bestuur van de OD NZKG aan.

Ontwerpbegroting 2020

Uit de meerjarenbegroting 2020-2023 blijkt een bijdrage van de Provincie Noord-Holland aan de OD NZKG voor 2020 ten bedrage van € 14,4 miljoen.
In de tussen provincie en OD NZKG te sluiten Uitvoeringsovereenkomst 2020 zal de exacte bijdrage wordt vastgelegd, rekening houdend met de werkzaamheden in 2020 en eventueel gewijzigde of aanvullende volumes en ambities. Na afloop van het jaar zal uiteindelijk conform de systematiek worden afgerekend op basis van daadwerkelijk geleverde diensten, producten en uren.

In de meerjarenbegroting 2020-2023 is rekening gehouden met de PGF systematiek (Prestatie gerichte financiering) zoals die de afgelopen twee jaar is uitgewerkt en gevalideerd door de OD NZKG en haar deelnemers.
Ook zijn de hogere loonkosten verwerkt op basis van de recent gesloten CAO provincies (die door de OD NZKG wordt gevolgd).

De hogere personeelslasten voor het jaar 2019 worden ten laste gebracht van het resultaat, zonder aanpassing van het tarief. Daarmee daalt de algemene reserve.
Desondanks blijft het weerstandsvermogen van de OD NZKG ook na deze daling van het eigen vermogen voor de jaren 2020-2023 op voldoende niveau.

Vanaf 2020 worden de hogere personeelslasten wel in het tarief opgenomen. Er wordt één gemiddeld tarief gehanteerd, conform de PGF werkwijze. Het gemiddelde tarief voor 2020 bedraagt € 99,46.

Jaarstukken 2018

Het gerealiseerde resultaat over het boekjaar 2018 is nihil, waarin begrepen een onttrekking aan de algemene reserve van € 46.000.
Er is ultimo 2018 voldoende weerstandsvermogen.

2. Zienswijze op de ontwerpbegroting 2020 en de jaarstukken 2018

Aangezien er geen inhoudelijke opmerkingen zijn bij de ontwerpbegroting 2020 en de jaarstukken 2018 stellen wij u voor om de OD NZKG te berichten dat er geen zienswijze wordt ingediend.

3. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. ….

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 21 mei 2019;

besluiten:

1. Geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze op de ontwerpbegroting 2020 en de jaarstukken 2018 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied in te dienen.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Meerjarenbegroting 2020-2023

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

15 maart 2019

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Inhoud

1	**Inleiding**	**4**
2	**Ontwikkelingen**	**6**
2.1	Ontwikkeling omzet	10
2.2	Tariefontwikkeling OD NZKG	10
3	**Programmabegroting 2020**	**12**
3.1	Programma Bouw	14
3.2	Programma Bodem	16
3.3	Programma Milieu/BRZO	17
3.4	Programma Randvoorwaardelijk	19
3.5	Programma Bedrijfsvoering (incl. management)	21
4.	**Financiële begroting**	**24**
4.1	Resultaatmodel	24
4.2	Uitgangspunten voor de raming Begroting OD NZKG 2020-2023	25
4.3	Toelichting bij de meerjarenraming en financiële positie	26
5.	**Verplichte paragrafen BBV**	**27**
5.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	27
5.2	Onderhoud kapitaalgoederen	32
5.3	Financiering	33
5.4	Bedrijfsvoering	34
6.	**Bijlagen**	**36**
6.1	Resultaatmodel per programma en taakveld de baten en lasten	36
6.2	Uitvoeringsovereenkomsten per deelnemer	37
6.3	Kosten per uur, Capaciteit in uren en FTE's	38
6.4	Meerjarig overzicht van de risico's	39
6.5	Overzicht rente, afschrijvingen, EMU saldo en Vennootschapsbelasting	41
6.6	Geprognotiseerde balans	42
6.7	Verklaring kengetallen	44

Omgevingsdienst noordzeekanaalgebied

1 Inleiding

Voor u ligt de meerjarenbegroting 2020-2023 van de Omgevingsdienst NZKG (OD NZKG). Na vaststelling door het Algemeen Bestuur zal de meerjarenbegroting voor 15 juli 2019 worden aangeboden aan de toezichthouder en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Vanaf 1 januari 2017 is prestatiegerichte financiering ingevoerd. Voor de bekostiging op basis van geleverde prestaties en afgenomen producten zijn bij de invoering van de systematiek kengetallen opgebouwd en werkpakketten omschreven. Voor definitieve invoering van de Prestatiegerichte Financieringsmethodiek (PGF methodiek) is bestuurlijk vastgesteld dat gedurende twee jaar (2017-2018) de kengetallen in relatie tot het uniforme uitvoeringsniveau en de daaraan gerelateerde uren/kosten worden gevalideerd. In het Dagelijks Bestuur van 15 maart 2019 ligt de Jaarrekening 2018, de Meerjarenbegroting 2020-2023 en het voorstel tot definitieve invoering van de PGF methodiek voor ter besluitvorming. Aansluitend aan het Dagelijks Bestuur wordt het voorstel tot definitieve invoering van de PGF methodiek aan het Algemeen Bestuur voorgelegd. In dit voorstel tot definitieve invoering worden een aantal wijzigingen voorgesteld. In het Dagelijks Bestuur van 25 januari jl. is afgesproken om de Meerjarenbegroting 2020-2023 conform de voorgestelde wijzigingen in de methodiek vorm te geven.

Leeswijzer

Als eerste wordt in hoofdstuk 2 een overzicht gegeven van de ontwikkelingen die relevant zijn voor de OD NZKG. De begroting is opgesteld in programma's. Een programmabegroting voldoet aan het Besluit Begroting en Verantwoorden (BBV). Per programma laten we zien wat de baten en lasten zijn, wat we willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat het mag kosten. De programma's die we onderscheiden zijn: Bodem, Bouw, Milieu/BRZO, Randvoorwaardelijk en Bedrijfsvoering. In hoofdstuk 3 vindt u deze opzet terug. De uitvoeringsovereenkomsten (UVO) van 2019 zijn vertaald naar uren inzet per programma. Per programma laten we zien wat de hoeveelheden werk zijn verdeeld in outputproducten, regieproducten en het maatwerk. Voor het randvoorwaardelijke pakket gaat het om procesondersteuning en overige randvoorwaardelijke producten.

Hoofdstuk 4 bevat de financiële begroting met een toelichting over de uitgangspunten. Daarin maken we voor het eerst ook in het begrotingsjaar het onderscheid in baten en lasten zichtbaar. In hoofdstuk 5 zijn de verplichte BBV paragrafen opgenomen. In de bijlage 6.1 zijn ook de BBV-taakvelden weergegeven.

2 Ontwikkelingen

Wat we op de inhoud doen ligt voor een groot deel vast vanuit wet, regelgeving en beleidsdoelstellingen van onze opdrachtgevers. Daarop blijft onze inzet uiteraard gericht. De maatschappelijke trends, wettelijke ontwikkelingen, de bestuurlijke ambities en problemen, risico's en opgaven in ons werkgebied leiden ook tot verschuivingen voor ons werk en onze focus. Dit vertaalt zich in onze opgave voor de komende jaren.

In de afgelopen jaren is het werkpakket van de OD NZKG met 20% gestegen en een efficiency gerealiseerd van bijna 10%. We zijn gestart als uitvoeringsorganisatie die zich grotendeels als backoffice heeft ingericht. In de afgelopen jaren zien we vanuit de omgeving een veranderende behoefte ontstaan op het gebied van profilering en dienstverlening van de Omgevingsdienst. Deze behoefte, die deels ook wordt vertaald in de nieuwe Omgevingswet, vraagt om een gezamenlijke heroriëntatie op het gebied van profilering en dienstverlening. Het op peil houden van onze kennis en ervaring en het innoveren op de inhoudelijke speerpunten en opgaves in het omgevingsdomein zal ook voor de komende jaren vragen om een goede strategische personeelsplanning en innovatieve maatregelen om kennis te behouden en binnen te halen, waarbij de effecten op de capaciteit als gevolg van de veranderende wetgeving ook een belangrijke rol spelen. Met al deze factoren is het begrotingsjaar 2020 een spannend jaar voor de Omgevingsdienst.

Inhoudelijke speerpunten/opgave in het Omgevingsdomein

- Vernieuwing werkveld Vergunningen, Toezicht en Handhaving
- Verdichting, grote druk (woning)bouwopgave in de regio, transformatie bedrijfsterreinen en kantoorgebouwen,
- Circulaire economie,
- Klimaat en energietransitie.

Onze regio kenmerkt zich al lang door de dichtheid en intensiteit van economische en industriële activiteiten in een dichtbevolkt verstedelijkt gebied. Dat zal in de komende decennia alleen nog maar toenemen. Economische ontwikkeling binnen de beschikbare milieuruimte, en het bewaren van kwaliteit van de leefomgeving zullen steeds weer voor dilemma's zorgen waarvoor naar onze OD NZKG zal worden gekeken voor bruikbare oplossingen.

De klimaatveranderingen nopen niet alleen tot initiatieven in duurzaamheid, circulair en energie, maar hebben ook effecten op de veiligheid en stabiliteit van bestaande bouwwerken. De thema's hangen vaak onderling sterk samen, en soms kunnen de doelstellingen in het ene thema spanning opleveren met andere omgevingsdoelstellingen (denk aan veiligheid).
Dit zijn thema's waarvan nog lastig is om de impact en omvang te overzien. Juist daarom kan de OD NZKG door onze unieke combinatie van taken, kennis en expertise, onze ervaring met risico-aanpak een verschil maken. Door de inzet van vergunningverlening, toezicht en handhaving, liefst ook integraal en in samenhang. Door meer kennis te op te bouwen, mee te denken met en te adviseren aan beleidsmakers en regelgevers bij onze opdrachtgevende gemeenten, provincies en rijk.

Ontwikkelingen wet- en regelgeving

Omgevingswet
Op het gebied van wetgeving verandert de komende jaren veel aan de wijze waarop we nu ons werk doen. De Omgevingswet heeft voor de OD en voor onze opdrachtgevers grote impact. Met alle opdrachtgevers is al sprake van samenwerking op het gebied van de Omgevingswet. Dit betreft advisering op omgevingsvisies, omgevingsplannen, omgevingsverordening of de deelname aan pilots. Door het inzetten van een omgevingsadviseur vanuit de OD NZKG kan de OD NZKG de expertise op de juiste momenten inzetten en met de opdrachtgever meedenken bij het realiseren van de gebiedsopgave.

In 2019 zijn we gestart met het opleiden van alle medewerkers door kennistrainingen en casuïstiek besprekingen. Uitgangspunt is dat de opleidingen zoveel mogelijk worden verzorgd door onze eigen medewerkers. Dit doen wij om te zorgen dat alle kennis die we opdoen bij het voorbereiden van de opleidingen en het uitwerken van de casuïstiek ook behouden blijft voor onze organisatie en onze opdrachtgevers.

De voorbereiding op het digitale stelsel Omgevingswet (DSO), waarbij we in 2019 gaan testen met een praktijkproef om ons zaaksysteem te koppelen met het DSO, de opleiding en training van medewerkers, processen en producten voorbereiden op de Omgevingswet doet de OD NZKG voor alle opdrachtgevers. Deze inspanning maakt dan ook onderdeel uit van het randvoorwaardelijk pakket, dan wel wordt bekostigd uit de reserve Omgevingswet die is ingesteld vanuit het rekeningresultaat 2017.

Wet Kwaliteitsborging (WKB) voor het bouwen

Dit wetsvoorstel regelt de invoering van een nieuw stelsel van kwaliteitsborging voor het bouwen. Hiermee wordt de positie van de particuliere en de zakelijke bouwconsument versterkt. Door de toenemende complexiteit in de bouw is herziening van het huidige stelsel van kwaliteitsborging noodzakelijk. Het wetsvoorstel is nog aangehouden door de Eerste Kamer. Met een aantal aanpassingen, waarbij de rol van de overheid op het toezien op de kwaliteit weer beter geborgd is, is de verwachting dat het wetsvoorstel in 2019 het parlementaire proces ingaat. De uitwerking van deze wetgeving betekent een andere rol in het VTH voor het bevoegd gezag. De WKB gaat, naar verwachting, per 2021 in. De consequenties voor de capaciteit binnen het programma bouw, die substantieel kunnen zijn, worden in 2019 in kaart gebracht, waarbij een aantal scenario's, over wat deze effecten zijn en hoe hier mee om te gaan, in beeld worden gebracht. De effecten zijn nu nog niet verwerkt in de meerjarenbegroting.

VTH Strategie

Een aanpassing van het Besluit Omgevingsrecht in juli 2017 leidt ertoe dat deelnemers in een omgevingsdienst een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben om te komen tot een uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid voor in elk geval de verplicht ingebracht taken in een omgevingsdienst. Daarbij komt dat een uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid bijdraagt aan een level playing field voor burgers en ondernemers, en meer efficiënte inzet van de Omgevingsdienst.
In het AB op 21 december is het 'Bestuurlijk referentiekader voor de regionale strategie voor VTH, OD NZKG 2019 t/m 2022' vastgesteld. Dit document beschrijft het gezamenlijk bestuurlijk perspectief en de daarbij geldende principes die ten grondslag liggen aan de gezamenlijke VTH-strategie. Daarbij wordt waar mogelijk al ingespeeld op de Omgevingswet.

Arbeidsmarkt

Een belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren blijft het aantrekken van voldoende vaste medewerkers. In het afgelopen jaar hebben we 70% van de openstaande vacatures kunnen invullen. Via kanalen als LinkedIn vinden potentiele kandidaten de OD NZKG. Voor een aantal specialistische vakgerichte functies is het voor de OD NZKG, net als voor veel andere overheden, complex om vaste medewerkers aan te trekken. De vraag is groot en het aanbod van geschikte kandidaten is gering, waarbij een deel van de kandidaten ook bewust kiest om in deze tijd als zelfstandige te werken. Om toch te zorgen dat we aantrekkelijk zijn op deze niche markt en de potentiele kandidaten die er zijn ons weten te vinden hebben we onze profilering op de arbeidsmarkt door een gespecialiseerd bureau laten uitwerken.
Daarnaast hebben we in de afgelopen jaren met succes een aantal nieuwe medewerkers intern opgeleid voor specialistische werksoorten. Deze medewerkers zijn nu in vaste dienst. Dit vraagt om een forse investering maar levert wel het gewenste resultaat op.

Klanttevredenheid
Wij voeren doorlopend onderzoek uit naar de klanttevredenheid. We zijn begonnen met het onderzoeken van de klanttevredenheid ten aanzien van de bereikbaarheid van de frontoffice van de OD NZKG en de wijze waarop wij vragen van burgers en bedrijven beantwoorden. Binnenkort wordt daar het afhandelen van een klacht ingeval van overlast door o.a. stank/geluid aan toegevoegd. De resultaten worden gebruikt om verbeteringen in proces/systemen door te voeren en de feedback is onderwerp van gesprek binnen de organisatie om onze werkwijze te verbeteren.

Dienstverlening

Met de komst van de Omgevingswet is eerder, sneller, simpeler en doeltreffender communiceren de opgave waar wij voor staan. Waarbij we ook gebruik maken van de nieuwe media kanalen. De veranderende behoefte vanuit de samenleving en de ervaringen van onze klanten maakt dat we moeten kijken welke communicatiekanalen (digitaal, frontoffice of telefonie) goed werken voor de verschillende klantgroepen waar we mee te maken hebben. De Omgevingswet stelt de initiatiefnemer centraal en legt de lat voor de dienstverlening hoog. Werken vanuit de leefwereld van mensen; de overheid in de rol van partner en adviseur; inspelen op nieuwe technologie en trends. Dat zijn de fundamenten van de stevige verandering die vraagt om een transformatie in de dienstverlening. Ook de OD NZKG staat daarmee voor de vraag welke invloed de Omgevingswet heeft op haar huidige dienstverlening.

Vanuit algemene kaders van dienstverlening zijn er verschillende rollen van bedrijven en burgers te onderscheiden en daarmee de noodzakelijkheid tot differentiatie in dienstverlening. Denk bijvoorbeeld aan het verschil in complexiteit van een aanvraag of het verschil tussen het indienen van een aanvraag of het subject van toezicht zijn. Vanuit deze rollen en de type relatie die de OD NZKG met de bedrijven en burgers heeft, is de OD NZKG voornemens om vanuit service formules te komen tot de meest optimale dienstverlening voor burgers en bedrijven.

Profilering

Met het oog op de arbeidsmarkt en ook gezien de pro-actieve opstelling van de bewoners en bedrijven in onze regio, is profilering van de OD NZKG en betere zichtbaarheid en communicatie naar onze omgeving veel belangrijker geworden. Eerder, sneller, simpeler en doeltreffender communiceren waarbij we ook gebruik maken van de nieuwe media kanalen is ook hier de opgave waar wij voor staan. De inwonersbijeenkomsten in Wijk aan Zee en Velsen als gevolg van de stofoverlast bij Tata Steel zijn hiervan duidelijke voorbeelden. De Provincie Noord Holland heeft ook de ambitie uitgesproken om te komen tot een centraal klachtenloket, zodat daarop samenhangend kan worden gereageerd. In 2019 zullen we met een aangescherpt communicatiebeleid komen, passend bij onze positie en rol. De eventuele financiële gevolgen daarvan zullen in de voortgangsrapportage aan de orde komen.

Informatiegestuurd werken

Wij beschikken vanuit onze eigen werk en vanuit openbare en andere data-bronnen over heel veel relevante gegevens en informatie. Omgevings- en procesinformatie die van belang is voor onze opdrachtgevers in hun omgevingsbeleid en voor anderen met interesse voor de actuele kwaliteit van de leefomgeving. Denk aan de informatie uit Luchtmeetnetten, eNoses, onze geluidmetingen, en andere sensortechnieken die in ontwikkeling zijn. Informatisering en digitalisering ondersteunen de uitvoering van ons werk: het risicogestuurd inrichten van vergunningverlening en vooral van toezicht. Efficiencyverhoging en monitoring die onder de Omgevingswet van belang is.

In navolging van het lustrumsymposium met als thema Big Data is per 1 januari 2019 een programmamanager Informatie & Analyse aangesteld. De opdracht aan deze programmamanager is om alle lopende analyse activiteiten binnen de dienst te bundelen en een structuur voor de toekomst neer te zetten. Hierbij zal gezocht worden naar een effectieve samenwerking met andere diensten of organisaties.
De verwachting is dat het datagestuurd werken een meerwaarde heeft bij het verder ontwikkelen van een risicogestuurde inzet, in het herkennen van uitzonderlijke situaties en het anticiperen op maatschappelijke ontwikkelingen. Het programma zal op een organische manier worden ingevuld waarbij pilots en -projecten een dubbel doel dienen. Zo levert de stapsgewijze en systematische analyse van de vraagstukken een direct bruikbaar inhoudelijk inzicht. Aan de andere kant wordt door de pilots en projecten duidelijk welke meerwaarde (gezamenlijke) analyse van informatie kan hebben en welke randvoorwaarden daarbij van belang zijn.

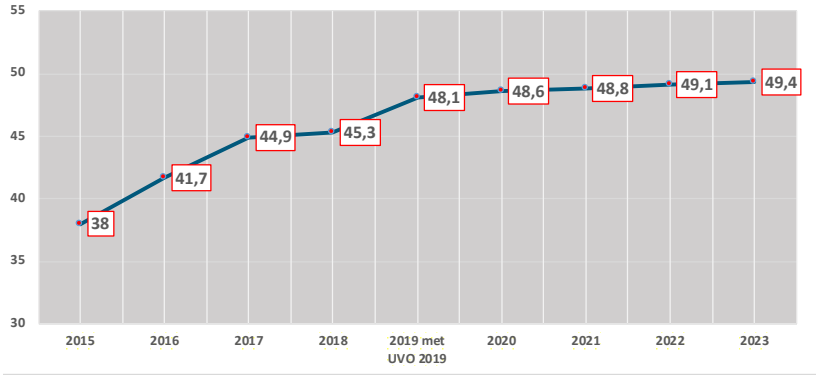
Financiële- en personele administratie in eigen beheer

Bij de start van de OD NZKG hebben wij een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met de Provincie Noord Holland voor het uitvoeren van de financiële- en personele administratie. In overleg met de Provincie Noord Holland gaan wij deze taken vanaf 2020 in eigen beheer uitvoeren. Naar verwachting zullen wij vanaf het tweede kwartaal 2019, samen met de Provincie Noord Holland, gaan zorgen voor ontvlechting en overdracht en intern van start gaan met de inrichting van de taken in eigen beheer. De vervanging gaat de komende twee jaar gerealiseerd worden.

2.1 Ontwikkeling omzet

De omzet vanaf 2020 stabiliseert zich. Mogelijke effecten op de omzet zijn aanpassingen in wetgeving zoals de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen en de verwachte economische groei. De effecten van de groei enerzijds, de toenemende complexiteit van de aard van de werkzaamheden en de gerealiseerde efficiency legt een druk op de begroting voor de komende jaren.

Grafiek: Ontwikkeling omzet OD NZKG (in mln euro)

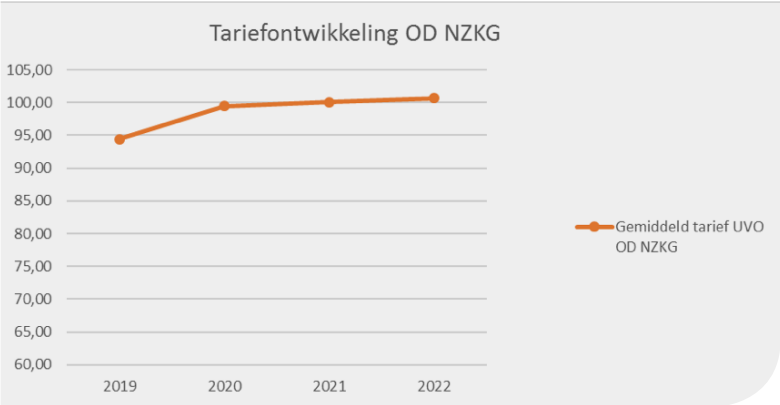

2.2 Tariefontwikkeling OD NZKG

Met de invoering van prestatiegerichte financiering is een gedifferentieerd tarief vastgesteld. Een hoog tarief voor de meer complexe advies werkzaamheden en een laag tarief voor de meer standaard werkzaamheden. De validatie analyse maakt zichtbaar dat het onderscheid maken in de tarieven, gebaseerd op de feitelijke inzet, veel administratieve handelingen vergt en de verschillen in euro's beperkt zijn. In het voorstel tot definitieve invoering wordt de tariefdifferentiatie dan ook geschrapt en wordt gewerkt met één gemiddeld tarief [1].

De OD NZKG probeert haar tarief zo goed mogelijk af te stemmen op de reguliere kostenontwikkeling.
De stijging van het tarief wordt veroorzaakt door een hogere loon- en prijscompensatie. Een verdere toelichting is weergegeven in bijlage 6.3.

Grafiek: tariefontwikkeling OD NZKG (in euro per uur)

1 Voor de inhuur van een projectleider bij maatwerk opdrachten wordt een opslag van 30% gehanteerd op het gemiddelde tarief. Dit tarief wordt bij circa 1% van de werkzaamheden gehanteerd.

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

3 Programmabegroting 2020

De programmabegroting 2020 en verder is opgesteld conform het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV). De programma's binnen de OD NZKG komen overeen met de pakketten, ingedeeld in werkvelden, in de uitvoeringsovereenkomsten. Per programma gaan we inzichtelijk maken wat het aandeel in de omzet van de OD NZKG is. Het programma bedrijfsvoering is een ondersteunend programma en daarom niet opgenomen in onderstaand tabel.

Tabel: Omzetverdeling naar programma's (inclusief maatwerkuren)

Programma's	Uren 2020	Aandeel
Bouw	134.029	28%
Bodem	66.215	14%
Milieu & BRZO	214.040	45%
Randvoorwaardelijk	61.510	13%
Totaal	**475.794**	**100%**

Inclusief maatwerkuren

Deze begroting is opgesteld conform het voorstel tot definitief invoeren prestatiegericht financieren (PGF) waarbij naar aanleiding van de validatieperiode (2017-2018) een aantal wijzigingen separaat voorliggen ter besluitvorming. Bestuurlijk is afgesproken dat deze wijzingingen op voorhand verwerkt worden in de Meerjarenbegroting 2020-2023.

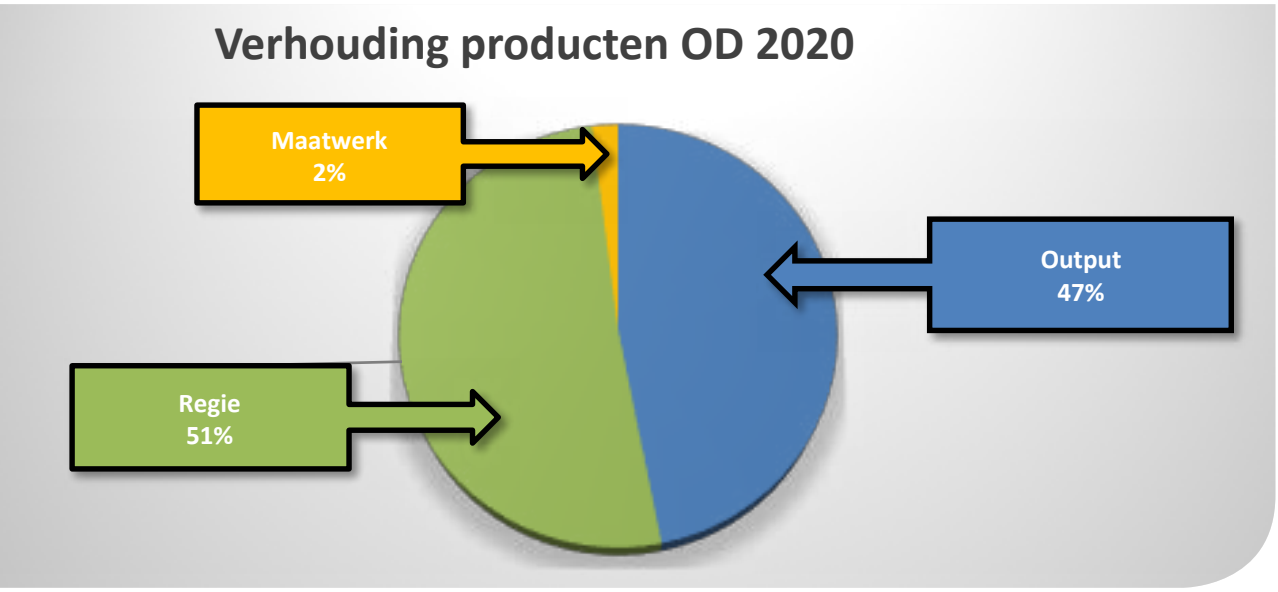
Via de PGF-begrotingsmethodiek betaalt elke opdrachtgever voor zijn eigen producten. Per werkveld kennen we een categorie ***outputproducten*** en een categorie ***regieproducten***.

In de uitvoeringsovereenkomsten die afgesproken zijn met de opdrachtgevers is een verdeling output- en regieproduct gemaakt. De verhouding van de producten wordt in de grafiek getoond en vervolgens per programma weegegeven.

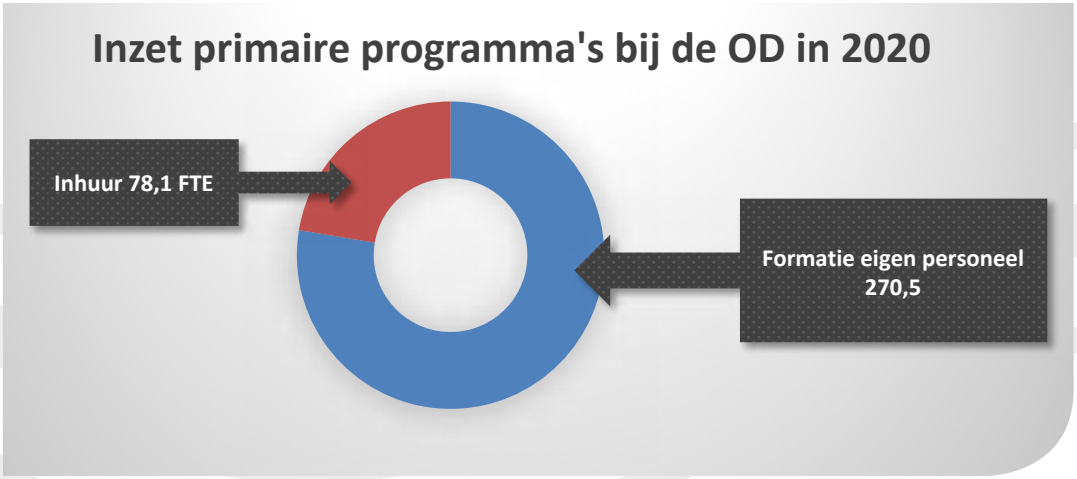
Daarnaast kennen we een ***randvoorwaardelijk pakket*** waarin randvoorwaardelijke producten zoals Procesondersteuning en taken van algemeen nut, bijvoorbeeld de Consignatiedienst zijn opgenomen. De werkzaamheden op het product Procesondersteuning zijn grotendeels direct te relateren aan de inzet op de werkpakketten. Voor de overige randvoorwaardelijke producten wordt per opdrachtgever een verdeelsleutel vastgesteld op basis van de ureninzet per pakket en de afname binnen deze pakketten.

De verdeelsleutel voor de overige randvoorwaardelijke producten is gebaseerd op de UVO 2017 en 2018. Elk jaar wordt de verdeelsleutel aangepast op basis van de UVO's van de twee jaren daar aan voorafgaand.

Naast de inkomsten vanuit de uitvoeringsovereenkomsten heeft de OD NZKG overige inkomsten vanuit het maatwerk, dat bestaat uit werkzaamheden die gefinancierd worden uit subsidies en op basis van offertes.

Vanuit de afspraken met opdrachtgevers wordt de ureninzet vertaald naar de mogelijke invulling door het eigen personeel van de OD NZKG en door inhuur. Voor 1.365 productieve uren verwachten wij 1 FTE in te zetten. De verdeling ziet er als volgt uit:

Vanuit de inzet en capaciteit zijn de kosten per programma weergegeven. We verwachten de extra afspraken die in de UVO's 2019 gemaakt zijn met de opdrachtgevers, in eerste instantie als flexibele capaciteit in te zetten. Dit maakt dat de OD NZKG wendbaar blijft. Dit is noodzakelijk om ook op de veranderende wetgeving te kunnen anticiperen.

3.1 Programma Bouw

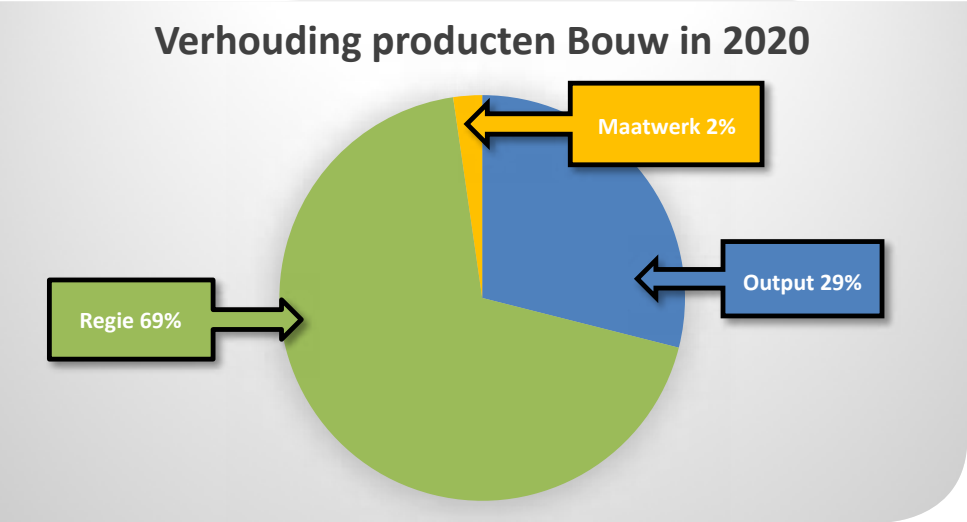
Baten; 13,3 mln

Het programma bouw heeft als doelstelling om bij te dragen aan de grote bouwopgaven in de regio en onaanvaardbare risico's, vooral op het gebied van veiligheid en gezondheid, af te kunnen vangen. Voor het verlenen van omgevingsvergunningen, behandelen van meldingen, het toezicht en handhaving op bouw en sloop in realisatie- en gebruiksfase is per bouwactiviteit een toetsingsniveau vastgesteld met een oplopende intensiteit per categorie.

Wat gaan we daarvoor doen in 2020

De hoogconjunctuur maakt dat er grote vraag is naar de inzet van de OD NZKG op de bouwproducten zoals vergunningverlening, constructief advies en toezicht op de vele bouwwerken die in ons gebied gerealiseerd worden. Hierbij is vooral het vinden van voldoende gekwalificeerd personeel een uitdaging.

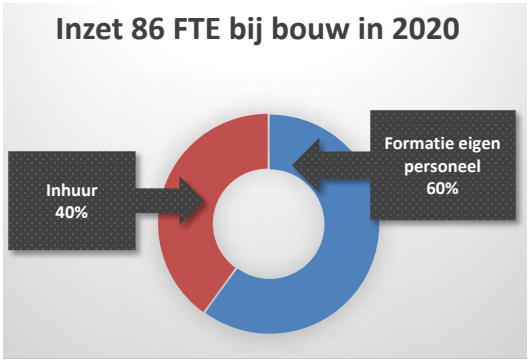
De werkafspraken met de opdrachtgevers zijn als volgt vertaald in de volgende pakketten.

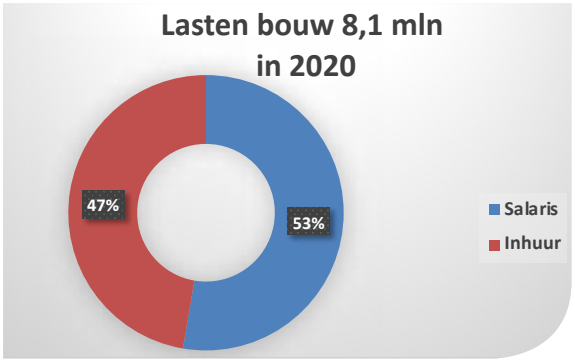

Ontwikkelingen 2020, capaciteit en lasten

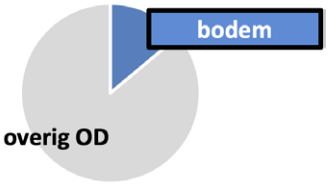
Voor de werkzaamheden in de categorie verbouw zien we een afname terwijl het aantal aanvragen voor grote en complexe bouwwerken toeneemt. Daarover zijn we ook verder in gesprek met het gebiedsmanagement Amsterdam. We verwachten dat de inzet in 2020, ten opzichte van de afgelopen jaren, niet zal afnemen. Gezien de beperkingen op de arbeidsmarkt om nog meer (bouw) capaciteit aan te

kunnen trekken is de verwachting dat de inzet voor alle betrokken partijen zal stabiliseren. Intern blijven onze inspanningen gericht op het verder werven van capaciteit door intensieve samenwerking o.a. met detachering- en wervingsbureaus, het permanent aanbieden van openstaande vacatures, het invoeren van een aanbrengbonus, arbeidsmarkttoelagen en vooral ook slim en veel gebruik van diverse sociale media. Met Amsterdam en Haarlemmermeer is een gezamenlijke uitwisseling van personeel gestart. De samenwerking tussen OD NZKG, Haarlemmermeer en Amsterdam op het gezamenlijk werven van bouwkundig personeel en het effectief inzetten en doorstromen van deze wordt in 2020 doorgezet. We streven hierbij naar een betere balans met twee derde interne capaciteit en één derde inhuur.

Door opdrachtgever Amsterdam is bestuurlijk vastgesteld dat de methode risicogestuurd toetsen als onderdeel van het vastgestelde Bouwen Op Maat beleid, mag worden toegepast wegens de personele schaarste bij Constructieve Veiligheid. Voor Haarlemmermeer is dit in voorbereiding. Tevens wordt onderzocht of deze methode ook breder binnen het bouwwerkveld kan worden toegepast. Het verder uitwerken van risico gestuurd vergunnen en/of toetsen tijdens de bouw moet de mogelijkheden bieden aan management en bestuur om afgewogen en herleidbare keuzes te maken in de toetsing. Het verder verkennen van nieuwe werken, bijvoorbeeld het Project Wind op Water voor de Nederlandse kust van opdrachtgevers Staatstoezicht op de Mijnen en Ministerie van Economische Zaken past bij een kennisintensieve dienst als de OD NZKG

3.2 Programma Bodem

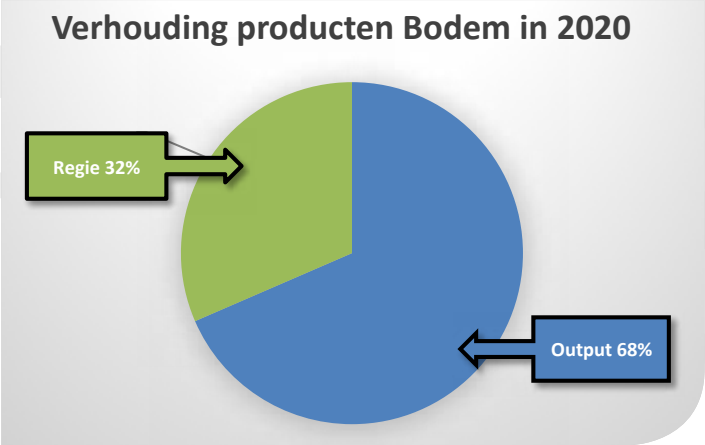
Baten; 6,6 mln

Het doel van het programma bodem is de bescherming van de leefomgeving voor wat betreft bodem, meer specifiek ten aanzien van bodemverontreiniging. Concreet betekent dit dat wordt getoetst en wordt toegezien of de uitvoering van bodemwerkzaamheden plaatsvindt binnen de kaders van wet- en regelgeving voor bodembescherming. Hierbij hoort ook de toetsing en controle aan standaardvereisten zoals BUS-saneringen (Besluit uniforme saneringen) en de door bevoegde gezagen opgestelde beschikking op een saneringsplan.

Voor het werkveld bodem bestaat naast de relatie met bouwwerkzaamheden ook een verband met energietransitie en klimaatadaptatie. In het algemeen kan gesteld worden dat wanneer de bouwwerkzaamheden aantrekken meer leidingen worden gelegd/vervangen waardoor meer activiteiten in de (verontreinigde) bodem plaatsvinden. De werkzaamheden die het werkveld bodem uitvoert, zijn vrijwel volledig vraaggestuurd. Bodemtoezicht moet plaatsvinden op het moment dat de aannemer zijn werkzaamheden uitvoert. Er wordt daarom dagelijks gefocust op de prioritering in werkzaamheden zodat zaken met de grootste risico's (bij alle opdrachtgevers) die aandacht krijgen die benodigd is.

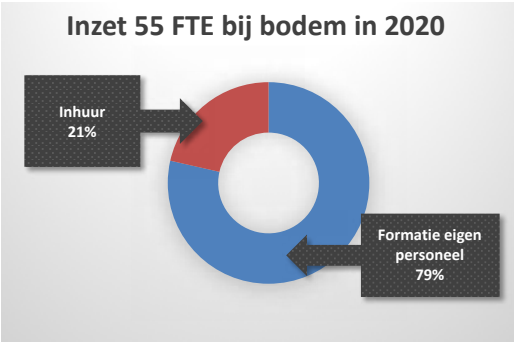
Wat gaan we daarvoor doen in 2020

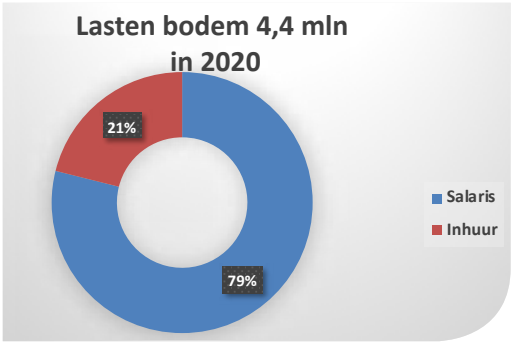
De werkafspraken met de opdrachtgevers zijn als volgt vertaald in de volgende producten.

Ontwikkelingen 2020, capaciteit en lasten

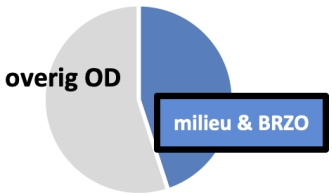
We verwachtten voor 2020 een verdergaande stijging in volume van de gevraagde werkzaamheden als gevolg van de verwachte verdere toename van bouwwerkzaamheden. Ook het gebruik van de bodem-app blijkt in de praktijk succesvol. Illegale handelingen kunnen sneller worden gesignaleerd en actief worden aangepakt. De trend laat ook een forse groei in vergunningaanvragen voor WKO-installaties zien. Deze groei in de aanvragen heeft geleid tot veel extra inzet. Een groei die zich naar verwachting ook doorzet in de komende jaren. Naar verwachting zal dit ook om een stijging van de capaciteit vragen.

Omgevingsdienst noordzeekanaalgebied

3.3 Programma Milieu/BRZO

Baten; 22,6 mln

In de besluitvorming tot definitieve invoering van Prestatiegerichte Financiering is het programma Milieu en BRZO samengevoegd waardoor, net als in de andere programma's, gewerkt kan worden met een ketenproduct. Doel van het programma milieu/BRZO is het waarborgen van een schoon, gezond, veilig, leefbaar en duurzaam Noordzeekanaalgebied. De OD NZKG voert ook VTH-taken uit voor de meest risicovolle bedrijven in de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland. Deze bedrijven vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) en/of de Richtlijn Industriële Emissies (RIE-4) en onder Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Per opdrachtgever wordt rekening gehouden met, en bijgedragen aan de verdere ontwikkeling van de (complexe) bedrijvigheid, infrastructuur en woningbouw bij een steeds intensiever gebruik van de ruimte. Hiervoor worden alle gebruikelijke VTH-instrumenten ingezet: vergunningverlening, toezicht en handhaving, behandelen van meldingen en klachten, het uitvoeren van projecten en programma's en het leveren van specialistische inhoudelijke en juridische adviezen. De Brzo-bedrijven worden met regelmaat geïnspecteerd op naleving van deze wetgeving. Voor de Brzo-bedrijven heeft de OD NZKG een intensieve samenwerkingsrelatie opgebouwd met de Brzo-OD's en andere inspectiepartners zoals Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Veiligheidsregio's

Wat gaan we daarvoor doen in 2020

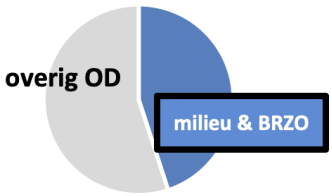
Doelstelling is om de VTH werkzaamheden uit te voeren conform het uniforme uitvoeringsniveau ten behoeve van een vergelijkbare aanpak voor alle onze opdrachtgevers (gelijk speelveld in het gehele verzorgingsgebied van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied). Het op 21 december 2018 vastgestelde 'Bestuurlijk referentiekader voor de regionale strategie voor VTH, OD NZKG 2019 t/m 2022' gaat hierin een belangrijke rol spelen.

Naast de VTH taken wordt op basis van afspraken met de verschillende opdrachtgevers ook advies en ondersteuning gegeven bij onder andere de implementatie van nieuwe wet- en regelgeving, energiebesparing (EED en meerjarenafspraken), Circulaire economie en Klimaat en energietransitie.

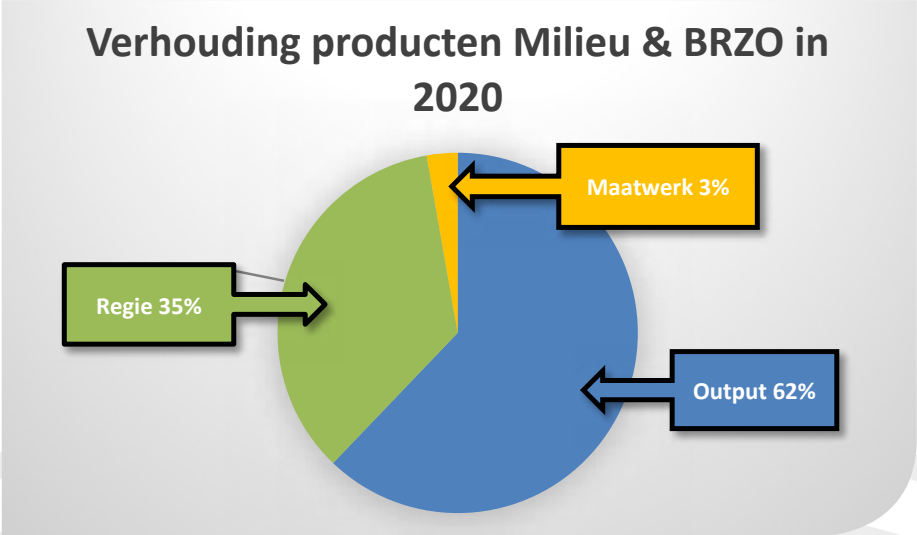
De komst van de Omgevingswet beoogt een vereenvoudiging voor de initiatiefnemer. Gelijktijdig ziet de Omgevingsdienst op basis van de eerste uitwerking van de wetgeving een toenemende complexiteit ontstaan voor de uitvoeringspraktijk. Voor de thema's lucht en geluid worden majeure inhoudelijke veranderingen verwacht waarbij de uitvoering complex zal zijn.

Centrale ambitie van onze opdrachtgevers is de CO2-uitstoot met 95% terug te dringen in 2050 ten opzichte van 1990 en de wijken volledig aardgasvrij te maken. De OD NZKG kan en wil als uitvoeringsorganisatie op verschillende plekken met deskundigheid aan deze ambities bijdragen. Dit kan enerzijds binnen het wettelijk instrumentarium - zoals we dat inzetten voor energiebesparing binnen de VTH taken - en anderzijds ook vanuit een adviesrol bij beleids- en planvorming. De OD NZKG is in overleg met opdrachtgevers over onder meer de intensivering van de inzet op energiebesparing bij bedrijven en het versnellen van de transitie naar een circulaire economie. Onze advisering draagt bij aan uitvoerbare

programma's en plannen, die voldoende verankerd kunnen worden in de VTH uitvoeringspraktijk. Daarbij vervult de OD NZKG een actieve rol gericht op innovatieve en uitvoerbare regelgeving.

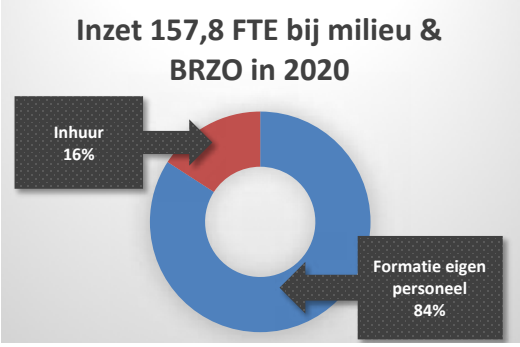
Programma's en projecten laten zien dat de aandacht zich naast energietransitie en circulaire economie zich ook blijft richten op veiligheidsvraagstukken zoals Legionella en Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). De praktijk laat zien dat ook de publieke aandacht voor deze onderwerpen aanwezig is.

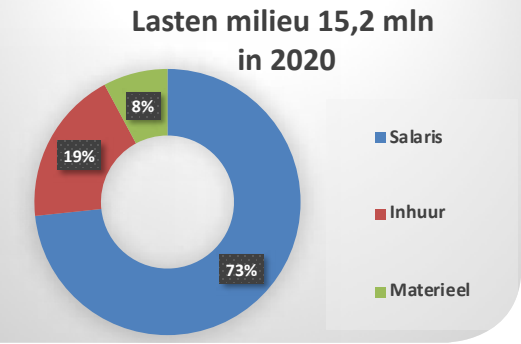

Ontwikkelingen 2020, capaciteit en lasten

De regio blijft onverminderd aantrekkelijk om te wonen en te werken met als gevolg een blijvende hoge druk op de beschikbare (milieu)ruimte. Het wordt steeds ingewikkelder om tegemoet te komen aan de vraag naar woningbouw, bedrijvigheid en infrastructurele voorzieningen. Tegelijkertijd speelt de noodzakelijke transformatie van de energievoorziening, de verduurzaming van woningen en bedrijfsgebouwen en het circulair maken van bedrijfsactiviteiten.

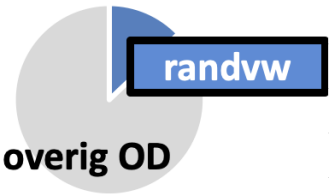
De begroting voor de capaciteit is gebaseerd op het 10-jaars gemiddelde van het werkaanbod. Om in tijden van hoogconjunctuur te kunnen voldoen aan de toenemende hoeveelheid en complexiteit van de aanvragen verwachten wij ook in 2020 minder capaciteit in te kunnen zetten op het actualiseren van de reguliere milieuvergunningen.

De materiële lasten bestaan voornamelijk uit de kosten voor luchtmeetnet en kosten voor wettelijk verplichte bouwadviezen (de materiële lasten voor bouw, bodem, brzo en milieu zijn verwerkt in programma milieu).

3.4 Programma Randvoorwaardelijk

Baten; 6,1 mln

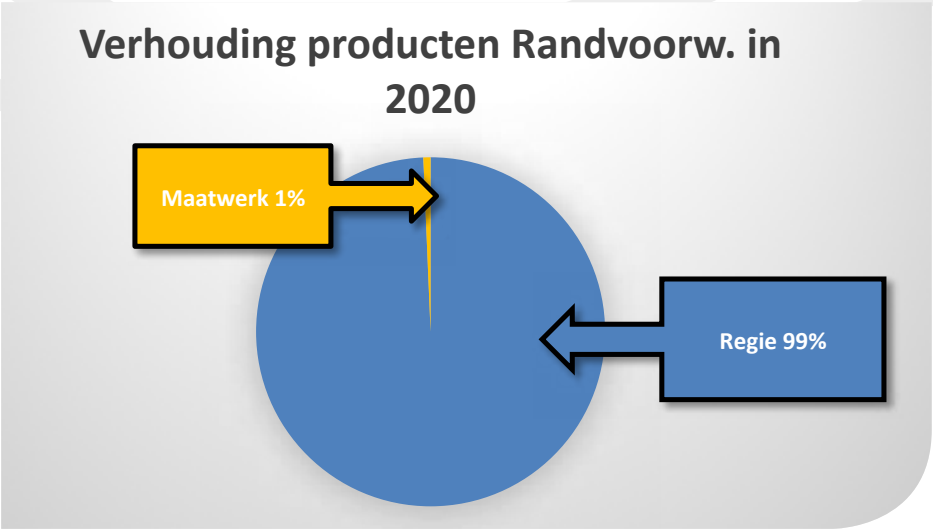
In dit programma zitten een aantal randvoorwaardelijke producten die voor elke opdrachtgever noodzakelijk zijn: zoals bijvoorbeeld: Procesondersteuning, Consignatiedienst, Bestuursondersteuning, Verzoeken in het kader van de Wet Openbaar Bestuur (WOB) en Accountmanagement.
De werkzaamheden op het product Procesondersteuning is grotendeels direct te relateren aan de inzet op de werkpakketten. Voor de overige randvoorwaardelijke producten wordt per opdrachtgever een verdeelsleutel vastgesteld op basis van de ureninzet per pakket en de afname binnen deze pakketten. De verdeelsleutel voor de overige randvoorwaardelijke producten is gebaseerd op de UVO 2017 en 2018. Elk jaar wordt de verdeelsleutel aangepast op basis van de UVO's van de twee jaren daar aan voorafgaand.

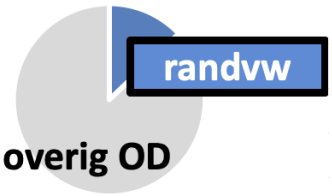
Wat gaan we daarvoor doen in 2020

Naast de reguliere taken worden nieuwe ontwikkelingen geïmplementeerd binnen de bestaande organisatie, zoals bijvoorbeeld de ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving in relatie tot de Omgevingswet. Dit betekent dat medewerkers opgeleid moeten worden om deze nieuwe taken uit te kunnen voeren en de processen en dienstverlening moet worden afgestemd.

Het belang van het goed borgen en toepassen van data ten behoeve van een effectieve inzet alsmede verantwoording over de inzet, neemt sterk toe. Nieuwe ontwikkelingen zoals de Omgevingswet, de AVG, maar ook de VTH-strategie, vragen meer en soms andere informatie (of andere wijze van registratie) dan nu het geval is. Zowel het databeheer als data analyse van de OD NZKG moet hierop aansluiten. De basis hiervoor is inmiddels gelegd, maar een verdere doorontwikkeling is nodig om aan de vereisten van de toekomst te kunnen blijven voldoen.

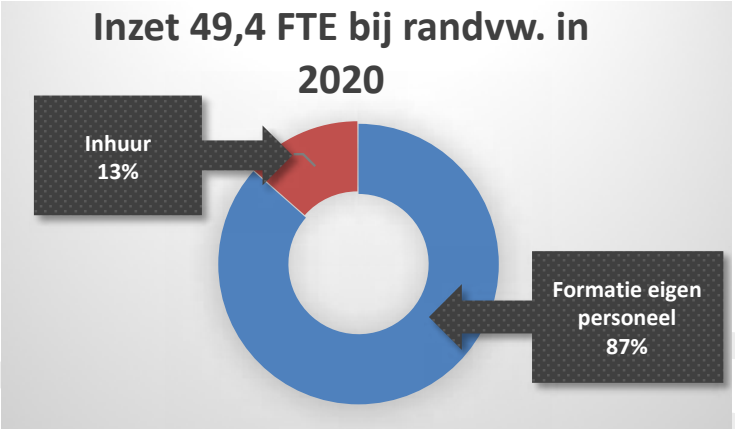
De digitale doorontwikkeling maakt ook dat meer informatie permanent beschikbaar is voor de groter wordende informatiebehoefte bij bewoners en bedrijven. Wij verwachten dat dit ook in de toekomst zal leiden tot complexere en uitgebreide WOB verzoeken die meer tijd vragen.

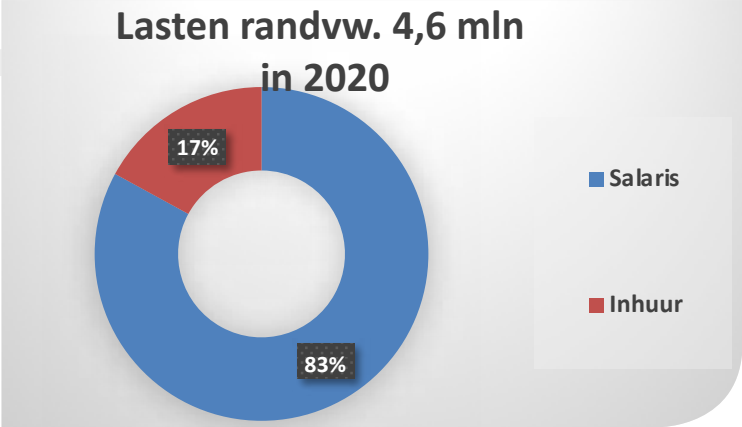

Ontwikkelingen 2020, capaciteit en lasten

De ontwikkeling op het gebied van wet- en regelgeving leidt tot intensivering en uitbreiding van het takenpakket. De Procesondersteuning en overige randvoorwaardelijke taken zoals bezwaar en beroep, hebben deels een causaal verband met de volumevraag.

3.5 Programma Bedrijfsvoering (incl. management)

Bedrijfsvoering ondersteunt en adviseert de organisatie op het gebied van: personeelszaken, informatievoorziening, boekhouding, communicatie, huisvesting, facility, sturing, coaching en planning en control. Naast deze personele – en materiële bedrijfsvoeringkosten worden de personele overheadkosten van het management van de gehele organisatie op dit programma verantwoord.

Wat gaan we daarvoor doen in 2020

Om het personele bestand verder kwantitatief en kwalitatief op orde te brengen en te houden (de juiste medewerker op de juiste plaats op het juiste moment) zijn thema's vastgelegd met een focus op de ontwikkeling van onze medewerkers. Het gaat om:

1. Opleiding en training, met onder meer aandacht voor het centrale opleidingsaanbod, de kwaliteitscriteria vanuit VTH wetgeving en competenties
2. Management ontwikkeling in het kader van integraal management en zaakeigenaarschap
3. Instroom van jong talent en de ontwikkeling hiervan
4. Introductieprogramma, kennis van de OD NZKG en haar missie, visie, doelstellingen en taken
5. Duurzame inzetbaarheid, ontwikkeling oude(re) medewerker als ook kennisoverdracht

De diverse ontwikkelingen (in- en extern) die op de OD NZKG afkomen en de ambities en de doelstellingen die hieruit volgen, brengen ook andere manieren van werken met zich mee. Daarnaast speelt er bij de OD NZKG een omvangrijke vervangingsvraag door vergrijzing. Met de uitstroom van oudere medewerkers verdwijnt ook veel kennis en ervaring. Hiernaast werken medewerkers steeds langer door, en moet er aandacht zijn voor het duurzaam inzetbaar houden en tijdige overdracht van kennis van deze medewerkers. De uitdaging hierbij is een goede balans te vinden tussen aandacht voor het behalen van de afgesproken productie, en aandacht voor de verdere ontwikkeling van de organisatie en het hiermee verder ontwikkelen van medewerkers.

Managementontwikkeling

Managementontwikkeling is naast een belangrijk onderwerp binnen de Strategische Personeelsplanning. Welk leiderschap, en meer concreet wat voor een soort managers, heeft de OD NZKG nodig om een goede koers te kunnen varen? In de besturingsfilosofie zijn de rollen en daarmee ook de verwachtingen van het nieuwe leiderschap vastgesteld. Uiteindelijk is dit in 2018 verder geconcretiseerd in een functieprofiel voor alle teammanagers van de OD NZKG. En hierbij past ook dat er een leerproces is ontwikkeld voor managers dat eind 2018 van start is gegaan. Belangrijkste doel van deze managementontwikkeling is dat het leiderschap een duidelijke koers richting de toekomst weet uit te zetten en uit te dragen en dat er daarbij tegelijkertijd een stevige focus ligt op de ontwikkeling van de medewerkers. En dit met optimale aandacht voor inzet van middelen om afgesproken resultaten te behalen.

Instroom van jong talent en de ontwikkeling hiervan

Om voldoende kennis in huis te behouden is een technisch traineeship ontwikkeld. Hierin worden jonge mensen in één jaar opgeleid binnen een specifiek vakgebied en begeleid door inhoudelijk ervaren mentoren die hier specifiek voor zijn getraind. Dit is een uitstekend manier om binnen de huidige arbeidsmarktproblematiek, waar het aantrekken van vast medewerkers met specialistische kennis zeer lastig is, toch te zorgen dat de kennis binnen de organisatie behouden blijft.

Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)

In 2016 is de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) aangenomen. Deze nieuwe wet brengt de rechtspositie van ambtenaren in overeenstemming met die van werknemers in de private sector. Ambtenaren krijgen hierdoor een arbeidsovereenkomst in plaats van een aanstelling; cao's komen in plaats van rechtspositieregelingen. De wet treedt naar verwachting per 1 januari 2020 in werking. De OD NZKG heeft ervoor gekozen om de cao Provincies te (blijven) volgen.

Ontwikkeling Inkoop- en Contractmanagement

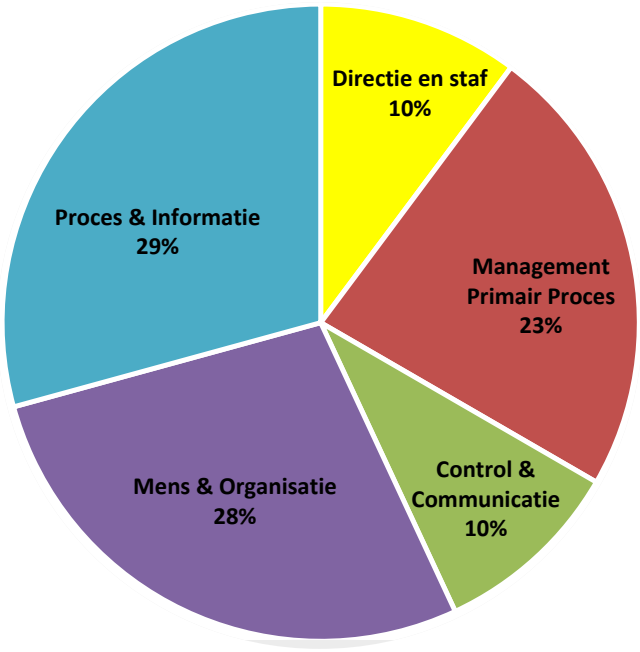
De OD heeft groot volume aan inkoop en bijhorende contracten. Dit vraagt om een kwalitatieve ontwikkeling van het inkoop- en contractmanagement. Kwalitatief in die zin dat we het werkproces willen verbeteren maar ook dat we het beheer van contracten beter willen organiseren. Dit zeker ook omdat je het daarmee mogelijk maakt om goed inkoopbeleid te voeren. Met een goed inkoopbeleid kun je neerzetten welke prestaties je verlangt van partners. Zoals prestaties op het gebied van duurzaamheid en Social return on investment.

Inhuurcontracten

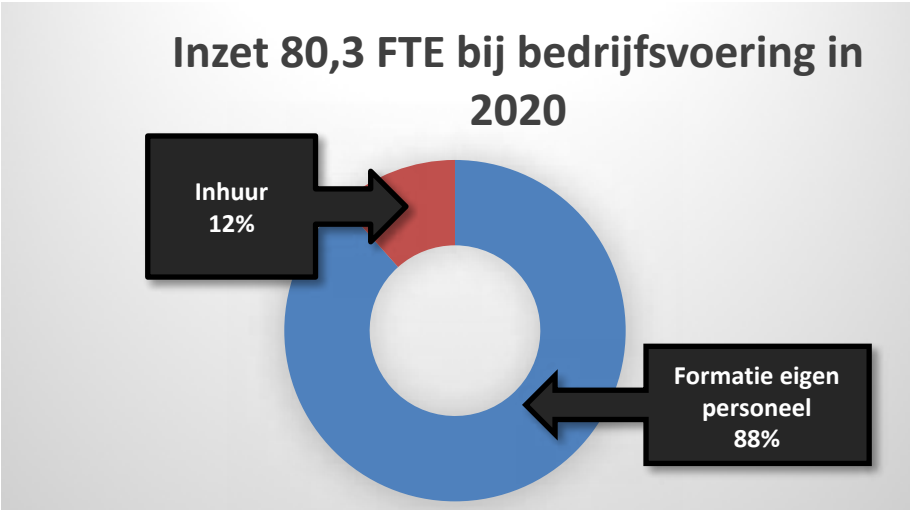
De OD voert haar werkzaamheden uit met vaste medewerkers en ook met inhuur van medewerkers. De OD heeft een stevig volume aan inhuur en heeft daarnaast ook behoefte aan kwalitatief goede inhuur. Dit zeker in het licht van de krapte op de Arbeidsmarkt.

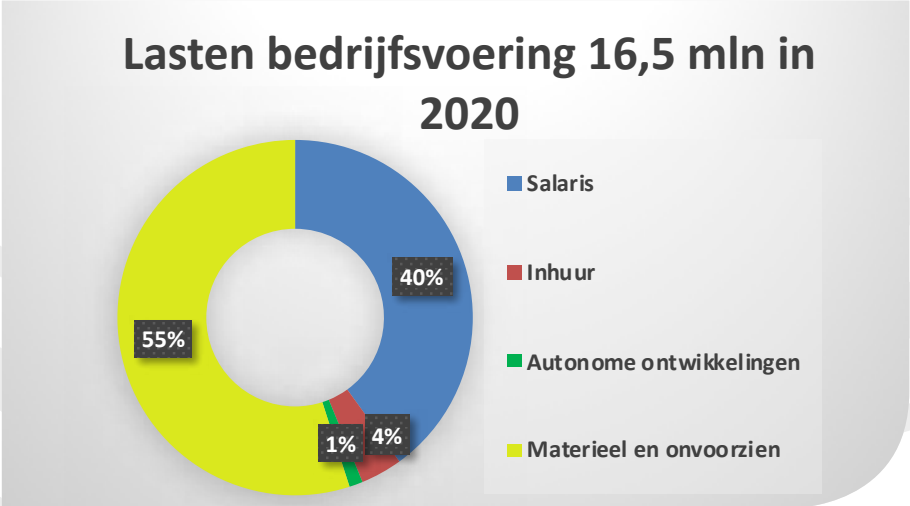
De afgelopen jaren had de OD drie raamcontracten met partijen voor het leveren van inhuur voor de totale organisatie. Deze raamcontracten lopen dit jaar af en dit betekent dat we dit jaar een aanbesteding moeten doen. De aanbesteding is er uiteraard op gericht om partijen te selecteren die ons de grootste garantie geven op een goede beantwoording van onze kwalitatieve en kwantitatieve vraag. Kunnen partijen ook echt in de huidige arbeidsmarkt ons medewerkers leveren juist ook op die gebieden waar het moeilijk is personeel te vinden. Goed aansluiten bij de behoefte van de Omgevingsdienst is cruciaal.

Het takenpakket van bedrijfsvoering ziet er als volgt uit:

Ontwikkelingen 2020, capaciteit en lasten

Omgevingsdienst noordzeekanaalgebied

4. Financiële begroting

4.1 Resultaatmodel

Tabel: Resultaten per werkveld

Programma & taakveld	Rekening 2018	2019 met UVO 2019	Baten 2020	Lasten 2020	Saldo 2020	2021	2022	2023
								(x €1.000)
TOTAAL Baten	**-45.320**	**-47.663**	**-48.626**	**-**	**-48.626**	**-48.840**	**-49.106**	**-49.370**
TOTAAL Lasten	**45.320**	**47.663**	**-**	**48.626**	**48.626**	**48.840**	**49.106**	**49.370**
8.3 Wonen en bouwen	-4.478	-4.678	-13.292	8.142	-5.151	-5.184	-5.217	-5.251
Bouw	**-4.478**	**-4.678**	**-13.292**	**8.142**	**-5.151**	**-5.184**	**-5.217**	**-5.251**
7.4 Milieubeheer	-2.544	-1.955	-6.567	4.392	-2.175	-2.179	-2.183	-2.189
Bodem	**-2.544**	**-1.955**	**-6.567**	**4.392**	**-2.175**	**-2.179**	**-2.183**	**-2.189**
7.4 Milieubeheer	-6.018	-6.438	-22.616	15.264	-7.352	-7.373	-7.396	-7.416
Milieu en BRZO	**-6.018**	**-6.438**	**-22.616**	**15.264**	-7.352	**-7.373**	**-7.396**	**-7.416**
7.4 Milieubeheer			-4.087	3.106	-982	-980	-979	-978
8.3 Wonen en bouwen			-2.013	1.530	-483	-483	-482	-482
Randvoorwaardelijk	**-161**	**-1.185**	**-6.100**	**4.635**	**-1.465**	**-1.463**	**-1.461**	**-1.460**
0.4 Overhead	13.548	15.697	-	16.067	16.067	16.074	16.132	16.190
0.8 Overige baten en lasten	-	124	-	126	126	126	126	126
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsvoering	**13.548**	**15.821**	**-**	**16.193**	**16.193**	**16.200**	**16.258**	**16.316**
Saldo voor mutatie reserves	**347**	**1.566**	**-48.575**	**48.626**	**51**	**0**	**0**	**0**
0.10 Mutaties reserves	-347	-1.566	-51	0	-51	0	0	0
Financien, bedrijfsvoering	**-347**	**-1.566**	**-51**	**0**	**-51**	**0**	**0**	**0**
Saldo na mutatie reserve	**0**	**0**	**-48.626**	**48.626**	**0**	**0**	**0**	**0**

4.2 Uitgangspunten voor de raming Begroting OD NZKG 2020–2023

Bij het opstellen van de exploitatiebegroting zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De basis voor het opstellen van de begroting is het jaar 2019 en de volume afspraken, die ambtelijk besproken worden, voor de concept Uitvoeringsovereenkomsten (UVO's) 2019 per peildatum 15-01-2019.
- De prijscompensatie bedraagt 1,7%. Dit betekent een prijsstijging van € 0,331 mln.
- Het effect van de CAO ontwikkelingen komt op een extra stijging van 4% bovenop de reguliere cumulatieve verhoging van 1% (conform methode provincie Noord-Holland). Verder wordt rekening gehouden met de premiestijging ABP werkgeversdeel van 2,8%. Dit betekent een loonkosten stijging van € 2,064 mln.
- De begroting is opgesteld op basis van een gemiddeld tarief, dit maakt onderdeel uit van het PGF besluit.
- Samenvoeging van de programma's Milieu en BRZO.
- De medewerkers zijn geplaatst conform de laatst vastgestelde fijnstructuur. De berekende benodigde formatie, conform PGF en maatwerk, is per 1 januari 2019 voor de OD NZKG 429 FTE. Dit is verdeeld in 349 FTE voor primaire taken en 80 FTE voor overhead en ondersteunende taken.

Eind 2018 zijn de uitvoeringsovereenkomsten 2019 (UVO's) samen met de ambtelijke opdrachtgevers besproken en in concept vastgesteld. De effecten van de economische groei hebben in de regio Noordzeekanaalgebied ook in 2019 e.v. gevolgen voor ons werkaanbod en het volume van de UVO's.

De prijscompensatie is gebaseerd op consumentenprijsindex (CPI) van het Centraal Plan Bureau (CPB), dit is conform bestendig beleid. De prijsstijging voor 2020 is naar verwachting 1,7%. Als gevolg van de groei van de economie zien we ook daadwerkelijk een prijsstijging terug in de contracten. De prijzen worden vooralsnog na 2020 constant gehouden op het niveau van 2020.

In onze meerjarenbegroting wordt jaarlijks rekening gehouden met een cumulatieve looncompensatie van 1%. Dit is conform de begrotingsmethodiek van de provincie Noord-Holland, die dezelfde CAO volgt als de OD NZKG. Op basis van de CAO ontwikkelingen wordt echter een extra stijging van de loonkosten van 2,5% per 1 januari 2019 en 1,5% in 2020 verwacht. Daarnaast wordt rekening gehouden met een premiestijging ABP werkgeversdeel over 2019 van 2,8%.
De totale prijscompensatie bedraagt 1,7%, dit is € 0,331 mln in 2020.
De totale looncompensatie bedraagt 5% en de premie pensioenlasten 2,8%, dit is in totaal 2,064 mln in 2020.

4.3 Toelichting bij de meerjarenraming en financiële positie

Eind 2018 zijn de uitvoeringsovereenkomsten 2019 (UVO's) samen met de ambtelijke opdrachtgevers besproken en in concept vastgesteld. De effecten van de economische groei hebben in de regio Noordzeekanaalgebied ook in 2019 e.v. gevolgen voor ons werkaanbod en het volume van de UVO's.

De prijscompensatie is gebaseerd op consumentenprijsindex (CPI) van het Centraal Plan Bureau (CPB), dit is conform bestendig beleid. De prijsstijging voor 2020 is naar verwachting 1,7%. Als gevolg van de groei van de economie zien we ook daadwerkelijk een prijsstijging terug in de contracten. De prijzen worden vooralsnog na 2020 constant gehouden op het niveau van 2020.

In onze meerjarenbegroting wordt jaarlijks rekening gehouden met een cumulatieve looncompensatie van 1%. Dit is conform de begrotingsmethodiek van de provincie Noord-Holland, die dezelfde CAO volgt als de OD NZKG. Op basis van de CAO ontwikkelingen wordt echter een extra stijging van de loonkosten van 2,5% per 1 januari 2019 en 1,5% in 2020 verwacht. Daarnaast wordt rekening gehouden met een premiestijging ABP werkgeversdeel over 2019 van 2,8%.
De totale prijscompensatie bedraagt 1,7%, dit is € 0,331 mln in 2020.
De totale looncompensatie bedraagt 5% en de premie pensioenlasten 2,8%, dit is in totaal 2,064 mln in 2020.

5. Verplichte paragrafen BBV

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing is een door het Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten en provincies (BBV) voorgeschreven paragraaf. De beleidskaders vanuit de OD NZKG zijn vastgelegd in de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement. De paragraaf bestaat uit de volgende onderdelen:

- Ontwikkelingen in 2020
- Weerstandsvermogen, bestaande uit:
  - Inventarisatie risico's
  - Inventarisatie weerstandscapaciteit
  - Berekening en beoordeling van het weerstandsvermogen
- Financiële kengetallen

Ontwikkelingen in 2020

2020 is in meerdere opzichten een overgangsjaar, waaronder voor de invoering van de Omgevingswet, de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen en het in eigen beheer nemen van de financiële- en salarisadministratie. Deze ontwikkelingen zullen extra aandacht vragen in het kader van risicomanagement.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio van de noodzakelijke weerstandscapaciteit ten opzichte van het beschikbare weerstandscapaciteit.

In onderstaande tabel volgt een overzicht van de risico's. Van alle risico's is het financieel effect (gevolg) ingeschat. Afhankelijk van de kans dat een risico zich voordoet, wordt een percentage van het financieel effect meegenomen in de berekening van de noodzakelijke weerstandscapaciteit. In bijlage 6.4 is een tabel opgenomen met een toelichting op de kans dat de strategische risico's zich voordoen en de meerjarige effecten hiervan.

Tabel: Overzicht risico's

RISICO'S	Totaal geschat financieel effect	Risico-bedrag 2018	Risico-bedrag 2019	Risico-bedrag 2020	Risico-bedrag 2021	Risico-bedrag 2022	Risico-bedrag 2023
Reeds bekende risico's							
Wet- en regelgeving	3.598	144	248	398	607	307	307
Conjuncturele ontwikkelingen en arbeidsmarkt	1.730	605	244	346	346	346	346
Bedrijfsvoering	329	176	164	164	164	164	164
Prestatiegericht financieren	2.050	1.192	410	410	410	410	410
	7.707	**2.117**	**1.066**	**1.318**	**1.527**	**1.227**	**1.227**

Toelichting risico's

Wet- en regelgeving (3.598)

- Er staan diverse aanpassingen in wet- en regelgeving op stapel: Omgevingswet, Wet open Overheid, Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen en de Natuurwet. De inschatting is dat de wijziging in wet- en regelgeving impact kan hebben op de werkzaamheden van de OD NZKG, waaronder een verstoring in de operationele te leveren kwaliteit en personele frictiekosten. De grootste risico's betreffen de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen.

  De inwerkingtreding van de Omgevingswet per 2021 heeft een grote impact op de organisatie, werkwijze en inhoudelijke werkzaamheden van de OD. Op het vlak van ICT is het risico dat het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) nog in ontwikkeling is en dat het vooralsnog alleen uitgaat van bevoegd gezag. Dit laatste zou betekenen dat de OD als gedelegeerde in het systeem geen bevoegdheid heeft om vergunningaanvragen in behandeling te nemen. Het risico is dat de processen hierop aangepast moeten worden.
  De wijzigingen kunnen - mits niet onderkend - tot een grote verstoring in de operatie van de OD leiden, in de ruimste zin van het woord. Dit kan leiden tot extra organisatorische kosten.
  Het niet kunnen aansluiten op het DSO heeft gevolgen voor de dienstverlening waaronder de vergunningverlening.
  Beheersmaatregelen: Er is een projectorganisatie binnen de OD gevormd en er is een plan van aanpak om de nieuwe wet te implementeren. Daarnaast participeert de dienst in landelijke overleggen m.b.t. het Digitaal Stelsel Omgevingswet.
  Het risico wordt ingeschat op gemiddeld, het risicobedrag bedraagt 0,3 mln t/m 2021.

  Naar verwachting zal een aangepast wetvoorstel Kwaliteitsborging voor het bouwen aangenomen worden door de Eerste Kamer en mogelijk met ingang van 2021 gefaseerd in werking treden. Dit zal gevolgen hebben voor de organisatie. Het risico is dat de formatie niet tijdig afgebouwd kan worden. Anders dan eerder verwacht gaan minder taken over naar de private sector. De inschatting is dat het van invloed zal zijn op 15-20 fte. Bijkomend risico is dat door de gefaseerde invoering er een overgangsperiode van circa 6 jaar is waarin gewerkt moet worden met twee systemen. De impact van dit risico is nog niet in te schatten.
  Beheersmaatregelen: Het formatierisico zal in eerste instantie opgevangen worden door de afbouw van de flexschil. Met ingang van 2025 zal de impact op de organisatie naar verwachting groter zijn. Middels strategische personeelsplanning wordt geanticipeerd op dit risico waardoor de kans dat het risico zich voordoet wordt ingeschat op gemiddeld, het risicobedrag bedraagt € 0,2 mln vanaf 2021.

- Per 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Het niet naleven van de AVG kan leiden tot boetes en persoonlijke aansprakelijkheid. De boete kan 4% van de jaaromzet bedragen.
  Beheersmaatregelen: Er zijn enkele functionarissen aangesteld waaronder een Functionaris Gegevensverwerking en privacyfunctionaris. Zij dragen zorg voor de borging, het beleid en ontwikkelen van bewustzijn binnen de organisatie.
  Het risico wordt ingeschat op zeer klein, het risicobedrag bedraagt 0,1 mln.

Conjuncturele ontwikkelingen en arbeidsmarkt (1.730k)

De omzet van de Omgevingsdienst wordt beïnvloed door conjuncturele ontwikkelingen zoals in de bouw en de krapte op de arbeidsmarkt. Het risico is dat de organisatie niet tijdig kan anticiperen op de omzetfluctuaties als gevolg van de conjuncturele ontwikkelingen. Het gevolg kan zijn dat er tekorten ontstaan bij omzetdalingen doordat de lasten als gevolg van lopende contracten niet tijdig bijgesteld kunnen worden. De krapte op de arbeidsmarkt kan gevolgen hebben voor het realiseren van de productie- en kwaliteitsafspraken. Dit kan gevolgen hebben voor de dekkingsbijdrage voor de overheadkosten. Beheersmaatregelen: De Omgevingsdienst werkt met een flexibele schil van personeel die als het nodig is binnen afzienbare tijd afgebouwd kan worden. Daarnaast wordt er extra inzet gepleegd op arbeidsmarktcommunicatie en voor de werving samengewerkt met wervingsbureaus en de gemeente Amsterdam.

Het totale risico wordt geschat op gemiddeld, het risicobedrag bedraagt € 0,35 mln.

Bedrijfsvoering (329k)

- Als gevolg van de krapte op de markt is het risico dat de inhuurkosten stijgen. Daarnaast is een risico dat het aantal inschrijvingen voor uit te bestede diensten zeer beperkt is. Naast hogere kosten kan dit gevolgen hebben voor de kwaliteit van de diensten.
  Beheersmaatregelen: De maatregelen bestaan uit het versterken van de inkoop en indien nodig heroverwegen van het kwaliteitsniveau.

- De financiële en salarisadministratie gaan uiterlijk 2021 in eigen beheer over. Bij een dergelijke organisatorische wijziging zijn er operationele risico's m.b.t. het tijdig en juiste werken van de systemen en processen.
  Beheersmaatregelen: In het voortraject zijn ervaringen bij vergelijkbare diensten opgevraagd. Daarnaast zijn met de huidige dienstverlener afspraken gemaakt over een overgangsperiode van twee jaar. Afhankelijk van de daadwerkelijke duur van de overgangsperiode kan er sprake zijn van dubbele lasten. Indien hier sprake van is zal er in eerste instantie geherprioriteerd worden binnen de projectportfolio. Het financiële risico wordt daarom geschat op nihil.

- Op basis van het dienstverleningshandvest 2017 zijn er afspraken gemaakt over het takenpakket van de Omgevingsdienst. Voor de uitbreiding van taken geldt een minimum termijn van 4 jaar. Na deze periode kan de opdrachtgever, met in achtneming van een opzegtermijn van tenminste 1 jaar, stoppen met het afnemen van de taken. De eerste termijn van 4 jaar loopt af in 2021. Het risico is dat de organisatie de formatie niet tijdig kan afbouwen.
  Beheersmaatregelen: De opzegtermijn bedraagt minstens 1 jaar en gaat gepaard met een redelijke frictievergoeding door de opdrachtgever. Hierdoor wordt het risico als zeer klein ingeschat.

Het inkooprisico is € 0,16. De kans van optreden wordt ingeschat op zeer groot. De overige risico's zijn klein tot zeer klein.

Prestatiegericht financieren (2.050K)

- Op basis van de PGF validatie wordt het Algemeen Bestuur geadviseerd om de PGF systematiek om de 4 jaar te herijken. Nieuwe wet- en regelgeving die impact hebben op de werkwijze, en mogelijk ook op de kengetallen, moeten een standaard onderdeel zijn van het beheer en kan dan leiden tot een aanpassing. Dit risico is vanaf 2021 van toepassing op de invoering van de Omgevingswet.
- De kengetallen in de PGF-systematiek voor de werkvelden Milieu en BRZO zijn gebaseerd op een 10-jaars gemiddelde. Er zijn nu nog maar 2 jaar verstreken. Daarnaast moet rekening worden gehouden dat bij Milieu en BRZO een nieuwe indeling naar type C/B/A indeling met een ketenkengetal wordt voorgesteld. Het risico is dat de gevalideerde kengetallen op termijn niet robuust genoeg blijken te zijn.

Beheersmaatregelen:
De afwijking op de kengetallen gaat jaarlijks gemonitord worden. Afwijkingen tussen de kengetallen en de feitelijke ureninzet worden voor zover mogelijk opgevangen binnen de bestaande begroting en/of op basis van de risico-inschatting binnen het weerstandsvermogen. Bij majeure afwijkingen wordt in overleg getreden met het bestuur.
Het risico wordt geschat op gemiddeld, het risicobedrag bedraagt € 0,41 mln.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit wordt omschreven als de middelen en mogelijkheden waarover een organisatie beschikt om niet-begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn te dekken. Het gaat dus om buffers in het eigen vermogen respectievelijk in de exploitatie die kunnen worden vrijgemaakt, zonder dat dit gevolgen heeft voor het bestaande beleid en de uitvoering van taken.

De hoogte van de weerstandscapaciteit is bijgesteld van 3,1 mln o.b.v. jaarrekening 2018 naar 1,7 mln. Dit is n.a.v. het voorstel dat aan het Algemeen Bestuur wordt voorgelegd in 2019 om 1,4 mln te onttrekken uit de algemene reserve. Indien het Algemeen Bestuur niet instemt met het voorstel bedraagt de weerstandscapaciteit 3,1 mln.

Tabel: meerjarig beschikbare weerstandscapaciteit

	2019	2020	2021	2022	2023
Reserve weerstandsvermogen	€ 1.677	€ 1.677	€ 1.677	€ 1.677	€ 1.677
Beschikbare weerstandscapaciteit	**€ 1.677**	**€ 1.677**	**€ 1.677**	**€ 1.677**	**€ 1.677**

Berekening en beoordeling van het weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit en de noodzakelijke weerstandscapaciteit worden tegen elkaar afgezet met de ratio weerstandsvermogen[1]. Naar verwachting zal de ratio van voldoende – die in het Algemeen bestuur in 2017- is vastgesteld, toereikend zijn.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat in 2020 de verhouding noodzakelijk en beschikbaar weerstandscapaciteit voldoet aan de ratio weerstandsvermogen (1-1,5). Meerjarig is dit mede afhankelijk van onttrekkingen uit de algemene reserve. In de opstelling is rekening gehouden met de onttrekking aan de algemene reserve in 2019 zoals bovenstaand toegelicht bij de weerstandscapaciteit.

1 De normeringsystematiek is ontwikkeld door het Nederlandse Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) in samenwerking met de universiteit Twente.

Tabel: meerjarige ratio voor het weerstandsvermogen

					(Bedragen x € 1.000)
	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 1.677	€ 1.677	€ 1.677	€ 1.677	€ 1.677
Noodzakelijke weerstandscapaciteit	€ 1.066	€ 1.318	€ 1.527	€ 1.227	€ 1.227
Ratio weerstandsvermogen	**1,6**	**1,3**	**1,1**	**1,4**	**1,4**

Legenda	
Ratio	**Waardering**
>2	Uitstekend
1,5 - 2,0	Ruim Voldoende
1,0 - 1,5	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
<0,6	Ruim onvoldoende

Financiële kengetallen

In de navolgende tabel zijn de drie financiële kengetallen die van toepassing zijn op de OD NZKG opgenomen. Voor de OD NZKG zijn voor de ratio's normen opgesteld. De normen zijn bepaald met de input van de VNG en de eigenheid van de omgevingsdienst. De onderstaande beschrijving van de ratio's bevat een verdere toelichting en beoordeling hierop.

Tabel: Financiële kengetallen

	Norm	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
netto schuldquote	≤ 0%	-9%	-5%	-5%	-6%	-6%	-6%
solvabiliteitsratio	≥ 20%	42%	30%	31%	32%	33%	33%
structurele exploitatieruimte	≥ 0%	1%	-2%	0%	0%	0%	0%

Netto schuldquote

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De schuldpositie van de OD NZKG bestaat voornamelijk uit kortlopende verplichtingen. Daarom hanteert de OD NZKG een norm van 0% of lager. Om aan de norm te voldoen moeten de eigen middelen hoger zijn dan de schuldpositie. In afwijkende gevallen, bijvoorbeeld een grote investering waar geld voor aangetrokken wordt, zal het kengetal boven de 0% stijgen. Voor 2020 is het kengetal -/- 5% en voldoet daarmee ruim aan de gestelde norm.

Solvabiliteit

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. Het betreft het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. De VNG geeft aan dat bij een ratio lager dan 20% de organisatie zich op glad ijs bevindt, de norm voor de OD NZKG is daarom minimaal 20%. Het kengetal voor de OD NZKG valt vrij laag uit omdat met voorschotten

van de opdrachtgevers wordt gewerkt. De voorschotten hebben een negatief effect op de ratio maar zorgen niet voor een slechte financiële weerbaarheid. Het kengetal hebben we voor de OD NZKG gecorrigeerd met de voorschotten en komt daarmee uit op 31%. De ratio is daarmee voldoende.

Structurele exploitatieruimte
Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte de omgevingsdienst heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. De norm voor de OD NZKG is 0% of hoger. In 2020 is de ratio 0%.

Algeheel oordeel
Het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) schrijft voor een beoordeling te geven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. De drie geldende kengetallen voor de OD NZKG geven een goed beeld. Daarmee kan gezegd worden dat er sprake is van een zeer degelijke financiële positie.

In bijlage 6.7 is de berekening van de kengetallen toegelicht.

5.2 Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen die de OD NZKG in bezit heeft bestaan uit apparatuur, automatisering, meubilair en de verbouwing van het gehuurde pand Ebbehout in Zaandam. Als afschrijvingstermijn wordt de economische levensduur als uitgangspunt genomen (conform de financiële verordening). In 2018 zijn 3 nieuwe investeringen gedaan door OD NZKG.
In eigen beheer zijn de iPhones en iPads voor het personeel vervangen, is een aanpassing/splitsing van de Plaza en de receptie gerealiseerd en zijn alle bureaus voorzien van werkpleksensoren.

Huisvesting
De Omgevingsdienst NZKG is nu 5 jaar gehuisvest in het pand aan de Ebbehout 31. Er is bewust gekozen voor een flex-concept bij de inrichting van het pand. Het flex-concept en de manier waarop wij in het pand werken is nu toe aan revitalisering. Op bepaalde onderdelen zal het gebouw aangepast moeten worden. De ervaringen van de afgelopen jaren kunnen hierin worden opgenomen. Zo zal het aantal werkplekken worden uitgebreid maar ook de diversiteit in werkplekken wordt vergroot. Daarnaast zullen er extra akoestische maatregelen worden genomen en ook wordt het restaurant meer multi-functioneel ingericht. Met deze ingrepen wordt beoogd om het gebouw voor de komende jaren optimaal te benutten en een prettig werk klimaat te creëren. Samen met de gemeente Zaanstad, de verhuurder van het pand, wordt een intentieovereenkomst afgesloten om de resterende looptijd van de huurovereenkomst (5 jaar) te verlengen.

5.3 Financiering

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de OD NZKG. Dit zijn onder andere het risicobeheer (vooral rente- en kredietrisico), de financieringspositie en het kasbeheer.

Beleidskader

De uitvoering van de financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht Financierings- (treasury-)statuut evenals een financieringsparagraaf in begroting en rekening.
De OD NZKG werkt volgens het aangepaste Treasurystatuut dat is vastgesteld op 9 december 2015. Eén van de doelstellingen van dit statuut is het beschermen van vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's.

Financierings- en schuldpositie
Leningen worden uitsluitend aangegaan in de Europese geldeenheid (de euro). Per 2013 is een lening opgenomen bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) van € 1.050.000 met een looptijd van vijf jaar en een rente van 1,45%. In 2018 is deze lening volledig afgelost.

(bedragen x € 1.000)

	Stand lening per 31-12-2017	Stand lening per 31-12-2018	Stand lening per 31-12-2019
Restant schuld langlopende leningen	210	-	-
Netto EMU-schuld	210	-	-

Kasbeheer

De OD NZKG beperkt haar interne liquiditeitsrisico's door haar treasury activiteiten te baseren op een adequate liquiditeitsplanning. Doordat overtollige liquide middelen moeten worden aangehouden in de schatkist zijn er geen kredietrisico's. Om het renterisico te beperken is vastgelegd dat de kasgeldlimiet en de renterisiconorm niet worden overschreden. Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitenplanning, de rente typische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie. Binnen deze kaders streeft de OD NZKG naar spreiding in de rente typische looptijden van uitzettingen.

5.4 Bedrijfsvoering

De paragraaf Bedrijfsvoering is een verplichte paragraaf conform de Besluit Begroten en Verantwoorden vereisten. Het programma bedrijfsvoering wordt beschreven in paragraaf 3.6.

Beleidsindicatoren "bestuur en organisatie"

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten en overheidsorganisaties de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening.
De OD NZKG wil deze indicatoren ook aanbieden voor haar organisatie.
De meeste van deze indicatoren zijn te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl, onder het dashboard "Besluit Begroting en Verantwoording".
De BBV beleidsindicatoren zijn niet dezelfde als de kengetallen die in de benchmark van Berenschot gebruikt worden. Met name voor overhead gaat Berenschot uit van formatieve eenheden en gaat het BBV uit van totale kosten van overhead. Dit laatste zijn niet alleen de salariskosten, maar ook de kosten voor de zogenaamde "PIOFACH-functies". Dat zijn de kosten voor ondersteunde functies als huisvesting en facilitaire zaken, ICT, Personeel, Financiën, Inkoop etc.

Tabel: beleidsindicatoren bestuur en organisatie

Naam indicator	Berekening	Begroting 2020	Toelichting
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Nvt	Niet te berekenen per inwoner omdat de OD NZKG in opdracht van provincies en gemeenten werkzaamheden uitvoert. De formatie bedraagt 429 FTE.
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Nvt	Niet te berekenen per inwoner omdat de OD NZKG in opdracht van provincies en gemeenten werkzaamheden uitvoert. De bezetting bedraagt 344 FTE per 1 januari 2019.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Nvt	Niet te berekenen per inwoner omdat de OD NZKG in opdracht van provincies en gemeenten werkzaamheden uitvoert. De apparaatskosten bedraagt €46.982k.
Externe Inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur extern	23,5%	
Personele overhead	Personele kosten als % van totale kosten	14,9%	
Materiele overhead	Materiele kosten als % van totale kosten	18,9%	

Informatie voor derden Iv3

De Omgevingsdienst voldoet aan de verplichting om de financiële gegevens voor begrotingen en tertaal- en jaarrekeningen ter beschikking te stellen aan het Centraal Bureau voor de Statistiek in verband met het Publicatiebeleid Iv3 open data voor gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, provincies en waterschappen.

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

6. Bijlagen

6.1 Resultaatmodel per programma en taakveld de baten en lasten

Tabel Resultaten per werkveld								(x €1.000)
Programma & taakveld	Rekening 2018	2019 met UVO 2019	Baten 2020	Lasten 2020	Saldo 2020	2021	2022	2023
TOTAAL Baten	**-45.320**	**-47.663**	**-48.626**	**-**	**-48.626**	**-48.840**	**-49.106**	**-49.370**
TOTAAL Lasten	**45.320**	**47.663**	**-**	**48.626**	**48.626**	**48.840**	**49.106**	**49.370**
8.3 Wonen en bouwen	-4.478	-4.678	-13.292	8.142	-5.151	-5.184	-5.217	-5.251
Inkomsten	-12.067	-12.656	-13.292		-13.292	-13.365	-13.437	-13.510
Salarislasten	3.778	4.212		4.309	4.309	4.348	4.387	4.426
Inhuur	3.760	3.767		3.833	3.833	3.833	3.833	3.832
Materieel	51							
Bouw	**-4.478**	**-4.678**	**-13.292**	**8.142**	**-5.151**	**-5.184**	**-5.217**	**-5.251**
7.4 Milieubeheer	-2.544	-1.955	-6.567	4.392	-2.175	-2.179	-2.183	-2.189
Inkomsten	-6.731	-6.253	-6.567		-6.567	-6.603	-6.638	-6.674
Salarislasten	3.101	3.394		3.472	3.472	3.504	3.535	3.567
Inhuur	1.039	904		920	920	920	920	919
Materieel	46							
Bodem	**-2.544**	**-1.955**	**-6.567**	**4.392**	**-2.175**	**-2.179**	**-2.183**	**-2.189**
7.4 Milieubeheer	-6.017	-6.438	-22.616	15.264	-7.352	-7.373	-7.396	-7.416
Inkomsten	-21.299	-21.380	-22.616		-22.616	-22.739	-22.864	-22.986
Salarislasten	10.436	10.969		11.222	11.222	11.323	11.425	11.527
Inhuur	2.716	2.805		2.854	2.854	2.854	2.854	2.854
Materieel	2.129	1.168		1.188	1.188	1.188	1.188	1.188
Milieu en BRZO	**-6.017**	**-6.438**	**-22.616**	**15.264**	**-7.352**	**-7.373**	**-7.396**	**-7.416**
7.4 Milieubeheer			-4.087	3.106	-982	-980	-979	-978
8.3 Wonen en bouwen			-2.013	1.530	-483	-483	-482	-482
Inkomsten	-4.306	-5.808	-6.100		-6.100	-6.134	-6.167	-6.200
Salarislasten	3.464	3.870		3.868	3.868	3.903	3.938	3.973
Inhuur	623	754		767	767	767	767	767
Materieel	58							
Randvoorwaardelijk	**-161**	**-1.185**	**-6.100**	**4.635**	**-1.465**	**-1.463**	**-1.461**	**-1.460**
0.4 Overhead	13.548	15.697	-	16.067	16.067	16.074	16.132	16.190
Baten uitvoeringsovereenkomsten (*)								
Inkomsten	-366							
Salarislasten	5.535	6.232		6.376	6.376	6.434	6.491	6.549
Inhuur	1.775	615		625	625	625	625	625
Autonome ontwikkelingen	-	200		203	203	203	204	204
Materieel	6.604	8.651		8.863	8.863	8.812	8.812	8.812
0.8 Overige baten en lasten	-	124	-	126	126	126	126	126
Onvoorzien	-	124		126	126	126	126	126
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsvoering	**13.548**	**15.821**	**-**	**16.193**	**16.193**	**16.200**	**16.258**	**16.316**
Saldo voor mutatie reserves	**348**	**1.566**	**-48.575**	**48.626**	**51**	**0**	**0**	**0**
0.10 Mutaties reserves	-348	-1.566	-51	0	-51	0	0	0
Toevoegingen	203							
Onttrekkingen	-551	-1.566	-51	0	-51		0	0
Financien, bedrijfsvoering	**-348**	**-1.566**	**-51**	**0**	**-51**	**0**	**0**	**0**
Saldo na mutatie reserve	**0**	**0**	**-48.626**	**48.626**	**0**	**0**	**0**	**0**

6.2 Uitvoeringsovereenkomsten per deelnemer

Tabel Uitvoeringsovereenkomsten						(x €1.000)
Deelnemer	**jaarrekening 2018**	**2019 UVO 15 januari**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Gemeente Amsterdam	19.101	19.720	20.764	20.877	20.991	21.104
Provincie Noord-Holland	12.178	13.708	14.434	14.513	14.592	14.671
Gemeente Zaanstad	2.295	2.475	2.606	2.620	2.634	2.648
Gemeente Haarlemmermeer	6.716	7.171	7.550	7.591	7.632	7.673
Gemeente Aalsmeer	209	207	218	219	221	222
Gemeente Amstelveen	191	192	202	203	204	205
Gemeente Diemen	214	268	282	283	285	286
Gemeente Ouder-Amstel	126	179	188	189	190	191
Gemeente Uithoorn	181	253	266	267	268	270
Provincie Flevoland	256	317	334	336	338	339
Provincie Utrecht	818	764	804	808	812	817
Totaal UVO	**42.285**	**45.253**	**47.647**	**47.907**	**48.167**	**48.427**
Overige baten	**2.484**	**844**	**928**	**933**	**939**	**943**
Mutaties reserves	**551**	**1.566**	**51**	**-**	**-**	**-**
TOTAAL	**45.320**	**47.663**	**48.626**	**48.840**	**49.106**	**49.370**

6.3 Kosten per uur, Capaciteit in uren en FTE's

De tarieven in 2020 voor werkzaamheden binnen de UVO worden ten opzichte van het tarief 2019 aangepast naar aanleiding van de loon- en prijsontwikkeling (+2.395K). Het tarief wordt in 2020 € 99,46.

Capaciteit ontwikkelingen OD	2018	2019	2019 1 tarief	2020	2021	2022
Per uur voor UVO producten laag tarief	86,17	88,21				
Per uur voor UVO producten hoog tarief	96,17	98,40				
Per uur voor UVO producten gemiddeld tarief			94,43	99,46	100,06	100,66
Maatwerk door medewerker	96,17	98,40	94,43	99,46	100,06	100,66
Maatwerk door projectleider *	118,17	120,82	122,76	129,30	130,08	130,86

* Maatwerkuren gaan buiten de UVO om. Opslag projectleider maatwerk bedraagt 30%.

In de begroting 2020 en voor de doorrekening van de tarieven zijn met de volgende hoeveelheden uren rekening gehouden. We rekenen met een groei van de capaciteit in uren ten opzichte van de productie in 2018 van 0,91%.

Capaciteit in uren	Jaarrekening 2018	Begroting 2019 UVO 2019	Begroting 2020
UVO	454.789	466.394	466.394
Maatwerk	16.711	9.400	9.400
	471.500	475.794	475.794
Groei in capaciteit t.o.v. 2018		*0,91%*	*0,91%*

Vanuit de benodigde capaciteit in uren wordt gerekend met een norm van 1.365 uur per Full Time Equivalent (FTE = volledig dienstverband). Met deze norm wordt de capaciteit in uren omgezet naar personeel in FTE's. Met de formatie voor vaste dienstverbanden bij de OD NZKG wordt als saldo de inhuur berekend.

Capaciteit in FTE	Eigen personeel	Inhuur	Totaal	%
Programma Bouw	52	35	86	20%
Programma Bodem	43	12	55	13%
Programma Milieu & BRZO	133	25	158	37%
Programma Randvoorwaardelijk	43	7	49	12%
Programma Bedrijfsvoering	71	9	80	19%
Totaal	**342**	**87**	**429**	**100%**

6.4 Meerjarig overzicht van de risico's

In onderstaande tabel zijn de strategische bedrijfsrisico's van de OD NZKG opgenomen in een meerjarig overzicht. Per risico is aangegeven wat het geschat financieel effect is, de kans dat het risico zich voordoet en in welk jaar zich dit kan voordoen.

Risico's	Totaal geschat financieel effect	Risico-bedrag 2018	Risico-bedrag 2019	Risico-bedrag 2020	Risico-bedrag 2021	Risico-bedrag 2022	Risico-bedrag 2023
Verandering in Wet- en regelgeving							
a. extra werk borging operationele kwaliteit Omgevingwet	600	144	150	300	300		
b. personele consequenties wet Kwaliteitsborging bouw	1.046				209	209	209
c. Algemene Verordening Gegevensbescherming	1.952		98	98	98	98	98
kans dat het risico zich voordoet		*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*
Verandering in Wetgeving	**3.598**	**144**	**248**	**398**	**607**	**307**	**307**
Conjuncturele ontwikkelingen en arbeidsmarkt							
a. omzetfluctuatie door conjuncturele ontwikkelingen	1.025		103	205	205	205	205
b. niet realiseren van de dekkingsbijdrage overhead	705	605	141	141	141	141	141
kans dat het risico zich voordoet		*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*
Conjuncturele ontwikkelingen en arbeidsmarkt	**1.730**	**605**	**244**	**346**	**346**	**346**	**346**
Bedrijfsvoering							
a. hogere kosten inhuur en minder inschrijvingen aanbestedingen	329	176	164	164	164	164	164
b. risico overgang financiele en salarisadministratie	-		-	-			
c. afbouwrisico door vervallen termijn garantstelling aanvullend pakket	-		-	-	-	-	-
kans dat het risico zich voordoet		*zeer groot*	*zeer groot*	*zeer groot*	*zeer groot*	*zeer groot*	*zeer groot*
Bedrijfsvoering	**329**	**176**	**164**	**164**	**164**	**164**	**164**
Prestatiegericht financieren							
a. afwijking t.o.v. vastgesteld kengetal	2.050	1.192	410	410	410	410	410
kans dat het risico zich voordoet		*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*
Prestatiegericht financieren	**2.050**	**1.192**	**410**	**410**	**410**	**410**	**410**
Totaal	**7.707**	**2.117**	**1.066**	**1.318**	**1.527**	**1.227**	**1.227**

De methode van het bepalen van het benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op het Nederlands Instituut voor Risicomanagement (NAR).

Kans

Klasse	kans	Frequentie	%
1	Zeer klein	1x per 20 jaar	5%
2	Klein	1x per 10 jaar	10%
3	Gemiddeld	1x per 5 jaar	20%
4	Groot	1x per 2 jaar	50%
5	Zeer groot	1x per jaar	100%

Financieel gevolg

Klasse	min.	max.	Gemiddeld
1	€ 0	€ 50.000	€ 25.000
2	€ 50.000	€ 100.000	€ 75.000
3	€ 100.000	€ 250.000	€ 175.000
4	€ 250.000	€ 500.000	€ 375.000
5	€ 500.000	maximaal	€ 1.000.000

Risico matrix

Financieel gevolg	laag		prioriteit		hoog	
1	5	10	15	20	25	hoog
2	4	8	12	16	20	
3	3	6	9	12	15	
4	2	4	6	8	10	
5	1	2	3	4	5	laag
	1	2	3	4	5	

Kans

Alle risico's krijgen een score van kans maal gevolg. Aan de hand daarvan wordt bepaald hoeveel weerstandscapaciteit nodig is. Als voorbeeld: de kans dat het risico PGF zich voordoet wordt ingeschat op gemiddeld en dan rekenen we 20% als financieel effect. Als dit risico zich voordoet, heeft dat effect van maximaal € 2.050k. Voor dit risico wordt dan een bedrag van 20% van € 2.050k = € 410k meegenomen in de benodigde weerstandscapaciteit. Zo wordt voor ieder risico een benodigd bedrag berekend (rekening houdend met het jaar/de jaren waarin het risico zich kan voor doen).

6.5 Overzicht rente, afschrijvingen, EMU saldo en Vennootschapsbelasting

Rente

In 2013 heeft de OD NZKG een vijfjarige lening afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten van 1.050k voor de financiering/aankoop van meubilair. Er is 5 jaar tot en met 2018 een bedrag van 210k per jaar afgelost, zodat per 31 december 2018 de schuld nihil is. De rente bedraagt 1,45%.

(Bedragen x € 1.000) Rente	2018	2019	2020	2021	2022
Rente voor vijfjarige lening BNG	2	0	0	0	0

Afschrijving

De OD NZKG heeft voor een bedrag van 1.248k aan materiële vaste activa (meubilair, laptops en gevelaanpassing) en voor 500k aan immateriële vaste activa (ontwikkeling van software) in bezit (balans per 31 december 2018).

(Bedragen X € 1.000) Afschrijvingen	2018	2019	2020	2021	2022
Gevelaanpassing tochtsluis (in 10 jaar)	11	11	11	11	11
Bedrijfsgebouwen	11	11	11	11	11
Installaties (o.a. oplaadpalen in 10 jaar)	7	7	7	7	7
Machines, apparaten en installaties	7	7	7	7	7
Inventaris/meubilair (in 10 jaar)	96	96	96	96	96
Laptops (in 3 jaar)	127	127	0	0	0
iphones/ipads (in 3 jaar)	83	83	84	0	0
plaza/balie receptie (in 10 jaar)	9	9	9	9	9
Huisvestingsplan, werkplekuitbreiding (in 10 jaar)	0	0	45	45	45
werkpleksensoren (in 5 jaar)	5	5	5	5	6
Overige materiele vaste activa	321	321	239	155	156
Kantoorautomatisering software (in 5 jaar)	250	250	0	0	0
Immateriele vaste activa	**250**	**250**	**0**	**0**	**0**
Totale Afschrijvingen	**589**	**589**	**257**	**173**	**174**

EMU-saldo

De berekening van het EMU saldo bij de decentrale overheden (en de bijdrage daaraan door de OD NZKG) wordt gemaakt aan de hand van de onderstaande tabel. De categorieën die niet van invloed zijn op het EMU saldo maar die bij de OD NZKG niet voorkomen, zijn niet in de tabel opgenomen.

(Bedragen X € 1.000) Berekening van het EMU saldo	2018	2019	2020	2021	2022
Exploitatiesaldo voor bestemming reserves	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	589	589	257	173	174
Totale bijdrage aan EMU saldo	**589**	**589**	**257**	**173**	**174**

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Overheidsorganisaties zijn sinds 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). In een samenwerking met Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen zijn specifieke afspraken gemaakt voor omgevingsdiensten en vastgelegd in een notitie. Eén van de resultaten is een lijst met activiteiten waarvoor geen Vpb-plicht geldt, het gaat dan om wettelijke taken en plustaken. Naast deze lijst zijn er een aantal commerciële activiteiten, bijvoorbeeld het detacheren van personeel. Als de opbrengsten van de commerciële activiteiten niet meer dan kostendekkend zijn, is er geen Vpb-plicht. De Vpb-plicht is in principe van toepassing bij structurele overschotten op alle taken. Echter er is geen plicht tot aangifte Vennootschapsbelasting, wanneer bij een overschot dit eerst wordt bestemd voor een eventuele benodigde aanvulling van het weerstandsvermogen of bestemmingsreserves en vervolgens voor terugbetaling aan de opdrachtgevers.
Voor de OD NZKG geldt dat bijna alle taken wettelijke taken zijn. Het geringe deel aan commerciële activiteiten is maximaal kostendekkend. Voor 2019 en verder geldt dat de begroting sluitend wordt opgesteld en er geen overschotten zijn. Er wordt dan ook geen meerjarige Vpb-plicht verwacht over 2019 tot en met 2022.

6.6 Geprognotiseerde balans

Meerjarenbalans (Bedragen X € 1.000)		Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans
ACTIVA	waarde bezittingen	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Immateriële vaste activa	ontwikkeling software	500	250	0	0	0	0
Materiële vaste activa	investering meubilair	1.248	909	697	569	440	312
TOTAAL VASTE ACTIVA		**1.748**	**1.159**	**697**	**569**	**440**	**312**
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	debiteuren (te ontvangen)	11.628	11.628	11.628	11.628	11.628	11.628
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	bankrekening saldo	5.263	5.263	5.263	5.263	5.263	5.263
Overlopende activa	vooruitbetaald	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**18.107**	**18.107**	**18.107**	**18.107**	**18.107**	**18.107**
TOTAAL		**19.854**	**19.266**	**18.804**	**18.676**	**18.547**	**18.419**

Meerjarenbalans (Bedragen X € 1.000)		Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans	Eindbalans
PASSIVA	financiering bronnen	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Eigen vermogen	weerstandvermogen	3.079	1.677	1.677	1.677	1.677	1.677
Jaarrekeningresultaat vorig boekjaar	saldo vorig jaar	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserves	WW en 4e tranche	805	641	590	590	590	590
Voorzieningen	personeel, verlof en OHW	1.670	1.456	1.398	1.398	1.398	1.398
Vaste schulden met rentetypische looptijd > één jaar	lening bij BNG	0	0	0	0	0	0
TOTAAL VASTE PASSIVA		**5.554**	**3.774**	**3.665**	**3.665**	**3.665**	**3.665**
Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd < één jaar	crediteuren (te betalen)	1.873	1.873	1.520	1.392	1.263	1.135
Overlopende passiva	vooruitontvangen	12.427	13.689	13.619	13.619	13.619	13.619
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**14.300**	**15.562**	**15.139**	**15.011**	**14.882**	**14.754**
TOTAAL		**19.854**	**19.336**	**18.804**	**18.676**	**18.547**	**18.419**

Verloopoverzicht reserves

Eigen vermogen	Stand per 31-12-2018	Stand per 31-12-2019	Stand per 31-12-2020	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022	Stand per 31-12-2023
Algemene reserve	3.079	1.677	1.677	1.677	1.677	1.677
Bestemmingsreserve WW & Reintegratie	235	235	235	235	235	235
Bestemmingsreserve Omgevingswet	192	51	-	-	-	-
Bestemmingsreserve Wetgevingskalender	152	152	152	152	152	152
Bestemmingsreserve Persoonlijk ontwikkelbudget	203	203	203	203	203	203
Bestemmingsreserve Koersen op de Toekomst	23	-	-	-	-	-
Totaal reserves	**3.884**	**2.318**	**2.267**	**2.267**	**2.267**	**2.267**

Incidentele baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

Incidentele baten en lasten	2019	2020	2021	2022	2023
Baten:					
Onttrekking bestemmingsreserve Omgevingswet	141	51	-	-	-
Ontrekking bestemmingsreserve koersen op toekom	23				
Onttrekking algemene reserve (CAO 2019)	1.402	-	-	-	-
Vrijval voorziening personeel	214	58			
Totaal baten	**1.780**	**109**	**-**	**-**	**-**
Lasten:					
Totaal lasten					

Algemene reserve

De Algemene reserve vormt voor het overgrote deel het Weerstandsvermogen. Dit Weerstandsvermogen dekt het risico af zoals dit is omschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Ten gevolge van een CAO wijziging hebben alle medewerkers over een periode van vijf jaar recht op een persoonlijk ontwikkelbudget (POB) van 5k. Met dit POB kan een medewerker investeren in zijn scholing en ontwikkeling. Op grond van de toegestane formatieplaatsen betekent dit een budget van 1,75 mln dat in een periode van vijf jaar kan worden besteed. Gemiddeld is dit 0,35 mln per jaar. Hiervoor kan de helft van het opleidingsbudget worden ingezet, dat normaliter ook werd gebruikt voor scholing en persoonlijke ontwikkeling. Dit betekent dat over een periode van vijf jaar voor het POB voldoende middelen beschikbaar zijn binnen de begroting om aan de verplichting richting de medewerkers te kunnen voldoen. Daardoor is het POB over een periode van vijf jaar een budget neutrale actie.
Echter het is aan de medewerkers vrij wanneer zij een beroep gaan doen op hun POB. Daardoor kan het voorkomen dat in een jaar meer of minder beroep wordt gedaan, waardoor er meer of minder besteed dan het beschikbare budget van 0,35 mln. Om dit te kunnen opvangen is het voorstel om de Algemene reserve voor het POB als een soort egalisatiereserve te gebruiken. In een jaar dat er meer wordt uitgegeven dan het beschikbare budget, kan een onttrekking uit de Algemene reserve worden gedaan. In een jaar dat er minder wordt uitgegeven dan het budget, zal een toevoeging aan de reserve worden gedaan. Hoe het verloop per jaar zal zijn is nog moeilijk in te schatten. Duidelijk is wel dat het verloop over een periode van vijf jaar neutraal is. Wanneer lopende het jaar duidelijk wordt wat de mogelijke mutatie wordt ten gevolge van het POB, zal dit in de tertaalrapportage in 2019 worden opgenomen.

WW & re-integratie

De OD NZKG is eigen risico drager voor werkloosheidskosten, re-integratie inspanningen bij ziekte, bemiddeling- en mobiliteitstrajecten, etc. Het is verplicht om voor dit reële bedrijfsrisico een reserve te vormen. Wanneer lopende het jaar een beroep wordt gedaan op deze reserve, zal dit in de tertaalrapportage in 2019 worden opgenomen.

Omgevingswet

Voor alle in- en externe activiteiten m.b.t. de implementatie van de omgevingswet is 192k beschikbaar in een bestemmingsreserve. Doordat meer duidelijkheid komt vanuit de Rijksoverheid is de verwachting dat in 2019 de verdere implementatie van de omgevingswet in een versnelling gaat komen. Denk aan opleidingen, het ontwikkelen van een interactief spel als hulpmiddel bij teambijeenkomsten, het inhuren van een tekenaar en werkzaamheden op het gebied van informatisering. Om het programma omgevingswet in goede banen te leiden is een projectleider aangetrokken. Deze kosten worden gedekt uit de gevormde bestemmingsreserve. De kosten voor het programma zullen hoger uitkomen dan de reserve van 192k.

Wetgevingskalender

Voor de extra inspanning in het kader van de wetgevingskalender is een reserve beschikbaar van 152k. De reserve is voor extra implementatiekosten van toekomstige wijzigingen in wetgeving.

6.7 Verklaring kengetallen

Hieronder is de berekening van de financiële kengetallen toegelicht. Zie hoofdstuk 5.1 voor de beoordeling en toelichting op de kengetallen.

(bedragen x €1.000)

Netto schuldquote	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Vaste schulden	-	-	-	-	-	-
Netto vlottende schuld	1.873	1.873	1.520	1.392	1.263	1.135
Overlopende passiva	12.427	14.016	14.016	14.016	14.016	14.016
Financiële activa (excl. verstrekte leningen)	-					
Financiële activa (verstrekte leningen)	-					
Uitzettingen < 1 jaar	11.628	11.628	11.628	11.628	11.628	11.628
Liquide middelen	5.263	5.263	5.263	5.263	5.263	5.263
Overlopende activa	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216	1.216
Totale baten (excl. mut. res.)	44.769	46.560	48.556	48.821	49.087	49.375
Netto schuldquote	**-9%**	**-5%**	**-5%**	**-6%**	**-6%**	**-6%**

De netto schuldquote wordt berekend door het saldo van de schulden en vorderingen te delen door de totale baten.

(bedragen x €1.000)

Solvabiliteitsratio	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Eigen vermogen	3.884	2.318	2.267	2.267	2.267	2.267
Balanstotaal*	9.227	7.675	7.213	7.085	6.956	6.828
Solvabiliteit	**42%**	**30%**	**31%**	**32%**	**33%**	**33%**

De verhouding tussen het eigen vermogen en totale vermogen geeft de ratio voor de solvabiliteit.

(bedragen x €1.000)

Structurele exploitatieruimte	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Totale structurele lasten	44.179	47.663	48.607	48.821	49.087	49.375
Totale structurele baten	44.529	46.560	48.556	48.821	49.087	49.375
Totale structurele toevoegingen aan de reserves	-	-	-	-	-	-
Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	-	-	-	-	-	-
Totale baten	45.320	47.663	48.607	48.821	49.087	49.375
Structurele exploitatieruimte	**1%**	**-2%**	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**

De berekening voor structurele exploitatieruimte is het saldo van structurele baten en lasten en structurele toevoegingen en onttrekkingen van reserves. Het resultaat hiervan wordt gedeeld door de totale baten.

Risico's beperken,
leefbaarheid vergroten.

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

www.odnzkg.nl

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Ebbehout 31
1507 EA Zaandam
www.odnzkg.nl

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Eindrapportage 2018
Jaarverslag en -rekening

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Eindrapportage 2018
Jaarverslag en -rekening

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Inhoud

1 Voorwoord **5**

2 Ontwikkelingen **7**

3 Programma verantwoording **10**

3.1 Programma Bouw 11

3.2 Programma Bodem 13

3.3 Programma Milieu 14

3.4 Programma BRZO 16

3.5 Programma Randvoorwaardelijk 17

3.6 Programma Bedrijfsvoering 18

3.7 Financiële resultaten 22

4 Paragrafen **24**

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 24

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen 31

4.3 Financiering 32

4.4 Bedrijfsvoering 33

5 Financiële jaarrekening **36**

5.1 Overzicht baten en lasten 36

5.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 37

5.3 Toelichting baten en lasten 39

5.4 Balans 45

5.5 Toelichting op de balans 47

Bijlage 1 Overzicht taakvelden per programma **54**

Bijlage 2 Bijdrage per deelnemer **55**

Bijlage 3 Berekening financiële kengetallen **56**

Bijlage 4 Meerjarig overzicht risico's **57**

Bijlage 5 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant **59**

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

1 Voorwoord

Met veel genoegen bied ik u het jaarverslag en de jaarrekening van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) aan. Het Bestuur van de OD NZKG vraagt de betrokken Raden en Staten om zienswijzen op deze jaarverantwoording 2018, alvorens deze vast te stellen, in samenhang met de meerjarenbegroting 2020-2023.

Onze opdrachtgevers (bevoegde gezagen) ontvangen een verantwoordingsrapportage over 2018 waarin specifieke informatie over de uitvoering van het werk, zoals vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst (UVO) 2018, is opgenomen. In de jaarrekening geven wij een toelichting op de realisatie per programma, waarbij afwijkingen groter dan 50K en eventuele bestuurlijke aandachtspunten toegelicht worden.

Het definitieve resultaat over 2018 is positiever dan de verwachting bij de tweede tertaalrapportage. Door de krapte op de arbeidsmarkt zijn we niet in staat geweest alle vacatures in te vullen, waardoor de capaciteitskosten lager zijn. Daarnaast is door vrijval van een voorziening het resultaat positiever.
De benodigde onttrekking aan de algemene reserve is 46k geworden in plaats van de verwachte 425k. Na de onttrekking is het resultaat van de OD NZKG over 2018 nihil.

De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied bestaat 5 jaar. Dat is een moment om te markeren. We zijn een volwassen organisatie geworden die steeds verder professionaliseert. Onze bedrijfsvoering is transparant en op orde en in de afgelopen twee jaar hebben we gezamenlijk met onze opdrachtgevers een Prestatiegerichte Financieringsmethodiek ontwikkeld en gevalideerd. Deze ligt nu separaat ter besluitvorming voor. Met het vaststellen van deze methodiek wordt tevens een uniform uitvoeringsniveau vastgesteld. In december jl. is het bestuurlijk referentiekader voor de regionale strategie voor VTH vastgesteld. Dit alles draagt bij aan een level playing field voor burgers en ondernemers, en aan een meer efficiënte inzet van de Omgevingsdienst.

In 2018 hebben we bijgedragen aan een aantal belangrijke trajecten. Bijvoorbeeld de verhuizing van het Europees Geneesmiddelen Agentschap (EMA) naar Amsterdam.
Op basis van vooroverleg met alle partijen konden wij de vergunningverlening in zeer korte tijd mogelijk maken. Het in gebruik nemen van de Noord zuid lijn waarbij onze vergunningverleners, toezichthouders en adviseurs, een aantal van hen al vanaf het begin, betrokken waren en waarbij we in de afgelopen jaren veel expertise op het gebied van tunnelveiligheid hebben opgebouwd.
De stofoverlast bij Tata Steel, waarbij we samen met het bevoegd gezag Provincie Noord Holland er alles aan doen om de overlast voor de omliggende gemeenten te beperken. De complexe problematiek heeft er voor gezorgd dat we in het afgelopen jaar in landelijke media verschenen.

Naast de grote blikvangers hebben circa 16.000 bedrijven onze aandacht en controleren wij ook dit jaar weer honderden bodemactiviteiten, de veiligheid van constructies, duurzaamheid en energiebesparing.

De arbeidsmarktproblematiek blijft een punt van aandacht. Komende jaren moeten we investeren in het aantrekken van specialistische capaciteit, die we deels ook zelf zullen moeten opleiden. De toenemende complexiteit van het werk door de vermenging van wonen en werken en de nieuwe technologieën die het bedrijfsleven toepast, maakt het

noodzakelijk om te blijven investeren in de ontwikkeling van onze medewerkers. Afgelopen jaar hebben we een nieuwe Ondernemingsraad gekozen, waarbij 86% van de medewerkers zijn stem heeft uitgebracht. De OD NZKG heeft daarmee weer voor een periode van 4 jaar een betrokken en actieve Ondernemingsraad, waarmee het prettig samenwerken is.

Tot slot alle lof voor de medewerkers van de OD NZKG die, ondanks de toenemende complexiteit van het werk, de ontwikkelingen op het gebied van wetgeving en de validatie van de financieringsmethodiek, ook in het afgelopen jaar weer een enorme gezamenlijke prestatie hebben geleverd.

Emmy Meijers,
Algemeen Directeur Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

2 Ontwikkelingen

De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied bewaakt en bevordert namens alle aangesloten gemeenten en provincies de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.
Wat we op de inhoud doen ligt voor een groot deel vast vanuit wet, regelgeving en beleidsdoelstellingen van onze opdrachtgevers. Daarop blijft onze inzet uiteraard gericht. De maatschappelijke trends, wettelijks ontwikkelingen, de bestuurlijke ambities en problemen, risico's en opgaven in ons werkgebied bepalen daarnaast ook onze opgave. Het spreekt voor zich dat de OD NZKG de opgedragen taken professioneel en kwalitatief hoogwaardig uitvoert. In deze paragraaf schetsen wij een aantal ontwikkelingen die van belang waren bij het uitvoeren van de taken.

Organisatieontwikkeling

In 2018 hebben wij ons 5 jarig bestaan gevierd met een symposium over big data en een lustrum feest voor alle medewerkers. In dit jaar hebben wij als organisatie ook weer stappen gezet in onze ontwikkeling. We zijn gaan werken met een nieuwe organisatiestructuur. Het aantal primaire directies is van drie naar twee gegaan om daarmee een kleiner directieteam te creëren in lijn met vergelijkbare organisaties.
Deze wijziging maakt deel uit van een concernbreed programma gericht op de doorontwikkeling van de organisatie waaronder ook managementontwikkeling valt. Belangrijkste doel van deze ontwikkeling is dat het leiderschap een duidelijke koers richting de toekomst weet uit te zetten en uit te dragen en dat daarbij tegelijkertijd een stevige focus ligt op de ontwikkeling van de medewerkers.

Klimaatambities

Een aantal van onze opdrachtgevers hebben in 2018 een nieuw coalitieakkoord tot stand gebracht. In deze akkoorden zien we de klimaatambities uit het regeerakkoord terug. Het thema circulaire economie zal de komende jaren een steeds prominentere plek krijgen op de politieke agenda. De wetgeving rondom dit thema is ingewikkeld en niet toegespitst. Hier ligt een stevige innovatieve opdracht voor de

Omgevingsdienst. Als OD weten we waar 'circulaire' bedrijven tegenaan lopen, dus hier kunnen wij oplossingsgericht in adviseren.

Arbeidsmarkt

De krapte op de arbeidsmarkt vraagt ook een uitgekiende strategie om de OD NZKG als organisatie op de arbeidsmarkt breed bekend te maken. De OD NZKG is een relatief jonge organisatie en (nog) niet bekend bij het reeds aanwezig potentieel op de arbeidsmarkt, en zo ook niet bij opleidingsinstituten. Dit vraagt om een sterk verhaal waarmee de OD NZKG zich goed in de markt zet maar ook om een strategie om via diverse kanalen de OD NZKG breder bekend te maken. In 2018 is hier met behulp van een bureau een plan van aanpak voor uitgewerkt wat in 2019 verder uitgevoerd zal worden. Onder meer gericht op meer en beter gebruik van sociale media kanalen als LinkedIn, waardoor potentiele kandidaten de OD NZKG beter kunnen vinden.

Kennisborging

De OD NZKG is weliswaar een relatief jonge organisatie maar heeft verhoudingsgewijs weinig jonge medewerkers. Voor de benodigde instroom van jong talent in verband met de leeftijdsopbouw, uitstroom wegens pensionering en kennisborging binnen de organisatie, vindt er een inventarisatie plaats op basis van de deskundigheidsgebieden. Om te zorgen voor tijdige vervanging is een technisch traineeship ontwikkeld. Hierin worden jonge mensen in één jaar opgeleid binnen een specifiek vakgebied en begeleid door inhoudelijk ervaren mentoren die hier specifiek voor zijn getraind.

Omgevingswet

Op weg naar 2019 hebben wij de voorbereidende werkzaamheden geïntensiveerd. Samen met Zaanstad en Amsterdam hebben we geadviseerd op omgevingsvisies en omgevingsplannen in transformatiegebieden van industrie naar wonen/werken. Met onze opdrachtgevers kijken we hoe vergunningprocedures vereenvoudigd kunnen worden en gaan we oefenen met (complexe) vergunningaanvragen onder de Omgevingswet. Met de andere ketenpartners als Veiligheidsregio's, GGD's en waterschappen hebben we contact gelegd en kijken we hoe we kunnen samenwerken.

Daarnaast zijn de voorbereidingen getroffen om van start te gaan met het opleiden van alle medewerkers. Het gaat daarbij om een basiscursus waarin (juridische) uitleg wordt gegeven over de nieuwe regelgeving, maar waarbij ook aandacht wordt gegeven aan wat de nieuwe manier van samenwerken gaat betekenen voor onze medewerkers. De OD NZKG kiest er bewust voor om met eigen medewerkers de andere eigen medewerkers op te leiden. Vanaf januari 2019 gaan we starten met het opleiden van alle medewerkers door kennistrainingen en casuïstiek besprekingen.

Regionale VTH Strategie

Een aanpassing van het Besluit Omgevingsrecht in juli 2017 leidt ertoe dat deelnemers in een omgevingsdienst een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben om te komen tot een uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid voor in elk geval de verplicht ingebrachte taken in een omgevingsdienst. Daarbij komt dat een uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid bijdraagt aan een level playing field voor burgers en ondernemers, en aan een meer efficiënte inzet van de Omgevingsdienst.

In het AB op 21 december is het 'Bestuurlijk referentiekader voor de regionale strategie voor VTH, OD NZKG 2019 t/m 2022' vastgesteld. Dit document beschrijft het gezamenlijk bestuurlijk perspectief en de daarbij geldende principes die ten grondslag liggen aan de gezamenlijke VTH-strategie. Daarbij wordt waar mogelijk al ingespeeld op de Omgevingswet.

Besluitvorming prestatie gericht financieren

De besluitvorming tot het definitief invoeren van prestatie gerichte financiering voor de Omgevingsdienst ligt in maart 2019, tezamen met de Jaarrekening 2018 en de Meerjarenbegroting 2020-2023, voor ter bestuurlijke besluitvorming. Ter voorbereiding op deze besluitvorming is gedurende twee jaar intensief gewerkt aan een kwantitatieve en kwalitatieve analyse van onze producten met als doel meerjarige financiële stabiliteit te creëren.

Gedurende het proces van twee jaar is in en met de organisatie OD NZKG, de projectgroep PGF, gewerkt aan inzicht in de systematiek, de analyses van de ureninzet en de voorbereiding en uitvoering van de collegiale toets. De analyses zijn besproken met de Verificatiegroep, die bestond uit financiële en inhoudelijke vertegenwoordigers van de opdrachtgevers.

Gezamenlijk is opgetrokken om de Begeleidingsgroep te adviseren over de aanpak en voortgang van het validatietraject, de uitwerking van de opdracht aan KokxDeVoogd, de geformuleerde aanpassingen in de PGF-systematiek en de conclusies. In de Begeleidingsgroep zijn de directeuren van de deelnemende opdrachtgevers vertegenwoordigd. Onder leiding van een onafhankelijke voorzitter brengen zij advies uit aan de directeur van de OD NZKG en het bestuur. Met deze manier van werken is er uitvoering gegeven aan de opdracht van het bestuur om de validatie gezamenlijk op te pakken en uit te voeren.

3 Programma verantwoording

In de verantwoordingsrapportages die alle opdrachtgevers ontvangen is de specifieke informatie over de resultaten zoals vastgesteld in de uitvoeringsovereenkomsten (UVO's) met de opdrachtgevers weergegeven. In verband met het opmaken van de jaarrekeningen hebben wij onze opdrachtgevers begin januari 2019 reeds geïnformeerd over de productieresultaten. In het bestuurlijke jaarverslag rapporteren we over het algemene beeld per programma en de belangrijkste ontwikkeling.

In het jaarverslag rapporteren we op basis van programma's. De programma's komen overeen met de werkvelden, in de uitvoeringsovereenkomsten. Per programma maken we inzichtelijk of de realisatie conform begroting is. Waar nodig is een technische wijziging op de begroting doorgevoerd. Conform de BBV wetgeving (Besluit Begroting en Verantwoording) worden programma's met betrekking tot het primair proces verantwoord exclusief de personele overhead lasten en materiele overheadkosten. Deze worden apart verantwoord op het programma Bedrijfsvoering.

Naast de inkomsten vanuit de uitvoeringsovereenkomsten heeft de OD NZKG ***overige inkomsten*** vanuit het maatwerk, dat bestaat uit werkzaamheden die gefinancierd worden uit subsidies en op basis van offertes.

Alle elf opdrachtgevers van de OD NZKG krijgen afzonderlijk een opdrachtgeversrapportage waarin het volume is verwerkt en het daaraan gerelateerde financiële eindejaarsresultaat is opgenomen. Dit eindresultaat wordt per opdrachtgever afgerekend.

Toelichting Werkwijze Prestatiegericht financieren

Het jaarverslag is opgesteld conform de op 16 december 2016 door het Algemeen Bestuur vastgestelde uitgangspunten ***Prestatiegericht financieren*** (PGF). In het voorstel tot definitieve invoering van de methodiek worden een aantal wijzigingen voorgesteld. In het Dagelijks Bestuur van 25 januari 2019 is afgesproken om de Meerjarenbegroting 2020-2023 conform de voorgestelde wijzigingen in de methodiek vorm te geven.

Met de PGF werkwijze worden de producten ingedeeld in categorieën. In het jaarverslag wordt gerapporteerd op basis van een ***kernpakket*** Milieu, Bouw, Bodem en BRZO. Dit zijn de uitvoerende VTH-taken die rechtstreeks worden gekoppeld aan de bedrijven, de bouwactiviteiten en bodemactiviteiten. Bij het kernpakket kennen we productgroepen met een laag tarief en groepen met een hoog tarief.

Daarnaast is sprake van een ***aanvullend pakket*** waarin per opdrachtgever specifieke taken en projecten zitten. De taken in het aanvullend pakket worden altijd tegen het hoge tarief uitgevoerd.
Het ***randvoorwaardelijk pakket*** bevat taken van algemeen nut, zoals bijvoorbeeld de consignatiedienst. Deze taken zijn gelijk voor alle opdrachtgevers. De kosten zijn naar historische inbreng verdeeld over de opdrachtgevers waardoor dit voor hen een vast bedrag is waarover aan het eind van het jaar geen afrekening plaatsvindt. Het risico van meer of minder kosten op het randvoorwaardelijk pakket is voor de OD NZKG.

Toelichting Bedrijvenbestand

Er wordt continu aan gewerkt om de kwaliteit en actualiteit van het bedrijvenbestand te verbeteren. Hiervoor is een koppeling tot stand gebracht met het Nieuw Handelsregister (NHR) waardoor in de toekomst door beide partijen informatie wordt geleverd ten aanzien van de kwaliteit en actualiteit. Vanaf 2020 is namelijk ook sprake van een terugmeldplicht vanuit de overheid naar het NHR. Voor de financieringsmethodiek wordt het bedrijvenbestand jaarlijks op 1 september geactualiseerd zodat waargenomen verschillen kunnen worden vertaald in de uitvoeringsovereenkomsten voor het daarop volgende jaar.
Met ingang van 1 september hebben wij een kwaliteitsslag in het bedrijvenbestand doorgevoerd. In lijn met de economische ontwikkelingen is het aantal bedrijven toegenomen. Op basis van bedrijfsbezoeken hebben wij het bestand verder op orde gebracht en zien wij als gevolg van een verschuiving van complexe naar eenvoudige bedrijven een daling in de financiële omvang van het bestand van 4%.

3.1 Programma Bouw

Het programma bouw heeft als doelstelling om bij te dragen aan de grote bouwopgaven in de regio en onaanvaardbare risico's, vooral op het gebied van veiligheid en gezondheid, af te kunnen vangen. Voor het verlenen van omgevingsvergunningen, behandelen van meldingen, het toezicht en handhaving op bouw en sloop in realisatie- en gebruiksfase is per bouwactiviteit een toetsingsniveau vastgesteld met een oplopende intensiteit per categorie. Daarnaast zijn er diverse thema's en projecten die in samenhang met opdrachtgevers plaatsvinden, zoals EPG (Energieprestatienorm Gebouwen), grootstedelijke onderhoud programma's bruggen en brandveiligheid.

Voortgang en ontwikkelingen

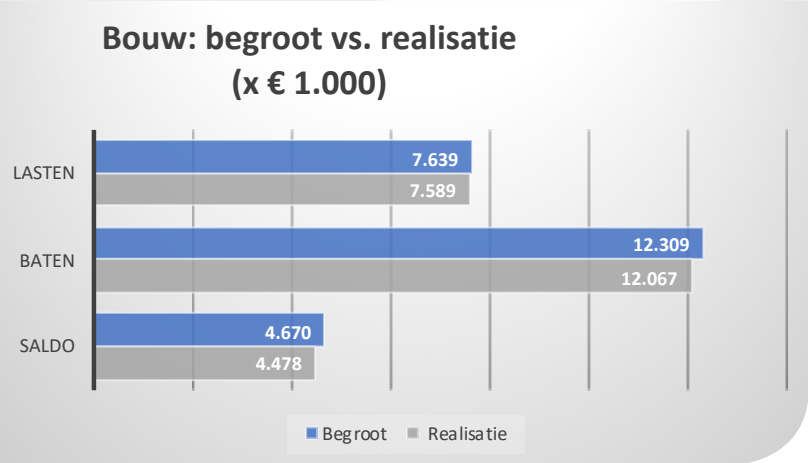
De bouwopgave blijft landelijk gezien onverminderd hoog terwijl de vraag in ons werkgebied zich lijkt te stabiliseren omdat het maximum aan capaciteit voor woningbouw bereikt is. In de jaarcijfers 2018 hebben we de afnemende groei in vergunningaanvragen verwerkt. De OD NZKG heeft via het Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid, speciaal voor haar verzorgingsgebied, een prognosemodel

laten ontwikkelen waarin relevante informatie gecombineerd wordt. Het is de bedoeling dit jaarlijks te herhalen zodat een betere voorspelbaarheid van de vraag ontstaat. Op basis van deze voorspellingen wordt voor 2019 groei verwacht, vooral op het gebied van infrastructuur.

De krapte op de arbeidsmarkt doet zich al enige tijd voelen bij de overheid. Ondanks de extra inspanningen om personeel te vinden lukt dat moeizaam. Met name constructeurs en toezichthouders bouw zijn schaars en moeizaam vindbaar. Op dit moment werken we nog steeds met een relatief grote inhuur capaciteit. De verwachting was dat voor vergunnen en toezicht de capaciteitsproblemen in 2018 konden worden opgelost. Voor vergunningen blijkt dat inderdaad nagenoeg het geval. Voor Constructie Veiligheid en Toezicht en Handhaving Bouw is er echter nog steeds sprake van een onderbezetting.
De methode Risico Gestuurd Toetsen voor Constructieve Veiligheid is bestuurlijk door Amsterdam vastgesteld en voor Haarlemmermeer in voorbereiding. In samenspraak met een aantal opdrachtgevers wordt verder onderzocht of deze methode breder ingezet kan worden. Het regionaal vaststellen van een risicogestuurd toetsingsniveau voor toezicht kan bijvoorbeeld een goede ontwikkeling zijn om invulling te geven aan de schaarste problematiek op de arbeidsmarkt.

Financiële verantwoording

Voor het programma bouw zijn, ten opzichte van het 2e tertaal, lagere baten gerealiseerd van 0,2 mln. De lasten zijn 50K lager dan verwacht. In de laatste maanden van 2018 heeft de daling van het aantal aanvragen in het product “verbouw” zich vooral in het grootstedelijk gebied doorgezet. Daarentegen groeit het aantal grote projecten. De lasten zijn iets lager omdat de bezetting in het laatste tertaal iets lager was dan verwacht.

Lasten zijn exclusief lasten voor bedrijfsvoering. Deze zijn opgenomen in het programma bedrijfsvoering.

(bedragen x € 1.000)

Programma Bouw	Gewijzigde begroting	Realisatie	Verschil Begroting-Realisatie
Lasten	7.639	7.589	-50
Baten	-12.309	-12.067	242
Saldo	**-4.670**	**-4.478**	**192**

(-/- = voordeel, + = nadeel)

3.2 Programma Bodem

Het doel van het programma bodem is de bescherming van de leefomgeving voor wat betreft bodem, meer specifiek ten aanzien van bodemverontreiniging. Concreet betekent dit dat wordt getoetst en wordt toegezien of de uitvoering van bodemwerkzaamheden plaatsvindt binnen de kaders van wet- en regelgeving voor bodembescherming. Hierbij hoort ook de toetsing en controle aan standaardvereisten zoals Bus-saneringen (Besluit uniforme saneringen) en de door bevoegde gezagen opgestelde beschikking op een saneringsplan.

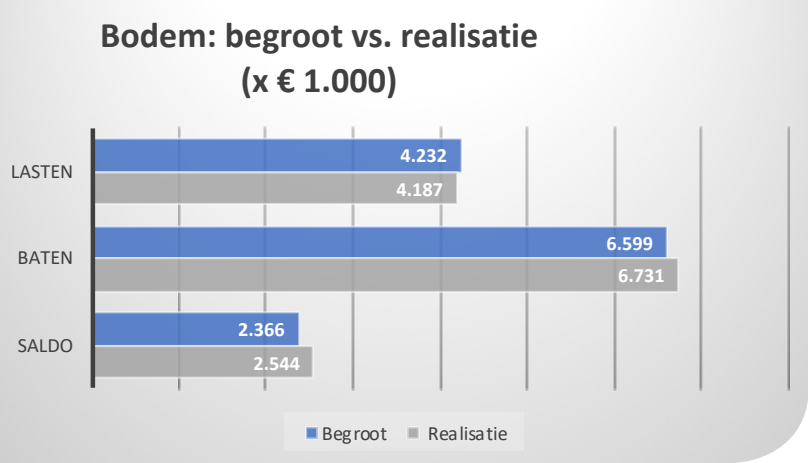
Voortgang en ontwikkelingen

Voor het werkveld bodem bestaat naast de relatie met bouwwerkzaamheden ook een verband met energietransitie en klimaatadaptatie. In het algemeen kan gesteld worden dat wanneer de bouwwerkzaamheden aantrekken meer leidingen worden gelegd/vervangen waardoor meer activiteiten in de (verontreinigde) bodem plaatsvinden. Daarnaast zien we een intensiever gebruik van de ondergrond bijvoorbeeld voor Warmte- en Koude Opslag (WKO). Dit is een methode om energie in de vorm van warmte of koude op te slaan in de bodem. Door slim gebruik van data in de bodemapp constateren we ook meer illegale bodemsaneringen.

De stijging die we in de eerste twee tertalen van 2018 waarnamen heeft zich vrij constant doorgezet. De groei over het jaar heen betreft ruim 20% in aantallen producten. We verwachten dat de groei zich de komende jaren zal voortzetten.

Financiële verantwoording

Het programma Bodem heeft een positief resultaat van 178k over 2018 gerealiseerd ten opzichte van het tweede tertaal. Het resultaat wordt veroorzaakt door sterk hogere volumes op vrijwel alle producten. Aan de lastenkant zien we (nog) geen evenredige stijging. Een oorzaak van het verschil tussen de lasten en baten, is dat meer producten (gestegen met 20%) worden gevraagd dan begroot. Door knelpunten in de beschikbare arbeidscapaciteit (gestegen met 4%) is de ondergrens bereikt van het gevraagde kwaliteitsniveau voor het toezicht.

Lasten zijn exclusief lasten voor bedrijfsvoering. Deze zijn opgenomen in het programma bedrijfsvoering.

Programma Bodem	Gewijzigde begroting	Realisatie	(bedragen x € 1.000) Verschil Begroting-Realisatie
Lasten	4.232	4.187	-45
Baten	-6.599	-6.731	-132
Saldo	**-2.366**	**-2.544**	**-178**

(-/- = voordeel, + = nadeel)

3.3 Programma Milieu

Doel van het programma milieu is het zorgvuldig waarborgen van een veilig en leefbaar Noordzeekanaalgebied. Per opdrachtgever is rekening gehouden met de verdere ontwikkeling van de complexe bedrijvigheid en toenemend gedifferentieerd ruimtegebruik van het gebied. Hiervoor worden alle gebruikelijke VTH-instrumenten ingezet, zoals vergunningverlening, behandelen van meldingen, klachtbehandeling, toezicht en handhaving, inclusief specialistisch en juridisch advies.

Voortgang en ontwikkelingen

In lijn met de economische ontwikkelingen is het aantal bedrijven in het bedrijvenbestand toegenomen. De stijging van het aantal vergunningen heeft zich ook in 2018 doorgezet. De OD NZKG verleende 30 tot 45% zo veel milieuvergunningen als begroot. De grote bouwopgave in de regio heeft effect op het programma milieu. Het werk wordt complexer door de vermenging van wonen en werken. Er spelen steeds meer ingewikkelde ruimtelijke inpassingsvraagstukken. De vermenging van wonen en werken heeft ook een significant effect op het aantal meldingen van overlast.

In 2018 heeft het kabinet besloten om per 2050 van het gas af te zijn. Dit leidt tot een toename van nieuwe bodemenergiesystemen. In 2018 zagen wij - net als in 2017 - een stijging van het aantal meldingen in het kader van het Besluit Lozing Buiten Inrichting (Bbi). Met deze behandeling van de meldingen faciliteert de OD NZKG de wens van opdrachtgevers om woningbouw te verduurzamen. Tegelijkertijd worden situaties nog complexer aangezien de druk niet alleen op de bovengrondse ruimte maar ook op de ondergrondse ruimte groter wordt. Ook hier ondervinden we de gevolgen van de krapte op de arbeidsmarkt. Het is lastig om specialistische functies vervuld te krijgen waardoor het uitvoeren van specialistische taken meer in de knel komt en de kwaliteit voor de langere termijn onder druk komt te staan.

VTH programmering

Programmatisch actualiseren

Voor het gehele bestand van omgevingsvergunningen heeft de OD NZKG in 2017 een actualisatieprogramma opgesteld. Voor 2018 heeft de dienst erop ingezet om de ontstane werkvoorraad door veranderde wet- en regelgeving weg te werken. Ten aanzien van de toetsing van de vergunningen is dit gelukt. Daar waar deze toetsing vraagt om aanpassingen van een vergunning, wordt het proces complexer. Het overleg met het bedrijf is tijdsintensief. Ook wordt breder gekeken naar de bestaande afspraken en rechten. Uiteindelijk is de actualisatie erop gericht om de kwaliteit van de bestaande vergunning te verbeteren en te zorgen dat de omgeving optimaal en blijvend wordt beschermd. Voor het programmatisch actualiseren van de

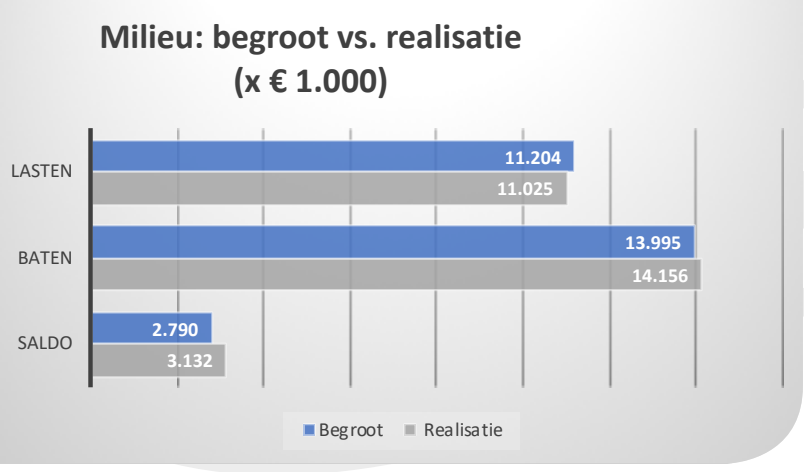
omgevingsvergunningen milieu is een periode van twee jaar afgesproken om de actualisatieslag wat betreft de achterstand af te ronden, te beginnen in 2018. Met Amsterdam is een periode van vier jaar afgesproken. Een deel van de reguliere actualisaties, die binnen het kernpakket vallen zijn in 2018 uitgevoerd. De toename van het aantal vergunningaanvragen is echter dermate groot dat we een deel van de capaciteit, die we in 2018 hadden begroot voor het programmatisch actualiseren en de reguliere actualisaties, ingezet hebben om te kunnen voldoen aan die hogere vraag. Voor 2019 gaan we de actualisaties projectmatig uitvoeren en in overleg met onze opdrachtgevers afspraken maken over planning en realisatie om de achterstand weg te werken. Wij verwachten in ieder geval voor de Provincie Noord-Holland, Amsterdam en Haarlemmermeer een doorloop naar 2020.

Bij milieutoezicht is in 2018 gestart met een verbeterde inzet van de controle capaciteit voor de te onderscheiden branches. De resultaten zijn in lijn met de beoogde resultaten qua optimalisatie van het toezicht rendement en effectiviteit. De productieopgave voor 2018 is gerealiseerd binnen de beoogde kwaliteit en risico kaders. In 2018 is door de krapte op de arbeidsmarkt de flexibele schil opgelopen tot bijna 30% van de totale inzet. Om de contuinuiteit en de kwaliteit van het werk te borgen, is besloten om de flexibele capaciteit niet verder te laten toenemen.

Een deel van de werkzaamheden in het programma bestaan uit het geven van specialistisch en juridisch advies. Deze werkzaamheden zijn conform begroting uitgevoerd.

Financiële verantwoording

Ten opzichte van het tweede tertaal zien wij een voordeel op de lasten omdat verschillende vacatures niet zijn ingevuld door de krapte op de arbeidsmarkt. De baten zijn ook iets hoger dan verwacht doordat er meer offertewerkzaamheden zijn afgerond. Hiermee komt het totale resultaat uit op 341k positief.

Lasten zijn exclusief lasten voor bedrijfsvoering. Deze zijn opgenomen in het programma bedrijfsvoering.

(bedragen x € 1.000)

Programma Milieu	Gewijzigde begroting	Realisatie	Verschil Begroting-Realisatie
Lasten	11.204	11.025	-180
Baten	-13.995	-14.156	-162
Saldo	**-2.790**	**-3.132**	**-341**

(-/- = voordeel, + = nadeel)

Omgevingsdienst noordzeekanaalgebied

3.4 Programma BRZO

In Nederland is de verantwoordelijkheid voor de vergunningverlening en toezicht- en handhavingstaken bij de meest risicovolle bedrijven ondergebracht bij zes omgevingsdiensten, waarvan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied er één is. De OD NZKG voert deze VTH-taken uit voor de meest risicovolle bedrijven in de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland. Voor deze bedrijven zijn met name het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) en/of de Richtlijn Industriële Emissies (RIE-4) van belang. De Brzo-bedrijven worden intensief geïnspecteerd op naleving van deze wetgeving. Voor deze bedrijven heeft de OD NZKG een samenwerkingsrelatie opgebouwd met de overige Brzo-OD's en de andere inspectiepartners: de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Veiligheidsregio's.

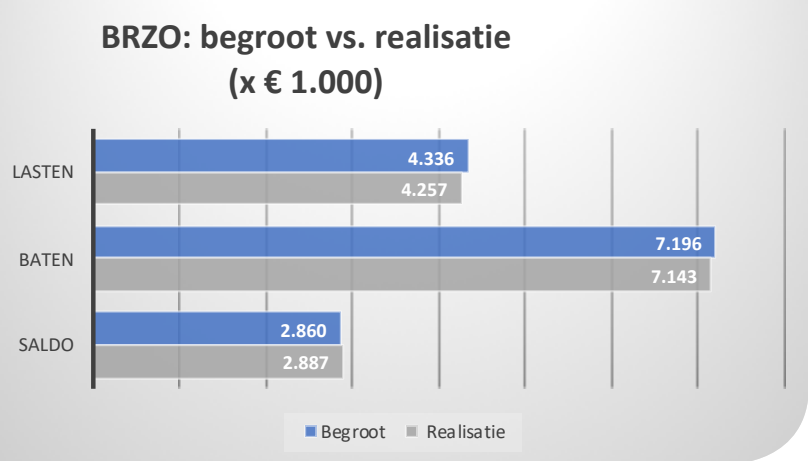
In deze complexe, kennisintensieve dynamiek wordt binnen de PGF-begrotingssystematiek onderscheid gemaakt tussen 'kern' en 'aanvullend' pakket. Het Kernpakket betreft de feitelijke vergunningverlening en toezicht & handhaving. In het 'aanvullend' pakket, zijn alle noodzakelijke expertise, (bestuurlijke) afstemming en netwerken die voorwaardenscheppend zijn om de VTH-taken naar behoren, op kwalitatief noodzakelijk hoog niveau uit te voeren, ondergebracht.

Voortgang en ontwikkelingen

De geraamde uren voor het aanvullend pakket zijn dit jaar conform planning, gerealiseerd. Met de Brzo opdrachtgevers worden afspraken gemaakt betreffende de financiering van de MJA afspraken (meerjarenagenda) in IPO verband.

Financiële verantwoording

Het programma BRZO kent een positief resultaat van 27k.

Lasten zijn exclusief lasten voor bedrijfsvoering. Deze zijn opgenomen in het programma bedrijfsvoering.

(bedragen x € 1.000)

Programma BRZO	Gewijzigde begroting	Realisatie	Verschil Begroting-Realisatie
Lasten	4.336	4.257	-80
Baten	-7.196	-7.143	53
Saldo	**-2.860**	**-2.887**	**-27**

(-/- = voordeel, + = nadeel)

3.5 Programma Randvoorwaardelijk

Het doel van dit programma is het leveren van diensten die voor elke opdrachtgever nodig zijn en niet specifiek aan een opdrachtgever zijn toe te wijzen. In totaal bestaat dit programma uit een aantal producten: zoals bijvoorbeeld: consignatiedienst, bestuursondersteuning, verzoeken in het kader van de wet openbaar bestuur (wob), accountmanagement, beleidsbeïnvloeding en het regiebureau.

Voortgang en ontwikkelingen

Op het gebied van accountmanagement zijn meer uren besteed omdat er meer aandacht is voor de bestuurlijke advisering en de kennis van projecten en omgeving van de opdrachtgever. Daarnaast zijn er ontwikkelingen in beleid en regelgeving die tot grotere inzet hebben geleid van de Omgevingsdienst. Met name de voorbereiding op de komst van de omgevingswet vraagt veel inzet om te oefenen met de nieuw competenties, pilots uit te voeren in samenwerking met gemeenten en provincie en processen voor te bereiden.

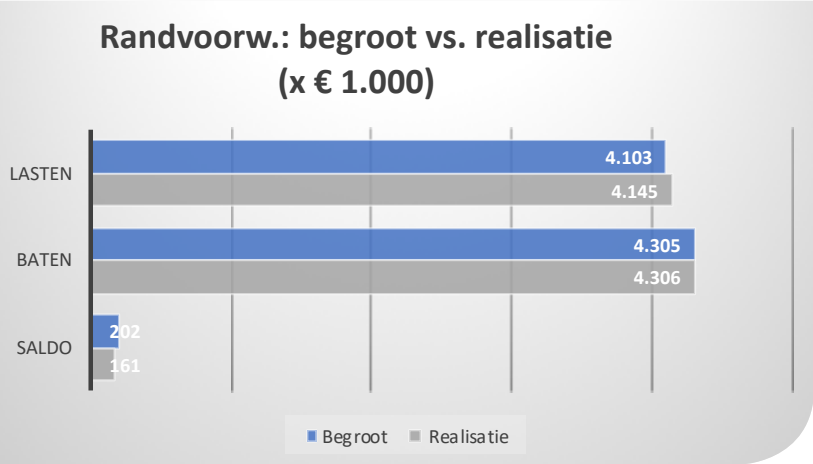
Het belang van het goed borgen en toepassen van data ten behoeve van een effectieve inzet alsmede verantwoording over de inzet, neemt sterk toe. Nieuwe ontwikkelingen zoals de Omgevingswet, de AVG, maar ook de VTH-strategie, vragen meer en soms andere informatie (of andere wijze van registratie) dan nu het geval is. Zowel het databeheer als data analyse van de OD NZKG moet hierop aansluiten. De basis hiervoor is inmiddels gelegd, maar een verdere doorontwikkeling is nodig om aan de vereisten van de toekomst te kunnen blijven voldoen.

De digitale doorontwikkeling maakt ook dat meer informatie permanent beschikbaar is voor de groter wordende informatiebehoefte bij bewoners en bedrijven. Dat heeft mede geleid tot complexere en uitgebreide WOB verzoeken die meer tijd vragen.

Voor 2018 zijn de kosten voor het programma naar historische inbreng verdeeld over de opdrachtgevers waardoor aan het einde van het jaar een vast bedrag wordt afgerekend. Het risico van meer of minder kosten op het randvoorwaardelijke pakket is in 2018 voor de OD NZKG.

Financiële verantwoording

De baten binnen het programma Randvoorwaardelijk zijn conform de begroting. Op de lasten is een klein nadeel gerealiseerd op inhuurkosten.

Lasten zijn exclusief lasten voor bedrijfsvoering. Deze zijn opgenomen in het programma bedrijfsvoering.

(bedragen x € 1.000)

Programma Randvoorwaardelijk	Gewijzigde begroting	Realisatie	Verschil Begroting-Realisatie
Lasten	4.103	4.145	42
Baten	-4.305	-4.306	-1
Saldo	**-202**	**-161**	**41**

(-/- = voordeel, + = nadeel)

3.6 Programma Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering ondersteunt en adviseert de organisatie op het gebied van: personeelszaken, informatievoorziening, boekhouding, communicatie, huisvesting, facility, sturing, coaching en planning en control. Naast deze personele - en materiele bedrijfsvoeringkosten worden de personele overheadkosten van het management van de gehele organisatie op dit programma verantwoord.

Voortgang en ontwikkelingen

Afgelopen jaar was het eerste jaar waarin wij zelfstandig onze ICT omgeving beheren. Er is een servicemanager aangesteld die tot primaire taak heeft de juiste leveranciers te vinden voor de organisatiebehoefte en te borgen dat uitvoering van de contracten verloopt zoals afgesproken. Het ICT contract- en servicemanagement is daarmee tot stand gebracht.

In 2018 heeft een aanbesteding plaatsgevonden voor onze mobiele telefonie en hebben wij het Mobile Device Management ingevoerd. Hierdoor wordt vanaf 1 centraal punt de gehele mobiele omgeving geïnstalleerd, beheerd en beveiligd. Daarmee hebben we meer grip op onze zakelijke data en is de veiligheid ervan geborgd.

Daarnaast hebben wij in goed overleg met de Provincie Noord Holland besloten om onze financiële en personele administratie zelfstandig uit te gaan voeren vanaf 2020. In 2018 zijn de voorbereidende werkzaamheden tot aanbesteding van de noodzakelijke software voor het uitvoeren van deze taken opgestart. Begin 2019 wordt de aanbestedingsprocedure opgestart en naar verwachting zullen wij vanaf het tweede kwartaal 2019, samen met de Provincie Noord Holland, gaan zorgen voor ontvlechting en overdracht.

Privacy wetgeving

Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming in werking getreden. Om uitvoering te geven aan deze wet is een Functionaris Gegevensbescherming aangesteld. Samen met de Privacy Officer en de Security Information Officer vormen zij tezamen het Privacy Team. Er is een verwerkingsregister ingericht en er zijn verwerkingsovereenkomsten opgesteld. Organisatiebreed is er een i-bewustzijn training gegeven. Ook in 2019 blijft bescherming van persoonsgegevens een belangrijk aandachtspunt.

In 2018 is een pilot uitgevoerd met Natural Language Processing. Hiermee is bezien in hoeverre deze nieuwe techniek kan bijdragen aan het effectiever en efficiënter verwijderen van persoonsgegevens uit documenten. De pilot is zeer succesvol afgerond waarna besloten is tot algehele implementatie ervan. De bescherming van persoonsgegevens bij openbaarmaking van stukken is daarmee geborgd. Ook het zogenaamde metadateren van documenten is door middel van deze techniek succesvol gebleken hetgeen een verdere kwaliteitsimpuls geeft aan onze te archiveren stukken.

Digitaal werken

Het digitaal en zaakgericht werken binnen de dienst is versterkt door het steeds beter inrichten van beschikbare systemen. Er is een zelfevaluatie tool ontwikkeld om te bezien waar het zaakgericht werken en het daarbij behorende zaakeigenaarschap verder versterkt kan worden. Het gegevens magazijn is verder op orde gebracht door de registratie van de milieu inrichtingen te vereenvoudigen en te actualiseren. Vooruitlopend op de Omgevingswet is kaartinformatie verder ontwikkeld. Zo is bijvoorbeeld op kaart inzichtelijk welk lokaal beleid op een kaartlocatie van kracht is.

Arbeidsmarkt

Op de arbeidsmarkt overstijgt, met betrekking tot een aantal kritieke functies, de vraag het aanbod. Dit geldt zeker waar het de vraag naar (meer) ervaren medewerkers betreft. In het afgelopen jaar hebben we desondanks 60% van de openstaande vacatures kunnen invullen. In 2018 waren er 56 vacatures, waarvan 34 in 2018 zijn vervuld. 10 vacatures hiervan werden vervuld middels interne doorstroom.

Voor een aantal specialistische vakgerichte functies is het voor de OD NZKG, net als voor veel andere overheden, complex om vaste medewerkers aan te trekken. De vraag is groot en het aanbod van geschikte kandidaten is gering, waarbij een deel van de kandidaten ook bewust kiest om in deze tijd als zelfstandige te werken. Gerichte wervingsacties werden met name ingezet bij teams Bouw en Milieu (op het gebied van Toezicht & Handhaving en Vergunningverlening) en Constructieve Veiligheid en voor specialistische adviseurs bij Advies & Expertise.

De krapte vraagt ook een uitgekiende strategie om de OD NZKG als organisatie op de arbeidsmarkt breed bekend te maken. De OD NZKG is een relatief jonge organisatie en (nog) niet bekend bij het reeds aanwezig potentieel op de arbeidsmarkt, en zo ook niet bij opleidingsinstituten. Dit vraagt om een sterk verhaal waarmee de OD NZKG zich goed in de markt zet maar ook om een strategie om via diverse kanalen de OD NZKG breder bekend te maken. In 2018 is hier met behulp van een bureau een plan van aanpak voor uitgewerkt wat in 2019 verder uitgevoerd zal worden. Onder meer gericht op meer en beter gebruik van kanalen als LinkedIn, waardoor potentiele kandidaten de OD NZKG beter kunnen vinden.

Modernisering van vacatureteksten, aanpassing van de website “Werken Bij” en samenwerking met wervingsbureaus (die zich richten op het vakgebied van de OD NKZG) hebben veel aandacht gekregen. Daarnaast zijn presentaties en colleges gegeven op scholen en beurzen, om toekomstige deelnemers aan de arbeidsmarkt te enthousiasmeren voor het werken bij een Omgevingsdienst.

In 2018 zijn er daarnaast samenwerkingsverbanden gestart met gespecialiseerde bureaus die op basis van onderzoek moeilijk vervulbare vacatures via specifieke media heel direct onder de aandacht van de doelgroep kunnen brengen. Met onder andere de gemeenten Amsterdam en Haarlemmermeer is verder een samenwerking opgestart om gezamenlijk te werven voor vacatures.

Als extra stimuleringsmaatregel en hulp bij de werving looft de OD NZKG een beloning uit aan de zittende medewerker die een potentiele kandidaat aanbrengt die langer dan 3 maanden in dienst blijft.

Opleiden en ontwikkelen

De nieuwe Provinciale CAO 2017-2018 richt zich op de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers die aan het werk blijven, die leren en die zich blijven ontwikkelen. Medewerkers zijn hiervoor zelf verantwoordelijk en worden hierin ondersteund door hun werkgever. Dit gebeurt onder meer met het beschikbaar stellen van een Persoonlijk Ontwikkelbudget (POB), waarmee medewerkers eigen keuzes kunnen maken binnen hun huidige en toekomstige ontwikkeling en loopbaan.
Verder is er een algemeen opleidingsbudget, waaruit centrale trainingen worden aangeboden, deels gegeven met inzet van specialisten uit de eigen organisatie. Daarnaast worden de verplichte trainingen, onder meer met betrekking tot de kwaliteitscriteria uit de VTH wetgeving en vanuit de arbowetgeving betaald uit dit budget. In 2018 is in totaal bijna 500K uitgegeven aan opleidingen waarvan 25% voor het POB.

De aanspraak op het POB door de medewerkers is een succes; ongeveer 90% van de aangevraagde opleidingen onder het POB budget zijn OD NZKG werk gerelateerd. De rest heeft betrekking op gewenste ontwikkeling buiten de OD NZKG. Al met al kan op dit moment reeds worden geconcludeerd dat het POB een stimulerende functie heeft voor de ontwikkeling van de medewerkers van de OD NZKG.

Klachtbehandeling

De OD NZKG heeft een digitale loketfunctie ingericht waar burgers en bedrijven terecht kunnen met milieuklachten en waar zij digitaal de status kunnen volgen van de afhandeling van de klacht. In 2018 zijn iets meer dan 2000 klachten ontvangen. Verreweg het grootste gedeelte van de klachten betreft geluidsklachten en stankklachten. In bijna 60% van de gevallen heeft dit geleid tot een vervolgonderzoek. In 2019 gaan we starten met het onderzoeken van de klanttevredenheid klachtbehandeling.

Klanttevredenheid

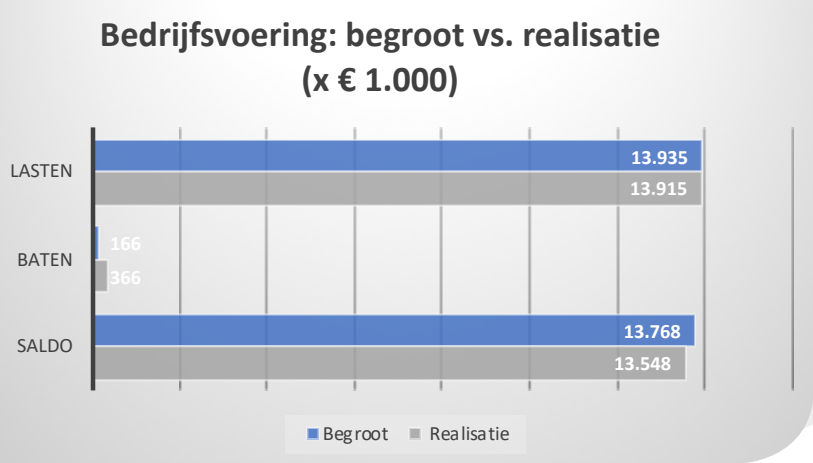
Wij voeren doorlopend onderzoek uit naar de klanttevredenheid. We zijn begonnen met het onderzoeken van de klanttevredenheid ten aanzien van de bereikbaarheid van de frontoffice van de OD NZKG en de wijze waarop wij vragen van burgers en bedrijven beantwoorden. Binnenkort wordt daar het afhandelen van een klacht ingeval van overlast door o.a. stank/geluid aan toegevoegd. De resultaten worden gebruikt om verbeteringen in proces/systemen door te voeren en de feedback is onderwerp van gesprek binnen de organisatie om onze werkwijze te verbeteren.

Financiële verantwoording

Het programma Bedrijfsvoering komt uit op een positief resultaat van 220k door de gevormde voorziening werkhervattingskas die vrijvalt.

Door de doorontwikkeling op het gebied van beheer informatievoorziening is de formatie niet volledig opgevuld. Dit levert een voordeel op de personeelslasten van 216k. Daarnaast is nog een voordeel gerealiseerd op de kosten voor de facility. De materiële kosten op het gebied van facility zijn daarnaast lager dan begroot, dit komt in totaliteit neer op een voordeel van 76k.

Als gevolg van vervanging van langdurige ziekte is er wel een nadeel op het inhuurbudget van 292k.

Lasten zijn exclusief lasten voor bedrijfsvoering. Deze zijn opgenomen in het programma bedrijfsvoering.

(bedragen x € 1.000)

Programma Bedrijfsvoering	Gewijzigde begroting	Realisatie	Verschil Begroting-Realisatie
Lasten	13.935	13.915	-20
Baten	-166	-366	-200
Saldo	**13.768**	**13.548**	**-220**

(-/- = voordeel, + = nadeel)

3.7 Financiële resultaten

Het saldo voor mutatie op de reserves was begroot op 0,9 mln nadelig, de realisatie bedraagt 0,35 mln nadelig. In hoofdlijnen bestaat de verklaring voor het lagere nadelige resultaat ad 0,55 mln uit:

- Een voordeel van 333k aan de lastenkant vanwege lagere capaciteitskosten op de programma's Milieu, BRZO, Bodem en Bouw.
- Een incidenteel voordeel aan de batenkant door vrijval van de voorziening werkhervattingskas (240k).

Het saldo na de mutatie op reserves is nihil. Per saldo is de mutatie op reserves 0,55 mln lager dan begroot. Dit wordt op hoofdlijnen als volgt verklaard. Op basis van het rekeningresultaat vindt er een lagere onttrekking plaats aan de algemene reserve. De onttrekking aan de algemene reserve is 46k in plaats van de verwachte 425k bij de tweede tertaalrapportage. Voor de reserve WW & re-integratie was een onttrekking van 140K begroot. De gerealiseerde kosten hebben geen relatie met de doel van de reserve daarom is de begrote onttrekking niet gedaan.

Voor een nadere toelichting op de afwijkingen per programma wordt verwezen naar de toelichting in de programmaverantwoording.

Tabel: overzicht baten en lasten per programma

Resultaten per programma									(bedragen x €1.000)
	Primair begroting 2018 lasten	**Primair begroting 2018 baten**	**Primair begroting 2018 saldo**	**Gewijz. begroting 2018 lasten**	**Gewijz. begroting 2018 baten**	**Gewijz. begroting 2018 saldo**	**Realisatie 2018 lasten**	**Realisatie 2018 baten**	**Realisatie 2018 saldo**
Bouw	7.789	-13.292	-5.503	7.639	-12.309	-4.670	7.589	-12.067	-4.478
Bodem	3.305	-4.108	-803	4.232	-6.599	-2.366	4.187	-6.731	-2.544
Milieu	10.301	-13.973	-3.672	11.204	-13.995	-2.790	11.025	-14.156	-3.132
BRZO	3.720	-7.197	-3.477	4.336	-7.196	-2.860	4.257	-7.143	-2.887
Randvoorwaardelijk	3.749	-4.525	-776	4.103	-4.305	-202	4.145	-4.306	-161
Bedrijfsvoering:	14.231	-	14.231	13.935	-166	13.768	13.915	-366	13.548
- Kosten overhead	*14.107*	-	*14.107*	*13.811*	-	*13.811*	*13.915*	-	13.915
- Onvoorzien	*124*	-	*124*	*124*	-	*124*	-	-	-
- Venootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo voor mutaties reserves	**43.095**	**-43.095**	**-**	**45.450**	**-44.570**	**880**	**45.117**	**-44.769**	**348**
Mutaties reserves	**-**	**-**	**-**	**225**	**-1.105**	**-880**	**203**	**-551**	**-348**
Toevoegingen	-	-	-	225	-	225	203	-	203
Onttrekkingen	-	-	-	-	-1.105	-1.105	-	-551	-551
Saldo na mutaties reserves	**43.095**	**-43.095**	**-**	**45.675**	**-45.675**	**0**	**45.320**	**-45.320**	**0**

(-/- = voordeel, + = nadeel)

Dekkingsmiddelen

Het grootste deel van de dekkingsmiddelen van de OD NZKG wordt gerealiseerd via uitvoeringsovereenkomsten (UVO'S) met de opdrachtgevers. Er zijn UVO's afgesloten met 11 opdrachtgevers waaronder de founding fathers (gemeente Amsterdam, gemeente Zaanstad, gemeente Haarlemmermeer en de provincie Noord-Holland), de AM-gemeenten (Amstelland-Meerlanden) en de contractpartners provincie Flevoland en Utrecht. De overige dekkingsmiddelen bestaan uit opbrengsten voor offertes, subsidies, extern detacheren van personeel en onttrekkingen uit reserves. In bijlage 2 zijn de dekkingsmiddelen verder gespecificeerd.

Algemene dekkingsmiddelen

(bedragen x € 1.000)

	Gewijzigde begroting 2018	Realisatie 2018	Resultaat 2018
Uitvoeringsovereenkomsten opdrachtgevers	42.680	42.508	-172
Totaal dekkingsmiddelen via Uvo's	**42.680**	**42.508**	**-172**
Overige baten	1.890	2.261	371
Onttrekking uit reserves	1.105	551	-554
Totaal dekkingsmiddelen	**45.675**	**45.320**	**-355**

4 Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing is een door het Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten en provincies (BBV) voorgeschreven paragraaf. De beleidskaders vanuit de OD NZKG zijn vastgelegd in de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement. De paragraaf bestaat uit de volgende onderdelen:

- Ontwikkelingen in 2018
- Weerstandsvermogen, bestaande uit:
  - Inventarisatie risico's
  - Inventarisatie weerstandscapaciteit
  - Berekening en beoordeling van het weerstandsvermogen
- Financiële kengetallen

Ontwikkelingen 2018

Begin 2019 is de validatie van de nieuwe financieringssytematiek van het Prestatiegericht Financieren (PGF) op basis van de realisatiecijfers 2017/2018 afgerond. Via een separaat besluit aan het bestuur wordt de impact daarvan en de aanpassingen in de productstructuur, kengetallen en tariefdifferentiatie voorgesteld voor de periode 2019 en verder. Op basis van de uitkomst van de validatie is opnieuw gekeken naar de verwachte risico's en de relatie met de hoogte van het weerstandsvermogen.

Naar aanleiding van het tweede tertaal was een onttrekking aan de algemene reserve begroot van € 0,4 mln. Op basis van het rekeningresultaat 2018 heeft er een lagere onttrekking aan de algemene reserve plaatsgevonden. Daarnaast is er in 2018 geen beroep gedaan op de weerstandscapaciteit. Per ultimo 2018 bedraagt de weerstandscapaciteit € 3,1 mln.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio van de noodzakelijke weerstandscapaciteit ten opzichte van het beschikbare weerstandscapaciteit. Met name het risico van de stijging van de loonkosten en pensioenlasten in 2019 drukt op het benodigde weerstandsvermogen. Gezien de CAO onderhandelingen wordt de kans dat het risico zich voordoet geschat op zeer groot.
Ten opzichte van de meerjarenbegroting is de totale omvang van het PGF risico afgenomen door de uitkomst en verwerking van de validatie effecten vanaf 2019. Daarnaast worden een aantal risico's niet meer als PGF risico beschouwd maar als algemene risico's waaronder het arbeidsmarktrisico en het omzet risico als gevolg van conjuncturele ontwikkelingen.

In onderstaande tabel volgt een overzicht van de risico's. Van alle risico's is het financieel effect (gevolg) ingeschat. Afhankelijk van de kans dat een risico zich voordoet, wordt een percentage van het financieel effect meegenomen in de berekening van de noodzakelijke weerstandscapaciteit. In bijlage 4 is een tabel opgenomen met een toelichting op de kans dat de strategische risico's zich voordoen en de meerjarige effecten hiervan.

Tabel: overzicht risico's

(bedragen x € 1.000)

RISICO'S	Totaal geschat financieel effect	Risico-bedrag 2017	Risico-bedrag 2018	Risico-bedrag 2019	Risico-bedrag 2020	Risico-bedrag 2021	Risico-bedrag 2022
Reeds bekende risico's							
Wet- en regelgeving	3.598	144	144	248	398	607	307
Conjuncturele ontwikkelingen en arbeidsmarkt	1.730	605	605	244	346	346	346
Bedrijfsvoering	1.731	176	176	1.566	164	164	164
Prestatiegericht financieren	2.050	1.192	1.192	410	410	410	410
	9.109	**2.117**	**2.117**	**2.468**	**1.318**	**1.527**	**1.227**

Toelichting risico's

<u>Wet- en regelgeving (3.598k)</u>

- Er staan diverse aanpassingen in wet- en regelgeving op stapel: Omgevingswet, Wet open Overheid, Wet Kwaliteitsborging bouw en de Natuurwet. De inschatting is dat de wijziging in wet- en regelgeving impact kan hebben op de werkzaamheden van de OD NZKG, waaronder een verstoring in de operationele te leveren kwaliteit en personele frictiekosten. De grootste risico's betreffen de Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging bouw.

  De inwerkingtreding van de Omgevingswet per 2021 heeft een grote impact op de organisatie, werkwijze en inhoudelijke werkzaamheden van de OD. Op het vlak van ICT is het risico dat het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) nog in ontwikkeling is en dat het vooralsnog alleen uitgaat van bevoegd gezag. Dit laatste zou betekenen dat de OD als gedelegeerde in het systeem geen bevoegdheid heeft

om vergunningaanvragen in behandeling te nemen. Het risico is dat de processen hierop aangepast moeten worden.
De wijzigingen kunnen - mits niet onderkend - tot een grote verstoring in de operatie van de OD leiden, in de ruimste zin van het woord. Dit kan leiden tot extra organisatorische kosten.
Het niet kunnen aansluiten op het DSO heeft gevolgen voor de dienstverlening waaronder de vergunningverlening.
Beheersmaatregelen: Er is een projectorganisatie binnen de OD gevormd en er is een plan van aanpak om de nieuwe wet te implementeren. Daarnaast participeert de dienst in landelijke overleggen m.b.t. het Digitaal Stelsel Omgevingswet.
Het risico wordt ingeschat op gemiddeld, het risicobedrag bedraagt € 0,15 - 0,3 mln voor 2019 t/m 2021.

Naar verwachting zal een aangepast wetvoorstel Kwaliteitsborging bouw aangenomen worden door de Eerste Kamer en mogelijk met ingang van 2021 gefaseerd in werking treden. Dit zal gevolgen hebben voor de organisatie. Het risico is dat de formatie niet tijdig afgebouwd kan worden. Anders dan eerder verwacht gaan minder taken over naar de private sector. De inschatting is dat het van invloed zal zijn op 15-20 fte. Bijkomend risico is dat door de gefaseerde invoering er een overgangsperiode van circa 6 jaar is waarin gewerkt moet worden met twee systemen. De impact van dit risico is nog niet in te schatten.
Beheersmaatregelen: Het formatierisico zal in eerste instantie opgevangen worden door de afbouw van de flexschil. Met ingang van 2025 zal de impact op de organisatie naar verwachting groter zijn. Middels strategische personeelsplanning wordt geanticipeerd op dit risico waardoor de kans dat het risico zich voordoet wordt ingeschat op gemiddeld, het risicobedrag bedraagt € 0,2 mln vanaf 2021.

- Per 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Het niet naleven van de AVG kan leiden tot boetes en persoonlijke aansprakelijkheid. De boete kan 4% van de jaaromzet bedragen.
  Beheersmaatregelen: Er zijn functionarissen aangesteld waaronder een Functionaris Gegevensverwerking en privacyfunctionaris. Zij dragen zorg voor de het beleid, de borging en het ontwikkelen van bewustzijn binnen de organisatie.
  Het risico wordt ingeschat op zeer klein, het risicobedrag bedraagt 0,1 mln.

<u>Conjuncturele ontwikkelingen en arbeidsmarkt (1.730k)</u>
De omzet van de Omgevingsdienst wordt beïnvloed door conjuncturele ontwikkelingen zoals in de bouw en de krapte op de arbeidsmarkt. Het risico is dat de organisatie niet tijdig kan anticiperen op de omzetfluctuaties als gevolg van de conjuncturele ontwikkelingen. Het gevolg kan zijn dat er tekorten ontstaan bij omzetdalingen doordat de lasten als gevolg van lopende contracten niet tijdig bijgesteld kunnen worden. De krapte op de arbeidsmarkt kan gevolgen hebben voor het realiseren van de productie- en kwaliteitsafspraken. Dit kan gevolgen hebben voor de dekkingsbijdrage voor de overheadkosten.
Beheersmaatregelen: De Omgevingsdienst werkt met een flexibele schil van personeel die als het

nodig is binnen afzienbare tijd afgebouwd kan worden. Daarnaast wordt er extra inzet gepleegd op arbeidsmarktcommunicatie en voor de werving samengewerkt met wervingsbureaus en de gemeente Amsterdam.

Het totale risico wordt geschat op gemiddeld, het risicobedrag bedraagt € 0,24 mln voor 2019 en vanaf 2020 € 0,36 mln.

Bedrijfsvoering (1.731k)

- Naar verwachting gaan de loonkosten en pensioenlasten stijgen op basis van de CAO onderhandelingen, 3,5% respectievelijk 2,8%. Dit zal met terugwerkende kracht tot 1 januari 2019 ingaan. Voor het jaar 2019 is de stijging ad 1,4 mln nog niet verwerkt in de begroting. Als er een akkoord is leidt dit tot een overschrijding.
  Beheersmaatregelen: In maart 2019 wordt een besluit aan het Algemeen bestuur voorgelegd voor de bijstelling van de begroting 2019.

- Als gevolg van de krapte op de markt is het risico dat de inhuurkosten stijgen. Daarnaast is een risico dat het aantal inschrijvingen voor uit te bestede diensten zeer beperkt is. Naast hogere kosten kan dit gevolgen hebben voor de kwaliteit van de diensten.
  Beheersmaatregelen: De maatregelen bestaan uit het versterken van de inkoop en indien nodig heroverwegen van het kwaliteitsniveau.

- De financiële en salarisadministratie gaan uiterlijk 2021 in eigen beheer over. Bij een dergelijke organisatorische wijziging zijn er operationele risico's m.b.t. het tijdig en juist werken van de systemen en processen.
  Beheersmaatregelen: In het voortraject zijn ervaringen bij vergelijkbare diensten opgevraagd. Daarnaast zijn met de huidige dienstverlener afspraken gemaakt over een overgangsperiode van twee jaar. Afhankelijk van de daadwerkelijke duur van de overgangsperiode kan er sprake zijn van dubbele lasten. Indien hier sprake van is zal in eerste instantie geherprioriteerd worden binnen de projectportfolio. Het financiële risico wordt daarom geschat op nihil.

- Op basis van het dienstverleningshandvest 2017 zijn afspraken gemaakt over het takenpakket van de Omgevingsdienst. Voor de uitbreiding van taken geldt een minimum termijn van 4 jaar. Na deze periode kan de opdrachtgever, met in achtneming van een opzegtermijn van tenminste 1 jaar, stoppen met het afnemen van de taken. De eerste termijn van 4 jaar loopt af in 2021. Het risico is dat de organisatie de formatie niet tijdig kan afbouwen.
  Beheersmaatregelen: De opzegtermijn bedraagt minstens 1 jaar en gaat gepaard met een redelijke frictievergoeding door de opdrachtgever. Hierdoor wordt het risico als zeer klein ingeschat.

Het risico op de loonkosten en pensioenlasten bedraagt € 1,4 mln en het inkooprisico is € 0,16 mln. De kans van optreden voor deze risico's wordt ingeschat op zeer groot. De overige risico's zijn klein tot zeer klein.

Prestatiegericht financieren (2.050K)

In 2017 is het risico van PGF heroverwogen en meegenomen bij het bepalen van de hoogte van het weerstandsvermogen. Deze heroverweging is gevraagd omdat de OD NZKG met de besluitvorming over PGF een groter bedrijfsrisico loopt dan tijdens de lumpsumfinanciering, doordat:

- Volumeverschillen ten gunste of ten laste komen van de opdrachtgever;
- Overschrijdingen die niet aan volume zijn toe te wijzen, zoals afwijking van het kengetal en het uurtarief, het risico is van de OD NZKG. Deze overschrijdingen kunnen dan worden opgevangen binnen het weerstandsvermogen.

Op basis van de realisatiecijfers 2017 en 2018 is de PGF systematiek gevalideerd. Dit zal op basis van het validatierapport leiden tot aanpassingen van kengetallen en het omzetten van enkele producten van output naar regie. Door deze aanpassingen is de verwachting dat het risico dat direct te relateren is aan de PGF systematiek per saldo afneemt. Risico's zoals conjuncturele ontwikkelingen, arbeidsmarkt en inkoop worden in het vervolg als algemene risico's beschouwd. De volgende risico's m.b.t. de PGF zijn vanaf 2019 opgenomen.

a. Op basis van de PGF validatie wordt het Algemeen bestuur geadviseerd om de PGF systematiek om de 4 jaar te herijken. Nieuwe wet- en regelgeving die impact hebben op de werkwijze, en mogelijk ook op de kengetallen, moeten een standaard onderdeel zijn van het beheer en kan dan leiden tot een aanpassing. Dit risico is vanaf 2021 van toepassing op de invoering van de Omgevingswet.
b. De kengetallen in de PGF-systematiek voor de werkvelden Milieu en BRZO zijn gebaseerd op een 10jaars gemiddelde. Er zijn nu nog maar 2 jaar verstreken. Daarnaast moet rekening worden gehouden dat bij Milieu en BRZO een nieuwe indeling naar type C/B/A indeling met een ketenkengetal wordt voorgesteld. Het risico is dat de gevalideerde kengetallen op termijn niet robuust genoeg blijken te zijn.

Beheersmaatregelen:

De afwijking op de kengetallen gaat jaarlijks gemonitord worden. Afwijkingen tussen de kengetallen en de feitelijke ureninzet worden voor zover mogelijk opgevangen binnen de bestaande begroting en/of op basis van de risico-inschatting binnen het weerstandsvermogen. Bij majeure afwijkingen wordt in overleg getreden met het bestuur.

Het risico wordt geschat op gemiddeld, het risicobedrag bedraagt € 0,41 mln.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit wordt omschreven als de middelen en mogelijkheden waarover een organisatie beschikt om niet-begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn te dekken. Het gaat dus om buffers in het eigen vermogen respectievelijk in de exploitatie die kunnen worden vrijgemaakt, zonder dat dit gevolgen heeft voor het bestaande beleid en de uitvoering van taken.

Tabel: meerjarig beschikbare weerstandscapaciteit

	2018	2019	2020	2021	2022
Reserve weerstandsvermogen	€ 3.079	€ 3.079	€ 3.079	€ 3.079	€ 3.079
Beschikbare weerstandscapaciteit	**€ 3.079**	**€ 3.079**	**€ 3.079**	**€ 3.079**	**€ 3.079**

Berekening en beoordeling van het weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit en de noodzakelijke weerstandscapaciteit worden tegen elkaar afgezet met de ratio weerstandsvermogen [1]. Naar verwachting zal de ratio van voldoende – die in het Algemeen bestuur in 2017- is vastgesteld, toereikend zijn.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat vanaf 2019 de verhouding noodzakelijk en beschikbaar weerstandscapaciteit ruim voldoet aan de ratio weerstandsvermogen (1-1,5). Meerjarig is dit uiteraard mede afhankelijk van eventuele onttrekkingen uit het weerstandsvermogen in 2019.
In 2019 zal een voorstel worden gedaan om 1,4 mln te onttrekken aan de algemene reserve t.b.v. de verwachte hogere werkgeverslasten. Het effect op het weerstandsvermogen vanaf 2020 is verwerkt in de meerjarenbegroting 2020-2023.

Tabel: meerjarige ratio voor het weerstandsvermogen

	2018	2019	2020	2021	2022
Beschikbare weerstandscapiciteit	€ 3.079	€ 3.079	€ 3.079	€ 3.079	€ 3.079
Noodzakelijke weerstandscapaciteit	€ 2.117	€ 2.468	€ 1.318	€ 1.527	€ 1.227
Ratio weerstandsvermogen	**1,5**	**1,2**	**2,3**	**2,0**	**2,5**

Legenda

Ratio	Waardering
>2	Uitstekend
1,5 - 2,0	Ruim Voldoende
1,0 - 1,5	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
<0,6	Ruim onvoldoende

Financiële kengetallen

In de navolgende tabel zijn de drie financiële kengetallen die van toepassing zijn op de OD NZKG opgenomen. Voor de OD NZKG zijn voor de ratio's normen opgesteld. De normen zijn bepaald met de input van de VNG en de eigenheid van de Omgevingsdienst. De onderstaande beschrijving van de ratio's bevat een verdere toelichting en beoordeling hierop.

Tabel: financiële kengetallen

	Norm	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
netto schuldquote	≤ 0%	-12%	-7%	-9%
solvabiliteitsratio	≥ 20%	42%	29%	42%
structurele exploitatieruimte	≥ 0%	5%	0%	1%

Netto schuldquote

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag

1 De normeringsystematiek is ontwikkeld door het Nederlandse Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) in samenwerking met de universiteit Twente.

percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De schuldpositie van de OD NZKG bestaat voornamelijk uit kortlopende verplichtingen. Daarom hanteert de OD NZKG een norm van 0% of lager. Om aan de norm te voldoen moeten de eigen middelen hoger zijn dan de schuldpositie. In afwijkende gevallen, bijvoorbeeld een grote investering waar geld voor aangetrokken wordt, zal het kengetal boven de 0% stijgen. Voor 2018 is het kengetal -/- 9% en voldoet daarmee ruim aan de gestelde norm.

Solvabiliteit

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. Het betreft het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. De VNG geeft aan dat bij een ratio lager dan 20% de organisatie zich op glad ijs bevindt, de norm voor de OD NZKG is daarom minimaal 20%. Het kengetal voor de OD NZKG valt vrij laag uit omdat met voorschotten van de opdrachtgevers wordt gewerkt. De voorschotten hebben een negatief effect op de ratio maar zorgen niet voor een slechte financiële weerbaarheid. Het kengetal hebben we voor de OD NZKG gecorrigeerd met de voorschotten en komt daarmee uit op 42%. De ratio is daarmee ruim voldoende.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte de Omgevingsdienst heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. De norm voor de OD NZKG is 0% of hoger. In 2018 is de ratio 1% en daarmee voldoende.

Algeheel oordeel

Het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) schrijft voor een beoordeling te geven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. De drie geldende kengetallen voor de OD NZKG geven een goed beeld. Daarmee kan gezegd worden dat er sprake is van een zeer degelijke financiële positie.

In bijlage 3 is de berekening van de kengetallen toegelicht.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen die de OD NZKG in bezit heeft bestaan uit apparatuur, automatisering, meubilair en de verbouwing van het gehuurde pand Ebbehout in Zaandam. Als afschrijvingstermijn wordt de economische levensduur als uitgangspunt genomen (conform de financiële verordening). In 2018 zijn 3 nieuwe investeringen gedaan door OD NZKG.
In eigen beheer zijn de iPhones en iPads voor het personeel vervangen, is een aanpassing/splitsing van de Plaza en de receptie gerealiseerd en zijn alle bureaus voorzien van werkpleksensoren.

Huisvesting
De Omgevingsdienst NZKG is nu 5 jaar gehuisvest in het pand aan de Ebbehout 31. Er is bewust gekozen voor een flex-concept bij de inrichting van het pand. Het flex-concept en de manier waarop wij in het pand werken is nu toe aan revitalisering. Op bepaalde onderdelen zal het gebouw aangepast moeten worden. De ervaringen van de afgelopen jaren kunnen hierin worden opgenomen. Zo zal het aantal werkplekken worden uitgebreid maar ook de diversiteit in werkplekken wordt vergroot. Daarnaast zullen er extra akoestische maatregelen worden genomen en ook wordt het restaurant meer multi-functioneel ingericht. Met deze ingrepen wordt beoogd om het gebouw voor de komende jaren optimaal te benutten en een prettig werkklimaat te creëren. Samen met de gemeente Zaanstad, de verhuurder van het pand, wordt een intentieovereenkomst afgesloten om de resterende looptijd van de huurovereenkomst (5 jaar) te verlengen.

In de afgelopen jaren zijn ook diverse maatregelen genomen die voortkwamen uit de energieaudit van 2015 om het pand te verduurzamen. Afgelopen jaar hebben wij samen met de gemeente Zaanstad 650 (50 bij de OD) zonnepanelen geplaatst om verder bij te dragen aan onze interne duurzaamheid.

4.3 Financiering

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de OD NZKG. Dit zijn onder andere het risicobeheer (vooral rente- en kredietrisico) en de financieringspositie. De uitvoering van de financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht Financierings- (treasury-)statuut evenals een financieringsparagraaf in begroting en rekening.

De OD NZKG werkt volgens het Treasurystatuut dat is vastgesteld op 9 december 2015. Eén van de doelstellingen van dit statuut is het beschermen van vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals genoemd binnen de Wet Fido: renterisico's, koersrisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's.

Financierings- en schuldpositie

Leningen worden uitsluitend aangegaan in de Europese geldeenheid (de euro). Per 2013 is een lening opgenomen bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) van € 1.050k met een looptijd van vijf jaar en een rente van 1,45%. De lening is per 31-12-2018 volledig afgelost.

Tabel : Verloopoverzicht leningen

(bedragen x € 1.000)

	Stand lening per 31-12-2017	Stand lening per 31-12-2018	Toename / afname
Bank Nederlandse Gemeenten (2013)	210	-	210
Totaal	**210**	**-**	**210**
Rentelast 2018:	2		

Kasbeheer

De OD NZKG beperkt haar interne liquiditeitsrisico's door haar treasuryactiviteiten te baseren op een adequate liquiditeitsplanning. Doordat overtollige liquide middelen moeten worden aangehouden in de schatkist (op een rekeningcourant bij het agentschap van het ministerie van Financiën) zijn er geen kredietrisico's.

Om het renterisico te beperken is vastgelegd dat de kasgeldlimiet en de renterisiconorm niet worden overschreden. Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitenplanning, de rente typische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie. Binnen deze kaders streeft de OD NZKG naar spreiding in de rente typische looptijden van uitzettingen.

4.4 Bedrijfsvoering

Verplichte BBV beleidsindicatoren:

Vanuit het BBV is het verplicht te verantwoorden op ongeveer 40 beleidsindicatoren. De indicatoren zijn vooral voor gemeenten opgesteld en daarom grotendeels niet van toepassing op de OD NZKG. De indicatoren die wel van toepassing zijn passen allemaal binnen het programma Bedrijfsvoering en zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel: verplichte BBV beleidsindicatoren

Naam indicator	Berekening	Realisatie 2018	Toelichting
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Nvt	Niet te berekenen per inwoner. De formatie bedraagt 360,22
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Nvt	Niet te berekenen per inwoner. De bezetting bedraagt 344,17
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Nvt	Niet te berekenen per inwoner. De apparaatskosten bedraagt
Externe Inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur extern	27,4%	
Personele overhead	% van de totale lasten	14,4%	
Materiële overhead	% van de totale lasten	16,0%	

Formatie 2018

Tabel : Overzicht formatie / bezetting d.d. 31-12-2018 in fte (excl. inhuur)

Directie	Formatie	Bezetting	Verschil
Bedrijfsvoering	48,75	45,98	2,77
Accountmanagement, Staf en Directeur	15,72	13,28	2,44
Regulering & Expertise	160,57	156,08	4,49
Toezicht & Handhaving	135,18	128,74	6,44
Totaal	**360,22**	**344,08**	**16,14**

Tabel : Verhouding man / vrouw

	Aantal	Percentage
Man	222	61 %
Vrouw	142	39 %
Totaal	**364**	**100 %**

Tabel : Aantal parttime / fulltime naar man en vrouw

	Fulltime	Parttime	Totaal
Man	171	51	222
Vrouw	62	80	142

In 2018 stroomden verder 26 medewerkers uit, met diverse redenen:

- 3 i.v.m. ABP KeuzePensioen
- 2 i.v.m. AOW gerechtigde leeftijd
- 4 i.v.m. ontslag met recht op een uitkering
- 8 naar een andere overheid
- 9 naar een andere werkgever

Nieuwe CAO Provincies 2017-2018

Per 1 januari 2018 stegen de salarissen met 1,3%

Boter bij de Vis

De jaarlijkse input beloning, ook wel bekend als gratificatie, is met de nieuwe CAO 2017-2018 komen te vervallen. Daarvoor in de plaats is de flexibele beloning 'Boter bij de vis' gekomen. Het kan hierbij gaan om cadeaus, cadeaubonnen, geld (de gratificatie), geheel of gedeeltelijke vergoeding van opleidingskosten etc. Zowel op individueel- als teamniveau. Diverse medewerkers hebben in 2018 op basis van bijzondere geleverde prestaties een dergelijke blijk van waardering ontvangen.

Verzuim

Over heel 2018 was het ziekteverzuimpercentage 4,52% ten opzichte van de verzuimnorm van 4,20%. Met een meldingsfrequentie van 1,3 ten opzichte van de norm van 1,1. Het verzuimpercentage van 2018 is ten opzichte van 2017 (4,26%) met 0,26% gestegen. De meldingsfrequentie is in 2017 en 2018 hetzelfde gebleven.

Jaarlijkse Sociaal Medisch Overleggen (SMO's) op directie- en MT-niveau en drie-gesprekken (met bedrijfsarts, teammanager en HR adviseur) zorgen ervoor dat verzuim stevig op de agenda blijft staan. Tevens worden frequent verzuimgesprekken met medewerkers gevoerd. Focus vanuit de SMO's voor 2018 waren wederom werkdruk en de balans werk en privé. Zo zijn er ook trainingen hoe stresssignalen te (h) erkennen en mee om te gaan georganiseerd. Dit onderwerp zal ook in 2019 de nodige aandacht behoeven.

Bedrijfsmaatschappelijk werk

De OD NZKG hecht er waarde aan om medewerkers die problemen ervaren in de werksfeer of in de privé situatie en die het werk beïnvloeden preventieve hulp te bieden. Daarom maakt de OD NZKG gebruik van de dienstverlening van een bedrijfsmaatschappelijk werker. Medewerkers kunnen hier zelf naar toe gaan, maar ook op verwijzing van de leidinggevende of de bedrijfsarts.

In 2018 zijn er 19 nieuwe aanmeldingen geweest en waren er nog 3 openstaande meldingen. In totaal zijn met deze medewerkers 66 gesprekken gevoerd. Dit komt neer op gemiddelde van 3 gesprekken per medewerker. Dit is conform de kortdurende hulpverlening die Bedrijfsmaatschappelijk werk biedt.

Onderzoek functierisico's en aanbod preventief medisch onderzoek

De OD NZKG vindt optimale inzetbaarheid van werknemers uiteraard belangrijk. Het aanbieden van een Preventief Medisch Onderzoek (PMO) is vanuit de arbowetgeving hierbij verplicht. Het is een vorm van bewaken en beschermen van de gezondheid van medewerkers en van belang voor het zo vroegtijdig mogelijk ontdekken of er bepaalde gezondheidsproblemen bestaan en zo ja, er iets aan te doen. Deelname aan een PMO is voor de meeste medewerkers vrijwillig. Op deze regel bestaan uitzonderingen. Voor groepen medewerkers waar in verband met de functie en taken bijzondere eisen worden gesteld. Bij de OD NZKG geldt dit voor medewerkers die specifieke werkzaamheden uitvoeren in de bodemsanering of bij het toezicht houden op deze bodemsanering.

In 2018 is op basis van advies van een extern bureau en in afstemming met de bedrijfsarts een onderzoek aanbod voor medewerkers opgesteld. Waarbij onder meer aandacht is voor risico's bij het werken met gevaarlijke stoffen, bij calamiteiten, beeldschermwerk, het welzijn van medewerkers en een visusonderzoek. Dit aanbod is ter instemming eind 2018 aan de Ondernemingsraad aangeboden.

5 Financiële jaarrekening

5.1 Overzicht baten en lasten

Het saldo voor mutatie op de reserves was begroot op 0,9 mln nadelig, de realisatie bedraagt 0,35 mln nadelig. In hoofdlijnen bestaat de verklaring voor het lagere nadelige resultaat ad 0,55 mln uit:

- Een voordeel van 333k aan de lastenkant vanwege lagere capaciteitskosten op de programma's Milieu, BRZO, Bodem en Bouw.
- Een incidenteel voordeel aan de batenkant door vrijval van de voorziening werkhervattingskas (240k).

Het saldo na de mutatie op reserves is nihil. Per saldo is de mutatie op reserves 0,55 mln lager dan begroot. Dit wordt op hoofdlijnen als volgt verklaard. Op basis van het rekeningresultaat vindt er een lagere onttrekking plaats aan de algemene reserve. De onttrekking aan de algemene reserve is 46k in plaats van de verwachte 425k bij de tweede tertaalrapportage. Voor de reserve WW & re-integratie was een onttrekking van 140K begroot. De gerealiseerde kosten hebben geen relatie met de doel van de reserve daarom is de begrote onttrekking niet gedaan.

Voor een nadere toelichting op de afwijkingen per programma wordt verwezen naar de toelichting in de programmaverantwoording.

Tabel: overzicht baten en lasten volgens de nieuwe programma-indeling

Resultaten per programma									(bedragen x €1.000)
	Primair begroting 2018 lasten	**Primair begroting 2018 baten**	**Primair begroting 2018 saldo**	**Gewijz. begroting 2018 lasten**	**Gewijz. begroting 2018 baten**	**Gewijz. begroting 2018 saldo**	**Realisatie 2018 lasten**	**Realisatie 2018 baten**	**Realisatie 2018 saldo**
Bouw	7.789	-13.292	-5.503	7.639	-12.309	-4.670	7.589	-12.067	-4.478
Bodem	3.305	-4.108	-803	4.232	-6.599	-2.366	4.187	-6.731	-2.544
Milieu	10.301	-13.973	-3.672	11.204	-13.995	-2.790	11.025	-14.156	-3.132
BRZO	3.720	-7.197	-3.477	4.336	-7.196	-2.860	4.257	-7.143	-2.887
Randvoorwaardelijk	3.749	-4.525	-776	4.103	-4.305	-202	4.145	-4.306	-161
Bedrijfsvoering:	14.231	-	14.231	13.935	-166	13.768	13.915	-366	13.548
- Kosten overhead	*14.107*	-	*14.107*	*13.811*	-	*13.811*	*13.915*	-	13.915
- Onvoorzien	*124*	-	*124*	*124*	-	*124*	-	-	-
- Venootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo voor mutaties reserves	**43.095**	**-43.095**	**-**	**45.450**	**-44.570**	**880**	**45.117**	**-44.769**	**348**
Mutaties reserves	**-**	**-**	**-**	**225**	**-1.105**	**-880**	**203**	**-551**	**-348**
Toevoegingen	-	-	-	225	-	225	203	-	203
Onttrekkingen	-	-	-	-	-1.105	-1.105	-	-551	-551
Saldo na mutaties reserves	**43.095**	**-43.095**	**-**	**45.675**	**-45.675**	**0**	**45.320**	**-45.320**	**0**

(-/- = voordeel, + = nadeel)

5.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft. Deze voorschriften zijn verder uitgewerkt in de financiële verordening van de OD NZKG.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde.
Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

ACTIVA

Vaste activa

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs en worden lineair afgeschreven in vijf jaar.

Materiële vaste activa met economisch nut
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs en worden lineair afgeschreven.

a. 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen;
b. 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen; kantoormeubilair;
c. 3 tot 5 jaar: software; automatiseringsapparatuur; telefooninstallaties;
d. 1 tot 10 jaar: verbouwingen, termijn afhankelijk van looptijd huurcontract, inclusief optietermijn verlenging;

Afschrijving start op jaarbasis in het jaar nadat de investering gereed is gekomen of is verworven en activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 per stuk behoeven niet te worden geactiveerd. Deze activa dienen in het jaar van aanschaf ten laste van de exploitatie te worden gebracht.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Aangezien de debiteuren alleen publieke en geen private partijen zijn, is de kans op oninbaarheid klein. Er is dan ook geen voorziening dubieuze debiteuren gevormd.
De uitzettingen omvat ook het rekening courant saldo in de schatkist bij het Ministerie van Financiën.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn tegen de nominale waarde opgenomen

Overlopende activa
Dit zijn de transitoria tegen nominale waarde waarmee lasten / baten in het juiste jaar worden verantwoord.

PASSIVA

Vaste passiva

Algemene reserve

De algemene reserve wordt gebruikt voor de vorming van een weerstandsvermogen om risico's op te kunnen vangen.

Bestemmingsreserve

Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve, waaraan door het bestuur een bepaalde bestemming is gegeven.

Gerealiseerde resultaat

Het gerealiseerde rekeningresultaat is het resultaat in het boekjaar en wordt ter bestemming voorgelegd aan het algemeen bestuur.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Vaste schulden

Langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. Deze schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De netto-vlottende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en hebben een looptijd van minder dan één jaar.

Overlopende passiva

Dit zijn de transitoria tegen nominale waarde waarmee lasten / baten in het juiste jaar worden verantwoord.

5.3 Toelichting baten en lasten

In deze paragraaf worden de afwijkingen toegelicht tussen de begroting en realisatie in 2018 voor zowel de baten als de lasten. Afwijkingen zijn in ieder geval per programma toegelicht. De richtlijn voor toelichtingen op afwijkingen is gesteld op 100k.

Baten 355k nadeel

De baten zijn ten opzichte van de begroting op verschillende onderdelen per saldo 355k lager uitgevallen.

Bouw (242k nadeel)

Volume uitvoeringsovereenkomst (259k nadeel)

Op de uitvoeringsovereenkomsten van de opdrachtgevers is minder productie gerealiseerd dan begroot. In de laatste maanden van 2018 heeft de daling van het aantal aanvragen in het product “verbouw” zich vooral in het grootstedelijk gebied doorgezet. Daarentegen groeit het aantal grote projecten.

Overige kleine verschillen (17k voordeel)

Er zijn meer baten gerealiseerd op projecten zoals Markermeerdijken en Westfrisiaweg.

Bodem (132k voordeel)

Volume uitvoeringsovereenkomst (117k voordeel)

Bij het tweede tertaal is een hoger resultaat gemeld door flink hogere volumes. Ten opzicht van het tweede tertaal zijn op diverse producten nog hogere volumes gerealiseerd die tot 117k meer baten hebben geleid.

Overige kleine verschillen (15k voordeel)

De kleine verschillen zijn veroorzaakt door een voordeel op offertes en externe detachering van medewerkers.

Milieu (162k voordeel)

Overige kleine verschillen (162k voordeel)

Er zijn diverse voordelen op offertes, subsidies Impuls Omgevingsveiligheid deelprogramma 2 ,3 en 4 en externe detachering die totaal leiden tot een voordeel van 162k.

BRZO (52k nadeel)

Overige kleine verschillen (52k nadeel)

Voor de subsidie Impuls Omgevingsveiligheid deelprogramma 1 is minder uur gerealiseerd dan begroot. Ook in 2018 is een landelijk VTH-verbeterprogramma gedraaid in samenwerking met de overige Brzo-OD's en in afstemming met en in opdracht van het IPO. Binnen de zogeheten Meerjarenagenda is één accent de landelijke doorontwikkeling van Brzo-gerelateerde VTH-taken, waarbij een deel van het ontwikkelbudget afkomstig is uit deelprogramma 1 van de subsidiegelden IOV. Bereikte resultaten (i.o.) zijn onder andere: een gezamenlijke programmatische aanpak voor vergunningsactualisaties, geconsolideerde vergunningsoverzichten, eenduidige toepassing van standaardvoorschriften, actieve

bijdrage aan de ontwikkeling van een nieuwe Brzo-werkmethodiek binnen BRZO+, gestructureerde (door)melding en analyse van ongewone voorvallen, gezamenlijke Brzo-gerelateerde opleidingen om de uitvoeringskwaliteit te verhogen, verbeterde afstemming tussen bestuurs- en strafrecht en specifieke kennisontwikkeling op onder andere het gebied van Ageing en Brandveiligheid.

Randvoorwaardelijk (1k voordeel)

Overige kleine verschillen (1k voordeel)

De opbrengst voor het randvoorwaardelijk pakket is afgerekend aan de opdrachtgevers conform de begroting. De externe detachering van medewerkers heeft geleid tot een klein voordeel van 1k.

Bedrijfsvoering (200k voordeel)

Vrijval voorziening werkhervattingskas (240k voordeel)

Er heeft onderzoek plaatsgevonden op de mogelijke naheffing voor premiekosten van de werkhervattingskas. Uit het onderzoek blijkt dat de kans op naheffing nihil is. De gevormde voorziening valt daarom vrij in 2018 en levert een incidenteel voordeel op van 240k.

Overige kleine verschillen (40k nadeel)

Op de externe detachering van een medewerker heeft een correctie over 2017 en 2018 plaatsgevonden. Een deel van de opbrengst moest terugbetaald worden en daarom vallen de baten 40k lager uit.

Reserves (554k nadeel)

Onttrekking algemene reserve (379k nadeel)

Vanwege het verwachte nadelig resultaat is in de tweede tertaalrapportage 425k begroot te onttrekken uit de algemene reserve. Het resultaat is positiever uitgevallen, daardoor is 46k onttrokken uit het resultaat in plaats van de verwachte 425k.

Onttrekking WW & re-integratie (140k nadeel)

De reserve WW & re-integratie is bedoeld voor kosten van re-integratie inspanningen. In de tweede tertaalrapportage is abusievelijk aangegeven de loonkosten van twee langdurig zieke medewerkers te dekken uit deze reserve. De dekking van loonkosten bij ziekte is onderdeel van onze reguliere bedrijfsvoering. De begrote onttrekking uit de reserve is daarom niet doorgevoerd in 2018.

Onttrekking overige reserves (35k nadeel)

De reserve Koersen op de Toekomst en Omgevingswet zijn respectievelijk 23k en 12k minder kosten gemaakt dan verwacht en daardoor ook minder onttrokken dan begroot.

Lasten 355k voordeel

Ten opzichte van de begroting zijn de lasten 355k lager uitgevallen.

Bouw (50k voordeel)

Personele capaciteit (50k voordeel)

De lasten zijn iets lager omdat de bezetting in het laatste tertaal iets lager was dan verwacht.

Bodem (45k voordeel)

Personele capaciteit (45k voordeel)

Ten opzichte van de eindejaarsverwachting bij het tweede tertaal en dus de gewijzigde begroting is de capaciteit 45k lager uitgevallen.

Milieu (180k voordeel)

Personele capaciteit (180k voordeel)

Ten opzichte van tweede tertaal zien wij een voordeel op de lasten omdat verschillende vacatures niet zijn ingevuld door de krapte op de arbeidsmarkt.

BRZO (80k voordeel)

Personele capaciteit (80k voordeel)

De personele capaciteitskosten zijn lager uitgevallen dan verwacht bij het tweede tertaal.

Randvoorwaardelijk (42k nadeel)

Personele capaciteit (42k nadeel)

Het nadeel aan de lastenkant binnen programma randvoorwaardelijk is te verklaren door hoger uitgevallen inhuurkosten.

Bedrijfsvoering (20k voordeel)

Personele capaciteit (216k voordeel)

Als gevolg van de doorontwikkeling op gebied van beheer informatievoorziening is de formatie niet volledig opgevuld. Dit levert een voordeel op de personeelslasten van 216k.

Inhuurbudget (292k nadeel)

Als gevolg van vervanging van langdurige ziekte is er een nadeel op het inhuurbudget van 292k.

Facilitaire kosten (76k voordeel)

De materiële kosten zijn door de afname van de variabele facility producten lager dan begroot. Tevens heeft de OD NZKG een voordelige jaarafrekening over 2017 ontvangen, dit komt in totaliteit neer op een voordeel van 76k.

Overige kleine verschillen (144k nadeel)

Dit voordeel is samengesteld uit meerdere kleine nadelen.

Onvoorzien (124k voordeel)

De post onvoorzien is niet ingezet in 2018.

Reserves (22k voordeel)

Toevoeging reserve Persoonlijk Ontwikkelbudget (22k voordeel)

Er is 225k begroot om toe te voegen aan de reserve vanwege niet bestede POB budgetten in 2018. In de realisatie blijkt 203k niet besteed te zijn en dat levert een afwijking van 22k op.

Incidentele baten en lasten

Tabel: incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten	(bedragen x €1.000)
Baten:	
Onttrekking reserve Validatie PGF	420
Onttrekking reserve Koesen op de Toekomst	77
Onttrekking reserve Omgevingswet	8
Onttrekking reserve Weerstandsvermogen	46
Vrijval voorziening Werkhervattingskas	240
Totaal baten:	**791**
Lasten:	
Kosten PGF validatie	520
Kosten Koersen op de Toekomst	77
Kosten Omgevingswet	8
Toevoeging voorziening Personeel	105
Toevoeging voorziening Onderhanden Werk	90
Toevoeging voorziening Gekocht verlof	138
Toevoeging reserve POB	203
Totaal lasten:	**1.141**

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Er zijn geen structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

Informatie wet normering bezoldiging topfunctionarissen

Op grond van de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) dienen in het financieel verslaggevingsdocument verschillende gegevens van topfunctionarissen, indien de maximale bezoldiging wordt overschreden, ook van niet-topfunctionarissen, gepubliceerd te worden. Dit geldt ook voor (eventueel onbezoldigde) bestuursleden.

Topfunctionarissen

In 2018 is één functionaris die valt onder de WNT. Dit betreft de functie van algemeen directeur, die gedurende het gehele jaar is vervuld door mw. E.M.J. Meijers. De gegevens staan in onderstaande tabel. Met ingang van 2018 is de bezoldigingsmaximum bepaald 100% van het ministerssalaris (189k).

Tabel: inkomens topfunctionarissen

Naam	Mw E.M.J. Meijers	
Functie	Algemeen directeur	
Duur dienstverband in 2018	01.01 - 31-12	
Omvang dienstverband (fte)	1	
Gewezen topfunctionaris	Nee	
Dienstbetrekking	Ja	
Bezoldiging		
Beloning	€	128.322
Belastbare onkostenvergoeding	€	-
Beloning betaalbaar op termijn (aanspraken)	€	18.270
Totale bezoldiging	**€**	**146.591**

Niet topfunctionarissen

De OD NZKG had in 2018 geen niet-topfunctionarissen in dienst van wie de bezoldiging het maximum heeft overschreden.

Bestuursleden

De leden van het Algemeen Bestuur van de OD NZKG zijn onbezoldigd. Uit hoofde van hun functie als bestuurder bij deelnemende gemeenten/provincie zijn zij lid van het AB.

Naam	Functie
Onno Hoes	burgemeester gemeente Haarlemmermeer (voorzitter)
Derk Reneman (t/m nov.2018)	wethouder gemeente Haarlemmermeer
Hans Krieger (vanaf jun.2018)	wethouder gemeente Zaanstad (vice voorzitter)
Sanna Munnikendam (t/m mrt.2018)	wethouder gemeente Zaanstad (vice voorzitter)
Jaap Bond	gedeputeerde provincie Noord-Holland
Adnan Tekin	gedeputeerde provincie Noord-Holland
Jeroen Nobel (vanaf jun.2018)	burgemeester gemeente Aalsmeer
Gertjan van der Hoeven (t/m mrt.2018)	wethouder gemeente Aalsmeer
Herbert Raat	wethouder gemeente Amstelveen
Udo Kock	wethouder gemeente Amsterdam
Marieke van Doorninck (vanaf jun.2018)	wethouder gemeente Amsterdam
Abdeluheb Choho (t/m mrt.2018)	wethouder gemeente Amsterdam
Joyce Langenacker	burgemeester gemeente Ouder-Amstel
Erik Boog	burgemeester gemeente Diemen
Pieter Heiliegers (vanaf jun.2018)	burgemeester gemeente Uithoorn
Dagmar Oudshoorn-Tinga (t/m mrt 2018)	burgemeester gemeente Uithoorn
Emmy Meijers	directeur Omgevingsdienst NZKG (secretaris)

5.4 Balans

Activa	(bedragen x € 1.000) 31-12-18	31-12-17
Vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	500	750
Totaal immateriële activa	**500**	**750**
Investeringen met een economisch nut	1.248	1.123
Totaal materiële activa	**1.248**	**1.123**
Totaal vaste activa	**1.748**	**1.873**
Vlottende activa		
Omzetbelasting	0	21
Doorschuif BTW	3.376	3.605
Totaal vorderingen op openbare lichamen	*3.376*	*3.625*
Totaal uitzettingen in 's Rijks schatkist	*3.179*	*12.328*
Debiteuren	5.073	3.668
Totaal overige vorderingen	*5.073*	*3.668*
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**11.628**	**19.622**
ABN-Amro	5.263	95
Totaal liquide middelen	**5.263**	**95**
Vooruitbetaalde bedragen	169	108
Nog te ontvangen bedragen	1.047	1.364
Totaal overlopende activa	**1.216**	**1.473**
Totaal vlottende activa	**18.106**	**21.190**
Totaal activa	**19.854**	**23.062**
Passiva		
Vaste passiva		
Algemene reserve	-3.079	-3.125
Bestemmingsreserves	-805	-587
Gerealiseerde resultaat	0	-1.659
Totaal eigen vermogen	**-3.884**	**-5.371**
Voorziening personeel	-272	-499
Voorziening restant verlof	-599	-473
Voorziening onderhanden werk	-799	-709
Voorziening naheffing werkhervattingskas	0	-240
Totaal voorzieningen	**-1.670**	**-1.921**
Lening BNG	0	-210
Totaal vaste schulden	**0**	**-210**
Totaal vaste passiva	**-5.555**	**-7.502**
Vlottende passiva		
Crediteuren	-1.842	-1.876
Af te dragen loonheffing en premies ABP	0	-1.464
Omzetbelasting	-30	0
Totaal netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 ja	**-1.873**	**-3.339**
Nog te betalen bedragen	-1.800	-1.916
Vooruitontvangen bedragen	-10.627	-10.305
Totaal overlopende passiva	**-12.427**	**-12.221**
Totaal vlottende passiva	**-14.300**	**-15.560**
Totaal passiva	**-19.854**	**-23.062**

Tabel: Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Leverancier	Omschrijving	Looptijd	(bedragen x € 1.000) Jaarlijkse lasten
Gemeente Zaanstad	Facilitaire diensten	t/m 31-07-2023	620
Gemeente Zaanstad	Huur pand / parkeerplaatsen	t/m 31-12-2023	1.041
Provincie Noord-Holland	Financiële en personeels- en salarisadministratie	t/m 31-12-2019	599
Leaseplan	Lease auto's	t/m 01-07-2019	183
Reisbalans	Reiskosten openbaar vervoer woon-werkveer	t/m 31-12-2019	480
Comparex	Licenties Microsoft	t/m 01-03-2019	137
Duvak	ICT Support en beheer	t/m 31-08-2019	456
Mozard	Zaaksysteem	t/m 30-09-2019	164
GGD	Meetnetten NZKG	t/m 31-12-2019	314
ABOVO	Publicaties	t/m 31-12-2019	280
Common Invent	Geur NZKG en amsterdamrijnkanaal	t/m 31-12-2019	101

5.5 Toelichting op de balans

ACTIVA

Vaste activa

Immateriële vaste activa *500k*

In 2015 is de investering van het eigen zaaksysteem afgerond. In 2016 is gestart met afschrijven, de afschrijving zal gedurende vijf jaar plaatsvinden t/m 2020.

Tabel: verloopoverzicht immateriële vaste activa

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2017	Investeringen / desinvesteringen 2018	Afschrijvingen 2018	Rentekosten 2018	Afwaardering en 2018	Boekwaarde 31-12-2018
Ontwikkelingskosten software	750		250			500
	750	**-**	**250**	**-**	**-**	**500**

Materiële vaste activa *1.248k*

In 2018 hebben drie investeringen plaatsgevonden in de materiële vaste activa. In maart zijn de iPhones en iPads in eigen beheer aangeschaft voor een investering van 228k die in 3 jaar wordt afgeschreven. De plaza en de balie van de receptie zijn aangepast zodat er een scheiding tussen hal en plaza is ontstaan. Een investering van 90k die in 10 jaar wordt afgeschreven. Als derde zijn alle bureaus voorzien van werkpleksensoren zodat het gebruik per bureau makkelijk is te volgen. Het is de bedoeling dat elke medewerker via dit systeem digitaal kan zien welke werkplek beschikbaar is, de investering is 26k en wordt in 5 jaar afgeschreven.

Tabel: verloopoverzicht materiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2017	Investeringen / desinvesteringen 2018	Afschrijvingen 2018	Rentekosten 2018	Afwaardering en 2018	Boekwaarde 31-12-2018
Gevelaanpassing (tochtsluis)	106		11			96
Bedrijfsgebouwen	**106**	**-**	**11**	**-**	**-**	**96**
Installaties (o.a. oplaadpalen)	52		6			45
Machines, apparaten en installaties	**52**	**-**	**6**	**-**	**-**	**45**
Inventaris/meubilair	583		96	2		487
Kantoorautomatisering (laptops)	382		127			254
Kantoorautomatisering (telefoons/tablets)		250				250
Werkpleksensoren		26				26
Aanpassing Plaza + meubilair		90				90
Overige materiële vaste activa	**965**	**366**	**223**	**2**	**-**	**1.107**
	1.123	**366**	**240**	**2**	**-**	**1.248**

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar *11.628k*

Vorderingen op openbare lichamen *3.376k*

De te vorderen doorschuif btw bedraagt 3.376k. Deze btw wordt doorgeschoven aan de deelnemende gemeente en provincies van de OD NZKG. Deze organisaties zijn geïnformeerd zodat zij in afrekening met het btw compensatiefonds het bedrag kunnen verrekenen.
De btw die na de aangifte nog in 2018 is verwerkt, wordt in 2019 verrekend.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist *3.179k*

De OD NZKG is verplicht de overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist bij het Ministerie van Financiën, genaamd het schatkistbankieren. Per 31 december 2018 bedraagt het uitstaand bedrag 3.179k. Dit bedrag is afgenomen ten opzichte van 2017 met 9.149k dit is veroorzaakt doordat we halverwege december de administratie tijdelijk hebben gesloten. De ontvangsten van het 1e kwartaal zijn in de tweede helft van december ontvangen en niet overgeboekt naar de schatkist. Het saldo van de ABN-AMRO vertoont hierdoor een bedrag van 5.073k.

Debiteuren *5.073k*

Het saldo van de vorderingen per 31-12-2018 bedraagt 5.073k.
De debiteuren groter dan 100k zijn:

Provincie Noord-Holland	2.969k	UVO 1e kwartaal 2019
Gemeente Haarlemmermeer	1.757k	UVO 1e kwartaal 2019

In januari 2019 is reeds 4.867k van deze vorderingen ontvangen.

Liquide middelen *5.263k*

ABN-AMRO Bank

Het saldo op de ABN-AMRO rekening per 31 december 2018 is 5.263k. De ABN-AMRO rekening wordt alleen gebruikt als betaalrekening. Met ingang van 1 januari 2016 mag het saldo van deze rekening niet hoger zijn 0,75 % van de totale begroting (in 2018 een bedrag van € 323k) gemiddeld per kwartaal. Om dit te krijgen vindt "Saldo regulering" plaats via de schatkist rekening courant bij het ministerie van Financiën. Het saldo is per 31-12 is 5.263k omdat de gemeente Amsterdam de bijdrage van de UVO 1e kwartaal 2019 vlak voor het einde van het jaar betaald heeft. Omdat de administratie gesloten was heeft de saldoregulatie niet kunnen plaatsvinden (zie vorderingen schatkist).

Overlopende activa *1.216k*

Vooruitbetaalde bedragen 169k

De facturen die vooruitbetaald zijn hebben betrekking op licentiekosten Oracle. Verder zijn tijdens de migratie van de kantoorautomatisering bij Comparex licenties aangeschaft. Deze hebben allemaal een looptijd van 12 maanden, echter ze beginnen op diverse datums in het jaar (bv. 1 maart en 1 juli).

Nog te ontvangen bedragen 1.047k

Voor de uitvoeringsovereenkomsten 2018 hebben opdrachtgevers voorschotten betaald. Op basis van de realisatie in 2018 is een voorlopige afrekening per opdrachtgever gemaakt. Een deel van de opdrachtgevers ontvangt geld terug, zie daarvoor de balanspost 'Nog te betalen bedragen'. En een deel moet bijbetalen wat in deze balanspost is verantwoord: provincie Noord-Holland (437k), gemeente Aalsmeer (21k), gemeente Amstelveen (7k) en provincie Flevoland (18k).

Daarnaast worden de projecten en offertes voor het 4e kwartaal in januari 2019 gefactureerd, deze zijn opgenomen voor een bedrag van 268k. Voor de subsidies IOV is van de Provincie Noord Holland nog 94k, van de DCMR nog 19k en van de Provincie Zuid-Holland nog 152k te ontvangen.

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen *3.884k*

Tabel: verloopoverzicht eigen vermogen

(bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen	Stand per 31-12-2017	Toevoegingen 2018	Onttrekkingen 2018	Stand per 31-12-2018
Algemene reserve	3.125	-	46	3.079
Bestemmingsreserve WW & Reintegratie	235	-	-	235
Bestemmingsreserve Omgevingswet	200	-	8	192
Bestemmingsreserve Wetgevingskalender	152	-	-	152
Bestemmingsreserve Persoonlijk ontwikkelbudget	-	203	-	203
Bestemmingsreserve PGF Validatie	-	420	420	-
Bestemmingsreserve Koersen op de Toekomst	-	100	77	23
Gerealiseerde resultaat	1.659	-	1.659	-
Totaal reserves	**5.371**	**723**	**2.210**	**3.884**

Algemene reserve 3.079k

In 2018 is een onttrekking begroot van 425k uit de algemene reserve door omzetdaling in 2018. Vanwege de arbeidsmarktproblematiek is gekozen om de beschikbare capaciteit niet direct mee te laten dalen. Vanwege een aantal voordelen is het resultaat positiever uitgevallen, daar is een onttrekking nodig van 46k. De reserve daalt daarmee naar 3.079k.

WW & re-integratie 235k

De reserve WW & re-integratie is bedoeld voor kosten van re-integratie inspanningen. In de tweede tertaalrapportage is abusievelijk aangegeven de loonkosten van twee langdurig zieke medewerkers te dekken uit deze reserve. De dekking van loonkosten bij ziekte is onderdeel van onze reguliere bedrijfsvoering. De begrote onttrekking uit de reserve is daarom niet doorgevoerd in 2018.

Omgevingswet 192k

In 2018 is 8k onttrokken uit de reserve voor traineekosten. De trainee heeft de projectleider ondersteunt bij opleidingen op het gebied van de Omgevingswet.

Wetgevingskalender 152k

Voor de extra inspanning in het kader van de wetgevingskalender is een reserve beschikbaar van 152k. In 2018 heeft er geen onttrekking aan de reserve plaatsgevonden. De reserve is voor extra implementatiekosten van toekomstige wijzigingen in wetgeving.

Validatie PGF 0k

Vanuit het rekeningresultaat 2017 was 420k gereserveerd om eenmalige inhuurkosten voor het validatieproces te financieren. In 2018 is de externe expertise zoals een projectleider en financiële- en administratieve ondersteuning ingehuurd om het validatieproces te begeleiden. Ter dekking is de 420k onttrokken uit de reserve.

Koersen op de toekomst 23k

Voor het programma Koersen op de Toekomst is 100k gereserveerd uit het rekeningresultaat 2017. Voor het programmamanagement en de doorontwikkeling van het zaakeigenaarschap is externe begeleiding ingehuurd. In 2018 is 77k besteed, het restant van 23k volgt in 2019.

Persoonlijk ontwikkelbudget 203k

Medewerkers hebben recht op een persoonlijk opleidingsbudget dat binnen 5 jaar ingezet kan worden. Om de komende 5 jaren de persoonlijke opleidingen te kunnen garanderen (nieuwe CAO verplichting vanaf 2018) is de resterende ruimte in het jaarbudget persoonlijke opleidingen toegevoegd aan de reserve. De maximale inzet over totaal 5 jaar kan oplopen tot 1,8 mln. op basis van de huidige formatie.

Gerealiseerde resultaat 0k

Het gerealiseerde saldo van baten en lasten over 2018 betreft een resultaat van 0k. De bestemming van het gerealiseerde resultaat 2017 van 1.659k is een reserve voor de PGF validatie (420k), een reserve voor het programma Koersen op de Toekomst (100k) en het restant van 1.139k is in 2018 terugbetaald aan de opdrachtgevers.

Voorzieningen *1.670k*

Tabel: verloopoverzicht voorzieningen

(bedragen x € 1.000)

Voorzieningen	Stand per 31-12-2017	Toevoegingen 2018	Onttrekkingen / vrijval 2018	Stand per 31-12-2018
Voorziening Personeel	499	106	333	272
Voorziening Restant verlof	473	138	12	599
Voorziening Onderhanden werk	709	90	-	799
Voorziening Werkhervattingskas (2014-2017)	240	-	240	-
Totaal voorzieningen	**1.921**	**334**	**585**	**1.670**

Voorziening Personeel 272k

De OD NZKG is eigen risico drager voor WW kosten. In 2018 is voor 333k aan WW kosten gemaakt en ten laste van deze voorziening gebracht. Voor toekomstige jaren is voor vier medewerkers een verwachte verplichting van 272k. Om deze kosten te dekken is 106k toegevoegd in 2018 om de voorziening op peil te brengen.

Voorziening Restant verlof 599k

Deze voorziening is getroffen om capaciteitskosten te compenseren wanneer medewerkers gespaard verlof voor een langere periode in één keer opnemen. Dit heeft te maken met wijzigingen in de cao per 1 januari 2018. Daarin is besloten dat de huidige maximale spaarperiode van vijf jaar vervalt voor (aangekocht) bovenwettelijk verlof en daarmee ongelimiteerd is.
Vanwege langdurig verlof van medewerkers is 12k onttrokken uit de voorziening. In 2018 is het aankopen van verlof toegenomen daarmee is het saldo verlof in 2018 wederom gegroeid. Om toekomstige kosten van langdurig verlof op te vangen is daarom een toevoeging gedaan van 138k.

Voorziening Onderhanden werk 799k

De voorziening is getroffen voor toezicht- en handhavingswerkzaamheden die volgt op de vergunningaanvraag voor het programma Bouw en Bodem. Er is bepaald dat deze voorziening een structurele voorziening is waarvan we de hoogte jaarlijks zullen berekenen. De voorziening wordt gebaseerd op het jaarlijkse volume van toezicht- en handhavingsproducten. In 2018 is het volume van Bodem flink gestegen en van Bouw nagenoeg gelijk gebleven. De hoogte van het berekende onderhanden werk is 90k hoger dan eind 2017, dit bedrag is daarmee toegevoegd aan de voorziening. Op balansdatum is voor Bouw het aandeel in de voorziening 402k en voor Bodem 397k.

Voorziening Naheffing werkhervattingskas 0k

Er heeft onderzoek plaatsgevonden op de mogelijke naheffing voor premiekosten van de werkhervattingskas. Uit het onderzoek blijkt dat de kans op naheffing nihil is. De gevormde voorziening valt daarom vrij in 2018 en levert een incidenteel voordeel op van 240k.

Vaste schulden *0k*

Om de investeringen te kunnen financieren is in 2013 een 5-jarige lening bij de Bank Nederlandse Gemeenten afgesloten van 1.050k. Er is in 2014, 2015, 2016, 2017 en 2018 een bedrag van 210k afgelost en daarmee is de lening volledig afgelost op 31-12-2018.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar *1.873k*

Crediteuren 1.842k

Het saldo van crediteuren bestaat uit twee posten:

1. Crediteuren: het saldo van de openstaande facturen bij leveranciers per 31-12-2018 bedraagt 2k.
2. Crediteuren bestellingen: het betreft de post die bestaat uit de verplichtingen die nog te betalen stonden per 31-12-2018 maar waarvan nog geen factuur was ontvangen voor 1.840k. Per 31 januari 2019 resteert nog een bedrag van 1.013k, dit bedrag zal in het eerste kwartaal van 2019 worden verrekend.

Af te dragen omzetbelasting 30k

Overlopende passiva *12.427k*

Nog te betalen bedragen 1.800k

Per balansdatum is een bedrag van 1.800k opgenomen alsnog te betalen. Een groot gedeelte van dit bedrag, namelijk 1.585k is gevormd door de voorlopige afrekening van de uitvoeringsovereenkomsten over 2018 met opdrachtgevers. De definitieve afrekening zal, na overleg met de opdrachtgevers, in 2019 aan de betreffende opdrachtgevers betaald worden. Het betreft gemeente Amsterdam (1.037k), gemeente Haarlemmermeer (156k), gemeente Zaanstad (139k), gemeente Diemen (66k), gemeente Ouder-Amstel (32k), gemeente Uithoorn (54k) en provincie Utrecht (99k).
Het overige deel (215k) wordt veroorzaakt door te betalen facturen die na sluiten van de crediteuren- en verplichtingenadministratie zijn ontvangen. De prestatie van deze werkzaamheden is verricht in 2018 en daarom zijn de kosten ook in 2018 verantwoord. Van bedrag resteert per 31-01-2019 nog een bedrag van 55k te betalen, dit bedrag zal in het eerste kwartaal van 2019 worden verrekend.

Vooruitontvangen bedragen 10.627k

Het bedrag vooruitontvangen bedragen betreft de ontvangen voorschotten van de uitvoeringsovereenkomsten van de opdrachtgevers over het eerste kwartaal 2019 voor een totaalbedrag van 10.525k. Verder is een vooruitontvangen bedrag ten behoeve van de offertes aan de Provincie Noord-Holland verantwoord ad 82k. Als laatste hebben we een bedrag ontvangen als subsidie van Rijkswaterstaat ten behoeve van het GIS ad 20k, welke in 2019 zal worden besteed.

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Bijlage 1
Overzicht taakvelden per programma

(bedragen x € 1.000)

Taakveld, programma, kostensoort	Gewijzigde begroting 2018 lasten	Gewijzigde begroting 2018 baten	Gewijzigde begroting 2018 saldo	Realisatie 2018 lasten	Realisatie 2018 baten	Realisatie 2018 saldo
Programma Bouw						
Inkomsten		-12.309	-12.309		-12.067	-12.067
Salarislasten	3.966		3.966	3.778		3.778
Inhuur	3.674		3.674	3.760		3.760
Materieel	-		-	51		51
Taakveld 8.3 Wonen en bouwen	**7.639**	**-12.309**	**-4.670**	**7.589**	**-12.067**	**-4.478**
Totaal programma Bouw	**7.639**	**-12.309**	**-4.670**	**7.589**	**-12.067**	**-4.478**
Programma Bodem						
Inkomsten		-6.599	-6.599		-6.731	-6.731
Salarislasten	3.325		3.325	3.101		3.101
Inhuur	907		907	1.039		1.039
Materieel	-		-	46		46
Taakveld 7.4 Milieubeheer	**4.232**	**-6.599**	**-2.366**	**4.187**	**-6.731**	**-2.544**
Totaal programma Milieu	**4.232**	**-6.599**	**-2.366**	**4.187**	**-6.731**	**-2.544**
Programma Milieu						
Inkomsten		-13.995	-13.995		-14.156	-14.156
Salarislasten	6.858		6.858	7.131		7.131
Inhuur	3.120		3.120	1.793		1.793
Materieel	1.226		1.226	2.100		2.100
Taakveld 7.4 Milieubeheer	**11.204**	**-13.995**	**-2.790**	**11.025**	**-14.156**	**-3.132**
Totaal programma Milieu	**11.204**	**-13.995**	**-2.790**	**11.025**	**-14.156**	**-3.132**
Programma BRZO						
Inkomsten		-7.196	-7.196		-7.143	-7.143
Salarislasten	3.626		3.626	3.304		3.304
Inhuur	710		710	923		923
Materieel	-		-	29		29
Taakveld 7.4 Milieubeheer	**4.336**	**-7.196**	**-2.860**	**4.257**	**-7.143**	**-2.887**
Totaal programma BRZO	**4.336**	**-7.196**	**-2.860**	**4.257**	**-7.143**	**-2.887**
Programma Randvoorwaardelijk						
Inkomsten		-2.885	-2.885		-2.885	-2.885
Salarislasten	2.376		2.376	2.321		2.321
Inhuur	373		373	417		417
Materieel	-		-	39		39
Taakveld 7.4 Milieubeheer	**2.749**	**-2.885**	**-135**	**2.777**	**-2.885**	**-108**
Inkomsten		-1.421	-1.421		-1.421	-1.421
Salarislasten	1.170		1.170	1.143		1.143
Inhuur	184		184	206		206
Materieel	-		-	19		19
Taakveld 8.3 Wonen en bouwen	**1.354**	**-1.421**	**-67**	**1.368**	**-1.421**	**-53**
Totaal programma Randvoorwaardelijk	**4.103**	**-4.305**	**-202**	**4.145**	**-4.306**	**-161**
Programma Bedrijfsvoering						
Inkomsten		-166	-166		-366	-366
Salarislasten	5.904		5.904	5.535		5.535
Inhuur	1.524		1.524	1.775		1.775
Materieel	6.383		6.383	6.604		6.604
Taakveld 0.4 Overhead	**13.811**	**-166**	**13.645**	**13.915**	**-366**	**13.548**
Onvoorzien	124		124			-
Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	**124**	**-**	**124**	**-**	**-**	**-**
Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal programma Bedrijfsvoering	**13.935**	**-166**	**13.768**	**13.915**	**-366**	**13.548**
Saldo voor mutaties reserves	**45.450**	**-44.570**	**880**	**45.117**	**-44.769**	**348**
Programma Bedrijfsvoering						
Taakveld 0.10 Mutaties reserves	**225**	**-1.105**	**-880**	**203**	**-551**	**-348**
Totaal programma Bedrijfsvoering	**225**	**-1.105**	**-880**	**203**	**-551**	**-348**
Saldo na mutaties reserves	**45.675**	**-45.675**	**0**	**45.320**	**-45.320**	**0**

Bijlage 2 Bijdrage per deelnemer

Deelnemer	UVO 2018	Gewijzigde begroting OD NZKG 2018	Realisatie 2018
			(bedragen x € 1.000)
Gemeente Amsterdam	20.139	19.314	19.101
Provincie Noord-Holland	11.799	12.073	12.178
Gemeente Zaanstad	2.435	2.328	2.295
Gemeente Haarlemmermeer	6.872	6.648	6.716
Gemeente Aalsmeer	188	201	209
Gemeente Amstelveen	184	179	191
Gemeente Diemen	281	245	214
Gemeente Ouder-Amstel	157	134	126
Gemeente Uithoorn	236	185	181
Provincie Flevoland	237	261	256
Provincie Utrecht	918	853	818
Totaal UVO	**43.444**	**42.420**	**42.285**
Projecten		405	420
Subsidies		494	455
Offertes		335	466
Externe detachering		517	487
Overige		400	656
Onttrekking reserves		1.105	551
Overig baten		**3.255**	**3.035**
Totale baten		**45.675**	**45.320**

Bijlage 3 Berekening financiële kengetallen

Hieronder volgt de berekening van de financiële kengetallen en toelichting daarop. Zie paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing voor de beoordeling en toelichting op de kengetallen.

Tabel: netto schuldquote

(bedragen x €1.000)

Netto schuldquote	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
Vaste schulden	210	-	-
Netto vlottende schuld	3.339	3.800	1.873
Overlopende passiva	12.221	9.765	12.427
Financiële activa (excl. verstrekte leningen)		-	
Financiële activa (verstrekte leningen)		-	
Uitzettingen < 1 jaar *	7.293	4.545	11.628
Liquide middelen	12.423	12.053	5.263
Overlopende activa	1.473	-	1.216
Totale baten (excl. mut. res.)	44.489	43.095	44.769
Netto schuldquote	**-12%**	**-7%**	**-9%**

De netto schuldquote wordt berekend door het saldo van de schulden en vorderingen te delen door te totale baten.

Tabel: solvabiliteitsratio

(bedragen x €1.000)

Solvabiliteitsratio	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
Eigen vermogen	5.371	3.125	3.884
Balanstotaal*	12.757	10.749	9.227
Solvabiliteit	**42%**	**29%**	**42%**

*Gecorrigeerd met voorschotten opdrachtgevers
De verhouding tussen het eigen en totale vermogen geeft de ratio voor de solvabiliteit

Tabel: structurele exploitatieruimte

(bedragen x €1.000)

Structurele exploitatieruimte	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
Totale structurele lasten	41.762	43.095	44.179
Totale structurele baten	44.489	43.095	44.529
Totale structurele toevoegingen aan de reserves	450	-	-
Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	-	-	-
Totale baten	44.930	44.796	45.320
Structurele exploitatieruimte	**5%**	**0%**	**1%**

De berekening voor structurele exploitatieruimte is het saldo van structurele baten en lasten en structurele toevoegingen en onttrekkingen van reserves. Het resultaat hiervan wordt gedeeld door de totale baten.

Bijlage 4 Meerjarig overzicht risico's

In onderstaande tabel zijn de strategische bedrijfsrisico's van de OD NZKG opgenomen in een meerjarig overzicht. Per risico is aangegeven wat het geschat financieel effect is, de kans dat het risico zich voordoet en in welk jaar zich dit kan voordoen.

Tabel: meerjarig overzicht noodzakelijk weerstandsvermogen

Risico's	Totaal geschat financieel effect	Risico-bedrag 2017	Risico-bedrag 2018	Risico-bedrag 2019	Risico-bedrag 2020	Risico-bedrag 2021	Risico-bedrag 2022
Verandering in Wet- en regelgeving							
a. extra werk borging operationele kwaliteit Omgevingwet	600	144	144	150	300	300	
b. personele consequenties wet Kwaliteitsborging bouw	1.046					209	209
c. Algemene Verordening Gegevensbescherming	1.952			98	98	98	98
kans dat het risico zich voordoet		*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*
Verandering in Wetgeving	**3.598**	**144**	**144**	**248**	**398**	**607**	**307**
Conjuncturele ontwikkelingen en arbeidsmarkt							
a. omzetfluctuatie door conjuncturele ontwikkelingen	1.025			103	205	205	205
b. niet realiseren van de dekkingsbijdrage overhead	705	*605*	*605*	141	141	141	141
kans dat het risico zich voordoet		*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*
Conjuncturele ontwikkelingen en arbeidsmarkt	**1.730**	**605**	**605**	**244**	**346**	**346**	**346**
Bedrijfsvoering							
a. stijging loonkosten en pensioenlasten 2019	1.402			1.402			
b. hogere kosten inhuur en minder inschrijvingen aanbestedingen	329	176	176	164	164	164	164
c. risico overgang financiele en salarisadministratie	-			-	-		
d. afbouwrisico door vervallen termijn garantstelling aanvullend pakket	-			-	-	-	-
kans dat het risico zich voordoet		*zeer groot*	*zeer groot*	*zeer groot*	*zeer groot*	*zeer groot*	*zeer groot*
Bedrijfsvoering	**1.731**	**176**	**176**	**1.566**	**164**	**164**	**164**
Prestatiegericht financieren							
a. afwijking t.o.v. vastgesteld kengetal	2.050	1.192	1.192	410	410	410	410
kans dat het risico zich voordoet		*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*
Prestatiegericht financieren	**2.050**	**1.192**	**1.192**	**410**	**410**	**410**	**410**
Totaal	**9.109**	**2.117**	**2.117**	**2.468**	**1.318**	**1.527**	**1.227**

Kans	Klasse	kans	Frequentie	%
	1	Zeer klein	1x per 20 jaar	5%
	2	Klein	1x per 10 jaar	10%
	3	Gemiddeld	1x per 5 jaar	20%
	4	Groot	1x per 2 jaar	50%
	5	Zeer groot	1x per jaar	100%

Financieel gevolg	Klasse	min.	max.	Gemiddeld
	1	€ 0	€ 50.000	€ 25.000
	2	€ 50.000	€ 100.000	€ 75.000
	3	€ 100.000	€ 250.000	€ 175.000
	4	€ 250.000	€ 500.000	€ 375.000
	5	€ 500.000	maximaal	€ 1.000.000

Risico matrix

Financieel gevolg	laag		prioriteit		hoog	
1	5	10	15	20	25	hoog
2	4	8	12	16	20	
3	3	6	9	12	15	
4	2	4	6	8	10	
5	1	2	3	4	5	laag
	1	2	3	4	5	

Kans

Alle risico's krijgen een score van kans maal gevolg. Aan de hand daarvan wordt bepaald hoeveel weerstandscapaciteit nodig is. Als voorbeeld: de kans dat het risico PGF zich voordoet wordt ingeschat op gemiddeld en dan rekenen we 20% als financieel effect. Als dit risico zich voordoet, heeft dat effect van maximaal € 2.050k. Voor dit risico wordt dan een bedrag van 20% van € 2.050k = € 410k meegenomen in de benodigde weerstandscapaciteit. Zo wordt voor ieder risico een benodigd bedrag berekend (rekening houdend met het jaar/de jaren waarin het risico zich kan voor doen).

Bijlage 5 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Jodenbreestraat 25 3e etage
1011 NH Amsterdam

Postbus 1078
1000 BB Amsterdam
Telefoon 020 254 9000
amsterdam.nl

Nr. 664.000.18-A

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied te Zaanstad gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met het Besluit Begroting en verantwoording (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:
1 de balans per 31 december 2018;
2 de winst-en-verliesrekening over 2018;
3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen en de Regeling Controleprotocol Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semi publieke sector 2018 (WNT). Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van de Omgevingsdienst Noorzeekanaalgebied zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie die bestaat uit:
- Het directieverslag
- De programma verantwoording

ACAM is bereikbaar per metro, sneltram (lijn 51, 53 en 54) en tram (lijn 9 en 14) halte Waterlooplein
Een routebeschrijving vindt u op www.amsterdam.nl

- De Verplichte paragrafen
- Overige bijlagen

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat deze informatie:
- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie voor de jaarrekening
De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de BBV. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de entiteit te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Amsterdam, 8 maart 2019

D. van Eeden RA
Auditdienst ACAM

ACAM is bereikbaar per metro, sneltram (lijn 51, 53 en 54) en tram (lijn 9 en 14) halte Waterlooplein
Een routebeschrijving vindt u op www.amsterdam.nl

Risico's beperken,
leefbaarheid vergroten.

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

www.odnzkg.nl

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Ebbehout 31
1507 EA Zaandam
www.odnzkg.nl

Provincie Noord-Holland

Interim-Statencommissie

Dossiernummer	380
Extern Zaak ID	1194614
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 juni 2019
Agendapunt	6.c
Omschrijving	Milieu: Voordracht zienswijze ontwerpbegroting 2020 en 1e begrotingswijziging OFGV
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2019
Interim-Statencommissie	**24 juni 2019**
PS-vergadering	8 juli 2019

Toelichting

De ontwerpbegroting 2020 en de 1e begrotingswijziging van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek worden aan PS toegezonden zodat PS een zienswijze op de stukken kunnen geven.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr J. Kobes
CZ

Telefoonnummer +31235143698
kobesj@noord-holland.nl

Betreft: zienswijze ontwerpbegroting 2020 en 1e begrotingswijziging 2019 van de OFGV

Verzenddatum 22 MEI 2019

Kenmerk 1194614-1216310

Uw kenmerk

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de zienswijze op de ontwerpbegroting 2020 en de 1e begrotingswijziging 2019 van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV).

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris R.M. Bergkamp

voorzitter A.Th.H. van Dijk

5 bijlage(n)

1. Statenvoordracht met de zienswijze op ontwerpbegroting 2020 en de 1e begrotingswijziging 2019 van de OFGV.
2. Ontwerpbegroting 2020 OFGV
3. 1e begrotingswijziging 2019 OFGV
4. Voorlopige Jaarstukken 2018 OFGV
5. Overzicht actuele ontwikkelingen OFGV

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl

Stand van zaken Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek – mei 2019

Uitvoeringsprogramma 2019
In de voorlaatste GS vergadering van vorig jaar, heeft het college het Uitvoeringsprogramma 2019 van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek vastgesteld. In dit document staat de uitvoering van de bodemtaken (bodemtoezichtstaken en plustaak vergunningverlening bodem) voor het jaar 2019 beschreven. Lopende het jaar zal de OFGV via voortgangsrapportages rapporteren over de voortgang van de uitvoering van de taken. Middels de jaarrapportage 2019 zullen uw Staten hierover geïnformeerd worden.

De opzet van het Uitvoeringsprogramma 2019 ziet er anders uit dan voorgaande jaren. De OFGV heeft in het programma voor 2019 een koppeling gemaakt tussen de activiteiten die zij uit gaat voeren en het strategisch beleid van de deelnemers. Door deze koppeling hoopt de OFGV inzichtelijk te maken hoe de uitgevoerde taken door de dienst zich verhouden tot de gestelde doelen van de gemeenten en provincies. Voor de provincie Noord-Holland betekent dit dat we de uitvoering van ons beleid door de OFGV beter kunnen monitoren. De voorgenomen activiteiten wijken niet af van de activiteiten zoals die door de OFGV in 2018 zijn uitgevoerd in opdracht van GS. Wel wordt er extra inzet gepleegd op het onderwerp Diffuus Lood. De provincie Noord-Holland inventariseert voor de hele provincie de te onderzoeken kinderspeelplaatsen waar diffuus lood in de bodem kan zitten. De omgevingsdiensten, waaronder de OFGV, ondersteunen de provincie bij dit project.

Regionaal beleidskader VTH 2019-2020

Begin dit jaar heeft het college het Regionaal beleidskader VTH 2019-2022 van de OFGV vastgesteld. Middels een brief bent u hierover geïnformeerd. Het Beleidskader VTH 2019-2022 vormt het uitvoerings- en handhavingsbeleid zoals bedoeld in 7.2 van het Besluit omgevingsrecht van de Omgevingsdienst. Met de VTH-strategie, die onderdeel uitmaakt van het Regionaal beleidskader, wordt vastgelegd welke strategie wordt gehanteerd bij het gezamenlijk realiseren van de meerjarige doelen en prioriteiten in het werkgebied van de OFGV samen met de partners.

Voorwaarde voor een succesvolle en integrale aanpak van problemen in de fysieke leefomgeving is dat prioriteiten zowel lokaal, regionaal als landelijk voldoende samenhang vertonen. Ook het creëren van een level playing field is een belangrijke opgave. Het opstellen van een Beleidskader en strategie voor de uitvoering van de VTH taken door de OFGV draagt hieraan bij. De gemeenten en provincie Noord-Holland hebben gezamenlijk de meerjarige doelen, prioriteiten en strategie op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu voor het werkgebied van de OFGV in voornoemde documenten vastgelegd. Tezamen vormen deze documenten het uitvoerings- en handhavingsbeleid zoals bedoel in artikel 7.2 van het Besluit omgevingsrecht.

De opdrachtgevers van de OFGV behouden met de vaststelling van het Beleidskader en de strategie hun bestuurlijke afwegingsruimte. Zo blijft er, naast de samen overeengekomen gemeenschappelijke prioriteiten voor het werkgebied van de OFGV, bijstelling mogelijk naar lokale inzichten en voorkeuren. Iedere opdrachtgever kan in het jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma eigen prioriteiten benoemen.

Wijziging Gemeenschappelijke Regeling
Het dagelijks bestuur van de OFGV heeft aan PROOF adviseurs, een juridisch organisatieadvies bureau voor de publieke sector, de opdracht gegeven de Gemeenschappelijke Regeling (GR) te actualiseren. Begin dit jaar is met alle ambtelijke opdrachtgevers de eerste wijziging van de GR besproken. Met vaststelling van de gewijzigde GR, voldoet de OFGV aan de huidige wet- en regelgeving Omgevingsrecht.

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 21 mei 2019

Onderwerp: Zienswijze op de ontwerpbegroting 2020 en de 1e begrotingswijziging 2019 van de OFGV

Kenmerk:

Bijlagen:

1. **Ontwerpbegroting 2020**
2. **1e begrotingswijziging 2019**
3. **Voorlopige jaarrekening 2018**
4. **Overzicht actuele ontwikkelingen**

1. Inleiding

Op 13 maart 2019 zijn door het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek (OFGV) de ontwerpbegroting 2020 en de 1e begrotingswijziging ter zienswijze aan Provinciale Staten verstuurd. Tevens zijn de voorlopige jaarstukken 2018 ter informatie gestuurd.
Provinciale Staten hebben in de gemeenschappelijke regeling OFGV een kaderstellende en controlerende rol. Vanuit die verantwoordelijkheid kunnen Provinciale Staten een zienswijze kenbaar maken aan het DB van de OFGV. Op grond van artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 23 van de Gemeenschappelijke Regeling OFGV worden de gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemende gemeenten en provincies in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze kenbaar te maken op de ontwerpbegroting 2020 en de 1e begrotingswijziging van de OFGV. Conform artikel 25 van de GR wordt de jaarrekening 2018 ter informatie aan PS gezonden.
De ontvangen zienswijzen worden in het DB besproken en van een reactie voorzien. Het DB biedt de (eventueel gewijzigde) stukken vervolgens ter vaststelling aan het Algemeen Bestuur van de OFGV aan.

2. Ontwerpbegroting 2020

Uit de ontwerpbegroting 2020 blijkt dat de bijdrage van de provincie Noord-Holland aan de OFGV € 963.144 zal bedragen. Er is een indexatie toegepast van 3,94%, gebaseerd op de voorspelling van het reële accres uit de “Meicirculaire gemeentefonds 2018”.

Wij constateren dat de OFGV een andere wijze van indexeren hanteert dan andere Gemeenschappelijke Regelingen. Doorgaans wordt er bij indexatie uitgegaan van een gewogen gemiddelde van de loon en prijsontwikkelingen op basis van de verwachtingen van het CBS. Wij zijn van mening dat dit een meer adequate vorm van indexeren is omdat het gehanteerde accres vanuit het Gemeentefonds meer dekt dan de kostenstijging. Wij begrijpen dat de huidige

wijze van indexatie is vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) en roepen de OFGV daarom op bij de aanpassing van de GR de wijze van indexatie aan te passen en deze te baseren op de (verwachte) loon- en prijsontwikkelingen.

3. 1e Begrotingswijziging 2019

In de begrotingswijziging is, als toelichting bij het terugtrekken van de brandveiligheidstaak door de gemeente Lelystad, opgenomen dat er als gevolg van het terugtrekken van deze taak een tekort optreedt van € 168.276. Er wordt tevens aangegeven dat op dit moment nog niet duidelijk is of dit tekort kan worden gedekt door extra inkomsten of dat dit uiteindelijk moet worden verwerkt in de vaste bijdragen van de deelnemende partijen. Vooralsnog is het tekort verwerkt als taakstellingspost aan de batenkant. Wij constateren dat de achterblijvende frictiekosten hiermee voor rekening komen van OFGV en/of alle deelnemers. Vanuit het principe dat “de vervuiler betaalt” vinden wij het onjuist dat er, bij het terugtrekken van taken, kosten landen bij anderen dan de partij die taken terugtrekt. Wij vragen de OFGV dit in de GR zodanig aan te passen dat een dergelijke situatie zich in de toekomst niet weer voordoet.

4. Voorlopige jaarrekening 2018

Het boekjaar 2018 wordt afgesloten met een positief resultaat van €123.521.

Op de reguliere lasten is een resultaat behaald van €- 447.476 dat het gevolg is van hogere uitgaven op salarissen en ICT. Het resultaat op de reguliere lasten wordt gedekt door de extra inkomsten. Met extra baten is een voordelig resultaat behaald van € 570.997.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 21 mei 2019;

besluiten:

Met betrekking tot de voorgestelde ontwerpbegroting 2019 en de 1e begrotingswijziging 2019 van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) onderstaande zienswijze vast te stellen:

1. Wij constateren dat de OFGV bij het vaststellen van het indexcijfer gebruik maakt van het reële accres uit de “Meicirculaire gemeentefonds 2018”, die voor 2020 uitgaat van een accres van 3,94%. Wij zijn van mening dat indexatie op basis van een gewogen gemiddelde van de loon- en prijsontwikkelingen, op basis van de verwachtingen van het CBS, een meer accurate wijze van indexeren is en roepen de OFGV daarom op bij de wijziging van de GR de wijze van indexeren aldus aan te passen;

2. Wij constateren dat door het terugtrekken van taken door de gemeente Lelystad de OFGV en/of de overige deelnemers geconfronteerd worden met een tekort. Wij zijn van mening dat bij het terugtrekken van taken, de partij die de taken terugneemt verantwoordelijk is voor de daarmee gemoeide kosten. Wij roepen de OFGV dan ook op de GR dusdanig aan te passen dat een dergelijke situatie in de toekomst voorkomen wordt.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Datum 9 januari 2019

Kenmerk

Van Dagelijks Bestuur OFGV

Aan Algemeen Bestuur OFGV

Bijlage
- 1ste Begrotingswijziging 2019
- Stemverdeling na 1ste Begrotingswijziging 2019

Afschrift

Betreft
1ste Begrotingswijziging 2019

Beslispunt

1	Beslispunt	Kennis te nemen van de voorgenomen 1ste Begrotingswijziging 2019 inclusief onderstaande toelichting (1a-1g) en deze te bespreken alvorens deze voor zienswijze aan de raden en Staten te zenden.
	Argument	Conform de huidige GR en de Financiële Verordening dienen begrotingswijzigingen waardoor de bijdragen van de partners wijzigen voor zienswijzen naar raden en Staten te worden gestuurd en voor een besluit aan het AB te worden voorgelegd. De wijzigingen betreffen: a) de structurele verlaging van de bijdrage van Lelystad in verband met de terugtrekking van de brandveiligheidstaken; b) de structurele verhoging van de bijdrage van Hilversum in verband met de uitvoering van de asbesttaak; c) de structurele verhoging van de bijdrage van Huizen in verband met de uitvoering van de asbesttaak en de meldingen Activiteitenbesluit; d) de structurele verhoging van de bijdrage van Gooise Meren in verband met de uitvoering van de enkelvoudige asbestsloopmeldingen; e) de structurele verhoging van de bijdrage van Flevoland in verband met de uitbreiding van het groen toezicht; f) de structurele verhoging van de totale begroting voor arbeidsmarktcommunicatie met € 135.925; g) de structurele verhoging van het reiskostenbudget met € 25.000. De ingangsdatum voor alle wijzigingen is 1 januari 2019. De bedragen m.b.t. het terugtrekken/inbrengen van de taken zijn geïndexeerd conform begroting 2019 met 3,07%.
1a	Beslispunt	Kennis te nemen van de voorgestelde verwerking in de begroting van de structurele verlaging van de bijdrage van Lelystad met € 243.049 in verband met het terugtrekken van de brandveiligheidstaken.
	Argument	De totale kosten voor de brandveiligheidstaak bedragen € 243.049 inclusief overhead en kosten van het randvoorwaardelijk takenpakket.

		Deels zijn deze kosten beperkt met € 74.773 door de overplaatsing van een OFGV medewerker naar de Brandweer Flevoland. Deze kosten zijn aan de lastenkant verwerkt in de begroting als verlaging van het salarisbudget. De resterende kosten (veroorzaakt door het verschil tussen praktijk en de theoretisch rekensom die de KPS is) van € 168.276 veroorzaken een structureel tekort op de begroting. Dit is in de begroting verwerkt als taakstellingpost aan de batenkant. Op dit moment is nog niet te zeggen of dit resterende tekort kan worden gedekt door extra inkomsten, bijvoorbeeld uit extra meerwerkopdrachten, of dat dit uiteindelijk moet worden gedekt door het collectief bij de jaarrekening.
	Kanttekening	Bij de herijking van de KPS voor de periode 2021-2023 wordt deze taakvermindering definitief verwerkt in de begroting.
1b	Beslispunt	Kennis te nemen van de voorgestelde wijze van verwerking in de begroting van de structurele verhoging van de bijdrage van Hilversum met € 252.640 in verband met de uitvoering van de asbesttaak.
	Argument	Een bijdrage van Hilversum te verdelen aan de lastenkant tussen budgetten: • € 249.280 - salarissen • € 859 – flexibele schil • € 2.501 – inhuur bij ziekte
	Argument	Overdracht van asbesttaak is per 1 april 2018. In 2018 was deze taakoverdracht incidenteel verwerkt. Begin 2019 is de opdracht structureel uitgebreid met € 67.000. Deze uitbreiding is verwerkt in de voorgestelde begrotingswijziging.
1c	Beslispunt	Kennis te nemen van de voorgestelde wijze van verwerking in de begroting van de structurele verhoging van de bijdrage van Huizen met € 89.341 in verband met de uitvoering van de asbesttaak en de meldingen Activiteitenbesluit.
	Argument	Een bijdrage van Huizen te verdelen aan de lastenkant tussen budgetten: • € 88.152 - salarissen • € 304 – flexibele schil • € 884 – inhuur bij ziekte
	Argument	Overdracht van asbesttaak is per 1 januari 2018. In 2018 was deze taakoverdracht incidenteel verwerkt.
1d	Beslispunt	Kennis te nemen van de voorgestelde wijze van verwerking in de begroting van de structurele verhoging van de bijdrage van Gooise Meren met € 27.000 in verband met de uitvoering van de enkelvoudige asbestsloopmeldingen.
	Argument	Een bijdrage van Gooise Meren te verdelen aan de lastenkant tussen budgetten: • € 26.641 - salarissen • € 92 – flexibele schil • € 267 – inhuur bij ziekte
	Argument	Structurele overdracht van dit taak is per 1 januari 2019.

1e	Beslispunt	Kennis te nemen van de voorgestelde wijze van verwerking in de begroting van de structurele verhoging van de partnerbijdrage van provincie Flevoland met € 141.083 in verband met de uitbreiding van het groen toezicht.
	Argument	Een bijdrage van Flevoland te verdelen aan de lastenkant tussen: Reguliere budgetten: • € 129.240 - salarissen • € 445 – flexibele schil • € 1.297 – inhuur bij ziekte Directe productiekosten: • € 10.101 – directe productiekosten Flevoland
	Argument	Met deze structurele uitbreiding wordt voorzien in een fulltime toezichthouder.
	Argument	Structurele overdracht van deze taak is per 1 januari 2019.
	Kanttekening	De verhoging van de bijdrage voor de directe productiekosten (€ 10.101) heeft geen invloed op het stempercentage omdat het een budget met specifieke doelstelling van de provincie Flevoland betreft.
1f	Beslispunt	Kennis te nemen van de voorgestelde structurele verhoging van de begroting voor de arbeidsmarktcommunicatie ter waarde van € 135.925.
	Argument	Het DB stelt de capaciteitsuitbreiding voor in verband met de krappe arbeidsmarkt en het lastig vinden van bekwaam personeel mede door de onbekendheid van Omgevingsdiensten bij potentiele medewerkers. Hieraan dient extra aandacht besteed te worden. Voor deze extra inzet bij werving- en selectie is de huidige HRM bezetting niet toereikend. Het DB stelt voor de totale begroting structureel te verhogen voor arbeidsmarktcommunicatie.
	Argument	Om meer en passende mensen aan te trekken, zodat de uitvoer van de werkzaamheden en de ontwikkelrichting van de organisatie kan worden gerealiseerd, wordt het volgende ontwikkeld/gedaan: - een plan voor de werving en selectie en bijbehorende profilering van de OFGV; - een programma voor de inwerkperiode van nieuwe medewerkers; - wervingsmateriaal en -methoden; - een onderzoek met welke scholen contact gelegd en onderhouden dient te worden voor stagiaires en trainees t.b.v. de uitvoerende taken; - werving- en selectiedagen voor nieuwe medewerkers.
	Argument	Het totaalbedrag is gebaseerd op de schaal 10 inclusief personele en materiele overhead. Te verdelen aan de lastenkant tussen budgetten: • € 104.962 – salarissen (deel directe personeelskosten en personele overhead) • € 1.050 – inhuur bij ziekte (1%) • € 5.248 – opleidingen (5%) • € 4.198 – algemene personeelskosten (4%) • € 20.468 – proportioneel te verdelen tussen anderen budgetten (deel materiele overhead)

1g	Beslispunt	Kennis te nemen van het voorstel het reiskostenbudget structureel te verhogen van met € 25.000.
	Argument	Door groei in de taken en groei in het aantal medewerkers blijkt het reiskostenbudget niet toereikend. Al twee jaar achtereen is dit budget overschreden (in 2018 met circa € 25.000). Het is niet meer mogelijk om dat te dekken vanuit andere reguliere budgetten die nagenoeg zijn uitgeput, vandaar een voorstel dit budget te verhogen.
2	Beslispunt	Kennis te nemen van de gevolgen voor de stemverdeling van deze voorgestelde begrotingswijziging.
	Argument	Op basis van artikel 7 lid 3 van de GR kan het AB er toe besluiten lopende het jaar de stemverdeling aan te passen als de financiële bijdrage ten opzichte van elkaar substantieel wijzigt.

OMGEVINGSDIENST

FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Bijlage 1. 1ste Begrotingswijziging 2019

		Vastgestelde	1e BW AB								na 1e BW
LASTEN		Begroting	Lelystad	Hilversum	Huizen	Gooise Meren	Flevoland	Subtotaal	Arbeidsmarkt	Reiskosten	Begroting
Nummer	Post	2019	2019					2019	2019	2019	2019
1	**PERSONEEL**										
1.1a	Salarissen	€ 9.049.222	€ -74.773	€ 249.280	€ 88.152	€ 26.641	€ 129.240	€ 9.467.762	€ 104.962		€ 9.572.724
1.1b	Samenwerking bedrijfsvoering	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -		€ -
1.1c	Flexibele schil	€ 30.921	€ -	€ 859	€ 304	€ 92	€ 445	€ 32.621	€ 368		€ 32.989
1.1d	Inhuur bij ziekte	€ 91.469	€ -	€ 2.501	€ 884	€ 267	€ 1.297	€ 96.419	€ 1.050		€ 97.469
	Subtotaal personeelskosten	€ 9.171.612	€ -74.773	€ 252.640	€ 89.341	€ 27.000	€ 130.983	€ 9.596.802	€ 106.380	€ -	€ 9.703.182
1.2	Opleidingskosten	€ 349.097						€ 349.097	€ 5.248		€ 354.345
1.3	Algemene personeelskosten	€ 453.009						€ 453.009	€ 4.198	€ 25.000	€ 482.207
3	**KAPITAALLASTEN**										
3.1	Afschrijving ICT	€ 111.316						€ 111.316	€ 1.285		€ 112.601
3.2	Afschrijving Meubilair	€ 30.921						€ 30.921	€ 358		€ 31.279
3.3	Afschrijving Verbouwing	€ 42.053						€ 42.053	€ 485		€ 42.538
3.4	Afwaardering geluidsmeetsysteem	€ -									€ -
4	**INDIRECTE KOSTEN**										
4.1	Huisvesting (pandgebonden)	€ 314.364						€ 314.364	€ 3.632		€ 317.995
4.2	Huisvesting (niet-pandgebonden)	€ 133.991						€ 133.991	€ 1.547		€ 135.538
4.3	Informatiemanagement	€ 664.025						€ 664.025	€ 7.671		€ 671.697
4.4	Wagenpark	€ 113.377						€ 113.377	€ 1.310		€ 114.687
4.5	Diverse kosten	€ 185.402						€ 185.402	€ 2.143		€ 187.545
4.6	Accountant	€ 25.768						€ 25.768	€ 297		€ 26.064
4.7	HRM	€ 66.996						€ 66.996	€ 774		€ 67.769
5	**ONVOORZIEN**										
5.1	Onvoorzien	€ 51.535						€ 51.535	€ 596		€ 52.131
Subtotaal		**€ 11.713.464**	**€ -74.773**	**€ 252.640**	**€ 89.341**	**€ 27.000**	**€ 130.983**	**€ 12.138.654**	**€ 135.925**	**€ 25.000**	**€ 12.299.579**
6	**DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN**										
6.1	Directe productiekosten Flevoland	€ 188.412					€ 10.101	€ 198.512			€ 198.512
6.2	Directe productiekosten Almere	€ 1.237						€ 1.237			€ 1.237
6.3	Directe productiekosten Gooise Meren	€ 11.940						€ 11.940			€ 11.940
6.4	Directe productiekosten Noord-Holland	€ 8.039						€ 8.039			€ 8.039
7	**OVERIGE KOSTEN**										
7.1	BSBm	€ -									€ -
7.2	Omgevingsveiligheid	€ -									€ -
7.3	Energiebesparing	€ -									€ -
7.4	Gildemodel	€ -									€ -
7.5	Div. subsidies	€ 200.000						€ 200.000			€ 200.000
7.8	Div. innovatieprojecten	€ -									€ -
Totaal		**€ 12.123.093**	**€ -74.773**	**€ 252.640**	**€ 89.341**	**€ 27.000**	**€ 141.083**	**€ 12.558.383**	**€ 135.925**	**€ 25.000**	**€ 12.719.308**

OMGEVINGSDIENST

FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

		Vastgestelde	1e BW AB								na 1e BW
BATEN	BATEN	Begroting	Lelystad	Hilversum	Huizen	Gooise Meren	Flevoland	Subtotaal	Arbeidsmarkt	Reiskosten	Begroting
Nummer	Post	2019	2019					2019	2019	2019	2019
1	**BIJDRAGEN DEELNEMERS**										
1.1	Almere	€ 744.633						€ 744.633	€ 8.664	€ 1.594	€ 754.891
1.2	Lelystad	€ 1.596.177	€ -243.049					€ 1.353.128	€ 15.770	€ 2.901	€ 1.371.798
1.3	Zeewolde	€ 675.000						€ 675.000	€ 7.867	€ 1.447	€ 684.314
1.4	Flevoland	€ 3.262.307					€ 141.083	€ 3.403.390	€ 37.351	€ 6.870	€ 3.447.611
1.5	Urk	€ 243.727						€ 243.727	€ 2.841	€ 522	€ 247.090
1.6	Dronten	€ 892.956						€ 892.956	€ 10.407	€ 1.914	€ 905.277
1.7	Noordoostpolder	€ 1.106.230						€ 1.106.230	€ 12.893	€ 2.371	€ 1.121.493
1.8	Noord Holland	€ 845.003						€ 845.003	€ 9.754	€ 1.794	€ 856.551
1.9	Gooise Meren	€ 785.211				€ 27.000		€ 812.211	€ 9.327	€ 1.715	€ 823.253
1.10	Hilversum	€ 247.828		€ 252.640				€ 500.468	€ 5.833	€ 1.073	€ 507.374
1.11	Weesp	€ 337.755						€ 337.755	€ 3.936	€ 724	€ 342.416
1.12	Huizen	€ 182.473			€ 89.341			€ 271.814	€ 3.168	€ 583	€ 275.565
1.13	Wijdemeren	€ 428.623						€ 428.623	€ 4.995	€ 919	€ 434.537
1.14	Blaricum	€ 139.538						€ 139.538	€ 1.626	€ 299	€ 141.463
1.15	Laren	€ 128.126						€ 128.126	€ 1.493	€ 275	€ 129.894
Subtotaal		**€ 11.615.588**	**€ -243.049**	**€ 252.640**	**€ 89.341**	**€ 27.000**	**€ 141.083**	**€ 11.882.603**	**€ 135.925**	**€ 25.000**	**€ 12.043.528**
2	**ANDERE BIJDRAGEN**										
2.1	Rijksbijdrage BSB	€ -						€ -			€ -
2.2	Prov. bijdrage Omgevingsveiligheid	€ -						€ -			€ -
2.3	Rijksbijdrage Energiebesparing	€ -						€ -			€ -
2.4	Subsidie Gildemodel	€ -						€ -			€ -
2.5	Opbrengsten opleidingscentrum	€ -						€ -			€ -
2.6	Overige opbrengsten	€ -						€ -			€ -
2.7	Diverse subsidies	€ 200.000						€ 200.000			€ 200.000
3	**TAAKSTELLENDE INKOMSTEN**	€ 307.504						€ 307.504			€ 307.504
4	**TAAKSTELING terugtrekken taken Lelystad**	€ -	€ 168.276					€ 168.276			€ 168.276
Totaal		**€ 12.123.093**	**€ -74.773**	**€ 252.640**	**€ 89.341**	**€ 27.000**	**€ 141.083**	**€ 12.558.383**	**€ 135.925**	**€ 25.000**	**€ 12.719.308**

	Vastgestelde	1e BW AB								na 1e BW
	Begroting	Lelystad	Hilversum	Huizen	Gooise Meren	Flevoland	Subtotaal	Arbeidsmarkt	Reiskosten	Begroting
	2019	2019					2019	2019	2019	2019
Totaal baten	€ 12.123.093	€ -74.773	€ 252.640	€ 89.341	€ 27.000	€ 141.083	€ 12.558.383	€ 135.925	€ 25.000	€ 12.719.308
Totaal lasten	€ 12.123.093	€ -74.773	€ 252.640	€ 89.341	€ 27.000	€ 141.083	€ 12.558.383	€ 135.925	€ 25.000	€ 12.719.308
Saldo van baten en lasten	**€ 0**	**€ -0**	**€ -**	**€ 0**	**€ -**	**€ -**	**€ 0**	**€ -**	**€ -**	**€ 0**
Mutatie Agemene Reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Mutatie bestemmingreserves Innovatie en Ontwikkeling	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Cumulatief resultaat	**€ 0**	**€ -0**	**€ -**	**€ 0**	**€ -**	**€ -**	**€ 0**	**€ -**	**€ -**	**€ 0**

OMGEVINGSDIENST

FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Bijlage 2. Stemverdeling na 1ste Begrotingswijziging 2019

	Nieuwe verdeling bijdragen partners			
Deelnemer	**%**	**Subtotaal**	**Directe kosten**	**Totaal**
Almere	6,37%	753.654	1.237	754.891
Lelystad	11,60%	1.371.798	-	1.371.798
Zeewolde	5,79%	684.314	-	684.314
Flevoland	27,48%	3.249.099	198.512	3.447.611
Urk	2,09%	247.090	-	247.090
Dronten	7,66%	905.277	-	905.277
Noordoostpolder	9,49%	1.121.493	-	1.121.493
Noord Holland	7,18%	848.512	8.039	856.551
Gooise Meren	6,86%	811.314	11.940	823.253
Hilversum	4,29%	507.374	-	507.374
Weesp	2,90%	342.416	-	342.416
Huizen	2,33%	275.565	-	275.565
Wijdemeren	3,68%	434.537	-	434.537
Blaricum	1,20%	141.463	-	141.463
Laren	1,10%	129.894	-	129.894
Totaal	**100,00%**	**€ 11.823.799**	**€ 219.729**	**€ 12.043.528**

OMGEVINGSDIENST

FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Concept
Begroting 2020

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Colofon

Auteur: **Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek**
Botter 14-15
Postbus 2341
8203 AH LELYSTAD
T. 088-6333 000
E. info@ofgv.nl
W. www.ofgv.nl

Opdracht: Concept Begroting OFGV 2020

Versie: concept voor zienswijze
Datum: 6 maart 2019

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Inhoudsopgave

Voorwoord 4
Inleiding 5
A.1. Programmaplan Milieu en Leefomgeving 6
A.1.1. Doelstellingen 6
A.1.2. Activiteiten 7
A.1.3. Baten en lasten programma Milieu en Leefomgeving 8
A.2. Paragrafen 9
A.2.1. Lokale heffingen 9
A.2.2. Weerstandsvermogen 9
A.2.3. Onderhoud kapitaalgoederen 14
A.2.4. Financiering 14
A.2.5. Bedrijfsvoering 15
A.2.6. Verbonden partijen 16
A.2.7. Grondbeleid 16
B. Financiële begroting 2020 17
B.1. Overzicht van baten en lasten en de toelichting 17
B.1.1. Begroting 2020 en Meerjarenraming 2021-2023 17
B.1.2. Toelichting op het overzicht van baten en lasten 20
B.1.3. Algemene dekkingsmiddelen 24
B.1.4. Kosten van overhead 24
B.1.5. Stelposten, vennootschapsbelasting en onvoorzien 25
B.1.6. Incidentele baten en lasten 25
B.2. Financiële positie en toelichting 26
B.2.1. Uitgangspunten en ontwikkelingen ten opzichte van 2019 26
B.2.2. Geprognosticeerde eindbalans 26
B.2.3. Jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen 26
B.2.4. Investeringen in vaste activa 26
B.2.5. Financiering 27
B.2.6. Reserves en voorzieningen 27
B.2.7. EMU-saldo 28

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Voorwoord

Voor u ligt de OFGV begroting 2020. De begroting is opgesteld aan de hand van de kaders die het AB-OFGV hiervoor meegaf op 6 februari 2019.

Deze begroting voorziet er wederom in dat milieu- en leefomgevingstaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de gemeenten in Flevoland, de gemeenten in Gooi en Vechtstreek en voor de provincies Flevoland en Noord-Holland kunnen worden uitgevoerd. En zo hoort het ook, de begroting is er om de opgedragen taken uit te kunnen voeren. Toch zullen juist die taken in 2020 gaan veranderen. In het laatste jaar voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet is de verwachting dat meer duidelijkheid gaat ontstaan over de gevolgen voor het takenpakket van de omgevingsdienst. Grofweg gezegd: minder vergunningen maar wel meer afgestemd en integraal, integraler toezicht en adviezen voor Omgevingsplannen, bestuurlijke afwegingsruimte en Omgevingsprogramma's etc. Het instrumentarium verandert en de vraag ook. De behoefte aan inhoudelijke deskundigheid zal ongetwijfeld blijven bestaan. Maar hoe aan die vraag invulling wordt gegeven en wat dat betekent voor het werk van de omgevingsdienst en hoe e.e.a. door verschillende bevoegde gezagen zal worden ingevuld is nu nog moeilijk in te schatten. Partners oefenen in 2020 met de Omgevingswet en sommige zullen op 1/1/2021 de eerste stappen willen hebben gezet. In deze begroting is dan ook ruimte gecreëerd om hierop voor te bereiden en deel te nemen aan pilots, experimenten en voorbereidingen van en bij de partners.

Voor klimaat en energie, meer specifiek de opgaven die volgen uit de energietransitie, geldt iets soortgelijks. Ook hiervoor verandert de vraag en wordt geëxperimenteerd met andere aanpakken. Partners weten voor het onderdeel energiebesparing bij bedrijven steeds vaker de OFGV te vinden. Ook nieuwe vormen van energieopwekking en -opslag dienen gerealiseerd te worden en vragen inzet en aandacht van de OFGV. Mede vanuit het scherp gestelde klimaatakkoord wordt een steeds concretere en stijgende vraag verwacht op dit gebied in 2020. Voor klimaat en energie verandert dus ook de vraag en de taakuitvoering.

De begroting die voorligt is daarvoor sluitend. Voor toenemende vragen worden extra opdrachten verwacht waarmee de taakstelling in de begroting kan worden gedekt. Om voldoende deskundig personeel aan te kunnen trekken en daarmee aan de kwaliteitseisen te blijven voldoen wordt in 2020 extra ingezet op arbeidsmarktcommunicatie. De OFGV verwacht met dit complete plaatje de taken te kunnen uitvoeren en als organisatie klaar te zijn voor de komende spannende tijd vol veranderingen. Aan de inzet en de wil er een succes van te maken zal het niet liggen. Wij zijn er van overtuigd dat we dit naar tevredenheid van de partners zullen uitvoeren.

Lelystad, 19 juni 2019

de Voorzitter de Secretaris

Inleiding

Voor u ligt de begroting 2020 van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV). De begroting past binnen de kaders die het Algemeen Bestuur (AB) heeft vastgesteld. Deze kaders zijn beschreven in de Kadernota 2020.

Leeswijzer

Deze programmabegroting bevat de volgende onderdelen:

Hoofdstuk A1: Het programmaplan
Dit hoofdstuk geeft antwoord op de vragen: wat willen we bereiken, hoe gaan we dat realiseren, welke kosten zijn daaraan verbonden en welke risico's lopen we? De OFGV voert een beleidsarme begroting waarin vooral de jaaropdrachten van de partners uitgevoerd worden.

Hoofdstuk A2: De paragrafen
In de paragrafen wordt behandeld hoe het weerstandsvermogen is opgebouwd, welke financieringsrisico's de OFGV loopt en wat de uitdagingen in de bedrijfsvoering zijn. De paragraaf risico's en weerstandsvermogen bevat ook de wettelijk verplichte kengetallen over solvabiliteit en liquiditeit.

Hoofdstuk B1: Baten en lasten
Dit hoofdstuk bevat de begroting en meerjarenraming, inclusief een toelichting op de verschillende begrotingsposten. De wijzigingen ten opzichte van 2019 zijn per begrotingspost weergegeven.

Hoofdstuk B2: Financiële positie
In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan balansposities (activa en reserves) en aan terugkerende verplichtingen voor het personeel. Inclusief een geprognosticeerde eindbalans van de activa en passiva.

Proces

De conceptversie van de programmabegroting 2020 wordt op 6 maart 2019 door het Dagelijks Bestuur (DB) vastgesteld. Vervolgens wordt deze, samen met de voorgestelde begrotingswijziging 2019, aangeboden aan de raden en Staten van de 15 deelnemende partijen. Zij kunnen tot 12 mei 2019 zienswijzen indienen. In het DB van 22 mei 2019 worden de binnengekomen zienswijzen en de mogelijke wijzigingen van de begroting besproken.

De begroting 2020 wordt vervolgens, inclusief zienswijzen en een reactie van het DB, ter vaststelling voorgelegd aan het AB. In haar vergadering van 19 juni 2019 besluit het AB over de begroting 2020.

A. Beleidsbegroting 2020

A.1. Programmaplan Milieu en Leefomgeving

A.1.1. Doelstellingen

Vergunningverlening
De OFGV heeft als doel het afhandelen van vergunningaanvragen binnen de wettelijke termijnen. Daarnaast worden meldingen beoordeeld op juistheid en volledigheid binnen de met de partners afgesproken termijnen.

De belangrijkste aandachtspunten hierbij zijn:
1. uitvoeren afspraken opdrachtgevers;
2. tijdige en geïntegreerde vergunningen;
3. voldoen aan inhoudelijke kwaliteit;
4. bestuurlijke sturing op strategie en afstemming op ruimtelijke mogelijkheden/ambities.

Handhaving
De OFGV zet zich in voor het behouden dan wel verhogen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid). Dit wordt onder andere gedaan door het houden van toezicht op de naleving van wet- en regelgeving. Daar waar nodig wordt handhavend opgetreden. Het doel van de OFGV is dat alle controles uit de jaarprogramma's van alle deelnemende partijen worden uitgevoerd. De afhandeling van klachten gebeurt binnen de met de deelnemers afgesproken termijn.

De belangrijkste aandachtspunten hierbij zijn:
1. uitvoeren jaarlijkse uitvoeringsprogramma's deelnemers;
2. optimaal proces van toezicht en handhaving;
3. verbeteren professionaliteit medewerkers;
4. vergroten effectiviteit door risico- en informatie gestuurd handhaven;
5. effectieve piketdienst.

Beleids- en juridische expertise
De OFGV verstrekt passend en kwalitatief goed advies aan de deelnemende partijen over het ontwikkelen, inrichten en beheren van een duurzame leefomgeving. Dit geldt voor de taakgebieden bodem, water, energie, asbest, stortplaatsen, geluid, lucht, externe veiligheid en zwemwater. De kennis van vakspecialisten op bovengenoemde taakgebieden wordt net als de aanwezige juridische kennis hiervoor ingezet.

De belangrijkste aandachtspunten zijn:
1. verstrekken van specialistische adviezen aan interne en externe opdrachtgevers;
2. verstrekken van juridische adviezen aan interne en externe opdrachtgevers;
3. vertegenwoordigen van de OFGV en de partners in bezwaar- en beroepsprocedures.

A.1.2. Activiteiten

De taken van de OFGV zijn vermeld in de Producten en Diensten Catalogus (PDC). De taken van de 15 deelnemende partijen worden vertaald in uitvoeringsprogramma's. De uitvoeringsprogramma's 2020 worden het 4de kwartaal van 2019 per deelnemer opgesteld en besproken. Eind 2019 wordt het definitieve programma verstuurd. De door de deelnemende partijen aan de OFGV overgedragen taken zijn grotendeels basistaken conform de Wet VTH. Daarnaast zijn er deelnemers die plustaken hebben overgedragen. Dit zijn 'extra' taken die per deelnemende partij kunnen verschillen. Ook zijn er deelnemers die meerwerk hebben belegd bij de OFGV. Het uitvoeren van meerwerk gebeurd op basis van het uitbrengen van offertes.

Basistakenpakket o.a.:

- Vergunningen en meldingen, o.a.:
  - Wabo-vergunningen;
  - het milieudeel van de overige Wabo-vergunningen;
  - de omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM);
  - beoordelen van rapportages;
  - meldingen activiteitenbesluit.
- Toezicht en handhaving:
  - milieutoezicht op de Wabo-vergunningen;
  - Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM);
  - controles van bedrijven die vallen onder de meldingsplicht van het Activiteitenbesluit;
  - sloopvergunningen (asbest);
  - besluit bodemkwaliteit;
  - bodemsanering;
  - ketengericht toezicht;
  - klachten en meldingen.

Plustaken o.a.:

- Vergunningen en meldingen:
  - Ontgrondingenwet;
  - Wet Regelgeving Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens;
  - vuurwerk;
  - Waterwet;
  - Wet bodembescherming;
  - Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwembaden.
- Toezicht en handhaving:
  - nazorg stortplaatsen;
  - Provinciale verordening;
  - warmte Koude Opslag, ontgrondingen, bodem;
  - Wet Regelgeving Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens;
  - Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwembaden;
  - Wet natuurbescherming.
- Expertise:
  - adviezen op het gebied van geluid, bodem, luchtkwaliteit, externe veiligheid, klimaatbeleid en duurzaamheid, RO en bouwen;
  - Risicoregister externe veiligheid, gevaarlijke stoffen (RRGS), bijhouden van de risicokaart;
  - in opdracht uitvoeren/zorgdragen voor bodemsanering;
  - bodeminformatie;
  - invulling handhavingsbeleid;
  - regionale opleidingen en kenniscentrum OFGV;
  - projecten (zoals Handhavingsestafette e.d.).

Algemeen:

- juridische dienstverlening (vergunningverlening, handhaving en ondersteuning);
- applicatiebeheer;
- beleidsadvisering;
- informatieverstrekking.

A.1.3. Baten en lasten programma Milieu en Leefomgeving

De specificatie van de baten en lasten staat in hoofdstuk B van deze begroting.
Het totaaloverzicht van de lasten en baten is als volgt:

Overzicht baten en lasten 2020	Baten	Lasten	Saldo
Programma Milieu en Leefomgeving	13.810.224	9.372.312	4.437.912
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-
Overhead	-	4.383.727	-4.383.727
Vennootschapsbelasting	-	-	-
Onvoorzien	-	54.185	-54.185
Saldo van baten en lasten	**13.810.224**	**13.810.224**	**0**
Mutatie reserves	-	-	
Resultaat	**13.810.224**	**13.810.224**	**0**

	Realisatie	Begroting na 1ste BW	Omgevingswet	Begroting excl. index	Index	Begroting incl. index	Meerjarenraming		
	2018	2019	2020	2020	2020	2020	2021	2022	2023
Totaal baten	€ 12.302.509	€ 12.719.308	€ 575.000	€ 13.294.308	€ 515.916	€ 13.810.224	€ 14.247.112	€ 14.103.018	€ 14.634.113
Totaal directe lasten	€ 8.112.665	€ 8.449.621	€ 575.000	€ 9.024.622	€ 347.690	€ 9.372.312	€ 9.666.744	€ 9.361.420	€ 9.711.386
Totaal overhead	€ 4.216.961	€ 4.217.556	€ -	€ 4.217.556	€ 166.172	€ 4.383.727	€ 4.524.444	€ 4.683.705	€ 4.862.623
Totaal onvoorzien	€ 19.315	€ 52.131	€ -	€ 52.131	€ 2.054	€ 54.185	€ 55.924	€ 57.892	€ 60.104
Saldo van baten en lasten	**€ -46.431**	**€ 0**	**€ -**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Mutatie reserves	€ 240.262	€ -				€ -		€ -	€ -
Resultaat	**€ 193.830**	**€ 0**	**€ -**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

A.2. Paragrafen

A.2.1. Lokale heffingen

De OFGV is niet bevoegd om lokale belastingen op te leggen. Deze bevoegdheid ligt bij de gemeenten en provincies. De OFGV legt wel leges op voor grondwater- en ontgrondingenvergunningen binnen de provincie Flevoland. Het legestarief wordt bepaald door Provinciale Staten van Flevoland.

A.2.2. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermoen is de relatie tussen de risico's waarvoor geen specifieke maatregelen zijn getroffen enerzijds, en de capaciteit van middelen en mogelijkheden (weerstandscapaciteit) die de organisatie heeft om niet begrote kosten op te vangen anderzijds. Het beleid over het weerstandsvermogen is door het AB vastgesteld middels de Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement. Het beleid bevat het risicoprofiel van de OFGV, het doel en de hoogte van de Algemene Reserve en overig weerstandsvermogen en de methode voor het kwantificeren van risico's.

Risicobeleid

Risicoprofiel

Het risicoprofiel bestaat uit de hoeveelheid risico's die een organisatie kan of wenst te accepteren. Het AB heeft besloten dat de ratio tussen beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit minimaal 1,0 moet zijn. De gekwantificeerde risico's mogen samen niet hoger zijn dan de beschikbare middelen in de weerstandscapaciteit.

Weerstandsvermogen

Tot de weerstandscapaciteit worden de volgende bestanddelen gerekend:

Bestanddeel	Incidentele Weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
Algemene Reserve	X	
Bestemmingsreserves	X	
Onvoorzien		X
Begrotingsruimte		X
Stille reserves	X	
Kostenreductie (bezuinigingen)	X	

De Algemene Reserve is bedoeld als buffer om fluctuaties in de exploitatie en onverwachte tegenvallers in de toekomst op te kunnen vangen. Het rekeningresultaat wordt met de Algemene Reserve verrekend. Wanneer de maximale hoogte van 5% van het begrotingstotaal wordt overschreden, wordt in het voorstel tot resultaatbestemming een voorstel gedaan tot bestemming van dat meerdere.

Bestemmingsreserves en voorzieningen worden gebruikt om substantiële risico's respectievelijk voorziene uitgaven die verstorend werken op het begrotingsevenwicht te dekken. Een bestemmingsreserve of voorziening heeft een concreet doel. Het gaat om bestedingen voor niet-reguliere taken. Het instellen van een bestemmingsreserve of voorziening gaat gepaard met spelregels over het bestedingsdoel, de verwachte looptijd en een boven- en ondergrens van de hoogte van de reserve of voorziening.

De begrotingspost "onvoorzien" is bedoeld om onvoorziene uitgaven op het gebied van bedrijfsvoering te dekken. Samen met ruimte in de begroting zijn dit structurele (jaarlijks terugkomende) onderdelen van de weerstandscapaciteit.

Soorten risico's

De OFGV onderscheidt operationele, tactische en strategische risico's. Operationele risico's

zijn risico's in de financiële bedrijfsvoering die binnen de AO/IC van beheersmaatregelen zijn voorzien. Tactische risico's zijn risico's in de operationele processen zoals imagoschade, informatiebeveiliging en aansprakelijkheid. Beheersmaatregelen hiervoor zijn onder andere het uitvoeren van integriteitsbeleid, informatiebeveiligingsbeleid en het afsluiten van verzekeringen.

Kenmerkend aan strategische risico's is dat er sprake is van niet of nauwelijks beïnvloedbare (externe) risico's. Meestal is de kans dat het risico zich voordoet klein, terwijl de financiële gevolgen groot kunnen zijn. De OFGV verstaat onder strategische risico's onder meer:
a. exploitatieverlies door kostenstijging;
b. exploitatieverlies door opbrengstendaling;
c. schaalnadeel door vermindering van taken;
d. productiviteitsverlies door ziekteverzuim;
e. productiviteitsverlies door inefficiëntie.

Risicokwantificatie
De risico's met een ingeschatte waarde van € 50.000 en hoger worden benoemd en opgenomen in een risicoregister. Kleinere risico's vormen een onderdeel van reguliere bedrijfsvoering. Per risico worden de beheersmaatregelen geformuleerd en uitgevoerd. Het doel hiervan is de risico's en de impact van deze risico's (welk bedrag is er mee gemoeid) te verkleinen. De vermenigvuldiging van de wegingsfactoren voor kans en impact levert de kwantificatie van het risico op. Dit is het benodigd weerstandsvermogen voor het risico.

De tabel op de volgende pagina bevat het totaaloverzicht van alle risico's met hun wegingsfactoren voor kans en impact. De tabel bevat de optelsom van de benodigde weerstandscapaciteit.

Benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit 2020

Aanwezige weerstandscapaciteit	**Saldo 2020**
Vrije weerstandscapaciteit	
Algemene Reserve	€ 619.000
Onvoorzien	€ 54.185
Totaal vrije weerstandscapaciteit	**€ 673.185**
Niet vrije weerstandscapaciteit	
Bestemmingsreserve innovatie en ontwikkeling	€ 300.000
Totaal niet vrije weerstandscapaciteit	**€ 300.000**

De vrije beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt in 2020 naar schatting € 673.185. De benodigde weerstandscapaciteit komt uit op € 691.250. De verhouding tussen het vrije beschikbare en benodigde weerstandsvermogen is 0.97 wat conform de NARIS classificatie als matig tot voldoende wordt beoordeeld.

Tabel risico's en benodigd weerstandsvermogen

In de begroting zijn de belangrijkste (financiële) risico's voor de OFGV vermeld. In deze begroting is het model voor risicobeoordeling en -kwantificering aanbevolen door het Ministerie van BZK gehanteerd. Zie Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement 2015. Op de volgende pagina's is de stand van zaken weergegeven.

Omschrijving risico	Effect	Beheersmaatregel	Financieel	Klasse Impact	Wegingsfactor Impact	Klasse Frequentie	Wegingsfactor Frequentie	Benodigde weerstands-capaciteit
Indexering	Exploitatieverlies	Kostenbesparing inkoop Vacatures niet invullen	€ 196.735	3	€ 175.000	4	0,75	€ 131.250
Omvang takenpakket	Schaalnadeel	Frictiekosten voor partner Flexibele schil	€ 262.314	4	€ 625.000	3	0,50	€ 312.500
Eisen aan de taakuitvoering	Productiviteitsverlies	Uniforme uitvoering in PDC	€ 210.951	3	€ 175.000	3	0,50	€ 87.500
Opbrengsten	Exploitatieverlies	Businessplan opleidingscentrum Inzicht uitvoering takenpakket Wet- en regelgeving volgen	€ 494.526	4	€ 625.000	2	0,20	€ 125.000
Ziekteverzuim	Productiviteitsverlies	Verzuimbeleid Flexibele schil	€ 215.117	3	€ 175.000	2	0,20	€ 35.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit								**€ 691.250**

Klasse/Impact	Financieel	Wegingsfactor
1	< 50.000	€ 25.000
2	50.001 – 100.000	€ 75.000
3	100.001 – 250.000	€ 175.000
4	250.001 – 1.000.000	€ 625.000
5	> 1.000.000	€ 1.000.000

Klasse/Frequentie	Kans	Wegingsfactor
1	1 keer per 10 jaar of minder	0,10
2	1 keer per 5-10 jaar	0,20
3	1 keer per 2-5 jaar	0,50
4	1 keer per 1-2 jaar	0,75
5	1 keer per jaar of meer	1,00

Classificatie	Weerstandsvermogen	Beoordeling
A	>2	Uitstekend
B	1,4>x<2,0	Ruim voldoende
C	1,0>x<1,4	Voldoende
D	0,8>x<1,0	Matig
E	0,6>x<0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

1. Indexering
Vanaf 2019 worden de budgetten geïndexeerd. De hoogte van het indexpercentage wordt jaarlijks door het AB vastgesteld op basis van de voorspelling van het reële accres door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Indien de werkelijke kostenstijging hoger uitvalt dan het in de begroting gehanteerde indexpercentage loopt de OFGV risico. Als gemiddelde afwijking wordt rekening gehouden met 1.5% per jaar en in 2020 komt dit uit op € 196.700.

Begroting 2020
Jaarlijks bij vaststelling van de begroting wordt de toekomstige kostenstijging geanalyseerd. Ook in de loop van het begrotingsjaar wordt er regelmatig aandacht besteed en gemonitord of het toegekende indexpercentage toereikend is voor de werkelijke kostenstijging en gerapporteerd aan het bestuur zodat eventuele maatregelen kunnen worden getroffen. Hierdoor wordt het risico beperkt.

2. Omvang takenpakket
Het AB heeft besloten dat de kosten van een taakwijziging als gevolg van een kleinere of grotere opdracht voor rekening van de veroorzakende deelnemer komen. Er werd van uitgegaan dat hierdoor geen weerstandsvermogen bij de OFGV nodig is. Inmiddels is gebleken dat de gemaakte afspraken in het AB dit risico niet afdekken. Met de voorgenomen actualisering van de GR wordt onder andere beoogd dit alsnog afdoende te regelen.

Begroting 2020
Er wordt gewerkt aan de actualisatie van de GR waarbij de verwachting is dat deze in het najaar van 2019 formeel wordt vastgesteld. Zolang dit nog niet formeel is afgerond, wat op het moment van het opstellen van deze begroting het geval is, loopt de OFGV een risico van € 262.300.

3. Eisen aan de taakuitvoering
De begroting is gebaseerd op een uniforme VTH-procesgang. Afwijkende situaties per deelnemer (zoals het niet digitaal aanleveren van dossiers of het stellen van afwijkende eisen) zetten de efficiencydoelstellingen onder druk. De tegenvallende efficiency wordt geschat op 2% van de loonsom en komt uit op € 210.900.

Begroting 2020
In de Producten en Diensten Catalogus (PDC) worden standaard producten en diensten aangeboden die voor alle deelnemende partijen gelijk zijn. Afwijkende eisen zijn toegestaan, maar worden apart beprijsd. Door de invoering van de Kostprijssystematiek (KPS) zijn deze producten uniformer geworden, daardoor neemt de kans op het risico af.

4. Opbrengsten
In de begroting 2020 is de taakstellende bezuiniging en taakstelling als gevolg van het terugtrekken van de taken door de gemeente Lelystad aan de inkomstenkant van de begroting opgenomen. De OFGV blijft meer inkomsten genereren door meer taken voor de deelnemers uit te voeren. Ook het organiseren van opleidingen voor andere overheden zorgt voor extra inkomsten c.q. levert profijt op voor de eigen opleidingsbehoeften. Het risicobedrag is ter grootte van de openstaande taakstellingen in 2020 € 494.500.

Begroting 2020
De omschrijving van het basistakenpakket in de wet VTH is van invloed op de taken die deelnemende partijen door de OFGV laten uitvoeren. Met diverse deelnemers vinden gesprekken plaats over uitbreiding van het takenpakket en in de jaren 2017-2019 hebben een aantal deelnemers het takenpakket van de OFGV uitgebreid met de asbesttaken. Hoewel de OFGV op termijn een daling in de extra inkomsten verwacht omdat steeds meer extra opdrachten als structurele taak worden ingebracht, is ook een toename door de inbreng van nieuwe taken en werkzaamheden te verwachten waardoor e.e.a. redelijk in balans zal blijven. In de omzet van het Kenniscentrum OFGV verwacht de OFGV een stijgende lijn te kunnen behouden.

5. Ziekteverzuim
In de begroting is een budget opgenomen van 1% van de salarissom voor inhuur ter vervanging van langdurig zieken. In geval van een hoger ziekteverzuim is er sprake van productiviteitsverlies. Het risicobedrag is bepaald op 3% van de salarissom minus het beschikbare inhuurbudget en bedraagt € 215.100.

Begroting 2020
De OFGV blijft aandacht besteden aan frequent verzuim door middel van gesprekken, trainingen, het verstrekken van informatie over gezondheid en vitaliteit en het focussen op wat de medewerker nog wél kan bij ziekte. Dit alles om het risico zo veel mogelijk te beperken en laag houden.

Kengetallen
De paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing bevat vijf financiële kengetallen. De berekenwijze van de kengetallen is vastgelegd in een ministeriële regeling. Mede op basis van deze kengetallen geeft deze paragraaf bestuurders inzicht in de financiële positie van de OFGV. De indicatoren zijn een grofmazig instrument om een volwaardige uitspraak te kunnen doen over de financiële positie van een organisatie.

	Indicatoren OFGV		
Kengetallen	**Realisatie 2018**	**Begroting 2019**	**Begroting 2020**
Netto schuld quote	-4%	0,1%	0,1%
Netto schuld quote gecorrigeerd voor alle leningen	-4%	0,1%	0,1%
Solvabiliteitsratio	24%	17%	17%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Structurele exploitatieruimte	-5%	-4%	-4%
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

Netto schuld quote en netto schuld quote gecorrigeerd voor alle leningen
De netto schuld quote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de OFGV ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. De tabel presenteert hiernaast ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de OFGV heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug). Op beide indicatoren scoort de OFGV goed. Dit omdat de OFGV geen leningen heeft en dus ook geen rente en aflossingen betaalt.

Solvabiliteit
De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de bezittingen (balanstotaal) zijn gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). Dit geeft inzicht in de mate waarin de OFGV in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De OFGV scoort op begrotingsbasis 17% op deze indicator. Volgens de VNG-norm is 50% een gezonde indicator, dat wil zeggen dat de helft van de balans uit eigen middelen bestaat. De OFGV scoort lager omdat de OFGV conform het door het AB vastgestelde risicobeleid beperkt is in het aanhouden van reserves.

Grondexploitatie
Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Deze indicator is niet van toepassing omdat de OFGV geen grondposities heeft.

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de partnerbijdragen. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de

personeelslasten en kapitaallasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. De indicator 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte is. Dit laat zien in hoeverre de OFGV in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. Volgens de VNG-norm is 0,6% een gezonde indicator, dat wil zeggen dat er structureel 'geld over' is op de begroting. De OFGV scoort negatief omdat de bijdragen van de deelnemende partijen lager zijn dan de structurele uitgaven. Dit wordt veroorzaakt door de bezuinigingstaakstelling.

Belastingcapaciteit
Het financiële kengetal 'belastingcapaciteit' geeft aan hoe belastingtarieven zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. Deze indicator is niet van toepassing omdat de OFGV geen belastingen heft.

A.2.3. Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen bevat op grond van het BBV in ieder geval de volgende kapitaalgoederen: wegen, riolering, water, groen en gebouwen.
Voor de OFGV is geen van deze onderdelen van toepassing. Het gebouw waarin de OFGV is gevestigd wordt gehuurd. Voor de activa van de OFGV en de steunpunten groene handhaving is een meerjarig onderhoudsplan opgesteld.

A.2.4. Financiering

Gegeven de Wet FIDO (Wet Financiering Decentrale Overheden) is elke overheid of Gemeenschappelijke Regeling (GR) verplicht om een financieringsparagraaf in haar begroting en jaarrekening op te nemen. Daarin worden de ontwikkelingen aangegeven met betrekking tot de kasgeldlimiet, de ontwikkelingen wat betreft de rente-risiconorm, de verwachte toe- en/of afname van geldleningen of uitzettingen en het verdere beleid ten aanzien van treasury.
De randvoorwaarden waarbinnen de treasury zich kan en mag bewegen zijn geformuleerd in het *treasurystatuut*. Uiteraard valt dit binnen het wettelijke kader zoals gesteld door de Wet FIDO. Het treasurystatuut is aangepast naar het wettelijk verplichte schatkistbankieren: overtollige middelen tot € 200.000 worden aangehouden in rekening-courant bij de BNG, het meerdere wordt aangehouden bij de schatkist.

Rentevisie
Tijdens het opstellen van deze conceptbegroting heeft de OFGV geen leningen lopen en worden geen leningen voorzien. Mochten die in 2020 toch nodig blijken voor bijvoorbeeld investeringen, dan wordt voorzichtigheidshalve een lange termijn rente van 4,0% gehanteerd.

Risicobeheer
Deze paragraaf geeft een inschatting van de risico’s die de OFGV gedurende de begroting kan lopen. Onder risico’s worden verstaan koers- en valutarisico’s en de risico’s ten aanzien van rente.

Koers -en valutarisico
Koersrisicobeheer is het beheersen van de risico’s die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. De OFGV bezit geen derivaten, daardoor is er geen sprake van koersrisico. Valutarisicobeheer is het beheersen van risico’s die voortvloeien uit de mogelijkheid dat op een bepaald moment de waarde van de vreemde valutastromen, uitgedrukt in eigen valuta, afwijkt van wat er verwacht werd op het beslissingsmoment. De OFGV bezit geen vreemde valuta, daardoor is er geen sprake van valutarisico.

Renterisico's
Renterisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de rentelasten van het vreemd vermogen hoger en/of de renteopbrengsten van activa lager zijn dan geraamd. De Wet FIDO hanteert voor de beheersing van het renterisico de kasgeldlimiet en de rente risiconorm. De wet normeert via percentages het maximale risico dat een gemeenschappelijke regeling mag lopen op de vaste (de rente risiconorm) en de vlottende schuld (de kasgeldlimiet).

Rente-risiconorm
Aangezien de OFGV geen langlopende schulden heeft, is er geen sprake van een mogelijk risico. Uit de liquiditeitenplanning blijkt dat de OFGV het hele jaar een positief banksaldo heeft.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet heeft tot doel de renterisico's op kortlopende (opgenomen) geldleningen te beperken. Jaarlijks wordt door het ministerie aangegeven, welk bedrag een overheid mag financieren met kortlopende geldleningen: de kasgeldlimiet. Het betreft een percentage van het totaal van de begroting. Deze limiet mag gedurende het begrotingsjaar in principe niet overschreden worden. Als deze kasgeldlimiet structureel wordt overschreden moet de kortlopende schuld omgezet worden in een langlopende schuld. De toegestane kasgeldlimiet 2020 is als volgt:
Het bij ministeriele regeling vastgestelde percentage 8,2% * het begrotingstotaal ad € 13.810.224 = € 1.132.438.
Dit betekent dat de omvang van de vlottende korte schuld min de vlottende middelen dit bedrag niet mag overschrijden. Aangezien de OFGV geen kortlopende schulden heeft, wordt de norm niet overschreden.

Financieringssystematiek
Deze begroting is opgesteld met de bijdrage van de deelnemers berekend op basis van de Kostprijssystematiek (KPS). De KPS is ingevoerd met ingang van 1 januari 2018, waarbij de bijdrage voor de jaren 2018-2020 vastligt.

A.2.5. Bedrijfsvoering

Onder bedrijfsvoering vallen de activiteiten op het gebied van HRM, Communicatie, Office Management, Informatiemanagement, Facilitair en Control. Voor het jaar 2020 heeft de OFGV de volgende speerpunten:

- Het jaar 2020 staat grotendeels in het kader van de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2021. De impact van de wet op de bedrijfsvoering zal al bekend zijn en in 2020 worden de nodige aanpassingen/wijzigingen doorgevoerd.

- De WNRA (wet normalisering rechtspositie ambtenaren) zal naar verwachtingen per 1 januari 2020 in werking treden. Het belangrijkste gevolg is dat de arbeidsrechtelijke positie van ambtenaren gelijk wordt aan die van werknemers in de private sector. De invoering van deze wet leidt tot wijzigingen in de meeste HRM-processen. De nodige voorbereiding daarop vindt plaats in 2019. In 2020 worden in de HRM-processen doorgevoerde wijzigingen geëvalueerd en geoptimaliseerd.

- In de voorbereiding op de Omgevingswet sluit de OFGV zoveel mogelijk aan op landelijke standaarden en ontwikkelingen. Het gebruik hiervan wordt middels kwaliteitscontroles bijgehouden en gecorrigeerd. Daarnaast staat 2020 in het kader van de doorontwikkeling van GIS-informatie; het tonen van informatie op kaart. Ten slotte werkt de OFGV aan het slimmer uitwisselen van informatie, bijvoorbeeld door webformulieren te koppelen met de VTH-applicatie.

- Begin 2020 zal door middel van het vaststellen van de begroting 2021 een herijking van de KPS plaatsvinden voor de periode 2021-2023. Tegelijk met de herijking van de KPS wordt de producten- en dienstencatalogus geactualiseerd.

A.2.6. Verbonden partijen

De Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Almere, Blaricum, Dronten, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Lelystad, Noordoostpolder, Urk, Weesp, Wijdemeren en Zeewolde, de provincie Flevoland en de provincie Noord-Holland.
De OFGV heeft zelf geen verbonden partijen.

A.2.7. Grondbeleid

Het grondbeleid omvat het instrumentarium dat een gemeente of provincie ter beschikking heeft om de vastgestelde ruimtelijke en deels ook economische doelstellingen te realiseren.
De OFGV is niet bevoegd om een (eigen) grondbeleid op te stellen.

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

B. Financiële begroting 2020

B.1. Overzicht van baten en lasten en de toelichting

B.1.1. Begroting 2020 en Meerjarenraming 2021-2023

LASTEN		Realisatie	Begroting na 1ste BW	Omgevingswet	Begroting excl. index	Index	Begroting incl. index	Meerjarenraming		
Nummer	Post	2018	2019	2020	2020	2020	2020	2021	2022	2023
1	**PERSONEEL**									
1.1a	Salarissen	€ 8.411.949	€ 9.572.724	€ 575.000	€ 10.147.724	€ 399.820	€ 10.547.544	€ 10.886.120	€ 10.630.759	€ 11.036.854
1.1b	Samenwerking bedrijfsvoering	€ 85.960	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
1.1c	Flexibele schil	€ 527.188	€ 32.989	€ -	€ 32.989	€ 1.300	€ 34.289	€ 35.390	€ 36.635	€ 38.035
1.1d	Inhuur bij ziekte	€ 109.605	€ 97.469	€ -	€ 97.469	€ 3.840	€ 101.309	€ 104.561	€ 108.242	€ 112.377
	Subtotaal personeelskosten	€ 9.134.702	€ 9.703.182	€ 575.000	€ 10.278.182	€ 404.960	€ 10.683.143	€ 11.026.071	€ 10.775.636	€ 11.187.266
1.2	Opleidingskosten	€ 417.385	€ 354.345	€ -	€ 354.345	€ 13.961	€ 368.306	€ 380.129	€ 393.509	€ 408.541
1.3	Algemene personeelskosten	€ 436.639	€ 482.207	€ -	€ 482.207	€ 18.999	€ 501.206	€ 517.295	€ 535.504	€ 555.960
3	**KAPITAALLASTEN**									
3.1	Afschrijving ICT	€ 60.612	€ 112.601	€ -	€ 112.601	€ 4.436	€ 117.037	€ 120.794	€ 125.046	€ 129.823
3.2	Afschrijving Meubilair	€ 30.018	€ 31.279	€ -	€ 31.279	€ 1.232	€ 32.512	€ 33.555	€ 34.736	€ 36.063
3.3	Afschrijving Verbouwing	€ 39.819	€ 42.538	€ -	€ 42.538	€ 1.676	€ 44.214	€ 45.633	€ 47.239	€ 49.044
4	**INDIRECTE KOSTEN**									
4.1	Huisvesting (pandgebonden)	€ 310.142	€ 317.995	€ -	€ 317.995	€ 12.529	€ 330.524	€ 341.134	€ 353.142	€ 366.632
4.2	Huisvesting (niet-pandgebonden)	€ 119.726	€ 135.538	€ -	€ 135.538	€ 5.340	€ 140.879	€ 145.401	€ 150.519	€ 156.269
4.3	Informatiemanagement	€ 880.587	€ 671.697	€ -	€ 671.697	€ 26.465	€ 698.162	€ 720.573	€ 745.937	€ 774.432
4.4	Wagenpark	€ 86.777	€ 114.687	€ -	€ 114.687	€ 4.519	€ 119.206	€ 123.032	€ 127.363	€ 132.228
4.5	Diverse kosten	€ 164.121	€ 187.545	€ -	€ 187.545	€ 7.389	€ 194.935	€ 201.192	€ 208.274	€ 216.230
4.6	Accountant	€ 26.375	€ 26.064	€ -	€ 26.064	€ 1.027	€ 27.091	€ 27.961	€ 28.945	€ 30.051
4.7	HRM	€ 85.834	€ 67.769	€ -	€ 67.769	€ 2.670	€ 70.439	€ 72.700	€ 75.259	€ 78.134
5	**ONVOORZIEN**									
5.1	Onvoorzien	€ 19.315	€ 52.131	€ -	€ 52.131	€ 2.054	€ 54.185	€ 55.924	€ 57.892	€ 60.104
Subtotaal		**€ 11.812.052**	**€ 12.299.579**	**€ 575.000**	**€ 12.874.579**	**€ 507.258**	**€ 13.381.838**	**€ 13.811.395**	**€ 13.659.003**	**€ 14.180.777**
6	**DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN**									
6.1	Directe productiekosten Flevoland	€ 109.154	€ 198.512	€ -	€ 198.512	€ 7.821	€ 206.334	€ 212.958	€ 220.454	€ 228.875
6.2	Directe productiekosten Almere	€ 1.200	€ 1.237	€ -	€ 1.237	€ 49	€ 1.286	€ 1.327	€ 1.374	€ 1.426
6.3	Directe productiekosten Gooise Meren	€ 15.919	€ 11.940	€ -	€ 11.940	€ 470	€ 12.410	€ 12.808	€ 13.259	€ 13.766
6.4	Directe productiekosten Noord-Holland	€ 6.803	€ 8.039	€ -	€ 8.039	€ 317	€ 8.356	€ 8.624	€ 8.928	€ 9.269
7	**OVERIGE KOSTEN**									
7.1	BSBm	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
7.2	Omgevingsveiligheid	€ 163.552	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
7.3	Energiebesparing	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
7.4	Gildemodel	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
7.5	Diverse subsidies	€ -	€ 200.000	€ -	€ 200.000	€ -	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
7.8	Diverse innovatieprojecten	€ 114.600	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
7.7	Innovatieproject Project X	€ 68.940	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
7.8	Innovatieproject Duurzaam Erf	€ 17	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
7.9	Innovatieproject Bodeminformatie	€ 56.705	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal		**€ 12.348.941**	**€ 12.719.308**	**€ 575.000**	**€ 13.294.308**	**€ 515.916**	**€ 13.810.224**	**€ 14.247.112**	**€ 14.103.018**	**€ 14.634.113**

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

BATEN		Realisatie	Begroting na 1ste BW	Omgevingswet	Begroting excl. index	Index	Begroting incl. index	Meerjarenraming		
Nummer	Post	2018	2019	2020	2020	2020	2020	2021	2022	2023
1	**BIJDRAGEN DEELNEMERS**									
1.1	Almere	€ 861.968	€ 754.891	€ 36.651	€ 791.541	€ 31.187	€ 822.728	€ 849.138	€ 838.326	€ 870.350
1.2	Lelystad	€ 1.448.497	€ 1.371.798	€ 66.712	€ 1.438.510	€ 56.677	€ 1.495.187	€ 1.543.183	€ 1.523.418	€ 1.581.612
1.3	Zeewolde	€ 675.232	€ 684.314	€ 33.279	€ 717.593	€ 28.273	€ 745.866	€ 769.808	€ 759.949	€ 788.979
1.4	Flevoland	€ 3.447.249	€ 3.447.611	€ 158.006	€ 3.605.617	€ 142.061	€ 3.747.679	€ 3.867.979	€ 3.828.662	€ 3.974.917
1.5	Urk	€ 254.283	€ 247.090	€ 12.016	€ 259.106	€ 10.209	€ 269.315	€ 277.960	€ 274.400	€ 284.882
1.6	Dronten	€ 797.362	€ 905.277	€ 44.024	€ 949.302	€ 37.402	€ 986.704	€ 1.018.377	€ 1.005.334	€ 1.043.738
1.7	Noordoostpolder	€ 935.765	€ 1.121.493	€ 54.539	€ 1.176.033	€ 46.336	€ 1.222.368	€ 1.261.606	€ 1.245.448	€ 1.293.024
1.8	Noord Holland	€ 666.622	€ 856.551	€ 41.264	€ 897.815	€ 35.374	€ 933.189	€ 963.144	€ 951.222	€ 987.559
1.9	Gooise Meren	€ 805.104	€ 823.253	€ 39.455	€ 862.708	€ 33.991	€ 896.699	€ 925.483	€ 914.244	€ 949.169
1.10	Hilversum	€ 230.289	€ 507.374	€ 24.674	€ 532.048	€ 20.963	€ 553.010	€ 570.762	€ 563.452	€ 584.976
1.11	Weesp	€ 351.542	€ 342.416	€ 16.652	€ 359.067	€ 14.147	€ 373.215	€ 385.195	€ 380.261	€ 394.787
1.12	Huizen	€ 201.246	€ 275.565	€ 13.401	€ 288.966	€ 11.385	€ 300.351	€ 309.992	€ 306.022	€ 317.712
1.13	Wijdemeren	€ 391.225	€ 434.537	€ 21.132	€ 455.669	€ 17.953	€ 473.623	€ 488.826	€ 482.565	€ 500.999
1.14	Blaricum	€ 97.046	€ 141.463	€ 6.879	€ 148.343	€ 5.845	€ 154.187	€ 159.137	€ 157.098	€ 163.100
1.15	Laren	€ 106.187	€ 129.894	€ 6.317	€ 136.210	€ 5.367	€ 141.577	€ 146.122	€ 144.250	€ 149.761
Subtotaal		**€ 11.269.615**	**€ 12.043.528**	**€ 575.000**	**€ 12.618.528**	**€ 497.170**	**€ 13.115.698**	**€ 13.536.712**	**€ 13.374.651**	**€ 13.885.563**
2	**ANDERE BIJDRAGEN**									
2.1	Rijksbijdrage BSB	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2.2	Prov. bijdrage Omgevingsveiligheid	€ 163.552	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2.3	Rijksbijdrage Energiebesparing	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2.4	Subsidie Gildemodel	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2.5	Opbrengsten opleidingscentrum	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2.6	Overige opbrengsten	€ 869.342	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2.7	Diverse subsidies	€ -	€ 200.000	€ -	€ 200.000	€ -	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
3	**TAAKSTELLENDE INKOMSTEN**	€ -	€ 307.504	€ -	€ 307.504	€ 12.116	€ 319.620	€ 329.880	€ 341.491	€ 354.536
4	**TAAKSTELLING terugtrekken taken Lelystad**	€ -	€ 168.276	€ -	€ 168.276	€ 6.630	€ 174.906	€ 180.521	€ 186.875	€ 194.014
Totaal		**€ 12.302.509**	**€ 12.719.308**	**€ 575.000**	**€ 13.294.308**	**€ 515.916**	**€ 13.810.224**	**€ 14.247.112**	**€ 14.103.018**	**€ 14.634.113**

	Realisatie	Begroting na 1ste BW	Omgevingswet	Begroting excl. index	Index	Begroting incl. index	Meerjarenraming		
	2018	2019	2020	2020	2020	2020	2021	2022	2023
Totaal baten	€ 12.302.509	€ 12.719.308	€ 575.000	€ 13.294.308	€ 515.916	€ 13.810.224	€ 14.247.112	€ 14.103.018	€ 14.634.113
Totaal directe lasten	€ 8.112.665	€ 8.449.621	€ 575.000	€ 9.024.622	€ 347.690	€ 9.372.312	€ 9.666.744	€ 9.361.420	€ 9.711.386
Totaal overhead	€ 4.216.961	€ 4.217.556	€ -	€ 4.217.556	€ 166.172	€ 4.383.727	€ 4.524.444	€ 4.683.705	€ 4.862.623
Totaal onvoorzien	€ 19.315	€ 52.131	€ -	€ 52.131	€ 2.054	€ 54.185	€ 55.924	€ 57.892	€ 60.104
Saldo van baten en lasten	**€ -46.431**	**€ 0**	**€ -**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Mutatie reserves	€ 240.262	€ -				€ -		€ -	€ -
Resultaat	**€ 193.830**	**€ 0**	**€ -**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

Bij het opstellen van de begroting 2020 is onder meer uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- Deze begroting is opgesteld met de bijdragen van de deelnemers berekend op basis van de Kostprijssystematiek (KPS) vastgesteld voor de periode 2018-2020, verhoogd met de jaarlijkse indexatie.
- Het begrotingstotaal in 2020 wordt geïndexeerd. Conform lid 10 artikel 23 de Gemeenschappelijke Regeling wordt er uitgegaan van de voorspelling van het reële accres[1] uit de "Meicirculaire gemeentefonds 2018" die voor 2020 uitgaat van een accres van 3,94%.
- Conform het DB-besluit in 2018 de kosten voor de voorbereiding in 2018-2019 te bekostigen uit de Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling en de voorbereidingskosten voor 2020 en de implementatiekosten 2021 te dekken door het incidenteel verhogen van de begroting met € 575.000,- op jaarbasis. Dit bedrag is opgebouwd uit de (compensatie van) de loonkosten van personeel ter grote van de voorbereidingstijd op de Omgevingswet (50 uur pp/jr. voor medewerkers uit het primaire proces en 20 uur pp/jr. voor de overige medewerkers).
  Omdat alle taken van de OFGV straks onder de Omgevingswet komen te vallen, krijgen alle medewerkers van de OFGV met deze wijziging te maken. Binnen de daarvoor 'vrij te maken' uren worden medewerkers opgeleid, worden competenties en nieuwe vaardigheden ontwikkeld en wordt de organisatie 'klaargemaakt' voor het werken onder de Omgevingswet (aanpassen werkprocessen, mandaten etc). Daarnaast wordt samengewerkt met de deelnemers en andere ketenpartners via onder andere een actieve bijdrage aan de regionale platforms Omgevingswet in Flevoland en Gooi en Vechtstreek en deelname aan (regionale) pilots voor Omgevingsvisies, Omgevingsplannen en -verordeningen etc. van de deelnemers.
  De Meerjarenraming voor de jaren 2022 en 2023 is al exclusief deze tijdelijke verhoging.
- De taakstelling bedraagt in de begroting 2020 € 320.000. De OFGV vult deze bezuinigingstaakstelling jaarlijks in door het genereren van extra inkomsten (extra taken/meerwerk). Ook in 2020 wordt meerwerk verwacht om deze taakstelling te kunnen dekken.
- Het resterende tekort van € 175.000 als gevolg van het terugtrekken van de brandveiligheidstaken door Lelystad is verwerkt als taakstellingpost aan de baten kant. Op dit moment is nog niet te zeggen of dit resterende tekort kan worden gedekt door extra inkomsten, bijvoorbeeld uit extra maatwerkopdrachten, of dat dit uiteindelijk moet worden gedekt door het collectief bij de jaarrekening.
  Bij de herijking van de KPS voor de periode 2021-2023 wordt deze taakvermindering definitief verwerkt in de begroting.
- In het jaar 2020, bij de vaststelling van de begroting 2021, wordt de KPS voor de periode 2021-2023 herijkt.
- De basis voor de begroting 2020 is de begroting 2019 na 1ste begrotingswijziging. Deze structurele begrotingswijziging 2019 gaat voor zienswijzen naar de raden en Staten en voor een besluit naar het AB samen met deze ontwerpbegroting en is onder voorbehoud alvast daarin verwerkt. Dat met als doel om een zo actueel mogelijk beeld te geven over het begrotingsjaar 2020. De wijzigingen hebben betrekking op:
  a. de structurele verlaging van de bijdrage van Lelystad in verband met de terugtrekking van de brandveiligheidstaken;
  b. de structurele verhoging van de bijdrage van Hilversum in verband met de uitvoering van de asbesttaak;
  c. de structurele verhoging van de bijdrage van Huizen in verband met de uitvoering van de asbesttaak en de meldingen Activiteitenbesluit;
  d. de structurele verhoging van de bijdrage van Gooise Meren in verband met de uitvoering van de enkelvoudige asbestsloopmeldingen;

[1] Lid 10 artikel 23 de Gemeenschappelijke Regeling luidt als volgt: Het algemeen bestuur past jaarlijks bij vaststelling van de najaar rapportage van enig jaar maximaal het reële accres toe zoals deze in de "Meicirculaire gemeentefonds" dat betrekking heeft op het jaar dat aan het begrotingsjaar voorafgaat, voor het desbetreffende begrotingsjaar is geprognosticeerd.

e. de structurele verhoging van de bijdrage van Flevoland in verband met de uitbreiding van het groen toezicht;
f. de structurele verhoging van de totale begroting voor arbeidsmarktcommunicatie met € 135.925;
g. de structurele verhoging van het reiskostenbudget met € 25.000.
De ingangsdatum voor alle wijzigingen is 1 januari 2019. De bedragen m.b.t. het terugtrekken/inbrengen van de taken zijn geïndexeerd conform begroting 2019 met 3,07%.

B.1.2. Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Het begrotingstotaal in 2020 wordt verhoogd met loon- en prijsindexatie. Conform lid 10 artikel 23 de Gemeenschappelijke Regeling wordt in de begroting uitgegaan van de voorspelling van het reële accres in de "Meicirculaire gemeentefonds 2018" die voor 2020 uitgaat van een accres van 3,94%.

Lasten

Personeelskosten

Het begrotingsbedrag voor salarissen, flexibele schil en inhuur bedraagt in 2020 € 10.683.000. Ten opzichte van de oorspronkelijke meerjarenschijf uit de begroting 2019 is het bedrag met € 1.197.000 gestegen. Dat wordt veroorzaakt door: de overdracht van de asbesttaken door de gemeenten Hilversum, Huizen en Gooise Meren, de uitbreiding van het groen toezicht door de provincie Flevoland, de verhogingen van de budgetten voor arbeidsmarktcommunicatie en voor de Omgevingswet en de indexering.

Opleidingskosten

Het budget voor opleidingskosten is nodig voor de voorgeschreven kwaliteitsverbetering van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Ook het bijhouden van bestaande kennis in het kader van aanpassingen in wet- en regelgeving zullen op dit budget drukken. De raming voor 2020 bedraagt € 368.000 en is ten opzichte van de oorspronkelijke meerjarenschijf uit de begroting 2019 verhoogd met € 10.700 in verband met de verhoging van het budget voor de arbeidsmarktcommunicatie en de indexering.

Algemene personeelskosten

Het budget voor algemene personeelskosten bedraagt € 501.000 en is verhoogd met € 37.000 in verband met verhoging van het reiskostenbudget, het budget voor de arbeidsmarktcommunicatie en het indexpercentage. Het budget is bestemd voor de vergoedingen aan personeel zoals reiskosten, piket en overwerk, en voor personeelsgerelateerde kosten zoals werkkleding, OR/GO en de personeelsvereniging.

Afschrijvingen

De raming van de afschrijvingen is als volgt:

Activa	Geraamde Investering	Termijn	Afschrijving
Verbouwing pand	€ 442.140	10 jaar	€ 44.214
Meubilair	€ 325.120	10 jaar	€ 32.512
ICT hardware (computers, laptops, tablets)	€ 241.935	3 jaar	€ 80.645
ICT hardware (TV+TC+deurdisplay)	€ 50.548	5 jaar	€ 10.110
Telefoons	€ 52.566	2 jaar	€ 26.283
Totaal afschrijvingen			**€ 193.763**

De afschrijvingskosten voor de handhavingsschepen van de provincie Flevoland zijn verwerkt in de directe productiekosten. Deze kosten worden niet door overige deelnemers betaald en zijn daarom niet opgenomen onder de reguliere kapitaallasten.

Huur en services

De pandgebonden huisvestingslasten zijn de huurlasten zoals overeengekomen met de verhuurder. Het huidige huurcontract wordt jaarlijks verhoogd met de CBS-index huurprijzen.

Ook bevat deze post andere lasten verbonden aan de huisvesting zoals gas-water-licht, verzekering, belasting, schoonmaak en beveiliging. Het begrotingsbedrag bedraagt € 330.500.

Huisvesting (niet-pandgebonden)
De dienstgebonden huisvestingslasten betreft het budget van € 140.900 voor meubilair, inrichting, catering en dergelijke.

Informatiemanagement
De kosten voor informatiemanagement betreffen de kosten voor hardware, software, onderhoud en dergelijke. Het budget bedraagt € 698.200.

Wagenpark
Het budget voor het wagenpark van € 119.200 is bestemd voor de leasekosten van handhavingsvoertuigen.

Diverse kosten
Het budget voor diverse kosten bedraagt € 195.000 en is bestemd voor kosten zoals porti, kantoorartikelen, telefoonkosten, verzekeringen en dergelijke.

Accountant
Het budget is bestemd voor de accountantscontrole en bedraagt € 27.100.

HRM
Het budget van € 70.400 is bestemd voor diverse kosten op het gebied van HRM zoals arbo en integriteit.

Onvoorzien
Het bedrag voor onvoorzien bedraagt in 2020 € 54.200. Het budget onvoorzien maakt deel uit van het weerstandsvermogen en is bestemd voor risico’s in de bedrijfsvoering.

Directe productiekosten
Directe productiekosten zijn budgetten van deelnemers die nodig zijn voor het uitvoeren van specifieke taken. Deze directe productiekosten worden niet procentueel verdeeld over alle deelnemers maar worden door de specifieke deelnemers overgedragen aan de Omgevingsdienst. De specificatie is als volgt:

DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN PROVINCIE FLEVOLAND		
Groene handhaving kapitaallasten vaartuigen	€	32.139
Groene handhaving vaartuigen	€	58.708
Groene handhaving services	€	7.499
Groene handhaving steunpunten	€	44.995
Advertenties milieuwetten	€	37.496
Extern advies vergunningverlening	€	19.176
Extern advies handhaving	€	19.176
Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden	€	21.426
Beheer grondwatermeetnet	€	110.345
Subtotaal	**€**	**350.961**
Legesheffing vergunningen	€	139.270
Vergoeding groene handhaving randmeren	€	5.357
Totaal Provincie Flevoland	**€**	**206.334**

DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN GEMEENTE ALMERE		
Geluidsmeter	€	1.286
Totaal Gemeente Almere	**€**	**1.286**

DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN GEMEENTE GOOISE MEREN		
Algemeen uitbesteed werk	€	12.410
Totaal Gemeente Gooise Meren	**€**	**12.410**

DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN PROVINCIE NOORD-HOLLAND		
Advertentie-, onderzoek en kadasterkosten	€	8.356
Totaal Provincie Noord-Holland	**€**	**8.356**

Deze budgetten worden net als de rest geïndexeerd.

Diverse subsidies
In deze begroting is een schatting opgenomen van de subsidies die in 2020 worden ontvangen en die tot uitgaven leiden. Hoewel er nog geen beschikkingen zijn ontvangen, is een schatting van € 200.000 gezien voorgaande jaren haalbaar. Denk aan subsidies voor Omgevingsveiligheid, Energiebesparing en andere onderwerpen.

Baten

Bijdragen partners

De bijdragen van de deelnemende partijen aan de begroting van 2020 zijn berekend op basis van de Kostprijssystematiek (100%) conform het AB besluit van 28 juni 2017. Met de KPS wordt de kostenverdeling tussen de deelnemende partijen in overeenstemming gebracht met de werkzaamheden die voor de verschillende partijen worden uitgevoerd.

In de afgelopen jaren heeft de OFGV de door de deelnemende partijen bij de start van de organisatie opgelegde bezuinigingstaakstelling gerealiseerd.

Het AB heeft op 1 juli 2015 besloten dat de opgelegde taakstelling met ingang van 2016 wordt behaald middels extra inkomsten. Daarin is de OFGV de afgelopen jaren steeds geslaagd. Verwacht wordt dat dat ook voor de komende jaren het geval zal zijn. Binnen deze voorliggende begroting kan de OFGV alle opgedragen taken uitvoeren.

De bijdragen van de partners voor 2020 zijn als volgt:

BATEN		Begroting na 1ste BW	Omgevingswet	Begroting excl. index	Index	Begroting incl. index
Nummer	Post	2019	2020	2020	2020	2020
1	**BIJDRAGEN DEELNEMERS**					
1.1	Almere	€ 754.891	€ 36.651	€ 791.541	€ 31.187	€ 822.728
1.2	Lelystad	€ 1.371.798	€ 66.712	€ 1.438.510	€ 56.677	€ 1.495.187
1.3	Zeewolde	€ 684.314	€ 33.279	€ 717.593	€ 28.273	€ 745.866
1.4	Flevoland	€ 3.447.611	€ 158.006	€ 3.605.617	€ 142.061	€ 3.747.679
1.5	Urk	€ 247.090	€ 12.016	€ 259.106	€ 10.209	€ 269.315
1.6	Dronten	€ 905.277	€ 44.024	€ 949.302	€ 37.402	€ 986.704
1.7	Noordoostpolder	€ 1.121.493	€ 54.539	€ 1.176.033	€ 46.336	€ 1.222.368
1.8	Noord Holland	€ 856.551	€ 41.264	€ 897.815	€ 35.374	€ 933.189
1.9	Gooise Meren	€ 823.253	€ 39.455	€ 862.708	€ 33.991	€ 896.699
1.10	Hilversum	€ 507.374	€ 24.674	€ 532.048	€ 20.963	€ 553.010
1.11	Weesp	€ 342.416	€ 16.652	€ 359.067	€ 14.147	€ 373.215
1.12	Huizen	€ 275.565	€ 13.401	€ 288.966	€ 11.385	€ 300.351
1.13	Wijdemeren	€ 434.537	€ 21.132	€ 455.669	€ 17.953	€ 473.623
1.14	Blaricum	€ 141.463	€ 6.879	€ 148.343	€ 5.845	€ 154.187
1.15	Laren	€ 129.894	€ 6.317	€ 136.210	€ 5.367	€ 141.577
Subtotaal		**€ 12.043.528**	**€ 575.000**	**€ 12.618.528**	**€ 497.170**	**€ 13.115.698**
2	**ANDERE BIJDRAGEN**					
2.1	Rijksbijdrage BSB	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2.2	Prov. bijdrage Omgevingsveiligheid	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2.3	Rijksbijdrage Energiebesparing	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2.4	Subsidie Gildemodel	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2.5	Opbrengsten opleidingscentrum	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2.6	Overige opbrengsten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2.7	Diverse subsidies	€ 200.000	€ -	€ 200.000	€ -	€ 200.000
3	**TAAKSTELLENDE INKOMSTEN**	€ 307.504	€ -	€ 307.504	€ 12.116	€ 319.620
4	**TAAKSTELLING terugtrekken taken Lelysta**	€ 168.276	€ -	€ 168.276	€ 6.630	€ 174.906
Totaal		**€ 12.719.308**	**€ 575.000**	**€ 13.294.308**	**€ 515.916**	**€ 13.810.224**

Ten opzichte van de oorspronkelijke meerjarenschijf uit de begroting 2019 zijn de bijdragen van de gemeenten Hilversum, Huizen en Gooise Meren verhoogd in verband met de uitbreiding van asbesttaken, de bijdrage van Flevoland is verhoogd in verband met de uitbreiding van het groen toezicht en de bijdrage van Lelystad is verlaagd in verband met de terugtrekking van de brandveiligheidstaken. De verhoging van totaal budget met € 135.925 voor de arbeidsmarktcommunicatie, € 25.000 voor de reiskosten in 2019 en € 575.000 en voor de Omgevingswet in 2020 en de indexering hebben ook geleid tot verhoging van de bijdrage van elk partner.

De financiële bijdrage per deelnemer (exclusief de bijdrage voor directe productiekosten) is van belang voor het stemrecht in het Algemeen Bestuur. Het stemrecht percentage voor 2020 is weergegeven in de volgende tabel.

2020	Nieuwe verdeling bijdragen partners			
Deelnemer	%	Subtotaal	Directe kosten	Totaal
Almere	6,37%	821.442	1.286	822.728
Lelystad	11,60%	1.495.187	-	1.495.187
Zeewolde	5,79%	745.866	-	745.866
Flevoland	27,48%	3.541.345	206.334	3.747.679
Urk	2,09%	269.315	-	269.315
Dronten	7,66%	986.704	-	986.704
Noordoostpolder	9,49%	1.222.368	-	1.222.368
Noord Holland	7,18%	924.832	8.356	933.189
Gooise Meren	6,86%	884.289	12.410	896.699
Hilversum	4,29%	553.010	-	553.010
Weesp	2,90%	373.215	-	373.215
Huizen	2,33%	300.351	-	300.351
Wijdemeren	3,68%	473.623	-	473.623
Blaricum	1,20%	154.187	-	154.187
Laren	1,10%	141.577	-	141.577
Totaal	**100%**	**€ 12.887.312**	**€ 228.386**	**€ 13.115.698**

Andere bijdragen
In deze begroting is een schatting opgenomen van de subsidies die in 2020 worden ontvangen en die tot uitgaven leiden. Hoewel er nog geen beschikkingen zijn ontvangen, is een schatting van € 200.000 gezien voorgaande jaren haalbaar.

Taakstellende inkomsten
De taakstelling bedraagt in deze begroting € 320.000. Deze taakstelling is ook in 2020 gerealiseerd en wordt ingevuld door het genereren van meer inkomsten. Het begrotingseffect van deze structurele bezuiniging wordt in de komende begrotingen steeds in technische zin verwerkt maar zal niet meer apart worden toegelicht.

De OFGV kiest ervoor om de taakstelling door inkomsten te dekken. De OFGV gaat er van uit dat in 2020 minimaal het basistakenpakket door de deelnemers is overgedragen. Daarnaast wil de OFGV meer taken voor haar deelnemers uitvoeren, uren van eigen medewerkers dekken middels subsidies en inkomsten genereren met het Kenniscentrum OFGV. Op basis van de realisaties in 2017 en 2018 acht het DB de volgende inkomsten haalbaar:

Taakstellende inkomsten	Raming 2020
Extra opdrachten partners	€ 220.000
Eigen uren subsidies	€ 100.000
Omzet Kenniscentrum	€ 200.000
Af: extra inhuur	€ -100.000
Totaal	**€ 420.000**

B.1.3. Algemene dekkingsmiddelen
De OFGV ontvangt geen algemene dekkingsmiddelen.

B.1.4. Kosten van overhead
De specificatie van de overhead is als volgt:

	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
Specificatie overhead	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Personele lasten overhead personeel	1.666.238	1.783.894	1.854.180	1.913.699	1.981.061	2.056.738
Overige personeelskosten	939.857	904.321	939.952	970.124	1.004.272	1.042.636
Afschrijvingen	130.449	186.418	193.763	199.982	207.022	214.930
Facilitair	680.766	755.766	785.543	810.759	839.298	871.359
ICT	773.276	561.092	583.199	601.919	623.107	646.910
Financiën	26.375	26.064	27.091	27.961	28.945	30.051
Totaal	**4.216.961**	**4.217.556**	**4.383.727**	**4.524.444**	**4.683.705**	**4.862.623**

De personele overhead mag maximaal 24% bedragen. De OFGV blijft hier onder.
Voor de begroting 2020 hebben wij opnieuw gekeken naar functieomschrijvingen en feitelijke werkzaamheden van een aantal medewerkers. Dat heeft geleid tot een scherpere toerekening

van functionarissen aan een bepaalde categorie (met inachtneming van de definities uit het BBV). Daardoor valt het percentage voor overhead lager uit dan in voorgaande jaren.

	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
Percentage personele overhead	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Personele lasten overhead personeel	1.666.238	1.783.894	1.854.180	1.913.699	1.981.061	2.056.738
Personele lasten direct personeel	7.468.465	7.919.288	8.828.963	9.112.373	8.794.575	9.130.528
% personele overhead	**18,2%**	**18,4%**	**17,4%**	**17,4%**	**18,4%**	**18,4%**

B.1.5. Stelposten, vennootschapsbelasting en onvoorzien

De stelpost taakstellende inkomsten bedraagt € 320.000 en is hierboven toegelicht. Het bedrag voor onvoorzien bedraagt € 54.200 en is toegelicht op pagina 21. De OFGV hoeft geen vennootschapsbelasting te betalen, omdat resultaten behaald worden als gevolg van de wettelijke taak of zonder winstopslag.

B.1.6. Incidentele baten en lasten

De begroting 2020 bevat geen incidentele baten en lasten.

B.2. Financiële positie en toelichting

B.2.1. Uitgangspunten en ontwikkelingen ten opzichte van 2019

De wijzigingen ten opzichte van de meerjarenschijf 2020 in de begroting 2019 hebben betrekking op de overdracht van asbesttaken door de gemeenten Hilversum, Huizen en Gooise Meren en het terugtrekken van de brandveiligheidstaken door de gemeente Lelystad. Daarnaast is de begroting in 2019 structureel verhoogd met 25.000 voor de reiskosten en incidenteel met € 135.925 voor arbeidsmarktcommunicatie voor de duur van 5 jaar. In 2020 is de begroting voor de duur van 2 jaar verhoogd met € 575.000 vanwege de voorbereiding op de Omgevingswet.
Deze begrotingswijzigingen hebben invloed op de bijdrage van de deelnemende partijen en gaan in maart 2019 voor zienswijzen naar de raden en Staten en voor een besluit naar het AB samen met de ontwerpbegroting 2020 en zijn onder voorbehoud alvast verwerkt in de begroting.

B.2.2. Geprognosticeerde eindbalans

De balansprognose tot en met 2023 is als volgt:

Balans	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Materiële vaste activa	935.372	931.281	931.281	931.281	931.281	931.281
Financiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Vlottende activa	4.920.953	4.488.112	4.488.112	4.488.112	4.488.112	4.488.112
Balanstotaal activa	**5.856.325**	**5.419.393**	**5.419.393**	**5.419.393**	**5.419.393**	**5.419.393**
Algemene reserve	619.000	619.000	619.000	619.000	619.000	619.000
Bestemmingsreserves	608.672	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
Vlottende passiva	4.628.654	4.500.393	4.500.393	4.500.393	4.500.393	4.500.393
Balanstotaal passiva	**5.856.325**	**5.419.393**	**5.419.393**	**5.419.393**	**5.419.393**	**5.419.393**

Voor de raming van de vaste activa en vlottende passiva is gebruik gemaakt van het gemiddelde van de jaarrekeningcijfers van de drie voorafgaande jaren. Het eigen vermogen is gebaseerd op bekende reservemutaties en een nihil rekeningresultaat.

B.2.3. Jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen

De formatie bedraagt begin 2019 142,58 fte. Ruimte in het salarisbudget wordt ingezet voor de flexibele schil en samenwerking op de bedrijfsvoering.

B.2.4. Investeringen in vaste activa

De OFGV heeft geen investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.

Investering	Afschrijvingstermijn	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Verbouwing pand	10 jaar - 2023						
Meubilair	10 jaar - 2023						
ICT hardware (computers, laptops, tablets)	3 jaar - 2016		€ 91.618	€ 66.421		€ 97.293	
ICT hardware (TV+TC+deurdisplay)	5 jaar - 2018		€ 50.548				€ 58.279
Telefoons	2 jaar - 2017		€ 52.566		€ 60.813		€ 65.359
Handhavingsschepen	30 jaar - 2045						
Totaal investeringen		**€ -**	**€ 194.732**	**€ 66.421**	**€ 60.813**	**€ 97.293**	**€ 123.638**

De OFGV vervangt de activa pas op het moment dat het nodig is. Dit betekent dat bijvoorbeeld ICT hardware niet na de afschrijvingstermijn van 3 jaar vervangen wordt, maar soms langer mee gaat. De niet uitgegeven kredieten schuiven daarom door naar latere jaren. Op basis van de afschrijvingstermijn worden in 2020 de ICT hardware vervangen. Of dit ook werkelijk nodig is, blijkt bij een schouw van de activa in 2020.

De afschrijvingstermijn van de verbouwingskosten is gelijk aan de duur van het huurcontract. Voor de overige afschrijvingstermijnen is veelal de economische levensduur als uitgangspunt genomen. Deze stemmen overeen met de afschrijvingstermijnen in de Financiële

Verordening. Alle kosten als gevolg van de afschrijving op genoemde investeringen zijn structureel in de begroting verankerd.

B.2.5. Financiering

De begroting van de OFGV wordt volledig gedekt uit de bijdragen van de deelnemers. De OFGV stuurt voorafgaand aan elk kwartaal een voorschotnota van 25% van deze bijdrage aan de deelnemer. Daarom heeft de OFGV geen leningen nodig voor haar reguliere taakuitvoering. De OFGV neemt deel aan het wettelijk verplichte schatkistbankieren: overtollige middelen tot € 200.000 worden aangehouden in rekening-courant bij de BNG, het meerdere wordt aangehouden in de schatkist.

B.2.6. Reserves en voorzieningen

Algemene Reserve

De omvang van de algemene reserve bedraagt begin 2019 € 619.000.
In 2020 zijn geen onttrekkingen aan de reserve voorzien.

Eventuele rekeningresultaten worden in eerste instantie afgewikkeld met de algemene reserve. Die heeft een ondergrens van € 0 en een bovengrens van 5% van de omzet. Het maximum van de algemene reserve van deze begroting is € 690.500. Een positief rekeningresultaat wordt, na aanvulling of vorming van reserves, teruggegeven aan de deelnemers.

Innovatiereserve

De bestemmingsreserve innovatie en ontwikkeling wordt gevoed vanuit rekeningresultaten van boekjaren waarin meer inkomsten zijn ontvangen dan de taakstelling. Met betrekking tot de bestemmingsreserve innovatie en ontwikkeling heeft het AB in juni 2017 de spelregels van de bestemmingsreserve bepaald: de reserve niet ongelimiteerd wordt aangevuld, hierbij wordt een plafond van maximaal € 300.000 gehanteerd met als een peildatum van 31 december om te monitoren of dat plafond al dan niet wordt overschreden. Als op 31 december blijkt dat daarmee het plafond van € 300.000 wordt overschreden, dan wordt het meerdere als nog direct uitbetaald aan de partners.
Op basis van deze spelregels is in de begroting 2020 aangenomen dat het gemiddelde saldo van de innovatiereserve ongeveer € 300.000 bedraagt.

Reserves	
Algemene Reserve	€ 619.000
Bestemmingsreserve innovatie en ontwikkeling	€ 300.000
Totaal reserves	**€ 919.000**

Voorzieningen

De OFGV heeft geen voorzieningen.

B.2.7. EMU-saldo

Het EMU-saldo is het totaal van inkomsten minus uitgaven. Conform het Europese stabiliteits- en groeipact is de macronorm voor lidstaat Nederland een maximaal EMU-saldo van -0,5% van het bruto binnenlands product. Decentrale overheden moeten inzicht geven in de berekening van hun aandeel in dit EMU-saldo. Alle gemeenten, provincies en waterschappen moeten deze informatie aanleveren bij het CBS. Bij gemeenschappelijke regelingen vindt een steekproef plaats wanneer deze een exploitatie van € 20 mln of meer hebben. De OFGV valt hier buiten.

Berekening EMU saldo	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Exploitatiesaldo	€ -46.431	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
+ afschrijvingen	€ 153.772	€ 217.339	€ 225.902	€ 233.153	€ 241.360	€ 250.580
+ dotatie voorziening	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
- investering activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
+ bijdragen andere overheden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
+ desinvestering activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
- aankoop grond	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
+ baten bouwexploitatie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
- onttrekking voorziening	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
- onttrekking reserve	€ 240.262	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
- boekwinst aandelen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
EMU saldo	**€ -132.921**	**€ 217.339**	**€ 225.902**	**€ 233.154**	**€ 241.360**	**€ 250.580**

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Provinciale Staten van de
provincie Noord-Holland
Postbus 123
2000 MD HAARLEM

Verzenddatum	**Bijlagen**	**Kenmerk**
13-3-2019	1	2019 OFGV mdu01

Onderwerp:
Voorlopige jaarrekening 2018

Geachte heer, mevrouw,

Conform artikel 34b van de Wet op de Gemeenschappelijke Regelingen ontvangt u hierbij de voorlopige jaarrekening over het voorgaande boekjaar van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek. Hiermee beschikt u tijdig over informatie van deze 'verbonden partij' om in de eigen financiële stukken op te nemen. Wij vermelden hierbij nadrukkelijk dat dit de cijfers vóór accountantscontrole zijn en u geen rechten kunt ontlenen aan deze cijfers.

De officiële stukken volgen de onderstaande route/planning:

15 april 2019	Accountantscontrole
22 mei 2019	Definitieve jaarstukken en voorstel resultaatbestemming in DB
19 juni 2019	Definitieve jaarstukken en voorstel resultaatbestemming in AB
15 juli 2019	Verzenden definitieve jaarstukken en voorstel resultaatbestemming voor zienswijze aan raden en Staten
30 september 2019	Sluitingstermijn zienswijzen resultaatbestemming
16 oktober 2019	Definitieve resultaatbestemming in DB
13 november 2019	Definitieve resultaatbestemming in AB

Een gelijkluidende brief is gezonden aan de gemeenteraden van alle 13 deelnemende gemeenten en aan Provinciale Staten van de twee deelnemende provincies. De colleges van deze 15 partijen ontvangen een afschrift van deze brief.

Hoogachtend,

Namens het Dagelijks Bestuur van de
Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek

dhr. J.A. Fackeldey
Voorzitter Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek

Bijlage: Voorlopige jaarrekening 2018

1. Resultaat 2018 vóór accountantscontrole

Het voorlopig rekeningresultaat 2018 is positief en bestaat uit meerdere componenten.

1a. Op de reguliere lasten is een resultaat behaald van €- 447.476.

Het negatieve resultaat op de reguliere lasten is het gevolg van hogere uitgaven op salarissen en ICT. In het eerste geval gaat het om een overschrijding met een structureel karakter. Doordat er gedurende de eerste 6 jaar niet geïndexeerd mocht worden, is het personeelsbestand met dezelfde omvang duurder geworden. De hogere uitgaven op het ICT budget hebben te maken met de eenmalige implementatiekosten van het VTH-pakket en de nieuwe ICT infrastructuur en zijn incidenteel van aard.
Het resultaat op de reguliere lasten wordt gedekt door de extra inkomsten.

Verschillenanalyse lasten	2018	Korte toelichting
Hogere lonen en sociale lasten	-341.260	Hogere uitgaven salarissen in 2018 zijn het gevolg van de taakstelling waarbij 6 jaar het budget niet was geïndexeerd. De formatie en bezetting in zijn totaliteit zijn niet gegroeid, hoewel er in de loop van het jaar wel personeelswijzigingen plaats hebben gevonden.
Lagere flexibele schil personeel	104.992	Deel van het salarisbudget is aangewend voor de inzet van de flexibele schil bij controles en juiste en volledige dossiers.
Hogere opleidingskosten	-78.686	De hogere opleidingskosten worden gedekt door de hogere inkomsten van het Kenniscentrum.
Lagere afschrijvingen	48.351	De OFGV vervangt de activa alleen wanneer daar noodzaak voor is en niet wanneer de activa boekhoudkundig zijn afgeschreven. De vervanging van de ICT activa voortvloeiend uit de ICT aanbesteding viel rondom de jaarwisseling. Met als gevolg dat de spullen in 2018 waren besteld en in 2019 zijn geleverd. Daardoor zijn er incidenteel lagere afschrijvingen in 2018.
Lagere huur en services	2.358	De uitgaven voor huur en huisvesting zijn binnen het beschikbare budget gebleven.
Lagere overige huisvestingskosten	2.774	
Hogere ICT kosten	-236.340	De hogere ICT kosten hebben te maken met de eenmalige implementatiekosten van het VTH-pakket en de nieuwe ICT infrastructuur. In het AB van 20 december 2017 is besloten de eenmalige implementatiekosten te dekken uit de Algemene Reserve waarbij de onttrekking plaatsvindt bij de jaarrekening.
Lagere wagenpark	23.223	Besparing op leasevoertuigen wegens het verlengen van het huidige leasecontract met een jaar.
Lagere onvoorzien	30.685	Onvoorzien is aangewend voor de PROOF advieskosten i.v.m. het geschil Flevoland en de daaruit vloeiende actualisatie van de GR.
Hogere overige lasten	-3.572	Overige onderschrijdingen van budgetten hebben grotendeels te maken met het indexeren van de diensten door de leveranciers. Het volume van afgenomen diensten is niet toegenomen.
Totaal	**€ -447.476**	**Verschil ten opzichte van de begroting**

1b. Met extra baten is een voordelig resultaat behaald van € 570.997.

De hogere opbrengsten bestaan uit de opleidingen georganiseerd voor de anderen, extra uitgevoerde opdrachten voor de deelnemende partijen en voordelige afwikkelingsverschillen. De extra opdrachten hebben onder andere betrekking op de inspectie van vetvangputten, toezicht op grondstromen, asbest en EED-beoordelingen.
Het is opmerkelijk dat de deelnemende partijen veel aanvullende opdrachten in 2018 aan de OFGV hebben toevertrouwd.
De opbrengsten overschrijden de taakstelling en negatief resultaat op de reguliere lasten met € 123.551.

Verschillenanalyse baten	2018	Korte toelichting
Hogere omzet opleidingscentrum	151.095	Het opleidingscentrum verzorgt opleidingen voor eigen medewerkers, maar ook voor partners, andere omgevingsdiensten en overheden.
Overige hogere baten	718.247	Inkomsten uit extra opdrachten van de partners en voordelige afwikkelingsverschillen.
Lager ingevulde taakstelling	-298.345	De DB beslissing om de taakstelling niet structureel in te vullen, maar deze te behalen door hogere inkomsten.
Totaal	**€ 570.997**	**Verschil ten opzichte van de begroting**

1c. Op de directe productie lasten is een voordelig resultaat behaald van € 70.309.

Net als voorafgaande jaren vielen de legesopbrengsten in 2018 lager uit dan geraamd. De kosten op beheer grondwatermeetnet ook. Dat heeft geleid tot het voordelige resultaat op de directe productiekosten Flevoland. Daarentegen vielen de uitgaven op de directe productiekosten van Gooise Meren hoger uit. Dit is tussentijds aan die gemeente gemeld.

Verschillenanalyse lasten	2018	Korte toelichting
Lagere directe productiekosten Flevoland	73.646	Besparing op directe productiekosten door lagere legesopbrengsten en lagere kosten voor beheer grondwatermeetnet.
Hogere directe productiekosten Gooise Meren	-4.335	Hogere uitgaven hebben te maken met de juridische kosten voor het KNSF terrein.
Lagere directe productiekosten Noord-Holland	998	Kleine besparing door minder publicaties.
Totaal	**€ 70.309**	**Verschil ten opzichte van de begroting**

1d. Het resultaat uit reservemutaties is nihil.

De lagere uitgaven in 2018 hebben te maken met de looptijd van de innovatieprojecten. Een aantal grote innovatieprojecten zijn gestart in de loop van het jaar waardoor de uitgaven over 2018 en 2019 worden verdeeld. Aan de reserves worden alleen de werkelijke gemaakte kosten binnen één kalenderjaar onttrokken. Door de lagere uitgaven wordt er minder aan de reserves onttrokken.

Verschillenanalyse reserves	2018	Korte toelichting
Lagere innovatieprojecten	188.670	De looptijd van de innovatieprojecten loopt door de jaarschijf heen en kent eigen pieken en dalen in de uitgaven met als gevolg dat de uitgaven in 2018 lager zijn uitgevallen dan geraamd.
Lagere mutatie reserves	-188.670	Door de lagere uitgaven wordt er minder aan de reserves onttrokken.
Totaal	**€ -**	**Verschil ten opzichte van de begroting**

1e. Het resultaat uit subsidies is nihil.

Het hogere aangewende subsidiebedrag in 2018 is ingezet voor het project waardoor resultaat uit subsidies nihil is.

Verschillenanalyse subsidies	2018	Korte toelichting
Lagere lasten subsidies	-10.451	Hogere IOV-subsidiebedrag ontvangen en ingezet voor het project.
Lagere inkomsten subsidies	10.451	
Totaal	**€ -**	**Verschil ten opzichte van de begroting**

2. Balans 31-12-2018 vóór accountantscontrole

De voorlopige balans is als volgt:

ACTIVA		31-12-2018		31-12-2017
Investeringen met een economisch nut	935.372		1.038.598	
MATERIËLE VASTE ACTIVA		**935.372**		**1.038.598**
TOTAAL VASTE ACTIVA		**€ 935.372**		**€ 1.038.598**
Vorderingen op openbare lichamen	2.367.211		2.958.752	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.230.826		1.864.645	
Overige vorderingen	-		-	
UITZETTINGEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR		**4.598.036**		**4.823.397**
Banksaldi	199.987		200.000	
LIQUIDE MIDDELEN		**199.987**		**200.000**
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	32.546		27.398	
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	90.384		255.614	
OVERLOPENDE ACTIVA		**122.930**		**283.012**
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**€ 4.920.953**		**€ 5.306.409**
TOTAAL ACTIVA		**€ 5.856.325**		**€ 6.345.007**

PASSIVA		31-12-2018		31-12-2017
Algemene reserve	619.000		575.000	
Bestemmingsreserves	608.672		551.054	
Resultaat reguliere budgetten	-		106.459	
Resultaat directe productiekosten	70.309		73.752	
Overig resultaat	123.522		548.934	
Cumulatief resultaat	193.830		729.145	
EIGEN VERMOGEN		**1.421.501**		**1.855.199**
TOTAAL VASTE PASSIVA		**€ 1.421.501**		**€ 1.855.199**
Overige schulden	171.367		512.821	
NETTO-VLOTTENDE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR		**171.367**		**512.821**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	1.410.114		1.098.734	
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	-		851	
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2.853.344		2.877.401	
OVERLOPENDE PASSIVA		**4.263.458**		**3.976.986**
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**€ 4.434.824**		**€ 4.489.808**
TOTAAL PASSIVA		**€ 5.856.325**		**€ 6.345.007**

3. Baten en lasten 2018 vóór accountantscontrole

Het voorlopig overzicht van baten en lasten is als volgt:

LASTEN		Realisatie 2018	Begroting na wijziging	Begroting voor wijziging	Verschil realisatie en begroting	Realisatie 2017
1	**PERSONEEL**					
1.1a	Salarissen	€ 8.411.949	€ 8.070.689	€ 8.791.293	€ -341.260	€ 7.809.526
1.1b	Samenwerking bedrijfsvoering	€ 85.960	€ 89.000	€ -	€ 3.040	€ 84.919
1.1c	Flexibele schil	€ 527.188	€ 650.000	€ 30.000	€ 122.812	€ 630.825
1.1d	Inhuur bij ziekte	€ 109.605	€ 88.745	€ 88.001	€ -20.860	€ 77.909
	Subtotaal personeel	**€ 9.134.702**	**€ 8.898.434**	**€ 8.909.294**	**€ -236.268**	**€ 8.603.179**
1.2	Opleidingskosten	€ 417.385	€ 338.699	€ 334.979	€ -78.686	€ 431.096
1.3	Algemene personeelskosten	€ 436.639	€ 439.516	€ 436.540	€ 2.877	€ 441.423
1.4	Frictiekosten vertrek personeel	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 178.458
3	**KAPITAALLASTEN**					
3.1	Afschrijving ICT	€ 60.612	€ 108.000	€ 108.000	€ 47.388	€ 68.866
3.2	Afschrijving Meubilair	€ 30.018	€ 30.000	€ 30.000	€ -18	€ 30.018
3.3	Afschrijving Verbouwing	€ 39.819	€ 40.800	€ 40.800	€ 981	€ 39.819
4	**INDIRECTE KOSTEN**					
4.1	Huur en services	€ 310.142	€ 312.500	€ 305.000	€ 2.358	€ 271.140
4.2	Overige huisvestingskosten	€ 119.726	€ 122.500	€ 130.000	€ 2.774	€ 158.427
4.3	Informatiemanagement	€ 880.587	€ 644.247	€ 644.247	€ -236.340	€ 633.663
4.4	Wagenpark	€ 86.777	€ 110.000	€ 110.000	€ 23.223	€ 89.217
4.5	Diverse kosten	€ 164.121	€ 179.880	€ 170.400	€ 15.759	€ 172.125
4.6	Accountant	€ 26.375	€ 25.000	€ 25.000	€ -1.375	€ 27.300
4.7	HRM	€ 85.834	€ 65.000	€ 65.000	€ -20.834	€ 69.028
5	**ONVOORZIEN**					
5.1	Onvoorzien	€ 19.315	€ 50.000	€ 50.000	€ 30.685	€ 43.548
5.2	Taakstelling afname taken Flevoland		€ -	€ -86.000	€ -	€ 118.392
	Subtotaal	**€ 11.812.052**	**€ 11.364.576**	**€ 11.273.260**	**€ -447.476**	**€ 11.375.699**
6	**DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN**					
6.1	Directe productiekosten Flevoland	€ 109.154	€ 182.800	€ 182.800	€ 73.646	€ 122.116
6.2	Directe productiekosten Almere	€ 1.200	€ 1.200	€ 1.200	€ -	€ 1.200
6.3	Directe productiekosten Gooise Meren	€ 15.919	€ 11.584	€ 11.584	€ -4.335	€ -
6.4	Directe productiekosten Noord-Holland	€ 6.803	€ 7.800	€ 7.800	€ 998	€ 6.316
7	**OVERIGE KOSTEN**					
7.2	Dotatie reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	
7.1	BSBm	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 27.577
7.2	Omgevingsveiligheid	€ 163.552	€ 153.101	€ -	€ -10.451	€ 141.867
7.3	Energiebesparing	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 87.000
7.5	Diverse subsidies	€ -	€ -	€ 200.000	€ -	€ -
7.8	Diverse innovatieprojecten	€ 114.600	€ 428.932	€ -	€ 314.332	€ -
7.7	Eenm. terugtrekken taken Flevoland	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 64.917
7.8	Innovatieproject Project X	€ 68.940	€ -	€ -	€ -68.940	€ 31.907
7.9	Innovatieproject Duurzaam Erf	€ 17	€ -	€ -	€ -17	€ 20.000
7.10	Innovatieproject Bodeminformatie	€ 56.705	€ -	€ -	€ -56.705	€ -
Totaal		**€ 12.348.941**	**€ 12.149.993**	**€ 11.676.644**	**€ -198.948**	**€ 11.878.599**

BATEN		Realisatie 2018	Begroting na wijziging	Begroting voor wijziging	Verschil realisatie en begroting	Realisatie 2017
1	**BIJDRAGEN DEELNEMERS**					
1.1	Almere	€ 861.968	€ 861.968	€ 1.001.482	€ -	€ 1.010.193
1.2	Lelystad	€ 1.448.497	€ 1.448.497	€ 1.348.361	€ -	€ 1.359.648
1.3	Zeewolde	€ 675.232	€ 675.232	€ 695.569	€ -	€ 702.028
1.4	Provincie Flevoland	€ 3.447.249	€ 3.447.249	€ 3.729.360	€ -	€ 3.778.539
1.5	Urk	€ 254.283	€ 254.283	€ 272.098	€ -	€ 274.538
1.6	Dronten	€ 797.362	€ 797.362	€ 728.365	€ -	€ 733.968
1.7	Noordoostpolder	€ 935.765	€ 935.765	€ 798.249	€ -	€ 803.108
1.8	Noord Holland	€ 666.622	€ 666.622	€ 513.410	€ -	€ 517.352
1.9	Gooise Meren	€ 805.104	€ 805.104	€ 757.064	€ -	€ 787.504
1.10	Hilversum	€ 230.289	€ 230.289	€ 220.132	€ -	€ 221.911
1.11	Weesp	€ 351.542	€ 351.542	€ 375.388	€ -	€ 379.484
1.12	Huizen	€ 201.246	€ 201.246	€ 225.453	€ -	€ 227.589
1.13	Wijdemeren	€ 391.225	€ 391.225	€ 366.593	€ -	€ 369.911
1.14	Blaricum	€ 97.046	€ 97.046	€ 58.710	€ -	€ 59.328
1.15	Laren	€ 106.187	€ 106.187	€ 88.065	€ -	€ 88.992
	Subtotaal bijdragen deelnemers	**€ 11.269.615**	**€ 11.269.615**	**€ 11.178.299**	**€ -**	**€ 11.314.093**
2	**ANDERE BIJDRAGEN**					
2.1	Rijksbijdrage BSB	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 27.577
2.3	Prov. bijdrage Omgevingsveiligheid	€ 163.552	€ 153.101	€ -	€ -10.451	€ 141.867
2.4	Rijksbijdrage Energiebesparing	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 87.000
2.6	Bijdrage bodemdata Noord-Holland	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 5.838
2.7	Bijdrage terugtrekken taken Flevoland	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 64.917
2.8	Detacheringsopbrengsten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 24.512
2.9	Diverse subsidies	€ -	€ -	€ 200.000	€ -	€ -
2.10	Overige opbrengsten	€ 869.342	€ -	€ -	€ -869.342	€ 711.575
3	**TAAKSTELLENDE INKOMSTEN**					
3.1	Taakstelling	€ -	€ 298.345	€ 298.345	€ 298.345	€ -
Totaal		**€ 12.302.509**	**€ 11.721.061**	**€ 11.676.644**	**€ -581.448**	**€ 12.377.378**

	Realisatie 2018	Begroting na wijziging	Begroting voor wijziging	Verschil realisatie en begroting	Realisatie 2017
Totaal baten	€ 12.302.509	€ 11.721.061	€ 11.676.644	€ -581.448	€ 12.377.378
Totaal lasten	€ 12.348.941	€ 12.149.993	€ 11.676.644	€ -198.948	€ 11.878.599
Gerealiseerd saldo van baten en las	**€ -46.431**	**€ -428.932**	**€ -**	**€ -382.501**	**€ 498.779**
Mutatie reserves	€ 240.262	€ 428.932	€ -	€ 188.670	€ 230.365
Cumulatief resultaat	**€ 193.830**	**€ -**	**€ -**	**€ -193.830**	**€ 729.145**

Provincie Noord-Holland

Interim-Statencommissie

Dossiernummer	379
Extern Zaak ID	1207484
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 juni 2019
Agendapunt	6.d
Omschrijving	Milieu: Voordracht zienswijze ontwerpbegroting 2020, jaarstukken 2018 en resultaatbestemming van de RUD Noord-Holland Noord
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Interim-Statencommissie	20 mei 2019
Interim-Statencommissie	**24 juni 2019**
PS-vergadering	8 juli 2019

Toelichting

De ontwerpbegroting 2020, de jaarstukken 2018 en de resultaatbestemming van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord worden aan PS toegezonden zodat PS een zienswijze op de stukken kunnen geven.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr J. Kobes
CZ

Telefoonnummer +31235143698
kobesj@noord-holland.nl

Verzenddatum

22 MEI 2019

Kenmerk
1207484-1216272

Uw kenmerk

Betreft: zienswijze op de ontwerpbegroting 2020, de jaarrekening 2018 en de resultaatbestemming van de RUD Noord-Holland Noord

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de zienswijze op de ontwerpbegroting 2020, de jaarrekening 2018 en de resultaatbestemming van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN).

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

R.M. Bergkamp
provinciesecretaris

A.Th.H. van Dijk
voorzitter

5 bijlage(n)

1. Statenvoordracht met de zienswijze op de ontwerpbegroting 2020, de jaarrekening 2018 en de resultaatbestemming van de RUD NHN
2. Ontwerpbegroting 2020 RUD NHN
3. Jaarstukken 2018 RUD NHN
4. Resultaatbestemming RUD NHN
5. Overzicht actuele ontwikkelingen RUD NHN

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl

Provincie Noord-Holland

2019

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 21 mei 2019

Onderwerp: Zienswijze op de ontwerpbegroting 2020, de jaarstukken 2018 en de resultaatbestemming van de RUD Noord-Holland Noord

Kenmerk:

Bijlagen:

1 **ontwerpbegroting 2020**
2 **de jaarstukken 2018**
3 **resultaatbestemming**
4 **overzicht actuele ontwikkelingen**

1. Inleiding

Op 11 april 2018 zijn door het Dagelijks Bestuur van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN) de ontwerpbegroting 2020, de jaarstukken 2018 en de resultaatbestemming ter zienswijze aan Provinciale Staten verstuurd.

Provinciale Staten hebben in de gemeenschappelijke regeling RUD NHN een kaderstellende en controlerende rol. Vanuit die verantwoordelijkheid kunnen Provinciale Staten een zienswijze kenbaar maken aan het DB van de RUD NHN. Op grond van artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 34, 35 en 36 van de Gemeenschappelijke Regeling RUD NHN worden de gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemende gemeenten en provincie in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze kenbaar te maken op de ontwerpbegroting 2020 en de jaarstukken 2018 en de resultaatbestemming van de RUD NHN.

De ontvangen zienswijzen worden in het DB besproken en van een reactie voorzien. Het DB biedt de (eventueel gewijzigde) stukken vervolgens ter vaststelling aan het Algemeen Bestuur van de RUD NHN aan.

2. Ontwerpbegroting

Uit de ontwerpbegroting 2020 blijkt dat de bijdrage van de provincie Noord-Holland aan de RUD NHN € 614.969 zal bedragen voor de milieutaken en € 6.455.781voor de VTH-plustaken. Er is een gewogen indexatie, gebaseerd op de loon- en prijsontwikkelingen, toegepast van 2,92% voor milieutaken en 2,86% voor VTH-plustaken.
In de begroting is een risico opgenomen met betrekking tot de trainees bij de RUD. Er wordt een overschrijding verwacht op de personeelskosten wanneer de trainees niet via natuurlijk verloop op een begrote formatieplaats kunnen worden geplaatst. De trainees hebben een contract met een looptijd van 1,5 jaar, dat gestart is september 2018. Dit risico is opgenomen in de risicoparagraaf, waarbij de kans dat dit risico zich voordoet als 100% wordt ingeschat. De

dekking, in het geval van optreden van dit risico, is de algemene reserve. Wij hebben een aantal opmerkingen bij dit risico en hoe dit is opgenomen in de begroting. In de eerste plaats zijn wij van mening dat een risico met een kans van 100% dat dit zich kan voordoen, geen risico meer genoemd mag worden. Daarnaast zijn wij van mening dat deze lasten niet ten laste van de algemene reserve zouden moeten komen maar dat hiervoor een voorziening gevormd moet worden. Tenslotte constateren wij dat de contracten van de trainees, gezien de start in september 2018 en een looptijd van 1,5 jaar, begin 2020 aflopen. Wij gaan er vanuit dat er, wanneer er onvoldoende of geen ruimte binnen de bestaande formatie is om trainees te plaatsen, en daarmee dus geen financiële dekking, afscheid genomen wordt van deze trainees. Wij begrijpen daarom ook niet hoe de RUD NHN komt tot een mogelijk last van 3 ton in 2020 als gevolg van het traineeprogramma. Wij vragen de RUD NHN het bedrag van 3 ton nader toe te lichten. Daarnaast vinden wij dat in de toekomst bij dergelijk voorstellen vooraf voldoende budget geregeld moeten worden in de begroting.

Voor het overige hebben wij bij de kadernota van de RUD NHN al een uitgebreide zienswijze aangeleverd, waarnaar wij verwijzen.

3. Jaarrekening 2018

Het boekjaar 2018 wordt afgesloten met een positief resultaat van €1.365.135, te verdelen in het deel Milieutaken €953.115 en VTH plustaken €412.020. Dit resultaat geeft een vertekend beeld door de vertraging in het Masterplan ICT. Na storting van het exploitatieoverschot van het Masterplan ICT is het resultaat voor het deel Milieutaken €242.647 en voor het deel VTH-plustaken €168.873.
Op basis van de onderkende risico's is het benodigde weerstandsvermogen gesteld op € 475.000. Ultimo 2018 bedraagt de algemene reserve € 201.582, hetgeen onvoldoende is om alle erkende risico's te dekken. Bij de resultaatbestemming wordt daarom een storting gedaan in de Algemene Reserve zodat deze de maximaal toegestane hoogte bereikt.

4. Resultaatbestemming.

De RUD NHN stelt voor om het resultaat van €1.365.135 als volgt te bestemmen:
1. Een bedrag van €100.182 toe te voegen aan de Algemene Reserve.
2. Een bedrag van €953.615 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Masterplan ICT.
3. Een bedrag van €142.465 van het resultaat Milieutaken te restitueren aan de deelnemers naar verhouding van de lumpsum bijdrage.
4. Een bedrag van €168.873 van het resultaat VTH plustaken te restitueren aan de deelnemer, i.e. de provincie Noord-Holland.
Deze restitutie betekent voor de provincie een teruggave van ruim € 59.000 voor de Milieutaken en € 168.873 voor de VTH plustaken.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 21 mei 2019;

besluiten:

1. Met betrekking tot de voorgestelde begroting 2020 van de RUD Noord-Holland Noord (RUD NHN) onderstaande zienswijze vast te stellen:

   Wij constateren dat de RUD NHN in de risicoparagraaf een risico heeft opgenomen m.b.t. trainees waarvan de kans dat dit risico zich gaat voordoen op 100% wordt geschat. Dit risico wordt gedekt uit de Algemene Reserve. In onze ogen is dit niet correct en wij roepen de RUD NHN dan ook op hiervoor een voorziening te treffen, waarbij duidelijk dient te worden onderbouwd hoe de RUD tot de hoogte van de voorziening is gekomen. Wij constateren verder dat de contracten van de trainees begin 2020 eindigen. Wij verwachten dat deze trainees uit dienst treden bij de RUD NHN wanneer er op dat moment geen formatieplekken en/of financiering voor handen is. Wij roepen de RUD NHN op in de toekomst bij dergelijke besluiten voldoende dekking te regelen in de begroting.

2. Geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de jaarrekening 2018 en de resultaatbestemming van de RUD Noord-Holland Noord (RUD NHN).

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

OMGEVINGSDIENST NOORD-HOLLAND NOORD

Implementatie van de Omgevingswet
De voorbereidingen op de Omgevingswet gaan onverminderd door. De Omgevingswet brengt niet alleen nieuwe inhoudelijke regelgeving met zich mee, maar stelt ook andere eisen aan de onderlinge samenwerking binnen het stelsel van de fysieke leefomgeving. Wie de stelselwijziging bestudeert, treft hierin een nieuwe manier van organiseren van de overheid. Dit vraagt een andere manier van werken, houding en gedrag. De algemene besturen van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN), Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VR NHN) en de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD HN) hebben een bestuursopdracht gegeven aan hun organisaties voor een gezamenlijke verkenning om deze omvangrijke veranderopgave zo efficiënt mogelijk vorm te geven.

Verminderen of vermeerderen van de taken
In de gemeenschappelijke regeling RUD NHN is geregeld dat deelnemers taken kunnen terugnemen. De termijn waarbinnen geen taken kunnen worden teruggenomen is verstreken. Dit heeft uitsluitend betrekking op taken buiten het landelijk overeengekomen basistakenpakket. Om de inbreng van extra taken goed te faciliteren zijn randvoorwaarden geformuleerd. Voor taakvermindering heeft het algemeen bestuur in maart 2018 beleidsregels vastgesteld. Inmiddels heeft gemeente Langedijk extra taken ingebracht en heeft gemeente Schagen aangegeven een deel van de plustaken uit te willen nemen.

Bedrijfsvoering
Op 8 maart 2018 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met het masterplan ICT. Ook 2020 staat in het teken staan van de uitvoering van dit masterplan. In 2020 stapt de OD NHN over naar een nieuwe technische infrastructuur, neemt het een nieuw zaak- en VTH-systeem in gebruik ter ondersteuning van de primaire taken en treft het voorbereidingen op de Omgevingswet. Met een externe audit informeert de OD NHN het algemeen bestuur op een onafhankelijke wijze over de financiële- en organisatorische voortgang van het programma. De OD NHN verwacht de bevindingen uit de audit eind van dit jaar. Bij het eerstvolgende reguliere rapportagemoment worden uw Staten over de bevindingen geïnformeerd.

Vergrijzing is bij alle overheidsorganisaties aan de orde, ook bij de omgevingsdiensten. Daarbij is de arbeidsmarkt voor specialistische functies als vergunningverleners en handhavers erg krap. De OD NHN is in september 2018 gestart met een traineeprogramma om deze problemen het hoofd te bieden. Er wordt in de begroting 2020 een overschrijding van de personeelskosten verwacht als de trainees niet via natuurlijk verloop op een begrote formatieplaats kunnen worden geplaatst. De trainees hebben een tijdelijk contract van 1,5 jaar.

Met betrekking tot de toekomstige financieringsvorm is afgesproken dat er in 2020 een bestuurlijke keuze wordt gemaakt over de wijze waarop de jaarlijkse bijdrage van de deelnemers tot stand komt. Het bestuur acht een proefperiode noodzakelijk om de eigenschappen van een nieuwe systematiek goed in beeld te krijgen. Hiermee ontstaat er vooraf duidelijkheid over de organisatorische en financiële consequenties van de nieuwe wijze van financieren voor alle betrokkenen.

Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord

BEGROTING 2020

(meerjarenraming 2021-2023)

definitief na AB 10 juli 2019

Inhoudsopgave

Inleiding **3**
Programma 1 Milieutaken **6**
1.1 Regulering 6
Wat willen we bereiken? 6
Wat gaan we daarvoor doen? 6
1.2 Specialismen & Advies 6
Wat willen we bereiken? 6
Wat gaan we daarvoor doen? 6
1.3 Toezicht en Handhaving 7
Programma 2 VTH plustaken **9**
2.1 VTH plustaak Wbb-vergunningverlening 9
Wat willen we bereiken? 9
Wat gaan we daarvoor doen? 9
2.2 VTH plustaak Regulering Natuurbescherming 9
Wat willen we bereiken? 9
Wat gaan we daarvoor doen? 9
2.3 VTH plustaak Vergunningverlening (Whvbz) 10
Wat willen we bereiken? 10
Wat gaan we daarvoor doen? 10
2.4 VTH plustaak Toezicht & Handhaving 11
Wat willen we bereiken. 11
Wat gaan ervoor doen. 11
Programma 3 Overhead OD NHN **12**
Wat gaat dit kosten? 13
Paragrafen **14**
4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 14
Benodigde weerstandsvermogen 14
Financiële kengetallen 16
4.2 Financiering 16
Marktontwikkeling en rentevisie 16
Renteschema 2019 16
Risicobeheer 17
4.3 Bedrijfsvoering 18
Financiële begroting **20**
5.1 Uitgangspunten financiële begroting 20
5.2 Overzicht van baten en lasten 20
5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 21
Overzicht van incidentele baten en lasten 21
Overzicht per taakveld 21
5.4 Uiteenzetting van de financiële positie 22
Geprognosticeerde (meerjaren-)balans 22
EMU Saldo 22
Investeringsoverzicht 23
Verloopoverzicht Reserves 24
5.5 Meerjarenraming 2020-2023 26
Geprognosticeerde begin- en eindbalans voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar: 26
Overzicht van baten en lasten met de drie jaren volgend op het begrotingsjaar: 27
EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar: 28
Lijst van gebruikte afkortingen **29**

Inleiding

Voor u ligt de begroting 2020 van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) opgesteld conform de BBV. Deze begroting heeft de indeling zoals afgesproken is aan bij de regietafel. Dit om vergelijkbaarheid van de begrotingen van de verschillende GR-en te verbeteren.

De activiteiten van de OD NHN worden uitgevoerd binnen drie programma's: Milieutaken (deelnemende gemeenten en provincie Noord Holland) en VTH plustaken (provincie Noord Holland) en, naar aanleiding van de vernieuwing van de BBV regels:, overhead.

Indexatie 2020
In de vergadering van de Dagelijks Bestuur van 6 maart 2019 is besloten, naar aanleiding van de zienswijzen van de gemeenten en provincie, tot een indexatiepercentage voor 2020 t.o.v. 2019 van 2,92% voor zowel milieu en 2,86% VTH plus taken.

Verwerking van de zienswijze in de begroting
PM-posten
Voor de onderwerpen Omgevingswet en energietransitie geldt dat er – door onze deelnemers – eerst zelf de nodige politieke keuzes gemaakt moeten worden maar dat het onwaarschijnlijk is dat de OD NHN hier niet op enige wijze aan bijdraagt. Op het gebied van verduurzaming worden er voor diverse deelnemers al jarenlang taken uitgevoerd.

Wij zijn dan ook in de eerste plaats nieuwsgierig naar uw standpunten over deze beleidsmatige ontwikkelingen en zullen daarna in gezamenlijkheid bepalen of en welke rol de OD NHN in dit proces heeft. Dan wordt ook duidelijk welke overeenkomsten en verschillen er qua (politieke) wensen bestaan en kan daarop geanticipeerd worden. Mocht u hierop volgend overwegen om – al dan niet in gezamenlijkheid – taken aan de OD NHN over te dragen dan gelden hiervoor de "randvoorwaarden bij taakinbreng".
Deze checklist met de randvoorwaarden is op 8 maart 2018 door het AB besproken. Hiermee worden onder andere de financiële, personele en beleidsmatige consequenties voor alle betrokken partijen – individuele opdrachtgever, collectieve eigenaren en de OD-organisatie – afgewogen alvorens tot taakopname over te gaan. Daarvoor is echter eerst duidelijkheid over de eigen politiek-bestuurlijke keuzes van onze deelnemers noodzakelijk.

De PM-posten zijn dan ook zo opgenomen omdat de kosten momenteel nog niet concreet kunnen worden ingeschat. Wij hebben daar bij het opstellen van de begroting 2020 nog onvoldoende helderheid over om deze uit te werken. Uitgaven onder de PM-posten vinden in 2020 uitsluitend plaats door middel van goed onderbouwde begrotingswijzigingen die eerst ter besluitvorming aan het bestuur worden voorgelegd.

Toekomstige financieringsvorm
Met betrekking tot de toekomstige financieringsvorm is afgesproken dat er in 2020 een bestuurlijke keuze wordt gemaakt over de wijze waarop de jaarlijkse bijdrage van de deelnemers tot stand komt. Het DB acht een proefperiode noodzakelijk om de eigenschappen van een nieuwe systematiek goed in beeld te krijgen. Hiermee ontstaat er vooraf duidelijkheid over de organisatorische en financiële consequenties van de nieuwe wijze van financieren voor alle betrokkenen. De ervaring bij andere omgevingsdiensten leert dat outputfinanciering niet persé het effect van prijsverlaging heeft. Op basis van de kennis uit de proefperiode kan hierover het juiste besluit voor opdrachtgever, eigenaar en OD-organisatie worden genomen.

De secretaris-directeur is gevraagd om medio 2019 met inhoudelijke en procedurele voorstellen voor de inrichting van de proef te komen. Over de inrichting van de proefperiode – en de daarop volgende keuze voor een nieuwe financieringsvorm – vindt dan ook eerst besluitvorming in het AB plaats.

Traineeprogramma
Er wordt in de begroting 2020 een overschrijding van de personeelskosten verwacht als de trainees niet via natuurlijk verloop op een begrote formatieplaats kunnen worden geplaatst. De trainees hebben een tijdelijk contract van 1,5 jaar. Dit risico is opgenomen in de risicoparagraaf en zal gedekt worden door de algemene reserve. De onttrekking van de werkelijke overschrijding zal plaats vinden op 31 december 2020.

FUGR
De OD NHN wijkt – in overeenstemming met het bepaalde in de FUGR – gemotiveerd af van de standaard verhouding voor loon- en prijsontwikkeling. Het gehanteerde percentage is berekend door de totale werkelijk begrote loonkosten (exclusief overige personeelskosten enz.) te delen door de totale lasten. Indien de OD NHN van de standaard (70/30) uitgaat ontstaat er een door de Regietafel en binnen de FUGR onbedoelde taakstellende bezuiniging (over 6,73% van de loonkosten is de indexatie dan 2% in plaats van 3,2%). Alles is in twee decimalen uitgewerkt om in de financiële berekeningen zo nauwkeurig mogelijk te zijn.

Taakveranderingen
De twee beschreven wijzigingen in de taakomvang zijn zowel aan de baten als aan de lastenkant verwerkt in de financiële meerjarenraming. De taakvermeerdering (Langedijk) en de aangekondigde taakvermindering (Schagen) mogen begrotingstechnisch niet van invloed zijn op het saldo van baten en lasten. Dit doen wij mede op basis van de beleidsregels zoals die in het AB van 8 maart 2018 zijn vastgesteld. Het gehanteerde principe van mens volgt werkt zorgt voor materieel evenwicht in de begroting (vaste lasten moeten gedekt worden door vaste baten). De taakwijziging heeft uiteraard wel invloed op de bijdragen van deze gemeenten.

Bijdragen 2020
De begroting van de OD NHN verschijnt vroeg in het jaar. Dit stelt de deelnemende partijen in staat om de kosten voor de uitvoering van taken in de eigen begroting op te nemen. Later in het jaar wordt nadere invulling gegeven aan de activiteiten, projecten en resultaten die de OD NHN zal gaan realiseren in de uitvoeringsprogramma's. Wij verzoeken de deelnemers de lumpsumbedragen, uit onderstaande tabel, in hun begroting op te nemen. De bijdrage is inclusief de indexatie van gewogen 2,92% voor milieutaken en 2,86% voor VTH-plustaken en de autonome ontwikkelingen vermeldt in de kadernota, zoals besloten in het DB van 6 maart 2019 naar aanleiding van de zienswijzen van de gemeenten en provincie.

Bijdrage per deelnemer Milieutaken	**begroting 2019 jaarschijf 2020**	**Kaderbrief**	**Indexatie**	**Taken wijziging**	**Bijdrage 2020**
Gemeente Alkmaar	€ 1.271.888	€ 41.852	€ 37.149		€ 1.350.889
Gemeente Bergen	€ 622.410	€ 20.481	€ 18.179		€ 661.071
Gemeente Castricum	€ 631.791	€ 20.790	€ 18.453		€ 671.034
Gemeente Den Helder	€ 840.434	€ 27.655	€ 24.547		€ 892.636
Gemeente Drechterland	€ 430.247	€ 14.158	€ 12.566		€ 456.971
Gemeente Enkhuizen	€ 440.897	€ 14.508	€ 12.878		€ 468.283
Gemeente Heerhugowaard	€ 617.774	€ 20.328	€ 18.044		€ 656.146
Gemeente Heiloo	€ 326.514	€ 10.744	€ 9.537		€ 346.795
Gemeente Hollands Kroon	€ 1.639.604	€ 53.952	€ 47.889		€ 1.741.445
Gemeente Hoorn	€ 1.414.866	€ 46.557	€ 41.325		€ 1.502.748
Gemeente Koggenland	€ 133.878	€ 4.405	€ 3.910		€ 142.193
Gemeente Langedijk	€ 169.778	€ 5.587	€ 4.959	€ 97.513	€ 277.837
Gemeente Medemblik	€ 1.209.812	€ 39.810	€ 35.336		€ 1.284.957
Gemeente Opmeer	€ 61.876	€ 2.036	€ 1.807		€ 65.720
Gemeente Schagen	€ 1.191.371	€ 39.203	€ 34.797	-€ 410.000	€ 855.372
Gemeente Stede Broec	€ 101.092	€ 3.327	€ 2.953		€ 107.372
Gemeente Texel	€ 468.998	€ 15.433	€ 13.698		€ 498.130
Provincie Noord-Holland	€ 579.004	€ 19.053	€ 16.911		€ 614.969
Totaal bijdrage Milieutaken	**€ 12.152.237**	**€ 399.879**	**€ 354.938**	**-€ 312.487**	**€ 12.594.567**
Provincie Noord-Holland VTH plustaken	€ 6.081.642	€ 200.121	€ 174.018		€ 6.455.781
Totalen bijdragen OD NHN	**€ 18.233.880**	**€ 600.000**	**€ 528.955**	**-€ 312.487**	**€ 19.050.348**

BELEIDSBEGROTING

Programma 1 Milieutaken

1.1 Regulering

Wat willen we bereiken?
De OD NHN draagt, nu en in de toekomst, door een adequate, professionele en transparante uitvoering van vergunningprocedures, bij aan een optimaal veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?
De Afdeling Regulering leefomgeving, team regulering milieu heeft haar producten en processen beschreven en vastgelegd. De zelf ontwikkelde standaardsjablonen worden blijvend onderhouden en dit bevorderd een uniforme werkwijze. De producten worden via vaste procedures met termijnbewaking en werkinstructies uniform en binnen de gestelde termijnen geleverd. Deze processen zijn voorspelbaar en zorgen voor inzicht in de stappen en overwegingen. Er wordt een vastgesteld proces gevolgd met bijbehorende sjablonen.

De OD NHN stelt zich tot doel dat vergunningaanvragen binnen de wettelijke termijnen worden afgehandeld en dat meldingen beoordeeld worden op juistheid en volledigheid. Tevens worden op alle door de opdrachtgevers gevraagde Wabo-adviezen tijdig en juist geadviseerd. Binnen de afdeling vinden er "technische" overleggen in kennisgroepen plaats waarin kennis wordt gedeeld en nieuwe/gewijzigde wetgeving (zoals de omgevingswet) wordt besproken en op consequenties voor de producten beoordeeld.

1.2 Specialismen & Advies

Wat willen we bereiken?
Het doel is om de huidige en toekomstige leef- en werkomgeving van inwoners in Noord-Holland Noord schoner, gezonder, duurzamer en veiliger te maken. Dat gebeurt door specifieke kennis in te brengen die ten goede komt aan een verantwoorde programmering van milieutaken en milieubeleidsuitvoering. Verder worden adequate en kwalitatief hoogstaande adviezen verstrekt die bijdragen aan milieuverantwoorde ruimtelijke plannen en ontwikkelingen. Essentieel is verder de inbreng van specialistische expertise op het gebied van geluid, lucht, bodem, klimaat, natuur en externe veiligheid in vergunningverlenings- en toezicht/handhavingstrajecten met het oog op kwaliteit, duurzaamheid en integraliteit.

Wat gaan we daarvoor doen?
De afdeling Specialisme & Advies voert de werkzaamheden die vallen binnen het programma Specialisme uit met goed opgeleide en gedreven medewerkers. Het opleidingsplan om aan de Kwaliteitscriteria 2.1 te voldoen is volledig uitgevoerd. Vaste procedures met termijnbewaking, werkinstructies en collegiale toetsing garanderen dat de toetsingen uniform en binnen de gestelde termijnen worden uitgevoerd. Dankzij de in eigen huis ontwikkelde standaardsjablonen hanteren de adviseurs een uniforme werkwijze.

Binnen de disciplines geluid, lucht, bodem, klimaat, natuur en externe veiligheid vinden er "technische" overleggen plaats waarin kennis wordt gedeeld en nieuwe/gewijzigde wetgeving wordt besproken. Door een adequaat Bodeminformatiesysteem, actuele versie van GeoMilieu met modules voor windturbines en zonebeheer, een GIS (ArcGis), EV-signaleringskaarten en geluidkaarten wordt de advisering nog adequater en efficiënter uitgevoerd.

De OD wil zich voor de gemeenten inzetten om de verduurzaming en energietransitie in de regio Noord-Holland Noord te versnellen. Daarom is in samenwerking met alle stakeholders een koersdocument opgesteld waarin is opgenomen hoe duurzaamheid een prominente pijler wordt in het aanbod van de OD.

De komst van de Omgevingswet is een flinke stelselwijziging, veel huidige wetten gaan op in deze nieuwe wet. Doel is om de besluitvorming te versnellen en verbeteren, integraal gebiedsgericht te denken en meer transparantie en gebruiksgemak te realiseren. Binnen de OD NHN wordt een programma uitgevoerd ter voorbereiding op de Omgevingswet.

De beschikbare capaciteit van de adviseurs sluit aan bij de vaste bijdrage zoals in 2014 aan de OD overgedragen. In de jaren 2016, 2017 en 2018 is er echter, gelijk opgaand aan de economische groei, sprake van een behoorlijke stijging van de hoeveelheid adviesaanvragen waardoor de adviestermijnen onder druk komen te staan. Door optimalisering van het proces en "verspillingen" zo veel mogelijk tegen te gaan, wordt getracht de toename zo veel als mogelijk met de huidige capaciteit af te handelen. In 2017 en 2018 hebben een aantal gemeenten echter al moeten bijbetalen voor de reguliere taken. Als de (economische) groei zich op deze wijze voortzet, zullen steeds meer gemeenten extra moeten bijdragen om alle taken te kunnen laten uitvoeren.

1.3 Toezicht en Handhaving

Wat willen we bereiken?
De OD NHN bereikt met het toezicht dat zij uitvoert bewustwording van de geldende regelgeving met als effect een verhoogde mate van naleving van die regelgeving en vermindering van het aantal incidenten, klachten en handhavingsverzoeken. Handhaaft overtredingen op een open, eenduidige en voortvarende wijze en zorgt aldus voor een gevoel van veiligheid bij de burger, een verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving en versterking van het vertrouwen in de overheid bij de uitvoering van haar taken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Reguliere controles bedrijven: De wettelijke voorschriften worden door de bezochte inrichtingen op zo'n manier nageleefd dat de kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal wordt bevorderd.
- Asbest: Voorkomen van asbestverspreiding bij saneringswerkzaamheden en zorgdragen voor een juiste afvoer van het asbestafval om daarmee asbestbesmetting te voorkomen.
- Bodem: Bescherming van de bodem tegen verontreiniging en/of aantasting en het op juiste wijze toepassen van grond en bouwstoffen.
- Evenementen: De muziekgeluidsnormen uit de evenementvergunning worden niet overschreden en daarmee worden klachten over geluidsoverlast voorkomen.
- Puinbrekers: Ontvangen kennisgevingen Besluit mobiel breken informatie gestuurd handhaven.
- Handhavingsverzoeken: De besluiten over verzoeken tot handhaving voldoen aan de wet- en regelgeving, zijn opgesteld met inachtneming van jurispODentie en kunnen de rechterlijke toets doorstaan.
- Klachtenbehandeling: Het reageren op klachten en het afhandelen daarvan en het voorkomen van verdere overlast en milieuschade.
- Diverse taken worden uitgevoerd in projectvorm om zo meer inzicht te krijgen in het behalen van de doelstellingen.
- *24-uurs bereikbaarheid/calamiteiten:* Het reageren op calamiteiten en in samenwerking met andere hulpdiensten het voorkomen, dan wel zoveel mogelijk beperken van nadelige gevolgen voor de leefomgeving en veiligheid.

1.3.1 Samenwerking ketentoezicht

Wat willen we bereiken?
Goede samenwerking met partners en maximale informatieverzameling en deling. Het hiermee verkregen beeld van activiteiten, problemen en naleefgedrag wordt gebruikt voor een zo efficiënte inzet van menskracht en middelen om de algemene doelstellingen van de OD NHN te behalen.

Wat gaan we daarvoor doen?
Ketentoezicht / IGH: Afstemming en samenwerking tussen strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving en het verhogen van de naleving, de kwaliteit of de veiligheid van een handeling of zaak, dat zich uitstrekt over alle partijen die achtereenvolgens betrokken zijn bij deze handeling of zaak.
Milieuvluchten: regelmatig milieuvluchten uitvoeren over bedrijven en locaties in het vrije veld met als doel het verkrijgen van inzicht en het verminderen van overtredingen.

Informatie over gewijzigde wet- en regelgeving met betrekking tot bedrijfsmatige activiteiten die onder het takenpakket van de OD NHN vallen, wordt aan de betrokken branches en ondernemingen beschikbaar

gesteld. Afhankelijk van het onderwerp wordt daarbij gebruik gemaakt van diverse media zoals nieuwsbrieven of de website van de OD NHN.

De samenwerking met verschillende partijen dient te worden geformaliseerd en worden onderhouden. Met name inzake de volgende onderwerpen:

a. BSBM (bestuurlijke strafbeschikking) domein 2:milieu (o.a. Omgevingsdiensten Noord-Holland, Openbaar ministerie, bevoegd gezag);
b. Calamiteiten en rampen vergunningen/bestemmingsplannen Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VRNHN), GGD en gemeenten;
c. Afvalwater met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK);
d. BOA met (strafrechtelijke handhaving en BOA registratiesysteem);
e. Afgestemd toezicht (met VRNHN);
f. Samenwerking vier omgevingsdiensten.

Programma 2 VTH plustaken

2.1 VTH plustaak Wbb-vergunningverlening

Wat willen we bereiken?

Met het reinigen van de verontreinigde ondergrond (bodem en grondwater) worden duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit gecreëerd. Het gaat hierbij om het voorkomen van nieuwe bodem- en grondwaterverontreinigingen en het saneren en/of beheren van de verontreinigde ondergrond (bodem en grondwater): lokale verontreiniging, grondwaterpluimen, gebiedsgericht grondwaterbeheer.
De ambitie is een duurzame bodemkwaliteit in Noord-Holland waarbij zich geen risico's voordoen voor mens en milieu en geen gebruiksbeperkingen gelden.
Het doel is dat alle spoedlocaties met onaanvaardbare verspreidings- of ecologische risico's per 2020 gesaneerd zijn dan wel dat de risico's worden beheerst. Daarnaast zet de provincie sterk in op het gebiedsgericht beheren van grondwaterverontreinigingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

De provincie is bevoegd gezag op basis van de Wet bodembescherming (Wbb). De taak vergunningverlening Wet bodembeheer (Wbb) is overgedragen aan de OD NHN. Dit houdt in dat de OD NHN (in mandaat) verantwoordelijk is voor de realisatie van de bodemsaneringsoperatie in Noord-Holland Noord, met uitzondering van de 'rechtstreekse gemeente' Alkmaar. Vanuit deze rol beoordeelt de OD NHN de ernst en spoed van bodemverontreiniging en legt deze vast in beschikkingen. Tevens beoordeelt zij saneringsplannen, saneringsevaluaties en nazorgplannen.

De OD NHN, afdeling Specialisme & Advies, team Wbb-vergunningverlening, voert de volgende taken uit:

- Het beoordelen en toetsen van aanvragen, meldingen, bodemonderzoeken en (sanerings-) plannen in relatie tot de Wet bodembescherming.
- Het actueel houden van het Bodeminformatiesysteem
- Het opstellen van adviezen, beoordelingen en beschikkingen in relatie tot de Wet bodembescherming.
- Het bewaken en bijsturen van de procedures en de uitvoering van taken binnen de geldende termijnen.
- Het bewaken en bevorderen van t de uitvoering en samenhang met betrekking tot de toepassing van de regelgeving en richtlijnen op het gebied van de Wet bodembescherming.
- Het adviseren (zowel de interne organisatie als externen) over producten, procedures en bevindingen op het gebied van de Wet bodembescherming.

2.2 VTH plustaak Regulering Natuurbescherming

Wat willen we bereiken?

Door het op een adequate, professionele en transparante wijze uitvoeren van het vergunningenproces van de groene wetgeving dragen wij bij aan:
a. het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit
b. het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
c. het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

Wat gaan we daarvoor doen?

De OD NHN, afdeling regulering Groen voert onder de Wet natuurbescherming, de natuurschoonwet en de provinciale milieuverordening onderdeel stiltegebieden de volgende taken uit:

- Vergunning verlenen in relatie tot gebiedsbescherming Natura 2000-gebieden, met stikstof en/of overige effecten
- Ontheffing verlenen van wettelijke verboden in het kader van ruimtelijke ingrepen, bestendig beheer, populatiebeheer en schadebestrijding, opvang wilde inheemse diersoorten (dierenopvang),

onderzoek en educatie en/of tijdelijke natuur alsook in het kader van vellen houtopstanden (ontheffing wachtverplichting en compensatie)
- Afgeven Verklaring van geen bedenkingen (VVGB) in relatie tot omgevingsvergunningen.
- Meldingen afhandelen bij vellen van houtopstanden, in het kader van gedragscodes
- Advisering van de Provincie bij het goedkeuren en wijzigen van beheerplannen N-2000 en faunabeheerplannen
- Advisering van de Provincie in het algemeen bijvoorbeeld over vrijstellingen of het sluiten van de jacht.
- Advisering aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) op grond van de Natuurschoonwet
- Advies en/of vergunningverlening op grond van de provinciale milieuverordening het kader van stiltegebieden.
- Adviezen verstrekken en het beantwoorden van vragen in het kader van de Wet natuurbescherming door derden, bijvoorbeeld particulieren of bedrijven

De Wet natuurbescherming is per 1 januari 2017 ingevoerd. De implementatie van de uitvoering van deze wet is inmiddels voltooid met het aanpassen van de sjablonen, procedures, het zaaksysteem en de website met digitale aanvraagformulieren. In 2019 wordt verder gegaan met de optimalisatie van de procedures i van vergunning- of ontheffingsaanvraag.

Om beleid en uitvoering goed op elkaar af te stemmen is er regelmatig overleg tussen de beleidsafdeling Groen van PNH en de afdeling regulering Groen van de OD NHN. Daarnaast bespreekt de OD NHN aandachts-en risicodossiers met de gedeputeerden die groen in hun portefeuille hebben. Door K+V/Sweco is eind 2016 een onderzoek uitgevoerd naar de omvang van de taakuitvoering VTH natuur onder de nieuwe Wet natuurbescherming. Drie verschillende intensiteitsniveaus zijn beschreven en uitgewerkt in uitvoeringsniveaus: niveau 1 = passief, niveau 2 = faciliteren en niveau 3 = proactief.

In 2019 gaan we uit van uitvoeringsniveau 2. Dit betekent dat de processen die nodig zijn om dit uitvoeringsniveau te halen, zijn volop in gang gezet.

2.3 VTH plustaak Vergunningverlening (Whvbz)

Wat willen we bereiken?
We willen bereiken dat de zwem- en badinrichtingen een veilige en hygiënische omgeving zijn voor alle gebruikers van deze inrichtingen en voldoen aan de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen (Whvbz).

Wat gaan we daarvoor doen?
De OD NHN, afdeling Regulering leefomgeving, team regulering milieu onderdeel zwemwater voert de volgende taken uit:
- Beoordelen meldingen Whvbz.
- Afhandeling aangevraagde ontheffingen op het gebied van de Whvbz.

De afdeling Regulering leefomgeving, team regulering milieu heeft haar producten en processen beschreven en vastgelegd. De in eigen huis ontwikkelde standaardsjablonen worden blijvend onderhouden en dit bevorderd een uniforme werkwijze. De producten worden via vaste procedures met termijnbewaking en werkinstructies uniform en binnen de gestelde termijnen geleverd. Deze processen zijn voorspelbaar en zorgen voor inzicht in de stappen en overwegingen.

In een multidisciplinair team vind er “technisch” overleg plaats waarin kennis wordt gedeeld en nieuwe en gewijzigde wetgeving wordt besproken en op consequenties voor de producten beoordeeld. Er wordt een vastgesteld proces gevolgd met bijbehorende sjablonen. De aangevraagde ontheffingen worden binnen de wettelijke termijnen afgehandeld en op de juiste gronden worden verleend. Gedane meldingen worden op juistheid, volledigheid integraal beoordeeld. Daar waar nodig worden maatwerkvoorschriften opgesteld in overleg met de provincie.

2.4 VTH plustaak Toezicht & Handhaving

Wat willen we bereiken.

Met het toezicht dat de OD NHN uitvoert streven we naar een optimale bewustwording van de geldende regelgeving met als effect een verhoogde mate van naleving van die regelgeving en vermindering van het aantal incidenten, klachten en handhavingsverzoeken. Handhaving wordt op een open, eenduidige en voortvarende wijze uitgevoerd waardoor er een gevoel van veiligheid bij de burger, een verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving en versterking van het vertrouwen in de overheid bij de uitvoering van haar taken wordt nagestreefd. Daarnaast dragen we bij aan het beschermen van de natuur en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Wat gaan ervoor doen.

- Reguliere controles badinrichtingen en zwemgelegenheden: de wettelijke voorschriften worden door de bezochte inrichtingen en locaties op zo'n manier nageleefd dat de kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal wordt bevorderd.
- Toezicht en handhaving in relatie tot gebiedsbescherming Natura 2000-gebieden, stikstof (PAS) en/of overige effecten.
- Toezicht en handhaving van wettelijke verboden in het kader van ruimtelijke ingrepen, bestendig beheer, populatiebeheer en schadebestrijding, opvang wilde inheemse diersoorten (dierenopvang) en vellen houtopstanden (wachtverplichting en compensatie).
- Advisering van de Provincie bij het goedkeuren en wijzigen van beheerplannen N-2000 en faunabeheerplannen.
- Advisering van de Provincie in het algemeen bijvoorbeeld over vrijstellingen of het sluiten van de jacht.
- Handhaving en advisering ter bevordering van een veilige en goede doorstroom op de provinciale wegen en vaarwegen.
- Handhavingsverzoeken: de besluiten over verzoeken tot handhaving voldoen aan de wet- en regelgeving, zijn opgesteld met inachtneming van jurisprudentie en kunnen de rechterlijke toets doorstaan.
- 24-uurs bereikbaarheid zwemwater bij calamiteiten en klachten: het reageren op klachten en het afhandelen daarvan en het voorkomen van onveilige situaties.
- Milieuvluchten: Regelmatig milieuvluchten uitvoeren over bedrijven en locaties in het vrije veld zodat overtredingen worden verminderd.

Programma 3 Overhead OD NHN

Wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) heeft ertoe geleid dat de OD NHN ingaande het begrotingsjaar 2018 een apart Programma Overhead heeft opgenomen. Het Programma Overhead uit het programmaplan moet inzicht bieden in de kosten van de overhead.
In de overige programma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

De definitie voor overhead uit het BBV luidt: *alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.*

OD NHN Overhead bestaat in elk geval uit:		**Toelichting:**
1	Leidinggevenden primair proces	Het betreft alle hiërarchische leidinggevenden in het primair proces. Projectleiding valt hier buiten.
	Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie	Het betreft functies als controllers, financieel adviseurs en planning & control,
	P&O / HRM	Salarisadministratie, P&O / HRM advies, organisatie- en formatieadvies, OR-ondersteuning, ARBO,
	Inkoop	aanbesteding en contractmanagement
	Interne en externe communicatie	m.u.v. bijvoorbeeld klantcommunicatie en projectcommunicatie
	Juridische zaken	Betreft bedrijfsvoeringstaak op een afdeling. Niet: afhandeling van bezwaar- en beroepschriften. Niet: juristen die primaire taken verrichten (bijv. vergunningverlening)
	DIV	Het betreft medewerkers die kaders stellen en richtlijnen ontwikkelen, zich bezighouden met expertise- ontwikkeling, adviseren bij procesinrichting en –aansluitingen.
	Managementondersteuning primair proces	Secretariaten en office management
2	Informatievoorziening en automatisering	Voor ICT wordt toegerekend naar ICT in brede zin zoals werkplek(-beheer), hardware, software als zijnde Indirecte kosten (AFAS). Exclusief functioneel beheer t.b.v. primaire proces applicaties voor het primaire proces. Dit zijn directe kosten (Squit, Green Valley).
3	Facilitaire zaken en Huisvesting	Receptie, beveiliging en gebouwenbeheerders.
4	Rente	Ontvangen en betaalde rente
5	Onvoorzien	Dekking voor (een schatting van) uitgaven die niet zijn voorzien in de begroting.

Directe- en indirecte kosten:
- Directe kosten; zoveel mogelijk direct toerekenen aan de betreffende taakvelden.
- Indirecte kosten; ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren tot de overhead.

Wat gaat dit kosten?

Overzicht van baten en lasten 2020	BATEN	LASTEN	SALDO
Programma 1 Milieutaken	7.919.920	7.919.920	0
Programma 2 VTH plustaken	4.300.166	4.300.166	0
Programma 3 Overhead OD NHN *	6.830.262	6.897.439	-67.177
Onvoorzien Milieutaken	0	54.830	-54.830
Onvoorzien VTH plustaken	0	51.993	-51.993
Rente	0	0	0
Vennootschapsbelasting (vrijgesteld)	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**19.050.348**	**19.224.348**	**-174.000**

In onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in de verschillende posten die onder dit programma vallen. De personele overhead bedraagt 60% van de totale begrote lasten.

OD NHN Overhead per discipline		Begroting 2020	% t.o.v. de totale begrote lasten
1	Personele overhead	3.496.000	50%
2	Informatievoorziening en automatisering	2.457.253	35%
3	Facilitaire zaken en huisvesting	944.186	13%
4	Rente	0	0%
5	Onvoorzien Milieutaken	54.830	1%
	Onvoorzien VTH plustaken	51.993	1%
		7.004.262	**100%**

Paragrafen

De paragrafen 'lokale heffingen', 'onderhoud kapitaalgoederen', 'verbonden partijen' en grondbeleid zijn op de OD NHN niet van toepassing. De overige paragrafen worden hieronder toegelicht.

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de OD NHN in staat is bedrijfsmatige tegenvallers met financiële consequenties op te vangen. Aangezien alle structurele kosten, voor zover te voorzien, zijn opgenomen in de begroting, is het weerstandsvermogen vooral bedoeld voor het opvangen van risico's.

In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de deelnemende gemeenten en de provincie, na besluit van het Algemeen Bestuur, uiteindelijk zullen bijdragen in een eventueel exploitatietekort van de OD NHN. De deelnemers zijn verantwoordelijk voor de continuïteit en zij staan garant dat de OD NHN over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Daarmee is de continuïteit van de organisatie gewaarborgd.

Het beleid omtrent weerstandsvermogen en risicobeheersing is vastgelegd in de Nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing die op 15 december 2014 is vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit een incidenteel en een structureel deel. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet-begrote lasten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat dit invloed heeft op de bedrijfsvoering. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die blijvend ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de bestaande taken.

De deelnemende gemeenten hebben met de notitie 'Uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen' als richtlijn bepaald dat de algemene reserve, niet groter mag zijn dan 2,5% van de lasten. Ultimo 2018 is de stand van de Algemene Reserve €201.582,- waarmee niet voldaan kan worden aan het gewenste percentage.

Benodigde weerstandsvermogen

Risico's kunnen een externe of interne oorzaak hebben. Externe risico's zijn toe te schrijven aan de ontwikkelingen op regionaal, provinciaal of landelijk niveau. De interne risico's hangen hiermee samen of kunnen gericht zijn op de bedrijfsvoering.

1. <u>Verjonging organisatie (€ 300.000)</u>

De OD NHN heeft in 2018 een strategische personeelsplanning (SPP) opgesteld. Hierin is onder andere het personeelsverloop in relatie tot de noodzakelijke verjonging van de organisatie bekeken. Als onderdeel zijn in september elf trainees gestart. Het aannemen van trainees zorgt voor instroom van jonge en vernieuwende medewerkers. Het beleid voor de komende jaren is er daarom op gericht om zoveel mogelijk vrijkomende vacatures uit eigen kweek in te vullen. Door het grote succes van het programma kunnen de totale kosten van dit traject in 2020 € 300.000 hoger uitkomen dan begroot. In de kadernota is opgenomen dat dit risico gedekt wordt uit de algemene reserve.

RISICO'S per 1 januari 2019						
Nr	**Risico**	**Effect**	**E/I***	**Kans**	**Impact**	**Weerstands-capaciteit**
1	Verjonging organisatie	exploitatienadeel	I		€ 300.000	€ 300.000
	Totaal					**€ 300.000**

*E =externe oorzaak – I = interne oorzaak

Toelichting op de berekening van het weerstandscapaciteit:
De impact van een risico kan gevolgen hebben op diverse terreinen. De OD NHN onderscheidt:

- Financieel, gecombineerd met
- Imago

Voor het bepalen van de impact worden vijf klassen gehanteerd, oplopende van geen/geringe impact tot impact met ernstige gevolgen. Daarnaast wordt de frequentie waarmee een risico zich voor kan doen geclassificeerd in tijdsintervallen. De benodigde weerstandcapaciteit per risico wordt bepaald door de vermenigvuldiging van de kans maal de financiële impact.

Beschikbaar weerstandsvermogen
Uit het totaaloverzicht van risico's blijkt dat de benodigde weerstandscapaciteit 2020 uitkomt op €300.000. De stand van de Algemene Reserve per 1 januari 2020 zal € 201.582 bedragen zonder toevoeging van de nog te nemen besluiten met betrekking tot het rekeningresultaat 2018 (door het Algemeen Bestuur). Er is zonder deze toevoeging onvoldoende weerstandscapaciteit om dit risico, zoals reeds vermeld in de kadernota, op te vangen. Onderstaand overzicht betreft de calculatie van het weerstandspercentage ten opzichte van dit risico indien er geen toevoeging van uit het rekeningresultaat 2018 zal plaats vinden.

De begroting 2020 is, met uitzondering van deze paragraaf, uitgegaan van een storting van het resultaat en een onttrekking van het risico bij de resultaatbestemming 2020 van € 300.000.

Weerstandscapaciteit	2020	2021	2022	2023
Saldo Algemene Reserve per 1-1	€ 201.582	€ 0	€ 0	€ 0
- Post Onvoorzien Milieutaken	*	*	*	*
- Post Onvoorzien VTH plustaken	*	*	*	*
Totaal	**€ 201.582**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

- De post Onvoorzien wordt gedeeltelijk ingezet voor het Masterplan ICT, zoals opgenomen in het besluit m.b.t. de financiering.

Deelnemende partijen	€
Alkmaar	€ 10.556
Bergen	€ 5.166
Castricum	€ 5.244
Den Helder	€ 6.975
Drechterland	€ 3.571
Enkhuizen	€ 3.659
Heerhugowaard	€ 5.127
Heiloo	€ 2.710
Hollands Kroon	€ 13.608
Hoorn	€ 11.743
Koggenland	€ 1.111
Langedijk	€ 2.171
Medemblik	€ 10.041
Opmeer	€ 514
Schagen	€ 6.684
Stedebroec	€ 839
Texel	€ 3.893
Provincie Noord-Holland	€ 4.808
Totaal	**€ 98.420**

Financiële kengetallen

Gezien het stijgende belang van toekomstbestendigheid van lokale overheden moet in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basis-set van vijf financiële kengetallen worden opgenomen. Het opnemen van kentallen past in het streven naar meer transparantie en inzicht in de financiële positie. Voor de OD NHN zijn de volgende drie kengetallen van toepassing:

a. Netto schuldquote: geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen;
b. Solvabiliteitsratio: geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen (eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal);
c. Structurele exploitatieruimte: is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te kunnen dragen.

Begroting 2020 Kengetallen		Verloop van de kengetallen %					
		rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
		Ratio	Ratio	Ratio	Ratio	Ratio	Ratio
A	Netto schuldquote	-10,29	1,35	3,81	3,00	1,72	0,04
B	Solvabiliteitsrisico	38,65	11,10	6,96	6,96	6,96	6,96
C	Structurele exploitatieruimte	16,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Netto schuldquote

Hoe lager het percentage, hoe beter. Met een netto schuldquote <90% valt de OD NHN dan ook in de minst risicovolle categorie. In deze begroting zijn de financiële middelen bijna gelijk aan de schulden.

Solvabiliteitsratio

Hoe hoger dit percentage, hoe beter. Een hoog ratio betekend dat de organisatie relatief veel eigen vermogen heeft en goed in staat is om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Met een percentage onder de 20% valt de OD NHN in de meest risicovolle categorie. In deze begroting is rekening gehouden met een algemene reserve van maximaal 2,5% van de exploitatielasten en de bestemmingsreserve Impuls cultuur- & mensontwikkeling. Deze reservepositie is relatief laag t.o.v. de financiële verplichtingen.

Structurele exploitatieruimte

Hoe hoger dit percentage, hoe beter. Een percentage van 0% valt in de categorie neutraal is. De OD heeft voldoende structurele baten om de structurele lasten te dekken.

4.2 Financiering

Deze paragraaf moet volgens artikel 13 van de BBV in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille bevatten en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Marktontwikkeling en rentevisie

De OD NHN heeft een rekening-courantfaciliteit bij de BNG, ter grootte van € 500.000. In 2018 is hier geen gebruik van gemaakt. Op dit moment is er geen financieringsbehoefte anders dan de vooruit ontvangen Lumpsumbijdrage van de deelnemers. Tevens wordt er geen rente toegerekend aan binnen de begroting.

Renteschema 2019

Conform de wettelijke bepalingen, die in het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV zijn opgenomen inzake rente, wordt in onderstaand overzicht inzicht gegeven in de rentebaten en -lasten.
De OD NHN heeft geen kortlopende financiering.

	Renteschema 2019:						
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering					€	0
b.	De externe rentebaten (idem)				-/-	€	0
	Saldo rentelasten en rentebaten					€	0
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	€	0			
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	€	0			
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	€	0			
						€	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				+/+	€	0
d1.	Rente over eigen vermogen				+/+	€	0
d2.	Rente over voorzieningen				+/+	€	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente					€	0
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)				-/-	€	
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury					€	0

Risicobeheer

Risicobeheer geeft een inschatting van de financieringsrisico's die de OD NHN kan lopen. Onder risico's worden verstaan koers- en valutarisico's en de risico's ten aanzien van de rente. De OD NHN heeft geen financiële producten met een koersrisico en bezit geen vreemde valuta. Daardoor is er geen sprake van koers- en valutarisico's.

Renterisicobeheer

Het renterisicobeheer is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de rentelasten van het vreemd vermogen hoger en/of de renteopbrengsten van uitgezette geldmiddelen lager worden dan geraamd. De Wet Fido hanteert hiervoor de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. De wet normeert via percentages het maximale risico dat mag worden gelopen op de vaste (renterisiconorm) en de netto vlottende schuld (kasgeldlimiet). De OD NHN heeft momenteel geen leningen.

De renterisiconorm heeft tot doel het renterisico op langlopende schulden te beperken. De renterisiconorm houdt in dat de aflossingen en renteherzieningen van de bestaande geldleningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal, zijnde de totale lasten.

Renterisiconorm	
Begrotingstotaal	€ 19.224.348
Renterisiconorm	€ 3.844.870
Aflossing en renteherziening	€ 0
Ruimte	€ 3.844.870

De kasgeldlimiet heeft tot doel het renterisico op de netto vlottende schuld (vlottende korte schuld minus vlottende middelen) te beperken. De kasgeldlimiet bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal. De netto vlottende schuld mag deze norm niet overschrijden.

Kasgeldlimiet		
1	Begrotingstotaal	€ 19.224.348
2	Toegestane kasgeldlimiet (8,2% van (1))	€ 1.576.397
3	Vlottende korte schulden	€ 4.200.000
4	Vlottende middelen	€ 4.542.905

Toets kasgeldlimiet		
5	Totaal netto-vlottende schuld (3-4)	-€ 342.905
	Toegestane kasgeldlimiet (2)	€ 1.576.397
	Ruimte (+) Overschrijding (-) = (2) – (5)	**€ 1.919.301**

4.3 Bedrijfsvoering

Automatisering

Op 8 maart 2018 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met het masterplan ICT. Ook 2020 staat in het teken staan van de uitvoering van dit masterplan. In 2020 stapt de OD NHN over naar een nieuwe technische infrastructuur, neemt het een nieuw zaak- en VTH-systeem in gebruik ter ondersteuning van de primaire taken en treft het voorbereidingen op de Omgevingswet.

Financiën

Met de doorontwikkeling van planning & control in 2020, zoals beschreven in het masterplan financiën, wordt beoogd een belangrijke ondersteunende bijdrage te leveren aan een doelmatige, efficiënte en rechtmatige besteding van middelen en inzet van capaciteit door het bestuur, management en medewerkers van de OD NHN. Het Masterplan ICT zal hier zeker invloed op hebben. Met behulp van uitbereidingen van Afas en Qlickview hebben de managers direct beschikking over hun benodigde gegevens.

De secretaris-directeur is gevraagd om medio 2019 met inhoudelijke en procedurele voorstellen voor de inrichting van de proef met betrekking tot mogelijke toekomstige financieringsvormen te komen. Over de inrichting van de proefperiode – en de daarop volgende keuze voor een nieuwe financieringsvorm – vindt dan ook eerst besluitvorming in het AB plaats.

Personeel

Het streven is erop gericht het morgen nog beter te doen dan vandaag.

Vanaf juni 2017 is er een professionaliseringsslag ingezet binnen het HRM-beleid. Het doel is om toekomstgericht te ontwikkelen en te komen tot een duurzame versterking van de positie van HR binnen de organisatie. De dienstverlening naar de organisatie staat hierbij centraal. HR zet in op vooruitgang en voelt zich verbonden met de organisatiedoelstellingen en verbind haar beleid met de andere bedrijfsvoeringconcepten, in een zogenaamde verbredingsslag.

Haar speerpunten liggen op het Strategische Personeelsbeleid en een toekomstgericht formatiebeleid. Dit zal terug te vinden zijn in het continue verjongen van de organisatie, door middel van traineeships. Tevens zet HR zich in voor een gedegen seniorenbeleid. Het mentorschap en het generatiepact maken daar onderdeel van uit.

FINANCIËLE BEGROTING

Financiële begroting

5.1 Uitgangspunten financiële begroting

De belangrijkste kaders voor de begroting 2020 zijn opgenomen in:

- Besluit Begroting en Verantwoording
- Uitgangspunten ten aanzien van Gemeenschappelijke Regelingen Noord-Holland Noord
- Bedrijfsplan OD NHN
- Kaderbrief 2020

De voornaamste uitwerkingen hiervan in 2020 zijn:

- Het vernieuwde BBV verplicht de OD NHN vanaf 2018, de overhead (definitie BBV) apart inzichtelijk te maken in de begroting.
- De OD NHN kent vanaf 2018 drie programma's, te weten:
- Milieutaken
- VTH-plustaken
- Overhead
- In de vergadering van de Dagelijks Bestuur van 6 maart 2019 is besloten, naar aanleiding van de zienswijzen van de gemeenten en provincie, tot een indexatiepercentage voor 2020 t.o.v. 2019 van 2,92% voor zowel milieu en 2,86%s VTH plus taken.
- De begroting 2020 is, met uitzondering van de risicoparagraaf, uitgegaan van een storting van het resultaat en de onttrekking uit de algemene reserve van de werkelijke overschrijding op 31 december 2020.

5.2 Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten 2020	BATEN	LASTEN	SALDO
Programma 1 Milieutaken	7.919.920	7.919.920	0
Programma 2 VTH plustaken	4.300.166	4.300.166	0
Programma 3 Overhead OD NHN *	6.830.262	6.897.439	-67.177
Onvoorzien Milieutaken	0	54.830	-54.830
Onvoorzien VTH plustaken	0	51.993	-51.993
Rente	0	0	0
Vennootschapsbelasting (vrijgesteld)	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**19.050.348**	**19.224.348**	**-174.000**
Toevoegingen en onttrekking aan de reserves per programma:	*Toevoeging*	*Onttrekking*	
Onttrekking reserve Omgevingswet		174.000	***174.000***
Resultaat	**19.050.348**	**19.050.348**	**0**

Toelichting op het overzicht van baten en lasten:
In de programma's 1 Milieutaken en 2 VTH plustaken (primaire processen) worden alle directe productiekosten toegerekend. Conform het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten wordt vanaf het begrotingsjaar 2018 een apart Programma Overhead opgenomen in de begroting. Hierin is het totaal van overhead van de OD organisatie opgenomen.

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

	Rekening 2018			begroting 2019			Begroting 2020		
	BATEN	LASTEN	SALDO	BATEN	LASTEN	SALDO	BATEN	LASTEN	SALDO
Programma 1 Milieutaken	976.640	7.600.667	-6.624.026	7.398.268	7.398.268	0	7.919.920	7.919.920	0
Programma 2 VTH plustaken	233.839	3.673.508	-3.439.670	4.200.328	4.200.328	0	4.300.166	4.300.166	0
Programma 3 Overhead RUD NHN	17.627.301	6.602.431	11.024.871	7.146.360	7.038.537	107.823	6.830.262	6.897.439	-67.177
Onvoorzien Milieutaken				0	54.830	-54.830	0	54.830	-54.830
Onvoorzien VTH plustaken				0	51.993	-51.993	0	51.993	-51.993
Rente					1.000	-1.000			
Vennootschapsbelasting (vrijgesteld)									
Algemene dekkingsmiddelen									
Saldo van baten en lasten	**18.837.781**	**17.876.606**	**961.175**	**18.744.956**	**18.744.956**	**0**	**19.050.348**	**19.224.348**	**-174.000**
Mutaties in reserves	403.960	0	403.960					174.000	174.000
Resultaat	**18.837.781**	**17.876.606**	**1.365.135**	**18.744.956**	**18.744.956**	**0**	**19.050.348**	**19.050.348**	**0**

Overzicht van incidentele baten en lasten

		2020		2021		2022		2023	
Omschrijving incidentele posten	**Prog**	**baten**	**lasten**	**baten**	**lasten**	**baten**	**lasten**	**baten**	**lasten**
Masterplan ICT	3	€427.156	€427.156	€354.116	€354.116	€243.708	€243.708		
Omgevingswet	3	€174.000	€174.000						

Overzicht per taakveld

Vernieuwing BBV en vertaling bijdrage naar taakvelden:
Conform de Vernieuwing BBV moet de OD NHN de bijdrage van de deelnemers onderverdelen in taakvelden. In onderstaand tabel wordt de bijdrage naar taakvelden verdeeld.

Overzicht lasten per Taakveld	Bijdrage	Taakvelden
Programma 1 Milieutaken	€ 7.919.920	7.4 Milieubeheer
Programma 2 VTH plustaken	€ 426.690	7.4 Milieubeheer
Programma 2 VTH plustaken	€ 2.119.839	7.4 Milieubeheer
Programma 2 VTH plustaken	€ 1.753.637	7.4 Milieubeheer
Programma 3 Overhead OD NHN	€ 6.897.439	0.4 Overhead
Onvoorzien Milieutaken	€ 54.830	0.8 Overige baten en lasten
Onvoorzien VTH plustaken	€ 51.993	0.8 Overige baten en lasten
Rente	€ 0	0.5 Treasury
Saldo van baten en lasten	**€ 19.224.348**	

5.4 Uiteenzetting van de financiële positie

Geprognosticeerde (meerjaren-)balans

Conform de wijzigingen in het BBV is een geprognosticeerde (meerjaren-) balans in de begroting opgenomen. De OD NHN houdt in dit overzicht er rekening mee dat er een storting van het resultaat 2018 heeft plaats gevonden, er geen resultaat wordt gerealiseerd in 2019, dat de onderhanden positie gelijk blijft en de overschrijding door de trainees wordt onttrokken uit de algemene reserve.

ACTIVA	01-01-2020	31-12-2020
Vaste activa		
Materiële vaste activa	€ 445.348	€ 523.783
Financiële vaste activa	€ 0	€ 0
Totaal vaste activa	**€ 445.348**	**€ 523.783**
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€ 4.212.905	€ 3.660.470
Overlopende activa	€ 80.000	€ 80.000
Liquide middelen	€ 250.000	€ 250.000
Totaal vlottende activa	**€ 4.542.905**	**€ 3.990.470**
Totaal generaal	**€ 4.988.253**	**€ 4.514.253**
PASSIVA	**01-01-2020**	**31-12-2020**
Vaste passiva		
- Algemene reserve	€ 301.764	€ 1.764
- Bestemmingsreserve	€ 486.489	€ 312.489
Eigen vermogen	€ 788.253	€ 314.253
Totaal vaste passiva	**€ 788.253**	**€ 314.253**
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	€ 900.000	€ 900.000
Overlopende passiva	€ 3.300.000	€ 3.300.000
Totaal vlottende passiva	**€ 4.200.000**	**€ 4.200.000**
Totaal generaal	**€ 4.988.253**	**€ 4.514.253**

EMU Saldo

Het EMU-saldo geldt binnen de Europese Unie als een indicator om de gezondheid van de overheidsfinanciën te kunnen bepalen. Dit cijfer geeft aan of een overheid een overschot of een tekort heeft. Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen moeten dit cijfer in hun begroting opnemen omdat het Rijk een verplichting heeft naar Europa. Volgens de regels van de EMU zoals vastgelegd in het Verdrag van Maastricht, mag het vorderingentekort niet hoger zijn dan 3% van het bruto binnenlands product. Hiermee wil men de economische sterkte van de eurolanden behouden.

nr.	EMU saldo	2019	2020	2021
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (negatief expl.saldo is negatief bedrag)	€ 0	-€ 174.000	€ 0
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ 290.361	€ 136.011	€ 178.974
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ 0	€ 0	€ 0
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	€ 428.989	€ 238.001	€ 234.001
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	€ 0	€ 0	€ 0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	€ 0	€ 0	€ 0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	€ 0	€ 0	€ 0
8	Baten bouwgrondexploitatie:	€ 0	€ 0	€ 0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	€ 0	€ 0	€ 0
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	€ 0	€ 0	€ 0
11	Verkoop van effecten:			
	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee
	Berekend EMU-saldo (+1+2+3-4+5+6-7+8-9-10-11)	**€ -138.628**	**-€ 275.991**	**-€ 55.028**

Investeringsoverzicht

Omschrijving	Investering 2020	Investering 2021	Investering 2022	Investering 2023
Investeringen Milieutaken				
Voorzieningen meubilair en inrichting				
Bureaustoelen	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000
ICT-voorzieningen				
Beeldschermen + kabels	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
Laptops inclusief docking	€ 73.333	€ 73.333	€ 73.333	€ 73.333
Iphones	€ 39.111	€ 39.111	€ 39.111	€ 39.111
Ipads	€ 15.556	€ 15.556	€ 15.556	€ 15.556
Overig				
Meetapparatuur	€ 10.000	€ 6.000		
Totaal investeringen Milieutaken	**€ 162.000**	**€ 158.000**	**€ 152.000**	**€ 152.000**
Investeringen VTH plustakentaken				
Bureaustoelen	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
Iphones	€ 19.556	€ 19.556	€ 19.556	€ 19.556
Automatisering	€ 48.445	€ 48.445	€ 48.445	€ 48.445
Totaal Investeringen VTH plustakentaken	**€ 238.001**	**€ 234.001**	**€ 228.001**	**€ 228.001**

Verloopoverzicht Reserves

In onderstaand verloopoverzicht zijn de standen ultimo 2019 opgenomen conform begroting met verwerking van het resultaat boekjaren 2018 (hierover moet nog besluitvorming plaatsvinden door het Algemeen Bestuur van de OD NHN):

Reserves (per 31-12)	2018	mutaties	2019	2020	2021	2022	2023
Algemene Reserve	€ 201.582	€ 100.182*	€ 301.764	€ 1.764	€ 1.764	€ 1.764	€ 1.764
Bestemmingsreserve impulsbudget cultuur-mensontw.	€ 165.800	-€ 165.800	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bestemmingsreserve Masterplan ICT	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bestemmingsreserve Omgevingswet	€ 549.652	-€ 375.652	€ 174.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bestemmingsreserve VTH plus	€ 312.489	€ 0	€ 312.489	€ 312.489	€ 312.489	€ 312.489	€ 312.489
Totaal Reserves	**€1.229.523**	**-€ 441.270**	**€788.253**	**€314.253**	**€314.253**	**€314.253**	**€314.253**

* Storting van het resultaat 2018. Besluitvorming hierover zal nog plaats moeten vinden.

Toelichting op de (bestemmings-) reserves:

Algemene Reserve:

Doel : Deze reserve vormt het weerstandsvermogen (de buffer voor het opvangen van risico's en incidentele tegenvallers waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen bestaan) om mogelijke toekomstige financiële tegenvallers incidenteel op te vangen zonder dat de continuïteit van de uitvoering van de taken in gevaar komt.

Toelichting : Het bedrag van € 301.764 (2,5% van het exploitatiesaldo van 2018), is opgebouwd uit het balanssaldo ultimo 2018 + een gedeelte van het resultaat 2018 (besluitvorming moet nog plaatsvinden).

Onttrekking : In dit verloopoverzicht is uitgegaan van de storting van het resultaat 2018 en de onttrekking voor het in de kadernota opgenomen risico m.b.t. de trainees.

Bestemmingsreserve Impuls cultuur- & mensontwikkeling:

Doel : Deze intensivering die is opgenomen als onderdeel van het bedrijfsplan is noodzakelijk gezien het invoeren van Het Nieuwe Werken, het overbruggen van de geconstateerde cultuurverschillen, invoeren van digitaal handhaven, opleiding van BOA-kennis, coaching en om- en bijscholing.

Storting : Conform het bedrijfsplan bij de oprichting OD NHN.

Toelichting : Vanaf 2019 zullen er onttrekking plaats vinden uit deze reserve voor de gevolgen van de strategische personeelsplanning.

Bestemmingsreserve Masterplan ICT:

Doel : Het Masterplan ICT is geschreven vanaf 2017 en de extra middelen zijn nodig vanaf 2018. Het besluit omtrent het masterplan heeft later plaats gevonden dan oorspronkelijk gepland. Bij de start van het masterplan is inzichtelijk gemaakt wat er voor acties moeten plaats vinden en de daarbij behorende financiële consequenties. Het tijdpad wanneer deze kosten werkelijk zullen worden gemaakt is niet met zekerheid te zeggen, zeker nu de uitvoering iets vertraagd is in verband met de besluitvorming. Om de beschikbaar gestelde gelden voor het Masterplan ICT die door mogelijke vertraging niet in het betreffende jaar kunnen worden uitgegeven buiten het rekeningresultaat te houden wordt voorgesteld om een bestemmingsreserve Masterplan ICT te vormen. In deze bestemmingsreserve worden de exploitatieoverschotten en exploitatietekorten die door verschuiving in de tijd ontstaan per jaar verrekend.

Storting : Via resultaatbestemming c.q. begrotingswijziging conform exploitatieresultaat.

Bestemmingsreserve Omgevingswet:

Doel : Vanaf 2021 zal de OD NHN voor de deelnemende gemeenten en provincie taken uitvoeren vanuit de Omgevingswet. Voor de jaren 2018, 2019 en 2020 is het noodzakelijk om de benodigde ontwikkelingsstappen te nemen en de medewerkers op te leiden. De komst van de ingrijpende Omgevingswet is een externe factor waarvoor de OD NHN in basis geen financiering heeft opgenomen in de reguliere begroting.

Storting : Conform de 2de begrotingswijziging 2018.

Onttrekking : De werkelijke gemaakt kosten m.b.t. de Omgevingswet na instelling bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve VTH plustaken:

Doel : Dekken kosten in het kader van nog te verrichten werkzaamheden VTH-plustaken.
Als gevolg van het opstarten van werkzaamheden in een nieuwe organisatie is een deel van de geplande werkzaamheden niet uitgevoerd in 2016. Het betreffen in alle gevallen werkzaamheden die nog moeten worden uitgevoerd, namelijk ten behoeve van het realiseren van productie- en efficiencydoelstellingen.(AB besluit d.d. 14-12-2016)

Storting : Exploitatie VTH-plustaken

Termijn : Tot anders besloten

5.5 Meerjarenraming 2020-2023

Geprognosticeerde begin- en eindbalans voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar:

ACTIVA	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Vaste activa				
Materiële vaste activa	€ 523.783	€ 561.921	€ 564.901	€ 517.007
Financiële vaste activa	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal vaste activa	**€ 523.783**	**€ 561.921**	**€ 564.901**	**€ 517.007**
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€ 3.660.470	€ 3.622.332	€ 3.619.352	€ 3.667.246
Overlopende activa	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
Liquide middelen	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000
Totaal vlottende activa	**€ 3.990.470**	**€ 3.952.332**	**€ 3.949.352**	**€ 3.997.246**
Totaal generaal	**€ 4.514.253**	**€ 4.514.253**	**€ 4.514.253**	**€ 4.514.253**

PASSIVA	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Vaste passiva				
- Algemene reserve	€ 1.764	€ 1.764	€ 1.764	€ 1.764
- Bestemmingsreserve	€ 312.489	€ 312.489	€ 312.489	€ 312.489
Eigen vermogen	€ 314.253	€ 314.253	€ 314.253	€ 314.253
Totaal vaste passiva	**€ 314.253**	**€ 314.253**	**€ 314.253**	**€ 314.253**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	€ 900.000	€ 900.000	€ 900.000	€ 900.000
Overlopende passiva	€ 3.300.000	€ 3.300.000	€ 3.300.000	€ 3.300.000
Totaal vlottende passiva	**€ 4.200.000**	**€ 4.200.000**	**€ 4.200.000**	**€ 4.200.000**
Totaal generaal	**€ 4.514.253**	**€ 4.514.253**	**€ 4.514.253**	**€ 4.514.253**

Overzicht van baten en lasten met de drie jaren volgend op het begrotingsjaar:

Meerjarenraming 2020-2023	BATEN 2020	LASTEN 2020	SALDO 2020	BATEN 2021	LASTEN 2021	SALDO 2021
Programma 1 Milieutaken	7.919.920	7.919.920	0	7.719.920	7.719.920	0
Programma 2 VTH plustaken	4.300.166	4.300.166	0	4.300.166	4.300.166	0
Programma 3 Overhead OD NHN *	6.830.262	6.897.439	-67.177	6.757.221	6.650.398	106.823
Onvoorzien Milieutaken	0	54.830	-54.830		54.830	-54.830
Onvoorzien VTH plustaken	0	51.993	-51.993		51.993	-51.993
Rente	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting (vrijgesteld)	0	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**19.050.348**	**19.224.348**	**-174.000**	**18.777.307**	**18.777.307**	**0**
Toevoegingen en onttrekking aan de reserves per programma:	*Toevoeging*	*Onttrekking*		*Toevoeging*	*Onttrekking*	
Onttrekking reserve Omgevingswet		174.000	174.000			
Resultaat	**19.050.348**	**19.050.348**	**0**	**18.777.307**	**18.777.307**	**0**

Meerjarenraming 2019-2022	BATEN 2022	LASTEN 2022	SALDO 2022	BATEN 2023	LASTEN 2023	SALDO 2023
Programma 1 Milieutaken	7.319.920	7.319.920	0	7.319.920	7.319.920	0
Programma 2 VTH plustaken	4.300.166	4.300.166	0	4.300.166	4.300.166	0
Programma 3 Overhead OD NHN *	6.646.813	6.539.990	106.823	6.403.107	6.296.284	106.823
Onvoorzien Milieutaken		54.830	-54.830		54.830	-54.830
Onvoorzien VTH plustaken		51.993	-51.993		51.993	-51.993
Rente	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting (vrijgesteld)	0	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**18.266.899**	**18.266.899**	**0**	**18.023.193**	**18.023.193**	**0**
Toevoegingen en onttrekking aan de reserves per programma:	*Toevoeging*	*Onttrekking*		*Toevoeging*	*Onttrekking*	
Niet van toepassing						
Resultaat	**18.266.899**	**18.266.899**	**0**	**18.023.193**	**18.023.193**	**0**

EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar:

nr.	EMU saldo	2021	2022	2023
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (negatief expl.saldo is negatief bedrag)	€ 0	€ 0	€ 0
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ 178.974	€ 207.466	€ 252.339
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ 0	€ 0	€ 0
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	€ 234.001	€ 228.001	€ 228.001
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	€ 0	€ 0	€ 0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	€ 0	€ 0	€ 0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	€ 0	€ 0	€ 0
8	Baten bouwgrondexploitatie:	€ 0	€ 0	€ 0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	€ 0	€ 0	€ 0
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	€ 0	€ 0	€ 0
11	Verkoop van effecten:			
	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee
	Berekend EMU-saldo (+1+2+3-4+5+6-7+8-9-10-11)	**-€ 55.028**	**-€ 20.536**	**€ 24.338**

Lijst van gebruikte afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
DB	Dagelijks Bestuur
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
CAP	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling Provincies
CAR	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling
UWO	Uitwerkingsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
EED	Energie Efficiency Directive
Fte	Fulltime-equivalent
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IVA	Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsgeschikten
KWO	Koude-warmteopslag
MTO	Medewerker Tevredenheidsonderzoek
RI&E	Risico Inventarisatie en -Evaluatie
OD	Omgevingsdienst
Vpb	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
Whvbz	Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden
WIA	Wet werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
WNT	Wet Normering Topinkomens

Colofon

Uitgave Regionale Uitvoeringsdienst Noord Holland Noord

Bezoekadres	:	Dampten 2 1624 NR Hoorn
Telefoon	:	088-10 21 300
Email	:	info@ODnhn.nl
Website	:	www.ODunhn.nl
Postadres	:	Postbus 2095 1620 EB Hoorn
Eindredactie	:	Team Bedrijfsvoering OD Noord Holland Noord
Datum	:	10 juli 2019

Jaarstukken 2018

Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord

Behandeld door het Dagelijks Bestuur: 10 april 2019
Vastgesteld door het Algemeen Bestuur: 10 juli 2019

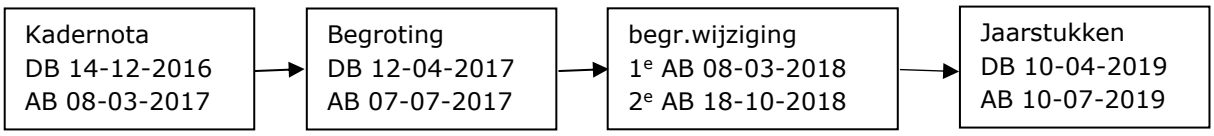
Inhoudsopgave

Inleiding **3**
Leeswijzer **4**
Samenstelling van het bestuur **5**
Samenvatting financiële verantwoording **6**
Jaarverslag **8**
Programma 1 Milieutaken **9**
1.1 Algemene doelstellingen 9
1.2 Programmaplan Uitvoeringstaken 9
1.3 Wat hebben we bereikt? 9
1.3.1 Regulering 9
1.3.2 Specialisme en Advies 10
1.3.3 Toezicht en Handhaving 10
1.4 Wat heeft het gekost? 11
1.5 Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien 11
Programma 2 VTH plustaken **13**
2.1 Algemene doelstellingen 13
2.2 Wat hebben we bereikt? 13
2.2.1 VTH plustaak Wbb-vergunningverlening 13
2.2.2 VTH plustaak Regulering Groen 14
2.2.3 VTH plustaak Vergunningverlening (Whvbz) 14
2.2.4 VTH plustaak Toezicht & Handhaving 15
2.3 Wat heeft het gekost? 15
2.4 Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien 16
Paragrafen **17**
3.1 paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 17
3.2 Paragraaf Financiering 21
3.3 Paragraaf Bedrijfsvoering 22
Jaarrekening **25**
4.1 Balans per 31 december 2018 26
4.2 Toelichting op de balans 27
4.2.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 27
4.2.2 Vaste activa 27
4.2.3 Vlottende activa 28
4.2.4 Vaste passiva 30
4.2.5 Vlottende passiva 32
4.3 Overzicht van baten en lasten 34
4.4 Toelichting op het overzicht baten en lasten 34
4.4.1 Overzicht incidentele lasten en baten 35
4.4.2 Overzicht per taakveld 35
4.5 Wet normeringbezoldiging topfunctionarissen 35
4.6 Wet op de vennootschapsbelasting 37
4.7 EMU-saldo 37
Controleverklaring **39**
Bijlagen **40**
Bijlage 1 Investeringsoverzicht 40
Bijlage 2 Stemverhoudingen 41
Bijlage 3 Productieaantallen Milieutaken 42
Bijlage 4 Productieaantallen VTH plustaken 44
Lijst van gebruikte afkortingen 48

Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2018 van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN), bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening 2018. Met deze stukken legt RUD NHN verantwoording af aan haar deelnemende gemeenten en de provincie Noord-Holland.

Budgetcyclus 2018

Resultaat Milieutaken

Het totaalresultaat van de RUD NHN bedraagt €1.365.135, te verdelen in het deel Milieutaken €953.115 en VTH plustaken €412.020. Dit resultaat geeft een vertekend beeld, door de vertraging in het Masterplan ICT en de bijbehorende aanbestedingen worden de uitgaven die geraamd zijn voor 2018 deels gedaan in 2019. Hiervoor is besloten in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 11 juli 2018 om een reserve Masterplan ICT te vullen met het exploitatiesaldo (€953.615).

Het resultaat voor het deel Milieutaken is na storting van het exploitatieoverschot van het Masterplan ICT €242.647.

De RUD NHN heeft conform de vastgestelde beleidslijnen in Noord-Holland Noord ten aanzien van weerstandsvermogen de mogelijkheid om een algemene reserve van maximaal 2,5% van de exploitatielasten te vormen. De exploitatielasten zijn voor de milieutaken volgens de jaarrekening 2018 €12.070.564. Dit zou betekenen dat de Algemene reserve zou kunnen groeien met €100.182 tot €301.764.

Resultaat VTH plustaken

De taakstelling voor 2018 om de voorfinanciering van de transitiekosten terug te verdienen binnen drie jaar door het realiseren van synergie- en efficiencyvoordelen is gerealiseerd. Deze taakstellende bezuiniging was niet meer nodig. De lening voor de gemaakte transitiekosten is in 2018 terugbetaald. Het resultaat voor het deel VTH-plustaken is voor storting van het exploitatieoverschot van het Masterplan ICT €412.020 en na storting €168.873 (inclusief taakstellende bezuiniging € 153.311).

Realisatie van doelstellingen en ontwikkelingen

In algemene zin kan worden gesteld dat de organisatiecultuur drastisch is veranderd naar een open en positief kritische organisatie, waarin medewerkers graag willen werken, wat onder andere blijkt uit het feit dat reeds jarenlang openstaande vacatures bijna allemaal zijn ingevuld.

De bedrijfsvoering heeft een paar grote stappen vooruitgezet zoals het nieuwe functieboek, aanpassing van de substructuur, de voortzetting van de regeling generatiepact en de digitale communicatie is op niveau gebracht, waaronder nieuw intranet en narrow casting in het gebouw. Tevens zijn elf trainees een opleidingsperiode van anderhalf jaar aan het invullen.

Op andere terreinen worden eveneens belangrijke stappen gezet, waaronder het in voorbereiding zijnde asbestinventarisatietraject, dat ertoe zal leiden dat nog voor de zomervakantie 2019 alle asbestdaken in de regio in kaart zijn gebracht en de sanering zowel bestuurlijk als met de betrokken eigenaren meer dan nu onderwerp van gesprek kan worden.

Rob van Doorn
Directeur Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord

Leeswijzer

De RUD NHN voert in 2018 milieutaken uit voor 17 gemeenten en de provincie Noord Holland. De RUD NHN heeft in 2018 twee financieringsstromen, te weten de Milieutaken bij oprichting (2014) van de RUD NHN (deel 1) en de in 2016 overgekomen VTH plustaken van de provincie Noord-Holland Noord (deel 2). Het gevolg hiervan is dat in de jaarstukken een categorisering is aangebracht in zowel de programma- als in de financiële verantwoording. De financiële tabellen zijn zowel in totaal RUD NHN opgebouwd (**oranje**) als in de separate Milieutaken (**groen**) en VTH plustaken (**blauw**).

Alle bedragen in deze begroting zijn x € 1 weergegeven tenzij anders vermeld.

Allereerst volgt een samenvatting financiele verantwoording waarin op hoofdlijnen wordt ingegaan op het bereikte resultaat 2018 en inzicht wordt gegeven in taakstelling over de jaren heen. Daarna volgen de twee onderdelen JAARVERSLAG en JAARREKENING. In het jaarverslag wordt ingegaan op de Programmaverantwoording en de verplichte paragrafen. In het hoofdstuk Jaarrekening is de balans met toelichting en de overzichten van baten en lasten met de toelichtingen hierop opgenomen.

Voor de volledigheid is de controleverklaring van de externe accountant geïntegreerd in deze verantwoording.

In bijlage 1 vindt u het investeringsoverzicht en in bijlagen 2 en 3 zijn de productieaantallen per taak opgenomen.

De jaarstukken zijn met in achtneming van de regelgeving uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Samenstelling van het bestuur

De Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN) is een professionele opdrachtnemer die op een efficiënte manier en volgens geldende kwaliteitsstandaarden uitvoering geeft aan de opgedragen taken op het gebied van de fysieke leefomgeving in Noord-Holland Noord. De deelnemende gemeenten zijn Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel en de provincie Noord-Holland. Het is een Gemeenschappelijke Regeling, waarbij sprake is van verlengd openbaar bestuur.

De Gemeenschappelijke Regeling kent een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). Op 31 december 2018 is de samenstelling van het bestuur als volgt:

Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur bestaat uit de wethouders milieu van de aangesloten gemeenten en de gedeputeerde milieu van de provincie Noord-Holland:

Dhr. M.C. Uitdehaag	gemeente Texel (onafhankelijk voorzitter)
Dhr. C. Braak	gemeente Alkmaar
Mw. Y. Koster	gemeente Bergen
Dhr. F. Binnendijk	gemeente Castricum
Dhr. M. Wouters	gemeente Den Helder
Dhr. G. Besseling	gemeente Drechterland
Mw. E. Heutink	gemeente Enkhuizen
Dhr. J. Does	gemeente Heerhugowaard
Dhr. R. Opdam	gemeente Heiloo
Dhr. Th. Groot	gemeente Hollands Kroon
Dhr. S. Bashara	gemeente Hoorn
Mw. C. van de Pol	gemeente Koggenland
Dhr. A. Jongenelen	gemeente Langedijk
Mw. A. van Langen	gemeente Medemblik
Dhr. B. Beemster	gemeente Opmeer
Dhr. H. Heddes	gemeente Schagen
Dhr. B.S. Nootebos	gemeente Stede Broec
Dhr. E. Kooiman	gemeente Texel
Dhr. A. Tekin	provincie Noord-Holland

Dagelijks Bestuur

Dhr. M.C. Uitdehaag	gemeente Texel (onafhankelijk voorzitter)
Dhr. S. Bashara	gemeente Hoorn (plv. voorzitter)
Dhr. T.J.M. Groot	gemeente Hollands Kroon
Dhr. A. Jongenelen	gemeente Langedijk
Dhr. A. Tekin	provincie Noord-Holland
Dhr. P.R. van Doorn	directeur RUD NHN (secretaris)

Samenvatting financiële verantwoording

Deze paragraaf geeft in hoofdlijnen inzicht in het financieel resultaat over het boekjaar 2018. Het totaalresultaat van de RUD NHN bedraagt €1.365.135, te verdelen in het deel Milieutaken €953.115 en VTH plustaken €412.020 bijbehorende aanbestedingen worden de uitgaven die geraamd zijn voor 2018 gedaan in 2019. Hiervoor is besloten in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 11 juli 2018 om een reserve Masterplan ICT te vullen met het exploitatiesaldo (€953.615).

RUD NHN totaal	Realisatie 2017	Raming 2018 na 2de wijziging	Realisatie 2018
Baten	€ 18.562.207	€ 18.037.724	€ 18.837.781
Lasten	€ 17.176.230	€ 18.395.725	€ 17.876.606
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**€ 1.385.977**	**€ -358.001**	**€ 961.175**
Toevoegingen reserves:			
- Algemene Reserve	€ 162.606		€ -
- Algemene Reserve t.b.v. comp. deelnemers	€ 174.603		€ -
- Bestemmingsreserve VTH-Plustaken	€ 490.799	€ 153.311	
- Bestemmingsreserve Masterplan ICT	€ -	€ -	
Onttrekkingen reserves:			
- Bestemmingsreserve Omgevingswet		€ 157.700	€ 50.348
- Impuls cultuur & mensontwikkeling	€ -		
- Garantietoelage voormalig PNH personeel	€ 21.990	€ 21.990	€ 21.990
- Bestemmingsreserve VTH-Plustaken		€ 331.622	€ 331.622
- Resultaat 2017	€ 653.405	€ -	
Subtotaal reservemutaties	**€ -152.613**	**€ 358.001**	**€ 403.960**
Gerealiseerd resultaat	**€ 1.233.364**	**€ 0**	**€ 1.365.135**

Overzicht na storting van het exploitatiesaldo Masterplan ICT:

Milieutaken	Realisatie 2017	Raming 2018	Realisatie 2018
Baten	€ 13.202.254	€ 12.335.588	€ 12.951.341
Lasten	€ 12.225.370	€ 12.515.278	€ 12.070.564
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**€ 976.884**	**€ -179.690**	**€ 880.777**
Toevoegingen reserves:			
- Algemene Reserve	€ 162.606		
- Algemene Reserve t.b.v. comp. deelnemers	€ 174.603		
- Bestemmingsreserve Masterplan ICT	€ -		€ 710.468
Onttrekkingen reserves:			
- Bestemmingsreserve Omgevingswet	€ -	€ 157.700	€ 50.348
- Garantietoelage voormalig PNH personeel	€ 21.990	€ 21.990	€ 21.990
- Impuls cultuur & mensontwikkeling	€ -		
- Resultaat 2017	€ 162.606		
Subtotaal reservemutaties	**€ -152.613**	**€ 179.690**	**€ -638.130**
Gerealiseerd resultaat	**€ 824.271**	**€ -**	**€ 242.647**

VTH plus taken	Realisatie 2017	Raming 2018	Realisatie 2018
Baten	€ 5.359.953	€ 5.702.136	€ 5.886.440
Lasten	€ 4.950.860	€ 5.880.447	€ 5.806.042
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**€ 409.093**	**€ -178.311**	**€ 80.398**
Toevoeging reserves:			
- Bestemmingsreserve VTH-Plustaken	€ 490.799	€ 153.311	
- Bestemmingsreserve Masterplan ICT	€ -		€ 243.147
Onttrekkingen reserves:			
- Resultaat 2017	€ 490.799	€ -	
- Bestemmingsreserve VTH-Plustaken			
- Bestemmingsreserve VTH-Plustaken		€ 331.622	€ 331.622
Subtotaal reservemutaties	**€ -**	**€ 178.311**	**€ 88.475**
Gerealiseerd resultaat	**€ 409.093**	**€ -**	**€ 168.873**

Ontwikkeling van het resultaat Milieutaken

In 2018 is, naast de lumpsumbijdrage, voor ruim 1 miljoen aan extra inkomstens ontvangen. Dit zorgt voor extra druk binnen de organisatie door inzet van eigen medewerkers en inhuur, maar levert ook efficiencyvoordeel op. Het positieve saldo is deels ontstaan door de eenmalig overboeking van het overschot aan verlofuren van 2017 naar 2018. In 2018 had dit overschot door middel van inhuur moeten verdwijnen. Dit is niet geheel gelukt en dit budget valt vrij ten gunste van het resultaat. Eind 2018 zijn er, na goedkeuring van het DB, trainees bovenformatief geplaatst. Deze trainees zorgen er niet alleen voor dat de kennis binnen de organisatie blijft in een vergrijsde organisatie, maar zouden ook een bijdrage in 2019 kunnen leveren in de oplossing van het overschot aan verlofuren. In het voorstel met betrekking tot de resultaatbestemming 2018 zal geadviseerd worden om de algemene reserve aan te vullen tot het maximum van 2,5%, zodat de mogelijkheid bestaat om het verlofoverschot in combinatie met de trainees of inhuur op te lossen.

Het resultaat voor het deel Milieutaken is na storting van het exploitatieoverschot van het Masterplan ICT €242.647 (inclusief vrijval verlofoverschot €225.948).

Ontwikkeling van het resultaat VTH plustaken

De taakstelling voor 2018 om de voorfinanciering van de transitiekosten terug te verdienen binnen drie jaar door het realiseren van synergie- en efficiencyvoordelen is gerealiseerd (€153.311). Deze taakstellende bezuiniging was niet meer nodig. De lening voor de gemaakte transitiekosten is in 2018 terugbetaald. Het resultaat voor het deel VTH-plustaken is voor storting van het exploitatieoverschot van het Masterplan ICT €412.020 en na storting €168.873 (inclusief vrijval verlofoverschot € 76.714).

Jaarverslag

Programma 1 Milieutaken

1.1 Algemene doelstellingen

De belangrijkste algemene doelstellingen voor de RUD NHN zijn:

Pro actief informeren van bestuurders

a. Drie maal per jaar een bestuursrapportage, waarin het bestuur wordt geïnformeerd over ontwikkelingen, financiën, productie, personeelszaken en risicomanagement.
b. Tijdig toezenden van informatie voor de bestuursvergadering en in algemene zin geen na zendingen.

Periodiek informeren opdrachtgever

Diverse overlegmomenten met deelnemers gezamenlijk via OGON en één op één via accounthouder en milieucoördinator van deelnemer.

Uitvoeringskwaliteit op landelijk niveau

Voldoen aan kwaliteitscriteria 2.1

Uitvoeren jaarprogramma

Productie en prestaties over meerdere jaren binnen bandbreedte van 90%-110% van budget.

1.2 Programmaplan Uitvoeringstaken

De RUD NHN voert binnen het daartoe aangewezen werkgebied de overgedragen milieutaken uit. De RUD NHN is een regionale uitvoeringsdienst voor de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht- en handhavingstaken gerelateerd aan diverse milieuwetten en de Wet natuurbescherming, zwemwater en verkeer/vaarwegen en aan aantal specialistische milieutaken als geluid, lucht, bodem en externe veiligheid.

De doelstelling van de RUD NHN is om bij de uitvoering van de genoemde taken te voldoen aan de landelijke kwaliteitscriteria, te zorgen voor specialismenvorming op inhoud en een bijdrage te leveren aan een constante en eenduidige taakuitvoering in de regio. Zo is er een regionale VTH-strategie ter vaststelling aangeboden aan de gemeenten en provincie.

1.3 Wat hebben we bereikt?

De bestuursrapportages zijn opgeleverd volgens de planning in juni en november. Deze jaarrapportage is de derde rapportage. In de Tertaalrapportages, die voor de individuele opdrachtgevers worden gemaakt, wordt specifieker in gegaan op de geleverde diensten en aansluitingen op de betreffende uitvoeringsprogramma's. in bijlage 2 zijn productieaantallen opgenomen.

1.3.1 Regulering

De RUD NHN draagt, nu en in de toekomst, door een adequate, professionele en transparante uitvoering van vergunningprocedures, bij aan een optimaal veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

Tabel 1.3.1 Prestatie-indicatoren Regulering

Doelstelling	Prestatie indicator	Behaald resultaat 2018
Tijdige en geïntegreerde vergunningen	Alle vergunningen worden tijdig afgehandeld.	voldoet
Voldoen aan inhoudelijke kwaliteit	90%-95% van de vergunningen is actueel en heeft geen inhoudelijke gebreken.	voldoet
Bestuurlijke sturing op strategie en afstemming op ruimtelijke mogelijkheden/ambities	Frequent overleg tussen bestuur, beleid en uitvoering.	voldoet

Uitvoeren afspraken opdrachtgevers	Opdrachtgevers en inrichtinghouders zijn tevreden over de dienstverlening.	voldoet

Toelichting afwijkingen:

Op 1 vergunning na, zijn de vergunningen tijdig afgehandeld. Het betrof een complexe situatie met vertraging vanuit het betreffende adviesbureau. De verleende vergunningen voldoen aan de criteria.

De vergunningen waartegen beroep is aangetekend, hebben stand gehouden bij de rechtbank c.q. Raad van State. Een vergunning (reguliere procedure) is vernietigd door de rechtbank. De aanvraag is echter direct na de uitspraak ingetrokken door de inrichtinghouder.

1.3.2 Specialisme en Advies

De RUD NHN heeft zich tot doel gesteld om adequaat en kwalitatief hoogstaand advies te verstrekken op het gebied van geluid, lucht, bodem, duurzaamheid, natuur, externe veiligheid, licht, geur en archeologie aan zowel de deelnemende gemeenten en de provincie als voor de eigen RUD-NHN processen. De gemeenten en de provincie worden hiermee in staat gesteld om de leefomgeving duurzaam te ontwikkelen, in te richten en te beheren. Genoemde specialismen en applicatie- en gegevensbeheer worden bovendien ingezet voor advisering aan de verschillende afdelingen bij provincie en gemeenten.

Tabel 1.3.2 Prestatie-indicatoren Specialisme en Advies

Doelstelling	Prestatie indicator	Behaald resultaat 2018
Verstrekken specialistische en juridische adviezen aan interne en externe opdrachtgevers.	Binnen afgesproken termijn leveren van advies en kwaliteitsniveau.	Voldoet
Administratief ondersteunen, beheren van gegevens en functioneel beheren van applicaties.	Effectieve en efficiënte uitvoering van taken door adequate ondersteuning bedrijfsvoering en informatiehuishouding.	Voldoet

Toelichting:
Ook in 2018 is het aantal opgestelde adviezen verder toegenomen (circa 12% ten opzichte van 2017). Volgens afspraak levert de RUD NHN binnen tien dagen advies. Er waren momenten dat door omstandigheden niet aan deze adviestermijn werd voldaan. Overschrijding van de adviestermijn heeft echter niet geleid tot overschrijding van de totale proceduretermijn.

1.3.3 Toezicht en Handhaving

De RUD NHN bereikt, met het toezicht dat zij uitvoert, bewustwording van de geldende regelgeving met als effect een verhoogde mate van naleving van die regelgeving en vermindering van het aantal incidenten, klachten en handhavingsverzoeken. De RUD NHN handhaaft, waar overtredingen plaatsvinden, op een open, eenduidige en voortvarende wijze en zorgt daarmee zowel voor een gevoel van veiligheid bij de burger en verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving als versterking van het vertrouwen in de overheid bij de uitvoering van haar taken.

Tabel 1.3.3 Prestatie-indicatoren Toezicht en Handhaving

Doelstelling	Prestatie indicator	Behaald resultaat 2018
Uitvoeren handhavingsprogramma	100% van het VTH-uitvoeringsprogramma wordt uitgevoerd.	Voldoet
Optimaal proces van toezicht en handhaving	Processen geharmoniseerd en 90% actief toezicht in het veld.	Voldoet
Verbeteren professionaliteit toezichthouders	Voldoen aan kwaliteitseisen.	Voldoet

Effectieve piketdienst	Snel en adequaat handelen buiten kantoortijden.	Voldoet
Optimale informatie-uitwisseling met handhavingspartners	Beschikbaarheid integrale informatie.	Voldoet

Toelichting:
De achterstanden VTH-uitvoeringsprogramma 2017 zijn in 2018 weggewerkt en het VTH-uitvoeringsprogramma 2018 is uitgevoerd. Enkele uitvoeringstaken van het programma zijn achtergebleven op de planning en voor andere taken zijn er meer werkzaamheden uitgevoerd dan gepland.

In 2018 zijn de verbetertrajecten klachtenafhandeling, horeca-geluid en evenementen en strafrecht gestart en zo goed als afgerond. De verbeterpunten zijn omschreven en doorgevoerd. Het proces strafrecht wordt begin 2019 geëvalueerd.

Naast diverse cursussen en opleidingen hebben alle toezichthouders, administratieve medewerkers, juristen en leidinggevende de cursus Landelijk Handhavings-strategie (LHS) gevolgd.

De RUD NHN is 24/7 voor calamiteiten bereikbaar via de meldkamer OOV en voor klachten via de boodschappendienst.

Er wordt samengewerkt met de diverse handhavingspartners en uitwisseling van gegevens vindt plaats.

1.4 Wat heeft het gekost?

Tabel 1.4.1: Baten en lasten

RUD Uitvoeringstaken	Realisatie 2017	Begroting na 2e wijziging 2018	Realisatie 2018
Totaal Baten	€ 13.202.254	€ 12.335.588	€ 12.951.341
Totaal Lasten	€ 12.225.370	€ 12.515.278	€ 12.070.564
Saldo baten en lasten voor reserve mutaties	**€ 976.884**	**- € 179.690**	**€ 880.777**
Mutaties reserves	- € 152.613	€ 179.690	€ 72.338
Resultaat	**€ 824.271**	**€ 0**	**€ 953.115**

1.5 Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien

Tabel 1.5.1: Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien (volgens vernieuwde BBV)

2018	Baten	Lasten	Saldo
Programma 1 Milieutaken	€ 976.640	€ 7.600.667	- € 6.624.026
Algemene dekkingsmiddelen			
Overhead	€ 11.974.700	€ 4.469.897	€ 7.504.803
Heffing VPB (vrijgesteld)			
Bedrag onvoorzien			
Saldo van baten en lasten	**€ 12.951.341**	**€ 12.070.564**	**€ 880.777**
Mutaties in reserves	€ 72.338	€ -	€ 72.338
Resultaat	**€ 13.023.679**	**€ 12.070.564**	**€ 953.115**

De algemene dekkingsmiddelen betreffen inkomsten die vrij besteedbaar en daarmee bestuurlijk afweegbaar zijn. De besteding van deze inkomsten is niet gerelateerd aan een vooraf bepaald doel (programma). Binnen de RUD NHN zijn de middelen die beschikbaar gesteld worden door de deelnemende gemeenten aan de betreffende programma's gekoppeld.

Tabel 1.5.2: Overhead per discipline

	RUD NHN Overhead lasten per discipline	Rekening 2018	% t.o.v. de totale begrote lasten
1	Personele overhead	€ 3.048.154	68,19%
2	Informatievoorziening en automatisering	€ 705.647	15,79%
3	Facilitaire zaken en huisvesting	€ 716.096	16,02%
4	Rente		0,00%
		€ 4.469.897	**100,00%**

Programma 2 VTH plustaken

2.1 Algemene doelstellingen

Per 1 januari 2016 worden voor de provincie Noord-Holland (op basis van een gefaseerde overdracht) de zogenaamde 'provinciale plustaken' uitgevoerd. Hieronder vallen vergunningverlening bodem voor de eigen regio en de vergunningverlening en handhaving op het gebied van verkeer/vaarwegen en zwemwaterlocaties. Tezamen met de "Nalevingsstrategie omgevingsrecht voor de periode 2014-2017" en het sectorale beleid (zoals beleidsnota's, milieubeleidsplan en watervisie) vormt het Handhavingsuitvoeringsprogramma provinciale plustaken 2016-2018 het beleidsmatige kader voor de uitvoering van de plustaken. In de nalevingsstrategie is de strategie en werkwijze vastgelegd voor de provinciale handhavingstaken. Deze strategie geldt voor alle beleidsterreinen waar de provincie bevoegd is tot handhaving en dus ook voor de provinciale plustaken in het HUP.

Per 1 juli 2016 worden de Wet natuurbeschermingstaken (Flora/Faunawet, Natuurbeschermingswet, Boswet en Natuurschoonwet) voor de gehele provincie uitgevoerd. De minister van Economische Zaken, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) is bevoegd voor de Boswet en RVO van het ministerie ontvangt de kapmeldingen. Deze worden doorgestuurd naar onze provincie voor beoordeling en handhaving. De provincie kan aan RVO vragen een kapverbod op te leggen.

Per 1 januari 2017 gaan de Flora/Faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet op in de Wet natuurbescherming (Wnb). Dit heeft gevolgen voor de taakuitvoering van de RUD NHN omdat ook taken vanuit het Rijk (art 75a Boswet) overgedragen worden aan de Provincie en van daaruit aan de RUD NHN.

2.2 Wat hebben we bereikt?

Vergunningaanvragen moeten binnen de (wettelijke) termijnen worden afgehandeld, ontheffingsaanvragen en meldingen moeten worden beoordeeld op juistheid en volledigheid. Dit geldt voor zowel de groentaken, de Wet bodembescherming als voor zwemwater (Vhwbz).

2.2.1 VTH plustaak Wbb-vergunningverlening

Met het reinigen van de verontreinigde ondergrond (bodem en grondwater) worden duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit gecreëerd. Het gaat hierbij om het voorkomen van nieuwe bodem- en grondwaterverontreinigingen en het saneren en/of beheren van de verontreinigde ondergrond (bodem en grondwater): lokale verontreiniging, grondwaterpluimen, gebiedsgericht grondwaterbeheer. De ambitie is een duurzame bodemkwaliteit in Noord-Holland waarbij zich geen risico's voordoen voor mens en milieu en geen gebruiksbeperkingen gelden. Het doel is dat alle spoedlocaties met onaanvaardbare verspreidings- of ecologische risico's per 2020 gesaneerd zijn dan wel dat de risico's worden beheerst. Daarnaast zet de provincie sterk in op het gebiedsgericht beheren van grondwaterverontreinigingen.

Tabel 2.2.1: Prestatie-indicatoren VTH plustaak Wbb-vergunningverlening

Doelstelling	Prestatie indicator	Behaald resultaat 2018
Ontheffingen en vergunningen	Vergunningen en besluiten worden tijdig afgegeven en genomen conform de wettelijk geldende termijnen (100%).	Voldoet
	Zeker 95% van de vergunningen en besluiten die worden afgegeven worden niet vernietigd in een juridische procedure, tenzij sprake is van een experimenteer-situatie waarin het risico wordt genomen dat een vergunning wordt vernietigd.	Voldoet

Toelichting: Er zijn geen bezwaar- en beroepszaken geweest.

2.2.2 VTH plustaak Regulering Groen

Door het op een adequate, professionele en transparante wijze uitvoeren van het vergunningenproces van de Wet natuurbescherming dragen wij bij aan:
a. het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
b. het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
c. het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

Tabel 2.2.2: Prestatie-indicatoren VTH plustaak Regulering Groen

Doelstelling	Prestatie indicator	Behaald resultaat 2018
Tijdige ontheffingen en vergunningen	Vergunning en ontheffingen worden afgegeven en genomen conform de wettelijk geldende termijnen.	Voldoet voor 94%
Juridisch houdbare vergunningen en ontheffingen	Zeker 95% van de vergunningen en besluiten die worden afgegeven worden niet vernietigd in een juridische procedure, tenzij sprake is van een experimenteersituatie waarin het risico wordt genomen dat een vergunning wordt vernietigd.	Voldoet
Verstrekken van adviezen op het gebied van de Wet natuurbescherming aan de opdrachtgever Provincie Noord-Holland	Binnen afgesproken termijn leveren van kwalitatief goed advies	voldoet
Bestuurlijke afstemming	Frequent overleg tussen bestuur, beleid en uitvoering over risico en aandachtdossiers	voldoet

Toelichting:
Een aantal vergunningen in het kader van de PAS zijn buiten de wettelijke termijnen afgegeven, omdat het rekenprogramma AERIUS een periode van enkele weken op slot is geweest. Daarnaast is een aantal besluiten te laat afgegeven omdat er meerdere malen om aanvullende informatie is gevraagd. Dit is echter altijd in samenspraak geweest met de aanvrager. Geen van de te laat afgegeven besluiten hebben geleid tot juridische procedures op dit punt.

2.2.3 VTH plustaak Vergunningverlening (Whvbz)

We willen bereiken dat de zwem en Badinrichtingen een veilige en hygiënische omgevingen zijn voor alle gebruikers van deze inrichtingen.

Tabel 2.2.3*:* Prestatie-indicatoren VTH plustaak Vergunningverlening (Whvbz)

Doelstelling		Behaald resultaat 2018
Beoordelen meldingen Whvbz		voldoet
Afhandeling aangevraagde ontheffingen op het gebied van de Whvbz.		voldoet

Toelichting:
Er zijn 14 meldingen afgehandeld. Dit zijn twee meldingen meer dan geprognotiseerd voor 2018
Er zijn 17 ontheffingen afgehandeld. Dit zijn er vijf meer dan geprognotiseerd voor 2018.

2.2.4 VTH plustaak Toezicht & Handhaving

Met het toezicht dat de RUD NHN uitvoert streven we naar een optimale bewustwording van de geldende regelgeving met als effect een verhoogde mate van naleving van die regelgeving en vermindering van het aantal incidenten, klachten en handhavingsverzoeken. Handhaving wordt op een open, eenduidige en voortvarende wijze uitgevoerd waardoor er een gevoel van veiligheid bij de burger, een verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving en versterking van het vertrouwen in de overheid bij de uitvoering van haar taken wordt nagestreefd. Daarnaast dragen we bij aan het beschermen van de natuur en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Tabel 2.2.4: Prestatie-indicatoren VTH plustaak Toezicht & Handhaving

Doelstelling	Prestatie indicator	Behaald resultaat 2018
Uitvoeren handhavingsprogramma.	Wet natuurbescherming; naleving van het gestelde in de Natuurbeschermingswet. Naleving van voorschriften in ontheffingen en wettelijke bepalingen volgens de Flora- en faunawet en behoud van het areaal bos in Nederland.	Voldoet
Optimaal proces van toezicht en handhaving.	Zwemlocaties in oppervlaktewater en het opsporen van niet aangemelde zwembaden en oppervlaktewater locaties. (Vaar)wegen; een veilige doorstroming van het vaarverkeer en het wegverkeer. De handhaving moet bijdragen aan het verminderen van het aantal overtredingen, het bevorderen van de rechtsgelijkheid en vermindering van het aantal klachten.	Voldoet

Toelichting:
Door K+V/Sweco is eind 2016 in opdracht van de Provincie NH een onderzoek uitgevoerd naar de omvang van de taakuitvoering VTH natuur onder de nieuwe Wet natuurbescherming. Drie verschillende intensiteitsniveaus zijn beschreven en uitgewerkt in uitvoeringsniveaus: niveau 1 = passief, niveau 2 = faciliteren en niveau 3 = proactief. Vanaf de invoering van de wet is gestart met uitvoeringsniveau 1. De Provincie NH heeft budget vrijgemaakt om in 2018 door te groeien van niveau 1 naar niveau 1,5. Om hieraan invulling te geven zijn diverse vacatures vrijgeven en hebben sollicitatiegesprekken plaatsgevonden. Alle vacatures zijn uiteindelijk ingevuld.

2.3 Wat heeft het gekost?

Tabel 2.4.1: Baten en lasten

VTH plus taken	Realisatie 2017	Begroting na 2e wijziging 2018	Realisatie 2018
Totaal Baten	€ 5.359.953	€ 5.702.136	€ 5.886.440
Totaal Lasten	€ 4.950.860	€ 5.880.447	€ 5.806.042
Saldo baten en lasten voor reserve mutaties	**€ 409.093**	**- € 178.311**	**€ 80.398**
Mutaties reserves	*- € 153.311*	*€ 178.311*	*€ 331.622*
Resultaat	**€ 255.782**	**€ 0**	**€ 412.020**

2.4 Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien

Tabel 2.4.1: Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien (volgens vernieuwde BBV)

2018	Baten	Lasten	Saldo
Programma 2 VTH plustaken	€ 233.839	€ 3.673.508	- € 3.439.670
Algemene dekkingsmiddelen			
Overhead	€ 5.652.601	€ 2.132.534	€ 3.520.067
Heffing VPB (vrijgesteld)			
Bedrag onvoorzien			
Saldo van baten en lasten	**€ 5.886.440**	**€ 5.806.042**	**€ 80.398**
Mutaties in reserves	€ 331.622		€ 331.622
Resultaat	**€ 6.218.061**	**€ 5.806.042**	**€ 412.020**

Tabel 2.4.2: Overhead per discipline

	RUD NHN Overhead lasten per discipline	Rekening 2018	% t.o.v. de totale begrote lasten
1	Personele overhead	€ 1.391.942	65,27%
2	Informatievoorziening en automatisering	€ 273.829	12,84%
3	Facilitaire zaken en huisvesting	€ 466.763	21,89%
4	Rente		0,00%
		€ 2.132.534	**100,00%**

Paragrafen

De paragrafen 'lokale heffingen', 'onderhoud kapitaalgoederen', 'verbonden partijen' en 'grondbeleid' zijn op de RUD NHN niet van toepassing. De overige paragrafen worden hieronder toegelicht.

3.1 paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Conform artikel 26 van de BBV bevat deze paragraaf:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's
- de kengetallen:
    - netto schuldquote;
    - netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (niet van toepassing voor de RUD);
    - solvabiliteitsratio;
    - grondexploitatie (niet van toepassing voor de RUD);
    - structurele exploitatieruimte; en
    - belastingcapaciteit (niet van toepassing voor de RUD).
- Een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de RUD NHN in staat is bedrijfsmatige tegenvallers met financiële consequentie op te vangen. Aangezien alle structurele kosten, voor zover te voorzien, zijn opgenomen in de begroting is het weerstandsvermogen vooral bedoeld voor het opvangen van risico's.

In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de deelnemende gemeenten en de provincie, na besluit van het Algemeen Bestuur, uiteindelijk zullen bijdragen in een eventueel exploitatietekort van de RUD NHN. De deelnemers zijn verantwoordelijk voor de continuïteit en zij staan garant dat de RUD NHN over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Daarmee is de continuïteit van de organisatie gewaarborgd.

Het beleid omtrent weerstandvermogen en risicobeheersing is vastgelegd in de Nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing welke op 15 december 2014 is vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

Weerstandscapaciteit

De definitie van weerstandscapaciteit volgens het BBV is:
De middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Te denken valt hierbij aan: het vrij besteedbare deel van de algemene reserve, onbenutte belastingcapaciteit en stille reserves. Onderscheid kan worden gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Met het eerste wordt bedoeld het vermogen om eenmalige tegenvallers op te vangen. Deze capaciteit moet worden gezocht in de vermogenssfeer, meer specifiek: in de reserves. Met structurele weerstandscapaciteit worden die middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken. Dit moet worden gezocht in de exploitatiesfeer.

De deelnemende gemeenten hebben met de notitie 'Uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen' als richtlijn bepaald dat de algemene reserve niet groter mag zijn dan 2,5% van de lasten. Ultimo 2017 is de stand van de algemene reserve € 201.582. In het AB van 11 juli 2018 is besloten om het resultaat 2017 niet in de algemene reserve te storten.

Bestaande risico's

Risico's kunnen een externe of interne oorzaak hebben. Externe risico's zijn toe te schrijven aan de ontwikkelingen op regionaal, provinciaal of landelijk niveau. De interne risico's hangen hiermee samen of kunnen gericht zijn op de bedrijfsvoering.

1. Wettelijke ontwikkelingen (€ 131.250)

Veranderingen ingevolge wijzigingen in Omgevingswet zullen een andere werkwijze bij gemeenten en RUD NHN vereisen. Dit kan leiden tot investeringen om te kunnen veranderen, maar mogelijk ook tot minder taken voor de RUD NHN.

In de algemeen bestuursvergadering van 18 oktober 2018 is besloten om € 600.000 in een bestemmingsreserve Omgevingswet te storten. Hiervan is € 50.348,45 gebruikt in 2018.

2. Ongedekte lasten voormalig directeur (€ 50.000)

Vanaf 1 april 2017 treedt de voormalig directeur terug uit zijn functie. Hij blijft nog twee jaar in dienst van de RUD NHN. Indien om wat voor reden dan ook baten uit werkzaamheden jaarlijks lager zijn dan de lasten, dan ontstaat het risico op tekort.

Het verschil tussen de werkelijke kosten en de inkomsten via detachering is beperkt en binnen de lopende begroting opgevangen.

3. Outputfinanciering (€ 87.500)

Outputfinanciering zal onder meer leiden tot productprijzen en herwaardering van de financiële deelname van deelnemers in de RUD NHN. Als gevolg hiervan kunnen beleidsgebieden bij de RUD NHN minder interessant worden (ervaren) waardoor herscholing of mobiliteitsmaatregelen moeten worden genomen.

In 2018 is geen sprake geweest van outputfinanciering. De flexibele schil is geminimaliseerd tot de extra opdrachten, zodat de kennis binnen de organisatie blijft en de RUD kwaliteit kan blijven garanderen. Dit heeft tot gevolg dat bij het invoeren van outputfinanciering er naar de inrichting van de organisatie dient te worden gekeken om de begroting materieel in evenwicht te houden (vaste kosten gedekt door vaste inkomsten). Het ingeschatte bedrag is uitsluitend voor de minder werkzaamheden en het mogelijke verdwijnen van de efficiency. Een reorganisatie gaat gepaard met hoge kosten.

4. Meer-minder taken (€ 87.500)

Deelnemers mogen na 2017 kenbaar maken dat ze minder taken af willen gaan nemen. Dit levert risico's op voor de exploitatie en voor de robuustheid van de RUD NHN.

In 2018 is geen sprake geweest van minder taken. Het inbrengen van extra taken en medewerkers (in het kader van mens volgt werk) heeft plaats gevonden in de vorm van extra opdracht (vanaf 2019 in de lumpsum). In 2019 zal de gemeente Schagen taken terug gaan nemen. Ook hier geldt mens volgt werk. Het risico bij taak terugname zit hem met name in de efficiency.

6. Claim Westfriese Metaalhandel

In het geschil tussen aan de ene kant WFM en de aan de andere kant de Nationale Politie, de gemeente Hoorn, de RUD NHN en 3 heren loopt de procedure in het hoofdgeding nog. Hierbij vordert WFM de gedaagden te veroordelen tot een schadevergoeding als gevolg van het (vermeende) onrechtmatig handelen. De claim ligt rond de €1 miljoen. De Rechtbank Noord-Holland Noord heeft op 21 november 2018 vonnis gewezen inzake het incident. De rechtbank heeft de vorderingen afgewezen. Op 13 februari jl. heeft de advocaat van WFM een verzoek ingediend om verlof te verlenen voor het instellen van tussentijds appel tegen het vonnis in incident. De rechtbank dient hiervoor te oordelen of verlof wordt verleend. Ten slotte met betrekking tot de kans van slagen van de vorderingen van WFM acht Mr. Burger van Capra advocaten de kans dat de vorderingen worden toegewezen niet groot.

Totaaloverzicht met bestaande risico's Milieutaken per 31 december 2018:

RISICO'S						
Nr	**Risico**	**Effect**	**E/I**	**Kans**	**Impact**	**Weerstands-capaciteit**
2	Outputfinanciering	exploitatienadeel	E	0,5	€ 175.000	€ 87.500
3	Uittreden deelnemende partijen	exploitatienadeel	E	0,5	€ 175.000	€ 87.500
5	Trainees boven formatief	exploitatienadeel	E	0,55	€ 550.000	€ 300.000
6	WFM	Exploitatienadeel	E	0	€1.000.000	€ 0
	Totaal					**€ 475.000**

Toelichting op de berekening van het weerstandscapaciteit:
De impact van een risico kan gevolgen hebben op diverse terreinen. De RUD NHN onderscheidt:

- Financieel, gecombineerd met
- Imago

Voor het bepalen van de impact worden vijf klassen gehanteerd, oplopende van geen/geringe impact tot impact met ernstige gevolgen. Daarnaast wordt de frequentie waarmee een risico zich voor kan doen geclassificeerd in tijdsintervallen. De benodigde weerstandcapaciteit per risico wordt bepaald door de vermenigvuldiging van de kans maal de financiële impact.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt gevormd op basis van een inventarisatie en waardering van de risico's, zoals vastgesteld in de Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing. De totaal benodigde weerstandscapaciteit is € 475.000.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 201.582}}{\text{€ 475.000}} = 0{,}42$$

Uitgaande van de stand van de algemene reserve ultimo 2017 van €201.582 zal de risico's voor de deelnemers uitkomen op €273.418 (€475.000 - €201.582).

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het ratio voor de RUD NHN valt in de klasse F. Dit duidt op ruim onvoldoende weerstandsvermogen. Het risico voor de deelnemers wordt naar rato verdeeld.

De verdeling ziet er als volgt uit:

Deelnemende partijen	Verdeling weerstandscapaciteit
Gemeente Den Helder	€ 12.989
Gemeente Hollands Kroon	€ 25.340
Gemeente Schagen	€ 18.413
Gemeente Texel	€ 7.249
Regio Kop van Noord-Holland	*€ 63.991*
Gemeente Drechterland	€ 6.650
Gemeente Enkhuizen	€ 6.814
Gemeente Hoorn	€ 21.867
Gemeente Koggenland	€ 2.071
Gemeente Medemblik	€ 18.698
Gemeente Opmeer	€ 956
Gemeente Stede broec	€ 1.562
Regio West-Friesland	*€ 58.618*
Gemeente Alkmaar	€ 19.657
Gemeente Bergen	€ 9.620
Gemeente Castricum	€ 9.765
Gemeente Heiloo	€ 5.047
Gemeente Heerhugowaard	€ 9.548
Gemeente Langedijk	€ 2.624
Regio Alkmaar	*€ 56.260*
Provincie Noord-Holland	€ 94.548
Totaal	**€ 273.418**

Kengetallen financiële positie

Op 15 mei 2015 is een besluit tot wijziging van het BBV vastgesteld. Gezien het stijgende belang van toekomstbestendigheid van lokale overheden moet in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basis set van vijf financiële kengetallen opgenomen worden. Het opnemen van kentallen past in het streven naar meer transparantie en inzicht in de financiële positie. Voor de RUD de volgende drie kengetallen van toepassing:

a. Netto schuldquote: geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen;
b. Solvabiliteitsratio: geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen (eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal);
c. Structurele exploitatieruimte: is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te kunnen dragen.

Kengetallen:

Jaarrekening 2018	Verloop van de kengetallen %		
Kengetallen	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Jaarrekening 2018
	Ratio	**Ratio**	**Ratio**
Netto schuldquote	-7,75	-2,33	-10,29
Solvabiliteitsrisico	28,15	31,87	38,65
Structurele exploitatieruimte	7,01	3,88	16,16

Toelichting ratio's:
Netto schuldquote
Hoe lager het percentage, hoe beter. Met een netto schuldquote <90% valt de RUD NHN dan ook in de minst risicovolle categorie. De RUD NHN heeft zelfs een negatief percentage. Dit wordt veroorzaakt door dat de financiële middelen hoger zijn dan de schulden.

Solvabiliteitsratio
Hoe hoger dit percentage, hoe beter. Een hoog ratio betekend dat de organisatie relatief veel eigen vermogen heeft en goed in staat is om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Met een percentage tussen de 20 en 50% valt de RUD NHN in de neutrale categorie. Door het positieve resultaat is het eigen vermogen toegenomen en is het percentage hoger dan begroot.

Structurele exploitatieruimte
Hoe hoger dit percentage, hoe beter. Een percentage boven de 0% valt in de categorie die het minst risicovol is. De RUD heeft voldoende structurele baten om de structurele lasten te dekken.

3.2 Paragraaf Financiering

Ingevolge artikel 13 van het BBV bevat deze paragraaf in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte. Voor de RUD betekent dit dat in de financieringsparagraaf de ontwikkelingen worden aangegeven met betrekking tot de rentevisie, de ontwikkelingen wat betreft de renterisiconorm, de kasgeldlimiet, de verwachte toe- en/of afname van geldleningen of uitzettingen en het verdere beleid ten aanzien van treasury.

Deze verplichting hangt samen met de invoering per die datum van de Wet fido (wet financiering decentrale overheden). De financieringsparagraaf in samenhang met het in artikel 212 van de Gemeentewet voorgeschreven treasurystatuut vormt een belangrijk instrument in het transparant maken, en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren, van de financieringsfunctie. Het treasurystatuut is door het AB op 14 november 2013 vastgesteld.

Rentevisie
De RUD NHN heeft een lening afgesloten bij de provincie Noord-Holland. De rente is gebaseerd op een rentetarief van een 3-jaars geldlening bij de BNG. De RUD NHN heeft een rekening courant faciliteit bij de BNG, ter grootte van € 500.000.

Risicobeheer
Dit onderdeel geeft een inschatting van de financieringsrisico's die de RUD NHN kan lopen. Onder risico's wordt verstaan koers- en valutarisico's en de risico's ten aanzien van de rente.

Koers- en valutarisico's
De RUD NHN heeft geen financiële producten met een koersrisico en bezit geen vreemde valuta. Daardoor is er geen sprake van koers- en valutarisico's.

Renterisicobeheer
Het renterisicobeheer is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de rentelasten van het vreemd vermogen hoger en/of de renteopbrengsten van uitgezette geldmiddelen lager worden dan geraamd. De RUD NHN heeft momenteel geen lening afgesloten.

De Wet Fido hanteert hiervoor de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. De wet normeert via percentages het maximale risico dat mag worden gelopen op de vaste (renterisiconorm) en de netto vlottende schuld (kasgeldlimiet).

Renterisiconorm
De kasgeldlimiet en de renterisiconorm hebben allebei als doel de leningportefeuille van decentrale overheden te behoeden voor een onverantwoord grote gevoeligheid voor rentefluctuaties. Ze stellen dus

een grens aan de structuur van de leningen, niet aan de hoogte. De renterisiconorm betreft leningen met een rente-typische looptijd van één jaar of langer (lange leningen, lang geld).

Op basis van artikel 6 van de wet Fido mag het renterisico op de vaste schuld de renterisiconorm niet overschrijden. De renterisiconorm houdt in dat de aflossingen en renteherzieningen van de bestaande geldleningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal, zijnde de totale lasten.

Tabel 3.2.1 Renterisiconorm

Renterisiconorm	
Begrotingstotaal	18.037.724
Renterisiconorm 20%	3.607.545
Aflossing en renteherziening	0
Ruimte	3.607.545

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet richt zich op leningen met een rente-typische van maximaal een jaar (ook wel korte leningen, of kort geld genoemd). De kasgeldlimiet stelt dat de gemiddelde netto-vlottende schuld in een bepaald kwartaal niet hoger mag zijn dan een wettelijk bepaald percentage van het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet bedraagt voor gemeenschappelijke regelingen 8,2% van het begrotingstotaal.

Tabel 3.2.2 Kasgeldlimiet

Overschrijdt een overheid de kasgeldlimiet meer dan twee opeenvolgende kwartalen, dan dient de toezichthouder op de hoogte te worden gesteld. Vervolgens wordt men geacht een plan op te stellen dat aangeeft hoe men weer aan de kasgeldlimiet gaat voldoen. De RUD heeft in 2018 geen overschrijdingen.

Kasgeldlimiet		**kwartalen in 2018**			
		1e	**2e**	**3e**	**4e**
1	Begrotingstotaal	€ 18.037.724	€ 18.037.724	€ 18.037.724	€ 18.037.724
2	Toegestane kasgeldlimiet (8,2% van (1))	€ 1.479.093	€ 1.479.093	€ 1.479.093	€ 1.479.093
3	Vlottende korte schulden	€ 3.197.708	€ 2.914.925	€ 2.796.035	€ 8.427.684
4	Vlottende middelen	€ 11.509.923	€ 11.178.467	€ 10.460.390	€ 9.936.406
Toets kasgeldlimiet					
5	Totaal netto-vlottende schuld = (3 - 4)	€ -8.312.215	€ -8.263.542	€ -7.664.355	€ -1.508.722
	Toegestane kasgeldlimiet (2)	€ 1.479.093	€ 1.479.093	€ 1.479.093	€ 1.479.093
	Ruimte (+) Overschrijding (-) = (2 – 5)	€ 9.791.308	€ 9.742.636	€ 9.143.449	€ 2.987.816

3.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

Financiën

Op het gebied van inkoop heeft de RUD NHN een goede start gemaakt door per 1 juli 2018 een inkoper in vaste dienst te nemen. Inkoop zorgt ervoor dat er een duidelijk inkoopproces volgt voor de medewerkers. Hierbij dient als uitgangspunt te worden genomen de aanbestedingswet en het inkoopbeleid van de RUD NHN. Er is een samenwerking gestart met inkopers van andere gemeentes in de omgeving.

Inkoop wordt hierdoor bij de RUD NHN verder geprofessionaliseerd: er gaat komend jaar nieuwe inkoopdocumentatie (o.a. contracten en voorwaarden) komen die aansluiten bij de omliggende gemeenten. Dit om uniformiteit naar onze dienstverleners en leveranciers uit te dragen. We maken het hen makkelijker om zaken met de RUD NHN te doen. Ook gaat er komend jaar gestart worden met een inkoopstartformulier waarbij iedere inkoopbehoefte > € 5.000 geanalyseerd wordt. Tot slot wordt het bestaande inkoopbeleid over de afgelopen vijf jaar geanalyseerd en gaan we een inkoopkalender hanteren. Met deze maatregelen borgt de RUD NHN een rechtmatig inkoopproces en beleid.

Bij de RUD NHN bestaat de behoefte om transparanter te worden over de uitgevoerde werkzaamheden. Voor zowel de interne sturing als de externe verantwoording is van belang om inzicht te geven in registratie en rapportage van de uitgevoerde werkzaamheden in relatie tot de bijbehorende kosten. Bureau Kruger heeft in opdracht van de directie van de RUD NHN een onderzoek uitgevoerd naar de alternatieve vormen van financiering (waaronder output gebaseerde financiering), de opbouw van de uurtarieven, gehanteerde normtijden, en de interne en externe informatiebehoefte van de opdrachtgevers c.q. eigenaren. De bevindingen zijn gepresenteerd in een rapport en heeft als belangrijkste advies om te starten met het implementeren van outputgericht werken alvorens output gebaseerde financiering overwogen kan worden. Hier is een goede voorbereiding voor nodig en in 2019 zal de organisatie verder ingericht worden op het output gericht kunnen werken en rapporteren.

Vennootschapsbelasting voor overheden

Eind 2014 heeft de Tweede Kamer de Wet modernisering vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen aangenomen. Volgens deze wet moeten overheden die winst of structureel overschotten behalen met activiteiten die concurreren met de markt vanaf 1 januari 2016 vennootschapsbelasting betalen.

Taken die door een overheid of samenwerkingsverband vanwege een wet worden uitgevoerd en volgens de Wet op de Omzetbelasting overheidstaken zijn, worden vrijgesteld van vennootschapsbelasting. Denk aan vergunningverlening, toezicht en handhaving. Daar waar een overheid of samenwerkingsverband concurreert met de markt op een niet-wettelijke taak, kan er over de winst daarop wél vennootschapsbelasting verschuldigd zijn.

De RUD NHN volgt de uitkomsten uit de landelijke werkgroep die alle activiteiten in kaart gebracht heeft ter beoordeling voorgelegd aan de belastingdienst. Voor de inkomsten uit het bodemloket geldt dat deze activiteiten door de fiscus als ondernemingsactiviteiten gezien kunnen worden. Met de investeringen die hier tegenover staan zouden de opbrengsten als nihil aangemerkt kunnen worden. Het onderstaande overzicht geeft aan dat deze activiteit niet door de ondernemerspoort komt en daarom ook niet vennootschapsplichtig is.

Ontvangen inkomsten	€ 68.698,39
Kosten m.b.t. het bodemloket	€ 75.532,66
Resultaat 2018	€ - 6.834,27

Personeel en organisatie

Vanaf juni 2017 is er een professionaliseringsslag ingezet binnen het HR-beleid. Het doel was om te komen tot het versterken van de positie van HR en het verbeteren van de verbinding tussen medewerkers en werk in de organisatie. Deze doelstelling heeft zich in 2018 verder uitgekristalliseerd. Veel toekomstgerichte thema's uit het Masterplan HR, van juni 2017, zijn in 2018 verder opgepakt, gerealiseerd en/of opgenomen binnen bestaand beleid. HR werkt nauw samen met de andere disciplines binnen de afdeling Bedrijfsvoering, zoals Communicatie, Financiën en I&A. Een verbredingsslag is hiermee ingezet en dit komt de verdere optimalisering en professionalisering van HR ten goede. Een toekomstgericht speerpunt in 2018 was de start van ons traineeship. Op 3 september 2018 vond de start plaats van ons eerste mentorschap met 11 trainees. Innovatieve jonge mensen, die met veel enthousiasme deelnemen aan een opleidingsprogramma binnen onze organisatie. Het doel om uit eigen kweekvijver de organisatie te verjongen is in 2018 ingezet en zal de komende jaren onderdeel van het

HR beleid blijven. Wij richten ons op de Strategische personeelsplanning, op duurzaam kennisbehoud en een bewuste arbeidsmarkt positionering.

In het kader van de arbeidsmarktcommunicatie is de organisatie in 2018 gaan werken met een aparte website: Werken bij. Hier staan alle vacatures op en informatie over hoe het is om bij de OD NHN te werken. Een interactieve site in een modern jasje. We zijn in 2018 gaan werken met aansprekende vacatureteksten en maken we binnen afgesproken kaders gebruik van de social media. Het gevolg is dat we meer dan 40 vacatures konden invullen.

HR heeft in 2018 een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het dashboard Qlickview. We voorzien hiermee de organisatie van sturingsinformatie over bijvoorbeeld de differentiatie in functies, fte's, instroom, uitstroom, ziekteverzuimpercentages en het verlofsaldo. Analyses worden inzichtelijk en het beheer en begroting van de verwachte formatie vormt onderdeel van de inzet van het dashboard. Daarbij houdt het systeem ook rekening met het aflopen van tijdelijke contracten van medewerkers en ingehuurd personeel of een tijdelijke minder inzet van medewerkers, denk aan deelname generatiepact of zwangerschapsverlof. Met dit sturingsinstrument werken we de komende jaren tevens aan een transparant formatiebeleid.

Automatisering

In 2018 zijn de teams ICT en Documentaire Informatie Voorziening (DIV) samengevoegd tot één team Informatisering en Automatisering (I&A). Voor het team is een teamleider geworven. Vanuit het masterplan is een programma I&A gestart, een programmamanager aan de slag gegaan en is het programmaplan vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

In 2019 gaat het team aan de slag met het verder professionaliseren van de processen door invoeren van de standaarden ITIL (IT servicemanagement), ASL (applicatiebeheer) en BiSL (informatieadvies) op basisniveau. Het programma gaat in 2019 een nieuwe Service Provider voor de technische infrastructuur en een nieuw Centraal Systeem aanbesteden..

Overhead RUD NHN

De kosten voor overhead worden gedeeltelijk doorbelast aan de provinciale plustaken.

Jaarrekening

4.1 Balans per 31 december 2018

ACTIVA		31 december 2018		31 december 2017	
Vaste activa					
- Investeringen met een economisch nut		€ 656.534		€ 674.239	
Materiële vaste activa	1		€ 656.534		€ 674.239
- Uitzettingen met een rentetypische looptijd van langer dan één jaar		€ 0		€ 153.311	
Financiële vaste activa	2		€ 0		€ 153.311
Totaal vaste activa			**€ 656.534**		**€ 827.550**
Vlottende activa					
- Vorderingen op openbare lichamen		€ 1.069.895		€ 1.303.250	
- *Uitzettingen in 's Rijkschatkist*		€ 4.602.167		€ 5.028.385	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3		€ 5.672.062		€ 6.331.635
- Nog te ontvangen bedragen		€ 109.419		€ 1.621	
- Vooruitbetaalde bedragen		€ 23.821		€ 93.599	
Overlopende activa	4		€ 133.240		€ 95.220
- Banksaldi		€ 250.655		€ 252.507	
Liquide middelen	5		€ 250.655		€ 252.507
Totaal vlottende activa			**€ 6.055.957**		**€ 6.679.362**
Totaal generaal			**€ 6.712.491**		**€ 7.506.912**

PASSIVA		31 december 2018		31 december 2017	
Vaste passiva					
- Algemene reserve		€ 201.582		€ 201.582	
- Bestemmingsreserve		€ 1.027.941		€ 678.590	
- Nog te bestemmen resultaat		€ 1.365.135		€ 1.233.364	
Eigen vermogen	6		€ 2.594.658		€ 2.113.536
- Langlopende schulden		€ 0		€ 400.000	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	7		€ 0		€ 400.000
Totaal vaste passiva			**€ 2.594.658**		**€ 2.513.536**
Vlottende passiva					
- Overige schulden		€ 889.200		€ 935.770	
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	8		€ 889.200		€ 935.770
- Nog te betalen bedragen		€ 1.916.731		€ 2.487.929	
- De van EU, Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen		€ 1.311.902		€ 1.569.677	
Overlopende passiva	9		€ 3.228.634		€ 4.057.606
Totaal vlottende passiva			**€ 4.117.834**		**€ 4.993.376**
Totaal generaal			**€ 6.712.491**		**€ 7.506.912**

4.2 Toelichting op de balans

4.2.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarden, tenzij anders is vermeld.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden. In 2018 is door invoering van het IKB, waarin de totale uitbetaling in december van het betreffende jaar plaats vindt, geen spraken meer van overlopend vakantiegeld.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

4.2.2 Vaste activa

De grens van het activeren van investeringen wordt gesteld op € 10.000 exclusief BTW. Wanneer een investering het bedrag van € 10.000 exclusief BTW overstijgt, zal activering op de balans plaats moeten vinden. De investeringen met een economisch nut worden gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingprijs. Als ingangsdatum van de afschrijving geldt als uitgangspunt het jaar volgend op het jaar, waarin de investering wordt gedaan. Investeringen met een lagere aanschafwaarde hoeven, indien er een gegronde reden voor is, niet te worden geactiveerd en worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de exploitatie verantwoord.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Omschrijving van de investering	**afschrijvingstermijn**
Apparaten:	
- meetapparatuur	7
Automatisering:	
- apparatuur (pc/scherm/printer/scanners)(hardware)	3
- netwerk, server, koeling, bekabeling e.d.	5
- programmatuur (software)	3
Bedrijfsmiddelen:	
- personenauto's	5
- lichte motorvoertuigen	5
- machines	5

Gebouwen:	
- inventaris/inrichtingskosten/meubilair	10
- renovatie, restauratie en aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen	25
- installaties	10
- veiligheidsvoorzieningen	10
- uitbreiding/verbouwingen	10
Gereedschap	5
Telecommunicatieapparatuur	5

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Boekwaarde ultimo	2017	2018
Overige investeringen met een economische nut	€ 674.239	€ 656.534
Totaal	€ 674.239	€ 656.534

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de **overige investeringen met economisch nut** weer:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdrage derden	Afwaarderingen	Boekwaarde per 31-12-2018
Basistaken:							
Inrichting pand	€ 154.840	€ 22.211	€ -	€ 25.557	€ -	€ -	€ 151.494
Aanpassing pand	€ 111.905	€ -	€ -	€ 31.114	€ -	€ -	€ 80.791
Automatisering	€ 224.999	€ 108.466	€ -	€ 68.867	€ -	€ -	€ 264.597
Bedrijfswagen	€ 3.470	€ -	€ -679	€ 1.510	€ -	€ -	€ 1.281
Geluidsmeter	€ 17.653	€ 7.150	€ -	€ 3.734	€ -	€ -	€ 21.069
VTH plus:	€ -						€ -
Aanpassing pand	€ 114.588	€ -	€ -	€ -			€ 114.588
Automatisering	€ 46.783	€ 4.509	€ -	€ 28.579	€ -	€ -	€ 22.714
Overige activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ 674.237	€ 142.336	€ -679	€ 159.361	€ -	€ -	€ 656.533

2. Uitzettingen met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

Boekwaarde ultimo	2018
N.v.t.	€ 0

4.2.3 Vlottende activa

Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan één jaar en overlopende activa worden tegen nominale waarde gewaardeerd. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

VLOTTENDE ACTIVA

3. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen bestaan uit het openstaande debiteurensaldo per 31 december 2018:

Boekwaarde ultimo	2017	2018
Vorderingen op openbare lichamen	€ 1.303.250	€ 1.069.895
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	€ 5.028.385	€ 4.602.167
Totaal	€ 6.331.635	€ 5.672.062
Specificatie Vordering op openbare lichamen		
Gemeente Alkmaar		€ 20.112
Gemeente Bergen		€ 4.131
Gemeente Heerhugowaard		€ 3.958
Gemeente Heiloo		€ 495
Gemeente Langedijk		€ 33.533
Belastingdienst		€ 1.007.667
Totaal		€ 1.069.895

4. Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Boekwaarde ultimo	2017	2018
Nog te ontvangen bedragen	€ 1.621	€ 109.419
Vooruitbetaalde bedragen	€ 93.599	€ 23.821
Totaal overlopende activa	€ 95.220	€ 133.240

5. Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit banksaldi:

Boekwaarde ultimo	2017	2018
BNG	€ 252.000	€ 250.000
ING	€ 507	€ 655
Totaal liquide middelen	*€ 252.507*	*€ 250.655*

Berekening drempelbedrag Schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)				
	Verslagjaar 2018			
Drempelbedrag	**250**			
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	**180**	**158**	**145**	**147**
Ruimte onder het drempelbedrag	70	92	105	103
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag				
	Verslagjaar 2018			
Begrotingstotaal verslagjaar	18.038			
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	18.038			
Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
Drempelbedrag	250			

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	16.191	14.334	13.325	13.566
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	180	158	145	147

4.2.4 Vaste passiva

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten & lasten in de jaarrekening. Het resultaat wordt afzonderlijk opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen.

PASSIVA

VASTE PASSIVA

6. Eigen Vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

Boekwaarde ultimo	2018
Algemene reserve Milieutaken	€ 201.582
Bestemmingsreserves	€ 1.027.941
Gerealiseerd resultaat Milieutaken 2018	€ 953.115
Gerealiseerd resultaat VT-plus 2018	€ 412.020
Totaal	€ 2.594.659

Het verloop van de reserves met een mutatie of een saldo per ultimo 2018:	Saldo per 31-12-2017	Toevoeging resultaat bestemming	Onttrekking	Saldo per 31-12-2018
- Algemene Reserve	*€ 201.582*			€ 201.582
Bestemmingsreserve impulsbudget cultuur-mensontw.	€ 165.800			€ 165.800
Bestemmingsreserve Garantiefonds	€ 21.990		€ 21.990	-
Bestemmingsreserve Masterplan ICT				
Bestemmingsreserve Omgevingswet		€ 600.000	€ 50.348	€ 549.652
Bestemmingsreserve VTH plus	€ 490.800	€ 153.311	€ 331.622	€ 312.489
Totaal Reserves	**€ 880.172**	**€ 753.311**	**€ 403.960**	**€ 1.229.523**

Toelichting op de reserves

Algemene Reserve:

Doel : Deze reserve vormt het weerstandsvermogen (de buffer voor het opvangen van risico's en incidentele tegenvallers waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen bestaan) om mogelijke toekomstige financiële tegenvallers incidenteel op te vangen zonder dat de continuïteit van de uitvoering van de taken in gevaar komt.

Storting : In 2018 is besloten het resultaat van 2017 niet in de Algemene Reserve gestort.

Onttrekking: In 2018 is geen beroep gedaan op de Algemene Reserve.

Bestemmingsreserve Impuls cultuur- & mensontwikkeling:

Doel : Deze intensivering die is opgenomen als onderdeel van het bedrijfsplan is noodzakelijk gezien het invoeren van Het Nieuwe Werken, het overbruggen van de geconstateerde cultuurverschillen, invoeren van digitaal handhaven, opleiding van BOA-kennis, coaching en om- en bijscholing.

Storting : Conform het bedrijfsplan bij de oprichting RUD NHN.

Onttrekking: In 2018 heeft geen onttrekking plaats gevonden.

Bestemmingsreserve Garantiefonds voormalig PNH personeel:

Doel : De medewerkers van de provincie Noord-Holland, die over zijn gegaan naar de RUD NHN, zijn veranderd van rechtspositie (van CAP naar CAR-UWO). In het sociaal plan van de provincie zijn een aantal salarisgaranties opgenomen. De RUD NHN zal er bij de salarisbetaling richting alle ex-provinciemedewerkers voor zorgen dat deze er financieel niet op achteruit gaan.

Storting : De extra kosten die hierdoor ontstaan (de zogenaamde garantietoelage), ten bedragen van €109.950, zijn door de provincie aan de RUD NHN vergoed. Deze vergoeding zal in 5 jaar (€21.990 per jaar) worden gebruikt ter compensatie van de kosten van garantietoelage.

Onttrekking: In 2018 heeft de jaarlijkse onttrekking van € 21.990 plaatsgevonden.

Bestemmingsreserve Masterplan ICT:

Doel : Het Masterplan ICT is geschreven vanaf 2017 en de extra middelen zijn nodig vanaf 2018. Het besluit omtrent het masterplan heeft later plaats gevonden dan oorspronkelijk gepland. Bij de start van het masterplan is inzichtelijk gemaakt wat er voor acties moeten plaats vinden en de daarbij behorende financiële consequenties. Het tijdpad wanneer deze kosten werkelijk zullen worden gemaakt is niet met zekerheid te zeggen, zeker nu de uitvoering iets vertraagd is in verband met de besluitvorming. Om de beschikbaar gestelde gelden voor het Masterplan ICT die door mogelijke vertraging niet in het betreffende jaar kunnen worden uitgegeven buiten het rekeningresultaat te houden wordt voorgesteld om een bestemmingsreserve Masterplan ICT te vormen. In deze bestemmingsreserve worden de exploitatieoverschotten en exploitatietekorten die door verschuiving in de tijd ontstaan per jaar verrekend.

Storting : Via resultaatbestemming c.q. begrotingswijziging conform exploitatieresultaat.

Bestemmingsreserve Omgevingswet:

Doel : Vanaf 2021 zal de RUD NHN voor de deelnemende gemeenten en provincie taken uitvoeren vanuit de Omgevingswet. Voor de jaren 2018, 2019 en 2020 is het noodzakelijk om de benodigde ontwikkelingsstappen te nemen en de medewerkers op te leiden. De komst van de ingrijpende Omgevingswet is een externe factor waarvoor de RUD NHN in basis geen financiering heeft opgenomen in de reguliere begroting.

Storting : Conform de 2de begrotingswijziging 2018.

Onttrekking: De werkelijke gemaakt kosten m.b.t. de Omgevingswet na instelling bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve VTH-Plustaken:

Doel : Dekking van de kosten in het kader van nog te verrichten werkzaamheden VTH-plustaken.

Storting : In 2018 heeft de begrote storting i.v.m. de terugbetaling lening plaats gevonden.

Onttrekking: De werkelijke transitiekosten i.v.m. de terugbetaling lening voor deze transitiekosten.

Op 8 maart 2018 heeft het Algemeen Bestuur de financiering van het Masterplan ICT vastgesteld:

Tabel 2: Benodigde extra bijdrage na het nemen van de voorgestelde maatregelen

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Initiele kosten Masterplan	€ 254.400	€ 898.780	€ 360.500	€ 93.000	€ 33.500	€ -	€ -
Structurele kosten masterplan ICT	€ 325.650	€ 1.586.700	€ 1.714.700	€ 1.714.700	€ 1.726.700	€ 1.726.700	€ 1.726.700
Totale kosten Masterplan ICT	**€ 580.050**	**€ 2.485.480**	**€ 2.075.200**	**€ 1.807.700**	**€ 1.760.200**	**€ 1.726.700**	**€ 1.726.700**
Maatregelen							
1. Dekking uit Eigen begroting	€ -102.480	€ -115.000	€ -215.000	€ -365.000	€ -415.000	€ -415.000	€ -415.000
2. Vertraging projecten en Uitstellen OW	€ -387.750	€ -1.373.040	€ 488.240	€ 100.000	€ -	€ -	€ -
3. Activeren en afschrijven	€ -89.820	€ -200.784	€ -508.476	€ 196.156	€ 320.616	€ 243.708	€ -
4. Voordeel uit efficiencywinst	€ -	€ -	€ -410.000	€ -820.000	€ -820.000	€ -820.000	€ -820.000
Totale 'opbrengst' maatregelen	**€ -580.050**	**€ -1.688.824**	**€ -645.236**	**€ -888.844**	**€ -914.384**	**€ -991.292**	**€ -1.235.000**
Benodigde extra bijdrage	**€ -**	**€ 796.656**	**€ 1.429.964**	**€ 918.856**	**€ 845.816**	**€ 735.408**	**€ 491.700**

De financiële begroting 2018:

Dekking uit begroting RUD	€ 115.000
Besparing activering en afschrijving	€ 200.784
Bijdrage deelnemers	€ 796.656
Begroting Masterplan ICT 2018:	**€ 1.112.440**

Werkelijke kosten Masterplan ICT:

Crediteur	Onderwerp	bedrag
Bispoint	Werken onder Architectuur Projectleider	€ 1.940,00
DearBytes B.V.	Cryptshare C.S.E. consultancy	€ 1.410,00
Enacom	Kwartiermaker informatiebeveiliging	€ 20.995,00
PB Inkoopadvies	begeleiding Europese aanbesteding Regisseur/Projectmanager I&A	€ 3.400,00
Sjouwerman Operations BV	Functionaris Gegevensbescherming	€ 21.190,00
Solviteers Advies & Implementatie B.V.	Programmamanager ICT Masterplan	€ 109.890,00
Totale uitgaven 2018		**€ 158.825,00**

Met betrekking tot 2018 zou er een storting moeten plaats vinden van:
€ 1.112.440 (begroting) - € 158.825 (reeds gemaakte kosten) = **€ 953.615**

7. Vaste schulden met een rente-typische looptijd van één jaar of langer

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar:

Boekwaarde ultimo	Saldo 31-12-2017	Aflossing	Saldo 31-12-2018
Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren	€ 400.000	€ 400.000	€ 0
Totaal	€ 400.000	€ 400.000	€ 0

In verband met het overdrachtstraject voor de VTH plustaken is in 2015 een projectbegroting opgemaakt voor de transitiekosten ad € 400.000. De provincie heeft de transitiekosten gefinancierd met een lening aan de RUD NHN. De transitiekosten (projectbegroting) zijn door de RUD NHN binnen 3 jaar terugverdiend door het realiseren van synergie- en efficiencyvoordelen. De onderhandse lening is in 2018 afgelost.

4.2.5 Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, worden gewaardeerd op het nominale bedrag.

VLOTTENDE PASSIVA

8. Netto vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Boekwaarde ultimo	2017	2018
Crediteuren	€ 935.770	€ 889.200
Totaal	€ 935.770	€ 889.200

9. Overlopende passiva

De post overlopende passiva kan als volgt onderscheiden worden:

Boekwaarde ultimo	2017	2018
Nog te betalen bedragen	€ 2.487.929	€ 1.916.731
Van EU, Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen	€ 1.569.677	€ 1.311.902
Totaal	€ 4.057.606	€ 3.228.634

Specificatie Nog te betalen:	2017	2018
Nog te betalen posten	€ 994.895	€ 549.027
WW reparatie 3e jaar	€ -	€ 7.483
Loonheffing	€ 684.437	€ 833.410
Omzetbelasting	€ 808.597	€ 526.812
Totaal	€ 2.487.929	€ 1.916.731

Specificatie Van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen:	2018
Onderhanden werk opdrachtgevers	€ 342.299
Gemeente Hollands Kroon	€ 510.492
Gemeente Koggenland	€ 41.662
Gemeente Opmeer	€ 19.265
Gemeente Schagen	€ 370.937
Gemeente Stede Broec	€ 27.247
Totaal	€ 1.311.902

Onderhandenwerk taakuitvoering	Saldo 31-12-2017	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-2018
Onderhandenwerk gemeente/provincie	€ 881.522	€ -	€ 778.486	€ 103.036
Regeling omgevingslawaai (2503)	€ 51.206	€ 7.978	€ 13.113	€ 46.071
Sanering Kanaalkade Alkmaar (29 woningen)[reconst]	€ 33.271	€ 4.558	€ -	€ 37.829
Actieplan Duurzaamheid NHN	€ 68.499	€ 114.849	€ 76.883	€ 106.466
Samenwerkingsproject Omgevingswet (RUD/VR/GGD)	€ -	€ 8.264	€ -	€ 8.264
Gemeente Medemblik	€ -	€ 50.000	€ 30.000	€ 20.000
Gemeente Schagen	€ 32.142	€ 100.000	€ 121.417	€ 10.726
DE subsidie Drechterland 2016-2018	€ 4.871	€ 40.000	€ 37.449	€ 7.422
DE subsidie Bergen 2016-2018	€ 5.500	€ 55.000	€ 49.440	€ 11.060
Gemeente Heiloo	€ 4.077	€ 70.528	€ 49.696	€ 24.909
Impuls Omgevingsveiligheid (IOV)	€ -26.374	€ 131.877	€ 131.878	€ -26.375
ISV bodem 2010-2014 luchtondz Zwgdk98 (2115)	€ 884	€ -	€ 884	€ -
ISV bodem Hoefplein Nieuwe Niedorp (21001)	€ 2.973	€ 7.140	€ 17.221	€ -7.108
Totaal	**€ 1.058.570**	**€ 590.195**	**€ 1.306.466**	**€ 342.299**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen en rechten

De RUD NHN is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste verplichtingen:

- Huurovereenkomst Dampten 2 te Hoorn, met een looptijd van vijf jaar tot en met september 2023. Voor 2019 geldt een huurprijs van € 286.323,72 exclusief btw op jaarbasis.
- Overeenkomst m.b.t. leaseauto's met Leaseplan (1 auto) en met MKB Lease B.V. (20 stuks). De overeenkomst met MKB Lease B.V. heeft een initiële looptijd van 4 jaar ingaand in augustus 2016. Geraamde kosten € 165.000 per jaar: 12 maanden x (10 x €357,65 + 1 x €372,83 + 9 x €902,46 + 1 x €1166,98 + €5000,00 (voorschot brandstofkosten)).

4.3 Overzicht van baten en lasten

Tabel 4.3.: Overzicht van baten en lasten 2018

	Baten	Lasten	Saldo baten en lasten	Saldo begroting na wijziging
Programma 1 Milieutaken	976.640	7.600.667	-6.624.026	418.584
Programma 2 VTH plustaken	233.839	3.673.508	-3.439.670	286.635
Algemene dekkingsmiddelen				0
Overhead	17.627.301	6.602.431	11.024.871	613.956
Heffing VPB (vrijgesteld)				0
Bedrag onvoorzien				0
Saldo van baten en lasten	**18.837.781**	**17.876.606**	**961.175**	**1.319.175**
Mutaties in reserves	403.960	0	403.960	45.959
Resultaat	**19.241.741**	**17.876.606**	**1.365.135**	**1.365.134**

	Begroting voor wijziging			Begroting na 2de wijziging		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma 1	7.398.268	7.398.268	0	616.279	7.658.889	-7.042.610
Programma 2	4.200.328	4.200.328	0	49.535	3.775.840	-3.726.305
AD	0	0	0	0	0	0
Overhead	7.146.360	7.038.537	107.823	17.371.910	6.960.996	10.410.914
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	106.823	-106.823	0	0	0
Rente	0	1.000	-1.000	0	0	0
Saldo B&L	**18.744.956**	**18.744.956**	**0**	**18.037.724**	**18.395.725**	**-358.001**
Reserves	0	0	0	511.312	153.311	358.001
Resultaat	**18.744.956**	**18.744.956**	**0**	**18.549.036**	**18.549.036**	**0**

4.4 Toelichting op het overzicht baten en lasten

Toelichting:

Het bovenstaande overzicht laat een onderschrijding van de overhead zien. Deze wordt veroorzaakt door het Masterplan ICT. In 2018 is, naast de lumpsumbijdrage, voor ruim 1 miljoen aan extra inkomstens ontvangen. Deze extra inkomsten zijn deels al via de 2de begrotingswijziging verwerkt. Dit zorgt voor extra druk binnen de organisatie door inzet van eigen medewerkers en inhuur, maar levert ook efficiencyvoordeel op. Het positieve saldo is deels ontstaan door de eenmalig overboeking van het stuwmeer aan verlofuren van 2017 naar 2018. In 2018 had dit stuwmeer door middel van inhuur moeten verdwijnen.

4.4.1 Overzicht incidentele lasten en baten

Omschrijving incidentele posten	baten	lasten
Extra opdrachten	1.065.384	
inhuur		3.149.100
Resultaat	1.065.384	3.149.100

4.4.2 Overzicht per taakveld

Overzicht lasten per Taakveld	Bijdrage	Taakvelden
Programma 1 en 2	€ 11.274.175	7.4 Milieubeheer
Programma 3 Overhead RUD NHN	€ 6.602.431	0.4 Overhead
Totaal lasten	**€ 17.876.606**	

4.5 Wet normeringbezoldiging topfunctionarissen

Wet normering topinkomens (WNT), is in 2013 in werking getreden. Het doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. De hoogste leidinggevenden in de (semi)publieke sector mogen niet meer verdienen dan een minister. In 2018 is het maximumsalaris € 189.000.

Voor extern ingehuurde topfunctionarissen die geen dienstbetrekking bij de desbetreffende instelling hebben gelden afwijkende regels. De eerste 12 maanden van de functievervulling (in 2017) mag het inkomen niet meer zijn dan de som van € 25.300 per maand voor de eerste 6 maanden en € 19.100 per maand voor de volgende 6 maanden. Na 12 maanden functievervulling geldt de algemene WNT-norm.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling:

bedragen x € 1 **Functiegegevens**	P.R. van Doorn Directeur	P.R. van Doorn Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/04 - 30/04	01/05 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1	1
Dienstbetrekking?	nee	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	19.132	83.702
Beloningen betaalbaar op termijn		11.878
Subtotaal	*19.132*	*95.580*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	141.750	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0
Totale bezoldiging	**114.712**	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12:

bedragen x € 1	P.R. van Doorn	P.R. van Doorn
Functiegegevens	**Directeur**	**Directeur**
Kalenderjaar	2018	2017
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/03	01/04 - 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	3	9
Deeltijdfactor in fte	1	1
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 182	€ 176
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 19.500	€24.500 - €18.500
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 261.000	
Bezoldiging		
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 58.920	€ 154.996
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 213.917	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	**€ 213.917**	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen:

N.v.t.

1d. Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder:

Topfunctionaris	**functie**	**periode**
Dhr. S. Bashara	lid DB en AB	01/01 - 31/12
Dhr. T.J.M. Groot	lid DB en AB	01/01 - 31/12
Dhr. J.P. Nagengast	lid DB en AB	01/01 - 31/03
Dhr. A. Jongenelen	lid DB en AB	01/04 - 31/12
Dhr. A. Tekin	lid DB en AB	01/01 - 31/12
Dhr. S.J.A. van der Veek	lid DB en AB	01/01 - 18/10
Dhr. M.C. Uitdehaag	lid DB en AB	18/10 - 31/12
Dhr. J.P. Beers	lid AB	01/01 - 31/03

Dhr. B. Beemster	lid AB	01/04 - 31/12
Dhr. B. Blonk	lid AB	01/01 - 31/03
Dhr. B.S. Nootebos	lid AB	01/01 - 31/12
Dhr. C. Braak	lid AB	01/04 - 31/12
Dhr. E. Kooiman	lid AB	01/04 - 31/12
Dhr. F. Binnendijk	lid AB	01/04 - 31/12
Dhr. F. Kingma	lid AB	01/01 - 31/03
Dhr. G. Besseling	lid AB	01/01 - 31/03
Dhr. G. Oude Kotte	lid AB	01/01 - 31/03
Dhr. G. Wijnne	lid AB	01/01 - 31/03
Dhr. H. Heddes	lid AB	01/04 - 31/12
Dhr. H. Stoker	lid AB	01/01 - 31/03
Dhr. H. Tigges	lid AB	01/01 - 31/03
Dhr. J. Does	lid AB	01/04 - 31/12
Dhr. M. Steeman	lid AB	01/01 - 31/03
Dhr. M. Wouters	lid AB	01/04 - 31/12
Dhr. N.C. Knijn	lid AB	01/01 - 31/03
Dhr. O. Wagner	lid AB	01/01 - 31/03
Dhr. R. Opdam	lid AB	01/01 - 31/12
Mw. A. van Langen	lid AB	01/04 - 31/12
Mw. C. van de Pol	lid AB	01/04 - 31/12
Mw. E. Heutink	lid AB	01/04 - 31/12
Mw. O. Rasch	lid AB	01/01 - 31/03
Mw. Y. Koster	lid AB	01/04 - 31/12

4.6 Wet op de vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 moeten gemeenten en andere publiekrechtelijke rechtspersonen vennootschapsbelasting gaan betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken. De RUD heeft niet als doel winst te maken. De RUD houdt geld over door bijvoorbeeld het niet invullen van openstaande vacatures, (opgelegde) efficiëntere bedrijfsvoering of extra opbrengsten. Geld wat aan het eind van het jaar niet is besteed wordt door de Belastingdienst voor de Vpb als winst gezien. Met het Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen is overeengekomen dat nagenoeg alle taken die de omgevingsdiensten uitvoeren, voorgeschreven zijn door wetgeving. Daarom zijn deze overheidstaken vrijgesteld van Vpb.

4.7 EMU-saldo

Het EMU-saldo geldt binnen de Europese Unie als een indicator om de gezondheid van de overheidsfinanciën te kunnen bepalen. Dit cijfer geeft aan of een overheid een overschot of een tekort heeft. Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen moeten dit cijfer in hun begroting opnemen omdat het Rijk een verplichting heeft naar Europa. Volgens de regels van de EMU zoals vastgelegd in het Verdrag van Maastricht, mag het vorderingentekort niet hoger zijn dan 3% van het bruto binnenlands product. Hiermee wil men de economische sterkte van de eurolanden behouden.

nr.	EMU saldo	begroting 2018	jaarrekening 2018
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (negatief expl.saldo is negatief bedrag)	- € 358.001	€ 961.175
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ 223.780	€ 159.360
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ -	€ -
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	€ -	€ 142.336
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	€ -	€ -
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	€ -	€ -679
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	€ -	€ -
8	Baten bouwgrondexploitatie:	€ -	€ -
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	€ -	€ -
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	€ -	€ -
11	Verkoop van effecten:	€ -	€ -
	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee
	Berekend EMU-saldo (+1+2+3-4+5+6-7+8-9-10-11)	**- € 134.221**	**€ 977.520**

Controleverklaring

Bijlagen

Bijlage 1 Investeringsoverzicht

Omschrijving	Afschr. termijn	Investering 2013	Investering 2014	Investering 2015	Investering 2016	Investering 2017	Investering 2018	Totaal geinvesteerd	Afschrijving t/m 2018
Investeringen Milieutaken									
Voorzieningen meubilair en inrichting		**€ 392.837**	**€ 49.203**	**€ 10.075**	**€ -**	**€ -**	**€ 22.211**	**€ 474.326**	**€ 219.123**
Inrichting pand	10	€ 240.567	€ 15.000				€ 22.211	€ 277.778	€ 126.284
Aanpassing pand	10	€ 152.270	€ 34.203	€ 10.075				€ 196.548	€ 92.840
ICT-voorzieningen		**€ 189.630**	**€ 31.557**	**€ -**	**€ 80.088**	**€ 163.953**	**€ 108.466**	**€ 573.693**	**€ 309.096**
Serverruimte	5	€ -	€ -					€ -	€ -
Koeling	5	€ -	€ -					€ -	€ -
Noodstroomvoorziening	5	€ -	€ -					€ -	€ -
Centrale Storage	5	€ -	€ -					€ -	€ -
ESX Servers	5	€ -	€ -					€ -	€ -
Citrix Servers	5	€ -	€ -					€ -	€ -
SMS Passcode	5	€ -	€ -					€ -	€ -
Back-up omgeving	5	€ -	€ -					€ -	€ -
Netwerk inclusief switches	3	€ 6.813	€ -			€ 38.213		€ 45.026	€ 19.551
WIFI	5	€ -	€ -					€ -	€ -
Laptops enz.	3	€ 159.433	€ 13.830		€ 54.772	€ 20.795	€ 60.336	€ 309.166	€ 216.709
Telefonie	5	€ 21.384	€ -			€ 100.375	€ 26.761	€ 148.521	€ 41.459
Verbindingen	5	€ -	€ -					€ -	€ -
Printers/plotters/scanners	3	€ 2.000	€ 17.727					€ 19.727	€ 19.727
Digitale presentatiemiddelen	5				€ 25.316			€ 25.316	€ 10.126
Software	3					€ 4.570	€ 14.168	€ 18.738	€ 1.523
Bodeminformatiesysteem	3						€ 7.200	€ 7.200	€ -
Vervoermiddelen		**€ -**	**€ 12.604**	**€ -3.926**	**€ -**	**€ -**	**€ -2.273**	**€ 6.405**	**€ 5.124**
Bedrijfswagen	5	€ -	€ 12.604	€ -3.926			€ -2.273	€ 6.405	€ 5.124
Overig		**€ 10.400**	**€ 5.921**	**€ -**		**€ 9.813**	**€ 7.150**	**€ 33.284**	**€ 12.215**
Meetapparatuur	7	€ 10.400	€ 5.921			€ 9.813	€ 7.150	€ 33.284	€ 12.215
Totaal investeringen Milieutaken	**€ -**	**€ 592.867**	**€ 99.285**	**€ 6.149**	**€ 80.088**	**€ 173.766**	**€ 135.554**	**€ 1.087.708**	**€ 545.558**
Investeringen VTH plustakentaken									
Aanpassing pand	10			€ -	€ 114.588			€ 114.588	€ 22.918
Automatisering	3			€ 41.329	€ 34.199	€ 10.207	€ 4.509	€ 90.245	€ 67.531
Overige activa	5			€ 4.349	€ -4.349			€ -	
Totaal Investeringen VTH plustakentaken				**€ 45.678**	**€ 144.438**	**€ 10.207**	**€ 4.509**	**€ 204.832**	**€ 90.448**

Bijlage 2 Stemverhoudingen

Deelnemende partijen	In te brengen budget in 2018	Aantal inwoners per 1-1-2017	Gewogen stemmen obv financiële inbreng incl. provincie (van belang voor stemmen provincie)		Gewogen stemmen obv aantal inwoners		Bepaling stemverhouding AB (gemiddelde uit gewogen stemmen financiële inbreng (gemeenten zonder provincie) en gewogen stemmen obv aantal inwoners)			Aantal stemmen afgerond / gecorrigeerd vanaf 1 januari 2018
Gemeente Den Helder	€ 769.028	56.020	4,75%	5	8,59%	9	7,26%	8,59%	5,95	6
Gemeente Hollands Kroon	€ 1.500.250	47.600	9,27%	9	7,30%	7	14,17%	7,30%	8,05	7
Gemeente Schagen	€ 1.090.100	46.193	6,73%	7	7,09%	7	10,29%	7,09%	6,52	7
Gemeente Texel	€ 429.150	13.545	2,65%	3	2,08%	2	4,05%	2,08%	2,30	3
Regio Kop van Noord-Holland	*€ 3.788.528*	*163.358*								*23*
Gemeente Drechterland	€ 393.692	19.384	2,43%	2	2,97%	3	3,72%	2,97%	2,51	3
Gemeente Enkhuizen	€ 403.437	18.479	2,49%	2	2,84%	3	3,81%	2,84%	2,49	2
Gemeente Hoorn	€ 1.294.606	72.172	8,00%	8	11,07%	11	12,22%	11,07%	8,74	8
Gemeente Koggenland	€ 122.619	22.522	0,76%	1	3,46%	3	1,16%	3,46%	1,73	2
Gemeente Medemblik	€ 1.106.975	44.058	6,84%	7	6,76%	7	10,45%	6,76%	6,45	6
Gemeente Opmeer	€ 56.619	11.420	0,35%	0	1,75%	2	0,53%	1,75%	0,86	2
Gemeente Stedebroec	€ 92.503	21.552	0,57%	1	3,31%	3	0,87%	3,31%	1,57	2
Regio West-Friesland	*€ 3.470.451*	*209.587*								*25*
Gemeente Alkmaar	€ 1.163.776	108.373	7,19%	7	16,63%	17	10,99%	16,63%	10,36	9
Gemeente Bergen	€ 569.535	29.844	3,52%	4	4,58%	5	5,38%	4,58%	3,73	4
Gemeente Castricum	€ 578.119	35.216	3,57%	4	5,40%	5	5,46%	5,40%	4,07	4
Gemeente Heiloo	€ 298.778	22.857	1,85%	2	3,51%	4	2,82%	3,51%	2,37	2
Gemeente Heerhugowaard	€ 565.286	54.950	3,49%	3	8,43%	8	5,34%	8,43%	5,16	5
Gemeente Langedijk	€ 155.353	27.608	0,96%	1	4,24%	4	1,47%	4,24%	2,14	3
Regio Alkmaar	*€ 3.330.847*	*278.848*								*27*
Inbreng totaal gemeenten	**€ 10.589.826**									
Provincie Noord-Holland	€ 5.597.655		34,58%	35					25,00	25
Totaal	**€ 16.187.481**	**651.793**	**100%**	**100**	**100%**	**100**	**100%**	**100%**	**100**	**100**
Maximum aantal stemmen				**100**		**100**				

Bijlage 3 Productieaantallen Milieutaken

Milieutaken Regulering	Prognose 2018	Realisatie 2018
Vergunning uitgebreid	45	33
Vergunning regulier	50	56
Meldingen	722	910
Advies bouwen en ruimte	564	914
Maatwerk	100	139
Asbest	813	1276
Knalapparaten	39	40
Gevelreiniging	53	9
Informatieverzoeken	387	366

Milieutaken Specialismen & Advies	Prognose 2018	Realisatie 2018
Bodem		
Toetsen en beoordelen bodemrapporten	468	489
Advies bodem bij Ruimtelijke plannen of bouwaanvragen	396	509
Advies en begeleiding bodemsaneringen; ondersteuning Wbb- en BUS-meldingen	0	1
Begeleiden en coördineren van bodemopdrachten aan derden regulier	96	70
Begeleiden en coördineren van bodemopdrachten aan derden groot	1	12
Afhandelen meldingen Besluit bodemkwaliteit	610	576
Beheer en onderhoud BIS	*	0
Invoeren bodemonderzoeken	836	1155
Bodeminformatie verstrekken	2.810	5.116
Advisering omtrent en uitvoering van het bodemprogramma ISV	0	1
Ondersteunen/begeleiden bij beschikkingen op bodemsaneringsgevallen	3	1
Advies meldingen bodemenergiesystemen	59	148
Geluid, lucht en licht		
Advisering mbt geluid bij aanvragen OGV aspect bouw en/of ruimte Beoordelen en adviseren akoestisch rapport	699	787
Advisering geluidsanering woningen	*	*
Uitvoeren geluidberekeningen en metingen	76	54
Beheer en gebruik van akoestische rekenmodellen tbv bedrijventerreinen	*	0
Advisering mbt de vaststelling hogere grenswaarden Opstellen van een ontwerpbeschikking ihkv het Besluit hogere grenswaarden	30	22
Toetsen van bouwplannen aan milieuzoneringen	2	0
Advisering over geluidaspecten APV	276	218
Advisering mbt lucht bij aanvragen Omgevingsvergunning bouw en/of ruimte	104	216
Advisering mbt licht bij aanvragen Omgevingsvergunning aspect bouw en/of ruimte	25	24

Opstellen bestemmingsplanparagraaf	0	0
Opstellen van akoestisch onderzoek ihkv bestemmingsplan	14	16
Advisering mbt lucht bij aanvragen Wm/Activiteitenbesluit	2	3
Beheer Munisense systeem	*	0
Geur		
Advies geur bij ruimtelijke plannen of bouwaanvragen	*	1
Uitvoeren geurberekeningen	*	0
Externe veiligheid		
Advisering mbt EV bij aanvr. OGV bouw en/of ruimte, mbt inrichtingen, transportwegen, buisl.	394	407
Advisering nieuwe wet- en regelgeving EV en beleid EV	*	0
Beheer RRGS	*	4
Natuur		
Beoordelen van een ecologische Quickscan of soortgericht onderzoek, advisering mbt natuur bij aanvragen omgevingsvergunning aspect bouw en/of ruimte en advisering Natuurbeschermingswet	295	565
Klimaat en duurzaamheid		
Adviseren, ondersteunen en uitvoeren klimaat/energie/duurzaamheidsbeleid en -(jaar)programma's, advisering aanvragen OGV aspect bouw en/of ruimte,subsidieaanvragen prov NH, opstellen evaluatie en jaarverantw. Subsidiegelden	*	0
Be- en afhandelen	*	0

Milieutaken Toezicht en Handhaving	Prognose 2018	Realisatie 2018
Reguliere controles	3878	4095
Asbestcontroles	2048	2499
Controles Besluit bodemkwaliteit	639	651
Controles bodemenergiesystemen	66	93
Controles Wet bodembescherming	0	133
Kennisgeving Incidentele festiviteiten	180	130
Evenementen	130	150
Puinbrekers	87	54
Calamiteiten	73	84
Klachtenafhandeling	893	817
Ketentoezicht/Informatie gestuurde handhaving	*	*
Milieuvluchten	51	51
Bestuurlijke handhaving	*	201
Bestuurlijke strafbeschikking/ processen verbaal	*	50
Port security	*	*
Kwaliteitscriteria cyclus	*	*

Bijlage 4 Productieaantallen VTH plustaken

VTH plustaak Natuurbescherming, houtopstanden	Prognose 2018	Realisatie 2018
Controles (meldingen, wachtverplichting, herbeplanting etc.)	71	100
Controle na signalen en klachten	10	14
Surveillance/opsporen illegale kap/ondersteuning opsporingsdiensten	2	8
Bijhouden archief Boswet en beheer kaarten met grenzen bebouwde omgeving/uitwisseling databestanden	*	*
Strafrechtelijke handhaving	*	0
Bestuursrechtelijk handhaving	*	0
Handhavingsverzoeken	*	2
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 10% primaire formatie)	*	*

VTH plustaak Natuurbescherming, soorten	Prognose 2018	Realisatie 2018
Handhaafbaarheidstoets ontheffingen	28	26
Controles	540	420
Administratieve controles meldingen, machtigingen	7300	10199
Controles n.a.v. klachten	15	19
Strafrechtelijke handhaving	5	4
Bestuursrechtelijk handhaving	0	0
Handhavingsverzoeken	0	0
Gebiedssurveilances WBE, Milieuvluchten	*	*
Advies toezicht faunabeheerplan, besluit sluiting jacht	*	*
Ondersteuning opsporing	*	*
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 20% primaire formatie)	*	*

VTH plustaak Natuurbescherming, ruimtelijke ingrepen	Prognose 2018	Realisatie 2018
Controles voorschriften	130	187
Handhaafbaarheidstoets ontheffingen	88	135
Controles n.a.v. klachten	35	39
Strafrechtelijke handhaving	15	11
Bestuursrechtelijk handhaving	0	0
Handhavingsverzoeken	*	18
Advisering aan ministerie gedragscode	10	0
Milieuvluchten en opsporing illegale activiteiten	*	*
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 20% primaire formatie)	*	*

VTH plustaak Natuurbescherming, gebieden	Prognose 2018	Realisatie 2018
Handhaafbaarheidsonderzoeken vergunningen ex H2	195	180

Controle voorschriften en PAS	170	146
Strafrechtelijke handhaving	70	6
Bestuursrechtelijk handhaving	0	0
Handhavingsverzoeken	*	31
Controles n.a.v. klachten	*	22
Cross Compliance controles	30	8
Integrale projectmatige controles met partners	5	23
Surveilance	*	*
Advies handhaving-, beheer- en uitvoeringsplannen	20	18
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 20% primaire formatie)		

VTH plustaak Wegen en vaarwegen	Prognose 2018	Realisatie 2018
(Vooraankondiging) bestuursdwang inclusief maatregel	120	166
Surveillance/intensiveren toezicht	*	*
Controle op (jaar)ontheffingen	60	0
Snelheidscontroles op vaartuigen	*	52
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 10% primaire formatie)	*	*

VTH plustaak Zwemwater (WHVBZ)	Prognose 2018	Realisatie 2018
Handhaafbaarheidstoets ontheffingen en advisering nieuwe aanvragen	38	38
Controles badinrichtingen	300	265
Hercontroles	100	182
Controle na incidenten en klachten	60	63
Administratieve controle	4350	7994
Surveillance, opsporen nieuwe baden	15 uur	16
Veiligheidsonderzoek van aangewezen locaties en steeksproefgewijs controle borden	190	146
Veiligheidsonderzoek potentiele locaties	3	3
Strafrechtelijke handhaving	30	59
Bestuursrechtelijk handhaving	0	0
Handhavingsverzoeken	*	1
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 10% primaire formatie)	*	*

VTH plustaak Regulering Groen	Prognose 2018	Realisatie 2018
Wet Natuurbescherming Soorten		
Besluiten soorten	50	41
Besluiten soorten ruimtelijke ingrepen incl. VVGB	153	222
Advisering PNH soorten	*	14
Voortoetsen	*	22
Vragen/ advisering Extern	*	174

Juridische procedures	*	16
Wet Natuurbescherming N-2000 gebieden		
Besluiten Natura 2000 gebieden incl. VVGB	350	211
Advisering PNH gebieden	*	18
Voortoetsen	*	20
Verzoek om Zienswijze/instemming	*	9
Vragen /advisering Extern	*	158
Juridische procedures	*	27
Wet Natuurbescherming houtopstanden		
Besluiten Houtopstanden	14	13
Meldingen Houtopstanden	40	27
Advisering PNH	*	0
Vragen / advisering Extern	*	10
Juridische procedures	*	0
Natuurschoonwet		
Adviezen Natuurschoonwet	12	26
Provinciale milieuverordening en stiltegebieden		
Adviezen	8	7
Ontheffingen	9	5

VTH plustaak Zwemwater	Prognose 2018	Realisatie 2018
Toetsing meldingen bad en zwem inrichtingen (Whvbz)	12	14
Ontheffingen Whvbz	12	17
Nadere aanwijzingen Whvbz	1	1

VTH plustaak Bodem Wbb	Prognose 2018	Realisatie 2018
melding BUS	50	53
melding BUS-TU 5d	40	48
melding BUS-TU 5w	110	77
melding onvoorzien	85	132
melding nieuw geval/incident	10	9
melding EVA BUS TU	100	87
beschikking ernst en spoed	20	14
beschikking instemming (deel)saneringsplan	30	19
beschikking instemming (interim)saneringsevaluatie	66	64
beschikking instemming nazorgplan	10	7
wijziging saneringsplan	10	2
beschikking ernst en spoed en instemming saneringsplan	10	1
beoordelen en invoeren van bodemdocumenten	30	18
ondersteuning wbb-melding en bus-melding	*	0

Invoeren bodemonderzoek	600	400
verstrekken bodeminformatie	0	0
Beheer bodeminformatiesysteem	*	0
Afstemming Provincie (o.a. spoedlocaties)	*	0
Onvoorzien	*	0

* taken zonder prognose, wel onderdeel van budget.

Lijst van gebruikte afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
DB	Dagelijks Bestuur
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
CAP	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling Provincies
CAR	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling
UWO	Uitwerkingsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
EED	Energie Efficiency Directive
Fte	Fulltime-equivalent
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IVA	Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsgeschikten
KWO	Koude-warmteopslag
MTO	Medewerker Tevredenheidsonderzoek
RI&E	Risico Inventarisatie en -Evaluatie
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
Vpb	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WIA	Wet werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
WNT	Wet Normering Topinkomens

Colofon

Uitgave Regionale Uitvoeringsdienst Noord Holland Noord

Bezoekadres	:	Dampten 2 1624 NR Hoorn
Telefoon	:	088-10 21 300
Email	:	info@rudnhn.nl
Website	:	www.rudunhn.nl
Postadres	:	Postbus 2095 1620 EB Hoorn
Eindredactie	:	Team Bedrijfsvoering RUD Noord Holland Noord

Datum	:	10 april 2019

Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord

AB-Besluit

Aan:	DB RUD NHN
Datum vergadering:	10 juli 2019
Auteur:	C.E. van den Tempel (controller)
Onderwerp:	Resultaatbestemming 2018
Portefeuille:	Financiën (Dhr. Groot)
Agendapunt:	..

Aanleiding / Kern van de zaak:
In artikel 30 van de Gemeenschappelijke Regeling is opgenomen dat het Algemeen Bestuur de resultaatbestemming vaststelt. Dit besluit strekt hiertoe.

Het boekjaar 2018 is afgesloten met een positief totaalresultaat van **€ 1.365.135** te verdelen in:

- Resultaat Milieutaken € 953.115
- Resultaat VTH plustaken € 412.020

Resultaat Milieutaken

Exploitatiesaldo Masterplan ICT	€ 710.468
Vrijval verlofoverschot	€ 225.948
Overige resultaat 2018	€ 16.699
Totaal resultaat 2018	€ 953.115

Het Masterplan ICT is geschreven vanaf 2017 en de extra middelen zijn nodig vanaf 2018. Het besluit omtrent het masterplan heeft later plaats gevonden dan oorspronkelijk gepland. Bij de start van het masterplan is inzichtelijk gemaakt wat er voor acties moeten plaats vinden en de daarbij behorende financiële consequenties. Het tijdpad wanneer deze kosten werkelijk zullen worden gemaakt is niet met zekerheid te zeggen, zeker nu de uitvoering vertraagd is in verband met de besluitvorming. Om de beschikbaar gestelde gelden voor het Masterplan ICT die door mogelijke vertraging niet in het betreffende jaar zijn uitgegeven buiten het rekeningresultaat te houden is een bestemmingsreserve Masterplan ICT gevormd. In deze bestemmingsreserve worden de exploitatieoverschotten en exploitatietekorten die door verschuiving in de tijd ontstaan per jaar verrekend. Geadviseerd wordt om het exploitatieoverschot van € 710.468 volgens besluit Instellen bestemmingsreserve Masterplan ICT te storten in deze reserve.

In 2018 is, naast de lumpsumbijdrage, voor ruim 1 miljoen aan extra inkomstens ontvangen. Dit zorgt voor extra druk binnen de organisatie door inzet van eigen medewerkers en inhuur, maar levert ook efficiencyvoordeel op. Het positieve saldo is deels ontstaan door de eenmalig overboeking van het overschot aan verlofuren van 2017 naar 2018. In 2018 had dit overschot (€ 225.948) door middel van inhuur moeten verdwijnen. Dit is niet geheel gelukt en dit budget valt vrij ten gunste van het resultaat.

Eind 2018 zijn er, na goedkeuring van het DB, trainees bovenformatief geplaatst. Deze trainees zorgen er niet alleen voor dat de kennis binnen de organisatie blijft in een vergrijzende organisatie, maar zouden ook een bijdrage in 2019 kunnen leveren in de oplossing van het overschot aan verlofuren. In dit besluit met betrekking tot de resultaatbestemming 2018 zal geadviseerd worden om de algemene reserve aan te vullen tot het maximum van 2,5%, zodat de mogelijkheid bestaat om het verlofoverschot in combinatie met de trainees of inhuur op te lossen.

Resultaat VTH plustaken

Exploitatiesaldo Masterplan ICT	€ 243.147
Vrijval verlofoverschot	€ 76.714
Overige resultaat 2018	€ 92.159
Totaal resultaat 2018	€ 412.020

De taakstelling voor 2018 om de voorfinanciering van de transitiekosten terug te verdienen binnen drie jaar door het realiseren van synergie- en efficiencyvoordelen is gerealiseerd (€153.311). Deze taakstellende bezuiniging was niet meer nodig. De lening voor de gemaakte transitiekosten is in 2018 terugbetaald.

Om de beschikbaar gestelde gelden voor het Masterplan ICT die door mogelijke vertraging niet in het betreffende jaar zijn uitgegeven buiten het rekeningresultaat te houden is een bestemmingsreserve Masterplan ICT gevormd. In deze bestemmingsreserve worden de exploitatieoverschotten en exploitatietekorten die door verschuiving in de tijd ontstaan per jaar verrekend. Geadviseerd wordt om het exploitatieoverschot van € 243.147 volgens besluit Instellen bestemmingsreserve Masterplan ICT te storten in deze reserve.

Inhoudelijk advies van DB aan aB:
In de uitgangspunten die gelden voor Gemeenschappelijke Regelingen in Noord-Holland Noord is vastgelegd dat deze over een maximale algemene reserve mogen beschikken van 2,5% van de lasten. Het MT adviseert om €100.182 ten gunste van de Algemene Reserve te bestemmen.

Geadviseerd wordt om conform het besluit Instellen bestemmingsreserve Masterplan ICT van 11 juli 2018 een bedrag van € 953.615 toe te voegen aan deze bestemmingsreserve.

Gevolgen:

- **Financiële gevolgen:**
  Groei van algemene reserve tot 2,5%

Vervolgprocedure:
Conform AB besluit verwerken van het resultaat.

Bijlagen:
1. Ontwerpjaarrekening 2018

Voorgesteld Besluit van het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur de datum: 10 april 2019

Het Dagelijks Bestuur wordt voorgesteld om:
1. Een bedrag van € 100.182 toe te voegen aan de Algemene Reserve.
2. Een bedrag van € 953.615 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Masterplan ICT.
3. Een bedrag van € 142.465 van het resultaat Milieutaken te restitueren aan de deelnemers naar verhouding van de lumpsum bijdrage.
4. Een bedrag van € 168.873 van het resultaat VTH plustaken te restitueren aan de deelnemer.

Besluit Dagelijks Bestuur de datum: 10 juli 2019: conform voorstel.

Ondertekening:

De voorzitter,	**De secretaris,**
M.C. Uitdehaag	**P.R. van Doorn**

Provincie Noord-Holland

Interim-Statencommissie

Dossiernummer	464
Extern Zaak ID	1217144
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 juni 2019
Agendapunt	7.a
Omschrijving	Onteigening Brug Ouderkerk aan de Amstel
Organisatieonderdeel	BEL/GND

Geagendeerd	Vergaderdatum
Interim-Statencommissie	**24 juni 2019**
Ingekomen stukken ter kennisname	30 juni 2019
PS-vergadering	8 juli 2019

Toelichting

Voor het project vervangen Brug Ouderkerk aan de Amstel en reconstructie van een gedeelte van de N522 is de provincie bezig met het verwerven van de benodigde grond. Er is nog niet met alle eigenaren overeenstemming bereikt. Om met de werkzaamheden te beginnen is het noodzakelijk om gebruik te maken van het onteigeningsinstrument. Met dit besluit wordt aan Provinciale Staten gevraagd om de Kroon te verzoeken de onteigeningsprocedure te starten

Provincie Noord-Holland

2019

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 1 juli 2019

Onderwerp: Verzoekbesluit Brug Ouderkerk aan de Amstel

Kenmerk: 1217144/1219117

Bijlagen: Onteigeningsstukken Brug Ouderkerk aan de Amstel en brief GS

1. Inleiding

De brug over de Amstel maakt onderdeel uit van de provinciale weg N522, een regionale verbindingsweg van de A9 bij Amstelveen, langs Ouderkerk aan de Amstel naar Amsterdam Zuid-Oost. De beweegbare brug is in de jaren ’30 van de vorige eeuw gebouwd en is technisch gezien aan vervanging toe. Daarnaast is de brug niet meer berekend op de huidige verkeersaantallen. Dit heeft lange wachttijden voor de brug tot gevolg. De brug bestaat uit slechts één hoofdrijbaan, een fietsstrook aan één zijde en een trottoir aan de andere zijde.

In 2012 hebben de betrokken overheden, provincie Noord-Holland, gemeente Amstelveen, gemeente Ouder-Amstel en Vervoerregio Amsterdam, een voorkeur uitgesproken voor een nieuwe en bredere brug, een brug geschikt om de verkeersstromen op een vlotte en veilige manier af te wikkelen.
De scope van het project is definitief vastgelegd in een overeenkomst die op 15 april 2015 door beide gemeenten en de provincie is ondertekend. Vervolgens hebben gemeenteraden en provinciale staten het budget voor de uitvoering van het project beschikbaar gesteld.
Voor de realisering van het project dient particuliere grond te worden verworven. De minnelijke verwerving heeft vooralsnog niet tot volledig resultaat geleid. Vandaar dat met het voorgestelde de onteigening wordt gestart.

2. Doel project

Het project omvat de aanleg van twee nieuwe bruggen in de N522 over de Amstel te Ouderkerk en de reconstructie van de kruispunten aan weerszijden van deze bruggen. Het huidige kruispunt van de N522 met Amsteldijk Noord en Amstelzijde verdwijnt en aan weerszijden van de N522 komen verbindingswegen die aansluiten op de Amsteldijk Noord en Amstelzijde.

Voor de aanleg van de verbindingsweg ten noorden van de N522 dient grond te worden verworven, enerzijds voor de aanleg van de weg zelf en de reconstructie van het kruispunt N522/Amstelslag, anderzijds om de 78 parkeerplaatsen aan de oostzijde van het kantoorgebouw Oranjestaete die vervallen, terug te brengen (tenminste 70 parkeerplaatsen) ten westen van het kantoorgebouw.

De grond die nodig is voor de realisatie van het project aan de oostkant van brug is inmiddels minnelijk verworven.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Het project 'Vervanging/opwaardering brug Ouderkerk (N522-05)' is in de realisatiefase van het vigerende Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) opgenomen. Voor de uitvoering hebben Provinciale Staten een krediet van € 27 miljoen beschikbaar gesteld.
Het project is tevens opgenomen in het Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO). Vanuit het PMO is € 6 miljoen beschikbaar gesteld.

Ten behoeve van de communicatie wordt een reactieve woordvoeringslijn opgesteld.

In de voorbereiding zijn de omwonenden en in het bijzonder de eigenaren van de grond die thans moet worden verworven/onteigend intensief betrokken. Vanuit deze participatie is ook het idee ontstaan om de parkeerplaatsen die komen te vervallen terug te brengen ten westen van het kantoorgebouw 'Oranjestaete' en niet achter de woningen ten noorden van het kantoorgebouw.

Het project is in eerste instantie ruimtelijk vastgelegd in het Provinciaal InpassingPlan (PIP) Brug Ouderkerk. Belanghebbenden hebben in het kader van de procedure die voor dit plan is gevoerd, de gebruikelijke wettelijke mogelijkheden gehad zienswijzen in te dienen en beroepen in te stellen. Het beroep van één van de eigenaren tegen het besluit van Provinciale Staten is door de Raad van State ongegrond verklaard. Het PIP is op 7 februari 2018 onherroepelijk geworden.
Om ook de bouw van de technische ruimten van de brug mogelijk te maken, is een aanvullend inpassingplan opgesteld: het Provinciaal Inpassingsplan Technische ruimten brug Ouderkerk aan de Amstel. Ook bij dit plan zijn de gebruikelijke inspraakprocedures gevolgd. Laatstgenoemd plan is op 24 april 2019 onherroepelijk geworden.

4. Proces en procedure

Het Provinciaal inpassingplan Brug Ouderkerk is één op één overgenomen in het bestemmingsplan Wester Amstel 2018. Omdat dit het meest recente ruimtelijk plan is dat de benodigde gronden omvat, is dit bestemmingsplan de ruimtelijke grondslag voor de voorgenomen onteigening. Het bestemmingsplan Wester Amstel 2018 is op 12 december 2018 vastgesteld, maar nog niet onherroepelijk. Er lopen twee beroepen tegen het plan, die geen betrekking hebben op de te onteigenen gronden.
Het Provinciaal inpassingsplan Technische Ruimten brug Ouderkerk aan de Amstel heeft geen betrekking op de te onteigenen gronden.

De onteigeningsprocedure valt uiteen in twee gedeelten, het administratieve en het gerechtelijke gedeelte.
1e stap: administratieve procedure
De eerste stap betreft de administratieve onteigeningsprocedure. Deze procedure start met een besluit van Provinciale Staten (het z.g. verzoekbesluit), waarbij de Kroon wordt verzocht om:
- de administratieve onteigeningsprocedure te starten
- de benodigde gronden bij koninklijk besluit ter onteigening aan te wijzen.

Het verzoek met de stukken wordt aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gezonden en Rijkswaterstaat Corporate Dienst voert de feitelijke werkzaamheden uit. De procedure eindigt met een Koninklijk Besluit waarbij de Kroon de benodigde gronden al dan niet ter onteigening aanwijst. Van daadwerkelijke
onteigening van de gronden is dan nog geen sprake. De administratieve procedure duurt doorgaans 1 jaar.

2e stap: gerechtelijke onteigeningsprocedure
Indien nodig moet aansluitend op administratieve procedure de gerechtelijke onteigeningsprocedure worden gevoerd om de gronden daadwerkelijk te onteigenen. De looptijd van deze procedure is afhankelijk van de rechter en is ongeveer 6 maanden tot 1 jaar.
Volgens de vaste jurisprudentie van de Kroon moet er voorafgaand aan de start van de administratieve onteigeningsprocedure minnelijk met de grondeigenaren en grondgebruikers worden onderhandeld over verwerving van de benodigde gronden
Het minnelijk overleg moet ook gedurende de administratieve onteigeningsprocedure worden voortgezet. Naast de schriftelijke biedingen (zoals deze de afgelopen periode hebben plaatsgevonden) moet er daadwerkelijk contact zijn met de desbetreffende grondeigenaren en voldoende tijd worden genomen voor overleg en eventuele onderhandelingen.

Het voorgestelde besluit van deze voordracht handelt alleen over de 1e stap, de administratieve procedure.

Planning
De aanbesteding voor het project is reeds afgerond. De definitieve gunning heeft in november 2017 plaatsgevonden. De start van de bouw van de (eerste) brug is in september 2019. Voor de bouw van de bruggen is het niet noodzakelijk om de te onteigenen gronden in bezit te hebben, waarmee het project door kan gaan. De te onteigenen gronden zijn benodigd om de verbinding tussen Amsteldijk Noord en Amstelslag aan te leggen. Indien de gehele onteigeningsprocedure moet worden doorlopen, kan hiermee pas gestart worden na een periode van tenminste twee jaar. Tot die tijd zijn de nieuwe bruggen wel beschikbaar, maar zullen de bewoners van de Amsteldijk Noord en omgeving in eerste instantie moeten omrijden. Uiteraard zal blijvend worden getracht de gronden in minnelijkheid eerder te verkrijgen.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 28 mei 2019;

gelet op de onteigeningswet,

overwegende dat minnelijke verwerving niet tot overeenstemming heeft geleid,

overwegende dat de gronden nodig zijn om het project te realiseren,

besluiten:

1. Ter uitvoering van het bestemmingsplan Wester Amstel 2018, dat het provinciaal inpassingsplan 'Brug Ouderkerk aan de Amstel' heeft vervangen, de Kroon te verzoeken om ten name van de provincie Noord-Holland en op de grondslag van de titel IV van de onteigeningswet (artikelen 77 e.v.) over te gaan tot de aanwijzing ter onteigening van de gedeelten van de onroerende zaken, zoals deze zijn weergegeven op de bij dit besluit behorende en als zodanig gewaarmerkte grondtekening en zoals deze zijn omschreven in de eveneens bij dit besluit behorende en als zodanig gewaarmerkte lijst van ter onteigening aan te wijzen onroerende zaken.

2. De uitvoering van dit besluit, waaronder de indiening van het verzoek aan de Kroon, te mandateren aan het college van Gedeputeerde Staten, met inachtneming van de termijnen en voorwaarden van artikel 79 van de onteigeningswet en met inbegrip van de bevoegdheid tot het (binnen drie maanden na het provinciale-statenbesluit) verbeteren of aanvullen van dit besluit (verzoek) alsmede de bevoegdheid tot het gedurende de administratieve onteigeningsprocedure aan de Kroon doorgeven van wijzigingen ten opzichte van dit besluit, met betrekking tot afspraken over zelfrealisatie en/of tussentijdse minnelijke verwerving van de onroerende zaken, als gevolg waarvan aanwijzing ter onteigening achterwege kan blijven.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

LIJST VAN DE TE ONTEIGENEN ONROERENDE ZAKEN
ONTEIGENINGSPLAN: Brug Ouderkerk aan de Amstel N522
VERZOEKENDE INSTANTIE: Provincie Noord-Holland

		Kadastraal bekend als gemeente Amstelveen			
Grondplan nr.	**Te onteigenen grootte (m²)**	**Omschrijving**	**Kadastrale grootte (m²)**	**Sectie en nr.**	**Ten name van**
1	4.563	Terrein (grasland)	16.305	W 572	De heer Hendrik Willem Reesink gehuwd met mevrouw Annelies Groeneveld, Amstelveen.
2	geheel	Erf - Tuin	280	W 614	De heer Hendrik Willem Reesink gehuwd met mevrouw Annelies Groeneveld, Amstelveen.
3.1 3.2	773 649	Bedrijvigheid (kantoor) Erf - Tuin	3.625	W 613	De Vaste Wal B.V., Utrecht; Zakelijk recht als bedoeld in artikel 5, lid 3, onder b, van de Belemmeringenwet Privaatrecht: gemeente Amstelveen, Amstelveen.

Behoort bij het besluit van Provinciale Staten van juli 2019
Kenmerk 1217114/1219117

Statengriffier:

GEMEENTE OUDER AMSTEL
SECTIE H

GEMEENTE AMSTELVEEN
SECTIE W

GEMEENTE AMSTELVEEN
SECTIE I

1

2

3.1

3.2

VERKLARING:

- BESTAANDE BEBOUWING
- TE ONTEIGENEN
- (2) GRONDPLANNUMMER
- ONTEIGENINGSGRENS VOOR ZOVER NIET SAMENVALLEND MET DE PERCEELSGRENS
- 614 KADASTRAAL PERCEELNUMMER
- KADASTRALE PERCEELGRENS
- KADASTRALE SECTIEGRENS
- KADASTRALE GEMEENTEGRENS

0 10 20 30 40m

Nr	Datum	Wijziging	Tek
D1	26-03-2019	Nieuwe kadastrale situatie oostzijde	A.W.

Opdrachtgever
Provincie Noord-Holland

Projectomschrijving
N522 - Vervanging brug Ouderkerk
Km 11.150 - 11.970
Gemeente: Amstelveen / Ouder-Amstel

Tekeningomschrijving
DEFINITIEF ONTWERP
GRONDTEKENING OVERZICHT

Tekeningnummer
N522-434146-GO01

Tekenaar
A. Wiersma

Projectleider
R. Dijkstra

Schaal
1:1000

Formaat
A1

Blad in bladen
1 IN 1

Status
DEFINITIEF

Wijz. nr.
D1

www.anteagroup.nl

R:\00430000\00434140\Acad\Tekeningen_Definitief\N522_434146_GO01.dwg

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr. G.A. Damen

BEL/GND

Telefoonnummer +31235145684

dameng@noord-holland.nl

Verzenddatum

29 MEI 2019

Kenmerk

1217144/122390

Uw kenmerk

Betreft: Onteigening Brug Ouderkerk aan de Amstel

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over Onteigening Brug Ouderkerk aan de Amstel

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

3 bijlage(n)

PS-voordracht onteigening

Onteigeningslijst 2019.03.26

Grondtekening

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08